

คำนำ

โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ผู้ศึกษา ได้แบ่งรายงานการศึกษาเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญ นโยบายคณะรัฐมนตรี และ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (1 เล่ม)

ส่วนที่สอง กฎหมายท้องถิ่น คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา คำพิพากษาศาลปกครอง (1 เล่ม)

ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่น (1 เล่ม)

ส่วนที่สี่ บทความเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น (1 เล่ม)

ส่วนที่ห้า เอกสารวิชาการ งานวิจัย (1 เล่ม)

ส่วนที่หก วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัยระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และ สถาบันทางวิชาการ (3 เล่ม)

ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบคุณ **สถาบันพระปกเกล้า**ที่เป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำฐานข้อมูลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไทย และให้การสนับสนุนเงินทุนในการค้นคว้า เนื่องจากข้อมูลในการค้นคว้ามี่จำนวนมาก โดยเฉพาะข้อมูลด้านวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ หนังสือ งานวิจัย ซึ่งผู้ศึกษาพยายามจะรวบรวมให้ครบถ้วนมากที่สุดจนถึงปลายปี 2545 จากงานเอกสารที่ต้องอ่าน สรุป จัดหมวดหมู่ กว่่าพันเรื่อง และการพิมพ์ต้นฉบับด้วยจำนวนหน้าเกือบหนึ่งพันหน้า ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คาดว่าจะใช้เวลา 3 เดือน ต้องยี่ดระยะเวลาออกไปเป็น 8 เดือน จึงขออภัยต่อสถาบันพระปกเกล้ามา ณ ที่นี้ด้วย

ตระกูล มีชัย

มิถุนายน 2546

ส่วนที่หนึ่ง

แนวนโยบายของรัฐ เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจ และ การปกครองส่วนท้องถิ่น

- บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492

หมวด 3

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม เมื่อการศึกษอบรมไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาอบรมและไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรสถานศึกษา

สถานศึกษาของรัฐและของเทศบาลต้องให้ความเสมอภาคแก่บุคคลในการเข้ารับการศึกษาอบรมตามความสามารถของบุคคลนั้น ๆ

หมวด 5

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 64 การศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและของเทศบาลจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

รัฐพึงช่วยเหลือให้ได้มีอุปกรณ์การศึกษาอบรมตามสมควร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511

หมวด 5

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 70 รัฐพึงส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517

หมวด 5

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 72 รัฐพึงสนับสนุนและบำรุงการศึกษาอบรม

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมชั้นอุดมศึกษา รับพึงจัดการให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

สถานศึกษาของรัฐและของท้องถิ่นพึงให้ความเสมอภาคแก่บุคคลในการเข้ารับศึกษาอบรมตามความสามารถของบุคคลนั้น ๆ

มาตรา 73 การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐและของท้องถิ่นจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้ได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ ในการศึกษาอบรมทุกระดับตามสมควร

หมวดที่ 9

การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 214 การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งนครหลวง ต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 215 ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ย่อมมีสิทธิปกครองตนเอง

มาตรา 216 การปกครองท้องถิ่นทุกระดับในทุกจังหวัดรวมทั้งนครหลวง ให้มีสภาท้องถิ่นและหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น และต้องมีการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

มาตรา 217 การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ การเลือกตั้งหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ หรือจะให้สภาท้องถิ่นเลือกตั้งจากสมาชิกสภาของสภาท้องถิ่นก็ได้ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา 217 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ยกร่างขึ้น และ
เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

หมวด 10

การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 205 การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครอง
ตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 206 การปกครองท้องถิ่นทุกระดับในทุกจังหวัดต้องจัดให้มีองค์กรท้องถิ่นที่มาจากการ
เลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นและต้องมีการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

องค์กรตามวรรคหนึ่ง ต้องมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน

มาตรา 207 การเลือกตั้งสมาชิกขององค์กรท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรง
หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกขององค์กร
ท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521

หมวด

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 63 รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมตลอดทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐพึงส่งเสริมท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ 9

ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

มาตรา 180 การจัดการปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม
เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 181 การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 182 สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 94(1) และ (2) ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา 182 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 183 คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา 183 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

หมวด 5

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 71 รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการเมืองการคลังแก่ท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้และการบริหารรายได้เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

หมวดที่ 9

การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 196 การจัดการปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การควบคุมหรือกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

มาตรา 197 การจัดระเบียบการปกครองท้องถิ่น ให้มีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือมีรูปแบบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 198 สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา 199 คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5)

พุทธศักราช 2538

หมวด 5

แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 71 รัฐต้องดำเนินการและสนับสนุนให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาท้องถิ่นตลอดจนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 72 รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ และการบริหารรายได้เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

หมวด 9

การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 196 ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน และมีอิสระในทางการภาษีอากรและการเงินแห่งท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

มาตรา 197 ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อมมีสิทธิปกครองตนเอง

มาตรา 198 สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 111(1) และ (2) ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา 111 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(มาตรา 111 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ ให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง)

มาตรา 199 คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา 111 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

หมวด 5

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

หมวด 9

การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 282 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

(มาตรา 1 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้)

มาตรา 283 ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้

มาตรา 284 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

(2) การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(3) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (1) และ (2) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรภาษีและอากรตาม (1) และ (2) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (3) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมา

พิจารณาบทบทใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากร แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา 285 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการวาระมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของข้าราชการส่วนท้องถิ่นมิได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามมาตรา 286 และต้องมีการแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มิให้นำบทบัญญัติวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 286 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

มาตรา 287 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

คำร้องขอตามวาระหนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 288 การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามวาระหนึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

(มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ)

(มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนานาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ)

มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ด้านการกระจายอำนาจ และ การปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็น ประธานกรรมการราษฎร
ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2475 – 10 ธันวาคม 2475

(ไม่ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภา โดยถือหลัก 6 ประการของ
คณะราษฎรที่ได้ให้สมาชิกสภาปฏิญาณตนต่อสภาก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น เป็นนโยบายของ
รัฐบาลคณะนี้)

ถือเอาหลัก 6 ประการ ของคณะราษฎร เป็นนโยบายของรัฐบาลคณะนี้

1. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในการเมือง ในทางศาล ในทาง
เศรษฐกิจ ฯลฯ ของประเทศไว้ให้มั่นคง
2. จะรักษาความปลอดภัยในประเทศให้การประทุษร้ายต่อกันลดน้อยลงให้มาก
3. จะต้องบำรุงความสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะพยายาม
หางานให้ราษฎรทำโดยเต็มความสามารถ จะร่างโครงการณเศรษฐกิจแห่งชาติไม่ปล่อยให้
ราษฎรอดอยาก
4. จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอภาคกัน
5. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก 4
ประการ ดังกล่าวแล้วข้างต้น
6. จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2475 – 1 เมษายน 2476

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2475

ว่าโดยทั่ว ๆ ไป รัฐบาลนี้รับรองหลัก 6 ประการที่คณะกรรมการราษฎรได้ดำเนินการอยู่
แล้วเป็นจุดหมายที่จะดำเนินการต่อไปให้บรรลุถึงซึ่งความสำเร็จ

ก่อนที่จะกล่าวถึงหลัก 6 ประการนั้น ใครจะขอแสดงถึงกิจการที่คณะกรรมการราษฎร ซึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ก่อนวันที่ 10 เดือนนี้ ได้ดำริไว้และได้ลงมือกระทำไปแล้ว รัฐบาลนี้เห็นชอบด้วยในกิจการนั้น ๆ และจะดำเนินการต่อไปให้ลุล่วงตามแต่ที่จะทำได้ ขอให้เป็นที่เข้าใจกันไว้ว่า เมื่อรัฐบาลนี้ได้รับความไว้วางใจของสภาแล้ว อายุของรัฐบาลนี้จะอยู่ไปจนกว่าสภาผู้แทนราษฎรจะประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภทตามรัฐธรรมนูญ เมื่อถึงเวลานั้นจะต้องลาออกกันหมด ซึ่งเข้าใจว่าคงจะเป็นในตอนต้นปีหน้า ในระหว่างนี้มีเวลาอีกไม่กี่เดือน แต่ก็พยายามดำเนินการต่อไปเท่าที่สามารถจะทำได้

กิจการที่กล่าวนั้นคือ

2) เทศบาล รัฐบาลนี้เห็นว่าวิธีการปกครองโดยรวมอำนาจและหน้าที่การปกครองทั่วประเทศให้มาอยู่ในจุดศูนย์กลางจุดเดียวอย่างเช่นเดี๋ยวนี้นี้ ไม่ได้ผลดีเท่ากับที่จะแบ่งอำนาจและหน้าที่ให้ไปอยู่ในเฉพาะท้องที่เสียบ้าง เพื่อว่าการปกครองในเฉพาะท้องที่หนึ่ง ๆ จะได้มุ่งอยู่ในผลประโยชน์ของท้องที่นั้น ๆ วิธีการจัดให้มีการปกครองเฉพาะท้องที่ขึ้นก็โดยวิธีจัดให้มีผู้แทนราษฎรในท้องที่นั้น ๆ จัดการกันเอง วิธีการเช่นนี้เขาทำกันอยู่แล้วในนานาประเทศ เมื่อครั้งรัฐบาลเก่าความคิดเช่นนี้มีอยู่ จนถึงได้ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นฉบับหนึ่ง แต่ว่าด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งการนี้ได้ลุล่วงไป รัฐบาลนี้เห็นเป็นการสำคัญจะได้เตรียมจัดให้มีเทศบาลหรือการปกครองท้องถิ่นขึ้นในราวต้นปีหน้า

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2476 – 20 มิถุนายน 2476

คณะรัฐมนตรีไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2476 - 16 ธันวาคม 2476

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2476

รัฐบาลนี้ได้ตั้งขึ้นเพื่อให้ราชการเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ จึงจะได้รักษาไว้ให้มั่นคงสถาพรเพื่อความสงบสุขของราษฎร

รัฐบาลนี้จะเจริญทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศให้สนิทสนมยิ่งขึ้น

รัฐบาลนี้เห็นว่าหลัก 6 ประการที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับรองแล้วนั้นเป็นหลักนโยบายที่
ทุกกระทรวงทบวงกรมจะร่วมมือกันดำเนินการต่อไปได้

นอกจากการบำรุงราษฎรในทางอาชีพ ทางศึกษา และทางอื่น ๆ ซึ่งรัฐบาลสนใจบำรุง
อย่างที่สุดแล้ว รัฐบาลจะได้อำนาจความสงบเรียบร้อยให้ประชาชนไว้วางใจซึ่งกันและกันและร่วม
สามัคคีกัน เพราะฉะนั้นรัฐบาลจะกำจัดลัทธิคอมมิวนิสต์โดยเคร่งครัด

ฯลฯ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 16 ธันวาคม 2476 – 22 กันยายน 2477

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2476

รัฐบาลนี้จะดำเนินนโยบายตามหลัก 6 ประการ ต่อจากรัฐบาลที่แล้วมา เพื่อให้
ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าสืบไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ
ชาติ

ฯลฯ

เทศบาล คือ ระเบียบการปกครองท้องถิ่น ซึ่งราษฎรมีเสียงในการดูแลและจัดการ
ผลประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น รัฐบาลนี้จะได้จัดตั้งและขยายเทศบาลออกไปตามตำบลต่าง ๆ ทั่ว
ราชอาณาจักรโดยเร็วที่สุดที่จะอบรมเจ้าหน้าที่ในการใหม่นี้ได้ เทศบาลเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง
ด้วยคือ เป็นวิธีที่ราษฎรจะได้รับการฝึกหัดอบรมในวิธีการปกครองแบบรัฐธรรมนูญนั้นด้วย

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 6 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 22 กันยายน 2477 – 9 สิงหาคม 2480

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2477

รัฐบาลนี้มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ปวงชนชาวสยามทุกเหล่าทุกชั้น ตั้งแต่
พระมหากษัตริย์ คณะสงฆ์ สภาผู้แทนราษฎร รัฐบาล ตลอดจนอาณาประชาราษฎร ได้ร่วมกัน
เป็นสมานฉันท์ตั้งมั่นอยู่ในระบอบรัฐธรรมนูญเป็นปึกแผ่นแน่นหนาด้วยความสามัคคี เพราะ
รัฐบาลนี้เชื่อตระหนักว่าการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญเป็นวิถีทางที่ดีที่สุดที่จะนำมาซึ่งความ
วัฒนาถาวรของประเทศชาติสืบต่อไป

ในการประดิษฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามขึ้นนั้น ได้อาศัยหลัก 6 ประการ เป็นมูลฐานที่ตั้ง ได้แก่ หลักเอกราช 1 หลักความสงบภายใน 1 หลักเศรษฐกิจ 1 หลักสิทธิเสมอภาค 1 หลักเสรีภาพ 1 และหลักการศึกษา 1 หลักสิทธิเสมอภาคและหลักเสรีภาพนั้น ได้รับผลสำเร็จแล้วตามความในรัฐธรรมนูญ

หลักความสงบภายใน

ในส่วนหลักความสงบภายในนั้น รัฐบาลมีนโยบาย ดังต่อไปนี้

2. การปกครองลักษณะเทศบาล

รัฐบาลนี้จะส่งเสริมและดำเนินการที่จะจัดตั้งเทศบาลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 โดยลำดับ ดังนี้

(1) ในปีนี้จะจัดตั้งให้มีสภาจังหวัด โดยจะพยายามเลือกคัดผู้มีอาชีพต่าง ๆ ให้เข้าอยู่ในสภา

(2) จะได้จักเปลี่ยนฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่เป็นเทศบาลภายในปีนี้

(3) จะได้จัดแยกงบประมาณส่วนภูมิภาคไปตั้งเป็นงบประมาณทางจังหวัด

(4) จะได้รับเร่งอบรมที่ปรึกษาการเทศบาล เพื่อช่วยเหลือการเทศบาล

4. การช่วยเหลือสุขาภิบาลหรือเทศบาลในการสาธารณูปโภค

รัฐบาลจะจัดให้มีโรงไฟฟ้าและการประปาในสุขาภิบาล หรือเทศบาลให้มากแห่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 9 สิงหาคม 2480 – 21 ธันวาคม 2480

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2480

คณะรัฐมนตรีนี้จะดำเนินนโยบายตามที่คณะรัฐมนตรีชุดก่อนได้แถลงไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ส่วนเรื่องการซื้อขายที่ดินบางรายของพระคลังข้างที่ซึ่งเป็นปัญหาอยู่นั้น รัฐบาลจะได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ชาวสะอาด

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 8 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 21 ธันวาคม 2480 – 16 ธันวาคม 2481
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2480

รัฐบาลนี้มีนโยบายที่จะดำเนินการก้าวหน้าต่อไปตามหลัก 6 ประการ ในการ
ประดิษฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม คือ หลักเอกราช 1 หลักความสงบภายใน 1
หลักเศรษฐกิจ 1 หลักสิทธิเสมอภาค 1 หลักเสรีภาพ 1 และหลักการศึกษา 1

หลักสิทธิเสมอภาค และหลักเสรีภาพนั้น ได้รับผลสำเร็จแล้วตามความในรัฐธรรมนูญ

หลักความสงบภายใน

2. การปกครองลักษณะเทศบาล รัฐบาลนี้จะส่งเสริมและดำเนินการให้วิธีการปกครอง
ลักษณะเทศบาลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย

ก. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการเทศบาลให้เหมาะสมและประสาน
กันกับการปกครองส่วนภูมิภาค

ข. ขยายการจัดตั้งเทศบาลออกไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ โดยลำดับ

ค. ช่วยเหลือเทศบาลในการสาธารณูปโภค โดยจัดให้มีเงินก้อนสำหรับกู้ยืม
และมีเจ้าหน้าที่ช่วยดำเนินการ ตลอดจนบำรุงรักษาให้ถาวร

5. ทางการ รัฐบาลจะได้เร่งรัดจัดสร้างทางตามโครงการก่อสร้างทางที่พระราชอาณาจักร
ของรัฐบาลชุดก่อน โดยมีทุนสำรองสร้างทาง

รัฐบาลจะได้สนับสนุนให้มีทางท้องถิ่น เพื่อเชื่อมต่อที่ภายในจังหวัดหนึ่ง ๆ

นอกจากนี้จะได้วางระเบียบการสร้างที่ชุมชน เมือง และนคร โดยออกกฎหมายว่าด้วย
ผังเมือง และจัดให้มีหน้าที่เพื่อช่วยเหลือในการนี้ กับจะช่วยเหลือให้เทศบาลหรือที่ชุมชนได้
ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารอีกด้วย

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 9 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 16 ธันวาคม 2481 – 7 มีนาคม 2485
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2481

ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีมีนโยบายดังต่อไปนี้

ก. นโยบายทั่วไป

ฯลฯ

ข. นโยบายสำหรับกระทรวง

6. กระทรวงมหาดไทย

(3) การปกครองส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น จะปรับปรุงกฎหมายและระเบียบแบบแผนการปกครองส่วนภูมิภาคให้รัดกุมยิ่งขึ้น ทั้งจะปรับปรุงคุณภาพของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเพื่อประโยชน์ในการบำรุงส่งเสริมสวัสดิภาพ ความสะอาด และการประกอบอาชีพของราษฎรและอบรมสั่งสอนพลเมืองให้มีศีลธรรมอันดี

ในส่วนการปกครองท้องถิ่นนั้น จะขยายการเทศบาลออกไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ และจะปรับปรุงกำหนดว่าด้วยการเทศบาลให้เหมาะสม

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 10 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2485 – 1 สิงหาคม 2487

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2485

ท่านประธานสภาและท่านสมาชิกทั้งหลาย

การที่ข้าพเจ้าและคณะรัฐบาลชุดก่อนได้กราบถวายบังคมลาออกโดยปัจจุบันทันด่วนเมื่อวันที่ 6 เดือนนี้ และไม่ปรากฏชัดแจ้งว่ามีเหตุการณ์อันใดนั้น อาจเป็นที่สงสัยวิตกกังวลของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดาผู้แทนราษฎร อันที่จริงไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาลใหม่ที่จะแถลงเรื่องความเป็นไปในรัฐบาลเก่า แต่โดยเหตุที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ากลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก และให้รัฐมนตรีส่วนมากในคณะเก่าได้กลับมาบริหารราชการแผ่นดิน ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสแถลงให้ทราบถึงเหตุผลที่ลาออกและตั้งใหม่ไว้ในที่นี้ด้วย

คณะรัฐบาลเก่าซึ่งมีข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อสภานี้และได้รับความไว้วางใจจากสภาเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2481 ซึ่งเมื่อนับถึงบัดนี้ก็เป็นเวลา 3 ปีเศษเวลานั้นโลกยังอยู่ในความสงบ มหาสงครามในยุโรป.....

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและควบคุมตั้งคณะรัฐบาลขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าจึงขอแถลงนโยบายต่อสภาให้ทราบถึงแนวทางที่รัฐบาลนี้จะดำเนินการต่อไป ฯลฯ

8. กระทรวงมหาดไทย

2. การมหาดไทย จะปรับปรุงสมรรถภาพเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความสมรรถภาพหนักไปในทางอบรมสั่งสอนและช่วยเหลือราษฎรให้ตั้งหน้าประกอบอาชีพเป็นหลักบาน ซึ่งจะยังผลสมบูรณ์ให้แก่ครอบครัว และประเทศชาติในยามคับขันเช่นนี้ กับจะชักจูงแนะนำให้ราษฎรรู้จักตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดีและเจริญด้วยวัฒนธรรม อันจะเป็นทางนำให้ตั้งตนไว้โดยชอบ ทั้งจะปรับปรุงการปกครองในส่วนท้องถิ่นให้มีความวัฒนาและเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 11 พันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2487 – 31 สิงหาคม 2487

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2487

ท่านประธานสภาฯ และสมาชิกทั้งหลาย

เนื่องได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 1 สิงหาคม พุทธศักราช 2487 นั้น บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้วตามประกาศตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 สิงหาคม พุทธศักราช 2487

ในระหว่างภาวะสงครามเช่นนี้ การที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินย่อมมีภาระที่หนักอยู่มาก ยิ่งประเทศในสถานะการณ์ที่คับขันที่สุดอย่างในเวลานี้ด้วยแล้ว ก็ยิ่งเพิ่มความยากลำบากให้แก่รัฐบาลเป็นอเนกประการ แต่รัฐบาลนี้ขอปฏิญาณว่า จะต่อสู้ต่ออุปสรรคทั้งปวงเพื่อสนองคุณชาติบ้านเมืองจนสุดความสามารถ ฉะนั้นเพื่อให้โอกาสรัฐบาลนี้เข้าบริหารงานได้โดยด่วน อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของบ้านเมืองปัจจุบัน รัฐบาลนี้จึงขอแถลงนโยบายแต่เพียงสั้น ๆ ไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 12 นายทวี บุญยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 31 สิงหาคม 2488 – 17 กันยายน 2488

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2488

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตาม
ประกาศลงวันที่ 31 สิงหาคม พุทธศักราช 2488 นั้น บัดนี้ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จ
แล้ว

โดยที่การจัดตั้งรัฐบาลนี้ได้กระทำในระหว่างหัวเลี้ยวแห่งสงครามกับสันติภาพ จึงมี
ภาระกิจมากหลายซึ่งจะต้องรีบปฏิบัติโดยด่วนเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์และให้สอดคล้องเหมาะสม
ในอันที่จะดำเนินการเจรจากับฝ่ายสหประชาชาติต่อไป ฉะนั้นภายในระยะเวลาที่รัฐบาลนี้พึง
ปฏิบัติ จึงขอแถลงนโยบายเพียงสั้น ๆ ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 13 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 17 กันยายน 2488 – 31 มกราคม 2489

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2488

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตาม
ประกาศลงวันที่ 17 กันยายน พุทธศักราช 2488 บัดนี้ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว

ในการที่ข้าพเจ้าและคณะรัฐบาลนี้เข้าบริหารราชการในระหว่างที่ประเทศชาติอยู่ใน
สถานการณ์เช่นนี้ ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายย่อมจะทราบอยู่เองว่ารัฐบาลจะต้องมีความรับผิดชอบ
หนักเพียงใด แต่ถึงกระนั้นก็ดี รัฐบาลก็ขอให้คำมั่นต่อสภาผู้แทนราษฎรว่าจะบริหารงาน พ้นฝ่า
อุปสรรค เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถจะปฏิบัติได้ รัฐบาลนี้จึงขอ
แถลงนโยบายไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 14 พันตรีดวง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 31 มกราคม 2489 – 24 มีนาคม 2489
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2489

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกทั้งหลาย

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตาม
ประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 31 มกราคม พุทธศักราช 2489 บัดนี้ข้าพเจ้าได้จัดตั้ง
คณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว ดังปรากฏตามประกาศตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์
พุทธศักราช 2489 จึงใคร่ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความไว้วางใจ ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา 50

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 15 นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 24 มีนาคม 2489 – 11 มิถุนายน 2489
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2489

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

เพื่อสนองตามความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนมากที่จะให้ข้าพเจ้ารับใช้
ประเทศชาติในยามคับขัน ข้าพเจ้าจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามความประสงค์ของท่าน

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 24 มีนาคม
พุทธศักราช 2489 ดังที่ท่านทราบแล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร
ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 16 นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 11 มิถุนายน 2489 – 23 สิงหาคม 2489
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2489

ท่านประธานสภา

ด้วยตามที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาและท่านสมาชิกสภาผู้แทนต้องการให้ข้าพเจ้ารับใช้ชาติ
ต่อไปในยามคับขัน ข้าพเจ้าก็จำต้องสนองความต้องการของท่าน

บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศ
ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2489 ดังที่ท่านได้ทราบแล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 17 พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 23 สิงหาคม 2489 – 30 พฤษภาคม 2490
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2489**

ท่านประธานสภา

บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลง
วันที่ 24 สิงหาคม 2489 แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภาดังต่อไปนี้

ฯลฯ

9. การมหาดไทย

(1) การปกครองท้องถิ่น จะได้ปรับปรุงราชการในส่วนภูมิภาคให้มีสภาพที่จะ
แบ่งเบาภาระความรับผิดชอบจากราชการบริหารส่วนกลาง เพื่อให้มีการปราบปรามโจรผู้ร้ายและ
การระงับทุกข์บำรุงสุขของราษฎรได้ประสานกันโดยใกล้ชิด และมีความรับผิดชอบร่วมกันยิ่งขึ้น
นอกจากนี้ยังจะได้ส่งเสริมให้หมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ได้รับการทะนุบำรุงยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ใน
ขณะนี้ และจะได้แก้ไขกฎหมายปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

ในส่วนการปกครองท้องถิ่น ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินกิจการของเทศบาลยังไม่
เป็นที่เรียบร้อยในบางแห่ง และฐานะของเทศบาลโดยทั่วไปไม่อยู่ในสภาพที่จะดำเนินธุรกิจได้
เต็มตามอำนาจหน้าที่ ก็จะได้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งจะส่งเสริมสมรรถภาพของพนักงานเทศบาล โดย
จะได้กำหนดระเบียบการบำเหน็จบำนาญให้เหมาะสม

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 18 พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 30 พฤษภาคม 2490 – 8 พฤศจิกายน 2490
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2490

ท่านประธานสภา

บัดนี้ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศ
ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2490 แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

9. การมหาดไทย

2) ปรับปรุงราชการบริหารส่วนภูมิภาคในลักษณะที่มีการควบคุม การตรวจ
ตราโดยใกล้ชิด และแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบจากราชการบริหารส่วนกลาง เพื่อราชการจะ
ได้ดำเนินไปด้วยความรัดกุมรวดเร็ว บังเกิดประสิทธิภาพในกิจการยิ่งขึ้น

ส่วนการปกครองท้องถิ่น ก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขรูปการณ์ในลักษณะที่จะให้เกิด
เทศบาลตำบลขึ้นได้สมประสงค์ และให้เทศบาลทั้งหลายดำรงฐานะอยู่ได้ด้วยความมั่นคง
สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสุขเจริญแก่ประชาชนและท้องที่ได้จริงจัง

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 19 นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2490 – 21 กุมภาพันธ์ 2491
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2490

ท่านประธานสภาฯ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตาม
ประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2490 บัดนี้ข้าพเจ้าได้จัดตั้ง
คณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว ดังปรากฏตามประกาศตั้ง และแต่งตั้งรัฐมนตรีลงวันที่ 11 พฤศจิกายน
พุทธศักราช 2490 จึงใคร่ขอให้สภาฯ ได้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว
มาตรา 77 และมาตรา 96

เนื่องในการขอให้สภาฯ ได้พิจารณาให้ความไว้วางใจนี้ รัฐบาลขอแถลงนโยบาย ฯลฯ

2. การปกครองภายใน

3) จะได้ปรับปรุงระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนการปกครองท้องถิ่น จะได้จัดระเบียบเสียใหม่ให้เหมาะสมเป็นผลแก่ราษฎร

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 20 นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2491 – 8 เมษายน 2491
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2491

ท่านประธานรัฐสภาและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2491 บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว ดังปรากฏตามประกาศตั้ง และแต่งตั้งรัฐมนตรีลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2491 จึงใคร่ขอให้อำนาจรัฐสภาได้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) มาตรา 77 และมาตรา 96

เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าการบริหารราชการแผ่นดินนั้นข้อสำคัญอยู่ที่ต้องหาวิธีทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดีตามควรแก่อัตตภาพและผดุงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติ กับให้บุคคลในชาติได้มีสิทธิเสรีภาพสมกับที่เป็นพลเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยเป็นอาทิ

เพื่อบริหารราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลขอแถลงนโยบายดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ฯลฯ

8. การปกครองภายใน

4) จะได้ปรับปรุงระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนการปกครองท้องถิ่น จะได้จัดระเบียบเสียใหม่ให้เหมาะสมเป็นผลแก่ราษฎร

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 21 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 8 เมษายน 2491 – 25 มิถุนายน 2492
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2491

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จัดตั้งคณะรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรีลงวันที่ 8 เมษายน 2491 และประกาศตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 15 เมษายน พุทธศักราช 2491 นั้น บัดนี้ข้าพเจ้าขอแถลงนโยบายเพื่อรัฐสภาจะได้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา 77 ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 22 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 25 มิถุนายน 2492 – 29 พฤศจิกายน 2494
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2492

ท่านประธาน และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งคณะรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อบริหารราชการแผ่นดินตามประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2492 ทั้งข้าพเจ้าและคณะรัฐบาลได้เข้าเฝ้าปฏิญาณตนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 141 แล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีขอแถลงนโยบายเพื่อสภานี้จะได้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 145-146 ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

10. การมหาดไทย

จะจัดการปกครองให้ราษฎรมีความปลอดภัย ผาสุก และเป็นพลเมืองดี ตลอดจนให้ราษฎรประกอบสัมมาอาชีพ กล่าวคือ

- (1) จะส่งเสริมสนับสนุนการเทศบาลและสภาจังหวัด ซึ่งเป็นอุปกรณ์ของระบอบ

ประชาธิปไตยให้สามารถถ่วงดุลคุณประโยชน์แก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และจะได้ช่วยทำนุบำรุง
และบูรณะท้องถิ่นทุกแห่งของราชอาณาจักรให้มีความเจริญทั่วถึงกัน

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 23 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 – 6 ธันวาคม 2494

คณะรัฐมนตรีไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 24 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม 2494 – 24 มีนาคม 2495
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2494

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน ข้าพเจ้าได้จัดตั้งรัฐบาล นำรายนามรัฐมนตรี
ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายและได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติให้ตั้ง
รัฐมนตรีตามประกาศตั้งรัฐมนตรีลงวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2494 นั้นแล้ว ณ บัดนี้
ข้าพเจ้าและรัฐมนตรีพร้อมแล้วที่จะเป็นรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงขอแถลง
นโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดนี้เพื่อสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้
ความไว้วางใจบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 สืบไปดังนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 25 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2495 – 21 มีนาคม 2500
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2495

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2495 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรี นำรายพระนามและนามรัฐมนตรีขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติให้ตั้งรัฐมนตรีตามประกาศตั้งรัฐมนตรีลงวันที่ 28 มีนาคม 2495 นั้นแล้ว ณ บัดนี้ ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินสืบไป จึงขอแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีชุดนี้เพื่อสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้ความไว้วางใจบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 26 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2500 – 16 กันยายน 2500
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2500

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

เนื่องจากได้มีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 มีนาคม 2500 ข้าพเจ้าจึงได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้น และได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งแล้ว ตามประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 31 มีนาคม ดังมีรายนามปรากฏอยู่แล้วนั้น บัดนี้ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีของข้าพเจ้าได้กำหนดนโยบายเพื่อที่จะเข้ารับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินแล้ว โดยยึดแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

16. รัฐบาลนี้จะกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น และพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจให้ถึงมือประชาชนโดยทั่วถึง โดยจะพิจารณายกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลและสุขาภิบาลให้มากขึ้นตามควรแก่ฐานะ กับจะได้ส่งเสริมกิจการของสภาจังหวัด องค์การ

บริหารส่วนจังหวัด และกิจการสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้
ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์

จะขยายการสาธารณูปโภคในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้มีการไฟฟ้า ประปา โดยทั่วถึง
และจะได้ส่งเสริมให้มีทางชนบทให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของท้องถิ่นและเป็น
การฟื้นฟูการบูรณะชนบท

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 27 นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน 2500 – 1 มกราคม 2501
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2500

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระ
บรมราชโองการ ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2500 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งรัฐบาล ซึ่งได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ 23 กันยายน พ.ศ.
2500 แล้วนั้น บัดนี้คณะรัฐมนตรีพร้อมแล้วที่จะดำเนินการบริหารราชการแผ่นดิน จึงขอแถลง
นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลนี้เพื่อรับความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎร
ตามความในมาตรา 84 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.
2495 ต่อไป

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 28 พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2501 – 20 ตุลาคม 2501
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2501

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระ
บรมราชโองการ ลงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2501 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 1 มกราคม 2501 แล้วนั้น บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้วางนโยบายโดยตระหนักถึงความสำคัญว่า จะต้องให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ ยึดถือหลักการเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนชาวไทย เช่น เสรีภาพเกี่ยวแก่เคหสถาน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนตามรัฐธรรมนูญและอื่น ๆ เป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายเพื่อ รับความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา 84 ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 29 จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2502 – 9 ธันวาคม 2506
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2502**

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

แม้ตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรมิได้กำหนดให้มีการแถลงนโยบาย และไม่มี การลงมติไว้วางใจ แต่เพื่อประโยชน์ในการบริหารประเทศชาติร่วมกัน ข้าพเจ้าจึงยินดีที่จะชี้แจง นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ให้ท่านรับทราบไว้ในวาระแรก เพื่อประโยชน์ และความเข้าใจอันดี ร่วมกันต่อไป หากว่าท่านข้องใจอยากทราบรายละเอียดประการใด ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะชี้แจงให้ ท่านรับทราบและเข้าใจทุกประการ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 30 พลเอก ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2506 – 7 มีนาคม 2512
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2506**

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ได้เข้าบริหาร ราชการแผ่นดินตามพระบรมราชโองการดังที่สภาแห่งนี้ได้รับทราบแล้ว แม้ว่าตามธรรมนูญการ

ปกครองราชอาณาจักร รัฐบาลย่อมเข้าบริหารราชการได้โดยไม่ต้องแถลงนโยบายและไม่ต้องลงมติไว้วางใจ รัฐบาลก็เห็นเป็นการสมควรที่จะขอโอกาสต่อสภาชี้แจงแนวทางซึ่งเป็นหลักสำคัญที่รัฐบาลจะบริหารราชการแผ่นดินต่อไป เพื่อให้สภาได้รับทราบ และหากจะมีข้อซักถามประการใดก็ยินดีจะชี้แจง ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับสภา และข้าพเจ้าในนามของรัฐบาลขอขอบคุณท่านประธานสภา และสมาชิกทั้งหลายที่ได้ให้โอกาสอันนี้แก่รัฐบาล

โดยที่รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินในระหว่างที่ใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรอันเป็นผลของการปฏิวัติเมื่อ พ.ศ. 2501 เช่นเดียวกับรัฐบาลก่อน และโดยที่นโยบายบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลก่อนได้อำนวยคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างมากมาเป็นที่ยุติแล้ว รัฐบาลจึงจะยึดถือแนวบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายนั้น ซึ่งได้แถลงไว้ต่อสภาเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2502

ดังนั้น รัฐบาลจึงเห็นสมควรที่จะได้นำสารัตถ์สำคัญแห่งนโยบายนั้นมาดำเนินการต่อไป โดยปรับปรุงบางประการเพื่อความเหมาะสม นโยบายของรัฐบาลจึงมีโดยสังเขปดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 31 จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2512 – 17 พฤศจิกายน 2514
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2512**

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 7 มีนาคม พุทธศักราช 2512 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2512 แล้วนั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้วางนโยบายตามแนวนโยบายของพรรคสหประชาไทยที่ได้แถลงไว้กับประชาชนชาวไทยแล้ว โดยตระหนักในความสำคัญว่าจะต้องเป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ในการกำหนดนโยบายนี้ คณะรัฐมนตรีได้ยึดถือหลักการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติ และเคารพในสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการเสริมสร้างความไพศาลทางเศรษฐกิจและความเป็น

ธรรมในสังคมเป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายเพื่อให้รัฐสภาทราบตามความในมาตรา 141 ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 ดังต่อไปนี้

๗๑

4. รัฐบาลนี้ถือว่าความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความปลอดภัยของประชาชน
เป็นภาระที่สำคัญยิ่ง การจัดการคุ้มครองป้องกันให้ประชาชนได้ประกอบอาชีพโดยปราศจาก
ความหวาดระแวงภัยเป็นสิ่งที่ประชาชนปรารถนา เพื่อการนี้รัฐบาลจะเสริมสร้างกำลังและ
สมรรถภาพของตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นให้
สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะพิจารณาแก้ไขการปฏิบัติเกี่ยวกับการสืบสวน
สอบสวนและปราบปรามโจรผู้ร้ายให้เหมาะสมตามสภาพของบ้านเมือง รวมทั้งจะได้สนับสนุนให้
ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในท้องถิ่นของตนด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชนนั้น รัฐบาลนี้ถือ
เป็นนโยบายสำคัญอันหนึ่งที่จะต้องกระทำโดยจะขยายโครงการพัฒนาท้องถิ่นออกไปให้
กว้างขวางทั่วทั้งประเทศ จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเพิ่มขึ้น จะพยายามช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้มี
ที่ดินทำกินเป็นของตนเองตามกำลังความสามารถของตนและครอบครัว จะส่งเสริมให้ประชาชน
ได้รับความสะดวกในการประกอบอาชีพสุจริตตามที่ตนถนัดอย่างจริงจัง จะช่วยบรรเทาความ
เดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยด้วยการเพิ่มอาคารสงเคราะห์และก่อสร้าง
บ้านเรือนในราคาถูกลงให้เช่าซื้อได้ในระยะยาว จะส่งเสริมการประชาสงเคราะห์ในหน้าที่ของรัฐและ
สนับสนุนงานสังคมสงเคราะห์ของเอกชนให้อำนวยผลดียิ่งขึ้น จะส่งเสริมและคุ้มครองผู้ใช้
แรงงานให้มีรายได้และสวัสดิภาพเพียงพอตามความเป็นธรรม จะจัดการสาธารณสุขปโภคใน
ท้องถิ่นต่าง ๆ ให้มีไฟฟ้า ประปาโดยทั่วถึงยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจะจัดให้มีทางระหว่างอำเภอ
และระหว่างตำบลเพิ่มขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีความเจริญใกล้เคียงกัน อันจะเป็นผลให้
ประชาชนชาวไทยทั่วทั้งประเทศมีความสะดวกสบายทั่วถึงกัน จะได้ปรับปรุงส่งเสริมการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี ทั้งจะ
ส่งเสริมให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีการปกครองตัวเองตามระบอบการปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

๗๑

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 32 จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 18 ธันวาคม 2515 – 14 ตุลาคม 2516

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2515

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 18 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 แล้วนั้น

บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยยึดถือหลักการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติ การเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนากิจการทางเศรษฐกิจ การเคารพในสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนความเป็นธรรมในสังคมเป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบพอสังเขป ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 33 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม 2516 – 22 พฤษภาคม 2517

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2516

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 14 ตุลาคม พุทธศักราช 2516 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2516 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดถือหลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย และการปรับปรุงสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กลับคืนสู่ความสงบเรียบร้อยและมั่นคง เป็นมูลฐานไว้เรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงนโยบายเพื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 34 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 27 พฤษภาคม 2517 – 15 กุมภาพันธ์ 2518
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2517

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศ
พระบรมราชโองการลงวันที่ 27 พฤษภาคม พุทธศักราช 2517 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตาม
ประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ 30 พฤษภาคม พุทธศักราช 2517 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว
จึงขอแถลงนโยบายเพื่อสภานิติบัญญัติทราบ ดังต่อไปนี้

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 35 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2518 – 14 มีนาคม 2518
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2518

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตาม
ประกาศพระบรมราชโองการฯ ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ข้าพเจ้าได้จัดตั้ง
คณะรัฐมนตรีขึ้น ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามประกาศพระบรมราชโองการฯ ลง
วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดถือหลักการแห่ง
ระบอบประชาธิปไตย และแนวนโยบายแห่งรัฐ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเป็นมูลฐานและ
หลักปฏิบัติ จึงขอแถลงนโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรตามความในมาตรา
184 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

นโยบายทางสังคม

11. รัฐบาลนี้จะเคารพความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการในการพิจารณา

พิพากษารรณคดี จะปรับปรุงวิธีการและดำเนินการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปโดยรวดเร็ว
ให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยเสมอกัน จะสอดส่องปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้เหมาะสมเป็น
ผลดีแก่สังคมยิ่งขึ้น จะส่งเสริมสถาบันศาล ผู้พิพากษาและตุลาการ ให้มีจำนวนสภาพและ
ประสิทธิภาพมากขึ้น จะจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
เกี่ยวกับสิทธิเสมอภาคของสตรี การปกครองท้องถิ่น ผู้ตรวจเงินแผ่นดินของรัฐสภา การแสดง
สินทรัพย์ของรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา และอื่น ๆ

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 36 หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 14 มีนาคม 2518 – 20 เมษายน 2519
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2518

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศ
พระบรมราชโองการ ลงวันที่ 14 มีนาคม 2518 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระ
บรมราชโองการ ลงวันที่ 17 มีนาคม 2518 นั้น ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบาย
ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคำนึงถึงสถานการณ์ของประเทศอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จึง
ขอแถลงเพื่อสภามหาชนจะได้พิจารณา ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

เป้าหมายทางการบริหาร

รัฐบาลนี้ได้พิจารณาเห็นว่า การปรับปรุงภาวะการทำการ ภาวะความเป็นอยู่ของ
ประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของชาตินั้น จะสำเร็จมิได้โดยง่ายมิได้แก้ไขและ
ปรับปรุงกลไกการบริหารในระดับต่าง ๆ เสียใหม่ ฉะนั้น ภารกิจรีบด่วนที่รัฐบาลนี้จะดำเนินการไป
พร้อม ๆ กับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติดังกล่าวแล้ว ก็คือการแก้ไขและปรับปรุงการบริหาร
ท้องถิ่น หัวใจของนโยบายการบริหารของรัฐบาลนี้ก็คือการบริหารประเทศที่จะอำนวยให้
ประชาชนมีภาวะในทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยเร็ว ดังนั้นการปฏิรูปการบริหารของ
รัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ รัฐบาลนี้จึงได้กำหนดแผนเร่งด่วนที่จะดำเนินการปรับปรุง
กลไกการบริหารในขั้นต้นไว้ 2 ประการ คือ

1. กระจายอำนาจการบริหารไปสู่ท้องถิ่น โดยให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางในการบริหารอย่างแท้จริง

2. ส่งเสริมการบริหารท้องถิ่นโดยสภาตำบล

1. รัฐบาลนี้ได้พิจารณาเห็นว่า ในอดีตนั้นการบริหารของเราเป็นไปในลักษณะรวบอำนาจไว้กับส่วนกลางหรือกับกระทรวงทบวงกรม รัฐบาลนี้เห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท และไม่เป็นผลดีต่อประชาชน รัฐบาลนี้จึงได้กำหนดขั้นตอนในการแก้ไขปรับปรุงการบริหารเสียใหม่ ดังนี้

ก. กระจายอำนาจการบริหารงานตามแผนงาน หรือนโยบายทุกประการที่จะต้องดำเนินในท้องถิ่นจากส่วนกลางของทุกกระทรวงทบวงกรมไปยังจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบดำเนินการ ให้บังเกิดผลงานที่กำหนดไว้ในแผนและนโยบายนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานของกระทรวงทบวงกรมใดก็ตามโดยตลอด ทั้งนี้รัฐบาลจะได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎกระทรวงหรือระเบียบ ตลอดจนคำสั่งต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน

ข. จะดำเนินการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชน กล่าวคือจะเสนอกฎหมายปรับปรุงท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เพื่อเปิดโอกาสให้การปกครองท้องถิ่นในรูปต่าง ๆ มีการบริหารตนเองโดยอิสระอย่างแท้จริง เพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นทุกจุด

2. รัฐบาลนี้ได้พิจารณาเห็นว่า ประชาชนของชาติจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 อาศัยอยู่ในชนบท และทำมาหากินเลี้ยงชีพทางเกษตรกรรม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีรายได้ต่ำมาก การที่จะยกฐานะและรายได้ของคนกลุ่มนี้ให้สูงขึ้นได้ รัฐบาลจะต้องมีมาตรการในการดำเนินงานไว้อย่างสมบูรณ์ และรัฐบาลนี้เชื่อว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายได้นั้น จะต้องเป็นแผนที่กำหนดขึ้นจากท้องถิ่นและโดยท้องถิ่นเอง อีกนัยหนึ่งก็คือการกำหนดแผนพัฒนาจะต้องเริ่มจากตำบลขึ้นมาอำเภอและจังหวัด แล้วประกอบเข้าเป็นแผนรวมของชาติ มิใช่เป็นแผนที่กำหนดไปจากส่วนกลาง เช่นในปัจจุบันนี้ ด้วยเหตุและผลดังกล่าวนี้เอง รัฐบาลนี้จึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารท้องถิ่นโดยสภาตำบลไว้เป็นนโยบายเร่งด่วนประการหนึ่ง กล่าวคือรัฐบาลนี้จะดำเนินการให้สภาตำบลเป็นหน่วยมูลฐานทางประชาธิปไตยและทางเศรษฐกิจ โดยจะมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปกครองตนเองอย่างเต็มที่ เช่น

ก. วางแผนพัฒนาตำบลทั้งระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งจัดทำงบประมาณ
และติดตามผลการปฏิบัติงาน

ข. มีอำนาจในการเก็บภาษีที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่

ค. บริหารการสาธารณสุขและสถานีนามัย

ง. ควบคุมและดำเนินการสำรวจและปักหลักเขต เพื่อการออกเอกสารสิทธิใน
ที่ดินของเกษตรกร เพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินกระทำได้ครบถ้วนภายใน 4 ปี ตำบลใด
เมื่อได้มีการกำหนดเขตกรรมสิทธิ์ที่ดิน และออกเอกสารสิทธิครบถ้วนแล้ว ก็จะมีมอบหมายให้
ตำบลนั้นดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามแผนรวมของราชการส่วนกลางต่อไปทันที

ช. เข้าร่วมในการบริหารการศึกษาของตำบล

ฉ. ดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันโจรผู้ร้ายภายในตำบล

รัฐบาลนี้ได้พิจารณาเห็นว่าสภาตำบลเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาส่วนใหญ่ของ
ประเทศ ซึ่งย่อมจะต้องทราบดีว่าราษฎรในท้องถิ่นกำลังประสบปัญหาใด หรือต้องการจะใช้
วิธีการใดเพื่อแก้ภาวะการทำการมาหากินและภาวะความเป็นอยู่ของตน รัฐบาลนี้จึงเห็นว่าการ
มอบหมายให้สภาตำบลเป็นผู้กำหนดแผนพัฒนาของตนขึ้นเป็นสิ่งเริ่มต้นที่ถูกต้อง ภาระหน้าที่
ของรัฐบาลก็คือ จัดสรรเงินงบประมาณให้สภาตำบลทุกแห่งรับไปดำเนินการ ในการจัดสรร
งบประมาณนั้นรัฐบาลจะพิจารณาตามความจำเป็นและความเร่งด่วน ซึ่งแต่ละตำบลจะต้อง
ดำเนินการไปเพื่อแก้ปัญหาการทำการมาหากินและการดำรงชีพของราษฎรส่วนใหญ่เป็นสำคัญ และ
เมื่อได้รับงบประมาณจากส่วนกลางไปแล้ว การสร้างงานในตำบลก็จะเกิดขึ้นซึ่งก็เป็นทางหนึ่ง
ที่จะช่วยหนุนให้คนในท้องถิ่นที่มีงานทำและมีรายได้มากขึ้น และเป็นการลดแรงงานจากชนบทมิให้
ไหลบ่าเข้ามาสู่ส่วนกลางอีกด้วย

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 37 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 20 เมษายน 2519 – 25 กันยายน 2519

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2519

ท่านประธานสภาที่เคารพ

เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 20 เมษายน พ .ศ. 2519 ข้าพเจ้าจึงได้จัดตั้ง

คณะรัฐมนตรีขึ้น ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามประกาศพระบรมราชโองการ ลง
วันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2519

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินขึ้นแล้ว จึงขอแถลง
นโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา 184 ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่ในปัจจุบันบ้านเมืองของเราตกอยู่ในภาวะไม่ปกติสุข ทั้งในด้านการเมือง การ
เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความไม่มั่นใจในอนาคตของตนเองและของ
ประเทศชาติ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะ ชาวนา ชาวไร่ และกรรมกร ต้อง
ประสบกับความยากจนและเดือดร้อน จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการแก้ไข
ภาวะการณดังกล่าว เพื่อให้เกิดความปกติสุขขึ้นในบ้านเมือง ในการนี้คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็น
รัฐบาลบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินไว้เป็น 2 ระยะ
คือ นโยบายที่จะต้องดำเนินการเป็นการเร่งด่วน และ นโยบายระยะยาว

นโยบายเร่งด่วน

5. การปกครองท้องถิ่น

รัฐบาลนี้จะเร่งดำเนินการให้มีกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นทุก
แบบ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง และในท้องถิ่นมีอิสระในการดำเนิน
นโยบายของตน

นโยบายทางเศรษฐกิจ

11. จะจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อ
พัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นและขาดแคลนของท้องถิ่น และจำนวน
พลเมืองของแต่ละท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ประกอบกัน

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 38 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 25 กันยายน 2519 – 6 ตุลาคม 2519

ไม่มีการแถลงนโยบาย เนื่องจากการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน 6 ตุลาคม 2519

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 39 นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 8 ตุลาคม 2519 – 20 ตุลาคม 2520

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2519

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี
ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 8 ตุลาคม พุทธศักราช 2519 และแต่งตั้ง
คณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 22 ตุลาคม พุทธศักราช 2519 ความ
ปรากฏอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีความยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ได้
กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงเพื่อสภาได้ทราบ
ดังต่อไปนี้ คือ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 40 พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2520 – 12 พฤษภาคม 2522

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2520

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศ
พระบรมราชโองการ ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2520 และแต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรม
ราชโองการ ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2520 นั้น ข้าพเจ้าและรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการ
บริหารราชการแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงเพื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทราบ
ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ในด้านการปกครอง เพื่อวางรากฐานระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง และให้การเลือกตั้ง
ที่จะมีขึ้นในพุทธศักราช 2521 นี้ เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม และได้ผู้แทนราษฎรที่ดี รัฐบาลจะ
เผยแพร่ความรู้ในระบอบประชาธิปไตย และการปกครองตนเองแก่ประชาชนทั่วทุกหมู่บ้าน ทั้งนี้

นอกจากจะมีวิทยากรของรัฐบาลออกไปฝึกอบรมแล้ว จะส่งเสริมให้สภาตำบลและหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง มีขีดความสามารถในด้านการปกครองตนเองนอกเหนือไปจากด้านพัฒนาที่ทำอยู่แล้ว รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้เองตามสมควรในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการ จะปรับปรุงสวัสดิการ ข้าราชการ และระบบการปฏิบัติราชการของข้าราชการให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 41 พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 12 พฤษภาคม 2522 – 3 มีนาคม 2523
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2522

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2522 และแต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2522 นั้น

ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณากำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินขึ้น โดยวิเคราะห์ถึงปัญหาที่กำลังเผชิญหน้าประเทศชาติอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความมุ่งมาดปรารถนาหรือความต้องการของประชาชน ตลอดจนขีดความสามารถและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ สำหรับนโยบายที่จะแถลงต่อรัฐสภาในครั้งนี้ เป็นนโยบายที่จะใช้เพื่อแก้ปัญหาทั้งเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาว ซึ่งได้แก่ ความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศ เสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และปากท้องของประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรในชนบท ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและยังมีสภาพที่ยากจน ตลอดจนการเสริมสร้าง ความสามัคคีของชนในชาติ รัฐบาลนี้มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บังเกิดผลดีที่สุด เพื่อความสมบูรณ์พูนสุข ความมั่นคงและความวัฒนาถาวรให้กับประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งจะดำเนินการตามโครงการและแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ๆ ที่รัฐบาลชุดที่แล้วได้วางรากฐาน และได้ดำเนินการมาบ้างแล้ว ให้บังเกิดผลสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าในฐานะหัวหน้ารัฐบาล ขอแถลงนโยบายเพื่อรัฐสภาได้ทราบดังต่อไปนี้

1. นโยบายทางการเมืองภายใน

1.6 จะกระจายอำนาจการบริหารไปสู่หน่วยงานในท้องถิ่นให้มากขึ้น และให้ประชาชนใน

ชนบทเข้าร่วมในการปกครองท้องถิ่นให้มากที่สุด

ฯลฯ

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 42 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 3 มีนาคม 2523 – 30 เมษายน 2526
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2523**

ท่านประธานรัฐสภา และ ท่านสมาชิกผู้มีความเกียรติที่เคารพ

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2523 รัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ ได้เสนอให้กระผมดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี กระผมจำต้องยอมรับไว้ด้วยความเสียใจเต็มเปี่ยมจนเป็นที่สุด เพราะรู้ตัวดีว่าต้อง
รับภาระใหญ่หลวงนี้ โดยมีได้เตรียมตัวเตรียมใจมาก่อนเลย

ฯลฯ

กระผมและคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยได้
คำนึงถึงความผาสุกของประชาชน และสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จึงขอ
แถลงเพื่อให้รัฐสภาทราบดังต่อไปนี้

นโยบายการเมืองและการบริหาร

5. ส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทมีสิทธิและความสามารถในการปกครองตนเอง เพื่อให้
การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน
6. ปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพในการรับใช้ประชาชน โดยติดตามและควบคุม
ให้หน่วยราชการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งจะส่งเสริมการมอบอำนาจ และแบ่งอำนาจการบริหารให้ราชการส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น
และจะจัดหน่วยงานมิให้ทำงานซ้ำซ้อนกัน ปรับปรุงระบบการงบประมาณให้ประสานและ
สอดคล้องกับแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายเศรษฐกิจของ
รัฐบาล.....

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 43 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 30 เมษายน 2526 – 5 สิงหาคม 2529
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2526

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 30 เมษายน 2526 และแต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2526 นั้น กระผมและคณะรัฐมนตรีจึงได้วางนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยได้คำนึงถึงความสามัคคีในชาติ ความสุข ความปลอดภัยและการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพอย่างละเอียดแล้ว จึงขอแถลงให้รัฐสภาทราบ ดังต่อไปนี้

นโยบายการเมืองและการบริหาร

3. จะปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพในการรับใช้ประชาชน โดยติดตามและควบคุมให้หน่วยราชการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดส่วนราชการให้สามารถบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดการทำงานซ้ำซ้อนกัน จะมอบอำนาจ และแบ่งอำนาจการบริหารให้ราชการส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น.....

5. จะส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยให้ประชาชนมีสิทธิและความสามารถในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น เพื่อให้การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน และเป็นพื้นฐานที่ดีของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 44 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 5 สิงหาคม 2529 – 4 สิงหาคม 2531
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529

ท่านประธานรัฐสภาและสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2529 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2529 นั้น กระผมและคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินขึ้น โดยคำนึงถึงความสุขของประชาชน การพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ จึงขอแถลงเพื่อให้รัฐสภาทราบนโยบาย ดังต่อไปนี้

นโยบายการเมืองและการบริหาร

3. จะปฏิรูประบบราชการให้เกิดความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน โดยการปรับปรุงส่วนราชการให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม จัดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารงาน กระจายอำนาจการบริหารราชการไปสู่ราชการส่วนภูมิภาค และเสริมสร้างความเป็นอิสระของการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

นโยบายเศรษฐกิจ

5. จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชนบทต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง โดยจะขยายงานทั้งในแง่พื้นที่และการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นอีก พร้อมทั้งปรับปรุงระบบราชการ และทัศนคติของข้าราชการให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทในแนวใหม่ที่มุ่งหมายให้ประชาชนช่วยตัวเองได้ในที่สุด ตลอดจนเสริมสร้างองค์กรของประชาชนในชนบทให้เข้มแข็ง และมีบทบาทในการพัฒนามากยิ่งขึ้น

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 45 พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 4 สิงหาคม 2531 – 9 ธันวาคม 2533
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2531

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2531 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2531 กระผมและคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินขึ้น โดยคำนึงถึงความสุขของประชาชน การพัฒนาการปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม
ตลอดจนความมั่นคงของชาติ และสถานะของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และในโลก
จึงขอแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีให้รัฐสภาทราบ ดังต่อไปนี้
นโยบายการเมือง

ฯลฯ

2. ส่งเสริมและปรับปรุงการกระจายอำนาจการปกครองสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

นโยบายเศรษฐกิจ

ฯลฯ

2. การเงินการคลัง

ฯลฯ

2.5 มุ่งสนับสนุนการบริหารการเงินและการคลังส่วนท้องถิ่นให้มีอิสระและประ
สิทธิภาพสูงขึ้น

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 46 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 9 ธันวาคม 2533 – 23 กุมภาพันธ์ 2534
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2534**

ท่านประธานรัฐสภาและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระ
บรมราชโองการ ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2533 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรม
ราชโองการ ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2533 นั้น ณ บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการ
บริหารราชการแผ่นดิน และขอแนะนำเรียนให้ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติได้ทราบถึงเจตนารมณ์
ในแนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งมีเวลาเพียง 1 ปี กับ 7 เดือน เพื่อ
เสริมสร้างความมั่นคงก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้แก่ประเทศชาติ และความ
ผาสุกให้แก่พี่น้องประชาชนของเราสืบต่อไป

กระผมมีสิ่งหนึ่งที่ยึดถือเป็นหัวใจอันสำคัญสูงสุดในการควบคุม กำกับการบริหารของ
รัฐบาลชุดนี้ ให้บรรลุแนวนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาอันทรงเกียรติในวันนี้ คือ จะยึดถือความ
ซื่อสัตย์สุจริตต่อประชาชนและผลประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของ

กลุ่มใดหรือพรรคใดมาเป็นฐาน และดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อกำจัดและป้องกันมิให้ข้าราชการ
บังหลวงเกิดขึ้น ทั้งนี้ ด้วยความสำนึกในความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชนอันเป็นที่
รักของเราด้วยใจอันบริสุทธิ์ และกระผมขอให้คำมั่นว่าจะปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบอย่างสุดกำลัง
ความสามารถ โดยขอแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีให้รัฐสภาทราบ ดังนี้

1. นโยบายการเมือง

ฯลฯ

ขณะเดียวกัน รัฐบาลจะส่งเสริมและปรับปรุงการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นโดย
เฉพาะสภาตำบลให้มากขึ้น โดยการเพิ่มอิสระทางการเงินการคลัง การจัดซื้อจัดจ้าง และการ
กำหนดนโยบายของตนเอง ทั้งนี้ จะได้ดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนให้เหมาะสมกับสภาพการ
พัฒนาของท้องถิ่น ทั้งที่พัฒนาไปมากแล้วและท้องถิ่นที่ยังต้องการความสนับสนุนจากส่วนกลาง
โดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของการปกครองราชอาณาจักรซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและจะ
แบ่งแยกมิได้

ฯลฯ

2. นโยบายการบริหารระบบราชการ

ฯลฯ

รัฐบาลมุ่งเน้นปรับการบริหารราชการและวิธีการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว โดยลด
ขั้นตอนการทำงาน และกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล งานงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่
หน่วยปฏิบัติและส่วนภูมิภาค โดยจัดสรรเงินงบประมาณเป็นก้อนให้แก่จังหวัด เพื่อนำไปใช้จ่าย
ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนควบคู่ไปกับการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพและ
สภาพแวดล้อมในการทำงานของข้าราชการ.....

ฯลฯ

8. นโยบายการกระจายรายได้

ฯลฯ

รัฐบาลมุ่งที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรประชาชนในระดับตำบลหมู่บ้าน ให้มีบทบาท
ในการวางแผนและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาปรับปรุงระบบการ
จัดสรรและแบ่งรายได้ที่เก็บจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น เช่น ค่าภาคหลวง เป็นต้น
ให้กับท้องถิ่น และสนับสนุนให้องค์กรพัฒนาภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทั้งในเขต
เมืองและชนบทให้มากขึ้น

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 47 นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 2 มีนาคม 2534 – 7 เมษายน 2535

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 2 มีนาคม 2534 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 6 มีนาคม 2534 นั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือกับสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เพื่อกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว จึงขอเรียนให้ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ทรงเกียรติได้ทราบ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

นโยบายการบริหารราชการและปรับปรุงกฎหมาย

จะปรับปรุงระบบบริหารราชการและกำหนดให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัว ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ และให้เกิดผลในทางป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยมีนโยบาย ดังนี้

1. ดำเนินการปรับปรุงการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

1.5 ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้มีการกระจายอำนาจการบริหารราชการสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริการประชาชน โดยดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่จังหวัดโดยตรง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 48 พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 7 เมษายน 2535 – 10 มิถุนายน 2535

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2535

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 7 เมษายน 2535 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 17 เมษายน 2535 นั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหาร

ราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว จึงขอเรียนให้ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้มีเกียรติได้ทราบถึงนโยบายและเจตนารมณ์ในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล กระผมขอกราบเรียนในเบื้องต้นว่า นโยบายนี้ได้กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสร้างความผาสุก ความมั่งคั่ง และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติสืบไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นโยบายการเมือง

รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาระบบการเมืองให้มีความมั่นคง เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกระดับ ทั้งนี้ภายใต้กฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีนโยบายดังต่อไปนี้

ฯลฯ

1.3 จัดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปอย่างมีระบบ และเหมาะสมกับสถานะของแต่ละท้องถิ่น ที่จะริเริ่มพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องต่อกัน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจดังกล่าว

2. นโยบายการบริหารราชการและการปรับปรุงกฎหมาย

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแนวความคิดจากการบริหารราชการในลักษณะของการควบคุม มาเป็นการบริหารราชการในเชิงกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนและตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีนโยบาย ดังนี้

2.1 ดำเนินการปรับปรุงการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

2.1.2 ปรับปรุงการทำงานของราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชน ให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยจัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น สามารถกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่ระดับล่างได้ และจัดการซ้ำซ้อน ปรับระบบการอนุญาต การอนุมัติหรือการดำเนินการอื่นของข้าราชการและส่วนราชการให้มีหลักเกณฑ์การพิจารณา กรอบกำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจ และระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน โดยให้เปิดเผยหลักเกณฑ์และระยะเวลาดังกล่าวให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบล่วงหน้า ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างและขั้นตอนการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การบริหาร

งบประมาณ และการวางแผนให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ฯลฯ

3. นโยบายการกระจายการพัฒนาและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชนบทเพื่อกระจายรายได้และแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนให้เกิดผลอย่างจริงจัง โดยมีนโยบายดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาชนบท

3.1.1 กระจายการให้บริการประชาชนให้เกิดความรวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น

3.1.2 กระจายอำนาจการบริหาร และ งบประมาณไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อให้จังหวัดมีบทบาทในการริเริ่มโครงการพัฒนาของจังหวัดให้เหมาะสมกับความจำเป็น และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3.1.3 สนับสนุนให้ท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยพัฒนาขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีท้องถิ่นและกระจายรายได้ของรัฐให้ท้องถิ่นมากขึ้น

3.1.4 พัฒนาสภาพตำบลให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นและสามารถเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นรากฐานในการเปลี่ยนเป็นนิติบุคคลได้เมื่อมีความพร้อม

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 49 นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่ วันที่ 10 มิถุนายน 2535 – 23 กันยายน 2535

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2535

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้มีเกียรติที่เคารพ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2535 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2535 นั้น ก่อนที่จะได้นำเรียนให้ทราบถึงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน กระผมใคร่ขอเรียนข้อความบางประการให้ทราบเป็นเบื้องต้น ดังนี้

คณะรัฐมนตรีนี้ได้จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะกิจในขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะวิกฤติและบอบช้ำอย่างหนัก อันเนื่องมาจากการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ยังผลให้เกิดความสับสนทางการเมือง ความชะงักงันของเศรษฐกิจบางภาค ความหวาดระแวงและความวิตกกังวลในหมู่ประชาชนทั่วไป ซึ่งหากปล่อยไว้จะเกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศอย่างรุนแรง ประกอบกับเป็นที่ประจักษ์ชัดตามคำกราบบังคมทูลพระกรุณาของท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ในการนำชื่อกระผมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ที่ว่าการแต่งตั้งครั้งนี้ เพื่อจะได้ใช้กระบวนการทางรัฐสภาและรัฐธรรมนูญ คืบอำนาจอธิปไตยกลับไปให้ประชาชนเพื่อให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องและมีความสมบูรณ์ และให้รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีโอกาสใช้ความสามารถในระยะเวลาอันสั้น พ้นพายุประเทศชาติให้เกิดเสถียรภาพในแนวทางสันติ เพื่อจะได้เป็นที่เชื่อถือแก่นานาประเทศต่อไป

เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์บ้านเมือง ความมุ่งหมายในการตั้งคณะรัฐมนตรีในลักษณะเฉพาะกิจและระยะเวลาอันมีจำกัดในการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว คณะรัฐมนตรีขอ นำนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียนให้ท่านประธานรัฐสภาและท่านสมาชิกรัฐสภาผู้มีเกียรติได้ทราบที่รัฐบาลจะดำเนินการดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ไม่มีนโยบายด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น (เนื่องจากเป็นรัฐบาลเฉพาะกิจและระยะเวลาอันจำกัดในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไป)

**คณะรัฐมนตรี คณะที่ 50 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2535 – 13 กรกฎาคม 2538
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535**

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

กระผมนายชวน หลีกภัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง นายกรัฐมนตรี ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 23 กันยายน 2535 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราช

โครงการ ลงวันที่ 29 กันยายน 2535 นั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการเมืองและการบริหารราชการ

รัฐบาลนี้มุ่งเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจะพัฒนาสถาบันการเมืองทั้งหลายให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะปฏิปัติภารกิจอย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพเพื่อรักษาประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งจะสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ โดยจะดำเนินการ ดังนี้

ฯลฯ

1.10 กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับ ตลอดจนเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองท้องถิ่น ให้อำนาจในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการวางผังเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย และจะส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลเป็นนิติบุคคลเพื่อให้ความคล่องตัว และร่วมแก้ปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. นโยบายด้านเศรษฐกิจ

โดยที่ประชาชนบางส่วนของประเทศยังมีฐานะยากจน มีสภาพความเป็นอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ความเจริญทางเศรษฐกิจยังมิได้กระจายไปทั่วถึง รัฐบาลนี้จึงมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกสาขาอาชีพให้สูงขึ้น พร้อมกับการกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาคและชนบท ในขณะเดียวกัน รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรี โดยให้กลไกตลาดเป็นหลัก และจัดการผูกขาดตัดตอน การแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อที่จะรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ เสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติ และมุ่งพัฒนาองค์ประกอบทางเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าครบทุกด้าน โดยกำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายไว้ดังนี้

4.1 ด้านการเงินการคลัง

๗๑

4.1.5 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น และกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นอย่างจริงจัง รวมทั้งสนับสนุนให้รายได้ที่จัดเก็บในท้องถิ่นใด ตกเป็นของท้องถิ่นนั้น ในอัตราที่เหมาะสม

๗๒

4.8 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗๓

4.8.2 อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ทั้งป่าบก และป่าชายเลน โดยสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นและประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้และปลูกสร้างป่าชุมชน

4.8.3 กระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อมจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยให้จังหวัด ท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากขึ้น

6. นโยบายฟื้นฟูบูรณะกรุงเทพมหานคร

เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและไม่มีระบบของกรุงเทพมหานคร รัฐบาลจึงมีนโยบาย ดังนี้

๗๔

6.2 ดำเนินการระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติตามโครงการ โดยให้มีการแบ่งภาระสัดส่วนการลงทุนและค่าดำเนินการที่เหมาะสมระหว่างรัฐบาล กรุงเทพมหานคร และประชาชนผู้ใช้บริการอย่างเป็นธรรม

6.3 สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรประสานงานที่มีเอกภาพและมีอำนาจตัดสินใจเพื่อรับผิดชอบในการปฏิบัติตามโครงการ ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนตามโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 51 นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2538 – 25 พฤศจิกายน 2539

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

ท่านประธานรัฐสภาและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรีตาม
ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2538 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตาม
ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2538 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว
ซึ่งกระผมจะได้นำเรียนให้ทราบถึงเจตนารมณ์ นโยบาย และเป้าหมายของการบริหาร
ราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีนี้

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดเป้าหมายหลักของการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อ
พัฒนาคนในสังคมให้มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
สามารถแข่งขันในโลกยุคใหม่ได้ โดยไม่ทิ้งสภาพความเป็นไทย นโยบายของรัฐบาลที่
กำหนดไว้ทั้ง 10 ด้าน จึงเป็นวิธีการไปสู่เป้าหมายให้คนในสังคมได้รับการพัฒนาเต็มตาม
ศักยภาพ มีภูมิปัญญา มีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม
และสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้การพัฒนาทุกด้านเป็นไปอย่างสมดุล โดยมีรายละเอียดของ
นโยบาย ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการเมืองและการบริหาร

1.4 การบริหารราชการแผ่นดิน

1.4.1 ปรับปรุงการบริหารราชการทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม กะทัดรัด และพัฒนาระบบงานราชการและงานของรับอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ จัดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและไม่จำเป็น ปรับระบบการอนุมัติ อนุญาตให้มีหลักเกณฑ์ ระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขตการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งเปิดเผยหลักเกณฑ์ระยะเวลา และขอบเขตการใช้ดุลพินิจดังกล่าวให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ตลอดจนป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติและการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน

ฯลฯ

1.6 การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

1.6.1 กระจายภารกิจหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของ

ประชาชนที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองและแก้ไขปัญหาของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม เช่น ปัญหาการจราจร สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ

1.6.2 กระจายรายได้ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้สามารถบริหารกิจการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระ คล่องตัว และบังเกิดประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณให้สามารถรองรับกับรายได้ที่เพิ่มขึ้น

1.6.3 ให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นทุกระดับ โดยคำนึงถึงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับตำบล หมู่บ้าน เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสมานฉันท์ของประชาชน

1.6.4 ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่นของตน และมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร การพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการวางผังเมือง

1.6.5 สนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกระดับสามารถบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. นโยบายเศรษฐกิจ

4.1 นโยบายด้านการเงิน การคลัง

4.1.7 กระจายอำนาจการคลังให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีรายรับในสัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอจะบริหารกิจการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. นโยบายการศึกษา

6.8 สนับสนุนการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นในการบริหารและจัดการศึกษาในระดับและประเภทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่น

7. นโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน องค์กรประชาชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมี

ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 52 พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2539 – 9 พฤศจิกายน 2540
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2539

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2539 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2539 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว โดยมีเป้าหมายหลักของการบริหารราชการแผ่นดินที่จะเกิดขึ้น และยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะสถาปนาความเชื่อมั่นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรรค์สร้างความสำเร็จและความสามัคคีและนำมาซึ่งการอยู่ดีกินดีของประชาชน จะเร่งรัดผลักดันการปฏิรูปการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่รับธรรมนูญกำหนด จะเร่งฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและพัฒนาศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก รวมทั้งให้มีการกระจายประโยชน์ของการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่ประชาชนทุกกลุ่ม จะผลักดันให้มีการปรับทัศนคติและระบบการทำงานของภาครัฐจากการปกครองประชาชนมาเป็นการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และ ปรับระบบการทำงานของภาครัฐจากที่เป็นผู้คิดเองทำเอง มาเป็นระบบที่ร่วมคิดร่วมทำกับภาคเอกชนและประชาชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีสิทธิได้เข้าคัดค้านการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขณะเดียวกันจะส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนในชาติมีวินัยอย่างจริงจัง รวมทั้งจะเร่งรัดกระจายเงิน กระจายงาน และกระจายคนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นตอน กล่าวโดยรวมแล้ว รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับการบริการที่ดี มีการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญาและอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินไว้ 11 ด้าน โดยมีรายละเอียดของนโยบาย ดังต่อไปนี้

2. นโยบายด้านการบริหาร

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน และวางรากฐานสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคตเพื่อเผชิญกับยุคโลกาภิวัตน์ โดยจะดำเนินการ

ฯลฯ

2.2 นโยบายด้านการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

2.2.1 ปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน เร่งรัดการกระจายภารกิจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นมากขึ้น และถ่ายเทบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่นตามความเหมาะสม

2.2.2 เร่งรัดการกระจายรายได้ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน และเพียงพอที่จะบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็ว

6. นโยบายด้านสังคม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี พัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคมให้มั่นคง ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนและเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ โดยจะดำเนินการ

6.1 นโยบายด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการทำนุบำรุงศาสนา

ฯลฯ

6.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐ ท้องถิ่น องค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันการศึกษาในการทำนุบำรุง พัฒนา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถานทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

ฯลฯ

8. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
โดยจะดำเนินการ

ฯลฯ

8.8 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ฯลฯ

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 53 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2540 – 17 กุมภาพันธ์ 2544
แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศ
พระบรมราชโองการ ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2540 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระ
บรมราชโองการ ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2540 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว โดยยึด
มั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ
คำนึงถึงบทบัญญัติในหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย อีกทั้งมีเป้าหมายหลักที่จะเร่งรัดแนวทางการปฏิรูปทางการเมือง ปฏิรูป
ระบบราชการ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งมุ่งส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิมนุษยชนและดำเนินการให้
มีการบังคับใช้กฎหมายตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาในระยะ
ยาวโดยเร็วที่สุด

ฯลฯ

ส่วนที่ 1 นโยบายการเมือง การปกครอง การบริหารราชการ ความมั่นคง และการต่างประเทศ

1. นโยบายการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการ

1.2 การปฏิรูประบบบริหารราชการ

1.2.5 เร่งรัดการออกกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตาม

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดแผนและขั้นตอนดำเนินการเป็นการด่วน ระบุอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างราชการส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันอย่างชัดเจน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและบทบาทเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพิ่มสัดส่วนการแบ่งสรรภาษีอากรให้แก่ท้องถิ่น นอกจากนี้จะดำเนินการปรับปรุงรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีเพียง 4 รูปแบบ คือ

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) เทศบาล
- (3) องค์การบริหารส่วนตำบล และ
- (4) การปกครองรูปแบบพิเศษ

ทั้งนี้ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับรูปแบบและระยะเวลาที่เหมาะสม

อนึ่ง รัฐบาลถือว่ากฎหมายตามข้อนี้ เป็นกฎหมายที่จำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 173 ของรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

ส่วนที่ 2 นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. นโยบายในระยะปานกลาง : การปรับโครงสร้างและการพัฒนาสังคม

2.6 การพัฒนาคนและสังคม

2.6.2 ด้านการศึกษา

(3) สนับสนุนให้เอกชน องค์กรวิชาชีพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีความรู้คู่คุณธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาอบรมวิชาชีพและการจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการจัดดูแลสวัสดิการของเด็กนักเรียนในด้านการรักษาพยาบาล อาหารเสริม นม และอาหารกลางวัน

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 54 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2544 - ปัจจุบัน

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2544 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2544 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินโดยยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และครอบคลุมถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเสร็จสิ้นแล้ว และขอเรียนท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติได้รับทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยทุกคน

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

วันนี้ประเทศไทย ยังไม่พ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ประเทศยังต้องได้รับการบริหารที่ทุ่มเทเป็นพิเศษ จะปล่อยให้การบริหารดำเนินไปเหมือนภาวะปกตินั้นไม่ได้ เพราะเศรษฐกิจของประเทศอาจถดถอยถ่วงอืดจนยากที่จะเยียวยา

ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องการการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกมิติ ด้วยแนวคิดของนโยบายใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งข้อมูล ความรอบรู้ และสติปัญญาที่เข้าใจในรากเหง้าแห่งปัญหา และทันโลก ทันเหตุการณ์

ฯลฯ

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน สามารถบรรลุถึงภารกิจ และดำเนินไปด้วยแนวทางที่กล่าวมา รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินไว้ดังนี้

ฯลฯ

15. นโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาการเมืองของประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองและพิทักษ์สิทธิของตนได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งจะมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใส และจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

ฯลฯ

15.3 ด้านการกระจายอำนาจ

(1) ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น และการกระจายอำนาจทางการคลังลงสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดการบริหารงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระมากขึ้น โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมในการพัฒนาท้องถิ่น

(2) ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นให้มีความชัดเจนเหมาะสมตามขั้นตอนของการกระจายอำนาจ ในขณะเดียวกัน จะเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละท้องถิ่น รวมถึงการมีอิสระในการจัดการด้านงบประมาณของท้องถิ่น การแสวงหารายได้ และการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น

(3) ส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้าง และการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเกิดประสิทธิผล

16. นโยบายพัฒนาภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร

ฯลฯ

16.2 ด้านการพัฒนากรุงเทพมหานคร

(1) สนับสนุนการกำหนดรูปแบบและโครงสร้างใหม่ของเมืองหลวง โดยการวางแผนการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในกรุงเทพมหานครให้มีความชัดเจน รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะอย่างเป็นระบบ

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ให้มีความคล่องตัวและเป็นอิสระจากราชการส่วนกลางมากขึ้น ทั้งด้านงบประมาณ การกำหนดนโยบาย และการบริหารจัดการ

ฯลฯ

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการกระจายอำนาจ และ การปกครอง ส่วนท้องถิ่น

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520 – 2524

ส่วนที่สอง

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม

บทที่ 3 งบประมาณและแนวนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

3. การระดมเงินเพื่อการพัฒนา

3.1.2 นโยบายเกี่ยวกับการจัดหารายได้เพิ่ม ได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับการจัดหารายได้เพิ่มเติมจากภาษีอากรและอื่น ๆ การกู้ยืมเงินภายในประเทศ รายได้จากรัฐวิสาหกิจ และรายได้จากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ง. แนวทางด้านการปรับปรุงรายได้ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุน

ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงโครงสร้างภาวราชการของท้องถิ่นให้มีการขยายอำนาจในการจัดเก็บและปรับปรุงบริหารการ จัดเก็บให้มีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.1.3 งบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน จากแนวนโยบายการจัดหาดังกล่าวข้างต้น งบประมาณแผ่นดินในช่วงของแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 434,600 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 11.1 ต่อปี งบประมาณรายจ่ายจำนวนดังกล่าว แยกเป็นงบ บริหารทั่วไป 225,530 ล้านบาท รายจ่ายอุดหนุนท้องถิ่น 6,000 ล้านบาท รายจ่าย รักษาพยาบาลฟรีสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย 2,670 ล้านบาท และงบประมาณเพื่อการพัฒนา 200,400 ล้านบาท ซึ่งเท่ากับร้อยละ 46.1 ของงบประมาณรายจ่ายแผ่นดินทั้งสิ้น บทที่ 4 การกระจายรายได้และแนวทางการพัฒนาภาคและท้องถิ่น

4. แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนในชนบท

จะกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนในชนบทไว้ ดังต่อไปนี้

4.1 เน้นการพัฒนาในเขตพื้นที่ตามรูปแบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นชุมชนระดับเมืองและชนบทให้ สอดคล้องกับเป้าหมายแนวทางการพัฒนาภาคและนโยบายการพัฒนาทางด้านการเมืองและ การปกครอง

4.2 วางแนวทางเพื่อปูพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อให้ประชาชนในชนบทเข้าใจสิทธิและหน้าที่ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างเป็นขั้นตอน โดยจำเป็นจะต้องหาทางปฏิรูประบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องควบคู่กันไปด้วย

4.3 ส่งเสริมโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองให้เป็นกำลังที่มีความสำคัญในการ ป้องกันและรักษาความปลอดภัยทั้งทางด้านการเมืองและการปกครอง โดยการปรับปรุงขีด ความสามารถของหมู่บ้านอาสาพัฒนาให้มีความพร้อมที่จะเข้าแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนในชนบทได้

4.4 สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาจากราชการบริหารส่วนท้องถิ่นทุกระดับขึ้นมา อันแสดงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และประสานเข้ากับแผนงานและโครงการของ หน่วยงานราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ของ จังหวัดนั้น ๆ ให้เป็นแผนพัฒนาจังหวัด

4.5 ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น นอกจากนี้ สมควรเร่งรัดให้มีระเบียบว่าด้วยการวางแผนพัฒนาจังหวัดขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ห้า พ.ศ. 2525 – 2529

ส่วนที่สี่

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะและการพัฒนาเมือง

บทที่ 7 การพัฒนาเมือง

ข. การพัฒนา “เมืองหลัก” ในส่วนภูมิภาค

1. ปัญหาและประเด็นการพัฒนา

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองยังไม่เหมาะสม คือ เป็นการใช้ที่ดินในเมืองอย่างไม่เป็นระเบียบและปะปนกัน ไม่มีผังบังคับควบคุมในการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมือง นอกจากนั้นเขตเทศบาลเมืองหลักบางเมืองไม่ตรงต่อความเป็นจริง คือ ไม่ขยายให้ทันกับการขยายตัวของชุมชนและความเจริญทางเศรษฐกิจของเมือง และเทศบาลเองก็ไม่อาจเพิ่มฐานรายได้จากเขตเทศบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำมาพัฒนาบริการพื้นฐานต่าง ๆ ให้เพียงพอได้

1.4 ปัญหารู้นะการคลังท้องถิ่นมีจำกัดและการบริหารงานของเทศบาลยังขาดประสิทธิภาพที่ดีพอ ปัจจุบันเทศบาลมีรายได้น้อยและขาดกำลังคนที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอที่จะให้บริการสนองความต้องการของประชาชนในเมือง ทั้งนี้อาจขยายบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ได้อย่างจริงจัง

2. เป้าหมายการพัฒนา

2.1 พื้นที่เป้าหมาย ได้กำหนดเมืองหลักขึ้น 5 เมือง คือ เมืองเชียงใหม่ เมืองขอนแก่น เมืองนครราชสีมา เมืองชลบุรี และเมืองสงขลา-หาดใหญ่ ที่ต้องเร่งพัฒนาต่อเนื่องมาจากแผนฯ 4 ให้สำเร็จผล ส่วนอีก 6 เมือง คือ เมืองพิษณุโลก เมืองนครสวรรค์ เมืองอุดรธานี เมืองราชบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี และเมืองภูเก็ต นั้น จะเริ่มให้เตรียมการพัฒนาต่อไป

3. แนวนโยบาย

3.4 เร่งควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงเขตเทศบาลเมืองหลักต่าง ๆ โดยยึดเขตความเจริญทางเศรษฐกิจแทนเขตการบริหารที่กำหนดไว้เดิม

3.5 ปรับปรุงฐานะการคลังและการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลเมืองหลักให้มากขึ้น และรัฐบาลกลางจะต้องสนับสนุนทางการเงิน การคลัง เป็นกรณีพิเศษในระยะแรก เพื่อเสริมสร้างฐานะการคลังท้องถิ่นให้มีพอขยายบริการพื้นฐานของเมืองให้ได้ ซึ่งจะต้องใช้เงินจำนวนมากในระยะแรก

4. มาตรการการพัฒนา

4.5 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเป็นหลัก

(1) เร่งให้มีการประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะของเมืองหลักทุกแห่ง เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนเมือง ความเจริญทางเศรษฐกิจและโครงข่ายบริการพื้นฐานด้วย

(2) พิจารณาขยายเขตเทศบาลเมืองหลักที่ความเจริญของชุมชนได้ขยายตัวออกไปนอกเขตเทศบาลแล้วให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยยึดเขตความเจริญทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจครอบคลุมเขตสุขภาพที่ความเจริญของเมืองต่อเนื่องไปถึงด้วย ได้แก่เมืองเชียงใหม่ เมืองนครราชสีมา เมืองชลบุรี และเมืองสงขลา

4.6 ด้านการคลังและการพัฒนาบริหารของเทศบาลเมืองหลัก

(1) ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีโรงเรือน ที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ให้เป็นระบบภาษีทรัพย์สิน หรืออย่างน้อยปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อลดข้อจำกัด และเพิ่มอัตราภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน และให้เทศบาลมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีรูปพิเศษเพิ่มขึ้น

(2) จัดทำแผนที่และบัญชีภาษีอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการตรึงราคาทรัพย์สินที่เหมาะสม รวมทั้งเพิ่มบทลงโทษในการหลบเลี่ยงภาษีให้มากขึ้น

(3) รัฐจะให้ความสำคัญต่อโครงการพัฒนาขยายบริการขั้นพื้นฐาน ในเมืองหลักทั้ง 4 เมืองเป็นกรณีพิเศษ โดยจะจัดสรรงบประมาณอุดหนุนพิเศษและเงินกู้ให้เทศบาล เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบขั้นพื้นฐานที่จำเป็นเร่งด่วน

(4) เร่งปรับปรุงปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ทางเทคนิควิชาการและการวางแผนของเทศบาล และจัดตั้งหน่วยงานวางแผนของเมืองหลักขึ้น เพื่อให้สามารถรับผิดชอบวางแผนและดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของเมืองหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4.7 ด้านการสร้างเอกลักษณ์ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจของประชาชนในเมืองหลัก

(3) ส่งเสริมบทบาทขององค์กรท้องถิ่นให้มีอิสระมากขึ้น และประสานการดำเนิน

งานขององค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน

ส่วนที่แปด

การปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐและการกระจายทรัพยากร

บทที่ 1 สรุปประเด็นปัญหาการบริหารงานพัฒนาของรัฐ

4.1 การบริหารงานพัฒนาของรัฐในส่วนท้องถิ่น ยังขาดเอกภาพและสมรรถภาพ โดยที่องค์กรบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมีอยู่หลายรูปแบบก่อให้เกิดความสับสนและซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน นอกจากนี้ การบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นยังถูกควบคุมจากส่วนกลางอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดหรือจัดทำแผนงานโครงการพัฒนา ด้านการคลัง หรือด้านการงบประมาณ กล่าวโดยสรุปคือ การดำเนินการพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมายังไม่ได้มีการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องแต่อย่างใด

บทที่ 2 การปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐในส่วนกลาง

1. สรุปประเด็นปัญหา

1.4 ขาดการกระจายอำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการพัฒนา การกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนา ปัจจุบันเป็นเรื่องของส่วนกลางเสียส่วนใหญ่ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้จะปฏิบัติตามแผนงาน โครงการในส่วนภูมิภาคนั้นไม่มีบทบาทเท่าที่ควร ทำให้การปฏิบัติตามแผนงานไม่มีประสิทธิภาพ จึงควรจะต้องปรับปรุงระบบการวางแผนและการปฏิบัติงานพัฒนา ฯ เสียใหม่

2. แนวทางการปฏิรูประบบบริหารและพัฒนาองค์กรของรัฐในส่วนกลาง

2.3 ให้กระทรวง ทบวง กรม กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความคิดริเริ่มในการจัดเตรียมและส่งเสริมโครงการพัฒนา รวมทั้งการให้เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและอำเภอมีความรับผิดชอบต่อการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการต่อเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นมากขึ้นด้วย

3. การปฏิรูประบบบริหารและพัฒนาองค์กรของรัฐในส่วนกลางที่ได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน

3.5 การกระจายอำนาจ : ในระยะที่ผ่านมารัฐบาลได้ใช้วิธีการกระจายอำนาจในหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ตามแผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาจังหวัด การสร้างงานในชนบท เป็นต้น ในปีงบประมาณ 2524 และ 2525 รัฐบาลก็ได้กั้นเงินไว้ใช้ในการพัฒนาชนบท เป็นเงิน 4

พันล้านบาท และ 3.5 พันล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนั้น ในปีงบประมาณ 2524 ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กระจายอำนาจการจัดซื้อให้กับหัวหน้าส่วนราชการมากยิ่งขึ้น เช่น หัวหน้าหน่วยงานในกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเป็น 4 ล้านบาท การกระจายอำนาจนี้มีผลทำให้การจัดซื้อต่าง ๆ ซึ่งเคยอยู่แต่ในส่วนกลางได้กระจายไปสู่ระดับภูมิภาค

บทที่ 3 การปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐในการพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ

2. แนวนโยบายและมาตรการ

2.1 องค์กระระดับชาติ : ให้จัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ” ขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย บทบาท และหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และเอกชน พิจารณาและประสานแผนงาน โครงการ และการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณพิเศษให้แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนท้องถิ่น (ในรูปเงินอุดหนุนพิเศษ) และรัฐวิสาหกิจในการพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ให้มีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และเพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้มีคณะกรรมการตามความจำเป็นและเหมาะสม ดังนี้

2.1.1 คณะอนุกรรมการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล :

เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะนโยบาย บทบาท และหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและเอกชนในการพัฒนา กทม . และปริมณฑลต่อคณะกรรมการพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ ประสานนโยบาย แผนงาน การดำเนินงานและงบประมาณของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ศึกษาและวิเคราะห์การหารายได้แหล่งเงินทุนพัฒนา การปรับปรุงจัดเก็บภาษี และการแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อนโยบายการพัฒนา กทม . ตลอดจนพิจารณาเสนอแนะรูปองค์กร ประสานการบริหาร กทม . และปริมณฑลอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.1.2 คณะอนุกรรมการพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ : เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะนโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณ และแหล่งเงินทุนพัฒนา สำหรับการพัฒนาเมืองในส่วนภูมิภาค อันได้แก่ เมืองหลัก เมืองรอง และชุมชนชนบทตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ที่จำเป็นและเหมาะสม และสำหรับการพัฒนาพื้นที่เฉพาะอันได้แก่ พื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก พื้นที่ภาคตะวันตก และพื้นที่เฉพาะอื่น ๆ

2.1 แนวการดำเนินการพัฒนา

2.3.2 การดำเนินการ ให้ กทม. เทศบาล ส่วนราชการ และรัฐ

วิสาหกิจที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการที่วางไว้
ในการนี้มีความจำเป็นจะต้องกำหนดแนวนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงเทศบาล ซึ่งเป็น
กลไกสำคัญต่อการพัฒนาเมือง โดยเฉพาะเมืองหลัก เพื่อให้สามารถบริหารงานพัฒนาได้อย่างมี
ประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

(1) ให้จัดตั้งหน่วยงานวางแผนขึ้นในเทศบาลเมืองหลักเป็นอันดับแรก
ส่วนเทศบาลเมืองรองเป็นลำดับรองลงไป

(2) แก้ไข พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 และปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้เทศบาลมีอิสระในการบริหารงานพัฒนาและบริหารงานคลังมากยิ่งขึ้น

(3) ปรับปรุงวิธีการงบประมาณโดยการยกเลิกข้อกำหนดที่ให้ตั้งงบ
ประมาณรายจ่ายได้เพียงร้อยละ 97 ของรายได้

(4) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและเพิ่มรายได้จากภาษีโดย

- ปรับปรุงระบบการเก็บภาษีโรงเรือน ที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่
ให้เป็นระบบภาษีทรัพย์สิน หรือลดข้อจำกัดและเพิ่มอัตราภาษีโรงเรือน และบำรุงท้องที่ให้
เหมาะสมกับสภาพเป็นจริงในปัจจุบัน และให้มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีรูปพิเศษเพิ่มขึ้น
- ปรับปรุงอัตราค่าบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้
เหมาะสมกับกาลสมัย

- ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บ โดยจัดทำแผนที่ภาษีและ
บัญชีภาษีอย่างมีระบบ เพื่อให้เป็นเครื่องมือปรับปรุงการจัดเก็บภาษี รวมทั้งเพิ่มบทลงโทษใน
การหลบเลี่ยงภาษีให้สูงขึ้น

(5) เปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณท้องถิ่นที่ยังกระจายในรูปแบบ
เงินอุดหนุนท้องถิ่นแบบต่าง ๆ ทั้งที่จัดสรรโดยตรงและจัดสรรผ่านองค์กรของรัฐมาเป็น “การ
จัดสรรตามแผนงาน” เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นและนโยบายพัฒนาประเทศ

บทที่ 4 การปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐในการพัฒนาชนบท

1. สภาพปัจจุบันและปัญหา

1.1 แนวความคิดในการจัดระบบการบริหารการพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบทเป็นกระบวนการของความพยายามที่จะปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ การพัฒนาชนบทที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความล้มเหลวของการบริหารการพัฒนาชนบทมีมูลเหตุมาจากปัญหาทางด้านการเมือง และการบริหารเท่า ๆ กับที่มาจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ว่ารัฐจะให้ความสำคัญแก่การพัฒนาชนบทมากขึ้นก็ตาม แต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการพัฒนาจากเดิมมากนัก คือ ยังเป็นการพัฒนาจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง และเป็นการพัฒนาแบบบริจาคนให้เปล่า โดยหน่วยงานของรัฐเป็นผู้มีบทบาทสำคัญแต่เพียงด้านเดียว ซึ่งผิดหลักการของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง เพราะในกระบวนการพัฒนาชนบทนั้น สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การที่ประชาชนฝ่ายผู้ได้รับผลจากการพัฒนาจะต้องได้รับการปรับปรุงให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้นเป็นลำดับ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหของตนเอง โดยผ่านทางองค์กรปกครองท้องถิ่นตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน องค์กรปกครองท้องถิ่นของไทยยังถูกควบคุมจากส่วนกลางมากทั้งในด้านอำนาจการตัดสินใจและด้านการคลัง การงบประมาณ และการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในขอบเขตจำกัด นอกจากนี้ การจัดสรรงบประมาณสู่ชนบทก็ยังมีมีการกำหนดระดับของการพัฒนาในระดับพื้นที่ หรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการให้สอดคล้องและเอื้ออำนวยต่อการบริหารการพัฒนาชนบทในแนวใหม่ที่มุ่งสู่กลุ่มเป้าหมายคนยากจนเป็นอันดับแรก โดยมีจุดประสงค์หลัก คือ “เอกภาพ ประสิทธิภาพ และสมรรถภาพ ” ของหน่วยงานพัฒนาชนบท พร้อมทั้งต้องให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และเสริมสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวได้

1.3 ปัญหาของการบริหารการพัฒนาชนบท

1.3.3 การจัดองค์กรบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นองค์กรที่ผูกพันกับกระทรวงมหาดไทยโดยใกล้ชิดเพียงกระทรวงเดียว โดยในระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตัวแทนของทุกกระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้รับผิดชอบส่วนในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ก็เช่นเดียวกัน มีนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบ

ตามลำดับ การจัดตั้งการบริหารราชการเช่นนี้ไม่เป็นที่ยอมรับอย่างจริงจังจากกระทรวง ทบวง
กรม อื่น เป็นเหตุให้มีการสร้างองค์การทางการบริหารงานของตนขึ้นมาในรูปเขต ศูนย์ สำนักงาน
ทั้งที่เป็นหน่วยงานเคลื่อนที่หรือประจำถาวรอยู่ในพื้นที่ และในรูปของคณะกรรมการในระดับ
จังหวัดถึงระดับตำบล องค์การเหล่านี้มีอำนาจในการบริหารงานที่ได้รับมอบหมายโดยตรงจาก
กระทรวง ทบวง กรม ทำให้เอกภาพในการบริหารและการบังคับบัญชาหน่วยงานในจังหวัดไม่มี
ก่อให้เกิดปัญหาการประสานงาน ความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานในพื้นที่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่หก พ.ศ. 2530 – 2534

ภาคที่ 2

การปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนา

แผนงานที่ 1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม

บทที่ 5 การคลังภาครัฐบาล

3.1.2 รายได้ของราชการการบริหารส่วนท้องถิ่น

(1) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมในการกำหนดให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมี
รายได้ของตนเองให้มากขึ้น โดยพิจารณาขยายฐานและปรับปรุงอัตราภาษีท้องถิ่น

(รายละเอียดเรื่องรายได้ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นปรากฏในแผนพัฒนา
เมืองและพื้นที่เฉพาะ)

(2) เป้าหมายรายได้-รายจ่าย

(2.1) ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดให้ราชการบริหารส่วน
ท้องถิ่นมีรายได้ประมาณ 99,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี (แผนฯ 5 รายได้
49,532.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11.5 ต่อปี) เป็นรายได้จากภาษีอากร 85,000 ล้านบาท
รายได้อื่น ๆ 14,000 ล้านบาท และรายได้พิเศษ 21,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล
(แผนฯ 5 รัฐบาลอุดหนุน 14,424.8 ล้านบาท) รวมเป็นยอดรายรับประมาณ 120,000 ล้านบาท
ซึ่งสูงกว่าช่วงแผนฯ 5 ประมาณหนึ่งเท่า

สำหรับรายจ่ายของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในช่วงแผนฯ 6 ได้

กำหนดไว้ประมาณ 113,000 ล้านบาท หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 10.4 ต่อปี (แผนฯ 5 เพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 11.3 ต่อปี) โดยเป็นรายจ่ายบริหาร 73,000 ล้านบาท และรายจ่ายลงทุน 40,000 ล้านบาท ซึ่งมาจากรายได้ส่วนท้องถิ่นเอง 26,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 65.0 (แผนฯ 5 ร้อยละ 52.7) และจากเงินอุดหนุน 14,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.0 (แผนฯ 5 ได้จากเงินอุดหนุนและเงินกู้ร้อยละ 47.3)

(2.2) จากตัวเลขประมาณการรายได้-รายจ่าย ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ส่วนท้องถิ่นจะพึ่งตัวเองในด้านการพัฒนาเพิ่มขึ้น คือ สามารถนำรายได้มาใช้ในการลงทุนถึง 26,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.3 ของรายจ่ายทั้งหมด (แผนฯ 5 ร้อยละ 24.5) โดยได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในสัดส่วนที่น้อยลงซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

ตารางที่ 1.7

ขนาดการคลังส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบในช่วงแผนฯ 5 และแผนฯ 6

	แผนฯ 5		แผนฯ 6	
	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม
1. รายได้ประจำ	49,532.8	11.5	99,000	12.0
1.1 ภาษีอากร	41,697.0		85,000	
- ท้องถิ่นเก็บเอง	(8,244.8)		(16,000)	
- รัฐเก็บให้	(21,515.9)		(50,000)	
- รัฐแบ่งให้	(11,936.3)		(19,000)	
1.2 รายได้อื่น	7,835.8		14,000	
2. รายได้พิเศษ	17,599.9		21,000	
2.1 เงินอุดหนุน	14,424.8		21,000	
2.2 เงินสะสม/เงินกู้	3,175.1		-	
3. รวมรายรับ	67,132.7		120,000	

4. รายจ่าย	60,448.6	11.3	113,000	10.4
4.1 รายจ่ายบริหาร	37,385.2		73,000	
4.2 รายจ่ายลงทุน	23,063.4		40,000	
5. ความสามารถทางการเงินของ ส่วนท้องถิ่น				
รายได้ประจำ	49,532.8		99,000	
หัก รายจ่ายบริหาร	37,385.2		73,000	
รายได้ประจำเพื่อการลงทุน	12,147.6		26,000	

ภาคที่ 4

การกระจายความเจริญและสร้างความเป็นธรรม

แผนงานที่ 10 แผนพัฒนาชนบท

บทที่ 6 การปรับปรุงกลไกการบริหารงานพัฒนาชนบทให้มีการฉีกกำลังทุก ๆ ฝ่ายเป็นระบบ
ครบวงจร

การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับตำบล

8. ปรับปรุงให้สภาตำบลมีเอกภาพในการบริหารอย่างแท้จริง เพื่อให้สภาตำบลเป็น
องค์กรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพสามารถวางแผนและบริหารงานของท้องถิ่นเองได้ อันเป็นการ
สนับสนุนหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยจะเพิ่มประสิทธิภาพของสภาตำบลในการ
วางแผนพัฒนาตำบล โดยกำหนดให้มีการวางแผนพัฒนาชนบทระดับตำบลใช้เป็นแนวทางการ
จัดทำแผน ซึ่งการมีแผนพัฒนาชนบทระดับตำบลจะช่วยให้สภาตำบลมีผังโครงการต่าง ๆ ทาง
กายภาพที่จะช่วยให้แนวทางการเสนอแนะแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนจะเป็นเครื่องมือของ
หน่วยงานต่าง ๆ ที่จะใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตำบลนั้น ๆ อัน
จะก่อให้เกิดการประสานงานและลดความซ้ำซ้อนอีกด้วย

บทที่ 7 การเพิ่มการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชนภาคเอกชนในการพัฒนาชนบท

แนวทางการพัฒนา

5. ดังนั้น แนวทางการพัฒนาชนบทในเรื่องของการเพิ่มการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชนและภาคเอกชนในการพัฒนาชนบท จะยังคงให้ความสำคัญในเรื่องของการสนับสนุนบทบาทของสภาตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยการดำเนินโครงการตามการสร้างงานในชนบทต่อไป ในขณะเดียวกันก็จะขยายขอบเขตการดำเนินงานในเรื่องการสนับสนุนให้ประชาชนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองตามเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) และการสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรของชุมชนมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านในรูปของกองทุนมากขึ้น รวมทั้งการกำหนดแนวทางและหารูปแบบการปฏิบัติที่ชัดเจนในบทบาทของภาคเอกชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

5.1 การสนับสนุนบทบาทของสภาตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยได้กำหนดให้มีแผนงานสร้างงานในชนบทต่อไปในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 โดยจะจัดสรรงบประมาณในวงเงินปีละไม่น้อยกว่า 2,100 ล้านบาท

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535 - 2539

ส่วนที่ 2

แนวทางการรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ

บทที่ 7 การพัฒนาภาคมหานครและเขตเศรษฐกิจใหม่

3. แนวทางการพัฒนาภาคมหานครและเขตเศรษฐกิจใหม่

3.1 พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.1.2 เพิ่มประสิทธิภาพและวิธีการระดมทุนของท้องถิ่นในการจัดบริการพื้นฐานของเมือง ดังนี้

(1) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นให้ครบถ้วน และสอดคล้องกับระดับการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยปรับปรุงอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น ปรับปรุงฐานการจัดเก็บและเพิ่มประเภทรายได้ที่รัฐบาลจัดแบ่งให้ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น รวมถึงการพิจารณาเพิ่มแหล่งเงินเชื่อเพื่อการพัฒนา เช่น การจัดตั้งกองทุนพัฒนาเมือง เป็นต้น

ฯลฯ

3.1.3 ปรับปรุงการบริหารงานพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล

(2) ปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่น ให้เข้มแข็ง
ยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางแผน การบริหารการเงินและการจัดการ ตลอดจนวางผังเมือง

ฯลฯ

ส่วนที่ 3

แนวทางการกระจายรายได้และการกระจายการพัฒนาสู่ภูมิภาคและชนบท

บทที่ 4 การกระจายการพัฒนาเมืองและบริการพื้นฐานไปสู่ส่วนภูมิภาค

3. แนวทางการพัฒนาเมืองในส่วนภูมิภาค

3.2 แนวทางการกระจายบริการพื้นฐานไปสู่ส่วนภูมิภาค

3.2.4 มีการกระจายอำนาจ การเงิน การคลังท้องถิ่น

(1) ปรับระบบการบริหารรายจ่ายของท้องถิ่น โดยควบคุมรายจ่าย
เพื่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ และเพิ่มสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการพัฒนาให้สูงขึ้น รวมถึงการ
จัดเตรียมแผนงานและโครงการพัฒนารองรับกับงบประมาณที่เพิ่มขึ้น

(2) ขยายโอกาสส่วนท้องถิ่นในการกู้เงินมาลงทุนพัฒนาบริการพื้นฐาน
ฐานต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยจัดตั้งกองทุนพัฒนาท้องถิ่นและกองทุนพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายใต้
การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการสินเชื่อสำหรับการ
ขยายและปรับปรุงกิจการต่าง ๆ ของส่วนท้องถิ่น รวมทั้งทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำ
โครงการต่าง ๆ ของส่วนท้องถิ่น โดยระดมทุนจากส่วนท้องถิ่น รัฐบาล สถาบันการเงินของเอกชน
และแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540 – 2544

ส่วนที่ 3 : การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคน

บทที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน

5. การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครอบครัวและชุมชน โดย

5.1 การปรับปรุงระบบราชการให้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของสถาบันครอบครัวและ

ชุมชน

(1) กระจายอำนาจการตัดสินใจและการบริหารงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของแต่ละพื้นที่ โดยรัฐเข้าไปให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ชุมชนยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ

(2) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น โดยปรับปรุงอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมที่มุ่งเน้นการจัดสรรให้ท้องถิ่นนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาแหล่งสินเชื่อเพื่อการพัฒนาอื่น ๆ เช่น การตั้งกองทุนพัฒนาเมือง กองทุนพัฒนาชนบท เป็นต้น

(3)

(4) ศึกษาวิธีการจัดสรรงบประมาณให้อำเภอน่วยต่อการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างองค์กรชุมชนกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดทำโครงการนำร่องที่เน้นวิธีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะبودหนุนทั่วไปแก่หน่วยงานที่มีความพร้อมและได้รับการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อรองรับวิธีการดังกล่าว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545 – 2549

ส่วนที่ 2 : การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

บทที่ 2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี

1. วัตถุประสงค์

1.3 เพื่อสนับสนุนกระบวนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

2. เป้าหมายการพัฒนา

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะ และ การพัฒนารายได้ของตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีระบบและกลไกสนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส

3. แนวทางการพัฒนา

3.2 กระจ่ายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บริการของรัฐสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงาน ร่วมตัดสินใจ และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ปรับกลไกกำกับการกระจายอำนาจให้มีความคล่องตัว ทำงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจและกำหนดบทบาทที่ชัดเจนระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาชน ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้การกระจายอำนาจมีสัมฤทธิ์ผล

(2) เตรียมความพร้อมและปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ โดยให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องพัฒนาความรู้ทั้งในด้านเทคนิค วิชาการและการบริหารจัดการ รวมทั้งวางแนวทางกำหนดขนาดที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

(3) วางระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจ ระบบบริหารงานและบุคลากรที่มีมาตรฐาน ระบบบัญชีแบบพึงรับพึงจ่าย ระบบงบประมาณแบบเน้นผลลัพธ์ ระบบข้อมูล การเงินการคลัง ระบบตรวจสอบและประเมินผล กลไกติดตามผลการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น ศูนย์ให้คำปรึกษาระดับอำเภอ รวมตลอดทั้งกำหนดมาตรฐานการให้บริการสาธารณะ และมาตรการจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาบริการที่ดีขึ้น และกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้บริหาร ตลอดจนการรายงานประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานและตรวจสอบ

(4) วางระบบการจัดสรรภาษีและเงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความชัดเจน เสมอภาค และ สอดคล้องกับภารกิจ ควบคู่กับการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดเก็บรายได้ของตนเอง รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเสียภาษีและมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น

รายงานฉบับสมบูรณ์

การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองไทย

เรื่อง

การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ส่วนที่สอง

กฎหมายท้องถิ่น คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำพิพากษาศาลปกครอง

เสนอ

สถาบันพระปกเกล้า

โดย

ตระกูล มีชัย

ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิถุนายน 2546

สารบัญ

	หน้า
● โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1
- เทศบาล	6
- องค์การบริหารส่วนตำบล	16
- เมืองพัทยา	22
- กรุงเทพมหานคร	26
● กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น	27
● คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น	29
● ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น	31
● คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	47
● คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	48

โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540)

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (มาตรา 9)

- จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกิน 5 แสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 24 คน
- จังหวัดใดมีราษฎรเกิน 5 แสนคน แต่ไม่เกิน 1 ล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 30 คน
- จังหวัดใดมีราษฎรเกิน 1 ล้าน 5 แสนคน แต่ไม่เกิน 2 ล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 42 คน
- จังหวัดใดมีราษฎรเกิน 2 ล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 48 คน

2. อายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละ 4 ปี (มาตรา 10)

3. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงเมื่อ (มาตรา 11)

- (1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) ตาย
- (3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออก เมื่อปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออกเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาสัมปทานที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น
- (6) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามี ความ

ประพจน์ในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด มติให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดออก
จากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่

- (7) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ลงคะแนนเสียงให้
พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภา
ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบ
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. สมัยประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุม 2 สมัย
ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มาประชุมเป็นการ
ประชุมครั้งแรกภายใน 15 วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมัย
ประชุมสามัญให้มีกำหนด 45 วัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดสั่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน 15 วัน การปิด
สมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลา 45 วันจะกระทำมิได้ (มาตรา 22)

5. การปรึกษาหารือในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นกิจการเกี่ยวกับอำนาจ
หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นโดยเฉพาะ ห้ามปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจ
หน้าที่ (มาตรา 29)

6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้
(มาตรา 31)

7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ
ราชการส่วนภูมิภาค และให้หัวหน้าหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดินซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ ทั้งนี้
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการดังกล่าวชี้แจงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือต่อ
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาอันสมควรก็ได้ (มาตรา 32 วรรคหนึ่ง)

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถาม
เมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหรือเกี่ยวกับนโยบายของการ
บริหารราชการส่วนกลางที่ยังไม่สมควรเปิดเผย (มาตรา 32 วรรคสอง)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ ประกาศชื่อผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเข้ารับหน้าที่ตั้งแต่วันถัดจาก วันที่ได้รับเลือก นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจาก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 35)

(1) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิก 48 คน ให้ตั้งรองนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 คน

(2) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิก 36 คนหรือ 42 คน ให้ ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 คน

(3) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิก 24 คนหรือ 30 คน ให้ ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 คน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน้าที่ตามกฎหมายขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด หรือที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้

2. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (มาตรา 36)

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(3) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงพร้อมกัน ทั้งหมดตามมาตรา 11(7) [คือราษฎรลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง]

(4) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(5) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(6) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(7) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อมีพฤติการณ์ ตามมาตรา 79 (ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือ ปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของประชาชน)

(8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ลงคะแนนเสียง ให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งตาม (1) (4) (5) หรือ (6) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งพ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการต่อไป จนกว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งได้รับเลือกขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งตาม (4) (5) (6) (7) หรือ (8) ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง และถ้าพ้นจากกำหนดเวลา 15 วัน แล้วไม่อาจเลือกนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งตาม (2) หรือ (3) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้นเป็นนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อดำเนินกิจการชั่วคราวจนกว่านายองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างที่ไม่มีนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ของนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการชั่วคราวเท่าที่จำเป็นได้จนกว่านายองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งได้รับการเลือกตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

3. รองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (มาตรา 37)

- (1) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง
- (2) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (3) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (4) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (5) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

4. นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ รองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเพราะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง จะเป็นนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดตลอดอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นอีกไม่ได้ (มาตรา 38)

5. ให้นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย โดยมีรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วย อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามที่นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งมอบหมาย (มาตรา 39)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

- (1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- (2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- (3) สนับสนุนสภาพาบบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพาบบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพาบบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะในเขตสภาพาบบล
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (7ทวิ) บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกำหนดอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 46)

กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รับมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้(มาตรา 47 วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47 วรรคสอง)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้อง แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ทำการ ดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สิทธิที่จะกระทำการเป็นสิทธิ เฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้ (มาตรา 49)

การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้ โดยการตราเป็นข้อบัญญัติตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)

ข้อบัญญัติจะตราขึ้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้ (มาตรา 51)

- (1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้
- (2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจ ตราข้อบัญญัติ
- (3) การดำเนินการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา 50

ในข้อบัญญัติจังหวัดจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้ กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น

เทศบาล

(ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496)

ประเภทเทศบาล

1. เทศบาลตำบล ได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)
2. เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

3. เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ซึ่งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

องค์การเทศบาล

1. องค์การเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาล และ คณะเทศมนตรี หรือ นายกเทศมนตรี (มาตรา 14 วรรคหนึ่ง)

2. เทศบาลแห่งใดจะมีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่ง (มาตรา 14 วรรคสอง)

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลใดจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้จัดทำประชามติในเขตเทศบาลนั้นว่าจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ผลของประชามติให้นำมาใช้เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นการทั่วไปในคราวถัดไปจากวันที่มีการออกเสียงประชามติ และให้ใช้รูปแบบการบริหารตามผลประชามตินั้นตลอดไปจนกว่าจะมีการออกเสียงประชามติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็นอย่างอื่น (มาตรา 14 วรรคสาม)

การร้องขอให้ทำประชามติต้องเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนครบวาระของสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นไม่น้อยกว่า 360 วัน และจะกระทำในวาระของสภาเทศบาลหนึ่งได้เพียงครั้งเดียว (มาตรา 14 วรรคสี่)

4. องค์การเทศบาล รูปแบบคณะเทศมนตรี หรือ นายกเทศมนตรี ตามเจตนารมณ์ของประชาชน (ตาม มาตรา 14) ให้ใช้บังคับกับเทศบาลทุกแห่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไป เว้นแต่กรณีที่ยกเว้นไว้เป็นการเฉพาะ ดังต่อไปนี้ (พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 มาตรา 21)

(1) ในกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแห่งใด โดยเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุมีการยุบสภาหรือถึงคราวออกตามวาระ และเป็นการเลือกตั้งของเทศบาลแห่งนั้นในครั้งแรกนับแต่วันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) ใช้บังคับ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีในคราวเดียวกัน เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งเข้ารับตำแหน่งแล้ว ให้นำ มาตรา 14 ของกฎหมายเทศบาล ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) มาบังคับกับเทศบาลนั้น (คือการให้ประชาชนแสดงประชามติเลือกรูปแบบเทศบาลว่าฝ่ายบริหารของเทศบาลจะเป็นรูปแบบคณะเทศมนตรี หรือ นายกเทศมนตรี)

(2) เทศบาลตำบล ยังคงใช้รูปแบบ สภาและคณะเทศมนตรีอยู่ต่อไป จนกว่าจะถึง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 รูปแบบของเทศบาลตำบลจะเป็น รูปแบบ “สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี” หรือ “สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี” ให้เป็นไปตามมาตรา 14 คือให้มีการแสดงประชามติ

(3) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาลตำบลแห่งใดเป็นเทศบาลเมืองก่อนถึงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตาม (1)

สภาเทศบาล

1. สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามจำนวน ดังต่อไปนี้ (มาตรา 15)

- (1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน
- (2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 18 คน
- (3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน

2. สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระของสมาชิกสภาเทศบาลจะเหลืออยู่ไม่ถึง 180 วัน สมาชิกที่เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน (มาตรา 16)

3. สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล หรือที่เทศบาลจะกระทำ (มาตรา 18 ทวิ)

4. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ (มาตรา 19)

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล
- (2) ตาย
- (3) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (5) ขาดการประชุมสภาเทศบาล 3 ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (6) กระทำการต้องห้ามตาม มาตรา 18 ทวิ
- (7) สภาเทศบาลมีมติให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่าเป็นความประพฤติในทางที่ จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาล มติให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่

(8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง การที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด (ตามข้อนี้) ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเทศบาล

เมื่อมีการลงมติว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (4) (5) หรือ (6) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว

5. ใน 1 ปี ให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือ หลายสมัยแล้วแต่สภาเทศบาลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย การประชุมสภาเทศบาลครั้งแรกต้องกำหนดให้สมาชิกได้มาประชุมภายใน 90 วัน นับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเสร็จแล้ว สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (มาตรา 26)

6. ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ (มาตรา 29)

7. สภาเทศบาลมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาล และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาลเพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลแล้วรายงานต่อสภาเทศบาล (มาตรา 32)

8. ในกรณีกิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่หรือคณะเทศมนตรีอาจเสนอต่อประธานสภาเทศบาลเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในท้องถิ่นได้ และประกาศให้ประชาชนทราบ การออกเสียงประชามติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษาความเห็นของประชาชนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจการสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย การออกเสียงประชามติที่เกี่ยวกับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะจะกระทำมิได้ การออกเสียงประชามติให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่สภาเทศบาลหรือคณะเทศมนตรีในเรื่องนั้น (มาตรา 32 ทวิ)

9. สมาชิกสภาเทศบาลไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง มีสิทธิที่จะรวมกันทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนครว่า คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ เมื่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีได้รับคำร้องนั้น ให้พิจารณาว่าจะสมควรเรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ ถ้าเป็นการสมควรก็ให้เรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับคำร้องนั้นว่า

สมควรจะส่งไปยังกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ เมื่อที่ประชุมมีมติอย่างใด ให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตามมตินั้น (มาตรา 34)

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับคำร้องแล้ว มีอำนาจสั่งให้ยกคำร้อง หรือสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งได้ เพื่อประโยชน์ในการนี้จะสั่งให้มีการสอบสวนก่อนก็ได้ (มาตรา 35)

คณะเทศมนตรี

1. ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงแสดงประชามติให้การบริหารเทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ตามจำนวนดังนี้ (มาตรา 36)

- (1) เทศบาลตำบล ให้มีเทศมนตรี ไม่เกิน 2 คน
- (2) เทศบาลเมือง ให้มีเทศมนตรี ไม่เกิน 3 คน
- (3) เทศบาลนคร ให้มีเทศมนตรี ไม่เกิน 4 คน

2. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล (มาตรา 37)

1. ให้คณะเทศมนตรีควบคุม และ รับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจบริหารกิจการได้ให้นายกเทศมนตรีตั้งเทศมนตรีผู้หนึ่งกระทำแทน (มาตรา 39)

2. เทศมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (มาตรา 45)

- (1) สมาชิกสภาเทศบาลถึงคราวออกตามวาระ
- (2) มีการยุบสภาเทศบาล
- (3) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด (เพราะราษฎรลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง)
- (4) สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาล หรือสภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในตำแหน่ง
- (5) ความเป็นเทศมนตรีของนายกเทศมนตรีสิ้นสุดลง หรือคณะเทศมนตรีลาออก

(6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะ ออกจากตำแหน่ง (ตามมาตรา 35 หรือ มาตรา 73)

(มาตรา 73 ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล

หรือการราชการ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่งก็ได้)

กรณีที่เทศมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (1) (4) หรือ (5) คณะเทศมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

กรณีเทศมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา (4) (5) หรือ (6) ให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลเป็นคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่แล้วเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งภายใน 15 วันนับแต่วันที่คณะเทศมนตรีออกจากตำแหน่ง และถ้าพ้นกำหนดเวลา 15 วันแล้วไม่อาจแต่งตั้งคณะเทศมนตรีได้โดยมีสาเหตุสำคัญจากสภาเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อยุบสภาเทศบาล

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุบสภาเทศบาล หรือคณะเทศมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (2) หรือ (3) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้นเป็นคณะเทศมนตรีเพื่อดำเนินกิจการชั่วคราวจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างที่ไม่มีคณะเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเป็นการชั่วคราวเท่าที่จำเป็นได้จนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

3. ความเป็นเทศมนตรีจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ (มาตรา 46)

- (1) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล
- (2) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออก(มาตรา 35หรือมาตรา 73)
- (4) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้ออกจากตำแหน่ง หรือเทศมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 46(4) จะเป็นนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีตลอดวาระของสภาเทศบาลนั้นอีกไม่ได้ (มาตรา 47)

4. เมื่อคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่ฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือราชการ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนแล้วเห็นว่าจะให้คงอยู่ในตำแหน่งในระหว่างการสอบสวนจะเป็นการเสียหายแก่เทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีได้ไม่เกิน 30 วัน แล้วให้รับรายงานการสั่งพักไปยังรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยภายใน 7 วันนับแต่วันสั่งพัก เมื่อสอบสวนเสร็จให้รับรายงานผลการสอบสวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาสั่งการ การสอบสวนนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถขออนุมัติขยายเวลาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ไม่เกิน 60 วัน หากเกินระยะเวลาดังกล่าวแล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการอย่างใด ให้คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกสั่งพักกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม (มาตรา 48)

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งพัก อาจอุทธรณ์คำสั่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่องอุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายใน 7 วัน

ในกรณีที่คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีถูกสั่งพัก ให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนเท่ากับผู้ที่ถูกสั่งพัก แล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีภายใน 15 วันนับแต่วันที่สั่งพักเพื่อดำเนินกิจการในหน้าที่แทนชั่วคราว ถ้าพ้นกำหนด 15 วันแล้วไม่อาจแต่งตั้งคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีได้ โดยมีสาเหตุสำคัญจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่เหลืออยู่ไม่อาจบริหารกิจการของเทศบาลต่อไปได้ ให้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อยุบสภาเทศบาล

นายกเทศมนตรี

1. ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลใด ออกเสียงประชามติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)

2. นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง และมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ เมื่อนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 45 วันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (มาตรา 48 สัตต)

3. นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามจำนวนดังต่อไปนี้ (มาตรา 48 อัฐ)

- (1) เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 2 คน
- (2) เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 3 คน
- (3) เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 4 คน

4. นายกเทศมนตรีจะเข้าบริหารราชการต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ให้นายกเทศมนตรีรายงานและแถลงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี (มาตรา 48 ทศ)

5. สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ (มาตรา 48 ทวาทศ)

6. นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 48 เตรศ)

(1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย

(2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรี

(4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(6) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

7. นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (มาตรา 48 จตุทศ)

(1) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาล บริษัทที่เทศบาลถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(3) เป็นคู่สัญญาหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับเทศบาลหรือการพาณิชย์ของเทศบาล หรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น

8. นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (มาตรา 48 ปัญจทศ)

(1) ถึงคราวออกตามวาระ

(2) ตาย

(3) เมื่อมีการยุบสภาเทศบาล

(4) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(5) ขาดคุณสมบัติ และมีลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครเป็นผู้บริหารท้องถิ่น
ตามกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(6) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา 48 จตุตศ

(7) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจาก
ตำแหน่งตามมาตรา 73

(9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจาก
ตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
ท้องถิ่น

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ของ
นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนกว่านายกเทศมนตรีซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่จะ
เข้ารับหน้าที่

9. ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็น
ผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล (มาตรา 48 สัตตรส)

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร เทศบาล
เมือง และ เทศบาลตำบล เป็นอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ (บังคับ) กับ อำนาจหน้าที่ที่จะเลือก
ปฏิบัติ ดังนี้

หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ(หน้าที่บังคับ)

เทศบาลตำบล(มาตรา50)	เทศบาลเมือง(มาตรา 53)	เทศบาลนคร(มาตรา 56)
1.รักษาความสงบเรียบร้อยของ ประชาชน 2.ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ 3.รักษาความสะอาดของถนนหรือ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล 4.ป้องกันและระงับโรคติดต่อ 5.ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง 6.ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม 7.ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ 8.บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอัน	● หน้าที่ของเทศบาลตำบลตาม มาตรา 50 ข้อ 1- 9 และ เพิ่มเติมอีกคือ 1.ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา 2.ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 3.ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการ พิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ 4.ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ 5.ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ 6.ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือ แสงสว่างโดยวิธีอื่น 7.ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับ	● หน้าที่ของเทศบาลเมืองตาม มาตรา 53 และเพิ่มอีก คือ 1.ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก 2.กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข 3.การควบคุมสุลักษณะ และ อนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรง มหรสพ และสถานบริการอื่น 4.จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม 5.จัดให้มีและควบคุมตลาด ทำ

ของท้องถิ่น 9.หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล	จำหน่ายหรือสถานสินเชือท้องถิ่น	เทียบเรือ ทำข้าม และที่จอดรถ 6.การวางผังเมืองและการควบคุม การก่อสร้าง 7.การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

อำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ(อาจจัดทำ)

เทศบาลตำบล(มาตรา 51)	เทศบาลเมือง(มาตรา 54)	เทศบาลนคร(มาตรา 57)
1.ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา 2.ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 3.ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือหรือท่า ข้าม 4.ให้มีสุสานและฌาปนสถาน 5.บำรุงและส่งเสริมการทำมาหา กินของราษฎร 6.ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการ พิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ 7.ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสง สว่างโดยวิธีอื่น 8.ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ 9.เทศพาณิชย์	1.ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่า ข้าม 2.ให้มีสุสานและฌาปนสถาน 3.บำรุงและส่งเสริมการทำมาหา กินของราษฎร 4.ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก 5.ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล 6.ให้มีการสาธารณสุข 7.จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการ สาธารณสุข 8.จัดตั้ง และ บำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา 9.ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการ กีฬาและพลศึกษา 10.ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ 11.ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และ รักษาความสะอาดเรียบร้อยของ ท้องถิ่น 12.เทศพาณิชย์	อาจทำกิจการอื่นเช่นเดียวกับ เทศบาลเมืองตามมาตรา 54 ได้

การทำกิจการนอกเขตเทศบาลและการทำกร่วมกับบุคคลอื่น

เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ (มาตรา 57 ทวิ)

- (1) การนั้นจำเป็นต้องทำ และเป็นการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่
อยู่ในเขตของตน
- (2) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์กร

การบริหารส่วนตำบล สภาตำบล

(3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ (มาตรา 57 ตรี)

(1) บริษัทจำกัดนั้น มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

(2) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือกันนั้นรวมกัน

(3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถืออยู่ในบริษัทจำกัด ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ความใน (1) (2) ไม่ใช้บังคับในกรณีที่บริษัทจำกัดที่เทศบาลร่วมก่อตั้งหรือถือหุ้นนั้น ไม่มีเอกชนถือหุ้นอยู่ด้วย

สหการ (มาตรา 58 - 59)

ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสหการ มีสภาพเป็นทบวง การเมือง และมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย

การจัดสหการทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะได้อำนาจหน้าที่ และระเบียบการดำเนินงานไว้

การยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ด้วย

สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินได้ภายใต้บังคับมาตรา 66(5) หรือ(6)

องค์การบริหารส่วนตำบล

(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง)

2. ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน , ในกรณี
ที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน (มาตรา 45 วรรค
สอง)

3. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 46)

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ
องค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและ
แผนพัฒนาตำบล และ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

4. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ (มาตรา 47 ตรี)

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ตาย

(3) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจาก
ตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(4) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหาร
ส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

(5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นตาม
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

(6) มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้ง เป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน 6
เดือน

(7) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุ
ผลอันสมควร

(8) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะมีความ
ประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วน
ตำบล หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อ
เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3
ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ลงคะแนน

เสี่ยงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง (กรณีมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงในกรณีนี้พร้อมกันให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล)

5. ใน 1 ปีให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ (มาตรา 53)

5. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมสภาสามัญวิสามัญได้ สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน 15 วัน (มาตรา 55)

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และ กรรมการบริหาร 2 คน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอนายอำเภอแต่งตั้ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร(มาตรา 58)

2. คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 59)

(1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. ประธานกรรมการบริหารเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน (มาตรา 60)

4. กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (มาตรา 64)

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(3) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน (เนื่องจากถูกราชการลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง)

(4) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา

92 (คณะกรรมการบริหารฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่)

(5) คณะกรรมการบริหารลาออก และในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่คณะกรรมการบริหารมีมติลาออก

(6) ความเป็นกรรมการบริหารของประธานกรรมการบริหารสิ้นสุดลง

(7) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(8) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่คณะกรรมการบริหารเสนอ และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับงบประมาณดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรณีที่คณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตาม (1) (2) (3) (5) (6) (7) หรือ (8) คณะกรรมการบริหารนั้นต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการต่อไปจนกว่าคณะกรรมการบริหารที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อคณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตาม (4) (5) (6) (7) หรือ (8) ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคณะกรรมการบริหารขึ้นใหม่ แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง ถ้าพ้นกำหนด 15 วันแล้วไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารได้ โดยมีสาเหตุสำคัญจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ กรณีที่คณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตาม (2) หรือ (3) และนายอำเภอเห็นว่าการให้คณะกรรมการบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ดำเนินการต่อไป จะเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือราชการ นายอำเภอจะสั่งให้คณะกรรมการบริหารนั้นพ้นจากหน้าที่และแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นประธานกรรมการบริหาร 1 คน และ กรรมการบริหาร 2 คน ประกอบเป็นคณะกรรมการบริหารเพื่อดำเนินกิจการชั่วคราวจนกว่าคณะกรรมการบริหารที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ก็ได้

ในระหว่างที่ไม่มีคณะกรรมการบริหาร ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ของประธานกรรมการบริหารเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนกว่าคณะกรรมการบริหารที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

5. ความเป็นคณะกรรมการบริหารสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ (มาตรา 64 ทวิ)

(1) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92

(4) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรณีนี้กรรมการบริหารอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายประกอบด้วย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว ในกรณีดังกล่าวยังไม่ต้องดำเนินการเลือกกรรมการบริหารแทนตำแหน่งที่ว่างจนกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้มีคำวินิจฉัยแล้ว

(5) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

การยุบรวมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

1. สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (มาตรา 41 ทวิ)

2. สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย(มาตรา 41 ตรี)

3. องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน หรือให้ตราพระราชกฤษฎีกายุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว (มาตรา 41 จัตวา)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ทั่วไป (มาตรา 66)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 67)

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คัดกรอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

หน้าที่ที่อาจจัดทำ(มาตรา 68)

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของ

รัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย
(มาตรา 69)

เมืองพัทยา

(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542)

สภาเมืองพัทยา

1. สภาเมืองพัทยาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา (มาตรา 9)

2. อายุของสภาเมืองพัทยามีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา 15)

3. สมาชิกสภาเมืองพัทยาเป็นผู้แทนของประชาชนในเขตเมืองพัทยา และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ
(มาตรา 17)

4. สมาชิกสภาเมืองพัทยาต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในสัญญาที่เมืองพัทยาเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เมืองพัทยาหรือที่เมืองพัทยากระทำ
(มาตรา 18)

5. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเมืองพัทยาลิ้นสุดลงเมื่อ (มาตรา 19)

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาเมืองพัทยา หรือมีการยุบสภาเมืองพัทยา

(2) ตาย

(3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาเมืองพัทยา

(4) กระทำการอันต้องห้ามตาม มาตรา 18

(5) ขาดคุณสมบัติ และ มีลักษณะต้องห้ามของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ตามกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(6) ขาดประชุมสภาเมืองพัทยา 3 ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(7) สภาเมืองพัทยามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เมืองพัทยา หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเมืองพัทยา โดยมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเมืองพัทยาพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเมืองพัทยามีมติ

(8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (กรณีสมาชิกว่างลงพร้อมกัน ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเมืองพัทยา)

6. ใน 1 ปีปฏิทิน ให้มีสมัยประชุมสามัญของสภาเมืองพัทยาไม่น้อยกว่า 2 สมัย แต่

ต้องไม่เกิน 4 สมัย จำนวนสมัยประชุมสามัญให้สภาเมืองพัทยากำหนด โดยสมัยประชุมสามัญให้มีกำหนด 30 วัน กรณีจำเป็นสภาเมืองพัทยามีมติขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน (มาตรา 29)

7. การเรียกประชุมสมัยวิสามัญกระทำได้ โดย นายกเมืองพัทยาหรือสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ยื่นคำร้องต่อประธานสภาเมืองพัทยา ให้ประธานสภาเมืองพัทยาเรียกประชุมสมัยวิสามัญโดยกำหนดวันประชุมภายใน 7 วันนับแต่วันที่รับคำร้อง สมัยประชุมวิสามัญมีกำหนด 15 วัน (มาตรา 30)

8. สภาเมืองพัทยาจกระทำการใดอันมิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาไม่ได้ (มาตรา 34)

9. ในที่ประชุมสภาเมืองพัทยา สมาชิกมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเมืองพัทยาในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของนายกเมืองพัทยา (มาตรา 36)

10. สมาชิกสภาเมืองพัทยาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเมืองพัทยาเพื่อให้นายกเมืองพัทยาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเมืองพัทยาโดยไม่มีการลงมติ (มาตรา 37)

11. สภาเมืองพัทยามีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเมืองพัทยา และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเมืองพัทยาเพื่อกระทำการกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเมืองพัทยาได้ไม่เกิน 1 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญนายกเมืองพัทยามีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก เพื่อให้สภาเมืองพัทยาตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้ไม่เกิน 1 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด (มาตรา 38)

นายกเมืองพัทยา

1. เมืองพัทยามีนายกเมืองพัทยา 1 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา (มาตรา 41)

2. นายกเมืองพัทยามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ (มาตรา 45)

3. ให้มีการมอบหมายงานในหน้าที่นายกเมืองพัทยภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา (มาตรา 46 วรรคหนึ่ง)

4. นายกเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยาจำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งมีผู้สมาชิกสภาเมืองพัทยา เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการเมืองพัทยาตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย (มาตรา 46 วรรคสอง)

5. นายกเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 48)

- (1) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเมืองพัทยาให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบัญญัติ และนโยบาย
- (2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเมืองพัทยา
- (3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษา
- (4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเมืองพัทยาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาหรือนายกเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรี

6. นายกเมืองพัทยาและรองนายกเมืองพัทยาต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (มาตรา 49)

- (1) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในการพาณิชย์ของเมืองพัทยา หรือบริษัทที่เมืองพัทยามีหุ้น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- (2) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับเมืองพัทยา หรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยา หรือบริษัทที่เมืองพัทยามีหุ้น

7. นายกเมืองพัทยามีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (มาตรา 50)

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
 - (2) ตาย
 - (3) เมื่อมีการยุบสภาเมืองพัทยาตามมาตรา 76 (กรณีเกี่ยวกับการไม่เห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย)
 - (4) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
 - (5) ขาดคุณสมบัติ หรือ มีลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นนายกเมืองพัทยา ตามกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 - (6) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 49
 - (7) รัฐมนตรีพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่ง เพราะมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เมืองพัทยา หรือปฏิบัติการหรือละเลยไม่ปฏิบัติการอันควรปฏิบัติในลักษณะที่จะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่เมืองพัทยา หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม หรือแก่ความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน
 - (8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- ในระหว่างที่ไม่มีนายกเมืองพัทยา ให้ปลัดเมืองพัทยาปฏิบัติหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนกว่านายกเมืองพัทยาซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

อำนาจหน้าที่เมืองพัทยา

อำนาจหน้าที่ในเขตเมืองพัทยา(มาตรา 62) ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยา ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อย
- (2) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (4) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (5) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) การจัดการจราจร
- (7) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (8) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
- (9) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (10) การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ
- (11) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- (12) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- (13) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (14) อำนาจหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

การดำเนินการจากภายนอกเขต(มาตรา 65-69)

เมืองพัทยาอาจดำเนินกิจการนอกเขตเมืองพัทยา เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ภายในเขตเมืองพัทยา หรือเป็นประโยชน์แก่เมืองพัทยา การดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา และได้รับความยินยอมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าไปดำเนินการ กรณีที่ไม่ได้รับความยินยอมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้นายกเมืองพัทยารายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้นายกเมืองพัทยาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมาประชุม เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน (มาตรา 65)

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินการใดที่อยู่นอกเขตเมืองพัทยาอันมีลักษณะที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตเมืองพัทยาให้นายกเมืองพัทยาสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าวร่วมกัน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับข้อเสนอของนายกเมืองพัทยาให้ผู้ว่าราชการ

จังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง(ประกอบด้วยผู้แทนเมืองพัทยา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และบุคคลอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร) ภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับข้อเสนอ และถ้าคณะกรรมการได้พิจารณาและมีมติอย่างใดแล้ว ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการต่อไป ในกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ให้รัฐมนตรีเป็นผู้ชี้ขาด (มาตรา 66)

ในกรณีที่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินกิจการใดที่อยู่นอกเขตเมืองพัทยาอันมีลักษณะที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตเมืองพัทยา ให้นายกเมืองพัทยารายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแจ้งให้หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาและหาข้อยุติร่วมกัน (มาตรา 67)

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและลดภาระทางการเงินของเมืองพัทยา เมืองพัทยาอาจมอบให้บุคคลอื่น หรือเข้าร่วมกับบุคคลอื่น กระทำกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้ ในกรณีเช่นนั้น ผู้กระทำการมีสิทธิเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทน ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นแทนเมืองพัทยาตามอัตราที่ได้ทำความตกลงกับเมืองพัทยาได้ การกระทำนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา และรัฐมนตรีก่อน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกระทำการดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ข้อบัญญัติดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะที่อาจเป็นผลให้ประชาชนผู้ใช้หรือรับบริการต้องเสียค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายอื่นสูงขึ้น (มาตรา 68)

เมืองพัทยาอาจร่วมกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จัดตั้งองค์การขึ้นเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อทำการใดอันอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้ การจัดตั้งสหการจะทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีการบริการและการดำเนินงานไว้ และเมื่อจะยุบเลิกสหการ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุวิธีจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย (มาตรา 69)

กรุงเทพมหานคร

การค้นคว้าข้อมูลด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพมหานคร สามารถค้นคว้าได้จาก Website ของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. <http://www.bma.go.th> เป็นของ ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร
2. <http://www.bangkokcouncil.go.th> เป็นของสภากรุงเทพมหานคร

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น

การค้นคว้ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่น
และ การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถค้นคว้าได้จากแหล่งข้อมูลของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งมีการรวบรวมกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจุบันคือ
เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับใด ก็จะมีบทบัญญัติที่แก้ไขนั้นด้วย คือ Website
<http://www.krisdika.go.th> มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
2. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
3. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
5. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542
6. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
7. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
8. พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542
9. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542
10. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
11. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
12. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540
13. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
14. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ
บ้านเมือง พ.ศ. 2535
15. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
16. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
17. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
18. พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508
19. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475

20. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510
21. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. 2478
22. พระราชบัญญัติอาคารรั้งนกอีแอ่น พ.ศ. 2540
23. พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. 2527
24. พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
25. พระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ
ให้ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534
26. พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

คำวินิจฉัยที่ 4/2541 วันที่ 16 กรกฎาคม 2541

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีผลใช้บังคับ มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี ตามที่บัญญัติในมาตรา 285 วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 47 ก วันที่ 11 สิงหาคม 2541)

คำวินิจฉัยที่ 7/2541 วันที่ 13 สิงหาคม 2541

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดด้วยการยุบสภาเทศบาลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวของผู้ว่าราชการจังหวัดชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า เทศบาลตำบลท่าข้ามไม่มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 266 (เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงด้วยเหตุการยุบสภาเทศบาล การสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 74 และมาตรา 45(4) และการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 45 วรรคสอง ของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 282 และ 283 วรรคสอง หรือไม่) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 69 ก วันที่ 5 ตุลาคม 2541)

คำวินิจฉัยที่ 10/2541 วันที่ 27 สิงหาคม 2541

เรื่อง เทศบาลตำบลท่าข้ามขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า สมาชิกสภาเทศบาลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละเท่าใด และสมาชิกสภาท้องถิ่นมีความหมายรวมถึงสมาชิกสภาเทศบาลด้วยหรือไม่ ซึ่งปัญหานี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัย

ที่ 4/2541 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2541 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมมีผลผูกพันผู้ร้อง ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 268 ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก อาศัยเหตุผลดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 77 ก วันที่ 27 ตุลาคม 2541)

คำวินิจฉัยที่ 44/2542 วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2542

เรื่อง ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งความเห็นของคู่ความซึ่งโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2495 ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2495 มาตรา 10(4) ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 และมาตรา 38

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 91 ก วันที่ 4 ตุลาคม 2542)

คำวินิจฉัยที่ 58-62/2543 วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

เรื่อง พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยคำร้องของผู้ร้อง (องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลที่ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย มิใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 266 ที่จะเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ แต่เป็นองค์กรที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ)

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนที่ 73 ก วันที่ 2 กันยายน 2544)

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา เกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการร่างกฎหมาย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น สามารถสืบค้นได้จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. <http://www.krisdika.go.th> ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสืบค้นไปที่ ห้องสมุดกฎหมาย และเลือก ความเห็นทางกฎหมาย จะพบการรวบรวมความเห็นทางกฎหมายที่จำแนกไว้เป็นปี พ.ศ. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2465 – 2546

2. หนังสือรวม รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งจัดทำร่วมกันระหว่าง สถาบันพระปกเกล้า และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กลุ่มกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน 1) หนังสือในชุดนี้มีทั้งหมด 13 เล่ม ดังนี้

- (1) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (2) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับองค์กรอิสระ
- (3) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช 2482
- (4) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495
- (5) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- (6) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
- (7) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531

- (8) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ. 2522

(9) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
พุทธศักราช 2482

(10) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด
พ.ศ. 2528

(11) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด
พ.ศ. 2498

(12) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา
พ.ศ. 2542

(13) รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

3. วารสารกฎหมายปกครอง ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งออก
ตีพิมพ์เล่มแรก(เล่ม 1 ตอน 1) เมื่อเดือน เมษายน 2525 จนถึงปัจจุบัน ในวารสารกฎหมาย
ปกครองนี้ได้นำเสนอความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาไว้บางเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถ
สืบค้นได้ว่ามีเรื่องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นเรื่องใดบ้าง

การรวบรวมความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นการรวบรวม
เรื่องที่มีการเสนอให้พิจารณา เพื่อให้ผู้สนใจสืบค้นต่อในรายละเอียดจาก www.krisdika.go.th
เป็นหลัก ซึ่งจะ เรียงลำดับเรื่องตาม ปี พ .ศ. เพื่ออำนวยความสะดวก หรือ ค้นคว้าจาก
แหล่งข้อมูล หนังสือรวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งรวบรวมและจัดพิมพ์ โดย สถาบัน
พระปกเกล้า และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

เรื่องเสร็จที่	เรื่อง
157/2506	การยกฐานะของพนักงานเทศบาลในเรื่องให้ได้รับเหรียญจักรพรรดิมาลา
263/2508	การจัดเก็บภาษีโรงเรือนจากการให้เช่าซื้อโรงเรือน (กรมประชาสัมพันธ์กระทรวงมหาดไทยให้เอกชนเช่าซื้อโรงเรือนและที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือไม่)
8/2509	เปลี่ยนแปลงคำสั่งให้พนักงานเทศบาลออกจากงาน
92/2509	ปลดพนักงานเทศบาล (ขอให้พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาการเทียบพนักงานเทศบาล พุทธศักราช 2486 กรณีนายกเทศมนตรีเมืองภูเก็ตสั่งลงโทษปลด นายพันธ์ ศึกษมัต ออกจากราชการ)
203/2509	ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 (ประเด็น : ประทานบัตรเหมืองแร่เป็นน้ำล้น ๆ ทุกแปลง เช่นนี้ จะถือว่าอยู่ในความหมายของคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2503ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่หรือไม่)
220/2510	ขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นในปัญหาวินิจฉัยพนักงานเทศบาลผู้ถูกพักงานออกจากงานฐานมีมลทินมัวหมองตามพระราชกฤษฎีกาการเทียบพนักงานเทศบาล พุทธศักราช 2468 (กรณีนาย “ตระหนัก ภมรพล”)
227/2511	หารือการจัดเก็บภาษีป้าย (ป้ายที่แสดงไว้ให้บริเวณสถานที่ประกอบการค้าเพื่อหารายได้จะต้องเสียภาษีป้ายหรือไม่)
29/2512	ปัญหาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด
219/2512	หน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการชลประทานราษฎรและการสังคมสงเคราะห์
248/2512	ค่าอากรฆ่าสัตว์ (กรณีการฆ่าสัตว์ขององค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป) : จะต้องเสียค่าอากรฆ่าสัตว์แก่เทศบาลเมืองบ้านโป่ง หรือไม่
44/2514	อำนาจการตรวจสอบบัญชีของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (กรณีสภาจังหวัด)
154/2515	ปัญหาการเก็บภาษีป้าย(กรณีโรงแรมเวียงใต้) (เทศบาลนครหลวงมีอำนาจอนุมัติให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ผ่อนชำระภาษีป้ายเป็นงวด ๆ หรือไม่ และเมื่ออนุมัติเช่นนี้จะต้องเสียเงินเพิ่มตามมาตรา 25(3) หรือไม่)
78/2516	ปัญหาข้อกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย (กรณีตัวเลขอารบิกถือเป็นอักษรไทยหรือไม่)
251/2516	ภาษีโรงเรือนและที่ดินเกี่ยวกับสำนักงานธนาคารออมสิน
291/2516/1	ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515
297/2517	การตีความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516
19/2518	การตีความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516 พระราชกฤษฎีกาการเทียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. 2506 และพระราชบัญญัติเรื่องรางวัลทุกข์ พ.ศ. 2492
234/2518	ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลและบัตรเลือกตั้ง (กรณีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสมุทรสาคร)
65/2519	ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการตั้ง อ.ก.ก.ทำการแทน ก.ก. (กรณีมาตรา 5 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516)

71/2519	ปัญหาการตีความตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2518 (อำนาจของกรุงเทพมหานครในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร)
187/2519	อำนาจตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 (กรณีควบคุมการเลี้ยงสัตว์)
212/2519	สมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดตามมาตรา 12(4) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 (กรณีการอุปสมบทของสมาชิกสภาจังหวัด)
296/2519	ปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างกระทรวงการคลังและกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
106/2520	หารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติแร่ (กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอประทานบัตรทำเหมืองแร่)
130/2520	นายกเทศมนตรี เทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 หรือไม่
420/2521	หารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ .ศ. 2498 (กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะร่วมกับบริษัทที่เอกชนก่อตั้งขึ้นก่อตั้งบริษัทจำกัด เพื่อขอประทานบัตรทำเหมืองแร่)
46/2522	หารือการแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
197/2522	การแต่งตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล)
201/2522	อำนาจตราข้อบัญญัติเมืองพัทยา (กรณีการควบคุมและส่งเสริมการท่องเที่ยว)
203/2522	อำนาจตราข้อบัญญัติเมืองพัทยา เทศบัญญัติ และ ข้อบังคับสุขาภิบาล
214/2522	การแต่งตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา
106/2523	หารือการออกจากตำแหน่งของเทศมนตรี
148/2523	หารือคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
172/2523	ปัญหาการตีความตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 (กรณีการเบิกจ่ายเงินเดือนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)
213/2523	คณะกรรมการสุขาภิบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่
433/2523	หารือการออกเทศบัญญัติชั่วคราวและการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราว
479/2523	นายกเทศมนตรี เทศมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ตาม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 หรือไม่)หรือไม่
17/2524	การปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการจัดตั้งท้องถิ่นที่มีสภาพเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้วเป็นเทศบาล
85/2524	หารือปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ .ศ. 2496 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2523 (ความหมายคำว่า “รายได้จัดเก็บ”)
177/2524	เทศมนตรีลาออกจากตำแหน่ง
206/2524	การประชุมสภาจังหวัดสมัยวิสามัญ (ปัญหาการเรียกประชุมสภาจังหวัดตามมาตรา 19 แห่ง

	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498)
370/2524	ปัญหาการตีความตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 (กรณีการเบิกจ่ายเงินเดือนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้รับบำนาญหรือเป็นผู้รับบำนาญ และในขณะเดียวกันเป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจด้วย)
470/2524	หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยพนักงานเมืองพัทยา
36/2525	การตีความพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2518 (กรณีการเบิกจ่ายเงินเดือนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากข้าราชการประจำ)
116/2525	ความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ .ศ. 2518 (กรรมการสุขาภิบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือไม่)
139/2525	การตีความมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498
258/2525	อำนาจการจับกุมของหัวหน้าเขตและเจ้าหน้าที่ของเขต กรุงเทพมหานคร
457/2525	หารือปัญหากฎหมายกรณีการประชุมสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาร่างเทศบัญญัติ (กรณีนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองขอนแก่นของดไม่เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี)
468/2525	หารือเกี่ยวกับการประชุมสภาจังหวัดมุกดาหาร(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498
144/2526	การลาออกจากสมาชิกสภาเทศบาลเมืองระนอง (การขอลาออกโดยทางโทรเลขจะถือเป็นการลาออกตามมาตรา 19 (3) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ .ศ.2496 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2499 หรือไม่)
176/2526	หารือข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ .ศ. 2496 (กรณีการเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา 62 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และข้อ 49 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ)
179/2526	การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด (ปัญหาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช 2482 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช 2482)
488/2526	การใช้กฎหมายและเทศบัญญัติในพื้นที่ที่เทศบาลได้รับอนุมัติให้ทำกิจการนอกเขต
303/2527	หน้าที่การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ค้างชำระ (กรณีเทศบาลนครเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงเขตไปครอบคลุมเขตสุขาภิบาลข้างเผือกบางส่วน)
306/2527	การจ่ายค่าชดเชยแก่พนักงานสถานธนาบาล เทศบาลนครเชียงใหม่ 1 (พนักงานสถานธนาบาลของเทศบาลที่ถูกเลิกจ้างเพราะเกษียณอายุจะมีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2515 หรือไม่)
327/2527	หารือการมอบอำนาจในการเปรียบเทียบปรับผู้ฝ่าฝืนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร (มาตรา 17 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518)

545/2527	การตีความตามมาตรา 20 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช 2482 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล(ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2523 (คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว)
257/2528	หารือปัญหาตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 (ปัญหาเกี่ยวกับการเรียกประชุมสภาจังหวัดสมัยวิสามัญ)
408/2528	หารืออำนาจในการเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับ (ตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518)
410/2528	ปัญหาการรับโอนทรัพย์สินตามโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่องเที่ยวและพัฒนาปรับปรุงชายฝั่งทะเลพัทยาใต้ของเมืองพัทยา (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยทรัพย์สินของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2523 ข้อ 4)
475/2528	คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล (ตีความมาตรา 7 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528
73/2529	การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (กรณี จ.ส.ท.ประจักษ์ แจ่มอรุณ)
142/2529	องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และเมืองพัทยา จะตั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ที่กระทรวงมหาดไทยจะจัดสร้างขึ้น ได้หรือไม่
216/2529	คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งบิดามารดาเป็นคนต่างด้าว (มาตรา 19(1) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523)
238/2529	การตีความมาตรา 97(4) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กับ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2529 (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน และการตรวจเงิน ขึ้นใช้บังคับตามข้อ (18)(2) แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2529 หรือไม่
266/2529	การลาออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาจังหวัดโดยมีเงื่อนไข (ตีความมาตรา 12(3) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498)
277/2529	หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตกรณีตั้งเขตใหม่ (ปัญหาการเลือกตั้งตามบทบัญญัติมาตรา 11 และ มาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528)
495/2529	อำนาจในการเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับตามมาตรา 90 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
23/2531	การใช้บังคับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 แก่โรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลตำบลกระทู้มแบน
158 กับ 438 /2531	สิทธิของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการหาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

226/2531	การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร กรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
326/2531	การว่างลงของตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา 21 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (กรณีนายแสวง ฤกษ์จรัส สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตหนองแขม)
8/2532	หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับกรุงเทพมหานครจะต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีหรือตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
15/2532	การตีความพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (การที่กรุงเทพมหานครจะปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยโดยการจัดซื้อที่ดินเพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนจะต้องตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 หรือไม่)
74/2532	อำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการสั่งยกเลิกการประกวดราคาตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัสดุ พ.ศ. 2529 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
198/2532	คุณสมบัติของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ (ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ โดยไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 6(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือไม่)
213/2532	หารือข้อกฎหมาย (อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร)
262/2532	การสิ้นสุดสมาชิกภาพแห่งสมาชิกสภาจังหวัด (ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2494 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดพุทธศักราช 2482)
363/2532	อายุของสภาเขตที่มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
462/2532	สิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองในกรุงเทพมหานคร
474/2532	เทศมนตรีเมืองอุทัยธานี (นายเฉลิมชัย พัฒนารณ) ลาออกจากตำแหน่ง
166/2533	การใช้อำนาจเปรียบเทียบคดีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
343/2533	คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล (กรณีที่คำสั่งของศาลแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา)
386/2533	หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงขยายเขตเทศบาล
576/2533	คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (กรณีที่ศาลวินิจฉัยคุณสมบัติการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนนทบุรีของ นางลักขณา เพียรเจริญทรัพย์ แตกต่างกัน)
125/2534	ทบทวนปัญหาการใช้อำนาจเปรียบเทียบคดีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
130/2534	ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (มาตรา 39 และมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช 2482)

375/2534	อำนาจในการตราข้อบัญญัติจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 (กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีจะตราข้อบัญญัติจังหวัดาบังคับให้เอกชนที่สร้างทางเชื่อมกับทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้สร้าง เว้นช่องทางหรือวางท่อระบายน้ำ)
408/2534	การกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีของสภาจังหวัด
801/2535	อำนาจของสภาเมืองพัทยาในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521
320/2536	การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดมุกดาหารแทนตำแหน่งที่ว่าง
162/2537	ทบทวนข้อหาหรือเรื่องฐานะของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล และ เทศมนตรีของเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง
208/2537	การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพรและเมืองพะยา
264/2537	การแต่งตั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามาดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา หรือ ที่ปรึกษา
274/2537	การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาล
338/2537	ทบทวนปัญหาการแต่งตั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา มาดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา หรือ ที่ปรึกษา
417/2537	การสิ้นสุดสมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดในกรณีต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
437/2537	การสิ้นสุดสมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดในกรณีต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
48/2538	การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
100/2538	ภูมิสำเนาของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล
219/2538	คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
300/2538	อำนาจในการจัดเก็บรายได้ตามมาตรา 77 และการหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
340/2538	การดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
342/2538	การปฏิบัติตนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
524/2538	การปฏิบัติเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
604/2538	การขอใช้เงินสะสมจ่ายขาดของกรุงเทพมหานคร
620/2538	บทบัญญัติมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา 198 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 หรือไม่
685/2538	การจัดตั้งตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ กับฐานะของตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตาม

	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
718/2538	คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
131/2539	การจำหน่ายต้นยูคาลิปตัสที่ปลูกตามโครงการที่ได้รับเงินงบประมาณแผ่นดิน (ทรัพย์สินที่จัดหาโดยงบประมาณแผ่นดินเป็นทรัพย์สินของรัฐ หรือทรัพย์สินของสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถจำหน่าย จ่าย โอน แก่ไข เปลี่ยนแปลงทรัพย์สินได้เพียงใด)
228/2539	ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2528 (กรณีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งเมื่อถึงคราวออกตามวาระ ตามมาตรา 52)
258/2539	การขยายเขตเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล (กรณีเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลาขยายเขตเทศบาลครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลสะเตงนอก)
167/2540	การพ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
436/2540	การโอนกิจการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพไปสังกัดกรุงเทพมหานคร
723/2540	การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.
2/2541	คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขต
14/2541	วาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล
20/2541	การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเงินอุดหนุนของกรุงเทพมหานคร
62/2541	ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 (กรณีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)
63/2541	ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 (กรณีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)
65/2541	อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในการออกคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในอาคารที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้รื้อถอน
411/2541	ทบทวนปัญหาข้อหารือเกี่ยวกับการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเงินอุดหนุนของกรุงเทพมหานคร
605/2541	ลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษด้านที่ติดถนนสาธารณะ (หาหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ .ศ.2522 (กรณีที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ จะต้องมที่มีวางเพื่อเป็นทางเข้าออกของรถดับเพลิงได้สะดวก)
692/2541	อำนาจของกระทรวงมหาดไทยในการประกาศยุบเขตพื้นที่ของตำบล
693/2541	การแบ่งเงินอากรรั้งนกอีแอ่น
711/2541	องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด [กรณีการตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ตามมาตรา 35 วรรคสี่(3)] (ไม่รับพิจารณา : อ่านหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกาไม่รับเรื่องไว้พิจารณา)
712/2541	การแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ไม่รับไว้พิจารณา : อ่านความเห็นการไม่รับไว้พิจารณา)
757/2541	คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล

764/2541	การลาออกจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครปฐมได้อ่านหนังสือต่อประธานสภา อบจ. เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541 เพื่อขอลาออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2541 และประธานสภาได้เขียนในหนังสือลาออกว่า “ได้รับใบลาออกของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐมแล้ว เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541 อนุญาตให้ลาออกได้” แต่ในวันที่ 21 สิงหาคม 2541 ได้มีหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งคืน มีปัญหว่านายก อบจ.นครปฐมพ้นจากตำแหน่งแล้วหรือไม่)
769/2541	การจัดตั้งสหการรถตู้โดยสารขนาดเล็กตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (ขอหารือข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสหการตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กรณีกรุงเทพมหานครและองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพได้ช่วยกันจัดตั้งสหการรถตู้โดยสารขนาดเล็ก ตามมาตรา 95 จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร และได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัด ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ด้วยหรือไม่)
772/2541	หารือเกี่ยวกับการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4718-4719-2541 ผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกต้องหรือไม่)
813/2541	กระทรวงมหาดไทยหารือเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู (กรณีที่สมัยประชุมวันที่ 13 พฤศจิกายน 2541 เป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีข้อ ขัดแย้งมติของการประชุมดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนการประชุมเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใช่หรือไม่)
828/2541	หารือวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
849/2541	การแต่งตั้งที่ปรึกษาสภาเขต
864/2541	กรมควบคุมมลพิษขอหารือแนวทางการร่วมทุนกับเอกชนเพื่อจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอย ในเขตปริมณฑลรวมทั้งจังหวัดชลบุรี และ ระยอง
865/2541	กรมควบคุมมลพิษขอหารือการกำหนดอัตราค่าบริการโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
867/2541	กรุงเทพมหานครขอหารือเกี่ยวกับการตราข้อบังคับกรุงเทพมหานคร(ร่างข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือไม่)
874/2541	กระทรวงมหาดไทยหารือกรณีการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตามร่างพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.
ต.ค.2541	หารือเกี่ยวกับอายุความในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากมูลละเมิด (กรณีเทศบาลเมืองนครราชสีมา(ขณะนั้น) : ประเด็นการเบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างไปมากกว่าปริมาณงานที่ผู้รับจ้างได้ทำการก่อสร้างไป)
ต.ค.2541	การให้เอกชนดำเนินการก่อสร้างและจัดการระบบกำจัดมูลฝอย (กรุงเทพมหานครหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 กรณีกรุงเทพมหานครมีความประสงค์จะให้เอกชนเข้ามาลงทุนในการดำเนินการก่อสร้างและจัดการระบบกำจัดมูลฝอย)

ธ.ค. 2541	การใช้กฎหมายในการกำจัดการฉ้อโกง (กรุงเทพมหานครหรือการใช้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 44 ประกาศ ณ วันที่ 11 มกราคม 2502 ในการกำจัดการฉ้อโกงที่ทั้งไว้บนถนนหรือสถานสาธารณะเพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)
17/2542	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พ .ศ. (ปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการบัญญัติบทเฉพาะกาลไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนคร)
94/2542	การเลือกประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
97/2542	การเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญ
241/2542	การเลือกคณะเทศมนตรีตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542
266/2542	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาล พ.ศ.2542
297/2542	การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการเลือกประธานกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร
314/2542	วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
มิ.ย.2542	การแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครสมุทรปราการที่ดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
404/2542	การแบ่งเงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล
477/2542	อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุขในการเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข
497/2542	องค์การบริหารส่วนตำบลรับจ้างกรมป่าไม้ปลูกป่าและบำรุงป่า (อบต.มีคุณสมบัติหรือมีอำนาจในการเป็นผู้รับจ้างปลูกป่าโดยใช้เงินงบประมาณประจำปีของกรมป่าไม้ได้หรือไม่ และ อบต .สามารถร่วมกันหาพื้นที่หรือให้ความเห็นชอบร่วมกับกรมป่าไม้ในการจ้างบุคคลหรือกลุ่มสหกรณ์และทำการกำกับดูแลการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มสหกรณ์ได้หรือไม่)
547/2542	การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542
583/2542	รายได้ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (รายได้จากการจัดเก็บเป็นรายได้ของแผ่นดินหรือเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล)
615/2542	การส่งมอบภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
658/2542	การประกาศและการแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในกรณีที่จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่
804/2542	การตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
806/2542	ผลทางกฎหมายกรณีมีการแต่งตั้งผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องร่วมรับผิดชอบเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด (กรณีของ เทศบาลเมืองนครนายก)

843/2542	ความหมายของคำว่า “ไม่อยู่ในที่ประชุม” มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
5/2543	คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
44/2543	การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการฌาปนสถานตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ข้อหารือของกรุงเทพมหานคร)
97/2543	การสอบถามความเห็นของประชาชนในท้องถิ่นกรณีการยกฐานะของเทศบาล
211/2543	การจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมกับบริษัทสยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) (กรณีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของอาคารที่อยู่ในพื้นที่เหลื่อมล้ำระหว่างเทศบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อกับเทศบาล)
270/2543	การเลือกนายกเทศมนตรีตามร่างพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่..) พ.ศ.
271/2543	การใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ตามมาตรา 27 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (กรณีการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารพร้อมทั้งเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเห็นชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แล้วก่อนวันใช้บังคับผังเมืองรวม) (ข้อหารือของกรุงเทพมหานคร)
289/2543	การกำหนดอัตราค่าบริการและการจัดเก็บค่าบริการสำหรับระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ (กรณีที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลนครหาดใหญ่ และ เทศบาลนครภูเก็ต)
294/2543	การเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงจากสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542
511/2543	การตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
534/2543	การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
534/2543	การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
536/2543	คำวินิจฉัยของศาลจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
620/2543	การว่าจ้างบริษัทเอกชนเพื่อดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี
629/2543	ขอทบทวนปัญหาเกี่ยวกับการมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
700/2543	ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการให้บริการที่จอดรถยนต์ของกรุงเทพมหานคร
20/2544	สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยฉัตร
31/2544	แนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกสภาเทศบาลถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 295
53/2544	หารือคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
71/2544	การดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (การกู้เงินของเทศบาลตำบลบ้านบึง)
133/2544	คุณสมบัติของกรรมการผู้แทนเทศบาลในคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล
134/2544	การเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

140/2544	ขอหารือการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (กรุงเทพมหานคร)
168/2544	อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่สาธารณะ (กรรมการปกครอง ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542)
181/2544	แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการสอบราคาโครงการเงินอุดหนุน (เทศบาลตำบลหนองปรือ)
209/2544	การดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
234/2544	ขอให้ตีความข้อกฎหมาย (ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุจรยา ขอให้ตีความข้อกฎหมายระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 : คณะกรรมการกฤษฎีกาไม่อาจรับเรื่องได้เพราะมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะแก่หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีเท่านั้น)
299/2544	หารือปัญหาข้อกฎหมาย (สำนักงานพรรคประชาธิปัตย์ หารือว่าผู้ช่วยผู้ดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือไม่)
307/2544	การเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีแทนตำแหน่งว่าง
350/2544	การเบิกค่าเช่าบ้านของพนักงานส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะนาวหรือสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล)
395/2544	การมีส่วนได้เสียของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองกำแพงเพชร (การร้องเรียนกล่าวหาคณะเทศมนตรีและรองประธานสภาเทศบาลมีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาล)
402/2544	หารือข้อกฎหมายเกี่ยวกับผลใช้บังคับของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการขุดดิน การถมดิน พ.ศ. 2534 และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการขออนุญาตและการควบคุมการขุดดิน การถมดิน พ.ศ. 2535 เมื่อพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
404/2544	การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ขอหารือเกี่ยวกับการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา)
430/2544	ขอถอนเรื่องหารือปัญหาเกี่ยวกับมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อนอก (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ขอหารือปัญหาเกี่ยวกับมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อนอกว่า มติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อนอกชอบด้วยกฎหมายหรือไม่)
436/2544	การดำเนินการของกรุงเทพมหานครในกรณีที่ประชาชนสร้างอาคารบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์
485/2544	สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์
491/2544	หารือการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (ศาลการว่าการกรุงเทพมหานคร ขอหารือการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522)
524/2544	การประกอบกิจการเคเบิลทีวีของเทศบาล (กระทรวงมหาดไทย ขอหารือกรณีเทศบาลจะดำเนินการกิจการเคเบิลทีวี)

527/2544	การออกข้อบัญญัติเพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ขอรื้อหรือการออกข้อบัญญัติเพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด)
566/2544	การก่อสร้างอาคารที่ได้แจ้งตามมาตรา 39 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารในกรณีที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นห้ามก่อสร้างอาคารในภายหลัง (หาหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 กรณีผู้อุทธรณ์ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบรับแจ้งก่อนใบรับแจ้งหมดอายุ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะใช้ดุลพินิจที่จะต่ออายุหรือไม่ต่ออายุใบรับแจ้ง โดยนำมาตรา 35 มาบังคับใช้โดยอนุโลมได้หรือไม่)
576/2544	การเลือกประธานสภาเขตตลาดพร้าว (ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร ขอรื้อหรือข้อกฎหมายกรณีการเลือกประธานสภาเขตว่า การเสนอชื่อสมาชิกสภาเขตเพื่อให้ที่ประชุมสภาเขตคัดเลือกเป็นประธานสภาเขตจะต้องมีผู้รับรองตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร (ไม่น้อยกว่า 5 คน) หรือไม่ และกรณีการเลือกประธานสภาเขตตลาดพร้าวที่มีผู้รับรองจำนวน 3 คน มีผลถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่)
578/2544	หาหรือการลาออกจากราชการทหารเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี
593/2544	หาหรือกรณีการอนุญาตให้พนักงานส่วนตำบลไปช่วยปฏิบัติราชการ (จะงดจ่ายเงินเดือนให้ นาย ชมภู ชัยจันทร์ ระหว่างวันที่ 1-30 กันยายน 2544 เนื่องจากไม่มาปฏิบัติราชการและถือว่าขาดปฏิบัติราชการหรือไม่)
596/2544	การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงกับเทศบาลจำบลแจ่ม (ศาลกลางจังหวัดลำปาง ขอรื้อหรือการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาล)
625/2544	เทศบาลเมืองพิจิตร ขอรื้อหรือการต่ออายุสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังริมแม่น้ำน่าน
626/2544	การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับสถานธนาบาล (กรมการปกครองขอรื้อเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินจากสถานธนาบาลของเทศบาลว่า สถานธนาบาลของเทศบาลเป็นทรัพย์สินอันจะได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา 9(2) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 หรือไม่)
634/2544	หาหรือการถ่ายโอนงานหน่วยกวมโรคและโรคเอดส์ ให้กรุงเทพมหานคร (กรมควบคุมโรคติดต่อ)
635/2544	ขอรื้อเกี่ยวกับบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร ตามข้อ 5 แห่งเทศบัญญัติของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช (สำนักงานเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ขอความอนุเคราะห์ตีความปัญหาข้อกฎหมายตามเทศบัญญัติเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง อาคาร บางประเภทในบริเวณเขตพื้นที่เมืองเก่า พ.ศ. 2538)
647/2544	อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและสถาบันการศึกษาในการผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ขอรื้อหรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และอำนาจหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวกับการขออนุญาตผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย)
673/2544	ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทนที่ดินในเขตทางพุทธมณฑลสาย 1
676/2544	สำนักงานเทศบาลตำบลคำชะอี ขอรื้อหรือข้อกฎหมาย (การตั้งงบประมาณอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลหรือไม่)
687/2544	หาหรือการมีส่วนได้เสียของสมาชิกและคณะเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองหาน

688/2544	ขอหารือมติที่ประชุมของสภาเทศบาลในการขออนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมของคณะเทศมนตรี (มติที่ประชุมดังกล่าวซึ่งเห็นด้วยกับคณะเทศมนตรีในการขออนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมเพื่อดำเนินการ 2 โครงการ เป็นเงิน 5,563,000 บาท ด้วยคะแนน 6 ต่อ 4 เสียง
703/2544	หารือสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลดอนไชย (ไม่รับพิจารณา เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำการสอบสวนและวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 19 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496)
771/2544	หารือแนวทางปฏิบัติการถ่ายโอนงานและกิจการมบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6/2545	การดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จากที่ได้ยุบรวมเข้ากับเทศบาลตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542
35/2545	พนักงานเทศบาลขออนุญาตลาป่วย ขอหารือว่า อำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้ นายสุรพล เหมมณี ซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลตำบลเบตงป่วยเป็นเวลา 1 ปี และการเบิกจ่ายเงินเดือน เป็นอำนาจอนุญาตของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือเป็นอำนาจอนุญาตของเทศมนตรีเทศบาลเบตง
71/2545	การดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (การกู้เงินของเทศบาลตำบลบ้านบึง)
99/2545	หารือการเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เรื่องการเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2542 เพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้ำปลักน้ำมันเบนซิน และน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซล และน้ำมันที่คล้ายกัน ในเขตจังหวัดชลบุรี)
134/2545	หารือกรณีรับเงินอุดหนุนและเงินค่าบำรุงชายหาดกะตะ (กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต มอบเงินอุดหนุนและค่าบำรุงรักษาชายหาดกะตะให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลกะรน หรือเทศบาลตำบลกะรน)
140/2545	ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยประเด็นปัญหาการประชุมสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส
141/2545	ขอหารือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งครอบคลุมถึงพื้นที่ของการนิคมอุตสาหกรรมด้วย (กรณีการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) จัดให้มีระบบกำจัดมูลฝอยทั่วไปบริการให้แก่โรงงานในเขตนิคมฯโดยมีการคิดค่าใช้จ่ายในการกำจัดด้วย)
143/2545	การคำนวณแถบสีเป็นพื้นที่ภาษีป้าย
168/2545	อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่สาธารณะ
169/2545	การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน สำหรับอาคารศูนย์ฝึกปฏิบัติวิชาการท่องเที่ยวและสนามกอล์ฟของสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี (เทศบาลตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี)
414/2545	หารือการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำโจ้
526/2545	การมีส่วนได้เสียของสมาชิกสภาเทศบาลในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลหรือที่เทศบาลจะกระทำ (กรณีเทศบาลตำบลบ้านโดนต และ เทศบาลตำบลบ้านม่วง)
107/2546	การรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินบางส่วนและการคิดเงินเพิ่มสำหรับค่าภาษีค้างชำระ

	(กรุงเทพมหานคร)
110/2546	อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการสั่งรื้อถอนอาคารตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522
125/2546	การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับทำเทียบเรือที่การทำเรือแห่งประเทศไทยให้เอกชนเช่า (เพิ่มเติม)
130/2546	ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกข้อบัญญัติและระเบียบกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เป็นบทอาศัยอำนาจหรือไม่
268/2546	การโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นมาบรรจุเป็นข้าราชการครูตาม มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523
295/2546	ทบทวนข้อหาหรือการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับอาคารศูนย์ฝึกปฏิบัติวิชาการท่องเที่ยวและสนามกอล์ฟของสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย

เลขที่	เรื่อง	หน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบ
1/2545	อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหาร ส่วนตำบลป่าป้อง อำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับการบอกเลิกสัญญาจ้าง	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อง
6/2545	อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบล ด่านสำโรง เกี่ยวกับแบบก่อสร้างอาคารของบริษัท เอ แอนด์ พี แอสโซซิเอท จำกัด	เทศบาลตำบลด่านสำโรง
29/2545	อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขอ อนุญาตต่อเติมและก่อสร้างอาคารโรงเรียน	เทศบาลตำบลสามพราน

คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง คดีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาค้นคว้าคำสั่งและคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง และ ศาลปกครองสูงสุด เพื่อศึกษากรณีตัวอย่างคดีทางปกครองที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นถูกฟ้อง จะเป็นประโยชน์ทั้งกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น ประชาชน และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น(ที่องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องระมัดระวังในการบริหารงานท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย และประชาชนและภาคเอกชนจะได้ทราบว่า มีช่องทางของกระบวนการทางศาลปกครองที่จะปกป้องตนเองจากการใช้อำนาจโดยมิชอบของฝ่ายปกครองของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) การค้นคว้านี้สามารถค้นได้จาก แหล่งข้อมูลของศาลปกครอง คือ

www.admncourt.go.th

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

ปี พ.ศ. 2544-2546

หมายเลขคดี	เรื่อง	คู่กรณี
คตมาเลขดำที่ พ.6/2544 คดีหมายเลขแดงที่ พ.17/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออก โดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของ คณะรัฐมนตรี (ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการ ออกกฎกระทรวงให้ใช้ผังเมืองรวมในท้องที่ กรุงเทพมหานครซึ่งกำหนดให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็น ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย(พื้นที่สีเหลือง) สามารถปลูกสร้างอาคารที่พักอาศัยได้ประเภทเดียวไม่ สามารถก่อสร้างอาคารประเภทอื่น เช่นอาคารพาณิชย์ หรืออาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจอื่นได้ ซึ่งขัดต่อข้อเท็จจริง ที่ดินอยู่ในย่านธุรกิจการค้า ผู้ฟ้องคดีได้รับความ เดือดร้อนและเสียหายอย่างมากเพราะไม่อาจใช้ที่ดิน ก่อสร้างอาคารพาณิชย์หรืออาคารที่ใช้ประกอบการค้า ได้ หากนำไปก่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัยก็ไม่มีคนเข้าไปอยู่ เพราะติดถนนใหญ่อยู่ในย่านธุรกิจการค้า การจราจร ติดขัด จอแจไม่สงบ ขอให้ยกเลิกกฎกระทรวง ศาล ปกครองสูงสุดพิพากษายกฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจ ที่ชอบด้วยกฎหมาย	ผู้ฟ้องคดี : นายวินิจ วงษ์ดนตรี ผู้ถูกฟ้องคดี : กรุงเทพมหานคร ที่ 1,กระทรวงมหาดไทย ที่ 2
คดีหมายเลขดำที่ อ.14/2545 คดีหมายเลขแดงที่ อ.11/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทาง ปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาในคดีหมายเลขดำ ที่ 1363/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 352/2545 ของ ศาลปกครองชั้นต้น(ศาลปกครองกลาง) ศาลปกครอง สูงสุดพิพากษายืน ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ ก่อสร้างบ่อพักท่อลอดบริเวณหน้าบ้านผู้ฟ้องคดีและต่อ ท่อเชื่อมไปยังบ่อพักของท่อระบายน้ำไม่เป็นการละเลย การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ประการใด	ผู้ฟ้องคดี นางสมศรี เจริญพงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตภาษีเจริญ ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด

ปี พ.ศ. 2544-2546

หมายเลข คำสั่ง	เรื่อง	คู่กรณี
1/2544	กรุงเทพมหานครดำเนินการรื้อถอนอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย(อุทธรณ์คำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว)	ผู้ฟ้องคดี นายพรเลิศ รุ่งวรรณวงศ์ ที่ 1 นายพรชัย รุ่งวรรณวงศ์ ที่ 2 ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
3/2544	กรุงเทพมหานครดำเนินการรื้อถอนอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย(อุทธรณ์คำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว)	ผู้ฟ้องคดี นายพรเลิศ รุ่งวรรณวงศ์ ที่ 1 นายพรชัย รุ่งวรรณวงศ์ ที่ 2 ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
8/2544	กรณีเทศบาลนครนครปฐมใช้หลักเกณฑ์การประเมินภาษีบำรุงท้องที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องทุกข์อุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางรัชณี ศรีจักรเกียรติ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกรัฐมนตรี ที่ 1 นายกเทศมนตรีนครนครปฐม ที่ 2
24/2544	เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตดุสิตกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายฉันทซ์(ผดุงศักดิ์) พรงาม ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตดุสิต ที่ 1 กรุงเทพมหานคร ที่ 2
35/2544	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายบัญชา ตมิตานนท์ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลนครนครราชสีมา
36/2544	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายประสิทธิ์ จิตวรธรรณา ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
47/2544	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางไต้ แซ่ซ้อ ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ ที่ 2
48/2544	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายทวีศักดิ์ ว่องวรกิจ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลเมืองบางมูลนาก
3/2545	ราชการส่วนท้องถิ่น ; การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะและสร้างเป็นสนามฟุตบอลโดยไม่มีอำนาจ)	ผู้ฟ้องคดี นายชาญ แสงวรรณ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 1 ผู้อำนวยการเขตหลักสี่ ที่ 2
21/2545	ราชการส่วนท้องถิ่น;การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (การก่อสร้างสะพานข้ามคลองรางเข้เพื่อเชื่อมที่ดินของเอกชนกับที่ดินในโครงการเคหะชุมชนโดยไม่ชอบ	ผู้ฟ้องคดี นายอุดมศักดิ์ ชัยจินดา ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร ที่ 1 สำนักงานเขตบางขุนเทียน ที่ 2

	ด้วยกฎหมาย	
31/2545	กิจการสาธารณสุขและอนามัย (การอนุญาตให้บริษัทเอกชนขนขยะมาทิ้งและสร้างโรงพักขยะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นายสุชาติ พิทักษ์ กับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลตำบลช้างเผือกที่ 1 , นายกเทศมนตรีตำบลช้างเผือก ที่ 2, นายอำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ 3
36/2545	ละเมิดความรับผิดชอบอื่น(ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการขยายผิวจราจรและไหล่ทาง)	ผู้ฟ้องคดี นายปริญญา สุพรรณรัตน์ ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลนาโตะหมิง
40/2545	การควบคุมอาคารและการผังเมือง (การละเลยต่อหน้าที่การดำเนินการปลูกสร้างโดยผิดกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นางวลัยพร ไชยเฉลิม ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว
44/2545	ละเมิดความรับผิดชอบอื่น (ขอให้ชดใช้เงินตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องพร้อมดอกเบี้ย)	ผู้ฟ้องคดี หจก.แม่กลองคอนกรีต ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลตำบลศรีดอนไผ่
53/2545	ราชการส่วนท้องถิ่น : การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (ขอให้เพิกถอนคำสั่งตัดสิทธิในแพ่งคำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นางมณฑิรา วิบูลย์วิภา ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
58/2545	ที่ดิน(การสั่งให้ยุติเรื่องกรณีมีการรื้อล้างารางสาธารณะโดยไม่ชอบ)	ผู้ฟ้องคดี นายชัชฎพงศ์ ต้นดิวัฒน์พานิช ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตมีนบุรี , ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี , กรุงเทพมหานคร (ที่ 1 , ที่ 2 , ที่ 3)
72/2545	การบริหารงานบุคคล (คำสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นายสามารถ ชัยพล หรือ นายธนวรรณ วงษ์ชัยพล ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร,ปลัด กรุงเทพมหานคร,คณะกรรมการข้าราชการ ก กรุงเทพมหานคร
73/2545	การบริหารงานบุคคล(คำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นางเตือนจิตต์ ภัทรนาวิก ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตะกล้า,หัว หน้ากองการเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
81/2545	การประกอบกิจการโรงงานและเหตุเดือดร้อนรำคาญ (คำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการโรงสีข้าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นางแสงเดือน ยะบาล ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 , องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่
96/2545	การควบคุมอาคารและการผังเมือง (การสั่งรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยเลือกปฏิบัติ)	ผู้ฟ้องคดี นางโสภา สิงฆาพะ ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบล ป่าคลอก
103/2545	การเลือกตั้ง(คณะกรรมการตรวจและรวมคะแนนดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี นายเชาวลิต สุพรรณรัตน์ ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบล ไชยมนตรี

104/2545	ราชการส่วนท้องถิ่น : การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (การกำหนดจุดสร้างสะพานลอยคนข้ามถนนโดยไม่เหมาะสม)	ผู้ฟ้องคดี บริษัท สิ้นทรัพย์ธัญญา จำกัด ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีตำบล ประชาธิปไตย , ปลัดเทศบาลตำบลประชาธิปไตย , อธิบดีกรมทางหลวง ,นายช่างแขวงทาง ปทุมธานี
122/2545	การควบคุมอาคารและการผังเมือง (คำสั่งให้ระงับการ ก่อสร้างอาคารเป็นการชั่วคราว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี บ.บ้านเทพรัตน์ เฮาส์ซิ่ง จำกัด ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง
134/2545	สัญญาเกี่ยวกับราชการ (การไม่จ่ายเงินชดเชยค่างาน ก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	ผู้ฟ้องคดี บริษัท สวัสดิการโยธา จำกัด ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร , สำนัก งบประมาณ , ผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย , สำนักนายกรัฐมนตรี
138/2545	ราชการส่วนท้องถิ่น : การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (การละเลยไม่ต่อใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือ ทางสาธารณะโดยไม่ชอบ)	ผู้ฟ้องคดี นางเมธิตา พุกวิระ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลตำบลอินทร์บุรี , นายกเทศมนตรีตำบลอินทร์บุรี
141/2545	การควบคุมอาคารและการผังเมือง (การละเลยต่อ หน้าที่ไม่ดำเนินการแก่ผู้ก่อสร้างอาคารผิดแบบ)	ผู้ฟ้องคดี นางสุนีย์ ครุจิต ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี , ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
144/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำ การโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่ รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายวิทยา อมฤตชัชวาลย์ ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตยานนาวา ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2
148/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยทางปกครองกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่ รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายสมพร ราศีภุมรา ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลกลางดง ที่1 อำเภอปากช่อง ที่2 อ.ก.ท.จังหวัดนครราชสีมา ที่3
158/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่ รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายสุบิน รักทิม ผู้ถูกฟ้องคดี ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่ 1, หัวหน้าส่วนกิจการสภา อ .บ.จ.เชียงราย ที่ 2, หัวหน้าส่วนอำนาจการ อ.บ.จ.เชียงราย ที่3
178/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติ หน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งจำหน่าย	ผู้ฟ้องคดี บริษัท ส.พลังคอนสตรัคชั่น จำกัด

	คดีออกจากสารบบความ)	ผู้ฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
182/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายอภิชัย พิทยานุรักษ์กุล กับพวกรวม 16 คน ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการบริหาร อ.บ.ต.ปายุบไน ที่ 1, นายอำเภอวังจันทร์ ที่ 2,ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง ที่3
184/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายอุดม นวลละออง ผู้ถูกฟ้องคดี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี
187/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายสถาพร เตียวพิพิธพร ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลนครนนทบุรี
193/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายแดง หลาวหล้าง ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการ อ.บ.ต.สาคร จ.ภูเก็ต
196/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางบุญเรือน เสวยจินดา ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ และพวกรวม 9 ราย
201/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายสิริภัทร เพ็งเกร็ด ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการ อ .บ.ต.ขุนพิทักษ์ ที่ 1, เลขานุการคณะกรรมการพนักงานเทศบาล ที่ 2, ประธานกรรมการอ.บ.ต.ท่าช้าง ที่ 3,นายอำเภอบ้านลาด ที่4,นายอำเภอดำเนินสะดวก ที่5
205/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางยีนดี ต่อสุวรรณ ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตยานนาวา ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2

208/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางกัลยาณี คำทอง ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตราชเทวี ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2
229/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี ศาสตราจารย์ บัณลือ พฤษะวัน ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพิษณุโลก ที่1 ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ที่1
231/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา)	ผู้ฟ้องคดี นายชาคร บริรักษ์ทวาลักษณ์ กับพวกรวม 28 คน ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร ที่1 สำนักงานเขตดินแดง ที่2
247/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายปลด แสงโพธิ์แก้ว ในฐานะผู้จัดการมรดก ของ นางปลีก แสงโพธิ์แก้ว ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
257/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายเต็มศักดิ์ มุสิกะวัน ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
267/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำละเมิด(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี บริษัท ซูเปอร์ เอส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร ที่1,นายสมศรี สุนทรเวช ที่2, นายพิจิตต์ รัตกุล ที่ 3, นางบรรณโคภิชณ์ เมฆวิชัย ที่4,กรมโยธาธิการ ที่5,นายปรัชญา สุ ตะบุตร ที่6
268/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี พันจ่าอากาศเอกจางงค์ สังประกุล ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลนครปากเกร็ด

271/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี น.ส.อุไร พรหมดวง ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย
279/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายเฉลิมชัย กลั่นทกพันธ์ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลเมืองบางมูลนาก
284/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายรอต ภาสวงศ์ กับพวกรวม 19 คน ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลปามะม่วง ที่1 กำนันผู้ใหญ่บ้านฯ ที่
286/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นายแดง หลาวหล้าง ผู้ถูกฟ้องคดี อ.บ.ต.บางสาคุ ที่ 1,ประธานกรรมการบริหาร อ.บ.ต. ที่2,รองประธานกรรมการ อ.บ.ต.สาคุ ที่ 3 ,ฯลฯ รวม 8 ราย
290/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางอำไพ ศรีสวัสดิ์ ผู้ถูกฟ้องคดี อ.บ.ต.บางตาเถร ที่ 1,ประธานกรรมการ อ.บ.ต.บางตาเถร ที่2 และ อื่น ๆรวม 4 ราย
308/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี น.ส.มยุรี เจริญจำ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลตำบลบางจัก ที่1 ลูกจ้างประจำสำนักงานเทศบาลฯ ที่2
318/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางมยุรฉัตร มะโนทัย ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตพญาไท ที่1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่2 หัวหน้าฝ่ายโยธา สนง.เขตพญาไท ที่3

182/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอที่เพิ่มขึ้นใหม่)	ผู้ฟ้องคดี นายประเสริฐ ภูมิพันธุ์ภิญโญ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่1 ผู้อำนวยการเขตพญาไท ที่2
10/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้องไว้พิจารณา)	ผู้ฟ้องคดี นางมยุรี เรืองอภิศิริ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่2

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ปี พ.ศ. 2544

หมายเลขคดี	เรื่อง	คู่กรณี
คดีหมายเลขดำที่ 167/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 320/2544	การประกวดราคาจ้างก่อสร้างโดยไม่ชอบ(ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การประกวดราคาไม่ถูกต้องตามกฎหมายหลายประการ คือ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ออกใบรับแคชเชียร์เช็ค หลักประกันของและนำไปเข้าบัญชีของผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่มีอำนาจ , คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาใช้เวลาพิจารณาผลการประกวดราคานาน ,คณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาไม่ยอมตรวจเอกสารของผู้เข้าประกวดราคาทุกราย ฯลฯ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยกเลิกการประกวดราคา)	ผู้ฟ้องคดี ห้างหุ้นส่วนจำกัด นุชจิรา มุกดาหาร เอ็นจิเนียริง ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนจังหวัด มุกดาหาร
คดีหมายเลขดำที่ 314/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 628/2544	การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิชอบ(การพิจารณาผลการประกวดราคาผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีว่ามีปัญหาเรื่องหนังสือรับรองผลงานไม่ตรงตามประกาศประกวดราคา จึงยกเลิกการประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การยกเลิกการประกวดราคาไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อกัน การวินิจฉัยในเรื่องผลงานมิใช่รายละเอียดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ขอให้ศาลพิจารณาเพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา)	ผู้ฟ้องคดี บริษัท ต สุวรรณชัย 1999 จำกัด ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลนครภูเก็ต
คดีหมายเลขดำที่ 2132/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1140/2544	ขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างถนนลาดยางสายโค้งบ่อแร่-ทับตาแทน อ .หนองหญ้าไซ จ .สุพรรณบุรี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี(ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งยกเลิกการประกวดราคาเนื่องจากมีผู้ยื่นซองประกวดราคารายเดียว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่เป็นธรรมและทำให้เสียประโยชน์ คือ ผู้ซื้อแบบรายอื่นรู้ราคาของผู้ฟ้องคดี และการที่ไม่มีผู้ใดยื่นซองราคามีความผิดของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศยกเลิกการประกวดราคา พร้อมทั้งขอคุ้มครองชั่วคราวให้ศาลสั่งระงับการดำเนินการประกวดราคาไว้เป็นการชั่วคราวก่อนศาลมีคำพิพากษา)	ผู้ฟ้องคดี ห.จ.ก. สันทรัพย์ทวีสุพรรณบุรี ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุพรรณบุรี

คดีหมายเลขดำที่ 1220/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1761/2544	หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร(ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้สถานประกอบการอยู่เคาะฟันสีประกอบกิจการฟันสีรถยนต์ก่อให้เกิดฝุ่นสีฟุ้งกระจายและส่งกลิ่นเหม็นรบกวนก่อความรำคาญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ฟ้องคดีและประชาชนผู้อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด)	ผู้ฟ้องคดี นางผาด แซ่โค้ว ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ปี พ.ศ. 2545

หมายเลขคดี	เรื่อง	คู่กรณี
คดีดำหมายเลขที่ 1363/2544 คดีแดงหมายเลขที่ 352/2545	หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่สร้างถนนหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีแต่ไม่สร้างบิโปกักน้ำทั้งบริเวณหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกับที่ก่อสร้างบริเวณหน้าบ้านอื่น ๆ บ้านละหนึ่งบ่อ ผู้ฟ้องคดีต้องวางท่อเป็นแนวโค้งไปยังบิโปกักน้ำทั้งบ้านข้างเคียงเป็นเหตุให้การระบายน้ำภายในบ้านไม่สะดวกและไม่สามารถระบายน้ำจากบ้านออกสู่ทางระบายน้ำของกรุงเทพมหานครได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาและคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ก่อสร้างบิโปกักน้ำทั้งบริเวณหน้าบ้านพักของผู้ฟ้องคดีและมีท่อระบายน้ำผ่านถนนของกรุงเทพมหานครนำไปสู่ท่อระบายน้ำหลักของกรุงเทพมหานคร)	ผู้ฟ้องคดี นางสมศรี เจริญพงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานเขตภาษีเจริญ ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2
คดีดำหมายเลขที่ 7/2544 คดีแดงหมายเลขที่ 408/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ (มีการออกโฉนดที่ดินล้ำเขตลำกระโดงที่เป็นที่สาธารณะ ได้ร้องขอให้กรุงเทพมหานครปรับปรุงลำกระโดงที่ตื้นเขินให้เป็นถนนและวางท่อระบายน้ำเพื่อประชาชนได้ใช้สัญจร กรุงเทพมหานครได้อนุมัติแต่ก็ไม่ได้ดำเนินการ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินติดลำกระโดงแต่ละรายจะยกที่ดินส่วนที่ติดลำกระโดงเป็นที่สาธารณะเพื่อให้ลำกระโดงกว้าง 6 เมตร เพื่อที่สำนักงานเขตภาษีเจริญหรือกรุงเทพมหานครทำเป็นถนน แต่มีเจ้าของโฉนดซึ่งออกซึ่งรูกล้ำที่สาธารณะไม่ยอม และขู่ว่าจะปิดทางพร้อมสร้างสิ่งก่อสร้างไว้โดยอ้างว่าอยู่ในเขตที่ดินของตน ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ให้มีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่รูกล้ำทางสาธารณะ มีคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รูกล้ำทางสาธารณะ)	ผู้ฟ้องคดี นางนภภรณ์ ทองประเสริฐ ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาหนองแขม ที่ 1,อธิบดีกรมที่ดิน ที่2,ผู้อำนวยการเขตภาษีเจริญ ที่ 3, ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่4
คดีหมายเลขดำที่ 1300/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 469/2545	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 บุกรุกทางสาธารณะ	ผู้ฟ้องคดี นางวันเพ็ญ นันทชาติ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลเมืองสิงห์บุรี ที่1

	ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ปฏิบัติการตามหน้าที่หรือถอนสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ที่รุกล้ำทางสาธารณะ)	นายประเทือง คงประชา ที่ 2
คดีหมายเลขดำที่ 1373/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 709/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำให้โดยมิชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (ขอให้เพิกถอนคำสั่งตัดซื้อออกจากบัญชีรายชื่อผู้ค้าหยาเร่-แผงลอย)(ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ค้าผลไม้แผงลอยบริเวณปากคลองตลาด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้จัดระเบียบการค้าหยาเร่-แผงลอยโดยการตีเส้นในพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี และขึ้นทะเบียนผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ค้าแผงลอย แต่ฝ่ายเทศกิจกลับทำบัญชีผู้ค้าโดยระบุผู้ร้องสอดเป็นผู้ค้าเพิ่มเติม ในลำดับถัดจากผู้ฟ้องคดีขายผลไม้ในที่เดียวกับที่ของผู้ฟ้องคดีโดยได้ขายสลับหมุนเวียนกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์และทางผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ตัดสินชี้ขาดเกี่ยวกับกรณีพิพาทโดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ถอดถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากบัญชีรายชื่อผู้ค้าหยาเร่-แผงลอย ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรม ขอให้ศาลพิพากษาและมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และให้จัดสรรพื้นที่ค้าเดิมและเพิ่มชื่อในทะเบียนผู้ค้าหยาเร่-แผงลอยให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิเดิม)	ผู้ฟ้องคดี นายจิรพันธ์ ศรีปัญญากุล ผู้ร้องสอด นางสุตา ศรีระวีวงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตพระนคร ที่ 1 กรุงเทพมหานคร ที่ 2
คดีหมายเลขดำที่ 157/2544 คดีแดงหมายเลขที่ 780/2545	หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มิบุคคลล่อลวงลักลอบทางสาธารณะประโยชน์และบุกรุกเข้ามาทางด้านทิศเหนือของที่ดินของภรรยาผู้ฟ้องคดี และโกลบลคูส่งน้ำชลประทานทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ทางสาธารณะประโยชน์ได้ตามปกติ และไม่สามารถนำน้ำจากคูส่งน้ำชลประทานไปใช้ในการเกษตรได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการนำเอาทางสาธารณะประโยชน์กลับคืนมาให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ และสั่งให้รื้อรั้วที่ล้อมทางสาธารณะประโยชน์ออกไป)	ผู้ฟ้องคดี นายบุญมาก สังขธรรม ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอโกสุมพิสัย ที่ 1, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ที่ 2, กรมชลประทาน ที่ 3
คดีหมายเลขดำที่ 1486/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 864/2545	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตซ่อมแซมอาคาร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่ได้ออกไปรับแจ้งตามแบบที่กำหนดแต่ได้แจ้งด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการซ่อมแซมได้ หลังซ่อมแซมผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้	ผู้ฟ้องคดี น.ส.วิไล อังมร ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลเมืองชุมแสง ที่ 1, นายกเทศมนตรีเมืองชุมแสง ที่ 2,

	ต้องขออนุญาตเพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างออกทั้งหมดแล้วก่อสร้างขึ้นมาใหม่ ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างดัดแปลงเคลื่อนย้าย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ซึ่งตัดสินยกอุทธรณ์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และ 2)	คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาล หรือ เขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ 3
คดีหมายเลขดำที่ 189/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 945/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ก่อสร้างถนนคอนกรีตผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยินยอมหรืออุทิศให้ ผู้ฟ้องคดียื่นขอรังวัดสอบเขตที่ดิน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินไม่ยินยอมรับรองเขตให้แก่ผู้ฟ้องคดีและกล่าวว่าผู้ฟ้องคดีรังวัดที่ดินเกินจากโฉนดที่ดิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ที่ดินที่ปรับปรุงเป็นถนนคอนกรีตเป็นที่ดินในโฉนดซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี ให้รับรองแนวเขตที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี)	ผู้ฟ้องคดี นางยุพิน ดีสวัสดิ์ ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลพนมสารคาม ที่ 1, นายอำเภอพนมสารคาม ที่ 2, เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา สาขาพนมสารคาม ที่ 3
คดีหมายเลขดำที่ 1373/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1127/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (ผู้ถูกฟ้องคดีได้สร้างอาคารสำนักงานเขตสวนหลวง และได้ปิดกั้นทางเข้า-ออกรถยนต์ของประชาชนซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันมาไม่น้อยกว่า 35 ปีเป็นการชั่วคราวด้วยเกรงว่าจะเกิดอันตรายจากการก่อสร้าง เมื่อการก่อสร้างอาคารเสร็จจะพิจารณาอนุญาตให้ประชาชนที่เดือดร้อนซึ่งเคยนำรถยนต์เข้า-ออกและจอดรถยนต์อยู่เดิมสามารถเข้า-ออก และจอดได้ แต่เมื่อสร้างเสร็จไม่ได้เปิดทางให้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อรั้วเปิดทางพิพาทให้ประชาชนได้ใช้ตามปกติต่อไป)	ผู้ฟ้องคดี นายดุสิต สามารถวาที และ พวกรวม 13 คน ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตสวนหลวง
คดีหมายเลขดำที่ 380/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1171/2545	ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการยกเลิกการสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างของเทศบาลเมืองปัตตานี(ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวจึงไม่สามารถเปรียบเทียบราคาได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการสั่งยกเลิกการสอบราคาไม่ชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย)	ผู้ฟ้องคดี ท.จ.ก. จิวเสรี ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลเมืองปัตตานี
คดีหมายเลขดำที่ 3200/2545 คดีหมายเลขแดงที่	หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนมีอำนาจออกคำสั่งให้พนักงานเทศบาลไม่ต้องรับผิดชอบ	ผู้ฟ้องคดี เทศบาลตำบลปากแพรก ผู้ถูกฟ้องคดี

1215/2545	คดีใช้ความเสียหายต่อทรัพย์สินของเทศบาลเพราะไม่ได้ ประมาณเงินแล้ว แต่ทางกระทรวงการคลังแจ้งให้รับผิดชอบ คดีใช้ค่าเสียหาย แต่เป็นการแจ้งเรื่องมาเกินระยะเวลา 1 ปี)	จังหวัดนครศรีธรรมราช
คดีหมายเลขดำที่ 110/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1261/2545	หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อ หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(ฟ้องว่าผู้ถูก ฟ้องคดีละเลยปล่อยให้บุคคลบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการกับผู้บุกรุกตาม อำนาจหน้าที่ที่กำหนด)	ผู้ฟ้องคดี นางอรุณี รุ่งนก ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอเอกสินบุรี ที่1 อ.บ.ต.อินทร์บุรี ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 64/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1270/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ(ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อการที่บุคคล ก่อสร้างกระถางต้นไม้มีลักษณะเป็นกำแพงคอนกรีตสูง บนทางซึ่งได้จดทะเบียนการจ่ายอมเพื่อหวังกันไว้ใช้ ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ให้อื่นใช้เป็นทางเดิน ขอให้ศาล มีคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อดำเนินการแก้ไขความ เดือดร้อน)	ผู้ฟ้องคดี นางศิริวรรณ พิพิตรพงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตบางกอกใหญ่
คดีหมายเลขดำที่ 1329/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1388/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ(ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของ ศาล คือมิได้ดำเนินการเพื่อให้มีการรื้อถอนอาคารร้านค้า)	ผู้ฟ้องคดี น.ส.เกสร มหัทธนนนท์ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีตำบลด่าน สำโรง
คดีหมายเลขดำที่ 1329/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1388/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(ฟ้อง เกี่ยวกับการรื้อถอนอาคาร โดยขอให้ศาลมีคำสั่งแลคำ พิพากษาห้ามผู้ถูกฟ้องคดีเข้ารื้อถอนอาคารทั้งหมดของผู้ ฟ้องคดีฯ)	ผู้ฟ้องคดี นายพรเลิศ รุ่งวรรณวงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร
คดีหมายเลขดำที่ 2911/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1451/2545	ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากบ้านข้างเคียงก่อสร้าง อาคาร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กำหนด โดยสั่งให้เจ้าของอาคารรื้อถอนอาคารส่วนที่ ก่อสร้างที่มิชอบด้วยกฎหมายออกทั้งหมด)	ผู้ฟ้องคดี นายรณชัย ญัฏฐพงศ์พิพัฒน์ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตห้วยขวาง
คดีหมายเลขดำที่ 654/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1509/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(ผู้ถูก ฟ้องคดี ที่ 1 อนุญาตให้ ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ 2 ต่อเติมอาคาร ห้องแถวแบบบ้านทวนเฮาส์ที่ติดกับผู้ฟ้องคดีและใช้ผนัง ร่วมกันเป็นสองชั้นเติมพื้นที่ทั้งด้านหน้าและด้านหลังโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต และ ให้รื้อถอนอาคารในส่วนที่ต่อเติมโดยให้	ผู้ฟ้องคดี น.ส.จินดา โชติสะอาดพันธ์ ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการบริหาร อบต. บางคูรัด ที่1 น.ส.สำเนียง วงษ์สวัสดิ์ ที่ 2

	อาคารอยู่ในสภาพเดิมก่อนต่อเติม)	
คดีหมายเลขดำที่ 3556/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1543/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินทับซ้อนนาทราย 3 ซึ่งเป็นทางหลวงสุขาภิบาลอันเป็นทางสาธารณประโยชน์ซึ่งอยู่ในความดูแลรักษาของผู้ฟ้องคดีและก่อสร้างแนวรั้วปิดทางสาธารณประโยชน์ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถใช้ทางได้ ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าไปปรับปรุงซ่อมแซมได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินให้ถูกต้อง และ ทำการรื้อแนวรั้วที่ปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ออกเสีย)	ผู้ฟ้องคดี เทศบาลตำบลหนองบัว ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ 1 เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด อุดรธานี ที่ 2 นางนาฏสุดา ดอนหมื่นศรี ที่3
คดีหมายเลขดำที่ 603/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1622/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เบิกจ่ายเงินในส่วนของงานก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ระหว่างก่อสร้างดินเกิดการทรุดตัวและเลื่อนไหลลงคลอง ประธานกรรมการบริหารของผู้ถูกฟ้องคดีสั่งการด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างเขื่อนกันดินพัง โดยอ้างว่าไม่มีสัญญาจ้างและการก่อสร้างเขื่อนนั้นเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเอง)	ผู้ฟ้องคดี ท.จ.ก.วิรุฬห์การก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลบาง รักใหญ่
คดีหมายเลขดำที่ 1192/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 1628/2545	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(เป็นคดีฟ้องเกี่ยวกับการนับอายุเกษียณราชการ)	ผู้ฟ้องคดี ร.ต.ต.เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 1, รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ที่ 2, กระทรวงการคลัง ที่ 3, คณะรัฐมนตรี ที่4
คดีหมายเลขดำที่ 3010/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1681/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(ผู้ฟ้องคดีขอทำการออกโฉนดที่ดิน แต่ที่ดินแปลงของตนได้ออกหลักฐานหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งบังคับเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และ ดำเนินการออกโฉนดให้)	ผู้ฟ้องคดี น.ส.จันทร์ทิพย์ ภักดีวงษ์ ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้ สามพัน ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 1921/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1761/2545	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำการละเมิด (ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบอนุญาตและ ก่อสร้างอาคารซึ่งอยู่เคียงบ้านของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และชดใช้ค่าเสียหาย)	ผู้ฟ้องคดี นายสุขชัย แซ่คู ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีตำบลลาดยาว ที่1, นางสุมาลี อินทรชัยวุฒม์ ที่ 2,เทศบาลตำบลลาดยาว ที่3
คดีหมายเลขดำที่	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ	ผู้ฟ้องคดี

3920/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 1774/2545	โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี รื้อถอนอาคารส่วนที่ต่อเติมด้านหลังอาคาร และการ กระทำของผู้ถูกฟ้องคดีมีลักษณะเลือกปฏิบัติไม่ให้ความ เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลพิจารณาเพิกถอน คำสั่ง)	นางรัชณี นวัศวิสกุล ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตสายไหม ที่1 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 658/2544 659/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 1799/2545 1800/2545	เรียกค่าทดแทนการเวนคืน , เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติ หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกิน สมควร(ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสำนวนไม่พอใจจำนวนเงินค่า ทดแทนโดยเห็นว่าการกำหนดค่าทดแทนที่ดินไม่ได้ คำนึงถึงราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด ค่าทดแทนสิ่ง ปลูกสร้างก็กำหนดไว้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาวัสดุก่อสร้าง ตามที่เป็นจริงขณะเวนคืน จึงเป็นการกำหนดเงินค่า ทดแทนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม จึงขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดิน กำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนความเสียหาย และ เร่งรัดการวินิจฉัยอุทธรณ์)	ผู้ฟ้องคดี นายสมพงษ์ สวัสดิสุข นายทินรัช ชัดดีโยทัยวงศ์ ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร ที่ 1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่2,รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ที่ 3
คดีหมายเลขดำที่ 4145/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 2057/2545	เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(ผู้ ฟ้องคดีถูก อ .ก.ท.เทศบาลเมืองลำปางลงโทษลดชั้น เงินเดือนฐานมีการกระทำที่เป็นสาเหตุให้เกิดความแตก สามัคคีระหว่างพนักงานครูเทศบาลด้วยกัน และในปี ต่อมาถูกสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือน ซึ่งขอให้ศาลพิจารณา พิพากษาสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดี)	ผู้ฟ้องคดี นางวิไลวรรณ โสมะนันท์ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีนครลำปาง ที่1 ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 2658/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 2072/2545	การไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยมิชอบ(ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานหลายครั้งและไม่ ตรวจรับงานเป็นการกลั่นแกล้งและไม่ให้เป็นธรรม แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากไม่ตรวจรายละเอียดทั้งหมดไปใน คราวเดียวกันโดยไม่มีมาตรฐานกำหนดหลักเกณฑ์ที่ แน่นอน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนและ เสียหายที่ต้องดำเนินการแก้ไขงานหลายครั้ง และไม่ สามารถส่งมอบงานได้ ทั้งนี้สาเหตุมาจากผู้ฟ้องคดีประมู ลงานแข่งขันกับบุตรของประธานกรรมการบริหารของผู้ถูก ฟ้องคดี ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาและมีคำสั่งลงโทษ คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิ ชอบ และ ให้จ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาพร้อมดอกเบี้ย)	ผู้ฟ้องคดี นายสมพล ศรีเมือง ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลคลอง พระยาบันลือ
คดีหมายเลขดำที่ 1501/2544 คดีหมายเลขแดงที่	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ทำต้องล่าช้าเกิน	ผู้ฟ้องคดี น.ส.กาญจนา ร่มโพธิ์ ผู้ถูกฟ้องคดี

2106/2545	สมควร(ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ยังต่ำกว่าความเป็นจริง การเวนคืนเป็นผลให้ครอบครัวของผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบอาชีพซ่อมรถยนต์ไม่สามารถใช้ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนเพื่อก่อสร้างที่พักอาศัยและอยู่ซ่อมรถยนต์ได้ ขอให้กำหนดจำนวนเงินทดแทนใหม่)	กรุงเทพมหานคร ที่ 1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 2 , รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ที่ 3

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ปี พ.ศ. 2546

หมายเลขคดี	เรื่อง	คู่กรณี
คดีหมายเลขดำที่ 1529/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 78/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายสุวัฒน์ ลีละวัฒน์ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราช
คดีหมายเลขดำที่ 1217/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 121/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	ผู้ฟ้องคดี นายกิตติชัย ชาญเชิงศิลปกุล ผู้ถูกฟ้องคดี กรุงเทพมหานคร ที่1 ผ.อ.สำนักรักษาความสะอาด ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 673/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 157/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายชนะชน ปิยะวงศ์ไทย ผู้ถูกฟ้องคดี ประธานกรรมการ อ.บ.ต.พิมลราช
คดีหมายเลขดำที่ 2244/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 158/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผู้ฟ้องคดี นายธัญชัย จิวลักษณ์(ผู้ตาย) โดยลดาวัลย์ จิวลักษณ์(ผู้เข้าแทนที่ผู้ตาย) ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานโยธา ก.ท.ม. ที่1 กรุงเทพมหานคร ที่2 ผู้อำนวยการเขตธนบุรี ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 34/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 173/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายบุญยืน เทรญญกิจ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตสวนหลวง
คดีหมายเลขดำที่ 1887/2545	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำการละเมิดของหน่วยงานทาง	ผู้ฟ้องคดี น.ส.ดรุณี โตไพบูลย์ และพวก

คดีหมายเลขแดงที่ 200/2546	ปกครอง	ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจ.เชียงราย ที่1 เทศบาลเมืองเชียงราย ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 108/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 252/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายธเนศ สามบุญศรี ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลตำบลสามง่าม
คดีหมายเลขดำที่ 3153/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 255/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	ผู้ฟ้องคดี น.ส.จันทร์จิรา สีชน ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีตำบลชุมแพ
คดีหมายเลขดำที่ 2475/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 378/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายสุทน สุวรรณประดิษฐ์ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ
คดีหมายเลขดำที่ 578/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 394/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร	ผู้ฟ้องคดี นางเอมอร เรืองสิทธิเดชกุล ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตพระนคร
คดีหมายเลขดำที่ 1905/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 431/2546	หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ ล่าช้าเกินสมควร	ผู้ฟ้องคดี นางสุภา วัฒนอมศักดิ์ ผู้ถูกฟ้องคดี เทศบาลนครปฐม
คดีหมายเลขดำที่ 55/2545 คดีหมายเลขแดงที่ 436/2546	หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อ หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี น.ส.พชร ประเสริฐ ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีเมืองสิงห์บุรี และบุคคลอื่นอีกรวม 6 คน
คดีหมายเลขดำที่ 4399/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 440/2546	เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายชัยรัตน์ หมายพั้ง และพวก ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอบางพลี ที่1 เจ้าพนักงานที่ดินฯ ที่2 อ.บ.ต.บางโหลง ที่3
คดีหมายเลขดำที่ 3493-3494/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 441-442/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายชัยรัตน์ ตาลาคูณ ผู้ถูกฟ้องคดี อ.บ.ต.สว่างแดนดิน ที่1

		นายอำเภอสว่างแดนดิน ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 58/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 629/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี นายประเสริฐ ภูมิญาพงษ์ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตหนองจอก
คดีหมายเลขดำที่ 3016/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 652/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	ผู้ฟ้องคดี นายสมชัย ฤทัยรุ่งนวงศ์ ที่1 น.ส.สมจิตต์ ฤทัยรุ่งนวงศ์ ที่2 ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตคลองสาน ที่1 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่2
คดีหมายเลขดำที่ 919/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 665/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี สหกรณ์การเกษตรศรีมงคล ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอไทรโยค ที่1 อ.บ.ต.ศรีมงคล ที่2 กับพวกรวม 5 ราย
คดีหมายเลขดำที่ 3426/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 674/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี ร.ต.ต. นารถ อำไพพัฒน์ ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการเขตจตุจักร
คดีหมายเลขดำที่ 3603/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 675/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	ผู้ฟ้องคดี น.ส.รจนา ภูหล้า ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทราที่1 อ.บ.ต.ดินเป็ด ที่ 2
คดีหมายเลขดำที่ 690/2544 คดีหมายเลขแดงที่ 687/2546	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	ผู้ฟ้องคดี นายดาบตำรวจ นคร อมรวัฒนา ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู ที่1 นายอำเภอเมืองนครปฐม ที่2

รายงานฉบับสมบูรณ์
การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองไทย

เรื่อง
การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ส่วนที่สาม
การเลือกตั้งท้องถิ่น

เสนอ
สถาบันพระปกเกล้า

โดย

ตระกูล มีชัย

ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มิถุนายน 2546

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และ ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น	1
● บททั่วไป	1
● เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง	2
● การดำเนินการเลือกตั้ง	5
● ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	10
● ผู้สมัคร การสมัครรับเลือกตั้ง และตัวแทนผู้สมัคร	13
● ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง	15
● การลงคะแนนเลือกตั้ง	21
● การนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการเลือกตั้ง	24
● การคัดค้านการเลือกตั้ง	28
● การควบคุมการเลือกตั้ง	31
● บทกำหนดโทษ	32
ข้อมูลการเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร	35
● การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	35
● การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และ สมาชิกสภาเขต	44
การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	75
การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล	110
การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	126

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

และ

ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระเบียบ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การบังคับใช้กฎหมาย

1. ให้บังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2545 อันเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 107 ก วันที่ 17 ตุลาคม 2545)
2. มีพระราชกฤษฎีกา ให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วเป็นผลให้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ยกเลิกกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด และ ยกเลิกกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ภายใต้กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

หมวด 1

บททั่วไป

1. การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ (มาตรา 6)
2. การจัดให้มีการเลือกตั้ง : *กรณีครบวาระ* ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน 45 วัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ *กรณีตำแหน่งว่างเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ* จัดให้มีการเลือกตั้งภายใน 60 วัน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นจะเหลืออยู่ไม่ถึง 180 วัน (มาตรา 7 วรรคหนึ่ง)

คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งขยายหรือย่นระยะเวลาให้มีการเลือกตั้งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีเหตุการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งด้วย และในการจัดการเลือกตั้งนั้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้ง (มาตรา 7 วรรคสอง)

3. การประกาศให้มีการเลือกตั้ง เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งให้ผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งในประกาศเรื่องวันเลือกตั้ง , วันรับสมัครเลือกตั้ง , จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง , จำนวนเขตเลือกตั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อน ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ให้ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นตามที่ผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร (มาตรา 8)

4. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้ว่าการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ถูกต้องตามความจริง (มาตรา 9)

5. ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามความจำเป็น (มาตรา 11) ในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดพิมพ์ ควบคุมการพิมพ์ และจัดส่งบัตรเลือกตั้ง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้ง (มาตรา 32)

หมวด 2

เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

1. การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์ดังนี้ (มาตรา 13)

1.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคน ให้แบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยถือเกณฑ์จำนวนราษฎรหนึ่งแสนคนเศษของหนึ่งแสนถ้าเกินห้าหมื่น ให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นได้อีกหนึ่งเขตเลือกตั้ง

❖ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2526 ข้อ 13 (1) กำหนดว่า

(1) การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จำนวนสมาชิกสภา

กรุงเทพมหานครทั้งหมดให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กำหนดเขตเลือกตั้ง ดังนี้

- (ก) ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรไม่เกิน 1 แสน 5 หมื่นคน ให้ถือเป็นเขตเลือกตั้ง และมีสมาชิกจำนวน 1 คน
- (ข) การแบ่งเขตเลือกตั้งให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎร 1 แสนคน เศษของ 1 แสนถ้าเกิน 5 หมื่น ให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นได้อีก 1 เขตเลือกตั้งและมีสมาชิกจำนวน 1 คน

1.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคนให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

1.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น 2 เขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น 3 เขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็น 4 เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

1.4 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

1.5 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

2. การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา 16)

3. การแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการแบ่งเขตเลือกตั้งต้องพยายามจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด และต้องแบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกัน ในเขตเทศบาลหรือชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอกหรือซอย คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งได้ สำหรับ การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้นำพื้นที่เพียงบางส่วนของเขตหนึ่งไปรวมกับเขตอื่น (มาตรา 14)

เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีหน้าที่แจ้งรายละเอียดของจำนวนราษฎรเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ รายเทศบาล รายองค์การบริหารส่วนตำบล รายตำบล และรายหมู่บ้านให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศจำนวนราษฎรทั้งประเทศ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตองค์การบริหารส่วนตำบล เขตตำบล หรือเขตหมู่บ้าน ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่

แจ้งการเปลี่ยนแปลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง (มาตรา 15)

❖ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 14 กำหนดว่า

◆ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและหลักเกณฑ์ตามข้อ 13 โดยพิจารณาจำนวนราษฎรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากประกาศจำนวนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง โดยให้คำนึงถึง

- (1) ให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด
- (2) ต้องแบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีพื้นที่ติดต่อกัน ในเขตเทศบาลหรือเขตชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอกหรือซอย คลองหรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งได้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มิให้นำพื้นที่เพียงบางส่วนของเขตหนึ่งไปรวมกับเขตอื่น
- (3) แบ่งเขตเลือกตั้งขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยให้อัตราส่วนที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดเป็นหลัก

(4) การเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน
(5) ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน
◆ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการ

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธาน
- (2) ปลัดจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ผู้แทนองค์การเอกชนในจังหวัดที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวน 1 คน และผู้แทนหอการค้าในจังหวัดจำนวน 1 คน เป็นกรรมการ

(3) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เป็นเลขานุการ

◆ คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับกรุงเทพมหานคร

- (1) ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน
- (2) บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานครที่ปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมายจำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักเทคนิค นายกสถานายความแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(3) ผู้อำนวยการกองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการ

◆ คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละอำเภอหรือแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้งอาจแจ้งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้งด้วยก็ได้

4. หน่วยเลือกตั้ง และ ที่เลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยให้กระทำก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20 วัน ปิตประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร ส่วนการเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่า 10 วันก็ได้ (มาตรา 17)

การกำหนดหน่วยเลือกตั้งให้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎรตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (มาตรา 18)

(1) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อย จะให้รวมหมู่บ้านตั้งแต่ 2 หมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอกหรือซอย คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

(2) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งละ 800 คน เป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ที่เลือกตั้งต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวก มีป้ายหรือเครื่องหมายแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้ง และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

หมวด 3

การดำเนินการเลือกตั้ง

1. ผู้รับผิดชอบจัดให้มีการเลือกตั้ง เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้ง หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น (ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น) เป็น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น และ กรรมการอื่นอีก ไม่น้อยกว่า 4 คน แต่ไม่เกิน 6 คน เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้ง และต้องปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือการมอบหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (มาตรา 19)

❖ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 (ข้อ 28 -31) ได้กำหนดเกี่ยวกับ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

◆ เมื่อมีกรณีต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 คน โดยแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น 1 คน และ จากการ สรรหา 4 คน โดยใช้ชื่อตามองค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ดังนี้

- ✓ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร
- ✓ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัด(ระบุชื่อ จังหวัด)
- ✓ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาล(ระบุประเภทและชื่อเทศบาล)
- ✓ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเมืองพัทยา
- ✓ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบล(ระบุชื่อตำบล)

◆ กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการสรรหา ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันที่คณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อ
- (3) เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดนั้น และมีถิ่นที่อยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล ซึ่งอาจมีถิ่น ที่อยู่หรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตท้องที่อำเภอที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบลนั้นตั้งอยู่

◆ ในแต่ละจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
- (2) อัยการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ
- (3) กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวน 1 คน เป็น

กรรมการ ดังนี้ หัวหน้าหน่วยทหารที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น (1 คน) , อธิการบดีหรืออธิการของ สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด (1 คน) , หัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด (1 คน) , ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด (1 คน) , ประธานองค์กรเอกชนในจังหวัดที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการ เลือกตั้งประจำจังหวัด (1 คน) , นายกสมาคมสื่อมวลชนที่จะทะเบียนในจังหวัด (1 คน)

- (4) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

◆ คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่น

กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

- (1) ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน
- (2) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นายกสภานายความแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
- (3) กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวน 1 คน เป็นกรรมการ ดังนี้ นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย นายกสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (1 คน) , ประธานองค์กรเอกชนที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร , ผู้อำนวยการเขตของกรุงเทพมหานคร
- (4) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขาธิการ

2. อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้ (มาตรา 20)

- (1) รับสมัครเลือกตั้ง
- (2) กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
- (3) แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง
- (4) ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และดำเนินการเพิ่มชื่อ หรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- (5) ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
- (6) จัดให้มีหีบบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- (7) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

❖ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 46 กำหนดให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น (ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น) เป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. อำนาจหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้ (มาตรา 21)

- (1) เสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(3) กำกับดูแล และอำนวยความสะดวกการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

(4) กำหนดสถานที่รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งและรายงานผลการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(5) ปฏิบัติการใดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย

5. นายอำเภอทำหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้นายอำเภอดำเนินการในเรื่องใดที่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายนี้ได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายนี้ในเรื่องนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (มาตรา 22)

6. เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20 วัน ให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้ (มาตรา 23)

(1) ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้ง 1 คน

(2) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอีก 6 คน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งในที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

ให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยที่เลือกตั้งละ 2 คน

7. หน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้พนักงานส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีพนักงานส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ข้าราชการ พนักงาน

หรือลูกจ้างซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย (มาตรา 25)

8. การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง นอกจากหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือสั่งการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง และให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ (มาตรา 26)

❖ เปรียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดว่า

◆ เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยที่เลือกตั้งละ 2 คน หรือตามที่ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ กรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ ให้นายอำเภอจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวน โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ข้อ 55)

◆ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง (ข้อ 57)

◆ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ข้อ 58)

(1) รักษาความปลอดภัยและรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณที่เลือกตั้ง หรือตามที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งร้องขอ

(2) รับแจ้งความในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้ง

(3) จับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้พบการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้ง หรือได้รับแจ้งโดยมีพยานหลัก بانันนาเชื่อถือและผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้ง โดยให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ผู้พบการกระทำความผิดแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง (มาตรา 27 วรรคหนึ่ง) ถ้าผู้กระทำความผิด

เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งให้ดำเนินการกล่าวโทษหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (มาตรา 27 วรรคสอง) หากไม่ดำเนินการ บทกำหนดโทษคือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นดำเนินการทางวินัยด้วย (มาตรา 110)

9. อำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำอันเป็นการก่อกวนผู้สมัคร ในกรณีที่ มีข้อเท็จจริงปรากฏแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ กระทำการใด ๆ โดยมีขอบด้วยอำนาจหน้าที่อันเป็นการก่อกวนผู้สมัครใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหรือมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้ (มาตรา 29) หากไม่ยุติ บทกำหนดโทษคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 111)

หมวด 4

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 33)

- (1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตเลือกตั้งนั้นมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง และ
- (4) คุณสมบัติอื่น ที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันอันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่า 1 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง

เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- (1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (5) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กำหนด

3. **หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง** บุคคลที่มีคุณสมบัติตาม 1. และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม 2. มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้แจ้งเหตุดังต่อไปนี้ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ (มาตรา 35)

- (1) เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่
- (2) มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- (3) มีอายุเกิน 70 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (4) ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง
- (5) เหตุอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

❖ ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ในหมวด 3 การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ข้อ 25 กำหนดไว้ คือ (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546)

- ◆ มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง
- ◆ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร
- ◆ มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่า 100 กิโลเมตร
- ◆ ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง
- ◆ มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ

การแจ้งเหตุให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 7 วัน (มาตรา 35 วรรคสอง) บทกำหนดโทษสำหรับผู้แจ้งเหตุอันเป็นเท็จต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 112) แต่การแจ้งเหตุนั้นไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุ ให้ผู้นั้นทำหนังสือแจ้งเหตุต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 7 วันนับแต่วันเลือกตั้ง เมื่อได้รับแจ้งแล้วให้ทำการตรวจสอบหลักฐานการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถ้า

พบว่าผู้มีมาแสดงตนและลงคะแนนเลือกตั้งแทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาว่าจะสมควรมีคำสั่งให้เพิกถอนผลการเลือกตั้งหรือไม่ (มาตรา 36) บทกำหนดโทษสำหรับผู้แจ้งเหตุอันเป็นเท็จต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 112)

4. การเสียสิทธิของผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุ ให้ผู้นั้นเสียสิทธิดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
- (2) สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
- (3) สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
- (4) สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
- (5) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
- (6) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง(จากบัญชีที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดทำขึ้น) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง หากพบว่ามีความผิดพลาดหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งแก้ไขหรือถอดถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อได้ และประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง และสถานที่อื่นที่เห็นสมควรก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20 วัน และแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้เจ้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน (มาตรา 38)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ สามารถยื่นหนังสือขอเพิ่มชื่อก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน (มาตรา 39)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องให้ถอนชื่อก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน และถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อปรากฏชื่อบุคคลอื่นซึ่งมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนสามารถแจ้งให้ถอนชื่อบุคคลนั้นออกได้ (มาตรา 40)

ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 113) และ กรณีดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วย เว้นแต่

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการย้ายโดยเหตุผลอันสมควร (มาตรา 43)

- การย้ายบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปซึ่งไม่มีเชื้อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายใน 2 ปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน
- การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมีได้อยู่อาศัยจริง
- การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

หมวด 5

ผู้สมัคร การสมัครรับเลือกตั้ง และตัวแทนผู้สมัคร

1. คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น)
บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา 44)

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง และ
- (4) คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยา (3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)

3. คุณสมบัติต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- (1) ดิถยาเสพติดให้โทษ
- (2) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 34(1)(2) หรือ(4)
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปและได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(6) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกำหนดนี้ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึง 5 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(7) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(8) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(9) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มายังไม่ถึง 5 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(10) อยู่ในระหว่างเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 37 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

(11) เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมายังไม่ถึง 1 ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับเลือกตั้งหรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

(12) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(13) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(14) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(15) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(16) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(17) ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 47 ทวิ บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้อง (3) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาการปกครองส่วนตำบลที่ดินสมัครรับเลือกตั้งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น)

4. **ตัวแทนผู้สมัคร** ผู้สมัครผู้ใดประสงค์จะส่งตัวแทนไปประจำอยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนของตนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 7 วัน โดยให้แต่งตั้งได้แต่ละ 1 คน (มาตรา 52) ตัวแทนผู้สมัคร ต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้งซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ และห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือจับต้องบัตรเลือกตั้งหรือกล่าวโต้ตอบกับกรรมการประจำ หน่วยเลือกตั้งหรือระหว่างกันเองโดยประการที่จะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง (มาตรา 53 วรรค แรก) ถ้าตัวแทนผู้สมัครกระทำการอันจะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง และกรรมการประจำหน่วย เลือกตั้งได้คัดเตือนแล้วแต่ยังขัดขึ้น คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ตัวแทน ผู้สมัครออกไปจากที่เลือกตั้ง (มาตรา 53 วรรคสาม)

หมวด 6

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

1. ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง (มาตรา 54)

1.1 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งของผู้สมัครตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

❖ ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 9 มกราคม 2546 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546)

◆ ข้อ 14 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงิน ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. 29 โดยพลัน และค่านึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

- (1) ขนาดพื้นที่ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- (3) จำนวนหน่วยเลือกตั้ง
- (4) ดัชนีราคาผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์

1.2 ห้ามมิให้ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดกำหนด จำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับ ว่าจ่ายแทนและทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครโดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม ในกรณีที่นำทรัพย์สิน มาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น **บทกำหนดโทษ**

ผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท หรือปรับเป็นจำนวน 3 เท่าของจำนวนเงินที่เกินจำนวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 116)

❖ ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 9 มกราคม 2546

◆ ข้อ 15 ผู้สมัครแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งไม่เกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

กรณีการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระการดำรงตำแหน่ง ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครให้คิดรวมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

กรณีมีเหตุอื่นใดที่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งที่มีการครบวาระการดำรงตำแหน่ง ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครให้คิดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ได้จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้มีประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายขึ้นใหม่

กรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ได้ไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

◆ ข้อ 16 ค่าใช้จ่ายตามข้อ 15 ให้จ่ายได้ตามรายการดังต่อไปนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง
- (2) ค่าจ้างแรงงานทุกประเภทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่ขัดกับสภาพความเป็นจริงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น
- (3) ค่าเช่าและค่าตกแต่งสถานที่
- (4) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
- (5) ค่าจัดซื้อหรือเช่าวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง
- (6) ค่าโฆษณาในสื่อต่าง ๆ
- (7) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง
- (8) ค่าสาธารณูปโภคและค่าไปรษณียากร
- (9) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือไม่เป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริต

1.3 บรรดาเงินที่ผู้อื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม เว้นแต่ผู้สมัครจะได้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าไม่ยินยอมให้มีการกระทำเช่นนั้นภายใน 3 วันที่ได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าว ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวอีกต่อไป

2. ระยะเวลาการยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลือกตั้ง

2.1 ภายใน 90 วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งซึ่งรับรองความถูกต้อง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เมื่อได้รับแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา 55) บทกำหนดโทษสำหรับผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่าย หรือยื่นหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี แต่ถ้าข้อความในบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ยื่นไว้เป็นเท็จ ผู้ได้รับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 117)

2.2 ภายใน 180 วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานอันสมควรว่า ผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ (มาตรา 56)

(1) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำการสอบหาข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนด ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย พร้อมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

(2) ถ้าผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้มีคำสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้งของผู้ได้รับเลือกตั้งผู้นั้นและให้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับตำแหน่งที่ว่าง แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ก่อนวันประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่

(3) ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใด ไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้งของผู้ได้รับเลือกตั้งผู้นั้น และให้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับตำแหน่งที่ว่าง

(4) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนด ให้แจ้งคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตาม(1) และ (2)

3. วิธีหาเสียงเลือกตั้ง

3.1 เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งในกรณีอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังนี้ (มาตรา 57)

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือ

ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือ **สถาบันอื่นใด**ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

❖ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง สถาบันที่ห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ใด ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 9 มกราคม 2546 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546)

◆ **สถาบันอื่นใด**ที่ระบุในมาตรา 57(2) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ให้หมายถึงสถาบันดังต่อไปนี้

- (1) มัสยิดหรือสุเหร่า ศาลเจ้า โรงเจ โบสถ์พราหมณ์ โบสถ์คริสต์
สำนัก สถานปฏิบัติธรรม
- (2) สหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์
- (3) ชุมนุม ชมรม สโมสร
- (4) กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ กลุ่มการเมือง
กลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ
- (5) กลุ่มบุคคลที่รวมกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริง

(4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิด

ในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด

บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 118)

หากเป็น **การเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ** การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ห้ามมิให้กระทำการภายใน 60 วันก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

การประกาศนโยบายหรือการดำเนินการตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิด (1) หรือ (2)

เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศเพื่อแนะนำวิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 57 วรรคสี่)

❖ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 9 มกราคม 2546 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546) :-

วิธีการ หรือ ลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(1) ห้ามจัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด รวมทั้งการให้เงินหรือสิ่งของในวาระต่าง ๆ เช่น งานวันเกิด งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ งานเทศกาล งานศพ เป็นต้น

(2) ห้ามให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ เช่น การบริจาคเงิน การประมูลทรัพย์สิน หรือสิ่งของในงานกุศลต่าง ๆ

(3) ห้ามทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ รวมทั้งการแสดงและการละเล่นอื่น ๆ

(4) ห้ามเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด รวมถึงการจัดเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงการประชุม อบรม สัมมนา ทักษะศึกษา ดูงาน เป็นต้น

(5) ห้ามหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด

(6) ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง

(7) ห้ามอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง

(8) ห้ามโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีทา พ่น หรือระบายสีซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ หรือโดยวิธีการปิดประกาศ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนัง อาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมิได้อนุญาต เว้นแต่เป็นการปิดประกาศโฆษณาในสถานที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองกำหนด

(9) ห้ามเล่นหรือจัดให้มีการเล่นพนันชนิดใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง

(10) ห้ามรวบรวมบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แสดงตนในการไปใช้สิทธิลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยไม่มีเหตุอันสมควรในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้ง

(11) การกระทำตาม (1)-(10) หากเป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นห้ามมิให้กระทำนับตั้งแต่หกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นสุดวันเลือกตั้ง กรณีอื่นห้ามมิให้กระทำนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

3.2 ห้ามจัดยานพาหนะ ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยัง

ที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือนำกลับจากที่เลือกตั้งโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังกล่าวเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด แต่ไม่เป็นการห้ามแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 58) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 119)

3.2 ห้ามผู้ไม่มีสัญชาติไทย ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งโดยประการที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ทั้งนี้เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการตามที่ทางราชการร้องขอ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น (มาตรา 59) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท (มาตรา 120)

3.5 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครเว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (หรือมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแทน) มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติระงับ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้ (มาตรา 60) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 118)

3.3 ระยะเวลาห้ามหาเสียง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร นับตั้งแต่วันที่ 18.00 นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง (มาตรา 61) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 121)

3.4 การโฆษณาหาเสียง เมื่อได้มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดแล้วมิให้นำกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมาใช้บังคับแก่การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งต้องไม่กระทำโดยวิธีทา พ่น หรือระบายสีซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ หรือโดยวิธีการปิดประกาศ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนัง อาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของ

หรือ ผู้ครอบครองทรัพย์สินมิได้อนุญาต (เว้นแต่เป็นการปิดประกาศ ณ สถานที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือปรับทั้งละ 1 พันบาทแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ ค่าปรับให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ความผิดได้เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น (มาตรา 122)

หากมีการฝ่าฝืนให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีอำนาจหน้าที่ทำลาย ปกปิด ลบ หรือล้างข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกล่าว แต่ในกรณีที่มิใช่ทรัพย์สินของทางราชการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีอำนาจดังกล่าวเมื่อได้รับคำร้องขอจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน (มาตรา 62) และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นกหนดสถานที่เพื่อปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามความจำเป็น (มาตรา 63)

เมื่อได้มีประกาศกำหนดที่เลือกตั้งแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใด มาปิดหรือแสดงไว้ภายในที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของผู้บัญชาการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 64) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 121)

หมวด 7

การลงคะแนนเลือกตั้ง

1. ระยะเวลาลงคะแนนเลือกตั้ง ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลงคะแนนเลือกตั้งตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 15.00 นาฬิกา (มาตรา 67)

2. หลักฐานแสดงตัวเพื่อใช้สิทธิลงคะแนน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งให้ไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดย (มาตรา 69)

- แสดงบัตรประจำตัวประชาชน
- บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุแล้วให้ใช้แสดงตนได้
- บัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายอันแสดงตนได้ตามที่

คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

❖ ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 9 มกราคม 2546 ข้อ 51 และ ข้อ 52 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546)

◆ การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นหลักบ้านเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งโดยแสดง

- (1) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ
- (2) ใบรับคำขอมิบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ (บ.ป.2) ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ หรือ
- (3) ใบแทนใบรับคำขอมิบัตรที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ (บ.ป.2 ก) หรือ
- (4) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ
- (5) บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นซึ่งทางราชการออกให้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ต้องมีรูปถ่ายและหมายเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งได้แก่ ใบอนุญาตขับรถที่ออกโดยกรมการขนส่งทางบก และ หนังสือเดินทางที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศ

3. วิธีการลงคะแนน

3.1 การลงคะแนนเลือกตั้งให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในบัตรเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือในการลงคะแนนเลือกตั้งของคนพิการ (มาตรา 71)

3.2 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนนเลือกตั้งในบัตรเลือกตั้ง (มาตรา 72)

3.3 ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งต้องมีให้ผู้ใดเข้าไปในที่เลือกตั้ง เว้นแต่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือผู้ที่เข้าไปเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 74)

3.4 ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ลงคะแนนเลือกตั้งหรือพยายามลงคะแนนเลือกตั้ง (มาตรา 75) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 118)

3.5 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้บัตรที่มีใช้บัตรเลือกตั้งซึ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบให้ลงคะแนนเลือกตั้ง(มาตรา 76 วรรคหนึ่ง) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 125)

3.6 ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ (มาตรา 76 วรรคสอง) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นที่สังเกตไว้ที่บัตรเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ (มาตรา 77) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งโดยผิดจากความจริง และ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งมีจำนวนผิดจากความจริง (มาตรา 79) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง (มาตรา 80) บทกำหนด

โทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 126)

3.7 ห้ามมิให้ผู้ใดจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจมิให้ไปลงคะแนนเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้ง(มาตรา 81 วรรคหนึ่ง) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 127)

ผู้ใดมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปไว้ในครอบครองโดยไม่มีเหตุอันสมควรในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้งให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดกล่าวข้างต้น (มาตรา 81 วรรคสอง)

3.10 ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด (มาตรา 82) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีที่ผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้รับหรือยอมรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำความผิดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ (มาตรา 128)

3.11 ในกรณีที่การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้นื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ในตำบลเดียวกันที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ในตำบลเดียวกันและไม่เป็นการสะดวกที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปลงคะแนนเลือกตั้งในตำบลอื่น ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว (มาตรา 83 วรรคแรก)

ในกรณีที่เหตุเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น (มาตรา 83 วรรคสอง) เมื่อได้ประกาศงดการลงคะแนนทั้งสองกรณีแล้วให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 15 วันนับแต่วันที่สามารจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งได้ โดยประกาศวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน (มาตรา 83 วรรคสาม)

3.12 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดจะมีได้เป็นไป

โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศผลการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น เมื่อประกาศผลการลงคะแนนแล้ว ให้จัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นภายใน 21 วันนับแต่วันที่ประกาศผลการลงคะแนนเลือกตั้ง โดยให้ประกาศวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ล่วงหน้า 3 วัน (มาตรา 84)

3.13 นับแต่เวลาที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง จนถึงเวลาที่ได้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อการนับคะแนนเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ ทำให้ไร้ประโยชน์หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง หรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (มาตรา 86) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี บทลงโทษนี้รวมถึงการ “จงใจขัดขวางมิให้มีการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้การส่งหีบบัตรเลือกตั้งล่าช้า” (มาตรา 125)

หมวด 8

การนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการเลือกตั้ง

1. การนับคะแนนเลือกตั้ง

1.1 เมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง โดยให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และให้กระทำโดยเปิดเผยและห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนน (มาตรา 87)

1.2 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้บัตรเลือกตั้งที่อยู่ในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งมีจำนวนผิดจากความจริง (มาตรา 89) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 118)

1.3 การนับคะแนนเลือกตั้ง หากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากกว่าบัตรเลือกตั้งใดเป็นบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใด บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย (มาตรา 90)

- (1) บัตรปลอม
- (2) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายใด ๆ
- (3) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครคนใด

(4) บัตรที่ทำเครื่องหมายเป็นที่สังเกต

(5) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

❖ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องลักษณะบัตรเสียในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ประกาศว่าบัตรเลือกตั้งที่มีลักษณะต่อไปนี้เป็นบัตรเสีย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546)

- ◆ บัตรที่มีใช้บัตร ซึ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบให้
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครเกินกว่าจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีทั้งหมดนอก “ช่องทำเครื่องหมาย”
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนนอก “ช่องไม่ลงคะแนน”
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนทั้งใน “ช่องทำเครื่องหมาย” และใน “ช่องไม่ลงคะแนน”
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท
- ◆ บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครใน “ช่องทำเครื่องหมาย” เกินกว่าหนึ่งเครื่องหมายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” เดียวกัน สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้นของแต่ละครั้ง

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรเสียว่า “เสีย” และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่า 3 คน

1.4 ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้ง หรือรวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดจากความจริง หรือกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบธรรมด้วยกฎหมายให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำรายงานการเลือกตั้งผิดจากความจริง (มาตรา 91) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน จำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 118)

2. การประกาศผลการนับคะแนน

2.1 เมื่อมีการรวมผลการนับคะแนน ณ ที่หน่วยเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ดำเนินการดังนี้ (มาตรา 92)

➤ ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดที่มีอยู่ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ให้กระทำโดยเปิดเผย

➤ รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทันทีเพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

➤ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งและรายงานแสดงผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

2.2 ถ้าการนับคะแนน ณ หน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่น ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นแล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดวันและสถานที่นับคะแนนต่อไป โดยต้องไม่เกิน 3 วันนับแต่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง (มาตรา 93)

3. การนับคะแนนไม่ตรงกับจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง กรณีที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งไม่ตรงกับรายงานการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น (มาตรา 94)

➤ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

➤ ถ้ายังไม่ตรงกันอีก ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาว่าจะสมควรมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือไม่

4. ประกาศผลการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง แล้วเห็นว่า การเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา 95 วรรคแรก)

5. การสั่งให้นับคะแนนใหม่หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีที่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าได้มีการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีการฝ่าฝืนมาตรา 57 (ข้อห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือให้งดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใด) ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับรายงานดังกล่าว ให้มีคำสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ หรือ ให้มีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่การทุจริตหรือความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมหรือการฝ่าฝืนมาตรา 57 มิได้เกี่ยวข้องกับ ผู้ได้รับเลือกตั้งหรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจของ คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวนสอบสวนหรือมีคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ของตน ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา 95 วรรคสอง)

6. การสืบสวนสอบสวนก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

6.1 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดอันตราย สบสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำความดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลา 1 ปีโดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง (มาตรา 96 วรรคหนึ่ง)

6.2 ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่ามีการกระทำความอันเป็นการฝ่าฝืน(ตาม 6.1) ไม่ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดจะได้รับการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น (มาตรา 96 วรรคสอง)

6.3 มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง(ตามมาตรา 96) ต้องมีคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (มาตรา 96 วรรคสาม)

6.4 เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครคนใดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครผู้นั้นด้วย (มาตรา 96 วรรคสี่)

6.5 ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งภายหลังวันลงคะแนนและผู้สมัครที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (มาตรา 96 วรรคห้า)

7. พบความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากภายหลังมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือมีการฝ่าฝืนมาตรา 57 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดเวลา 1 ปี หรือมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ แต่ต้องสั่งภายใน 1 ปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่ความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม หรือการฝ่าฝืนมาตรา 57 มิได้เกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งหรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง (มาตรา 97)

กรณีมีการนับคะแนนใหม่และผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีที่มีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเดิมพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือวันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำให้ไปหน้าที่ก่อนวันประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือวันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งระงับการกระทำใด ๆ ของผู้ได้รับเลือกตั้งที่อาจมีผลกระทบต่อการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นจากการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งใหม่ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ได้รับเลือกตั้งเดิม (มาตรา 98)

8. การรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการเลือกตั้งใหม่ของผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา 56 หรือ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตามมาตรา 96 หรือมาตรา 97 ให้ผู้ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 56 หรือผู้ที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องไม่เกินค่าใช้จ่ายในการให้มีการเลือกตั้งใหม่ ค่าเสียที่ได้รับชดเชยให้ตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งใหม่นั้น (มาตรา 99)

9. ผู้สมัครเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ในกรณีที่ผู้สมัครเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเท่ากับจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น หรือในกรณีที่ผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นน้อยกว่าหรือเท่าจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อ ได้คะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ในกรณีที่ผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ 10 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ยังขาดอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น (มาตรา 100)

หมวด 9

การคัดค้านการเลือกตั้ง

1. การร้องคัดค้านการเลือกตั้ง เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใดแล้ว หาก (1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน (2) ผู้สมัคร (3) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในเขตเลือกตั้งนั้น เห็นว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยทุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมหรือไม่ถูกต้องให้มีสิทธิคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 30 วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา 102)

2. การพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งและพิจารณาแล้วเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือมีกรณีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือมีกรณี que เชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนมาตรา 57 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือให้มีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่ความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม หรือการฝ่าฝืนดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง หรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้าน การพิจารณาคำร้องคัดค้านให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน ขยายเวลาได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 30 วัน (มาตรา 103)

การพิจารณาคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าว เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และมีอำนาจขอให้ศาลส่งเอกสารหลักฐานและพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (มาตรา 104)

3. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดค้านการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ลงวันที่ 9 มกราคม 2546 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 6 ก วันที่ 17 มกราคม 2546) ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดค้านการเลือกตั้ง

(1) คำร้องคัดค้านให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยผ่านผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านได้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(2) คำร้องคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ อย่างน้อยต้องมี

- วัน เดือน ปี
- ชื่อ ที่อยู่ของผู้คัดค้าน
- ชื่อผู้ถูกคัดค้าน (ถ้ามี)
- ระบุข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่กล่าวหาว่ามีการกระทำให้การเลือกตั้งหรือการนับคะแนนในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยทุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมหรือไม่ถูกต้องตามสมควร และรายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำนั้น

- ระบุพยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคลพร้อมถิ่นที่อยู่
- ลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

(3) คำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง จะต้องปรากฏว่ามีการทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่นั้นในขณะเกิดเหตุและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้บันทึกเหตุขึ้นไว้ในสมุดรายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้งแล้ว กรณีทักท้วงแล้ว ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่รับคำทักท้วงและไม่บันทึกการทักท้วงดังกล่าว ผู้ทักท้วงจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่ที่เกิดเหตุเป็นหลักฐานภายในวันรุ่งขึ้น และจะต้องนำหลักฐานการแจ้งมาประกอบคำร้องคัดค้านด้วย

(4) คำร้องคัดค้านดังต่อไปนี้ จะรับไว้พิจารณาไม่ได้

- เรื่องที่มีไต่สวนภายใน 30 วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง
- เรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว
- เรื่องที่มีลักษณะเป็นบัตรสนเท่ห์
- เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปได้
- เรื่องที่ไม่ปฏิบัติตาม (2)

(5) ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคำร้องคัดค้านว่าควรสั่งรับหรือไม่รับคำร้องคัดค้านภายใน 3 วัน กรณีเห็นควรไม่รับคำร้องคัดค้านให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งให้รับคำร้องคัดค้านให้อำนาจการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการต่อไปหากเห็นชอบด้วยว่าไม่รับคำร้องคัดค้านให้เสนอคณะกรรมการเลือกตั้งพิจารณาในกระบวนการนี้ต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน 3 วัน ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบว่าไม่รับคำร้องคัดค้านให้ส่งเรื่องให้อำนาจการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งจำหน่ายเรื่องและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ กรณีมีคำสั่งให้รับคำร้องคัดค้านให้ส่งเรื่องให้อำนาจการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการ

3.2 การไต่สวน และการพิจารณา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการไต่สวนคำร้องคัดค้าน จำนวน 5 คน (กรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด 1 คน เป็นประธานอนุกรรมการ อนุฯอื่นมาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การสืบสวนสอบสวน การบัญชีหรือการตรวจสอบภายใน) คณะอนุกรรมการไต่สวนต้องให้โอกาสผู้คัดค้านและผู้ถูกคัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานประกอบ ห้ามบุคคลอื่นนอกจากผู้รับการไต่สวนและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนเข้าร่วมในการไต่สวนเว้นแต่ผู้ได้รับอนุญาตจากคณะอนุกรรมการไต่สวน ห้ามบุคคลอื่นใดที่มีใช้คณะอนุกรรมการไต่สวนหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนทำการบันทึกเสียงหรือภาพและเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการไต่สวนเว้นแต่ผู้ได้รับอนุญาตจากคณะอนุกรรมการไต่สวน ให้คณะอนุกรรมการไต่สวนทำการไต่สวนและจัดทำสำนวนให้แล้วเสร็จภายใน 20 วัน นับแต่วันรับเรื่อง ขยายเวลาได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 10 วัน

3.3 การพิจารณาชั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด การพิจารณา
สำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน ขอยกเวลาต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ไม่เกิน 10 วัน

3.4 การพิจารณาชั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีการมอบหมายให้คณะ
อนุกรรมการคณะใดคณะหนึ่งพิจารณาสำนวนและความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและมีคำสั่งโดยพลัน คำสั่งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบ

3.5 การดำเนินคดีอาญา เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยสั่งการใน
เรื่องใดแล้ว หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญาตาม
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง
อาจมอบหมายให้เลขาธิการหรือพนักงานดำเนินการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนคณะกรรมการ
การเลือกตั้งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

หมวด 10 การควบคุมการเลือกตั้ง

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง
ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา 105) อาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดำเนินการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้ และจะแต่งตั้งบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้ (มาตรา
106)

2. กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการ
การเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการไปในทางที่อาจเกิดความเสียหายแก่
การจัดการเลือกตั้งหรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ปฏิบัติ
ตามคำแนะนำตักเตือนที่ได้ให้ไว้

□ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นั้น
พ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบและแต่งตั้งบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน (มาตรา 107 วรรคสอง)

□ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนคณะ
กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับ

การเลือกตั้ง และอำนวยความสะดวกแก่บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งและให้บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนกว่าการเลือกตั้งจะเสร็จสิ้น (มาตรา 107 วรรคสาม) บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 129)

- ทั้งนี้อาจให้มีการดำเนินการทางวินัยด้วย (มาตรา 108)

หมวด 11

บทกำหนดโทษ

1. ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกโดยไม่ มีเหตุผลอันสมควรในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใดบังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 109)

2. ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4 หมื่น บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 104)

ถ้ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิการ เลือกตั้ง หรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 1 แสนบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี

ถ้ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการ เลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 7 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 1 แสน 4 หมื่นบาท ถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 20 ปี

ถ้ากระทำความผิดตามวรรคสองหรือวรรคสามเป็นการกระทำ หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐานหรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมือง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้น กระทำการอัน อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

3. กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ จง ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤติดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาล

สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี ในกรณีกระทำตามหน้าที่โดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรือทางอาญา (มาตรา 115)

4. ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุด หรือ เสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี** ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี**

5. ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง จนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใดเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบว่ามีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนเลือกตั้งหรือยังไม่มาลงคะแนนเลือกตั้งเพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ** (มาตรา 124)

6. ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง ในระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้ง **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ** (มาตรา 130)

7. ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขั้นต่อไป ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี** (มาตรา 131)

8. ผู้ใดบังคับ ชูเชิญ ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้ผู้อื่นเสียสิทธิหรือไม่สามารถไปสมัครเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 5 ปี** (มาตรา 132)

9. สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดได้รับเลือกจากสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วยกันให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากมีหลักฐานเชื่อได้ว่า

- ตนเองได้กระทำหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุนหรือยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ใดเพื่อจูงใจให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นลงคะแนนเสียงเลือกตนเป็นผู้บริหารท้องถิ่น
- หรือดเว้นการลงคะแนนเสียงเพื่อให้ตนได้รับเลือกเป็นผู้บริหารท้องถิ่น
- หรือ หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือ

ประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนเลือกผู้บริหารท้องถิ่น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 1 แสนบาทถึง 4 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 133)

10. ผู้ใดกระทำ หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ หรือสนับสนุนการให้สัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเสียงหรืองดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกลั่นแกล้งไม่ว่าด้วยประการใด ๆ เพื่อมิให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้รับเลือกเป็นผู้บริหารท้องถิ่น **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 134)**

11. ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใดให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 135)

ข้อมูลการเลือกตั้ง กรุงเทพมหานคร

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การเลือกตั้ง วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2518

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เครื่องหมาย ประจำคณะ	ได้คะแนน	หมายเหตุ
1	นายธรรมบุญ เทียนเงิน เรือเอกโอภาส ธรรมวานิช นายมงคล สิมะโรจน์ นายจารุตม์ จารุประภา พ.ต.ต.ประสงค์ มัชฌิมานนท์	1	99,247	ได้รับ เลือกตั้ง
2	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ นายประสาน ต่างใจ นาวาตรีสุชน บรรจงจิตร นายสืบแสง พรหมบุญ นายบุญยง นิโครธานนท์	5	91,678	
3	นายชมพู่ อรรถจินดา นายสุจินต์ ประกอบผล นายโอฬาริก พยัคฆาภรณ์ นายเจิม ภูมิจิตร นายลิขิต หงส์ลดารมภ์	3	39,440	
4	นายเทียมบุญ ทินนบุตรา นายวิสันต์ เลียงชยศ นายชาติเชื้อ กรรณสูต นายสุจิตต์ สุนทรพิมล นายอู่ระอำรุง สุนทรวร	2	17,625	

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เครื่องหมาย ประจำคณะ	ได้คะแนน	หมายเหตุ
5	นายไฉ สุวรรณทัต นายสดี ไกรกุล พ.ต.ท.ม.ร.ว.ดิถีกลาง ทวีวงศ์ นายแถม นุชเจริญ นายอัสนีย์ สุวรรณทัต	4	5,444	

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องผลการเลือกตั้ง ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2518

การเลือกตั้ง วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เครื่องหมาย ประจำตัว	ได้คะแนน	หมายเหตุ
1	พลตรี จำลอง ศรีเมือง	8	480,233	หมายเลข 8 ได้รับ เลือกตั้ง
2	นายชนะ รุ่งแสง	4	241,001	
3	พล.ต.ต.ม.ร.ว.เจตจันทร์ ประวิตร	7	140,190	
4	นายมงคล สิมะโรจน์	3	63,557	
5	นายชิงชัย ต่อประดิษฐ์	5	12,042	
6	นายอดิสร อีสี่	1	4,776	
7	นายสมิตร สมิตินันท์	2	3,706	
8	นายอนันต์ ภักดีประไพ	6	2,024	
9	พ.ต.อ.(พิเศษ)เขียน รัตนสุวรรณ	9	1,890	
10	นางสุนารี สันติธรรักษ์	10	1,276	

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการเลือกตั้ง ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2528

การเลือกตั้ง วันที่ 19 เมษายน 2535

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เลขหมายประจำตัว	ได้คะแนน	หมายเหตุ
1	นายกฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา	9	363,668	เลขหมาย 9 ได้รับ เลือกตั้ง
2	นายพิจิตต์ รัตตกุล	3	305,740	
3	พลอากาศเอก สมมต สุนทรเวช	10	70,058	
4	นายมติ ตั้งพานิช	15	3,685	
5	นายบุญเทียม เขมาภิรัตน์	4	2,943	
6	นายสมิทร สมิตินันท์	7	1,138	
7	นายประทีป เสี่ยงหวาน	2	1,133	
8	นายบุญญลัฐ สอนัด	8	1,133	
9	นายชูชาติ มีสัตย์	11	799	
10	นายวรัญชัย โชคชนะ	1	734	
11	คุณหญิง กนก สามเสน วิล	17	717	
12	นายถวิล วิสุทธจินดา	5	607	
13	นายอุลิต สดุดี	19	465	
14	นายไอศูรย์ มั่นรักเรียน	6	295	
15	นายไพบุลย์ จันทรมงคล	16	275	
16	นายประสาน ภูปิ่น	14	170	
17	นายแคน เวลาดี	18	156	
18	นายพนิก ธีรสร	13	151	
19	นายโพธิแก้ว หอธรรมรัตน์	12	116	

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
ลงวันที่ 19 เมษายน 2535

การเลือกตั้ง วันที่ 2 มิถุนายน 2539

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เลขหมายประจำตัว	ได้คะแนน	หมายเหตุ
1	นายพิจิตต์ รัตตกุล	5	768,994	เลขหมาย 4 ได้รับ เลือกตั้ง
2	พล.ต. จำลอง ศรีเมือง	4	514,401	
3	ศ.ร.อ. กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา	6	244,002	
4	นายอากร สุนทระกุล	2	20,985	
5	นายวรวิชัย โชคชนะ	3	1,011	
6	นายสมิทร สมิตินันท์	11	616	
7	นายดำรงห์ รินวงษ์	1	581	
8	พ.ต.ท. สุธี สุทธิศิริวัฒนะ	9	522	
9	นายบุญญสิริ สอนชิต	7	504	
10	พ.ต.อ. กำพล ยุทธสารประสิทธิ์	13	390	
11	นางสาวรัก พจนะไพบูลย์	17	295	
12	นายมานิตย์ มาทวิมล	29	280	
13	ส.อ. สุวัจน์ ดาราฤกษ์	24	224	
14	นายสฤษชัย เตียงพานิษฐ์	25	207	
15	นายศุภชัย ลิทธิเลิศประสิทธิ์	15	176	
16	พ.ต.ต.สุขุม พันธุ์เพ็ง	16	148	
17	นายวารินทร์ สิ้นสูงสุด	8	144	
18	นายสถิต พุทธจักรวาล	14	134	
19	นายธีเกียรติ ไม้ไทย	12	133	
20	นายเทอดชน ถนอมวงศ์	10	101	
21	นายบุญช่วย วัฒนาวงศ์	20	96	
22	ม.ร.ว. นิตยจักร จักรพันธุ์	28	87	
23	นายณัฐวิกรม สิริอุไรกุล	21	66	
24	นายศิลป วรรณปักษ์	26	65	
25	นายสุชาติ เกิดผล	18	64	
26	นายชูศักดิ์ วรรตกุล	19	59	
27	นายไอศูรย์ มั่นรักเรียน	27	57	
28	นายสอ เชื้อโพธิ์หัก	23	51	
29	นายพินิจ สกุลพราหมณ์	22	40	

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2539

การเลือกตั้ง วันที่ 23 กรกฎาคม 2543

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	เลขหมายประจำตัว	ได้คะแนน	หมายเหตุ
1	นายสมัคร สุนทรเวช	7	1,016,096	เลขหมาย 7 ได้รับ การเลือกตั้ง
2	นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์	5	521,184	
3	นายธวัชชัย สัจจกุล	13	247,650	
4	พันเอก วินัย สมพงษ์	2	145,641	
5	คุณหญิง กัลยา โสภณพนิช	4	132,608	
6	นางปวีณา หงสกุล	3	116,750	
7	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	14	13,659	
8	พันเอก ประจักษ์ สว่างจิต	10	10,321	
9	นางสาวจิตติพร อภิบาลภูวนารถ	6	2,278	
10	นายมณฑลชาติสุวรรณ	1	2,008	
11	พันตำรวจโท กานต์ เทียนแก้ว	8	1,613	
12	นายสมิทร สมิตินันท์	17	1,312	
13	นายดำริห์ รินวงษ์	9	1,174	
14	นายชัยพร ประเสริฐเวศยากร	12	916	
15	นายทรงพล สุวรรณภู	23	677	
16	นายกิตติศักดิ์ ถิรวิศิษฐ์	15	578	
17	นายชัยรัตน์ รัตนมุน้อย	18	410	
18	นายอุดม วิบูลเทพชาติ	20	383	
19	นายวรัญชัย โชคชนะ	11	263	
20	นายสุชาติ เกิดผล	16	183	
21	นายกุลภัทร กุระมะโรหิต	19	165	
22	นายธวัชวัฒน์ เรือนเรือง	22	84	
23	นายขจร ชูแก้ว	21		

ที่มา : ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2543

จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือก	จำนวนผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละผู้ใช้สิทธิ
สัมพันธวงศ์	24,879	13,394	53.83
บางรัก	37,680	19,999	53.07
หนองจอก	47,177	24,196	51.28
ป้อมปราบฯ	46,360	23,552	50.80
พระนคร	51,277	25,669	50.05
ลาดพร้าว	96,436	47,987	49.76
คลองสาน	70,264	34,209	48.68
ห้วยขวาง	52,367	24,952	47.64
พญาไท	57,347	27,178	47.39
บึงกุ่ม	152,908	71,503	46.76
สาทร	73,990	34,546	46.69
ธนบุรี	115,329	53,418	46.31
ตลิ่งชัน	97,916	45,126	46.08
บางกะปิ	161,186	73,917	45.85
บางกอกใหญ่	66,624	30,307	45.48
ปทุมวัน	49,280	22,181	45.01
สวนหลวง	72,771	32,702	44.93
หนองแขม	81,563	36,220	44.40
จตุจักร	122,891	54,394	44.26
ประเวศ	84,026	37,113	44.16
บางกอกน้อย	105,294	46,028	43.71
ยานนาวา	63,117	27,538	43.63
ภาษีเจริญ	189,190	82,291	43.49
บางพลัด	91,358	39,705	43.46

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2539 (ต่อ)

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือก	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	ร้อยละ ผู้มาใช้สิทธิ
บางคอแหลม	81,252	34,946	43.00
ราชบุรีบูรณะ	119,135	50,672	42.53
พระโขนง	139,323	59,028	42.36
จอมทอง	113,029	47,513	42.03
มีนบุรี	93,301	39,223	42.03
ดินแดง	125,506	51,887	41.34
บางขุนเทียน	101,374	41,361	40.80
บางซื่อ	119,235	48,452	40.63
ราชเทวี	58,311	23,610	40.48
ลาดกระบัง	60,338	23,825	39.48
บางเขน	176,786	69,355	39.23
ดอนเมือง	167,163	65,225	39.01
คลองเตย	156,684	59,799	38.16
ดุสิต	102,971	35,040	34.02
รวม	3,625,638	1,578,061	43.52

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2539

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2543

เขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือก	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	ร้อยละผู้มาใช้สิทธิ
สะพานสูง	49,634	32,503	65.49
คลองสามวา	63,188	40,571	64.21
หนองจอก	59,694	38,289	64.14
ลาดพร้าว	77,688	49,664	63.93
ปทุมธานี	92,041	58,355	63.40
ทวีวัฒนา	37,566	23,794	63.34
บางรัก	35,935	22,403	62.34
มีนบุรี	67,723	41,934	61.92
บางบอน	50,381	31,173	61.87
สัมพันธวงศ์	24,082	14,881	61.79
พญาไท	55,985	34,473	61.58
หนองแขม	76,694	47,134	61.46
พระนคร	51,190	31,266	61.08
วังทองหลาง	75,774	46,212	60.99
บางกะปิ	98,613	60,095	60.94
คันนายาว	53,008	32,274	60.89
คลองสาน	66,485	40,453	60.85
สวนหลวง	76,630	46,373	60.52
ป้อมปราบศัตรูพ่าย	44,601	26,922	60.36
ตลิ่งชัน	72,499	43,756	60.35
จตุจักร	123,258	74,309	60.29
บางแค	122,925	73,936	60.15
หลักสี่	82,553	49,415	59.86
ห้วยขวาง	53,226	31,810	59.76
บางเขน	118,940	71,071	59.75
ทุ่งครุ	62,293	36,843	59.14
ธนบุรี	106,968	62,961	58.86

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2543 (ต่อ)

เขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือก	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	ร้อยละ ผู้มาใช้สิทธิ
บางกอกใหญ่	63,581	37,391	58.81
สาทร	70,917	41,704	58.81
ลาดกระบัง	78,293	46,039	58.80
บางขุนเทียน	74,165	43,593	58.78
ภาษีเจริญ	99,283	58,295	58.72
พระโขนง	71,076	41,655	58.61
ประเวศ	83,774	49,091	58.60
บางพลัด	87,247	50,872	58.31
ราษฎร์บูรณะ	65,111	37,848	58.13
สายไหม	98,775	57,316	58.03
บางนา	70,973	40,939	57.68
จอมทอง	119,784	68,781	57.42
ยานนาวา	64,049	36,740	57.36
บางซื่อ	117,835	67,531	57.31
บางกอกน้อย	102,552	58,043	56.60
ปทุมวัน	46,666	26,318	56.40
ดินแดง	115,806	65,280	56.37
ดอนเมือง	103,007	57,796	56.11
บางคอแหลม	78,492	43,942	55.98
วัฒนา	56,224	30,951	55.05
ราชเทวี	57,590	30,913	53.68
ดุสิต	96,947	47,598	49.10
คลองเตย	95,735	45,802	47.84
รวม	3,817,456	2,247,308	58.87

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติ 2543 กรุงเทพมหานคร

การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และ สมาชิกสภาเขต

สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2541

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิ	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนองจอก	52,745	31,894	60.47	3,888	12.19
มีนบุรี	60,068	29,193	48.60	961	3.29
คลองสามวา	50,598	23,308	46.07	845	3.63
สัมพันธวงศ์	25,040	9,989	39.89	463	4.64
ลาดกระบัง	68,899	26,688	38.73	1,356	5.08
หนองแขม	69,848	26,963	38.60	2,540	9.42
บางขุนเทียน	66,640	25,532	38.31	1,524	5.97
ทวีวัฒนา	33,772	12,686	37.56	878	6.92
สะพานสูง	46,210	16,658	36.05	293	1.76
บางบอน	45,127	15,351	34.02	1,495	9.74
บางแค	116,316	38,903	33.45	2,662	6.84
บางนา	69,307	23,062	33.28	1,265	5.49
ภาษีเจริญ	98,335	32,271	32.82	1,816	5.63
บางรัก	36,984	12,080	32.66	528	4.38
สวนหลวง	74,753	24,110	32.25	1,412	5.86
พระโขนง	71,309	22,966	32.21	1,363	5.94
ราษฎร์บูรณะ	64,889	20,642	31.81	1,632	7.91
ทุ่งครุ	55,476	17,595	31.72	1,308	7.44
ห้วยขวาง	52,772	16,706	31.66	991	5.93
คันนายาว	49,599	15,660	31.57	438	2.80
ป้อมปราบฯ	45,205	14,264	31.55	572	4.01
พระนคร	50,218	15,631	31.13	458	2.94
บางกอกใหญ่	64,943	20,079	30.92	1,200	5.98
จอมทอง	118,993	36,518	30.69	2,216	6.07
ประเวศ	78,007	23,378	29.97	1,862	7.97
ธนบุรี	110,770	33,173	29.95	1,590	4.79

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิ	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บางซื่อ	118,367	35,398	29.91	1,666	4.71
บางคอแหลม	79,756	23,493	29.46	1,192	5.08
ตลิ่งชัน	69,470	20,313	29.24	1,609	7.92
บางเขน	112,732	32,735	29.04	774	2.37
พญาไท	56,138	16,298	29.03	717	4.41
ราชเทวี	57,597	16,661	28.93	802	4.82
ยานนาวา	62,781	18,066	28.78	1,409	7.80
คลองสาน	67,916	19,216	28.29	1,587	8.26
สาทร	71,189	20,139	28.29	1,017	5.05
วังทองหลาง	72,271	20,066	27.76	323	1.61
บางกอกน้อย	104,688	28,719	27.43	1,145	3.99
วัฒนา	56,366	15,340	27.21	948	6.18
ปทุมวัน	48,591	13,053	26.86	579	4.44
ลาดพร้าว	74,651	20,026	26.83	375	1.87
บางพลัด	90,178	24,120	26.75	1,200	4.98
บึงกุ่ม	87,324	23,027	26.37	295	1.28
จตุจักร	121,823	32,107	26.36	581	1.81
ดอนเมือง	95,661	24,706	25.83	502	2.03
คลองเตย	98,145	25,141	25.62	1,402	5.58
สายไหม	90,747	22,612	24.92	438	1.94
ดินแดง	119,503	28,651	23.98	2,224	7.77
บางกะปิ	95,680	22,399	23.41	422	1.88
ดุสิต	99,633	23,131	23.22	1,182	5.12
หลักสี่	79,805	17,675	22.15	374	2.12
รวมทั้งสิ้น	3,707,835	1,128,392	30.43	58,319	5.17

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541

สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จากการเลือกตั้ง วันที่ 26 เมษายน 2541

ที่	สำนักงานเขต	ชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ก.	ได้คะแนน	สังกัดพรรค
1	มีนบุรี	นายวิชาญ มีนชัยนันท์	18,479	ประชาธิปัตย์
2	บางกะปิ	นายชัยวุฒิ จรรย์วิโรจน์สกุล	11,450	พลังไทย
3	หลักสี่	น.ส.อภิญา สุนทรสาธิต	6,341	พลังไทย
4	สายไหม	นายเดชา ยิ้มอำนวย	11,432	มตงาน
5	ลาดพร้าว	ว่าที่ ร.ต.ชนิตพล เหมวุฒิ	8,738	พลังไทย
6	คันนายาว	น.ส.วิไล สมพันธ์	7,023	พลังไทย
7	จตุจักร (เขต 1)	พ.อ.พิบูลย์ศักดิ์ นาคริรักษ์	4,959	มตงาน
	จตุจักร (เขต 2)	นายอภิชาติ หาลำเจียก	6,640	มตงาน
8	ดอนเมือง	นางสมปอง โสภณดิเรกรัตน์	11,946	ประชากรไทย
9	บึงกุ่ม	นายวินัย พุกรักษา	11,539	พลังไทย
10	ราชเทวี	นางผุสดี วงศ์กำแหง	4,850	ประชากรไทย
11	ลาดกระบัง	นายวิสูตร สำเร็จวานิชย์	15,984	ประชาธิปัตย์
12	คลองสาน	น.ส.สายรุ้ง บัณฑาทิวัฒน์	10,747	ประชาธิปัตย์
13	ประเวศ	นายกิตพล เชิดชูกิจกุล	10,650	ประชาธิปัตย์
14	บางเขน (เขต 1)	นายทองศักดิ์ วิสฤตภา	6,359	มตงาน
	บางเขน (เขต 2)	น.ส.ปราณี เชื้อเกตุ	4,981	พลังไทย
15	พระนคร	นายแก้ว แห้วสันตติ	7,429	มตงาน
16	คลองสามวา	นายสุทิน ชูสงวน	11,997	ประชาธิปัตย์
17	บางกอกน้อย(เขต 1)	นายชินนทร์ รุ่งแสง	4,376	ประชากรไทย
	บางกอกน้อย(เขต 2)	นายชาติกล้า ประกอบผล	5,175	มตงาน
18	บางบอน	นายสุชัย ม่วงศิริ	8,139	ประชาธิปัตย์
19	บางรัก	นายพิพัฒน์ ลาภปรารธนา	4,183	ประชาธิปัตย์
20	หนองแขม	นายเนาวรัตน์ อยู่บำรุง	13,537	มวลชน
21	พญาไท	นางวิจิรา สุทัศน์ ณ อยุธยา	5,346	มตงาน
22	ทุ่งครุ	นายโสภณ ขวัญบัว	4,624	ประชาธิปัตย์
23	บางกอกใหญ่	นายสุรัตน์ จันทรพิทักษ์	9,961	มตงาน
24	พระโขนง	นายสมชาย สัจจะ	10,857	ประชาธิปัตย์
25	ห้วยขวาง	นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ	8,045	มตงาน
26	สาทร	นายธวัชชัย ปิยนนทยา	10,558	ประชาธิปัตย์
27	บางคอแหลม	นายพงษ์พิสุทธ์ จินตโสภณ	11,173	พลังไทย

ที่	สำนักงานเขต	ชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ก.	ได้คะแนน	สังกัดพรรค
28	ราชบุรีบูรณะ	นายไสว โชติกะสุภา	5,998	ประชาธิปัตย์
29	ทวีวัฒนา	นายสุโง แสงสุข	6,597	ประชาธิปัตย์
30	ภาษีเจริญ	นายสุธา นิติภานนท์	16,250	ประชาธิปัตย์
31	บางนา	นายคำรณ บำรุงรักษ์	7,195	พลังไทย
32	วัฒนา	นายสามารถ มะลูลีม	10,253	ประชาธิปัตย์
33	คลองเตย(เขต 1)	นายสุนันท์ อึ้งทรงธรรม	7,770	มตงาน
	คลองเตย(เขต 2)	ว่าที่ ร.ต.วิทวัส ต.แสงจันทร์	2,699	มตงาน
34	ดินแดง(เขต 1)	นายประเสริฐศักดิ์ ลิ้มทอง	7,019	ประชาธิปัตย์
	ดินแดง(เขต 2)	นายธนา ชีรวินิจ	7,170	ประชาธิปัตย์
35	ดุสิต(เขต 1)	นายณัฐพล กรรณสูต	2,274	ประชาธิปัตย์
	ดุสิต(เขต 2)	นายสุพัฒน์ ชลิตานนท์	3,822	มตงาน
36	จอมทอง(เขต 1)	นายธวัชชัย ทองลิมา	7,364	มตงาน
	จอมทอง(เขต 2)	นายสุทธิชัย วีรกุลสุนทร	8,175	มตงาน
37	บางซื่อ(เขต 1)	นางจิณาภา ทรัพย์วิสุทธิ	5,952	มตงาน
	บางซื่อ(เขต 2)	นายสมพงษ์ เก่งรุ่งเรืองชัย	6,736	มตงาน
38	หนองจอก	นายไพฑูรย์ อิศระเสรีพงษ์	18,915	บ้านมิตรภาพ
39	ธนบุรี(เขต 1)	นายสมชาย เอี่ยมมงคลสกุล	7,328	มตงาน
	ธนบุรี(เขต 2)	นายเอนก หุตังคบดี	7,741	มตงาน
40	ป้อมปราบฯ	นายศิริ หวังบุญเกิด	6,013	พลังไทย
41	ปทุมวัน	นายประจวบ อึ้งภากรณ์	5,026	พลังไทย
42	บางขุนเทียน	นายพยงค์ ช้างเจริญ	7,995	พัฒนาบางขุนเทียน
43	สัมพันธวงศ์	นายพินิจ กาญจนชูศักดิ์	4,847	ประชาธิปัตย์
44	บางพลัด	น.ส.ศุภวรรณ ยอดพิเศษ	8,533	มตงาน
45	บางแค(เขต 1)	นายเจือ พงษ์ศิริ	5,548	ประชาธิปัตย์
	บางแค(เขต 2)	นายเพทาย จั่นเพื่อน	8,322	ประชาธิปัตย์
46	ตลิ่งชัน	นายสกุล โตโสภณ	7,081	ประชาธิปัตย์
47	สะพานสูง	นายประสิทธิ์ มะหะหมัด	6,104	พลังไทย
48	วังทองหลาง	นายบำรุง รัตนะ	8,530	พลังไทย
49	ยานนาวา	นายอมรเทพ เศตะพราหมณ์	9,824	ประชาธิปัตย์
50	สวนหลวง	นางนฤมล รัตนภิบาล	8,131	มตงาน

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541

**สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545**

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บางกอกน้อย	101,698	33,397	32.84	1,524	4.56
2. บางพลัด	85,343	29,101	34.10	1,274	4.38
3. บางกอกใหญ่	62,549	22,937	36.67	975	4.25
4. ภาษีเจริญ	100,140	39,111	39.06	2,266	5.80
5. ตลิ่งชัน	75,109	26,904	35.82	1,799	6.69
6. ทวีวัฒนา	40,454	17,498	43.25	1,246	7.13
7. หนองแขม	81,739	36,125	44.20	2,300	6.38
8. ธนบุรี	104,679	37,384	35.71	1,383	3.70
9. คลองสาน	65,278	25,007	38.31	1,115	4.47
10. บางแค	128,534	53,929	41.96	2,226	4.13
11. บางขุนเทียน	80,056	33,377	41.69	2,037	6.10
12. จอมทอง	121,481	44,109	36.31	2,253	5.12
13. บางบอน	55,320	21,478	38.83	1,184	5.52
14. ราษฎร์บูรณะ	68,714	26,580	38.68	1,832	6.89
15. ทุ่งครุ	66,891	24,594	36.77	1,414	5.75
16. ยานนาวา	65,013	20,246	31.14	1,567	7.74
17. สาทร	70,491	25,170	35.71	1,297	5.16
18. บางคอแหลม	78,019	26,415	33.86	1,600	6.06
19. ห้วยขวาง	54,555	21,830	40.01	1,132	5.19
20. ดินแดง	113,545	37,976	33.45	1,859	4.90
21. พระโขนง	72,229	25,345	35.09	1,081	4.28
22. คลองเตย	93,256	24,625	26.41	1,332	5.41
23. วัฒนา	56,571	18,038	31.89	1,156	6.41
24. บางนา	72,091	26,037	36.12	1,280	4.92
25. ประเวศ	89,682	34,176	38.11	1,610	4.71
26. สวนหลวง	79,727	29,232	36.67	1,334	4.57
27. หนองจอก	66,485	32,606	49.04	1,679	5.15

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
28.มีนบุรี	72,835	23,320	32.02	643	2.76
29.ลาดกระบัง	85,058	24,664	29.00	1,307	5.30
30.คลองสามวา	71,930	25,374	35.28	685	2.70
31.สะพานสูง	53,101	18,209	34.29	376	2.07
32.คันนายาว	55,958	19,316	34.52	459	2.38
33.บางเขน	123,195	42,039	34.12	1,260	3.00
34.สายไหม	105,955	33,252	31.38	623	1.88
35.ดอนเมือง	108,198	42,140	38.95	999	2.37
36.หลักสี่	85,599	30,044	35.10	912	3.04
37.จตุจักร	125,315	41,471	33.09	1,125	2.71
38.บางกะปิ	102,426	29,854	29.15	829	2.78
39.ลาดพร้าว	82,744	27,547	33.29	633	2.30
40.บึงกุ่ม	96,262	33,859	35.17	606	1.79
41.วังทองหลาง	76,668	27,802	36.26	616	2.22
42.พระนคร	50,237	18,003	35.84	733	4.08
43.ป้อมปราบศัตรูพ่าย	43,955	15,769	35.88	654	4.15
44.ปทุมวัน	45,586	18,079	39.66	719	3.98
45.สัมพันธวงศ์	24,372	10,970	45.01	461	4.20
46.บางรัก	35,775	14,652	40.96	529	3.62
47.ดุสิต	92,030	27,603	30.00	1,016	3.68
48.บางซื่อ	118,104	37,103	31.42	2,734	7.37
49.พญาไท	55,800	20,516	36.77	989	4.82
50.ราชเทวี	57,887	17,612	30.42	1,011	5.74

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติ 2545 กรุงเทพมหานคร

**รายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
50 เขตการปกครอง (61 เขตเลือกตั้ง) เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545**

เขตการเลือกตั้ง	ชื่อผู้สมัคร	พรรค กลุ่มการเมือง	ได้คะแนน
1. พระนคร	นายแก้ว แห้วสันติ	ประชาธิปัตย์	12,944
2. คลองสาน	นางสาวสายรุ้ง ปิ่นโมรา	ประชาธิปัตย์	12,048
3. คลองสามวา	นายวิรัช อินช่วย	ประชาธิปัตย์	11,053
4. คลองเตย	นายสุนันท์ อังทรงธรรม	ไทยรักไทย	10,868
5. คันนายาว	นายพลภูมิ วิภัติภูมิประเทศ	ไทยรักไทย	10,783
6. ตลิ่งชัน	นายสกล โตโสภณ	ประชาธิปัตย์	9,919
7. ทวีวัฒนา	นายสุโหง แสงสุข	ประชาธิปัตย์	8,870
8. ทุ่งครุ	นายโสภณ ขวัญบัว	ประชาธิปัตย์	10,111
9. บางกะปิ	นายชัยวุฒิ จรรย์วิโรจน์สกุล	ไทยรักไทย	13,331
10. บางคอแหลม	นายพงษ์พิสุทธิ์ จินตโสภณ	ไทยรักไทย	14,684
11. บางนา	นายคำรณ บำรุงรักษ์	ไทยรักไทย	10,996
12. บางกอกใหญ่	นายสุรินทร์ จันทรพิทักษ์	ประชาธิปัตย์	16,300
13. บางขุนเทียน	นายพบงค์ ช้างเจริญ	ประชาธิปัตย์	13,370
14. บางบอน	นายประพันธ์ ม่วงศิริ	ไทยรักไทย	9,586
15. บางพลัด	นายจักรพันธ์ พรนิมิต	ประชาธิปัตย์	11,337
16. บางรัก	นายพิพัฒน์ ลาภปรารธนา	ประชาธิปัตย์	9,536
17. บึงกลุ่ม	นายวินัย พุกรักษา	ไทยรักไทย	15,793
18. ปทุมวัน	นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	ประชาธิปัตย์	9,750
19. ประเวศ	นายกิตพล เชิดชูกิจกุล	ประชาธิปัตย์	21,077
20. ป้อมปราบศัตรูพ่าย	นางเจิมมาศ จีงเลิศศิริ	ประชาธิปัตย์	11,267
21. พญาไท	นายทวี ฌ ลำปาง	ไทยรักไทย	6,755
22. พระโขนง	นายสมชาย สัจจะ	ไทยรักไทย	11,741
23. ภาษีเจริญ	นายสุธา นิติภานนท์	ประชาธิปัตย์	21,497
24. มีนบุรี	นายวิรัตน์ มินชันนันท์	ไทยรักไทย	13,278
25. ยานนาวา	นายอมรเทพ เศตะพราหมณ์	ประชาธิปัตย์	12,478
26. ราชเทวี	นางผุสดี วงศ์กำแหง	ประชาธิปัตย์	7,532
27. ราษฎร์บูรณะ	นายไสว โชติกะสุภา	ประชาธิปัตย์	9,909
28. ลาดกระบัง	นายวิสูตร สำเร็จวานิชย์	ไทยรักไทย	14,270
29. ลาดพร้าว	นางสาวบุณทริกา ประสงค์	ไทยรักไทย	9,491
30. วังทองหลาง	นายภักดีหาญส์ หิมะทองคำ	ไทยรักไทย	13,130

เขตการเลือกตั้ง	ชื่อผู้สมัคร	พรรค กลุ่มการเมือง	ได้คะแนน
31. วัฒนา	นายสามารถ มะลูลีม	ประชาธิปัตย์	12,492
32. สะพานสูง	นายประสิทธิ์ มะหะหมัด	ไทยรักไทย	9,518
33. สาทร	นายธวัชชัย ปิยนนทยา	ประชาธิปัตย์	13,865
34. สัมพันธวงศ์	นายพินิจ กาญจนชูศักดิ์	ประชาธิปัตย์	6,180
35. สวนหลวง	นายณัฐวุฒิ หมดธุระกิจ	ประชาธิปัตย์	11,420
36. หนองจอก	นายไพฑูรย์ อิศรเสริพงษ์	ไทยรักไทย	14,365
37. หนองแขม	นายเนารัตน์ อยู่บำรุง	ประชากรไทย	16,113
38. หลักสี่	นางสาวอภิญา สุนทรสาธิต	ไทยรักไทย	11,022
39. ห้วยขวาง	นายประเดิม บุญช่วยเหลือ	ประชาธิปัตย์	12,689
40. จตุจักร 1	นายประพนธ์ เนตรรังษี	ไทยรักไทย	7,414
41. จตุจักร 2	นายอภิชาติ หาลำเจียก	ไทยรักไทย	9,120
42. ธนบุรี 1	นายสมชาย เอี่ยมมงคลสกุล	กลุ่มมตงาน	14,234
43. ธนบุรี 2	นายวิชัย หุตังคบดี	ไทยรักไทย	8,326
44. จอมทอง 1	นายธวัชชัย ทองลิมา	กลุ่มมตงาน	7,482
45. จอมทอง 2	นายสุทธิชัย วีรกุลสุนทร	ไทยรักไทย	11,884
46. สายไหม 1	นายเดชา ยิ้มอำนวย	ไทยรักไทย	9,074
47. สายไหม 2	นายณมาด หงสกุล	ชาติพัฒนา	8,632
48. ดินแดง 1	นายชูพงษ์ เพชรทัต	ไทยรักไทย	9,402
49. ดินแดง 2	นายธนา ชีรวินิจ	ประชาธิปัตย์	11,265
50. ดุสิต 1	นายศิริพงษ์ ลิ้มป๊าย	ไทยรักไทย	5,115
51. ดุสิต 2	นายสุพัฒน์ ชลิตานนท์	ประชาธิปัตย์	5,331
52. บางกอกน้อย 1	นายชนินทร์ รุ่งแสง	ประชากรไทย	8,588
53. บางกอกน้อย 2	นายณภาพล จีระกุล	ประชาธิปัตย์	7,735
54. ดอนเมือง 1	นายการุณ โหสกุล	ชาติไทย	8,673
55. ดอนเมือง 2	นายสมปอง โสภณดิเรกรัตน์	ชาติไทย	10,347
56. บางเขน 1	นายจุติโชค กาญจนภักดี	ไทยรักไทย	8,966
57. บางเขน 2	นางสาวปราณี เชื้อเกตุ	ประชาธิปัตย์	8,947
58. บางแค 1	นายสุพิน คล้ายนก	อิสระ	9,838
59. บางแค 2	นายเพทาย จันเพื่อน	ประชาธิปัตย์	9,407
60. บางซื่อ 1	นางสาวพรพิมล คงอุดม	ประชาธิปัตย์	9,084
61. บางซื่อ 2	นายสมพงษ์ เก่งรุ่งเรืองชัย	ไทยรักไทย	9,431

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติ 2545 กรุงเทพมหานคร

สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2541

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนองจอก	52,745	31,893	60.47	2,245	7.04
สัมพันธวงศ์	25,040	9,997	39.92	511	5.11
หนองแขม	69,848	26,962	38.60	1,944	7.21
บางขุนเทียน	66,640	25,613	38.43	1,811	7.08
ทวีวัฒนา	33,772	12,686	37.56	531	4.19
บางบอน	45,127	15,354	34.02	957	6.24
บางแค	116,350	38,896	33.43	2,453	6.31
บางนา	69,307	23,063	33.28	1,447	6.28
ภาษีเจริญ	98,335	32,466	33.02	2,015	6.21
บางรัก	36,984	12,077	32.65	491	4.07
สวนหลวง	74,753	24,110	32.25	1,127	4.68
พระโขนง	71,309	22,966	32.21	1,133	4.94
ราษฎร์บูรณะ	64,889	20,642	31.81	1,242	6.02
ทุ่งครุ	55,476	17,621	31.76	1,086	6.17
ห้วยขวาง	52,772	16,704	31.65	843	5.05
ป้อมปราบฯ	45,205	14,264	31.55	622	4.36
พระนคร	50,218	15,631	31.13	499	3.20
บางกอกใหญ่	64,943	20,014	30.82	1,278	6.39
จอมทอง	119,045	36,682	30.81	1,934	5.27
ธนบุรี	110,814	33,609	30.33	1,830	5.45
ประเวศ	78,007	23,381	29.97	1,083	4.63
บางซื่อ	118,520	35,388	29.86	1,740	4.92
บางคอแหลม	79,756	23,493	29.46	1,192	5.08
ตลิ่งชัน	69,470	20,313	29.24	1,168	5.75
พญาไท	56,138	16,358	29.14	635	3.89
ราชเทวี	57,597	16,661	28.93	742	4.45
ยานนาวา	62,781	18,065	28.77	739	4.09
คลองสาน	67,916	19,214	28.29	1,049	5.46
สาทร	71,189	20,139	28.29	806	4.01
บางกอกน้อย	104,698	28,765	27.47	1,232	4.29
วัฒนา	56,366	15,340	27.21	817	5.33
ปทุมวัน	48,591	13,043	26.84	588	4.51
บางพลัด	90,178	24,120	26.75	1,092	4.53
คลองเตย	98,222	25,132	25.59	1,556	6.20
ดินแดง	119,513	28,642	23.97	1,690	5.91
ดุสิต	99,633	23,135	23.22	1,120	4.85
รวมทั้งสิ้น	2,602,147	802,439	30.84	43,248	5.39

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541

สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2541

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คลองสามวา	48,734	22,464	46.10	1,440	6.41
ลาดกระบัง	67,804	27,289	40.25	1,451	5.32
มีนบุรี	59,257	23,760	40.10	1,403	5.91
สะพานสูง	46,179	14,572	31.56	535	3.67
คันนายาว	49,175	13,467	27.39	654	4.86
ลาดพร้าว	74,819	18,096	24.19	649	3.59
บึงกุ่ม	86,623	19,635	22.67	703	3.58
วังทองหลาง	72,375	15,624	21.59	564	3.61
หลักสี่	80,876	16,490	20.39	607	3.69
บางกะปิ	95,863	18,392	19.19	675	3.67
บางเขน	112,793	20,815	18.45	991	4.76
สายไหม	90,531	15,720	17.36	803	5.11
จตุจักร	122,926	20,629	16.78	778	3.77
ดอนเมือง	95,431	15,704	16.46	907	5.78
รวมทั้งสิ้น	1,103,386	262,657	23.80	12,160	4.63

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541

สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2545

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บางเขน	123,095	37,241	30.40	1,518	4.07
ดอนเมือง	108,079	32,456	30.03	1,979	6.10
จตุจักร	125,972	31,416	24.94	2,313	7.37
บางกะปิ	102,099	26,700	26.15	1,443	5.41
ลาดพร้าว	80,672	25,316	31.38	1,404	5.58
บึงกุ่ม	96,085	30,741	31.99	1,589	5.18
มีนบุรี	72,535	23,677	32.64	1,452	6.13
ลาดกระบัง	84,280	29,826	35.39	2,582	8.66
สายไหม	105,497	29,792	28.24	1,347	4.52
หลักสี่	85,869	26,118	30.42	1,589	6.09
คันนายาว	55,904	18,480	33.06	1,379	7.47
สะพานสูง	52,785	17,114	32.42	849	4.97
วังทองหลาง	78,408	22,790	29.07	1,198	5.26
คลองสามวา	71,032	23,376	32.91	881	3.77

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติ 2545 กรุงเทพมหานคร

สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บางกอกน้อย	101,717	33,529	32.96	1,944	5.80
บางพลัด	85,343	29,102	34.10	1,792	6.16
บางกอกใหญ่	62,549	22,918	36.64	1,766	7.72
ภาษีเจริญ	100,140	38,985	38.93	3,587	9.21
ตลิ่งชัน	75,109	26,885	35.79	2,120	7.90
ทวีวัฒนา	40,454	17,498	43.25	1,360	7.78
หนองแขม	81,739	36,125	44.20	2,897	8.05
ธนบุรี	104,679	37,343	35.67	2,400	6.44
คลองสาน	65,278	25,007	38.31	1,963	7.87
บางแค	128,606	54,054	42.03	3,894	7.22
บางขุนเทียน	80,056	33,377	41.69	2,703	8.10
จอมทอง	121,524	44,090	36.28	3,036	6.91
บางบอน	55,320	21,471	38.81	1,908	8.90
ราษฎร์บูรณะ	68,714	26,591	38.70	2,114	7.95
ทุ่งครุ	66,891	24,594	36.77	1,898	7.72
ยานนาวา	65,013	20,246	31.14	1,146	5.66
สาทร	70,495	25,165	35.70	1,505	6.00
บางคอแหลม	78,019	26,415	33.86	1,953	7.40
ห้วยขวาง	54,555	21,830	40.01	1,669	7.65
ดินแดง	113,545	37,982	33.45	2,776	7.34
พระโขนง	72,229	25,330	35.07	2,442	9.67
คลองเตย	93,256	24,624	26.40	2,316	9.41
วัฒนา	56,571	18,038	31.89	1,192	6.61
บางนา	72,091	26,036	36.12	2,171	8.34
ประเวศ	89,682	34,176	38.11	2,442	7.16
สวนหลวง	79,727	29,231	36.66	1,644	5.64
พระนคร	50,237	18,003	35.84	899	5.00
ป้อมปราบศัตรูพ่าย	43,955	15,746	35.82	647	4.11
ปทุมวัน	45,586	18,087	39.68	1,116	6.18
สัมพันธวงศ์	24,372	10,970	45.01	769	7.01
บางรัก	35,775	14,652	40.96	847	5.79
ดุสิต	92,154	27,708	30.07	2,139	7.72
บางซื่อ	118,136	37,666	31.88	2,801	7.54
พญาไท	55,800	20,516	36.77	1,467	7.16
ราชเทวี	57,887	17,612	30.42	1,337	7.60

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติ 2545 กรุงเทพมหานคร

รายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเขต

(การเลือกตั้ง วันที่ 11 มกราคม และ 26 เมษายน 2541; 10 มีนาคม และ 16 มิถุนายน 2545)

สำนักงานเขต	ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	ได้คะแนน	พรรค/ กลุ่มการเมือง
บางเขน 11 ม.ค. 41	1	นายจรินทร์ คงสกุล	6,046	พรรคประชากรไทย
	2	น.ส.สายสุณีย์ นกทอง	5,726	พรรคประชากรไทย
	3	นายสมศักดิ์ คล้ายประยงค์	5,717	พรรคประชากรไทย
	4	น.ส.อุบลรัตน์ เพ็งสุข	5,711	พรรคประชากรไทย
	5	นายธนต์ โชครนไพศาล	5,711	พรรคประชากรไทย
	6	นายสมปอง บุญคุ้ม	5,565	พรรคประชากรไทย
	7	พ.ต. เฉลิมเกียรติ ไชยวงศ์	5,333	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายสัมพันธ์ มีฤกษ์	5,327	พรรคประชากรไทย
	1	นายสายันต์ จันทรเหมือนผือ	14,892	พรรคไทยรักไทย
	2	นายเกรียงศักดิ์ ทองมา	14,848	พรรคไทยรักไทย
	3	นายธนต์ โชครนไพศาล	14,803	พรรคไทยรักไทย
	4	นายประพนธ์ ไทยศรี	14,556	พรรคไทยรักไทย
	5	นายสมชาย เลิศประเสริฐพันธ์	14,276	พรรคไทยรักไทย
	6	นายสมปอง บุญเจือ	14,258	พรรคไทยรักไทย
	7	นายธนชาติ ประทุมสวัสดิ์	14,237	พรรคไทยรักไทย
	8	นายสำรวจ เทียบจิระประภา	14,031	พรรคไทยรักไทย
ดอนเมือง 11ม.ค. 41	1	นายการุณ โหสกุล	5,777	พรรคประชากรไทย
	2	นายวรรณะ เกิดนาค	5,625	พรรคประชากรไทย
	3	นายนิทัศน์ มีคุณ	5,588	พรรคประชากรไทย
	4	นายเชื้อ พัวไพบูลย์วงศ์	5,478	พรรคประชากรไทย
	5	นายอนันต์ หุ่นโต	5,392	พรรคประชากรไทย
	6	นางสมหมาย โสภณดิเรกรัตน์	5,363	พรรคประชากรไทย
	7	นางอัมพร โสภณดิเรกรัตน์	5,277	พรรคประชากรไทย
	1	นายพงษ์ศักดิ์ กิจพิทักษ์	11,528	กลุ่มรักดอนเมือง
	2	นายเชื้อ พัวไพบูลย์วงศ์	11,119	กลุ่มรักดอนเมือง
	3	นายจักรทอง เกิดนาค	10,839	กลุ่มรักดอนเมือง
	4	นายสุพจน์ โสภณดิเรกรัตน์	10,625	กลุ่มรักดอนเมือง
	5	นายสมทรง ศิริ	10,404	กลุ่มรักดอนเมือง
	6	นายปัญญา น้อยไม้	10,340	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมศักดิ์ สนธิบริบูรณ์	10,201	กลุ่มรักดอนเมือง
จตุจักร 11 ม.ค. 41	1	นายกฤษวัฒน์ อารณศิริ	9,573	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายอาสา ริงสิมาพิสุทธิ์	9,572	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายประยูร สงแก้ว	9,553	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายหวิง ทรัพย์แดง	9,523	พรรคประชาธิปัตย์
	5	ด.ต.สามารถ ศรีเงินยวง	9,464	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายโสภณ แทนศิริ	9,459	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสมคิด ดั่งเงิน	9,449	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายเพทาย ฟินิกุล	9,449	พรรคประชาธิปัตย์

จดจักร 10 มี.ค. 45	1	นายอาสา รังสิมาพิสุทธิ์	13,193	พรรคไทยรักไทย
	2	นายสิทธิชัย ชื่นใจเล็ก	12,934	พรรคไทยรักไทย
	3	นายดำรงฤทธิ์ ยิ้มแย้ม	12,926	พรรคไทยรักไทย
	4	ว่าที่ ร.ต.แสงอาทิตย์ เจริญลาภ	12,845	พรรคไทยรักไทย
	5	นายไสว น้อยจาด	12,623	พรรคไทยรักไทย
	6	นายอริศศักดิ์ ช่วงชู	12,433	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมคิด ด้วงเงิน	12,297	พรรคไทยรักไทย
	8	นายประยูร สงแก้ว	11,770	พรรคประชาธิปัตย์
บางกะปิ 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายเฉลิมชัย ฉิมหิรัญ	10,594	กลุ่มพลังไทย
	2	นายวรากรณ์ บุญมาเลิศ	10,515	กลุ่มพลังไทย
	3	นายประดิษฐ์ อภิวัฒน์ชาติ	10,420	กลุ่มพลังไทย
	4	นางกุลศรี ขาววิจิตร	10,413	กลุ่มพลังไทย
	5	นายณรงค์ศักดิ์ เลี้ยวเจริญ	10,341	กลุ่มพลังไทย
	6	น.ส.จันทรา เอมมณีนรัตน์	10,261	กลุ่มพลังไทย
	7	นายศุภชัย หวังภาษิต	10,125	กลุ่มพลังไทย
	1	นายเฉลิมชัย ฉิมหิรัญ	11,833	พรรคไทยรักไทย
	2	นายวรชัย บุญมั่น	11,643	พรรคไทยรักไทย
	3	นายประดิษฐ์ อภิวัฒน์ชาติ	11,592	พรรคไทยรักไทย
	4	น.ส.วัฒนาพร แสงทอง	11,552	พรรคไทยรักไทย
	5	นายสมเกียรติ แก้วจิ้ง	11,350	พรรคไทยรักไทย
	6	นายศุภชัย หวังภาษิต	11,346	พรรคไทยรักไทย
	7	นายณรงค์ศักดิ์ เลี้ยวเจริญ	10,916	พรรคไทยรักไทย
ลาดพร้าว 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายประสิทธิ์ ไตรรัตน์	7,102	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายชะภา ทุยไธสง	6,881	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายปรีดี นักงาน	6,860	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.พรทิพย์ วิลิตร์ศักดิ์ชัย	6,842	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายจรงค์ พันธรังษี	6,840	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายอานนท์ สงวนวงศ์	6,818	พรรคประชาธิปัตย์
	7	น.ส.บุญพริภา ประสงค์ดี	6,813	กลุ่มพลังไทย
	1	นายดำรงศักดิ์ เหล่ารักผล	10,891	พรรคไทยรักไทย
	2	นายประสิทธิ์ ไตรรัตน์	10,775	พรรคไทยรักไทย
	3	นายณรงค์ ชุตินวงศ์ธนะพัฒน์	10,714	พรรคไทยรักไทย
	4	นางสุวลี ศรีทองใบ	10,641	พรรคไทยรักไทย
	5	นายบรรจง ดวงรัมย์	10,376	พรรคไทยรักไทย
	6	ว่าที่ ร.ต.มานพ แก้วงาม	10,360	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมบุญ กกฟ้า	10,356	พรรคไทยรักไทย
บึงกุ่ม 11 ม.ค. 41	1	น.ส.อนงค์ สุวรรณน้อย	11,013	กลุ่มพลังไทย
	2	นายอัมรินทร์ แก้วโชติ	10,915	กลุ่มพลังไทย
	3	นายสมศักดิ์ หวังทอง	10,891	กลุ่มพลังไทย
	4	นายสำราญ เพ็ญศิริวรทรัพย์	10,850	กลุ่มพลังไทย
	5	นางอำไพ เกตุสุวรรณ	10,711	กลุ่มพลังไทย
	6	นายประเสริฐสุข โต๊ะเก็ง	10,561	กลุ่มพลังไทย
	7	น.ส.สุดา อันสุวรรณ	10,241	กลุ่มพลังไทย

บึงกลุ่ม 10 มี.ค. 45	1	นายอัมรินทร์ แก้วโชติ	13,821	พรรคไทยรักไทย
	2	นางอำไพ เกตุสุวรรณ	13,787	พรรคไทยรักไทย
	3	นายศิริโชค สิริวรรณภา	13,775	พรรคไทยรักไทย
	4	นางภัทรศรี สุวิมล	13,512	พรรคไทยรักไทย
	5	นายอดิศักดิ์ แก้วโชติ	13,484	พรรคไทยรักไทย
	6	นายอัครพล แสงจันทร์	13,312	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมศักดิ์ หวังทอง	13,277	พรรคไทยรักไทย
มินบุรี 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายปิยะ มินชัยนันท์	8,829	กลุ่มพัฒนาเขตมินบุรี
	2	นายบุญมี นิและ	7,007	พรรคประชาธิปัตย์
	3	น.สงดวงพร ยิ้มเจริญ	6,999	กลุ่มพัฒนาเขตมินบุรี
	4	นายแปลก มาลีสี	6,961	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	5	นายสุเทพ ลาวั	6,896	กลุ่มพัฒนาเขตมินบุรี
	6	นายสมชาย วงษ์มา	6,834	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายอวยชัย ปิยธรรมชัย	6,676	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	1	นายปิยะ มินชัยนันท์	9,643	พรรคไทยรักไทย
	2	นายสุเทพ ลาวั	9,209	พรรคไทยรักไทย
	3	นายจุฑพล อดิศรี	8,733	พรรคไทยรักไทย
	4	นายกนกพล คงสอน	8,598	พรรคไทยรักไทย
	5	นายวิเชียร มหานุกูล	8,482	พรรคไทยรักไทย
	6	นายพรเทพ แสงขำ	7,420	พรรคไทยรักไทย
	7	นายบุญมี นิและ	6,990	พรรคประชาธิปัตย์
ลาดกระบ้ง 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายชิน พ่วงรอด	9,827	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	2	น.ส.นุชนาฏ หุ่นอยู่	9,709	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	3	นางศรีณีย์ มีสุข	9,191	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	4	นายพงศ์ศักดิ์ สำเร็จวานิชย์	8,763	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายพงศธร สอนดี	8,162	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสุธี สำเร็จวานิชย์	8,044	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายทวี สิ้นน้ำเงิน	7,566	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายประกอบ ชื่นชม	11,696	พรรคไทยรักไทย
	2	นายสุรศักดิ์ ปิตรธำรง	11,199	พรรคไทยรักไทย
	3	นายมนัส บัวทอง	11,173	พรรคไทยรักไทย
	4	นายบุญยืน สุขยั้ง	10,746	พรรคไทยรักไทย
	5	นายประเมิน สวนสมุทร	10,610	พรรคไทยรักไทย
	6	นายประเสริฐ ขจรพฤกษ์	10,228	พรรคไทยรักไทย
	7	นางฟาติมะ คร้ามวงษ์	9,324	พรรคไทยรักไทย
คันทายาว 11 ม.ค. 41	1	นายทวิช อารีเยกิจโกศล	5,301	กลุ่มพลังไทย
	2	นายเชาวลิต ฐปสุวรรณ	5,275	กลุ่มพลังไทย
	3	น.ส.อานวย ปรมาทิกุล	5,223	กลุ่มพลังไทย
	4	นางเทียมจันทร์ อุทัยไพศาลวงศ์	5,197	กลุ่มพลังไทย
	5	นางประทิน สังข์ทอง	5,098	กลุ่มพลังไทย
	6	นายลี ศิริระ	5,015	กลุ่มพลังไทย
	7	นายอภิรักษ์ รำเพย	4,856	กลุ่มพลังไทย

คั่นยาว 10 มี.ค. 45	1	น.ส.อำนวยการ ปรมานกุล	8,130	พรรคไทยรักไทย
	2	นางยุพดี ศรีประสาน	8,115	พรรคไทยรักไทย
	3	นายวิฑูร มารวิชัย	8,070	พรรคไทยรักไทย
	4	นายอภิคม อชินทองคำ	8,038	พรรคไทยรักไทย
	5	น.ส.อภิรมย์ แก้วโชติ	8,017	พรรคไทยรักไทย
	6	นางเทียมจันทร์ อุทัยไพศาลวง	7,731	พรรคไทยรักไทย
	7	นายประเสริฐสุข โต๊ะเก็ง	7,341	พรรคไทยรักไทย
สะพานสูง 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายหวั่งแฮม เสน่หา	6,463	กลุ่มพลังไทย
	2	น.ส.สายพิน คำศรี	6,320	กลุ่มพลังไทย
	3	นายเราะมาน มานชู	6,297	กลุ่มพลังไทย
	4	นายอุดร หิรัญฤทธิ์	6,170	กลุ่มพลังไทย
	5	น.ส.บุปผา ดุลยเสนี	6,162	กลุ่มพลังไทย
	6	นายสาหัส หวังพิทักษ์	6,078	กลุ่มพลังไทย
	7	น.ส.สุกัญญา ดาราฉาย	6,069	กลุ่มพลังไทย
	1	นายอดุลย์ เชะวิเศษ	7,365	พรรคไทยรักไทย
	2	นายเราะมาน มานชู	7,335	พรรคไทยรักไทย
	3	น.ส.สายพิน คำศรี	7,134	พรรคไทยรักไทย
	4	นายอุดร หิรัญฤทธิ์	7,026	พรรคไทยรักไทย
	5	นายชนะ เหมวัน	7,003	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายราวี สิงสาหัส	6,926	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมมาศ มุลทรัพย์	6,901	พรรคประชาธิปัตย์
วังทองหลาง 11ม.ค.41 10 มี.ค. 45	1	นายจิรภัทร ปัญญาเนรมิตดี	7,952	กลุ่มพลังไทย
	2	นายพิชิตชัย ดิลกศรี	7,952	กลุ่มพลังไทย
	3	นางปราณี กันชน	7,947	กลุ่มพลังไทย
	4	นายทินกร นันทรัตน์	7,877	กลุ่มพลังไทย
	5	นายวันต์ วงษ์สันต์	7,873	กลุ่มพลังไทย
	6	นายวีระยุทธ มีนะโยธิน	7,832	กลุ่มพลังไทย
	7	นายบุญธรรม รัตนรอดกิจ	7,776	กลุ่มพลังไทย
	1	นายสมชาย นิยมราช	11,323	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายดำรงค์ สาหรัยวัง	11,282	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายรัตพงษ์ ต่างสุข	1,118	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางพจนา ลำเรียง	11,184	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายบุญเพ็ง บุญแถว	11,121	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายประสิทธิ์ พูลชื่น	11,067	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายเจริญลาภ ปันพินิจ	11,014	พรรคประชาธิปัตย์
สายไหม 11 ม.ค.41	1	พ.อ.อ.บุญพา หินอ่อน	5,465	พรรคประชากรไทย
	2	นายสำราญ แม่นเหมือน	5,277	พรรคประชากรไทย
	3	นายมงคล อุ่มบางตลาด	5,253	พรรคประชากรไทย
	4	นายสมร ชีวะพงษ์	5,133	พรรคประชากรไทย
	5	นายสุรัตน์ ชีวะพงษ์	5,131	พรรคประชากรไทย
	6	นายสมคิด ผลศิลป์	5,103	พรรคประชากรไทย
	7	นายจินดา สุพรรณ	5,001	พรรคชาติพัฒนา

10 มี.ค. 45	1	นายจินดา สุพรรณ	11,271	พรรคชาติพัฒนา
	2	นายทวีศักดิ์ อุ่มบางตลาด	11,216	พรรคชาติพัฒนา
	3	พ.อ.อ.บุญพา หินอ่อน	11,030	พรรคชาติพัฒนา
	4	นายกิตติธัช นาสวน	10,895	พรรคชาติพัฒนา
	5	นายอำนาจ ชัยพรประเสริฐ	10,883	พรรคชาติพัฒนา
	6	นางนวลศรี เสือโรจน์	10,858	พรรคชาติพัฒนา
	7	นายวิเชียร สิตตะวิบูล	10,636	พรรคชาติพัฒนา
หลักสี่ 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นายสิทธิชัย แม้นเจริญ	6,302	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นางนิภาวรรณ จ้อยเอม	6,302	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายวุฒิชัย เนียมมอบปั้น	6,274	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสุทธิพันธ์ คิวพิทักษ์	6,248	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายชาติณรงค์ ธนวัฒน์ไทรภาพ	6,240	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสมานจิตต์ สิงหะไชย	6,233	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายรินทร์ จำรัสฉาย	6,150	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายอรอนพ ขาวนุ่น	9,794	พรรคไทยรักไทย
	2	นายวุฒิชัย เนียมมอบปั้น	9,736	พรรคไทยรักไทย
	3	น.ส.สร้อยทอง ข้าประดิษฐ์	9,523	พรรคไทยรักไทย
	4	นายมนเดช นาคประเสริฐ	9,515	พรรคไทยรักไทย
	5	นางมะลิวรรณ พุทธิชาติ	9,470	พรรคไทยรักไทย
	6	นายชนานันท์ สันทัด	9,162	พรรคไทยรักไทย
	7	นางสมศรี คงสุนทร	8,979	พรรคไทยรักไทย
คลองสามวา 11 ม.ค. 41 10 มี.ค. 45	1	นางสาว หัตถ์สละและ	9,687	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	2	นายชูศิษฐ์ แยมเกษร	9,012	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	3	ส.อ.หญิงสุทิพย์วดี สุขเขียว	8,761	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	4	นายบุญธรรม สร้อยสน	8,680	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	5	นายทวีชัย ประเสริฐกรรม	7,448	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	6	นายมานิต พ่วงรอด	7,412	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	7	นายชนะพล กาจคนอง	7,184	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	1	นายชูชาติ ประเสริฐกรรม	8,607	พรรคไทยรักไทย
	2	นายปัญญา หวังพิทักษ์	8,227	พรรคไทยรักไทย
	3	นายเสนีย์ ชูสงวน	8,152	พรรคไทยรักไทย
	4	นายสุวิทย์ บุญมา	8,107	พรรคไทยรักไทย
	5	นางวรรณมา สังข์ทอง	7,956	พรรคไทยรักไทย
	6	นายปรกรณ์ เบญจรัตน์	7,835	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสลายมาน เจริญช่วง	7,802	พรรคประชาธิปัตย์
พระนคร 26เม.ย.41	1	นายอนันต์ชัย เตชะพิทักษ์ศาสน์	5,842	กลุ่มมตงาน
	2	นางภารดา เพชรจำรัส	5,842	กลุ่มมตงาน
	3	นายสุภชัย ทองผจง	5,828	กลุ่มมตงาน
	4	นายอภิรักษ์ รุดนสุคนธ์	5,809	กลุ่มมตงาน
	5	ร.ต.ต.แสวง แสนสวาท	5,782	กลุ่มมตงาน
	6	นายสุติพงษ์ ธนโกเศศ	5,763	กลุ่มมตงาน
	7	นายชาติชาย วิริยะพานิช	5,500	กลุ่มมตงาน

16 มิ.ย.45	1	นายสุติพงศ์ ธนโกเศศ	11,655	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นางจรรยา ใจจุ่ม	11,345	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายอนันต์ชัย เตชะพิทักษ์ศาสน์	11,316	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายพิชิตชัย แซ่จิ้ง	11,289	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายทวีพร อนุตรพงษ์สกุล	11,283	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายพสธร ศิริเบจวรรณ	11,173	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายวิรัช หนกเล็ก	11,125	พรรคประชาธิปัตย์
ป้อมปราบศัตรูพ่าย 26 เม.ย.41 16 มิ.ย.45	1	นายชาญชัย เบญจศีลรักษ์	5,906	กลุ่มพลังไทย
	2	นางมะลิ วงษ์คุณ	5,876	กลุ่มพลังไทย
	3	นายสมบัติ ศรีอาคาร	5,862	กลุ่มพลังไทย
	4	นายเจริญ มงคลเจริญ	5,850	กลุ่มพลังไทย
	5	น.ส.พรพิมล ตั้งเทียนทอง	5,826	กลุ่มพลังไทย
	6	นายภัทรนันท์ เตือนจันทร์ฉาย	5,751	กลุ่มพลังไทย
	7	นายธงชัย เถียรทอง	5,743	กลุ่มพลังไทย
	1	นายชูเกียรติ เล็กเพชร	10,761	พรรคประชาธิปัตย์
	2	น.ส.สิริกัทร อิงควรานูวัฒน์	10,656	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายวรรณชัย วราศิริกุล	10,482	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายวัฒนา วีรกิจพานิช	10,480	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายภาสกร พฤกษานาน	10,478	พรรคประชาธิปัตย์
	6	น.ส.สุนิย์รัตน์ ยั่งยืนอมรฤทธิ์	10,438	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายกมล พงศ์ภูมิวนิช	10,436	พรรคประชาธิปัตย์
ปทุมวัน 26 เม.ย.41 16 มิ.ย. 45	1	นายนิพนธ์ คันทรง	4,700	กลุ่มพลังไทย
	2	นายจักรพงษ์ เจริญพงศ์	4,620	กลุ่มพลังไทย
	3	นายพันธ์เดิม คณารักษ์	4,580	กลุ่มพลังไทย
	4	นายสมศักดิ์ อัจจุกุล	4,572	กลุ่มพลังไทย
	5	นายสมนึก คำวิลัย	4,528	กลุ่มพลังไทย
	6	นายอนพัทธ์ พุ่มมะลิ	4,524	กลุ่มพลังไทย
	7	นายณพพร คนไทย	4,479	กลุ่มพลังไทย
	1	นายสุรพงษ์ ประดิษฐ์พรกุล	9,856	พรรคประชาธิปัตย์
	2	น.ส.โอปอ ศิริเดช	9,799	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสมชาย กรสิริพักรณ์	9,543	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสนธยา เฟ่งผล	9,517	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายลพ ช่างเรือน	9,496	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสุวิชา ทรงชัยศิริโชติ	9,494	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายวิเชียร ส่งอาภาภรณ์รัตน์	9,395	พรรคประชาธิปัตย์
สัมพันธวงศ์ 26 เม.ย.41	1	นายวีรสิทธิ์ เกียรติมหาคณ	5,144	พรรคประชาธิปัตย์
	2	น.ส.วัชรภรณ์ อาริย์วงศ์	5,135	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสุรเดช ดวงประเสริบดี	5,126	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.อรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	5,113	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายกำธร ชีพชัยอิสระ	5,090	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสมชาติ เลิศลิขิตธนิตกุล	5,025	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายวันชัย เกียรติชัยวุฒิ	4,893	พรรคประชาธิปัตย์

16 มิ.ย. 45	1	น.ส.จตุพร จารุจิตจำเริญ	5,515	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายรังสรรค์ กียปัจจ์	5,373	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายเอก ชูณหะวัณชัย	5,372	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายกฤษดา ขวเลิศสกุล	5,310	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายชินเทพ กลิ่นสืบเชื้อ	5,281	พรรคประชาธิปัตย์
	6	น.ส.สุภาภรณ์ กนกพรกุล	5,223	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสุรเดช ดวงประเสริบดี	4,589	พรรคไทยรักไทย
บางรัก 26 เม.ย.41	1	นายสุกชัย แก้วสิมรด	4,272	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายจิตติ นาคะรัตนกร	4,267	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายศักดิ์สิทธิ์ วรกิจรุ่งโรจน์	4,252	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสุรชัย สิทธิญาณชัย	4,239	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายเจริญชัย พรเทพสุขสม	4,225	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสมศักดิ์ รัตนกั้วนวนวงศ์	4,221	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายพีระพงศ์ ธรรมวรพงศ์	4,200	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสุรชัย สิทธิญาณชัย	8,383	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายเจริญชัย พรเทพสุขสม	8,332	พรรคประชาธิปัตย์
	3	น.ส.วิรงค์รอง น่วมดี	8,253	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.สุภาพรรณ ปังดำรงค์	8,179	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายบรรเจิด แสงจันทร์	8,176	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายคามิน ไชติรัตน์	8,047	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายศักดิ์สิทธิ์ วรกิจรุ่งโรจน์	7,892	พรรคประชาธิปัตย์
ยานนาวา 26 เม.ย.41	1	นางอัมมพันธ์ กรอบเพชร	10,225	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายไพศาล เศตะพราหมณ์	10,119	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายวัฒนา คุ่มรอด	10,064	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสมเกียรติ ปัญญาธรา	10,003	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายเอกศักดิ์ สังขบุญ	9,958	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายดำรงค์ ศรีเดือนดาว	9,922	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายอุทัย กนกภูมิพงศ์	9,881	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายวัฒนาคุ่มรอด	12,464	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายดำรงค์ ศรีเดือนดาว	12,381	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสมเกียรติ ปัญญาธรา	12,163	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายเดชา เศตะพราหมณ์	12,153	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นางนาถนภา กรอบเพชร	12,086	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายบุญโรจน์ อัสวพนากิจ	12,078	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายอุทัย กนกภูมิพงศ์	12,067	พรรคประชาธิปัตย์
สาทร 26 เม.ย.41	1	นายชาญชัย บริบูรณ์ธวัฒน์	11,118	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายต่อพงษ์ พุทธบูชา	11,099	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายศุภชัย ชัยพรเรืองเดช	11,040	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายไพรินทร์ ปุญศิริ	10,969	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายอรุณ สุทธิชาติ	10,902	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายชลธาร ศิลประภา	10,827	พรรคประชาธิปัตย์
	7	ร.ต.ท.ประสิทธิ์ สุทธิชาติ	10,792	พรรคประชาธิปัตย์

16 มิ.ย. 45	1	นายอรุณ สุทธิชาติ	13,814	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายไพรินทร์ ปุณศิริ	13,766	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายชาญชัย บริบูรณ์ธนวัฒน์	13,557	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางสุดา สุวิชาโสภณ	13,473	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายศุภชัย ชัยพรเรืองเดช	13,443	พรรคประชาธิปัตย์
	6	ร.ต.ท.ประสิทธิ์ สุทธิชาติ	13,439	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายต่อพงษ์ พุทธบูชา	13,397	พรรคประชาธิปัตย์
บางคอแหลม 26 เม.ย.41	1	นายคิลปชัย อับดุลเลาะห์	11,959	กลุ่มพลังไทย
	2	นายพงศ์ศักดิ์ สาโรวาท	11,836	กลุ่มพลังไทย
	3	นายบัลลังก์ นันทวิชรินทร์	11,750	กลุ่มพลังไทย
	4	นางอุดมลักษณ์ จันทร์มา	11,665	กลุ่มพลังไทย
	5	นายสุติน อับดุลเลาะมาน	11,662	กลุ่มพลังไทย
	6	น.ส.มณี ดิลกศักยวิฑูร	11,627	กลุ่มพลังไทย
	7	นายทวี ประมวล	11,512	กลุ่มพลังไทย
	1	นางนิรมล ไตรจักรกุล	12,199	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายบัลลังก์ นันทวิชรินทร์	11,801	พรรคไทยรักไทย
	3	น.ส.สุดาณี แก้วทอง	11,758	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.ยุพดี เกียรติสังวร	11,748	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมเกียรติ อโนทัยสินทวี	11,733	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายชัยรัตน์ สมอ	11,632	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายประสงค์ ผลพิชน์	11,588	พรรคประชาธิปัตย์
ดุสิต 26 เม.ย.41	1	นายอัศวิน ต้นวีรพงษ์ศิริ	7,132	กลุ่มมดงาม
	2	น.ต.สร้อย สร้อยศรี	7,064	กลุ่มมดงาม
	3	ร.ต.ต.จวง ญวงษ์ศรี	7,044	กลุ่มมดงาม
	4	นายไชยยศ เรืองใจ	6,999	กลุ่มมดงาม
	5	นายจำเนียร ผิวขำ	6,998	กลุ่มมดงาม
	6	นายสุเทพ ศิริวงศันภา	6,980	กลุ่มมดงาม
	7	นายไพฑูรย์ วงศ์สุวรรณ	6,949	กลุ่มมดงาม
	8	น.ส.ปิยาณี กังวาลกุล	5,597	กลุ่มพลังไทย
	1	นายไชยยศ เรืองใจ	10,062	พรรคไทยรักไทย
	2	นายอัศวิน ต้นวีรพงษ์ศิริ	10,038	พรรคไทยรักไทย
	3	ส.อ.วิมล วงษ์แสงจันทร์	10,031	พรรคไทยรักไทย
	4	นายวิเชียร เย็นทรวง	9,926	พรรคไทยรักไทย
	5	นายวิชาญ หงส์นฤชัย	9,742	พรรคไทยรักไทย
	6	จ.ส.อ.มนัส สุวรรณพานิช	9,582	พรรคไทยรักไทย
	7	น.ส.จันทรา เอมมณีรัตน์	9,355	พรรคไทยรักไทย
	8	นายชัยวุฒิ อักษรสิทธิ์	8,991	พรรคไทยรักไทย
บางซื่อ 26 เม.ย.41	1	นายสุรเลิศ ไวย์ลิกรี	13,083	กลุ่มมดงาม
	2	นางมณฑนา สาครบุตร	12,971	กลุ่มมดงาม
	3	นายสุรพล ศิริสุทธิเดช	12,904	กลุ่มมดงาม
	4	น.พ.สุกิจ จำปาเงิน	12,814	กลุ่มมดงาม
	5	นายณรงค์ อุ่นแพทย	12,668	กลุ่มมดงาม

16 มิ.ย.45	6	นายศราวุฒิ บุตรวงศ์	12,563	กลุ่มมตงาน
	7	นายประพัฒน์ เจริญสุข	12,551	กลุ่มมตงาน
	8	นายมงคล ผลพานิชย์	12,542	กลุ่มมตงาน
	1	นายเกียรติคุณ บุญมี	16,119	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสุรเลิศ ไวยสิกริ	16,041	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายวัลลภ มุ่งเยียวยา	15,513	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายชูศักดิ์ ปลอดจินดา	15,441	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมบัติ ทองอร่าม	15,440	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นางชั้น ทองเพ่งพิศ	15,341	พรรคประชาธิปัตย์
พญาไท 26 เม.ย.41	7	นายวิรัตน์ ปั่นแต่ง	15,330	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายสุกิจ จำปาเงิน	15,307	พรรคประชาธิปัตย์
16 มิ.ย. 45	1	นายอาณัติ ปัทมาคม	5,501	กลุ่มมตงาน
	2	นายนำชัย นุ่มจันทร์	5,488	กลุ่มมตงาน
	3	นายวีรชัย พิษขุนทด	5,415	กลุ่มมตงาน
	4	นายพรชัย ธาตวากร	5,351	กลุ่มมตงาน
	5	นายพีรพล กนกวลัย	5,350	กลุ่มมตงาน
	6	นายนิเวศน์ เอกเลิศล้ำตระกูล	5,276	กลุ่มมตงาน
	7	นางพัทยา คำนวณทิพย์	5,270	กลุ่มมตงาน
	1	นางศรีสุรางค์ ลิ้ม	5,945	พรรคไทยรักไทย
	2	นางสุรีย์ พรประดิษฐ์	5,863	พรรคไทยรักไทย
	3	นายทรงศักดิ์ ทัพพันธุ์	5,855	พรรคไทยรักไทย
	4	นายอดิศร รักขวงค์	5,831	พรรคไทยรักไทย
	5	นางนราพรรณ เต็มนะหลี่	5,789	พรรคไทยรักไทย
	6	นายกนกทัฬ รุ่งจิตตากานต์	5,751	พรรคไทยรักไทย
	7	นายอรณพ วัฒนสารวิชช์	5,523	พรรคไทยรักไทย
ราชเทวี 26เม.ย.41	1	นายโปรง บัวแย้ม	5,302	กลุ่มมตงาน
	2	นายอัศวิน ชำมะโน	5,179	กลุ่มมตงาน
	3	นายอนันต์ ชำมะโน	5,090	กลุ่มมตงาน
	4	นายทวีรัชฎ์ รัชไชยบุญ	4,968	กลุ่มมตงาน
	5	นายอมรฤทธิ์ รักชิตธนะ	4,959	กลุ่มมตงาน
	6	นายสุนันท์ บุปผเวส	4,884	กลุ่มมตงาน
	7	นายพรเทพ พงศ์วินทร์	4,776	กลุ่มมตงาน
	1	นายสมโภชน์ แก่นทองแดง	6,638	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายชโล เอี่ยมโหมด	6,634	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายอัศวิน ชำมะโน	6,598	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายธนาวิทย์ ฤทธิศรี	6,534	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายโปรง บัวแย้ม	6,498	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสุนันท์ บุปผเวส	6,453	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายอนันต์ ชำมะโน	6,437	พรรคประชาธิปัตย์
ห้วยขวาง 26เม.ย.41	1	นายสุนทร ผลสุข	7,233	กลุ่มมตงาน
	2	นายจำแลง มูลิกะ	7,014	กลุ่มมตงาน
	3	นายนรินทร์ เรียนวัฒนา	6,977	กลุ่มมตงาน
	4	นายกลยุทธ อินทรแป้น	6,863	กลุ่มมตงาน
	5	นายจำลอง เพชรมณี	6,835	กลุ่มมตงาน

16 มิ.ย. 45	6	นายชาญวุฒิ บุญเลิศ	6,582	กลุ่มมตงาน
	7	นายพรพล บุญนาค	6,510	กลุ่มมตงาน
	1	นายสุนทร ผลสุข	10,732	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายวิสุทธิ์ พุกพัฒนาชัย	10,657	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายน้อม วงศ์เบ็ญสัจจ์	10,534	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายรินทร์ เรือนวัฒนา	10,505	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายจำลอง เพชรมณี	10,467	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายวันชัย สุบสร้อยสิน	10,270	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายกลยุทธ อินทรแป้น	10,012	พรรคประชาธิปัตย์
พระโขนง 26เม.ย.41	1	น.ส.อรรณพ โพธิ์ศรี	8,888	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายตรีสิทธิ์ ศิริวรรณ	8,763	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสุริยะ บุขรารัตนโกเมน	8,729	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางปรียาภา คำจร	8,658	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายอาคม สุทธากร	8,575	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายปรีชา จันทร์ทรง	8,449	พรรคประชาธิปัตย์
	7	พ.อ.อ.ประกิจ อินทร์อ่อน	8,285	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นางปรียาภา คำจร	8,970	พรรคไทยรักไทย
	2	นายตรีสิทธิ์ ศิริวรรณ	8,946	พรรคไทยรักไทย
	3	น.ส.อรรณพ โพธิ์ศรี	8,900	พรรคไทยรักไทย
	4	นางประไพพรรณ วรเกริกกุลชัย	8,691	พรรคไทยรักไทย
	5	นายชาญเชษฐ อเนกธนบุลย์	8,567	พรรคไทยรักไทย
	6	นายพีระ พริ่งกลาง	8,338	พรรคไทยรักไทย
	7	นายอานนต์ ชินเวโรจน์	7,861	พรรคไทยรักไทย
ประเวศ 26 เม.ย.41	1	นายหล้า เรืองรุ่งโรจน์	12,549	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสมคิด เจริญสุข	12,350	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสมชาย อ่างศรีสุข	12,132	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายกิตติพงษ์ เจียมกิจรุ่ง	12,018	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายกำกับ เบญญาพล	11,990	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายไชยณรงค์ ทรงศิริ	11,884	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสำอองค์ ทิพวัลย์	11,623	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสมคิด เจริญสุข	16,297	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายอภิชัย ปันวงศ์รอด	16,023	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายณัฐกฤต เงินฉาย	15,934	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายกำกับ เบญญาพล	15,787	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายกิตติพงษ์ เจียมกิจรุ่ง	15,740	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายไชยณรงค์ ทรงศิริ	15,556	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสำอองค์ ทิพวัลย์	14,672	พรรคประชาธิปัตย์
คลองเตย 26เม.ย.41	1	นายเจน หิมะทองคำ	8,887	กลุ่มมตงาน
	2	นายสมเกียรติ สีแดง	8,468	กลุ่มมตงาน
	3	นางมาลินี วงศ์ลัทธิเจริญ	8,466	กลุ่มมตงาน
	4	นายอดิธร ศรีประเสริฐ	8,432	กลุ่มมตงาน
	5	นายถวิล เขมา	8,367	กลุ่มมตงาน
	6	นายสมพร ประสพผล	8,297	กลุ่มมตงาน
	7	นายสุรัชย์ จันทน์สมบูรณ์	8,043	กลุ่มมตงาน

16มิ.ย.45	8	นายบำรุง สุขไย	8,029	กลุ่มมตงาน
	1	นายเจน หิมะทองคำ	9,159	พรรคไทยรักไทย
	2	นางมาลินี วงศ์ไจริญ	8,608	พรรคไทยรักไทย
	3	นายสมเกียรติ สีแดง	8,411	พรรคไทยรักไทย
	4	น.ส.ทศชม สุนทรปิยะกุล	8,358	พรรคไทยรักไทย
	5	นายอำนาจ สิทธิโชค	8,230	พรรคไทยรักไทย
	6	นายวิทยา เลิศอำไพ	7,945	พรรคไทยรักไทย
หนองจอก 26 เม.ย.41	7	นายจตุรนต์ อังกรวัชรพันธุ์	7,913	พรรคไทยรักไทย
	1	นายไพโรจน์ อิศระเสรีพงษ์	13,711	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	2	นายสราวุธ ทับแล	13,060	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	3	นายณรงค์ รสมี	12,986	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายวันดี กระโจมทอง	12,538	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายละเต็บ มูฮำหมัด	11,674	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายอุดร พันธุ์สอาด	11,572	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสมภาพ นิยมธรรมรัตน์	11,302	กลุ่มบ้านมิตรภาพ
	1	นายไพโรจน์ อิศระเสรีพงษ์	11,245	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสมยศ หวังอัปเดตเลาะ	10,863	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายดิเรก สุมาลัยศักดิ์	9,609	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสถาพร สุนัยสาทร	9,106	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายเชาวฤทธิ์ พรหมดี	8,954	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายบุญเหลือ สมานตระกูล	8,688	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายณรงค์ รสมี	8,535	พรรคไทยรักไทย
ธนบุรี 26 เม.ย.41	1	นายประสาน เลิศสุชีเกาม	13,301	กลุ่มมตงาน
	2	นายสมเกียรติ กันทรารวากร	13,082	กลุ่มมตงาน
	3	นายสมชาย เตมีศิลป์	13,020	กลุ่มมตงาน
	4	น.ส.ประภาศรี กรองการณย์	12,983	กลุ่มมตงาน
	5	นายธนาสาร สุวรรณชัยทัศน์	12,684	กลุ่มมตงาน
	6	นายรัชต์ โกญจนาท	12,646	กลุ่มมตงาน
	7	นายบุญไชย สิริศรีสัมพันธ์	12,460	กลุ่มมตงาน
	8	นายสุวรรณ เอี่ยมสุขนันท์	12,365	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสมเกียรติ กันทรารวากร	13,304	กลุ่มมตงาน
	2	นายสมชาย เตมีศิลป์	12,887	กลุ่มมตงาน
	3	นายบุญไชย สิริศรีสัมพันธ์	12,875	กลุ่มมตงาน
	4	นายสุวรรณ เอี่ยมสุขนันท์	12,792	กลุ่มมตงาน
	5	นายรัชต์ โกญจนาท	12,721	กลุ่มมตงาน
	6	นายสุบิน พันธุ์ทุมสาร	12,530	กลุ่มมตงาน
	7	นายวันชัย วัฒนมงคล	12,434	กลุ่มมตงาน
	8	นายนิพนธ์ จิตตังธรรมกุล	12,049	กลุ่มมตงาน
คลองสาน 26 เม.ย.41	1	นายชิงชัย บัณฑราภินันท์	10,271	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายพิสุทธิ์ อนุชาชาติ	10,064	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสมศักดิ์ ตันตินราศักดิ์	9,984	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายวิจิตร ตุ่มกลีบ	9,928	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมชาย เต็มไพบูลย์กุล	9,915	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายเพิ่มยศ ม่วงมณี	9,730	พรรคประชาธิปัตย์

16 มิ.ย.45	7	นายประดิษฐ์ วานิชนันท์	9,562	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสมชาย เต็มไพบูลย์กุล	10,426	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายประดิษฐ์ วานิชนันท์	10,345	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายวิมล แดมพยัคฆ์	10,315	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายเพิ่มยศ ม่วงมณี	10,217	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายพนิตยศักดิ์ นันทาพนิชย์กุล	10,044	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายวิชัย ปรีทวงศากร	9,866	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายพิสุทธิ์ อนุชาชาติ	9,828	พรรคประชาธิปัตย์
26 เม.ย.41 16 มิ.ย.45	1	นายบุญเกียรติ จิรังนิมิตสกุล	9,502	กลุ่มมตงาน
	2	นายเจริญ เฟื่องอักษร	9,501	กลุ่มมตงาน
	3	นายบุญเกียรติ เจนบุญลาก	9,468	กลุ่มมตงาน
	4	นายเสน่ห์ สนวนพราย	9,315	กลุ่มมตงาน
	5	นายประกิจ ศุภวิทยาโกศล	9,311	กลุ่มมตงาน
	6	นายจิรศักดิ์ ขำแสง	9,283	กลุ่มมตงาน
	7	นายประสิทธิ์ ปฐมรัตน์	9,273	กลุ่มมตงาน
	8	นายสุวิทย์ โกวิทเจริญสุข	9,270	กลุ่มมตงาน
	1	นายวรินทร์ มัสไอดี	13,478	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายหฤทัย ปัทมานนท์	13,360	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายเพ็ญ พรชกรกิจกุล	13,252	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายผาด นิสัยชล	13,035	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมเกียรติ กิตติมิ่งมงคล	13,026	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสว่าง ทิพย์ขวัญ	12,998	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายบุญมา สัมพัตร	12,970	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายอร่าม เปลี่ยนคารมย์	12,703	พรรคประชาธิปัตย์
บางพลัด 26เม.ย.41 16มิ.ย.45	1	นายมานิช เพ็ชรทองคำ	7,847	กลุ่มมตงาน
	2	นางวิภา ผ่องอักษร	7,838	กลุ่มมตงาน
	3	นายบริพัตร ภูมิสิงห์ชัย	7,748	กลุ่มมตงาน
	4	น.ส.กานต์มณี ธารรัตน์ะ	7,693	กลุ่มมตงาน
	5	นายมนูญ นกยูงทอง	7,586	กลุ่มมตงาน
	6	นางศรีณีย์ นิยมสถาน	7,505	กลุ่มมตงาน
	7	นายศีลธรรม พัชรประกาย	7,454	กลุ่มมตงาน
	1	นายอดุลย์ โยธาสุมุท	11,318	พรรคประชาธิปัตย์
	2	น.ส.สุภาวดี ทองทิพย์	11,192	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นางปัญญวร อรุณเรืองศิริเลิศ	11,019	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายเอกพล ยวงนาค	10,927	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายศุภกิตติ สุนันธปรีย์	10,696	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายกำจัด สังฆะศรี	10,648	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายจาดรงค์ พงพงค์พันธุ์	10,615	พรรคประชาธิปัตย์
บางกอกใหญ่ 26เม.ย.41	1	นายสมชาย เทียมเมือง	8,938	กลุ่มมตงาน
	2	นายชัยชาญ ช่วยชู	8,816	กลุ่มมตงาน
	3	นายสัจจ เอกา	8,816	กลุ่มมตงาน
	4	นายอัศรเดช วรศรี	8,671	กลุ่มมตงาน
	5	นางรุ่งทิพา เลิศสุภิเกษม	8,656	กลุ่มมตงาน
	6	นายมีศักดิ์ ชมภูสาร	8,447	กลุ่มมตงาน

16 มิ.ย.45	7	นายประถมพันธ์ คำนักดิษฐ์	8,356	กลุ่มมตงาน
	1	นายสมชาย เทียมเมือง	12,277	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสุภชัย ทองผจง	12,213	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายชัยชาญ ช่วยชู	12,209	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางรุ่งทิพา เลิศสุภิเกษม	12,186	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายมีศักดิ์ ชมพุสสาร	12,077	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายประถมพันธ์ คำนักดิษฐ์	12,020	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสงัด เอกา	11,678	พรรคประชาธิปัตย์
16 มิ.ย.45	1	นายกิตติศักดิ์ เต้าประเสริฐ	13,625	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายธนพนธ์ ดอนอ้อย	13,349	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นางกุลยา งามพรสุขสวัสดิ์	13,178	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายธนู ปิ่นบริสุทธิ์	12,976	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสนั่น ปรางามเปล่ง	12,639	พรรคประชาธิปัตย์
	6	พลานันต์ เลิศทวีวัฒนา	12,398	พรรคมวลชน
	7	นายอภิรมย์ นาราช	12,383	พรรคมวลชน
	1	นายกิตติศักดิ์ เต้าประเสริฐ	16,625	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสมเกียรติ ปิติตศพร	16,609	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสมชาย ฟ้าขาว	16,260	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายทองสุข เขียนดวงจันทร์	15,931	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสงวน พันธุ์อำนาจ	15,709	พรรคไทยรักไทย
	6	นายสมเกียรติ แก้วสุนนท์	15,616	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายบุญชู ชาญชัยยุทธสกุล	15,345	พรรคประชาธิปัตย์
16มิ.ย.45	1	นายยอน ใจสุวรรณ	7,345	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายวินัย ม่วงไช้	7,300	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายบุญสุข คุ่มผิวดำ	7,055	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายแสงชัย จันทรทอง	6,951	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมชาย ใจสุวรรณ	6,932	กลุ่มพลังไทย
	6	นายไพศาล แม่นสมุทรใจ	6,913	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายนพดล ฉายชัยภูมิ	6,716	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสมนึก มอญตะ	14,061	พรรคไทยรักไทย
	2	นายสมชาติ ลอรัตน์เรืองกิต	13,895	พรรคไทยรักไทย
	3	นายบุญสุข คุ่มผิวดำ	13,696	พรรคไทยรักไทย
	4	นายยอน ใจสุวรรณ	13,561	พรรคไทยรักไทย
	5	นายบุญสืบ หุยะพันธุ์	12,998	พรรคไทยรักไทย
	6	นายวินัย ม่วงไช้	12,941	พรรคไทยรักไทย
	7	นายนพดล ฉายชัยภูมิ	12,841	พรรคไทยรักไทย
จอมทอง 26เม.ย.41	1	นายสำราญ ตลับเพชร	16,215	กลุ่มมตงาน
	2	นายวีระวัฒน์ เตชะโสภณมณี	16,152	กลุ่มมตงาน
	3	นายธีระสาร จิตกล้า	16,044	กลุ่มมตงาน
	4	นายไพศาล ผลวิริยะนนท์	15,940	กลุ่มมตงาน
	5	นายกิตติ เลาหละม้าย	15,850	กลุ่มมตงาน
	6	นายสุรัตน์ สถิตางกูร	15,849	กลุ่มมตงาน
	7	นายธวัชชัย เทียนจวง	15,547	กลุ่มมตงาน
	8	นายเลียง ใจเลียง	15,537	กลุ่มมตงาน

16 มิ.ย.45	1	นางนันทพร วีรกุลสุนทร	16,475	พรรคไทยรักไทย
	2	นายเกียรติกร วัฒนมงคล	15,719	พรรคไทยรักไทย
	3	นายชินนทร เสาวดี	14,937	พรรคไทยรักไทย
	4	นายวิรัตน์ บุญพิทักษ์	14,683	พรรคไทยรักไทย
	5	นายเลียง ใจเลียง	14,235	พรรคไทยรักไทย
	6	นายสุรัตน์ สติธางกูร	14,050	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมศักดิ์ บัวเพชร	13,964	พรรคไทยรักไทย
	8	นายวิเชียร เทศมาสา	13,181	พรรคไทยรักไทย
ตลิ่งชัน 26 เม.ย.41 16มิ.ย.45	1	นายประจวบ งามปลั่ง	8,742	พรรคประชาธิปัตย์
	2	จ.ส.อ.ทวี อยู่แจ้ง	8,694	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายจรัส แก้วเหล็ก	8,556	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางบุญมา ยินดีธรรม	8,438	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายวรภัทร สุนทรพลิน	8,331	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายอิทธิกร ปริญญาจารย์	8,320	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายไชยณรงค์ ล้อทองศักดิ์	8,266	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายพสุ กิ่งลิ้มตัน	7,079	พรรคประชากรไทย
	2	นายสมคิด ชุ่มปลั่ง	7,012	พรรคประชากรไทย
	3	นางพรทิพา สร้อยสุวรรณ	6,984	พรรคไทยรักไทย
	4	นายสุทธิศักดิ์ ม่วงทอง	9,916	พรรคประชากรไทย
	5	นายอรรถ ก้นภัย	6,871	พรรคประชากรไทย
	6	นายจรัส แก้วเหล็ก	6,859	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นางฉัฐภรณ์ พลับศิริ	6,835	พรรคประชาธิปัตย์
ราษฎร์บูรณะ 26 เม.ย.41 16มิ.ย.45	1	นายเสวก บุญอรณะ	6,086	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นางอรพรรณ ยอดจันทร์	6,047	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายดิศักดิ์ ชัยชนะ	5,902	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายมงคล โค้ววทันะวงษ์รักษ์	5,819	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายชวลิต ศิริกัณฐกุล	5,730	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสุวรรณ เสรีกลสิน	5,684	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสินชัย เจริญวัลย์	5,591	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายวิสูตร บุณะรักษัธรรม	10,516	พรรคไทยรักไทย
	2	นายณรงค์ สิ้นปัญญา	10,325	พรรคไทยรักไทย
	3	นายสันต์ ธรรมคุติ	10,224	พรรคไทยรักไทย
	4	นายบัญชา อีโรภาส	10,129	พรรคไทยรักไทย
	5	นายทวีศักดิ์ สระทองคำ	10,060	พรรคไทยรักไทย
	6	นายชาติชาย ปัตตะพงศ์	9,944	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสุรวิทย์ สอนชิต	9,770	พรรคไทยรักไทย
หนองแขม 26เม.ย.41 16 มิ.ย.45	1	นายนิกร ชิมรส	12,677	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายพรชัย เพชรชู	12,106	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายฮารุน มุหมัดอาลี	12,103	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายสมคิด ผลหว่า	11,930	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายกวี ปานเกษม	11,716	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นางอุบล ตูลย์วณิชโรจน์	11,636	พรรคมวลชน
	7	นายพวง ปาริยอม	11,544	พรรคมวลชน
	1	นายสรยุทธ เตนดำรงกุล	14,232	พรรคประชากรไทย

	2	นายพวง ปานยิ้ม	14,104	พรรคประชากรไทย
	3	นายนิกร ชิมรส	13,951	พรรคประชากรไทย
	4	นายธีรสิริย์ สะอาด	13,811	พรรคประชากรไทย
	5	นายประเสริฐ นิลถนอม	13,610	พรรคประชากรไทย
	6	นายอุดม สอนสมยุค	12,979	พรรคประชากรไทย
	7	นายจิตติวัชร เลิศผกากุล	12,675	พรรคประชากรไทย
ดินแดง 26 เม.ย.41	1	นายณรงค์ศักดิ์ สิทธิพรหม	13,452	กลุ่มพลังไทย
	2	นายกระเชม กันตมณี	13,284	กลุ่มพลังไทย
	3	นายวินัย ไชยสาส์	13,047	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายวิเชียร รางสาท	12,931	กลุ่มพลังไทย
	5	นายไพรัช ชัยชาญ	12,893	กลุ่มพลังไทย
	6	นายมานะ ภูมิสุวรรณ	12,888	กลุ่มพลังไทย
	7	นายประวิทย์ ถืออยู่	12,870	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นางจรรวณ อ่ำไพ	12,860	กลุ่มพลังไทย
16 มิ.ย.45	1	นายโรจน์ไพศาล ไชยศาลี	13,913	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายประวิทย์ พรหมทอง	13,727	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายธีระศักดิ์ เกณฑ์โรจน์	13,711	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นางนงลักษณ์ นกต้อ	13,534	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายพรศักดิ์ พิษณุเลิศชาญ	13,508	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายศุภชัย ประวัติบริสุทธิ์	13,246	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายชวลิต เทียรเดช	13,153	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายณรงค์ศักดิ์ สิทธิพรหม	12,907	พรรคไทยรักไทย
สวนหลวง26 เม.ย.41	1	นายพงษ์ศักดิ์ ฉายสุวรรณ	7,937	กลุ่มมตงาน
	2	นายสมศักดิ์ อนันตสูตร	7,843	กลุ่มมตงาน
	3	นายกีปลี ขุนสมาน	7,843	กลุ่มมตงาน
	4	นางเรณู และอรุณ	7,849	กลุ่มมตงาน
	5	นายณัฐวุฒิ หมดนุรักษ์	7,802	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสัน โกศล	7,559	กลุ่มมตงาน
	7	นายสุธี สากลวารี	7,509	พรรคประชาธิปัตย์
16 มิ.ย. 45	1	นายปรีชา ม่วงดี	12,423	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายไพศาล มะลูลีม	12,229	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นางเสาวณีย์ เอกจันทร์	12,227	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายฮาซัน มะหะมาน	12,142	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายประมาน ปานเหล็ง	12,141	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายสมชาย ทรัพย์พจน์	11,897	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นางวิภาวัลย์ พรหมขำ	11,887	พรรคประชาธิปัตย์
บางแค 26เม.ย.41	1	นายบุญมี ถนอมมา	13,252	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายจินดา พุ่มพฤษ	12,591	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายพงศ์บัณฑิต วิเศษคุณธรรม	12,522	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายชรัตน์ ธรรมการภักดี	12,384	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสมเกียรติ เลิศวิเชียร	12,224	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นางนวล อ่วมเปี่ยม	12,129	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสุรพันธ์ พึ่งธรรม	11,863	พรรคประชาธิปัตย์
	8	นายธนารักษ์ สุขดี	11,131	พรรคประชาธิปัตย์

16 มิ.ย. 45	1	นายสี เล็งมา	18,267	พรรคไทยรักไทย
	2	นายธงชัย เปี่ยมลิทธิ	17,449	พรรคไทยรักไทย
	3	นางเจริญ สุขสวัสดิ์	16,048	พรรคไทยรักไทย
	4	นายสมาน แสงอ่อน	15,484	พรรคไทยรักไทย
	5	นายศุภกร บัวสาย	15,103	พรรคไทยรักไทย
	6	นายจำรัส ทองม่วง	15,082	พรรคไทยรักไทย
	7	นายกรวิชัย แจ้งไพ	14,715	พรรคไทยรักไทย
	8	นายกุลยา งามพรสุขสวัสดิ์	14,677	พรรคไทยรักไทย
16 มิ.ย. 45	1	นายสมพร คงโคริต	8,736	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายวิชัย เกียรติสามัคคี	8,704	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายเสงี่ยม กลิ่นขจร	8,539	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.วิณารณ ม่วงศิริ	8,417	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายผล พลายนันท์	8,409	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายณัฐชาเชษฐ ดิษฐโทรทัศน์	8,359	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายณรงค์ ไตรีน	8,331	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายสาทร ม่วงศิริ	8,672	พรรคไทยรักไทย
	2	นายผล พลายนันท์	8,039	พรรคไทยรักไทย
	3	นายแมน กล่อมบรรจง	7,892	พรรคไทยรักไทย
	4	นายทวี เอมชานา	7,799	พรรคไทยรักไทย
	5	นายศักดิ์ไชย จรไชย	7,797	พรรคไทยรักไทย
	6	นายวิชาญ เรืองกลิ่น	7,632	พรรคไทยรักไทย
	7	นายสมชาย ไพบูลย์	7,403	พรรคไทยรักไทย
16 มิ.ย.45	1	นายสุรินทร์ เกิดสำราญ	6,409	กลุ่มมตงาน
	2	นายเอกพล พุฒขาว	6,258	กลุ่มมตงาน
	3	น.ส.กฤษณา สุเทพากุล	6,239	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายประทักษ์ ศิริสุนทรินท์	6,195	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายศักดิ์ชัย กิตติธำกรณ	6,159	กลุ่มมตงาน
	6	นายสมศักดิ์ ฉายายน	6,128	กลุ่มมตงาน
	7	นายสุรพล เพ็งรักษ์	6,022	กลุ่มพลังไทย
	1	นายมังกร สุวรรณพฤษา	8,220	พรรคไทยรักไทย
	2	นายกวีวงศ์ อยู่วิจิตร	7,940	พรรคไทยรักไทย
	3	นายสุรพล เพ็งรักษ์	7,910	พรรคไทยรักไทย
	4	นายประสิทธิ์ ทุนวงษ์	7,834	พรรคไทยรักไทย
	5	นายสุรวุฒิ เย็นนะสา	7,537	พรรคไทยรักไทย
	6	น.ส.ดิษยา นวกุลชัย	7,380	พรรคไทยรักไทย
	7	นายเฉลิมพล สิริวัฒน์	6,960	พรรคไทยรักไทย
16 มิ.ย. 45	1	นายจรรยา พุ่มดอกไม้	9,729	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายสมาน เดชะชีพ	9,578	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายสงเสริม ทรงเต๊ะ	9,403	พรรคประชาธิปัตย์
	4	น.ส.สิริพร จิตไชโย	9,263	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายประสิทธิ์ รักสกลาม	9,258	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายจิระวัสส์ เต็มจิระธรณี	9,203	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายบัญชา บุญชม	9,007	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายจรรยา พุ่มดอกไม้	11,829	พรรคประชาธิปัตย์

	2	นายสมาน เดชะชีพ	11,701	พรรคประชาธิปัตย์
	3	น.ส.สิริพร จิตติไชโย	11,434	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายจิระวัสส์ เต็มจิระเศรษฐี	11,434	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายสงเสริม ทรงเต๊ะ	11,430	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายบัญชา บุญชม	11,403	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายประสิทธิ์ รักสกลาม	11,351	พรรคประชาธิปัตย์
ทวีวัฒนา 26เม.ย.41 16 มิ.ย.45	1	นายเทอดวุฒิ ฤทธิดี	6,192	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายดวง พุ่มมาลี	6,161	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายพนพรพรพ์ ปคุณพลสิน	6,023	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายประพันธ์พงษ์ แดงพิศ	6,002	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นางแนนน้อย ธรรมายัน	5,942	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายชัยสิทธิ์ ดันธนาสุวัฒน์	5,383	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสมบุญ คำคม	5,784	พรรคประชาธิปัตย์
	1	นายนารินทร์ ทองอยู่	9,435	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นางส้มแก้ว แจ่มประเสริฐ	9,151	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายดวง พุ่มมาลี	9,100	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายพนพรพรพ์ ปคุณพลสิน	8,927	พรรคประชาธิปัตย์
	5	นายทอง รุ่งแสง	8,924	พรรคประชาธิปัตย์
	6	นายชัยสิทธิ์ ดันธนาสุวัฒน์	8,615	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายประพันธ์พงษ์ แดงพิศ	8,425	พรรคประชาธิปัตย์
ทุ่งครุ 26 เม.ย.41 16 มิ.ย. 45	1	นายดำรงค์ ไมดิน	4,750	กลุ่มมตงาน
	2	นายอำนาจ อภิรักษ์สิลพล	4,683	กลุ่มมตงาน
	3	นายบุญมา พิกทิม	4,677	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายก่อเกียรติ โพธิ์ดำ	4,619	กลุ่มมตงาน
	5	นายสวัสดิ์ บุญรัตน์	4,539	กลุ่มมตงาน
	6	น.ส.ประณี ธรรมนิยม	4,512	กลุ่มมตงาน
	7	นายณรงค์ ปิณฑรัตน์วิบูลย์	4,492	กลุ่มมตงาน
	1	นายโชคชนะ โพธิ์เงิน	7,312	พรรคประชาธิปัตย์
	2	นายวันชัย เปี่ยมสวัสดิ์	7,224	พรรคประชาธิปัตย์
	3	นายอนิรุทธิ์ นุชมี	7,057	พรรคประชาธิปัตย์
	4	นายศิริพงษ์ เย็นอังกูร	7,017	พรรคไทยรักไทย
	5	นายกมล คำสุวรรณ	6,830	พรรคไทยรักไทย
	6	น.ส.สุดใจ สิงห์ครุ	6,824	พรรคประชาธิปัตย์
	7	นายสุรวิทย์ วรรณศิริกุล	6,612	พรรคไทยรักไทย

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541 และ ปี 2545

สรุปสถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	10 ส.ค.2518	1,921,701	266,266	13.86	12,627	4.74
2	14 พ.ย.2528	2,831,250	981,222	34.65	30,167	3.08
3	7 ม.ค.2533	3,201,188	1,147,576	35.85	39,029	4.40
4	19 เม.ย.2535	3,309,029	761,683	23.02	7,627	1.00
5	2 มิ.ย.2539	3,625,638	1,578,061	43.53	23,472	1.49
6	23 ก.ค.2543	3,817,456	2,247,308	58.87	30,508	1.36

ที่มา : กองปกครองและงานทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

สรุปสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	10 ส.ค.2518	1,921,701	266,266	13.86	17,683	6.64
2	14 พ.ย.2528	2,820,629	977,665	34.66	64,375	6.60
3	22 พ.ค.2531 (ซ่อมเขตบางเขน)	332,050	54,018	16.26	1,521	2.82
4	12 มิ.ย.2531 (ซ่อมเขตบางเขน)	341,652	50,881	14.89	1,136	2.23
5	11 ธ.ค.2531 (ซ่อมเขตหนองแขม)	37,896	12,311	32.49	619	5.03
6	7 ม.ค. 2533	3,183,511	1,138,771	35.77	37,899	3.33
7	19 เม.ย.2535 (ซ่อมเขตประเวศ และเขตภาษีเจริญ)	67,877 85,125	15,306 27,293	22.55 32.06	698 1,025	4.56 3.76
8	6 มี.ค. 2537	3,372,090	718,042	21.29	45,140	6.29
9	26 เม.ย.2541	3,707,835	1,128,042	30.43	58,319	5.17
10	11 ก.พ. 2544 (ซ่อม 8 เขต)	454,133	113,472	24.99	2,118	1.87
11	1 ก.ค. 2544 (ซ่อมเขตคันนายาว)	54,139	13,977	25.82	231	1.65

หมายเหตุ ซ่อมเขต 8 มี ดุสิต เขตเลือกตั้งที่ 1 , บางซื่อเขตเลือกตั้งที่ 1 ,
บางแค เขตเลือกตั้งที่ 1 , ธนบุรี เขตเลือกตั้งที่ 2 , บางพลัด , ปทุมวัน , ป้อมปราบศัตรูพ่าย ,
และ มีนบุรี

ที่มา : กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

สรุปสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ		บัตรเสีย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	21 พ.ย.2528	2,822,202	519,249	18.40	17,381	3.35
2	8 ต.ค.2532 (7 เขต)	688,098	121,005	17.59	4,787	3.96
	14 ม.ค.2533 (29 เขตที่เหลือ)	2,473,263	436,665	17.66	12,457	2.85
3	21 พ.ย.2536 (8 เขต)	900,243	157,182	17.46	7,079	4.50
	6 มี.ค.2537 (30 เขตที่เหลือ)	2,449,994	525,421	21.45	38,410	7.31
4	11 ม.ค.2541 (14 เขต)	1,103,386	262,657	23.80	12,160	4.63
	26 เม.ย.2541 (36 เขตที่เหลือ)	2,602,147	802,439	31.34	43,248	5.39
5	10 มี.ค. 2545 (14 เขต)	1,242,312	375,223	30.20	21,523	5.74

หมายเหตุ

- 1) เลือกตั้งครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2532 คือ เขตบางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางเขน ดอนเมือง จตุจักร และลาดกระบัง
- 2) เลือกตั้งครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2536 คือ เขตบางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางเขน ดอนเมือง จตุจักร ลาดกระบัง และมีนบุรี
- 3) เลือกตั้งครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2541 คือ เขตบางเขน ดอนเมือง จตุจักร บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม ลาดกระบัง มีนบุรี สายไหม หลักสี่ วังทองหลาง สะพานสูง คันนายาว และคลองสามวา

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

ที่มา : กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2543

สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. วันเลือกตั้ง วันที่ เสาร์ ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2543
2. จำนวนจังหวัดที่เลือกตั้ง รวม 74 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบุรีรัมย์)
3. จำนวน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ของแต่ละจังหวัด
 - 24 คน มี 28 จังหวัด
 - 30 คน มี 30 จังหวัด
 - 36 คน มี 10 จังหวัด
 - 42 คน มี 5 จังหวัด
 - 48 คน มี 1 จังหวัด (นครราชสีมา)
4. จำนวนอำเภอ/กิ่งอำเภอ = 774 อำเภอ 79 กิ่งอำเภอ
5. จังหวัดที่ไม่มีการลงคะแนน จังหวัดปราจีนบุรี
6. อำเภอ/กิ่งอำเภอที่ไม่มีการลงคะแนน = 110 อำเภอ 8 กิ่งอำเภอ
7. จำนวนสมาชิกสภา อบจ. ทั้งสิ้น 2,190 คน
8. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.อบจ. = 7,140 คน (ชาย 6,278 คน หญิง 862 คน)
9. ผู้ขอถอนการสมัคร = 721 คน
10. ผู้สมัครเสียชีวิต = 2 คน
11. ผู้สมัครคงเหลือ = 6,417 คน
12. ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง = 2,188 คน (ชาย 2,020 คน หญิง 168 คน)
13. หน่วยเลือกตั้ง 59,347 หน่วย
- 14.ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 31,906,304 คน
15. ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง 17,813,283 คน (ร้อยละ 55.83)
 - ใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุด = จังหวัดมกดาหาร ร้อยละ 67.51
 - ใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำสุด = จังหวัดสมุทรปราการ ร้อยละ 32.62
- 16.บัตรเสีย 680,882 บัตร (ร้อยละ 3.83)
 - บัตรเสียต่ำสุด = จังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 1.81

- บัตรเสียสูงสุด = จังหวัดสมุทรสาคร ร้อยละ 7.15

**สรุปการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นรายจังหวัด**

จังหวัด	จำนวนผู้สมัคร ส. อบจ.			ส. อบจ. รวม	ผู้มีสิทธิและผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง		ใช้ สิทธิ เลือก ตั้ง ร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม		ผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิ เลือกตั้ง	
กระบี่	53	3	56	24	222,485	134,571	60.49
กาญจนบุรี	57	10	67	30	344,528	176,888	51.34
กาฬสินธุ์	104	10	114	30	636,477	382,041	60.02
กำแพงเพชร	108	20	128	30	521,202	260,080	49.90
ขอนแก่น	127	10	137	42	1,116,627	648,766	58.10
จันทบุรี	41	2	43	24	213,823	135,565	63.40
ฉะเชิงเทรา	62	0	62	30	358,178	189,144	52.81
ชลบุรี	66	2	68	36	651,591	226,320	34.73
ชัยนาท	44	16	60	24	243,130	152,971	62.92
ชัยภูมิ	93	6	99	36	489,967	283,250	57.81
ชุมพร	52	4	56	24	314,397	168,396	53.56
เชียงราย	90	3	93	36	755,737	459,785	60.84
เชียงใหม่	127	5	132	42	971,346	547,981	56.41
ตรัง	95	4	99	30	311,084	183,819	59.09
ตราด	44	4	48	24	115,543	59,369	51.38
ตาก	59	6	65	24	231,498	136,869	59.12
นครนายก	58	11	69	24	171,345	114,487	66.82
นครปฐม	70	10	80	30	155,070	93,924	60.57
นครพนม	87	7	94	30	432,075	264,870	61.30

นครราชสีมา	288	53	341	48	1,678,857	929,590	55.37
นครศรีธรรมราช	131	4	135	42	1,017,731	557,764	54.80
นครสวรรค์	114	25	139	36	451,527	208,382	46.15
นนทบุรี	71	9	80	30	608,378	251,032	41.26
นราธิวาส	70	0	70	30	402,027	241,241	60.01
น่าน	68	3	71	24	311,916	197,133	63.20
ปทุมธานี	95	20	115	30	446,809	204,998	45.88
ประจวบคีรีขันธ์	38	2	40	24	237,117	116,473	49.12
ปราจีนบุรี	43	5	48	24	ไม่มีการเลือกตั้ง		
ปัตตานี	65	2	67	30	372,880	219,741	58.93
พระนครศรีอยุธยา	103	21	124	30	403,980	238,472	59.03
พะเยา	64	4	68	30	350,585	222,216	63.38
พังงา	44	2	46	24	156,777	102,576	65.43
พัทลุง	74	3	77	30	318,329	208,083	65.37
พิจิตร	45	6	51	30	237,425	135,489	57.02
พิษณุโลก	77	5	82	30	559,613	287,424	51.36
เพชรบุรี	54	6	60	24	260,561	154,028	59.11
เพชรบูรณ์	78	12	90	36	436,873	237,586	54.38
แพร่	56	12	68	24	317,474	212,171	66.83
ภูเก็ต	53	4	57	24	164,413	72,983	44.39
มหาสารคาม	89	18	107	30	430,000	256,305	59.61
มุกดาหาร	66	4	70	24	218,036	147,187	67.51
แม่ฮ่องสอน	58	5	63	24	128,718	83,997	65.26
ยโสธร	86	11	97	30	383,114	226,038	59.00
ยะลา	74	2	76	24	258,309	147,08	56.94
ร้อยเอ็ด	118	9	127	36	828,529	449,235	54.22
ระนอง	62	5	67	24	100,893	59,407	58.88
ระยอง	54	1	55	30	332,060	186,088	56.04

ราชบุรี	97	33	130	30	554,056	306,129	55.25
ลพบุรี	74	16	90	30	216,475	123,004	56.82
ลำปาง	70	11	81	30	563,483	377,861	67.06
ลำพูน	65	4	69	24	302,386	197,292	65.25
เลย	70	7	77	30	381,661	247,855	64.94
ศรีสะเกษ	115	9	124	36	833,158	478,140	57.39
สกลนคร	111	8	119	36	732,763	416,027	56.78
สงขลา	79	9	88	36	804,741	455,699	56.63
สตูล	64	2	66	24	164,444	99,380	60.43
สมุทรปราการ	131	22	153	30	683,868	223,044	32.62
สมุทรสงคราม	42	5	47	24	146,959	64,553	43.93
สมุทรสาคร	51	3	54	24	204,918	96,292	46.99
สระแก้ว	74	2	76	30	96,401	44,783	46.45
สระบุรี	86	9	95	30	375,988	218,528	58.12
สิงห์บุรี	89	13	102	24	165,117	109,227	66.15
สุโขทัย	59	12	71	30	430,763	244,328	56.72
สุพรรณบุรี	48	5	53	30	229,752	137,977	60.05
สุราษฎร์ธานี	89	4	93	30	533,093	321,059	60.23
สุรินทร์	319	157	476	36	827,529	424,132	51.25
หนองคาย	85	9	94	30	580,782	317,312	54.64
หนองบัวลำภู	69	6	75	24	326,250	176,876	54.21
อ่างทอง	56	11	67	24	210,671	124,481	59.09
อำนาจเจริญ	64	2	66	24	250,067	153,057	61.21
อุดรธานี	124	18	142	42	900,241	479,335	53.25
อุดรดิตถ์	64	9	73	24	350,090	193,956	55.40
อุทัยธานี	39	1	40	24	231,806	134,942	58.21
อุบลราชธานี	369	86	455	42	1,139,808	676,291	59.33

รวมทั้งสิ้น	6,278	859	7,137	2,190	31,906,304	17,813,283	55.83
บุรีรัมย์*					763,393	430,797	56.43

* บุรีรัมย์ เลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2542 เนื่องจากมีการยุบสภา อบจ.

จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และจำนวนผู้สมัครจำแนกภาค/เพศ

ภาค	จำนวน สมาชิกสภา อบจ.	จำนวนผู้สมัคร		
		ชาย	หญิง	รวม
ภาคกลาง	714	1,687	29	1,926
ภาคเหนือ	474	1,202	142	1,344
ภาคใต้	396	1,005	48	1,053
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	606	2,384	430	2,814
รวม	2,190	6,278	859	7,137

จำนวนผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำแนกตามช่วงอายุ/เพศ

ช่วงอายุ	จำนวนผู้สมัคร			หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	รวม	

25-29 ปี	437	136	573	อายุต่ำสุด 25 ปี
30-34 ปี	863	187	1,050	อายุสูงสุด 85 ปี
35-39 ปี	1,314	194	1,508	อายุเฉลี่ย 42 ปี
40-44 ปี	1,185	145	1,330	
45-49 ปี	964	101	1,065	
50-54 ปี	646	53	699	
55-59 ปี	436	25	461	
60-64 ปี	285	15	300	
65-69 ปี	98	1	99	
70 ปีขึ้นไป	50	2	52	
	6,278	859	7,137	

จำนวนผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำแนกตามอาชีพและเพศ

อาชีพ	ผู้สมัครชาย	ผู้สมัครหญิง	รวม
ค้าขาย/ธุรกิจ	2,964	350	3,314
เคยรับราชการ	153	5	158
ทนายความ	296	8	304
นักการเมือง	66	2	68
เกษตรกร	1,638	290	1,928
รับจ้าง	1,010	154	1,164
แพทย์	2	1	3
อื่น ๆ	149	49	198
รวม	6,278	859	7,137

จำนวนผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำแนกตามระดับความรู้และเพศ

ระดับความรู้	ผู้สมัครชาย	ผู้สมัครหญิง	รวม
ประถมศึกษา	1,489	313	1,802
มัธยมศึกษาตอนต้น	946	91	1,037
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1,797	162	1,959
อนุปริญญา	494	64	558
ปริญญาตรี	1,368	198	1,566
ปริญญาโท	127	23	150
ปริญญาเอก	0	0	0
อื่น ๆ	57	8	65
รวม	6,278	859	7,137

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด(จำแนกรายอำเภอ)

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2543

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
กระบี่			กาญจนบุรี		
เมืองกระบี่	นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล	17,658	เมืองกาญจนบุรี	นายวสันต์ ภูษิตกาญจนนา	27,133
	นายธนากร ขยันการ	16,551		นายชูชาติ เสือสาน	17,478
	นายดำรงศักดิ์ กิตติธรรกุล	15,876		นายสินชัย สาระศาลิน	17,430
	นายสฤษฏ์พงษ์ เกียวข้อง	15,855		นางอุไรวรรณ พงษ์ศักดิ์	17,420
	นายอุดม จันดี	14,471		นายประสาน สงวนพันธ์	15,929
	นายสมพร ห้างฟ้า	14,135		นายเกษม จงเจริญ	14,808
คลองท่อม	นายอารีย์ ห้วยลึก	10,244	ท่ามะกา	นายจิรินทร์ ลิ้นไพบูลย์	ไม่มีการ ลง
	นายยุทธนา ทวีพรวัฒนกุล	8,515		นายอัศวิน บุญทอง	

	นายประกิจ งานดี	7,933		นายไพรัช เชาว์ดี	คะแนน
	นายพยนต์ เพร็ดพร้อม	7,493		นายบุญชัย ต้นศรวิฑูร	
เหนือคลอง	นายสวัสดิ์ พายายม	9,016		นายวิศิษฐ์ เลาหะกาญจน์	
	นายสวาสดี เถาว์กลอย	8,347	ท่าม่วง	นายชูศักดิ์ แม่นทิม	18,497
	นายอุดม กิตติธรรกุล	7,737		นายสมยศ หอทอง	15,411
อ่าวลึก	นายดิเรกเดช ตั้งมั่นก่อกิจ	8,725		นายไทรรงค์ จีนาภักดี	15,341
	นายประกอบ ตูลารักษ์	8,194		นายเล็ก ปิยะรัตน์	14,181
	นายยุทธนา อ่าวลิกน้อย	8,015	เลาขวัญ	นายเตือน ทองยิ้ม	ไม่มีลง
เขาพนม	นายพนมพร ศรียัง	7,523		นายใจ ขวัญใจสกุล	คะแนน
	นายสุพจน์ นครป้อ	6,193	บ่อพลอย	นายกิจจา มาช่วย	13,711
	นายชูศักดิ์ ไทรงาม	6,014		น.ส.ลำยอง ยิ้มหลวงใหญ่	10,828
ปลายพระยา	นายจตุร ชูสังข์	6,919	พนมทวน	นายอำนาจ แซ่ม้อย	12,856
	นายไพบุลย์ ชัยทอง	5,613		นายวิชัย กาญจนแพทย์ฯ	11,585
เกาะลันตา	นายสนธิ วัฒเจียร	4,032	ทองผาภูมิ	ด.ต.เสริย์ ศรีสวัสดิ์	4,247
ลำทับ	นายวิษณุ มณีมัย	3,592		นายสมิธลัมสมบิตอนันต์	4,013
กาฬสินธุ์			โพนทราย	นายสุวรรณ พูลทรัพย์เจริญ	8,071
เมืองกาฬสินธุ์	นายยงยุทธ หล่อตระกูล	33,966		นายสมาน สุ่มเมา	3,548
	นายชัย คูสกุลรัตน์	29,244	ห้วยกระเจา	นายอนุกุล แพรไพศาล	ไม่มีลงฯ
	นายชัชวาล เขียวตระกูล	24,967	ดำนมะขามเตี้ย	นางพรพรรณ วีระหงษ์	5,305
	นายวรวัฒน์ รุ่งรัตนกลิน	23,362	หนองปรือ	นายวีรชน จาวรุ่งฤทธิ์	5,329
ยางตลาด	นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าฯ	38,798	สังขละบุรี	นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ	ไม่มีลงฯ
	นายอนุศักดิ์ ฉัตรศุภกุล	33,720	ศรีสวัสดิ์	นายสมศักดิ์ พันธุ์พรหมา	5,136
	นางศศิภรณ์ คชทโรภาส	32,256	กำแพงเพชร		
	นายอภิสิทธิ์ ไชยศิริมงคล	22,476	เมืองกำแพงเพชร	นายชัยยนต์ ศุภอรรรถพานิช	32,167
กุนนารายณ์	นายพิทยา ไชยทองศรี	25,697		นายกมล สิมเมือง	31,448
	นายคมกริช โภยอ่อนตา	18,613		น.ส.วณัฐกานต์ เสมเพียร	31,271
	น.ส.เบญจวรรณ ไชยทองฯ	13,634		นายสุวัฒน์ ตริบุพชาติสกุล	30,796
กมลาไสย	นายภาณุพันธ์ เชาว์น้อย	24,730		นายเชิด แสงกระจ่าง	30,601
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายประสิทธิ์ อาจบรรจง	18,673		นายวิฑูรย์ ทรัพย์พฤทธิกุล	30,096
หนองกงศรี	นายอุดมชัย ชำนาญไพร	15,376		นายสำเร็จ พนมวาศน์	30,044
	นายสุวิทย์ ทองจันทร์	15,048		นายอนันต์ เดชศรี	29,909
สมเด็จ	นายสมพงษ์ ยงค์วิสัย	13,715		นางพวงรัตน์ พรหมมาตร	29,410
	ด.ต.อภิเดช ไทยแท้	13,241	ชาณุวรลักษบุรี	นายวุฒิชัย สมชัยมงคล	28,334
ห้วยเม็ก	นายกฤษณะ โยระไชยสาร	12,328		นายศักดิ์สิน ศรีวิไล	20,209
	นายสำรอง โพธิ์ซึก	11,827		นายวีระศักดิ์ ผิวผ่อง	20,200
คำม่วง	นายสมหมาย ทิศรัตน์	7,621		นายบุญชู จิระธนวัฒน์	18,193
สหชัยนันธ์	นายประธาน สีนุมา	ไม่มีลงฯ	คลองขลุง	ส.อ.ณรงค์ อยู่ปาน	17,388

นามน	นายชาญณรงค์ หวังมนตรี	6,590		นายกำพล ปัญกุล	15,047
ท่าคันโท	นายแปลก สุวรรณชาติ	7,476		นายพุทรา เขียงสีทอง	12,891
เขาวง	นายวรารุณ วงศ์เบสร์	11,595	พราณกระต่าย	นายเรวัตร อินทพงษ์	18,699
กิ่งอำเภอนาคู	นายสานิตย์ จิตรเหิม	7,019		นายนำชัย สุภาพ	17,324
ห้วยผึ้ง	นายครองศักดิ์ โพธิ์สุ	5,265		นายจุลพันธ์ ทับทิม	16,551
กิ่งอำเภอหนองชัย	นายอดิศร ตั้งรุ่งเรืองอยู่	8,104	คลองลาน	นายสำราญ ศรีแบ่งวงศ์	11,139
กิ่งอำเภอคอนจาน	นายเดชชัย เจริญศรี	3,571		นายธานี สุขโคคาย	9,909
กิ่งอำเภอสามชัย	นายธรรมบุญ ไพบูลย์	8,218		นางยุวดี คงอินทร์	9,589
ร่องคำ	นายวิไล ไสยลักษณ์	2,169	ไททรงาม	นายณัฐภณห์ ตั้งเขตการ	11,464
ขอนแก่น				นายรังสรรค์ ศิริพันธ์	10,222
เมืองขอนแก่น	นายโกเมศ ทัตถนันท	89,190	ลานกระบือ	นางประจวบ ทองรักษ์	8,165
	ทพญ.อชญา ชินเวชกิจฯ	80,608		นายพันศักดิ์ เรืองวงษ์	6,267
	น.ส.กนกวรรณ เป้าจรรยา	75,061	ปางศิลาทอง	นายปัญญา ประดาพล	5,284
	นายชิน เต็งเจริญกุล	69,062	กิ่ง.โกสัมพีนคร	นายฉนง ไทยพาท	4,338
	นายสมเจตน์ อินทรกำแหง	62,409	ทรายทองวัฒนา	นายจำลอง ศรีเดช	2,842
	นายพงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชฯ	59,722	กิ่ง.บึงสามัคคี	นายประสิทธิ์ คุณนาเมือง	5,763
	นายทองแป๊ะ เครือสุคนธ์	58,626	จันทบุรี		
	นายคณิต สนอุป	58,505	เมืองจันทบุรี	นายขจร วรภาพ	ไม่มีลงฯ
ชุมแพ	นายสมชาย สิงห์เอี่ยม	ไม่มีการ		นายกมล กมลธรรม	ไม่มีการ
	นายสมพงษ์ ปู่เพ็ง	ลง		นายสมบุรณ์ บำรุงพินิจฯ	ลง
	นายวีระพงษ์ สันติเมทนีดล	คะแนน		ว่าที่ร.ต.ธีระพงษ์ คำรอด	คะแนน
น้ำพอง	นายลำเจ็จ เย็นสบาย	28,344		นายอารมณ กุลดิลก	
	นายไพโรจน์ บุญเปลื้อง	26,428		นายนครินทร์ เวสวัชชาฯ	
บ้านไผ่	นายอภิชาติ สิงคสีบุตร	22,386	ท่าใหม่	นายสงกรานต์ บุญหยง	16,763
	นายองอาจ ฉัตรชัยพลรัตน์	18,643		นายเฉลิมพล กิจกาญจน์	15,997
หนองเรือ	นางสุวรรณา เตชะเจริญสุข	20,789		นายมานะ ชนะสิทธิ์	15,579
	นายสุรสิทธิ์ เคนพรม	18,801	สอยดาว	นายทองชิต จังตระกูล	ไม่มีการ
ภูเวียง	นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐฯ	20,236		นายประพันธ์ จังสกุลวัฒนาฯ	ลง
	นายนิพนธ์ บุตรเวียงพันธ์	14,136		นายสุรพงษ์ จันทบุรณันท์	คะแนน
พล	นางเพ็ญศิริ อัสวพัฒน์กุล	21,413	ขลุง	นายมงคล เกษมพาณิชย์	17,488
	นายศุภณัฐ เตชะตานนท์	20,396		นายสมโภชน์ ภูมิเจริญ	15,138
หนองสองห้อง	นายศิริชัย ฉัตรชัยพลรัตน์	19,236		นายพราหมณ์ มกดาสนิต	11,116
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นางรัตนภรณ์ สมบุรณ์	19,017	โป่งน้ำร้อน	นายอิสิวุฒิ ตั้งเกียรติ	6,640
สีชมพู	นายปรัชญา มีโนทอง	15,878		นายวันชัย แสงสุวรรณ	6,194
	นายโสภณ ป้อมปาน	8,209	นายายอาม	นายอังชน จังสกุลวัฒนา	8,138
กระนวน	นายอุทัย นิยมสุวรรณ	21,463		นายอาณัติ คุ้มวงศ์ดี	7,798
	น.ส.กรรณิการ์ สืบสารคาม	6,956	แหลมสิงห์	นายสิงห์โต ม้าแก้ว	7,624

มัญจาคีรี	นายสุพร ค้อนดี	25,393	มะขาม	นายธงชัย วิไลสมสกุล	5,038
บ้านฝาง	นายถวิล จำปางาม	11,907	กิ่งอ.เขาคิชฌกูฏ	นายชูศักดิ์ เจริญสถาพร	4,974
ชนบท	นายอดุลย์ คามดิษฐ์	11,523	ชลบุรี		
วางน้อย	นายสมยศ สุวิพันธ์	6,954	เมืองชลบุรี	นายวัฒนา ตั้งประกอบ	36,807
อุบลรัตน์	นายเจษฎา ตันติปัญชาชัย	9,453		นายกิตติ รุ่งเรืองสินงาม	34,332
เขาสวนกวาง	นายวิจิตร เจริญเชื้อ	5,207		นายศิริชัย สิทธิโสภาฯ	33,727
พระยืน	นายสุนัน แสนธนู	6,846		นายเสงี่ยม เรืองอร่าม	33,463
กิ่งอ.บ้านแฮด	นายศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย	4,866		นายสัญญา หริสัจจะ	33,364
วางใหญ่	นายไพศาล ดงอานนท์	6,022		นายพิสุทธิ์ ปิตานุสรณ์	33,354
กิ่งอ.โคกโพธิ์ไชย	นายมีสวัสดิ์ ชมชัยภูมิ	3,998		นายศิริพงษ์ สวอยสม	33,334
กิ่งอ.โนนศิลา	นายสมจิตร โคตรทา	5,179		นายบุญเพระ อนันตกุล	33,282
กิ่งอ.ข้าสูง	นายอุทัย วิสิลา	5,576	บางละมุง	นายเรวัต ผลลูกอินทร์	25,878
กิ่งอ.หนองนาคำ	ด.ต.พิชิต ศรีวิไล	4,161		นายปรเมศร์ งามพิเชษฐ์	24,631
ภูผาม่าน	นายทองเกียรติ บัวพา	3,103		นายเฉลิม เกตุแจ้ง	23,960
เปือยน้อย	นายชินทร์ โชควิริยะ	4,707		นายมงคล แสงวงหาทรัพย์	21,423
ฉะเชิงเทรา				นายชาญยุทธ เสงตระกูล	20,653
เมืองฉะเชิงเทรา	นายกิตติ เป้าเปี่ยมทรัพย์	33,778	ศรีราชา	นายสันติ ศิริตันหยง	23,787
	นายจิตติน ตั้งกนกพานิช	33,383		นายทรงพล พรรณโชติกุล	23,738
	นายเตี้ย ม่วงพา	31,566		นายสุวิทย์ ชัยตระกูลทอง	23,317
	นายปราโมทย์ น้อยใจบุญ	30,913		นายสัมฤทธิ์ พงษ์วิรัตน์	23,284
	นายไตรลาภ ขวัญใจพานิช	30,161		นายสาธิต จวงโคโส	23,127
	ส.อ.ไชยยศ ร่มโพธิ์ทอง	30,064		นายชัยศิริมงคล พิริยะฯ	22,210
	นายสมชาย ปุณชัยวิลาส	28,275	พนัสนิคม	นายรณเทพ อนุวัฒน์	22,623
บางน้ำเปรี้ยว	นายศิวะพร นพเก้ง	17,805		นายเอกชาติ แจ่มอัน	20,697
	นายสุทิน พูลสวัสดิ์	15,531		นายสมสิทธิ์ พงษ์วัฒนกุล	19,544
	นายสุรเดช สุตารมย์	15,121		นายประเสริฐ ศิวทัศน์	19,063
	นายพิสุจน์ แล่อิม	11,286	สัตหีบ	นายศิริ ศิริเจริญ	9,514
บางปะกง	นายสมควร กรรเจียก	ไม่มีการ ลง คะแนน		นายครรชิต จาตกะวร	9,477
	นายณัฐ กิตติกุล			นายทวีศักดิ์ นิมนงค์	9,390
	นายบุญทอง เตียรประฯ			นายเสน่ห์ พิทักษ์กรณ์	8,979
	นายวิชาญ บุญธรรม		บ้านบึง	นายอุทัย มณีรัตน์โรจน์	19,060
พนมสารคาม	นายสมชัย อัศวชัยโสภณ	18,320		นายพิภพ วัฒนานุกิจ	17,351
	นายสมศักดิ์ ภูพานภูมิ	17,149		นายจิรภูมิ สิงห์โตทอง	15,769
	นายชวลิตร์ ตัญยะบุตร	14,933	พานทอง	นายदनัย พูลสมบัติ	9,454
สนามชัยเขต	นายเฉลิมชัย ตันเจริญ	18,186	บ่อทอง	นายจาวุฒน์ สุขพันธ์ถาวร	ไม่มีลงฯ
	นายไพรินทร์ หนูมาก	15,608	กิ่งอ.เกาะจันทร์	นายอนันต์ ปริดาสุทธิจิตต์	ไม่มีลงฯ
จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายดาวนิง แก้วคำ	13,498	หนองใหญ่	นายภิญญ์ ตันวิเศษ	ไม่มีลงฯ

บางคล้า	นายวรรณา รอดพิทักษ์	11,652	เกาะสีชัง	นายสมศักดิ์ เนตรนิมิตร	1,317
	นายอุดม วิเศษนาวิน	9,306	ชัยภูมิ		
บ้านโพธิ์	นายสุรศักดิ์ สุวรรณสุข	10,663	เมืองชัยภูมิ	นางจิตรีรัตน์ ชัยวิรัตน์นะ	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายเสริมยศ ทองคำ	9,276		นายเม้ง ไสภกุล	
ท่าตะเกียบ	นายสำราญ วัลลภานนท์	6,516		นายอดิพันธ์ ศรีนวกุล	
	นายนิพนธ์ ไวยรัชพานิช	6,287		นายสมภพ อินทกรอุดม	
แปลงยาว	นายจักรพงษ์ คักดิ์ประศาฯ	ไม่มีลงฯ		นายพลวัฒน์ โล่ห์วีระ	
กิ่งอ.คลองเขื่อน	นายสืบตระกูล เทวารุฑ	4,092		นายสุรพันธ์ บุญนภา	
ราชสาส์น	นายฉมวญ พุทธิรักษา	ไม่มีลงฯ	ภูเขียว	นายชูเดช เริงไพบูลย์วงศ์	36,217
ชัยนาท				นายพฤษก์ แก้วศิริ	34,426
เมืองชัยนาท	นางฉลอม สงล่า	23,307		นายชัยชาญ จรรย์โกมล	33,554
	นางจิรดา สงษ์ประชา	21,231		นายสนอง จรรย์โกมล	32,656
	นายวิเชียร สุขสันต์	20,853	เกษตรสมบูรณ์	นายสุนทร อริยะสุข	26,490
	น.ส.ธมน คักดิ์จาดุล	19,414		นายทรงศักดิ์ วงษานุทัศน์	21,992
	นายสมชาย ใจเจริญชัย	18,043		นายอภิสิทธิ์ อินทวาทย์	16,903
สรรคบุรี	นายประเวศ จารุพันธ์	16,469	หนองบัวแดง	นายชัยยันต์ วิเชียรพันธ์	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายทองพล แสงสว่าง	14,178		นายสมชาย จิรยานันท์กุล	
	นายมานพ สุทธิชัยเกียรติ	13,920		นายนิพนธ์ ดิษฐ์จวร	
	นายโพธิ์ มูลศิริ	12,166	แก่งคร้อ	นายชูเดช วาศรีไธ	
	นายวิชาญ วงษ์พานิช	11,270		นายสุรพงษ์ สกิดขวา	19,361
หันคา	น.ส.นัฟออย เจริญยศ	19,557		นายนิพนธ์ โคจ่านงค์	17,196
	นายศักดิ์สิทธิ์ สงฆ์ประชา	19,268	จัตุรัส	นายศักดิ์ดา สถิตยธรรม	20,917
	นายกิตติศักดิ์ วัฒนอุพงษ์	16,377		นายปรีชา พงษ์จตุรา	11,381
	นายสุชัย เมฆพัฒนากัญญา	15,843	เทพสถิต	นายประเสริฐ สุนทรศร	ไม่มีลง คะแนน
สรรพยา	นายภราดา อาสาสรรพกิจ	18,232		นายอนันต์ ลิ้มปดุตถาวร	
	นายสมมิตร ห.เพียรเจริญ	17,157	คอนสาร	นายจันทร์สุข จรรย์โกมล	18,817
	น.ส.ศิริวรรณ สุนทรสาธิต	10,049		นายวิวัฒน์ ประยูรชาญ	11,995
มโนรมย์	นายวิเชียร สุนทรชัย	9,367	บำเหน็จณรงค์	นายสุเมธ เพชรอำนวย	13,620
	นายประเสริฐ ชัยอำนาจ	6,619		นายประวิทย์ ตรีสุวานุวัฒน์	12,899
	นายภักดี คุ่มชนะ	5,374	คอนสวรรค์	นายสุสันต์ เจตน์สุภากร	13,866
วัดสิงห์	นายประสิทธิ์ จิตจรูณ	9,928		นายเฉลิม จันทรแสง	10,658
	นายปิยะ ทองวัฒนา	9,639	บ้านเขว้า	นายอุดร มาสิงห์	ไม่มีลง คะแนน
กิ่งอ.หนองมะโมง	นายมงคล ครุฑพันธ์	ไม่มีลงฯ		นายธวัช จินชัย	
กิ่งอ.เนินขาม	นางทิวา เลิศสุวรรณสิทธิ์	3,590	บ้านแท่น	นายทองฤทธิ์ ประดิษฐ์แท่น	9,659
ชุมพร			หนองบัวระเหว	นายสุรพล ชาญตะคุ	8,394
เมืองชุมพร	นายสราวุธ อ่อนละมัย	29,269	ภักดีชุมพล	นางศรีประภา ปัญญาหรรษา	5,916
	นายบัณฑิต สงค์ประภา	29,168	เนินสง่า	นายสถาพร สงคราม	ไม่มีลงฯ
	นายประเทศ ไทยถาวร	27,428	กิ่งอ.ทับใหญ่	นายอาคม หานอก	

	นายอำนาจ บัวเขียว	27,406	เชียงราย		
	นายบุญเสริม ไทยถาวร	27,402	เมืองเชียงราย	นายบุญลือ วิจิตรชัย	30,722
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายประทีป ขาวสง่า	27,200		นายวัลลภ สุประดิษฐ์กุล	30,407
	นายอวยพร ชาญศึก	24,927		นายวรการ เทพวัลย์	29,516
	นายศิลปชัย นครพัฒน์	24,609		นายเสงี่ยม แสนพิช	28,024
หลังสวน	นายเฉลิมชัย นิยมไท	18,273		นายเจริญ เรืองใจ	25,503
	นายวัฒนา ศรีอรุณ	16,704		นางวรรณลักษณ์ ศรีบุรี	24,187
	นายธวัชชัย อบแพทย์	15,155	พาน	นายบุญถิ่น นวลใหม่	38,052
	นายโกเวทย์ ตันติประฯ	12,119		นายธีรพงษ์ เผ่ากา	38,044
ท่าแซะ	นางบุญหนุน ช่วยชูหนู	9,943		นายทอง ม้าแก้ว	28,195
	นายวสันต์ อนุพงศ์พิชิตกุล	9,247		นายทองรัก อธิกุลสินธ์	27,512
	นายเสริม แก้วรักษ์	9,211	แม่จัน	นายประสิทธิ์ กาใจทราย	21,047
	นายอวยพร มีเพีย	8,700		นายชูชาติ จันทะวาลย์	20,142
สว	นายบุญธรรม จุลใส	18,009		นายสุคำ แก้วตั้ง	18,092
	นายเอนก บุญฤภาค	14,896	เทิง	นายธรรมสิทธิ์ วันไชยธนฯ	24,848
	นายสุพงษ์ ยินดี	10,352		นายประจักษ์ อักษรดิษฐ์	22,433
ปะทิว	นายชาญชัย ชุมเกษียร	8,629		นายรังสรรค์ วันไชยธนวงศ์	21,046
	นายกฤษณ์ สุขแก้ว	6,914	แม่สาย	นายสนั่น ชันทวงค์	15,466
ละแม	นายันทภพ เลืออารีย์	5,922		นายเฉลิม เจริญชัย	15,145
ทุ่งตะโก	นายธีระพงษ์ ร่วมนาพะยา	4,401	แม่สรวาย	นายธวัชชัย อินตะชัยวงศ์	15,533
พะโต๊ะ	นายประสาร ศักดิ์วัฒนา	3,998		นายกิตติพงษ์ นามวงศ์	15,424
เชียงใหม่			เวียงป่าเป้า	นายนาคด ทองคำมัน	18,231
เมืองเชียงใหม่	นายอุดรพันธ์ จันทรวินิจ	29,493		นายสมเกียรติ เจริญศักดิ์	13,485
	นายเกิดศักดิ์ แซ่เตียว	27,463	แม่ฟ้าหลวง	นายวิชัย ทวีปวรเดช	3,261
	นายไสว โลหิตวิกุล	27,341		น.ส.มาลัย กัปปะพะ	2,939
	นายเกียรติศักดิ์ สายไทย	26,601	เชียงของ	นายเหลียง จักรสมศักดิ์	14,918
	นายวัลลภ แซ่เตียว	26,478		นายสุธรรม ไชยชนะ	11,788
	นายสุภชัย บุญใจเพชร	26,454	เชียงแสน	นายสุวัฒน์ ตระกูลโจน	15,710
	นายภราดร มนตรีกุล ณฯ	25,711		นายไพศาล สุประการ	8,358
ฝาง	นายยุทธศักดิ์ เสถียรดิฯ	24,177	เวียงชัย	นายสุธีระพงษ์ วันไชยธนฯ	14,944
	นายธนติ สุภาศรี	23,854	พญาเม็งราย	นายจิตติ วันไชยธนวงศ์	10,813
	นายเรืองเดช ณ ลำพูน	11,888	ขุนตาล	นายจันทน์ มินทชาติ	7,251
สันทราย	นายโสภณ โกชุม	28,174	เวียงแก่น	นายชีวิต แสงแก้ว	4,394
	นายณรงค์ ดาวรวม	25,516	แม่ลาว	นายจิราวุฒิ แก้วเชื่อน	ไม่มีลงฯ
สันป่าตอง	นายรุ่งวิทย์ สุขสวัสดิ์	20,774	ป่าแดด	นายชัยภักดิ์ แสงสุวรรณ	7,174
	นายชูวิตร สันคนาภรณ์	19,461	กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง	นายสมควร นัยดีบ	6,869
แมริม	นายองอาจ ตันตินาคม	14,880	กิ่งอ.ดอยหลวง	ส.ต.ต.ชมชาติ กัปปะพะ	3,900

	นายมงคล เชาว์ประยูร	10,825	ตรัง		
แม่แตง	ด.ต.เกรียงไกร วรวัลย์	22,955	เมืองตรัง	นายกิจ หลีกภัย	27,277
	นายมนัส โนรี	19,118		นายประสิทธิ์ พาณิชย์กุล	24,588
สารภี	ด.ต.ไสว ไจมั่ง	25,524		นายสมคิด นาคพล	22,307
	ร.อ.พิณญ โพธาเจริญ	22,066		นายอภิชาติ วินนัย	21,146
เขียงดาว	นายบุญเนื่อง การหมั่น	11,470		นายวิชัย ดำรงค์ศักดิ์	21,114
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายถวิล การะหงษ์	10,344		นายจำเริญ จรุงจิตร	20,359
สันกำแพง	นายศรีทูลย์ ไชยขาววงศ์	21,391		นายพล แก่นจันทร์	19,640
	น.ส.นาฏฤทัย นิยมไทย	11,820	ห้วยยอด	นายสิโรตม์ วินสน	15,505
แม่เฒ่า	นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย	14,294		นายโชคดี ศรีกัน	15,483
	นายวัฒนา สุวรรณ	7,613		นายอรรถพล โธทอง	15,277
หาดง	นายกำจร สายวงศ์อินทร์	16,441		นายประสพ สรรเกียรติกุล	15,228
	นายประดิษฐ์ วัฒนสอน	14,598		นายอุดมเดช วรณบวร	15,083
จอมทอง	นายสมบุญณ์ แก้วก่องมา	18,522	กันตัง	นายสุเชต นุชสมัย	16,186
	นายสมชาย ตั้งสัตยาบัน	14,699		นายธเนศ หลอมสกุล	13,960
แม่แจ่ม	นายวิจิตร เกื้อกุล	8,855		นายประการ กันตังพันธุ์	12,613
ดอยสะเก็ด	นายเฉลิม พัฒนศิริโสภณ	ไม่มีลง		นายสมาน ลิประพันธ์	10,738
พริ้ว	นายทวี นิยมมาภา	14,812	ย่านตาขาว	นางทัศนีย์ สุนทรวนนท์	ไม่มีการลงคะแนน
อมก๋อย	นายจันทร์ โลหิตวิกุล	ไม่มีลง		นายสมชาย ไส่สภาพรพิพัช	
ไชยปราการ	นายคำมูล ผัดเวียง	9,689		นายเกรียงศักดิ์ ศรีวรร	
ฮอด	นายสุวิทย์ ยศสุข	8,040	ปะเหลียน	นายบุญเล้ง ไส่สภาพรพิพัช	14,579
แม่ว่าง	นายชายชาติ ลิ้มเจริญ	ไม่มีลง		นายพิชัย แซ่เตียว	12,129
กิ่งอ.ดอยหล่อ	นายประพันธ์ กาวินนะ	8,964		นายเสรี พิชัยรัตน์	11,078
ดอยเต่า	นายประเสริฐ เปอะป็น	6,128	นาโยง	นายสมจิตร คงฉาง	ไม่มีลงคะแนน
สะเมิง	นายประพันธ์ กาวินนะ	5,043		นายอุดม แก้วบุญ	
เวียงแหง	นายสวัสดิ์ บุญเปลี่ยน	2,213	วังวิเศษ	นายเซ่ง ทองอ่อน	6,438
กิ่งอ.แม่ออน	นายประเสริฐ วรณมณี	4,543		นายสมเกียรติ จินหมั่น	7,138
ตราด			สิงหนคร	นายพิรพนธ์ ลังเมือง	8,214
เมืองตราด	นายเจียร จินตกานนท์	17,359		นายอุดม มั่นขวัญ	6,181
	นายวิเชียร ทรัพย์เจริญ	16,646	วังวิเศษ	นายสมวงศ์ อินทร์แก้วศรี	3,632
	นายประกอบ สารราลย์	16,464	กิ่งอ.หาดสำราญ	นายสมศักดิ์ ช้องสมบัติ	2,643
	นายแหวน หงษ์วิเศษ	16,380	ตาก		
	นายอรรถพงษ์ สุทธิวาริ	16,130	เมืองตาก	นายธานิน พิมพ์สุทธิ	28,074
	นายสมสิทธิ์ ชำนาญช่วง	16,038		นางทิพย์วรรณ เพ็ชรประฯ	24,612
	พ.ต.ท.ยุทธนา อนันต์	15,965		นายประเสริฐ ศรีสมานมิตร	23,579
	นายประวิง ระลึกชอบ	15,708		นายธนา พิมพ์สุทธิ	22,334
	นายชาติ หงษ์กลาย	15,696		นางศรียา พิมพ์สุทธิ	22,208

	นายพิพัฒน์ ฤกษ์สกุล	15,390	แม่สอด	นายเจียงชัย สุวรรณ	19,587
เขาสมิง	นายสว่าง ชื่นอารมย์	ไม่มีการ ลง คะแนน		นายสมนึก ชื่นนิยม	18,183
	นายอุดร สว่างไสว			นายชิงชัย ก่อประภากิจ	16,786
	นายจารึก ธนาพาณิชย์			นายชำนาญ สันติพนาภิรักษ์	16,025
	นายทองปัก ต่อโชติ			นายดิฐชัย ฉันทิกุล	15,732
บ่อไร่	นายจำเนียร ไชยวิญญู	7,527	ท่าสองยาง	นายเผด็จ พนาลัยเจริญ	4,364
	นายปกรณ ราชนิยม	7,111		นายบุญธรรม ภิรมย์สิงขร	4,011
	นายเสกสรร วิธินัย	7,083		นายบุญเกิด สายศิลป์	3,757

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายธนพล ปรีดาสุทธิจิตต์	6,003	บ้านตาก	นายสะอาด แก้วแบ่ง	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายไพวัลย์ ชลาลัย	4,339		นายเกรียงไกร แก้วแบ่ง	
	นายสมชาย ธรรมนารถ	3,257		นายยอดยิ่ง ใจมูล	
แหลมฉบัง	นายบุญส่ง จิตนาวาสาร	4,183	พบพระ	นายรงค์ ยะค่านะ	
	นายวันชัย ประสพวิริยะ	3,941		นายบุญเจิด อ่อนแสง	
กิ่งอ.เกาะช้าง	นายปณิธิ ครุพานิช	1,212	แม่ระมาด	นายภาคภูมิ บุญประมุข	10,809
กิ่งอ.เกาะกูด	นายสุรัชย์ จันทร์อบ	ไม่มีลงฯ		นายบุญส่ง สุริเมือง	5,493
นครนายก			สามเงา	นายสุทิน ตั้งน้อย	7,385
เมืองนครนายก	นายนครเศรษฐ์ เอี่ยมอาจฯ	31,455		นายประเทศ วงศ์ยา	6,152
	นายปิตพงษ์ วัฏฏางกูร	18,626	กิ่งอ.วังเจ้า	นายอดิศักดิ์ พักแฟง	3,978
	นายสุภาพ เลหาพะพานิช	28,280	อุ้มผาง	ดงต.บุญยืน จันทรเจริญ	2,959
	นายณรงค์ศักดิ์ ใจนาปิยะ	27,479	นครปฐม		
	นายสกันธ์ มัยญะกิต	24,799	เมืองนครปฐม	นายพะเยาว์ เนียะแก้ว	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายวัชรพงษ์ เอี่ยมอาจฯ	24,353		นายรัฐกร เจนกิจณรงค์	
	นายวิกิจ อิศระเสนารักษ์	24,086		นายสมศักดิ์ โตศรพลับ	
	นายเกษม มนต์กันภัย	22,272		นายธงชัย ศิริเทียนทอง	
	นายประสาร ทาริมุกข์	21,891		นายสุเทพ แสงเพลิง	
	นายเจตศักดิ์ วิบูลย์ธนสาร	21,550		นายอนันต์ ศิริรังษี	
บ้านนา	นายวีรพงษ์ วงษ์อินทร์	18,737		นายไชยา สุวรรณนิกะ	
	นายทวีเกียรติ ดุษฎีธรรม	18,585		นายมารุต บุญมี	
	นายหาญ กุศลสง	18,353		นายสุนทร แดงอำ	
	นายเกรียงไกร ดุษฎีธรรม	17,569		นายสรพงศ์ นิมปบุญกำ	
	นายวิเศษ บำรุงจิต	15,749	สามพราน	นายประวิติ หิรัญ	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายประเสริฐ พิเศษฐพันธ์	14,875		นายนิวัติ หิรัญ	
องครักษ์	นายณรงค์ พรหมเกตุ	14,006		นายอุไร มณีรัตน์	
	น.ส.ประนิตย์ ไชยกิจ	12,761		นายจักรพงษ์ ทิมมณี	

	นายรักพงศ์ วีระบุรุษพงศ์	12,657		นายทองอินทร์ ศรีประชา	
	นายณรงค์ พูลสวัสดิ์	12,270	กำแพงแสน	นายธงชัย ศรีสุขจร	33,742
	นางธงชัย ปิงแสงจันทร์	11,515		นายสุรชัย เดิมคุณานนท์	32,006
ปากพลี	นายธวัชชัย บุญมา	8,021		นายทรงพล ชูศิลป์กุล	29,081
	นายบุญส่ง บุญมา	7,747		นายสยาม ศรีสันต์	23,002
	นายขวลิต อิศระเสนารักษ์	7,732		นายปัญญาวัฒน์ คชศิลา	21,575
นครพนม			นครชัยศรี	นายประดม สุธงจันทร์	ไม่มีการ
เมืองนครพนม	นายจิระศักดิ์ พูลศิริกุล	40,586		นายสังเวียน นัดสูงวงศ์	ลง
	นายสากล พูลศิริกุล	38,059		นายประกอบ ภวาดาไทย	คะแนน
	นายวรทิตย์ ทาระพันธ์	34,601		นายบัญชา ปักษาทอง	
	นางมนพร เจริญศรี	29,541	บางเลน	นายรันทม รัตนภิรมย์	14,681
	นางวรรณณ สิริธรรม	28,707		นายประยงค์ โตศรีพลับ	13,127
	นายศักดิ์ บุณย์พงศ์	28,436		นายปิณฑะ ไทยโพธิ์ศรี	12,879
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายสุทธิศักดิ์ คูสกุล	26,871	ดอนตูม	นายประจักษ์ เนตรประจักษ์	ไม่มีลง
ธาตุพนม	นายสมชาย นันทิเกียรติฯ	18,318		นายชินทร์ ลิ้นไพบูลย์	คะแนน
	นายประเทือง ลำทอง	15,421	พุทธมณฑล	นายวินัย วิจิตรโสภณ	4,766
	นายสมศักดิ์ กุลศักดิ์วิมล	14,700	นครราชสีมา		
	นายเนเรนทร์ พลธรัตน์	14,615	เมืองนครราชสีมา	นายเสนอจิตร จิตร์โคกฯ	79,331
นาแก	นายประทุม แสงมณี	16,584		นายวัชรพล ไตมนศักดิ์	79,135
	นายคำพา กวานเขียน	16,460		นายสมบัติ กาญจนวัฒนา	76,404
	น.ส.จินตนา กุลากุล	15,627		น.ส.พรทิพย์ ทองแสงสุข	75,709
ศรีสงคราม	นางบานเย็น เรืองวรบุรณ	17,359		นายวิสุทธิ กฤตยาอรณพ	73,825
	นายอภิสิทธิ์ เรืองวรบุรณ	17,027		นายรักเกียรติ สุภรัตน์พงศ์	72,530
	นายบรรเทา คณทักษ์	12,243		นายวีระวัฒน์ มิตร์สูงเนิน	71,036
ท่าอุเทน	นายณัฐพล อนุวรรณ	10,956		นายณัฐชัย ธิติรัตนานนท์	68,122
	นายสมพี ริมสกุล	9,295	ปากช่อง	นายจำลอง เจริญเกียรติ	37,259
โพนสวรรค์	นายธนุศร บุญศิริ	12,351		นายประสิทธิ์ ภูสวัสดิ์	33,237
	นายบุญทัน บุญมาวงษา	6,797		นายอภิชาติ ประจักษ์พงศ์ฯ	27,965
ปลาปาก	นายสมชอบ นิตพจน์	ไม่มีลง	พิมาย	นายสมบุรณ์ นิยมไร่	29,362
	นางกรณี ดวงล้ำ	คะแนน		นายอดิษฐ์ พันธุ์ศรีนคร	27,683
นาหว้า	นายสุรชัย คำภูแสน	11,652	โนนสูง	นายประพจน์วิญญ์ ลิ้มปะพัฯ	33,841
	นายแสงวง ธีวระชุม	11,516		นายสมพร จินตนามณีรัช	32,703
เรณูนคร	นายกรัณท์ โกพลรัตน์	11,514	ด่านขุนทด	นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	37,321
	นายภักดี สุขวี	8,179		นายวิโรจน์ ครุฑขุนทด	22,872
บ้านแพง	นายสุชาติ พชรทรัพย์	7,249	ปักธงชัย	นายสมบุญ วัชรเมธีนทร์	25,183
นาทม	นายพร้อมศักดิ์ ราชม	4,898		นายไพบย พรหมอภิบาล	24,667

กิ่งอ.วังยาง	นายเรืองศักดิ์ วงศ์ศรีชา	2,217	ครบุรี	นายสัมพันธ์ อัดถาวงษ์	24,759
นครศรีธรรมราช				นายวิฑูร ชาติปฎิมาพงษ์	21,776
เมืงนครศรีธรรม	นายนิเวศน์ เกตุชาติ	40,050	บัวใหญ่	นายพิเชษฐ ชัยศรี	19,748
	นายแมนเทพ ณ พัทลุง	36,189		นายวิเชียร ศิริศักดิ์	16,858
	นายปิยศักดิ์ เพชรสุวรรณฯ	34,425	สีคิ้ว	นายคณะวัฒน์ อังสนานิฯ	29,451
	นายสมชาย พงศ์ดำรงวิทย์	32,746		นายพิทักษ์ สงสกุลวงศ์	28,381
	นายอุดมศักดิ์ รัตนะ	29,863	โนนไทย	นายสมบุญณ์ อึ้งวิฑูรสถิตย์	16,200
	นายวิฑูรย์ ตีตรง	29,299	ห้วยแถลง	นายอุดม พรอานวย	15,877
	นายวัชร ถาวรพราหมณ์	29,001	ประทาย	นายราเมศ เรืองธนาบุรักษ์	12,787
ทุ่งสง	นายเกียรติศักดิ์ ยอดระบำ	21,152	สูงเนิน	นายรักษชาติ กิวิฒนศักดิ์	19,576
	นายสมใจ จิตวิรัตนกุล	18,653	โชคชัย	นายชัย ผลกระโทก	16,727
	นายสมโชค สุชาติพงศ์	17,059	จักราช	นายสมศักดิ์ เศวฒนรัตน์	15,360
	นายมนตรี รักศรีทอง	14,633	เสิงสาง	นายสุชาติ จิตรพิทักษ์เลิศ	14,131
ปากพนัง	นายเย็น รอดมณี	18,340	หนองนูนาก	นายประกอบ สีนตร	13,233
	นายพยอม สีนทอง	17,085	กิ่งอ.พระทองคำ	นายไพฑูรย์ เทญจันทร์	9,790
	นายสุชัย ด่านวัฒนานุฯ	16,729	ขามสะแกแสง	นายชาญณรงค์ ศรีม่วงฯ	10,201
ท่าศาลา	นายสายัณห์ ยุติธรรม	18,196	วังน้ำเขียว	นายชุมพ์ ศิริชัยศิริโกศล	ไม่มีลงฯ
	นายสุชาติ โชตยาสีหนาท	17,848	แก้งสนามนาง	นายสุชาติ ภิญญ	8,436
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายสำเร็จ สมศักดิ์	17,706	เฉลิมพระเกียรติ	นายชาคริต ทิศกลาง	8,606
ร่อนพิบูลย์	นายบรรณจบ คงใหม่	16,062	กิ่งอ.ลำทะเมนชัย	นายพิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร	5,597
	นายวิฑูรย์ เดชเดโช	12,334	กิ่งอ.เมืองยาง	นายโสภณ วงศ์เสถียรชัย	5,391
ชะอวด	นายอนันต์ คลังจันทร์	16,452	ขามทะเลสอ	นายกิตติ เขาวนดี	7,254
	นายเปลื้อง หนูสาย	11,578	โนนแดง	นายสมโภชน์ จินตนามณีฯ	ไม่มีลงฯ
สีชล	นายชนะ วงศ์มุสิก	17,776	กิ่งอ.บัวลาย	นายประสงค์ จิตรดำรงค์	ไม่มีลงฯ
	นายพีระพล นาคแก้ว	14,909	กิ่งอ.สีดา	นายนิรันดร์ เขียนดวงจันฯ	4,331
หัวไทร	นายศุภชัย พัฒนภูมิ	14,018	กิ่งอ.เทพารักษ์	นายภูงค์ เซษฐ์ขุนทด	3,689
	นายพรชัย บุญรอดรักษ์	10,562	บ้านเหลื่อม	นายโกวิทย์ เลาว์ณย์ศิริ	6,511
ฉวาง	นายธวัชชัย ทองอ่อน	10,480	คง	นางปราณี ผจญอรทัย	15,952
	พันจ่าอากาศโทอุทัย ทิพา	10,426	ชุมพวง	นายอนันต์ สุดข้า	17,618
ทุ่งใหญ่	นายสมศักดิ์ ชาญพล	12,389	นครสวรรค์		
	นายวิรัช เหมทานนท์	9,767	เมืงนครสวรรค์	นายสมชัย เจริญชัยสิทธิ์	32,396
เชียรใหญ่	นายธวัชชัย แสงประทุม	6,387		นางกิริติมา นภาพร	31,960
พระพรหม	นายเจียน เกร็ดฤษ	6,741		นายนพดล สันติภาพจันฯ	31,511
ลานสกา	นายจตุร มาแก้ว	10,146		นายอานาจ ศิริชัย	31,409
เฉลิมพระเกียรติ	นายเกรียงศักดิ์ ภูพันตระฯ	4,940		นายภักดี บุญบุตร	31,161
พรหมคีรี	นายเพิ่มศักดิ์ หนูทอง	8,750		นายประสงค์ กะมะราช	31,122
บางขัน	นายสมชาย จาบบง	4,873		นายเจริญศักดิ์ มั่นคิลป์	28,448

กิ่งอ.ช้างกลาง	นายไพรินทร์ ไยน้อย	5,530		นายชูวงศ์ ชาญสง่าเวช	26,057
จุฬาภรณ์	ว่าที่ร.ท.สนั่น พิบูลย์	8,859	ตาคลี	น.ส.ภทริยา ศินวันสานนท์	ไม่มีการ
พิปูน	นายธเนศ บ้าง	5,327		นายชัยรัตน์ ศุภวารี	ลง
นาบอน	นายหิวด เพ็ชรการ	4,805		นายณัฐวุฒิ ถานินทร์ภักดี	คะแนน
กิ่งอ.นบพิตำ	นายสมโชค อินทรรงค์	7,470		นายอำนาจ เจริญธนกุล	
ขนอม	นายนาว่า ขนอม	5,559	ลาดยาว	นายประเสริฐ วิบูลย์รัตน์	23,527
ถ้าพรอนรา	นายสหัส สุวรรณมณี	5,469		นายทองอาจ มาเม่น	22,828
นทบุรี				นายชัยยงค์ หงษ์ชูเวช	21,671
เมืองนทบุรี	นายเกษมสุข ทรวงวิฑรา	42,080	บรรพตวิสัย	นายสุธี นภาพร	ไม่มีการ
	น.ส.พิมพ์พรณ ธนเดชา	41,673		นายปริญญา มาลัยทอง	ลง
	นายปรีดา สิ้นสมบุรณ์	41,115		น.ส.สุภัตรา วิมลสมบัติ	คะแนน
	นายชัชวาล แสงบัว	40,961	ชุมแสง	นายไพจิตร ปานอุดมลักข	ไม่มีลง
	นายวิเชียร สกุลเวสสะ	39,535		นายวินัย ัญญาวินิชกุล	คะแนน
	นายชายน้อย จอนแจ้ง	38,986	ไพศาล	นายภราดร อุดมการเกษตร	18,189
	นายดิศักดิ์ ศรีสุวรรณ	37,383		นายศิริชัย ตั้งวิริยะ	12,808
	นายประสาธ จันทรโปลีก	37,216	ท่าตะโก	นายชวลิต ศรีวิจิตร	ไม่มีลง
	น.ส.วิภาวรรณ วรพรรณ	37,061		นายดิเรก วงษ์สุวรรณ	คะแนน
	นายภทรบท วรพรรณปรีชา	36,714	หนองบัว	นายเศรษฐา พันธุ์วิริยะ	ไม่มีลง
	นายณรงค์ จันทนดิษฐ์	36,689		นายอุบลัมภ์ อินสุธา	คะแนน
	นายวุฒิ อัครนิโคธร	36,376	พยุหะคีรี	นายเพลิน สุขขำ	14,842
ปากเกร็ด	นายประพาฬ จาตุสังข์	23,703		นายประเทือง วรธนะพงษ์	12,372
	นายสมหวัง มลิวรรณ	23,033	แม่वंก	นายวิโรจน์ วิบูลย์รัตน์	7,593
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายสนิท นวลละอ	21,130		นายอัศวิน รมื่น	6,888
	นายชูชาติ ชังตุม	20,745	ตากฟ้า	นายวีระชัย กิระกิตติวาทย์	ไม่มีลง
	นายสมบัติ สิทธิกรวงศ์	20,660		นายศิริชัย ปานอุดมลักษณ์	คะแนน
	นางมาลีรัตน์ เชื้อผู้ดี	20,619	โกรกพระ	นายพิสิษฐ์ เนียมสุ่ม	10,316
	นายอวยชัย น้าทิพย์	20,073	เก้าเลี้ยว	นายสุนทร ยังกรุด	6,504
บางบัวทอง	นายศรีชาติ เรียวแรง	20,244	กิ่งอ.แม่เปิน	นายสพล ไกรวิริยะ	3,401
	นายสุเทพ นิลน้อย	19,441	กิ่งอ.ชุมตาบง	นายสุนทร รอดพุ่ม	3,429
	นายสุริยา ตางระแม	18,567	นราธิวาส		
	นายโกวิทย์ เจริญนนทสิ	18,358	เมืองนราธิวาส	นายนิปา ปินนิมะ	20,230
	นายสมศักดิ์ เกิดแสง	18,164		นายภูแข็ง ยาวอหะซัน	20,210
บางกรวย	นางวไลพร อัจฉริยะประ	19,595		นายอัศววัฒน์ บินยูโซะ	18,428
	นายสุรัชย์ อมรพงษ์มงคล	15,656		นายแวญโซะ บินแวดาโอะ	16,118
	นายวรพล อธิวิรัตน์ะโก	13,152		นายสุรัชย์ อาแว	15,618
บางใหญ่	นายเปลื้อง อร่ามศรี	9,804	ระแงะ	นายภูเฮง ยาวอหะซัน	16,850
	นายวิวัฒน์ บุญเกษม	8,224		นายเสรี บินบาราเฮง	14,239

ไทรน้อย	นายอำนาจ จาตบรรเทิง	10,913		นายรอเอ็ม เจแวน	12,198
น่าน				นายมะคอกี จูรี	11,347
เมืองน่าน	นายกิตติพงษ์ ดวงพิกุล	19,146	สุโขทัย-ลก	นายเจ้อารง เจ้อาลี	7,819
	นายวินทร์ เหล่าอารยะ	18,570		นายมะนาแซ่ ฮารง	5,112
	นายชัยมงคล เต็งไตรรัตน์	18,568		นายอัปดุลอาชี หามะ	4,919
	นายธีระยุทธ เลี้ยงสมบูรณ์	17,005	ตากใบ	นายสุรศักดิ์ สาเหาะมะ	11,423
เวียงสา	นายปฏิวัติ ธนะไพศาล	22,956		นายรอยะ หลงเต็ง	11,063
	นายพงษ์สวัสดิ์ ปัญญา	20,312		นายนาวี ปือราเฮง	10,594
	นายสนม นวะสิทธิ์	14,460	เรือเสาะ	นายอุสมาน อาหะมะ	12,559
ปัว	นายสำรวย วรปรางกูล	15,018		นายบุญดี สามะยะชา	11,032
	นายยุทธพงษ์ คำเมือง	14,387		นายอัปดุลฮาสิม หะสา เมาะ	10,372
	นายพลายปัญญา อยู่เอนก	9,967	สุโขทัย	นายคงศักดิ์ นฤชิต	8,365
ท่าวังผา	นายณัฐพงษ์ ไบยา	10,594		นายโยธิน มือลี	7,473
	จ.ส.อ.กองศักดิ์ ถาวงศ์	8,810	บาเจาะ	นายนิมิตร แวหะมะ	11,421
กิ่งอ.ภูเพียง	นายสุรพล เกียรติบุตร	11,793		นายนิโสะ มือชะ	10,771
	นายเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์ศิริ	7,064	แว้ง	นายสมรรถ วาหลง	7,904
น่าน้อย	นายประทีน อุ่นถา	6,340		นายวีระชาติ นราวิทย์เสรี	7,609
เขียงกลาง	นายอาณัติ จริยโกมล	ไม่มีลงฯ	ยี่งอ	นายมุฮัมมัดข้าซูดิน อัสฯ	10,697
ทุ่งช้าง	นายสุรินทร์ นามมอญ	4,001		นายแวนะมะ จินาวา	10,253
บ่อเกลือ	นายศักยภาพ ลำนัย	3,016	เจาะไอร้อง	นายอัปดุลการิม มะแซ	6,359
แม่จริม	นางวรทยา กิติ	3,121	จะแนะ	นายพักรูอชี คอเลาะ	5,957
สันติสุข	นายวิชัย ชัยชนะฉิมพลี	3,811	ศรีสาคร	นายกองแข็ง สะอะ	5,579
นาหมื่น	นางละม่อม ชันใจ	3,879	สุครน	นายกิตติพงษ์ พุฒขวัญ	2,966
บ้านหลวง	นายนิกร อายุเย็น	2,960	ปทุมธานี		
สองแคว	นายสุรศักดิ์ สุวรรณไพฑู	1,879	เมืองปทุมธานี	นายพลสวัสดิ์ หาญสวัสดิ์	37,521
เฉลิมพระเกียรติ	นายดุสิต เต็งไตรรัตน์	1,067		นายอำนาจ นพขำ	36,774
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
ประจวบคีรีขันธ์				นายสรรเสริญ จันท	36,352
เมืองประจวบคีรีฯ	นายบุญเลิศ บุญช่วย	13,074		นายนนท์ วิจิตรการ	34,812
	นายวสันต์ ใจใหญ่	12,590		นายดนัย นาคบุรินทร์	33,632
	นายมานิช หินแก้ว	12,184		นายสมใจ โชติเวที	33,011
	นายจิรสันต์ ใจใหญ่	11,911	ลำลูกกา	นายสุพจน์ ชัยสดมภ์	19,034
หัวหิน	นายสุชน อินทเสน	14,370		นายบุญยืน ผ่องใส	17,873
	นายจำลอง พูลนาคา	13,370		นายอนุชิต ทองจุไรจน์	17,598
	นายธันว์ ออสุวรรณ	10,899		นายสุนทร อุ่มบางตลาด	16,787
	นายสายหยุด น้ำกลั่น	10,857		พ.อ.อ.พินิจ บุญคุ้ม	16,729
ปราณบุรี	นายยุทธนา ผาสุก	17,590		นายลิขิต หมู่ดี	16,423

	นายสืบยศ ใบแย้ม	17,280		นายประเสริฐ สุนันท์ทิลกาฯ	16,283
	นายไชยณรงค์ เชื้อวงศ์ฯ	15,744	ธัญบุรี	นายธีรภูมิ กลิ่นกุสม	13,715
	นายประเสริฐ แจวเจริญ	14,152		นายสาคร อำภิน	13,313
บางสะพาน	นายประมวศ พงศ์ถาวราฯ	18,329		นายดำรงชัย นันทปราช	13,107
	นายชรินทร์ กาญจนรัตน์	13,900		นายณรงค์ จิระวุฒิกุล	12,745
	นายโกศล แจวเจริญ	10,945		นายขจรเกียรติ จินดาวราฯ	11,929
ทับสะแก	น.ส.เอี่ยมพร ทั้งทอง	ไม่มีการ ลง คะแนน		นายวรวิมล เลิศสิน	11,803
	นายสถิตย์ ตั้งคนากุล		คลองหลวง	นางอารีย์ ใจแคล้ว	19,918
	นายวิวัฒน์ โชคกิจการ			นางวรรณุช จิตตวิตติ	15,935
กิ่งอ.สามร้อยยอด	นายมนตรี ปาน้อยนนท์	14,895		นายวรัญญู เทพหัสติน ญา	15,498
	นายธีรวัช เต็งประเสริฐ	13,308		นายชลิต ลิมรสสุคนธ์	12,433
กุยบุรี	นายเทิา ชัยนิรติศัย	ไม่มีลง		นายวิฑูรย์ บัณญัติย	11,662
	นายมานพ ตั้งบุรพาจิตร	คะแนน	หนองเสือ	นายมนุญ บังเกิด	9,674
บางสะพานน้อย	นายปราโมทย์ ตั้งชุยยัง	ไม่มีลง		นายธีระวัฒน์ หลินวรัตน์	5,029
	นายทรงเกียรติ ลิมอรุณฯ	คะแนน	สามโคก	นายชาญ พวงเพ็ชร	13,714
ปัตตานี				นายพิชัย ตาลอ่อน	11,553
เมืองปัตตานี	นายอรุณ เบ็ญจลักษณ์	19,172	ลาดหลุมแก้ว	นายสัมฤทธิ์ เกาะทอง	12,450
	นายอดิฉัน อาลีฮิสเฮาะ	17,857		นางอุทัย บัวทอง	10,972
	นางอนงค์ คารวนันท์	16,808	ปราจีนบุรี		
	นายอัสมาน โต๊ะมีนา	15,856	เมืองปราจีนบุรี	นางบังอร วิลาวัลย์	ไม่ มี การ ลง คะแนน
	นายวิชัย คำชำนาญ	14,556		นายสถิตย์ เนเมียะ	
ยะรัง	นายหิรัญ กาซอ	12,281		นายสังวาลย์ เวียงจันทร์	
	นายวสันต์ นาวิณพัฒน์รัตน์	11,928		นายชุมพล สมใจ	
	นายดำรง เจะอุบง	11,212		นางเน่งน้อย แสงอุไร	
	นายอับดุลรอฟา ปูแทน	11,022		นายเกียรติกร พากเพียรฯ	
ยะหริ่ง	นายอูมา มะลี	17,081	กบินทร์บุรี	นายวิวัฒน์ จันทร์สิวานนท์	
	นายเศรษฐ์ อัลยุฟรี	16,308		นายกฤษณ์ บุตรเนียร	
	นายมานพ อัลยุฟรี	16,047		นางกนกวรรณ ศรีจันทร์ฯ	
	นายบรรจง อัลดุลบุตร	13,933		นายธำรงค์ พลากุลมณฑล	
หนองจิก	นายนิรันดร์ แวดือราแม	9,644		นายสวัสดิ์ โพธิ์ลอย	

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายยะโกะ มะเซ็ง	8,588		นายคงกฤษ หงษ์วัล	ไม่ มี การ ลง คะแนน
	นายมะนาเซ ตาเฮ	8,056		นายสมพงษ์ เจริญวุฒิศักดิ์	
โคกโพธิ์	นายชาย ขาวทอง	15,431	ศรีมหาโพธิ์	นางปทุมรัตน์ เลิศมณี	
	นายนราพงศ์ ชำนิฐะการ	11,832		นายสมชาย วิจารย์	
	นายอุดมพันธ์ มากสุวรรณ	9,002		นายณัฐ อารี	
สายบุรี	นายโมฮัมหมัดแผ่นดิน ยูซง	14,009	ประจันตคาม	นายชิตสกนธ์ ธีระนังสุ	

	นายอาแว มะยูโซะ	12,974		นายวิรัตน์ ตั้งพัฒนานนท์	แนน
	นายอับดุลอาซิส อาแวปู	9,827		นายสุรเดช จิรัฐติเจริญ	
มายอ	นายพีระพล ภูนิ้ง	10,089	นาดี	นายสมชาติ ศิริรักษ์	
	นายมะสุกรี แม่กอง	9,863		นายไพรัตน์ มณีเสวตร์	
ปะนาเระ	นางเบญจวรรณ ชูสารอ	8,073	บ้านสร้าง	นายเสถียร แก้วไทรเลิศ	
	นายยะผา เจ๊ะเซ็ง	6,984	ศรีมโหสถ	นายธวัชชัย ชัยนัย	
ทุ่งยางแดง	นายชาตา อาแวกือจิ	3,677	พระนครศรีอยุธยา		
กะป้อ	นายนาวิ เจาะ	2,475	พระนครศรีอยุธยา	นายสุรเชษฐ ชัยโกศล	34,543
แม่ลาน	นายสมบุรณ์ ปานแก้ว	2,369		นางเย็นจิต ศิริพฤษพงษ์	32,043
ไม้แก่น	นายมะซือลาม กลามอ	2,114		นายอรรถพล เทียมมโน	27,867
พะเยา				นายไพศาล ชัยโกศล	27,415
เมืองพะเยา	นายวิชัย แซ่ซื่อ	26,172		นายสมเด็จ ดำรงวัฒนปัญ	25,749
	นายนิศย์ ปิงเมือง	23,529	บางปะอิน	นายวิทยา บุรณศิริ	ไม่มีการ ลง คะแนน
	นายมนตรียัย ใจวัง	23,149		นายสิทธิชัย ภาคบุญมี	
	นายอนุวัฒน์ ใจบุญ	22,887		นายประสิทธิ์ โชคกิจ	
	นางวัชร พงษ์พันธุ์ชวัล	22,201	เสนา	นายวิเชียร เอนกลาภ	10,826
	นายประเสริฐ วงศ์ไชยา	22,131		นายองอาจ วชิรพงศ์	8,839
	น.ส.เลขา จักร์เขียว	21,042		นายสมชาย สุวิบาย	8,235
	นายแผน หวังสันติธรรม	20,032	วังน้อย	นายอดิศักดิ์ พันธุ์เจริญวร	16,848
เชียงคำ	นายเสนีย์ พ่วงภิญโญ	21,181		นายสมชาย ศิลาเจริญธน	14,508
	นายสมศักดิ์ ต้นบุรณา	17,408	ท่าเรือ	นายเอื้อง มานามไทย	13,927
	นายสวัสดิ์ หอมนาน	17,331		นายอำนาจ พิมพิสุวรรณ	13,771
	นายศรเชษฐ พัวพันธ์รักษา	15,986	บางไทร	นางกรรทอง รวมศักดิ์	11,442
	นายสาย อินคำ	14,694		นายอุทัย ไกรเดชา	11,154
ดอกคำใต้	ส.อ.บุญเดช อินต๊ะสาร	19,225	ผักไห่	นายบุญเรือง เดชะ	9,079
	นายจิรเดช ศรีวิราช	19,109		นายจรัส คงธรา	8,417
	นายวินวัฒน์ ชื่นวงศ์	15,831	อุทัย	นายกิตติคุณ ปิยะทัศน์ศรี	13,809
	นายสมาน อินะสาร	15,828		ร.ต.อ.นพ.ประยุทธ์ ชัตร	11,761
	นายดิษฐ์ พาโคกทม	12,962	บางปะหัน	จ.ส.ต.รังสรรค์ กิจพิพัฒน์	ไม่มีลง คะแนน
จุน	นายทรงธรรม ต้นบุรณา	16,057		นายสมศักดิ์ วาณิชย์ปฏิยุท	
	นายถวิล วุฒิสารวัฒนา	15,808	ลาดบัวหลวง	นายสมชัย นันทาภิรัตน์	
	นายทวี มาตรนอก	14,200	บางบาล	นายลออ ศาลาคัย	6,958
ปง	นายไพรัตน์ ต้นบรรจง	16,242	นครหลวง	นายสมศักดิ์ แยมศิริ	11,466
	นายศิริทนต์ บุญเทพ	13,156	ภาชี	นายสมบุรณ์ แยมศิริ	ไม่มีลง
	นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์	13,133	มหาสาร	นายเดชา บรรจงคูมิต	7,348
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
แม่ใจ	นายสมนึก มุสิกะ	11,470	บางซ้าย	นายสมศักดิ์ กอบัวแก้ว	ไม่มีลง

	นายพรหมา พฤชาไพฑูริ	7,885	บ้านแพรง	นายชาติรี อยู่ประเสริฐ	3,052
กิ่งอ.ภูซาง	นายชาติ ใจกล้า	7,131	พังงา		
	นายเข้ม อัครราช	6,807	เมืองพังงา	น.ส.สุธีรา สิทธิพงศ์	8,456
กิ่งอ.ภูทอก	นายปรีชา แก้วศรี	5,967		นายวรศักดิ์ หิตโตปกรณ์	8,451
เขียงม่วน	นายหยวน กองแก้ว	ไม่มี		นายสมจิตร์ ประมูลทรัพย์	7,908
พัทลุง				นายธงชัย ทองเชื่อม	7,756
เมืองพัทลุง	นายประสพ พัฒนพงศ์	24,981	ท่ายเหมือง	นายเชื้อ แก้วกำเนิด	11,805
	นายสมโชค เล้งสั้น	24,421		นายวรชัย กิตติพรหมฯ	9,624
	นายวาทิต ไพศาลศิลป์	19,304		นายบุญจันต์ หนูงาม	8,673
	นายประกาศิต ไหมอ่อน	18,956		นายฉกาจ พัฒนกิจวิบูลย์	8,218
	นายประสิทธิ์ อินทรสนิต	17,781		นายสมคิด แซ่อ่อง	7,978
	นายบรรเจิด จิตรพัฒนากุล	17,031	ตะกั่วป่า	นายชัยณรงค์ มหาแร่	9,854
	นายวิจิตร นวลละมุล	16,384		นายวิเชียร เชื้อไทย	8,338
ควนขนุน	นายสมชาย อินปาน	21,406		นายนิทัศน์ ศิริบุญกุล	8,205
	นายวรจิต สายแก้ว	20,159		นายสุทัศน์ บุญโชติ	8,093
	นายเกลือก พลสูง	18,716		นายพนพล พิศาลวิวัฒน์	7,186
	นายธานิน ทองพูล	15,836	ตะกั่วทุ่ง	นายบำรุง ปิยนามวานิช	10,370
	นายสุพล ยี่มดุ้ง	15,025		นายวิวัฒน์ สงวนพงษ์	9,828
ปากพะยูน	นายจตุรนต์ สอนสังข์	11,279		นายอรรถพล ไตรศรี	9,754
	นายสมพร หนู่ม	10,119		นายวรชาติ ทนังผล	9,678
	นายศักดิ์ มั่นนันทกุล	9,346	ทับปุด	นายอนันต์ บุญรักษ์	7,548
เขาชัยสน	นายจิระพร คงมี	8,686		นายอาคม ทองเจิม	6,530
	นายสมบุญ เหล้าทอง	7,838	คูระบุรี	นายเกษ ศรีฟ้า	6,447
	นายโสภณ น้อยคำ	6,879		นายสมศักดิ์ เพชรฤทธิ์	4,165
ป่าบอน	นายสุพัฒน์ แก้วจันทร์	12,027	กะปง	นายสมชาย ดันติเพชรฯ	3,708
	นายสาโรจน์ สามารถ	10,367	เกาะยาว	นายอภิชาติ กิจประสาน	3,858
	นายวัฒนา เรืองแก้ว	10,273	พิจิตร		
กงหรา	นายศรายุทธ เขียดน้อย	5,137	เมืองพิจิตร	นายกมล ดำรุ่งโรจน์	38,290
	นายอาหวน เสนทิพย์	4,503		นายสุรกิจ เหลาหทัยอรุณ	37,733
ป่าพะยอม	นายประวิง หนูแจ่ม	6,455		นายศุภกิจ กัปกิจ	36,544
	นายชาติ เล้งรอด	5,053		นายเฉลิมชัย ศรีสุเทพ	36,415
ตะโหมด	นายสนั่น วิทยาประเสริฐ	6,225		นายปรีชา ชูกร	36,409
	นายประเสริฐ คำสุด	4,908		นายชาญณรงค์ สายสุจริต	35,617
บางแก้ว	นายปรีดี มนตรี	ไม่มี	ตะพานหิน	นายบุญรอด เกษสุวรรณ	ไม่มีการ ลง คะแนน
กิ่งอ.ศรีนครินทร์	นายเจริญ เล้งสั้น	4,801		นายวิทยา ยี่มปิตรังค์	
ศรีบรรพต	นายบุญพา เกื้อทอง	4,594		นายสมโภชน์ จันทร์ทิพย์	
พิษณุโลก				นายนิพนธ์ วรรณานนท์	
เมืองพิษณุโลก	นายนิพนธ์ ศรีวัฒน์	44,078	โพทะเล	นายปรียะ บรรเจิดกิจ	18,142

	นายวันชาติ วิเลิศ	42,075		นายสุพจน์ อุฬารวงศ์	17,380

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับการเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับการเลือกตั้ง	คะแนน
	นายศราวุธ พลไวย์	41,355		นายสุภรณ์ พรธาดาวิทย	15,511
	นายภัทรพงศ์ มนะสิการ	41,283	ทับคล้อ	นายเจสียว ฉิมมา	ไม่มีการ
	นายสุธรรม ปาเจย	40,286		นายสมบุญ เพ็ชรรัตน์	ลง
	นายจิตติวัฒน์ ด่านสว่าง	37,651		นายอรุณ ลิขิตพรสวรรค์	คะแนน
	นายปรัชญา ชีพธำรง	35,689	บางมูลนาก	นายชาติชาย เขียมศรีพงษ์	ไม่มีการ
	นายธวัชชัย กันนะพันธุ์	34,742		นายสุวิทย์ ขอบใช้	ลง
	นายเกียรติศักดิ์ ชนะบุรุษ	34,651		นายไพศาล ดาราพงศ์สถา	คะแนน
	นายรวม ตันรัตนวงศ์	33,711	สามง่าม	น.ส.พัชรภรณ์ แก้วทอง	15,212
วังทอง	นายวิเชียร ภักดี	20,859		นายพานิช พิทักษ์สาลี	11,662
	นายนิกร เลี้ยวคำ	16,173	โพธิ์ประทับช้าง	นายวิโรจน์ เทียมศร	13,293
	นายเรืองฤทธิ์ ศิริสวัสดิ์	13,822		น.ส.อภิรักษ์ ปัญจมาพิรัมย์	11,318
	นายพงษ์มนู ทองหนัก	12,899	วชิรบุรี	นายไพศาล จูอาภรณ์	9,210
บางระกำ	นายนิยม ช่างพินิจ	22,708		นายประพัฒน์ สุวิภาณนท์	8,974
	นายทองย่อน มีมาก	20,872	วังทรายพูน	นายมนัส บุญปู	ไม่มีลง
	นายเอกชัย ตัวสุวรรณ	18,918		นายบุญธรรม จันทร์ไทรบุรี	คะแนน
	นายพยัคฆ์ ปานทอง	14,203	กิ่งอ.บึงนาราง	นายสมพงษ์ อ้อแสงชัย	4,829
พรมพิราม	นายนพดล เหลืองทอง	24,539	กิ่งอ.สากเหล็ก	นายเจริญ อมรศักดิ์ไพศาล	ไม่มีลง
	นายโยธิน พันธุ์ทอง	22,107	กิ่งอ.ดงเจริญ	นายวิฑูรย์ พงศ์จักรพานิช	ไม่มีลง
	ว่าที่ร.ต.บุญเลิศ จันทร์	19,127	เพชรบุรี		
นครไทย	นายประสงค์ สระคู	25,869	เมืองเพชรบุรี	นายชัยยะ อังกนันท์	28,329
	นายจำนงค์ จันทรา	19,624		นายอภิชาติ สุภาพงษ์	27,096
	นายวิรัตน์ สายบัว	16,285		นายปรีชา สีน้าเพชร	21,667
เนินมะปราง	นางปัทมาพร พักคง	13,781		นายบุญชู รัตนชลธาร	20,880
	นายประจักษ์ ทรัพย์สิน	12,979		นายไพโรจน์ ศูนย์ตรง	20,716
บางกระทุ่ม	นายกล บัววังโปรง	ไม่มีลง		นายสมบุญ โพธิ์ปัญญา	20,401
	นายวศิน กลิ่นแย้ม	คะแนน	ท่าสาย	นายเผ่า สระลำอ่าง	ไม่มี
วัดโบสถ์	นายสิทธิพร ไบบริบาล	8,141		นายชูเกียรติ กิจพงษ์สุวรรณ	การ
ชาติตระการ	นายทองคำ รอดพ่าย	6,235		นายพิชัย อัยตระกูล	ลง
เพชรบูรณ์				นายบุญช่วย ยี่สาร	คะแนน
เมืองเพชรบูรณ์	นายชัยวัฒน์ เจริญศรีทอง	ไม่มี		ร.ท.ปรีดา หวานใจ	
	นายกิตติรัตน์ โลหะปราภา	มี	ชะอำ	นายสมชาย มีนาม	12,021
	นายกษิต โสมิตานนท์	การ		นายวารี เสือทอง	11,140
	นายเอกสิทธิ์ ดันติบูล	ลง		นายจำนงค์ กรุดนาค	10,509
	นายวีรชัย วาจากิจ	คะ	บ้านแหลม	นายอรุณพร พลบุตร	11,894

	นายถนอม ก้อนทอง	แนน		นายสังเวียน โตสุวรรณ	9,543
	ว่าที่ร.ต.สุวัช พรพฤตพันธุ์			นายฉอ้น รุ่งเพียร	9,486
หล่มสัก	นายชิตพงษ์ วัฒนศัพท์	48,094	บ้านลาด	นายสุชาติ เพชรอุอินทร์	19,471
	นายสิทธิพงษ์ สอนหลวย	36,348		นายสังค์ เข้มกลัด	12,488
	นายณรงค์กร ขวาลสันติ	35,377		นายสุรินทร์ แดงประดับ	10,668
	นายภูมินทร์ ขวาลสันติ	33,630	เขาย้อย	นายสุรสิงห์ สันติวัช	12,152
	นายอาทิตย์ มงคลกิตติ	29,806		นายธานี จันทร์สอาด	10,001
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับการเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับการเลือกตั้ง	คะแนน
	นายศรายุทธ กวยทา	21,829	แก่งกระจาน	นายสมบุญณ์ นุชพันธ์	6,869
วิเชียรบุรี	นายพิเชษฐ วัชรรัตน์	36,755	หนองหญ้าปล้อง	นายสุชาติ อุสาหะ	3,957
	นายนิวัต วัชรขจร	33,552	แพร่		
	นายบุญสิงห์ บัวสุวรรณ	31,863	เมืองแพร่	นายมาส ชัดแก้ว	35,597
	นายรังสรรค์ เตชาปิยะมิตร	31,762		นายสุชุม กันกา	35,394
	นายสมปอง พลอยงาม	31,058		นายขวัญชัย พนมขวัญ	33,347
หนองไผ่	นายเชน แซ่เล่า	ไม่มีลง		นายสาโรจน์ ศุภศิริ	33,201
	นางจิตรา ปาทาน	คะแนน		นายพงศ์สวัสดิ์ ศุภศิริ	32,910
หนองไผ่	นายสมศักดิ์ อนุธรรมพันธ์	ไม่มีลง		นายบุญส่ง ถิ่นตา	32,724
	น.ส.ธนิดา นาคะบุตร	คะแนน	สูงเม่น	นางทิพวรรณ ศรีวัฒนะ	28,641
ชนแดน	นายประมวน ดวงตา	15,721		นายประสงค์ ชุ่มเซย	25,661
	นายวรโชติ สุคนธ์ขจร	15,015		นายเสรี เพื่อนฝูง	19,906
	น.ส.อัญชลี สุมลทา	13,491		จ.ส.ต.ประยุทธ์ ดวงจันทร์	18,774
บึงสามพัน	นายชัยวัฒน์ อัยดา	17,734	ลอง	นายชาญชัย ศิลปอำนาจ	23,213
	นายตระการ บัวสุวรรณ	17,554		นายพรมมา พูน้อย	17,834
	นายพิพัฒน์ชัย ภัคธิตาฯ	14,490		นายเชตุ อนุศาสนกุล	17,317
ศรีเทพ	นายอัศรเดช ทองใจสด	19,365	สอง	นายไกรพล คูหิรัญศิริ	19,554
	นายทองเสียน แก่นเกลี้ยง	16,997		นายณกฤษพงษ์ เดือนดาว	17,831
หล่มเก่า	นายพล ยศกันโท	ไม่มีลงฯ		นายสุกิจ วัชรปรีชา	13,953
	น.ส.อารีรัตน์ ปลั่งศรีทรัพย์	ไม่มีลงฯ	ร้องกวาง	นายพิเชษฐ ม้าแก้ว	20,817
วังโป่ง	นายสมพงษ์ หงษ์จันทร์	7,509		นายบัญญัติ จันทร์ภิรมย์	18,050
เขาค้อ	นายละออ หวายรัก	6,077		นายพิพัฒน์ ชื้อทรงธรรม	14,407
น้ำหนาว	นายเกรียงศักดิ์ กังวานวงศ์	2,089	วังชิ้น	นายสมชัย จำปี	19,172
ภูเก็ต				นายเรียน วงศ์ทา	11,403
เมืองภูเก็ต	นายประสิทธิ์ โกยศิริพงศ์	20,091	เด่นชัย	นายแสวง เรือนคำ	ไม่มีลง
	นางญาดา ปาลิมาพันธ์	16,310		นายศรัชัย สุวรรณภาค	คะแนน
	นายรังสรรค์ คงทอง	16,141	หนองม่วงไข่	นางพรพิไล ศุภศิริ	ไม่มีลงฯ
	นายทรงวุฒิ หงษ์หยก	15,866	มหาสารคาม		
	นายหาญชัย จันทร์โชตะ	15,829	เมืองมหาสารคาม	นายธีระพงศ์ พานทอง	ไม่มี การ
	นายสุรทิน เลียนอุดม	15,654		นายจุลพงษ์ พันธุ์สมบัติ	

	นายสมชาย ดวงแข	15,641		นายยิ่งยศ อุดรพิมพ์	ลง
	นายอาซีน อร่ามเมธาพงศา	15,448		นางคมคาย ดรพิมพ์	คะแนน
	น.ส.อาทิตยา อัคคินธวัฏ	15,421		นายอัศตพงษ์ จันทร์เจริญ	
	นายสุวิทย์ ว่องไ	15,207	โกสุมพิสัย	นายวัชรพงษ์ เหลืองมรรคา	35,079
	นายสำเร็จ ไชยสร	15,104		นายโกศล คาคพันโน	33,258
	นายอำนาจ คุ่มบ้าน	14,964		นายเศรษฐวัฒน์ ศิริโกมุท	32,678
	นายเอกชัย โกยสมบัติ	14,913		น.ส.กัลยาณี มณีรัตน์	31,789
	นายวิสุทธิ์ สันติกุล	14,753	วาปีปทุม	นายนาคิน ปทุมชาติพัฒน์	ไม่มี
	นายวรรณกร ภัทรปรกรณ์	14,661		นายบรรเลง อุ่นพิกุล	การ
กลาง	นายมานิช พันธุ์ฉลาด	7,948		นายประภาส กิจจินดา โอภา	ลง คะแนน
	นายสุรพล เลียนอุดม	7,375		นายสมดี ศรีสังข์	
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายสรธรรม จินดา	6,992	บรบือ	นายวิเชียร จงฐวนิชย์	31,095
	นายวัชรพงษ์ เกื้อวงศ์	6,807		นายชนินทร์ มีนาสันติรักษ์	31,045
	นางเยาวเนตร ลิ้มรัช	6,306		นายโชคชาย โคตะมะ	21,920
	นายเชิดชัย วงศ์เสรี	6,020	พยัคฆภูมิพิสัย	นายวีรยุทธ ตัณฑประ สาสน์	20,512
กระทุ	นายชัยอนันต์ สุทธิกุล	5,719		นายเรืองศักดิ์ ศรีวรรณะ	18,611
	นายโกวงศ์ ทวีไตรภพ	4,459		นายประสานมิตร เอมราช	16,788
	นายบุญมา เขียวทรัพย์	4,340	กันทรวิชัย	นายสด ช่างยนต์	14,961
	มุกดาหาร			นายชัยอนันต์เยี่ยมสะอาด	12,868
เมืองมุกดาหาร	นายอุดม เทียงโยธา	28,941	เขียงยืน	นายมานพ เขาวรัตน์	ไม่มีลง
	นายสุรวุฒิ กุลตั้งวัฒนา	21,886		นายสมชาย นาคะโยธิน	คะแนน
	นายณรงค์ รอบรู้	21,813	นาเชือก	นายณรงค์ศักดิ์ ประสาระเอ	13,233
	นายเฉลิมยศ แสนวิเศษ	21,725		นายชาฤทธิ์ ชัยพิสุทธิสกุล	12,827
	นายทองศักดิ์ ศรีประสงค์	21,293	นาดัน	นายสังคม วงษ์นอก	9,233
	น.ส.นุชจิรา จันทรสชา	18,835	กิ่งอ.กุดรัง	นายวีระเชษฐ ฝ่องพันธ์	4,542
	นายประทับ เมืองโคตร	18,413	ยางสีสุราช	นายสุรศักดิ์ แสนหล้า	9,250
	นายภคฤกษ์ ปริญญ์	18,249	แกดำ	นายสินสมุทร ไชยปัญหา	5,139
	นายสิงห์ สมบูรณ์	18,113	กิ่งอ.ชื่นชม	นายสุวรรณ แสนวัง	3,917
คำชะอี	นายเกรียงศักดิ์ ว่องไ	14,360	แม่ฮ่องสอน		
	นายวิทยา บุตรดีวงศ์	12,321	เมืองแม่ฮ่องสอน	นายสุรสิทธิ์ ตีทอง	8,920
	นายปจามิทย รอบรู้	11,292		นายเสริม ลอเกะ	8,861
นิคมคำสร้อย	นายสมร รักสะอาด	10,464		นายเกียรติศักดิ์ วนากมล	8,321
	นายวัชร ห้วยทราย	8,641		นายอัศวเดช วันไชยธนวงศ์	8,235
	นายสมชัย สุวรรณโคตร	8,423		นายบัณฑิต ไหวดี	6,853
ดอยตาล	นายวิจิต ฝางพันธ์	10,382	แม่สะเรียง	นายโพธิ์ ชื่นชูไพร	12,267

	นายปิยพรรณ จันทวงศ์	9,345		นายธนิศ ไทยตรง	10,888
	นายประจักษ์ พิกุลศรี	8,738		ด.ต.แดง สุริยะ	9,012
ดงหลวง	นางธนพร สุคำภา	6,652		นายณพล ปัญญา	7,883
	นายทวีศักดิ์ ประทุมลี	6,029		นายไพโรจน์ ฝักรุพนา	5,879
	นายบุญจันทร์ จิตอมาตย์	6,007	สบเมย	นางศพร รักเรียน	6,477
หนองสูง	นายบรรจง กลางประพันธ์	3,628		นายสุริยง จงจิตต์โยธิน	4,169
	นายบรรจง อาจวิชัย	3,290		นายสิงห์คำ จันทร์อ้าย	3,445
ห้วยน้ำใหญ่	นายวิริยะ ทองผา	4,945		นายมานพ รักเรียน	3,118
ยโสธร			แม่ลำน้อย	นายบุญเมือง กันเต็ง	7,717
เมืองยโสธร	นายสิทธิพร นาคสุข	36,754		นายบุญเรือน แก้วใส	5,582
	นายธนภูมิ เชื้อวณิชช์	35,730		นายณรงค์ชัย ดำรงศักดิ์	5,399
	นายศราวุธ ยุพฤทธิ์	28,124	ปาย	นายธีระไชย ปัญญามูล	7,230
	นายคำดี พรมมากอง	25,753		นายสมบัติ ยะสินธุ์	7,151
	นายแข็ง หลักหาญ	24,295		นายวินัย ทรัพย์ขจรเดช	4,874
	นายรังสฤษฎ์ สีจำปา	23,448	ขุนยวม	นายบุญสม ชูสุวรรณค์	5,896
	นายอวยชัย สุทธิอาคาร	23,428		นายโชคชัย เวชกิจ	4,660
เลิงนกทา	นายมิตร ประดับศรี	21,907	ปางมะผ้า	นายจิรเดช ดันติฤทธิพร	2,392
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายไชยา ไชยสัง	21,459		นายกระจำจ สมนายชาติศรี	1,919
	นายสุทิน วงษาเวียง	19,215	ยะลา		
	นายพิเชษฐ สารสุข	18,298	เมืองยะลา	นายอาชีส เบ็ญหาวัน	18,501
	นางสุรีพร บุญวิทย์ชัยกุล	17,050		นายนิรันดร์ วายา	17,340
คำเชื่อนแก้ว	นายชิน วงษ์เพ็ญ	18,185		นายอับดุลลาเต๊ะ ยากัด	17,179
	นายวัชรพร อรจันทร์	15,739		นายอิรฟาน สุหลง	16,922
	นางวิไลวรรณ พุ่มพวงดี	13,402		นายสุนทร จันทนนท์	16,693
	นายสุริยา เจริญชัย	13,289		นายประทีป รัตนมณี	16,204
กุดชุม	นายเวทย์ เอี้ยงกันหา	18,456		นายอับดุลอายี สาแม็ง	16,176
	นายพิภฏ ศรีชนะ	15,904		นายสารินทร์ สะอิดี	15,930
	นายสนอง สมปัญญา	12,721		นายวสันต์ เข้มเพชร	15,397
	นายช้อง ชายทวีป	12,003	รามัน	นายมะหะมะ วาแมดีชา	17,625
มหาราชะชัย	นายชัยชาญ คานเขต	16,213		นายชูการ์โน มะทา	15,940
	นายพงษ์ศิริ เหมือนชาติ	16,178		นายมาหะมะฮะมิน มูนิะ	14,956
	นายรัฐกิจ เพชรแสง	12,852		นางฟิไล อาบูเล๊ะ	14,653
ป่าติ้ว	นายถนอมทรัพย์ อินอ่อน	10,238	เบตง	นายวาณิชย์ โล่ประคอง	5,790
	นายวิรัตน์ บุญทศ	7,306		นายวิเชียร เลี้ยงพันธ์สกุล	4,770
ทรายมูล	นางจำเนียร ศักดิ์สกุลไท	7,788		นายเอกสิทธิ์ ธารีลาภรักษา	4,741
	นายองอาจ บุญทวี	5,999	บันนังสตา	นายคอเซะ ปือชา	7,698
ไทยเจริญ	นายเชศักดิ์ สดสวาท	5,105		นายมูสตอฟากามา อาลีฯ	7,307

	นายประดิษฐ์ ศิริมงคลเกษ	4,831		นายอัปดุลเลาะ ยูโซะ	7,089
ค้อวัง	นายบุญเพ็ง จันทรวงษ์	4,802	ยะหา	ด.ต.แหวะมะ แวมามะ	6,521
ร้อยเอ็ด				นายอัปดุลเลาะ สะดะ	6,357
เมืองร้อยเอ็ด	นายสถาพร ว่องสัณพงษ์	46,726	กิ่งอ.กม.ป็นัง	นายดอรรพา หะมะ	2,371
	นายทินกร จูรีมาศ	42,463	ธารโต	นายชอมะ มะเซ็ง	2,546
	นางจิราพร เกษมทรัพย์	27,197	กาบัง	นายกอเซ็ง จิงดารา	2,404
	นายวีระชัย ศิริพานิช	23,838	ระนอง		
เสลภูมิ	นายชัยยศ ทะไกรราช	ไม่มีการ	เมืองระนอง	นายบดินทร์ จัตรมาลีรัตน์	14,845
	นายกิตติพงศ์ พรหมชัยนัน	ลง		นายอัครา สุวดีกุล	12,496
	นายสุวัฒน์ นาเมืองรักษ์	คะแนน		นายบรรลือ วิชาคกิจอนันต์	12,154
สุวรรณภูมิ	นายวิฑิต ประราศรี	34,277		นายนิธย์ อู่ยเค็กเค่ง	11,650
	นายวีระวัฒน์ ศรีสวาสดี	31,045		น.ส.มาลินี ลิ้มกุลอนันต์	11,601
	นายกฤษณะ แสนสำโรง	30,680		นายไพโรจน์ รุจิวิวัฒนกุล	11,591
โพธิ์ทอง	นางนันทพร สิริปัญญาโชติ	18,948		นายนา นทีทอง	11,481
	นายกิตติศักดิ์ เลิศศิริรังสรรค์	18,501		นายบุญเลิศ ลิ้มตั้ง	11,195
	นายร่วมศักดิ์ พลเยี่ยม	17,637		นายประเวศ อ่องสมหวัง	11,187
เกษตรวิสัย	นายนิรันดร์ คงเพชร	29,309		นายธนกร บริสุทธิญาณัน	11,143
	นายพงษ์ศักดิ์ เล้าพานิช	18,278		นายสมทวน ต้นจู	11,072
	นายสวน บ้างตำรวจ	14,300	กระบี่	นายพงศกร พรหมสุวรรณ	7,024
จตุรพักตรพิมาน	นายใหม่ เสาวงค์	21,007		นายชนินทร์ ชายใหม่	6,582
	จ.ส.ต.สืบพงษ์ พนมเขต	14,473		นายสถาพร ตันติธรรมานัน	6,070
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
พนมไพร	นายวัชรินทร์ เอี่ยมรัมย์กุล	18,713		นายพัฒนพงศ์ ลิ้มศิลา	5,911
	นายประสพสุข เสนานคร	14,085		นายสุรพล ศรีบุญเรือง	5,862
อาจสามารถ	นายชนะ สะเดาว์	16,625		นางวันเพ็ญ สีกาแก้ว	5,752
	นายถาวร ตรีบุญเมือง	10,004		นายสุรพงษ์ ทวีสังข์	4,611
ธวัชบุรี	นายมนู จินักดี	13,828	กะเปอร์	นายสมควร ทองสุกใส	4,672
	นายพิสิษฐ์ศักดิ์ ไวนิยมพง	12,006		นายอุดม ยกทอง	3,433
หนองพอก	นายเอกชัย พลเชื้อ	15,227		นายสุรพล ชูศรี	3,033
	นายไพโรจน์ บัดดาทุม	9,536	ละอุ่น	นายนพพร นพเกตุ	2,474
โพธิ์ชัย	นายวีระวัฒน์ โพธิ์เปี้ยศรี	10,582		นางกัลยาณี จัตรมาลีรัตน์	2,085
ปทุมรัตน์	นายเกษมศักดิ์ พริ้งจำรัส	7,921	กิ่งอ.สุขสำราญ	นายอิสหาก สาลี	2,081
จังหาร	นายอภิรักษ์ ไทยะนิจ	9,042	ราชบุรี		
ศรีสมเด็จ	นางเกื้อจิตต์ จูรีมาศ	8,396	เมืองราชบุรี	นางกอบกุล นพอมรบดี	40,979
กิ่งอ.เชียงขวัญ	นายประพงษ์ อัศวแสงพิท	3,981		นายวันชัย ธีระสัตยกุล	36,535
กิ่งอ.หนองฮี	นายเฉลิมศักดิ์ แสนปาง	4,711		นางเพ็ญเพ็ญ ศักดิ์สมบุร	36,336
โพธิ์ทราย	นายสุภาพ จันทรภิรมย์	5,745		นายพงษ์ศักดิ์ กิจประเสริฐ	34,973
กิ่งอ.ทุ่งเขาหลวง	นางรสริน วัฒนัย	2,330		นายไพบูลย์ ศรีพัฒนา	33,146

				ธาดา	
เมืองสรวง	นายนิติศาสตร์ คำชาย	4,928		นายชวลิต เนียมรักษา	31,070
เมยวดี	นายประดิษฐ์ ประกอบสาย	5,130		นายเรวัติ กองศรีกุลคิลก	30,805
ระยอง			บ้านโป่ง	นายวัฒนา มังคลรังษี	31,058
เมืองระยอง	นายไพบูลย์ อรุณเวสสะเศ	40,911		นายมหิศร มังคลรังษี	29,815
	นายยานยนต์ อรุณเวสสะ	35,701		นายสมาน ไส้สวัสดิ์กุล	28,881
	นายวัชรพร เกษรแพทย์	30,652		นายศุภชัย ชัยปลาทอง	28,738
	นายวันชัย ปิ่นแก้ว	30,123		นายสัญญา สิงห์อยู่	28,255
	นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว	29,527		นางสุหรัย นวมทนต์	28,210
	นายอรรคภูมิ อรรถรุ่งโรจ	28,245	โพธาราม	นางอารยา จังพานิช	38,820
	นายสุเทพ บุญญสิทธิ	26,639		นายสาร จังพานิช	35,309
	นายอุใหญ่ ตั้งแต่ง	26,612		นายวัชร สาลีดีด	34,474
	นายประทุม ปรีชาพัฒน์	25,706		นายสายัณห์ จังพานิช	34,376
	นายทองคำดี กุลรัตน์	25,675		นายวิเชียร บุญทรง	23,157
	นายบารมี สอนเกิดสุข	25,053	ดำเนินสะดวก	นายสมศักดิ์ รัตนมุง	22,501
แกลง	นายเสรี เจริญริน	33,225		นายบุญลือ ประเสริฐโสภา	22,018
	นายสมศักดิ์ ผ่องแผ้ว	32,725		นายไชยา เอี่ยมสะอาด	20,826
	นายพายุ์ ผ่องใส	31,320		ส.ต.พัค ศรีคง	13,535
	นายพงศ์กร เกษสุมาโนช	31,302	ปากท่อ	นางเล็ก อุดมนพวงศ์	14,776
	นายอาทร สุวรรณโชติ	29,877		นายกฤษณะ พลอยชุม	9,155
	นายจรัญ ความเพียร	28,853	จอมบึง	นายประชา อินทร์ฉาย	16,116
	นายประสาธ ผ่องแผ้ว	28,243		นายมนตรี ไร่รุ่งเรือง	12,440
บ้านค่าย	นายประเสริฐ รักเฝ้า	15,382	บางแพ	นายประทุม เนียมฉาย	11,100
	นายไพโรจน์ แก้วประดับ	14,331	สวนผึ้ง	นางราณี อินทร์ฉาย	5,754
	นายสมเกียรติ นพเกตุ	13,969	กิ่งอ.บ้านคา	นายสุทัศน์ สระทองแก้ว	ไม่มีลงฯ

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
บ้านฉาง	นายสุรินทร์ เปาอินทร์	7,659	วัดเพลง	นายประเสริฐ ศิริถาวร	3,332
	นายภิรมย์ ศรีธาตุ	6,880	ลำปาง		
	นายประดิษฐ์ เนตรอนงค์	4,973	เมืองลำปาง	นายพนม ทรัพย์เอนก	76,922
ปลวกแดง	นายกรี ไพรสี	6,655		นายถาวร บุญผาเจริญ	76,158
	นายวิวัชร มานะอนันต์กุล	6,597		นายไพศาล ชวกร	71,930
กิ่งอ.นิคมพัฒนา	นายวิชัย ล้ำวิสุทธิ	6,661		นายคมศิลป์ ศรีอินแก้ว	68,872
	นายเชาว์ ชุมเกษียร	4,411		นายณรงค์ พินทิสืบ	67,842
วังจันทร์	นายปรีชัย ชุมบุญยืนยง	ไม่มีลงฯ		นายวิเชียร เรืองบุญมา	67,296
กิ่งอ.เขาชะเมา	นายเกรียงศักดิ์ เศรษฐเมธี	6,520		นายกมล พูลสวัสดิ์	67,076
ลพบุรี				นายชาติรี ยศสมแสน	66,007
เมืองลพบุรี	นายสุบรรณ จิระพันธุ์นิชิ			นายวสันต์ อุณหเลขจิต	64,059

	นายพิชัย เกียรติวินัยสกุล	ไม่ มี การ ลง คะแนน	เกาะคา	นายจรัสฤทธิ์ จันทร์สุนทร	23,288
	นายสมศักดิ์ สละชีพ			นายเสน่ห์ แก้วมาลัย	23,232
	ส.อ.สมคิด หอมพิกุล			นายวิรัช ภัทรวาสุขศรี	21,549
	นายณัฐพล เกียรติวินัยสกุล		แม่ทะ	นายพนมพันธ์ คำชื่น	23,865
	นายนิวัตร ธาราภูมิ			นายวิทยา ฤทัยสว่างกุล	16,565
	นายสิทธิชัย หล่อประสงศ์สุ		เถิน	นายเทวินทร์ จันทราช	16,124
	นายพุดศักดิ์ ถือคง			นายอดิสร ศรียุทธธนา	12,698
	นายพีระ แสงสว่าง		งาว	นายฉลอง บุญแสนไชย	12,119
	นายนิกุล เขียมจันทร์			นายวัชรินทร์ ชาทะโชติ	12,056
โคกสำโรง	นายทองใส แดงชุม	15,872	ห้างฉัตร	นายบุญเชิด พรมศรี	18,644
	นายเนือง คลังผา	15,787		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	16,769
	นายเชาว์ งามรัตนากาญจน์	14,165	วังเหนือ	นายอุทัย สิมพิมลบุรณ์	17,818
	นายนิกร บุญมี	13,378		นายรัตนชัย สมมี	13,308
บ้านหมี่	นายสุนทร ชีมายุทธสกุล	ไม่มีลงฯ	แจ้ห่ม	นายสมบุรณ์ รูปสะอาด	14,462
	นายมณฑียร สิงห์ลา	ไม่มีการ		นายสุวิทย์ ทีเก่ง	9,637
	นายวิโรจน์ ขอบเพื่อน	ลง คะแนน	แม่เมาะ	นายพิสุทธิ จันทร์สุนทร	10,722
	นายสวัตวงศ์ พานิชย์พันธุ์			ด.ต.สะอาด บุญหลง	8,510
ชัยบาดาล	นายประเสริฐ วรรณปัญญา	27,010	เมืองปาน	นายสนิท ประสาน	12,795
	นายยุทธ จัตุรัส	21,805	เสริมงาม	นายเสี่ยม แก้วลังกา	ไม่มีลงฯ
	นายปรีชา ฉัตรนรเศรษฐ	21,492	สบปราบ	นายพนัส เครือฉนวน	8,146
พัฒนานิคม	นายพัลลภ ภัทรบดี	21,290	แม่พริก	นายถนอม ทิชัย	5,386
	นายปรีชา บัวสุทธิไพฑูรย์	6,825	เลย		
ท่าแร่	นายก่อเกียรติ ฮั่นสกุล	ไม่มีลง	เมืองเลย	นายประเสริฐ ชัชวาล	28,462
	น.ส.จากรวรรณ บัวหลวงงา	คะแนน		นายบรรจง สิงห์เยี่ยม	25,809
หนองม่วง	นายเสถียร กิระกิตติวาทย์	ไม่มีลง		นายอุทัย จันทร์ศรีอ่อน	21,215
ท่าหลวง	นายพหล วรรณปัญญา	6,800		นางสุภาภรณ์ จันทร์สว่าง	21,079
ลำสนธิ	นายวิจารณ์ จารุศุภกรกุล	5,792		นายนิมิตร ไตรพันธ์	21,029
โคกเจริญ	นายเสกสรรค์ ศรีแสงไทยสุข	5,192		น.ส.ประกายรัตน์ แสงเจริญ	17,020

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
สระบุรี	นายสมพงษ์ สุขเพราะนา	ไม่มีลงฯ	วังสะพุง	นายสุรัตน์ ทิมสุวรรณ	33,934
ลำพูน				นายธนาภูมิ ทิมสุวรรณ	33,396
เมืองลำพูน	น.ส.ชวนขวัญ คำภิชัย	36,310		นายธรรมบุญ ภาคอุป	30,424
	นายประเสริฐ ภูพิสิฐ	35,379		นางเปรมณีย์ เร่งสมบรรณสุ	29,202
	นายทวีศักดิ์ ลิ้มไพศาล	34,571		นายสิทธิชัย สิทธิรัตน์	28,359
	นายประสงค์ ตันวัฒนากุล	34,217	เชียงคาน	นายเจริญฤทธิ์ พาสุนันท์	19,500

	น.ส.ทิตติธ ฐิติวัฒนากการ	33,829		นายก้อกิตติ แก้ววงษา	17,675
	นางจุติรัตน์ ด้านไพบูลย์	33,633		นายแหลมทอง กุลพัฒนโย	14,002
	นายนิรันดร์ ด้านไพบูลย์	33,237	ปากชม	นายทองแดง คำพรหม	8,936
	นายนิรพันธ์ พุสุวรรณ	33,093		นางนินาสกร แพร์ศิริวุฒิพงศ์	7,067
ลพ	นายขจรศักดิ์ วงศ์ดีตะ	11,608	ด่านซ้าย	นายเกษม เรืองไผ่ผ่อง	15,798
	นายธวัช วรรณตุง	11,233		นายเวทิน เพียรวิทยา	14,022
	นายมนตรี นุ่มดี	9,705	ผาขาว	นายชูศักดิ์ บัวระภา	10,495
	นายวรพล ทรายคำ	9,589		นายทนงศักดิ์ บางปรอินทร์	7,772
ป่าซาง	นายประมวล คำสุขะ	18,508	กิ่งอ.เอราวัณ	นายยันต์เฉลิม สิทธิรัตน์	7,133
	นายพนพล จอมจันทร์ยอง	17,804		นายสุรสิทธิ์ คันนุ	5,997
	นายสุมิตร ณ ลำพูน	17,655	ภูกระดึง	นายมนตรี พิพัฒน์วิไลกุล	8,735
	นายจิระศักดิ์ วงศ์สอน	15,592		นายเสถียร คำทา	5,939
บ้านโฮ้ง	นายสุทัศน์ เดชอุป	16,168	ท่าลี่	นายสำราญ สมบัติวงศ์	ไม่มีลงฯ
	นายสุพจน์ ปัญญนันท์	14,150	นาด้าง	นายวรพันธ์ จินดาพงษ์	4,776
	นายสาโรช สอนบาลี	12,985	กิ่งอ.หนองหิน	นายชลอ สอดศรี	5,623
แม่ทา	นายแสวง ยศภาส	12,721	ภูหลวง	นายวิเชียร เดชวงศิลป์	5,436
	นายชาติรี สุรินเปา	12,268	ภูเรือ	ว่าที่ ร.ต.อาวูร โภษาจันทร์	ไม่มีลงฯ
กิ่ง.เวียงหนองล่อง	นายสุวรรณ หอยแก้ว	7,276	นาแห้ว	นายยลชาญ กมลรัตน์	ไม่มีลงฯ
ทุ่งหัวช้าง	นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	7,559	สกลนคร		
บ้านธิ	นายอนันต์ ลายปัญญา	6,152	เมืองสกลนคร	นายมนตรี แก้วก่า	27,781
ศรีสะเกษ				นายช่วงชัย เจียมสกุลศักดิ์	27,246
เมืองศรีสะเกษ	นายมานะพันธ์ อังคสกุลเกี	28,497		นายวัฒนา แก้วก่า	27,189
	นายธเนศ เครือรัตน์	27,231		นายบุญมี วงศ์ศรีดา	27,090
	นายฤทธิชัย ชาลากุลพฤติ	23,331		นางวิเศษ ศรีวิไล	24,040
กันทรลักษ์	นายวิจิต ไตรสรณกุล	46,318		นายสมภพ สิงห์ศรี	22,931
	นายประสงค์ จริยาวัฒน์ชัย	46,125	สว่างแดนดิน	นายรัชชัย หาญเจนลักษณ์	28,386
	นายวิเชียร ธีระเลิศพานิชย์	45,359		นายทองมี นิธิมงคลกุล	27,681
	นายคชายุทธ แซ่เตีย	45,099		นายอำนาจ ยุทธคาม	24,643
	นายบดินทร์ ลิธิระประเสริ	42,195		นายชัยรัตน์ หงษ์ทอง	23,874
ภูซันท์	นายวีระพล จิตสัมฤทธิ์	34,478		นายชัยมงคล ไชยรบ	19,503
	นายอภิสิทธิ์ สุระนรากุล	34,053	วานรนิวาส	นายบุญธรรม ขามไสย์	25,376
	นายเอกชัย สืบสายพรหม	26,674		นายอนุพงษ์ ฤทธิชัย	22,524
อุทุมพรพิสัย	นายสุเมธ กุลวิเศษศักดิ์	31,756		นายพงศา คอมแพงจันทร์	21,613
	นายวีระศักดิ์ ตั้งพูนผลสวัสดิ์	31,422		นายจำเริญ คอมแพงจันทร์	18,334
	นายรังสรรค์ พรหมภา	27,495	พรรณานิคม	นายสมยศ ศรีสอาด	19,723
จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
กันทรารมย์	นายฉัตรชัย จงจุญเกียรติ	18,175		นายชูพงษ์ คำจาง	15,077
	นายถาวร ศรีชัย	17,332		นายสังคม ทิพสิงห์	13,358

ขุนหาญ	นายชัยศักดิ์ ตั้งเกียรติขุนทด	ไม่มีลง	บ้านม่วง	นายศุภชัย สุขรัตน์	14,147
	นายสรวิชัย จิตรโชติ	คะแนน		นายประหยัด ธารนระราช	8,003
ราชสีไศล	นายปวิณ แซ่จึ้ง	28,614	อากาศอำนวย	นายวัชรินทร์ รุณจักร	16,098
	นายสมชาย แซ่จึ้ง	25,593		ว่าที่ร.ต.อนุสรณ์ ไกรยราช	11,230
ปรางค์กู่	นายชวาล ทองลั่ง	ไม่มีลง	พังโคน	นายไพบุลย์ นามประกาย	14,286
	นายเพทาย ธรสาธิตกุล	คะแนน		นายสุวิทย์ เดชภูมิ	11,127
ศรีรัตนะ	นายสมชาย ทรวงทัน	9,379	วาริชภูมิ	นายสมบุญรัตน์ รัชชปัญญา	10,552
ภูสิงห์	นายหัตถชัย เพ็งแจ่ม	8,174		นายประจิตร นาคะอินทร์	6,991
โพนบึง	นายวิสูตรชาติ ปัญญาทรง	12,312	กุสุมาลย์	นายสมเกียรติ เถาว์อ้วน	6,790
วังหิน	นายสุพล ดวนสูง	9,641	เจริญศิลป์	นายอนนท์ สมบูรณ์พร้อม	5,739
น้ำเกลี้ยง	นายคำ คำผิง	8,420	คำตากล้า	นายบุญสงค์ ยอดนอ	6,299
ห้วยทับทัน	นายอริคม เจริญระกูล	ไม่มีลง	ภูพาน	นายยุทธพล ยังแสนภู	6,071
พยุห์	น.ส.วันรุ่ง อมาตย์ชาติ	4,200	โพนนาแก้ว	นายภวิศร์ อธิธิแสง	5,595
โนนคูณ	นายดวงพิชิต จันทรา	5,953	โคกศรีสุพรรณ	นายทวี ผาใต้	6,783
ยางชุมน้อย	นายจกกล คนเพียร	7,759	กุศบาก	นายสวัสดิ์ สิงห์ดาม	7,040
เบญจลักษ์	นายประจวบ กิจไพบูลย์ชัย	6,765	ส่องดาว	นายจิต มีชาติ	5,206
กิ่งโพธิ์ศรีสุวรรณ	นายสมบัติ ดวงแก้ว	3,434	เต่างอย	นายทรัพย์สิน พรหมสาขา	3,563
กิ่งอ.ศิลาลาด	นายอภิศักดิ์ แซ่จึ้ง	6,577	นิคมน้ำฮูน	นายวันเย็น แก้วก่า	2,366
เมืองจันทร์	ด.ต.ประเสริฐ ประภาพ	2,113	สตูล		
บึงบูรพ์	นายศักดิ์ชัย บุญเย็น	2,851	เมืองสตูล	นายสุรศักดิ์ คาลเคน	13,519
สงขลา				นายจรัส เหมนะ	12,642
เมืองสงขลา	นายวันชัย ปริญาศิริ	30,142		นายปัจจุบัน อังโชติพันธ์	12,606
	นายประพีช หนูสวัสดิ์	28,751		นายสุรเชษฐ์ บินสะอาด	10,837
	นายภวัต นิตยโชติ	27,193		นายดนัย หลงโละ	10,710
	นายนพพล บุญญามณี	23,833		นายสำราญ โอภาโส	10,364
	นายณฤทธิ์ ดิสรพงศ์	23,556		นายชนะ ยากะจิ	10,121
หาดใหญ่	นายบัณฑิต วรรณวิโรจน์	38,115		นายอาหมิน มั่นยามิน	9,567
	นางอรุณรัตน์ รัตนภูมิ	35,418		นายนาวิ พรหมทรัพย์	9,345
	นายนิมิตร สุวรรณวงศ์	32,870	ละงู	นายผาอาด เหมมน	13,473
	นายนิรันดร์ แก่นยะกุล	31,873		นายสวาท บินรินทร์	9,000
	นายล่องหิน ทิพย์แก้ว	30,899		นายวิเชียร แซ่ลิ้ม	8,339
	นายโชค กิจจาโณ	29,261		นายอดิศักดิ์ รุ่งเรือง	8,120
	นายคม เรืองกุล	28,388		นายวินัย นาทิพเวทย์	8,031
	นายไพฑ์ศน์ หนูมี	27,679	ควนกาหลง	นายนิคม บัวนวล	6,811
	นายเฉลิม เหล่าสุวรรณ	27,213		นายพงศ์ศักดิ์ ชัดติยวรรณ	5,213
สะเดา	นายฉัตรชัย รัตนภูมิ	15,432		นายเสส มรรคาเขต	5,007
	นายสุรเชษฐ์ ธินวฒิมังค์	14,969	ท่าแพ	นายเส้น ยาประจัน	4,791
	นายอำนาจ ขุฑทะกะพันธ์	13,748		นายประชา กาสาเอก	3,566

จะนะ	นายสมมาแอ เจ๊ะหมัด	20,235	ควนโดน	นายอาหมาด หลังยาหน่าย	4,125
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายสันหัด หมัดบาซา	19,406		นายตาต สุธะดิน	3,996
	นายบนเลาะ หล้าหลี่	18,179	ทุ่งหว้า	นายประเสริฐ แซ่อึ้ง	3,343
สิงหนคร	นายวิสิทธิ์ รุจิเวช	16,916		นายสุพรรณ จุนณศักดิ์ศรี	3,016
	นายประเทือง นุสคง	14,883	กิ่งอ.มะนัง	นายคุณ สุวรรณโณ	3,635
ระโนด	ว่าที่ร.ต.ไกรธนู แก้วทอง	20,164	สมุทรปราการ		
	นายนิรันดร์ สุขจันทร์	15,676	เมืองสมุทรปราการ	นายสมบุรณ์ อัครเวม	42,289
รัตนภูมิ	นายวรวิทย์ ขาวทอง	16,907		น.ส.จิรนนท์ พักพันธ์ไผ่	41,378
	นายอุทัย ลาพิณี	15,739		นายวรพร อัครเวม	40,994
เทพา	นายรอมหลี หัดชะเง	14,034		นายสิทธิชัย สันเคราะห์	40,439
	นายทิพย์พรหมเพชร	11,659		นายพงษ์ศักดิ์ มะลิแย้ม	40,367
สะบ้าย้อย	นายอดุลย์ วานี	9,872		นายอัศววัฒน์ อัครเวม	39,966
นาทวี	นางยินดี คชาทอง	15,810		นายวันชัย ยั่งยืน	39,762
สทิงพระ	นายวินัย ศรีสุวรรณโน	10,198		นายภาณุพันธ์ สงวนสสัย	39,109
ควนเนียง	นายเสวียง ไชยศิริ	8,051		นายสมควร ชูไสว	38,884
บางกล่ำ	นายมานิตย์ วิไลรัตน์	6,727		นายวิชัย ฤกษ์ศิริกุล	38,228
คลองหอยโข่ง	นายอนันต์ หดย้อย	6,551		นายสิทธิชัย ฮอเจริญชัย	37,392
นาหม่อม	นายวินัย กองสวัสดิ์	5,760		ส.ต.อ.มณี แก้วน้อย	37,112
กระแสสินธุ์	นายเปรม ทองเนื้อแข็ง	4,586		นายสมคิด เรืองอร่าม	36,729
สมุทรสงคราม			พระประแดง	นายอำนาจ รัชมิทัต	38,336
เมืองสมุทรสงคราม	นายอำนาจ ลิขิตอำนาจชัย	16,319		นายกริช ไกรศรี	35,960
	นายวิโรจน์ มาเจริญ	15,753		นายเชษฐ ชุมทอง	35,917
	นายเดือน เล่มกิมพงษ์สวัสดิ์	15,524		พ.จ.อ.สินชัย พูนจำนิน	33,838
	นายชวน นิลเพชร	15,136		นายสามารถ เขตเผชิญไชย	33,456
	นายชูชาติ พรสวัสดิ์	15,064		นายไพรัช ช้อยบำเพ็ญ	32,319
	นายดำรงรักษ์ โงวเจริญพ	15,034	บางพลี	นายสุนทร ปานแสงทอง	17,093
	นายณรงค์ โงวสกุล	14,891		นายกมล บุญมงคลกิจ	16,802
	นายปรีชา จำปาทิพย์	14,823		นายมนัสชัย ลิขิตวานิช	16,564
	นายชัยวุฒิ บุญเทียม	14,803		นายเนื่อง ลำจวน	14,002
	นายสมุทร ชาติศรี	14,650	บางบ่อ	นายสม อิมละเอียด	13,060
	นายโสภา สร้อยเขียว	14,589		นายสมพงษ์ สุขศิริพรฤทธิ์	11,784
	นายสมาน คงสินธุ์	14,566		นายพิเชษฐ์ รอดศรี	11,063
	นายอำพล เดชเพิ่มพูน	13,087	พระสมุทรเจดีย์	นายจักรกฤษณ์ พุกพิบูลย์	20,265
อัมพวา	นายประพันธ์ ภิญโญ	11,635		นายเฉลิมศักดิ์ จันทร์จีน	18,177
	นายเพย สุจิตร์รักษ์	7,826		นายบุญรอด กิมเย็น	17,464
	นายเกียรติ แก้ววิศิษฐกุล	7,511	กิ่งอ.บางเสาธง	นายประเสริฐ สันธพ	7,118
	นายเสน่ห์ หอมเกาะเกตุ	7,304	สมุทรสาคร		

	นายพยุ่ง อมศิริ	7,095	เมืองสมุทรสาคร	นายพิมพ์ อ่วมแจ้ง	31,974
	นายจำรัส นาคแสง	7,054		นายพงษธร หอมทอง	31,044
	นายสังเวียน จิมเจ็ด	6,565		นายพนม ปิ่นสุภา	30,498
บางคนที	นายสุตจิตต์ วงศาโรจน์	7,609		นายอัคเคช สุวรรณชัย	30,400
	นายสุพจน์ โมทย์วาริศรี	7,430		น.ส.ธนพร ยาสาธร	31,180
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายบุญยง เลขาวิจิตร	6,073		นายชัชวาล เขียวข่ม	28,963
	นายสุรัชย์ ลีสุทธิพรชัย	5,736		นายสมลัก รอดทยอย	27,809
สระแก้ว				นายนิทัศน์ เกตุรวม	27,617
เมืองสระแก้ว	นายมนตรี มโนสุดประสิทธิ์	ไม่ มี การ ลง คะ แนน		นายอภิชัย อุดปาทร	27,574
	นายตระกูล สุขกุล			นายธณพล อ่วมแจ้ง	27,107
	นายธวัชชัย ทองทับ			นายธณพล วิโรจน์กิจจา	26,868
	นายชูชาติ ดัดงาม			นายอัครเดช พิสุทธิศิริกุล	26,301
	นายชโลธร แจ่มจันทร์		กระทุ่มแบน	นายเสน่ห์ ทองลิมา	ไม่ มี การ ลง คะ แนน
	นายฉัตรชัย เคลือบคล้าย			นายบำเพ็ญ คงสกุล	
อรัญประเทศ	นายประเสริฐ พญาสีหิ	16,554		นายสุวิศว์ เมฆเสริกุล	
	นายก่อเกียรติ คดีกำจร	16,347		นายกำจัด เบี้ยวบังเกิด	
	นายสุศักดิ์ ชิงนวรรณ์	15,837		นายสมพงษ์ เกตุแก้ว	
	พ.อ.ศรายุทธ ประสานพ	15,822		นายสมประสงค์ เรืองศรี	
	นายไชร นวมมณีนรัตน์	14,543		นาวาตรีสุธรรม ระหงษ์	
วัฒนานคร	นายทองยศ เทียนทอง	ไม่มี การ ลง คะแนน	บ้านแพ้ว	นายวิลาศ สุริวงษ์	17,709
	นายสุทธิ ศรีหทัย			นายสมคิด เขียวคำ	16,131
	นายเลอสรณ์ เจตนะวิบูลย์			นายอาวุธ ศรีนิเวศน์	15,310
	นายวุฒิกร สุวิทย์พันธ์			นายสมจิตร กลับบ้านเกาะ	12,941
วังน้ำเย็น	นายสมหวัง วุฒิรัตน์	ไม่มี การ ลง คะแนน		นางขวัญดาว สุ่มนัส	12,540
	นายวันชัย นาริรักษ์		สระบุรี		
	นายประเสริฐ ไสตถิพัฒน์		เมืองสระบุรี	นายสิงห์พร อติเรกสาร	23,913
	นายบรรจง ปลาทอง			นายพรเทพ ศิลาแรง	21,749
เขาฉกรรจ์	นายวิโรจน์ งามสุนทรรัตน	ไม่มี การ ลง คะแนน		จ.ส.ต.พิชิต ประมูลศิลป์	21,067
	นายวุฒิพงษ์ ตัญศิริ			น.ส.วรรณภา โพธิ์ศรี	18,526
	นายสำรวย เขียววงษ์			นายณรงค์ศักดิ์ อู่ยคำ	15,580
ตาพระยา	นายวิทยา นาคี	ไม่มี การ ลง คะแนน		นายสมพล ปิดกวงษ์	14,566
	นายลือ จิตเทศ		หนองแค	นายจรด ดันท์พรชัย	24,279
คลองหาด	นายพนพยอม งามมีศรี	ไม่มี การ ลง คะแนน		นายชาติชาย แก้วกล้า	21,663
	นายธานินทร์ ศุภศักดิ์มนต์			นายธำรงค์ศักดิ์ อัดทะสัณ ปุ่น	19,829
กิ่งอ.วังสมบูรณ์	นางสุณี รักซ้อน	6,708		นายดำริ เพ็งภาค	14,894
	นายเทียบ จารนัย	6,669	พระพุทธบาท	นายอรรถพล วงษ์ประยูร	14,077

กิ่งอ.โคกสูง	นายสุรสิงห์ จิตรเทศ	5,212		นายปรีวรรต นันทปัญญา	14,029
สิงห์บุรี				นายประยุทธ์ วุฒิสภากร	12,633
เมืองสิงห์บุรี	นางนันทวัน วิไลศักดิ์ทิพา	18,585		นายวิรัชศักดิ์ เขาวรินทร์	10,526
	นายศุภวัฒน์ เทียนถาวร	18,262	แก่งคอย	นายเสน่ห์ เลหาพะพานิช	24,279
	นายพรชัย พรประเสริฐสุข	18,107		นายวสุ บุญธณศักดิ์ศรี	21,663
	นายพินิจ วิไลศักดิ์ทิพากร	17,883		นายปิยะ ภารพ	19,829
	นางสุพัตรา ชโลธร	13,600		นายบัญชา พึ่งไชยพัฒน์	14,894
	นายสมบัติ ชโลธร	12,967	มวกเหล็ก	นายพิชัย เจตียภาคย์	10,717
บางระจัน	นายสมชาย สัตตะระโส	10,322		นายปรีดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์	8,660
	นายสาโรจน์ พันธาสุ	8,347	บ้านหมอ	นายเฉลิม วงษ์ไพร	11,772
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายเจริญ อินวูล	8,031		นายสุชา เข้มมา	10,274
	นางสุภัค สุนประหัตต์	7,106	วิหารแดง	นายวิรัช คูวิจิตรสุวรรณ	10,652
ค่ายบางระจัน	นายชัยวุฒิ ลิ้มสุภรัตน์	7,314		นายบรรเจิด ประสิทธิ์เพียร	7,998
	นายประเสริฐ ชาญณรงค์	7,227	เสาไห้	นางธัญลักษณ์ อมาตยกุล	7,349
	นายอภิวัฒน์ น้ำเจริญสิงห์	5,533	เฉลิมพระเกียรติ	น.ส.กัลยา รุ่งวิจิตรชัย	ไม่มีลงฯ
พรหมบุรี	นางวันเพ็ญ อภินันท์	8,710	วังม่วง	นายประดม เกษตรไพศาล	3,954
	นายบุญฤทธิ์ รัตนวิจิตร	7,363	หนองแขง	พ.อ.ไตรรัตน์ รูปขจร	2,803
	นายมี เขียวสะอาด	6,539	หนองโดน	นายเทอดพงษ์ เสริฐธิกุล	4,194
ท่าช้าง	นายภาณุพงษ์ เต็งวงษ์วัฒ	5,835	ดอนพุด	นายบุญสม อาบวารี	1,555
	นายกฤตชนก ทรงเจริญ	4,370	สุพรรณบุรี		
อินทร์บุรี	นายสุวัจน์ เมสนกุล	21,579	เมืองสุพรรณบุรี	นายมานิตย์ ตุ่มบุตร	22,754
	นายวสุพล ธีระศุภาะ	18,145		นายภราดร เดชภีรัตนมงคล	21,133
	นายปรเมินทร์ เจียเจริญพงษ์	16,635		นายมงคล เดชภีรัตนมงคล	21,112
	นายธรรมรัตน์ ดีเจริญวิรุฬ	16,323		นายต่อย อ้นเลห์	20,683
	นายสมชาย เจริญพานิช	16,121		นายสุธี อินทิพย์	20,191
	นางบุญเดือน เขี่ยมจำง	16,033		นายวิรัตน์ วิริยะพงษ์	18,954
สุพรรณบุรี			ศรีสัชนาลัย	นายนรสิงห์ เอื้อคณิต	24,248
เมืองสุพรรณบุรี	นายสุภัทร ลีอารีย์กุล	38,082		นายวิเวก เอื้อคณิต	24,217
	นายเฉลิม ปิ่นสกุล	35,106		น.ส.จิตติพร เขียวฤทธิ์	18,588
	นายสร้าง พันธสถิตย์	30,833		นายสมพงษ์ วิรัชชัย	18,295
	นายสมเกียรติ ทรัพย์สวน	30,145		นางรุ่งอรุณ คำโอง	18,257
	นายอวน กลิ่นจุ่น	28,766	สวรรคโลก	นายสมเจตน์ ลิ้มปะพันธุ์	29,970
สองพี่น้อง	นายสุวัฒน์ จันทร์สว่าง	ไม่มี การ ลง		นายภาสิต เขียวฤทธิ์	23,302
	นายสุรัตน์ จันทร์สว่าง			นายจักรวาล ชัยวิรัตน์นุกูล	23,093
	นายธีระ จันทรวัดนาวนิช			นายมนเทียร ชิดชิน	22,011
	นายยุทธนา ลับบัวงาม		ศรีสำโรง	นายวันต์ ติระไชย	19,661
	นายพงษ์เกียรติ อุดมอานุก			นายไพโรจน์ สวัสดิ์	19,608

อุททอง	ด.ต.สมมิตร สุนทราคารุท	คะ		นายชินทร ชูบุญ	18,695
	นายนพดล มาตรศรี	แนน		นายประสิทธิ์ ทองปากน้ำ	14,989
	นายอุทิศ หิรัญรัตน์		กงไกรลาส	นายบุรินทร์ บุตรทิพย์สกุล	13,796
	นายเพทาย พวงมาลี	ไม่มีลงฯ		นายสัมพันธ์ ตั้งเบญจผล	13,212
บางปลาหม้า	นายสุพล พนาภิกุล	23,997		นายวิเชียร บุชาวัง	10,272
	นายเกษตรชัย ชุณวิจิตร	20,915	ศิรีมาศ	นายประเสริฐ ปัญญาบุญกุล	16,458
	นายสัมพันธ์ พิทักษ์วงศ์	16,230		นายธีระศักดิ์ อุดมรัตน์โยธิ	13,219
เดิมบางนางบวช	นายชิต เมืองช้าง	20,650		นายนิธิ วุฒิสารเจริญ	13,089
	นางนุชรีร์ เงินเกื้อกุล	19,742	ทุ่งเสลี่ยม	นายมนู พุกประเสริฐ	12,771
	นายธวัช อ้าทอง	19,438		นายวสันต์ ชันตันธง	10,574
ศรีประจันต์	นายเฉลียง พลเสน	ไม่มีลง	บ้านด่านลานหอย	นายอุดร กลิ่นหล่อ	10,363
	นายสว่าง พันธุ์พฤษ	คะแนน		นางพิศมัย ศิริพัฒนานุกุลช	9,796

จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
ด่านช้าง	นายสุกิจ อ้าทอง	ไม่มีลงคะแนน	ศรีนคร	นายสมาน สาสิงห์	ไม่มีลงฯ
	นายนิพนธ์ สิริเวชรังสรรค์		สุราษฎร์ธานี		
สามชุก	นายศักดิ์ จาละ		เมืองสุราษฎร์ธานี	นายวรรณรงค์ คงอุดหนุน	26,612
	นายจินณรงค์ เลี่ยมสมบัติ			นายสมรัก เหมือนมณี	21,877
หนองหญ้าไซ	นายดิเรก รัศมีแก้ว			นายสุเทพ มะลิเผือก	19,535
	นายมูณี ศรีปฏุก			นายอัฒพร วงศ์ศิริ	17,896
ดอนเจดีย์	นายศรีวิชัย บุญศรีสุวรรณ			นายภาณุ ศรีบุญคยาญจน์	17,155
	นางสุนิสา สิ้นไพบูลย์ผล		กาญจนดิษฐ์	นายสุเทพ ด่านคุณธรรม	20,830
สุรินทร์				นายวิสูตร สุทธิโนน	19,280
เมืองสุรินทร์	นายปกรณ์ มุ่งเจริญพร	56,231		นาย..... นพคุณ	17,818
	น.ส.ลดาวัลย์ มูลศาสตร์สา	56,082	พุนพิน	นายสมชาติ ประดิษฐ์พร	22,932
	นายกิตติภัทร์ รุ่งธนเกียรติ	55,923		นายอมฤต นิจาคม	19,639
	นางวันทนา อมรกาญจน์	54,677		นายธานี เทือกสุบรรณ	18,343
	นายเกรียงศักดิ์ จรัสกลางกู	46,550	บ้านนาสาร	นายก่อเกียรติ อินทร์ักษ์	16,779
	นายทวีศักดิ์ สุรินทร์รัฐ	41,117		นายประดิษฐ์ โพธิ์ไพน	16,496
	นายสุชาติ กิรติเดชไพบูลย์	40,761	เวียงสระ	นายวันชัย จรัส	10,578
ปราสาท	นายพรชัย มุ่งเจริญพร	31,452		นายประเสริฐ บุญประสพ	9,953
	นายพิเชษฐ์ สุทธิศิริวัฒนะ	30,449	พระแสง	นายสิทธิพร จริยพงศ์	8,628
	นางมลิวัลย์ ธิบุญสกุลกิจ	28,499		นายนิคม สุวรรณพงษ์	7,643
	นายเจตไพบูลย์ เหมือนนา	26,672	ท่าชนะ	นายบุญยงค์ จรัสจรรยาฤทธิ	8,926
ศรีขรภูมิ	นางจินตนา ประธาน	25,558	ไชยา	นายอภิจัย วจิตานนท์	8,223
	นายदनัย ประธาน	24,710	ศีร์ษะนิคม	นายวัชรินทร์ วัฒนประดิษฐ์	6,724
	นายสมศักดิ์ ประธาน	23,033	เคียนซา	นายภาณุวัตร ดาโลปการ	ไม่มีลงฯ

	นายเนติ พิพัฒน์รักไทย	21,051	เกาะสมุย	นายสมบัติ ภูศิริวัฒน์	ไม่มีลงฯ
สังขะ	นายธนา พัวไพฑูรย์	32,026	ดอนสัก	นายปรีชา เพชรรัตน์	6,772
	นางรื่นฤดี เดียวเจริญโสภา	31,726	พนม	นายธีรพงศ์ศักดิ์ เมืองราม	6,038
	นายบุญยง หาญพินิจศักดิ์	25,774	ท่าฉาง	นายวิจารณ์ ทับทอง	5,414
ท่าตูม	นายศิริศักดิ์ ร่วมพัฒนา	25,922	บ้านนาเดิม	นายสุนทร โพธิ์เพชร	5,169
	นางกรรณิการ์ เจริญพันธ์	16,192	ชัยบุรี	นายบุญโชค สัสดีเดช	4,119
รัตนบุรี	นายณรงค์ฤทธิ์ ไรจนศักดิ์	22,858	บ้านตาขุน	นายอนุศักดิ์ ทองมุสิก	2,052
	นายสุระเด่น กำลังหาญ	16,989	กิ่งอ.วิภาวดี	นายสุวิทย์ ชูศรี	2,676
ชุมพลบุรี	นายสุริยา สนใจ	ไม่มีลง	เกาะพะงัน	จ.ส.ต.สุวิทย์ ศักดิ์เศรษฐ์	1,894
	นายธนพนธ์ ชัยกิจยิ่งเจริญ	คะแนน	หนองคาย		
กาบเชิง	นายเอกชัย ดันติรัตนานนท์	14,060	เมืองหนองคาย	นายสัณชัย สุวรรณพันธ์	32,341
	นายทวีสิทธิ์ ไกลล้ำ	11,086		นางชลทิพย์ โกวิทศิริกุล	30,775
จอมพระ	นายสุเทพ เดียวเจริญโสภา	ไม่มีลง		นายกระแสร ตระกูลพรพง	23,605
	นายสุวัฒน์ ลิ้มถวิล	คะแนน		นายเสรี กันทะวงศ์	18,921
ลำโรงทับ	นายฤทธิชัย สุรพงษ์วัฒน์	9,476		นางดวงใจ สุนทรชัย	18,684
สนม	นายสมศักดิ์ เจริญพันธ์	7,473	โพธิ์พิสัย	นางชมภู จันทาทอง	26,435
กิ่งอ.ศรีณรงค์	น.ส.ธนสร มหรรทศนพงษ์	6,984		นายอาทิตย์ ศรีตะบุตร	20,330
บัวเชด	นางจิตรา แซ่เตียว	7,860		นายสงกรานต์ ศรีตะบุตร	19,681
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
กิ่งอ.เขวาสินรินทร์	นายธีรโชค กองทอง	5,429	ท่าบ่อ	น.ส.อมรรตน์ สกุลมณีฤทธิ์	19,363
กิ่งอ.โนนนารายณ์	นายสมพงษ์ เทพวงศ์ศิริรัตน์	8,221		นายปราการ อินทร์รอด	17,642
กิ่งอ.พนมดงรัก	นายตั้งจิตฐ์ สภารัตน์	6,165		นายเจริญ จันทวงศ์	17,253
ลำดวน	นายสุชาติ ประดับสุข	ไม่มีลงฯ	บึงกาฬ	นายเอกชัย วงษ์คงคำ	22,166
หนองบัวลำภู				นายดำรงรักษ์ อินทร์แสง	18,192
เมืองหนองบัวลำภู	นายสมหมาย อัยแก้ว	30,371		นายอุทัย จันทะจิตร	15,436
	นายแสวง ประสิทธิ์วรรณ	29,363	เขกา	นายบุญเลื่อน มาลาพันธ์	13,652
	นายสงวน ศรีสัตตรัตน์กุล	27,645		นายเจริญ แสนพิมพ์	13,458
	นายชัยศักดิ์ เศรษฐบุตตี	18,948	โซ่พิสัย	นางนริศรา วงศ์ภูมิ	12,252
	นายไพฑูรย์ วงษา	17,823		นายปิยะ พันล้ำ	6,917
	นางอุไรพร มาตา	12,157	กิ่งอ.เฝ้าไร่	นายแสวง ราชพลแสน	9,687
ศรีบุญเรือง	นายชัยเจริญ ศิริสถิตย์	22,122		นายรังสรรค์ สุทธิวงศ์	8,333
	นายไพโรจน์ ศรีกาญจนนา	21,287	พรเจริญ	นายวินัย ดิยะบุตร	8,951
	นายเทียนชัย ศรีกาญจนนา	20,398	ศรีวิไล	นายสมเกียรติ ลามคำ	9,431
	นางบัวแพง มุกชะกั	15,875	กิ่งอ.รัตนวาปี	นายทวี นิลแสง	8,924
	นางมัทธนาพร ภูตลาดขาม	14,414	ศรีเชียงใหม่	นายอนันต์ เกษรพรหม	ไม่มีลงฯ
นากลาง	นายวิไล คำแดงใส	16,038	บึงโขงหลง	นายอนุสรณ์ แกะหลิง	6,160
	นายสงชัย ปอวิจิตกุล	15,966	ปาดคาด	นายหน่วย ประดุกว้าง	6,954
	นายเชาวลิต เขตขาม	15,693	กิ่งอ.สระใคร	นายสมโภชน์ รัตนคุณ	1,889

	นายบุญใจ ภูซัน	15,540	สังคม	นายกัมปนาท จิตินานนท์	3,012
	นายสุศักดิ์ พุฒิสาร	14,326	กิ่งอ.โพธิ์ตาก	นายกิตติศักดิ์ วันมะโน	2,998
สุวรรณคูหา	นายวิชัย ทีฆอนานนท์	14,093	บึงคล้า	นายกวาง สี่ภูมิ	1,994
	นายอุเทน เหง้าแก้ว	12,015	อ่างทอง		
	นายจวง คำแหล้	8,714	เมืองอ่างทอง	นายสมชาย แซ่เล่า	16,066
โนนสัง	นายสุชัย ทวีคุณ	13,642		นายธีระยุทธ์ รสโสภา	14,594
	นายวีรศักดิ์ กาญจน์มุง	13,455		นายสันติ เหลือศิริวิญญา	11,468
	นางศรีญา สุวรรณพรหม	10,049		นายวีระชัย สุวพันธุ์	9,719
นาหวัง	นายสุวรรณ สวัสดิ์ขันธ์	5,978	วิเศษชัยชาญ	นายประมวล โสนน้อย	14,018
	นายกฤษฎี เหล่ามูล	5,388		นายสุเทพ ปิตินทรากูร	12,882
อำนาจเจริญ				นายชินทร์ เปาอินทร์	12,744
เมืองอำนาจเจริญ	นายไพฑูรย์ เสถียรวัฒน์	33,054		นางมณฑิรา วิริยากร	12,634
	นายบัณฑิต ทวีบุตร	29,814		นางนวลนตร กวยาวงศ์	11,452
	นายสมชัย ตั้งตระกูลวงศ์	29,578		นางอารมณั ตั้งชนม์จำรัส	11,328
	นายชูชาติ แก้วมณี	27,476	โพธิ์ทอง	นายประสิทธิ์ ปักป้อง	20,325
	นายเดิม วรรณแสน	26,837		นายยุทธนา อินอุไร	20,300
	นายวิชัย แสงวงษ์	25,199		นายชูชัย สวสม	19,973
	นายชะโลม ปาณะวงษ์	24,833		นายปัญญา ยิ้มพงษ์	17,789
	นายวรศิลป์ บุญยโพธิ์	23,887		นายสุศักดิ์ ยิ้มพงษ์	17,001
	นายสมหวัง ทองดี	22,961	แสวงหา	นายกฤตพงศ์ แซ่ไคว่	10,063
หัวตะพาน	นายประเสริฐ กานานนท์	11,200		นายอุทัย แผลงทับ	8,115
	นายปิยะศาสตร์ ทองเลิศ	11,148		นายเพิ่มศักดิ์ ศิริไพศาลอนุ	7,787
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายนิรันดร์ หน่อแก้ว	10,790	ป่าโมก	นายนำชัย หงษ์อุปถัมภ์ไชย	7,771
ปทุมราชวงศา	นายอนันต์ จันทร์หล่อ	11,607		นายคุณธร จิรศิริกุล	6,561
	นายบุญศรี ดวงดี	11,232	ไชโย	น.ส.สมบุญ หวังสะและย์	7,280
	นายอานูภาพ วงศ์จอม	9,271		นายพิรพล เหลืองศิริวิญญา	7,139
เสนาคนิคม	นายพรชัย อุณาภาค	10,269	สามโก้	นายมานพ ทรัพย์วิทย์	4,927
	นายสมัย โชคชัย	10,240		นายเสนาะ ปานเมฆ	4,519
	นายพิชัย กาญจนสุทธิแสง	8,464	อุดรธานี		
สืออำนาจ	นายไพศาล จันทวารา	10,661	เมืองอุดรธานี	น.ส.อัจฉราวรรณ อ่อนคำ	59,032
	นายจิระประสิทธิ์ พิสุทธิ	6,849		นายธนพนธ์ ฉายากุล	56,133
ขามุนี	นายวิทยา รุ่งโรจน์นิมิตชัย	9,335		นางสุชีรา ชัยเขาวรัตน์	55,019
	นายไทยสมุทร สมงาม	6,184		นายสมศักดิ์ คงวัฒนานนท์	51,348
พนา	ว่าที่พ.ต.เผด็จกุล อินทร์	7,615		นายเมธี อภิรัตน์วรกุล	50,512
	นายคำพลอย ถาวร	5,849		นายกฤษฎา จิตรคาม	47,611
อุดรดิตถ์				นายชัชวาลย์ ชัยเขาวรัตน์	54,835
เมืองอุดรดิตถ์	นายพรศักดิ์ เขื่อนประเสริฐ	30,099		จ.ส.อ.บัณฑิต แก้วดวงตา	46,632

	นายไพบูลย์ วิจารณ์	26,650		นายกุศล รัตนดิสร้อย	41,395
	นายดำรงพล วัฒนพงศ์	26,638		นายสากล วันทองทักษ์	40,499
	นายชัยศิริ สุภักษ์จินดา	26,598		นายสมชัย คงพัฒนานนท์	40,227
	นายศิริวัฒน์ เอื้อประเสริฐ	24,877	กุ่มกาวปี	นายสมเกียรติ สุขชนะ	26,549
	น.ส.อุษณีย์ บรรจงศุภมิตร	24,392		นายอุดม บากบัน	21,776
	นายกิตติพงษ์ วิรุฬห์ศรี	23,558		นายสว่าง วรณสุทธิ	19,331
	นางเรณู เงินเชื้อ	19,856	บ้านดุง	นายมานิตย์ มีไย	24,005
พิชัย	นายวิชาญ โล่ห์ประเสริฐ	19,767		นายสุรินทร์ อรัญยกกรกุล	20,860
	นายจรูญ เชื้อจินดา	17,228		นายคำนชัย อ้นวงศ์	13,889
	นายราชันย์ โล่ห์ประเสริฐ	15,051	หนองหาน	นางรัชนี เอี่ยมวงศ์	31,433
	นายอุทัย ภูริสสัย	14,588		น.ส.ปิยะพร จันทร์สา	22,212
ลับแล	นายสุประดิษฐ์ คำฟู	21,008		นายยุทธการ นาผล	16,904
	นายรงค์ คำฟู	19,861	เพ็ญ	นายวิจิตร ศรีเชียงหวาง	ไม่มีการ
	นางจันทร์พร วงศ์จันทร์แสง	17,779		นายสมจิต ศรีเทพ	ลง
ท่าปลา	นายวินัย โอวาทสิทธิ์	15,342		นายบุญเลี้ยง ชุมแสงวาปี	คะแนน
	นายอรุณ แบ่งการिया	11,129	บ้านผือ	นายประสาน ศรีลาวัฒน์	31,758
ตรอน	นายชลิต ธนวัฒน์	10,847		นายดำรง จิวกว่าง	27,081
	นายเสนาะ เกตุรักษา	7,551		นางเทียบจุฑา ขาวขำ	23,194
ทองแสนขัน	นางวิภาวรรณ ยาท่วม	9,352	หนองวัวซอ	นายกิตติชัย ไชยเอีย	15,668
	นายสมศักดิ์ เกื้อทอง	7,711		นายเสถียร สวาทพงา	7,528
	นายวิทยา จันทร์แสนตอ	8,898	กุดจับ	นายบุญช่วย วิมาสิงห์	14,647
ฟากท่า	นายศักดิ์ ดามัง	4,831		นางสมใจ ประกอบใส	10,564
บ้านโคก	นายสวัสดิ์ ดีป้อง	3,584	น้ำโสม	นายวิรัตน์ สอนบัว	10,610
อุทัยธานี			วังสามหมอ	นายอดิศักดิ์ แก้วมุงคุณ	ไม่มีลงฯ
เมืองอุทัยธานี	นายจิระศักดิ์ จิระธนวิทย์	14,954	โนนสะอาด	นายสุมล มานะศรี	10,241
	นายอดุลย์ เหลืองบริบูรณ์	14,897	ศรีธาตุ	จ.ส.ต.ประกอบ โพธิ์สว่าง	8,270
จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัด/อำเภอ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายไสภณ คะสันต์	13,512	ไชยวาน	นายธนวัฒน์ อ้นวิชัย	6,899
	นายสาคร บุษะดี	12,781	ทุ่งฝน	นายสุวัจน์ โพธิกมล	6,631
บ้านไร่	นายรังสรรค์ ตันตระกูล	17,151	สร้างคอม	นายสมชาย ทิพย์วัลย์	5,632
	นายธีรชัย บัวประทุม	16,258	หนองแสง	นายสมพร หัตถปณิตย์	4,758
	นายชุมพร คนทา	15,840	นาเยน	นางอรุณี ชำนาญศิลป์	5,933
	นายสนอง มารยาท	13,480	ประจักษ์ศิลปาคม	นายวรารุช อินทร์ประพงศ์	3,315
	นายวิชัย วิสิทธิ์	13,417	พิบูลย์รักษ์	นายประเทือง แสงศิลา	6,121
ลานสัก	นายสมพงษ์ ภาศิริ	15,651	กิ่งอ.ภูแก้ว	นายบรรจธรรม ไชยเอีย	ไม่มีลงฯ
	น.ส.สายชล ภราดร	13,564	อุบลราชธานี		
	นายสุภาพ ไต้วสัจจา	13,251	เมืองอุบลราชธานี	นายสิทธิคุณ เทียมประเสริ	43,983
	นายสุวิทย์ ไต้วสัจจา	12,265		นายพงษ์ศักดิ์ มูลสาร	43,236

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

หนองฉาง	นายไพฑูรย์ วิริยะพงศ์	15,544		นายพูนศักดิ์ ศรีทอง	42,979
	นายวิชัย วีระยุทธวัฒน์	11,662		นายคมสิงห์ โตใหญ่ยิ่งเจริญ	41,489
	นายสุรัช วิริยะพงศ์	11,536		นายศรีบุ ขจรทุ่ง	35,528
	นายอรอนพ จิตการุณ	11,382	เดชอุดม	นางอรนุช จินตะเวช	43,169
ทัพทัน	นายวิฑูรย์ วินัยพานิช	8,971		น.ส.นิทรา เทียมสุวรรณ	39,056
	นายชำนาญ ประสิทธิ์สุข	8,475		นายชาติชาย มะลิลา	27,087
	นายจำนงค์ พันธุ์เขตรการ	8,122		นางมาลีวัลย์ วงศ์ศิริ	26,626
สว่างอารมณ์	นายไพบูลย์ เจียมจตุรงค์	7,092	วารินชำราบ	นายกานต์ กัลปดิษฐ์	45,616
	นายนิมิตร พจนารักษ์	6,949		นายวีระศักดิ์ ลิ้มเพิ่มพูน	42,985
ห้วยคต	นายสมปอง ม่วงพุ่ม	4,025		นายสมบัติ สุธะลา	39,517
หนองขาหย่าง	นายอนันต์ อร่ามคำ	5,849	พิบูลมังสาหาร	นายธนรัตน์ สมชัย	34,077
บุรีรัมย์ (เลือกตั้ง พ.ย. 2542 : กรณียุบสภา)				นายวิจิต ฉัตรสุวรรณ	29,880
เมืองบุรีรัมย์	นางอำนวย สกุลทวิวัฒน์	46,313		นายประดิษฐ์ สวัสดิ์ตระกูล	19,466
	นายชาญชัย วงษ์ทอง	46,000	ตระการพืชผล	นายเรืองชัย โภคกุลกานนท์	30,906
	นายประสิทธิ์ วิชัยรัมย์	44,610		นางจันทนา พิทักษ์พรพัลลภ	28,665
	นายศรีเมือง วัฒนาชีพ	42,377		นายสุวรรณ ผาดีพัฒน์	23,347
	นายชูลิน ปิตะรัมย์	40,940	เขื่องใน	นายสมเดช แสงสาย	32,545
ห้วยราช	นายเสงี่ยม อนันรัมย์	7,903		นายชัชวาลย์ วารนุช	19,352
ลำปลายมาศ	นายประกอบ ภิญโญ	20,966	บุญศรี	นายจำนงค์ ตันตวิธานาน	27,116
	นายปิยะ บุญญวัฒน์กุล	19,347		นายนิคม พระเมตตา	20,421
	นายคำสิงห์ ศรีพลกรัง	18,489	ม่วงสามสิบ	นายประมัย จังจิตรักษ์	25,411
	นายเสงี่ยม พันธลุ่มไธ	16,501		นายวุฒิไกร บุญใหญ่	15,980
ประโคนชัย	นายรุ่งโรจน์ ทองศรี	28,804	เขมรราช	นายธนชัย โค้วสุรัตน์	19,172
	นายวรรณัฐ ศรีสุรชัย	24,062		นายชูศักดิ์ สุทธิรักษ์	14,490
	นายเสริมศักดิ์ ทองศรี	23,593	น้ำยืน	นายจำนงค์ บุญผาดี	11,779
สตึก	นายเฉลิมพล พันธุ์มุง	26,710	ศรีเมืองใหม่	นายโกมินทร์ พิมพ์จันทร์	14,899
	นายอุดม จันทวงศ์	22,296	นาจะหลวย	นางรัชนีพร ฝ่ายสัจจา	11,261
	นายทองศักดิ์ ไสงาม	21,384	ลำโรง	นายพงษ์เทพ ศรีสวัสดิ์	9,204
นางรอง	นายประสิทธิ์ ธรรมธรราร	ไม่มีลงคะแนน	สีรินธร	นายแสง ศรีบุระ	8,387
จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน	จังหวัดอำนาจ	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	คะแนน
	นายไตรเทพ งามกมล		โพธิ์ไทร	นางนิตยา สารรัตน์	7,427
	นายสวัจน์ เพชรสว่าง		กุดข้าวปุ้น	นายสอน ปาสาบุตร	8,792
กระสัง	นายมนต์ชัย ขาติวัฒน์ศิริ	ไม่มี	กิ่งอ.นาตาล	ส.อ.อุดร ไชยโตะ	6,697
	นายอนุรักษ์ ว่าถูกใจ	ลง	ตาลชุม	นางวรรณภา แก้วพรหม	5,405
	นายวิสิทธิ์ เจริญอิทธิกุล	คะแนน	โขงเจียม	นายชาติศรี สมสะอาด	ไม่มีลง
บ้านกรวด	นายสายบัว เพ็ญสุข	16,939	กิ่งอ.สว่างวีระวงศ์	นางสายฝน พองงาม	5,240
	นายอภิวัฒน์ อภิรักษ์อุดม	11,255	กิ่งอ.น้ำขุ่น	นายสุริยา ศรีแก้ว	2,997

ละหานทราย	นายอนุชา เฮงวานิชย์	17,830	ทุ่งศรีอุดม	นายหก มิละवाल	4,467
	นายสุพจน์ ดิยะวานิช	8,996	ดอนมดแดง	นายอาทิตย์ คณะพันธ์	4,927
หนองกี่	นายพีรวัส พันธ์สัมฤทธิ์	13,224	กิ่งอ.เหล่าเสือโก้ก	นายไพรัตน์ ขจรเพชร	5,801
	นางเกษม บุตรวิชา	12,752	กิ่งอ.นาเยี่ย	นายศราวุธ พิริยกิจไพบูลย์	3,684
คูเมือง	นางทอง เลี้ยงผ่องพันธุ์	17,167			
	นายณราชัย เลี้ยงผ่องพันธุ์	15,953			
พุทไธสง	นายกฤษฎา จริยะวรกุล	12,268			
หนองหงส์	นายประยูร เพ็งจันทร์	6,110			
ปะคำ	นายพานิช จบัสัญจร	6,175			
พลับพลาชัย	นายบุญถึง ทองกระจาย	ไม่มีลงฯ			
เฉลิมพระเกียรติ	นายแก้ว วรณัฐ	7,512			
นาโพธิ์	นายลบ บาลไธสง	ไม่มีลงฯ			
ชำนิ	นายสนอง เทพอักษรณรงค์	ไม่มีลงฯ			
กิ่งอ.แคนดง	นายสัญญาชัย เลาวเกียรติ	6,947			
กิ่งอ.บ้านด่าน	นายพิพัฒน์ วงศ์ทองเจริญ	6,446			
บ้านใหม่ไชยพจน์	นายอภิรักษ์ ลิ้มรัตน์	ไม่มีลงฯ			
โนนดินแดง	นายเกรียงเดช เตียวศิริทร	5,158			
โนนสุวรรณ	ด.ต.ธีรวิทย์ ทองสุทธิ์	5,724			

ที่มา : กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

การเลือกตั้งกรณีครบวาระเมื่อ

วันเสาร์ที่ 25 ธันวาคม 2542 และ วันเสาร์ที่ 29 มกราคม 2543*

จังหวัด	เทศบาล นคร เมือง ตำบล	จำนวน สท.	จำนวน ผู้สมัคร	ผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ผู้มาใช้ สิทธิ	ร้อยละ
กระบี่	ทม.กระบี่	18	23	14,253	7,049	49.46
กาญจนบุรี	ทม.กาญจนบุรี	18	80	22,211	13,972	62.91
	ทต.หวายเหนียว*	12	24	3,130	2,700	86.46
	ทต.ลุ่มสุ่ม*	12	25	1,348	824	61.82
กาฬสินธุ์	ทม.กาฬสินธุ์	18	25	24,534	14,098	57.46
กำแพงเพชร	ทม.กำแพงเพชร	18	61	19,418	13,158	67.76
ขอนแก่น	ทน.ขอนแก่น*	24	44	86,880	13,685	35.42
	ทม.เมืองพล*	18	41	9,715	7,259	74.17
จันทบุรี	ทม.จันทบุรี	18	37	19,584	10,743	54.86
	ทม.ขลุง*	18	21	7,413	4,515	60.96
	ทต.ท่าใหม่	12	31	6,747	5,061	75.01
ฉะเชิงเทรา	ทม.ฉะเชิงเทรา	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
	ทต.บางคล้า	12	14	6,254	3,051	48.78
ชลบุรี	ทม.ชลบุรี	18	77	27,372	16,720	61.08
	ทม.พนัสนิคม	18	39	8,865	6,138	69.24
	ทม.ศรีราชา*	18	29	10,102	5,349	53.09
ชัยนาท	ทม.ชัยนาท	18	54	10,417	7,178	68.91
	ทต.วัดสิงห์	12	26	4,042	3,270	80.90
ชัยภูมิ	ทม.ชัยภูมิ	18	56	25,335	15,642	61.74
ชุมพร	ทต.หลังสวน	12	34	6,912	4,508	65.22
เชียงราย	ทม.เชียงราย	18	65	44,272	22,137	50.00
เชียงใหม่	ทน.เชียงใหม่	24	107	109,206	58,592	53.65
ตรัง	ทน.ตรัง*	24	72	34,748	21,121	60.78
	ทม.กันตัง	18	56	9,262	6,774	73.32
ตราด	ทม.ตราด	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
ตาก	ทม.ตาก	18	51	14,453	8,965	62.03
นครนายก	ทม.นครนายก	18	19	ถอนการสมัคร 1/ไม่มีการเลือกตั้ง		
จังหวัด	เทศบาล นคร เมือง ตำบล	จำนวน สท.	จำนวน ผู้สมัคร	ผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ผู้มาใช้ สิทธิ	ร้อยละ

นครปฐม	ทน.นครปฐม	24	49	53,938	31,637	58.65
นครพนม	ทม.นครพนม	18	32	19,319	11,977	62.00
นครราชสีมา	ทน.นครราชสีมา*	24	58	107,324	64,510	60.63
	ทต.โนนสูง	12	25	7,263	5,018	69.09
	ทต.บัวใหญ่	12	28	10,607	7,698	72.57
นครศรีธรรมราช	ทม.ปากพนัง	18	55	15,986	10,607	66.35
	ทต.ปากแพรก	12	40	16,282	10,348	63.55
นครสวรรค์	ทน.นครสวรรค์*	24	55	67,182	32,495	48.31
	ทม.ชุมแสง	18	56	7,897	5,282	66.89
นราธิวาส	ทม.นราธิวาส	18	75	26,204	15,601	59.54
	ทต.สุไหง-โกลก	12	64	22,675	14,167	62.76
น่าน	ทม.น่าน	18	59	15,812	9,599	60.71
นนทบุรี	ทน.นนทบุรี*	24	68	182,434	79,856	41.23
	ทม.บางบัวทอง*	18	36	24,349	12,033	49.42
บุรีรัมย์	ทต.ประโคนชัย*	12	22	8,140	5,666	68.75
ปทุมธานี	ทม.ปทุมธานี	18	35	11,642	8,613	73.98
ประจวบคีรีขันธ์	ทม.ประจวบคีรีขันธ์	18	92	12,078	6,854	56.78
	ทต.หัวหิน	12	25	27,383	14,648	53.49
	ทต.กุยบุรี*	12	19	6,528	3,453	52.77
ปราจีนบุรี	ทม.ปราจีนบุรี	18	20	ถอนการสมัคร 2/ไม่มีการเลือกตั้ง		
ปัตตานี	ทม.ปัตตานี	18	38	25,888	17,403	67.22
	ทต.ตะลุบัน	12	25	8,175	5,918	72.39
พระนครศรีอยุธยา	ทน.พระนครศรีอยุธยา*	24	47	37,776	21,206	56.11
	ทม.เสนา	18	38	3,861	3,265	84.56
	ทต.ท่าเรือ	12	32	5,474	4,256	77.75
พังงา	ทม.พังงา	18	37	6,435	4,763	74.02
	ทม.ตะกั่วป่า	18	36	5,587	3,478	62.25
พัทลุง	ทม.พัทลุง	18	73	23,537	14,240	60.41
พิจิตร	ทม.พิจิตร	18	60	16,544	10,974	66.33
	ทม.บางมูลนาก	18	18	ไม่มีลงคะแนนการเลือกตั้ง		
	ทม.ตะพานหิน*	18	43	12,569	9,488	74.92
เพชรบุรี	ทม.เพชรบุรี	18	19	ถอนการสมัคร 1/ไม่มีการเลือกตั้ง		
	ทต.ชะอำ	12	32	19,787	14,718	74.38

เพชรบูรณ์	ทม.เพชรบูรณ์	18	25	ถอนการสมัคร 7/ไม่มีการเลือกตั้ง		
	ทม.หล่มสัก*	18	25	ถอนการสมัคร 7/ไม่มีการเลือกตั้ง		
จังหวัด	เทศบาล นคร เมือง ตำบล	จำนวน ส.ท.	จำนวน ผู้สมัคร	ผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ผู้มาใช้ สิทธิ	ร้อยละ
แพร่	ทม.แพร่	18	40	13,616	8,625	63.34
	ทต.วังชิ้น*	12	26	2,675	1,846	69.09
ภูเก็ต	ทม.ภูเก็ต	18	58	42,378	22,449	52.97
มหาสารคาม	ทม.มหาสารคาม	18	58	33,033	21,864	66.19
ยโสธร	ทม.ยโสธร	18	40	14,796	9,902	66.92
ยะลา	ทน.ยะลา*	24	57	43,485	28,879	66.55
	ทต.เบตง	12	20	14,617	9,436	64.55
ร้อยเอ็ด	ทม.ร้อยเอ็ด	18	21	ถอนการสมัคร 3/ไม่มีการเลือกตั้ง		
ระนอง	ทม.ระนอง	18	36	10,062	5,919	58.83
ระยอง	ทน.ระยอง	24	53	30,731	14,027	45.64
	ทต.ชุมแสง*	12	16	1,884	1,338	66.83
ลพบุรี	ทม.ลพบุรี	18	41	20,470	11,982	58.53
	ทม.บ้านหมี่	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
	ทต.โคกสำโรง	12	27	5,494	3,642	66.29
ลำปาง	ทน.ลำปาง	24	49	46,549	27,210	58.45
ลำพูน	ทม.ลำพูน	18	42	10,084	5,863	58.14
เลย	ทม.เลย	18	62	15,929	11,289	70.87
ศรีสะเกษ	ทม.ศรีสะเกษ	18	39	25,222	14,906	59.10
สกลนคร	ทม.สกลนคร	18	40	34,092	19,729	57.87
สงขลา	ทน.สงขลา	24	125	52,067	32,039	61.53
	ทต.สะเดา	12	27	10,396	7,345	70.65
สตูล	ทม.สตูล	18	38	13,803	9,547	69.17
สมุทรปราการ	ทม.พระประแดง	18	49	6,973	4,595	65.90
	ทต.สำโรงเหนือ	12	12	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
สมุทรสงคราม	ทต.อัมพวา	12	24	4,727	3,067	64.88
สมุทรสาคร	ทน.สมุทรสาคร	24	52	36,980	19,743	53.39
	ทม.กระทุ่มแบน*	18	24	ถอนการสมัคร 6/ไม่มีการเลือกตั้ง		
สระแก้ว	ทต.อรัญญประเทศ	12	16	ถอนการสมัคร 4/ไม่มีการเลือกตั้ง		
สระบุรี	ทม.สระบุรี	18	30	41,022	22,318	54.40

	ทต.แก่งคอย	12	25	8,718	6,510	74.67
	ทต.หนองแค	12	12	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
สิงห์บุรี	ทม.สิงห์บุรี	18	46	14,905	7,533	50.54
สุโขทัย	ทม.สุโขทัย	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
	ทม.สวรรคโลก	18	24	13,176	6,698	50.83
สุพรรณบุรี	ทม.สุพรรณบุรี	18	30	17,984	9,858	54.82
จังหวัด	เทศบาลนคร เมือง ตำบล	จำนวน ส.ท.	จำนวน ผู้สมัคร	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ	ร้อยละ
	ทต.สองพี่น้อง	12	14	8,386	5,293	63.12
	ทต.บางปลาหมอ*	12	25	1,568	1,227	77.76
สุราษฎร์ธานี	ทต.นาส วร	12	53	12,529	8,746	69.81
	ทต.เคียนซา*	12	23	1,185	879	74.24
สุรินทร์	ทม.สุรินทร์	18	32	25,438	17,551	69.00
หนองคาย	ทม.หนองคาย	18	40	32,556	18,683	57.39
อ่างทอง	ทม.อ่างทอง	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
	ทต.ป่าโมก*	12	39	7,721	5,837	74.15
อำนาจเจริญ	ทต.ชานุมาน*	12	25	2,580	1,751	67.50
อุดรดิตถ์	ทม.อุดรดิตถ์	18	40	22,833	15,437	67.61
	ทต.ศรีพนมมาศ	12	36	2,745	2,094	76.28
อุทัยธานี	ทม.อุทัยธานี	18	18	ไม่มีการลงคะแนนเลือกตั้ง		
อุตรธานี	ทน.อุตรธานี*	24	61	104,336	55,726	53.43
อุบลราชธานี	ทม.วารินชำราบ*	18	39	23,386	15,592	66.83
	ทต.พิบูลมังสาหาร	12	36	8,610	5,635	65.45

ที่มา : กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล(เพิ่มเติม แห่งละ 3 คน หรือ เลือกทั้ง 12คน)
กรณีสุขาภิบาลยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล
ตามพระราชบัญญัติยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542

จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ เลือก	ผู้ใช้ สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ เลือก	ผู้ใช้ สิทธิ	ร้อยละ
1. กระบี่				2. กาญจนบุรี			
เขาพนม	2,149	1,356	63.10	ด่านมะขามเตี้ย	1,739	1,148	66.01
คลองพน	1,691	1,202	71.08	ทองผาภูมิ	ไม่มีลง		
ปลายพระยา	2,933	1,869	63.72	ท่าม่วง	ไม่มีลง		
ลำทับ	1,830	1,288	70.38	สารภี	1,599	1,026	64.35
แหลมสัก	2,238	1,575	70.38	หนองขาว	4,241	2,936	69.23
อ่าวลึกใต้	3,714	2,003	56.35	หนองตากยา	1,737	1,147	66.03
3. กาฬสินธุ์				ดอนขมิ้น	3,593	2,071	57.64
กมลาไสย	7,192	4,636	64.46	ท่าไม้	6,285	2,334	37.14
ธัญญา	4,366	3,222	73.80	พระแท่น	3,622	2,575	71.09
หนองแปน	3,664	2,527	68.97	ห้วยเหินยว	2,994	1,944	64.93
นาคู	4,299	2,977	69.25	ลุ่มสุ่ม	1,361	617	45.33
กุดหว้า	3,811	2,502	65.65	บ่อพลอย	4,962	2,810	56.63
กุดสิม	9,411	6,436	68.39	หนองรี	1,499	938	62.58
คำม่วง	2,579	1,646	63.82	พนมทวน	4,262	2,419	56.76
โพน	2,799	2,296	82.03	รางหวาย	3,649	2,125	58.24
ท่าคันโท	5,223	3,334	63.83	แก่งเสี้ยน	ไม่มีลง		
นามน	4,651	2,786	59.90	ลาดหญ้า	4,161	1,965	47.22
นาจารย์	4,418	3,006	68.04	หนองบัว	2,594	1,584	61.06
หนองสอ	3,903	2,650	67.90	เลาขวัญ	ไม่มีลง		

โคกศรี	2,051	1,545	76.33	หนองไผ่	1,403	856	61.01
ยางตลาด	6,586	4,056	61.59	เอราวัณ	560	372	66.43
โนนบุรี	3,931	2,221	56.50	วังกะ	ไม่มีลง		
หนองกุ้งศรี	6,740	4,148	61.87	หนองปรือ	3,640	1,920	52.75
หนองหิน	3,576	2,217	62.00	4. กำแพงเพชร			
ห้วยผึ้ง	4,235	2,607	61.56	ชาณุวรลักษบุรี	6,489	2,814	43.37
ห้วยเม็ก	4,193	2,291	54.64	สลกบาตร	ไม่มีลง		
5. ขอนแก่น				คลองขลุง	2,403	1,052	43.78
บ้านโคก	3,041	1,901	62.51	ท่าพุทรา	1,312	648	49.39
ชำสูง	3,506	2,274	64.86	ท่ามะเขือ	3,082	1,116	36.21
โนนศิลา	3,954	2,445	61.84	ไทรงาม	3,776	2,493	66.02
บ้านแฮด	4,732	3,032	64.07	พรานกระต่าย	ไม่มีลง		
เขาสวนกวาง	ไม่มีลง			คลองแม่ลาย	4,862	2,163	44.49
ชนบท	6,725	4,334	64.45	นครชุม	5,648	2,865	50.73
โคกสูงสัมพันธ์	3,074	1,806	58.75	ปากดง	2,865	1,414	49.35
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ เลือก	ผู้ใช้ สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ เลือก	ผู้ใช้ สิทธิ	ร้อยละ
โนนทัน	3,833	2,173	56.69	ลานกระบือ	3,097	1,726	55.73
น้ำพอง	4,725	2,879	60.93	6. จันทบุรี			
บ้านฝาง	3,543	2,030	57.30	เนินสูง	ไม่มีลง		
เปือยน้อย	4,180	2,636	63.06	หนองคล้า	2,736	1,110	40.57
บ้านดั้น	4,160	2,716	65.29	โป่งน้ำร้อน	4,946	2,298	46.46
พระยืน	2,347	1,366	58.20	มะขาม	1,445	990	61.59
ท่าพระ	6,240	2,886	46.25	จันทนิมิต	9,548	4,571	47.87
แวงน้อย	2,172	1,335	61.46	ท่าช้าง	6,509	2,653	40.76
สีชมพู	2,824	1,594	56.44	บางกะจะ	3,176	1,743	54.88
ดอนมิ่ง	2,525	1,754	69.47	พลับพลาจารย์	5,479	2,562	46.76
หนองแก	1,077	708	65.74	หนองบัว	ไม่มีลง		
หนองเรือ	3,222	2,036	63.19	ทรายขาว	ไม่มีลง		
หนองสองห้อง	5,029	2,898	57.63	ปากน้ำแหลมสิงห์	6,856	4,607	67.20
7. ฉะเชิงเทรา				พลิว	3,394	1,987	58.54
ปากน้ำ	2,833	1,605	56.65	8. ชลบุรี			
ดอนฉิมพลี	1,166	748	64.15	เกาะจันทร์	ไม่มีลง		
บางขนาก	1,781	1,243	69.79	ท่าบุญมี	4,400	2,409	54.75
บางน้ำเปรี้ยว	1,630	1,103	67.67	เกาะสีชัง	3,644	2,410	66.14
ศาลาแดง	1,165	592	50.82	บ่อทอง	ไม่มีลง		
ท่าข้าม	5,221	3,807	72.92	บางละมุง	4,952	2,763	55.80
ท่ามะขาม	2,594	1,400	53.97	ห้วยใหญ่	11,984	6,159	51.39

บางเกลือ	1,028	733	71.30	หนองไผ่แก้ว	1,073	764	71.20
บางวัว	2,167	1,445	66.68	หัวกุกญแจ	2,742	1,667	60.80
เทพราช	3,044	1,927	63.30	พานทอง	3,188	2,059	64.59
บ้านโพธิ์	916	637	69.54	หนองตำลึง	ไม่มีลง		
ทุ่งสะเดา	1,409	952	67.57	คลองตำหรุ	2,160	1,348	62.41
แปลงยาว	3,254	1,764	54.21	บ้านสวน	ไม่มีลง		
หัวสำโรง	ไม่มีลง			อ่างศิลา	ไม่มีลง		
เกาะขนุน	2,825	1,687	59.72	บางพระ	9,994	4,617	46.20
เขาหินซ้อน	ไม่มีลง			อำพลุดม	50,809	12,686	24.97
สนามชัยเขต	2,672	1,620	80.63	นาจอมเทียน	5,238	3,055	58.32
นครเนื่องเขต	ไม่มีลง			บางเสร่	5,674	2,649	46.69
9. ชัยนาท				สัตหีบ	16,311	4,541	27.34
คิ่งสำเนา	2,022	1,171	57.91	หนองใหญ่	2,655	1,450	54.61
หางน้ำสาคร	4,074	2,197	53.93	10. ชัยภูมิ			
แพรวศรีราชา	2,476	1,279	51.66	เกษตรสมบูรณ์	2,472	1,576	63.75
โพนางดำ	1,553	997	64.20	บ้านเป้า	5,802	3,952	68.11
สรวงยา	2,853	1,682	58.96	แก้งคร้อ	7,964	4,533	56.92
สามง่ามทำโบสถ์	1,143	591	51.71	นาหนองทุ่ม	8,458	5,071	50.96
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
หันคา	3,463	1,981	57.20	คอนสาร	3,495	1,900	54.36
11. ชุมพร				หนองบัวโคก	1,370	979	71.46
ท่าแซะ	1,497	839	56.05	เทพสถิต	3,249	1,197	36.84
เนินสันติ	1,040	659	56.05	บ้านเขว้า	6,843	4,198	61.35
ปากตะโก	1,707	1,033	63.37	บ้านแท่น	3,050	1,812	59.41
ปะทิว	883	536	60.46	บ้านเพชร	4,526	2,439	53.89
มาบอำมฤต	2,216	911	60.70	บำเหน็จณรงค์	5,899	3,462	58.69
สะพลี	1,476	773	41.11	บ้านเพชรภูเขียว	4,206	2,217	52.71
พะโต๊ะ	853	564	52.07	ผักปัง	5,006	3,069	61.31
ปากน้ำชุมพร	5,493	2,381	66.12	บ้านค่ายหมื่นแผ้ว	4,434	1,977	44.59
วังไผ่	4,669	2,030	43.35	ลาดใหญ่	3,822	2,156	56.41
ละแม	1,786	1,032	43.48	หนองบัวแดง	6,980	3,597	51.53
ปากน้ำหลังสวน	ไม่มีลง			หนองบัวระเหว	3,206	2,165	67.53
13. เชียงใหม่				12. เชียงราย			
เมืองงาย	3,455	2,279	65.96	บ้านเหล่า	3,143	2,335	68.41
ไชยปราการ	12,511	7,735	61.83	บ้านด้า	5,276	3,482	66.00
ท่าเคือง	3,128	1,839	58.79	บุญเรือง	5,676	2,078	36.61

บ้านแม่ข่า	1,682	1,133	67.36	เวียงเชียงแสน	3,718	2,060	55.41
เวียงพร้าว	2,161	1,270	58.77	บ้านปลื้ม	3,347	2,443	72.99
ช้างเผือก	6,419	2,489	38.78	เวียงเทิง	1,944	1,191	61.27
แม่แจ่ม	2,308	1,691	73.27	ป่าแะ	5,012	3,229	64.43
เมืองแกนพัฒนา	11,527	7,297	63.30	ป่าแดด	3,540	2,411	68.11
สันมหาพน	5,870	3,669	62.50	พญาเม็งราย	3,494	2,284	65.37
แมริม	7,621	3,271	42.92	เมืองพาน	ไม่มี		
บ้านกาด	4,036	2,713	67.22	แม่คำ	4,688	2,612	55.72
แม่ฮ่าย	7,706	4,646	60.29	แม่จัน	4,688	2,612	55.72
สะเมิงใต้	2,941	2,139	72.73	ป่าก่อคำ	3,276	2,159	65.90
ดั้นเปา	7,859	5,506	70.06	แม่ลาว	1,738	1,198	68.93
สันกำแพง	13,803	6,895	49.95	แม่สรวย	1,298	875	67.41
แม่ใจ	10,992	4,304	39.16	ศรีถ้อย	3,979	2,456	61.72
สันทรายหลวง	13,943	6,993	50.15	แม่สาย	10,725	4,311	40.20
บ้านกลาง	8,266	4,856	58.75	ห้วยไคร้	3,624	2,878	62.86
ยุหว่า	3,904	1,737	44.49	เวียงชัย	4,909	3,066	62.46
ยางน่อง	6,474	3,901	60.26	แม่ชะจาน	2,741	1,874	68.37
หนองตองพัฒนา	7,398	5,329	76.09	เวียงป่าเป้า	4,355	2,229	51.18
อมก๋อย	855	507	59.30	14. ตรัง			
ท่าข้าม	4,498	2,612	58.74	นาโยงเหนือ	2,362	1,673	70.83
15. ตรัง				ทุ่งยาว	1,072	776	72.39
แสนตุง	2,398	1,146	47.79	ท่าข้าม	1,077	732	67.97
คลองใหญ่	ไม่มี	เลือก		คลองเต็ง	2,304	1,678	72.83
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
หาดเล็ก	1,471	975	66.28	คลองปาง	1,339	892	66.62
บ่อพลอย	8,832	2,983	33.77	วังมะปรางเหนือ	1,180	889	75.54
ท่าพริก	3,759	2,020	53.74	สิเกา	840	563	67.02
น้ำเขียว	2,011	1,230	61.46	นาง	2,478	1,301	52.50
17. นครนายก				ลำภูรา	2,324	1,435	61.75
ท่าช้าง	694	530	76.37	ควนคูณ	1,003	830	82.75
องครักษ์	1,948	1,106	56.78	16. ตาก			
บ้านนา	4,370	2,546	58.26	วังเจ้า	3,145	1,394	44.32
19. นครพนม				แม่दान	2,098	1,126	53.67
ธาตุพนม	9,143	4,989	54.57	ทุ่งกระเซาะ	4,111	1,995	48.53
นาแก	3,903	1,835	47.02	บ้านตาก	6,247	2,927	46.85
นาหว้า	8,369	4,640	55.51	พพพระ	4,279	2,542	59.41
บ้านแพง	5,293	3,545	65.28	แม่จะเา	4,662	2,829	60.68

ปลาปาก	2,741	1,656	60.42	แม่ระมาด	ไม่มีเลือก		
โพนสวรรค์	3,998	2,791	69.81	ท่าสายลวด	3,598	1,468	40.80
เรณูนคร	4,225	2,924	69.21	แม่กุ	4,566	2,984	65.35
21. นครศรีธรรมราช				สามเงา	4,437	1,975	44.51
ขนอม	2,512	1,412	53.21	อุ้มผาง	1,366	736	58.88
จันดี	3,649	2,135	58.51	18. นครปฐม			
ไม้เรียง	1,804	1,043	57.82	กำแพงแสน	ไม่มีเลือก		
ท่าศาลา	ไม่มีเลือก			สามง่าม	8,546	3,503	40.99
ท่ายาง	2,892	1,828	63.21	ห้วยพลู	1,413	948	67.09
นาบอน	1,566	987	63.03	บางเลน	5,266	2,740	52.03
ทอนหงส์	1,722	1,162	67.48	รางกระทุ่ม	ไม่มีเลือก		
พรหมโลก	4,514	3,119	69.10	ลำพญา	1,376	965	70.13
พิปูน	1,874	1,249	66.65	ศาลายา	5,187	3,225	62.17
ท่าแพ	2,946	1,273	43.21	ดอนยายหอม	4,699	3,546	75.46
บางจาก	1,292	706	64.64	ธรรมศาลา	ไม่มีเลือก		
ปากนคร	4,094	2,377	58.00	โพรงมะเดื่อ	ไม่มีเลือก		
เขาชุมทอง	2,660	1,363	51.24	19. นครราชสีมา			
ร่อนพิบูลย์	6,557	3,067	46.77	หนองบัวลาย	1,879	1,037	55.19
หินตก	7,050	3,147	44.64	พระทองคำ	3,274	1,545	47.19
ลานสกา	1,224	715	58.42	หนองบัววง	3,354	1,919	57.22
สิชล	ไม่มีเลือก			สีดา	2,617	1,418	54.18
23. นนทบุรี				ขามทะเลสอ	2,776	1,847	66.53
ปลายบาง	12,571	6,501	51.71	ขามสะแกแสง	4,009	2,249	56.10
บางม่วง	3,981	1,995	50.11	หนองหัวฟาน	3,460	1,883	54.42
บางใหญ่	4,531	3,125	68.97	เทพาลัย	2,185	1,149	52.59
25. น่าน				เมืองคอง	1,534	949	61.86
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
สบกอน	7,629	4,862	63.74	จระเข้หิน	4,898	2,867	58.53
ท่าวังผา	3,572	2,109	59.04	แซะ	ไม่มีเลือก		
นาน้อย	2,174	1,332	61.27	ไทรโย่ง-ไชยวาล	2,420	1,560	64.46
บ้านปรางค์	7,093	3,962	55.86	จักราช	2,582	1,452	56.24
กลางเวียง	2,646	1,404	56.46	ท่าช้าง	3,234	2,173	67.19
หนองแดง	1,679	1,219	72.60	ชุมพวง	6,632	4,165	32.80
27. ปทุมธานี				โชคชัย	9,239	5,302	57.39
คลองหลวง	25,945	15,720	60.59	ด่านเกวียน	5,834	4,476	76.72
ธัญบุรี	23,348	3,597	15.41	หนองกรด	3,106	1,935	68.30

สนั่นรักษ์	ไม่มีเลือก			โนนแดง	3,262	1,917	58.77
บางหลวง	ไม่มีเลือก			โคกสวาย	4,470	2,108	47.16
ระแหง	3,723	2,824	75.85	โนนไทย	2,860	1,464	51.19
บางเตย	6,229	3,687	59.19	มะค่า	2,208	1,012	45.83
หนองเสือ	1,286	876	68.12	บ้านเหลื่อม	2,708	1,683	62.15
29. ปราจีนบุรี				ประทาย	4,283	2,573	60.14
เมืองเก่า	3,090	1,869	60.49	ตะขบ	4,096	2,333	57.69
สระบัว	1,204	659	54.65	กลางดง	3,806	2,433	63.93
นาดี	5,416	3,012	55.61	โคกกกรวด	5,211	2,593	49.76
บ้านสร้าง	2,225	1,006	45.21	จอหอ	9,146	3,773	41.25
โคกมะกอก	1,510	915	60.60	ศาลเจ้าพ่อ	1,213	830	68.43
บ้านนาปรือ	1,627	1,023	62.08	คลองไผ่	3,056	937	30.66
กรอกสมบูรณ์	1,981	1,258	63.50	ลาดบัวขาว	2,709	1,703	62.86
โคกปีบ	4,617	2,685	58.15	สูงเนิน	7,600	3,884	51.11
31พระนครศรีอยุธยา				โนนสมบูรณ์	4,216	2,247	52.73
ท่าหลวง	7,705	3,609	48.84	เสิงสาง	4,485	2,442	54.45
นครหลวง	5,130	3,390	66.08	ห้วยแถลง	3,046	1,935	63.53
อรัญญิก	5,380	3,419	58.53	หินดาด	1,571	1,128	71.80
บางซ้าย	4,171	1,581	37.90	22. นครสวรรค์			
บางไทร	ไม่มีเลือก			เก้าเลี้ยว	4,605	2,109	45.80
ราชคราม	2,936	1,994	67.93	โกรกพระ	2,321	1,288	55.41
บางบาล	6,687	4,085	61.09	บางประมุง	3,711	1,937	58.20
มหาพรหมณ์	ไม่มีเลือก			ทับกฤช	1,924	1,262	65.50
บางปะหัน	3,379	2,003	59.28	ตากฟ้า	4,479	2,937	66.02
บ้านเลน	6,107	3,967	64.95	ช่องแค	3,521	1,726	49.02
บ้านสร้าง	ไม่มีเลือก			ทำนบก้อย	3,349	2,232	66.65
พระอินทราชา	4,078	2,500	61.20	ไพศาล	9,222	4,429	48.03
บ้านแพรก	1,683	1,085	64.47	หนองเบน	ไม่มีเลือก		
อโยธยา	12,027	4,993	41.51	ศาลเจ้าไก่อต	3,102	1,473	47.49
ภาชี	4,026	2,200	54.64	หนองบัว	10,212	6,857	62.25
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
โรงช้าง	2,786	1,827	65.58	24. นราธิวาส			
ลาดบัวหลวง	1,366	849	62.15	ตันไทร	2,194	1,287	58.66
ลำตาเสา	9,559	6,427	67.24	บาเจาะ	5,397	3,631	67.28
หัวเวียง	4,091	2,610	63.80	ยี่งอ	2,086	1,200	57.53
อุทัย	2,274	941	41.38	ตันหยงมัส	5,383	2,049	38.06
33. พังงา				มะเริอโบกตก	ไม่มีเลือก		

เกาะยาว	531	425	80.04	รือเสาะ	5,786	2,933	50.39
กระบี่	2,170	1,432	65.99	บูเกะตา	2,277	1,305	57.31
กระบี่	1,302	888	68.20	แว้ง	ไม่มีเลือก		
โคกกลอย	2,160	1,242	57.50	ศรีสาคร	2,223	1,219	54.84
ทับปุด	663	505	76.17	สุคีริน	2,290	1,352	59.04
ท้ายเหมือง	2,833	1,631	57.57	ปะลูลู	6,529	2,271	34.78
35. พิจิตร				26. บุรีรัมย์			
สำนักขุนเณร	ไม่มีเลือก			กระสัง	2,940	1,511	51.39
สากเหล็ก	4,330	2,416	55.80	แคนดง	4,069	2,335	57.39
เขาทวาย	3,629	1,798	49.55	คูเมือง	2,418	1,508	62.37
ทับคล้อ	4,749	2,265	47.69	หินเหล็กไฟ	3,723	2,131	57.24
บางไผ่	ไม่มีเลือก			พนมรุ้ง	7,820	4,494	57.47
วังตะกู	1,708	873	51.11	นาโพธิ์	2,693	1,771	65.76
ท่าเสา	1,228	822	66.24	โนนสุวรรณ	2,013	1,294	64.28
โพทะเล	2,309	1,356	58.73	ตลาดนิคมประสาธ	ไม่มีเลือก		
โพธิ์ประทับช้าง	6,622	3,150	47.57	บ้านกรวด	2,493	1,465	58.76
ท่าเรือ	2,989	1,553	51.96	บ้านใหม่ไชยพจน์	3,061	1,966	64.23
วังกรด	2,702	1,087	62.44	ประโคนชัย	8,204	4,701	57.30
หัวดง	ไม่มีเลือก			ปะคำ	4,188	2,624	62.66
วังทรายพูน	ไม่มีเลือก			พลับพลาชัย	3,960	2,494	62.98
กำแพงดิน	2,007	1,127	56.15	พุทไธสง	6,531	4,086	62.56
สามง่าม	4,107	2,509	61.09	ลำปลายมาศ	11,856	5,726	48.30
37. เพชรบุรี				ทะเมนชัย	3,255	1,860	57.67
นายาง	12,166	7,177	58.99	สตึก	7,768	4,213	54.24
หนองจอก	2,113	1,319	62.42	หนองกี่	7,722	4,537	58.75
บ้านลาด	2,605	1,723	63.14	หนองหงส์	3,253	2,113	64.96
บางตะบูน	4,878	2,004	41.08	ห้วยราช	ไม่มีเลือก		
บ้านแหลม	ไม่มีเลือก			28. ประจวบคีรีขันธ์			
หัวสะพาน	3,403	2,179	64.53	ไร่เก่า	7,678	3,456	45.01
หาดเจ้าสำราญ	3,033	2,118	69.83	ไร่ใหม่	5,122	2,520	49.20
39.แพร่				กุยบุรี	ไม่มีเลือก		
แม่จัน	3,430	2,327	67.84	ร่อนทอง	4,454	1,652	37.09
ช่อแฮ	6,887	4,588	66.62	ปรางบุรี	11,780	5,483	46.54
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
ทุ่งโฮ้ง	3,691	2,758	74.72	ปากน้ำประจวบ	6,020	2,090	34.72
แม่หลาย	3,689	2,431	85.90	คลองวาฬ	ไม่มีเลือก		
บ้านปิน	2,113	1,097	51.92	ชุมชน กม.5	2,155	1,012	46.96

วังขึ้น	2,682	1,739	66.70	30. ปัตตานี			
สง	7,302	3,945	54.03	โคกโพธิ์	2,396	1,452	60.60
หนองม่วงไข่	3,688	2,804	76.03	นาประดู่	2,550	1,307	61.25
41. มหาสารคาม				ปะนาเระ	4,130	2,192	53.08
โคกพระ	2,969	1,795	60.46	มายอ	2,297	1,095	47.67
แกดำ	4,097	2,387	58.26	ยะรัง	2,567	1,242	49.28
เขียงยืน	4,003	2,468	61.65	ตันหยง	ไม่มีเลือก		
นาเชือก	2,738	1,910	69.76	บางปู	5,653	3,121	55.21
นาคู	2,264	1,505	66.48	ยะหริ่ง	3,593	1,913	53.24
บรบือ	4,190	2,210	52.74	หนองจิก	3,718	1,916	51.53
พยัคฆภูมิพิสัย	ไม่มีเลือก			บ่อทอง	6,632	3,123	47.24
วางนาง	3,464	2,335	67.41	32. พะเยา			
หนองแสง	3,792	2,159	56.94	สบง	3,773	2,779	73.65
43. แม่ฮ่องสอน				ห้วยข้าวกล้า	6,670	4,000	60.09
ปาย	1,588	1,089	68.58	เขียงคำ	6,535	2,982	45.63
แม่ลาน้อย	2,706	1,537	56.80	บ้านทราย	3,876	2,424	62.54
แม่สะเรียง	2,438	1,116	45.78	เขียงม่วน	6,056	4,192	69.22
45. ยะลา				ดอกคำใต้	11,865	6,408	54.01
คอกช้าง	1,028	651	63.33	บ้านถ้ำ	6,553	4,163	63.53
บันนังสตา	1,661	893	53.16	จิม	ไม่มีเลือก		
กาบูกะ	3,027	1,842	60.86	ปง	5,116	2,633	51.47
โกตาบารู	2,461	1,716	69.73	ดงเจน	7,423	4,925	66.25
47. ระนอง				แม่ใจ	4,777	2,958	61.92
น้ำจืด	2,882	1,344	46.63	34. พัทลุง			
กะเปอร์	958	570	59.50	มะกอกเหนือ	1,896	1,102	50.12
ปากน้ำ	2,219	976	3.94	ตะโหมด	3,018	2,139	70.87
หวาง	1,803	1,081	59.96	แม่ขี	3,379	2,937	60.28
ละอุ่น	205	163	79.51	ท่ามะเดื่อ	3,462	2,126	61.41
49. ราชบุรี				ปากพูน	2,617	1,679	64.16
จอมบึง	3,816	2,043	58.54	ป่าบอน	2,609	1,865	71.40
ด่านทับตะโก	1,352	1,031	76.26	36. พิษณุโลก			
ดำเนินสะดวก	6,966	2,431	34.75	ป่าแดง	4,258	2,949	69.26
ศรีดอนไผ่	8,577	3,074	35.84	นครไทย	6,893	3,413	49.51
บางแพ	11,782	6,552	55.61	เนินมะปราง	2,653	1,448	54.58
โพหัก	7,402	5,209	70.37	ปลัดแรด	3,423	1,880	54.92
กระจับ	4,875	2,094	42.95	วังสอ	3,157	1,754	55.56
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ	ผู้ใช้	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิ	ผู้ใช้	ร้อยละ

	เลือก	สิทธิ	ละ		เลือก	สิทธิ	ละ
ท่าผา	14,016	7,411	52.88	วังทอง	4,130	2,091	50.83
ห้วยกระบอก	1,424	850	59.69	วัดโบสถ์	6,361	3,473	54.60
เขาขวาง	4,023	2,110	52.45	38. เพชรบูรณ์			
เจ็ดเสมียน	2,772	1,644	59.31	ชนแดน	3,590	1,324	36.88
หนองโพ	2,636	1,750	66.39	ดงขุย	5,262	1,822	34.63
เขาสูง	6,134	2,859	46.61	ท่าข้าม	ไม่มีเลือก		
หลักเมือง	14,221	3,592	25.26	ซับสมอทอด	7,684	3,191	41.53
ห้วยชินสีห์	7,745	3,516	45.40	ท่าพล	7,865	3,968	50.45
วัดเพลง	1,044	646	61.88	วังชมภู	4,653	1,935	41.59
บ้านขี้ปายหวาย	2,659	1,574	59.20	ท้ายดง	3,002	1,794	59.76
สวนผึ้ง	2,253	1,494	66.31	วังโป่ง	3,345	1,896	56.68
51. ลำปาง				พุน้อย	6,989	4,339	62.08
เกาะคา	ไม่มีเลือก			วิเชียรบุรี	19,160	7,978	41.64
ล้อมแรด	13,081	7,971	60.94	สว่างพัฒนา	6,790	3,405	50.15
ชมพู	46,500	19,814	42.61	นาเฉลียง	4,198	2,206	52.55
บ่อแฮ้ว	5,641	3,898	69.10	หนองไผ่	6,836	3,280	47.98
พิชัย	8,427	3,638	42.94	หล่มเก่า	5,684	3,939	69.30
ป่าต้นนาควัว	ไม่มีเลือก			40. ภูเก็ต			
แม่ปู้	3,081	1,695	55.01	กะทู้	8,540	4,416	51.70
แม่พริก	2,226	1,427	34.11	เชิงทะเล	2,445	1,548	83.31
บ้านใหม่	2,262	1,391	61.49	เทพกระษัตรี	3,665	1,560	42.56
สบปราบ	4,950	2,369	47.86	กะรน	ไม่มีเลือก		
เสริมงาม	7,744	3,807	49.13	42. Mukdahan			
ห้างฉัตร	2,501	1,408	56.30	ดอนตาล	2,245	1,599	71.22
53. เลย				นิคมคำสร้อย	4,703	3,291	69.80
หนองหิน	3,337	1,997	59.84	44. ยโสธร			
ด่านซ้าย	2,917	1,602	54.92	กุตุ่มพัฒนา	3,370	2,309	63.52
ท่าลี่	1,781	1,133	63.62	ค้อวัง	3,325	2,065	62.11
นาด้วง	5,161	3,096	59.99	ทรายมูล	4,636	2,722	58.71
นาแห้ว	1,222	925	75.70	ป่าติ้ว	2,225	1,343	60.36
เชียงกลม	3,280	2,236	68.17	เลิงนกทา	2,376	1,387	57.53
ปากชม	2,158	1,380	63.95	สามแยก	2,684	1,546	57.60
ภูกระดึง	6,298	3,730	59.23	46. ร้อยเอ็ด			
ภูเรือ	2,068	1,378	66.63	กุกาสิงห์	3,368	2,488	72.68
นาอ้อ	3,176	2,578	81.17	เกษตรวิสัย	9,013	4,487	49.78
น้ำสวย	1,614	1,101	70.07	ธวัชธานี	4,843	2,696	55.67

วังสะพุง	10,439	6,420	61.50	บ้านนิเวศน์	1,992	1,260	63.20
55. สกลนคร				พนมไพร	3,955	2,439	61.67
กุศบาก	3,560	2,004	56.29	ชัยวารี	3,976	2,402	60.41
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
กุสุมาลย์	3,411	1,814	33.18	เชียงใหม่	5,075	3,517	69.30
คำตากล้า	4,423	2,576	58.24	โพนทราย	3,833	2,523	65.82
เจริญศิลป์	4,591	2,532	55.15	เมืองสรวง	5,944	3,316	55.79
บ้านม่วง	2,495	1,537	61.30	กลาง	9,477	5,887	62.14
พังโคน	4,773	2,762	57.87	หนองพอก	4811	3,033	63.04
ดงมะไฟ	4,764	2,848	59.78	48. ระยอง			
ท่าแร่	6,047	1,598	26.43	มาบตา	2,547	1,641	64.43
วานรนิวาส	4,381	2,472	56.43	กอนดิน	3,476	2,367	68.10
วาริชภูมิ	1,861	1,269	60.19	ทุ่งควายกิน	ไม่มีเลือก		
ดอนเชียง	3,264	1,961	60.08	ปากน้ำประแส	4,162	2,130	51.18
สว่างแดนดิน	7,357	3,038	49.31	สุนทรภู่	9,754	5,566	57.06
สองดาว	3,291	2,078	63.14	บ้านค่าย	2,230	1,074	48.16
อากาศอำนวย	6,505	4,158	63.92	บ้านฉาง	12,279	4,264	34.73
57. สตูล				สำนักท้อน	5,022	2,148	42.77
ควนโดน	3,040	2,188	71.97	จอมพลเจ้าพระยา	1,526	833	54.59
ทุ่งหว้า	1,881	1,290	69.06	บ้านปลวกแดง	1,440	789	54.79
เจ๊ะบิลัง	2,126	1,239	58.28	แกลงกระเจด	4,498	2,408	53.53
ฉลุง	1,597	951	59.55	บ้านเพ	10,347	5,895	56.97
59. สมุทรสงคราม				ชุมแสง	ไม่มีเลือก		
กระดังงา	1,777	1,150	65.05	50. ลพบุรี			
บางนกแขวก	1,471	843	57.31	ท่าไชลง	1,913	1,172	61.27
เหมืองใหม่	1,895	1,074	56.62	บ้านท่าหลวง	2,726	1,816	66.62
61. สระแก้ว				พัฒนานิคม	1,679	1,280	76.24
เขาฉกรรจ์	ไม่มีเลือก			โคกตูม	18,638	10,688	57.35
ตาพระยา	2,210	1,085	48.49	สระโบสถ์	5,173	3,862	74.63
ท่าเกษม	ไม่มีเลือก			หนองม่วง	4,826	2,448	50.73
ศาลาลำดวน	1,835	1,086	59.18	52. ลำพูน			
วังน้ำเย็น	ไม่มีเลือก			วังผาง	5,562	3,970	71.38
วัฒนานคร	4,174	2,136	47.74	ทุ่งหัวช้าง	1,682	1,307	77.71
63. สิงห์บุรี				ป่าซาง	7,138	4,504	63.10
โพธิ์ทอง	1,818	1237	68.04	บ้านแป้น	5,595	3,222	57.59
ถอนสมอ	7,605	5,776	75.95	ริมปิง	5,642	3,745	66.38

สิงห์	12,196	5,326	43.67	தாகาส	ไม่มีเลือก		
ปากบาง	2,464	1,557	63.19	แม่ตืน	2,582	1,433	55.50
อินทร์บุรี	4,846	1916	39.34	54. ศรีสะเกษ			
65. สุพรรณบุรี				กันทรลักษ์	16,204	6,374	39.34
ดอนเจดีย์	2,592	1,713	66.09	กันทรารมย์	4,285	2,578	60.16
สระกระโจม	1,828	1,006	55.03	ขุนหาญ	7,529	4,554	60.49
ด่านช้าง	4,128	1,551	37.57	บึงบูรพ์	4,397	2,875	65.39
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
เขาพระ	5,425	3,264	60.17	ปรางค์กู๋	2,047	1,197	58.48
นางบวช	3,708	2,278	61.43	พยุห์	2,828	1,312	34.07
บ่อกรู	1,628	1,276	78.38	ไพรบึง	7,044	1,408	62.58
บางปลาม้า	1,534	960	62.58	ยางชุมน้อย	4,300	3,219	74.86
บ้านแหลม	1,181	678	57.41	เมืองคง	3,020	2,341	77.52
ไผ่กองดิน	1,438	953	66'27	ศรีรัตนะ	3,252	2,048	63.98
ท่าเสด็จ	ไม่มีเลือก			ห้วยทับทัน	1,940	1,170	60.31
โพธิ์พระยา	2,342	1,835	66.27	กำแพง	2,575	1,728	67.03
สวนแตง	ไม่มีเลือก			56. สงขลา			
ทุ่งคอก	2,372	1,697	71.54	จะนะ	3,851	2,180	56.61
หนองหญ้าไซ	1,891	1,416	74.88	เทพา	1,896	997	52.58
67. สุรินทร์				นาทวี	4,156	2,091	50.31
จอมพระ	3,473	2,033	58.54	บ่อตอ	8,945	5,057	56.53
บัวเชด	4,106	2,570	32.59	ระโนด	4,318	2,381	55.14
ก้งแอน	4,258	2,304	54.11	สติงพระ	1,978	1,273	64.36
นิคมปราสาท	1,712	1,196	69.86	ปาดังเบซาร์	7,782	3,009	38.67
รัตนบุรี	ไม่มีเลือก			สิงหนคร	21,657	11,100	51.23
ลำดวนสุรพินท์	3,082	2,111	68.94	พะตง	4,254	2,110	49.60
สนม	3,793	1,947	51.26	58. สมุทรปราการ			
สังขะ	2,380	1,716	72.71	บางเสาธง	9,585	4,107	42.85
สำโรงทาบ	1,649	1,136	68.89	คลองด่าน	ไม่มีเลือก		
69. หนองบัวลำภู				คลองสวน	ไม่มีเลือก		
กุดดินจี่	4,217	2,589	61.39	บางป่อ	3,371	1,688	47.11
นากลาง	15,873	9,227	58.13	บางพลี	4,861	3,205	65.93
นาเหล่า	4,900	3,033	61.90	พระสมุทรเจดีย์	ไม่มีเลือก		
กุดคู	2,021	1,216	60.17	แหลมฟ้าผ่า	8,926	4,811	53.90
โนนสัง	5,067	2,905	57.33	ด่านสำโรง	39,770	6,292	15.82
นาคำไย	3,468	1,939	55.91	บางปู	64,118	14,285	22.28

นามะเพือง	2,821	1,578	55.94	บางเมือง	64,118	14,285	22.28
หัวนา	2,666	1,584	59.41	แพรงษา	4,239	2,682	60.61
จอมทอง	3,598	2,415	67.12	60. สมุทรสาคร			
โนนสูงเปลือย	3,838	2,347	61.15	เกษตรพัฒนา	1,878	1,121	59.69
บ้านโคก	4,687	2,695	57.50	บ้านแพ้ว	1,862	864	46.40
สุวรรณคูหา	5,422	3,180	58.65	หลักห้า	26,977	11,436	42.39
71. อำนาจเจริญ				บางปลา	2,439	1,634	66.99
ชานุมาน	2,401	1,423	59.35	62. สระบุรี			
นาหว้าใหญ่	2,678	1,720	64.23	ทับกวาง	8,489	4,998	57.70
พนา	2,189	1,084	49.52	ดอนพุด	1,209	740	61.21
น้ำปลีก	ไม่มีเลือก			ท่าลาน	6,181	3,071	49.68
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
อำนาจ	1,499	946	63.11	บ้านหมอ	2,944	1,640	55.71
เสนางคนิคม	4,195	2,729	65.03	มวกเหล็ก	5,124	1,650	32.20
หัวตะพาน	4,845	3,079	63.55	ปึกะแก้ง	475	408	35.89
72. อุดรธานี				หน้าพระลาน	4,997	2,687	53.37
กุดจับ	8,189	5,236	63.94	วังม่วง	2,515	1,644	65.37
เชียงเพ็ง	2,733	2,009	73.51	หนองหมู	999	618	61.80
ตาลเลียน	2,205	1,494	67.76	บ้านยาง	826	530	64.16
สร้างก่อ	2,524	1,579	62.56	สวนดอกไม้	2,431	1,655	68.08
ตูมใต้	7,287	3,988	54.73	เสาไห้	1,466	971	66.23
ห้วยเก็ง	4,003	2,180	54.46	ศรีสิทธิ์	1,004	714	71.12
ไชยวาน	5,636	3,733	66.23	หินกอง	6,100	3,724	61.05
ทุ่งฝน	5,441	2,809	51.63	หนองแซง	995	553	55.58
นาจัว	7,125	3,316	46.54	หนองโดน	2,197	1,174	53.44
น้ำโสม	5,530	3,685	66.64	64. สุโขทัย			
โนนสะอาด	3,343	2,021	60.45	กงไกรลาศ	3,617	2,262	62.54
บ้านดุง	11,325	6,433	56.80	บ้านโดนด	2,566	1,461	56.94
บ้านฝือ	5,196	3,271	62.95	ทุ่งเสลี่ยม	6,538	3,979	60.86
เพ็ญ	2,342	1,383	59.05	ลานหอย	2,884	1,705	55.12
นาข่า	4,481	2,874	64.14	บ้านสวน	ไม่มีเลือก		
นิคมสงเคราะห์	ไม่มีเลือก			เมืองเก่า	5,694	3,057	53.69
โนนสูง-น้ำคำ	8,553	4,024	47.05	ศรีสันตลักษ์	12,141	5,196	42.80
บ้านจัน	3,872	1,685	43.52	66. สุราษฎร์ธานี			
หนองบัว	ไม่มีเลือก			กาญจนดิษฐ์	ไม่มีเลือก		
วังสามหมอ	3,894	2,774	71.24	ท่าทองใหม่	3,489	2,192	62.83

ศรีธาตุ	3,959	3,008	75.79	เกาะพนัง	1,955	1,356	69.30
หนองวัวซอ	6,971	4,298	61.66	เกาะสมุย	25,088	14,229	60.70
หนองอ้อ-โนนหวาย	6,227	3,673	58.99	ท่าขนอน	1,198	795	60.36
แสงสว่าง	2,425	1,782	73.48	เคียนซา	1,129	778	68.91
หนองเม็ก	5,905	3,417	57.87	พุมเรียง	4,986	2,683	53.87
73. อุดรดิตถ์				ดอนสัก	6,468	3,795	58.67
ตรอน	1,443	757	52.46	เขาพัง	1,560	1,006	64.49
บ้านแก่ง	1,947	1,099	55.93	เขาวง	1,125	841	74.76
ทองแสนขัน	3,757	2,463	65.56	บ้านนา	1,762	1,256	71.28
ท่าปลา	1,738	884	50.86	บางสวรรค์	1,866	1,384	73.10
ร่วมจิต	2,685	1,522	56.69	ย่านดินแดง	1,365	893	65.42
น้ำปาด	2,733	1,493	54.63	เวียงสระ	5,966	3,327	55.77
บ้านโคก	1,877	1,194	63.61	68. หนองคาย			
ท่าสีก	1,157	595	51.43	ท่าสะอาด	4,726	2,586	57.05
ในเมือง	1,723	953	55.31	ศรีพนา	ไม่มีเลือก		
จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ	จังหวัด/เทศบาล	ผู้มีสิทธิเลือก	ผู้ใช้สิทธิ	ร้อยละ
ปากท่า	619	424	68.50	ไชยพิสัย	4,726	2,696	57.05
บ้านด่านนาขาม	3,147	1,935	61.49	โพนสา	3,172	2,012	63.43
วังกะพือ	ไม่มีเลือก			บึงกาฬ	3,380	2,023	59.85
ทุ่งยั้ง	8,680	5,074	58.46	บึงโขงหลง	5,280	2,756	52.20
หัวดง	4,731	3,403	71.93	ปากคาด	4,780	2,712	56.74
74. อุทัยธานี				ดอนหญ้านาง	3,202	1,765	55.12
ตลุกคู่	8,246	4,395	53.30	พรเจริญ	7,162	3,533	49.33
ทัพทัน	2,234	1,495	66.97	จุมพล	2,743	1,564	57.02
บ้านไร่	1,745	1,027	58.85	เวียงคุก	4,372	2,486	56.86
เมืองกาบูก	1,404	806	57.41	หนองสองห้อง	4,611	2,591	56.19
ลานสัก	ไม่มีเลือก			ศรีเชียงใหม่	6,766	2,931	43.32
สว่างอารมณ์	1,336	827	61.90	ศรีวิไล	ไม่มีเลือก		
หนองขาหย่าง	571	451	78.98	สังคม	2,540	1,710	67.32
เขาบางแกรก	4,192	2,078	49.37	70. อ่างทอง			
หนองฉาง	2,310	1,065	46.10	เกษไชโย	1,098	704	64.12
75. อุบลราชธานี				จรเข้ร้อง	6,869	4,287	62.41
นาเยี่ย	4,912	3,191	64.96	โพธิ์ทอง	4,170	2,830	69.06
กุดข้าวปุ้น	2,185	1,826	64.87	รามะสัก	3,196	3,014	63.02
เขมราษฎร์	4,977	3,114	62.57	ศาลเจ้าโรงทอง	5,648	2,515	44.53
เขื่องใน	3,764	2,523	67.03	สามโก้	7,335	4,792	65.33
บ้านดำน	1,834	1,264	68.92	แสวงหา	2,730	1,783	65.31

นางสาว	2,150	1,488	69.21
บัวงาม	5,104	3,447	67.54
เมืองเดช	12,313	7,382	59.95
ตระการพืชผล	5,253	3,367	64.10
ตาลชุม	2,244	1,480	65.95
นาจะหลวย	5,016	2,611	52.05
น้ำยืน	6,873	3,981	57.92
อ่างศิลา	2,437	1,540	63.19
โพธิ์ไทร	2,192	1,450	66.15
ม่วงสามสิบ	2,766	1,604	57.99
อุบล	3,551	1,978	55.70
ห้วยชะบูลย์	2,519	1,338	53.12
น้ำเอือด	2,874	1,761	61.27
ช่องเม็ก	2,144	1,399	65.25

ที่มา : กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล(ครั้งแรก) 617 แห่ง และ เลือกตั้งเมื่อครบวาระ

1.1 ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2538

จำนวนจังหวัด	58 จังหวัด
จำนวนอำเภอ	230 อำเภอ 14 กิ่งอำเภอ
จำนวน อบต.	617 แห่ง
จำนวนหมู่บ้าน	5,982 หมู่บ้าน
จำนวนราษฎร	5,754,376 คน
จำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น	6,046 หน่วย
จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	21,800 คน
จำนวนสมาชิกที่จะพึงมี	11,964 คน
จำนวนผู้ถอนการสมัคร	149 คน
จำนวนสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้ง	11,919 คน
จำนวนหมู่บ้านที่มีการเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนน เนื่องจากมีผู้สมัครใหม่	2,172 หมู่บ้าน

ไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะมีการเลือกตั้ง	
จำนวน อบต.ที่มีการเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนน เนื่องจากทุกหมู่บ้านมีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะมีการเลือกตั้ง	40 อบต.
จำนวนอำเภอที่มีการเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนน เนื่องจากทุกหมู่บ้านมีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะมีการเลือกตั้ง -อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี (มี 1 อบต.) -อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (มี 1 อบต.) -อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (มี 1 อบต.) -อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ (มี 1 อบต.) -อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี (มี 1 อบต.)	5 อำเภอ
จำนวนหมู่บ้านที่มีผู้สมัครไม่ครบ 2 คน และต้องมีเลือกตั้งเพิ่ม	28 หมู่บ้าน
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	2,406,090 คน
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง -จำนวน -ร้อยละ -อบต. ใช้สิทธิสูงสุด (อบต.ช่องแคบ อำเภอพบพระ จ.ตาก) -อบต. ใช้สิทธิต่ำสุด (อบต.สามโคก อำเภอสามโคก จ.ปทุมธานี)	1,227,664 คน 51.02

1.2 ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล(กรณีครบวาระ) จำนวน 617 แห่ง
เมื่อวันอาทิตย์ที่ 18 กรกฎาคม 2542

จังหวัด	อบต แห่ง	ใช้ สิทธิ ร้อยละ	จำนวนผู้สมัคร			ผู้ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต.			กำนัน ผู้ใหญ่
			รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
ภาคกลาง									
กาญจนบุรี	18	54.55	693	584	109	288	243	45	17
จันทบุรี	14	57.96	578	519	59	286	257	29	14
ฉะเชิงเทรา	28	67.66	1,481	1,351	130	655	610	45	42
ชลบุรี	32	60.17	903	819	84	464	424	40	57
ชัยนาท	5	69.81	377	334	43	142	130	12	7
ตราด	1	61.60	47	44	3	20	18	2	4

นครนายก	6	68.32	373	323	50	136	121	15	1
นครปฐม	21	68.42	843	770	73	365	344	21	20
นนทบุรี	16	48.20	47	36	11	290	246	44	21
ปทุมธานี	35	61.08	1,810	1,590	220	658	597	61	54
ประจวบคีรีขันธ์	18	58.70	736	651	84	358	333	25	20
ปราจีนบุรี	6	65.75	344	308	36	134	125	9	7
พระนครศรีอยุธยา	15	68.80	648	552	96	252	218	34	21
เพชรบุรี	4	62.77	178	156	22	76	66	10	5
ระยอง	24	67.67	27	27	-	386	366	20	18
ราชบุรี	18	66.17	33	29	4	386	344	42	18
ลพบุรี	10	61.31	568	481	87	190	171	19	6
สมุทรปราการ	23	55.34	1,172	1,067	115	486	447	39	39
สมุทรสงคราม	3	53.67	168	149	19	64	59	5	7
สมุทรสาคร	16	61.72	658	628	30	254	243	11	16
สระแก้ว	7	55.58	449	408	41	160	150	10	6
สระบุรี	26	68.15	1,396	1,168	228	492	419	73	28
สุพรรณบุรี	6	65.11	459	419	40	186	175	11	7
อ่างทอง	3	68.44	120	99	121	52	42	10	2
รวมทั้งสิ้น	355	61.52	15714	13887	1827	6780	6148	632	437
ภาคเหนือ									
กำแพงเพชร	16	53.46	1,291	1,169	122	474	432	42	20
เชียงราย	6	65.33	324	283	41	128	117	11	10
เชียงใหม่	17	60.78	904	775	129	314	272	42	23
ตาก	7	55.47	292	230	62	104	87	17	3
นครสวรรค์	17	57.96	1,284	1,119	165	476	417	59	18
พะเยา	1	54.88	70	61	9	26	25	1	0
พิจิตร	12	61.79	760	692	68	304	278	26	16
พิษณุโลก	14	58.94	1,119	957	162	390	342	48	25
จังหวัด	อบต. แห่ง	ใช้สิทธิ ร้อยละ	จำนวนผู้สมัคร			ผู้ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.			กำนัน ผอ.บ.
			รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
เพชรบูรณ์	16	62.90	1,065	963	102	422	387	35	26
แม่ฮ่องสอน	2	54.33	112	96	16	40	34	6	1
ลำปาง	5	62.98	311	265	46	96	86	10	7
ลำพูน	6	74.70	436	403	33	144	140	4	5
สุโขทัย	1	63.85	60	54	6	22	21	1	2
อุดรดิตถ์	5	60.54	280	238	42	110	93	17	4
รวมทั้งสิ้น	125	59.71	7894	6923	971	3080	2731	319	160

ภาคใต้									
กระบี่	3	76.36	31	30	1	46	44	2	0
ชุมพร	8	70.22	447	398	49	186	171	15	4
นครศรีธรรมราช	12	63.68	633	573	60	260	245	15	11
นราธิวาส	1	60.64	27	25	2	10	9	1	1
ปัตตานี	3	55.02	118	110	8	48	45	3	2
พังงา	4	65.81	122	109	13	48	46	2	3
พัทลุง	2	72.99	84	80	4	32	30	2	14
ภูเก็ต	12	59.19	478	440	38	172	162	10	8
ยะลา	5	60.54	175	165	10	78	76	2	2
ระนอง	3	55.93	99	90	9	40	39	1	3
สงขลา	33	68.78	1,285	1,182	103	574	544	30	18
สตูล	1	54.10	29	27	2	14	12	2	0
สุราษฎร์ธานี	10	73.93	279	266	13	130	123	7	3
รวมทั้งสิ้น	97	65.47	3873	3557	316	1638	1546	92	69
ภาคต.อ./เหนือ									
ขอนแก่น	5	72.41	441	398	43	140	129	11	9
ชัยภูมิ	4	67.34	228	193	35	82	71	11	10
นครราชสีมา	21	62.56	1,461	1,291	170	574	514	60	38
ร้อยเอ็ด	1	63.88	119	100	19	40	36	4	6
หนองคาย	4	66.94	182	168	14	80	74	6	8
อุดรธานี	1	69.73	73	68	5	30	28	2	0
อุบลราชธานี	4	69.44	347	306	41	130	120	10	9
รวมทั้งสิ้น	40	65.87	2851	2524	327	1076	972	104	80
รวมทุกภาค	617	62.07	31221	27726	3495	12544	11397	1147	746

2. การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล 28 เมษายน 2539 (2143 แห่ง) และ เมื่อ ครบวาระ 10 มิถุนายน 2543

2.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อ วันที่ 28 เมษายน 2539

จำนวนจังหวัด	71 จังหวัด
จำนวนอำเภอ	482 อำเภอ 44 กิ่งอำเภอ
จำนวน อบต.	2,143
จำนวนหมู่บ้าน	21,511 หมู่บ้าน
จำนวนราษฎร	16,257,224 คน
จำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น	21,511 หน่วย
จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	98,062 คน
จำนวนสมาชิกที่จะพึงมี	43,022 คน
จำนวนผู้ถอนการสมัคร	838 คน
จำนวนสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้ง	42,729 คน
จำนวนหมู่บ้านที่มีการเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนนเนื่องจากมีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะมีเลือกตั้ง	2,806 หมู่บ้าน
จำนวน อบต.ที่มีการเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนนเนื่องจากทุกหมู่บ้านมีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะมีการเลือกตั้ง	5 อำเภอ
จำนวนหมู่บ้านที่มีผู้สมัครไม่ครบ 2 คน และต้องมีการเลือกตั้งเพิ่ม	152 หมู่บ้าน
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	9,356,154 คน
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	
-จำนวน	5,526,306 คน
-ร้อยละ	59.07
-อบต.ใช้สิทธิสูงสุด (อบต.ทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จ.พัทลุง)	
-อบต.ใช้สิทธิน้อยสุด(อบต.อรัญญิก อ.เมืองพิษณุโลก พิษณุโลก)	

2.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (กรณีครบวาระ) เลือกตั้ง วันที่ 10 มิถุนายน 2543

จังหวัด	อบต. แห่ง	ให้ สิทธิ ร้อยละ	ผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาอบต.			ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิก อบต.			กำนัน น ผญบ .
			รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
กระบี่	25	77.48	994	932	62	405	389	16	9
กาญจนบุรี	29	65.29	1,473	1,307	166	645	582	65	34
กาฬสินธุ์	14	67.28	981	897	84	412	385	27	21
กำแพงเพชร	34	59.05	1,708	1,530	178	714	659	55	36
ขอนแก่น	55	67.16	3,207	2,885	322	1,187	1,096	91	65
จันทบุรี	24	66.24	933	825	108	475	431	44	25
จະเจียงเทรวา	27	71.11	1,143	1,039	104	564	515	49	22
ชลบุรี	41	66.18	1,384	1,160	224	630	526	104	30
ชัยนาท	16	65.65	823	699	124	304	271	33	28
ชัยภูมิ	46	64.87	3,049	2,789	260	1,184	1,114	70	63
ชุมพร	32	69.88	1,420	1,268	152	666	591	75	14
เชียงราย	43	65.92	2,953	2,589	364	1,205	1,110	95	53
เชียงใหม่	22	70.31	1,274	1,144	130	496	461	35	18
ตรัง	12	74.82	607	561	46	268	252	16	4
ตราด	8	54.04	275	228	47	117	105	12	7
ตาก	2	65.09	86	75	11	36	31	5	0
นครนายก	17	67.44	806	675	131	358	304	54	8
นครปฐม	62	71.86	2,387	2,162	225	1,138	1,050	88	44
นครพนม	11	68.69	701	662	39	282	267	15	11
นครราชสีมา	135	62.72	8,545	7,613	932	3,404	3,115	289	157
นครศรีธรรมราช	107	69.18	4,720	4,369	351	1966	1,862	104	61
นครสวรรค์	47	61.97	2,489	2,213	276	1,002	899	103	52
นนทบุรี	11	55.44	411	374	37	178	163	15	14
นราธิวาส	32	65.62	1,072	1,013	59	501	484	17	12
น่าน	2	64.66	119	83	36	36	28	8	2
บุรีรัมย์	83	62.68	5,992	5,432	560	2,382	2,207	175	118
ปทุมธานี	9	72.16	306	285	21	134	127	7	9
ประจวบคีรีขันธ์	24	60.53	838	749	89	378	351	27	23
ปราจีนบุรี	27	66.83	1,668	1,473	231	624	542	82	29

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

พระนครศรีอยุธยา	12	71.47	453	377	76	190	150	40	7
พังงา	33	73.71	1,082	994	88	496	468	28	11
พัทลุง	38	74.45	1,810	1,686	124	806	766	40	28
พิจิตร	36	62.05	1,482	1,319	163	690	622	68	31
พิษณุโลก	48	57.81	2,302	1,978	324	897	787	110	30
เพชรบุรี	18	70.02	687	599	88	332	297	35	5
เพชรบูรณ์	64	61.89	3,667	3,145	522	1,440	1,263	177	58
จังหวัด	อบต. แห่ง	ใช้สิทธิ ร้อยละ	จำนวนผู้สมัครสมาชิกสภาอบต.			ผู้ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.			กำหนด ผลยุบ.
			รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
แพร่	17	71.30	776	658	118	352	308	44	22
พะเยา	28	66.59	1,692	1,493	199	732	671	61	49
ภูเก็ต	1	70.77	57	54	3	18	17	1	0
มหาสารคาม	11	71.58	891	800	91	401	379	32	19
มุกดาหาร	1	74.18	77	73	4	26	25	1	0
แม่ฮ่องสอน	3	65.43	166	133	33	58	49	9	2
ยโสธร	28	67.66	1,552	1,473	115	632	592	40	45
ยะลา	15	68.84	499	467	32	202	193	9	7
ร้อยเอ็ด	70	67.91	4,423	4,079	344	1,896	1,776	120	46
ระนอง	4	64.15	118	99	19	50	44	6	0
ระยอง	25	68.88	804	752	52	362	344	18	23
ราชบุรี	43	65.89	1,730	1,525	205	760	687	73	39
ลพบุรี	38	58.20	1,668	1,400	268	710	604	106	26
ลำปาง	15	68.80	689	595	94	266	219	47	4
ลำพูน	11	79.23	619	553	66	254	234	20	10
เลย	28	68.88	1,755	1,552	203	668	612	56	30
ศรีสะเกษ	24	60.83	1,688	1,537	151	646	603	43	22
สกลนคร	45	63.98	2,789	2,582	207	1,085	1,043	42	56
สงขลา	42	75.40	1,640	1,517	123	740	706	34	31
สมุทรปราการ	3	66.25	70	66	4	38	36	2	2
สมุทรสงคราม	14	57.05	536	468	68	238	214	24	10
สมุทรสาคร	2	70.84	47	45	2	24	22	2	2
สระแก้ว	2	64.53	142	130	12	56	51	5	0
สระบุรี	31	67.76	1,332	1,100	232	526	441	85	19
สุโขทัย	45	63.46	2,109	1,865	244	920	844	76	40
สุพรรณบุรี	64	67.46	2,721	2,373	348	1,156	1,031	125	33
สุราษฎร์ธานี	20	76.59	960	899	61	430	415	15	16
สุรินทร์	49	59.45	3,804	3,378	426	1,418	1,296	122	78
หนองคาย	47	61.05	2,643	2,369	274	1,117	1,017	100	55

หนองบัวลำภู	6	64.01	403	379	24	171	165	6	11
อ่างทอง	2	66.89	73	60	13	34	31	3	2
อุดรธานี	97	65.69	5,661	5,248	413	2,164	2,048	116	121
อุตรดิตถ์	28	64.50	1,246	1,072	174	499	436	63	18
อุทัยธานี	12	63.83	744	662	82	308	273	35	14
อุบลราชธานี	26	68.57	1,730	1,594	136	644	604	40	33
รวม	2143	65.77	111701	100107	11594	46145	42290	3855	2024

3. ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.(กรณีครบวาระ) 3,633 แห่ง วันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน 2544

ท้องที่ที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.	74 จังหวัด(ยกเว้นภูเก็ต) 686 อำเภอ 62 กิ่งอำเภอ
จำนวน อบต.ที่มีการเลือกตั้ง - อบต. ที่มี 1 หมู่บ้าน (5 แห่ง) - อบต.ที่มี 2 หมู่บ้าน (10 แห่ง) - อบต.ที่มี 3 หมู่บ้านขึ้นไป (3,618 แห่ง)	3,633 แห่ง
จำนวนหมู่บ้าน - หมู่บ้านที่มีการลงคะแนน (31,426 หมู่บ้าน) - หมู่บ้านที่ไม่มีการลงคะแนนเนื่องจากมีผู้สมัครเท่าที่กฎหมายกำหนด จำนวน 2 คน (2,555 หมู่บ้าน) - หมู่บ้านที่ไม่มีการลงคะแนนเนื่องจากไม่มีผู้สมัคร(180หมู่บ้าน)	34,161 หมู่บ้าน
จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	153,450 คน -ชาย 136,368 คน -หญิง 17,082 คน -เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

	7,312 คน
จำนวนสมาชิก อบต.ที่พึงมี	68,362
จำนวนสมาชิกสภา อบต. ที่ได้รับเลือกตั้ง -ได้รับการเลือกตั้งโดยมีการลงคะแนน (62,765 คน) -ได้รับเลือกตั้งโดยไม่มีการลงคะแนน (5,065 คน)	67,830 คน -ชาย 61,552 คน -หญิง 17,082 คน
จำนวนสมาชิกสภาอบต.ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	5,601 คน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	12,735,048 คน
จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	8,686,022 คน (ร้อยละ 68.21)

จังหวัด	อบต. แห่ง	%	จำนวนผู้ สมัคร	เป็นผุ้ กำนัน	ผู้ สมัคร	ผู้ได้รับเลือกตั้ง			กำนัน ผุ้ สมัคร
						ชาย	หญิง	รวม	
กระบี่	23	79.30	622	22	4	284	10	294	10
กาญจนบุรี	45	65.24	1,468	72	26	662	64	726	27
กาฬสินธุ์	101	70.74	4,666	253	33	1,932	179	2,111	77
กำแพงเพชร	25	60.20	1,014	68	7	387	67	454	38
ขอนแก่น	131	68.27	6,571	314	64	2,495	237	2,732	130
จันทบุรี	29	73.58	794	37	15	405	61	466	20
ฉะเชิงเทรา	35	70.31	728	20	12	364	38	406	12
ชลบุรี	3	57.55	48	2	6	18	8	26	2
ชัยนาท	30	69.10	1,122	56	17	442	54	496	28
ชัยภูมิ	71	65.09	3,548	158	40	1,329	130	1,459	46
ชุมพร	26	70.43	1,011	28	12	433	60	493	15
เชียงราย	67	68.78	3,094	160	79	1,306	110	1,416	65
เชียงใหม่	126	74.92	5,369	282	129	2,236	161	2,397	118
ตรัง	69	77.25	2,452	88	46	980	93	1,073	32
ตราด	23	65.10	654	23	1	280	34	314	14
ตาก	36	62.16	1,425	70	33	534	84	618	28
นครนายก	17	73.19	596	17	0	271	27	298	7

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

นครปฐม	19	73.50	463	24	10	199	27	226	12
นครพนม	68	66.13	3,416	212	465	1,323	88	1,411	73
นครราชสีมา	111	66.23	5,207	255	107	2,070	222	2,292	110
นครศรีธรรมราช	45	68.33	1,173	32	14	548	50	598	11
นครสวรรค์	61	65.73	2,499	119	41	973	116	1,089	53
นนทบุรี	10	56.09	247	30	0	97	23	120	12
นราธิวาส	42	70.00	1,249	27	11	542	26	568	17
น่าน	67	66.39	2,604	135	55	1,072	148	1,220	61
บุรีรัมย์	92	65.30	4,753	235	27	1,870	194	2,064	109
ปทุมธานี	8	67.72	174	7	4	71	9	80	4
ประจวบคีรีขันธ์	1	73.18	23	0	1	12	0	12	0
ปราจีนบุรี	28	73.43	1,039	38	6	432	78	510	18
ปัตตานี	84	69.68	2,116	70	38	961	52	1,013	38
พระนครศรีอยุธยา	102	69.52	3,176	105	69	1,261	241	1,502	56
พะเยา	24	68.58	942	38	24	394	50	444	18
พังงา	9	74.77	143	12	1	75	3	78	7
พัทลุง	23	73.19	854	32	17	384	20	404	23
พิจิตร	33	67.01	1,155	64	20	514	38	552	38
พิษณุโลก	28	65.40	1,164	44	9	457	70	527	22
เพชรบุรี	31	68.41	829	36	26	391	50	441	19
เพชรบูรณ์	30	67.96	1,274	54	20	493	89	582	21
จังหวัด	อบต. แห่ง	%ลง คะแนน	จำนวน ผู้สมัคร	เป็นผล เป็น กำนัน	ผู้ ถอน สมัคร	ผู้ได้รับเลือกตั้ง			กำนัน ผล นับ
						ชาย	หญิง	รวม	
แพร่	45	69.62	1,538	100	29	639	91	730	30
มหาสารคาม	115	69.91	7,481	351	0	3,009	212	3,221	131
มุกดาหาร	41	69.75	2,050	99	17	753	68	821	26
แม่ฮ่องสอน	24	64.55	1,026	23	9	453	24	477	11
ยโสธร	48	66.11	2,288	154	42	925	64	989	36
ยะลา	34	75.61	891	26	13	357	15	372	11
ร้อยเอ็ด	106	68.25	4,909	207	77	2,021	200	2,221	28
ระนอง	19	67.28	544	14	5	206	24	230	6
ระยอง	5	64.81	95	6	0	44	4	48	3
ราชบุรี	32	70.52	1,046	56	19	444	64	508	25
ลพบุรี	60	68.22	2,413	82	71	909	171	1,080	44
ลำปาง	68	69.19	2,626	124	35	1,036	104	1,140	50
ลำพูน	21	75.78	1,030	52	21	407	25	432	15
เลย	42	69.70	1,569	81	27	625	75	700	31
ศรีสะเกษ	160	65.81	9,576	505	55	3,510	293	3,863	182

สกลนคร	74	65.20	3,760	241	34	1,417	102	1,519	105
สงขลา	45	76.06	1,225	43	0	554	30	584	19
สตูล	28	78.50	1,090	35	18	431	13	444	13
สมุทรปราการ	5	61.86	225	7	0	65	28	93	3
สมุทรสงคราม	16	59.30	437	22	8	190	44	234	16
สมุทรสาคร	13	66.68	353	22	0	179	7	186	18
สระแก้ว	48	62.74	2,502	113	44	909	125	1,034	52
สระบุรี	45	73.31	1,497	32	31	598	134	732	20
สิงห์บุรี	37	68.97	1,475	77	0	509	132	641	29
สุโขทัย	31	64.29	998	29	15	450	46	496	12
สุพรรณบุรี	36	69.41	1,145	52	22	475	61	536	27
สุราษฎร์ธานี	88	76.34	2,815	89	55	1,260	73	1,313	44
สุรินทร์	99	60.88	5,634	307	85	2,093	273	2,366	111
หนองคาย	48	64.14	2,014	128	17	811	72	883	51
หนองบัวลำภู	48	64.33	2,139	178	19	858	74	932	54
อ่างทอง	42	69.63	1,353	51	32	549	85	634	24
อำนาจเจริญ	50	69.88	2,550	123	42	992	59	1,051	24
อุดรธานี	52	66.28	2,070	112	21	513	63	876	36
อุตรดิตถ์	30	63.78	998	35	0	399	53	452	13
อุทัยธานี	26	66.32	1,002	58	14	412	48	460	21
อุบลราชธานี	180	68.15	9,691	479	92	3,689	311	4,000	153
รวม	3633	68.21	153737	7352	2485	61552	6278	67830	5601

4. ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (กรณีจัดตั้งใหม่ พ.ศ. 2542 จำนวน 350 แห่ง) วันเสาร์ที่ 22 มกราคม 2543

จังหวัด	อบต. แห่ง	ผู้สมัคร ส.อบต.	เป็นผุ้ บ.บ. ก.บ.บ.	ถอน สมัคร	%	ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.อบต.			ก.บ.บ. ผ.บ.บ.
						ชาย	หญิง	รวม	
กาญจนบุรี	3	97	6	3	74.93	29	11	40	2
กาฬสินธุ์	14	506	23	4	72.11	204	10	214	4
กำแพงเพชร	2	75	3	3	65.74	32	2	34	0
ขอนแก่น	3	95	5	0	63.15	33	7	40	2
จันทบุรี	1	39	0	4	71.31	19	1	20	2

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

ฉะเชิงเทรา	1	30	4	0	71.70	12	2	14	2
ชัยภูมิ	1	55	1	0	70.15	16	2	18	0
เชียงใหม่	4	138	12	0	64.75	66	8	74	9
เชียงใหม่	18	668	29	3	66.06	252	18	270	0
ตรัง	4	125	5	4	79.59	52	2	54	0
ตราด	2	32	1	0	72.07	16	2	18	0
ตาก	12	328	21	1	62.93	171	18	189	15
นครพนม	16	684	32	0	66.68	279	23	301	9
นครราชสีมา	20	805	64	10	68.15	290	32	322	33
นครศรีธรรมราช	1	42	0	0	74.37	14	2	16	0
นครสวรรค์	1	22	0	0	64.16	10	0	10	1
น่าน	23	639	30	8	70.56	288	22	310	19
บุรีรัมย์	9	391	10	0	65.94	135	21	156	5
ประจวบคีรีขันธ์	2	58	6	2	73.73	30	4	34	6
ปัตตานี	12	188	12	7	71.03	76	12	88	7
พระนครศรีอยุธยา	4	92	3	3	62.73	37	5	42	1
พัทลุง	1	40	2	0	76.64	12	2	14	0
พิจิตร	5	161	8	0	71.41	61	7	68	1
เพชรบุรี	16	452	14	0	77.07	203	19	222	15
เพชรบูรณ์	1	33	2	2	72.38	11	1	12	0
แพร่	11	288	15	2	73.46	92	18	110	7
พะเยา	6	202	17	0	70.47	77	5	82	0
มหาสารคาม	5	216	8	0	74.23	89	7	96	5
มุกดาหาร	8	278	11	2	70.71	99	11	110	6
แม่ฮ่องสอน	13	356	4	3	69.25	180	11	191	5
ยโสธร	2	76	3	1	62.66	27	1	28	1
ยะลา	2	44	4	2	78.45	16	0	16	0
ร้อยเอ็ด	9	331	13	10	66.28	137	7	144	5
ลพบุรี	6	185	8	7	68.50	75	9	84	2
ลำปาง	1	46	2	1	75.83	15	1	16	0
ลำพูน	7	252	3	3	72.27	81	7	88	7
เลย	14	455	24	0	75.60	182	15	197	10
จังหวัด	อบต. แห่ง	ผู้สมัคร ส.อบต	เป็นผบบ กำนัน	ถอน สมัคร	%เลือก ตั้ง	ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.อบต.			กำนัน ผบบ.
						ชาย	หญิง	รวม	
ศรีสะเกษ	19	871	42	9	64.67	333	23	356	11
สกลนคร	4	132	1	0	69.97	45	7	52	2
สงขลา	1	24	0	1	69.52	8	0	8	0
สตูล	5	99	3	0	70.37	41	1	45	0

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่สาม การเลือกตั้งท้องถิ่นไทย

สมุทรปราการ	1	34	1	0	67.37	16	0	16	3
สระแก้ว	1	70	7	0	56.10	19	3	22	4
สิงห์บุรี	1	21	0	0	76.21	11	3	14	0
สุรินทร์	10	477	7	0	61.09	165	19	184	1
หนองคาย	13	573	34	11	60.72	211	21	232	11
หนองบัวลำภู	2	66	14	1	62.87	27	1	28	3
อ่างทอง	8	185	0	0	69.87	83	16	99	1
อุดรธานี	1	39	0	2	65.83	14	2	16	0
อุดรดิตถ์	1	39	3	0	67.60	14	0	14	1
อุทัยธานี	12	375	23	3	67.82	148	18	166	12
อุบลราชธานี	6	253	6	0	71.18	89	7	96	5
อำนาจเจริญ	5	197	11	8	70.59	75	3	78	4
	350	11979	557	120	68.40	4721	437	5158	239

รายงานฉบับสมบูรณ์
การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองไทย

เรื่อง
การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ส่วนที่สี่
บทความเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
และการปกครองท้องถิ่น

เสนอ

สถาบันพระปกเกล้า

โดย

ตระกูล มีชัย

ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มิถุนายน 2546

บทความเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ข้อมูลด้านการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในส่วนนี้เป็นการรวบรวม
บทความ บทวิพากษ์-วิจารณ์ ความเห็น จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ คือ วารสารรายเดือน วารสาร
รายสามเดือน นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ดังนี้

- วารสาร/นิตยสาร ท้องถิ่น
- วารสารเทศาภิบาล
- วารสารพัฒนบริหารศาสตร์
- วารสารธรรมศาสตร์
- วารสารนิติศาสตร์
- วารสารรัฐศาสตร์นิเทศ
- วารสารร่มพฤษภ
- วารสารรัฐสภาสาร
- วารสารข้าราชการ
- วารสารวิทยาการจัดการ
- วารสารรามคำแหง
- วารสารรัฐศาสตร์สาร
- วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
- วารสารรัฐศาสตร์ปริทัศน์
- วารสารที่ดิน
- วารสารการเมืองการปกครอง
- วารสารกฎหมายปกครอง
- วารสารเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์
- วารสารสรรพากรสาร
- วารสารดุลพาห
- วารสารจุฬาลงกรณ์
- วารสารเศรษฐกิจและสังคม
- วารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์
- วารสารการวิจัยบูรพาศึกษา

- หนังสือพิมพ์มติชน
- หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
- หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน
- หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
- หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
- หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล
- สยามรัฐรายสัปดาห์
- มติชนรายสัปดาห์

วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์	ผู้เขียน	ชื่อเรื่อง	ฉบับที่ วัน/เดือน/ปี
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	การบริหารงานบุคคลของพนักงาน อบต.	41, 3(มี.ค.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	สมาพันธ์ปลัด อบต.แห่งประเทศไทย	39,10(ต.ค.4 2)
ท้องถิ่น	กองบรรณา ธิการ	นโยบายและแนวพัฒนาเทศบาลเมืองพัทยา และ กรุงเทพมหานครของ ฯพณฯ รอง นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย	40,8(ส.ค.43)
ข้าราชการ	กรมล ทอง ธรรมชาติ	วิวัฒนาการของการรวมอำนาจและการกระจาย อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินของไทย	45, 5(ก.ย.- ต.ค.43)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	การทุจริตเงินค่าจำหน่ายน้ำประปาของ อบต.	39,8(ส.ค.42)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	41,8(ส.ค.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	แบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการ อบต.	41,4(เม.ย.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	บทบาทของ อบต. กับการจัดการสิ่งแวดล้อม	40,11(พ.ย.4 3)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับการทำงานร่วมกับ อบต.	94,(ส.ค.42)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	การรวม/ยุบรวม สภาตำบล และ อบต. เป้าหมายที่หลักธรรมาภิบาล	41,3(มี.ค.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	สรุปสาระสำคัญของร่างกฎหมายสภาตำบลและ อบต.ที่แก้ไขใหม่	39,5(พ.ค.42)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่นของ อบต.	96,11(พ.ย.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	ปัญหาการร้องเรียนในองค์การบริหารส่วนตำบล	41,4(เม.ย.44)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	96(ก.ย.44)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	โครงการตรวจเยี่ยมในหน้าที่ปลัดจังหวัดใน ลักษณะนิเทศงาน อบต.	39,6(มิ.ย.42)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วนตำบล	อบต.กับการกระจายอำนาจ	40,9(ก.ย.43)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน	องค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมใน	39,1(ม.ค.42)

	ตำบล	การดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง	
ท้องถิ่น	กองราชการส่วนตำบล	หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการบริหารการคลังตามโครงการถ่ายโอนบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2543	40,3(มี.ค.43)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วนตำบล	หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการบริหารงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2543	40,3(มี.ค.43)
ร่วมพฤษ	กิตติชัย รัตนะ	องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)กับการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่	7,3 (ก.พ.- พ.ค.42)
ร่วมพฤษ	กิตติชัย รัตนะ	การวิเคราะห์ข้อจำกัดและโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น	19, 1(มี.ย.- ก.ย.43)
เทศบาล	โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	การส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	94(พ.ค.42)
เทศบาล	กองราชการส่วนตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง	94(ก.พ.42)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วนตำบล	แนวทางการดำเนินงานของ อบต. หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542	39,7(ก.ค.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเพียงจุดเริ่มต้น	47,22(23ต.ค. .- 4พ.ย.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแก้ไขพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	46, 18 (3-9 ต.ค.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง	47,5 (2-8 ก.ค.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	การยุบรวม อบต. กับ อบต. หรือ อบต.กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน	45,51(23- 29 พ.ค.42)
พัฒนาชุมชน	โกวิท พงงาม	ความสนใจของนักการเมือง(ส.ส.)ต่อองค์กร	38,4(เม.ย.42)

		ปกครองท้องถิ่น	)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	คณะกรรมการบริหารงานบุคคลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ	46,27 (5-11ธ.ค.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	การเลือกตั้งนายก”เมืองพัทยา”โดยตรง	46,16(19-25 ก.ย.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	การเลือกตั้งนายก อบจ.โดยตรง	46,23(7- 13พ.ย.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของ องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)	46,43(26มี.ค .- 1เม.ย.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	ปี 2543 เตรียมรับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	46,19(10- 16 ต.ค.42
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	บันทึกการปกครองท้องถิ่นกับการเปลี่ยนแปลง ในอนาคต	46,11(15- 21 ส.ค.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	แนวโน้มโครงสร้างองค์กรเทศบาล ภายหลัง เสนอกฎหมายเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง	46,45(9-15 เม.ย.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นปี ค.ศ.2000	46,25(21- 27 พ.ย.42)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	สำนักเพื่อท้องถิ่นและความเป็นพลเมืองของ ชุมชน กระตะ-กระน จังหวัดภูเก็ต	45,46(18- 24 เม.ย.43)
พัฒนาชุมชน	โกวิท พงงาม	ศักยภาพ และความพร้อมของ อบต.ในการ พัฒนาท้องถิ่น	40, 4(เม.ย.44)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกระทำด้วยจิตสำนึก หรือด้วยผลของ กฎหมายบังคับ	47,14(3- 9ก.ย.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	46,28(12- 18 ธ.ค.42)
ท้องถิ่น	จิรพร ตลับเงิน	การปกครองนครหลวงของประเทศฝรั่งเศส	40,5(พ.ค.43)
เทศบาล	จินต์ วิภาตะกลัศ	การมอบอำนาจและการกระจายอำนาจ การ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ท้องถิ่น	95(ม.ค.43)

เทศบาล	โครงการส่งเสริม การกระจายอำนาจ ฯ	บทเรียนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของ ประเทศฟิลิปปินส์	94(ก.ย.42)
เทศบาล	ขันติ มุทิตา	แนวทางการจัดทำร่างมาตรฐานกลาง การ บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	96(ก.พ.44)
ท้องถิ่น	ขันติ มุทิตา	แนวทางการจัดทำร่างมาตรฐานกลาง การ บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	41,3(มี.ค.44)
รัฐสภาสาร	-	ข้อคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการจัดเก็บภาษี สรรพากรกับภาษีท้องถิ่น	47,3(มี.ค.42)
พัฒนาชุมชน	ชนัญญา กาญจน รังษินนท์	อบต.ประสิทธิภาพการวางแผนและบริหาร โครงการของ อบต.	38,3(มี.ค.42)
พัฒนาชุมชน	ชนัญญา กาญจน รังษินนท์	อบต.กับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	38,7(ก.ค.42)
เทศบาล	ขจรชัย วัฒนา ประยูร	การปกครองท้องถิ่นไทย:นโยบายด้านการสร รหาการให้คำตอบแทน และการเสริมสร้างขีด ความสามารถในการบริหารการจัดการบุคลากร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	96(ก.พ.44)
ข้าราชการ	-	โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี โดย กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	44,5(ก.ย. -ต.ค.42)
รัฐสภาสาร	ศิริน กุศลนา ภาพ	สงขลา : ความพร้อมและความต้องการของ ประชาชนในการปกครองตนเอง โดยการ เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด	47,4(เม.ย.42)
มติชนสุด สัปดาห์	-	ชานี เปิดศึก วัฒนา ล้มเลือกตั้ง ส.ท.ปากน้ำ	978(18พ.ค.4 2)
เทศบาล	ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ความมุ่งมั่นสานฝันสร้างท้องถิ่น	94(พ.ย.42)
เทศบาล	ชวน หลีกภัย	ความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่มีต่อองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	94(พ.ย.42)
ท้องถิ่น	ไชยันต์ เจตินัย	สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษา นิเทศก์ของเทศบาลและเมืองพัทยา	39,11(พ.ย.4 2)
ข้าราชการ	ชูลีพร เดชขำ	บทสัมภาษณ์พิเศษ “การบริหารจัดการที่ดี โดย การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น”	44,5(ก.ย. -ต.ค.42)
ข้าราชการ	ชูลีพร เดชขำ	การปกครองท้องถิ่น ประเทศฟิลิปปินส์	45,2(มี.ค. เม.ย.43)
เทศบาล	ชานี ศักดิเศรษฐ์	เทศบาล:ประเด็นปัญหาและทิศทางในอนาคต	94(ก.ค.42)
ท้องถิ่น	ณรงค์ ทิพนกน	การศึกษาท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	39,12(ธ.ค.4

		ประชากรในท้องถิ่น	2)
ธรรมศาสตร์	นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	ปรีดี พนมยงค์ กับ การปกครองท้องถิ่นไทย	25,1(ม.ค.-เม.ย.43)
เทศบาล	นิกร เกริกกุล	หลักแห่งการปกครองตนเองของท้องถิ่น	95(ก.พ.43)
ท้องถิ่น	ธำนิทร์ วัชรชัย	อบต.กับการพัฒนาเยาวชน	39,5(พ.ค.42)
ท้องถิ่น	ณรงค์ ทิพนก	คณะกรรมการสถานศึกษากับการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39,10(ต.ค.42)
ข้าราชการ	ปรีชญา เวสารัชช์	การปกครองท้องถิ่นของประเทศฟิลิปปินส์	44,5(ก.ย.-ต.ค.42)
ท้องถิ่น	ประณีต ถาวร	สมาคมพนักงานเทศบาลแห่งประเทศไทย	39,10(ต.ค.42)
ท้องถิ่น	บวรศักดิ์ อูวรรณโณ	การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	40,5(พ.ค.43)
ท้องถิ่น	บุญเสริม นาคสาร	อบต.กับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	39,6(มิ.ย.42)
รัฐสภาสาร	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	48,8(ส.ค.43)
ข้าราชการ	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การบริหารการจัดการที่ดีกับการปกครองท้องถิ่นที่ดีจะเกี่ยวกันอย่างไร	44,5(ก.ย.-ต.ค.42)
ท้องถิ่น	ประพันธ์ ทิพยการุณ ไชยแขวง	ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล	40,1(ม.ค.43)
เทศบาล	ประมวล รุจน์เสรี	การประชุมชี้แจงกำนันที่ครบวาระดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร อบต.	94(พ.ค.42)
ข้าราชการ	ปรีชญา เวสารัชช์	การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการที่ดี	44,5(ก.ย.-ต.ค.42)
ท้องถิ่น	ฝ่ายพัฒนาสภาตำบลฯ	ความสัมพันธ์ระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และ ปลัด อบต. กับ อบต.	39,6(มิ.ย.42)
เทศบาล	ฝ่ายพัฒนาสภาตำบลฯ	แนวทางการดำเนินงานของ อบต.หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและ อบต.(ฉบับที่3) พ.ศ.2542	94(ก.ย.42)
ท้องถิ่น	ผู้อำนวยการกองราชการส่วนตำบล	กรมการปกครองกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	39,8(ส.ค.42)
ท้องถิ่น	มานะชัย โชติสุวรรณ	การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	39,11(พ.ย.42)
เนชั่นสุดสัปดาห์	ภาคภูมิ เตมะศิริ	อบต.องค์กรท้องถิ่นที่ต้องดรงผ่าตัดใหญ่	8,355 (25-31

			มี.ค.42)
เทศบาล	พันธุ์ชัย วัฒนชัย	แนวทางการป้องกันการทุจริตใน อบต.	94(เม.ย.42)
ท้องถิ่น	พิสิษฐ บุญช่วง	ความคาดหวังในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39,1(ม.ค.42)
เทศบาล	ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม	อบต.ในแนวทางประชามตตำบล	94(เม.ย.42)
ท้องถิ่น	วิญญู อังคนารักษ์	กำเนิดสภาตำบล	39,1(ม.ค.42)
ท้องถิ่น	วีระชัย ชมสาคร	การบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39,9(ก.ย.42)
มติชน สุดสัปดาห์	-	เลือกตั้ง ส.ท. “ปากน้ำ” ตรวจสอบศักยภาพ “รัฐบาล” ศักยภาพ “ประชาธิปไตย”	19,981 (8มิ.ย.42)
พัฒนาชุมชน	รัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	องค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.)	38,2(ก.พ.42)
ข้าราชการ	สมาน รังสิโย กฤษฎ์	การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่น	43,1(ม.ค. -ก.พ.41)
พัฒนาชุมชน	วรลักษณ์ มนัส เอื้อศิริ	ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับโอนงานพัฒนาชุมชน	39,2(ก.พ.43)
พัฒนาชุมชน	วรลักษณ์ มนัส เอื้อศิริ	บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาเด็กและครอบครัว	38,1(ม.ค.42)
พัฒนาชุมชน	วรลักษณ์ มนัส เอื้อศิริ	อบต.กับโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน	39,5(พ.ค.43)
พัฒนาชุมชน	วรลักษณ์ มนัส เอื้อศิริ	อบต.คิดอย่างไรต่อการโอนงานพัฒนาชุมชน	3, 4(เม.ย.43)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สิงห์คลองหลอด	กฎหมายสภาตำบลและอบต.ที่แก้ไขใหม่	45,45(11- 17 เม.ย.42)
ธรรมศาสตร์	สกันธ์ วิญญู วัฒนา	การกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น	23,3(ก.ย.- ธ.ค.40)
ท้องถิ่น	สถิต นัตรแก้ว ชูไทย	การจัดตั้งขะมูลฝอย “ปัญหาของชาติ” บทบาทอบต.ควรเป็นเช่นใด	40,1(ม.ค.43)
มติชน สุดสัปดาห์	สมชาย เม่นแย้ม	การกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทยกับ วิสัยทัศน์กลับหัวกลับหาง	21,1064 (8ม.ค.44)
มติชน สุดสัปดาห์	สมหมาย ปาริฉัตร	ยุบ อบต.	19,978 (18พค42)
ท้องถิ่น	สำนักบริหาร	องค์การบริหารส่วนจังหวัด:บทบาทในประชาคม	39,3(มี.ค.42)

	ราชการส่วนท้องถิ่น	จังหวัด	
ท้องถิ่น	สำนักบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น	อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตาม พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540)	39,4(เม.ย.42)
ท้องถิ่น	-	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลง ฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542	39,5(พ.ค.42)
ท้องถิ่น	สาโรช คัชมาตย์	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมือง พัทยา พ.ศ.	39,12(ธ.ค.4 2)
เทศบาล	สาโรช คัชมาตย์	การเปลี่ยนแปลงการบริหารงานบุคคลองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น รับปี ค.ศ.2000 : มิติใหม่แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	95(มี.ค.43)
ท้องถิ่น	สุวัฒน์ โชค สุวัฒน์สกุล	จุดเปราะบางของปกครองกับท้องถิ่น:มุมมอง จากภูมิภาค	40,3(มี.ค.43)
ท้องถิ่น	สีมา สีมานันท์	การปกครองท้องถิ่นอังกฤษ	39,9(ก.ย.42)
ท้องถิ่น	สีมา สีมานันท์	โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี โดย กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	39,5(พ.ค.42)
ท้องถิ่น	ส่วนพัฒนา โครงสร้างฯ	พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540	39 ,9(ก.ย.42)
เทศบาล	สำนักบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น	การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร สาธารณะของเทศบาล	94(เม.ย.42)
มติชน สุดสัปดาห์	สุรพล นิติไกร พจน์	ปัญหาและข้อเท็จจริงในการโอนอำนาจจัด การศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21,1066 (22มค44) 21,1067 (29มค44) 21,1068 (5กพ44)
ท้องถิ่น	สุริยัน จริตงาม	อบต.ข้าวงามกับการป้องกันและปราบปรามยา เสพติด	39,8(ส.ค.42)
เทศบาล	สุวรรณี ประสาน เกลียว	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542:การกระจายอำนาจการจัด การศึกษาสู่ท้องถิ่น	94(ต.ค.42)
ท้องถิ่น	อลงกต วรกี	การปกครองท้องถิ่น จีน	39,1-5(ม.ค. ก.พ. มี.ค.พ.ค.)
รัฐสภาสาร	เอกอสิโร วรณ	การได้มาซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล....	48,8(ส.ค.43)

	ศรี	มติใหม่ทางการเมืองการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	
ท้องถิ่น	อุไรวรรณ เทียนทอง	การศึกษาท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	39,4(เม.ย.42)
เทศบาล	อำนาจ ปองนาน	ภารกิจต่อ อบต.: บทสรุปหลังการเลือกตั้ง	92,7(ก.ค.40)
เทศบาล	อุกฤษ พิงโสภา	นายอำเภอเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปี 2539	91,3 (มี.ค.39)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	เอกวัฒน์ สุวรรณ	จับตาเลือกตั้ง อบต.ระวัง...คืบหน้าหมอน	43,47(20 -26เม.ย.40)
เทศบาล	อำนาจ ปองนาน	การพัฒนาประสิทธิภาพ อบต.	92,8(ส.ค.40)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สุเวช เลิศศาสตร์ ไพศาล	ประชาชนได้อะไรจาก อบต.	43,13(25 -31ส.ค.39)
เทศบาล	-	องค์การบริหารส่วนตำบล : รากฐานประชาธิปไตย	90,5(พ.ค.38)
พัฒนาชุมชน	อดิศักดิ์ น้อย สุวรรณ	อบต.กับการบริหารบ้านและเมือง	37,4(เม.ย.41)
ท้องถิ่น	อนุชา สุน สวัสดิกุล	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พอหรือไม่	8(ส.ค.39)
เทศบาล	สุริยะ วิริยะสวัสดิ์	ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการควบคุมดูแล องค์การบริหารส่วนตำบล	89,2 (ก.พ.37)
ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัติ	นายอำเภอกับ อบต.	92,6-7(มี.ย. และ ก.ค. 40)
ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัติ	กำนันผู้ใหญ่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล	38,5(พ.ค.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สุเวช เลิศศาสตร์ ไพศาล	ประชาชนได้อะไรจาก อบต.	43,11(11 -17ส.ค.39)
ท้องถิ่น	ส่วนพัฒนารายได้ ท้องถิ่น	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	35,4(เม.ย.38)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สิงห์คลองหลอด	การปรับโครงสร้าง อบต. ต้องฟังเสียงประชาชน ด้วย	45,14(6-12 ก.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สิงห์คลองหลอด	การพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพของ องค์การบริหารส่วนตำบล	45,16(20 -26ก.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สิงห์คลองหลอด	ประชาชนคือผู้ป้องกันการทุจริตใน อบต.	45,19(11 -17ต.ค.41)
พัฒนาบริหาร ศาสตร์	สุชาติ ประสิทธิ์ รัฐสินธุ์ อัจฉริยา ชูวงศ์เลิศ	สมรรถนะในการวางแผนและความสามารถของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติการกิจ	37,3(ก.ค. -ก.ย.40)

		หน้าที่ : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น	
เทศบาล	สมัชชา โพธิ์ธาร	สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล : ว่าด้วยเรื่องของรายได้	89,9(ก.ย.37)
ท้องถิ่น	ส่วนการคลังท้องถิ่น	การเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงินองค์การบริหารส่วนตำบล	35,4(เม.ย.38)
ท้องถิ่น	สำนักบริหาร รสท.	การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	35,3(มี.ค.38)
เทศบาล	สนั่น ขจรประศาสน์	นโยบายในการกระจายอำนาจของรัฐบาลต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	90,2(ก.พ.38)
นิติศาสตร์	สมคิด เลิศไพฑูรย์	สภาตำบลนิติบุคคลและองค์การบริหารส่วนตำบล	24,3(ก.ย.37)
ท้องถิ่น	สมศักดิ์ ศรีวรรณะ	การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	35,3(มี.ค.38)
เทศบาล	สมศักดิ์ ศรีวรรณะ	บทบาทของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดต่อสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล	90,5(พ.ค.38)
เทศบาล	สมศักดิ์ สุริยมงคล	เกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งและยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบล	89,9(ก.ย.37)
พัฒนาชุมชน	รัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	อบต.กับสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลง	37,11(พ.ย.41)
พัฒนาชุมชน	รุ่งนภา บุญคุ้ม	แนวทางการทำงาน กับ อบต. โดยใช้ข้อมูล กชช. 2 ค และ จปฐ.เป็นเครื่องมือวัด	35,9(ก.ย.39)
พัฒนาชุมชน	วรลักษณ์ มนัสเอื้อศิริ	ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	37,1(ม.ค.41)
เทศบาล	สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาฯ	การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล	93(ธ.ค.41)
เทศบาล	สนั่น ขจรประศาสน์	การเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	90,6(มี.ย.38)
เทศบาล	ปลัดแท้(นามแฝง)	บทบาทของอำเภอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	90,5(พ.ค.38)
พัฒนาชุมชน	พงศธร สัจจชลพันธ์	เป็น อบต.ใหม่ต้องทำอะไรบ้าง	36,6(มี.ย.40)
เทศบาล	พินิจ บุญเลิศ	การพัฒนา อบต.ในระยะ 5 ปี ข้างหน้า (2541-2545)	93(ก.ค.41)
เทศบาล	ยุติศักดิ์ เอกอัคร	การพัฒนาความเป็นสถาบันขององค์การบริหารส่วนตำบล	92,7(ก.ค.40)
เทศบาล	รสด(นามแฝง)	การรักษาราชการแทนในองค์การบริหารส่วนตำบล	90,8(ส.ค.38)
ท้องถิ่น	ปรีชา เรืองจันทร์	นายอำเภอ : การกำกับดูแลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล	36,3(ม.ค.40)

พัฒนาชุมชน	ปรีดี โชติช่วง	อบต.เข้มแข็ง ท้องถิ่นมั่งคั่ง ประชาธิปไตย รากฐานมั่นคง	37,2(ก.พ.41)
เทศบาล	ประทีป วีระพัฒน นิรันดร์	ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ อบต. : ร่วมสร้างความ เข้มแข็ง อบต.	92,10(ต.ค.4 0
ท้องถิ่น	ปลัดแท	เทศบาลจิว	35,6(มิ.ย.38)
เทศบาล	นิสิต จันทร์สมวงศ์ ปรีชา เรื่องจันทร์	อบต. : กับบทบาทฝ่ายปกครองในฐานะ ภูมิภาคที่ต้องเปลี่ยนไป	92,10และ12 (ต.ค. และ ธ.ค.40)
ท้องถิ่น	เบญจกุล มะกระรัช	บทบาท อบต.กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชา	37,8(ส.ค.40)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การกระจายอำนาจสู่รากหญ้า:สภาตำบลนิติ บุคคล และ องค์การบริหารส่วนตำบล	34,11(พ.ย.3 7)
เทศบาล	ประมวล รุจนเสรี	การพัฒนาศักยภาพการบริหารงาน อบต.	93(ส.ค.41)
เทศบาล	ปรีชา เรื่องจันทร์	นายอำเภอ : การกำกับดูแลสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล	90,9(ก.ย.38)
เนชั่น สุดสัปดาห์	นิช นรธรรม	อบต.มีหน้าที่รับเหมาและส่งส่วย	5,248(7-13 มี.ค.40)
เทศบาล	นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว	สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกับการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	90,2(ก.พ.38)
เทศบาล	นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว	อบต. : หรือจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของนัก ปกครอง	91,5(พ.ค.39)
เทศบาล	นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว	อบต. : อีกระอย่างที่ควรจะเป็น	91,9(ก.ย.39)
เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การดำเนินการหลังการใช้พระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537	90,2(ก.พ.38)
เทศบาล	ทรงทรัพย์ พิริยคุณธร	ประธานกรรมการบริหาร อบต. เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นคนใหม่	90,5(พ.ค.38)
พัฒนาชุมชน	เดือนเพ็ญ สังขะฤกษ์	สตรีกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะ กรณี : องค์การบริหารส่วนตำบล	36,1(ม.ค.40)
เนชั่น สุดสัปดาห์	นิช นรธรรม	การแบ่งชนชั้นของ อบต.	5,256(2-8 พ.ค.40)
เนชั่น สุดสัปดาห์	นิช นรธรรม	ความหมายใดต่อ อบต.	5,246(21- 27 ก.พ.40)
พัฒนาชุมชน	ชนัญญา กาญจน รังษินนท์	อบต.คิดอย่างไรกับงานพัฒนาตำบล	37,12(ธ.ค.4 1)
พัฒนาชุมชน	คำแช แก้วพินนา	การเตรียมความพร้อมพัฒนากรในการ สนับสนุน อบต.เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	37,1(ม.ค.41)

เทศบาล	จิรศักดิ์ เกษณีย บุตร	ปัญหาความขัดแย้งการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล	93(เม.ย.41)
เทศบาล	ชัยยงค์ วุฒิมานนท์	นโยบายการบริหารงานองค์การบริหารส่วน ตำบล	91,3(มี.ค.39)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	ปลูกกระแสผู้หญิง(สตรี)ลุกขึ้นไปใช้สิทธิ:เข้า ร่วมรับผิดชอบในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	42,17(24- 30 ก.ย.38)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	2760 ตำบล ยกฐานะเป็น อบต. พัฒนาการจะทำ อย่างไร	35,9(ก.ย.39)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)กลไกเพื่อ ผลประโยชน์หรือเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	44,23(9-15 พ.ย.40)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	อนาคตการปกครองท้องถิ่น(อบต.)	36,11(พ.ย.4 0)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	อบต.-ใคร..ทำอะไร?	35,11(พ.ย.3 9)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	การศึกษารูปแบบและแนวทางการเสริมความ เข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)	37,5(พ.ค.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	เตรียมรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล(อบต.) : ระวังอำนาจแฝง	41,50(14- 20พ.ค.38)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	ทิศทาง อบต.ในอนาคต	45,28(13- 19 ธ.ค.41)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	ประชาคมตำบล : สร้างจุดแข็งให้ อบต.	36,1(ม.ค.40)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	ประชาคมตำบลกับการวางแผนพัฒนาตำบลของ อบต. : เสริมความเข้มแข็งของ อบต.	45,29(20 -26 ธ.ค.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	45,18-20(4- 10,11-17,18- 24 ต.ค.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	การประเมินผลโครงการส่งเสริมให้สตรีมีส่วน ร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ใน จังหวัดภาคเหนือ	42,48(10- 16 ธ.ค.38)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	การเพิ่มจำนวนผู้นำสตรีเป็นสมาชิก อบต. : ความสำเร็จในการณรงค์ที่ภาคเหนือ	35,1(ม.ค.39)
ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	รู้จักเครื่องหมาย อบต.	35,11(พ.ย.3 8)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบลกับกฎหมายควบคุม อาคาร	91,2(ก.พ.39)

ท้องถิ่น	กองราชการส่วน ตำบล	ข้อเสนอกระบวนการทบทวนใหม่ในการพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล	38,5(พ.ค.41)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	นโยบายกระจายอำนาจของรัฐบาลต่อองค์การ บริหารส่วนตำบล	91,5(พ.ค.39)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	ปัญหาถาม-ตอบเกี่ยวกับสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล	91,7(ต.ค.39)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	92,1(ม.ค.40)
เทศบาล	กองราชการส่วน ตำบล	อบต. : การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	90,5(พ.ค.38)
เทศบาล	ส่วพัฒน ดันประวัติ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะไปทางไหน	92,4และ5 (เม.ย./ พ.ค.40)
ท้องถิ่น	ส่วพัฒน ดันประวัติ	อนาคตของ อบจ.	37,2(ก.พ.40)
เนชั่น สุดสัปดาห์	ศูนย์ข่าวภูมิภาค	เลือกนายก อบจ.เงินสะพัดกระเป๋ ส.จ. สวน กระแสเศรษฐกิจทรุด	6,288(12 -18 ธ.ค.40)
ท้องถิ่น	กองตรวจสอบ ระบบบัญชี	การบัญชีและรายงานการเงินขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	35,4(เม.ย.38)
ท้องถิ่น	สมบัติ สืบสมาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	29,3(มี.ค.32)
เทศบาล	สมศักดิ์ พันธสน	ผู้ว่าการองค์การบริหารส่วนจังหวัด	70,9(ก.ย.18)
มติชน สุดสัปดาห์	สมหมาย ปารี ฉัตร	พลิก พ.ร.บ.อบจ.รื้อหาความเป็นธรรมให้ ท้องถิ่น	19,953 (24พ.ย.41)
ท้องถิ่น	สิงคสิวรรณ วรลักษณ์	วิธีการลงบัญชีเกี่ยวกับเงินสะสมขององค์การ บริหารส่วนจังหวัด	16,9(ก.ย.19)
ท้องถิ่น	ส่วพัฒน ดันประวัติ	การยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	38,6(มิ.ย.41)
ท้องถิ่น	ฝ่ายพัฒนาองค์กร	บทบาทของนายช่างโยธางค์การ	30,7(ก.ค.33)
ข้าราชการ	พิชิต คิตบรรจง	การกระจายอำนาจที่กลับกลายเป็นรวมอำนาจใน งานส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด	21,6(มิ.ย.19)
ท้องถิ่น	ไพศาล แก้ว ประสม	องค์การบริหารส่วนจังหวัดในทศวรรษหน้า	34,12(ธ.ค.3 8)
เนชั่น สุดสัปดาห์	วิจิต ตันตระกูล	อุดรพันธ์ จันทวิโรจน์ อบจ.กับการเมืองไทย ยุคผู้ว่าฯสวมหมวกได้แค่ใบเดียว	6,287(5-11 ธ.ค.40)
เทศบาล	ศรีพงศ์ บุตร งามดี	องค์การบริหารส่วนจังหวัด : การวิเคราะห์ ปัญหาเชิงทฤษฎีระบบ	87,5(พ.ค.35)
สยามรัฐ	-	การได้มาซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	19ต.ค.43

ผู้จัดการรายวัน	-	กรณีศึกษาปัญหา อบต.ภูเก็ตสู่ข้อเสนอปลดแอกมหาตไทย	14-15ก.ย.39
มติชน	-	ก้าวที่ 7 ของอบต.กับการปกครองท้องถิ่น	31ธ.ค.44
วิญญู	-	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับ อบต.	7ก.ค.40
สยามรัฐ	-	กำนันผู้ใหญ่บ้านประกาศสัปดาห์ของตำแหน่งประธาน อบต.	21ม.ค.40
มติชน	อภิชาติ สังขชาติ	ต้องแยกความขัดแย้งส่วนตัวออกจากงาน (อบต.)	26 ก.พ.44
มติชน	อัญชลี ธรรมะวิธกุล	โฉมใหม่การศึกษาท้องถิ่นหลัง อบต.แสดงพลัง	5 ต.ค.40
สยามรัฐ	-	อีกครั้งกับปัญหาทุจริต อบต.เชื้ออุบาทว์ที่ไม่มีวันตาย	14 ส.ค.43
มติชน	-	อบต.บางพระ เมืองแปดริ้ว ต้นแบบ อบต.ภาคตะวันออก	9 เม.ย.44
ไทยโพสต์	-	อบต.รวมพลสู้มหาภัยไทยออกกระเบียดกวดหัวได้ อึ้ง	13 ก.พ.41
ผู้จัดการรายวัน	-	อบต.ลากตั้ง-เลือกตั้งความขัดแย้งที่รอวันปะทุ	21ก.ค.40
มติชน	-	อบต.หลงทาง	6 ก.ย.43
ไทยโพสต์	-	อบต.:อำนาจใหม่เพื่อสร้างสรรค์ชุมชน	24เม.ย.44
สยามรัฐ	-	สภาพสตรีพาเหรดสมัคร อบต.พลิกประวัติศาสตร์การเมืองไทย	21พ.ค.44
สยามรัฐ	-	องค์การบริหารส่วนตำบลพยัคฆ์ติดปีกหรือผู้รับใช้นายทุน	14เม.ย.40
มติชน	-	อบต.กับอำนาจใหม่ อย่าให้กลายเป็น ยีนดาบให้โจร	3พ.ค.44
สยามรัฐ	-	อบต.ทั่วประเทศรับและ5,700ล.พัฒนาท้องถิ่น	22พ.ย.40
สยามรัฐ	-	สรุปปัญหา อบต.ในรอบ 7 ปีเข้ม	4 มี.ค.45
สยามรัฐ	-	สัญญาณเตือนภัยถึง อบต.อำนาจท่วมหัวเอาตัวไม่รอด	26 ก.พ.44
ไทยโพสต์	สารี พลังกุล	ผู้นำยุคใหม่ พาชุมชน ก้าวไกล ทันสมัย(อบต.)	8 พ.ค.44
มติชน	-	สำรวจ อบต.นำร่องเน็ตตำบล	8 มี.ย.44
มติชน	สุชาติ ศรีสุวรรณ	วิบัติ อบต.	10 ธ.ค.40
วิญญู	วิสุทธิ โพธแท้	ข้าราชการส่วนท้องถิ่น : อย่าดูเพียงแค่ อบต.	26 ก.พ.38
สยามรัฐ	-	สภารับร่างแก้ พ.ร.บ.อบต.	15 มี.44
วิญญู	สมคิด เลิศไพฑูรย์	อบต.เลือดที่ขมิ้นภูมิความขัดแย้งบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ	30 ต.ค.40

มติชน	สมพันธ์ เตชะ อธิก	การพัฒนาความเข้มแข็งแก่ อบต.	17 ธ.ค.39
มติชน	สมพันธ์ เตชะ อธิก	รูปแบบและแนวทางการพัฒนา อบต.	4 มิ.ย.40
มติชน	-	ร่างพินักงาน อบต.ปาที่กระจายอำนาจ ปชป.จม ปลักไดโนเสาร์	16 ก.พ.38
มติชน	รุ่งนภา บุญสิงห์	อบต.นักเรียนที่ไชยปราการ	19 ก.ค.42
มติชน	-	เลือกตั้ง อบต.ต้องบริสุทธิ์	23 มิ.ย.44
มติชน	วชิระ สันตกุล	ก้าวเดินของ อบต.กับการกระจายอำนาจ ภาพรวมวันนี้ยังสับสน	1 ส.ค.40
กรุงเทพธุรกิจ	-	วิธีแก้ปัญหาทำนุผู้ใหญ่นบ้านกับบทบาทใน องค์การบริหารส่วนตำบล	8 ส.ค.40
ผู้จัดการรายวัน	-	ยกฐานะสภาตำบลเป็น อบต.ส่งเสริมระบอบ ประชาธิปไตยจริงหรือ	17เม.ย.40
กรุงเทพธุรกิจ	-	22 มกราคม เลือกตั้ง อบต.โหมโรงปีแห่งการเลือกตั้ง	9 ม.ค.43
สยามโพสต์	-	รอยต่าง อบต.	7เม.ย.40
ผู้จัดการรายวัน	-	ระเบิดเวลากระจายอำนาจปะทุ อบต. ขอนแก่น ชนมีอุปไล่	23ม.ค.45
กรุงเทพธุรกิจ	รักษ์ มন্ত্রী	ทำนุผู้ใหญ่นบ้านต้านหลด อบต.ส่อพฤติกรรม ไดโนเสาร์หลงยุค	26 ก.ค.40
วิญจักร	-	มท.ชำแหละปัญหาเรื้อรัง อบต.	25 มิ.ย.44
สยามรัฐ	-	มหาดไทยกับการพร้อมรับเลือกตั้ง อบต. 3,636 แห่ง	23 มี.ค.44
สยามรัฐ	-	มหาดไทยขาดงบดยฐานะ อบต.	8ม.ค.41
สยามรัฐ	มุ่มมอง	การพัฒนาศักยภาพ อบต.แนวคิดและความ เข้าใจของนักวิชาการ	18 มี.ค.45
สยามรัฐ	-	มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับเครือข่าย อบต.จังหวัด	7มิ.ย.44
กรุงเทพธุรกิจ	-	ผลประโยชน์-อำนาจ 108 กลโกง อบต.	23มิ.ย.44
มติชน	-	ผ่า กม.ท้องถิ่น ตามดูขบวนการลากตั้งรักษา เก้าอี้ เพื่อชาติ	2พ.ย.37
มติชน	-	เผยแพร่ระเบียบ “หมกเม็ด” สุบอำนาจ อบต.	22 ก.พ.38
สยามโพสต์	ไพฑูรย์ เสาสูง	เผยโฉมตำรวจตำบลประชาชนจะได้อะไร	25ก.พ.38
สยามรัฐ	-	พินธเลือกตั้ง อบต. 3,634 แห่ง เด็ก นักการเมืองพาเหรดยึดที่มั่น	18มิ.ย.44

ผู้จัดการรายวัน	-	ปลัด มท.ชี้ก้านันยังเหอยศ ฆ่าหมู่ อบต. 6 ศพ ตัวอย่าง	30 ต.ค.40
มติชน	-	ปัจจัยสำคัญ ในการบริหารท้องถิ่น	16 ม.ค.44
สยามรัฐ	-	ปุมหลังการแก้ไขระเบียบพัสดุ อบต.มาตรการ มท. เพื่อยาชมปราบ “กังฉิน”	21ม.ค.45
สยามโพสต์	-	เปิดชอกกว้างรับร่าง พ.ร.บ.สภาตำบลฯ	6พ.ย.37
ผู้จัดการรายวัน	-	โปรแกรมบริหารข้อมูลอบต. จากฝีมือรัฐศาสตร์ บัณฑิตผู้ได้ดีเพราะธุรกิจไอที	1พ.ย.42
สยามโพสต์	-	ปฐมฤกษ์เลือกตั้ง อบต.สิทธิท้องถิ่นบทใหม่	3พ.ค.38
ผู้จัดการรายวัน	-	ประชาคมตำบลเพื่อการมีส่วนร่วมใน อบต.	31ม.ค.40
มติชน	ประสาท สายดวง	อบต.ก้าวใหม่ของการพัฒนาท้องถิ่น	14ก.พ.40
มติชน	ปริญญา นาค ฉัตรีย์	10 มิถุนายน เลือก 2,143 อบต.	9มิ.ย.43
แนวหน้า	ปลัดบ้านนอก	อบต.ที่แตกต่าง : บนผลประโยชน์กลุ่มใหม่	6มิ.ย.41
สยามรัฐ	-	บทสรุปเลือกตั้ง 2,143 อบต. เงิน-อิทธิพล-เด็กนักการเมืองมณฑลซึ่งที่ไม่มีวันตาย	12มิ.ย.43
สยามรัฐ	-	บทสรุปเลือกตั้ง อบต.ทั่วไทยเด็กนักการเมือง ผู้รับเหมายึดสภา	11มิ.ย.44
สยามรัฐ	บ่าว บางนรา	อบต.พื้นฐานประชาธิปไตย	16พ.ค.38
มติชน	-	เบรกก้านัน-ผญบ.ควบตำแหน่ง อบต.ชี้ชัดชัด รัฐธรรมนูญ	9มิ.ย.41
กรุงเทพธุรกิจ	ปกรณ์ ฟิ่งเนตร	อบต.ราชาเทวะเชื้อชั่วโรคปากน้ำ	19ก.ค.42
สยามรัฐ	ทีมข่าวภูมิภาค	เกมชิงตำแหน่งประธาน อบต.ลุ้นกันด้วยเงิน อำนาจ บาร์มี	26ก.ค.42
สยามรัฐ	-	ทำไมต้องส่งเสริมบทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล	1พ.ค.44
วัฏจักร ผู้จัดการรายวัน	นรนิติ เศรษฐบุตร	อย่าเพิ่งลืม อบต.	16พ.ค.38 26พ.ค.40
สยามรัฐ	-	แนวทางการดำเนินงานของสภาตำบล อบต.ปี 2544	17ม.ค.44
สยามรัฐ	-	ตามไปดูวิวัฒนาการของ อบต. ปัญหาทุจริตคือ ประเด็นตายที่ต้องรีบแก้ไข	1พ.ค.43
มติชน	-	เติมพลังความคิดสมาชิกสภา อบต.หญิง	23ก.ย.39
สยามรัฐ	-	ถกปัญหาหัวใจ 7 ปี ผู้นำ อบต.อีกอุปสรรค” ส่วนโยธาและผลิตภัณฑ์ตำบล	18มี.ค.45
ผู้จัดการรายวัน	ทรงธรรม สวณียะ	อบต.กับงานสวัสดิการสังคม	13พ.ย.40

สยามรัฐ	ทรงวุฒิ ศรีนันทน์	ชยะ-เทศบาล-อบต.	2 ม.ค.40
สยามรัฐ	-	แฉสารพัดวิฆาณการห้วงยัดอำนาจ อบต.	4 มิ.ย.44
สยามโพสต์	ชาญวิทย์ อร่าม ฤทธิ์	เลือกตั้ง อบต.: อย่าให้เป็นแค่เหล่าเก่าในขวด ใหม่	17พ.ค.38
สยามรัฐ	-	ชิง ปธ.อบต.เงินสะพัดล้นเด็กนักรการเมือง	19มิ.ย.43
ไทยโพสต์	-	ใช้สิทธิเลือก อบต.คุณภาพสร้างสิทธิผลอำนาจ รากหญ้า	22มิ.ย.44
มติชน	-	ตรวจแนวรบเลือกตั้ง อบต. 6 จังหวัดยุทธภูมิ เดือด	15ก.ค.42
สยามรัฐ	-	คำตอปปูดท้าย อบต.ร่างทรง ส.ส.-ผู้รับเหมา	26มิ.ย.44
สยามรัฐ	-	จับตาเลือกตั้ง อบต.ทั่วไทย ผู้สมัครแหกตา ประชาชนทุ่มเงินฮั้ว	29พ.ค.44
สยามโพสต์	-	คอร์ปชั่นใน อบต.	28ส.ค.40
สยามรัฐ	-	จับตา อบต.สกลนคร คนของกำนันจริงหรือ	16เม.ย.40
กรุงเทพธุรกิจ	-	อีกกี่ศพ อบจ.?ปูทางเพื่อประชาธิปไตยท้องถิ่น	13มี.ค.42
สยามรัฐ	-	เกาะติดเลือกตั้ง อบต.ตราด 3 ชั่วโมงเมือง ใหญ่เปิดศึกชิงเก้าอี้	15เม.ย.44
สยามรัฐ	-	เข้มทิศการพัฒนา อบต. ปี 2545 เพิ่ม ประสิทธิภาพองค์กรเป้าหมายหลัก	27ธ.ค.44
ผู้จัดการรายวัน	-	คนเสียอำนาจสร้างข่าวให้ อบต.เสียหาย	22มิ.ย.44
สยามรัฐ	-	คว้นหลงเลือกตั้ง 3,637 อบต.ทั่วประเทศ	12พ.ค.40
สยามรัฐ	อภิชาติ วังบุญคง	ปัญหาความขัดแย้ง อบจ.ชุมพร บทพิสูจน์น้ำยา คนประชาธิปไตย	31พ.ค.42
สยามรัฐ	อภิชาติ วังบุญคง	เปิดโผนายก อบจ. ทั่วประเทศ	21ก.ย.40
สยามรัฐ	อภิชาติ วังบุญคง	อบต.จับมือสนับสนุนเทศบาลเปิดเกมรุกยุบทั้ง อบจ.	1 พ.ย.42
กรุงเทพธุรกิจ	-	อุดรพันธ์ จันทวิโรจน์ ผมไม่ใช่เจ้าพ่อ	14 ม.ค.44
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ.ปลดแอกมหาตไทยขอตั้งองค์กรท้องถิ่น อิสระ	14-15พ.ย.41
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ.ไม่จบเพราะความหยิ่งยะโสของคน มหาตไทย	30พ.ย.41
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ.ล่าชื่อ 2.5 แสนคนขับเสธ.หนัน-ชานีพัน มท.	3ธ.ค.41
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ. : สุดท้ายต้องถึงมือ “ชวน”	23พ.ย.41
มติชน	-	อบจ.องค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบใหม่	2ม.ค.40

		ประชาชนหวังได้จริงหรือ	
มติชน	-	หาข้อยุติปัญหา อบจ.	17 ก.พ.37
ผู้จัดการรายวัน	-	อนาคต อบจ.บนผลประโยชน์ท้องถิ่น	15ธ.ค.40
ผู้จัดการรายวัน	-	เทศนายก อบจ.โมฆะจุดเดือดการเมืองยโสธร	2มี.ค.42
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ. : จบแบบชุกชยะได้พรม	14ธ.ค.41
ผู้จัดการรายวัน	-	อบจ.ถึงทางตันเมื่อมหาดไทยไม่รับผิดชอบ	16พ.ย.41
ผู้จัดการรายวัน	สรุปผล นิติกร พจน์	นายก อบจ.-เลือกตั้งผู้ว่า-สภาตำบล ความ สับสนของใคร (1),(2),(3),ตอนจบ	23,24,25,28 ก.พ.37
ผู้จัดการรายวัน	-	หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด	6ส.ค.36
มติชน	สายสะพาย	ผลสอบ ก.จ.	25ต.ค.36
กรุงเทพธุรกิจ	สำนักข่าวเนชั่น	อบจ.ปัญหาที่มหาดไทยยังแก้ไม่จบสิ้น	27ธ.ค.41
สยามโพสต์	-	สำรวจสาระสำคัญร่างกฎหมาย อบจ.ก่อนระเบิด ศึกการเมือง	22มี.ค.38
สยามโพสต์	-	สุทัศน์ เงินหมื่น ใช้ข้อข้องใจเลือกนายก ฯ อบจ.ทางตรงหรือทางอ้อมดี	28มี.ค.38
มติชน	สมหมาย ปา ริ นัตต์	อบจ. กฎหมายกับการเมืองไม่ใช่เรื่องเดียวกัน	9พ.ย.41
สยามโพสต์	-	สรุปผลการเลือกตั้ง นายกและประธานสภา อบจ.ทั่วประเทศ	17 ธ.ค.40
ผู้จัดการรายวัน	-	สหพันธ์ อบจ.ส่อแววรว้าวหนัก ตั้งสมาคมไม่ยุติ- สายอีสานด้านภาคกลางแยกตัว	20-21 ก.พ.42
สยามรัฐ	-	สะท้อนความคิดผู้อยู่เบื้องหลังผลักดันร่าง พ.ร.บ.อบจ.	7ก.ย.40
มติชน	สายสะพาย	งบประมาณ อบจ.	20พ.ย.41
สยามรัฐ	วิรัช วิรัช นิภา วรรณ	ปฏิวัติโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด คืบ อำนาจปกครองให้ประชาชน	5มี.ค.30
ผู้จัดการรายวัน	-	ศึกชิงจ้าว อบจ.รอบใหม่มีเค้ามืดมาซ่อนอยู่ สาเหตุการกลับลำของพ่อเลี้ยงอุดรพันธ์	28มี.ค.43
ผู้จัดการรายวัน	ศูนย์ข่าวภาคอีสาน	เปิดเกมมหาดไทยล้ม อบจ.ยุท้องถิ่นล้างกันเอง	12ส.ค.42
กรุงเทพธุรกิจ	ศูนย์ข่าวภูมิภาค	เงินสะพัดศึกเลือกนายกฯ อบจ.	14ธ.ค.40
ผู้จัดการรายวัน	ศูนย์ข่าวภูมิภาค	มหาดไทยพลาดซ้ำซากถึงคิว “ธานี” ถูกเชือด	9พ.ย.41
สยามรัฐ	-	รายชื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่ว ประเทศ	19ก.พ.43
ผู้จัดการรายวัน	-	เลือกตั้ง ส.จ.ดับฝันการเมือง ปชป.ในสนาม ใหญ่	11ก.พ.43

สยามโพสต์	-	เลือกตั้งนายก อบจ.ทางตรง ทางอ้อม ทางเลือก พื้นฐานแห่งสังคมประชาธิปไตย หรือทางใคร ทางมัน	27มี.ค.38
ผู้จัดการรายวัน	-	เลือกตั้ง อบจ.ทั่วประเทศ 16 ธ.ค.สัญญา ปลดอำนาจมหาดไทย	14พ.ย.40
สยามรัฐ	ว.สุวรรณ	จับตาเมื่อ อบจ.แตกเป็นเสี่ยงหลังปฏิวัติเย็บ นายกภาคกลาง	1มี.ค.42
ผู้จัดการรายวัน	-	มหาดไทยอภัยศึก	20ต.ค.41
ผู้จัดการรายวัน	-	ย้อนรอยความขัดแย้ง อบจ.บุรีรัมย์จุดชนวน ฟ้อง อบจ.ทั่วประเทศ	24-25 ต.ค.41
มติชน	-	ยุบองค์การบริหารส่วนจังหวัด	7เม.ย.44
มติชน	-	ยุบ อบจ.แนวความคิดย้อนกลับรวมศูนย์อำนาจ	7มี.ค.44
มติชน	-	รอยร้าว อบจ.-เทศบาลนครนนท์ ระเบิดเวลาลูก ที่ 2 ของมหาดไทย	17มี.ย.42
มติชน	ภาคภูมิ ป่องภักย์	เลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เศษเค็ก ที่ประชาชนไม่ต้องการ	3ก.ย.35
ผู้จัดการรายวัน	-	ภาษี อบจ.โดนต้าน - กระจายอำนาจคลังชะงัก	1-2ม.ค.42
สยามรัฐ	-	โกคินหนุนสุดตัววุฒิผ่านอบจ.ส.จ.เตรียมหา เสียง	30พ.ค.40
สยามรัฐ	-	มท.ถอนคำสั่งบีบนายก อบจ.ออกกฎเหล็ก 4 ข้อ สยบมีอบ	24ก.พ.41
มติชน	-	มหาดไทยเล่นเกมผลักดันเลือกตั้งนายกจังหวัด	31ส.ค.35
วัฏจักร	-	ผ่ากฎหมายเลือกตั้ง อบจ.ฉบับมหาดไทยยังหวง อำนาจ	26มี.ค.38
สยามโพสต์	-	ผ่า พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาดไทย กระจายอำนาจจริงหรือ	27ม.ค.37
มติชน	-	ผู้ว่ากล่อมได้ผล อบจ.ทยอยลาออกแล้ว	1ธ.ค.41
ไทยโพสต์	-	พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 คนหรือกฎหมายสร้างปัญหา ใครต้อง รับผิดชอบ	17พ.ย.41
มติชน	ปัญญา พลชนะ	ถามสิทธิทวงหมวกคืนจากมหาดไทย	26เม.ย.38
มติชน	-	ปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	12พ.ค.30
มติชน	-	เปิดร่างพ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉบับ ล่า	9ต.ค.37
สยามรัฐ	-	เปิดเอกสารลับมหาดไทย พ.ร.บ. อบจ. จะไปทาง ไหน	3ม.ค.40
มติชน	-	ผ่า กม.ท้องถิ่น ตามดูขบวนการลากตั้งรักษา	2พ.ย.37

		เก้าอี้ เพื่อชาติ	
วัฏจักร	นิรันดร์ ชูสุทนต์	เลียนเคียงปัญหา อบจ.ผิดถูกที่ใคร วัดผลในศึก ชักฟอกรัฐบาล	23พ.ย.41
ผู้จัดการรายวัน	ปิ่นรส บัวคลี่	อบจ. เปิดศักดิ์ศรีมหาดไทย	21-22ก.พ.41
มติชน	บุญมา ทวิภักดี	ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่คงอยู่	6เม.ย.38
สยามรัฐ	-	ปฏิวัติสหพันธ์ อบจ. รวมพลังผลักดันกฎหมาย ท้องถิ่น	21มิ.ย.42
สยามรัฐ	-	ประชุมกลุ่มนายก อบจ.ภาคกลาง กับการแจง ภารกิจถ่ายโอน	19ก.พ.44
วัฏจักร	นรนิติ เศรษฐบุตร	นายก อบจ.เพิ่งจะมาจากการเลือกตั้ง	27มี.ค.38
วัฏจักร	นรนิติ เศรษฐบุตร	อบจ.ใหม่	28ก.ค.40
วัฏจักร	นรนิติ เศรษฐบุตร	อำนาจหน้าที่ อบจ.	4ส.ค.40
สยามรัฐ	-	นายกอบจ.บุกพบมท.1ขอยับยั้งโอนย้ายชรก.	11ก.พ.41
กรุงเทพธุรกิจ	นายหัวไทร	ยุบ อบจ.เพื่อกำหนดในมือรัฐบาล	3มี.ค.44
กรุงเทพธุรกิจ	-	ถึงเวลายุบอบจ.นนทบุรี ชัดแย้งหนักมีนายก2คน	31ก.ค.42
สยามรัฐ	ทีมข่าวกรุงเทพ- ธุรกิจ	ฝ่าวิบากกรรม พ.ร.บ. อบจ.กว่าจะถึงวันที่ ประกาศชัชชนะ	31ส.ค.40
สยามรัฐ	ทีมข่าวภูมิภาค	กระชากหน้ากากไอ้โม่งผลาญ 10 ล้าน อบจ. ขอนแก่นสร้างรีสอร์ทบังหน้า	11ม.ค.42
สยามรัฐ	ทีมข่าวภูมิภาค	เปิดโผว่าที่นายก อบจ.ทั่วประเทศไทย	14ก.ย.40
สยามรัฐ	-	ทุกจังหวัดเดือดร้อนทรัพย์สินถูก อบจ.ยึด	23 ธ.ค.40
สยามโพสต์	-	ต่างกันที่รากเหง้าปรับอย่างไรให้กฎหมาย อบจ. ตรงใจพลั้งกรรม	18 ก.พ.37
สยามรัฐ	-	ติงมหาดไทยทวงอำนาจตำแหน่ง อบจ.แค่หัวโขน	3มี.ค.41
มติชน	ถวิล ไพรสณฑ์	ถกนายกอบจ.แค่ภารกิจแรก ช็อกคนท้องถิ่น	19ก.พ.44
มติชน	-	ถ้าจะเลือกผู้ว่าฯ	3ก.ย.35
สยามรัฐ	-	จับกระแสนการเมืองท้องถิ่น เมื่อ อบต. เดินหน้ายุบอบจ.หมากเกมนี้มีคนวางแผน	23ส.ค.42
สยามรัฐ	-	จับตาสหพันธ์อบจ.ชุกปึกความหวังใหม่ของจริง หรือแค่สร้างฉาก	16พ.ย.41
มติชน	จาตุรนต์ ฉายแสง	อบจ.กับอบต.ขัดแย้งหรือส่งเสริมกัน	1ต.ค.39
ผู้จัดการรายวัน	-	เด็ก ส.ส.-รต.มาตามไฟขึ้นนั่งเก้าอี้นายก อบจ	17ธ.ค.40
กรุงเทพธุรกิจ	-	ตระกูลการเมืองยึดเก้าอี้นายก อบจ.	17ธ.ค.40
สยามรัฐ	-	แกะรอยความคืบหน้ากระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อบจ.ต้องเดินแรงกว่านี้ถึงจะสู่เป้าหมาย	23ต.ค.43

สยามรัฐ	โกวิท พงงาม	รณรงค์เลือกตั้งนายกอบจ.โดยตรงมติใหม่การกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่น	22พ.ค.45
มติชน	คณิน บุญสุวรรณ	วิกฤตนายกอบจ.ทางแก้ต้องเบ็ดเสร็จ	15พ.ย.41
สยามรัฐ	-	คิดใหม่ทำใหม่แต่ไม่ใช่ยุบทั้ง อบจ.	7มี.ค.44
สยามรัฐ	-	ใครผิดใครถูกปัญหาเลือกตั้งนายก อบจ.	9ธ.ค.41
สยามโพสต์	-	กฎหมายลูกอบจ.ผ่านอีก 2 เดือนเลือกนายก	9ต.ค.40
มติชน	-	กรณีทางด่วน มี แพะ ไปแล้วถามว่ากรณีเลือกตั้ง อบจ. ใครกันเล่าจะกลายเป็นแพะสังเวยให้คอมแมนเด่อนั้น	11พ.ย.41
กรุงเทพธุรกิจ	กัลยา ยะตำ	พิสูจน์อำนาจอบจ.ได้เงื่อนไขเก็บภาษีโรงแรม-ปั้มน้ำมัน	18ก.ย.43
สยามโพสต์	-	การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด: มติใหม่ทางการเมืองท้องถิ่น	21ธ.ค.40
สยามรัฐ	-	กำเนิดสหพันธ์อบจ.แห่งประเทศไทย	1มี.ค.42
ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	นโยบายการบริหารงานและการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	34,10(ต.ค.37)
เทศบาล	จิรศักดิ์ เกษณียบุตร	องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล : ปัญหาขัดข้อง แนวทางแก้ไข และการพัฒนาในอนาคต	88,4(เม.ย.36)
เทศบาล	ตะบองเพชร	องค์การบริหารส่วนจังหวัด:โครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย	87,7(ก.ค.35)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	แนวโน้มขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	33,10(ต.ค.36)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	-	ผลเลือกตั้งนายก อบจ.ทั่วประเทศ	44,29(21-27ธ.ค.40)
เทศบาล	กองบรรณาธิการ	ใครเป็นนายกและประธานสภา อบจ.ตามกฎหมายใหม่	93(ก.พ.41)
ท้องถิ่น	เกียรติศักดิ์ ภู่อำชัย	บทบาทใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	36,9(ก.ย.39)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิท พงงาม	อบจ.กับปัญหาความยุ่งยากในปัจจุบันและอนาคต	45,29(20-26ธ.ค.41)
เทศบาล	งานแผนงานบุคคลฯ	ข้าราชการส่วนจังหวัด : บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	91,3(มี.ค.39)
เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	แนวทางปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนจังหวัด	90,2(กพ.38)
ท้องถิ่น	สมคิด ฉายจันทร์	การสำรวจเพื่อทำแผนที่ภาษีของเทศบาลกรณีเทศบาลเมืองอุดรธานี	22,6(มี.ย.25)
ท้องถิ่น	-	เทศบาลเมืองอุบล : ชุมชนแผ่นดินธรรม	29,2(ก.พ.32)

		แผ่นดินทองแห่งแรกในเขตเมือง	)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศิษการ	เทศบาลกับอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง	28,7(ก.ค.31)
ท้องถิ่น	สีกหาญ โทมร ศักดิ์	การปรับปรุงเมืองพัทยา	27,8(ส.ค.30)
รามคำแหง	สุรพันธ์ ทับ สุวรรณ	เมืองพัทยา : รูปแบบการปกครองท้องถิ่นล่าสุด ของไทย	8,14(รัฐศาสตร์ เล่ม2,25)
ท้องถิ่น	ยรรยง อุทัย	ยะลาภิราชวัลความสะอาด 3 ปีซ้อน	27,7(ก.ค.30)
ท้องถิ่น	สุรัชย์ ศรีสารคาม	การใช้คอมพิวเตอร์กับการบริหารงานเทศบาล	28,5(พ.ค.31)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศิษการ	การปกป้องและพัฒนารายได้ของเทศบาล	28,5(พ.ค.31)
วิทยาการ จัดการ	ธีรชัย ภูโพลย์	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงปรารถนาของ องค์การเทศบาลเมืองหาดใหญ่	4,1(ม.ค.- มิ.ย.28)
ท้องถิ่น รัฐสภาสาร	ศูนย์บริการทางวิชาการ และกฎหมาย	ประวัติเทศบาล (ท้องถิ่น: 17,12(ธ.ค.20; 18,1(ม.ค.21);18,2 (ก.พ.21); 18,3(มี.ค.21);18,4(เม.ย.21)	รัฐสภาสาร: 25,10(ต.ค.20)
ท้องถิ่น	กองคลังส่วน ท้องถิ่น	แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินกับการจัดเก็บ ภาษีของเทศบาลและเมืองพัทยา	26,4(เม.ย.29)
ท้องถิ่น	-	การสรรหาบุคลากรของเทศบาล และ เมืองพัทยา	28,6(มิ.ย.31)
ท้องถิ่น	เรืองชัย จงสงวน	รายได้ของเทศบาลเนเธอร์แลนด์มีที่มาอย่างไร	25,8(ส.ค.28)
ท้องถิ่น	-	ประวัติสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	22,4(เม.ย.25)
รัฐศาสตร์สาส์น	สุรสิทธิ์ วชิรขจร	เทศบาลไทยในทศวรรษหน้า : ก้าวไปข้างหน้า แต่ยังไม่ถึงดวงดาว	18,1(ม.ค.- เม.ย.35)
เทศาภิบาล	สุริยะ วิริยะสวัสดิ์	แนวทางการปรับปรุงเทศบาลให้เอื้อต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจ	88,4(เม.ย.36)
ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัติ	ประสิทธิภาพและศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ เทศบาล	37,1(ม.ค.40)
ท้องถิ่น	อนันต์ อนันตกุล	แนวทางการบริหารการจัดการเทศบาลให้มี ประสิทธิภาพ	33,5(พ.ค.36)
เทศาภิบาล	อารีย์ วงศ์อารยะ	หลักการบริหารงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ	91,3(มี.ค.39)
ท้องถิ่น	ศุภกิจ บุญญ ฤทธิพงษ์	ปัญหาและคำวินิจฉัยเกี่ยวกับกิจการของสภาเขต เทศบาล (รวม 5 ตอน)	31,1-5 ม.ค.-พ.ค.34
ท้องถิ่น	สุเมธ สุขเจริญ	การจัดหารายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล	32,10(ต.ค.3

	พงษ์		5)
ท้องถิ่น	ไพโรจน์ พรหม สาส์น	การรื้อปรับระบบบริหารงานของเทศบาล	35,9(ก.ย.38)
รัฐสภาสาร	วีระ อรัญมงคล	รายได้ขยะเทศบาลกับภาษีอากร	39,1(ม.ค.34)
ท้องถิ่น	ศจี โพธิ์ปักษ์	แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินกับการจัดเก็บ รายได้ของเทศบาล	35,5(พ.ค.36)
ท้องถิ่น	ศจี โพธิ์ปักษ์	วิธีการงบประมาณของเทศบาลเมืองพญาและ สุขาภิบาล	32,10(ต.ค.3 5)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารงานของ เทศบาล	36,6(มิ.ย.40)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล	35,11(พ.ย.3 8)
ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	เอกสารการศึกษาเรื่อง “การพัฒนารายได้ของ เทศบาล”	37,11(พ.ย.4 0)
เทศบาล	ประณีต ถาวร	เทศบาลกับบางมุมมองของคนเทศบาล	90,8(ส.ค.38)
ท้องถิ่น	ผอ.สำนักงานกลาง ทะเบียนราษฎร	การพัฒนาบริการประชาชนในเขตเทศบาล	33,7(ก.ค.36)
เทศบาล	นิพนธ์ บุญญภัทโร	เทศบาล:การจัดการปัญหามูลฝอยล้นเมือง	92,6(มิ.ย.40)
ท้องถิ่น	บุญญะพัฒน์ จันทร์อุไร	ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการบริหารงาน เทศบาล	36,1(ม.ค.39)
เทศบาล	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของ เทศบาล	91,6(มิ.ย.39)
เทศบาล	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	รายได้ของเทศบาล	92,10(ต.ค. 40)
ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การพัฒนาเทศบาลในสถานการณ์ปัจจุบัน	35,8(ส.ค.38)
ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การพัฒนาเทศบาลในอนาคต	36,4(เม.ย.39)
ท้องถิ่น	โชคชัย เดชอมรชัย	เทศบาลในยุคโลกาภิวัตน์	35,6(มิ.ย.38)
ท้องถิ่น	โชคชัย เดชอมรชัย	แนวทางการจัดตั้งและขยายเขตเทศบาลในทาง ปฏิบัติ	35,9(ก.ย.38)
ท้องถิ่น	กองบรรณาธิการ	ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงองค์กร สาธารณสุขของเทศบาล	31,1(ม.ค.34)
ท้องถิ่น	กองบรรณาธิการ	วันเทศบาล	31,4(เม.ย.34)
ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	คำบรรยายเรื่องเทศบาลในทศวรรษหน้า	37,7(ก.ค.40)
เทศบาล	จิรศักดิ์ เกษณีย บุตร	องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล : ปัญหาขัดข้อง แนวทางแก้ไข และการพัฒนาใน อนาคต	31-36 (เม.ย.36)

ท้องถิ่น	สุรัชย์ ชันอาสา	ความสัมพันธ์ของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล แนวใหม่กับการจัดทำงบประมาณเทศบาลแบบ แผนงาน	26,8(ส.ค.29)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	ไพบุลย์ ช่างเรียน	การเพิ่มรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	25,4(ต.ค.28)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	สุวิทย์ รุ่งวิสัย	ปัญหาและผลกระทบต่อการขยายเขตเทศบาล นครเชียงใหม่	24,3(ก.ค.27)
ท้องถิ่น	กองบรรณาธิการ	ชุมชนย่อย : เป็นปัญหาที่ไม่ย่อยในเขตเทศบาล	31,3(มี.ค.34)
ท้องถิ่น	อารีย์ วงศ์อารยะ	หลักการบริหารงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ	36,4(เม.ย.39)
ท้องถิ่น	ฮึกหาญ โตมรศักดิ์ สวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์	เดอะซิตี (แปล) (2 ตอน ต.ค. และ พ.ย.27)	24,10และ 24,11
ท้องถิ่น	สำราญ บุญรอด ฤทธิ์	มติดอกเสียลงคะแนนที่น่าสนใจในการประชุม สภาเทศบาล	25,2(ก.พ.30)
เศรษฐศาสตร์และ บริหารธุรกิจ	สุเมธ ชัยเลิศ วนิชกุล	ข้อสังเกตบางประการของการคลังเทศบาล	6,3(พ.ค.- ก.ค.20)
ท้องถิ่น	บุหงา ชัยรัตน์	การบริหารแผนพัฒนาเทศบาล : ปัญหา เกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการ	27,8(ส.ค.30)
รวมคำแหง	พรชัย เทพปัญญา	อุปสรรคการบริหารงานของเทศบาลไทยกับ ระบบผู้จัดการ	4,4(ม.ค.21)
เทศบาล	วิญญู อังคณารักษ์	นโยบายการบริหารงานเทศบาล	72,4(เม.ย.20)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	สุวิทย์ รุ่งวิสัย	ปัญหาและผลกระทบต่อการขยายเขตเทศบาล	24,3(ก.ค.27)
ท้องถิ่น	ชาญณรงค์ เนื่อนุ่ม	ฐานะของพนักงานเทศบาลตามกฎหมายอาญา	28,8(ส.ค.31)
ท้องถิ่น	นรินทร์ พานิชกิจ	หลักปฏิบัติการเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศ บัญญัติ	19,3(มี.ค.22)
เทศบาล	ฮึกหาญ โตมรศักดิ์	การปรับปรุงเทศบาล	81,7(ก.ค.29)
ท้องถิ่น	กิตติพิชญ์ วิไลจิตต์	ปัญหาของเทศบาลเกี่ยวกับการเงินการคลัง	18,3(มี.ค.21)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	จักรกฤษณ์ นรนิติ ผดุง การ ทวิ สอนมาลี	ความสามารถในด้านการเงินของเทศบาล:กรณี ของเทศบาลนครหลวงกรุงเทพก่อนการ เปลี่ยนแปลงเป็นกรุงเทพมหานคร	16,2(เม.ย.19)
ท้องถิ่น	เอนก สิทธิประ ศาสน์	บทบาทของกระทรวงมหาดไทย และกรมการ ปกครองในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ เทศบาล	29,2(ก.พ.32)
ท้องถิ่น	อเนก สิทธิประ	นโยบายการบริหารงานเทศบาลและเมืองพัทยา	27,12(ธ.ค.3

	ศาสน์		0)
ท้องถิ่น	อิกหาญ โทมรศักดิ์	การปรับปรุงเทศบาล	26,6(มิ.ย.29)
เทศบาล	อิกหาญ โทมรศักดิ์	การปรับปรุงรูปแบบสุขาภิบาลและเทศบาล	79,4(เม.ย.27)
เทศบาล	อิกหาญ โทมรศักดิ์ ศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์	การดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ของเทศบาล	78,7(ก.ค.26)
รัฐศาสตร์สาร	อโณทัย วัฒนาพร	การเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะระดับ ท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัด ภาคเหนือ	11,1-3(ม.ค.- ธ.ค.28)
ท้องถิ่น	อดิศักดิ์ ทองไข่มุกด์	การจัดการมูลฝอยของเทศบาล	26,4(เม.ย.29)
ท้องถิ่น	อภิชัย ศรีโสภิต	การจัดตั้งชุมชนในเขตเทศบาล และการนำ จปฐ.ไปใช้ในการพัฒนา	28,1(ม.ค.31)
รัฐศาสตร์ ปริทัศน์	อวารณ นิโรจน์	การพัฒนาเทศบาลเมืองนครสวรรค์ ในอนาคต : ทิศนะของนายกเทศมนตรีเมืองนครสวรรค์	6(ธ.ค.27- พ.ค. 28)
น.ท้องถิ่น	สุริยะ วิริยะสวัสดิ์	เทศบาล:รากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น	34,1(ม.ค.37)
ว.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ตันประวัตติ	การกำหนดรายได้ขั้นต่ำของเทศบาล	29,1(ม.ค.32)
ว.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ตันประวัตติ	ทิศทางของเทศบาลในปีใหม่	30,1(ม.ค.33)
น.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ตันประวัตติ	เทศบาลในทศวรรษหน้า	38,7(ก.ค.41)
ว.ท้องถิ่น	สุชิน สังขพงษ์	การจัดตั้งและดำเนินงานชุมชนย่อยในเขตเทศบาล	29,7(ก.ค.32)
น.ท้องถิ่น	สุดจิต นิมิตรกุล	การจัดทำแผนระบบการขนส่งเมืองอุบลราชธานี	26,9(ก.ย.29)
น.ท้องถิ่น	สุธิกะ รอดสวัสดิ์	การเปลี่ยนแปลงความเจริญและสิ่งแวดล้อมใน เขตเมือง	25,12(ธ.ค.2 8)
ท้องถิ่น	สมิตร รอดสวัสดิ์	จุดยืนของพนักงานเทศบาล	19,3(มี.ค.22)
น.ท้องถิ่น	สมเชื้อ ท้าววงศ์ศรี	เทศบาลในอนาคต	28,8(ส.ค.31)
พัฒนาชุมชน	สัญญา สัญญาวิ วัฒน์	บทบาทของการพัฒนาชุมชนในการพัฒนา เทศบาล	37,6(มิ.ย.41)
ว.ท้องถิ่น	-	สันนิบาตเทศบาลบทบาทในการสนับสนุนเทศบาล	30,5(พ.ค.33)
ท้องถิ่น	สำนักงานพัฒนา เมือง	การบริหารแผนพัฒนาเทศบาลเมืองศูนย์กลาง ความเจริญในภูมิภาค เทศบาลเมืองปริมณฑล ของกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา	27,5(พ.ค.30)
ท้องถิ่น	สำนักงานพัฒนา เมือง	การศึกษาและพัฒนาการนำระบบเครื่องจักร สมองกล(Computer)มาใช้ในระบบงาน เทศบาล	25,3(เม.ย.30)
เทศบาล	สิริเลิศ เมฆไพบูลย์	เทศบาลกับประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ	85,1(ม.ค.33)

ข้าราชการ	สนั่น วงศ์พัฑฒ์	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล	31(เม.ย.29)
รัฐศาสตร์นิเทศ	สมชาย อายุตะนิล	เทศบาลกับการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น	9,1(ม.ค.- มี.ค.17)
น.ท้องถิ่น	สำนักสวัสดิการฯ	งานปรับปรุงชุมชนในเขตเทศบาล	28,5(พ.ค.31)
ท้องถิ่น	สวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์	เทศบาลในระบบผู้จัดการ	14,4(เม.ย.17)
น.ท้องถิ่น	วรกร ตันตรานนท์	การพัฒนาการบริการประชาชนในเขตเทศบาล	34,5(พ.ค.37)
ว.ท้องถิ่น	-	วันเทศบาล:ทัศนะของอธิบดีกรมการปกครอง	30,4(เม.ย.33)
ท้องถิ่น	-	วิธีประชาสัมพันธ์ 15 สำหรับเทศบาลเมืองไทย	15,3(มี.ค.18)
ท้องถิ่น	วิญญู อังคนารักษ์	นโยบายการบริหารงานของเทศบาล	17,4(เม.ย.20)
วิทยาการ จัดการ	ไพรัช วัชรพันธ์	การเงินของเทศบาลและกรณีศึกษาเทศบาลเมืองหาดใหญ่	4,2(ก.ค.28)
ว.ท้องถิ่น	ยงยุทธ วิชัยดิษฐ์	เทศบาล:ปัญหา ลู่ทาง และความคลี่คลาย	29,3(มี.ค.32)
ท้องถิ่น	กอง รสท.	การบริหารการเทศพาณิชย์ของเทศบาล	15,2(ก.พ.18)
น.ท้องถิ่น	ราตรี ทองเทศ	ปัญหาอุปสรรคของเทศบาลตั้งใหม่	27,8(ส.ค.30)
เทศบาล	พิชิต ลักษณะสมพงศ์	ชุมชนย่อยกับการพัฒนาเทศบาล	82,1(ม.ค.30)
ท้องถิ่น	พัชรินทร์ ไชยเสนีย์	การให้บริการสาธารณสุขของเทศบาล	27,3(มี.ค.30)
น.ท้องถิ่น	พินิจ บุญเลิศ	การพัฒนาประสิทธิภาพเทศบาลตามนโยบายเน้นหนักกรมการปกครอง ปี 2535	32,2(ก.พ.35)
ท้องถิ่น	พีรพล ไตรทศวิทย์	การวางแผนพัฒนาเทศบาลและเมืองหลักเทศบาลเมืองรอง และเทศบาลเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	27,1(ม.ค.30)
ท้องถิ่น	ประสิทธิ์ คชโคตร	ปัญหาการคลังกับปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยและการบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาล : จากมุมมองของที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ	29,6(มิ.ย.32)
น.ท้องถิ่น (รวม 3 ฉบับ)	ประหยัด หงษ์ทองคำ	เทศบาล : สถาบันหลักของการปกครองตนเองของประชาชน	25,12(ธ.ค.2 8) 26,1(ม.ค.29) 26,2(ก.พ.29)

น.ท้องถิ่น	พรศรี กิจกรรม	ปัญหาการจัดซื้อที่ดินสำหรับเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	32,3(มี.ค.35)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารของเทศบาล:บทที่ 2 โครงการสร้างรูปแบบเทศบาลไทย	32,8(ส.ค.35)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของเทศบาล	31,4(ต.ค.- ธ.ค.34)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	เทศบาลกับอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง	28,7(ก.ค.31)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษา	การวางแผนพัฒนาเทศบาล	26,6(มี.ย.29)
ว.ท้องถิ่น	บุญญะพัฒน์ จันทร์อุ ไร	ภารกิจของท้องถิ่นกับการลงทุนของภาคเอกชน	30,6(มี.ย.33)
น.ท้องถิ่น	บุหงา ชัยรัตน์	การบริหารแผนพัฒนาเทศบาล : ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการ	27,8(ส.ค.30)
ท้องถิ่น	เบญจวรรณ อารีสมาน	การปรับปรุงชุมชนในเขตเทศบาล	28,2(ก.พ.31)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การป้องกันและการพัฒนารายได้ของเทศบาล	28,5(พ.ค.31)
เทศบาล	-	เทศบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ	85,4(เม.ย.33)
ว.ท้องถิ่น	-	เทศบาลไทย และความเป็นมา”วันเทศบาล”	30,4(เม.ย.33)
น.ท้องถิ่น	-	นโยบายกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงานของเทศบาล	28,8(ส.ค.31)
เทศบาล	-	นโยบายการพัฒนารายได้ของเทศบาล	83,10(ต.ค.3 1)
น.ท้องถิ่น	นิเวศน์ สังข์ทอง	เทศบาลกับอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง	28,7(ก.ค.31)
ว.ท้องถิ่น	ชวงค์ ฉายะบุตร	การบริหารงานการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล	29,3(มี.ค.32)
ท้องถิ่น	-	การรักษาทรัพยากรสินของเทศบาล	14,2(ก.พ.17)
น.ท้องถิ่น	ชวงค์ ฉายะบุตร	นโยบายกรมการปกครองและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเทศบาลและเมืองพัทยา	32,7(ก.ค.35)
น.ท้องถิ่น	-	เทศบาลกับการพัฒนาท้องถิ่น	32,5(พ.ค.35)

ว.ท้องถิ่น	-	เทศบาล: เส้นทางของอดีตและปัจจุบัน ใน สายตานายกเทศมนตรีอาวุโส	30,4(เม.ย.33)
ว.ท้องถิ่น	ฉลอง กัลยาณมิตร	เทศบาลกับการพัฒนาท้องถิ่น	27,4(เม.ย.30)
น.ท้องถิ่น	ฉลอง กัลยาณมิตร	เทศบาลกับการวางแผน	26,5(พ.ค.29)
ว.ท้องถิ่น	ชะลอ ใบเจริญ สุรสิทธิ์ วชิรขจร	รูปแบบการปกครองเทศบาล: ปัญหาและ ทิศทางในอนาคต	29,3 (มี.ค.32)
น.ท้องถิ่น เทศบาล	ชาญชัย สุนทรมัญญ์	บทบาทพนักงานเทศบาลในทศวรรษหน้า	34,1(ม.ค.37) 89,1(ม.ค.37)
ว.ท้องถิ่น	เกษมศักดิ์ วิจิตเชื้อ	บทบาทของเทศบาลไทยในทศวรรษหน้า	30,7(ก.ค.33)
ท้องถิ่น	คณิษฐ์ พักเรือนดี	การถ่วงดุลย์อำนาจในองค์กรเทศบาล	24,4(เม.ย.27)
ท้องถิ่น	คณิษฐ์ พักเรือนดี	เทศบาลกับปีทองเที่ยวไทย 2530	27,3(มี.ค.30)
น.ท้องถิ่น	คณิษฐ์ พักเรือนดี	เทศบาลของท่านเป็นXหรือY	26,5(พ.ค.29)
ท้องถิ่น	จำลอง อติกุล	การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาล	19,8(ส.ค.22)
เทศบาล	กมล ประจวบเหมาะ	อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่เกี่ยวข้องเทศบาล	87,7(ก.ค.35)
น.ท้องถิ่น	สำนักงานพัฒนา เมือง	นโยบายการลงทุนพัฒนาบริการขั้นพื้นฐาน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	27,11(พ.ย.3 0)
น.ท้องถิ่น	กอง รสท.	การจัดตั้งสุขาภิบาลและเทศบาล ปี 2828	26,2(ก.พ.29)
ว.ท้องถิ่น	สำนักพัฒนาเมือง	การพัฒนาระบบการวางแผนและวิเคราะห์ โครงการพัฒนาของเทศบาล	29,2(ก.พ.32)
น.ท้องถิ่น	กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ สมชาย ทุมสะอาด	บทบาทของเทศบาลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	22,6(มิ.ย.25)
เทศบาล	กองบรรณาธิการ	เทศบาลกับทิศทางในอนาคต	93(ก.ย.41)
ท้องถิ่น	กอง รสท.	แนวทางการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนา เทศบาลและสุขาภิบาล	28,3(มี.ค.31)
รัฐาภิรักษ์	กิตติ ประทุมแก้ว	การปกครองเทศบาลของไทย	30,1(ม.ค.31)
มติชน	-	สภาถกเครียดร่างพ.ร.บ.สภาตำบล 8 ฉบับ	4พ.ย.36
สยามรัฐ	-	เอกชนตั้งวงถกสภาตำบลในสภาลุ่มมหาดไทย ยับ-ยังหวงอำนาจ	28มิ.ย.36
ผู้จัดการรายวัน	-	สรุปประเด็นและเหตุผลสำคัญที่ประชุม พิจารณาเกี่ยวกับสภาตำบล	24พ.ย.35
สยามโพสต์	สาธิต มนต์สุรกุล	ฝ่าร่างกฎหมายสภาตำบลวัดใจรัฐบาลเทพ	25ก.ย.36

ผู้จัดการรายวัน	-	สภาตำบลเข้ากรม.วันนี้ จั๊วซื้อไปเลือกตั้งผวจ.	24พ.ย.35
สยามรัฐ	-	สภาตำบลคลอ-ไม่พ้นอึ้งมือผู้ว่าฯ	26พ.ย.36
มติชน	-	สภาตำบลบาน-บุญชูวักขรก.ประจำ	4ธ.ค.35
มติชน	-	สภาตำบลเป็นเพียงแค่นโยบายหาเสียงเท่านั้นหรือ	2ตค.35
สยามรัฐ	-	เรื่องสภาตำบล	10มี.ค.34
มติชน	ลิขิต อีร์เวคิน	การใช้วิจารณ์ด้วยเหตุผล(สภาตำบล)	5พ.ย.35
สยามรัฐ	-	เลขาตำบลให้เลือกตั้ง	8ธ.ค.35
สยามรัฐ	วิภาวดี พหลโยธิน	ปัญหาสภาตำบลจะเป็นประชาธิปไตย?	13ก.พ.31
สยามรัฐ	วิรัช วิรัชนิการ	การพัฒนาสภาตำบลให้เป็นหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นที่แท้จริง สาเหตุ ปัญหา และแนวทางแก้ไข	2มิ.ย.34
สยามรัฐ	-	ยกแถมหาดไทยสภาตำบลเข้ากรม.	24พ.ย.35
สยามรัฐ	-	ยื่นเปล่าหมกเม็ดสภาตำบลนักวิชาการมีแต่พวก อยากสุด ๆ	4 ธ.ค.35
มติชน	-	ร่างกม.สภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล	6ม.ค.36
ผู้จัดการรายวัน	-	ผ่านพ.ร.บ.สภาตำบล สภาอัยยรัฐตรึงบัดลัตย์ ตามกัณวุฒิ	10พ.ย.37
สยามรัฐ	-	ผู้นำท้องถิ่นบุกกรงร่วมค้านสภาตำบล	31พ.ค.36
มติชน	พิชัย รัตนดิลก ณ ภู	ข้อเสนอพื้นฐานเกี่ยวกับสภาตำบล	16ต.ค.35
ผู้จัดการรายวัน	-	มท.ค้านสภาตำบล	28ธ.ค.35
สยามรัฐ	-	มหาดไทยยื่นพร้อมลงมือแล้วยกสภาตำบลนิติบุคคลทั่ว ไทย	28ม.ค.36
มติชน	นิรันดร์ กุลทันทน์	สภาตำบลต้องเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	22ธ.ค.35
วิญจักร	-	แนวคิดสมัย “คึกฤทธิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ร่าง พ.ร.บ.สภาตำบล เข้าสภาพิจารณาผ่าน 3 วาระ	2พ.ย.36
วิญจักร	ปริญญา อุดมทรัพย์	สภาตำบลเพื่อใคร	8มี.ค.38
สยามโพสต์	-	ปะทะเหตุผลก่อนผ่านร่างพ.ร.บ.สภาตำบล แก้ไขเล็กน้อยหรือเปลี่ยนหลักการ	10พ.ย.37
สยามรัฐ	-	ถวิลค้านสภาตำบลเป็นนิติบุคคล	29ต.ค.35
มติชน	-	ถาม ขวลิท กรณีสภาตำบล	14เม.ย.36
มติชน	-	เทียบร่างสภาตำบลฉบับสภากลาง-สูง หนาม ยอกอก รธน.ม.199	1พ.ย.37
สยามรัฐ	นายหวัง อีสระ	สภาตำบลและแนวทางแก้ไข	20พ.ค.32
ผู้จัดการรายวัน	-	ชำแหละร่างพ.ร.บ.สภาตำบลวัดความจริงใจ กระจายอำนาจ	24ก.ย.36
มติชน	-	ชวน 1 แจกแหลกควัก 1.4 หมิ่นล้านหวำนทุก สภาตำบล	13ต.ค.35

มติชน	-	เกณฑ์เรื่องความไม่พร้อมของประชาชน ใครกันที่ยังไม่พร้อม	7ม.ค.36
สยามรัฐ	-	ขอฟุดเรื่องสภาตำบลด้วยคน	20พ.ย.36
สยามรัฐ	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล	8ม.ค.35
สยามรัฐ	เสรีย์ นวลเพ็ง	เสียงเรียกร้องจากอบต.-กำนัน-อบจ.มหาดไทย ต้องกระจายอำนาจ	26ก.พ.44
กรุงเทพธุรกิจ	-	ห้วงปัจเจกท้องถิ่น “ต่างคน-ต่างอยู่”	2พ.ค.45
ผู้จัดการรายวัน	อลงกต วรกี	มุมมองของราชการส่วนภูมิภาคต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	7ก.ย.41
มติชน	ลิขิต อีร์เวคิน	ผลบวกทางการเมืองของการปกครองส่วนท้องถิ่น	28ก.ค.41
สยามรัฐ	-	รัฐเพิ่มอำนาจจากหญ้าประชาธิปไตย	30ก.ค.44
ผู้จัดการรายวัน	สมเจตน์ แสงคำ ณ เวียงเก่าพู	สังคมไทย: เลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่นกับความเหมาะสมในการกระจายอำนาจ	6ธ.ค.37
มติชน	สมพันธ์ เตชะอธิก	การกระจายอำนาจแบบเทียมมา 18พ.ย.35	
มติชน	สุทธธีรัตน์ ชุมน กลัด	ซ้ำแหล่นนโยบายกระจายอำนาจยุคชวน 2 เหตุการณ์ไม่เปลี่ยนแปลง	5ก.ย.43
มติชน	ลิขิต อีร์เวคิน	การกระจายอำนาจ	23ก.ย.35
วัฏจักร	ลิขิต อีร์เวคิน	การกระจายอำนาจ	20ม.ค.41
มติชน	-	ภาคีท้องถิ่น: ขีดความสามารถเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ	7พ.ค.45
กรุงเทพธุรกิจ	-	มีอบครุ รูปแบบที่ล้มเหลวในการกระจายอำนาจ	26ต.ค.43
ผู้จัดการรายวัน	-	มุมมองของราชการส่วนภูมิภาคต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	7ก.ย.41
กรุงเทพธุรกิจ	-	รัฐบาลนี้กำลังทำอะไรอยู่ในเรื่องของการกระจายอำนาจ	12พ.ย.44
สยามรัฐ	-	ปัญหาการถ่ายโอนอำนาจสู่ อบต.ระเบิดเวลา	6ม.ค.44
มติชน	-	เปิดนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นงานชายฝั่งพรรคการเมือง	13ธ.ค.43
กรุงเทพธุรกิจ	พิروب แต่มประสิทธิ์	รัฐไร้จุดยืนกระจายอำนาจ	30ต.ค.43
มติชน	นรนิติ เศรษฐบุตร	การบริหารงานท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ต้องเลิกมองข้าม	27ก.ย.43
มติชน	บวรศักดิ์ อูวรรณโณ	การกระจายอำนาจที่แท้จริง กรอบการวิเคราะห์แนวใหม่	13พ.ย.35
กรุงเทพธุรกิจ	ประหยัด หงษ์ ทองคำ	การกระจายอำนาจการปกครองความชอบธรรมหรือความชอบใจ	15พ.ค.40

สยามรัฐ	-	ซ้ำแหลนโยบายการกระจายอำนาจท้องถิ่น บทพิสูจน์ความจริงใจของรัฐบาลชุดใหม่	26ก.ค.38
สยามโพสต์	กมล สมวิเชียร	กระจายอำนาจ	13ก.ค.40
สยามรัฐ	-	ตั้งสมาคมเครือข่ายท้องถิ่นไทยกดดันรัฐกระจายอำนาจ	3เม.ย.43
สยามรัฐ	-	ถามตรง กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นคิดใหม่ ทำใหม่ อย่างไร	24ก.ย.44
ไทยโพสต์	-	กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพียงแค่เงินตรากับผลทางการเมือง	2มิ.ย.45
สยามรัฐ	-	กระจายอำนาจเป็นวาระแห่งชาติ	10พ.ค.44
มติชน	-	กระจายอำนาจฟองสบู่	13มี.ค.41
สยามรัฐ	-	จับกระแสนโยบายการกระจายอำนาจเมื่อหน่วยงานภาครัฐขวางการถ่ายโอน	30ต.ค.43
มติชน	ชนินทร์ เจริญกุล	การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมและการเปลี่ยนระเบียบวิธีประมวลทำถนน	1ส.ค.38
สยามรัฐ	-	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นคือการปฏิรูปการเมือง วิธีคิดและจุดยืนที่ไม่เปลี่ยนแปลงของถวิล ไพรสณฑ์	30ส.ค.38
สยามรัฐ	-	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในมุมมองของสถาบันพระปกเกล้า	19พ.ย.44
มติชน	อนันต์ แจงกลีบ	ขอคิดด้วยคนได้ข้อหาหวงอำนาจ	7ธ.ค.37
มติชน	อมร บุญช่วย	ทวนกระแสการกระจายอำนาจ	5ม.ค.37
วิญจักร	-	อย่าเตะถ่วง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	19ต.ค.36
สยามรัฐ	อุษา ไบหยก	การกระจายอำนาจ:สภาท้องถิ่นคือศิลปะแห่งการสร้างสานสังคม	5มี.ค.37
วิญจักร	สุรสิทธิ์ วชิรขจร	ก้าวเดินของการกระจายอำนาจในอนาคต เลือกตั้งผู้ว่าแล้วจะได้อะไร(ตอน 1-2)	6ก.พ.37 7ก.พ.37
ผู้จัดการรายวัน	เสกสรร ประเสริฐกุล	จุดหมายของการกระจายอำนาจ	7 ก.พ.37
มติชน	สมพันธ์ เตชะอธิก	การกระจายอำนาจที่เหมาะสมสมควรเป็น	31ธ.ค.37
มติชน	สมลักษณ์ ขนอม	รัฐสร้างความฝันให้เป็นความจริงได้	3มิ.ย.36
มติชน	สันทนา ธรรมสโรจน์	กระจายอำนาจเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคม	10ธ.ค.36
สยามโพสต์	สิริ ธรรมจร	วิพากษ์นโยบายกระจายอำนาจของพลพรรค และข้อคิดถึงพลตรีจำลอง ศรีเมือง	19มี.ค.37
ไทยรัฐ	ศักดิ์ชัย เพ็ญบุญมี	อำนาจส่วนกลางสู่ท้องถิ่น กระจายอย่างไรให้เหมาะสม	2ก.พ.37
สยามโพสต์	ศุภวัฒน์ มณีโชติ	ข้อคิดในการกระจายอำนาจ	29ม.ค.37

ผู้จัดการรายวัน	สมบัติ มะลิทอง	เมื่อรัฐคิดจะกระจายอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจลงสู่ท้องถิ่น รากเหง้าลึก ๆ ควรทำหน้าทีผ่านประวัติศาสตร์พื้นถิ่น	7มิ.ย.36
มติชน	สมพงษ์ จิตระดับ	นโยบายล้มเหลวเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา	20พ.ค.36
สยามโพสต์	-	ราชการส่วนภูมิภาค:ชรก.ราชการส่วนท้องถิ่น นักการเมือง ใครเป็นเหยื่อใครในเกมกระจายอำนาจ	29ม.ค.37
วัฏจักร	วิทยากร เชียงกุล	กระแสโลกคือการยกเครื่องและกระจายอำนาจ	20พ.ค.37
สยามรัฐ	ศรายุทธ เจียมมาศ	รัฐไทยในกระแสโลกานุวัตร ควรกระจุกหรือกระจายอำนาจ	4ก.พ.37
ไทยรัฐ	-	พัฒนาการการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น บทพิสูจน์ความพร้อมรัฐกับประชาชน	23ส.ค.37
สยามโพสต์	-	มติที่ต้องทบทวนเลือกตั้งผู้ว่าฯกับการกระจายอำนาจ	7ก.พ.37
สยามโพสต์	-	เมืองกรุง-บ้านนอก : กระจุกหรือกระจาย	24ก.พ.37
มติชน	-	รัฐเดียวกับการกระจายอำนาจ	1มิ.ย.36
ผู้จัดการรายวัน	วรพจน์ วิศรุตพิช	หลักการรวมอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ	13ธ.ค.37
สยามรัฐ	ปิ่นนริศ จันทิมา	การกระจายอำนาจคืออะไร	26ก.พ.37
ผู้จัดการรายวัน	-	ปฏิรูปการคลังครั้งใหญ่กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	20ก.ค.37
ผู้จัดการรายวัน	ประเสริฐ จิตติ วัฒนพงศ์	ปัญหาการกระจายอำนาจในประเด็นมาตรา 198-199ข้อสังเกตจากกรณีเกาหลี	17พ.ย.37
วัฏจักร	ธเนศวร์ เจริญเมือง	อะไรคือการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	30พ.ย.36
มติชน	-	นโยบายกระจายอำนาจรัฐ 2 ปีแห่งความพิกลพิการ	22ก.ย.37
วัฏจักร	นวลน้อย ตรรัตน	งบประมาณกับนโยบายการกระจายอำนาจ	8ธ.ค.36
ผู้จัดการรายวัน	นิธิ เอียวศรีวงศ์	ความพร้อมของสิทธิชุมชน	15 ก.พ.37
ไทยไฟแนนเชียล	-	เช็กบิลมหาดไทยจรเข้วางคลองในสายธารกระจายอำนาจ	30ธ.ค. 37
สยามโพสต์	กมล สมวิเชียร	กระจายอำนาจ	16ต.ค.37
สยามโพสต์	-	โต้กระจายอำนาจไม่ได้เสีย	26ก.ค.36
มติชน	ถวิล ไพรสมนธ์	การกระจายอำนาจเป็นการเสี่ยงหรือ	5พ.ย.36
ผู้จัดการรายวัน	ธงชัย สันติวงษ์	ระเบียบโลกใหม่ กับ การใส่ไข่ทางการบริหาร	20ต.ค.36
ผู้จัดการรายวัน	คำจันทร์ นวลชินตา	ภูมิปัญญาอาณานิคมกับการกระจายอำนาจ	1มี.ค.37
สยามโพสต์	-	ครูสอนไว้ว่าต้องกระจายอำนาจ	3ก.พ.36

มติชน	จันทร์แรม สัมพันธ์ วิวัฒน์	ไดโนเสาร์ซีเต่าสัญลักษณ์ 1 ปี การกระจาย อำนาจไทย	2ม.ค.37
มติชน	ชรินทร์ สัททิคม	รัฐบาล ชรก. การกระจายอำนาจ	2พ.ย.36
ผู้จัดการ	ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์	มุมมองเศรษฐกิจของการกระจายอำนาจ	22มี.ค.37
ผู้จัดการ	-	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นรัฐบาลต้องเร่งให้ ความสำคัญ	29พ.ย.36
สยามโพสต์	-	การให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ทำไมเริ่มที่ กรุงเทพก่อน	7มี.ค.37
ผู้จัดการรายวัน	กิตติภาคย์ ทวีศรี	กระจายอำนาจไปทำไมกัน?	3พ.ค.37
สยามโพสต์	-	ข้อคิดในการกระจายอำนาจ	4ก.พ.37
สยามโพสต์	เชาบรรทัด	รัฐบาลชวนกระจายอำนาจจริงหรือ?	2ธ.ค.36
สยามรัฐ	-	การกระจายอำนาจทางการศึกษา	5ก.พ.38
สยามโพสต์	-	กระจายอำนาจ	17ก.ย.36
ผู้จัดการ	-	กระจายอำนาจ	13พ.ย.37
สยามโพสต์	-	กระจายอำนาจการปกครอง	10พ.ย.37
สยามรัฐ	-	การกระจายอำนาจ บทเรียนจาก กทม. ด้าน บวกและด้านลบ	31ม.ค.37
กรุงเทพธุรกิจ	จาตุรนต์ ฉายแสง	กระจายอำนาจการคลังยุทธศาสตร์สำคัญที่ต้อง ไปให้ถึง	19มี.ค.42
กรุงเทพธุรกิจ	-	ชี้กระจายอำนาจการคลังวนกับทฤษฎี	25มี.ค.44
ผู้จัดการรายวัน	ปาริชาติ ศิวัณท์	กฎเหล็ก 12 ข้อการกระจายอำนาจทางการคลัง	1มี.ค.42
ผู้จัดการรายวัน	-	สันนิบาตเทศบาลรวมพลังหนุนกระจายอำนาจ คลังสู่ท้องถิ่น	20พ.ค.40
เทศบาล	สุวัฒน์ ตันประวัต	การปกครองส่วนภูมิภาค จะอยู่หรือไปจะร้าย หรือดี	93(ก.ย.41)
เนชั่น สุดสัปดาห์	-	อนาคตการปกครองส่วนภูมิภาค	7,337(19- 25 พ.ย.41)
รัฐสภาสาร	ชูศักดิ์ เทียงตรง	การปกครองท้องถิ่นของประเทศอินเดีย	24,8(ส.ค.19)
เทศบาล	วิเทศ	การปกครองท้องถิ่นของอิสราเอล	93(ม.ค.41)
เทศบาล	อุทัย หิรัญโต	ระบบการปกครองเทศบาล	8,4(เม.ย.26)
น.ท้องถิ่น	วิเทศ	ลัดฟ้าสู่โลกท้องถิ่นของสหราชอาณาจักร	37,3(มี.ค.40)
ท้องถิ่น	สมัชชา โพธิ์ถาวร	เงินอุดหนุนของหน่วยการปกครองท้องถิ่น อังกฤษ	16,11(พ.ย.1 9)
ข้าราชการ	สมาน รังสิโยภักษ์	การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในสหราชอาณาจักร	42,6(พ.ย.- ธ.ค. 40)

สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	-	อังกฤษ ปัญหาการปกครองท้องถิ่น	30,43(15 เม.ย. 27)
นิติศาสตร์	ฉันทิชย์ โสติพิพันธุ์	ระบบการปกครองท้องถิ่นในประเทศสาธารณรัฐ อิตาลี(เฉพาะแคว้น)	24,3(ก.ย.37)
รัฐสภาสาร	กิตติเดช สุตร สุคนธ์	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบริการ สาธารณะในประเทศอังกฤษ	38,10(ต.ค.3 3)
รัฐสภาสาร	คณิน บุญสุวรรณ	การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศอังกฤษ	24,9(ก.ย.19)
น.ท้องถิ่น	ชลธิ์ ยิ่งตรง สมพงษ์ ชัยศุภะโกศล	การจัดการด้านการปฏิบัติงาน (Performanc Management)ของ หน่วยการปกครองท้องถิ่น:กรณีศึกษา The Royal Borough of Winsor and Maidenhead ประเทศอังกฤษ	34,3(มี.ค.37)
น.ท้องถิ่น	ไตรธวัช ศีตีสาร	แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพท้องถิ่นใน ประเทศอังกฤษและการประยุกต์ใช้ในประเทศไทย	32,7(ก.ค.35) 32,8(ส.ค.35)
ท้องถิ่น	ราตรี	การปกครองท้องถิ่นของอังกฤษ	16,4(เม.ย.19)
น.ท้องถิ่น	พันธุ์ชัย วัฒนชัย	การปกครองท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาโดยสังเขป	35,11(พ.ย.3 8)
ท้องถิ่น	เพ็ญศรี สวัสดิวัฒน์ , ม.ร.ว.	ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลมลรัฐกับหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา	20,8(ส.ค.23)
มติชน สุดสัปดาห์	วิชัย ตันศิริ	ระบบการปกครองท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาและ การกระจายอำนาจ (2 ตอน)	15,753(27ม.ค. 38 15,754(3ก.พ.3 8)
น.ท้องถิ่น	อมร รักษาสัตย์	การปกครองท้องถิ่นในออสเตรีย	32,9(ก.ย.35)
ข้าราชการ	สมาน รังสิโยภักดิ์	การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศสวีเดน	43,6(พ.ย.- ธ.ค.41)
น.ท้องถิ่น	อนันต์ ไชยศักดิ์	การปกครองท้องถิ่นแบบปกครองตนเองในสวีเดน	36,7(ก.ค.39)
พัฒนาบริหาร ศาสตร์	Kemp,Roger L.	The council-manager form of government in the United States(บทคัดย่อ หน้า623)	25,5(ต.ค.28)
เทศาภิบาล	เบญจกุล มะกะระ ธัช	หลากหลายตัวอย่างการปกครองท้องถิ่นของ สหรัฐอเมริกา	89,12(ธ.ค.3 7)
ท้องถิ่น	นิพนธ์ บุญญภัทโร	การปรับปรุงโครงสร้างและกลไกในการบริหารการ ปกครองท้องถิ่นของประเทศในยุโรปตะวันตก	16,12(ธ.ค.1

			4)
ว.ท้องถิ่น	วิระจิตต์ ราคา	การศึกษาเปรียบเทียบ ระบบและวิธีการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศเนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และยูโกสลาเวีย	29,1(ก.พ.32)
มติชนสุดสัปดาห์	ธเนศวร์ เจริญเมือง	190 ปีของการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น : บทเรียนจากเยอรมัน	19,957(22 ธ.ค. 41)
ว.นิติศาสตร์	บุญศรี มีวงศ์โสม	การปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นในเยอรมัน	24,3(ก.ย.37)
เนชั่นสุดสัปดาห์	นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	การปกครองท้องถิ่น บทเรียนที่ไม่ควรเดินตามมาเลเซีย	5,250(21-27 มี.ค.40)
นิติศาสตร์	สมคิด เลิศไพฑูรย์	งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศฝรั่งเศส	18,1(มี.ค.31)
ท้องถิ่น	ศิวัช ชวนะวิรัช	การปกครองท้องถิ่นของฝรั่งเศส : เทศบาล	14,10(ต.ค.17)
การเมืองการปกครอง	อุษา ไบหยก	Perfecture ที่ทำการของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดของฝรั่งเศส	3,3(ปีการศึกษา 2522)
ท้องถิ่น	ผาสุก อารยางกูร	การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก	17,6(มิ.ย.20)
น.ท้องถิ่น	ฮึกหาญ โตมรศักดิ์	การปรับปรุงเมืองพัทยา	27,8(ส.ค.30) 27,9(ก.ย.30)
น.ท้องถิ่น	อรุณ รักธรรม	โครงสร้างรูปแบบและการบริหารเมืองพัทยา	26,8(ส.ค.29)
พัฒนบริหารศาสตร์	อรุณ รักธรรม	ปัญหาการบริหารเมืองพัทยา บทพิสูจน์สมมุติฐาน	25,3(ก.ค.28)
ท้องถิ่น	-	อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในส่วนราชการเทศบาล/เมืองพัทยา	31,6(มิ.ย.34)
ท้องถิ่น	อนnek สิทธิประศาสน์	นโยบายการบริหารงานเทศบาลและเมืองพัทยา	27,12(ธ.ค.30)
เทศบาล	วิเชียร ขวาลิต	เมืองพัทยาคะพัฒนาการเป็นเทศบาลหรือมีทางเลือกอื่น	91,3(มี.ค.39)
รวมคำแหง	สุรพันธ์ ทับสุวรรณ	เมืองพัทยา : รูปแบบการปกครองท้องถิ่นล่าสุดของไทย	8,14(2,2525)
ท้องถิ่น	ไสว พรหมณี	การปรับปรุงราชการบริหารส่วนท้องถิ่น	18,1(ม.ค.21)
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์	-	อนาคตพัทยา มีดมนอนธกาล?	31,16(7ต.ค.27)

น.ท้องถิ่น	ประเวศ ต่อดระกุล	เมืองพัทยา แนวการวิเคราะห์ปัญหาและ ข้อพิจารณาปรับปรุง	22,1(ม.ค.25)
สยามรัฐสัปดาห์	-	พัทยา ภาพรวมของปัญหา	31,16(7ต.ค.27)
รัฐสภาสาร	ไพโรจน์ โพธิ์ไสย	เมืองพัทยา	32,5(พ.ค.27)
ท้องถิ่น	-	จัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษที่พัทยา	17,1(ม.ค.20)
เทศาภิบาล น.ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	นโยบายกรมการปกครองและแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับเทศบาล และ เมืองพัทยา	87,7(ก.ค.35) 32,7(ก.ค.35)
ท้องถิ่น	โชคชัย เดชอมรธัญ	การบริหารการคลัง และแนวทางในการพัฒนา รายได้ท้องถิ่น(ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา)	27,1(ม.ค.30)
ท้องถิ่น	น.นิติกร	เมืองพัทยา : โฉมหน้าใหม่ของการปกครอง ท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแบบผู้จัดการเทศบาลของ ไทย	18,10(ต.ค.2 1) 18,11(พ.ย.2 1)
รัฐสภาสาร	ประทาน คงฤทธิ ศึกษา กร	การเมืองระดับท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบัน	42,11(พ.ย.3 7)
รัฐสภาสาร รัฐสารักษ์	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	แนวคิดการพัฒนาการบริหารท้องถิ่น รูปแบบ กรุงเทพมหานคร	44,4(เม.ย.39) 40,1(ม.ค.-มีค 40) 40,2(เม.ย.-มิย 40)
รัฐสารักษ์	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	เปรียบเทียบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ เทศบาลและรูปแบบกรุงเทพมหานคร	40,2(เม.ย.- มิ.ย.39)
ว.ท้องถิ่น	อเนก สิทธิประ ศาสน์	บทบาทของกระทรวงมหาดไทยและกรมการ ปกครองในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเทศบาล	29,2(ก.พ.32)
ธรรมศาสตร์	อเนก เหล่าธรรม ทัศน์	ปัญหาการปกครองท้องถิ่น : ปัญหาเก่าในจินต ภาพใหม่	23,2(พ.ค.- ส.ค.40)
มติชนสุด สัปดาห์	อเนก เหล่าธรรม ทัศน์	รื้อสร้างการปกครองท้องถิ่น : ปัญหาเก่าในจินต ภาพใหม่ (ตีพิมพ์ติดต่อกัน 6 ฉบับ)	17,882- 17,888 15ก.ค.-26 ส.ค.40
เทศาภิบาล	สีกหาญ โทมรศักดิ์	การปรับปรุงรูปแบบสุขาภิบาลและเทศบาล	79,4(เม.ย.27)
เทศาภิบาล	สีกหาญ โทมรศักดิ์ ศุภกิจ บุญญฤทธิ์	ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	79,1(ม.ค.27)

เทศบาล	อาษา เมฆสวรรค์	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น	90,8(ส.ค.38)
เทศบาล	อาษา เมฆสวรรค์	สุขาภิบาลกับการพัฒนาประชาธิปไตย	84,3(มี.ค.32)
น.ท้องถิ่น	อุกริช พึ่งโสภาค	ข้อสังเกตบางประการ “การส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญไทย”	38,7(ก.ค.41)
น.ท้องถิ่น	อิศเรศ ฐิติมานะกุล	การเมืองการปกครองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในความคิดของนักวิชาการ	25,8(ส.ค.28)
เทศบาล	อุทัย หิรัญโต	ระบบการปกครองเทศบาล	78,4(เม.ย.26)
ท้องถิ่น	อร่าม เอี่ยมอรุณ	ปัญหาบางประการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	14,9(ก.ย.17)
น.ท้องถิ่น	อรุณ รักธรรม	ทัศนะของนักท้องถิ่นต่อการบริหารงานเมืองพัทยา	26,9(ก.ย.29)
น.ท้องถิ่น รัฐสภาสาร	อลงกต วรกี	การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจขององค์กรการปกครองท้องถิ่นไทย	34,7(ก.ค.37) 42,6(ม.ย.37)
รัฐสภาสาร	อัศรเมศวร์ ทองนวล	ความเป็นมาของสภาตำบล	39,1(ม.ค.34)
น.ท้องถิ่น	อมร รักษาสัตย์	Local government in Thailand : Needs a reform	32,11(พ.ย.35)
ท้องถิ่น	อรรถ วิสูตรโยธาภิบาล	การปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร	14,4(เม.ย.17)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	อภิชัย พันธเสน	จะเกิดอะไรขึ้นถ้าหากไม่มีการกระจายอำนาจ	39,20(18-24 ต.ค.35)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	อภิชัย พันธเสน	สาระสำคัญที่ขาดหายไปในเรื่อง พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลของกระทรวงมหาดไทย	39,39(28ก.พ. - 6มี.ค.36)
ว.ท้องถิ่น	ไสว พรหมณี	บทบาทของราชการส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเขตเมือง	31,7(ก.ค.34)
จุลสารโครงการ ตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์	-	หมู่บ้านกับการปรับปรุงการปกครองท้องถิ่น	2,2(ม.ค.18)
น.ท้องถิ่น	อนันต์ อนันตกุล	การศึกษาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	26,5(พ.ค.29)
น.ท้องถิ่น	อนันต์ ไชยศักดิ์	แผนปฏิบัติการ 21 แห่งยุคโลกาภิวัตน์ พันธกรณีท้องถิ่นเพื่อพัฒนาแบบยั่งยืน	32,7(ก.ค.35)
น.ท้องถิ่น	อนันต์ อนันตกุล	นโยบายกระทรวงมหาดไทยด้านการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	32,7(ก.ค.35)
รัฐศาสตร์สาร	สุรสิทธิ์ วชิรขจร	เทศบาลไทยในทศวรรษหน้า : ก้าวไปข้างหน้า แต่ยังไม่ถึงดวงดาว	18,1(ม.ค.- เม.ย.35)

เทศบาล	สุรินทร์ สรงสระแก้ว	มองทิศทางอนาคตของภูมิภาคและท้องถิ่นไทย	89,11(พ.ย.37)
ว.ท้องถิ่น	เสรี คำภิรธัมโม	การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล	29,3(มี.ค.32)
น.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัตติ	ราชการส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น	38,3(มี.ค.41)
เทศบาล	สิงห์ สามสิบสี่	การปกครองท้องถิ่น	85,4(เม.ย.33)
นิติศาสตร์	สิริพร มณีภักดิ์	วิธีการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นในประเทศไทย	26,2(มิ.ย.39)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	สุจิต บุญบงการ	รัฐบาลชนกับการกระจายอำนาจ	39,32(10-16 ม.ค.36)
ท้องถิ่น	สุเมธ แสงนิมิต	คหบาล:อีกรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น	31,4(เม.ย.34)
น.ท้องถิ่น	ส่วนพัฒนารายได้ ท้องถิ่น	การจัดหาผลประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	30,6(มิ.ย.41)
ท้องถิ่น	สะอาด ปายะนันท์	การปรับปรุงการปกครองท้องถิ่น:สุขาภิบาล	15,1(ม.ค.18)
ท้องถิ่น	สะอาด ปายะนันท์	แนวโน้มในการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย	15,4(เม.ย.18)
เทศบาล	สาโรช คัชมาตย์	ท้องถิ่น : ในฐานะหน่วยปฏิบัติการช่วยเหลือ ประชาชนในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	93(ม.ค.41)
ท้องถิ่น	สำนักบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น	การจัดระบบการปกครองท้องถิ่นของไทย	36,10(ต.ค.39)
นิติศาสตร์	สมคิด เลิศไพฑูรย์	การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อ จัดทำบริการสาธารณะ : สหการ	26,2(มิ.ย.39)
เทศบาล	สมคิด เลิศไพฑูรย์	อำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้องค์กร ปกครองท้องถิ่น	93(ก.ย.41)
พัฒนาชุมชน	สมบัติ วงศ์ศรีรัตน์	การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองการ ปกครองระดับท้องถิ่น	32,11(พ.ย.36)
เทศบาล	สมักร สุนทรเวช	นายอำเภอเป็นเสาสำคัญในท้องถิ่น	72,7(ก.ค.20)
วิทยาการ จัดการ	สมิทธา จิตตลดา การ	ภาวะผู้นำของสตรีในการปกครองท้องถิ่นของ ไทย	7,2(ก.ค.-ธ.ค. 31)
ธรรมศาสตร์	ศาสตราจารย์ วิริยา พงษ์	เปรียบเทียบบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	23,2(พ.ค.- ส.ค. 40)
ว.ท้องถิ่น	ศุภชัย เหลืองแสง ทอง	อนาคตของราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ของไทย	29,7(ก.ค.32)
กฎหมาย ปกครอง	สมคิด เลิศไพฑูรย์	การควบคุมกำกับเหนือองค์กรปกครองท้องถิ่น ในประเทศไทย	10(เม.ย.34)

เศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์	สมคิด เลิศไพฑูรย์	การปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับ ปัจจุบัน	22,1(มี.ค.35)
รัฐสภาสาร	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	รายงานผลการวิจัยเรื่อง การจัดรูปแบบการ ปกครองท้องถิ่นในอนาคต กรณีศึกษาจังหวัด นนทบุรี นครราชสีมา และระนอง	42,11(พ.ย.3 7)
ธรรมศาสตร์	วิสุทธิ โพธิ์แท่น	ข้อเสนอเพื่อปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น	23,2(พ.ค.40)
น.ท้องถิ่น	ศจี โพธิ์ปักษ์	การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ของท้องถิ่น	35,7(ก.ค.38)
น.ท้องถิ่น	ศจี โพธิ์ปักษ์	วิธีการงบประมาณของเทศบาลเมืองพญาและ สุขาภิบาล	32,10(ต.ค.3 5)
เทศบาล	ศักดิ์ เตชะชาญ	การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย	83,5(พ.ค.30)
ข้าราชการ รัฐบริหาร	วิญญู อังคนารักษ์	แนวความคิดในการกระจายอำนาจ	21,7(ก.ค.19) 17,3(ก.ค.18)
ว.ท้องถิ่น	วินัย จงวัฒนบัณฑิตย์	ความเคลื่อนไหวของการปกครองท้องถิ่นในรูป สุขาภิบาล	31,10(ต.ค.3 4)
พัฒนาชุมชน	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	ความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบลและ ประชาชนต่อการเมืองการปกครองในระดับ ท้องถิ่น	31,1(ม.ค.35)
น.ท้องถิ่น	วิจิตร วิชัยสาร	การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น	34,6(มี.ย.37)
มติชน สุดสัปดาห์	วิชัย ตันศิริ	บทสรุป : บทเรียนเพื่อปรับปรุงระบบบริหาร ของไทย (รวม 2 ตอน)	15,755- 756(10,17ก.พ. 38)
เทศบาล	วิเชียร ขวาลิต	ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทย	90,8(ส.ค.38)
เทศบาล	ลิขิต อีร์เวคิน	การปกครองท้องถิ่น รากฐานของประชาธิปไตย	88,4(เม.ย.36)
เทศบาล	วันชัย รัตนเมธิตล	กรมการปกครองกับการพัฒนาการปกครองใน ระดับตำบลหมู่บ้าน	88,11(พ.ย.3 6)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	วัฒนา ธรรมกุล	สภาตำบล ความไม่พร้อมของข้าราชการ	39,37(14- 20 ก.พ.36)
เทศบาล	ยุติศักดิ์ เอกอัคร	พลวัตของประเทศ : ด้วยการอนุวัตรแห่งหน่วย การปกครองท้องถิ่น	90,8(ส.ค.38)
การเมืองการ ปกครอง	ยุวดี ศรีธรรมรัฐ	การปฏิรูประบบการบริหารและการปรับปรุง รูปแบบการปกครองในระดับภูมิภาคและ ท้องถิ่น	3,3(ปีการศึกษา 2522)
น.ท้องถิ่น	ราตรี ทองเทศ	ปัญหาและอุปสรรคของเทศบาลตั้งใหม่	27,8-9(ส.ค. ,

			ก.ย. 30)
น.ท้องถิ่น	ราตรี รัตนไชย	แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	38,6(มิ.ย.41)
วารสารที่ดิน	เรืองศักดิ์ จารุศิริ พจน์	ที่มาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับคำ พิพากษาศาลฎีกา(บางเรื่อง)	29,2(มี.ค.- เม.ย.26)
รัฐสภาสาร	ไพโรจน์ โพธิ์ไสย	สภาจังหวัด	32,4(เม.ย.27)
เทศบาล ธรรมศาสตร์	โกศล พลกุล	แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น	92,6(มิ.ย.40) 23,2(พ.ค.40)
ท้องถิ่น	มนตรี สุขรังสรรค์	สนิมในท้องถิ่น	14,5(พ.ค.17)
รัฐศาสตร์นิเทศ	เมธา สุตบรรทัด	ปัญหาและนโยบายการปกครองท้องถิ่น	12,1(ม.ค.- มิ.ย.20)
ว.ท้องถิ่น	ไพฑูรย์ ภัทรประ เสริฐ	มาตรการในการรักษาความสะอาด และ ความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของท้องถิ่น	31,12(ธ.ค.3 4)
พัฒนบริหาร ศาสตร์	ไพบุลย์ ช่างเรียน	การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาชนบทแบบ ผสมผสาน โครงการลำน้ำอุ้น	18,1(ม.ค.21)
รัฐบริหาร	ไพรัตน์ เดชะรินทร์	การจัดระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	31,2(ก.ค.32)
เทศบาล	ไพโรจน์ พรหม สาส์น	เอกลักษณ์ของสมาชิกสภาท้องถิ่น	70,11(พ.ย.1 8)
ท้องถิ่น	พีระ บุญจริง	สหการ	17,4(เม.ย.20)
เทศบาล	ไพฑูรย์ บุญวัฒน์	การปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น	88,4(เม.ย.36)
ว.ท้องถิ่น	พนม เอี่ยมประยูร	อำนาจตราข้อบังคับขององค์การปกครองตนเอง ส่วนท้องถิ่น	24,3(ก.ย.37)
ข้าราชการ	พิชิต ณ เมืองชัย	แนวการปรับปรุงงานราชการส่วนท้องถิ่น	20,8(ส.ค.18)
น.ท้องถิ่น	พิชิต ลักษณะ สมพงศ์	การเลือกตั้งกับการปกครองท้องถิ่น	25,6(มิ.ย.28)
น.ท้องถิ่น	ประณีต ถาวร	เมืองลักษณะพิเศษ	36,6(มิ.ย.39)
น.ท้องถิ่น	ปรีชา เรืองจันทร์	การปกครองท้องถิ่น : การบริหารงานสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล	35,11(พ.ย.3 8)
น.ท้องถิ่น	ปรีชา เรืองจันทร์	การปกครองท้องถิ่นทางเลือกใหม่ในรูปแบบเดิม	34,8(ส.ค.37)
น.ท้องถิ่น	ส.ท.ท.	การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล	28,5(พ.ค.31)
น.ท้องถิ่น	ประพันธ์ สุนทรมณี	ผู้จัดการนคร	22,1(ม.ค.25)

เทศบาล	ประมวล รุจน์เสรี	การทำงานร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น	93(ธ.ค.41)
ข้าราชการ	ประสิทธิ์ ดำรงชัย	การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในเขตมหานคร	20,11(พ.ย.18)
ท้องถิ่น	ประหยัด หงษ์ทองคำ	ปัญหาความเป็นอิสระของท้องถิ่น	18,3(มี.ค.21)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	ระบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับชุมชนเมือง	34,4(เม.ย.37)
เทศบาล	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	หลักการปกครองท้องถิ่น	78,5(พ.ค.26)
พัฒนบริหารศาสตร์	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของเทศบาล	31,4(ต.ค.-ธ.ค.34)
พัฒนบริหารศาสตร์	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	บทบาทสมาชิกสภาท้องถิ่นในการเป็นกรรมการสภา	31,3(ก.ค.-ก.ย.34)
รัฐสภาสาร	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	ระบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับชุมชนเมืองใหญ่และมหานคร	44,4(เม.ย.39)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล	36,6(มิ.ย.39)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การเมืองระดับท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน	34,5(พ.ค.37)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การรื้อปรับระบบกับการพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่น	36,3(มี.ค.39)
ธรรมศาสตร์	ปธาน สุวรรณมงคล โชคดี นพวรรณ	นโยบายรัฐบาลด้านการปกครองท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2475-ปัจจุบัน	23,2(พ.ค.-ส.ค.40)
เทศบาล	ประชา เตรรัตน์	สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : กับการปกครองท้องถิ่น	93(พ.ค.41)
น.ท้องถิ่น	-	ประชาชนและสิทธิในการมีส่วนร่วม การตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	38,7(ก.ค.41)

น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษากร	การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น	34,6(มิ.ย.37)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	บุญถึง ลือชา	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อำนาจประชาชน ภาพลักษณ์แท้จริง (รวม 3 ตอน)	41,24- 26(13,20,2 7 พ.ย.37)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	บุญถึง ลือชา	โจรพุลิ ภาพลักษณ์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ระเบิดเวลาที่ระเบิด	40,16(19- 25 ก.ย.26)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	บุญถึง ลือชา	สมาชิกสภาจังหวัด....การเมืองแห่งท้องถิ่น	42,29(17- 23 ธ.ค.38)
ท้องถิ่น	บุญรงค์ นิลวงศ์ จตุศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์	เทศบาลกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี	18,7(ก.ค.21)
มติชน สุดสัปดาห์	บุญเลิศ ช่างใหญ่	ศึกษา ม.198-199 นโยบายรัฐบาล-พรรค เป็นค่าน้ำยาบ้านปาก	155,743(18 พ.ย.37)
น.ท้องถิ่น	บรรหาร ศิลปอาชา	การมอบนโยบายรัฐบาลและนโยบาย กระทรวงมหาดไทยให้แก่ นายกเทศมนตรีทั่ว ประเทศ ปี 2539	36,4(เม.ย.39)
เทศบาล	บรรหาร ศิลปอาชา	นโยบายการบริหารท้องถิ่น	91,3(มี.ค.39)
สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	บัณฑิต รัตน์ สัมพันธ์	ปัญหาและแนวทางในการจัดการปกครอง ท้องถิ่นของไทย	17,2(ม.ค.- มิ.ย.38)
มติชน สุดสัปดาห์	ธเนศวร์ เจริญเมือง	แนวทางการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน (2 ตอน)	13,644- 645(25 ธ.ค.35,1 ม.ค.36)
เทศบาล	ธวัช เสถียรนาม	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุง รูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย	90,7(ก.ค.38)
เทศบาล	ธีรนนท์ บุณนาค	การปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น	88,6(มิ.ย.36)
เนชั่น สุดสัปดาห์	นครินทร์ เมฆไตร รัตน์	หน่วยการปกครองระดับต่าง ๆ ที่ไม่ทำงาน	7,327(10- 16 ส.ค.41)
ท้องถิ่น	นักปกครองเก่า (นามแฝง)	การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทเกี่ยวกับความ มั่นคงของชาติ	17,3(มี.ค.20)
สังคมศาสตร์ ปริทัศน์	ดวงจันทร์ อาภา วัชรุตม์	60 ปี การพัฒนาประชาธิปไตย	16,1(ก.ค.- ธ.ค. 35)

ว.ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	อำนาจอิสระกับการปกครองท้องถิ่น	29,1(ม.ค.32)
ท้องถิ่น	ชูสง่า ฤทธิประ ศาสน์	แนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นของไทยใน อนาคต	16,3(มี.ค.19)
น.ท้องถิ่น	โชคชัย เดชอมรธัญ	การประกอบกาพาณิชย์ของท้องถิ่น	35,8(ส.ค.38)
น.ท้องถิ่น	โชคชัย เดชอมรธัญ	การปรับปรุงการบริการประชาชนของท้องถิ่น	35,7(ก.ค.38)
น.ท้องถิ่น	ณรงค์ เชื้อบุญช่วย	ประวัติการปกครองท้องถิ่น	32,12(ธ.ค.3 5)
น.ท้องถิ่น เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล	36,7(ก.ค.39) 91,8(ส.ค.39)
ว.ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	ท้องถิ่นจะมีประสิทธิภาพได้อย่างไร	29,3(มี.ค.32)
เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	นโยบายการปกครองท้องถิ่น	91,12(ธ.ค.3 9)
น.ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	ผลงานการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น	36,10(ต.ค.3 9)
ท้องถิ่น	ชะลอ ธรรมศิริ	นโยบายการปกครองท้องถิ่น	15,10(ต.ค.1 8)
เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การกระจายอำนาจและการส่งเสริมอำนาจอิสระ ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น	83,12(ธ.ค.3 1)
เทศบาล	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การพัฒนาการท้องถิ่นไทย	91,3(มี.ค.39)
ท้องถิ่น	ชูวงศ์ ฉายะบุตร	การเมืองในท้องถิ่น	15,9(ก.ย.18)
เทศบาล	จำลอง ชูเกลี้ยง	การปกครองท้องถิ่นในประเทศที่กำลังพัฒนา	76,8(ส.ค.24)
เทศบาล	เจริญสุข ศิลพานธุ์	สหการ : รูปแบบหนึ่งสำหรับการแก้ปัญหาการ บริหารกิจการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นอย่างมี ประสิทธิภาพ	93(ส.ค.41)
ท้องถิ่น	-	วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นของนายประมวล รจนเสรี อธิบดีกรมการปกครอง	38,2(ก.พ.41)
ว.ธรรมศาสตร์	จรัส สุวรรณมาลา	การจัดแบ่งภารกิจ(อำนาจหน้าที่)ระหว่างรัฐบาล ระดับชาติกับองค์กรการปกครองท้องถิ่นและ ระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ	24,1(ม.ค.- เม.ย.41)
ว.ธรรมศาสตร์	จรัส สุวรรณมาลา	แนวทางการตรากฎหมายเกี่ยวข้องกับการกู้เงิน ขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย	24,2 (พ.ค.- ส.ค.41)
น.ท้องถิ่น	จรรยา ศรีสุขใส	การบริหารงานบุคคลกับความมีอิสระของ องค์การปกครองท้องถิ่น	36,6(มี.ย.39)
น.ท้องถิ่น	จรรยา ศรีสุขใส	การบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองท้องถิ่น	36,2(ก.พ.39)

ท้องถิ่น	โกวิท เพ็ชรแสงศรี	การปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล	19,3(ม.ค.22)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	ความอ่อนแอขององค์กรปกครองท้องถิ่น	37,10(ต.ค.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	สภาตำบล วิกฤตกรรมของการปรับเปลี่ยนสู่การปกครองตนเอง(นิติบุคคล)	39,24(15-21 พ.ย.35)
สรรพากรสาสน์	ไกรยุทธ อีรยาศี นันท์	จุดบกพร่องของภาษีท้องถิ่นที่จัดเก็บจากทรัพย์สินในปัจจุบัน	39,9(ก.ย.35)
พัฒนาชุมชน	โกวิทย์ พวงงาม	มติใหม่การปกครองท้องถิ่น	37,6(มิ.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	พัฒนาประชาธิปไตย และกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น : การศึกษาประชาชนเป็นตัวชี้วัดการพัฒนา	42,2(26พ.ย.-2ธ.ค.38)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	วิสัยทัศน์(VISION) ผู้นำรัฐบาลกับการปกครองท้องถิ่นไทย	45,23(8-14 พ.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	สมาคมองค์กรปกครองท้องถิ่นไทย	45,21(25-31 ต.ค.41)
น.ท้องถิ่น	โกวิทย์ บุญเจริญ	หน่วยการปกครองท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน	34,11(พ.ย.37)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	การจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น	45,25(22-28 พ.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกฎหมายองค์กรปกครองท้องถิ่น : สมาชิกสภาท้องถิ่นจะเอาอย่างไร	45,15(13-19 ก.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น	45,16(20-26 ก.ย.41)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	โกวิทย์ พวงงาม	ความอ่อนแอขององค์กรปกครองท้องถิ่น	45,14(6-12 ก.ย.41)
เทศบาล	กมล ประจวบ เหมาะ	อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล	87,7(ก.ค.35)
น.ท้องถิ่น เทศบาล	วิเทศ	เผยโฉม การปกครองท้องถิ่นญี่ปุ่น	37,2(ก.พ.40) 92,5(พ.ค.40)
น.ท้องถิ่น	อลงกต วรกี	การปกครองท้องถิ่นญี่ปุ่น	34,1(ม.ค.37)
น.ท้องถิ่น	กมล ประจวบ	อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของการปกครอง	32,9(ก.ย.35)

เทศบาล	เหมาะ	ท้องถิ่นไทย	87,10(ต.ค.35)
มติน สุดสัปดาห์	บุญเลิศ ไพรินทร์	ระบบการปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่น	14,705(25ก.พ.37)
ว.ธรรมศาสตร์	ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการเลือกตั้งท้องถิ่นในญี่ปุ่น	23,2(พ.ค.-ส.ค.40)
ว.พัฒนบริหารศาสตร์	ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์	การปกครองท้องถิ่นและการเลือกตั้งท้องถิ่นในญี่ปุ่น	29,2(เม.ย.-มิ.ย. 32)
เทศบาล	วิเทศ	การปกครองท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น	93(ต.ค.41)
น.ท้องถิ่น	ประเวศ พุ่มพวง อนุรัฐ ไทยตรง	การสัมมนาแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศของ หน่วยการปกครองท้องถิ่น	37,1(ม.ค.40)
น.ท้องถิ่น	สองขวัญ	เทศบาลกรุงเทพมหานคร	34,3(มี.ค.37)
น.ท้องถิ่น	อมร รักษาสัตย์	การปกครองท้องถิ่นในเกาหลี	32,12(ธ.ค.35)
น.ท้องถิ่น	กองวิชาการฯ	การปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่น	34,2(ก.พ.37)
น.ท้องถิ่น	จรรยา ศรีสุขใส	ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐส่วนกลางและองค์กร ปกครองท้องถิ่น	36,5(พ.ค.39)
ท้องถิ่น	दनัย กลัมพากร	ระบบและการปกครองท้องถิ่นสากล (4 ตอน)	27,1-4 (ม.ค.- เม.ย.30)
ว.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัต	การปรับปรุงการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน	29,6(มิ.ย.32)
น.ท้องถิ่น	สุวัฒน์ ต้นประวัต	ภาษีโรงเรือนและที่ดินฮ่องกง	36,8(ส.ค.39)
น.ท้องถิ่น	ชั้นสิทธิ์ ตราชูธรรม	สรุปสาระสำคัญภาษีโรงเรือนและที่ดิน	26,1(ม.ค.29)
จุฬาลงกรณ์ วารสาร ดุสิต	พลประสิทธิ์ ฤทธิ รักษา	ปัญหาพิพาทเกี่ยวกับค่ารายปีภาษีโรงเรือนและ ที่ดิน	5,19(เม.ย.- มิ.ย.36) 39,6(พ.ย.35)
สรรพากร	พลประสิทธิ์ ฤทธิ รักษา	ปัญหาการเสียภาษีเงินได้และภาษีโรงเรือนและ ที่ดินของผู้ให้เช่าโรงเรือน	39,6(มิ.ย.35)
เทศบาล	สุริยะ วิริยะสวัสดิ์	สภาตำบลใหม่ : การพัฒนาประชาธิปไตยให้ ยั่งยืน	89,9(ก.ย.37)
เทศบาล	สมศักดิ์ ศรีวรรณ	สภาตำบลนิติบุคคล	90,2(ก.พ.38)
เทศบาล	สมศักดิ์ สุริยะ มงคล	ผลกระทบจากกฎหมายสภาตำบลใหม่	90,5(พ.ค.38)

เทศบาล	สมัชชา โพธิ์ธาร	สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล : ว่าด้วยเรื่องรายได้	89,9(ก.ย.37)
นิติศาสตร์	สมคิด เลิศไพฑูรย์	สภาตำบลนิติบุคคลและองค์การบริหารส่วนตำบล	24,3(ก.ย.37)
เทศบาล	สมบัติ สืบสมาน	สภาตำบลกับการพัฒนาประชาธิปไตย	84,9(ก.ย.32)
พัฒนาชุมชน	สมศักดิ์ ศรีวรรณะ	การบริหารงานสภาตำบล	34,3(มี.ค.38)
เทศบาล	สมศักดิ์ ศรีวรรณะ	บทบาทของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดต่อสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล	90,5(พ.ค.38)
พัฒนาชุมชน	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	ความคิดเห็นของกรมการสภาตำบลและประชาชนต่อการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น	31,1(ม.ค.35)
เทศบาล	สนั่น ขจรประศาสน์	การกระจายอำนาจสู่ตำบล	90,3(มี.ค.38)
เทศบาล	วิญญู อังคนารักษ์	กำเนิดสภาตำบล	93(ต.ค.41)
พัฒนาชุมชน	วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล : สาเหตุ ปัญหา และแนวทางแก้ไข	31,3(มี.ค.35)
เทศบาล	ปรีชา เรืองจันทร์	นายอำเภอ : การกำกับดูแลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล	90,9(ก.ย.38)
เทศบาล	ผดุง ตระกูลดิษฐ์	นันทาทัศนะเกี่ยวกับการปรับปรุงสภาตำบล	88,4(เม.ย.36)
รัฐสภาสาร	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	แนวโน้มการจัดการปกครองระดับตำบลของไทย	39,1(ม.ค.34)
เทศบาล	ประสาน สุขรังสรรค์	แนวทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	89,9(ก.ย.37)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	นิพนธ์ บุญญภัทโร	จุดอ่อนของสภาตำบล	34,44(17-23 เม.ย.31)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	บุญถึง ลือชา	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น-ผู้นำธรรมชาติภาพหลอนในอนาคต	40,9(1-7 ส.ค.36)
เทศบาล	ชวลิต ยงใจยุทธ	สภาตำบลใหม่กับการกระจายอำนาจ	89,9(ก.ย.37)
สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์	ธเนศวร์ เจริญเมือง	กระจายอำนาจ...ภารกิจแห่งศตวรรษ	40,10(8-14 ส.ค.36)
น.ท้องถิ่น	คณิธี พักเรื่อนดี	การคลังท้องถิ่น	25,9(ก.ย.28)
เทศบาล	ประทาน คงฤทธิศึกษากร	ประวัติและวิวัฒนาการกรุงเทพมหานคร	77,3(มี.ค.25)

	กร		
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษา กร	การเมืองระดับท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครใน ปัจจุบัน	34,5(พ.ค.37)
เทศบาล	ประทาน คงฤทธิ ศึกษา กร	โครงสร้างการปกครองกรุงเทพมหานครใน ปัจจุบัน	80,10(ต.ค.2 8)
รัฐาภิรักษ	ศรีสิทธิ์ วาสิกศิริ	การบริหารราชการกรุงเทพมหานครกับความ มั่นคงแห่งชาติ	21,4(ต.ค.22)
รัฐาภิรักษ	มติ ตั้งพานิช	ปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานคร	33,3(ก.ค.- ก.ย. 34)
ว.ธรรมศาสตร์	สิทธิพงษ์ ดิลกวนิช	ใครจะครองเมืองกรุงเทพมหานครในปีทศวรรษ 2540?	21,3(ก.ย.- ธ.ค. 38)
รัฐาภิรักษ	สมมติ สุนทรเวช	แนวความคิดในการแก้ไขปัญหาการจราจรคับคั่ง ในกรุงเทพมหานคร	31,1(ม.ค.- มี.ค.32)
ว.เศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ	ยุพิน ประจวบ เหมาะ	การลงทุนในธุรกิจกำจัดขยะของภาคเอกชน : การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์เพื่อพัฒนา คุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร	17,1(ก.ค.- ธ.ค. 35)
ว.เศรษฐกิจ และสังคม	พิสิฐ ภัคเกษม	กทม.ทางเลือกสำหรับอนาคต	20,1(มี.ค.- เม.ย.26)
น.ท้องถิ่น	ประทาน คงฤทธิ ศึกษา กร	การเลือกตั้งผู้ว่าราชการสมาชิกสภา กรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขต	25,11(พ.ย.2 8)
ท้องถิ่น	ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา	อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร	31,5(พ.ค.34)
ประวัติศาสตร์	โทชิฮารุ โยชิกว่า	กรุงเทพฯ ศูนย์รวมปฐมนิยัตถุของชาติไทย	8,3(ก.ย.- ธ.ค.26)
ว.วิจัยสภาวะ แวดล้อม	ธเรศ ศรีสถิตย์	สถานการณ์การจัดการมูลฝอยของ กรุงเทพมหานคร	13,1(ม.ค.- มี.ย.34)
รายงาน เศรษฐกิจราย เดือน	-	กรุงเทพมหานคร : ฐานะการปกครองและฐานะ การคลัง	18,10(ต.ค.2 1)

เศรษฐกิจและสังคม	-	กรุงเทพมหานคร ภาพส่วนรวม	20,1(มี.ค.-เม.ย.26)
เศรษฐกิจและสังคม	-	กทม.สู่ทางการพัฒนาและแก้ปัญหา	20,1(มี.ค.-เม.ย.26)
เทศบาล	อลงกต วรกี	ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	86,2(ก.พ.34)
ว.ข้าราชการ	ภักดี รตนผล	ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้ว่าราชการ กทม. : ประเด็นของความแตกต่าง	31,10(ต.ค.29)
วารสารการวิจัยบูรพาศึกษา	สุพจน์ บุญพิเศษ	ปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล : ศึกษากรณีจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด	ปีที่1,ฉ.2(ปีการศึกษา 2545)
วารสารการวิจัยบูรพาศึกษา	บุญเชิด หนูอ้อม	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก	ปีที่1,ฉ.2(ปีการศึกษา 2545)
กรุงเทพธุรกิจ	อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์	การปกครองท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครกับประชาธิปไตยของสามัญชน	23 มี.ย.43
มติชน	วิทยากร เชียงกุล	เลือกผู้ว่ากทม.แบบไหนส่งเสริมการปฏิรูปทางการเมือง	15ก.ค.43
ผู้จัดการรายวัน	วิทยากร เชียงกุล	ทำไมจึงไม่ควรเลือกเผด็จการฟาสซิสต์สมัย 6 ตุลาคม 2519 เป็นผู้ว่ากทม.	18 ก.ค.43
ผู้จัดการรายวัน	วิทยากร เชียงกุล	การตั้งใจเลือกผู้ว่ากทม.สำคัญอย่างไรและจะเลือกอย่างไร	21มี.ย.43
มติชน	พิทยา ว่องกุล	ระเบิดการเมืองกับสมัคร สุนทรเวช : จาก 6 ตุลาคม สู่ยะลาและแฟลตคลองจั่น	20ก.ค.43
ไทยโพสต์	ธรรมเกียรติ กันนริ	เลือกผู้ว่ากทม.คือการเลือกเมืองราชธานี	11มี.ย.43
สยามรัฐ	นายเหลือกินเหลื่อใช้	ผู้ว่า กทม.จะเลือกทีมหรือเลือกบุคคล	10มี.ค.35
กรุงเทพธุรกิจ	นิภาวรรณ แก้วรากมุกข์	อารมณ์คนกรุงชี้ขาดเลือกผู้ว่ากทม.	16เม.ย.33
สยามรัฐ	ถวิล ไพรสมนธ์	การปลดผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	21มี.ย.32
กรุงเทพธุรกิจ	ใจ อึ้งภากรณ์	เราต้องการผู้ว่ากทม.มือเปื้อนเลือดหรือ	12เม.ย.43
ผู้จัดการรายวัน	เกษม ศิริสัมพันธ์	เลือกตั้งผู้ว่ากทม.	6มี.ย.43
สยามรัฐ	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	คุณสมบัติผู้ว่ากทม.ยุคกรุงเทพฯ 2000	20มี.ย.43
สยามรัฐ	สมเกียรติ กันทรวารการ	สภาเขต กทม.ที่ถูกลืม	15พ.ย.42
สยามรัฐ	อัน นิมนานเหมินท์	กรุงเทพมหานครราชธานีแบบใหม่ของชาติ	21ก.ค.32

สยามรัฐ	ประจวบ ทองอุไร	มหาดไทยจะปรับโครงสร้าง กทม.	14ธ.ค.36
สยามรัฐ	-	ทีมบริหาร กทม.ตามไม่ทันข้าราชการประจำ	12พ.ค.40
สยามรัฐ	อัศศิริ ธรรมโชติ	ปัญหาการจราจรกับนายกฯอานันท์	8ก.ย.34
สยามโพสต์	ศุภมาส อภิรักษ์ ตานนท์	สภามหานคราเขียนการผลักดันบทบาท สภากทม.สู่ความเป็นอินเตอร์หรือจะเป็นเพียง ภาพลวงตา	5ส.ค.39
มติชน	วรากรณ์ สามโกเศศ	เลือกผู้ว่าฯธนบุรีเพื่อทลายกำแพงมหาดไทย	4เม.ย.36
ผู้จัดการรายวัน	วรศักดิ์ มหัทธโนบล	วิสัยทัศน์ กทม.	9พ.ค.39
กรุงเทพธุรกิจ	พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์	ผังเมืองวิกฤต	17พ.ย.42
กรุงเทพธุรกิจ	พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์	โหมโรงกรุงเทพมหานคร(ภาคอนุบาลเด็กเล็ก)	14พ.ย.43
มติชน	ปัญญาศักดิ์ โสภณวสุ	กรุงเทพมหานครมิได้เป็นรัฐอิสระ	14พ.ค.36
มติชน	นภดล ปัทมะ	ถึงเวลาที่จะกระจายอำนาจกรุงเทพมหานครแล้ว หรือยัง	18ต.ค.42
ผู้จัดการรายวัน	ธเนศวร์ เจริญเมือง	อภิมหานคร	20ม.ค.36
สยามรัฐ	ป.พระนคร	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง กรุงเทพมหานคร	5ก.ย.38
มติชน	นิธิ เอียวศรีวงศ์	เพื่อความเหมาะสม(กทม.)	22 มิ.ย.34
มติชน	นิธิ เอียวศรีวงศ์	สิ่งแวดล้อมในการเมืองภาคประชาชน	11ธ.ค.41
ผู้จัดการรายวัน	-	บันทึกกรุงเทพฯผ่านความเปลี่ยนแปลงสนามหลวง	23ก.ย.42
สยามโพสต์	-	เทศกาลตำรวจเมือง กทม.	9เม.ย.40
ผู้จัดการรายวัน	ธเนศ อาภรณ์ สุวรรณ	ที่นี้กรุงเทพฯเมื่อไรจะเลิกรวมศูนย์เสียที	29มิ.ย.36
มติชน	นิธิ เอียวศรีวงศ์	คนที่ไม่ถูกเลือกมาพัฒนา	30ต.ค.33
มติชน	ถวิล ไพรสณฑ์	มองเจตนารมณ์การปรับปรุงโครงสร้าง กทม.	11ส.ค.37
มติชน	ตาหมอลอ	แผนยุบ กทม.	16ก.ย.35
กรุงเทพธุรกิจ	ใจ อึ้งภากรณ์	ฝันร้ายเรื่องกรุงเทพฯ	21มิ.ย.43
มติชน	จำลอง ศรีเมือง	คนกวาดถนนกับจำลอง	4ก.พ.40
มติชน	จุลพงษ์ อยู่เกษ	ประเด็นแยกกรุงเทพฯแค่ประเด็น การเมืองรายวัน	4เม.ย. 36
ผู้จัดการรายวัน	-	คำต่อคำ ชัยอนันต์ สมุทวณิช มองอนาคต กทม.ในมือ สมักร กรุงเทพฯเจริญวัดดูห่าง ชนบท	24ก.ค.43
มติชน	เกียรติฟ้า ลาหะ พรสวรรค์	รูปแบบการบริหารเมืองหลวงของไทยในสอง ทศวรรษหน้า	21ก.พ.42

ผู้จัดการรายวัน	เกษม ศิริสัมพันธ์	กรุงเทพมหานคร-ตัวบุคคลหรือโครงสร้าง	22ก.พ.43
สยามรัฐ	เกษม ศิริสัมพันธ์	กรุงเทพามีกลิ้น	20ม.ค.34
สยามรัฐ	เกษม ศิริสัมพันธ์	ผู้ว่าจำลองกับหาบเร่	19ม.ค.30
มติชน	-	กระบวนทัศน์เพื่อการจัดเมืองแห่งอนาคตเมือง บริวารกรุงเทพมหานคร	18เม.ย.42
ผู้จัดการรายวัน	ประทีป ตั้งมติ ธรรม	มาช่วยกันทำกรุงเทพฯให้เป็นเมืองน่าอยู่ใน ศตวรรษที่ 21 กันเถอะ	26ส.ค.42
ผู้จัดการรายวัน	-	เผยปลายทางส่วยเทศกิจส่วนหนึ่งไว้รับผู้ใหญ่	10ส.ค.43
มติชน	จำลอง ศรีเมือง	สภาเขตไม่ใช่ผู้บริหารเป็นแต่เพียงที่ปรึกษาเป็น ผู้แทนของประชาชน	14ก.พ.30
สยามรัฐ	-	เมืองบริวารของกรุงเทพมหานคร	10มิ.ย.39
สยามรัฐ	-	ยกเครื่องอำนาจบริหารงานสำคัญยิ่งของกทม. วันนี้	26ม.ค.41
สยามรัฐ	เกษม ศิริสัมพันธ์	อันที่จริงก็น่าเห็นใจท่านนายกรัฐมนตรี เหมือนกัน การจราจรในกรุงเทพฯทุกวันนี้จะให้ นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจเนรมิตแก้ปัญหาให้ ลุล่วงๆ	9ก.ย.34
สยามโพสต์	อุบลรัตน์ ศิริยุศักดิ์	เปิดเวทีสื่อของคนกรุงเทพฯเพื่อวัฒนธรรมการมี ส่วนร่วมของท้องถิ่น	17มี.ค.38
กรุงเทพธุรกิจ	อัจฉรา สาสุข	เสียงร่ำร้องของคนชายขอบเมืองกรุง	4ม.ค.44
มติชน	เสรี พงศ์พิศ	ทางเลือกแก้ปัญหาเมืองใหญ่นักธุรกิจโปรดอย่า ให้จบ	18ม.ค.38
ผู้จัดการรายวัน	สามารถ สามัง	ปัญหาของ กทม.ตัวกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ สมควรจะได้รับเลือกเป็นผู้ว่า กทม.	21มี.ค.43
สยามรัฐ	สมเกียรติ กันทรพร กร	สภาเขต กทม.ที่ถูกกลืน	15พ.ย.42

รายงานฉบับสมบูรณ์
การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองไทย

เรื่อง
การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ส่วนที่ห้า
เอกสารวิชาการ และ งานวิจัย

เสนอ
สถาบันพระปกเกล้า

โดย
ตระกูล มีชัย
ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมษายน 2546

บทนำส่วนที่ห้า

รายงานการศึกษารวบรวมข้อมูล “การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย” เล่มนี้ เป็น “ส่วนที่ห้า” ของรายงานการศึกษา ซึ่งเป็นการรวบรวมเอกสารทางวิชาการที่ตีพิมพ์เป็นหนังสือ หรือเอกสารทางวิชาการของสถาบันการศึกษา กับ ผลงานการศึกษาวิจัย ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่น ของ นักวิชาการ ทั้งจากสถาบันทางการศึกษา และงานทางวิชาการของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ศึกษาได้สรุปสาระสำคัญของงานศึกษาวิจัย หรือ สรุปว่าเอกสารทางวิชาการนั้น ๆ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประเด็นใดบ้าง เพื่อให้ผู้ที่ต้องการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ สามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติมได้ การรวบรวม เอกสารวิชาการ และ งานวิจัย นี้ รวบรวมจนถึง ปี 2545

ผู้ศึกษา ได้จำแนก งานเอกสารทางวิชาการ และ งานวิจัย ของนักวิชาการ และ ของหน่วยงานราชการ ออกจาก งานที่เป็นวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ภาคนิพนธ์ ซึ่งรวบรวมไว้ใน “ส่วนที่หก” และในการนำเสนองานใน ส่วนที่ห้านี้ ได้นำเสนอเรียงตามลำดับผู้แต่ง หรือ ผู้ศึกษาวิจัย เพื่อง่ายต่อการสืบค้นผลงานของนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ในสารบัญชของส่วนที่ห้า ได้จัดทำสารบัญชตามรายชื่อเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า

งานศึกษาในส่วนนี้ ถึงแม้ว่าผู้ศึกษาพยายามค้นคว้าแหล่งข้อมูลจากห้องสมุดหลาย ๆ แห่ง รวมทั้งจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้จำนวนผลงานที่มีการศึกษาไว้ให้มากที่สุด แต่ก็ไม่สามารถรวบรวมงานได้ทั้งหมด เนื่องจาก ผลงานศึกษาวิจัย ของนักวิชาการ และ หน่วยราชการหลายเรื่องไม่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณะ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมไว้ในที่เดียวกันได้

สารบัญส่วนที่ห้า

หมวดอักษร

ชื่อผู้แต่ง (หน้าที่)

ก

กระมล ทองธรรมชาติ (1)

กรวดี เกิดนาวิ (1)

กฤษณพงษ์ จุฑะกนก (1)

กอบแก้ว จันทร์ดี (2)

เกรียงศักดิ์ อรรถประเสริฐกุล (2)

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2 , 5)

กรมการปกครอง (2)

กระทรวงมหาดไทย และ GTZ (2)

กฤษ เพิ่มทันจิตต์ (3-4)

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (4)

ไกรยุทธ อิตตยาสินันท์ (6-8)

กิริติพงศ์ แนวมาลี (8)

โกวิทย์ พวงงาม (8-9)

กัลยา นิตริองจรัส (9)

ค

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (11)

คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (11)

คณะกรรมการการปกครอง สภาผู้แทนราษฎร (12)

คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา (12-13)

โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (14)

โคทม อารียา (14)

คิสิน กุศลสถานภาพ (15)

จ

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (16)

จันทนา อึ้งชูศักดิ์ (16)
จรัส สุวรรณมาลา (17-25)
จุมพล หนิมพานิช (25)
จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ (26-27)
เจริญศรี พงษ์สิงห์ (28)

ช

ชำนาญ ยุวบูรณ์ (29)
ชัยรัตน์ พัฒนเจริญ (29)
ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ (30)
ชัยอนันต์ สมุทวณิช (30)
ชูลีพร เดชขำ (31)
ชลลดา จิตติวัฒนพงศ์ (31)
ชูศักดิ์ เทียงตรง (31)
ชูวงศ์ ฉายะบุตร (31)

ณ

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (34)
ณภัทร น้อยน้ำใส (34)

ด

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ (36)
ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (36)
ดำรง วัฒนา (37-39)
ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ (39)

ต

เดช บุญนาค (40)
ตระกูล มีชัย (40-42)

ถ

ถาวร พงษ์พานิช (43)

ท

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ (44)
ทวีวงศ์ ศรีบุรี (44)

ทรงธรรม์ สวณียะ (45)

ธ

ธเนศวร์ เจริญเมือง (46-48)

ธนน อนุมานราชธน (48)

ธนะจักร เย็นบำรุง (49)

ธำรง ทัดเทียม (50)

ธเนศ ต่วนชะเอม (50)

น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (51)

นรนิติ เศรษฐบุตร (51-54)

นภดล ปัทมะ (54)

นิยม รัฐอมฤต (54-56)

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (56)

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (57)

บ

บุญมาก ช้างโสภา (58)

บรรจง นะแส (58)

ป

ประหยัด หงษ์ทองคำ (59-60)

ปรัชญา เวสารัชช์ (60-61)

ปริญญ์ อุดมทรัพย์ (62)

ปิยะนุช เงินคล้าย (62)

ปิยะ กิจถาวร (62)

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (63-65)

ประยูร ศรีประสาธน์ (65)

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์ (66)

ปธาน สุวรรณมงคล (66-68)

ปัญญาต นันทราช (68)

พ

พงศ์สัณห์ ศรีสมทรัพย์ (69)

พรชัย รัศมีแพทย์ (70)
 พรชัย เทพปัญญา (70-71)
 พรทิพย์ คำพอ (71)
 พระวรภักดีพิบูลย์ (71)
 พัชรีย์ สีโรรส (72)
 ไพบูลย์ ช่างเรียน (72-73)
 ไพรัช ตระการศิรินันท์ (73)
 พานิชย์ พรจันทร์ (74)
 พีรธร บุญยรัตพันธุ์ (74)
 พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (75)

ภ

โภคิน พลกุล (76)
 ภคพร วัฒนดำรงค์ (78)
 ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ (78)
 ภานุ ธรรมสุวรรณ (79)

ม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (80)
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (80)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (81)
 มุลนิธิไทย (82)

ย

ยุพิน ระพิพันธุ์ (83)

ร

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (84)

ล

ลิขิต อีรวะดิน (85)
 ลือชา วรรัตน์ (86)

ว

วิญญู อังคนารักษ์ (87)

วิชัย กาญจนสุวรรณ (87)
วินัย ลีสมีธิ (87)
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (89-90)
วรพิทย์ มีมาก (90)
วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (91-92)
วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (92-93)
วันเดิม มณีโกศา (93)
วีระพงศ์ เดชบุญ (93)

ค

ศุภชัย ยาวะประภาษ (94-95)
ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา (95)
ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ (96)
ศิริลักษณ์ ดวงแก้ว (96)

ส

สถาบันดำรงราชานุภาพ (97-102)
สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม (102)
สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท (103-104)
สถาบันพระปกเกล้า (104)
สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ (105)
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (106)
สถาบันวิจัยและพัฒนา (107)
สมาน รังสิโยภุชณ์ (107)
สมคิด เลิศไพฑูรย์ (108-11)
สมยศ เงินบำรุง (111)
สุจิต บุญบงการ (111)
สุธานันท์ โพธิ์ชาธาร (113)
สุรวี แสงสว่าง (113)
สมบัติ จันทรวงศ์ (114)
สมพันธ์ เตชะอธิก (114)
สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์ (115)
สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (116-117)
สนิท จรอนันต์ (117)

สังคีต พริยะรังสรรค์ (117)

สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (118)

อ

อมร รักษาสัตย์ (118)

อภิชัย พันธเสน (118)

อรพินท์ สพอิชคชัย (118-119)

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (120-121)

อุดม ทุมไผ่ (122)

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ (123)

อิสระ สุวรรณบล (123)

เอมเมล เว็จลิน/ธนาคารโลก (124)

อุทัย หิรัญโต (124)

อุทัย บุญประเสริฐ (124)

อัษฎางค์ ไปราณานนท์ (126)

อาคม ใจแก้ว (126-127)

อาทร คุระวรรณ (127-128)

อับดุลเลาะ เบ็ญนัย (128)

อุไรวรรณ แสงศร (128)

อานนท์ อาภาภิรม (129)

อรุณ รักธรรม (129)

อมร รักษาสัตย์ (129)

เอกสารวิชาการ และ งานวิจัย

ก

กระมล ทองธรรมชาติ และ สมบูรณ์ สุขสำราญ .องค์การบริหารส่วนจังหวัด สถานภาพ ปัญหา และ แนว
ทางการแก้ไข . คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537 . 107 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวมบทความทางวิชาการ สรุปรายงานการสัมมนาสมาชิกสภาจังหวัด นักวิชาการ
นักการเมืองและข้าราชการ เมื่อ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2534 มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่รวบรวมไว้ในหนังสือ คือ (1)
ความสำคัญและวิวัฒนาการของสภาจังหวัด (2) ความพร้อมและปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (3) แนวทางแก้ไข
ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (4) ทิศนะของสมาชิกสภาจังหวัด (5) สถานะและบทบาทของสภาจังหวัดใน
กระบวนการปกครองของไทย (6) แนวทางการปรับปรุงสภาจังหวัด (7) การกระจายอำนาจ : หลักการและองค์ประกอบ
อื่นที่น่าพิจารณา (8) สมาชิกสภาจังหวัดของไทย

การสัมมนาได้สรุปแนวทางการปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัด 3 แนวทาง คือ

1. คงสภาพปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ เพิ่มอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาจังหวัดตามที่บัญญัติ
ไว้

ในสมัยปัจจุบันให้มากขึ้น

2. ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรง คล้ายกับกรุงเทพมหานคร หรือ เทศบาล

3. ให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาผู้แทนปวงชนในจังหวัด สามารถควบคุมการปฏิบัติงานของจังหวัดในส่วนต่าง
ๆ ได้ในฐานะเป็นผู้แทนปวงชนในจังหวัดนั้น ๆ

กรวุฒิ เกิดนาวิ . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ใน
อำเภอผักไห่ . ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา , 2543. (เอกสาร
วิจัย)

การวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต . ของอำเภอผักไห่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ อบต . ในการ
ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง , การปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและการ
ดำเนินงานของ อบต . ในการส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก , ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค
ของคณะกรรมการ อบต . ในการส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมาก

กฤษณพงษ์ จุฑะกนก . บทบาทของพัฒนากรในองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา . กรมการพัฒนาชุมชน
, 2539 . 39 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยพบว่า : สถานภาพพัฒนากรส่วนใหญ่เป็นการให้ไปช่วยราชการใน อบต. ในฐานะหัวหน้าสำนักงานปลัด
อบต. มีบางส่วนที่เป็นหัวหน้าส่วนโยธา หรือหัวหน้าส่วนการคลัง บทบาทเป็นผู้ประสานงานและรับผิดชอบการเบิก
จ่ายเงินของ อบต. งานแผน งาน/โครงการ วิธีการทำงานใช้ความสนิทชิดเชื้อหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บริหาร อบต .

คือเป็นการทำงานตามพหุนัยมากกว่านิตินัย ผู้วิจัยเสนอให้กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือทิศทางการพัฒนาให้ชัดเจน มีจุดยืนของกรมเพื่อให้พัฒนากรใช้เป็นฐานในการทำงานทุกตำบล พร้อมทั้งทุ่มงบประมาณและเทคโนโลยีลงสู่ศูนย์ข้อมูลตำบล

กอบแก้ว จันทร์ติ . การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก . กองพัฒนาเด็ก กรมการพัฒนาชุมชน , 2544 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : อบต.ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเด็กในระดับมาก ปี 2541 อบต.ให้การสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเด็กเกือบทุกกิจกรรม แต่มีเพียงร้อยละ 12.9 เท่านั้นที่ให้การสนับสนุนค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก (ผดด.) อบต.ร้อยละ 11.1 สามารถดำเนินการรับโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปดำเนินการได้ดี ส่วนกิจกรรมที่ อบต. คิดว่าไม่สามารถให้การสนับสนุนงบประมาณได้ คือเรื่อง อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน การฝึกอบรม ผดด. เพราะมีงบประมาณไม่เพียงพอ

เกรียงศักดิ์ อธิประเสริฐกุล . องค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารจัดการงานสาธารณสุขมูลฐาน : ความเชื่อมั่นและความคาดหวังของชุมชน . สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย , 2539 . 152 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยพบว่า : สมาชิก อบต. ขาดความพร้อมทั้งในด้านความรู้ในเรื่องงานสาธารณสุขมูลฐาน และความพร้อมในด้านความสามารถที่จะบริหารจัดการ ผู้วิจัยเสนอว่าการจัดโครงสร้างของ อบต. ควรแบ่งออกเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่จะได้มีผู้รับผิดชอบในงานแต่ละฝ่าย และคนที่เข้ามารับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ จะได้มีประสบการณ์และทักษะในงานนั้นและไม่ก้าวถอยกัน ในเรื่องการเตรียมความพร้อมควรจัดอบรม อบต. เป็นระยะ ๆ ในเรื่องการมอบหมาย/กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่ อบต. ภาครัฐควรเป็นพี่เลี้ยงให้ อบต. ในระยะแรก และค่อย ๆ มอบอำนาจสู่ อบต. ทีละน้อยเพื่อจะได้ไม่เป็นการมากเกินไปสำหรับ อบต. และเสนอให้เพิ่มบทบาทของ อสม. ที่เป็นกำลังหลักของการสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนให้มีบทบาทมากขึ้น

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง . การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นระดับตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2527 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง . องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2531 . 182 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . คู่มือสมาชิกสภาจังหวัด . กรุงเทพมหานคร : บริษัทปิ่นเกล้าการพิมพ์ จำกัด , 2533 . 167 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นการร่วมมือระหว่าง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กับ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ที่จะแนะนำให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดได้เข้าใจถึงอุดมการณ์และหลักการของการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาจังหวัด ตลอดจนตัวของสมาชิกสภาจังหวัดเอง เพื่อให้สมาชิกสภาจังหวัดมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเองและปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง

กระทรวงมหาดไทย และ GTZ . โครงการฝึกอบรมเพื่อความยั่งยืนเชิงสถาบัน บทเรียนจากประเทศฟิลิปปินส์ . 2543 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่าฟิลิปปินส์มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยประกาศใช้ประมวลกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่น ปี 1991 (พ.ศ. 2543) เพื่อเอื้ออำนวยต่อการถ่ายโอนอำนาจในการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชน เพิ่มอำนาจในการจัดเก็บภาษีและเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของสันนิบาตรัฐบาลท้องถิ่น (Leagues of Local Government) ซึ่งผลจากการผ่านกฎหมายดังกล่าว กระทรวงกิจการภายในและรัฐบาลท้องถิ่นจึงได้จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมขึ้นมาเรียกว่า วิทยาลัยรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อทำการฝึกอบรมให้กับบุคลากรของท้องถิ่น รวมทั้งทำงานค้นคว้าวิจัยให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น โดยมีการดำเนินการฝึกอบรมเป็นระบบเชิงสถาบัน (Institutionalizing Training) โดยเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยในจังหวัดต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้การอบรมแก่บุคลากรท้องถิ่น ทำการฝึกอบรม “ครูฝึก” ที่มีขีดความสามารถพอที่จะถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้กับบุคลากรท้องถิ่นไปประจำตามศูนย์บริหารการปกครองท้องถิ่นและภูมิภาค (Center for Local and Regional Governance) และจัดทำคู่มือ เอกสารตำรา และพัฒนาวิธีการฝึกอบรมเพื่อให้การอบรมได้มาตรฐาน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กฤษฎา เพิ่มทันทจิตต์ และคณะ (บรรณาธิการ) . การเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกของเทศบาล . กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม , 2531 . 133 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกของเทศบาล” ที่จัดโดย ศูนย์ศึกษาชุมชนเมือง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมกับ มูลนิธิฟรีดริช เอแบรท ระหว่างวันที่ 12-13 ธันวาคม 2530 ณ โรงแรมซีวีวี รีสอร์ท เมืองพัทยา

สาระของหนังสือประกอบด้วย (1) การอภิปรายเป็นคณะ เรื่อง “ปัญหาและแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพและปรับปรุงประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกของเทศบาล” ผู้อภิปรายคือ นายชลอ ธรรมศิริ , นายประทาน คงฤทธิศึกษากร , นายยุวรัตน์ กมลเวชช , นายสามขวัญ พนมขวัญ , น.ส.เหมยอิง อมรวงูร และ นายปรกรณ์ ปรียากร (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการแบ่งกลุ่ม และการประชุมเต็มคณะเพื่อพิจารณาผลการประชุมกลุ่ม ใน 4 หัวข้อ คือ เรื่อง การอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ , เรื่องการอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน , เรื่องการอำนวยความสะดวกด้านการผลิตและการตลาด , เรื่องการอำนวยความสะดวกด้านการพัฒนาสังคม (3) มีบทความที่เป็นเอกสารประกอบการประชุม 3 เรื่อง คือ “การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกของเทศบาล : ข้อพิจารณาบางประการ” โดย ประทาน คงฤทธิศึกษากร , “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการในหน้าที่ของเทศบาล” โดย ประหยัด หงษ์ทองคำ , “รายได้ของเทศบาล” โดย อัมภากร ปาณิกบุตร

กฤษฎา เพิ่มทันทจิตต์ . การบริหารการพัฒนาในระดับท้องถิ่น . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2531 . 97 หน้า (เอกสารวิจัย)

เอกสารวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลองค์ความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติในการบริหารการพัฒนาในระดับท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงระบบและปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทั้งในด้านที่เป็นศักยภาพและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นต่างระดับ ขีดความสามารถของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การจัดทำเอกสารวิชาการเรื่องนี้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงได้นำผล
วิจัยภาคเอกสารและภาคสนาม ในหัวข้อ “บทบาทและขีดความสามารถในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี “ มาวิเคราะห์ประกอบในฐานะที่เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง
โดยได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทและขีดความสามารถในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้
ทั้งนี้ได้วางกรอบการวิเคราะห์ 2 ประการด้วยกัน คือ หน่วยงานปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง และ ใน
ฐานะที่เป็นองค์การอำนวยการท้องถิ่น การวางกรอบที่เด่นชัดอย่างนี้ จะช่วยให้ทำความเข้าใจกับปัญหาและบทบาทของ
หน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ได้ในเชิงเปรียบเทียบ กล่าวคือ เทศบาล กรุงเทพมหานคร สุขาภิบาล เมืองพัทยา และ
อาเภอรวมไปถึง สภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้านด้วย

บทสรุปเพิ่มเติม . การแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการปกครองเทศบาลไทย . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ , 2537 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพของรูปแบบองค์กรเทศบาลแบบคณะเทศมนตรีและสภา ได้ดำเนินการ
ภายใต้กรอบของปัญหา 2 กรอบ คือ (1) ปัญหาของเทศบาลปัจจุบันในวงกว้าง ประกอบด้วยประเด็นที่ศึกษา ได้แก่
สถานภาพทางการเมืองการบริหารของเทศบาล ภายใต้ระบบการปกครองแบบรับเดียว เสถียรภาพทางการเมืองภายใน
ของเทศบาล ทางสองแพร่งของการปกครองเทศบาลในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมืองที่สมบูรณ์ และหน่วยผลิตบริการ
สาธารณะ (2) ปัญหาของรูปแบบองค์กรเทศบาลตาม พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 ประกอบด้วยประเด็นศึกษา ได้แก่ การ
บริหารงานภายในเทศบาล การกระจายอำนาจและการควบคุมจากส่วนกลาง การเมืองและความขัดแย้งในองค์กร
เทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาปัญหาในด้านต่าง ๆ นำไปสู่ข้อสรุป 3 ประการ คือ หนึ่ง ปัญหาที่
เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นเฉพาะเทศบาลบางแห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมืองที่ค่อนข้างจะเด่นชัดกว่าปัจจัยทางด้านอื่น ๆ
สอง ปัญหาทางด้านการเมืองและความขัดแย้งในองค์กร มีส่วนสัมพันธ์กับโครงการองค์กรเทศบาลมากที่สุด สาม
เทศบาลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารกิจการเทศบาลมิได้เกิดจากการจัดระบบโครงสร้าง หรือ องค์กรเทศบาลแต่
เพียงอย่างเดียว แต่ยังประกอบด้วยปัจจัยทางองค์กรและทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ

การศึกษารูปแบบความเหมาะสมขององค์กรเทศบาล ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การแก้ไขให้ระบบองค์กรของการปกครองเทศบาลที่มีลักษณะหลากหลาย จะไม่บรรลุเจตนารมณ์
ของการปกครองตนเอง ถ้าไม่มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินภารกิจของเทศบาลไว้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากประการแรก ถ้าไม่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งเกี่ยวกับการ
การบริหารการคลังและทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล และการบริหารการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของเทศบาล ซึ่งในปัจจุบัน
กฎหมายเหล่านี้เอื้อประโยชน์ต่อหน่วยงานปกครอง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มากกว่าความหลากหลายของระบบ
องค์กรเทศบาล ก็มิได้มีประโยชน์อันใด

ประการที่สาม การโอนอำนาจบางเรื่องจากตัวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปสู่ผู้ว่าราชการจังหวัด ยัง
เป็นประเด็นที่ควรแก่การพิจารณาว่าจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ท้องถิ่นถูกควบคุมมากขึ้นหรือน้อยลง

ประการที่สี่ การแสดงประชามติของประชาชนจะเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจ หรือ
การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อความสำคัญของการปกครอง จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องต้องชี้แจงแก่ประชาชนให้ทราบโดย
กว้างขวาง

กฤษฎา เพิ่มทันจิตต์ . **บทบาทและขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี** . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2530 . 89 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม . **การคลังท้องถิ่น และการกระจายอำนาจการคลังในประเทศไทย** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2522 . 280 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เกิดจากการเสนอบทความทางวิชาการของผู้เขียนเรื่อง “การกระจายอำนาจทางการคลังในประเทศไทย” ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2521 ผู้เขียนได้เขียนเพิ่มเติมเป็นตำราทางวิชาการ เนื้อหา รวม 12 บท คือ บทที่ 1 การรวมและการกระจายอำนาจทางการคลัง บทที่ 2 ขอบเขตของการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น บทที่ 3 ทฤษฎีสันคำสาธณะ บทที่ 4 การจัดสรรและการกระจายสินค้าสาธณะ : เรื่องการวิเคราะห์การจัดสรรสินค้าสาธณะโดยใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์เพิ่ม , เรื่องการวิเคราะห์การจัดสรรสินค้าสาธณะโดยใช้ทฤษฎีความสมัครใจแลกเปลี่ยน บทที่ 5 ขนาดของชุมชนที่เหมาะสมที่สุด : เรื่องการวิเคราะห์ในทางทฤษฎีเพื่อหาขนาดของชุมชนที่เหมาะสมที่สุด , เรื่องข้อพิจารณาในกรณีรายได้และรสนิยมของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บทที่ 6 ปัญหาและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น : เรื่องการไม่สามารถจำกัดผลประโยชน์หรือผลเสียที่เกิดจากการจัดบริการสาธารณะให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด , การแก้ปัญหาการแผ่กระจายหรือ Spillovers ของบริการสาธารณะที่เกิดขึ้นระหว่างท้องถิ่น , ปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างท้องถิ่น บทที่ 7 ทฤษฎีเงินอุดหนุน : วัตถุประสงค์ในการให้เงินอุดหนุน , เงื่อนไขในการกำหนดรูปแบบของเงินอุดหนุน ประเด็น เงินอุดหนุนที่ให้นั้นควรเป็นแบบทั่วไปหรือเป็นแบบเฉพาะกิจ ประเด็นเงินอุดหนุนที่ให้นั้นควรเป็นแบบให้เปล่าหรือแบบร่วมสมทบ ประเด็นเงินอุดหนุนที่ให้นั้นจะต้องพิจารณาฐานะทางการคลังของท้องถิ่นหรือไม่ บทที่ 8 รูปแบบและหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย บทที่ 9 การกระจายอำนาจทางการคลังในประเทศไทย บทที่ 10 ปัญหาการกระจายอำนาจทางการคลังระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น บทที่ 11 แนวทางการปรับปรุงการกระจายอำนาจทางการคลัง : เรื่องลักษณะและขอบเขตของการกระจายอำนาจทางการคลัง , เรื่องแนวทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น ประเด็นการหาทางเพิ่มรายได้ภายใต้โครงสร้างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน กับประเด็นการหาทางเพิ่มรายได้โดยพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างใหม่ , แนวทางการกระจายอำนาจทางการคลังระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น บทที่ 12 การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย : การควบคุมการบัญญัติกฎหมายและการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น , การควบคุมฝ่ายบริหารของรัฐบาลท้องถิ่น , การควบคุมทางการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น โดยควบคุมรายได้รัฐบาลท้องถิ่น การควบคุมรายจ่าย การควบคุมการจัดทำงบประมาณของรัฐบาลท้องถิ่น การตรวจสอบทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่น

เกรียงศักดิ์ เขียงยั้ง . **รูปแบบการพัฒนาการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการทรัพยากร** . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการทรัพยากรของ อบต. เพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการทรัพยากรแก่ อบต. และเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารของ อบต. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ สมาชิก อบต. 10 แห่ง แบ่งเป็น กลุ่มควบคุม (Control Group) และ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) กลุ่มละ 5 อบต.

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาและความต้องการในการจัดการทรัพยากร อบต. มีปัญหาและความต้องการในการจัดการทรัพยากรทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารพัสดุ (2) ผลการพัฒนาการบริหารเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ผล : ก่อนการฝึกอบรมสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรโดยรวมทุกด้านของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน หลังการฝึกอบรมสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรโดยรวมทุกด้านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม , เปรียบเทียบสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรโดยรวมทุกด้านของกลุ่มควบคุมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม , เปรียบเทียบสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรโดยรวมทุกด้านของกลุ่มทดลองหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

ไกรยุทธ อธิธาอินทร์ . แนวทางการปฏิรูปการคลังท้องถิ่นในประเทศไทย . โครงการศึกษานโยบายสาธารณะสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย , พฤศจิกายน 2528 . 124 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้มีสาระสำคัญ คือ

ตอนแรก เป็นเรื่อง การคลังท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาชนบท โดยเสนอเนื้อหาสาระของกรอบมโนทัศน์ที่ใช้กับการเสนอแนะนโยบายการคลังท้องถิ่น

ตอนที่สอง กล่าวถึงสภาพของการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน(พ.ศ. 2528) เพื่อใช้เป็นกรอบด้านสถาบันสำหรับวิเคราะห์ประเด็นของการคลังท้องถิ่น

ตอนที่สาม สรุปวิเคราะห์การคลังท้องถิ่นในรูปของประเด็นสำคัญอันต้องมีการเสนอแนะนโยบายเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ให้ดีขึ้น การสำรวจผลงานวิชาการในด้านการคลังท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดการศึกษาในเรื่อง (1) ภาษีที่รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บเอง (2) ภาษีเสริม : ภาษีการค้า ภาษีสุราและเครื่องดื่ม ภาษีการพนัน อากรมหรศพ ภาษีน้ำมัน และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ภาษีปูนซีเมนต์ (3) ภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลช่วยจัดเก็บ : ภาษียศยนต์หรือล้อเลื่อน ภาษีที่เก็บจากข้าวส่งออก (4) ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต (5) รายได้จากทรัพย์สิน (6) รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ (7) รายได้เบ็ดเตล็ด (8) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง (9) เงินกู้ (10) เงินสะสม (11) การให้บริการในระดับท้องถิ่น (12) รายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่น (13) ประเด็นหลักเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นในประเทศไทย

ตอนที่สี่ เป็นการอภิปรายแนวทางปฏิรูปการคลังท้องถิ่น (1) แนวการเสนอแนะนโยบายสาธารณะ (2) นโยบายการคลังท้องถิ่น : นโยบายหลักการ กับ นโยบายเฉพาะเรื่อง (3) นโยบายการคลังท้องถิ่น : การจัดหาเงินเพื่อให้บริการ การหาเงินมาดำเนินการ และการกำหนดภาระการเงิน , การปรับปรุงภาษีที่รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บอยู่แล้ว , การปรับปรุงการจัดเก็บภาษีเสริมและภาษีร่วม , การปรับปรุงระบบค่าธรรมเนียมและอัตราค่าธรรมเนียม , การปรับปรุงประเภทและเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง , การจัดหาแหล่งรายได้ใหม่ , การปรับปรุงสถาบันการเงินเพื่อเอื้อการกู้ยืมของรัฐบาลท้องถิ่น , การปรับปรุงขอบข่ายการให้บริการเพื่อเสริมฐานะการคลัง (4) นโยบายการปกครองส่วนท้องถิ่น

ไกรยุทธ อธิธาอินทร์ , สกนธิ วรรณวัฒนา และ จรัส สุวรรณมาลา . แนวทางการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีและการจัดหารายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น . สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย , พฤศจิกายน 2537 . (เอกสารการวิจัย)

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาวิจัยจากสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาและกำหนดโครงสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับภารกิจและบริการที่จะต้องจัดทำให้แก่ชุมชนของหน่วยการปกครองท้องถิ่นแต่ละประเภท (2) เพื่อศึกษาระบบโครงสร้างภาษีที่สร้างรายได้เพียงพอ

ให้กับท้องถิ่น และเป็นธรรมแก่ประชากรกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยในหน่วยการปกครองท้องถิ่นแต่ละประเภท (3) เพื่อศึกษาและปรับปรุงวิธีการจัดเก็บรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นทุกประเภทให้สะดวกแก่ผู้ชำระ และสามารถจัดเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

การวิจัย เน้นการศึกษาโครงสร้างรายได้ โครงสร้างภาษี และวิธีการจัดเก็บภาษีของเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร สภาตำบล โดยมุ่งที่ตัวปัญหาทั้งส่วนที่เป็นปัญหาร่วมและปัญหาเอกเทศของหน่วยการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และมุ่งหาข้อสรุปที่จะเป็นฐานในการเสนอแนะโครงสร้างรายได้ โครงสร้างภาษี และวิธีการจัดเก็บที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและที่เป็นธรรมกับประชาชนผู้เสียภาษี

ผลการศึกษาวิจัย สรุปลักษณะของรายได้ท้องถิ่น จำแนกเป็น รายได้ประเภทภาษี ได้แก่ : ภาษีที่จัดเก็บเอง (ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ อากรแสตมป์) และ ภาษีที่รัฐเก็บให้ แยกเป็นรัฐเก็บให้เต็มจำนวน (Shared Tax) ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน และภาษีที่รัฐเก็บเพิ่มให้ (Surcharged Tax) ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี ได้แก่ ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ ตามแต่ที่จะมีกฎหมายกำหนดรายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ รายได้เบ็ดเตล็ด (เงินที่มีผู้อุทิศให้รายได้อื่น) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล (เฉพาะกิจและทั่วไป)

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการปรับปรุงรายได้ท้องถิ่น ดังนี้

1. แนวทางปรับปรุงแหล่งรายได้หลักของท้องถิ่น

1.1 การปรับภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ควรรวมเป็นภาษีเดียวกัน ในลักษณะ “ภาษีทรัพย์สิน” (Property Tax) แต่ควรใช้ชื่อ “ภาษีบำรุงท้องที่(ใหม่) หรือ ภาษีบำรุงท้องถิ่น” เพื่อไม่ให้เกิดการต่อต้าน การบริหารจัดการจัดเก็บภาษีเน้นเป็นมิตรกับประชาชนผู้เสียภาษี (Taxpayer Friendly) คือการเสียภาษีจะสะดวกขึ้น และโปร่งใส เสียภาษีทางไปรษณีย์ได้ ผ่อนชำระได้

1.2 ภาษีป้าย เสนอให้ยกเลิกการจัดเก็บภาษีป้ายในอัตราที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อัตราภาษีป้ายควรเป็นอัตราที่กำหนดโดยท้องถิ่น กำหนดอัตราภาษีเป็นพิสัยเพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิ์เลือกเก็บในอัตราใดก็ได้ในพิสัยที่สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น และปรับปรุงนิยาม “ป้าย” ที่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีให้ชัดเจนครอบคลุมสื่อโฆษณาทุกทั้งที่เป็นตัวอักษรและรูปภาพ

1.3 อากรแสตมป์ การเก็บอากรแสตมป์ให้สูงขึ้นจากเดิมเพื่อเพิ่มรายได้ อัตราการเก็บเพิ่มเป็นอำนาจของท้องถิ่นโดยให้อยู่ในพิสัยที่รัฐบาลกำหนดไว้

1.4 การปรับปรุงวิธีการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและภาษีสรรพสามิต เสนอให้ปรับค่าบริหารการจัดเก็บที่จ่ายให้ส่วนกลางลดจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 3 การจัดสรรยึดหลักกิจกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ใด เสียภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะในพื้นที่นั้น และให้ภาษีที่จัดเก็บได้ในพื้นที่เป็นของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

1.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน เพิ่มมิติของการจัดเก็บภาษี คือ จำนวนเงินที่เสียภาษีขึ้นอยู่กับ “น้ำหนักรถ” “ความจุกระบอกสูบ” และ “ราคารถยนต์” และ ยกเลิกการลดหย่อนภาษีเพราะอายุการใช้งาน ปรับอัตราจัดเก็บรถจักรยานยนต์ให้สูงขึ้นในแนวเดียวกับรถยนต์

2. แนวทางการปรับค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต

2.1 ค่าธรรมเนียมและอื่น ๆ ที่เรียกเก็บจากบริการต่าง ๆ ที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นให้แก่ประชาชน ให้

เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการต่าง ๆ เพียงพอที่จะได้ทุนคืนทั้งหมด

2.2 รายได้จากทรัพย์สินและการพาณิชย์ หน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ควรเน้นการพัฒนารายได้จากการพาณิชย์ แต่ถ้ามีกิจการบางอย่างที่เอกชนสนใจและหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีทรัพย์สินบางประเภทที่เกื้อกูลกับของเอกชน การทำกิจการ “ร่วมลงทุน” (Joint-Venture) เป็นสิ่งที่น่าดำเนินการถ้าวิจัยพบว่าโอกาสได้กำไรมีอยู่สูงและมีหลักประกันการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

2.3 รายได้จากสาธารณูปโภค การสร้างรายได้ไม่มีอนาคตสำหรับท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรใช้วิธีการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

3. การปรับปรุงเงินอุดหนุนและเงินกู้

3.1 เงินอุดหนุน ระบบเงินอุดหนุน ควรมีเฉพาะเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ โดยควรปรับปรุงเกณฑ์คำนวณเงินอุดหนุนทั่วไปจากตัวแปร 2 ตัว คือ ความพยายามจัดเก็บภาษีและระดับความต้องการด้านบริการสาธารณะของท้องถิ่น เงินอุดหนุนเฉพาะกิจควรมี 2 ลักษณะ คือเงินอุดหนุนเป็นก้อน (Block Grant) เป็นเงินที่ไม่เน้นควบคุมรายละเอียด แต่เน้นผลการจ่ายตามวัตถุประสงค์ และเงินอุดหนุนสมทบ (Matching Grant) โดยรัฐบาลออกส่วนหนึ่ง ท้องถิ่นสมทบส่วนหนึ่งตามฐานะการคลัง ระดับความรุนแรงของปัญหา วงเงินโครงการ และขนาดของท้องถิ่น

3.2 เงินกู้ ควรยกเลิกกองทุนหลัก 3 กองทุน ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นกู้ ได้แก่ กองทุนส่งเสริมกิจการของเทศบาล (กสท.) กองทุนส่งเสริมกิจการของสุขาภิบาล (กสส.) และ กองทุนสะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (กสอ.) แล้วจัดตั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (ธพท.) โดยรัฐจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งเป็นเงินประเดิมและท้องถิ่นสมทบอีกส่วนหนึ่ง ให้บริการกู้แก่ท้องถิ่นในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

4. การพัฒนาแหล่งรายได้ใหม่ จากการเก็บภาษีอาสุมเสริม เพิ่มจากภาษีอาสุมที่รัฐบาลกลางจัดเก็บในปัจจุบัน

แบ่งรายได้จากค่าธรรมเนียมการโอนสิ่งหาริมทรัพย์ให้ท้องถิ่น จัดเก็บค่าธรรมเนียมพัฒนาการ หรือค่าธรรมเนียมผลกระทบการพัฒนา จัดเก็บภาษีประเมินพิเศษ เช่น ค่าธรรมเนียมจากเจ้าของที่ดินที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุนตัดถนน รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยรัฐจัดแบ่งให้แก่จังหวัดที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ รายได้จากรัฐบาลโดยคำนวณให้ร้อยละ 2 ของรายได้ประชาชาติจากภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะ การจัดรูปที่ดินใหม่ (Land Readjustment)

กิริติพงศ์ แนวนวลี และ วิน พรหมแพทย์ . ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองท้องถิ่นสำหรับเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.อบจ. 2540 โดย สนิท จรอนันต์) . กรุงเทพฯ: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด , 2540. 60 หน้า

หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอย่างง่าย โดยมีแผนผัง แผนภาพ ประกอบการอธิบาย ที่ง่ายต่อความเข้าใจสำหรับเยาวชนที่เริ่มหันมาสนใจการเมืองการปกครองท้องถิ่น เหมาะสำหรับนักเรียนและประชาชนทั่วไป

โกวิท พวงงาม . การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 3) . 370 หน้า

ผู้แต่งตำราเล่มนี้ เป็นอาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นตำราทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วยสาระ 3 ส่วน คือ

(1) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น บทเรียนการปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ(ญี่ปุ่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน) และการปกครองท้องถิ่นของไทยในประเด็นของความเป็นมาของการบริหารราชการแผ่นดินของไทย การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน(ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) และ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การปกครองท้องถิ่น (ประเด็นภารกิจของรัฐ ภารกิจท้องถิ่น ความสัมพันธ์ในเชิงควบคุม กำกับ ดูแล)

(2) เป็นการอธิบายการปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล การเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร

(3) เป็นบทวิเคราะห์การปกครองท้องถิ่นไทย ในเรื่องทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทย (ก่อนและหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540) องค์การปกครองท้องถิ่นไทยในมิติใหม่ (เสนอประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม องค์การชุมชน และ ประชาคมท้องถิ่น) บทวิเคราะห์และบทเสนอมิติใหม่การปกครองท้องถิ่นไทย (เสนอประเด็น ความอ่อนแอขององค์การปกครองท้องถิ่น การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) และ การเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์การปกครองท้องถิ่นไทย

โกวิท พงงาม และคณะ . การศึกษาภารกิจ อบต. และความเข้มแข็งของประชาคมตำบลในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนระดับตำบล . สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข , 2544 . 227 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจภารกิจ อบต. และประชาคมตำบลในการเคลื่อนไหวเพื่อดำเนินการในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน ศึกษาสำรวจโครงการหรือกิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ของ อบต.เกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมที่สะท้อนถึงปัญหาสุขภาพชุมชน ศึกษาสำรวจความจำเป็นและความต้องการพื้นฐานของ อบต. และประชาคมตำบลต่อการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน และศึกษาเป็นกรณีเฉพาะ อบต. ที่มีเงื่อนไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในแนวทางประชาคมตำบล เพื่อจัดการปัญหาด้านสุขภาพชุมชน

ข้อค้นพบในการวิจัย มีดังนี้

1. ผลการสำรวจโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล ปี 2541-2542 พบว่า อบต.ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการจัดการแก้ปัญหาด้านสุขภาพชุมชน โดยเฉลี่ยแต่ละจังหวัดมีโครงการด้านสุขภาพชุมชนประมาณร้อยละ 10 -20 ของโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ ส่วนโครงการด้านสุขภาพชุมชน ส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก และเป็นโครงการให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการสำรวจภารกิจ อบต. และประชาคมตำบล ด้านสุขภาพชุมชนเป็นภารกิจที่ อบต.ให้การสนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปในรูปแบบเดียวกันทุก อบต. เช่น สนับสนุนเวชภัณฑ์ยาแก้สภาวะอนามัย สนับสนุนซื้อเครื่องพ่นหมอกควันกำจัดยุงลาย สนับสนุนบุคลากรกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ฯลฯ หรือเป็นภารกิจที่ อบต.เป็นผู้ดำเนินการซึ่งก็คล้ายคลึงกันทุก อบต. เช่น กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด (ฝึกอบรม เติมนรณรงค์ ทำป้ายคำขวัญ) กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ กิจกรรมกีฬา ฯลฯ หรือดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนในเชิงรุก เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกายของประชาชนในพื้นที่ อบต. รณรงค์เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

3. ผลการสำรวจความจำเป็นและความต้องการพื้นฐานของ อบต. และกลุ่มองค์กรชุมชน ในแนวทางประชาคมตำบลในการเคลื่อนไหวจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน ซึ่ง ได้สะท้อนไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ความจำเป็นและความต้องการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม(การจัดหาน้ำสะอาด การกำจัดสิ่งปฏิกูล ฯลฯ) ความจำเป็นและความต้องการด้านการป้องกันโรคติดต่อ(โรคระบาด โรคติดต่อ เช่น ไข้เลือดออก โรคพิษสุนัขบ้า โรคเอดส์ ยาเสพติด ฯลฯ) ความจำเป็นและความต้องการ

ด้านสุขภาพชุมชนและสวัสดิการสังคม (สุขภาพชุมชนและอนามัยของประชาชนในพื้นที่ ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ
อนามัยแก่ชุมชน ฯลฯ)

**กัลยา นิตีเรืองจรัส . การใช้สถิติชี้ประเด็นหญิง-ชายในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต . .
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2542 . (เอกสารวิจัย)**

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาหญิงชายในระดับตำบล , ข้อมูลระดับย่อยที่มีอยู่แล้วและที่ควรมีใน
ฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนของ อบต. , สถานภาพการใช้ข้อมูลสถิติชี้ประเด็นของหญิงชายของ อบต.

ผลการศึกษาพบว่า (1) ประเด็นปัญหาหญิงชายในระดับตำบลมีปัญหา 9 ประเด็น คือ ภาวะที่หญิงหรือชายต้อง
เลี้ยงดูลูกตามลำพัง การไม่นำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ การที่หญิงต้องทำงานทั้งภายในและภายนอกบ้านทำ
ให้ขาดโอกาสพัฒนาตนเอง ภาวะที่สามีจ่ายอมนุญาตให้ภรรยาไปทำงานนอกบ้านเพราะภาวะเศรษฐกิจ การที่ทั้งพ่อ
และแม่ต้องทำงานนอกบ้านทำให้เกิดปัญหาการเลี้ยงดูลูก การที่ลูกจ้างในธุรกิจขนาดเล็กไม่ได้รับการคุ้มครองแรงงานและ
สวัสดิการ ปัญหาการว่างงานของคนในชุมชน การไม่ยอมรับความเป็นผู้นำของหญิง และการที่หญิงมีส่วนร่วมทางการเมือง
น้อย (2) ข้อมูลระดับหมู่บ้านจาก จปฐ. กชช.2 ค. และการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน จะครอบคลุมทุกด้าน แต่
นำมาชี้ประเด็นหญิงชายไม่ได้ เพราะไม่มีข้อมูลจำแนกตามเพศ ส่วนข้อมูลจากแหล่งอื่นที่จัดเก็บอยู่แล้วตามปกติ นำมา
จำแนกเพศและชี้ให้เห็นประเด็นความแตกต่างของหญิงชายได้ แต่ไม่สามารถรายงานผลในระดับหมู่บ้านได้ เพราะใช้
ขนาดตัวอย่างไม่มากพอ (3) มีการใช้ข้อมูลสถิติชี้ประเด็นหญิงชายในการวางแผนพัฒนาของ อบต. น้อยมาก เพราะไม่มี
ข้อมูลจำแนกเพศ รวมทั้งผู้ใช้และผู้ผลิตข้อมูลขาดความตระหนักถึงบทบาทหญิงชาย

ค

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . บทความและรายงานสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น .

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย , 2508. 82 หน้า

เป็นหนังสือรวมบทความที่ใช้ในการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ 13-18 ธันวาคม 2508 มีบทความสำคัญ ๆ เช่น (1) ชูบ กาญจนประกร . อุดมคติและการดำเนินการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย (2) ชูวงศ์ ฉายะบุตร . ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น (3) วิจิตร แจ่มใส . รายได้ของท้องถิ่นและเทศาภิบาล เป็นต้น

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . การจัดการปกครองกับชนบทและท้องถิ่น . เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ (เล่ม 3) ในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , วันที่ 19 สิงหาคม 2541 ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ อาคารประชาธิปก-รำไพพรรณี , 2541 .

เอกสารนี้ประกอบด้วยบทความ 6 เรื่อง ที่เขียนโดยคณาจารย์ของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ

1. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : ทางรอดของชนบทไทย โดย ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ
2. ประชาคมเมืองกับการเมือง การบริหาร ทม. โดย วันชัย มีชาติ
3. การบริหารจัดการภาครัฐในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบตลาด การจัดการสมัยใหม่ การมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนนิยม โดย ทศพร ศิริสัมพันธ์
4. การประเมินกระบวนการบริหารจัดการในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดย วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์
5. ศักยภาพทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดย จรัส สุวรรณมาลา

6. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยการ
จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดย ดำรง วัฒนา

**คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี . รายงาน
ประจำปี 2544 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2545 . 195 หน้า**

หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่ตำราทางวิชาการ หรือ เอกสารวิจัย แต่เป็นเอกสารรายงานประจำปีของคณะกรรมการ
กระจายอำนาจ ฯ ซึ่งจะต้องมีการจัดทำขึ้นทุกปี เพื่อรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

รายงานนี้ ได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นและความเป็นมาของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ผลการปฏิบัติงานการกระจายอำนาจประจำปีงบประมาณ พ .ศ. 2544 ของคณะกรรมการ และ
คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ผลการดำเนินงานโครงการถ่ายโอนงาน / กิจกรรมบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งและ
กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้ผู้สนใจติดตามด้านการกระจายอำนาจสามารถค้นคว้าและใช้
ประโยชน์จากเอกสารนี้ได้

**คณะกรรมการการปกครอง สภาผู้แทนราษฎร . การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : เป็นแนวทางการกระจาย
อำนาจสู่ท้องถิ่นที่เหมาะสมในสภาวะการณ์ปัจจุบันหรือไม่ . เอกสารประกอบการสัมมนา ณ ห้องประชุม
คณะกรรมการ หมายเลข 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 วันพุธที่ 2 มีนาคม 2537 . 86 หน้า**

การสัมมนานี้ เป็นผลสืบเนื่องจากข้อเสนอในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของ นายถวิล ไพรสณฑ์และคณะ ที่
มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่าเป็นความพยายามในการปฏิรูปการปกครองชนานใหญ่ ขณะเดียวกัน
กระทรวงมหาดไทยได้ดำริที่จะมีการปรับปรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ใหม่ โดยจะรวมเอาอำนาจหน้าที่ของ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายเข้าไว้ด้วย แนวคิดทั้งสองเป็นแนวคิด 2 ขั้ว คณะกรรมการการปกครอง จึงจัด
สัมมนาขึ้น

หนังสือที่เป็นเอกสารประกอบการสัมมนาประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ (1) สภาพการกระจายอำนาจการปกครองสู่
ท้องถิ่นในปัจจุบัน (2) ร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ของ กระทรวงมหาดไทย (3) ร่าง
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการจังหวัด พ.ศ. ของ นายถวิล ไพรสณฑ์ และ คณะ (3) โครงสร้างของจังหวัด
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง เอกสารเผยแพร่ประชาชนของ นายถวิล ไพรสณฑ์ และตีพิมพ์ใน หนังสือพิมพ์
สยามโพสต์ 28 กุมภาพันธ์ 2537 หน้า 3 (4) รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องความเหมาะสมและความพร้อมในการ
เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ของ คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา

**คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา . รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงรูปแบบการบริหาร
กรุงเทพมหานคร. กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา , 2539 . 74 หน้า (รายงานการศึกษา)**

รายงานการศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. แบ่งเขตพื้นที่การบริหารของกรุงเทพมหานครใหม่เป็น 9 ท้องถิ่น และให้แต่ละท้องถิ่นเป็นราชการบริหาร
ส่วนท้องถิ่นโดยเรียกชื่อใหม่ว่า “นครบาล...” ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นในเมืองหลวงได้มาก
ขึ้น และผู้บริหารท้องถิ่นจะสามารถดูแลรับผิดชอบพื้นที่และประชาชนในท้องถิ่นของตนได้อย่างทั่วถึง

2. ปรับปรุงรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครใหม่เป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังนี้

2.1 รูปแบบกรุงเทพมหานคร โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารแต่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบน้อยกว่าในปัจจุบันเพราะได้แบ่งเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็น 9 นครบาล และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2.2 รูปแบบทบวงกรุงเทพมหานคร กำหนดให้มีทบวงเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบกรุงเทพมหานคร แบ่งพื้นที่ออกเป็น 9 นครบาล และอยู่ในความรับผิดชอบของราชการบริหารส่วนกลาง คือ รัฐมนตรีว่าการทบวง

3. กำหนดอำนาจหน้าที่ของนครบาลให้เหมาะสมกับสภาพการเป็นท้องถิ่นของเมืองหลวงให้มีความชัดเจนในขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะต้องไม่เกินกว่ากำลังที่นครบาลจะกระทำได้

4. การปรับปรุงรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครใหม่จำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับรูปแบบที่นำมาใช้ด้วย โดยจะต้องปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นต้น นอกจากนั้นจะต้องดำเนินการให้มีกฎหมายใหม่ตามรูปแบบการบริหารที่จะนำมาใช้ต่อไป

คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา . รายงานพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทราชการส่วนภูมิภาคในอนาคตกับการกระจายอำนาจของรัฐ.คณะกรรมการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา , 2543. 116 หน้า (รายงานการศึกษา)

รายงานการศึกษามีข้อสังเกตในด้านข้อกฎหมาย ดังนี้

1. การที่กฎหมายกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากกว่าหลักการแห่งการปกครองตนเองที่อยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยของประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยว และในขณะเดียวกันกฎหมายยังมิได้ให้อำนาจหน้าที่ราชการส่วนภูมิภาคให้สามารถทำหน้าที่แทนส่วนกลางได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้รัฐมีการต้องสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอแก่การเลี้ยงตนเอง ในขณะที่ท้องถิ่นไม่มีความพร้อมและการกำกับยังไม่มีประสิทธิภาพ

2. การที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้ส่วนราชการส่วนกลางใดเป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาคโดยให้ดำเนินการออกเป็นพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีหน่วยราชการส่วนกลางตั้งอยู่ในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น เป็นเหตุทำให้การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในด้านการกำกับดูแล การสั่งการ และการประสานงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานของจังหวัดเป็นไปตามกฎหมายและนโยบายของรัฐไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดขาดเอกภาพในการกำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด

3. การที่รัฐออกกฎหมายการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น จากที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ไปเป็นในรูปของคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดและระดับกลาง ทำให้บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นหมดไป ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การกำกับดูแลท้องถิ่นอาจไม่ได้ผล

4. การที่รัฐมิได้ดำเนินการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดได้อย่างเหมาะสม คือสภาพท้องถิ่นเกินกว่าครึ่งของประเทศยังไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร ความรู้ ความเข้าใจ สภาพของความหนาแน่นของประชากร สภาพของพื้นที่ และสภาพของแหล่งที่มาของรายได้ของท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ทำให้การกระจายอำนาจเป็นภาระหนักของรัฐบาล

5. เรื่องรายได้ท้องถิ่น แม้กฎหมายจะกำหนดให้ท้องถิ่นมีฐานที่มาของรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ประชากรและทรัพยากรของท้องถิ่นมีน้อย ทำให้รายได้ของท้องถิ่นจัดเก็บได้น้อย

6. ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 78 ถึงแม้จังหวัดที่ถูกพัฒนาเป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่แล้ว ราชการส่วนภูมิภาคก็ยังคงต้องมียุติต่อไป เพื่อทำหน้าที่แทนราชการส่วนกลางในจังหวัดนั้น

7. แม้รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเรื่องการปกครองส่วนภูมิภาคไว้ ก็ไม่จำเป็นต้องเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ถึงแม้จังหวัดใดจะถูกพัฒนาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ น่าจะมีการเลือกตั้งเฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น

8. แม้จะมีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมากเพียงใด ก็เป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ให้ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองภายใต้ความเป็นรัฐเดี่ยวเท่านั้น ส่วนอำนาจหน้าที่ของรัฐก็ยังคงมีอยู่ ราชการส่วนภูมิภาคอันเป็นกลไกสำคัญของรัฐ ยังคงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐในส่วนภูมิภาคต่อไป

ในข้อเท็จจริงคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดขาดเอกภาพในการบริหารงาน , ศาลากลางจังหวัดไม่ได้เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด , นโยบายกระจายอำนาจในทุกพื้นที่ของประเทศเร่งรัดดำเนินการโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของท้องถิ่น , องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซ้อนกันในพื้นที่เดียวกันทำให้ท้องถิ่นไม่อาจพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ , จังหวัดและอำเภอมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หรือควบคุมดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คณะกรรมการให้ข้อเสนอแนะไว้ หลายประการ เช่น เรื่องเอกภาพในการบริหารของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เลิกการตั้งหน่วยงานส่วนกลางในภูมิภาค ให้มีการมอบอำนาจให้จังหวัดมากขึ้น จัดสรรงบประมาณให้จังหวัด เป็นต้น , กรณีนโยบายกระจายอำนาจ ควรมีการสำรวจความพร้อมของท้องถิ่นหากท้องถิ่นใดไม่พร้อมควรประกาศยกเลิกการจัดตั้งท้องถิ่น(เฉพาะ อบต.) การตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิใช่การตั้งในลักษณะบังคับซึ่งท้องถิ่นบางท้องถิ่นที่ยังไม่มีสภาพความพร้อม , กรณีท้องถิ่นทับซ้อนพื้นที่กัน รับควรพิจารณาแก้ไขปัญหาเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดได้มีโอกาสมีรายได้ มีการพัฒนาตนเอง ฯลฯ

โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น . วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทย . กรุงเทพมหานคร : หจก.นํ้าก้นการพิมพ์ , มกราคม 2543 . 132 หน้า

หนังสือเรื่องนี้เป็นผลงานทางวิชาการของโครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยนำเสนอข้อมูล เป็น 3 ส่วน คือ (1) การปกครองท้องถิ่นก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 : สมัยสุโขทัย สมัยพระบรมไตรโลกนาถ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (2) การปกครองท้องถิ่นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยนำเสนอตามรายพระราชบัญญัติตั้งแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 จนถึง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (3) การปกครองท้องถิ่นยุคปฏิรูปการเมือง มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 การดำเนินการตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น . บทความและแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น . กรุงเทพมหานคร : หจก.พิมพ์อักษร , 2543 . 118 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความและแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจากนักวิชาการหลายท่าน อาทิ เช่น ปรัชญา เวสารัชช , ประทาน คงฤทธิศรีการ , ปธาน สุวรรณมงคล , จรัส สุวรรณมาลา , อิสระ สุวรรณบล , สกนธ์ วรรณวิวัฒนา , สมคิด เลิศไพฑูรย์ เป็นต้น

บทความที่รวบรวมตีพิมพ์มีเรื่องต่อไปนี้ (1) กรอบความคิดเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (2) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในศตวรรษใหม่ (3) การกระจายอำนาจเป็นการกระจายความมั่นคงของประเทศ (4) ปัจจัยสำคัญต่อการกระจายอำนาจ (5) รัฐธรรมนูญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (6) การบริหารจัดการที่ดีเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (7) ปัญหาท้องถิ่น..ต้องตัดสินใจโดยท้องถิ่น (8) การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการที่ดี (9) การบริหารจัดการที่ดีกับการปกครองท้องถิ่นที่ดี จะเกื้อกูลกันอย่างไร (10) การปรับปรุงการบริหารงานบุคคลสู่ท้องถิ่น (11) ข้อเสนอเกี่ยวกับตัวแบบด้านระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (12) การถ่ายโอนหน้าที่และบุคลากรจากราชการส่วนกลางสู่ท้องถิ่น : แนวคิดและวิธีการ (13) การถ่ายโอนหน้าที่และบุคลากรจากราชการส่วนกลางสู่ท้องถิ่น : ข้อสังเกตเบื้องต้นจากการทดลองถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นในโครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (14) การกระจายเงินสู่ท้องถิ่น : ต้องกระจายอย่างถูกต้อง (15) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.....เพื่อสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

โคทม อารียา . ศึกษาสภาพและความต้องการของตำบลและ อบต. . สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาสำรวจสภาพและความต้องการของตำบลและ อบต. . มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ อบต.เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง โดยระดมพลังของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลของตน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมหรือเรียกว่า การจัดประชุมวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม ด้วยเทคนิค AIC (Appreciation Influence Control) แบ่งเป็น 2 ขั้น ขั้นแรกอบรมวิทยากรตำบล เพื่อสร้างทีมวิทยากรให้แก่ตำบล ขั้นที่สอง วิทยากรตำบลจะดำเนินการจัดประชุมวางแผนพัฒนาตำบลแบบประชาชนมีส่วนร่วม ผลการประชุมในขั้นที่สองทำให้ได้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่น่าจะเกิดขึ้นภายในตำบล กระบวนการศึกษาลักษณะนี้ ทำให้มีผลกระทบและเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตำบล รวมทั้งเกิดผลกระทบต่อการบริหารงานของ อบต. . โดยเฉพาะ แผนงาน /โครงการที่ได้จากการประชุมวางแผนพัฒนาตำบลที่ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น มีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของตำบลมากกว่า แผนพัฒนาตำบลที่มักจะทำกันในกลุ่มของข้าราชการ หรือผู้ที่เป็นคณะทำงานจัดทำไม่กี่คน ทำให้มองเห็นชัดเจนว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนจะสามารถตอบสนองและแก้ปัญหของชุมชนได้ดีกว่าวิธีการจัดทำแผนแบบเดิมที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

คิสิณ กุศลสถาปนา . รูปแบบขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนชาวจังหวัดสงขลาพึงประสงค์ : ศึกษาความต้องการของประชาชนในการปกครองตนเอง โดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2541. 187 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาพบว่า : กลุ่มตัวอย่างเสนอว่าปัจจัยที่ควรใช้ในการพิจารณาความพร้อมของจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด คือ เจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และ พิจารณาจากรายได้ของท้องถิ่น สำหรับ

จังหวัดสงขลานั้นมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านการเมืองและการบริหาร ในด้านเศรษฐกิจ ในด้านสังคม และใน
ด้านเจตนารมณ์ทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะพิสูจน์ว่าจังหวัดสงขลาพร้อมแล้วที่จะปกครองตนเองโดย
วิธีการเลือกตัวแทนของตนขึ้นเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อทำหน้าที่บริหารงานบ้านเมือง โดยยึดหลักการบริหารโดยชาว
สงขลา ของชาวสงขลา เพื่อชาวสงขลา โดยคาดหวังว่าการปกครองตนเองโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็น
หนทางนำไปสู่ความเป็น “สงขลาคนดีประชาคม” ได้ในที่สุด

ผู้วิจัยเสนอให้ประชาชนร่วมมือกันสร้างชุมชนในระดับที่เล็กให้เข้มแข็ง ด้วยวิธีการที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อ
รักษาวินัยเดิมที่เคยเข้มแข็งให้กลับมาเข้มแข็งขึ้น เพื่อว่าชุมชนที่เข้มแข็งจะนำไปสู่ความเป็นสังคมที่เข้มแข็ง และเมื่อ
สังคมเข้มแข็งจะมีพลังในการต่อรองกับระบบเศรษฐกิจและระบบการเมืองในระดับสูงที่เข้มแข็งกว่า และเมื่อทุกระบบย่อย
ในระบบใหญ่ที่เรียกว่าประเทศไทยเข้มแข็ง จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียม อย่างเป็นธรรม ภายใต้หลักการสิทธิ
มนุษยชน สิทธิชุมชน และภายใต้หลักการประชาธิปไตยสมบูรณ์ต่อไป

จ

**จักรกฤษณ์ นรนิติติกการ . ความสามารถในการเงินของเทศบาล : กรณีของเทศบาลนครกรุงเทพก่อน
การเปลี่ยนแปลงเป็นกรุงเทพมหานคร . เอกสารการศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2519 . 78 หน้า**

การศึกษาในหนังสือเล่มนี้เป็นการศึกษารายได้ของเทศบาลนครกรุงเทพในช่วงระยะเวลา ปี 2503-2514 ซึ่ง แบ่ง
เนื้อหาของหนังสือเป็น 4 บท คือ (1) ความสามารถในการเงินของเทศบาล : กรณีของเทศบาลนครกรุงเทพก่อนการ
เปลี่ยนแปลงเป็นกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีการอธิบายในเรื่อง หลักการเกี่ยวกับภาษี (Tax revenue) หลักการเกี่ยวกับ
รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tax revenue) ประเภทของรายรับ โครงสร้างรายได้ของเทศบาลนครกรุงเทพ (2) ภาษี
เทศบาล:ลักษณะการเก็บและปัญหา โดยอธิบายภาษีประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษี

การค้า ภาษีป้าย ภาษีรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน ภาษีเครื่องดื่ม ภาษีการพนัน อากรกรมสรรพ อากรการฆ่าสัตว์ ภาษีการส่งข้าวออกนอกประเทศ (3) รายได้ที่มีใช้ภาษีและปัญหาในการจัดเก็บ ในเรื่อง ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต , รายได้จากทรัพย์สิน สาธารณูปโภค เทศพาณิชย์ และกิจกรรมเบ็ดเตล็ด , รายได้จากเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินสะสม และเงินบริจาค (4) สรุปและข้อเสนอแนะ

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ . เทศบาลนครกรุงเทพกับการพัฒนาในช่วง พ.ศ. 2503-2514 วิเคราะห์นโยบายและการดำเนินงานจากการจัดงบประมาณ . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2518 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

จันทนา อึ้งชูศักดิ์ , ศันสนีย์ รัชกุล และ สุณี วงศ์คงคาเทพ (บรรณาธิการ) . การกระจายอำนาจกับความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขท้องถิ่น : แกระอวยประสบการณ์ทันตสาธารณสุข . กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข เอกสารวิชาการชุด “การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ” ฉบับที่ 5 , 2543 . 80 หน้า

บุคลากรสาธารณสุขทุกคนจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ ซึ่งมีผลทำให้ต้องทบทวนวิธีคิดและวิธีทำงานใหม่ให้สอดคล้องกับหลักการที่เปลี่ยนใหม่ จากการติดตามสถานการณ์ด้านสาธารณสุข หน่วยงานส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการร่วมแก้ปัญหาทันตสุขภาพของประชาชน เช่นบทบาทด้านการร่วมตัดสินใจและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดบริการหรือเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน หนังสือเล่มนี้มาจากการประชุมเวทีวิชาการเรื่อง “การกระจายอำนาจกับสุขภาพประชาชนไทย” โดยการรวบรวมประสบการณ์จากกรณีทันตสาธารณสุข เป็นกรณีศึกษา รวม 9 เรื่อง คือ

1. การแก้ปัญหาฟันตกกระในตำบลแม่สัน อำเภอน้ำพอง จังหวัดลำปาง โดย ลลนา ถาคำฟู , เฉลิมชัย วุฒิปิทยามงคล
2. การแก้ไขปัญหาฟันตกกระของหมู่บ้านแม่เติน : บ้านยากจนแห่งตำบลแม่ถอด โดย จุฑารัตน์ รัตมี เหลืองอ่อน
3. สามประสานเพื่อการดูแลสุขภาพ...บทเรียนอำเภอน้ำพอง โดย พลัฒ์พลึง ศุภมัย
4. องค์การบริหารส่วนตำบลกับการสนับสนุนงานทันตสาธารณสุข : บทเรียนจากบ้านแหลมชั้น จังหวัดภูเก็ต โดย อนุรักษ์ แซ่ลิ่ม
5. ฟันปลอมเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความร่วมมือขององค์กรส่วนท้องถิ่น และโรงพยาบาลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย กานดา มณีรัตน์ และคณะ
- 6.“เราจำเป็นต้องลงทุนเรื่องเด็ก” อบต. ชัยนาท อำเภอมะนัง โดย ประสพ วชาติมานนท์
7. การแก้ปัญหาทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน โดยกลุ่มแกนนำสตรี อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดย คณะทำงานโครงการฯ กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย
8. ประสบการณ์การแก้ปัญหาทันตสาธารณสุขระดับท้องถิ่น อบต.บ้านเสด็จ จังหวัดลำปาง โดย พัชรินทร์ เล็กสวัสดิ์ , บุญส่ง พิมสาร , ว่าที่ร้อยตรีอรุณศักดิ์ ปัญญาเย็น
9. สุขภาพดีตามวิถีชุมชน : การแก้ปัญหาฟันตกกระของกิ่งอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา โดย อุดม ปัญญาบุรี , อัจฉรา อินตะสุวรรณ

จากกรณีศึกษาทั้ง 9 กรณี จันทนา อึ้งชูศักดิ์ ได้สรุปไว้ในหัวข้อ “การกระจายอำนาจกับความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น : แกะรอยประสบการณ์ต้นตาสารณสุข “ โดยได้สรุปวิเคราะห์บทเรียนทั้ง 9 กรณี ใน 4 ประเด็น คือ

(1) รูปแบบการทำงานต้นตาสารณสุขร่วมกับองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชน : มี 3 ลักษณะ คือ ประชาชนหรือชุมชนเป็นผู้เปิดประเด็นปัญหาและนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา , บุคลากรสาธารณสุขเป็นผู้ริเริ่มหรือเสนอปัญหาต่อองค์กรชุมชน และทำให้เกิดความร่วมมือกันในการทำงานระดับท้องถิ่น , และ ชุมชนเป็นผู้พัฒนางานส่งเสริมสุขภาพเองอย่างเป็นอิสระ โดยบุคลากรสาธารณสุขมีส่วนร่วมน้อยมากในระยะเริ่มต้น แต่พัฒนาไปสู่ความร่วมมือกันมากที่สุดสรุปว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของ อบต.มี 4 ลักษณะ คือ การสนับสนุนงบประมาณ , เป็นผู้ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมตัดสินใจ , การเป็นตัวกลางในการระดมความร่วมมือ , เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านสุขภาพแก่ประชาชน

(2) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือกันทำงานในระดับท้องถิ่น : ตัวกฎหมาย ความร่วมเกิดจากการรับรู้ปัญหาคุณลักษณะบางประการของคนทำงานและการปรับเปลี่ยนวิธีคิด

(3) การบรรจุเป้าหมายด้านสุขภาพของการกระจายอำนาจ : แม้ไม่มีนโยบายกระจายอำนาจ กิจกรรมสุขภาพบางอย่างมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่แล้ว เมื่อมีนโยบายกระจายอำนาจได้มีส่วนช่วยเสริมให้ภาครัฐในท้องถิ่นต้องมียุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับชุมชนชัดเจนขึ้น

(4) บทเรียนที่พึงระมัดระวัง : ปัญหาการเมืองท้องถิ่น ต้องวางตัวไม่เข้าเป็นพวกใด ไม่ขัดแย้ง , การให้องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจในบางประเด็นที่มีผลประโยชน์มีโอกาสพบปัญหาเรื่องความไม่เป็นธรรม

จรัส สุวรรณมาลา . แนวทางการประกอบการพาณิชย์ ของราชการส่วนท้องถิ่น . สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . สิงหาคม 2538 . 113 หน้า (เอกสารการวิจัย สตร.สป. 09/2537)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจสภาพปัญหาการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย และพัฒนาแนวทางการประกอบการเชิงพาณิชย์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในอนาคต โดยเน้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นเทศบาลเป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินกิจกรรมเชิงพาณิชย์ของเทศบาลในประเทศไทยมาจากสาเหตุร่วมกัน 4 ประการ คือ

1. การบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพของท้องถิ่น การขาดประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับปัญหาหลัก ๆ คือ (1) การเก็บค่าบริการได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย (2) การกำหนดอัตราค่าบริการไว้ต่ำเกินไปจนไม่คุ้มกับต้นทุนการดำเนินงาน (3) บริการคุณภาพต่ำ ไม่สามารถแข่งขันในระบบตลาดได้ บางกรณีไม่มีคู่แข่ง ก็มักพบว่าประชาชนผู้ใช้บริการมีทัศนคติในทางลบต่อคุณภาพของการให้บริการ และเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการไม่ยินดีที่จะจ่ายค่าบริการให้แก่เทศบาล (4) ต้นทุนการดำเนินงานสูงเกินปกติ (5) ลักษณะการบริหารงานที่ล้าสมัย ตายตัว ยึดระเบียบวิธีการปฏิบัติงานเหมือนส่วนกลาง ทำให้เทศบาลต่าง ๆ ไม่สามารถปรับโครงสร้างองค์การ และกลยุทธ์การดำเนินงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพได้ (6) ขาดความคิดริเริ่ม และขาดประสบการณ์ของผู้บริหารท้องถิ่น

2. การผูกขาดของรัฐวิสาหกิจระดับชาติ ซึ่งนอกจากจะทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการในชุมชนแล้ว ยังทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปร่วมลงทุนกับรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยธุรกิจเอกชนเพื่อจัดบริการดังกล่าว และมีส่วนแบ่งจากรายได้หรือผลกำไรของกิจกรรมได้อีกด้วย

3. การควบคุมเชิงบริหารของรัฐบาลระดับชาติในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน

การคลัง การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารงานของเทศบาล การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าบริการ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ทำให้เทศบาลขาดความคล่องตัวในการปรับกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

4. การขาดเงินลงทุน กิจกรรมที่เป็นบริการพื้นฐานของท้องถิ่นหลายประเภทมักใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ในขณะที่มีต้นทุนการดำเนินงานต่อหน่วยค่อนข้างสูง เทศบาลส่วนใหญ่ไม่สามารถริเริ่มกิจกรรมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเหล่านี้ได้ เพราะขาดเงินลงทุน เทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการกู้เงินมาลงทุน เพราะขาดแหล่งเงินกู้ มีศักยภาพในการใช้หนี้ต่ำ รัฐบาลระดับชาติไม่มีนโยบายที่จะค้ำประกันเงินกู้หรือพันธบัตรของเทศบาล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีบริการสาธารณะหลายประเภทที่ควรส่งเสริมให้เทศบาล (ท้องถิ่นอื่น ๆ) ดำเนินการในระบบเก็บค่าบริการในอนาคต ในจำนวนนี้มีกิจกรรมที่เทศบาลส่วนใหญ่มีความพร้อมสูง 8 กิจกรรม คือ (1) การเก็บขนและทำลายขยะมูลฝอย (2) การบำบัดน้ำเสีย (3) สถานที่รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน (4) ศูนย์การแพทย์และอนามัยชุมชน (5) สถานธนาภิบาล (6) โรงฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ (7) บริการที่จอดรถ โรงเก็บรถ บริการลากรถ และทำลายซากรถยนต์ (8) สถานสาธารณะ สระว่ายน้ำ ศูนย์การพัฒนาสุขภาพ

ในอนาคตเมื่อเทศบาลมีความพร้อมเพ อาจเลือกดำเนินกิจกรรมในระบบเก็บค่าบริการได้อีก 5 กิจกรรม คือ (1) ตลาดสด/แผงลอย (2) การพัฒนาย่านการค้าและอุตสาหกรรมใหม่ (3) ระบบการขนส่งมวลชน (4) การให้คำปรึกษาด้านการออกแบบและก่อสร้างอาคาร (5) บริการจัดหางาน

การจัดบริการของเทศบาล ผู้วิจัยเสนอให้เทศบาลมีทางเลือกดำเนินการได้ 3 วิธี คือ

1. เทศบาลดำเนินการเองแบบครบวงจร และเก็บค่าบริการจากประชาชนผู้รับบริการ
2. เทศบาลใช้วิธีจ้าง (Contracting out) เอกชน ให้เป็นผู้จัดบริการ โดยเทศบาลเป็นผู้จ่ายค่าจ้างแก่เอกชนที่เป็น Contractor ในขณะเดียวกันเทศบาลก็เก็บค่าบริการจากประชาชนผู้รับบริการ การ Contracting out นี้ เทศบาลอาจให้อำนาจแก่บริษัทหรือองค์การที่มารับจ้าง (Contractor) เป็นผู้เก็บเงินค่าบริการจากผู้ใช้บริการ ตามอัตราค่าบริการที่เทศบาลกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ Contractor มีรายได้จากค่าบริการที่อนุญาตให้จัดเก็บต่ำกว่าต้นทุนการให้บริการ เทศบาลก็อาจจ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจนคุ้มทุนก็ได้ หรืออาจสนับสนุนโดยการลงทุนซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ก่อสร้างอาคาร ฯลฯ ให้แก่ Contractor เพื่อช่วยลดต้นทุนก็ได้

3. เทศบาลตั้งบริษัทร่วมทุน (Joint venture / corporatization) ในกรณีนี้เทศบาลอาจร่วมทุนกับเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจดำเนินการจัดบริการแบบครบวงจร และเก็บค่าบริการจากประชาชนก็ได้ โดยอาจใช้นโยบายเก็บค่าบริการในอัตราเดียว (Single price policy) หรือนโยบายหลายอัตรา (Multiple price policy) ตามกลุ่มผู้ใช้บริการ

จรัส สุวรรณมาลา . ปฏิรูประบบการคลังไทย : กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) , พฤศจิกายน 2538 . 112 หน้า

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนมุ่งเสนอแนวความคิดและวิธีการเชิงรูปธรรมเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการคลังของประเทศไทย เพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นภายใต้กรอบความคิดของการปฏิรูปทางการเมืองและการบริหารประเทศที่มีการจัดแบ่งหน้าที่กันใหม่ระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลระดับชาติ กับองค์กรของรัฐในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นเสียใหม่ ให้หน่วยปฏิบัติงานระดับล่างและประชาชนผู้รับบริการมีอำนาจจัดบริการสาธารณะของชุมชนและภูมิภาคให้มากที่สุด

เนื้อหาของหนังสือ มี 3 บท บทแรก เป็นการทบทวนประสบการณ์ แนวความคิดพื้นฐานของการกระจายอำนาจ และการกระจายอำนาจที่ผ่านมาของไทย บทที่สอง สู่มติใหม่ของการกระจายอำนาจ ในเรื่องเป้าหมายและกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงผ่าน ภารกิจของรัฐบาลระดับชาติและท้องถิ่น และ โครงสร้างของหน่วยราชการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค บทที่ 3 ระบบการคลังเพื่อการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย เป้าหมาย , 10 กลยุทธ์การกระจายอำนาจทางการคลัง , การพัฒนาระบบเงินอุดหนุนจังหวัดและหน่วยการปกครองท้องถิ่น , การพัฒนาระบบภาษีร่วม (Revenue Sharing Taxes) , การปรับปรุงระบบงบประมาณของรัฐบาลระดับชาติ , การพัฒนาระบบงบประมาณจังหวัด , การพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น , การพัฒนาระบบงบประมาณของหน่วยการปกครองท้องถิ่น , “ยกเครื่อง” ระบบการบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่น , การนำระบบการบริหารงานคลังสมัยใหม่ (Hybrid Financing) , การพัฒนาระบบการควบคุม และประเมินผล , การพัฒนาระบบอื่น ๆ

จรัส สุวรรณมาลา . เงินอุดหนุนท้องถิ่น ระบบงบประมาณเพื่อการกระจายอำนาจทางการคลัง : ประสบการณ์นานาชาติ และ แนวทางการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นเพื่อการกระจายอำนาจในประเทศไทย . มุลนิธิเอเชีย , มกราคม 2539 . 86 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นประเทศต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็น “แม่บท” ของการปกครองท้องถิ่น เพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ (1) ทำการสำรวจระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นในต่างประเทศจำนวน 5 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน และ ฝรั่งเศส (2) ทำการศึกษาข้อดีข้อเสียของระบบเงินอุดหนุนในประเทศไทยในปัจจุบัน (3) พัฒนาแนวคิดในการวางระบบเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจในประเทศไทย

สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นของไทยนั้น ผลการศึกษาผู้วิจัยให้ข้อสรุปไว้ว่า ระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นที่พึงปรารถนาควรมีคุณสมบัติหลัก ๆ 4 ประการ คือ (1) ระบบเงินอุดหนุนควรมีลักษณะเชิงบูรณาการในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ (Area-Integrated-Program Budgeting) โดยมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดและท้องถิ่นเป็นเครื่องชี้นำ (2) ระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นควรสามารถช่วยลดช่องว่างทางการคลังทั้งในด้านรายได้และรายจ่ายอย่างมีคุณภาพ (3) ระบบเงินอุดหนุนควรสามารถช่วยให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีความคล่องตัวและมีเสถียรภาพทางการคลังสูง (4) ระบบเงินอุดหนุนที่เน้นการควบคุมทางการคลังโดยวิธีการประเมินผลงาน (Performance audit) เป็นหลัก

ผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลใช้ระบบเงินอุดหนุนหลายประเภทร่วมกัน โดยหลักการแล้ว รัฐบาลควรพัฒนาระบบการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้มีรายได้จากภาษีร่วมในสัดส่วนที่สูงพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับล่างนั้น ควรจะให้รายได้จากภาษีร่วมและรายได้อื่น ๆ ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ในท้องถิ่นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของรายจ่ายประจำสำหรับจัดบริการสาธารณะพื้นฐานของท้องถิ่น สำหรับเงินอุดหนุนที่ผ่านระบบงบประมาณประจำปี ประเภท block grants และ specific/project grants นั้น ควรมีสัดส่วนน้อยกว่าเงินอุดหนุนประเภท Revenue sharing (เพื่อป้องกันมิให้ท้องถิ่นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนประเภทนี้จากรัฐบาลมากเกินไป) และควรใช้เงินอุดหนุนประเภทนี้เป็นเครื่องมือสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการจัดบริการสาธารณะพื้นฐานระหว่างชุมชนในภูมิภาคต่าง ๆ หรืออาจใช้เป็นเครื่องมือในกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมใด ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น ไม่ให้เพื่อเป็นรายได้หลักในการดำเนินกิจกรรมขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น

**จรัส สุวรรณมาลา . ศักยภาพทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล . กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมและ
บุตร จำกัด , ธันวาคม 2541 . 117 หน้า (เอกสารวิจัย)**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักที่จะทำการประเมินขีดสมรรถนะและโอกาสในทางการคลังของ อบต. โดยเน้นหนัก
ในด้านการวางแผน การบริหารรายได้ และรายจ่ายเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่ อบต. มีจุดแข็ง และจุดอ่อนในเรื่อง
ดังกล่าวอย่างไร และมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาอย่างไร โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษา อบต. 4 แห่ง คือ อบต.บางพลี
ใหญ่ (อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ) อบต.เทพารักษ์ (อ.เมือง จ.สมุทรปราการ) อบต.ธนู (อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา)
อบต.ท่าเยี่ยม (อ.สากเหล็ก จ.พิจิตร)

ผู้วิจัยได้ประเมินศักยภาพทางการคลังของ อบต. 6 ด้าน คือ (1) ด้านรายได้และเสถียรภาพทางการคลัง (2) ด้าน
ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (3) ด้านการวางแผน (4) ด้านการประมาณการรายได้ของ อบต. (5) ด้านการ
จัดทำงบประมาณ (6) ด้านการบัญชี การควบคุมและการตรวจสอบทางการเงิน จากการศึกษาพบว่า อบต. ยังขาด
สมรรถภาพทางด้านการบริหารการเงินการคลังอยู่มาก การส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการบริหารการเงินการคลังของ อบต.
เป็นเรื่องเร่งด่วน เนื่องจากปัจจัยด้านการคลังเป็นตัวแปรพื้นฐานของการปกครองตนเองของท้องถิ่น ถ้าหาก อบต. มี
รายได้เพียงเล็กน้อย หรือพึ่งพารายได้จากแหล่งที่ไม่แน่นอน หรือบริหารงานอย่างไม่โปร่งใส หรือมีการะบายจ่ายประจำที่
ไม่จำเป็นในสัดส่วนที่สูง ก็อาจทำให้การปกครองตนเองของ อบต.ขาดประสิทธิภาพ และอาจไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะ
ยาว

การพัฒนาขีดสมรรถนะด้านการคลังของ อบต. นั้น จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการเงินการ
คลังและด้านอื่น ๆ ประกอบกัน ทั้งนี้เพราะส่วนหนึ่งของปัญหาทางการเงินการคลังมีสาเหตุมาจากตัวแปรเชิงโครงสร้าง
การบริหารงาน และอีกส่วนหนึ่งมาจากตัวบุคคล ระบบ และพฤติกรรมการบริหารงานด้านการเงินการคลังโดยตรง โดย
ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านการเงินการคลังของ อบต. 4 ประการ คือ

1. การปรับปรุงขนาด (Size) ที่เหมาะสมของ อบต. โดยส่งเสริมให้ อบต.ที่มีพื้นที่น้อยเกินความเหมาะสมไป
รวมตัวกับ อบต. เทศบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียง เพื่อให้มีจำนวนประชากรและพื้นที่
มากเพียงพอ

2. การส่งเสริมการพัฒนารายได้ ในเรื่องของการพัฒนาระบบภาษีทรัพย์สิน , ส่งเสริมให้ อบต.จัดเก็บภาษีของ
ถิ่นของตนเอง , ส่งเสริมให้ อบต. ดำเนินกิจกรรมในระบบเก็บค่าบริการให้มากขึ้น , เร่งดำเนินการโอนรายได้ตาม
กฎหมายให้แก่ อบต.

3. การส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพด้านรายจ่าย โดย (1) การลดการควบคุม อบต.ด้านโครงสร้างและการ
บริหารจัดการ (2) การส่งเสริมให้ อบต.ดำเนินกิจกรรมร่วมกับ “องค์กรภายนอก” และการจ้างเหมาเอกชนจัดบริการแทน
การดำเนินการเองแบบครบวงจร (3) ส่งเสริมให้ อบต. ใช้ระบบงบประมาณแบบ Performance Budgeting (4) พัฒนา
ระบบการบริหารการเงิน การบัญชี และการตรวจสอบภายในให้ทันสมัยและไม่ซับซ้อน (5) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพใน
ด้านการวางแผนและการจัดทำงบประมาณ

4. การปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนจากรัฐบาลใหม่ โดยระบบเงินอุดหนุนควรมีลักษณะ ดังนี้ (1) เป็นระบบเงิน
อุดหนุนที่จะช่วยลดความแตกต่าง หรือสร้างความเท่าเทียมในทางการคลังระหว่าง อบต. ต่าง ๆ (2) เป็นระบบที่โปร่งใส มี
หลักเกณฑ์ที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ (3) เป็นระบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ระดับหนึ่ง
ว่าในปีต่อ ๆ ไป (3 ปี) อบต. หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลประมาณเท่าใด เพื่อให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรัส สุวรรณมาลา . รัฐบาล-ท้องถิ่น ใครควรจัดบริการสาธารณะ . กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ธันวาคม 2542 . 166 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้มาจากการงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐบาลระดับชาติ ภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อสำรวจการจัดสรรงบประมาณและการเลือกดำเนินกิจกรรมของหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดหนึ่ง ๆ และจัดทำข้อเสนอหลักเกณฑ์ในการจัดแบ่งภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะระหว่างหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ระบบการจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัดลงมามีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยการใช้จังหวัดเพชรบุรีเป็นพื้นที่ศึกษาในประเด็นการแปลงภารกิจตามกฎหมายเป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการหรือจัดบริการสาธารณะของหน่วยราชการแต่ละแห่งว่ามีความซ้ำซ้อนและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การศึกษาพบว่า ระบบการจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัดลงมามีแนวโน้มที่จะขาดประสิทธิภาพสูง เนื่องจากมีหน่วยจัดบริการประเภทต่าง ๆ จำนวนมากเกินไป และเกิดความซ้ำซ้อนในการจัดบริการ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง จะช่วยขจัดปัญหาการจัดบริการซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ปัญหาการมีจำนวนหน่วยจัดบริการมากเกินไป โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เพื่อจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะระหว่างองค์กรของรัฐในจังหวัด ดังนี้ (1) การกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (2) การกำหนดขนาดการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (3) การจำแนกหน่วยกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน
2. ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย 3 หลักการ คือ (1) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือได้ของระบบการปกครองท้องถิ่น (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมรับผิดชอบในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล (3) รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องความเท่าเทียม คุณภาพ และมาตรฐานของบริการสาธารณะ

จรัส สุวรรณมาลา . การปรับปรุงสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย . เสนอต่อสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย , ตุลาคม 2543 . 130 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ ภารกิจ โครงสร้างการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง กิจกรรมในรอบปีงบประมาณ รวมทั้งโอกาส ปัญหา อุปสรรค จุดอ่อนและจุดแข็งของสมาคมฯ ในบริบทของระบบการปกครองท้องถิ่นไทย และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงสมาคม

ผู้วิจัยได้เสนอปรับปรุงสมาคมสันนิบาตเทศบาลในเรื่องสถานภาพและบทบาท 6 ด้าน คือ (1) ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาล ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมฯ (2) ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ องค์กรชุมชน องค์กรภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ และองค์กรของรัฐทุกประเภท (3) ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลในประเทศไทย กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ (4) ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเมืองท้องถิ่นของเทศบาล (5) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ และการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล (6) เป็นองค์กรตัวแทนของเทศบาลทั่วประเทศ ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับเทศบาล รัฐสภา และองค์กรทางการเมืองในระดับชาติ ในเรื่อง

เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การออกกฎหมาย ระเบียบว่าด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับ แผนยุทธศาสตร์ โครงสร้างแผนงาน ระบบงบประมาณและระบบบัญชี ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการตรวจสอบ การประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน ของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

จรัส สุวรรณมาลา และคณะ . ระบบเงินโอนและเงินอุดหนุนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 228 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาระบบเงินโอนและเงินอุดหนุนท้องถิ่นของประเทศไทยขึ้น เพื่อให้เป็นกลไกหลักในการรักษาดุลการคลังทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ พร้อมกับให้เป็นกลไกสำหรับส่งเสริมวินัยทางการคลังของรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามหลักการของกฎหมายใหม่ และส่งเสริมประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความคงเส้นคงวา การคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และลดการใช้ดุลยพินิจส่วนบุคคลในกระบวนการบริหารจัดการเงินอุดหนุนท้องถิ่นในอนาคต ระบบเงินอุดหนุนใหม่ที่ผู้วิจัยเสนอ คือ

1. แบ่งระบบเงินอุดหนุนออกเป็น 3 ระบบ หลัก ๆ คือ เงินอุดหนุนทั่วไป (เพื่อลดความแตกต่างทางการคลังระหว่างท้องถิ่น) เงินอุดหนุนแบบ Sectoral block grant (เพื่อให้ท้องถิ่นจัดบริการบางประเภทแทนรัฐบาล) และเงินอุดหนุนเป็นรายโครงการ (เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ) , แบ่งกลุ่มบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบริการที่จ่ายจากเงินรายได้และเงินอุดหนุนทั่วไป และกลุ่มบริการที่จ่ายจากเงินอุดหนุน Sectoral block grant เพื่อให้ท้องถิ่นมีวินัยทางการคลัง โปร่งใส และส่งเสริมการพึ่งตัวเองทางการคลังในระยะยาว , กำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั้งสองประเภทให้มีความชัดเจนและบรรลุดัตุประสงค์ของการจัดสรรเงินอุดหนุนนั้น ๆ มากที่สุด

2. กำหนดให้มีหน่วยรับจัดสรรเงินอุดหนุนหลายประเภท เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายพิเศษ (เช่น คณะกรรมการจัดการศึกษาประจำเขตการศึกษา คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการจัดการลุ่มน้ำ ฯลฯ เป็นต้น) , ให้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนหลายระบบ เช่น การจัดสรรผ่านกรมการปกครอง (เงินอุดหนุนทั่วไป) การจัดสรรผ่านคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่) การจัดสรรผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมลพิษ) ฯลฯ เป็นต้น

4. พัฒนาระบบงบประมาณ ระบบบัญชีส่วนกลาง และบัญชีส่วนราชการ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ให้เป็นระบบงบประมาณแบบ result-base budget และมีการจัดทำกรอบการจัดสรรเงินงบประมาณล่วงหน้า 3 ปี พร้อมกับปรับระบบโครงสร้างบัญชีส่วนกลาง-บัญชีส่วนราชการให้เป็นแบบ Governmental Funding Classification (System) และปรับระบบการรับรู้รายได้-รายจ่ายในระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแบบ Accrual accounting basis

5. ให้มีการกำหนดกรอบการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป และเงินอุดหนุน Sectoral Block Grant สู่ท้องถิ่นไว้ในกรอบการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้า (Middle-term financial framework) ของสำนักงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบกรอบเงินอุดหนุนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี (แต่อนุมัติงบประมาณเงินอุดหนุนเป็นรายปี)

เนื้อหาของรายงานฉบับสมบูรณ์ นำเสนอ เป็น 9 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 แนวความคิดว่าด้วยระบบ

เงินโอนและเงินอุดหนุนสู่ท้องถิ่น บทที่ 3 การจัดแบ่งและการถ่ายโอนหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะ
ระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทที่ 4 เงินโอนสู่ท้องถิ่นเพื่อรักษาดุลการคลังแนวตั้ง บทที่ 5 เงิน
อุดหนุนทั่วไปเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางการคลังระหว่างท้องถิ่น บทที่ 6 เงินอุดหนุนท้องถิ่นแบบมีเงื่อนไข บทที่ 7
ระบบการบริหารจัดการเงินอุดหนุน บทที่ 8 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และระเบียบว่าด้วยระบบเงินโอนและเงินอุดหนุน
สู่ท้องถิ่น บทที่ 9 ก้าวต่อไปของระบบเงินโอนและเงินอุดหนุนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

**จรัส สุวรรณมาลา และคณะ . การพัฒนาคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . โครงการ
พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 181 หน้า (เอกสารวิจัย)**

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างหลักประกันด้านคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในประเทศไทยให้แก่ประชาชนผู้ใช้บริการ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยไม่มีหลักประกันคุณภาพบริการ
สาธารณะของท้องถิ่นที่ดีพอก็อาจทำให้การกระจายอำนาจไม่อาจบรรลุจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่ประชาชนได้รับบริการ
สาธารณะที่ดีขึ้น การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มีระบบมาตรฐานในการบริการสาธารณะเป็นการสร้างหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับบริการสาธารณะ
จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้กำหนดระบบมาตรฐานขั้นต่ำที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (1) ระบบมาตรฐานขั้นต่ำมี
ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบบริหารราชการแผ่นดิน และระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่น เนื่องจากระบบมาตรฐานขั้นต่ำ
ต้องใช้กลไกการบริหารราชการแผ่นดิน และเงินอุดหนุนท้องถิ่นเป็นมาตรการหลักในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฯ (2) ระบบมาตรฐานขั้นต่ำมีมาตรฐานด้านการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (3) ระบบมาตรฐานขั้นต่ำมี
ความยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถปรับใช้กับกลุ่มบริการและกิจกรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความต้องการของชุมชนและศักยภาพในการจัดบริการของท้องถิ่น (4) ระบบมาตรฐานขั้นต่ำ
ทำให้สิทธิแก่ชุมชนในการเลือกใช้หรือไม่ใช้มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดขึ้น

ระบบมาตรฐานขั้นต่ำที่การศึกษาวิจัย ได้เสนอไว้ มีดังนี้

1. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการบริหารจัดการ กิจกรรมสภาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน: การจัด
องค์การบริหาร , การวางแผนยุทธศาสตร์ , การบริหารงานคลัง , การบริหารงานบุคคล , กิจกรรมสภาท้องถิ่น
2. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการผังเมืองและการควบคุมอาคาร: การบังคับใช้มาตรฐานขั้นต่ำ , เกณฑ์มาตรฐาน
ขั้นต่ำด้านการกระบวนการดำเนินการ , เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านผลการดำเนินการ
3. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชน: การบังคับใช้มาตรฐานขั้นต่ำ ,
มาตรฐานขั้นต่ำด้านการกระบวนการดำเนินงาน , มาตรฐานขั้นต่ำด้านผลการดำเนินงาน
4. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม: การจัดการ
ทรัพยากรน้ำ , การจัดการทรัพยากรดิน , การจัดการทรัพยากรป่าไม้ , การจัดการทรัพยากรธรณี , การจัดการโบราณสถาน
โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ , การจัดการระบบระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม บำบัดน้ำเสีย เก็บขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะ
มูลฝอย , การเฝ้าระวัง ตรวจสอบควบคุมแหล่งมลพิษ เหตุอันตราย เหตุเดือดร้อนรำคาญ และการรักษาความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของชุมชน

5. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการส่งเสริมอาชีพ การลงทุน การจ้างงาน การท่องเที่ยวและรายได้ของประชาชน : การฝึกอาชีพที่ต้องมีใบรับรองทางวิชาชีพ , การส่งเสริมการจ้างงาน การคุ้มครอง และการส่งเสริมการแรงงาน , การส่งเสริมผลผลิตเพื่อการส่งออก , การดำเนินกิจการเงินทุนส่งเสริมอาชีพ
6. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านสังคมสงเคราะห์และบริการชุมชน : การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส , การประกันสุขภาพ , การเคหะสำหรับผู้มีรายได้น้อย
7. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชน : การรักษาความสงบเรียบร้อยและการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน , การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย , การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค
8. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการศึกษา : มาตรฐานด้านการกำกับดูแล , มาตรฐานด้านกระบวนการปฏิบัติงาน , มาตรฐานด้านผลงาน
9. ระบบมาตรฐานขั้นต่ำด้านการสาธารณสุข อนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล : มาตรฐานด้านการกำกับดูแล , มาตรฐานด้านกระบวนการปฏิบัติงาน , มาตรฐานด้านผลงาน
10. การบริหารระบบมาตรฐานบริการสาธารณะขั้นต่ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
11. ระบบมาตรฐานบริการเพื่อความเป็นเลิศ

จรัส สุวรรณมาลา และคณะ . คู่มือการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 253 หน้า

ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการพัฒนารายได้ท้องถิ่น เป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ค้นหา “โอกาส” ในการพัฒนารายได้ : โอกาสในการพัฒนารายได้คืออะไร , จะค้นหาโอกาสในการพัฒนารายได้อย่างไร และ เทคนิคการวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนารายได้

ขั้นที่ 2 กำหนดทางเลือกและมาตรการการพัฒนารายได้ : การจัดตั้งทีมพัฒนารายได้ของท้องถิ่นควรประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง และ กำหนดทางเลือกในการพัฒนารายได้

ขั้นที่ 3 จัดทำเอกสารข้อเสนอการพัฒนารายได้ : ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนารายได้ มี 6 ส่วน คือ เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนารายได้ การวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนารายได้ ทางเลือกค่าใช้จ่ายและเป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ และขั้นตอนในการดำเนินงานของการพัฒนารายได้

ขั้นที่ 4 “ผลักดัน” ให้ผ่านกระบวนการการตัดสินใจทางการเมือง : ข้อเสนอในการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายให้ผ่านกระบวนการทางการเมืองว่าบทบาทของผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายควรจะเป็นอย่างไร เพื่อให้ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาไยได้นั้น สามารถผ่านความเห็นชอบของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 แปลงมาตรการเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติการ : กรณีศึกษาของการพัฒนารายได้

ขั้นที่ 6 ประเมินผล และ ปรับปรุงระบบปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จรัส สุวรรณมาลา . ระบบงบประมาณและระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 226 หน้า

การศึกษาได้ชี้ว่าระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่มีข้อด้อย ดังนี้ (1) การจัดทำงบประมาณขาดการพิจารณาในเชิงเหตุผล (rational budget) (2) การบริหารงบประมาณมักจะขาดประสิทธิภาพในแง่ของการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด (cost effectiveness) (3) การเสนอโครงการมีความซ้ำซ้อนและยากต่อการประสานงาน การเสนองบประมาณรายจ่ายในรูปของโครงการและจัดสรรตามหมวดรายจ่ายทำให้ไม่สามารถเห็นภาพการจัดบริการของหน่วยงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน (4) ขบวนการกำหนดเงินงบประมาณเปิดโอกาสให้หน่วยปฏิบัติงานเข้ามาต่อรองหรือเกี้ยวข้องในการกำหนดนโยบายการคลังและงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถรักษาวินัยทางการคลังไว้ เพราะฝ่ายบริหารขาดข้อมูลในการประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดบริการประจำ (5) ระบบงบประมาณไม่เอื้ออำนวยต่อการกระจายอำนาจ เพราะไม่ทราบต้นทุนกิจกรรมที่อยู่ในรูปของเสียและต้นทุนทางอ้อม ทำให้การร่วมกันตัดสินใจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐบาลในเรื่องการจัดแบ่งภารกิจ รายได้ เงินโอน และเงินอุดหนุนสู่ท้องถิ่น ภายใต้ระบบกระจายอำนาจใหม่เป็นไปได้ยาก

การพัฒนาระบบงบประมาณสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะทำให้ระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ (1) เป็นระบบงบประมาณที่เน้นการรักษาวินัยทางการคลังของท้องถิ่นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (2) เป็นระบบงบประมาณที่ส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณลงสู่กิจกรรมตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน และประสิทธิผลการดำเนินงาน (3) เป็นระบบงบประมาณที่ส่งเสริมหน่วยปฏิบัติการให้ใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อผู้ให้บริการ โปร่งใส และตรวจสอบได้ตลอดเวลา (4) เป็นระบบงบประมาณที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการงบประมาณทุกขั้นตอน

ระบบงบประมาณใหม่ ผู้วิจัยเสนอให้มีองค์ประกอบหลัก ๆ 7 ด้าน คือ (1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) โครงสร้างแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) แผนการเงินระยะปานกลาง-3ปี (4) ระบบงบประมาณประจำปีแบบ Result-Based Budget (5) ระบบปฏิบัติการที่มีโครงสร้างการบริหารแนวราบ ขนาดกระทัดรัด กระจายอำนาจสู่หน่วยปฏิบัติการย่อย และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (6) ระบบบัญชี-การบริหารการเงิน-การพัสดุ แบบพึ่งรับพึ่งจ่าย (Accrual accounting) (7) ระบบรายงานการเงิน-ผลการดำเนินงานแบบ Flexible-Budget และการวิเคราะห์ความแปรปรวนของต้นทุนและผลการดำเนินงาน (Cost-output-variance analysis)

จุมพล หนิมพานิช สมคิด พรหมจ้อย และ รสลิน ศิริยะพันธุ์ . การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นช่วง พ.ศ. 2535 – 3539. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2541 . (งานวิจัย)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการกระจายอำนาจของรัฐบาลไปสู่ท้องถิ่นในช่วง พ.ศ. 2535-2539 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแผนการดำเนินงานและการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อศึกษาการสนองตอบของหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และเพื่อศึกษาข้อคิด ความเห็นของนักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประชาชนที่มีต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ในช่วง พ.ศ. 2535-2539 ผลการวิจัยพบว่า

1. ในการจัดทำแผนดำเนินงานและการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลนั้น หน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดทำแผนดำเนินงาน และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่ง โดยนักการเมืองส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลได้สร้างกลไกขึ้นมารับผิดชอบในการจัดทำแผน ต่อจากนั้นให้เป็นเรื่องของหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่เห็นว่า

หน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องพยายามให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา การแก้ปัญหาของตน มีอิสระในการตัดสินใจ รัฐบาลมีความพยายามในการดำเนินการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาล ประชาชนมีความเห็นว่า การดำเนินการของรัฐบาล เพื่อให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเป็นไปเพื่อการหาเสียงมากกว่า ความตั้งใจที่จะให้มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

สำหรับเรื่องของการเตรียมความพร้อม โดยทั่วไปรัฐบาลและกลไกรัฐ กระทรวงมหาดไทย ได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่ง นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นพ้องต้องกันว่า หน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น มีการเตรียมยกฐานะปรับปรุงองค์กรปกครองท้องถิ่น มีการเตรียมการเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่สอดคล้องกับกฎหมายแม่บทในรัฐธรรมนูญ

2. ในการตอบสนองของหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนมีความเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องนี้ คือ ส่วนใหญ่เห็นว่าหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องมีการตอบสนองในเรื่องของการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่ง และเห็นควรสนับสนุนการกระจายอำนาจอำนาจไปสู่ท้องถิ่นต่อไป สำหรับผลการตอบสนองการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรม รัฐบาลควรเร่งยกฐานะสภาตำบลเป็นนิติบุคคล ปรับปรุงกฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ความเห็นทั่วไป มีความเห็นว่า (1) หากจะให้การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นบรรลุผล ประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (2) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นควรกระจายทั้งอำนาจทางการเมืองและอำนาจการบริหาร

จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ . ระบบการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2541 . 157 หน้า (เอกสารวิจัย)

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของการกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี กับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาถึงผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

ผลการวิจัยพบว่า : มีความสอดคล้องกันของการกำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งตามวาระ 5 ปี กับการพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น ผู้วิจัยให้ข้อเสนอว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาและกำหนดฐานะของตำบล หมู่บ้านให้ชัดเจนว่าจะยังคงเป็นลักษณะการปกครองท้องถิ่นหรือเป็นลักษณะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นยังควรกำหนดบทบาทและฐานะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันมีหลายฐานะอันอาจทำให้เกิดความสับสนในการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียได้ ที่สำคัญคือควรทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเอาใจใส่ดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และปลูกฝังให้ประชาชนพิจารณาเลือกคนที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตนในระดับล่างโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ และคณะ . การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย : กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ . วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , 2545.

188 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น , ศึกษาการรับรู้ ทศนคติ ความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์กรปกครองท้องถิ่น , ศึกษาบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในการกำกับตรวจสอบองค์กรปกครองท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาท้องถิ่น-คณะผู้บริหารท้องถิ่น-พนักงานท้องถิ่น , ข้าราชการส่วนภูมิภาคที่มีบทบาทในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น , ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

ด้านบทบาทหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.9 เห็นว่าการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นขึ้นในเขตพื้นที่ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างในเขต อบต .เห็นว่าก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นในอัตราส่วนที่มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อบจ. เห็นว่าก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นในอัตราส่วนที่น้อยที่สุด

การรับรู้ของประชาชนต่อองค์กรและบุคลากรในองค์กรปกครองท้องถิ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะจากคณะผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการสูงสุดขององค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นกลุ่มบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยพบปะพูดคุยด้วยมากที่สุด ส่วนองค์กรปกครองท้องถิ่นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับรู้ทราบการจัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลนคร คือเป็นร้อยละ 65.9 และ 63.4 ตามลำดับ

ทัศนคติของประชาชนต่อองค์กรและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติกลาง ๆ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมีทัศนคติที่ดีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในสัดส่วนที่สูงที่สุด และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสัดส่วนที่สูงที่สุด และพบว่าประเภขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความพึงพอใจของประชาชนต่อองค์กรและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกกลุ่ม นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผลการทำงานของเทศบาลนครที่เป็นตัวอย่างที่ดีกว่าเทศบาลอื่นในละแวกใกล้เคียง เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเดียวกันในเขตพื้นที่ใกล้เคียง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในระดับพื้นฐาน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่มีส่วนร่วมทางการเมืองขั้นสูง เช่น การช่วยรณรงค์หาเสียง การสนับสนุนทางการเงินหรือสิ่งของแก่ผู้สมัครน้อยมากจนถึงไม่มีส่วนร่วมเลย สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมน้อยมาก โดยกลุ่มตัวอย่างกว่าร้อยละ 70 ไม่เคยมีส่วนร่วมเลย

บทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในการกำกับ ตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะผู้บริหารส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์หรือความร่วมมือในการประสานงานกับหน่วยราชการส่วนภูมิภาคทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารท้องถิ่น ที่มีภาวะผู้นำและเป็นผู้มีบารมีในท้องถิ่น ทำให้มีความสะดวกและง่ายในการประสานงานกับหน่วยราชการส่วนภูมิภาค (2) ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กร ที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีความคุ้นเคยในการยอมรับบทบาทของข้าราชการส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เห็นว่าหน่วยราชการส่วนภูมิภาคมีความสำคัญและมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของราชการ เนื่องจากบุคลากรของท้องถิ่นยังมีความอ่อนแอในด้านดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย แม้ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีทัศนคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่พิจารณาด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น หน่วยราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ควรที่จะมีมาตรการหรือกลไกที่จะทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนรับรู้ และส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับนโยบายแห่งรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 รวมทั้งพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่กำหนดแผน ขั้นตอน และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารกิจการของท้องถิ่นต่อไป

เจริญศรี พงษ์สิงห์ . แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 ,2544 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยกับแนวทางการบริหารการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนกรรมการบริหาร อบต . เห็นด้วยในด้านการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการบริหารงานงบประมาณ

๒

ชำนาญ ยวบูรณ์ . **การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางปกครองของกฎหมายไทย** . ในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายสง ยวบูรณ์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 31 มีนาคม 2503 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สงวนท้องถิ่น , 2503 . 251 หน้า

หนังสือที่ตีพิมพ์เรื่องในพิธีพระราชทานเพลิงศพ ของผู้เป็นบิดาของผู้เขียน พิมพ์จากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน ที่เขียนเน้นหนักไปในทางการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจตามกฎหมายปกครองของไทย ซึ่งเป็นหนังสือที่น่าสนใจมากสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาหลักการกระจายอำนาจ และ หลักการปกครองท้องถิ่นของไทย มีการแบ่งหนังสือเป็นภาคดังนี้

ภาค 1 หลักทั่วไป : กล่าวถึงสถานะทางภูมิศาสตร์และประวัติความเป็นมาของชนชาติไทย , การผันแปรจากการกระจายอำนาจไปสู่การรวมอำนาจ และ การรวมอำนาจไปสู่การกระจายอำนาจ , ความหมายของคำว่า “การรวมอำนาจ” และ “ การกระจายอำนาจ”

ภาค 2 ลักษณะของการรวมอำนาจปกครองตามกฎหมายไทยและความพยายามในการที่จะกระจายอำนาจ : กล่าวถึง ลักษณะการรวมอำนาจทางปกครองของกฎหมายไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 1800 ถึง พ.ศ. 2475 , ความพยายามในการที่จะดำเนินการปกครองไปสู่การกระจายอำนาจในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์(มูลเหตุแห่งการเริ่มทดลองการกระจายอำนาจ , วิธีการเริ่มแรกในการกระจายอำนาจ “กรรมการสุขาภิบาล”)

ภาค 3 การกระจายอำนาจทางปกครอง : กล่าวถึงเรื่อง มูลเหตุและที่มาของการกระจายอำนาจ , การเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย , ลักษณะกฎหมายปกครองของไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง(ลักษณะทั่วไปของกฎหมายปกครองไทย , ลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค , หลักการปกครองส่วนภูมิภาคของฝรั่งเศส , หลักการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย , ลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น) , การกระจายอำนาจปกครองตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476

ภาค 4 ความโน้มเอียงในการคืนเข้าสู่การรวมอำนาจในทางปกครอง

ชัยรัตน์ พัฒนเจริญ และคณะ . **การกระจายอำนาจการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบล** . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ พี.เอ็น.การพิมพ์ , ตุลาคม 2540 . 215 หน้า (รายงานการวิจัย)

ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ของหลักการและเจตนารมณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสาธารณสุขมูลฐาน มีความสอดคล้องตรงกันและนำไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชุมชน โดยชุมชน

เป็นผู้ตัดสินใจบริหารจัดการโดยชุมชนเอง ส่วนด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล และการสาธารณสุขมูลฐาน มีความแตกต่างกัน กล่าวคือองค์การบริหารส่วนตำบลมี พระราชบัญญัติรองรับเป็นองค์กรนิติบุคคลระดับตำบล แต่การสาธารณสุขมูลฐานเป็นองค์กรจัดตั้งระดับหมู่บ้าน ไม่มีกฎหมายรองรับ

ผลการศึกษาทัศนคติ วิสัยทัศน์ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารงานสาธารณสุข พบว่าสามารถกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล บริหารจัดการสาธารณสุขมูลฐานโดยอิสระได้เพียงบางกิจกรรมเท่านั้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความมั่นใจ ขาดความรู้และทักษะในกระบวนการบริหารจัดการสาธารณสุข แต่ในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนรับผิดชอบการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานสู่องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ 3 ประการ คือ (1) กระทรวงสาธารณสุขควรกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารงานสาธารณสุขในระดับตำบล ในด้านแนวทางและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้ชัดเจน โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการได้โดยอิสระ และในบางกิจกรรมให้อยู่ภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไปก่อน ทำการถ่ายโอนอำนาจในภายหลัง (2) กระทรวงสาธารณสุขควรทบทวนบทบาทหน้าที่โครงสร้าง ระบบงานสาธารณสุขตำบล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบการปกครองที่เปลี่ยนแปลงไป (3) ควรมีการศึกษาทดลองรูปแบบการบริหารจัดการสาธารณสุขมูลฐาน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในงานหรือกิจกรรมบริการสาธารณสุขมูลฐาน ที่มีแนวโน้มว่าจะดำเนินการได้ได้ในอนาคต

ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ และคณะ . การศึกษาและออกแบบศูนย์ปฏิบัติการระบบสารสนเทศด้านสาธารณสุขท้องถิ่น . กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย , มีนาคม 2539 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาวិเคราะห์เพื่อวางแผนและออกแบบศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลและระบบสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) ศึกษาความต้องการข่าวสารข้อมูลของระบบบริหารสาธารณสุขขั้นมูลฐาน และระบบบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานท้องถิ่นและส่วนกลาง (2) ออกแบบศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลและระบบสารสนเทศด้านสาธารณสุขของหน่วยงานระดับต่าง ๆ (3) เสนอนโยบายแนวทางการพัฒนาระบบงานอื่น ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ เพื่อออกแบบศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลและระบบสารสนเทศการบริหารงานสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน และระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดการวางแผนกลยุทธ์ระบบสารสนเทศ (SISP : Strategic Information System Planning) โดยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบผสมผสาน อันได้แก่ การวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจ การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ตรงต่อความต้องการอย่างสมบูรณ์และครอบคลุม

การศึกษาวิจัยและการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านสาธารณสุขท้องถิ่นควรมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านสาธารณสุขของท้องถิ่นควรต้องมีความสอดคล้องประสานกันระหว่างศูนย์ปฏิบัติการระบบสารสนเทศในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ (Computer-base Information System) ให้มีลักษณะเป็นระบบเครือข่ายแบบวงกว้าง (Wide Area Network : WAN) (2) ดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบภายใต้กรอบแนวคิดการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในระบบสารสนเทศด้านสาธารณสุขท้องถิ่น (3) การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการบุคคลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (4) การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช . งบประมาณจังหวัด . กรุงเทพฯ : บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด , ธันวาคม 2537 . 58 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเสนอให้มีการใช้มาตรการทางงบประมาณมาเป็นเครื่องมือของนโยบายการกระจายอำนาจ โดยชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างระหว่างเมืองหลวงกับเมืองและชนบททั่วประเทศนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดสรรงบประมาณ โดยถือเอาส่วนราชการระดับกรมเป็นฐานหลัก วิธีการงบประมาณนี้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของส่วนที่เป็นเมือง โดยประเทศไทยกลับกลายเป็นอาณาบริเวณของกรมแทนที่จังหวัดจะมีความเติบโต โดยการแทรกตัวลงไปในพื้นที่อย่างซ้ำซ้อนในแง่กิจกรรม ซึ่งทำให้เม็ดเงินไม่ได้ตกถึงท้องถิ่นอย่างที่ควรจะเป็น ผู้เขียนเสนอให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการงบประมาณเสียใหม่ ดดยเพิ่มให้จังหวัดมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ .ศ. 2502 อันจะก่อให้เกิดผลสะท้อนหลายด้านทั้งต่อโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง-การบริหาร และความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบท

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ปาริชาติ โชติยะ (บรรณาธิการ) . เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย . กรุงเทพฯ : บริษัทสุขุมและบุตร จำกัด , ธันวาคม 2538 . 280 หน้า .

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมงานวิจัย 5 เรื่อง เกี่ยวกับเทศบาล ที่สถาบันนโยบายศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนให้ทุนสนับสนุนในการวิจัย ประกอบด้วย (1) เทศบาลนครเชียงใหม่ โดย วรพทย์ มีมาก (2) เทศบาลเมืองพิษณุโลก โดย ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (3) เทศบาลนครนครสวรรค์ โดย สมรักษ์ รักษาทรัพย์ และ เขวณะ ไตรมาส (4) เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดย สนิท จรอนันต์ และ ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ (5) เทศบาลตำบลแสนสุข โดย ตระกูล มีชัย และ ภาวดี มหาพันธ์ นอกจากนี้ยังมีบทความอีก 2 บทความ คือ 1) การกระจายอำนาจที่ผิดพลาดซ้ำซากของมหาดไทยและนักการเมือง โดย อมร รักษาสัตย์ 2) เทศบาลยุคโลกาภิวัตน์ โดย ธเนศวร์ เจริญเมือง

ชลีพร เดชขำ . การปกครองท้องถิ่นประเทศสวีเดน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พิมพ์อักษร , สิงหาคม 2543 . 63 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียน เรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ. สารของหนังสือประกอบด้วย :- การปกครองท้องถิ่นประเทศสวีเดน ประวัติศาสตร์การปกครองท้องถิ่น วิวัฒนาการของส่วนท้องถิ่น การเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประชาธิปไตย การบริหารเทศบาล ภายใต้ภาวะวิกฤตทางการเงินช่วงทศวรรษ 1990 – การปรับปรุงการปกครองตนเองของท้องถิ่นให้ทันสมัย มาตรการของท้องถิ่นในการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ การเปรียบเทียบกับประเทศอื่น การปฏิรูปในศตวรรษที่ 21: เส้นทางสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่น หลักการปกครองตนเองของหน่วยบริหารระดับภูมิภาคและท้องถิ่นภายใต้สภาวะแห่งโลกาภิวัตน์ ความต้องการบริการและทรัพยากรการบริหาร เทศบาลในอนาคต :จะอยู่ภายใต้กลไกตลาดหรือไปสู่การปกครองตนเองแบบประชาธิปไตย

ชลลดา จิตติวัฒนพงศ์ . การกระจายอำนาจทางการศึกษา : ประสบการณ์ของประเทศญี่ปุ่นกับแนวทางสำหรับประเทศไทย . กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ , 2537 . 104 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบต้นฉบับเอกสารวิจัย

ชูศักดิ์ เทียงตรง . การบริหารการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2520 . 410 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนไม่ได้เขียนอธิบายการปกครองท้องถิ่นของไทยไว้ ดังนั้นเนื้อหาของหนังสือได้แบ่งเป็น 3 ภาค ภาคแรกเป็นแนวความคิดในหลักวิชาการการบริหารการปกครองท้องถิ่นทั่วไปและวิธีการศึกษาเปรียบเทียบ ภาคที่สองเป็นการศึกษารายประเทศซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเทศโดยยึดถือประเทศแม่บทหรือประเทศ “อาจารย์” เฉพาะกลุ่มประเทศซึ่งมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย 3 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา และประเทศที่เป็นลูกบทเฉพาะในภูมิภาคเอเชียอีก 3 ประเทศ คือ อินเดีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ภาคที่สามเป็นภาคผนวกได้รวมพระราชบัญญัติและกฎหมายที่สำคัญ ๆ

ชูวงศ์ ฉายะบุตร . การปกครองท้องถิ่นไทย . กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ธนศ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด , พิมพ์ครั้งที่ 2 , เมษายน 2539. 383 หน้า

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 11 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 หลักการและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น บทที่ 3 วิวัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย บทที่ 4 องค์การบริหารส่วนจังหวัด บทที่ 5 เทศบาล บทที่ 6 สุขาภิบาล บทที่ 7 สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล บทที่ 8 กรุงเทพมหานคร บทที่ 9 เมืองพัทยา บทที่ 10 การคลังท้องถิ่นไทย บทที่ 11 แนวโน้มการปกครองท้องถิ่นของไทยในอนาคต

ถึงแม้ว่าเนื้อหา และ ข้อมูล ในหลาย ๆ บทของหนังสือเล่มนี้จะเก่าและไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน แต่ถ้าผู้ที่ต้องการศึกษาพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นภายใต้กรอบแนวคิดของกระทรวงมหาดไทยแล้ว หนังสือเล่มนี้เหมาะที่จะศึกษาและค้นคว้า เพราะผู้เขียนคืออดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงมหาดไทย

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่ห้า เอกสารวิชาการ งานวิจัย และ บทความ

ณ

ณรงค์ สินสวัสดิ์ , จักรพันธุ์ วงษ์บุรณาวาทย์ . โครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลไทยตามความเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล . สิงหาคม 2536 . 72 หน้า (เอกสารวิจัย)

สรุปผลการศึกษาวิจัย ได้ให้ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบของเทศบาล โครงสร้างของเทศบาล กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารเทศบาล ดังนี้

คุณสมบัติสมาชิกสภาเทศบาล เพิ่มคุณสมบัติเป็นมัธยมตอนต้นหรือเทียบเท่า โดยมีบทเฉพาะกาลว่า ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมาก่อนให้สมัครเป็นสมาชิกสภาเทศบาลได้แม้ไม่จบมัธยมต้น

จำนวนสมาชิกสภาเทศบาล เทศบาลเมือง อาจไม่จำเป็นต้องมี ส.ท. 18 คน อาจมีน้อยกว่า หรือ มากกว่า ก็ได้ การกำหนดจำนวนสมาชิกควรใช้จำนวนประชากรเป็นเกณฑ์ โดยเทศบาลเมืองขนาดใหญ่ประชากรเกิน 100,000 คน ให้มี ส.ท. เพิ่มขึ้นทุก ๆ จำนวนประชากรที่เพิ่มครบ 10,000 คน จากฐาน 100,000 คน เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองขนาดเล็ก หากประชากรระหว่าง 50,000-100,000 คน มี ส.ท. 18 คน หากมีประชากรน้อยกว่า 50,000 คน ก็ลดจำนวน ส.ท. ลง 1 คน ในจำนวนประชากรที่น้อยกว่าทุก 5,000 คน

จำนวนคณะเทศมนตรี คณะเทศมนตรี 3 คน เป็นอย่างน้อยน่าจะเหมาะสมแล้ว หากจะเพิ่มจำนวนเทศมนตรีควร มีข้อกำหนดผูกพันกับจำนวน ส.ท. และต้องพิจารณารายได้ของแต่ละเทศบาลประกอบด้วย

วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล ควรจะมีวาระ 4 ปี เพราะจะทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และสอดคล้องกับการเมืองระดับชาติ

จำนวนวาระของการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ควรกำหนดไว้ที่ 2 วาระติดต่อกัน ถ้าจะเป็นสมัยที่ 3 ควรเว้นว่างให้ผู้อื่นเป็น 1 สมัยก่อน ประชาชนจะเกิดความเปรียบเทียบกับ และลดแนวโน้มที่จะคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของเทศบาล

วิธีการเลือกนายกเทศมนตรี ควรทดลองใช้วิธีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง 4 ปี แล้วให้ประชาชนลงประชามติว่าจะใช้แบบใด ซึ่งประชาชนก็อาจจะเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี เพิ่มอำนาจนายกเทศมนตรีในการปฏิบัติโดยไม่ต้องขออนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย โดยเพิ่มอำนาจด้านการเงิน การคลัง การบริหารงานบุคคล และการบังคับใช้กฎหมาย แยกอำนาจระหว่างนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาล กำหนดขอบเขตของอำนาจนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาลให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงการจะต้องตีความว่าอำนาจส่วนใดเป็นของนายกเทศมนตรี / เป็นของปลัดเทศบาล

ณภัทร น้อยน้ำใส และ อุปลักษณ์ โพธิ์นิษฐ์ . สภาพปัจจุบันของการทิ้ง การกำจัดมูลฝอย และผลกระทบจากการกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบของเทศบาลนครนครราชสีมา . 2541 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทิ้ง การจัดเก็บและการขนถ่ายมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา และบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับปริมาณมูลฝอย องค์ประกอบของมูลฝอย และแหล่งที่มาของมูลฝอย เพื่อศึกษาถึงลักษณะสมบัติของน้ำชะมูลฝอย (Leachate) จากบ่อสังเคราะห์ และเป็นการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบ (Sanitary landfill) ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณภาพชีวิต ผลการวิจัยพบว่า :-

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนผู้มีรายได้น้อย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามโครงการอาสาพัฒนาเทศบาล

(อพท.) อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 , มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากมูลฝอย แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามโครงการ อพท. อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 , มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 , มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากมูลฝอย แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียง อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามโครงการ อพท. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียง อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 , มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตราย และผลกระทบจากมูลฝอย แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียงอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเทศบาล (ชุมชนผู้มีรายได้น้อย และชุมชน อพท.) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 , มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากมูลฝอย แตกต่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ข้างเคียง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ปริมาณมูลฝอยในเขตเทศบาลนครนครราชสีมาวันละประมาณ 195 ตัน อัตราการผลิตมูลฝอยเฉลี่ย 0.9 กิโลกรัม/คน/วัน เทศบาลสามารถเก็บขนได้วันละประมาณร้อยละ 83 และอีกประมาณ ร้อยละ 13 จะถูกคัดแยกนำกลับมาใช้ใหม่ ระบบรวบรวมมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นแบบมูลฝอยผสมรวมอยู่ในภาชนะรองรับมูลฝอยถังเดียว ภาชนะสำหรับรองรับมูลฝอยมีแบบถังและภาชนะบรรจุตั้งอยู่บริเวณข้างถนน ตลาดสด และศูนย์การค้า สำหรับเขตชั้นในบางแห่งเทศบาลได้จัดทำโครงการให้ประชาชนแยกทิ้งมูลฝอยในระบบถังสามใบ มูลฝอยทั้งหมดจะถูกเก็บรวบรวมและขนไปกำจัดแบบฝังกลบวิธีชั่วคราว

พื้นที่กำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบตั้งอยู่ที่บ้านโคกหนองแห่น ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ประมาณ 289 ไร่ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ของพื้นที่กำจัดมูลฝอย พบว่าผลกระทบด้านกายภาพ ได้แก่ ที่ตั้ง และสภาพภูมิประเทศมีลักษณะทำลายทัศนียภาพ การฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง กลิ่นเหม็นจากการย่อยสลายของมูลฝอย การปนเปื้อนของน้ำชะมูลฝอยที่มีต่อแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน สภาพดินเป็นกรดและมีเชื้อโรค ผลกระทบด้านชีวภาพไม่มีนัยสำคัญเนื่องจากบริเวณพื้นที่ข้างเคียงไม่มีสัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตที่มีค่าทางเศรษฐกิจ ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และคุณภาพชีวิต ส่งผลกระทบทางลบต่อการตั้งถิ่นฐานของประชาชนบริเวณพื้นที่ข้างเคียง ด้านการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย เช่น กลิ่นเหม็น น้ำเสีย และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค

ด

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ . **เชียงใหม่ : เอกชนระดับภูมิภาค . เอกสารเพื่อการศึกษาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่น**
ลำดับ

ที่ 2 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , ธันวาคม 2536 . 23 หน้า

ผู้เขียนเป็นนักวิจัย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นนักวิชาการด้านผังเมือง ดังนั้นงานเขียนจึงเป็นการมองเชียงใหม่ในฐานะของนักผังเมือง ที่ชี้ให้เห็นว่าปัญหาของเมืองเชียงใหม่ ในเรื่องการจราจรติดขัด อากาศเสีย สาธารณูปโภคสาธารณูปการไม่เพียงพอต่อความต้องการ การใช้ที่ดินผิดประเภท น้ำเสีย การขยายตัวของชุมชนแออัด ที่ดินราคาแพงเกินความเป็นจริง ข้อขัดแย้งในการสร้างอาคารสูง ยาชน โสเภณี โรคเอดส์ ขยะไม่มีที่ทิ้ง การทำลาย ศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณ ปัญหาทั้งหมดเป็นผลพวงของนโยบายที่ผิดพลาดที่รวมความเจริญของภาคเหนือตอนบน ทั้งหมดไว้ในเมืองเชียงใหม่ ทำให้เมืองเชียงใหม่กำลังจำลองความผิดพลาดของกรุงเทพฯ มาไว้ที่เชียงใหม่ ซึ่งผู้เขียนเสนอ ให้แก้ไขโดย ลดความเป็นศูนย์กลางของเมืองเชียงใหม่ (ให้เหลือเพียงศูนย์กลางการท่องเที่ยว การศึกษา คำปลีก คำส่ง) ส่วนเรื่องอื่น ๆ เช่น ศูนย์กลางการเงินการคลัง และศูนย์ราชการ ควรอยู่ที่ลำปาง , เสนอให้กระจายรายได้ที่เป็นธรรม ลด จำนวนผู้อพยพเข้าเมืองเชียงใหม่ , มีการวางแผนเมืองเชียงใหม่ที่ดีคำนึงถึงวิถีธรรมชาติให้มาก , ควบคุมการใช้ประโยชน์ ที่ดินอย่างรัดกุม , ปรับปรุงโครงข่ายสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อควบคุมปัญหาต่าง ๆ เช่น ชิ่นภาชี การใช้โฟมและถุงพลาสติก ฯลฯ

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ . เครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . โครงการ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 199 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น (1) เครื่องชี้วัดการทำงาน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเมืองพัทยา มี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เครื่องชี้วัดประสิทธิผลทางนโยบาย หรือการวัดความทั่วถึงของการให้บริการสาธารณะ มี 10 ตัว กลุ่มสอง เครื่องชี้วัดด้านการจัดเก็บรายได้ มี 7 ตัว กลุ่ม สาม เครื่องชี้วัดด้านวินัยทางการคลัง มี 8 ตัว กลุ่มสี่ เครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของการให้บริการ มี 10 ตัว (2) ผลการ ประเมินเครื่องชี้วัดการทำงานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (3) เครื่องชี้วัดการทำงานขององค์กรบริหาร ส่วนจังหวัด มี 5 กลุ่ม กลุ่มแรก เครื่องชี้วัดประสิทธิผลทางนโยบาย มี 6 ตัว กลุ่มสอง เครื่องชี้วัดการจัดเก็บรายได้ มี 2 ตัว กลุ่มสาม เครื่องชี้วัดวินัยทางการคลัง มี 5 ตัว กลุ่มสี่ เครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการให้บริการ มี 1 ตัว กลุ่ม 5 เครื่องชี้วัด การเก็บค่าบริการคืนทุน

ส่วนที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การจัดสรรเงินอุดหนุนอิงกับเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน

ส่วนที่ 4 เครื่องวัดความเป็นเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ . ระบบข้อมูลการเงินการคลังท้องถิ่น . โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร
การเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544.
100หน้า**

ผู้วิจัยเสนอจัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลการเงินการคลังท้องถิ่น” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบการประมวลเก็บจากองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเรียกข้อมูลดูผ่านอินเทอร์เน็ต web site www.localgov.nesdb.go.th

**ดำรง วัฒนา และคณะ . การประเมินผลการฝึกอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) .
โครงการศึกษาวิจัย ทูสนับสนุนจาก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย , 2540. (เอกสารวิจัย)**

ประเด็นการศึกษา มี 2 ประเด็นคือ (1) การติดตามและประเมินสัมฤทธิ์ผล และผลการฝึกอบรม อบต. ที่
ดำเนินการช่วงปี 2538-2539 (2) การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมว่าสอดคล้องกับภารกิจของ อบต.
หรือไม่

การศึกษาพบว่า สัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพ อบต. มีระดับสูงปานกลาง สาเหตุที่สัมฤทธิ์
ผลของการฝึกอบรมไม่สูงมาก เนื่องมาจากข้อจำกัดของหน่วยงานจัดการโครงการฝึกอบรมที่มีทรัพยากรการบริหารน้อย
เมื่อเทียบกับปริมาณงานที่มาก ทั้งในรูปของปริมาณของคนกลุ่มเป้าหมาย และเป็นงานที่ต้องลงลึกในเนื้อหาการฝึกอบรม
และด้วยเวลาอันจำกัด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังขาดประสบการณ์เนื่องจาก อบต. เป็นรูปแบบการบริหารท้องถิ่นที่จัดตั้ง
ใหม่ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเรียนรู้งานใหม่ในเวลาอันจำกัด คณะที่ปรึกษาได้มีข้อเสนอในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
ตามความจำเป็นของการฝึกอบรม 3 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์การ ระดับกลุ่ม และระดับปัจเจกบุคคล ในด้านการบริหาร
โครงการ กรมการปกครองจำเป็นต้องปรับปรุงการบริหารการจัดการ ซึ่งมีทางเลือกหลายประการ ได้แก่ การจัดตั้งสถาบัน
เฉพาะการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น หรือการเสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยการฝึกอบรมของสำนักบริหารราชการส่วน
ตำบล (รศต.) หรือร่วมมือกับองค์กรภายนอก รศต. เช่น ที่ปรึกษาเอกชน สถาบันการศึกษา เป็นต้น สำหรับการศึกษาวิจัย
ต่อไป ควรวางระบบการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม รวมทั้งให้มีการวิจัยติดตามผล เพื่อ
นำผลการศึกษาในลักษณะที่ต่อเนื่องนี้ไปพัฒนาการจัดการฝึกอบรมต่อไป

**ดำรง วัฒนา . การประเมินกระบวนการบริหารจัดการในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล .
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2540 . (งานวิจัย)**

วัตถุประสงค์การประเมิน เพื่อประเมินกระบวนการบริหารจัดการและประสิทธิผลจากการดำเนินโครงการพัฒนา
ตำบล ปี 2540 ว่ามีส่วนสนับสนุนและเตรียมความพร้อมให้สภาตำบลและ อบต. อย่างไร และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทาง
ในการดำเนินงานในปีต่อไป เพื่อให้สภาตำบลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกบริหารจัดการที่
สอดคล้องกับนโยบายกระจายอำนาจ

การประเมินพบว่า กระบวนการบริหารจัดการในปี 2540 แม้ส่วนกลางจะขยายกรอบโครงการโดยเพิ่มด้านการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาระหว่างสภาตำบลและ อบต. . และด้านการพัฒนาองค์กร
ท้องถิ่นและบุคลากรท้องถิ่น แต่ประชาชนในตำบลยังให้ความสำคัญด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ โดยเฉพาะการ
สร้างถนนและแหล่งน้ำ และเน้นหลักการความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ
ค่อนข้างมาก แม้ว่าจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและติดตามความก้าวหน้า และร่วมบำรุงรักษาโครงการที่จัดทำขึ้น

ค่อนข้างน้อย การประเมินประสิทธิผล พบว่า มีประสิทธิผลต่อการแก้ปัญหาของท้องถิ่น และประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากโครงการพัฒนาอาชีพ การประเมินผลกระทบ มีผลกระทบในเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม และเห็นว่าเป็นโครงการที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการในระดับจังหวัด โดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และการพัฒนาขีดความสามารถของสภาตำบลและ อบต . แต่มีผลน้อยมากต่อการพัฒนาโครงการระหว่างตำบล

ผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า (1) ในระดับกรอบนโยบาย รัฐบาลควรทบทวนข้อห้ามโครงการด้านกีฬา เนื่องจากประชาชนเห็นว่าเป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน และช่วยลดปัญหาเสพติดและพัฒนานุเคราะห์ของ อบต. ในด้านการวางแผน การจัดระบบงาน และ ระบบงบประมาณ นอกเหนือจากการทำโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (2) ในการวางแผนและการปฏิบัติงาน จังหวัดและอำเภอควรปรับปรุงแผนพัฒนาตำบลที่วางไว้ก่อนการยกฐานะจากสภาตำบลเป็น อบต. ควรปรับปรุงระบบและวิธีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ และควรมีช่างด้านเทคนิคเพื่อสนับสนุนการทำงานของสภาตำบลและ อบต.

ดำรง วัฒนา และคณะ . โครงการศึกษาเบื้องต้น เรื่อง ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น . สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย , เมษายน 2544 . 426 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและสำรวจความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี (Good Local Governance) เพื่อกำหนดตัวแบบที่เหมาะสมของระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นของไทย โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการจัดเวทีสังเคราะห์ข้อมูลใน 32 รูปแบบ ได้แก่ การจัดสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet conference) การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาการชั้นนำที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท้องถิ่น และการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนใจ

ในด้านการบริหารจัดการท้องถิ่น พบว่า การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่มุ่งแสวงหารัฐบาลประชาธิปไตยที่มุ่งกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น การเพิ่มบทบาทของภาคประชาสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ การใช้ระบบตลาดเสรีในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และการสร้างค่านิยมสากลในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมโลก เป็นบริบทที่สำคัญของระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น และต่อแนวคิดในเรื่องระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี (Good Local Governance) ซึ่งเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการในท้องถิ่นที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาสังคม ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการของท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบและตระหนักถึงการมีส่วนร่วม นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลในการให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้บริการได้อย่างเบ็ดเสร็จ ต่อเนื่อง เชื่อถือได้และมุ่งให้ประโยชน์แก่ประชาชนผ่านกลไกทางประชาสังคม

แนวคิดและความเคลื่อนไหวดังกล่าว ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ทั้งในด้านพัฒนาการทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงทิศทางการบริหารจัดการประเทศที่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินของไทยอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากการบริหารราชการแผ่นดินแบบรวมศูนย์อำนาจ สู่การบริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจ (Decentralizing Governance) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ยังให้ความสำคัญกับประเด็นการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยไม่ได้มองท้องถิ่นหรือสังคมแบบองค์รวม ทำให้ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นมีประเด็นปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายประการ อย่างไรก็ตาม

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และความพยายามในการสร้างระบบบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี จะยังคงมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นไทย โดยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาระบบบริหารจัดการท้องถิ่น ควบคู่กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ตัวแบบที่เหมาะสมของระบบบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี ประกอบด้วยเครือข่าย(Network) ความร่วมมือของภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชนและประชาสังคมต่าง ๆ ในท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ (Public Service) โดยแต่ละภาคส่วนจะมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันอย่างต่อเนื่อง มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence) มีความเชื่อใจกัน (Trust) และการใช้กฎเกณฑ์ที่มีอยู่ร่วมกันเพื่อการต่อรองและตกลงกัน ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองจะต้องมีโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ศักยภาพและขีดความสามารถ บุคลากร มาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรม ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการให้บริการสาธารณะในท้องถิ่นตามหลักบริหารจัดการที่ดีด้วย โดยรัฐบาลควรพัฒนานโยบายเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นของไทยไปสู่ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี และแก้ไขประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการกระจายอำนาจในปัจจุบัน

ประเด็นต่าง ๆ ที่ควรพิจารณา ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีทั้งในทางการเมือง ระบบราชการ และภาคธุรกิจ ที่สอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน การใช้กลไกของรัฐในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ข้าราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ภาคธุรกิจเอกชน ในฐานะผู้ประกอบการและผู้รับบริการสาธารณะ ประชาชนในท้องถิ่นในฐานะผู้เสียภาษีและรับประโยชน์จากบริการพื้นฐาน ฯลฯ เพื่อให้ทราบถึงทิศทาง แนวโน้มในการกระจายอำนาจและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่อาจมีผลกระทบกับตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือ และประสานประโยชน์ในกระบวนการกระจายอำนาจ การกำหนดนโยบายเร่งด่วนในกระบวนการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่น การพัฒนาระบบการกำกับดูแล เพื่อให้ท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ไปตามบทบาทหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด การแก้ไขความขัดแย้งของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันในการจัดบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ท้องถิ่นนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดีมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบอย่างแพร่หลาย การพัฒนารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมต่อความเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ไป การพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะ (Public service) ให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยอาจนำระบบมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานกลางของประเทศมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการจ้ดบริการของท้องถิ่น การติดตามประเมินผลแผนงาน โครงการที่ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพัฒนาระบบบริหารจัดการท้องถิ่น รวมทั้งโครงการนำร่องที่ได้ดำเนินการไป การสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นระหว่างมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น และนำไปสู่การศึกษาที่ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนใจการพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น และทำให้เกิดความเชื่อมโยงของเครือข่ายของกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสังคม เอกชน และประชาสังคม โดยประเด็นการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างและความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการ (Governance) การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการพัฒนากลไกภายในของท้องถิ่น และการสนับสนุนบทบาทของภาคประชาสังคมในระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น

**ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ . ผู้นำท้องถิ่นอีสานกับเครือข่ายความสัมพันธ์ กรณีศึกษาสมาชิกสภาเทศบาล
กรุงเทพ.**

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย , 2536 . 51 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

๒

เดช บุญนาค . การปกครองระบบเทศบาลของประเทศไทย พ.ศ. 2435-2458. (ผู้แปล : ภรณี กาญจนสุทธิ)

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2532 . 402 หน้า

ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในคำนำว่า “ ความพยายามที่จะเขียนประวัติการปกครองส่วนท้องถิ่นของสยามตั้งแต่ พ .ศ. 2435-2458 นี้มีจุดเริ่มต้นจากความปรารถนาที่จะสืบสาวเรื่องราวด้านที่สำคัญด้านหนึ่งของการปรับปรุงสยามประเทศให้ทันสมัย คือการก่อตั้ง การขยายตัว และความสำเร็จของกระทรวงมหาดไทยในสมัยที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดี..... สารสำคัญของหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยการศึกษาสำรวจ ลักษณะการปกครองหัวเมืองแต่โบราณของประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างค่อยเป็นค่อยไปในระหว่าง พ .ศ. 2413-2423 และการศึกษาสำรวจอย่างละเอียดในเรื่องการก่อตั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบรวมศูนย์ดังที่เรียกกันว่า “ระบบเทศบาล” ระหว่าง พ.ศ. 2435-2442 รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาให้รัดกุมยิ่งขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2442-2458”

ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างมากในการศึกษาการระบบ “เทศบาล” ของไทย และจะช่วยให้เข้าใจถึงวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการรวมศูนย์อำนาจในอดีต กับ การกระจายอำนาจในปัจจุบันได้

ตระกูล มีชัย . สภาพตำบล . กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุชมและบุตร จำกัด , ธันวาคม 2537 . 259 หน้า

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอพัฒนาการและวิวัฒนาการของการปกครองระดับตำบล นับตั้งแต่ คณะกรรมการตำบล ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ สภาพตำบลรูปแบบต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย สภาพตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดขึ้นครั้งแรกตาม กฎหมายระเบียบบริหารราชการตำบล

พ.ศ. 2499 ว่าแต่ละรูปแบบมีโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ปัญหาอุปสรรคอย่างไร การอธิบายเปรียบเทียบร่างกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลของพรรคการเมืองต่าง ๆ จนถึงที่มาของกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ในบทสรุปผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ว่าในอนาคตจะเกิดปัญหาความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการแย่งชิงอำนาจในตำบล และปัญหาการทุจริตในการบริหารงาน

ตระกูล มีชัย . การกระจายอำนาจ . กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี.เพรส จำกัด , ธันวาคม 2538 . 134 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมแนวความคิดของนักวิชาการไทย ช่วง ก่อนปี 2538 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยจัดหมวดหมู่เป็น 6 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 ความหมายและแนวคิดของการกระจายอำนาจ ส่วนที่ 2 แนวทางการกระจายอำนาจ ส่วนที่ 3 การกระจายอำนาจด้านการคลัง ส่วนที่ 4 การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น ส่วนที่ 5 การกระจายอำนาจกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนที่ 6 การกระจายอำนาจกับอนาคตการปกครองท้องถิ่นไทย

ตระกูล มีชัย . โครงการประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2544. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3,633 แห่ง ซึ่งมีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544 ผลการประเมินได้ข้อสรุป ดังนี้

1. ด้านการบริหารการเลือกตั้ง เป็นการดำเนินการโดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ถึง พ.ศ. 2541) เป็นกฎหมายในการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. . จากการประเมินพบว่า มีจุดอ่อนด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งระดับล่างสุด คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการจัดการเลือกตั้งมาก่อน จึงมีข้อผิดพลาดบางอย่างในการจัดการเลือกตั้ง

2. การกระทำผิดตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น ที่พบคือ ข้าราชการในพื้นที่ร่วมกับนักการเมืองระดับชาติใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีการจัดเลี้ยงอาหาร สุรา มีการใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มอิทธิพลกำหนด ผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุนญาติและพรรคพวกในลักษณะขอรับรองบังคับ หรือข่มขู่ให้ประชาชนลงคะแนนให้

3. การแทรกแซงทางการเมืองท้องถิ่นของนักการเมืองระดับชาติ มีการวางโครงข่ายการเมืองของนักการเมืองระดับชาติ กับการเมืองระดับ อบต. โดยประสานเชื่อมกับนักธุรกิจที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการรับเหมาก่อสร้าง ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์แฝงไว้ด้วยระบบอุปถัมภ์-อำนาจ-บารมี-ผลประโยชน์ทางการเมือง-ผลประโยชน์ทางการเงิน ทำให้การเมืองท้องถิ่นระดับ อบต. แปรสภาพไปสู่ “Money Local Politics”

4. ลักษณะการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. มีแนวโน้มการส่งผู้สมัครเป็นคณะ โดยการรวมทีมของหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อหวังผลการเข้าเป็นผู้บริหาร อบต. . แต่การหาเสียงเลือกตั้งยังไม่มีการเสนอแนวนโยบายการบริหาร อบต.

5. ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. และ บทบาทหน้าที่ของ อบต. ประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้น แต่ละหมู่บ้านผู้สมัครมีการแข่งขันและใช้กลยุทธ์ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้งมากขึ้น ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ อบต. .(ในฐานะองค์กรทางการเมือง)ว่าแตกต่าง

กับ สมาชิกสภา อบต.(องค์การฝ่ายสภา)อย่างไร ส่วนใหญ่ประชาชนเข้าใจว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. เป็นการเลือกบุคคลที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน และ ของตนเอง

6. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ อบต. พบว่าประชาชนต้องการให้ อบต.เข้าไปมีส่วนร่วมประชุมชี้แจงการดำเนินงานและรับฟังความเห็นของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ประชาชนต้องการตรวจสอบการทำงานโดยการถอดถอนผู้บริหาร อบต. แต่ประชาชนยังไม่เข้าใจกระบวนการของการถอดถอน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ผู้วิจัยเสนอ 6 ประเด็น คือ (1) เห็นด้วยกับร่างกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ยกเว้นการบัญญัติให้ให้เลือกตั้งสมาชิกสภา อบต .เป็นเขต ๆ ละหนึ่งคน และให้หมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง (2) การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ควรเน้นการกระจายข่าวผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ส่วนเนื้อหาการประชาสัมพันธ์ ควรเน้นความเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ ของ อบต . (3) การเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง หรือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเป็นคณะ เป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมการเมืองท้องถิ่น (4) ข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับระบบความสัมพันธ์ระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับ อบต . รวมทั้งการปรับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้พิจารณาแยกบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และมีการปรับกฎหมายของ อบต . ให้ดำเนินกิจการร่วมกับประชาคมตำบล และ ประชาคมหมู่บ้าน (5) การเพิ่มบทบาทของสตรีใน อบต. ควรพิจารณากำหนดสัดส่วนของสมาชิกสภา อบต.ที่มี 2 คน นั้น ควรกำหนดให้เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน

ตระกูล มีชัย และ จุมพล หนีมพานิช . ผลการสำรวจสถานการณ์และพัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย (พ.ศ. 2435-2540) . โครงการ การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย (ส่วนแรก) เสนอต่อ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , มิถุนายน 2545, 155 หน้า . (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้แบ่งการศึกษาสถานการณ์และพัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย เป็น 5 ระยะ คือ (1) ช่วงปี 2435-2475 ทิศทางการปกครองท้องถิ่นก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง : การปฏิรูปการปกครองและการบริหารสมัยรัชกาลที่ 5 , การปกครองท้องถิ่นสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว , การปกครองท้องถิ่นสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว , การปกครองท้องถิ่นสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (2) ช่วงปี 2475-2516 การกระจายอำนาจยุคการปกครองอำมาตยาธิปไตย : การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปแบบของการจัดตั้งเทศบาล พ.ศ.2475-2494 , การจัดตั้งสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2495-2500 , ยุคมีดของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พ.ศ.2501-2516 (3) ช่วง 2517-2519 การกระจายอำนาจยุคการปกครองประชาธิปไตยแบ่งบาน : การออกกฎหมายตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาเป็นหน่วยการปกครองตนเอง , โครงการเงินผันกับการเพิ่มบทบาทสภาตำบล , การปรับปรุงการปกครองกรุงเทพมหานคร , การปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น (4) ช่วง 2521-2531 การกระจายอำนาจยุคการปกครองประชาธิปไตยครึ่งใบ : ยุครัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กับ ยุครัฐบาล พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ (5) ช่วง 2531-2540 การกระจายอำนาจยุคการกลับมาของการปกครองแบบประชาธิปไตย : แบ่งเป็นช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ช่วงการปฏิรูปการเมือง และช่วงย่างก้าวสู่ยุคการรับประกันหลักการปกครองตนเองของการปกครองท้องถิ่น

ตระกูล มีชัย . ประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย ช่วง พ.ศ. 2540-2544 . โครงการ ประเมินความกระจายอำนาจในประเทศไทย (ส่วนที่สอง) , วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบัน พระปกเกล้า , มิถุนายน 2545 . 123 หน้า (เอกสารวิจัย)

การประเมินผลการกระจายอำนาจช่วงระยะเวลา 4 ปี ผู้ประเมิน ได้ประเมินใน 4 ด้าน คือ การปรับปรุงโครงสร้าง และกฎหมายองค์กรส่วนท้องถิ่น , การกระจายอำนาจการเงิน การคลัง และงบประมาณ , การถ่ายโอนภารกิจบริการ สาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , การถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารงาน บุคคลส่วนท้องถิ่น

ประเด็นข้อพิจารณาปัญหาที่เกิดจากการกระจายอำนาจ ผู้ประเมินชี้ว่า มีแนวโน้มของความต้องการให้มีการปรับ โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่ฝ่ายสภาท้องถิ่นยังอ่อนแอ จึงต้องมีการ พัฒนาฝ่ายสภาท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น ปัญหาที่มีความขัดแย้งระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับ องค์การบริหารส่วนตำบล แพร่กระจายไปเกือบทุกแห่ง รวมทั้งการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเคลื่อนไหวที่ ต้องการให้คงไว้ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล ผู้ประเมินเสนอให้มีการจัดสรร อำนาจใหม่ในตำบลหมู่บ้าน โดยเสนอให้ปรับการปกครองหมู่บ้านให้มีลักษณะของการปกครองตนเองเพื่อคงไว้ซึ่งบทบาท ของผู้ใหญ่บ้านในอีกสถานะหนึ่งด้วยการแก้ไขกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ข้อเสนอจะเป็นการปรับอำนาจใหม่ใน ตำบล หมู่บ้าน และ ปรับแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านเป็นการปกครองตนเองอย่างแท้จริง

ก

ถาวร พงษ์พานิช . มุมมองของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษา : ศึกษา กรณีอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก . สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม , 2542 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยศึกษา 4 ประเด็น คือ สภาพข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไป ความรู้ความเข้าใจทางการศึกษา แนวคิดต่อการ จัดการศึกษาในปัจจุบัน และความต้องการและมุมมองทางการศึกษาในอนาคต การวิจัยพบว่า (1) คณะกรรมการ ส่วนมากวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพหลักทางการเกษตร (2) ความรู้ความเข้าใจทางการศึกษายังอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องจากพื้นฐานความรู้ในวิชาสามัญยังไม่สูงนัก (3) แนวคิดต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ต้องการให้นั้นวิชาชีพ มารยาทเรียบร้อย ช่วยเหลือตนเองได้ สถานที่เรียนควรมีในหมู่บ้านจนจบชั้นมัธยมศึกษา (4) ความต้องการและมุมมอง ทางการศึกษาในอนาคต ต้องการให้การศึกษานองความต้องการของชุมชน ชุมชนเป็นผู้กำหนดนโยบายทั้งในเรื่องของ การศึกษาและอื่น ๆ ส่วนครูผู้สอนหรือโรงเรียน เป็นผู้สอนนักเรียนในรายละเอียดเจาะลึก เนื้อหาวิชาควรนำ สภาพแวดล้อมใกล้ตัวมาเรียนรู้ ให้นักเรียนมีความรู้และความพอใจ ตลอดจนเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนและ รู้จักพัฒนาชุมชน และนำวัตถุดิบในชุมชนมาใช้ ต้องการให้เกิดความเข้มแข็งและความอบอุ่นในครอบครัว และเกิด ครอบครัวขยาย

ท

ทวิศิลป์ สืบวัฒนะ . การเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองมหาสารคาม พ.ศ. 2511-2528 . ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม สนับสนุนทุนวิจัย โดย มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา , 2529. (เอกสารวิจัย)

งานศึกษาวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่น ในเชิงประวัติศาสตร์ โดยผู้ศึกษาให้ความสำคัญต่อพัฒนาการของการเมืองท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในช่วงระยะยาวนาน นับตั้งแต่ระยะแรกในปี พ .ศ.2480 จนถึง พ.ศ.2528 ซึ่งเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารเทศบาลที่สำคัญ สาเหตุที่เลือกศึกษาเมืองมหาสารคาม เพราะมหาสารคามเป็นเมืองที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่ มหาสารคามอาจใช้เป็นกรณีที่จะอธิบายถึงปรากฏการณ์ของการเมืองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กไม่ต่างกันมากนักในพื้นที่อื่น ๆ ของภาคอีสาน

ข้อสรุปของการศึกษาชี้ว่า การเมืองท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (การเทศบาล) มีลักษณะของท้องถิ่นซึ่งยังคงรักษารูปแบบเดิม ๆ ไว้ ในหลายลักษณะ การแข่งขันทางการเมืองเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารเทศบาลเมืองมหาสารคาม ยังคงใช้รูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติมา ประชาชนยังเป็นผู้ที่ถูกกำหนด มิได้มีอำนาจในการต่อรองกับนักการเมืองท้องถิ่น ถึงแม้การเมืองท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (การเทศบาล) ยังคงรักษารูปแบบเดิมไว้อย่างมาก แต่ความเปลี่ยนแปลงตาม

รูปแบบการเมืองระดับชาติในหลายประการได้เริ่มปรากฏขึ้น อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิได้ส่งผลถึงอำนาจในการต่อรองของประชาชน

ทวิวงศ์ ศรีบุรี และคณะ . การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย กรณีศึกษา : ภาคกลาง. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , ธันวาคม 2544 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์ ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของการกระจายอำนาจในพื้นที่ภาคกลาง ในด้านโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ การบริหารจัดการ และการคลัง

การศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรหลักระดับจังหวัดที่มีความสำคัญมากตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันก่อนมีการเปลี่ยน นายก อบจ. จาก ผู้ว่าราชการจังหวัด มาเป็นมาจากสมาชิกสภา อบจ. ที่มาจากการเลือกตั้ง อบจ.เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจในพื้นที่จังหวัดสูง เมื่อมีการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดูและรับผิดชอบพื้นที่ระดับตำบล ทำให้ลักษณะการบริหารเริ่มเปลี่ยนไป โดยเฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และหน่วยงานกลางได้เริ่มโอนภารกิจต่าง ๆ ให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ผู้วิจัยสรุปผล ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในอดีตพื้นที่ที่ อบจ. รับผิดชอบในจังหวัดยกเว้นเขตเทศบาล , มีหน้าที่ในการร่วมบริหารจัดการระบบต่าง ๆ ภายในจังหวัด เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตดีขึ้น , ได้รับการพัฒนาเป็นเวลายาวนานทำให้มีบุคลากรและเครื่องมือที่ค่อนข้างพร้อมในการดำเนินโครงการต่าง ๆ , สามารถเสนอโครงการต่าง ๆ ผ่านทางจังหวัดเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล หรือสามารถใช้รายได้ของตนเองในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ , สามารถหารายได้ในลักษณะต่าง ๆ แต่เมื่อมี อบต. รับผิดชอบพื้นที่ต่าง ๆ ทำให้ อบจ. บางแห่ง ขาดรายได้ เพราะรายได้เป็นของ อบต.

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหลาย อบต.ที่ยังมีความใกล้ชิดกับ อบจ. เมื่อ อบต.มีปัญหาหรือไม่สามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์ เพราะไม่มีความรู้ ไม่มีบุคลากร ไม่มีเครื่องมือ ทำให้ อบต. ต้องขอความช่วยเหลือจาก อบจ. , อบต.ส่วนใหญ่คิดว่าตนเป็นเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ตำบลตามกฎหมาย หน่วยงานอื่นไม่สามารถเข้ามาจัดการใด ๆ ได้ , อบต.คาดว่าจะสามารถดำเนินโครงการตามที่กฎหมายกำหนดด้วยการจัดการภายใน อบต.เอง , อบต.คิดว่าตนเองสามารถใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าหน่วยงานอื่น ทำให้สามารถทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดีกว่า รวมทั้งสามารถเข้าไปช่วยเหลือประชาชนได้รวดเร็วกว่า เพราะอยู่ในพื้นที่ , ผู้บริหาร อบต.ส่วนใหญ่เป็นที่ยอมรับของประชาชนและคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการทำงานต้องมีการประชุมร่วมกับประชาคมในพื้นที่

ปัญหาที่ผู้วิจัยพบ คือ พื้นที่ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 2 อบต. ส่วนใหญ่แล้ว อบต. จะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่ง อบจ.ควรเข้ามาดำเนินการแทน ด้านการจัดทำแผนของ อบต. แทบไม่มีหน่วยงานใดเข้าร่วมในการพิจารณา หรือทำการบูรณาการโครงการต่าง ๆ ที่ อบต.เสนอร่วมกับ อบต.อื่น ทำให้แผนดำเนินโครงการไม่สอดคล้องกัน , ความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ อบจ. มีความสามารถในการดำเนินการมานาน ควรให้ อบจ. เป็นพี่เลี้ยง อบต.ภายในจังหวัด แทนส่วนกลาง , วิธปฏิบัติในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค อบจ.สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทดสอบวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้ อบจ. , อบต. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้ (1) ให้มีการประสานงานระหว่าง อบจ. อบต. เทศบาล (2) ให้มีการบูรณาการแผนการต่าง ๆ ที่จะพัฒนาในพื้นที่จังหวัด โดยให้ อบจ.

เป็นแกนนำในการดำเนินงานโดยความเห็นชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการประชาสัมพันธ์ถึงความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่าง อบจ. และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดประสบการณ์ อบจ.ต้องเป็นเสมือนพี่เลี้ยงที่ให้ความช่วยเหลือในส่วนที่ขาดแคลน (5) ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งโครงการขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

ทรงธรรม สอนิยะ . การถ่ายโอนงานของกรมประชาสัมพันธ์ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล . กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม , 2541 (เอกสารวิจัย)

การศึกษาได้ข้อสรุปว่า : กระบวนการถ่ายโอนงานบางลักษณะงานของกรมประชาสัมพันธ์ให้ อบต. ยังไม่มีผลในการปฏิบัติ จะต้องศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการถ่ายโอนงาน ตลอดจนการประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่สำคัญอยู่ที่ความพร้อมของ อบต. ในเรื่องของคุณภาพบุคลากร นับตั้งแต่ทัศนคติ ความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน อบต. . มาตรการที่พึงปฏิบัติในการถ่ายโอนงานมีทั้งมาตรการทางการบริหาร (เช่น กำหนดบทบาทหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงาน ปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติงาน) มาตรการทางกฎหมาย (เช่น ให้มีกฎหมายสวัสดิการสังคมกำหนดให้ชัดเจนของขอบเขตในการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น , กำหนดให้ท้องถิ่นแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งจัดเป็นรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมตามความริเริ่มของท้องถิ่นไว้ในกฎหมายสวัสดิการสังคม)

ธ

ธเนศวร์ เจริญเมือง . เปิดประเด็นการเลือกตั้งผู้ว่าฯ . เอกสารเพื่อการศึกษาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ลำดับที่ 3 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , มกราคม 2537 . 32 หน้า

หนังสือประกอบด้วย 2 บทความที่ถือว่าการเปิดประเด็นต่อสาธารณะให้มาพิจารณาว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งของกระทรวงมหาดไทยนั้น ควรที่จะมาจากการเลือกตั้งหรือไม่

บทความแรก เรื่อง บ้านเมืองจะพัฒนาหากผู้ว่า ฯ มาจากการเลือกตั้ง ผู้เขียนมีเหตุผลอธิบายคือ (1) เป็นการพัฒนาคุณภาพของคน เป็นการสร้างความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และเป็นการทำลายความคิดแบบเจ้าขุนมูลนาย (2) เป็นการสร้างระบบการศึกษาใหม่ ที่ประชาชนรู้จักคิด ทำให้ประชาชนรู้จักสนใจปัญหาของบ้านเมือง (3) คนดี ๆ จะลงมาสมัครเป็นผู้ว่า ฯ จะเกิดความตื่นตัวในหมู่ประชาชนครั้งใหญ่ (4) ประชาชนแต่ละจังหวัดจะสร้างระบบใหม่ด้วยการคอยติดตามการทำงานของผู้ว่า ฯ เลือกตั้ง (5) บ้านเมืองที่ประชาชนมีบทบาททางการเมือง สามารถผลักดันให้ผู้บริหารทำงานตามที่ประชาชนเรียกร้อง ทำให้ประชาชนยอมรับระบบการปกครองของประเทศไม่คิดแยกตั้งรัฐอิสระ

บทความที่ สอง เรื่อง ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ผู้เขียนเสนอ 9 ประเด็น คือ (1) เป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน (2) คนเห็นด้วยเนื่องจากเหตุผลด้านอารมณ์ความรู้สึกและเหตุผลทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมผสมผสานกัน (3) เกี่ยวพันกับนโยบายของพรรคการเมืองที่มักใช้ในการหาเสียง แต่เมื่อตั้งรัฐบาลกับไม่บรรจุนโยบายการเลือกตั้งผู้ว่าฯไว้ในนโยบายรัฐบาล (4) ด้านการบริหารที่รัฐบาลได้ฝ่ายเรียกร้องให้เลือกตั้งผู้ว่าฯ ว่ารัฐบาลไม่มีนโยบายนี้ (5) การโต้เถียงระหว่างผู้สนับสนุน และ ผู้คัดค้าน มักเป็นการเล่นคำพูดกัน (6) เกิดการเผชิญหน้าของทั้ง 2 ฝ่าย (7) ฝ่ายคัดค้านมักอ้างว่าจะกระทบกระเทือนสถาบันพระมหากษัตริย์ (8) จะเลือกเอาจังหวัดใดก่อนให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ขึ้นกับความตั้งใจจริงของรัฐบาล (9) การปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นทุกคนต้องช่วยกันคิด

ธเนศวร เจริญเมือง . ฉลองเชียงใหม่ 700 ปี เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง . เอกสารเพื่อการศึกษาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ลำดับที่ 9 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , มิถุนายน 2538 . 98 หน้า

หนังสือเล่มนี้รวมบทความที่เขียนขึ้นในโอกาสที่เมืองเชียงใหม่จะมีอายุครบ 700 ปี (12 เมษายน 2539) ได้นำเสนอบทความ 3 เรื่อง คือ (1) จากเกียวโตถึงเชียงใหม่ บทเรียนเพื่อการพัฒนาเมืองในสังคมไทย เป็นการศึกษาเปรียบเทียบฐานะทางการเมืองของเมืองเกียวโตซึ่งเพิ่งฉลองวาระครบรอบ 1200 ปี และฐานะทางการเมืองของเมืองเชียงใหม่ที่กำลังฉลองวาระครบรอบ 700 ปี (2) เชียงใหม่ 700 ปี ศึกษาเกี่ยวกับเมืองเชียงใหม่ (3) เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เป็นข้อเสนอที่ให้เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากคนเชียงใหม่

ธเนศวร เจริญเมือง . เชียงใหม่ 700 ปี : การฉลองวันเกิดเมือง การพัฒนาเมืองกับการปกครองท้องถิ่น . เอกสารชุดปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น ลำดับที่ 1 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , มกราคม 2539 . 47 หน้า

ผู้เขียนบทความต้องการจะอธิบายการปกครองเมืองเชียงใหม่จากประโยค 2 ประโยค คือ “เมืองคือกระจกสะท้อนสังคม ขณะเดียวกัน เมืองยังเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย ” “เมืองนั้นเป็นทั้งเหยื่อและคนร้ายในกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังเผชิญโดยมนุษย์เป็นผู้ก่อ” โดยเน้นที่อำนาจและระบบการจัดการเมือง (โดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่น) ว่ามีผลต่อการดำรงอยู่ของเมืองและการพัฒนาเมืองอย่างไร และในโอกาสที่เมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของประเทศมีอายุครบรอบ 700 ปี ซึ่งถือเป็นวาระสำคัญสำหรับเมือง ๆ หนึ่ง โดยบทความได้พิจารณาสาระสำคัญของการฉลองวันเกิดเมือง ว่าควรจะมีความสัมพันธ์อย่างไรกับระบบการจัดการเมืองและการพัฒนาปรับปรุงเมือง

ธเนศวร เจริญเมือง . 99 ปีของการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2539 . เอกสารชุดปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น ลำดับที่ 2 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , กุมภาพันธ์ 2539 . 28 หน้า

เป็นบทความสั้น ๆ ที่อธิบายวิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทยในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411-2543) สมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2543-2468) สมัยรัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468-2475) ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475-2539) รวม 99 ปี ผู้เขียนให้ข้อสรุปว่า 99 ปี ของการปกครองท้องถิ่นไทย พัฒนาการมีลักษณะบางประการและควบคุมจาก

เบื้องต้นเป็นหลัก มีลักษณะการปกครองแบบเมืองขึ้นและจำกัดอำนาจของท้องถิ่นมากกว่าการส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น และขาดการมีบทบาทสนองตอบอย่างคึกคักจากเบื้องล่าง การเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมยังเป็นแบบเชื่องช้า ขาดทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นที่จะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

ธนสาร เจริญเมือง . การปฏิรูปการเมือง กับ การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น . เอกสารชุดปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น ลำดับที่ 11 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , พุทธศักราช 2539 . 15 หน้า

เป็นบทความสั้น ๆ ที่ผู้เขียนสะท้อนประเด็นของการปฏิรูปทางการเมืองนับตั้งแต่ ปี 2537 กับ ประเด็นของการกระจายอำนาจในช่วงปี 2535-2536 ได้สะท้อนสถานะทางการเมืองไทยหลายประการ คือ (1) คู่ความขัดแย้งใหม่ของการเมืองไทยคือระหว่างระบบรัฐบาลแบบดั้งเดิม กับ ฝ่ายที่ต้องการปฏิรูปการเมือง (2) ประเด็นกระจายอำนาจ หลัง ปี 2539 เป็นการขัดแย้งระหว่าง อบจ. กับ อบต. (3) การปฏิรูปการเมืองที่ล่าช้าเพราะการปกครองท้องถิ่นไม่มีพลังมากพอที่จะผลักดันให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองได้

ธนสาร เจริญเมือง . 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 – 2540 . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ , 2540 . 351 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความของผู้เขียน 25 เรื่อง แล้วนำมาจัดเป็นกลุ่มเรื่อง จำแนกเป็น 4 ภาค ดังนี้

ภาคที่ 1 ทฤษฎีและแนวคิด ประกอบด้วย รัฐศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์ , ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น , รูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น , การศึกษาเรื่องการปกครองท้องถิ่นไทย

ภาคที่ 2 กำเนิด พัฒนาการ และ ปัญหาระดับโครงสร้าง ประกอบด้วย การปกครองท้องถิ่นไทยก่อนการปฏิรูปการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5 , 99 ปีของการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2539 , วงจรอุบาทว์ , เทศบาล , สุขาภิบาล , องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) , สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล , กรุงเทพมหานคร (กทม.) , เมืองพัทยา

ภาคที่ 3 นโยบายและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2475-2535 , นโยบายรัฐบาลด้านการปกครองท้องถิ่นของสังคมในระยะผ่าน , การปกครองท้องถิ่นกับปัญหาอุปสรรคในสังคมไทย : กรณีศึกษาประเพณีสงกรานต์ , การปกครองท้องถิ่นกับปัญหาการคลัง , การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. 2539 , ว่าด้วยประเด็นเลือกตั้งผู้ว่าฯ

ภาคที่ 4 การปกครองท้องถิ่นไทยในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย ลัทธิเลือกตั้งกับการปกครองท้องถิ่น , การกระจายอำนาจในสังคมไทย : ปมปัญหาและหัวข้อสำหรับการศึกษา , บทเรียนจากรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศตะวันตก , การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นกับการปฏิรูปการเมือง , กระแสท้องถิ่นกับกระแสโลกาภิวัตน์ , บทสรุป: 100 ปีของการปกครองท้องถิ่นไทย

ธนสาร เจริญเมือง (บรรณาธิการ) . เทศบาลในศตวรรษที่ 21 . เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง , มกราคม 2541 . 143 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นบันทึกการประชุมนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลกลุ่มภาคเหนือ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2540 วันที่ 10 ตุลาคม 2540 ณ บ้านสวนคันทรี่คลับ อ.เมือง ลำพูน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย (1) ปาฐกถา “สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของไทยปัจจุบัน ” โดย พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร (2) การอภิปรายเรื่อง “ทิศทางของ

เทศบาลภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่" ผู้อภิปรายคือ ถวิล ไพรสณฑ์ , วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล , วันชัย จงสุทธานิธิ (3)
เทศบาลในศตวรรษที่ 21 โดย ธเนศวร เจริญเมือง

ในเรื่องที่ (3) ธเนศวร เจริญเมือง ได้สรุปประเด็นสาระของการอภิปรายไว้ โดยสรุปว่าผู้อภิปรายมีความเห็น 5 ประเด็น คือ ก) ผู้บริหารเทศบาลส่วนใหญ่เป็นทาสกรรมกรปกครอง ยากที่จะหาใครต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของเทศบาล คิดแต่ผลประโยชน์ของตนเอง ข) ผู้นำของเทศบาลส่วนใหญ่ไม่เคยต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของเทศบาล ทำให้เทศบาลประสบปัญหาด้านโครงสร้างมานาน องค์การของเทศบาลตกอยู่ภายใต้นโยบายแบ่งแยกแล้วปกครอง (Divide and Rule Policy) ค) มีแนวโน้มที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะมีงบประมาณและอำนาจเพิ่มมากขึ้น เทียบกับเทศบาลซึ่งจะล้าหลังองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ในอนาคต ง) ทางออกของเทศบาลคือการจัดตั้งสมาคมใหม่ที่เป็นอิสระ ไม่ควรอาศัยสันนิบาตเทศบาลอีกต่อไป สมาชิกควรมีการรวมตัวกันและร่วมมือกันทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อผลักดันให้เทศบาลมีอำนาจและบทบาทมากขึ้นกว่าเดิม จ) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลก็คือ การกำหนดให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน เพื่อให้นโยบายการบริหารงานมีความชัดเจน เข้มแข็ง ไม่ต้องขอคะแนนจากสมาชิกสภาเทศบาล และสามารถบริหารงานให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบเดิม

ธนน อนุมานราชธน , จันทนา สุทธิจารี , ไพสิฐ พาณิชยกุล . แนวทางการจัดการความขัดแย้งเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดเชียงใหม่ . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2545 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของ อบต. ในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งจากการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ พื้นที่ที่ศึกษาได้แก่ลุ่มน้ำแม่วาง อำเภอแม่วาง และลุ่มน้ำแม่ตาช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า (1) ในภาพรวม ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของ อบต. ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจนัก ทั้งนี้เพราะขอบเขตและลักษณะของปัญหาวางขวาง สลับซับซ้อนเกินกว่าโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ อบต. ในปัจจุบันจะแก้ไขได้ (2) ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของแต่ละ อบต. แตกต่างกันไปเพราะบริบทแวดล้อมของแต่ละ อบต. ต่างกัน

ธนะจักร เอ็นบำรุง , จริญญา วงษ์พรหม , ทองทิพย์ สุนทรชัย . การศึกษาองค์กรชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาองค์กรชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น ในสภาวะปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการเนื่องจากมีปัจจัย เงื่อนไขหลายประการทั้งจากภายในและภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวชุมชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น แนวทางในการศึกษาจึงมุ่งสู่การหาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ต่อการเผชิญกับสภาวะต่าง ๆ ที่จะเข้ามากระทบต่อชุมชน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจต่อการเกิดขึ้น และขยายตัวของชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ตลอดจนความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ภายในชุมชน และระหว่างชุมชนกับองค์กรภายนอก โครงสร้างในชุมชน โครงสร้างและสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของชุมชนเพื่อประมวลความรู้เรื่ององค์กรชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยเลือกพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา 4 พื้นที่ ตามการแบ่งประเภทชุมชน ดังนั้น ชุมชนดั้งเดิมคือ ชุมชนโนนทัน 4 ชุมชนบ้านจัดสรรคือ ชุมชนสามเหลี่ยม 4 ชุมชนแออัดคือ ชุมชนโนนหนองวัด 2 และชุมชนมิตรภาพ(คุ้มโรงสี)

วิธีการศึกษา ใช้วิธีประเมินสภาวะชุมชนแบบเร่งด่วน (RRA) ครอบคลุมสภาพทั่วไปของชุมชน ประวัติชุมชนและองค์กรชุมชน นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักตามกรอบประเด็นคำถามที่สร้างขึ้น หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ขั้นต้นเพื่อทำกรอบประเด็นคำถามในการจัดประชุมกลุ่ม (focus group) และจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ทำงานระหว่างผู้นำองค์กรชุมชน 4 องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมหาแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนต่อไป

ผลการศึกษาชุมชนเป้าหมาย 4 ชุมชน พบว่า มีความแตกต่างกันในหลายประเด็น นอกเหนือจากความแตกต่างของความเป็นตัวแทนประเภทชุมชนที่เป็นเงื่อนไขของการเลือกศึกษาแล้ว ชุมชนทั้งสี่ยังมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจคือ ชุมชนโนนหนองวัด 2 ถึงแม้ลักษณะจะเป็นชุมชนแออัดเช่นเดียวกับชุมชนมิตรภาพ แต่ความแตกต่างของชุมชนโนนหนองวัด 2 อยู่ที่เป็นชุมชนที่มีข้อได้เปรียบในแง่ของความเหมาะสมของพื้นที่ที่สามารถทำกิจกรรมด้านอาชีพที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวชนบทได้ เช่น มีพื้นที่ทำกิจกรรมปลูกผักขาย มีที่นาอยู่ใกล้ชุมชน มีทรัพยากรและกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนมากทั้ง ๆ ที่หากดูผิวเผินแล้วประธานชุมชนมีบุคลิกภาพที่ไม่เข้มแข็งนัก ต่างจากชุมชนแออัดหลายชุมชนที่มีผู้นำชุมชนที่มีผู้นำเข้มแข็งแต่ไม่ค่อยมีทรัพยากรหรือกิจกรรมจากภายนอกเข้าไปสนับสนุน นอกจากนี้ ลักษณะอาชีพที่ไม่แน่นอนของชาวชุมชนยังเป็นปัจจัยเอื้อต่อการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เข้ามาในชุมชนด้วย ดังนั้นชุมชนโนนหนองวัด 2 จึงเป็นภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่า บุคลิกของผู้นำเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เอื้อให้ชุมชนเข้มแข็ง แต่ผู้นำเข้มแข็งไม่จำเป็นต้องนำชุมชนให้เข้มแข็งเสมอไป จะมีส่วนประกอบอื่นที่เอื้อให้ชุมชนได้เปรียบกว่าชุมชนอื่น คือ ความเหมาะสมของสถานที่และโอกาส

ชุมชนมิตรภาพ (คุ้มโรงสี) แม้จะผ่านการต่อสู้ในด้านที่อยู่อาศัย และการช่วยเหลือตัวเองในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคมามากแล้ว แต่ก็ยังเปรียบเสมือนกลุ่มคนใหม่ที่เพิ่งรวมเข้ามาเป็นคุ้มหนึ่งในชุมชนมิตรภาพ การรวมกลุ่มในการพัฒนาหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่มีอยู่ขณะนี้เป็นการเกาะเกี่ยวกันตามระบบเครือญาติซึ่งเกื้อกูลกันในวงเล็ก ๆ ทั้งนี้เนื่องจากเงื่อนไขทางด้านการประกอบอาชีพ ที่ต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อแก้ไขปัญหาครอบครัว เวลาในการทำงานจะต่างกัน เหล่านี้เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวชุมชนมิตรภาพ (คุ้มโรงสี) ไม่มีเวลานั่งคุยปรึกษาหาแนวทางในการพัฒนาชุมชน ทั้งที่หลายคนก็สนใจรวมกลุ่ม ในด้านประธานชุมชนถึงแม้จะเข้มแข็งเป็นผู้นำที่สามารถต่อทรัพยากรจากภายนอกเข้ามาได้เป็นอย่างดี แต่ก็ยังต้องการเวลาที่จะรวมกลุ่มและประสานกับชาวชุมชน (คุ้มโรงสี) ในด้านต่าง ๆ อีกระยะหนึ่ง

ชุมชนโนนทัน 4 เป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีการตั้งบ้านเรือนสืบทอดต่อกันเทียบเท่าอายุของเมืองขอนแก่น ความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ของชาวชุมชนจะมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท เช่น การเกาะเกี่ยวในระบบเครือญาติ ก็ยังมีให้เห็นอยู่ การเคารพนับถือผู้อาวุโส หรือแม้แต่การเกื้อกูลกันของคนที่อยู่บ้านใกล้เคียง ชุมชนนี้จึงต่างจากสองชุมชนแรกที่มีความสัมพันธ์ของชาวชุมชนจะอยู่ที่การร่วมต่อสู้เพื่อการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยและการทำมาหากิน ปัญหาของชาวชุมชนโนนทัน 4 จึงเป็นปัญหาของความขัดแย้ง เพราะสมาชิกในชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในด้านแนวคิดและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ชุมชนสามเหลี่ยม 4 ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายของผู้เข้ามาอยู่อาศัย มีทั้งคนที่มีฐานะดี ปากกลาง และจน ทำให้ความต้องการและศักยภาพในการประสานทรัพยากรภายนอกและการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน ชุมชนนี้เป็นชุมชนบ้านจัดสรร ซึ่งมีทั้งคอนโดมิเนียม หอพัก บ้านเช่า และบ้านเรือนของข้าราชการ ดังนั้นการรวมกลุ่มกันจึงขึ้นอยู่กับความต้องการและปัญหาของแต่ละครัวเรือน เนื่องจากมีความเป็นปัจเจกสูงกว่าสามชุมชนข้างต้น เช่น กิจกรรมการพัฒนา

อาชีพ หากมีทรัพยากรเข้ามา กลุ่มคนจนที่มีอาชีพไม่แน่นอน ก็สนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่ม แต่บ้านข้าราชการหรือผู้มีอาชีพมั่นคงแล้วก็ไม่สนใจ จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนจะมีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละครัวเรือน

สรุปแล้ว ชุมชนแต่ละแห่งต่างมีกระบวนการในการจัดการปัญหาและความขัดแย้งภายในและภายนอกที่ต่างกัน ตามเงื่อนไขและบริบทแต่ละชุมชน ในประเด็น (1) อายุการตั้งชุมชน ซึ่งสัมพันธ์กับ “คุณภาพความสัมพันธ์” ของสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ (2) บุคลิกลักษณะผู้นำชุมชนในการจัดการสถานการณ์ภายในและภายนอกชุมชน (3) การเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชน

จากผลการศึกษา นำไปสู่แนวทางการพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนตามข้อเสนอแนะนี้ (1) ควรมีกระบวนการสร้างจิตสำนึกร่วมของชุมชน โดยเน้นการพึ่งตนเองมากที่สุด (2) ควรพัฒนาภาวะผู้นำและระบบบริหารจัดการของชุมชนให้เหมาะสมสอดคล้องกับเงื่อนไขแต่ละชุมชน (3) ควรปรับปรุงบทบาทและวิธีการในการสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกจาก “การสั่งการ” หรือ “พี่เลี้ยง” มาเป็นเพื่อนคู่คิดที่ทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและองค์กรภายนอกอย่างเท่าเทียมกัน

ธำรง ทัดเทียม , สำเภา สมบูรณ์ และ คำออน คณะพัฒน . ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำองค์กรท้องถิ่นต่อความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เขตการศึกษา 10 . กระทรวงศึกษาธิการ , 2542 . (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาพบว่า : ผู้นำองค์กรท้องถิ่น เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสูงสุดคือภูมิปัญญาท้องถิ่นควรมีบทบาทในการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนในสถานศึกษา และสถานศึกษาสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองในด้านการจัดทำหลักสูตร , ความเห็นรองมา คือ องค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีบทบาทร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา นอกจากนั้น ผู้นำองค์กรท้องถิ่น เห็นความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น , ความเห็นรองมาคือ การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดคาบการสอนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

ธเนศ ต่วนชะเอม . การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลกับสุขาภิบาล พ.ศ. 2527 . สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , 2528 . 97 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ . การเมืองในระดับท้องถิ่น กับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย . สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2541 . (เอกสารวิจัย)

งานศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในพื้นที่เขตเมือง ซึ่งได้แก่ เทศบาลนครของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางการเมืองแบบเป็นทางการในระดับท้องถิ่น เน้นเทศบาล (2) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการในระดับท้องถิ่น เน้นการเมืองแบบไม่เป็นทางการที่เข้าไปสัมพันธ์กับเทศบาล และ (3) เพื่อศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเมืองแบบเป็นทางการ กับการเมืองแบบไม่เป็นทางการ โดยศึกษาวิจัยเทศบาลนครเชียงใหม่ และ เทศบาลนครนครสวรรค์

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า การปกครองท้องถิ่นของไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบทวิลักษณ์ อันเนื่องมาจากการที่ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญในท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการก่อตัวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการ ในขณะที่สถาบันการเมืองท้องถิ่นแบบเป็นทางการคือเทศบาลมีพัฒนาการล่าช้า

ผลการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับเทศบาลนครนครสวรรค์ทำให้เห็นได้ว่า เทศบาลนครเชียงใหม่มีสถานะเป็นเมือง “เอกนคร” ในขณะที่เทศบาลนครนครสวรรค์เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ การเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองในระดับที่แตกต่างกันนี้ ส่งผลให้การเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลทั้งสองมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นระบบเปิด เกิดมีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการใหม่ ๆ ขึ้นใหม่ในทุกช่วงทศวรรษ กลุ่มการเมืองท้องถิ่นใหม่ ๆ มีลักษณะเด่นคือเป็นกลุ่มผู้นำธุรกิจรุ่นใหม่ และเป็นกลุ่มฝักฝ่ายข้าราชการประจำ ซึ่งรวมตัวกันแบบเป็น “พันธมิตรทางการเมือง” แตกต่างจากการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครสวรรค์ ซึ่งยังคงเป็นระบบปิด และมีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มเดียวสามารถครองตำแหน่งบริหารเทศบาลนครสวรรค์ได้นานหลายสิบปี

หากพิจารณาด้วยทฤษฎีสถาบันทางการเมือง สภาพการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ จัดเป็น “การเสียสมดุลย์ของสถาบันทางการเมือง” ต่างจากเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งยังเป็นไปในแบบของ “การมีสมดุลย์ของสถาบันทางการเมือง” ลักษณะของการเมืองท้องถิ่นทั้งสองแบบ โดยเฉพาะแบบแรกเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในขณะที่แบบที่สอง มีข้อจำกัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน และยังคงมีความสับสนยุ่งยาก หากพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเกิดกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการที่จะก่อตัวเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันกับที่สถาบันการเมืองท้องถิ่นแบบเป็นทางการคือเทศบาลนั้น ยังคงมีพัฒนาการที่ล่าช้า และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม . การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2544. 49 หน้า

หนังสือเล่มนี้ได้เรียบเรียงอธิบายความเป็นมาของการแก้ไขกฎหมายเทศบาลใหม่ เพื่อให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง พร้อมทั้ง พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายที่แก้ไขกฎหมายเทศบาลให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

บรรณานุกรม และคณะ . โครงการวิจัยร่วมระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่น เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . DOLA & JICA , 2545 .

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยร่วมระหว่างนักวิชาการไทย และ ญี่ปุ่น นักวิชาการฝ่ายไทย คือ บรรณานุกรม , สมคิด เลิศไพฑูรย์ , จรัส สุวรรณมาลา , นิยม รัฐอมฤต , ปธาน สุวรรณมงคล , สรสิทธิ์ วชิรจักร นักวิชาการฝ่ายญี่ปุ่น

คือ มิชิโอะ มูรามาทสึ , โนบุกิ โมชิตะ , ยูทาเกะ คาทายามา , มาซาฮิซะ ฮายาชิ , เคนโกะ อากิซึกิ , ฟูมิโอะ นากาอิ
การศึกษา มี 4 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็น คณะผู้วิจัยมีข้อสรุปของการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยประเด็นนี้เพื่อประเมินความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการ
การจัดแบ่งชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย(เทศบาล กับ อบต .) ผลการศึกษาพบว่า หลักการและเหตุผล
ของการแบ่งชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งยังมีการควบคุมจากส่วนกลางในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับหลักการกระจาย
อำนาจ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจในการบริหารงานเพิ่มขึ้น หน่วยงานกลางได้แก่ คณะกรรมการกระจาย
อำนาจ กรมการปกครอง และ สำนักงบประมาณ ซึ่งรับผิดชอบในการตรวจสอบความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจและ
การจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะมีระบบข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภาพท้องถิ่นและความสามารถ
ด้านการคลังที่ทันสมัย ผู้วิจัยเสนอให้มีระบบการประเมินดัชนีผลิตภาพท้องถิ่นและดัชนีความแตกต่างทางการคลังเพื่อ
เป็นทางเลือกของส่วนกลางในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อบริหารงานระดับประเทศ

การศึกษา(กรณีจังหวัดชลบุรี)พบว่า ขนาดของท้องถิ่น(จำนวนผู้อยู่อาศัย) ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลิตภาพ
และความแตกต่างด้านการคลังของท้องถิ่น ขนาดของท้องถิ่นไม่ได้เป็นตัวพยากรณ์ผลผลิตและความแตกต่างด้านการ
คลังของท้องถิ่นที่ดี การวิจัยเสนอว่า ขนาดของเทศบาลและ อบต . ไม่ใช้การประเมินผลิตภาพและความแตกต่างด้าน
การคลังท้องถิ่นที่ดี เทศบาลและ อบต . ไม่ได้มีความแตกต่างในเรื่องระดับของผลิตภาพและความแตกต่างด้านการคลัง
โดยไม่ต้องคำนึงถึงการแบ่งชั้น ผลการวิจัยจึงปฏิเสธความเชื่อที่ว่า เทศบาลชั้นหนึ่งหรือชั้นสองที่มีขนาดใหญ่จะมีผลิต
ภาพและความแตกต่างด้านการคลังสูง

ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ (1) ระบบการแบ่งชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันควรยกเลิก (2)
กรณีที่หน่วยงานส่วนกลางซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบนโยบายการกระจายอำนาจและการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่น
ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีความแตกต่างทางด้านการคลังและดัชนีผลิตภาพท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควร
พัฒนาระบบ Digital Ranking เพื่อการจัดชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ข้อสรุป คือ (1) นโยบายรับ
บาลเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญในการสนับสนุนให้มีการร่วมมือกัน (2) การพัฒนาระบบประชาธิปไตยและการกระจาย
อำนาจการบริหาร จะส่งผลให้การพัฒนาการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหยุดชะงัก (3) การเมืองท้องถิ่นที่มีการแข่งขัน
ทางการเมืองอย่างรุนแรงในแนวทางที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เป็นปัจจัยทำให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการท้องถิ่นไม่
ประสบความสำเร็จ (4) ปัญหาจะเป็นกรณีตัวอย่างที่ดีให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ประสบผลสำเร็จ (5) การสร้างความตระหนักในเรื่องความรับผิดชอบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
โครงการ กรณีขยะ หน่วยงานราชการต้องมีมาตรการ “ผู้ใดทำให้เกิดมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย- polluted pay”

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย (1) นโยบายรัฐบาลต้องชัดเจนในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ
ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลควรมีมาตรการกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันโดยใช้ระบบการ
ให้งบประมาณพิเศษสนับสนุน (2) รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปรับปรุงการบริหาร
จัดการตามหลักธรรมาภิบาล ท้องถิ่นใดปรับปรุงได้ระดับมาตรฐานจะได้รับงบประมาณมากขึ้น แต่ถ้าไม่สามารถปรับปรุง
ให้เสร็จในระยะเวลาที่กำหนดก็จะได้รับงบประมาณน้อยลง

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ (1) คณะกรรมการกระจายอำนาจ ควรจัดทำแนวทางและขั้นตอนในการรวมตัวกันจัดตั้ง
องค์กรเพื่อความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ตั้งสหการ) , ปรับปรุงกฎระเบียบการจัดสรรเงินเพื่อกระตุ้นให้

เกิดความร่วมมือฯ , จัดทำแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ฯลฯ (2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นโดยทำหน้าที่ประสานงานในแนวราบกับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และ ประสานแนวดิ่ง กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด (3) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในแนวทางเดียวกัน (4) ให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นที่ทุกฝ่ายพอใจกับประโยชน์ที่ได้รับ(ชนะ-ชนะ) (5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและถูกต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบเกี่ยวกับโครงการและพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานที่ตั้งโครงการ (6) มีโครงการนำร่องทุก ๆ ส่วนของประเทศ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นถึงผลประโยชน์ของความร่วมมือ

3. การยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อเสนอแนะเพื่อยุบรวมองค์กร (อบต.)อย่างมีประสิทธิภาพ (1) จำเป็นต้องเข้าใจโดยชัดเจนว่า การยุบรวมองค์กรหมายถึงอะไร เพื่อจะได้มองเห็นประโยชน์ในการมีหน่วยการปกครองขนาดใหญ่ โดยยกกรณีตัวอย่างของ ญี่ปุ่น (2) ต้องรู้แน่ชัดว่า อบต.จะได้รับมอบหมายหน้าที่ใด คือ เป็นเวทีชุมชน (ไม่ต้องยุบรวม) หรือ หน่วยบริหารและการเมืองแทนที่การทำงานของอำเภอ จำเป็นต้องมีทีมงานมืออาชีพ ขนาดใหญ่ เข้มแข็ง (ต้องยุบรวม) (3) ขนาดที่เหมาะสม ประชากรของ อบต. 2,000คน น้อยไป 5,000 คน ก็ยังไม่พอ ซึ่งไม่มีความแตกต่างในแง่ของประสิทธิภาพในการบริหารงาน การยุบรวมควรมีประชากร 10,000 คนที่กำหนดไว้สำหรับเทศบาลเมืองน่าจะเหมาะสมกว่า ดังนั้นควรพิจารณายุบรวม อบต. 3-5 แห่ง เพื่อสร้าง อบต. ที่เข้มแข็ง (4) ควรใช้มาตรการให้เงินอุดหนุนกระตุ้นให้ อบต. ขนาดเล็กและอ่อนแอเข้าร่วมกับองค์กรเพื่อนบ้าน (5) เพื่อเอาชนะการต่อต้านของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนซึ่งเป็นผู้สูญเสียตำแหน่งและผลประโยชน์ ให้กำหนดมาตรการชดเชยความสูญเสีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้นักการเมืองเห็นชอบกับการยุบรวม (6) บุคลากรของรัฐบาลกลางควรเลิกทำท้าวางเฉยและไม่เกี่ยวข้อง ควรตั้งคณะกรรมการยุบรวมองค์กรในแต่ละจังหวัดและอำเภอให้เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (7) เจตนารมณ์ทางการเมืองช่วยให้เกิดความร่วมมือในหมู่ประชาชน ช่วยให้สามารถกำหนดมาตรการลงโทษผู้ต่อต้าน ให้รางวัลผู้สนับสนุน ความล้มเหลวนโยบายการยุบรวมองค์กรเนื่องจากมีฐานสนับสนุนแคบ (8) ใช้มาตรา 40 ของกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการเปลี่ยนเกณฑ์จัดตั้ง อบต.ด้านรายได้ และปรับมาตรฐานรายได้ท้องถิ่นให้สูงกว่าปัจจุบัน (9) ควรพิจารณาตีความมาตรา 78 มาตรา 282 มาตรา 283 ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรที่ไม่มีคุณสมบัติจะไม่ได้รับสิทธิปกครองตนเอง และจะยุบรวมกัน

4. การประสานแผนพัฒนา การศึกษาพบว่ามีปัญหาอุปสรรค 3ประการ (1) หน้าที่และความรับผิดชอบที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล (2) มีระบบคู่ขนานในการวางแผน 2 ระบบในจังหวัด คือแผนของภูมิภาค กับ แผนท้องถิ่น (3) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และ ศูนย์ประสานการพัฒนาของ อบต. มีขนาดใหญ่เกินกว่าจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ (1) รัฐบาลไทย คณะกรรมการกระจายอำนาจ ควรทบทวนกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในเรื่องภารกิจและความรับผิดชอบของส่วนราชการระดับจังหวัดและท้องถิ่น (2) ควรมีการทบทวนระบบคู่ขนานของแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น โดยใช้นโยบายกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นภายใต้ระบบของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการประสานโดยแผนพัฒนาจังหวัด (3) ควรเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ที่ใหญ่เกินไป และให้ อบจ. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ได้รับการยอมรับจากเทศบาล และ อบต. ด้าน อบจ. ก็มีขีดความสามารถไม่เพียงพอทางเล็กรกรณีนี้ หากให้ อบจ. ทำหน้าที่ประสานแผนเหมือนเดิมต้องพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ อบจ. และกำหนด

องค์ประกอบใหม่ อีกทางเลือกคือนำบุคคลภายนอก (อาจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด) มาทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ
ประสานแผนท้องถิ่น และ ให้หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นเลขานุการฯ

**นภดล ปัทมะ . ทางออกกรุงเทพฯ:แนวคิดใหม่เพื่อบริหารและจัดการเมืองหลวง . กรุงเทพมหานคร : เลมอน
กรุ๊ป , มิถุนายน 2544 . 60 หน้า**

ผู้เขียนอดีตเป็น ส.ส.กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ อดีตเลขานุการผู้นำฝ่ายค้าน ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอน
วิชากฎหมายที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต หนังสือเล่มนี้เป็นการเสนอแนวคิดในการบริหารและจัดการเมือง
หลวงเพื่อแก้ปัญหากรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอประเด็นต่าง ๆ คือ (1) สภาพการณ์ของการบริหารและจัดการ
กรุงเทพมหานคร (2) กรุงเทพมหานครในรูปแบบและโครงสร้างปัจจุบัน (3) ปัญหาของการบริหารและจัดการ
กรุงเทพมหานคร (4) โครงสร้างใหม่ของกรุงเทพมหานคร (5) การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง (6) สภาพท้องถิ่น
รูปแบบใหม่ที่มีอำนาจแท้จริง (7) ความสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามโครงสร้างใหม่
(8) ระบบการบริหารงานบุคคลตามโครงสร้างการกระจายอำนาจใหม่ (9) รายได้ของกรุงเทพมหานครและของนคร/เขต
(10) ประเทศอื่นเขาบริหารเมืองหลวงกันอย่างไร (11) พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

**นิยม รัฐอมฤต . อบต.กับศักยภาพในการพัฒนาสังคมชนบท . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542
. (เอกสารวิจัย)**

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดคำถามว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่จะสามารถทำหน้าที่ใน
ฐานะเป็นกลไกจัดให้บริการสาธารณะและเป็นโรงเรียนสอนประชาธิปไตยให้กับสังคมชนบทตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือไม่ สาเหตุของการเกิดคำถามสืบเนื่องจากประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการ
การปกครองท้องถิ่นของไทยในรูปต่าง ๆ ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา ล้วนเต็มไปด้วย
ด้วยเรื่องราวของความล้มเหลว การจัดตั้ง อบต. จะเป็นการเดินซ้ำรอยเดิม ๆ ของการปกครองท้องถิ่นหรือไม่ คำถามนี้มี
ความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทย โดยเฉพาะประชาชนในชนบท ซึ่งประกอบอาชีพและอยู่อาศัยในพื้นที่ของ อบต.
การศึกษานี้มุ่งความสนใจไปที่ อบต. เป็นการเฉพาะเพื่อประเมินศักยภาพของ อบต. ในการทำหน้าที่ในฐานะเป็นกลไก
พัฒนาสังคมชนบท

การศึกษาค้นคว้าคำตอบกระทำโดยตรวจสอบฐานทางทรัพยากรของ อบต. ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลากร
รายได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ส่วนการจัดเก็บ
ข้อมูลเพื่อประเมินศักยภาพกระทำโดยวิธีวิจัยเอกสาร เสริมเติมด้วยการวิจัยสนามและการวิจัยสำรวจ ในส่วนของ
วิเคราะห์และตีความข้อมูลกระทำโดยอาศัยแนวความคิดต่าง ๆ ในทางการบริหารและการปกครอง ได้แก่ แนวความคิดใน
เรื่องการจัดคนลงสู่ตำแหน่งให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ หลักการกำหนดตำแหน่งและอัตรากำลังโดยถือปริมาณ
งานและชนิดของงาน หลักเรื่องความพอเพียงและการวิเคราะห์ต้นทุนกำไร และหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่า การจะชี้ลงไปว่า อบต. มีศักยภาพในการทำหน้าที่เป็นกลไกพัฒนาสังคมชนบทต่ำหรือสูง
นั้น ขึ้นอยู่กับใครเป็นผู้ประเมิน และประเมินโดยใช้อะไรเป็นเกณฑ์ ในมุมมองของประชาชนและบุคลากรของ อบต. เอง
เห็นว่า (1) ด้านบุคลากร ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ คือ สมาชิกสภา อบต. คณะกรรมการ
อบต. พนักงาน อบต. ฝ่ายต่าง ๆ มีศักยภาพในการทำหน้าที่ในความรับผิดชอบ เช่น การทำหน้าที่ในสภาที่เกี่ยวกับการ

อภิปรายปัญหา การประสานความขัดแย้ง การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการต่าง ๆ การจัดทำนโยบาย การสั่งการ การประสานงาน และอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง ทั้งนี้ โดยพิจารณาในแง่ของผลงานที่ชุมชนได้รับเทียบกับผลงานเมื่อครั้งยังไม่มีการจัดตั้ง อบต. (2) ด้านรายได้ อบต. ชั้น 5 ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย เนื่องจากมีรายได้น้อย เพราะเป็นชุมชนชนบทที่มีกิจกรรมการธุรกิจน้อย ในขณะที่มีรายจ่ายด้านค่าจ้างแรงงาน และ ค่าตอบแทนบุคลากรมาก อบต. ชั้น 5 ต้องพึ่งพารัฐบาลในด้านการเงิน ส่วน อบต. ชั้น 1-4 โดยทั่วไปไม่มีปัญหาด้านการเงิน (3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน อบต. มีศักยภาพค่อนข้างสูง เพราะประชาชนมีความคาดหวังใน อบต. มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ถ้ามีโอกาสเข้าไปบริหารงานของ อบต. และติดตามรับทราบการทำงานของ อบต. เสมอ ๆ แต่มีปัญหาติดขัดอยู่ที่รูปแบบการปกครองไม่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้หรือ ตรวจสอบการทำงานของ อบต. นอกเหนือจากการออกเสียงเลือกผู้แทนหมู่บ้าน

โดยสรุป ปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพของ อบต. ในการทำหน้าที่เป็นกลไกพัฒนาสังคมชนบท ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของรัฐ ซึ่งพยายามกำหนดรูปแบบ และแบบแผนการทำงานของ อบต. ให้เหมือนกับ จังหวัด อำเภอ โดยไม่เข้าใจ ในหลักการปกครองท้องถิ่นที่ยอมรับในเรื่องความแตกต่างของท้องถิ่น และหลักเรื่องความพร้อมของท้องถิ่น

นันท์วัฒน์ บรมานันท์ , แก้วคำ ไกรสรพงษ์ . การปกครองส่วนท้องถิ่น กับการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด , พฤษภาคม 2544 . 164 หน้า

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช เขียนคำนิยมให้กับหนังสือเล่มนี้ว่า :-

“บทบัญญัติใหม่ ๆ ของรัฐธรรมนูญสมัยปัจจุบันก่อให้เกิดกฎหมายที่เป็นผลตามมาจากการรับรองสิทธิเสรีภาพหลายประการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540) ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเนื้อหาของวิถีชีวิตชุมชน การที่จะเข้าใจบทบาทใหม่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชนได้ จำเป็นที่จะต้องเข้าใจกฎหมายหลัก ๆ ที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสียก่อน

เป็นที่น่ายินดีว่า ดร.นันท์วัฒน์ บรมานันท์ นักกฎหมายมหาชน และ ดร. แก้วคำ ไกรสรพงษ์ นัก รัฐศาสตร์ผู้สนใจนโยบายสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมกันเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้น เป็นกรรณิการ์เบิกศึกษาเรื่องสำคัญที่ยังไม่เคยมี ผู้กระทำในมิตินี้มาก่อน ทั้งนี้เนื่องจากการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่อง ใหม่ หนังสือนี้ได้ให้ภาพรวมครอบคลุมหัวข้อที่จำเป็นต้องรู้ อธิบาย แยกแยะ วิเคราะห์ ลักษณะการกระจายอำนาจสู่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่มีรัฐธรรมนูญและกฎหมาย สำคัญรองรับไว้อย่างละเอียดลึกซึ้ง อีกทั้งยังได้หยิบยกประเด็นที่ควรมีการพิจารณาศึกษาวิจัยต่อไปอีกด้วย ประเด็น สำคัญ ๆ ที่ผู้เขียนทั้งสองกล่าวไว้ทั้ง 6 เรื่องในส่วนที่ 3 ของหนังสือนี้ ถือว่าเป็น “การบ้าน” สำหรับการเมืองภาคพลเมือง ที่ จะต้องขบคิดกันต่อไป โดยบทวิเคราะห์ในส่วนสุดท้าย ได้ตั้งโจทย์ที่สำคัญไว้ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้การใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นไปโดยมีคุณภาพระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ชุมชน คุณภาพนั้นชนเผ่าบางเผ่าที่อยู่กับป่ามาดั้งเดิมเข้าใจดี และสามารถจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน แต่ในโลกปัจจุบัน ประชากรที่เข้าไปใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้มีแต่ประชากรที่อยู่กับชุมชนมาแต่ดั้งเดิมเท่านั้น ยังมีบุคคลและบริษัทจากภายนอกที่เข้าไป เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนต่าง ๆ อีกด้วย บทวิเคราะห์ของหนังสือนี้จึงพยายามเสนอความคิดที่จะ ช่วยลดความขัดแย้ง ทั้งระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันเอง โดยสรุปว่า ฐานความคิดซึ่งเป็นพื้นฐาน ของบทบัญญัติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ต่างไปจากฐานความคิดเดิมในการ

บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่ผ่านมา โดยฐานความคิดใหม่เน้นบทบาทของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้และได้รับผลจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการที่จตุพลแล้วทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างยั่งยืน ความคิดใหม่เป็นความคิดที่มีศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจว่า ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นสามารถกำกับควบคุมการใช้ทรัพยากรส่วนรวมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า แนวทางนี้มีได้ปฏิเสธอำนาจรัฐหรือสิทธิส่วนบุคคลแต่อย่างใด หากถือว่าบุคคลสามารถสร้างเงื่อนไขร่วมกันเพื่อให้หลุดพ้นจากสภาพเดิมซึ่งถือว่ารัฐต้องเป็นฝ่ายใช้อำนาจรัฐเป็นหลักในการบริหารจัดการ และมีการกำหนดหลักความผิดทางการเมืองการปกครองและหลักความผิดเด็ดขาดทางแพ่ง ตลอดจนสภาพบังคับของกฎหมายในทางเศรษฐกิจเป็นหลัก"

นันทวัฒน์ บรมานันท์ . *การปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส* . กรุงเทพฯ : บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด , มิถุนายน 2544.

155 หน้า

หนังสือเล่มนี้ถือได้ว่าเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศสที่สมบูรณ์และทันสมัยเล่มหนึ่ง เนื่องจากผู้เขียนนอกจากจบการศึกษาด้านกฎหมายมหาชนจากฝรั่งเศส และ เป็น รองศาสตราจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นผู้ริเริ่มเครือข่ายกฎหมายมหาชน (www.pub-law.net) แล้ว ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ได้รับความร่วมมือจากสถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยในการสนับสนุนด้านเอกสาร และได้รับทุนดูงานระยะสั้นเป็นเวลา 1 เดือน ในการเดินทางไปฝรั่งเศสเพื่อหาข้อมูลการปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส

เนื้อหาของหนังสือ ประกอบด้วย บทนำ ของหนังสือ ได้เสนอเกี่ยวกับ การจัดระเบียบบริหารกิจการแผ่นดินของประเทศฝรั่งเศส ในประเด็นการการบริหารกิจการส่วนกลาง (ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี) การบริหารกิจการส่วนท้องถิ่นโดยรัฐ (ผู้ว่าราชการจังหวัด , หน่วยงานของกระทรวงประจำจังหวัด) บทที่ 1 แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ บทที่ 2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น บทที่ 3 มาตรการสำคัญในการกระจายอำนาจการปกครอง : กฎหมายกลางเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ บทที่ 4 โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป (เทศบาล จังหวัด ภาค) , องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (เมืองใหญ่ เช่น เมือง Paris เมือง Lyon เมือง Marseille เกาะ Corse , จังหวัดโพ้นทะเล , ดินแดนโพ้นทะเล) บทที่ 5 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : อำนาจหน้าที่ในด้านเศรษฐกิจ , อำนาจหน้าที่ในการศึกษา , อำนาจหน้าที่ในด้านอื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม , การผังเมือง ที่พักอาศัย ทางสัญจร , ด้านการขนส่ง , ด้านสุขอนามัยและสังคม , ด้านวัฒนธรรม) , ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทที่ 6 เครื่องมือในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การคลังท้องถิ่น , บุคลากรท้องถิ่น , ทรัพย์สินของท้องถิ่น , การจัดทำบริการสาธารณะโดยท้องถิ่น บทที่ 7 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การยกเลิกการกำกับดูแลนิติกรรมทางปกครอง , การควบคุมองค์กรและบุคคล , การควบคุมมติ การตัดสินใจ หรือคำสั่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , การควบคุมด้านการคลัง (ศาลตรวจเงินแผ่นดิน,ศาลตรวจเงินแผ่นดินภาค) บทที่ 8 คำวินิจฉัยศาลปกครองเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น : ประโยชน์สาธารณะของท้องถิ่น , การห้ามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคุมตนเอง , การเข้าพึ่งประชุมสภาท้องถิ่น , เหตุผลในการยุบสภาท้องถิ่น , การตัดสินใจที่มีลักษณะทางการเมือง , การเข้าใช้บริการสาธารณะของท้องถิ่น ภาคผนวก : รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958 (เฉพาะมาตราที่มีการนำมาอ้างอิงในหนังสือ)

นันทวัฒน์ บรมานันท์ . การปกครองส่วนท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน , 2545 (พิมพ์ครั้งที่ 2) 319 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 8 บท บทนำ เป็นหลักทั่วไปในการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นที่อธิบายหลักพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการรวมอำนาจการปกครอง และระบบการกระจายอำนาจการปกครอง บทที่ 1 เป็นวิวัฒนาการการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในรอบ 100 ปี คือระหว่างปี 2440 ที่มีการจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมเป็นครั้งแรก จนถึงปี 2540 ที่มีการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง บทที่ 2 กล่าวถึงแนวทางของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน รวมถึงการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด บทที่ 3 นำเสนอรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 รูปแบบ ที่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่ออกตามรัฐธรรมนูญ บทที่ 4 กล่าวถึงข้อบัญญัติท้องถิ่นในฐานะเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะข้อบัญญัติท้องถิ่น อำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และการควบคุมการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น บทที่ 5 เรื่องการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เดิมเป็นหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียว ปัจจุบันประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ บทที่ 6 บทบาทขององค์กรวินิจัยข้อชี้ขาดของข้อพิพาทเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวถึงคณะกรรมการวินิจัยร้องทุกข์ และบทบาทของศาลปกครอง โดยนำคดีต่าง ๆ มาศึกษาด้วย บทที่ 7 วิเคราะห์ทิศทางการปกครองท้องถิ่นในอนาคต ซึ่งชี้ปัญหาหลายประการที่อาจเกิดขึ้นต่อการปกครองท้องถิ่นในอนาคต

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา . การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับขยะในชีวิตประจำวันของชุมชนทางวิชาการและประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการรณรงค์จัดการขยะที่สัมฤทธิ์ผล . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้เพื่อค้นหาความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแนวทางการรณรงค์แบบ Strategic Extension Campaign โดยสุ่มตัวอย่างจากชุมชนทางวิชาการ ชุมชนทั่วไป และชุมชนที่มีรายได้สูง 4 แหล่งของเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบคำถามไม่ทราบว่าหลุมฝังกลบขยะที่ใช้จะเต็มในช่วงไม่เกิน 1 ปีข้างหน้า และอาจมีปัญหาในการหาหลุมฝังกลบใหม่ ไม่ทราบว่าปริมาณขยะที่ต้องจัดการในเขตเทศบาลมีวันละเท่าไร และเก็บขยะไปแล้วใช้วิธีกำจัดอย่างไร กองขยะมีกระดากมากน้อยเพียงใด และนำกลับไปขายของเก่า (เพื่อ recycle) ได้มากน้อยเพียงใด , ด้านทัศนคติผู้ตอบคำถามเห็นชอบให้เทศบาลให้ความสำคัญต่อขยะมากขึ้น ควรรณรงค์ให้แยกขยะเปียกออกจากขยะแห้ง ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะควรเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมครบครัวละ 20 บาทต่อเดือน และความคิดเห็นว่าผู้ที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่นั้นสังคมควรรังเกียจ , ผู้ตอบคำถาม ให้ข้อเสนอแนะว่าชาวเชียงใหม่ปฏิบัติเกี่ยวกับการแยกขยะ เทศบาลจัดหาดังขยะที่มีฝาปิดเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอให้ (1) เทศบาลนครเชียงใหม่รณรงค์เรื่องความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขยะในประเด็นที่คนยังไม่ทราบ แกะไขทัศนคติ พิจารณาขึ้นค่าธรรมเนียมเก็บขยะแต่มีการจัดการขยะให้ดีขึ้น พิจารณาลงโทษปรับผู้ที่ทิ้งขยะนอกที่รองรับ (2) ควรมีการร่วมมือกันระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับองค์กรเอกชน และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในการร่วมรณรงค์จัดการขยะต่าง ๆ ควรใช้สื่อของท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ออกรางวัลตลอดเดือนหรือรางวัลรายสัปดาห์ ค่าธรรมเนียมเก็บขยะ

บ

บุญมาก ช้างโสภะ . การถ่ายโอนงานและกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต.ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร . สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองขลุง , 2543 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : องค์การปกครองท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับถ่ายโอนงานและกิจกรรมพัฒนาชุมชนระดับปานกลาง ความพร้อมในการรับถ่ายโอนใช้เวลาประมาณ 3 ปี ด้านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการถ่ายโอนงานนั้นควรจัดสรรงบประมาณและบุคลากรมาให้ด้วยเพราะท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ ในการถ่ายโอนเจ้าหน้าที่ควรชี้แจงทำความเข้าใจ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เห็นด้วยกับการถ่ายโอนเพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นได้รับรู้ปัญหาของประชาชน มีความต้องการให้ถ่ายโอนงานเป็นด้าน ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความเหมาะสมและศักยภาพของแต่ละ อบต.

บรรจง นะแส . ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การสร้างประชาคมตำบลทุ่งหวัง” . สงขลา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหวัง , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยพบว่า : หากจะให้มีการพัฒนาเป็นองค์กรประชาคมที่เข้มแข็ง ต้องมีการปฏิบัติอย่างเข้มข้น และเป็นขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ

- (1) การรณรงค์เผยแพร่ความคิด อุดมการณ์ของ “ประชาคม” ให้แพร่หลาย และกว้างขวางในหลาย ๆ รูปแบบในพื้นที่เป้าหมาย
- (2) จัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลายตามเนื้อหาของพื้นที่ที่สอดคล้องกับวิถีการผลิตหรือสภาพปัญหาที่มีอยู่
- (3) จัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่กลุ่มผู้นำอย่างเข้มข้น
- (4) ปฏิบัติการจัดกระบวนการศึกษา เนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในทุกมิติทุกเนื้อหา
- (5) ปฏิบัติการ(ลงมือทำ) โดยนำผลจากการจัดกระบวนการศึกษาในแต่ละเนื้อหา มาทดลองเพื่อการแก้ไข ปัญหา หรือสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ

ป

**ประหยัด หงษ์ทองคำ . การปกครองท้องถิ่นไทย . กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ,
พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2526. 240 หน้า**

ผู้แต่งตำราเล่มนี้ อดีตเป็นรองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย โดยเป็นผู้สอนวิชาการปกครองท้องถิ่น

เนื้อหาของตำราเล่มนี้ประกอบด้วย 4 ภาค คือ

ภาคแรก ความหมายและหลักการปกครองท้องถิ่น มี 3 บท คือ ความหมายและหลักการปกครองท้องถิ่น
วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ระบบและการปกครองท้องถิ่นสากล

ภาคสอง การปกครองท้องถิ่นไทย มี 9 บท คือ อุดมคติและการดำเนินการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย ,
วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย , การจัดตั้งและเขตพื้นที่ในอำนาจขององค์การปกครองท้องถิ่น , อำนาจ
และหน้าที่ , การจัดองค์การ , การบริหารงานบุคคล , การบริหารงานคลัง , ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์การ
ปกครองท้องถิ่น , บทบาทขององค์การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาประเทศ

ภาคสาม อุปสรรคและข้อเสนอแนะ มี 3 บท คือ อุปสรรคและปัญหาของการปกครองท้องถิ่น , ข้อเสนอแนะใน
การแก้ไขอุปสรรคและปัญหาของการปกครองท้องถิ่น

ภาคพิเศษ เมืองพัทยา การปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ

**ประหยัด หงษ์ทองคำ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว . ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหาร
เทศบาลไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์ , 2529 . 330 หน้า (เอกสารวิจัย)**

ผลการวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างและหน้าที่ของเทศบาล : บุคลากรเทศบาลฝ่ายประจำอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเทศบาลที่
เป็นอยู่(คณะเทศมนตรีและสภาเทศบาล) เป็นระบบเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง ระบบผู้จัดการ และ ระบบที่ให้ผู้ได้รับ
คะแนนเสียงเลือกตั้งจำนวนสูงสุดเป็นนายกเทศมนตรี ด้านหน้าที่ สิ่งที่เป็นหน้าที่หลักที่เทศบาลควรทำ คือ
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ(ไฟฟ้า ประปา ถนน ท่อระบายน้ำ ตลาด ที่จอดรถ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น) และ
หน้าที่ด้านการศึกษาและสาธารณสุข กรณีที่เทศบาลมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำอุปสรรคสำคัญคือ ปัญหา
ทางการเงิน ด้านบุคลากร ด้านอำนาจหน้าที่ การบริหารงานทั่วไป

2. สถานะของเทศบาลในระบบการเมือง ระบบการเมืองเทศบาลมีสมรรถนะต่ำในด้านการนำเอาข้อเรียกร้องหรือ
ความต้องการของประชาชน (demands) และการสนับสนุน (supports) ไปสร้างสมรรถนะในด้านผลิตผลของระบบ

3. ด้านการคลัง : เทศบาลขาดความเป็นอิสระทางด้านการจัดเก็บรายได้ การคลัง ประสิทธิภาพของการบริหาร

การคลังมีสมรรถนะต่ำ แต่การอาศัยรายได้จากการกู้ เงินสะสม เงินอุดหนุนของรัฐบาล บุคลากรของเทศบาลเห็นว่าจะทำให้เทศบาลต้องสูญเสียความเป็นอิสระมากยิ่งขึ้น

4. **ด้านการเมืองภายใน :** เทศบาลมีฐานะของความเป็น “ระบบการเมือง” ต่ำมาก ประชาชนขาดความสนใจและขาดศรัทธาต่อเทศบาล ทำให้การเรียกร้องความต้องการและการให้การสนับสนุนมีน้อย กลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อรวบรวมผลประโยชน์ของท้องถิ่นเข้าเป็นกลุ่มก้อน (interest articulation) อยู่ในวงจำกัดมาก

5. **ด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์การภายในเทศบาล :** ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นชัดเจนคทระหว่างบุคลากรฝ่ายการเมืองกับฝ่ายประจำ ในเรื่องทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน การมองการก้าวก้าวหน้าของฝ่ายประจำจากฝ่ายการเมือง ฝ่ายการเมืองเล่นพวกและค่านึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับประชาชน บุคลากรเทศบาลมองว่าประชาชนขาดความเคารพและปฏิบัติตามระเบียบของเทศบาล

6. **ด้านความสัมพันธ์กับองค์การภายนอก :** ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการควบคุมของรัฐบาลกลาง การขัดแย้งในหน้าที่ และ เกิดจากทัศนคติที่ไม่ดีของหน่วยงานอื่นที่มีต่อเทศบาล องค์การที่มีความสัมพันธ์ไม่ดีกับเทศบาล คือ จังหวัด อำเภอก ไฟฟ้า การประปา ฯลฯ

ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาที่สำคัญของเทศบาล คือ ปัญหาการกระจายอำนาจ ความเป็นอิสระในอันที่จะให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งคือความใจกว้างของรัฐบาลที่มีต่อการปกครองท้องถิ่น ความใจกว้างต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากรของท้องถิ่นที่จะปกครองตนเอง การแก้ไขปัญหามองเทศบาลน่าจะให้ความสำคัญดำเนินการในลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง พัฒนาเทศบาลให้เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่แท้จริง มีศักยภาพสูง สามารถเป็นระบบย่อยที่จะปฏิบัติหน้าที่สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ช่วยแบ่งเบาภาระทางการปกครองของรัฐบาล เป็น “โรงเรียน” สอนประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้แก่พลเมือง และเป็นสถาบันที่กลั่นกรองเอาบุคลากรทางการเมืองที่มีความสามารถไปเป็นบุคลากรทางการเมืองที่สำคัญของชาติได้

ประหยัด หงษ์ทองคำ . การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น . กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พาพาส , ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ . 99 หน้า

ในบทนำของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้กล่าวว่า “.....การพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชาติ จะกระทำให้เป็นผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการพัฒนาการปกครองตนเองในท้องถิ่นก่อน จะต้องพัฒนาให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา...” หนังสือเล่มนี้จึงเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่สัมพันธ์กันระหว่างการปกครองระบอบประชาธิปไตย กับ การปกครองท้องถิ่น โดยเนื้อหาบทแรก เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ว่ามีความหมาย หลักการ และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย บทที่สอง เป็นเรื่องการปกครองท้องถิ่น อธิบายถึงความหมายและหลักการปกครองท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น อุปสรรคและปัญหาของการปกครองท้องถิ่น บทที่สาม เป็นเรื่องการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น เพื่อปูพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย อธิบายปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง และ อธิบายพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชน การเงินในท้องถิ่น และโครงสร้างขององค์การการปกครองท้องถิ่น

หนังสือเล่มนี้สามารถช่วยให้ผู้ที่เริ่มสนใจการปกครองท้องถิ่น ได้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในมิติของการเมืองกับการปกครองท้องถิ่นว่ามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างไร

**ปรัชญา เวสารัชช . การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยฟิลิปปินส์ . กรุงเทพฯ : บริษัท แอล เอส เพรส จำกัด ,
กันยายน 2542 . 82 หน้า**

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
สำนักงาน ก.พ. สาระของหนังสือ กล่าวถึง : ภูมิหลัง-วิวัฒนาการของการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น
โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสนับสนุนรัฐบาลกลาง
กระทรวงมหาดไทยและท้องถิ่น(Department of Interior and Local Government) การเงินการคลังท้องถิ่น การ
บริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานท้องถิ่น การประสานงานระหว่างท้องถิ่น การตรวจสอบ กำกับดูแลและสนับสนุน สรุป
สาระสำคัญของประมวลกฎหมายการปกครองท้องถิ่น สถาบันการปกครองท้องถิ่น (Local Government Academy)
ประสบการณ์ในการผลักดันการกระจายอำนาจ ปัญหาบางประการของท้องถิ่นฟิลิปปินส์ ภาคผนวก ประมวลกฎหมาย
การปกครองท้องถิ่น ค.ศ. 1991

**ปรัชญา เวสารัชช . การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยญี่ปุ่น . กรุงเทพฯ : [ibKym cv] gvl gril 0edyf } dyopkpo
2542 . 82 หน้า**

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
สำนักงาน ก.พ. สาระของหนังสือ กล่าวถึง : ภูมิหลัง การปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่น การแบ่งหน้าที่ระหว่างองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง
ท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในจังหวัดโตเกียว เมืองโยโกฮาม่า คณะกรรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แนวโน้มของ
การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยญี่ปุ่น ภาคผนวก ประกอบด้วย กฎหมายปกครองตนเองของท้องถิ่น และ กฎหมาย
ส่งเสริมการกระจายอำนาจ

**ปรัชญา เวสารัชช . การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยอังกฤษ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร , มกราคม 2543
. 99 หน้า**

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
สำนักงาน ก.พ. สาระของหนังสือ : ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสหราชอาณาจักร การกระจายอำนาจและการปฏิรูปการเมือง
ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นสหราชอาณาจักร รูปแบบการปกครองท้องถิ่นในอังกฤษ การเลือกตั้งสภาท้องถิ่น หน้าที่
และความรับผิดชอบของท้องถิ่น การดำเนินการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด การคลังท้องถิ่น การ
บริหารท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่น การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น การปรับปรุงโครงสร้างการ
ปกครองท้องถิ่นในอังกฤษ

ภาคผนวก 1 ของหนังสือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ในอังกฤษ มีสาระ : ความ
จำเป็นในการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างใหม่ทางการเมือง การปรับปรุงระบอบ
ประชาธิปไตยในท้องถิ่น การปรับปรุงความรับผิดชอบด้านการเงินท้องถิ่น กรอบจริยธรรมใหม่ การปรับปรุงบริการ
ท้องถิ่นโดยมุ่งคุณค่าที่ดีที่สุด การส่งเสริมการกินดีอยู่ดีของชุมชน การสนับสนุนทางการเงิน ภาษีธุรกิจ สำหรับใน
ภาคผนวก 2 ผู้เขียนได้นำเสนอ ตัวอย่างมาตรฐานบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอังกฤษ กรณียะเทศเชเชอร์
(Cheshire County) ค.ศ. 1997-1998

ปรัชญา เวสารัชช . การปกครองท้องถิ่นของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร , พฤษภาคม 2543 . 67 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ. สารของหนังสือประกอบด้วยเรื่อง : สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น รูปแบบการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐ หน้าที่ของหน่วยปกครองท้องถิ่น การเงินการคลังท้องถิ่น องค์การความร่วมมือระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่น แนวโน้มของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นของบาวาเรีย (ลักษณะและภาระงานของเทศบาล สิทธิหน้าที่ของผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาล , อำนาจอิสระของเทศบาล , องค์การเทศบาล , การเงินการคลังท้องถิ่น , การได้มาและบริหารทรัพย์สิน , การสอบบัญชี , พนักงานส่วนเทศบาล , การกำกับดูแลโดยมลรัฐ) การปกครองท้องถิ่นของมลรัฐนอร์ทไรน์ เวสต์ฟาเลีย(โครงสร้างการบริหาร , หน้าที่ของชุมชนและท้องถิ่น , การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการท้องถิ่น , สภาพท้องถิ่น , นายกเทศมนตรี , การกำกับดูแลท้องถิ่น , ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น)

ปริญญา อุดมทรัพย์ . ความรู้เบื้องต้นการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย . สุราษฎร์ธานี : โรงพิมพ์อุดมลาภ , 2541 . 84 หน้า

ผู้เขียนเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมการปกครอง เป็นข้าราชการประจำที่สนใจในทางวิชาการ จึงเป็นผู้หนึ่งที่เข้าใจในการปกครองท้องถิ่นของไทยเป็นอย่างดี

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ใช้การเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นในระดับหมู่บ้านชนบท ชุมชนเมืองที่สนใจการบ้านการเมือง สามารถทำความเข้าใจได้ไม่ยากนัก โดยมีการอธิบายการปกครองท้องถิ่นไทยในทุกรูปแบบ โดยอิงการอธิบายในแง่ตัวบทกฎหมาย และในท้ายเรื่องของแต่ละรูปแบบ ผู้เขียนได้แสดงความเห็นส่วนตัวจากประสบการณ์ที่เคยทำงานร่วมกับท่าน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาตำบล สุขาภิบาล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ปิยะนุช เงินคล้าย . การสำรวจทัศนคติและความพร้อมของประชาชนต่อการกระจายอำนาจ . สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2540. (เอกสารวิจัย)

การศึกษาเรื่องการสำรวจทัศนคติและความพร้อมของประชาชนต่อการกระจายอำนาจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการกระจายอำนาจ และทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการกระจายอำนาจ ศึกษาความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อรูปแบบของการกระจายอำนาจ ปัจจัยที่ส่งเสริมความพร้อมของประชาชนในการกระจายอำนาจ และการเสนอแนะรูปแบบในการกระจายอำนาจที่เหมาะสม โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังใช้การวิจัยเอกสารประกอบ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลจากจังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารโดยผ่านสื่อมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. ระดับของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างสูง
3. ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ค่อนข้างต่ำ
4. ระดับของความเข้าใจในการกระจายอำนาจ ค่อนข้างถูกต้อง และประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ตัดสินใจปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

5. ระดับความเข้าใจผลของการกระจายอำนาจ ประชาชนจะให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น
6. ระดับความพร้อมในการเข้าไปมีบทบาทต่อการกระจายอำนาจ พบว่าประชาชนต้องการใช้สิทธิในการเลือก
ผู้

บริหารท้องถิ่น

7. ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเมือง และการบริหาร ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่สนใจในการติดตามการบริหารงานของรัฐบาล

ปิยะ กิจถาวร . พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลเมือง ปัตตานี . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2541 . 55 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานี คือ ผู้มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครโดยอาศัยเกณฑ์การดูที่นโยบายมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ทั้งที่มีความเชื่อโดยทั่วไปว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตัวแปรทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญที่สุดต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง แต่การศึกษานี้กลับให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ถึงแม้ศาสนาจะมีความสำคัญ แต่สิ่งที่อยู่เบื้องหลังซึ่งมีความสำคัญมากกว่าคือระดับการศึกษาและระดับรายได้ซึ่งส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรทางศาสนา ทำให้บุคคลมีทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองต่างกัน

ประทาน คงฤทธิศึกษากร . ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น . เอกสารการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการปกครองท้องถิ่น ฉบับที่ 34 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , เมษายน 2525 . 143 หน้า

เอกสารทางวิชาการเล่มนี้น่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาการปกครองท้องถิ่นในเชิงทฤษฎี เพราะผู้เขียนเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นมานาน เนื้อหาของเอกสารนี้ครอบคลุมใน 6 เรื่อง คือ

1. ความหมายและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น : เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีการปกครองท้องถิ่น , การกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง , การแบ่งอำนาจทางการเมืองการปกครอง , การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง , คำจำกัดความของการปกครองท้องถิ่น , ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น , การปกครองท้องถิ่นเป็นการเมือง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นกับรัฐบาล : แนวความคิดทั่วไปในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น , วิธีการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น (การควบคุมโดยการบัญญัติกฎหมาย การควบคุมโดยกระบวนการยุติธรรม การควบคุมการบริหาร)
3. โครงสร้างและรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น : ลักษณะทั่วไปของเมืองในประเทศต่าง ๆ (เมือง ชนบท มหานคร) , การจัดหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามสภาพของพื้นที่และชุมชน (ระบบประเทศสหพันธรัฐ ระบบรัฐเดี่ยว / อังกฤษ-ฝรั่งเศส) การจัดหน่วยการปกครองที่ประชุมมีส่วนร่วมมากหรือน้อย (การปกครองท้องถิ่นแบบตัวแทนประชาชน ดำเนินการ การปกครองท้องถิ่นแบบตัวแทนรัฐบาลดำเนินการ)
4. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : หลักการบริหารขององค์การทั่วไป , หลักการทั่วไปในการกำหนดหน้าที่ให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น , หน้าที่และความรับผิดชอบที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรดำเนินการ , วิธีการกำหนดหรือมอบอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ
5. ระบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : ตัวบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง , ตัวบุคคลที่

เป็นพนักงานประจำ , ระบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยการปกครองท้องถิ่น , ระบบการบริหารงานบุคคลโดยรวม
ข้าราชการของรัฐบาลกับพนักงานท้องถิ่น , ระบบการบริหารงานบุคคลแยกเป็นอิสระ

6. การคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : การจัดหารายได้ของท้องถิ่น (ที่มาของรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ข้อสังเกตเกี่ยวกับระบบภาษีและการจัดเก็บ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้) , การกำหนดรายจ่ายและการจัดทำงบประมาณ (การพิจารณางบประมาณและการตราข้อบัญญัติงบประมาณ รายละเอียดของงบประมาณ) , การจัดซื้อและการว่าจ้าง , การจัดทำบัญชีและการตรวจ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร . การปกครองท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2526. 180 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งการนำเสนอเป็น 7 บท คือ (1) ความหมายและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น (2) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นกับรัฐบาล : แนวความคิดทั่วไปในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น , วิธีการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยการบัญญัติกฎหมาย-โดยกระบวนการยุติธรรม-การควบคุมการบริหาร (3) โครงสร้างและรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น : ลักษณะของเมืองในประเทศต่าง ๆ , ปัญหาสำคัญของเมืองใหญ่และเมืองมหานคร , การจัดหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามสภาพของพื้นที่และชุมชน , การจัดหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากหรือน้อย (4) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : หลักการบริหารขององค์การทั่วไป , หลักการทั่วไปในการกำหนดหน้าที่ให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น , หน้าที่และความรับผิดชอบที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรดำเนินการ , วิธีการกำหนดหรือมอบอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ (5) ระบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : ตัวบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง , ตัวบุคคลที่เป็นพนักงานประจำ , ระบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ , ระบบการบริหารงานบุคคลที่รัฐบาลกำหนดหลักการและควบคุมในระบบคณะกรรมการ , ระบบการบริหารงานบุคคลโดยรวมเอาระบบข้าราชการของรัฐบาลกับพนักงานท้องถิ่นเปลี่ยนอันหนึ่งอันเดียวกัน , ระบบการบริหารงานบุคคลโดยการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง (6) การคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : การจัดหารายได้ของท้องถิ่น , การกำหนดรายจ่ายและการจัดทำงบประมาณ , การจัดซื้อและว่าจ้าง (7) การปกครองท้องถิ่นของไทย : การปกครองท้องถิ่นในระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค , การปกครองท้องถิ่นในระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ประทาน คงฤทธิศึกษากร . สุขาภิบาลในฐานะหน่วยการปกครองตนเอง : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสการยกฐานะเป็นเทศบาลของสุขาภิบาล . คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2529. 176 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัย เป็นอาจารย์ประจำสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ที่ตั้งสำนักงานสุขาภิบาล(อาศัยบนที่ว่าการอำเภอ) มีผลอันสำคัญต่อการบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ในการแสดงฐานะความเป็นหน่วยการปกครองตนเอง จึงเสนอให้ทุกสุขาภิบาลควรจะมีสถานที่ตั้งสำนักงานของตนเอง

2. การจัดโครงสร้างองค์การ รูปแบบ และ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสุขาภิบาล ในระบบคณะกรรมการนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาถ้าในกรณีที่ได้มีการประชุมปรึกษาหารือและใช้การตัดสินใจในรูปของมติหรือการออกเสียง กล่าวคือเป็นการตัดสินใจในรูปของเสียงข้างมาก จะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ จึงเสนอให้ให้ใช้รูปแบบสุขาภิบาลใหม่ โดยแยกฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ด้านอำนาจหน้าที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความไม่ได้สัดส่วนกับรายได้หรืองบประมาณตลอดจนกำลังคน จึงเสนอให้โอนกิจการที่หน่วยงานภูมิภาคทำอยู่แล้วรับไปทำ (เช่น ประปา ไฟฟ้า)

กิจการที่พึงทำ คือการรักษาความสะอาด การจัดทำบำรุงถนนหนทาง ทางระบายน้ำ การกีฬาและบันเทิง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

3. รายได้ของสุขาภิบาล มีน้อย จึงเสนอให้ปรับปรุงรายได้ เช่น มีอำนาจจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น ปรับปรุงฐานภาษีหรืออัตราภาษีให้สูงขึ้น ปรับปรุงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จัดให้มีระบบการจัดเก็บภาษีโดยใช้แผนที่ภาษี(Tax map) จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อพุงฐานะสุขาภิบาลที่มีรายได้น้อย

4. สาเหตุอื่นที่มีผลกระทบต่อโอกาสการยกฐานะของสุขาภิบาล คือกระทรวงมหาดไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การยกฐานะใหม่ ด้วยเกรงว่าเกณฑ์เดิมจะทำให้สุขาภิบาลที่ยกฐานะเป็นเทศบาลจะมีปัญหาทางขีดความสามารถเพราะรายได้ไม่เพียงพอจัดทำบริการต่าง ๆ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . การปกครองเมืองพัทยาในฐานะการปกครองท้องถิ่น . คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2530 . 78 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่าการบริหารเมืองพัทยาในรูปแบบผู้จัดการเมืองมีปัญหาในตัวผู้บริหาร(ปลัดเมืองพัทยา)ที่มาจาก การว่าจ้างต้องเกรงใจนายกเมืองพัทยา และ เกรงใจสภาเมืองพัทยาด้วย ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในตำแหน่ง สัญญาจ้าง ปลัดเมืองค่าจ้างต่ำเกินไป และระบบที่ใช้เป็นรูปแบบการแบ่งแยกอำนาจซึ่งเป็นรูปแบบทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา ไม่สอดคล้องกับความเคยชินหรือความต้องการของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ทำให้รูปแบบผู้จัดการของเมืองพัทยาไม่เหมาะสมที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปกครองเมืองพัทยา ประเด็นนี้ผู้วิจัยเสนอให้การปกครองเมืองพัทยาหันมาใช้รูปแบบคณะเทศมนตรีและสภา หรือ ใช้รูปแบบให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงจากประชาชน

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . การปกครองเมืองพัทยา . เอกสารการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ อันดับที่ 68 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , พฤษภาคม 2534. 197 หน้า

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอการปกครองเมืองพัทยา (รูปแบบผู้จัดการเมือง) โดยมีเนื้อหา ดังนี้ (1) แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง ความหมายและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นกับระบบการเมืองการบริหาร (2) วิวัฒนาการและการจัดการปกครองเมืองพัทยา มีสาระในเรื่อง ประวัติและวิวัฒนาการ , การปกครองและการบริหารเมืองพัทยา , การจัดระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา , การบริหารงานบุคคล , อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเมืองพัทยา , การคลังของเมืองพัทยา (3) การวิเคราะห์โครงสร้างรูปแบบการปกครองเมืองพัทยา (4) สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . การจัดท่างบประมาณของกรุงเทพมหานคร . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2525 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . บทบาทของสภากรุงเทพมหานครในการควบคุมฝ่ายบริหารของกรุงเทพมหานคร . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2526 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . องค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยการปกครองตนเอง . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2528 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . ปัญหาและแนวโน้มการปกครองระดับตำบล . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2532. 62 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ประธาน คณฤทธิศึกษากร . บทบาทสมาชิกสภาท้องถิ่นในการเป็นกรรมการสภา . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ . 2533 . 30 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ประยูร ศรีประสาธน์ , สมประสงค์ วิทย์เกียรติ , นฤมล ตันธสุเรศรัษฎ์ , อัมพร อุไรชิตมาศ . ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารการศึกษา . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2544. (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของรัฐ จำแนกตามระดับชั้นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล (2) ความคิดเห็น ความต้องการ และความสนใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารโรงเรียนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของรัฐ (3) ระดับการศึกษาที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารสถานศึกษาต้องการ และเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของรัฐ (4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของรัฐ

การวิจัย พบว่า ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง กับ อบต . มีความเห็นว่า อบต . ทั้งในภาพรวม และ แต่ละระดับชั้นมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความพร้อมด้านแรงจูงใจอันแสดงให้เห็นถึงความต้องการและความสนใจของผู้บริหาร อบต. และผู้เกี่ยวข้องนั้น มีความสนใจที่จะจัดการศึกษาเองอยู่ในระดับต่ำกว่าความพร้อมด้านอื่น หาก อบต . ต้องจัดการศึกษาเองและมีความเป็นไปได้คือ ความพร้อมในระดับอนุบาลและเด็กเล็ก ส่วนระดับการศึกษาอื่น ๆ อบต . สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมจัดได้ทุกระดับในลักษณะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านความพร้อมของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของ อบต . คือ บุคลากร อบต . ขาดความรู้ด้านการจัดการศึกษา และ อบต. ส่วนใหญ่มีรายได้น้อย

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์ . การกระจายอำนาจและการเลือกตั้งผู้ว่า : บทเรียนจากญี่ปุ่น . เอกสารเพื่อการศึกษาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ลำดับที่ 4 โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กุมภาพันธ์ 2537 . 20 หน้า

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2537 มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากเกี่ยวกับการเสนอแนวคิดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของไทย โดยมีการเปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของญี่ปุ่น หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้อธิบายถึงประสบการณ์การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่น และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของญี่ปุ่น

ปธาน สุวรรณมงคล . การจัดองค์กรและการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) . สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , 2528 . 60 หน้า (เอกสารวิจัย)

วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานในระดับหมู่บ้านต่อไป

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นองค์กรประชาชนในท้องถิ่นระดับฐานรากนั้น ยังมีบทบาทจำกัดในการบริหารงานพัฒนาของหมู่บ้าน เพราะโดยข้อเท็จจริงตามกฎหมายแล้ว คณะกรรมการหมู่บ้านมีฐานะเป็นเพียงที่ปรึกษาของผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น และแม้ว่าคณะกรรมการหมู่บ้านจะมีมานานกว่า 40 ปีแล้วก็ตาม หน่วยงานต่างยังไม่ให้ความสำคัญกับคณะกรรมการหมู่บ้านเท่าที่ควร โดยยังคงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ใหญ่บ้าน หรือกับตัวแทนของตนในหมู่บ้านโดยไม่ผ่านคณะกรรมการหมู่บ้าน ด้วยเหตุนี้การจะทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีความเข้มแข็งจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของหมู่บ้านอย่างแท้จริง และเน้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ติดต่อสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันผนึกกำลัง เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ปธาน สุวรรณมงคล และ อิสระ สุวรรณบล . การบริหารการปกครองที่เกิดขึ้นในอนาคต . กรุงเทพมหานคร : หจก.พิมพ์อักษร , 2536 . 191 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัยทั้ง 2 ท่าน เป็นอาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช งานวิจัยเรื่องนี้ดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ. 2534-2535 ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

การกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่เกิดขึ้นในอนาคต ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญคือการพัฒนาขีดความสามารถทางการบริหารเพื่อให้ภูมิก่อเกิดสามารถบริหารจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่ภูมิก่อเกิดต้องเผชิญในอนาคต โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยเสนอรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 : ปรับปรุงขีดความสามารถของกลไกของรัฐในจังหวัดภูมิก่อเกิดและหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานภูมิก่อเกิดในรูปแบบที่ 2 หรือ รูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 2 : การบริหารปกครองในรูปแบบเทศบาล โดยอนาคตภูมิก่อเกิดจะมีรูปแบบการบริหารปกครองแบบเทศบาลเต็มพื้นที่ ด้วยการยุบรวมเทศบาลต่าง ๆ เข้าเป็นเทศบาลมหานครภูมิก่อเกิดหรือการยกฐานะเทศบาลเมืองภูมิก่อเกิดเป็นเทศบาลนครภูมิก่อเกิดและมีเทศบาลอื่นกระจายรับผิดชอบพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งภูมิก่อเกิด

รูปแบบที่ 3 : ภูมิก่อเกิดมหานคร โดยรูปแบบการบริหารแบบภูมิก่อเกิดมหานครเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษที่มีความเหมาะสมสำหรับพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างมากในขณะเดียวกันที่มีปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หัวใจของรูปแบบนี้อยู่ที่การมีคณะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และมีสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเพื่อคอยตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร และมีกลไกภายนอกที่เสริมบทบาทของภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น คือมีการรับฟังความคิดเห็นของสาธารณะ (public inquiry) ในกรณีที่มีข้อกล่าวหาหรือข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร

ปธาน สุวรรณมงคล และคณะ. การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น . สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย , 2538 . (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางปรับปรุง ดังนี้

บทบาทหน้าที่ (1) ส่วนกลาง เน้นบทบาทด้านนโยบาย ด้านอำนาจการกำกับดูแล ด้านช่วยอำนวยความสะดวก (การให้คำปรึกษาด้านเทคนิควิธีการ หน้าที่หลักรัฐ 10 กลุ่ม คือ นโยบาย แผนและอำนาจการทั่วไป เศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป การต่างประเทศและธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ ความมั่นคงภายในและกระบวนการยุติธรรม ทรัพยากรมนุษย์และสวัสดิการสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาชนบทชุมชนเมือง (2) ส่วนภูมิภาค เน้นบทบาทด้านอำนาจการ(การมอบอำนาจจากส่วนกลางที่มากขึ้น) ด้านปฏิบัติการ เพิ่มการจัดสรรด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์) ด้านช่วยอำนวยความสะดวก มีหน้าที่นโยบาย การตัดสินใจของรัฐบาล และงานของกระทรวง ทบวง กรม ไปปฏิบัติให้บรรลุผล รวมถึงการริเริ่มแผน แผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแล ประสานงานกับราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ (3) ส่วนท้องถิ่น เน้นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับขีดความสามารถในการบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น (1)ราชการบริหารส่วนกลางต้องมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยคำนึงถึงกลุ่มหน้าที่มากกว่าหน่วยงาน ความสัมพันธ์กับท้องถิ่นควรเป็นการส่งเสริมมากกว่าการควบคุม (2) การบริหารงานบุคคล ส่วนกลางเน้นเรื่องนโยบายและการกำหนดมาตรฐาน มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้ง ลงโทษ ให้ความดีความชอบข้าราชการอย่างเพียงพอและมีมาตรฐานเดียวกัน ส่วนท้องถิ่นควรมีการบริหารงานบุคคลเป็นมาตรฐานเดียวกัน (3) งบประมาณ ควรมีการจัดงบประมาณให้กลุ่มจังหวัดตามพันธกิจที่กลุ่มจังหวัดกำหนดขึ้นโดยชัดเจน เน้นการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้ส่วนท้องถิ่น

ปธาน สุวรรณมงคล . การสำรวจผลงานที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2540. (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและนำเสนอสาระสำคัญของผลงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นของไทย และ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการปกครองท้องถิ่นของไทย ผลการศึกษาพบว่า:-

1. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึง รัตนโกสินทร์ตอนต้น ยังไม่เป็นการปกครองท้องถิ่นโดยประชาชน แต่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงตั้งแต่สมัยรัชกาลที่5 เป็นต้นมา

2. นโยบายการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 มิใช่รัฐบาลทุกชุดที่จะให้ความสำคัญกับการปกครองในระดับท้องถิ่น โดยรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ รัฐบาล 11 ชุด กำหนดนโยบายกระจายอำนาจในลักษณะของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นที่เน้นเฉพาะเจาะจง ขณะที่รัฐบาล 15 ชุด มีนโยบายที่ไม่เฉพาะเจาะจงที่จะพัฒนาการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

3. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยที่สำคัญ คือ ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจแนวคิดของการปกครองท้องถิ่น ปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาหรือลักษณะของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้าง ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับการคลัง และปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมโดยรัฐบาลกลาง

4. ผลการศึกษางานวิจัย 124 เรื่อง เป็นการศึกษาภาพรวม 8 เรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 17 เรื่อง เทศบาล 50 เรื่อง สุขาภิบาล 14 เรื่อง กรุงเทพมหานคร 31 เรื่อง เมืองพัทยา 4 เรื่อง

**ปัญญา นันทราช , นักรบ หอมไกรลาส , สุกัญญา สุทธิอาจ . การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นของ
จังหวัดสกลนครในอนาคต . สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร , 2544 . (เอกสารวิจัย)**

ผลการวิจัยพบว่า : การวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) นโยบายที่จะเกิดในปี 2545-2549คือ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้เองโดยมีหน่วยงานเฉพาะขึ้นมารองรับ บริหารเป็นองค์คณะบุคคล โดยสรรหาจากหลากหลายสาขาในท้องถิ่น , หลังปี 2560 ต้องการให้จัดตั้งหน่วยงานจัดการศึกษาท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็น สำนักงานการศึกษาท้องถิ่นจังหวัด , ด้านการบริหารวิชาการ ในช่วงปี 2545-2549 นั้นให้มีการพัฒนาครูต้นแบบ ครูเชี่ยวชาญ แต่ละวิชา , ช่วงปี 2550-2554 ต้องการให้จัดการผลิตครูโดยหลักสูตร 5 ปี ให้มีความรู้ มีคุณธรรม ทักษะ ประสบการณ์ จิตวิญญาณความเป็นครูและรักท้องถิ่นอย่างแท้จริง

พ

**พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และ ปิยะนุช เงินคล้าย . การจัดการปกครองท้องถิ่นของเขตเมืองที่ต่อเนื่องกับ
กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ,
2542 . 494 หน้า (เอกสารวิจัย)**

ผู้ทำการศึกษาวิจัยทั้ง 2 ท่าน เป็นอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง งานวิจัย นี้ ได้รับ
ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง ประจำปี พ.ศ. 2540 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หนังสือเล่มนี้
ตีพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเป็นหนังสืออ่านประกอบ วิชา PA 332, PS 602, PS 681, PS 702 วิชา การ
บริหารงานส่วนท้องถิ่น (Local Government Administration)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จุดประสงค์ในการศึกษาเพื่อพิจารณาว่าจังหวัด
นนทบุรีในฐานะที่เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑลจะได้รับผลของความเจริญ และการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร (กทม.)
อย่างไรบ้าง ระบบการปกครองท้องถิ่นที่ใช้อยู่สามารถรองรับความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร
บ้าง จะมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมได้อย่างไร

ผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เทศบาลทั้ง 5 แห่งในจังหวัดนนทบุรี ได้รับการขยายพื้นที่รับผิดชอบออกไปอย่าง
กว้างขวางมีความหลากหลายในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนทำให้เมืองคัมภีร์ประกอบของเมืองครบถ้วนยิ่งขึ้น เทศบาล
ในแต่ละพื้นที่จะมีปัญหาแตกต่างกันตามสภาพความเจริญและโครงสร้างของชุมชนนั้น ๆ เช่น พื้นที่ของเทศบาลตำบลบาง

กรวยเป็นส่วนรกร้างเป็นส่วนใหญ่ มีวัดพุทธมาก และวัดมีบทบาทมากในด้านสังคมสงเคราะห์แก่คนยากจนในพื้นที่
ขณะที่เทศบาลบางบัวทองมีสถิติของอิสลามมากกว่าวัดพุทธ สภาพพื้นที่เป็นที่นามากกว่าที่สวน

สุขาภิบาลกำลังยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ปัญหาอยู่ที่พื้นที่เดิมของสุขาภิบาลมีขนาดเล็กมาก การยกฐานะ
ควรพิจารณาในแง่ความหลากหลายของพื้นที่เพื่อให้มีพื้นที่ปกครองที่มีสภาพของชุมชนเมืองที่แท้จริง อบต.เป็นหน่วยการ
ปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ชนบท เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีทั้งสิ้น 37 แห่ง การปกครองจะเน้นการประสานประโยชน์ระหว่าง
หมู่บ้าน และการดูแลสาธารณูปโภคพื้นฐาน ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่ของ อบต. หลายแห่งมีความเจริญและเป็นส่วนหนึ่งของ
ชุมชนเมือง ควรได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาล หรือรวมเขตเข้ากับเทศบาลที่มีพื้นที่ติดต่อกัน สำหรับองค์การบริหารส่วน
จังหวัดนนทบุรี (อบจ.) เพิ่งจะได้รับการจัดรูปการบริหารตามแนวคิดใหม่ที่มีบทบาทในการประสานแผนของท้องถิ่นต่าง
ๆ และให้บริการในสิ่งที่ท้องถิ่นอื่น ๆ ประสงค์ให้ทำ ปัจจุบันยังคงมีบทบาทมากในการรักษาความสะอาดในเขต อบต.
เป็นส่วนใหญ่ และบริการกำจัดขยะให้กับเทศบาลทุกแห่ง อบจ. ควรมีบทบาทในการดูแลสภาพแวดล้อม การวาง
แผนพัฒนาจังหวัดในภาพรวม ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องการความเชี่ยวชาญสูง ต้องมีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้
เหมาะสมกับบทบาทดังกล่าว นอกจากนี้ควรมีการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพของสภา อบจ. ให้มีฐานะเป็นตัวแทนของ
องค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ ของจังหวัด เพื่อให้องค์กรท้องถิ่นเกิดการยอมรับในบทบาทหน้าที่

ในภาพรวมผู้วิจัยพบว่า การปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบมีลักษณะของการรวมอำนาจในการบริหาร สภาพ
โครงสร้างของชุมชนแตกต่างกัน แต่กำหนดให้ใช้รูปแบบการปกครองเดียวกันหมดทั่วประเทศ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะ
เลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน มีระบบการบริหารงานบุคคลที่ไม่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจและไม่
ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพันกับท้องถิ่น ในด้านการคลังท้องถิ่น กฎหมายยังให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นในการ
จัดเก็บภาษีอากรได้น้อย และยังขาดอำนาจในการจัดเก็บด้วยตนเอง การจัดทำงบประมาณยังขาดวินัยทางการคลัง มีการ
จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหลายครั้งตามรายได้ที่ได้รับการจัดสรร ผู้วิจัยเห็นว่าควรยกเลิกระบบเงินอุดหนุนที่
กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้จัดสรร โดยการขยายฐานภาษีและมอบอำนาจในการจัดเก็บให้ท้องถิ่นเพื่อให้สามารถประมาณ
การรายได้แม่นยำมากขึ้น และควรนำระบบของแผนมาผูกกับงบประมาณ โดยให้มีการรักษาวินัยทางการคลังอย่างเข้มงวด
ตามแผนที่วางไว้

ผู้วิจัยพบว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปกครองส่วนภูมิภาค เชื่อในอำเภอ และจังหวัด ว่ามีศักยภาพในการ
ให้บริการแก่ประชาชนได้เหนือกว่า และมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของประชาชนมานานกว่าองค์กรส่วนท้องถิ่น และยัง
พบว่าหลายบทบาทขององค์กรส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้
อำนาจแก่ท้องถิ่นในการกำหนดโครงสร้างการปกครองของตนเอง เทศบาลควรหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตในชุมชนให้มากขึ้น มีการวางแผนการพัฒนาเมือง และให้ความสำคัญต่อประชาชนทุกระดับในพื้นที่อย่าง
เสมอภาค การพัฒนารูปแบบการปกครองท้องถิ่นควรเป็นผลให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่นมีความผูกพันกับ
องค์กรปกครองท้องถิ่นของตนเองให้มากขึ้น ภารกิจที่ท้องถิ่นทำไม่ได้ หรือทำแล้วอาจไม่มีประสิทธิภาพ หรือเป็นบริการที่
เกี่ยวข้องกันหรือใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหลาย ๆ ท้องถิ่น อาจให้ท้องถิ่นร่วมกันจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่เฉพาะ
อย่าง ภารกิจบางอย่างท้องถิ่นอาจมีการว่าจ้างหรือร่วมกันว่าจ้างให้เอกชนดูแลรับผิดชอบ

พรชัย รัศมีแพทย์ . หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย . นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2535 . 266 หน้า

ผู้แต่งตำราเล่มนี้ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตำราเขียนขึ้นจากหลักกฎหมายท้องถิ่น 5 ฉบับ กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยตั้งใจให้เป็นตำราประกอบการศึกษาวิชากฎหมายมหาชน และวิชาหลักกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย เนื้อหาหนังสือเน้นที่หลักการกระจายอำนาจบริหารทางเขตแดน จุดมุ่งหมายของตำราเล่มนี้มี 3 ประการ

1. ใช้หลักการรวมอำนาจบริหารและหลักการกระจายอำนาจบริหารในการอธิบายกฎหมายการปกครองท้องถิ่น ทั้ง 5 ฉบับ โดยมองราชการส่วนกลางในความหมายอย่างกว้าง ซึ่งหมายถึง ราชการส่วนกลางตามหลักการรวมอำนาจบริหาร(ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างหลักทั้งสองโดยมีหลักกฎหมายเป็นตัวชี้ นำ ได้แก่ หลักการบังคับบัญชา และหลักการกำกับดูแล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของท้องถิ่น ในขณะที่หลักนิติบุคคลของท้องถิ่นเป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกในการบริหารงาน การทำนิติกรรม และการเป็นโจทก์จำเลย
2. สอดแทรกแนวคิดและแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับหลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทยทุกบท
3. เรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจศาลยุติธรรมและอำนาจศาลปกครองนั้น ผู้เขียนได้เปรียบเทียบแนวคิดและหลักการสำคัญของศาลยุติธรรมกับศาลปกครองที่พึงมีบทบาทต่อท้องถิ่นและราษฎรในท้องถิ่น

พรชัย เทพปัญญา และ วิทยา นภาศิริกุลกิจ . การสำรวจและประเมินเจตคติความรู้และการปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายปกครองต่อการปกครองท้องถิ่น . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2524. 222 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสถานภาพด้านเจตคติ ความรู้ และการปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายปกครองต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น และเพื่อประเมินสถานภาพเหล่านั้นของข้าราชการฝ่ายปกครองว่าจะมีผลต่อการปกครองท้องถิ่นหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติ ความรู้ และการปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายปกครองไม่เอื้อต่อการปกครองท้องถิ่นเท่าที่ควร ดังนั้นจึงพอจะคาดคะเนได้ว่า การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้เต็มรูปแบบจึงยังเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำและส่งเสริมยังมีความขัดแย้งในการที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มที่ และมีแนวโน้มที่ยังพอใจกับลักษณะการปกครองแบบเดิมที่ยึดส่วนกลางเป็นแม่บทอยู่ นั่นคือมีเจตคติในแนวทางที่เห็นด้วยกับการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และไม่เห็นด้วยกับการเปิดโอกาสให้อำนาจท้องถิ่นอย่างเต็มที่

ผู้วิจัยเสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างและรูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และให้แยกการปกครองท้องถิ่นออกจากการควบคุมของกระทรวงมหาดไทย โดยจัดตั้ง “ทบวงการปกครองท้องถิ่น” ขึ้นรับผิดชอบแทน ประโยชน์ของการจัดตั้งทบวงการปกครองท้องถิ่น ทำให้นโยบายในการปกครองท้องถิ่นมีความแน่นอนขึ้น มีความคล่องตัวในการบริหาร และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่นดีขึ้นคือมีผู้รับผิดชอบระดับรัฐมนตรีในคณะรัฐบาล ลดอำนาจของข้าราชการส่วนภูมิภาค และทำให้ขวัญกำลังใจของพนักงานประจำของท้องถิ่นดีขึ้น

พรชัย เทปัญญา . การสำรวจความคิดเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลที่มีต่อโครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบัน . กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์ , 2526 . 118 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนายกเทศมนตรี และปลัดเทศบาลต่อโครงสร้างของระบบเทศบาลในปัจจุบันว่าเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นหรือไม่ ผลการศึกษา นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลเห็นว่าโครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบันมิได้เป็นอุปสรรคในการบริหารงานเทศบาล แต่บางส่วนมีความเห็นว่ามีมาของนายกเทศมนตรีควรปรับปรุงเพราะรูปแบบที่เป็นอยู่มีอำนาจน้อยไป

ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์การเทศบาลให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงแทนการใช้รูปแบบเดียวทั่วประเทศ การควบคุมของกระทรวงมหาดไทยทำให้เทศบาลไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ ควรมีการตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบต่อการบริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่น และควรมีการฝึกอบรมข้าราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ให้ทันกับลักษณะปัญหาในปัจจุบัน

พรทิพย์ คำพอ . ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิจิตรวิทย์สาส์นรัชดา , กรกฎาคม 2544 . 177 หน้า

หนังสือนี้เป็นการเรียบเรียงประกอบการเรียนการสอน ผู้เรียบเรียงเป็น รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีสาระในเรื่อง : ความเป็นมาของสภาตำบล โครงสร้างของสภาตำบล อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล ความสัมพันธ์กับท้องถิ่นอื่น การประชุมสภาตำบล ความเป็นมาของ อบต . บทบาทความสำคัญของ อบต. โครงสร้างการบริหารงานของ อบต. อำนาจหน้าที่ของ อบต. ระเบียบวาระการประชุมของ อบต. การจัดทำร่างข้อบังคับของ อบต. การวางแผนพัฒนาของ อบต. การบริหารงานบุคคลของ อบต. โครงสร้างทางการบริหารของ อบต. กรอบอัตรากำลังและตำแหน่งของ อบต. โครงสร้างองค์กรของ อบต. การบรรจุแต่งตั้งและการโอน อัตราค่าตอบแทน วินัยพนักงานส่วนตำบล การพัฒนาบุคลากร สวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล

พระวรภักดิ์พิบูลย์ . คำบรรยายการปกครองท้องถิ่น . คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2500 . 302 หน้า

ผู้แต่งตำราคำบรรยาย เป็นอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นตำราที่มีสาระเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในลักษณะของกฎหมาย โดยกล่าวถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล การสุขาภิบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ว่าตำรานี้จะล้าสมัยต่อยุคปัจจุบันของการปกครองท้องถิ่น แต่จะมีประโยชน์ในการศึกษาพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นในยุคก่อนปี 2500

พัชรี สีโรส และ อรทัย กักผล (บรรณาธิการ) . การบริหารเมือง : กรุงเทพมหานคร . โครงการปริญญาโทสำหรับนักบริหาร สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , มีนาคม 2543 . 268 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการเผยแพร่ผลงานภาคินพนธ์ของมหาบัณฑิต โครงการปริญญาโทสำหรับนักบริหาร (EPA) สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบด้วยสาระของภาคินพนธ์ 3 เรื่อง คือ

1. “ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารกรุงเทพมหานคร” โดย อรรถ แพทยังกุล (อดีตประธานสภา

กรุงเทพมหานคร) เป็นการมองการบริหารกรุงเทพมหานครจากโครงสร้างใหญ่ และชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย ที่ทำให้สภากรุงเทพมหานครไม่สามารถมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการติดตาม และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร กทม. ได้เต็มที่

2. “ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดเตรียมงบประมาณของกรุงเทพมหานคร” โดย อนุก หุตังคบดี (อดีตประธานสภากรุงเทพมหานคร) เป็นการศึกษาปัญหา อุปสรรคของแต่ละขั้นตอนของการเตรียมงบประมาณใน กทม. ภายใต้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ที่มีได้ให้อำนาจสมาชิกสภาเขตมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ทั้งที่สมาชิกสภาเขตเป็นฝ่ายรับข้อร้องเรียนจากประชาชนในเขตพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์การบริหารงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ สาเหตุเนื่องมาจากหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณ (กรุงเทพมหานคร) กำหนดไว้ที่มีลักษณะรวมศูนย์และเป็นระเบียบราชการ ทำให้หน่วยงานที่ขอใช้งบประมาณขาดความเข้าใจถึงเหตุผลของระเบียบ ส่งผลให้การจัดเตรียมงบประมาณล่าช้าไม่ทันการพิจารณา

3. “การเมืองในกระบวนการงบประมาณ : ศึกษากรณีกระบวนการงบประมาณท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ภายใต้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528” โดย สุนัย เศรษฐบุญสร้าง (อดีตเลขานุการ อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร .อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา) เป็นการมองกระบวนการจัดสรรงบประมาณของกรุงเทพมหานคร จากมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง กล่าวคือ วิเคราะห์ถึงการประสานประโยชน์ของฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารที่นำไปสู่ระบบโควตาของงบประมาณ และความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณที่จะมีมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความเสี่ยงข้างมากในสภากรุงเทพมหานครของฝ่ายบริหารแต่ละยุคเป็นสำคัญ

ไพบูลย์ ช่างเรียน . การปกครองมหานคร . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , 2516 . 282 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนมุ่งให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิวัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลางกับราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ทฤษฎีและทางปฏิบัติในการปกครองท้องถิ่น : ลักษณะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย , ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น(ศึกษาเฉพาะกรณีการควบคุม) , การแก้ไขปัญหาในการปกครองท้องถิ่น

2. ปัญหาการปกครองของนครหลวงและทางแก้ไข : ระบบการปกครองนครหลวง , แหล่งเสื่อมโทรมในนครหลวง , การปรับปรุงแหล่งชุมชน , การอาคารสงเคราะห์ , ปัญหาด้านแรงงาน , น้ำเสียโครก , การวางแผนครอบครัว

3. การเพิ่มประชากรและการขยายตัวของเมืองในเขตนครหลวงกรุงเทพ-ธนบุรี : ทฤษฎีการขยายตัวของเมือง และการเพิ่มประชากร , ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้าย , การขยายตัวของชานเมือง , ผลกระทบของการเพิ่มประชากรที่มีต่อปัญหาเมือง , โครงการนครหลวงกับนโยบายควบคุมการเพิ่มประชากร

ไพบูลย์ ช่างเรียน . การเพิ่มรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2529 . 92 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ไพบูลย์ ช่างเรียน . การบริหารเมืองพัทยา : ศึกษาความสัมพันธ์ต่างระดับ . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2526 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ไพบูลย์ ช่างเรียน . การปรับปรุงรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานคร . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539 . 69 หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

ไพรัช ตระการศิริพันธ์ และคณะ . การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย : ภาคเหนือ. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , 2545 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ ความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ด้านโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ การบริหารการจัดการ การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เพื่อเสนอทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย การศึกษาพบว่า

องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบทบาท อำนาจหน้าที่ การบริหารงานบุคคล โครงสร้าง นั้น ประชาชนทราบการมีอยู่ของ อบต. จากสื่อในระดับต่าง ๆ แต่ยังไม่สามารถทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ในระดับที่เป็นอำนาจหน้าที่ โครงสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงการงบประมาณที่กำหนดไว้ในกฎหมาย , การมีส่วนร่วมของประชาชนกับ อบต. นั้นการมีส่วนร่วมนอกเหนือจากการเลือกตั้งยังมีน้อย ความคาดหวังต่อบทบาทของ อบต.ยังเป็นเรื่องบทบาทในการพัฒนาทางวัตถุเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเรื่องคุณภาพชีวิตถ้าจะมีความต้องการอยู่บ้างก็มักจะเป็นส่วนที่ตรงกับปัญหาสำคัญ ๆ ที่ชุมชนประสบร่วมกัน เช่น ปัญหาเด็ก เยาวชนติดยาเสพติด หรือการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้เป็นต้น , การมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานของ อบต. มีน้อยมาก ปัญหาส่วนหนึ่งเนื่องจากลักษณะการทำงานแบบเป็นทางการ เช่น ระบบงบประมาณ และระบบเอกสารเป็นสิ่งที่ถูกมองว่ายากที่จะทำความเข้าใจ จึงยากต่อการตรวจสอบ , ด้านการบริหารจัดการของ อบต. ประชาชนจะรู้การทำงานของ อบต.ในเรื่องใกล้ตัว เช่น ขยะ ถนน มีการจัดสรรงบประมาณให้ด้วยการแบ่งเงินตามจำนวนหมู่บ้าน ไม่มีการร่วมมือระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อกันในการทำกิจการของ อบต. , ด้านภาษีของ อบต. ประชาชนมองการเก็บภาษีของ อบต.ในทางลบกรณีที่ต้องรับภาระในการเสียภาษี และไม่เห็นผลตอบแทนจากการเสียภาษีให้ อบต.

เทศบาล ประชาชนให้ความสนใจการเมืองระดับชาติมากกว่า ระดับเทศบาล , ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการไปเลือกตั้ง , การประเมินผลงานเทศบาลจะให้ความสนใจบางกิจกรรม เช่นการเก็บขยะ การแก้ปัญหาน้ำท่วม การเข้าดูแลประชาชนในงานทางสังคมและประเพณีของนักการเมืองระดับเทศบาล , เทศบาลยังมีปัญหาด้านงบประมาณ ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล และหน่วยงานภูมิภาคในโครงการขนาดใหญ่ที่เกินความสามารถเทศบาล

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเป็นเอกภาพสูง ความสัมพันธ์ภายใน อบจ.ดี ความสัมพันธ์กับ อบต.ดี อบจ.มีความสามารถในการจัดเก็บภาษีได้มาก ความสามารถของนายก อบจ. มีลักษณะบารมีของผู้นำทำให้องค์กรของ อบจ.เข้มแข็ง และมีความราบรื่นในความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น , ประชาชนมีความยอมรับ อบจ.สูง(เพราะมารมีผู้นำ) , ในเชิงใหม่ปัญหาความขัดแย้งในด้านพื้นที่ หน้าที่ ระหว่างองค์กรท้องถิ่นด้วยกันไม่มี

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) รัฐและท้องถิ่นปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อให้สัมพันธ์กับประชาชนมากขึ้น (2) องค์การท้องถิ่นต้องคล่องตัว กฎ ระเบียบปฏิบัติควรปรับและยืดหยุ่น (3) เร่งสร้างความเข้มแข็งด้านการคลังท้องถิ่นควบคู่กับการถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่นแต่ต้องระวังการโอนถ่ายงานที่ควรทำเท่าที่จำเป็นที่ไม่ทำให้องค์กรท้องถิ่นมีขนาดโตเกินความจำเป็นและห่างไกลจากประชาชนในท้องถิ่น (4) กรณีผู้นำในตำบล มีทั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ อบต . หากเป็นชุมชนขนาดเล็กระดับหมู่บ้านอาจก่อปัญหาความสับสน (5) ควรมีการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำด้านวุฒิการศึกษาของนักการเมืองท้องถิ่น ควรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือมีประสบการณ์เทียบเคียงกัน

พานิชย์ พรจันทร์ และคณะ . บทบาทการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10 . สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตการศึกษา 10 , 2543 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย มีดังนี้ (1) องค์การบริหารส่วนตำบล โดยประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาท ส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม ด้านศาสนา พบว่า มีบทบาทในระดับปานกลาง โดยได้จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ได้สนับสนุนส่งเสริมการประชาสัมพันธ์งานด้านศาสนาทางหอกระจายข่าว และได้ร่วมมือกันจัดส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามหลักธรรม คำสอนของศาสนา ตามลำดับ ด้านวัฒนธรรม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง โดยได้ร่วมมือกับชุมชนจัดงานประเพณีของท้องถิ่น ได้ร่วมมือกับวัดจัดงานประเพณีท้องถิ่น และได้จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น (2) เปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล โดยประธานกรรมการบริหาร อบต. จำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งเพศชาย และ หญิง มีบทบาทส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกกลุ่มอายุพบว่า ประธานกรรมการบริหาร อบต. กลุ่มอายุต่ำกว่า 41 ปี และ 41 ปี ขึ้นไป มีการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน (3) ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมศาสนา และวัฒนธรรมของ อบต. พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาคือ รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้ อบต. อย่างเพียงพอ จัดอัตรากำลังด้านการศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรของ อบต. ด้านส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมมากขึ้น

พิรธร บุญยรัตพันธุ์ . การประเมินประสิทธิผลโครงการพัฒนาที่ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจจากสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในปีงบประมาณ 2543 . กองวิจัยและประเมินผลกรมเร่งรัดพัฒนาชนบท , 2544 . (เอกสารวิจัย)

ผลการประเมินพบว่า : (1) การทดสอบระดับความมีประสิทธิภาพโครงการถนนในหมู่บ้าน ไม่ได้มีประสิทธิผลในระดับที่กำหนด แต่ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการมาก (2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในโครงการถนนในหมู่บ้าน ความสัมพันธ์เริ่มต้นจากการมีผลการดำเนินโครงการที่ดีจะส่งผลให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากโครงการมาก และทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในโครงการรวมทั้งมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน (3) ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลโครงการชุดลอก ชุดสระ ประชาชนคาดว่าจะได้รับประโยชน์ – พึงพอใจ – ใช้ประโยชน์ได้จริง – ความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง (4) ผลการทดสอบระดับความมีประสิทธิภาพโครงการชุดลอก ชุดสระ นั้นไม่ได้มีประสิทธิผลในระดับที่กำหนด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 9 . สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 , 2541 . 179 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : อบต.ส่วนใหญ่รับรู้เข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น ปัญหามาจากผู้ปกครองยากจน (2) อบต.ส่วนใหญ่ยังไม่ได้แสดงบทบาทในการดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา (3) อบต.ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งที่น่าสนใจที่สุดคือการออกข้อบังคับของสภา อบต.ในการส่งเสริมการศึกษา

ก

โกติน พลกุล และคณะ . แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น . สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , 2538 . 472 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาความเป็นมาของระบบการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในทางการเมืองการปกครอง และในทางการเมืองการคลังให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น (2) ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการกระจายอำนาจของต่างประเทศและของประเทศไทย (3) เสนอแนวทาง รูปแบบและขั้นตอนของการดำเนินการกระจายอำนาจ ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับประเทศไทย (4) เสนอร่างกฎหมายที่จะให้มีขึ้นใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอในการกระจายอำนาจ

จากการศึกษาพบว่า ในความเป็นมาของระบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยนั้น เพื่อต่อสู้ให้รอดพ้นจากลัทธิล่าอาณานิคม (colonization) จึงจำเป็นต้องรวมศูนย์อำนาจปกครองเพื่อสร้างรัฐชาติ (nation state) สมัยใหม่อันเป็นผลให้มีการปกครองส่วนภูมิภาค และเมื่อเข้าสู่การปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลขึ้นและขยายต่อไปเป็นสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ ในการก่อกำเนิดองค์กรปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยนั้น เป็นการจัดตั้งโดยรัฐ ด้วยการออกกฎหมายสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นขึ้น ซึ่งแตกต่างจากของต่างประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษและฝรั่งเศสที่ท้องถิ่นถือกำเนิดขึ้นโดยธรรมชาติของชุมชนเอง ระบบท้องถิ่นจึงเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดระบบการปกครองในระดับชาติขึ้น ตรงข้ามกับของประเทศไทยที่การปกครองระดับชาติกลับเป็นกรอบที่กำหนดระบบและโครงสร้างของการปกครองท้องถิ่น ความแตกต่างดังกล่าวนี้มีผลต่อการดำเนินการของท้องถิ่น ทั้งในแง่ความสัมพันธ์กับรัฐ การคลังท้องถิ่น และการให้ความสนใจมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อรัฐเป็นผู้สร้างองค์กรปกครองท้องถิ่น รัฐจึงกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้เกิดองค์กรปกครองท้องถิ่นขึ้น โดยพิจารณาจาก 3 ปัจจัย คือ รายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร ตลอดจนความสำคัญของพื้นที่ ซึ่งเห็นได้จากเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลระดับต่าง ๆ ต่อมาเพื่อให้พื้นที่การปกครองท้องถิ่นขยายมากขึ้น รัฐจึงได้ลดระดับของเกณฑ์ลงมา ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปของสุขาภิบาล และในที่สุดก็ขยายครอบคลุมพื้นที่ชนบทที่เหลือทั้งหมด โดยไม่ใช้เกณฑ์ใดเลย อันได้แก่รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะสังเกตได้ว่ายิ่งรัฐลดเกณฑ์ลงมา รัฐก็ยิ่งเข้าไปแทรกแซงมากขึ้นทั้งในด้านการควบคุม กำกับ และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบริหาร แม้แต่เทศบาลซึ่งบริหารโดยผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง รั้งก็ยังเข้าไปควบคุมอย่างเข้มงวดในเรื่องการเงินการคลัง และการบริหารงานบุคคล มีแต่กรุงเทพมหานครที่หลังจากการปรับปรุงใหม่ ในพ .ศ.2528 นับเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นเดียวที่มีความเป็นอิสระทั้งในแง่ของการบริหารการเงินการคลัง ตลอดจนการบริหารงานบุคคล

จากการศึกษาแนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ของประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นรับเดี่ยวเช่นเดียวกับประเทศไทย พบว่าการที่ฝรั่งเศสมีการปกครองส่วนภูมิภาคก็เพราะมาจากประวัติศาสตร์ที่ กษัตริย์ฝรั่งเศสปราบปรามและเลิกระบบศักดินา รวมศูนย์อำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางด้วยการแบ่งประเทศออกเป็น จังหวัด อำเภอ และส่งเจ้าหน้าที่ของกษัตริย์ไปปกครอง ทั้งนี้เพื่อสร้างรัฐชาติ (nation state) ขึ้น ส่วนการปกครองท้องถิ่นในรูปของคอมมูนก็เกิดขึ้นโดยธรรมชาติควบคู่กันไป เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตแบบศักดินามาเป็นแบบทุนนิยม เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ สำหรับประเทศอังกฤษนั้น กษัตริย์ยอมรับการดำรงอยู่ของเจ้าเมืองต่าง ๆ ที่

มอยู่เดิม แม้จะได้พยายามรวมศูนย์อำนาจ ด้วยการสร้างระบบกฎหมายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกว่า common law แต่ไม่อาจเลิกล้มระบบเจ้าเมือง การปกครองท้องถิ่นของอังกฤษจึงพัฒนาจากชุมชนที่เกิดขึ้นตามระบบการผลิตใหม่ ภายใต้อันต่าง ๆ

ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้น หลังจากสิ้นสุดยุคศักดินาแบบ “โชกุน” ในสมัยเมจิ ได้มีการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางภายใต้องค์จักรพรรดิ โดยยกเลิกระบบเจ้าเมืองทั้งหมด การปกครองท้องถิ่นเริ่มเกิดขึ้นเมื่อมีกระแสเรียกร้องให้มีสภาผู้แทนราษฎรและสภาท้องถิ่น รัฐบาลไม่ต้องการให้มีสภาผู้แทนราษฎร จึงผ่อนคลายด้วยการให้มีสภาท้องถิ่น แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ มาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลและมีอำนาจมาก สภาจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งเป็นเพียงสภาที่ปรึกษา จวบจนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่สองรัฐธรรมนูญที่สหรัฐอเมริกาจัดทำให้ จึงกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเปรียบได้กับเป็น “นายกเทศมนตรีระดับจังหวัด” นั่นเอง

ดังนั้น ตัวแบบของต่างประเทศ จึงมีอยู่ 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ ระบบที่คงให้มีการปกครองส่วนภูมิภาคควบคู่กับการปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส กับ ระบบที่ไม่มีการปกครองส่วนภูมิภาค อันได้แก่ ประเทศอังกฤษและญี่ปุ่น ปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสได้ปรับบทบาทเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนภูมิภาคจากการเป็นผู้บริหารสั่งการ และควบคุมกำกับท้องถิ่นโดยเคร่งครัด ไปสู่การเป็นผู้ประสานนโยบาย แผน ช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของท้องถิ่น ในขณะที่ประเทศอังกฤษ รับผิดชอบจัดตั้งคณะกรรมการวางแผน เพื่อจัดทำและประสานแผนทั้งของรัฐและของท้องถิ่นในแต่ละภาค ซึ่งประธานคณะกรรมการจะทำหน้าที่คล้ายกับผู้ว่าราชการภาคของฝรั่งเศส ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดของประเทศญี่ปุ่น จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐมากกว่าของท้องถิ่น

แนวโน้มในอนาคตนั้น ประเทศต่าง ๆ กำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่เหมือนกันในยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) นั่นคือ รัฐเข้าไปมีบทบาทมากขึ้นในเรื่องของแผน การประสานงาน การสนับสนุนช่วยเหลือ และการจัดทำภารกิจใหญ่ ๆ ที่จำเป็น ในขณะที่ท้องถิ่นรับผิดชอบในการตอบสนองต่อความต้องการในชีวิตประจำวันของประชาชน โดยประเทศที่รวมศูนย์อำนาจมากก็ผ่อนคลายด้วยการปรับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับท้องถิ่นเสียใหม่ ส่วนประเทศที่กระจายการรวมศูนย์อำนาจมากก็เพิ่มบทบาทเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเข้าไปกำหนดและประสานแผน ประสานงานร่วมกับท้องถิ่น

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวทางในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ควรที่จะให้มีระบบภูมิภาคและระบบท้องถิ่นอยู่ควบคู่กันไป โดยปรับบทบาทและอำนาจหน้าที่ในลักษณะทำนองเดียวกับของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งจะสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้

คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการปรับปรุง ดังนี้

1. การปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่น ให้ใช้รูปแบบของระบบรัฐสภา และระบบเทศบาลเป็นต้นแบบ ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เพิ่งประกาศใช้ได้วางรูปแบบขององค์กรระดับล่างสุดไว้ในลักษณะดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นนโยบายของรัฐจะให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีโครงสร้างรูปแบบอื่น เช่น ระบบคณะกรรมการ ก็สามารถทำได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

2. ในท้องถิ่นชนบทหรือกึ่งชนบท ซึ่งมีสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลและสุขาภิบาลอยู่นั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังต้องคงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเอาไว้ เพื่อเป็นจุดเชื่อม จุดประสาน ระหว่างรัฐกับท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน จนกว่าจะมีการยกฐานะสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลและสุขาภิบาลนั้นขึ้นเป็นเทศบาล บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงหมดไป

3. นอกเหนือจากองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะแล้ว คณะผู้วิจัยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นในระดับจังหวัดนั้นควรแยกเป็น 2 ระดับ คือท้องถิ่นขนาดใหญ่ระดับจังหวัด ได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะทำหน้าที่จัดทำแผน นโยบาย ประสานแผนและนโยบาย จัดทำกิจการขนาดใหญ่ที่มีลักษณะร่วมหรือผลกระทบร่วม เช่น การจราจร สิ่งแวดล้อม การศึกษา และกิจการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นไม่สามารถทำได้ และท้องถิ่นขนาดเล็กได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และสุขาภิบาล ซึ่งจะรอการพัฒนาเป็นเทศบาลในอนาคต ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดจะมีระดับเทศบาลและระดับจังหวัด เหมือนกับประเทศทั้งสามที่ได้กล่าวมา สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษซึ่งมีขนาดใหญ่นั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมี 2 ระดับ เช่นเดียวกัน โดยอาจแบ่งให้มีท้องถิ่นขนาดเล็กประมาณ 7-8 องค์การอยู่ภายใต้กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้โดยให้กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่คล้ายกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานวิจัยนี้เน้นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีภาพรวมที่เป็นระบบสอดคล้องและต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นจุดเริ่มต้นที่จะได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการแบ่งแยกภารกิจและอำนาจหน้าที่ ด้านการเงินการคลังระหว่างรัฐกับท้องถิ่นหรือในระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน รวมทั้งด้านการบริหารงานบุคคล การถ่ายโอนพนักงานเจ้าหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น หรือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการศึกษาวิจัยโดยละเอียดต่อไป

ภคพร วัฒนดำรงค์ . การศึกษาศักยภาพทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก . สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม , 2541 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้เพื่อประเมินขีดความสามารถและโอกาสของ อบต . ในการพัฒนาท้องถิ่น ดดยเน้นการบริหารด้านรายได้และรายจ่าย และเพื่อให้ทราบว่า อบต . มีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาอย่างไร ในการวิจัยได้มีการสำรวจข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง การศึกษามีการศึกษาใน 4 ประเด็น คือ ด้านรายได้และเสถียรภาพทางการคลัง ด้านประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ด้านการประมาณการรายได้ของ อบต . และ ด้านงบบัญชี การควบคุมและการตรวจสอบทางการเงิน

ภคพร วัฒนดำรงค์ . ความคาดหวังของชุมชนต่อคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่น : เฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก . คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม , 2544. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้ :- ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลที่จะได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันก็มีความคาดหวังน้อยต่อการที่จะได้เข้าร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นในการออกข้อบังคับในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรในพื้นที่ อนึ่งชุมชนยังมีความคาดหวังน้อยต่อการได้รับรู้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการบริหารงานของ อบต . โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นของการมีส่วนร่วมในการรับรู้เรื่องรายได้และโครงสร้างรายได้ ตลอดจนการบริหารงบประมาณของ อบต . โดยมีความคาดหวังให้คณะกรรมการ อบต . ได้มีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับชุมชนได้ทราบ เพื่อที่ชุมชนจะได้ปฏิบัติและทำความเข้าใจได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการพัฒนาในชุมชนที่ดีต่อไป

ความคาดหวังของชุมชนต่อคณะกรรมการ อบต. ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง และรายได้ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวังในเรื่องการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของ อบต. การแสดงความคิดเห็นในการออกข้อบังคับตำบล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของ อบต.

ภิญโญ ดันพิทยกุลปต์ . บทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดสงขลา . คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2540 . (เอกสารวิจัย)

การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยการจัดตั้ง อบต. นับเป็นพัฒนาการสำคัญอีกก้าวหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในชนบท ในปี 2539 จังหวัดสงขลา มี อบต. 141 แห่ง มีสตรีเป็นสมาชิก 101 คน ประเด็นที่น่าสนใจอะไรคือสาเหตุที่ชักนำให้สตรีสนใจสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้ง สมาชิก อบต. สตรีวางเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างไร มีวิธีการทำงานและประสบผลสำเร็จในการทำงานหรือไม่อย่างไร รวมทั้งได้พบปัญหาอุปสรรคและเอาชนะปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไร ข้อค้นพบเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพยายามเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี ซึ่งก็คือ การเพิ่มสัดส่วนการนำศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า อบต. สตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนมาก่อนแล้วอย่างต่อเนื่อง อาทิเป็นสมาชิกหรือประธานกลุ่มอาสาสมัครงานสุขหมู่บ้าน สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน หรือกลุ่มแม่บ้านสตรีลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ต้องการให้ชุมชนของตนพัฒนา และสมาชิกในครอบครัวสนับสนุน ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้สตรีได้รับเลือกตั้งมี 2 ปัจจัยคือ ความมีญาติพี่น้องมากและการมีบทบาทในกิจกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาชุมชนของ อบต. สตรีนอกเหนือจากเรื่องโครงสร้างพื้นฐานแล้ว จะขยายรวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน และสตรี ในด้านผลงานชาวบ้านมีความเห็นว่ายั่งยืนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนซึ่งเป็นบทบาทที่ได้ทำมาตั้งแต่ก่อนเป็น อบต. แต่ชาวบ้านยอมรับว่าสตรีมีคุณสมบัติที่ดี คือละเอียดรอบคอบ รับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี แต่มีข้อด้อยคือไม่กล้าตัดสินใจ ไม่คล่องตัวในการทำงาน ปัญหาสำคัญของ อบต. สตรีส่วนใหญ่คือความรู้สึกว่ามีความรู้และทักษะที่จำเป็นไม่เพียงพอ ใน อบต. มีความขัดแย้ง และในบาง อบต. การยอมรับบทบาทของสตรียังมีน้อย อบต. ในการรับรู้ของ อบต. สตรีมีปัญหาสำคัญคือความขัดแย้ง ความไม่โปร่งใสเรื่องงบประมาณ และอิทธิพล อบต. สตรีโดยภาพรวมจะมีทัศนะแบบประชาธิปไตยคือใฝ่สันติ และต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม วิธีการแก้ปัญหาที่ อบต. สตรีส่วนใหญ่ใช้คือพยายามเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง ใจเย็นและอดทน

ภาณุ ธรรมสุวรรณ . วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณี สมาชิกสภา อบต. ในอำเภอควนขนุน และ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง . ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2543. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ชนชั้นนำระดับท้องถิ่นมีระดับความรู้ ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.5 กลุ่มอายุ 25-40 ปี มีจำนวนสูงสุด (2) ปัจจัยภูมิหลังของชนชั้นนำระดับท้องถิ่น คือ อายุมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่น โดยชนชั้นนำที่มีอายุน้อย (25-40 ปี) จะมีระดับความรู้ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่นมากกว่าชนชั้นนำที่มีอายุมาก (มากกว่า 40 ปี) ส่วนปัจจัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ อาชวณ และการติดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่น (3) ความคิดเห็นของชนชั้นนำต่อการปกครองท้องถิ่น พบว่าชนชั้นนำ ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงของ อบต. ที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายใหม่ แต่ไม่เห็นด้วยในประเด็นการให้สิทธิถอดถอน การริเริ่มเสนอ

กฎหมาย การรับรู้ข่าวสารของ อบต. แก่ประชาชน และอยากให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหาร อบต.เช่นเดิม ปัจจุบันด้านอายุ ระดับการศึกษา และการติดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการปกครองท้องถิ่น คือชนชั้นนำที่มีระดับอายุ ระดับการศึกษา และติดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกัน (4) ชนชั้นนำส่วนใหญ่คิดว่า การเปลี่ยนแปลงกฎหมายจะนำไปสู่การทำงานของ อบต. ที่ดีกว่าเดิม พร้อมที่จะสนับสนุนรูปแบบ อบต. ตามกฎหมายใหม่ คุณสมบัติของสมาชิก อบต. ที่สำคัญคือต้องเข้าใจปัญหาท้องถิ่น และคาดหวังต่อการทำหน้าที่ในตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. คือ การทำประโยชน์และสร้างความเจริญแก่ชุมชน

ม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . โครงการศึกษาแนวทางการบริหารงานและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล . พุทธศักราช 2541 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่าปัญหา/ข้อจำกัดของ อบต. /สภาตำบลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ที่ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพคือ (1) ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทัศนคติที่ว่าถ้าเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของ ททท. ที่จะให้การสนับสนุน (2) ปัญหาคาดการณ์ ด้านภูมิการศึกษาและประสบการณ์ (3) อุปสรรคด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นมากกว่าการประสานความร่วมมือจากประชาชนเนื่องจากไม่ทราบขอบข่ายอำนาจและภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย (4) ความไม่เข้าใจขอบเขตอำนาจ และภาระหน้าที่ (5) อุปสรรคด้านการออกกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ อบต.ศึกษากฎหมายและระเบียบข้อบังคับไม่ครอบคลุม และภายใต้กฎหมายเดิมที่ยังมีผลบังคับใช้ ทำให้การบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างยังมีหน่วยราชการอีกหลายส่วนร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วย (6) ปัญหาความขัดแย้งภายในและภายนอก อบต. และ สด. ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่าง อบต. หรือ สด. กับหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ก่อน ความขัดแย้งกับกลุ่มผลประโยชน์ ความขัดแย้งระหว่างสมาชิก อบต.หรือ สด.ด้วยกันเอง

ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางที่จำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงานของ อบต. และ สภาตำบล คือ การบริหารและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ , การบริหารและจัดการด้านการตลาด , การสำรวจ ค้นหา และการก่อสร้างทรัพยากรการท่องเที่ยว , การบริหารและการจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย โดยมีรูปแบบ 6 รูปแบบ คือ (1) ดำเนินการบริหารและจัดการเองทั้งหมด (2) ดำเนินการเองโดยมีที่ปรึกษาจากภายนอก (3) ดำเนินการโดยมีคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (4) ดำเนินการในรูปของสหกรณ์ (5) ให้องค์กรประชาชนภายในหมู่บ้านบริหารจัดการ (6) จ้างหรือให้สัมปทานกับบริษัทเอกชนจากภายนอก

**มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . การประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบล .
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย , 2542 . (เอกสารวิจัย)**

วัตถุประสงค์เพื่อวิจัยประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุน วงเงินที่ได้รับ ประเภทของโครงการที่ใช้จ่าย ความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงการกับปัญหาและความต้องการของประชาชน และปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนในด้านต่าง ๆ การศึกษาพบว่า

1. เงินอุดหนุน อบต.ส่วนมากถูกจัดสรรไปใช้ในกิจกรรม/แผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐานเกือบทั้งหมด โดยทุก อบต.จะต้องมีแผนงานกิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับแผนงาน /กิจกรรมด้านอื่น ๆ ลดน้อยลงไป มีการทำกิจกรรมด้านเศรษฐกิจสังคมบ้างเล็กน้อย ส่วนกิจกรรมด้านการเมืองการบริหารแทบไม่มีการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะ อบต.ชั้น 4-5 เนื่องจากประชาชนต้องการโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าด้านอื่น

2. ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนใน กิจกรรมด้านเศรษฐกิจยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแผนงานด้านเศรษฐกิจแม้มาจากการริเริ่มของประชาชนก็ต้องได้รับการสนับสนุนจากราชการเพราะงบประมาณไม่พอการดำเนินงานจึงมีปัญหา การแก้ปัญหาต้องให้การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ หรือได้รับการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับโครงการกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมด้านสังคม ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง เพราะเป็นโครงการเพื่อความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นส่วนมาก ส่วนราชการให้การสนับสนุน ประชาชนรับรู้และยอมรับค่อนข้างมาก เข้าร่วมกิจกรรมมาก กิจกรรมด้านการเมืองและการบริหาร ไม่มี อบต.ใดทำ เพราะยังเป็นเรื่องไกลตัวประชาชน กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทุกโครงการมาจากความต้องการของประชาชน บางโครงการเกินขีดความสามารถของ อบต.ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยมีข้อเสนอระดับนโยบาย คือ (1) ควรกำหนดอัตราส่วนการใช้จ่ายเงินอุดหนุนแบ่งตามชั้น อบต. อย่างชัดเจน (2) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานระดับนโยบายที่ให้คำปรึกษา อบต.ด้านระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจ หน้าที่ ความสามารถของ อบต. และการใช้จ่ายเงินของ อบต. (3) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานระดับนโยบายที่คอยประสานแผน และกิจกรรมของ อบต. (4) ควรมีการจัดตั้งองค์กรระดับนโยบายเพื่อส่งเสริมการสรรหารายได้ของท้องถิ่น ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของ อบต. (5) อบต.ควรมีตำแหน่งที่ปรึกษา หรือผู้มีความรู้ความสามารถที่จะคอยให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะในแนวปฏิบัติ (1) ส่วนภูมิภาคต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง (2) อบต. สัมมนาเพิ่มความรู้ความสามารถของ อบต. (3) ตั้งองค์กรระดับจังหวัด/อำเภอเพื่อประสานงานกับ อบต. (4) การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ควรแสวงหาการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร แรงงาน ในท้องถิ่นเป็นหลัก (5)การวางแผนต้องมีประสิทธิภาพใช้ประโยชน์ได้จริง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , โครงการวิทยาลัยการเมือง สาขาวิชารัฐศาสตร์ . เกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น . สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย , เมษายน 2537. 252 หน้า (เอกสารวิจัย)

โครงการวิจัยเรื่อง เกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นโครงการที่กระทรวงมหาดไทยมอบให้โครงการวิทยาลัยการเมือง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยคำนึงถึงบริบทของการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

สังคม การเมือง เทคโนโลยีในอนาคต (2) เพื่อเสนอแนะเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น (3) ศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การศึกษาพบว่า

1. การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อปฏิบัติพันธกิจ (mission) สำคัญ 3 ประการ คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การอำนวยความสะดวกพื้นฐานแก่ประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่น

2. เกณฑ์การจัดตั้งเทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีความหลากหลาย และเกณฑ์รายได้มี

ความล้าสมัยไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

3. ผู้วิจัยเสนอเกณฑ์กลางในการจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยรายได้จริงย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุน จำนวนประชากรที่อาศัยในท้องถิ่นนั้น โดยมีจำนวนและความหนาแน่นที่เหมาะสมกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น และขนาดพื้นที่ติดต่อกันคิดเป็นตารางกิโลเมตร ดังนี้

3.1 ชุมชนชนบท ที่มีรายได้ปีละ 600,000 บาท และมีประชากร 3,200 คน พื้นที่ตำบล จัดตั้งเป็น อบต.

3.2 ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีรายได้ปีละ 1 ล้านบาท ประชากร 2,000 คน (700 คน : 1 ตร.กม.) พื้นที่ 3 ตร.กม. จัดตั้งเป็นสุขาภิบาล

3.3 ชุมชนเมือง รายได้ปีละ 15 ล้านบาท ประชากร 10,000 คน (2,000 คน : 1 ตร.กม.) พื้นที่ 5 ตร.กม. จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล , รายได้ปีละ 30 ล้านบาท ประชากร 20,000 คน (3,000 คน : 1 ตร.กม.) พื้นที่ 10 ตร.กม. จัดตั้งเป็นเทศบาลเมือง , รายได้ปีละ 100 ล้านบาท ประชากร 100,000 คน (3,000 คน : ตร.กม.) พื้นที่ 15 ตร.กม. จัดตั้งเป็นเทศบาลนคร

3.4 ชุมชนที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ/สังคมสูง ได้แก่ รูปแบบ กทม. และเมืองพัทยา

4. นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอให้องค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบว่าควรมีหน้าที่อะไรบ้าง เสนอให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายท้องถิ่น และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการปกครองท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงสมรรถนะทางการบริหารงานของท้องถิ่น และศึกษาวิจัยการพัฒนาโครงสร้าง รูปแบบ กฎหมายของท้องถิ่น

มูลนิธิไทย . อนาคตการปกครองท้องถิ่นของไทย . กรุงเทพฯ : พิ.พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด , 2540 . 23 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้แต่งในนามมูลนิธิไทย (ผู้แต่งเป็นอดีตข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย) ซึ่งเขียนขึ้นก่อนที่รัฐสภาจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่สมาชิกรัฐสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) จัดทำขึ้น โดย มูลนิธิไทยแถลงว่าการเขียนขึ้นมีเป้าหมายที่ต้องการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน และการพัฒนาที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต รวมถึงการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นตามร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่ สสร. ได้ยกร่างไว้ว่าจะสถาปนาไปสู่รูปแบบการปกครองระบบใดต่อไป

หนังสือเล่มนี้ ได้กล่าวนำเรื่องของหนังสือไว้ ดังนี้

บทความเรื่องอนาคตการปกครองท้องถิ่นของไทย เป็นเอกสารที่ชี้แจงการปกครองท้องถิ่นของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันที่พัฒนามาจากอดีต ว่ามีรูปแบบการปกครองอะไร และมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งรูปแบบนั้นเพื่อวัตถุประสงค์

ประการใดบ้าง รูปแบบดังกล่าวที่เป็นรูปแบบทั่วไป ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีรูปแบบคือ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป้าหมายพิเศษเป็นการเฉพาะในพื้นที่นั้นในปัจจุบันนี้ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศ และเมืองพัทยา ซึ่งเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ

นอกจากนี้บทความนี้ได้ชี้ให้เห็นถึง อุดมการณ์ และรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เป็นสาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่นและการปกครองระดับชาติ เพื่อให้เป็นมาตรการของการสร้างความมั่นคง ความเป็นปึกแผ่น และความเป็นเอกภาพของประเทศ โดยเป็นรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เมื่อสภาพของท้องถิ่นและประชาชนรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจพร้อมก็จะเปลี่ยนรูปแบบการปกครองท้องถิ่นภายในจังหวัดไปสู่รูปแบบเทศบาลเพียงรูปแบบเดียว ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งเป็นการเฉพาะ เช่น กทม. หรือเมืองพิทยาย่อมจะจัดตั้งขึ้นได้ตามความเหมาะสมของชุมชนนั้น ๆ

ส่วนประเด็นสุดท้าย บทความนี้ได้วิเคราะห์ถึงการกำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยสมาชิกสภาฯ (สสร.) กำหนดว่านอกจากระบบรัฐสภาแล้ว ยังกำหนดรูปแบบประธานาธิบดีมาใช้อีกด้วย ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาของการเปลี่ยนอุดมการณ์การปกครองท้องถิ่นของไทยอย่างสำคัญยิ่ง โดยให้มีการเพิ่มรูปแบบประธานาธิบดีเป็นรูปแบบการทั่วไป ที่จะจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งเท่ากับสถาปนาการปกครองท้องถิ่นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการปกครองระดับชาติ จากรูปแบบรัฐสภาไปสู่รูปแบบประธานาธิบดี จึงนับได้ว่าจะเกิดความขัดแย้งและความยุ่งเหยิงในการปกครองภายในประเทศต่อไปอย่างแน่นอน

ย

ยุพิน ระพิพันธุ์ . ความรู้ ทักษะ และการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้ง ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการจัดการในการจำแนกประเภทมูลฝอย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ และการจัดการ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้ง

กลุ่มประชากร จำนวน 230 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพรับจ้าง และค้าขาย โดยมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป

กลุ่มประชากรมีความรู้ความเข้าใจมากในเรื่องของขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมการบริโภคอุปโภคที่เกิดขึ้นเป็นประจำในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นมูลฝอยที่สามารถปฏิบัติได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ส่วนความรู้ที่กลุ่มประชากรมีความรู้ความเข้าใจน้อยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมเก็บมูลฝอยที่ปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ยุ่งยากซับซ้อน ในด้านทัศนคติกลุ่มประชากรมีทัศนคติที่เห็นด้วยในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่มีผลด้านเศรษฐกิจ และเห็นด้วยกับหลักการในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่จะช่วยลดปริมาณมูลฝอยซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มประชากรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะนาน ๆ ครั้ง โดยสื่อในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จะได้รับจากทางราชการ การสนทนากับเพื่อน /ญาติ และเคยเรียนรู้และอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เคยมีประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม ในด้านการจัดการมูลฝอย กลุ่มประชากรมีการจัดการมูลฝอยเปียกและแห้งถูกวิธี แต่การจัดการมูลฝอยประเภทอันตรายยังปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการเคยดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

๑

รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์ . การวิเคราะห์โครงสร้างและแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปกครองตนเองของท้องถิ่น : กรณีศึกษาหน่วยการปกครองท้องถิ่นในท้องที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก . คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2540 . 193 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้ :- สุขาภิบาล และ อบต. รับบาลกลางเป็นผู้จัดตั้งขึ้น มิใช่มาจากการริเริ่มของราษฎรในท้องถิ่น การจัดตั้งมีเป้าหมายต้องการให้เป็นบันไดไปสู่ความเป็นเทศบาล ที่ท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองและบริหารกิจการท้องถิ่นของตนเองได้อย่างกว้างขวาง แต่รับบาลกลางก็ได้กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับสุขาภิบาลและ อบต. ไว้แตกต่างกัน เป็นผลให้สุขาภิบาลเติบโตช้ามาก อบต. มีลักษณะตรงข้าม คือเติบโตเร็วข้ามขั้นตอนจนราษฎรปรับตัวไม่ทันประชาชนในเขตสุขาภิบาลซึ่งมีความพร้อมมากกว่ากลับไม่ได้รับการสนับสนุนให้ปกครองตัวเอง ในขณะที่ประชาชนนอกเขตสุขาภิบาลซึ่งมีความพร้อมน้อยกว่ากลับถูกกำหนดให้ต้องจัดตั้งองค์การขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน การที่สุขาภิบาล และ อบต. มีมีลักษณะดังกล่าว ก็ด้วยอำนาจของรัฐบาลกลางกำหนด ไม่ใช่เพราะประชาชนในเขตสุขาภิบาลหรือ เขตตำบลต้องการที่จะเป็น นอกจากนั้น ทั้งสุขาภิบาล และ อบต. ต่างก็มีโครงสร้างที่บกพร่องหลายประการ ที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดคือเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งตราบได้ทีโครงสร้างขององค์การปกครองท้องถิ่นยังไม่แยกกัน

เด็ดขาดจากราชการส่วนภูมิภาค ก็คงยากลำบากสำหรับราษฎรในท้องถิ่นจะสามารถเข้ามามีบทบาทในการปกครองตนเอง

ผู้วิจัยสรุปว่า วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นของไทย ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน มิได้มีลักษณะก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็น ด้วยปัญหาอุปสรรคนานาประการ ประกอบกับเหตุผลความเป็นมาทางประวัติศาสตร์การปกครองประเทศ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรวมอำนาจการบริหารประเทศไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อให้เกิดบูรณภาพแห่งดินแดน ความเป็นเอกภาพ และส่งเสริมความมั่นคงของประเทศชาติ ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายรวมอำนาจนี้ส่งผลให้รัฐบาลกลางมีอำนาจมาก ประกอบกับการเติบโตอย่างรวดเร็วของสถาบันการรวมอำนาจ กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง ตลอดจนการแผ่ขยายสาขาอำนาจในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งทำให้ประชาชนในท้องถิ่นขาดสำนึกในการปกครองตนเอง ขาดโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนการบริหารกิจการท้องถิ่นตนเอง และปิดกั้นการเติบโตของผู้นำในท้องถิ่น เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจบริหารไปสู่ท้องถิ่นจึงไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายได้ การจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบเป็นความประสงค์ของส่วนกลาง มิใช่ข้อเรียกร้องจากประชาชนในท้องถิ่น รูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ส่วนกลางกำหนดไว้แบบสำเร็จรูป มีการควบคุมดูแลจนองค์การปกครองท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและอยู่ในสภาพเลี้ยงไม่โต ต้องมีพี่เลี้ยงคอยกำกับ ความจริงใจของรัฐบาลในการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองจึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องพิจารณา

ล

ลิขิต อีริเวคิน . การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท . เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 5 ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , กรกฎาคม 2527 . 85 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยภายใต้โครงการวิจัย “กลยุทธ์และมาตรการในการพัฒนาประเทศในทศวรรษ 1980” ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะนโยบาย รวมทั้งเสนอยุทธวิธีและมาตรการในการปฏิบัติด้วย การเก็บข้อมูลใช้วิจัยจากเอกสาร การสังเกตการณ์ (non-participant observation) และการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ได้ไปสังเกตการประชุมสภาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และสัมภาษณ์กรรมการสภาตำบลหมอนนางกึ่งการประชุม รวมทั้งการสัมภาษณ์ นายบุญชู โรจน์เสถียร ดร.นิพนธ์ ศศิธร และบุคลากรของกระทรวงมหาดไทย ในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาการกระจายอำนาจมีข้อสังเกต ดังนี้

1. รัฐบาลและผู้นำทางการเมืองมองข้ามประเด็นการกระจายอำนาจ เป็นต้นว่า ปะปนการกระจายอำนาจกับ

การแบ่งอำนาจ เช่น การเน้นให้อำนาจและความเป็นอิสระให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดมากขึ้นโดยมองข้ามข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ตอบสนองส่วนกลาง ไม่ใช่คนในท้องถิ่น ดังนั้น การพูดถึงการกระจายอำนาจต้องจับจุดระหว่างการกระจายอำนาจและการแบ่งอำนาจให้ชัดเจน

2. ปัญหาการลังเลใจในการให้มีการปกครองตนเองในรูปของการกระจายอำนาจให้มีการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงนั้น มีสาเหตุมาจากข้อถกเถียงที่ว่า ประชาชนยังไม่พร้อม ถ้าปล่อยเร็วไปจะเกิดความเสียหาย ความพร้อมหรือไม่พร้อมนี้เป็นจุดสำคัญต้องพิจารณา แต่กิจการต้องมีการเริ่มต้นการอ้างว่าไม่พร้อมและไม่ปล่อยให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ย่อมกลับไปสู่จุดเดิมในลักษณะวัฏจักร “ไม่พร้อม ไม่ปล่อย ไม่เรียนรู้ ไม่พร้อม ” ข้อนี้คิด ความไม่พร้อมอาจมิใช่เป็นลักษณะธรรมชาติ เพราะทุกคนที่มีความคิด มีความสามารถ ย่อมรู้ว่าตนและท้องถิ่นต้องการอะไร มีความจำเป็นต้องสร้างอะไร และมีวิธีการทำอย่างไร ความสามารถอาจถูกทำให้ถอยลงเนื่องจากการควบคุมจากระบบการบริหารราชการแผ่นดิน

3. นักวิชาการตระหนักปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจ ได้แก่ ระบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทย การเติบโตของกระทรวงมหาดไทยและการรวมศูนย์อำนาจอย่างเกินขนาดทำให้ไม่สามารถพัฒนาการกระจายอำนาจได้ แต่การเสนอให้ยุบกระทรวงมหาดไทยเป็นการเสนออย่างไม่มองความเป็นจริงทางการเมือง เป็นการพูดด้วยอารมณ์มากกว่าการใช้วิจารณ์อย่างถ่องแท้ ทางออกคือปรับเปลี่ยนบทบาทกระทรวงมหาดไทยให้รับผิดชอบงานระดับชาติในการวางแผน ประสานงาน และทำโครงการที่ต้องใช้กำลังคนและกำลังทรัพยากรเกินกว่าตำบล ข้อสำคัญให้ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในทางวิชาการ การจัดการ

4. การไม่สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกันในการพัฒนาระดับชาติและระดับท้องถิ่น เห็นได้จากการพยายามใช้ระบบการเลือกตั้งผู้แทนในระดับชาติ หรือการสร้างประชาธิปไตยระดับชาติ ขณะที่การปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นฐานหรือรากแก้วของระบบประชาธิปไตยถูกปล่อยปละละเลย ขาดความสอดคล้อง ผลทำให้มีการพยายามพัฒนาชนบทหรือพัฒนาท้องถิ่นโดยยืมให้จากระดับชาติไปสู่ระดับท้องถิ่นโดยท้องถิ่นไม่มีฐาน กล่าวได้ว่าการบริหารมีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ในด้านการเมืองก็เน้นพัฒนาระดับชาติโดยมองข้ามการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยในรูปการปกครองตนเอง

5. ความพยายามในการส่งเสริมให้มีการปกครองตนเองในรูปต่าง ๆ เช่น กทม . การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปพิเศษ “เมืองพัทยา” เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสภาตำบล (ครึ่งใบ) มีปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดความอิสระอย่างแท้จริง ปัญหาเรื่องรายได้และงบประมาณ เจ้าหน้าที่และวิทยากร ความร่วมมือของคนในท้องถิ่น การแทรกแซงจากส่วนกลาง

ลือชา วรรัตน์ และคณะ . บทบาทของ อบต. ในงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา สำนักงานวิชาการ กรมอนามัย , 2540 . 150 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้ เป็นรายงานการวิจัยที่เป็นการเสนอผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ วิจารณ์ ในรูปแบบที่อ่านได้โดยไม่ต้องกังวลกับระเบียบวิธีวิจัยและลำดับขั้นตอนต่าง ๆ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือรูปแบบการวิจัยทางสังคม ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2539 – กันยายน 2540 อบต. ที่เลือกวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ อบต. ชั้นหนึ่ง อบต. ชั้นสองถึงชั้นสี่ และ อบต. ชั้นห้า การเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้ทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต และเก็บข้อมูลเฉพาะด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยในหนังสือเล่มนี้ ผู้วิจัยได้สรุปและมีข้อเสนอเพื่อการพิจารณาสำหรั้ผู้บริหาร ดังนี้

1. **องค์กร อบต.** เป็นองค์กรท้องถิ่นที่เหมาะสมที่จะรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ทรัพยากร และการดูแลแก้ไขปัญหาไปถึงการพัฒนาท้องถิ่นได้ แต่ต้องการการดูแลสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาโครงสร้าง อบต. ออกระเบียบเพื่อให้กลไกในการบริหารมีความชัดเจน การเลือกตั้งระดับ อบต.ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาดูแล และค่าธรรมเนียมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในบทบาทหน้าที่ของ อบต.
2. **บทบาทหน้าที่ของ อบต.** ยังไม่ชัดเจน ขาดการตีความและขยายความหรือการอธิบายความ ควรมีการอธิบายและเผยแพร่ให้ อบต.รับทราบ มีการอบรมชี้แจงให้ อบต.เข้าใจบทบาทตามอำนาจหน้าที่กฎหมายอื่น เช่นกฎหมายสาธารณสุข กฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายควบคุมอาคาร
3. **บทบาทของหน่วยราชการ** หน่วยราชการบริหารส่วนกลางต้องปรับแนวคิดของข้าราชการใหม่ในเรื่องการปฏิบัติราชการในระดับตำบล โดยยึดหลักการกระจายอำนาจให้ อบต. การสร้างความเข้มแข็งให้กับ อบต. และการปรับแก้เงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของ อบต. ตามกฎหมาย ต้องทบทวนกลยุทธ์ และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาองค์กรท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดผลโดยเร็ว กลยุทธ์ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับพื้นที่
4. **งานส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคและอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น** กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ต้องร่วมกันจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานของ อบต. และสถานบริการสาธารณสุขในท้องถิ่นขึ้นโดยเร็ว เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติ กำหนดให้ทุกส่วนใช้แนวทางปฏิบัตินั้น โดยการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นให้เพียงพอเหมาะสม แนวทางปฏิบัติเน้นหลักการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และการอนามัยสิ่งแวดล้อม มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการบริโภคอาหาร ยา พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก และเด็ก เยาวชนทุกวัย พฤติกรรมการปฏิบัติตนของหญิงวัยเจริญพันธุ์ในเรื่องการวางแผนครอบครัว การตั้งครรภ์ การคลอด การปฏิบัติตนภายหลังคลอด ฯลฯ ส่วนบทบาทหน้าที่เรื่องการบริหารด้านการรักษาพยาบาลนั้นแม้ยังต้องอยู่ในมือของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยราชการ หรือบริการของภาคเอกชน แต่การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การเลือกใช้ยาประจำบ้าน การรักษาพยาบาลแผนไทย การใช้สมุนไพร การนวด อบ ฯลฯ ต้องร่วมกันกำหนดขอบเขตที่เหมาะสม

ว

วิทยุ อังคนารักษ์ (บรรณานิการ) . กรุงเทพมหานคร . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย , 2516. 254 หน้า

บรรณานุกรมหนังสือนี้คืออดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย และอดีตผู้บริหารกรุงเทพมหานครในยุคที่เป็นเทศบาลนครหลวง ส่วนผู้เขียนบทความภายในหนังสืออดีตเคยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แล้วโอนไปรับราชการใน

กระทรวงมหาดไทย เช่นนายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์ , นายสวัสดิ์ กฤตราชนันต์ นายชูวงศ์ ฉายะบุตร เป็นต้น จึงมีความ
เข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการปกครองกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี เหมาะสำหรับการศึกษาในช่วงก่อนปี 2515

เนื้อหาของหนังสือนี้ประกอบด้วยบทความ 9 เรื่อง คือ (1) ประวัติกรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายประมุข จัน
ทรจามัง (2) กฎหมายสำคัญ ๆ เกี่ยวกับกรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์ (3) เขตของกรุงเทพมหานคร
เขียนโดย นายสุนทร ศรีสัตนา (4) บริการของกรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายสวัสดิ์ กฤตราชนันต์ (5) การ
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการในเขตกรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายมยุร วิเศษกุล (6) กลุ่มอิทธิพลของ
กรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายสุเทพ อรรถการ (7) สังคมและเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร เขียนโดยนายเจริญสุข
ศิลาพันธ์ (8) การเมืองและการปกครองของกรุงเทพมหานคร เขียนโดย นายชูวงศ์ ฉายะบุตร (9) ประสบการณ์จาก
นครหลวงกรุงเทพธนบุรี เขียนโดย นายวิญญู อังคนารักษ์

**วิชัย กาญจนสุวรรณ . บทบาทของสภาจังหวัดในการพัฒนาประชาธิปไตย กรณีศึกษาสภาจังหวัดสงขลา .
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2538 . (เอกสารวิจัย)**

การศึกษาพบว่า ทศนคติต่อระบอบประชาธิปไตยของผู้ในระดับท้องถิ่น 3 ฝ่าย ไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ แต่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องการกระจายอำนาจการปกครอง และการรับรู้สภาพปัญหาของ
สภาจังหวัด กล่าวคือ กำนันและสมาชิกสภาจังหวัด มีความต้องการการกระจายอำนาจการปกครองอยู่ที่ระดับที่สูง ส่วน
ข้าราชการอยู่ระดับปานกลาง ส่วนปัญหาของสภาจังหวัด ที่สมาชิกสภาจังหวัดรับรู้แตกต่างจากข้าราชการคือ เรื่องเงิน
ประจำตำแหน่ง ความร่วมมือจากหัวหน้าส่วนราชการและผู้ว่าราชการจังหวัด การติดตามผลงานที่สมาชิกสภาจังหวัดได้
สอบถาม และการมองว่าสภาจังหวัดเป็นองค์กรที่ไม่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหา

การศึกษาพบในความเป็นจริง สภาจังหวัดไม่ได้เป็นตรายางตามทฤษฎีวิชาการหลายฝ่ายเข้าใจ แต่เป็นองค์กรที่
สำคัญในการอนุมัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และควบคุมดูแลการบริหารงานของข้าราชการและผู้ว่า
ราชการจังหวัด ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาสภาจังหวัดเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในระดับจังหวัด ออกเป็นสอง
แนวทาง แนวทางแรก เสนอให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจากประชาชน แล้วให้สภาจังหวัดเป็นฝ่ายนิติ
บัญญัติ แนวทางที่สอง ให้เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงจากประชาชนในจังหวัด แล้วให้สภาจังหวัด
เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

**วินัย ลิสมิธี และ ศุภสิทธิ์ พรณารุณทัต . การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขในประเทศไทย . วิทยาลัย
พัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , 2545. 132 หน้า (เอกสารวิจัย)**

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า บทบาทด้านสุขภาพที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประ
เทศไทยเป็นเช่นไร วิธีการศึกษาประกอบด้วยการศึกษาทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัย การศึกษาเชิงคุณภาพ
และการวิเคราะห์สถิติเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรเป้าหมายของการศึกษาคือ กลุ่มผู้บริหาร
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขและบทบาทด้านสุขภาพของกลุ่ม
ประเทศนอร์ดิกและประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศ พบว่าความสนใจในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขเริ่มขึ้นในปี
ค.ศ. 1950 เป็นต้นมา การกระจายอำนาจมีคำจำกัดความทั่วไปว่าเป็นการส่งต่อหรือแพร่อำนาจในการวางแผน การ
จัดการ และการตัดสินใจในกิจการภาครัฐจากระดับประเทศไปสู่ระดับที่ต่ำกว่า มีเหตุผลสำคัญ 3 ประการในการกระจาย

อำนาจ คือ เหตุผลทางการบริหารจัดการ ทางเศรษฐศาสตร์ และทางการเมือง อำนาจที่กระจายมีระดับการตัดสินใจแตกต่างกันจึงเป็นเหตุให้เกิดรูปแบบการกระจายอำนาจหลายรูป ได้แก่ การแบ่งอำนาจตามหน้าที่ (Functional Deconcentration) การแบ่งอำนาจที่ประสานระดับจังหวัด (Integrated Prefectoral Deconcentration) การคลายอำนาจ (Devolution) การกระจายอำนาจสู่องค์กรท้องถิ่นที่มีตัวแทนของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นผสมกัน การมอบอำนาจ (Delegation) การปกครองแบบรัฐอิสระ (Federalism) การกระจายอำนาจโดยผ่านกลไกตลาดภายในรัฐ (Public Sector Market or Internal Market) หรือการขายโอนกิจการจากภาครัฐให้เอกชนดำเนินการ (Privatization)

องค์การอนามัยโลกได้นิยามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าเป็นองค์กรที่มีสิทธิ์และความสามารถภายใต้กฎหมายที่กำหนดสำหรับควบคุมและจัดการกิจกรรมสาธารณะที่สำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ความแตกต่างของจำนวนและความหนาแน่นของประชากรเป็นปัจจัยที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแบ่งเป็นหลายระดับชั้น ซึ่งอาจแบ่งเป็นระดับเขต ระดับจังหวัด อำเภอหรือเมือง และระดับล่างสุดคือเทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งบทบาทปฐมนุ้และทุติยภูมิเพื่อจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนที่รับผิดชอบ รัฐบาลกลางสร้างความสัมพันธ์เพื่อการควบคุมกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยผ่านระบบการคลังและการวางแผน

บทบาทด้านสุขภาพเป็นบทบาทที่เด่นมากของกลุ่มประเทศนอร์ดิก บทบาทด้านสุขภาพมีหลายประการตั้งแต่การกำหนดนโยบายสาธารณสุข การจัดบริการสุขภาพ การบริหารจัดการสถานบริการ การควบคุมกำกับบริการสุขภาพ เอกชน และการกำหนดราคากลางเพื่อจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้จัดบริการ ประเทศกำลังพัฒนาได้มีการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขและก่อให้เกิดการจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพในพื้นที่ระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ชุมชน อำเภอ จังหวัด และ/หรือเขต เพื่อรับผิดชอบบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพของประเทศ อย่างไรก็ตามสถานบริการต่าง ๆ ยังคงอยู่ในการดูแลของกระทรวงสาธารณสุข บริการสุขภาพที่มีการถ่ายโอนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน โดยการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญยังคงเป็นอำนาจของส่วนกลาง การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขของประเทศกำลังพัฒนามักก่อให้เกิดปัญหาหลายประการได้แก่ เกิดการต่อต้านจากกลุ่มวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างรุนแรงต่อการกระจายอำนาจ สร้างภาระทางการเงินและเกิดขาดแคลนงบประมาณด้านสาธารณสุข สร้างความแตกแยกของระบบบริการสุขภาพเดิม เปิดโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชันมากขึ้น มีการรวบอำนาจรวมศูนย์ในระดับพื้นที่ และสร้างความขัดแย้งระหว่างส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบทบาทด้านสาธารณสุข

ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการระบบสุขภาพหลังการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข ผู้วิจัย ชี้ว่า การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการเกิดขึ้นทั้งในบทบาทความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทกระทรวงสาธารณสุขควรเน้นในการกำหนดนโยบายสาธารณสุขประเทศ กำหนดมาตรฐานการบริการสุขภาพ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย และการวิจัยและพัฒนาการสาธารณสุข มากกว่าการเป็นผู้ให้บริการ การบริหารจัดการด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทด้านสาธารณสุขที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมี และบทบาทด้านสาธารณสุขที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีก็แปรตามทางเลือกของการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพ โดยอาศัยตัวชี้วัดทางการเงินและการบริหารจัดการทางเลือกในการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพมี 3 ทางเลือก ทางเลือกที่ 1 อบจ.รับผิดชอบงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค เป็นต้น ขณะเดียวกัน เทศบาลและ อบต .บริหารจัดการโรงพยาบาลและสถานอนามัย ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้ อบจ.รับผิดชอบบริหารกับเป็นเจ้าของสถานบริการทุกระดับในเครือข่ายการบริการระบบเดียวกัน เทศบาลและ อบต.ดูแลบริการด้านสาธารณสุขมูลฐาน (รูปแบบประเทศกลุ่มนอร์ดิก) ทางเลือกที่ 3 กระทรวงสาธารณสุขยังคงเป็น

เจ้าของสถานบริการและเป็นผู้จัดบริการด้านสุขภาพเช่นเดิม แต่เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโดยเป็นกรรมการในคณะกรรมการสุขภาพพื้นที่ (รูปแบบคณะกรรมการสุขภาพจังหวัด)

ผู้วิจัยพบว่าทางเลือกที่ 3 ของการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพจากกระทรวงสาธารณสุขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสมมากกว่าทางเลือกที่ 1 และ 2 โดยเฉพาะระยะเปลี่ยนผ่านของการกระจายอำนาจ เพราะสร้างภาระทางการเงินและการบริหารจัดการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นน้อยที่สุด ทางเลือกที่ 2 ของการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพเป็นขั้นต่อไปในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข เพราะองค์กรปกครองท้องถิ่นมีภาระทางการเงินและการบริหารจัดการน้อยกว่าทางเลือกที่ 1 อย่างไรก็ตามก็ต้องพึงเข้าใจว่าการพิจารณาทางเลือกโดยใช้ตัวแปรทางการเงินและการบริหารจัดการนั้นตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่าปัจจัยอื่น ๆ คงที่ นอกจากนี้ในการประเมินความเหมาะสมสำหรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขนั้น ต้องคำนึงถึงคุณภาพการบริการและประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นประกอบด้วย จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยพัฒนาก่อนที่จะดำเนินการถ่ายโอนภารกิจอย่างเต็มที่ในประเทศไทย

จากการศึกษารูปประเด็นและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้หลายประการ ดังนี้ ระบบบริการสุขภาพควรกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่จังหวัด เพราะเป็นจุดเหมาะสมที่องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกระดับสามารถประสานงานกันรับผิดชอบได้ดี การบริหารบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจ เพราะอาจก่อให้เกิดแรงต่อต้านขึ้นมาอย่างรุนแรงสำหรับการถ่ายโอนบุคลากรจากกระทรวงสาธารณสุขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนช้า ๆ ด้วยการสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรที่จะถูกถ่ายโอนเกี่ยวกับความมั่นคงในหน้าที่การงานในอนาคต การจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพต้องได้รับหลักประกันถึงความสำคัญ การจัดสรรแบบเท่าเทียมและเป็นธรรม (Equalization) จะก่อให้เกิดความยุติธรรมและความเป็นธรรมทางสุขภาพระหว่างพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ การจัดสรรงบประมาณแบบก้อนยอตรวม (Global Budget) จะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพของการคลังสุขภาพ งบประมาณลงทุนควรแยกออกจากงบดำเนินการ ควรต้องมีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานหลังการกระจายอำนาจที่ดีเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถเข้าถึงการบริการที่ดีมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ ประชาชนควรมีโอกาสที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ จัดการ และติดตามการดำเนินงานด้านสุขภาพมากขึ้นกว่าที่ผ่านมาในอดีต

วิรัช วิรัชนิการวรรณ . การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทขององค์กรในท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์ , 2535 . 197 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้พิมพ์จากงานวิจัย ปัจจุบันผู้เขียน เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การศึกษานี้มีการศึกษาในประเด็น ระบบ และรูปแบบขององค์กรในท้องถิ่นระดับหมู่บ้านและตำบล , บทบาทขององค์กรในท้องถิ่นในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามสภาพที่เป็นอยู่ , ปัญหาอุปสรรคของการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรในท้องถิ่น , บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติในระดับหมู่บ้านและตำบล , และ เสนอแนวทางและรูปแบบที่เป็นไปได้ในการบริหารและการจัดการ หรือการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเองขององค์กรในท้องถิ่นเป็นหลัก

วิรัช วิรัชนิการวรรณ . การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น เปรียบเทียบ : อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2541 . 302 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้มีการศึกษาที่พิจารณาศึกษาการบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่นของต่างประเทศและของไทยในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ (comparative and analytical approach) การศึกษามีขอบเขตที่ศึกษา ความสำคัญ ความหมาย แนวคิด และหลักการของการบริหารเมืองหลวง ซึ่งครอบคลุมเรื่องการบริหารท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเมืองหลวง และ ยังมีการศึกษาหน่วยงานบริหารเมืองหลวง โดยเน้นเรื่อง รูปแบบ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์การบริหารเมืองหลวงที่เหมาะสมของไทยในอนาคต แนวทางการปรับปรุงกฎหมายตลอดจนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

วิรัช วิรัชนิการวรรณ . ผู้ว่าราชการจังหวัดไทย วิเคราะห์เปรียบเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดของ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541 . 552 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 7 บท บทแรก เป็นบทนำ บทที่สอง เป็นภาคทฤษฎีซึ่งกล่าวถึงความสำคัญ ความหมาย ของผู้ว่าราชการจังหวัด แนวคิดและหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด (การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนกลาง -ส่วนภูมิภาค-ส่วนท้องถิ่น , หลักการบริหารราชการ หลักการรวมอำนาจ -หลักการแบ่งอำนาจหรือ หลักการมอบอำนาจ-หลักการกระจายอำนาจ) บทที่สาม ผู้ว่าราชการจังหวัดของต่างประเทศ คือของ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น โดยกล่าวถึง ภาพรวมการบริหารราชการแผ่นดิน , รูปแบบและโครงสร้างจังหวัด , ผู้ว่าราชการจังหวัด-อำนาจหน้าที่-ปัญหาอุปสรรค บทที่สี่ ผู้ว่าราชการจังหวัดของไทย : ความเป็นมา อำนาจหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค บทที่ห้า ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยสนาม มีการเสนอตัวแบบ (models) ของผู้ว่าราชการจังหวัดไทย

วิรัช วิรัชนิการวรรณ . การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Forepace , มกราคม 2546 . 210 หน้า

เนื้อหาหนังสือเล่มนี้ แบ่งเป็น 3 บท บทแรก ได้ปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล โดยการนำเสนอ แนวคิด ความหมายและความสำคัญของการบริหารท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล พร้อมทั้งเสนอวิวัฒนาการของเทศบาลไทย บทที่สอง มีรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีและการดำเนินงานทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและเทคนิคการบริหารเทศบาล บทที่สาม เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไข และแนวโน้มของเทศบาลไทย พร้อมทั้งภาคผนวก พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับเทศบาล

วรพิตย์ มีมาก . การวิเคราะห์โครงสร้างการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด เชียงใหม่. สถาบันนโยบายศึกษา , 2536. 409 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัย เป็นอาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุน จาก โครงการสำนักวิจัยและวิเคราะห์งบประมาณฝ่ายนิติบัญญัติ สถาบันนโยบายศึกษา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. รัฐบาลควบคุมรายรับและรายจ่ายของท้องถิ่นเอาไว้ โดยใช้ระเบียบข้อบังคับและเงินอุดหนุน ดังนั้น รัฐบาลจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่น
2. โครงสร้างภาษีอากรของท้องถิ่นซับซ้อนมาก และไม่เพียงพอต่อการจัดทำบริการพื้นฐาน และการบำรุงรักษาและบริการต่าง ๆ ภาษีอากรที่โอนจากรัฐบาลเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญต่อท้องถิ่นมากกว่าภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ลักษณะของการพึ่งตนเองทางการคลังของท้องถิ่นจากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นยังเป็นไปได้ยาก

3. สมรรถนะทางการคลังของท้องถิ่นแต่ละแห่งยังไม่เพียงพอต่อการจัดการกับงานพัฒนา
 4. ระบบการจัดเก็บและการประเมินภาษีอากรล้ำสมัยและไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้รายรับอยู่ในระดับต่ำมาก แผนภาษีในเทศบาลยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ และยังไม่ได้มีการจัดทำแผนที่ภาษีในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสุขาภิบาล
 5. ทักตะโดยทั่วไปของผู้เสียภาษีอากรเห็นว่า การชำระภาษีอากรและค่าธรรมเนียมให้แก่ท้องถิ่นไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะได้บริการตามที่ต้องการ การบริการที่ท้องถิ่นดำเนินการไม่ได้สื่อให้สาธารณะได้รับทราบอย่างเพียงพอ และประสิทธิภาพของท้องถิ่นยังต่ำ
 6. อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของรายรับจากภาษีต่ำมาก โดยทั่วไปสุขาภิบาลจะมีเสถียรภาพของภาษีอากรดีกว่าเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 7. การหลีกเลี่ยงและการหลบหลีกภาษีอากรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก สาเหตุสำคัญมาจากการขาดประสิทธิภาพและความเป็นธรรมของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร
 8. เกณฑ์การจัดสรรที่เป็นอยู่สำหรับภาษีเสริมและภาษีแบ่ง ค่อนข้างไม่ยืดหยุ่นและไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างท้องถิ่นต่าง ๆ เกณฑ์การจัดสรรใหม่สำหรับภาษีการค้าและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนควรจะขึ้นอยู่กับระดับของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่
 9. เงินอุดหนุนมีความสำคัญต่อท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ระบบเงินอุดหนุนยังไม่สามารถทำให้เกิดความเสมอภาคทางการคลัง และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาผลกระทบภายนอกได้
 10. อุปสรรคสำคัญของการใช้เงินสะสมมาจากข้อจำกัดของระเบียบกระทรวงมหาดไทย และการขาดการช่วยเหลือของที่ปรึกษาในการลงทุน ทางเลือกที่เป็นไปได้ในการทำผลกำไรจากเงินสะสมก็คือ การลงทุนในโครงการที่ได้รับผลตอบแทนสูงและการทำให้เป็นทรัพย์สินที่มีรายได้ในรูปของดอกเบี้ย เช่น การฝากธนาคารและพันธบัตรรัฐบาล
 11. ข้อบกพร่องของกรรมวิธีการดำเนินงานของเงินกองทุนส่งเสริมกิจการของท้องถิ่น เป็นผลมาจากสมรรถนะในการชำระหนี้ของท้องถิ่นมีอยู่ต่ำ อันเนื่องมาจากเงื่อนไขทางการคลัง ความล่าช้าของการขอกู้และการอนุมัติเงินกู้ และเกณฑ์การขอกู้เงินที่คลุมเครือ การแก้ไขปัญหาในระยะยาวก็คือ ยกสถานะภาพของเงินกองทุนส่งเสริมกิจการของท้องถิ่นให้เป็นนิติบุคคล
 12. ประสิทธิภาพด้านภาษีอากรของท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบย่อยที่สำคัญต่อการพัฒนาหลายประการยังไม่ดีนัก เช่น ความคิดริเริ่ม การบรรลุเป้าหมาย และการประสานงาน
 13. การบริหารงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อประสิทธิภาพด้านภาษีอากรของท้องถิ่น
- ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้หลายประการ เช่น การตุ้นประชาชนในท้องถิ่นตระหนักต่อการชำระภาษี, สร้างวิธีการประเมินผลภาษีอากรเชิงระบบที่ใช้การประเมินผลส่วนบุคคลให้น้อยที่สุด , ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง กรณีเทศบาลให้จัดทำระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อทบทวนและปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้ทันสมัย ท้องถิ่นรูปแบบอื่นให้เริ่มจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน , ระยะสั้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรจัดเก็บตามมูลค่าทรัพย์สินของโรงเรือน ระยะยาวควรรวมภาษีโรงเรือนและที่ดิน และ ภาษีบำรุงท้องที่ให้เป็นภาษีทรัพย์สิน ฯลฯ

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ . การประเมินกระบวนการบริหารจัดการในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล . สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2540 . (เอกสารวิจัย)

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินกระบวนการบริหารจัดการและประสิทธิผลจากการดำเนินโครงการพัฒนาตำบล ปี 2540 ว่ามีส่วนสนับสนุนและเตรียมความพร้อมให้สภาตำบลและ อบต. อย่างไร และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไป เพื่อให้สภาตำบลสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจ โดยประเด็นที่ศึกษาคือ ประเมินผลกระทบ (Impact) ของโครงการ 3 ด้าน คือ ผลกระทบต่อเป้าหมายและแนวทางของแผน ฯ 8 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และ วันชัย มีชาติ . การเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองและการบริหารกรุงเทพมหานคร . โครงการวิจัยของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องในวโรกาสฉลองกาญจนาภิเษกสมโภช , ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540 . 139 หน้า (เอกสารวิจัย)

รายงานวิจัยนี้ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองและการบริหารของกรุงเทพมหานครในระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2489-2539) โดยการวิจัยเอกสารและการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านการปกครองท้องถิ่นทั้งการจัดองค์การทางนิติบัญญัติและทางการบริหาร อำนาจและหน้าที่ การจัดระบบการบริหารงานคลังและการบริหารบุคคล ระบบการวางแผน ระบบการปฏิบัติงาน และระบบควบคุมการบริหารงานในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งสรุปผลงานที่สามารถจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลได้ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

การศึกษาประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติการจัดตั้งกรุงเทพมหานครในลักษณะการปกครองท้องถิ่น จากการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลธนบุรีขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 การจัดตั้งนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 และการจัดตั้งกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบและฐานะของกรุงเทพมหานครระหว่างปี 2489-2514 กรุงเทพมหานครในช่วงปี พ.ศ. 2515 (21 ธันวาคม 2514 – 13 ธันวาคม 2515) กรุงเทพมหานครในช่วงปี 2515 – ปัจจุบัน (รูปแบบกรุงเทพมหานคร) เนื้อหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของกรุงเทพมหานคร ประวัติความเป็นมาของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร การจัดองค์การ การบริหารงานคลังและการบริหารบุคคลของกรุงเทพมหานคร ระบบการวางแผน ระบบการปฏิบัติงานตามแผน และระบบการควบคุมงาน ลักษณะของโครงการที่ได้จัดทำเฉพาะช่วง 20 ปีที่ผ่านมา เช่น งานโยธา งานระบายน้ำ งานรักษาความสะอาด งานเทคนิค งานแพทย์ งานอนามัย งานศึกษา งานสวัสดิการสังคม งานคลัง และงานอื่นๆ รวมทั้งตัวอย่างโครงการเด่นที่ได้จัดทำในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า . การประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง ทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย (วันจันทร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 ณ ห้องจินดา ณ สงขลา สถาบันพระปกเกล้า) . กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด , พฤษภาคม 2544 . 75 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นสรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง ทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย โดยมี

1. บทความประกอบการประชุม เรื่อง นโยบายการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : อดีต ปัจจุบัน และยุทธศาสตร์ในอนาคต โดย จรัส สุวรรณมาลา

2. ประเด็นเกี่ยวกับทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย 8 ประเด็น คือ (1) ผลักดันการกระจายอำนาจอย่างจริงจัง (2) สร้างความพร้อมให้กับท้องถิ่น (3) ปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) ถ่ายโอน งาน เงิน คน สู่ท้องถิ่น (5) ปรับบทบาทของราชการส่วนกลางและภูมิภาค (6) ปรับปรุงระเบียบและกฎหมาย (7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (8) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผล

3. คำอภิปรายของผู้ร่วมประชุม

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า . กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนได้อะไร . กรุงเทพฯ : หจก.ธรรมมลการพิมพ์ , มกราคม 2546 . 143 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการสรุปการประชุมสัมมนาเรื่อง กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ประชาชนได้อะไร ซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นของ นักการเมือง นักวิชาการ และผู้มีส่วนสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการกระจายอำนาจในประเทศไทย ว่ามีความเห็นต่อการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นของสังคมไทยที่ผ่านมาอย่างไร รวมถึงการนำเสนอถึงผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มในต่าง ๆ ที่มีต่อการกระจายอำนาจที่ผ่านมา (ภาคผนวก) เรื่อง เด็กและเยาวชนได้อะไรจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น , เรื่อง ผู้หญิงได้อะไรจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น , เรื่อง ประชาชนได้อะไรจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ยังได้นำเสนอบทความที่ชนะเลิศจากการประกวดบทความ เรื่อง องค์กรปกครองท้องถิ่นในอุดมคติ ทั้งประเภทเยาวชน และ ประเภทประชาชนทั่วไป สุดท้ายได้สรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาที่ได้เขียนผ่านกระดานความคิดเห็นหน้างาน ว่า ถ้าคุณเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นได้ คุณจะเปลี่ยนอะไร

วันเดิม มณีโกศา . การศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา . สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ , 2541 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : การนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป . มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตการศึกษา มีความเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งแปลค่าได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตการศึกษา 11 ได้แสดงความคิดเห็นว่าไม่คัดค้านและไม่สนับสนุนต่อการนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป . ปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นโดยกระบวนการกระจายอำนาจนั้น สมควรนำเอารูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป.มาปรับใช้

วิระพงษ์ เดชบุญ , พนิชย์ พรจันทร์ และ เรืองเดช เขจรศาสตร์ . ความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10 . สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 10 , 2542 . (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาพบว่า : อบต.มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ด้านการมีความรู้เรื่องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง , เห็นประโยชน์ของการศึกษาอยู่ในระดับมาก , ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระดับปานกลาง , ความพร้อมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ตัวประธานกรรมการบริหาร อบต. มีความพร้อมมากกว่า ปลัด อบต. และ ผู้นำ อบต. ที่มีระดับการศึกษามัธยมปลายลงมา มีความพร้อมในด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษามากกว่าผู้นำ อบต.ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี คือ ขาดงบประมาณที่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา ขาดการประสานงาน ขาดการวางแผนและการติดตามประเมินผลร่วมกัน แนวทางแก้ไข ผู้วิจัยเสนอให้รัฐจัดสรรงบประมาณในส่วนการศึกษาเพิ่มขึ้นให้กับ อบต. กำหนดอัตรากำลังด้านการศึกษาฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรของ อบต. ออกระเบียบกฎหมายว่าด้วยการนี้ให้ชัดเจน เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง

ศ

ศุภชัย ยาวะประภาส และคณะ . โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ สำนักงาน ,กรกฎาคม 2540 . 77 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่าระเบียบบริหารราชการที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เมื่อนำไปปฏิบัติจริงพบข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ 6 ประการ คือ (1) การบริหารราชการของประเทศไทยเกือบทั้งหมดเป็นการบริหารราชการด้อยส่วนกลาง (2) การจัดโครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลางไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานในสภาพปัจจุบันและอนาคต (3) กลไกการจัดตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงส่วนราชการยังขาดประสิทธิภาพ (4) การมอบอำนาจและการกระจายอำนาจในการบริหารอย่างแท้จริงยังไม่เกิดขึ้น (5) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประเทศได้ (6) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพ

ข้อเท็จจริง 6 ประการ นำมาซึ่งข้อสรุปสำคัญคือ การบริหารราชการไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาประกอบกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในปัจจุบัน ยิ่งชี้ชัดว่าในอนาคตหากไม่มีการปรับเปลี่ยนระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ภาครัฐไทยจะไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนที่จะเพิ่มมากขึ้นทั้งในเรื่องของความต้องการบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการปกครองไปจนถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และอื่น ๆ

คณะผู้วิจัย เสนอแนวทางในการปฏิรูปภาครัฐไทย โดยใช้ให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ภาครัฐไทย พ .ศ. 2563 ว่า จะดำเนินการใน 3 เรื่อง คือ

1. **การบริหารเศรษฐกิจ** ระบบราชการของภาครัฐไทยจะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพ มุ่งดูแลเศรษฐกิจมหภาคเพื่อส่วนรวม มีการร่วมกันระหว่างภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐในการบริหารเศรษฐกิจ ให้มีความสำคัญต่อการใช้อำนาจด้านเศรษฐกิจของรัฐ และมุ่งหวังที่กระบวนการจัดการบริหารเศรษฐกิจ กล่าวโดยสรุปคือ มุ่งเน้นกำลัง เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนในชาติ มีการเก็บรวบรวมตัวเลข สถิติข้อมูลทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของเอกชน

2. **การบริหารเศรษฐกิจและสังคม** ระบบราชการของภาครัฐไทย มุ่งเรื่องความเป็นธรรม มุ่งเรื่องการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งการแข่งขันที่มีคุณภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Competition) มากกว่าการแข่งขันเรื่องราคา (Cost Competition) เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีส่งผลต่อบทบาทของรัฐที่ทุกประเทศเหมือนกันหมด (Level playing field) คือมีมาตรฐานโลกเป็นตัวกำหนด

3. การบริหารบริการ ระบบราชการของภาครัฐไทย จะดำเนินการเฉพาะบทบาทในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแล เน้นบทบาทในการเป็นผู้จัดหาบริการ (Service provider) มากกว่าการเป็นผู้ผลิต (Service producer) ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน และองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมบริการสาธารณะมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การมอบบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ค่าใช้จ่ายคุ้มค่าที่สุด

ในความสัมพันธ์ภายในภาครัฐเองนั้น ส่วนกลางจะรับผิดชอบดูแลในด้านนโยบายระดับชาติ และการต่างประเทศ โดยนำนโยบายที่กำหนดโดยฝ่ายการเมืองไปประสานให้เกิดการปฏิบัติ กำกับดูแล และตรวจสอบเป็นสำคัญ บทบาทในการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ รวมตลอดจนการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายที่ไม่ใช่ขอบเขตระดับชาติ ให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์นั้น คณะผู้ศึกษาได้เสนอให้จัดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง -ส่วนภูมิภาค-ส่วนท้องถิ่น ใหม่ โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ

1. ช่วงแรก ภายใน 5 ปี คงไว้ซึ่งโครงสร้างของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ถ่ายโอนงาน งบประมาณ และบุคลากรจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค

2. ช่วงสอง ภายใน 10 ปี คงไว้ซึ่งราชการส่วนภูมิภาค แต่ให้ภูมิภาคมีแค่ระดับจังหวัดเท่านั้น ขณะเดียวกัน แปรสภาพอำเภอ-ตำบล-หมู่บ้าน ให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมด

3. ช่วงสาม ภายในปี 2563 ให้มีเฉพาะการบริหารราชการส่วนกลาง และท้องถิ่นเท่านั้น เนื่องจากภารกิจ อำนาจหน้าที่ และบุคลากรส่วนราชการต่าง ๆ ในภูมิภาค ได้แปลงสภาพเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นหมดแล้ว

นอกจากนั้นแล้วยังได้เสนอให้มีการปรับโครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลางใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงสภาพหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้เป็นหน่วยงานในกำกับรัฐบาลโดยตรง และควรปรับปรุงกลไกในการจัดตั้ง ยุบ รวม และเปลี่ยนแปลงส่วนราชการให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น โดยให้การจัดตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงหน่วยงานระดับกรมและต่ำกว่าเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการที่เสนอให้จัดตั้งขึ้นใหม่ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการที่นำเสนอใหม่

ข้อเสนอสุดท้าย คือให้เร่งรัดให้มีการมอบอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น และมอบอำนาจภายในส่วนราชการเองอย่างจริงจัง

ศุภชัย ยาวะประภาส และ วนิตา นวลบุญเรือง . การบริหารราชการส่วนภูมิภาค : กลยุทธ์บริหารภาครัฐ . สถาบันมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.พ. , มิถุนายน 2545 . 62 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้ ผู้แต่งได้เรียบเรียงขึ้น อันเป็นงานที่ต่อเนื่องจากการศึกษาวิจัย เรื่อง “โครงการศึกษาเพื่อการปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน” ที่ดำเนินการเมื่อ ปี 2540 ในการศึกษา ได้มีการเสนอปรับปรุงราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในประเด็นที่ให้หน่วยงานเพื่อปฏิบัติการกิจในเชิงวิชาการ การประสานงาน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และให้คำปรึกษาแนะนำ เสนอให้บทบาทนอกแบบระบบบริหารงานจังหวัด /อำเภอใหม่บนพื้นฐานของหลักการมีประสิทธิภาพสูงสุดและความรับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่ การทำงานของข้าราชการควรเป็น “ทีมจังหวัด” ส่วนรัฐบาลต้องมีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณะตลอดจนความเท่าเทียมกันของการบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นจัดให้แก่ประชาชนและชุมชน ด้านที่มาของผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอ

ให้ย้ายสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้สามารถสรรหาบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งได้จากหลากหลายหน่วยงานเพื่อตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่ได้

ในเรื่องการกระจายอำนาจ ผู้เขียนได้เสนอว่า การกระจายอำนาจให้แก่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเพิ่มความเข้มแข็งให้กับราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้การกระจายอำนาจนั้นท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนทั้งเรื่องงบประมาณและบุคลากร และควรเกิดการบูรณาการในการพัฒนาจังหวัดในภาพรวม

ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา . การกระจายอำนาจท้องถิ่นของสังคมไทย : เสียงเพรียกจากภาคประชาชน . กรุงเทพฯ : หจก.ภาพพิมพ์ , พฤษภาคม 2538 . 40 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นสรุปรายงานและบทสังเคราะห์จากการสัมมนา เรื่อง “ การปกครองท้องถิ่นและการสร้างระเบียบองค์กรประชาชน ” เมื่อวันที่ 12-13 ธันวาคม 2537 ณ โรงแรมสีมาธานี ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ เมื่อไม่มีการกระจายอำนาจจะเกิดปัญหาอะไรและอย่างไร , สาเหตุของการไม่กระจายอำนาจ , กลยุทธ์และการสร้างแนวร่วมในการกระจายอำนาจ , เหตุผลหลัก ๆ ของความล้มเหลวในการกระจายอำนาจ และ บทสรุปของแนวทางที่เป็นไปได้ในการกระจายอำนาจ

ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ . การศึกษารูปแบบและขีดความสามารถของประชาคมท้องถิ่นที่เอื้อต่อการก่อตัวของรัฐในรัฐบาลท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ . คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏยะลา , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่า : ความเป็นประชาสังคมท้องถิ่นยังไม่เกิดขึ้นแท้จริง แต่มีเป็นกลไกย่อยก็คือกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีเป้าหมายของตนเอง และสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีศาสนาอิสลามเป็นกรอบการดำเนินชีวิตในทุกด้าน ทั้งนี้ขีดความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่มประชาสังคมท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาใน 2 มิติ คือ มิติด้านความพร้อม พบว่า ทรัพยากรและเครือข่ายการสื่อสาร การประสานงาน มีขีดความสามารถระดับปานกลาง แต่ด้านการจัดการ การมีโครงสร้างพื้นฐานและพื้นที่สาธารณะมีขีดความสามารถระดับต่ำ และในมิติด้านกระบวนการการบริหารงานของกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน และการติดตามประเมินผลมีขีดความสามารถระดับต่ำ แต่การมีส่วนร่วมปฏิบัติปฏิบัติงานมีขีดความสามารถระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของประชาสังคมท้องถิ่นที่เอื้อต่อการก่อตัวของ อบต. ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ามีหลายปัจจัย อันได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง หรือมีภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความเป็นกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน จิตสำนึกต่อท้องถิ่น การรับรู้คุณค่าและประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม การพึ่งตนเองของชุมชน และโครงสร้างการจัดการและสื่อสารที่ชัดเจน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นทุนของท้องถิ่นในทุกด้านที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทั้งรูปแบบปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กร และเครือข่าย เป็นต้น ให้สามารถช่วยเพิ่มศักยภาพของประชาสังคมท้องถิ่นให้เอื้อต่อการบริหารปกครองท้องถิ่นที่ดีของ อบต. ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะ :- (1) การสร้างเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง ให้เอื้อต่อการเป็นประชาสังคมท้องถิ่นของ อบต. (2) ผลักดันให้องค์กรที่มีอยู่เดิมและจัดตั้งขึ้นใหม่ต่าง ๆ เชื่อมเป้าหมาย ผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองกับเป้าหมายรวมของท้องถิ่น ให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากสภาพของกลุ่มคนในพื้นที่ดังกล่าวยังขาดทักษะการเชื่อมโยง หรือยังไม่เกิดความเข้มแข็งในระบบความคิด (3) หากิจกรรมและรูปแบบที่ช่วยกระตุ้นให้ชุมชนรับรู้ และเข้าใจ

อบต. แบบไม่แปลกแยกจากชุมชน (4) การนำกิจกรรมและรูปแบบต่าง ๆ ไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ และการสื่อสารในการเชื่อมโยงกลุ่มชุมชน ประชาสังคม กับฝ่าย อบต.ในพื้นที่ (5) ควรส่งเสริมการศึกษาและหาทางพัฒนากลุ่มองค์กร คณะบุคคล ให้เป็นรูปธรรมและมีจิตวิญญาณแบบอาสาสมัคร (6) เชื่อมบริบทของวัฒนธรรมกับการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีแกนกลางบนหลักศาสนาอิสลาม (7) ควรส่งเสริมประชาสังคมท้องถิ่นในเชิงการเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อช่วยเสริมการทำงานของประชาสังคม กับ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐท้องถิ่นได้ (8) การคำนึงพื้นที่สาธารณะให้กลุ่มประชาสังคมในท้องถิ่น มีความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันด้วยความเต็มใจ

ศิริลักษณ์ ดวงแก้ว . การสนับสนุนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนภารกิจของสำนักงาน รพช.ให้แก่ อบต. กองวิจัยและประเมินผล สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท , 2543 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย : ข้อเสนอให้จัดทำคู่มือมาตรฐานงานด้านต่าง ๆ ที่เข้าใจง่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ปฏิบัติงาน ดดยให้มีแบบมาตรฐานและมีรายละเอียดการทำงานทุกขั้นตอน , ด้านระบบการตรวจติดตามและกำกับดูแลตามภารกิจที่ถ่ายโอน ควรมีระบบการตรวจที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน , จังหวัดควรแต่งตั้งชุดเฉพาะกิจหรือคณะทำงานด้านช่างสำหรับประสานงานและอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือด้านเทคนิควิชาการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด , ควรพิจารณาเกี่ยวกับการส่งมอบงานที่ได้ดำเนินการแล้วให้ท้องถิ่น(ถนน แหล่งน้ำ) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตั้งงบประมาณรองรับในการบำรุงรักษาในระยะยาว และจัดทำทะเบียนไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , เข้าไปมีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลร่วมกับ อบต. เพื่อช่วยให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนที่ได้มาตรฐานในภารกิจที่ถ่ายโอน

โครงการ ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองของไทย เรื่อง : การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
ส่วนที่ห้า เอกสารวิชาการ งานวิจัย และ บทความ

ส

สกันธ์ วรรณวัฒนา และคณะ . การประเมินมูลค่างานภาษีทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ภายใต้กฎหมายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างใหม่ . โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , พฤษภาคม 2544 . 160 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบ “รายได้ภาษี” ที่จัดเก็บภายใต้ระบบภาษีปัจจุบัน (ภาษีโรงเรือน และที่ดิน และ ภาษีบำรุงท้องที่) กับ ภายใต้ระบบภาษีใหม่ (ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง) (2) เปรียบเทียบ “ภาระภาษี” ของผู้เสียภาษีแต่ละรายได้ระบบภาษีปัจจุบัน กับ ภายใต้ระบบภาษีใหม่ (3) ประเมินความเหมาะสมของ “อัตราโครงสร้างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง”

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 5 ประการ คือ (1) ข้อเสนอว่าด้วยการสร้างความยอมรับในกลุ่มผู้เสียภาษี (2) ข้อเสนอว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดเก็บภาษี (3) ข้อเสนอว่าด้วยการเลือกใช้อัตราภาษี (4) ข้อเสนอว่าด้วยมาตรการลดหย่อนภาษี (5) ข้อเสนอว่าด้วยการบังคับใช้ผังเมือง

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. เอกสารวิจัยสถาบันดำรงราชานุภาพ , 2539. (เอกสารวิชาการ สดร.11/2539)

ผลการวิจัยพบว่า อบต . มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการบริหารงานในระดับตำบลหมู่บ้านตามกฎหมายว่า ด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ปัญหาการบริหารงานของ อบต. มีทั้งด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน ด้านการบริหารงาน บุคคล ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุ

ข้อเสนอแนะทางนโยบาย ครอบคลุมในเรื่อง ให้ส่วนกลางปรับโครงสร้างการบริหารงานของส่วนภูมิภาค การ จัดสรรเงินอุดหนุนให้ อบต. การส่งเสริมรายได้ อบต. การฝึกอบรม ปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติงานให้ยืดหยุ่น มีการ ประสานแผนทุกระดับ

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . บทบาทและความสัมพันธ์ของส่วนราชการใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : บทพิจารณาพิมพ์ , 2539 . 151 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้ศึกษา 4 ประเด็น คือ ความผูกพันที่เกี่ยวข้องของอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ การเงิน การคลัง ทรัพยากรบุคคล และกระบวนการวางแผนของ อบต . การวิจัยพบว่า อบต . เป็นเรื่องใหม่ที่คนส่วนใหญ่ทั้ง ประชาชนทั่วไป และข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ยังไม่เข้าใจในสาระรายละเอียด แต่การดำเนินกิจการของ อบต.ในระยะแรก สามารถดำเนินการได้ดีพอสมควร เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใน อบต. เคยผ่านงานในสภาตำบลมาก่อน และประกอบด้วยคนรุ่นใหม่ มีความคิดเห็นแบบใหม่ และมีความรู้ความสามารถในจำนวนที่เกือบก้ำกึ่งกัน รวมทั้ง ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

ข้อเสนอแนะการวิจัย ระยะแรกเร่งทำความเข้าใจเรื่อง อบต . แก่ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานให้บุคลากร ของส่วนราชการนั้นเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถประสานและสนับสนุนงานของ อบต . ได้อย่างถูกต้อง เร่งพัฒนา ทรัพยากรบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับงานของ อบต . สร้างความกระจ่างในอำนาจหน้าที่ของ อบต . ว่ามีขอบเขต เพียงใด และ จะดำเนินการได้อย่างไรบ้าง พิจารณาสร้างเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลแก่ อบต . เพิ่มขีด ความสามารถของ อบต.ในการจัดหารายได้จากกิจการพาณิชย์ ระยะยาว พิจารณาให้อิสระในการบริหาร การเงิน การ

คลังแก้ อบต. การควบคุมจากส่วนภูมิภาคต้องลดลง มีการกำหนดกฎ ระเบียบในการตรวจสอบโดยผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่น

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . การเป็นชุมชนเมืองของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) . กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯอภิปปี้ แอนด์ สเตชั่นเนอรี่ , 2539. (เอกสารวิจัย)

การศึกษามีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนเมืองของพื้นที่ อบต. ว่ามีลักษณะการเป็นชุมชนเมืองมากน้อยเพียงใด (2) พิจารณาคุณลักษณะต่าง ๆ ของการเป็นชุมชนเมืองของ อบต. ในระดับต่าง ๆ (3) เพื่อศึกษาแนวโน้มของการพัฒนาเป็นชุมชนเมืองตามความหมายของพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเทศบาล

ตัวแปรที่ใช้เป็นตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนเมืองมี 4 ด้าน คือ ด้านประชากร ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และกายภาพ โดยมีตัวชี้วัดรวมทุกด้าน 8 ตัวแปร คือ ขนาดของประชากร ความหนาแน่นของประชากร สัดส่วนของครัวเรือนที่ทำการเกษตร จำนวนร้านค้า รายได้ของ อบต. . สัดส่วนของผู้จบการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ คะแนนการให้บริการด้านสาธารณสุข เวลาการเดินทางโดยเฉลี่ยจาก อบต. ถึงตัวอำเภอ

ผลการวิจัย พบว่า อบต. ส่วนใหญ่ที่ศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 53.4) มีระดับการเป็นเมืองปานกลาง มีเพียง 1 ใน 4 (ร้อยละ 25.9) มีระดับการเป็นชุมชนเมืองสูง เมื่อเปรียบเทียบระดับการเป็นชุมชนเมืองระหว่างภาคต่าง ๆ พบว่า อบต. ในเขตปริมณฑล มี อบต. ที่มีระดับการเป็นเมืองในสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ 46.8 รองลงมาภาคใต้ ร้อยละ 27.1 ภาคเหนือ ร้อยละ 25.6 ภาคตะวันตกร้อยละ 20.9 ภาคตะวันออก ร้อยละ 19.0 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 16.2 และภาคกลางมีสัดส่วนการเป็นเมืองต่ำสุด คือ ร้อยละ 10.2

จากผลการศึกษาชี้ แสดงให้เห็นว่า อบต. ที่มีระดับการเป็นชุมชนเมืองสูง คือ อบต. ที่อยู่ในเขตอิทธิพลของเมืองขนาดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ ในทุกด้าน ชุมชนในเขตรอบนอกที่มีพื้นที่ต่อเนื่องเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นเสมือนเมืองบริวารที่อยู่โดยรอบเมืองแม่ และมีอัตราการเจริญเติบโต รวมทั้งการขยายตัวของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดมา ดังนั้น อบต. ในเขตปริมณฑล จึงมีศักยภาพที่สามารถจะได้รับการพัฒนายกระดับชุมชนขึ้นเป็นเทศบาลได้ต่อไป

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . การถ่ายโอนงานและกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชน . โครงการวิจัยของ สถาบันดำรงราชานุภาพ , 2542 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนงานและกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ขององค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการถ่ายโอนงานและกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชน การวิจัยพบว่า :-

งานและกิจกรรมที่ควรถ่ายโอนให้องค์กรชุมชน คือ งานจัดกิจกรรมชุมชน งานบริหารการจัดกลุ่ม /องค์กรและ กิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ดำเนินงานอยู่ในชุมชน งานจัดหรือให้บริการชุมชนด้วยการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน อาชีพ เงินทุน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

งานและกิจกรรมที่ควรโอนให้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ งานสนับสนุนหรืออุดหนุนกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการจัดหรือให้บริการชุมชนที่ดำเนินงานโดยกลุ่ม/องค์กรชุมชน และชุมชน รวมทั้งงานจัดหรือให้บริการชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน อาชีพ เงินทุน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกินความสามารถของชุมชน

ในส่วนของการพัฒนาชุมชน จะดำเนินการในส่วนของการนโยบาย การวิจัย การพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาชุมชน การกำหนดและส่งเสริมการให้บริการ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการบริการ การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย การติดตาม ประเมินผล เพื่อสนับสนุนและประสานงานให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามภารกิจ ทั้งนี้ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการถ่ายโอนงาน และกิจกรรมได้พร้อมกันทุกพื้นที่ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์องค์กร ชุมชน และกิจกรรมเป็นกรณี ๆ ไป แต่จะแบ่งแผนการถ่ายโอนเป็น 2 ระยะ คือ ก่อนและหลังการถ่ายโอน ก่อนการถ่ายโอนมีงานที่จะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน 3 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาสิ่งจูงใจทั้งภายในและภายนอก และการยกระดับงานและการสร้างความสัมพันธ์ หลังการถ่ายโอนมีงานที่จะต้องดำเนินการ 3 เรื่อง คือ การพัฒนาช่องทางสื่อสารระหว่างองค์กรกับเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนทุกระดับ และระหว่างองค์กรชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และพัฒนาการทำงาน การส่งเสริมเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย คือ ควรปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ให้เป็นนักพัฒนาที่ดี และติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้สามารถทำงานร่วมกับประชาชน ปรับการรับรู้ของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตระหนักในความเป็นเจ้าของกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ควรทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ในการปรับบทบาทตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ควรให้จังหวัด อำเภอศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ความสามารถและความพร้อมของชุมชน และจัดทำแผนการถ่ายโอนงานหน่วยงานระดับกอง ควรศึกษาแผนการถ่ายโอนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงแผนงาน /โครงการ ในระบบงบประมาณควรมีการเตรียมปรับรูปแบบ/วิธีการทำงานเพื่อดำเนินงานกิจกรรมที่กระทำภายหลังการถ่ายโอน

**สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . การถ่ายโอนภารกิจของกรมโยธาธิการให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล . โครงการศึกษาวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ ,
2542 . (เอกสารวิจัย)**

การศึกษานี้เป็นการศึกษาผลการดำเนินการตามภารกิจที่กรมโยธาธิการได้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2542 ว่าดำเนินการตามหลักเกณฑ์ แนวทางที่สำนักงานประมาณกำหนดหรือไม่ และเสนอแนะขั้นตอน แนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจของกรมโยธาธิการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยว่า ภารกิจที่กรมโยธาธิการสามารถถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ตามศักยภาพของท้องถิ่น) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีศักยภาพและความพร้อมที่จะรับโอน 9 ภารกิจ คือ ก่อสร้างถนนในหมู่บ้าน ปรับปรุงสะพานไม้เป็นสะพาน คสล . ขุดเจาะบ่อบาดาล ก่อสร้างประปาหมู่บ้าน ก่อสร้างฝาย/คลอง ก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน ก่อสร้างระบบกำจัดขยะ กำจัดผักตบชวาและขุดลอกคูคลอง และการควบคุมอาคาร (2) องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1-2 มีศักยภาพและความพร้อมใน 9 ภารกิจเช่นกัน (3) องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3-5 มีศักยภาพและความพร้อมใน 7 ภารกิจ (ยกเว้น ปรับปรุงสะพานไม้เป็นสะพาน คสล . และ ก่อสร้างระบบกำจัดขยะ)

ผู้วิจัยเสนอให้แยกภารกิจที่ถ่ายโอนเป็น 4 ประเภท คือ (1) งาน/โครงการที่ให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง ได้แก่ โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน และงานก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน โดยกรมโยธาธิการควรตัดโอนงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการเอง (2) งาน/โครงการที่ให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยกรมโยธาธิการกำกับดูแล ได้แก่ โครงการก่อสร้างถนนลาดยาง งานขุดเจาะบ่อบาดาล โครงการก่อสร้างประปามาตรฐาน ก ข งานก่อสร้างฝาย/คลอง และโครงการบางประเภทในงานบูรณะ บำรุงรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ โดยกรมโยธาธิการกำหนด

ระยะเวลา ขั้นตอนและแนวทางในการถ่ายโอน (3) งาน/โครงการที่คงไว้ที่กรมโยธาธิการระยะเวลาหนึ่ง ได้แก่ โครงการที่ต้องใช้เทคนิคสูง หรือต้องอาศัยความร่วมมือมากกว่า 1 อบต. โดยกรมโยธาธิการกำหนดระยะเวลา ขั้นตอนและแนวทางในการถ่ายโอนฯ (4) งาน/โครงการที่คงไว้ที่กรมโยธาธิการ ได้แก่ งาน/โครงการที่มีความยุ่งยากสูงมาก ใช้เทคนิคสูง งานที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง โครงการที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานที่เป็นอำนาจของกรมโยธาธิการตามที่กฎหมายกำหนด

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . แนวทางการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) . โครงการศึกษาวิจัยร่วมระหว่าง สถาบันดำรงราชานุภาพ กับ กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง , สิงหาคม 2543 . (เอกสารวิจัย)

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาถึงการบริหารงานของ อบต. และขั้นตอน ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ พัสดุ และการเบิกจ่ายเงิน รวมทั้งศึกษาแนวทางการตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. โดยมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. ประเด็นการวิจัย คือ การบริหารงานของ อบต. และการป้องกันการทุจริตของ อบต.

การศึกษาพบว่า การดำเนินงานของ อบต. มีปัญหาเนื่องจาก (1) ความไม่พร้อมของ อบต. ในด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และระเบียบกฎหมาย (2) ความไม่พร้อมในด้านงบประมาณที่มีน้อย การจัดทำข้อบังคับงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน (3) การปฏิบัติงานเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ (4) การจัดทำข้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายและการกำกับดูแล (5) การตรวจสอบการทำงานของ อบต. ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (1) การตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. แบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรและบุคคลภายใน อบต. (ประชาชนในพื้นที่ สมาชิก อบต. และหน่วยตรวจสอบภายในของ อบต.) (2) ควรมีการตรวจสอบโดยองค์กรและบุคคลภายนอก อบต. (ที่ทำการปกครองอำเภอ/จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ปปช. และหน่วยตรวจสอบเอกชน โดยจะต้องตรวจสอบทุกขั้นตอนในกระบวนการบริหารของ อบต. ตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนา การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล การตรวจสอบมุ่งเน้นที่ประชาชน หากได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง จะทำให้มีพลังในการถ่วงดุลกับอำนาจของผู้บริหาร อบต. ได้อย่างดี

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . รายงานการศึกษาร่วม เรื่อง การกระจายอำนาจของกระทรวง ทบวง กรม ลงสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม , กันยายน 2543 . 268 หน้า . (เอกสารวิชาการ สดร.11/2542)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ศึกษาการกระจายอำนาจทางการบริหารของส่วนกลางให้แก่ภูมิภาคในระดับจังหวัด รวมทั้งปัญหาในทางปฏิบัติของจังหวัด ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการปรับบทบาทภารกิจของส่วนกลาง การกระจายอำนาจและถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่ภูมิภาคและท้องถิ่น สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นมีในลักษณะทั้งการควบคุมบังคับบัญชา (ส่วนกลาง กับ ส่วนภูมิภาค) และควบคุมกำกับดูแล (ส่วนกลาง-ส่วนภูมิภาค กับส่วนท้องถิ่น)
2. การควบคุมกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การ

บริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา มีลักษณะที่แตกต่างกันตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ว่า จะกำหนดความสัมพันธ์ไว้อย่างไร

3. ข้อเสนอแนะระดับนโยบายของรัฐ

3.1 การกระจายบทบาทภารกิจของส่วนกลางด้านความมั่นคงและความเป็นดอกภาพของรัฐ กับ ด้านการพัฒนาของรัฐ ให้แก่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น

3.2 ปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยให้จังหวัดเป็นส่วนราชการ สามารถจัดทำคำของบประมาณต่อรัฐบาลตาม กฎหมายงบประมาณได้ ถ่ายเทบุคลากรด้านเทคนิคสู่จังหวัด รวมทั้งการปรับองค์การบริหารงานของจังหวัดให้มีการประสานงานในระดับแนวราบมากขึ้น

3.3 การกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจของรัฐสู่ท้องถิ่น ควรวิเคราะห์จำแนกลักษณะและขนาดของภารกิจของรัฐที่จะถ่ายโอนให้ท้องถิ่นให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงศักยภาพของท้องถิ่นแต่ละรูปแบบว่าสามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจนั้น ๆ จากรัฐได้มากน้อยเพียงใด และรัฐควรกำหนดขอบเขตภารกิจของรัฐกับท้องถิ่นและรวมทั้งท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยจัดลำดับภารกิจของรัฐที่จะต้องถ่ายโอนให้ท้องถิ่นในอนาคตเพื่อให้ท้องถิ่นได้เตรียมความพร้อมที่จะรองรับภารกิจนั้น ๆ อย่างมีขั้นตอน

4. ข้อเสนอระดับปฏิบัติการ

4.1 การมอบอำนาจและการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ควรมีกฎหมายว่าด้วยการมอบอำนาจที่กำหนดหลักการและแนวทางการมอบอำนาจของทุกส่วนราชการในส่วนกลางลงไปให้จังหวัดในทิศทางเดียวกัน มีการวางแผนทางการมอบอำนาจการบริหารงบประมาณและพัสดุเป็นแบบมาตรฐานเดียวกัน

4.2 การกระจายอำนาจและการกำกับดูแลท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยควรเป็นองค์กรหลักในการประสานงานกับส่วนราชการในส่วนกลางที่มีภารกิจในพื้นที่ และ ภารกิจการกำกับดูแลท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ ทุกส่วนราชการควรสร้างความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับกรอบ “ทิศทางการกระจายอำนาจของรัฐ”

5. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของท้องถิ่น

5.1 ด้านระบบการบริหารงานและการจัดบริการสาธารณะ ควรพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะท้องถิ่นขนาดเล็กให้มีศักยภาพในการรับการถ่ายโอนภารกิจ มีการกำหนดขอบเขตภารกิจและลักษณะงานของหน่วยงานที่จะถ่ายโอนลงไปยังท้องถิ่นให้ชัดเจน กระทรวง ทบวง กรม ที่มีภารกิจต้องถ่ายโอนควรเร่งกำหนดแผนและโครงการถ่ายโอนให้เป็นไปอย่างมีระบบ รับควรพัฒนาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicator) ของท้องถิ่นเกี่ยวกับบริการสาธารณะเพื่อเป็นมาตรฐานกลางในการยกระดับการให้บริการสาธารณะของท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

5.2 ด้านงบประมาณและการจัดเก็บรายได้ รับควรเน้นให้เงินอุดหนุนทั่วไปมากกว่าเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในเชิงพาณิชย์

5.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น ทุกกระทรวง ทบวง กรม ต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางเทคนิคและวิชาการที่จำเป็นต่อการบริหารงานของท้องถิ่นด้วยการฝึกอบรมเพิ่มความรู้แก่บุคลากรของท้องถิ่น

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย . การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานในระดับตำบล . โครงการศึกษาวิจัยของ สถาบันดำรงราชานุภาพ , กรกฎาคม 2543 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบปัญหาอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4 ประการ คือ การขาดข้อมูลและตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม การขาดความเชื่อมโยงของการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การขาดการวางแผนและการจัดทำโครงการแบบมีส่วนร่วม และ ขาดองค์ความรู้ที่เหมาะสมและเป็นระบบ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรมีการดำเนินงานแบบเครือข่าย ทำงานร่วมกันแบบพหุภาคี โดยใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและการสนับสนุนงบประมาณจากแผนภายใต้ระบบแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ภาคที่เกี่ยวข้องคือ อบต. ,เจ้าของพื้นที่ อบต. ,ใกล้เคียง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์การพัฒนาเอกชน โดย อบต. ,เจ้าของพื้นที่เป็นแกนหลักในการรับผิดชอบเพื่อจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานและมีส่วนร่วมระดับตำบล เสนอเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก อบต. หรือส่วนราชการอื่น ทั้งนี้มีการสนับสนุนการทำงานระบบเครือข่ายในเรื่องของการสร้างทีมงานการจัดการสิ่งแวดล้อมของ อบต. และท้องถิ่นอื่น การศึกษาและพัฒนากระบวนการข้อมูลสิ่งแวดล้อมชุมชน การวิเคราะห์สถานการณ์และการแก้ไขปัญหาความเชื่อมโยงของปัญหาและพื้นที่คาบเกี่ยว

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . การศึกษาบทบาทของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบทในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น . โครงการ ARD/GTZ, 2544 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาประเด็นความพร้อมของ อบต. มีดังนี้ :- (1) ศักยภาพของ อบต. ที่ได้รับการถ่ายโอนและไม่ได้รับการถ่ายโอนไม่มีความแตกต่างกัน (2) ความพร้อมด้านเทคนิคของ อบต. ต่อการรับถ่ายโอนงานจาก รพช. การถ่ายโอนงานที่ใช้เทคนิคไม่สูงมากซึ่งหน่วยงานของรัฐได้ออกแบบมาตรฐานการก่อสร้างไว้แล้วแต่ อบต. ยังมีปัญหาคือการขาดความพร้อมด้านเครื่องมือพื้นฐาน การถ่ายโอนงานที่ใช้เทคนิคค่อนข้างสูง จำเป็นต้องมีวิศวกรเป็นผู้ควบคุมงาน ปัญหาของ อบต. คือ คุณวุฒิหัวหน้าส่วนโยธาระดับ ปวส./ปวช. ไม่สามารถทำงานระดับวิศวกรได้ ปัญหาความไม่เพียงพอของแหล่งทดสอบวัสดุและความไม่สมบูรณ์ของระบบการให้บริการทดสอบวัสดุในพื้นที่ ปัญหาที่ยังไม่มีมาตรฐานรองรับในการควบคุมงานเนื่องจากงานประเภทนี้เป็นโครงข่ายเชื่อมต่อกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การควบคุมคุณภาพงานจึงควรจะมีการมีความเหมือนกันในการตรวจรับงานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อความพร้อมของ อบต. ในการรับถ่ายโอนงาน ประชาชนร้อยละ 61 เห็นว่ารับโอนได้บางส่วน ร้อยละ 25 ระบุว่ารับโอนได้ทั้งหมด ร้อยละ 12 ระบุว่ารับโอนไม่ได้ เหตุผลที่ประชาชนเห็นว่ารับโอนได้ทั้งหมดระบุว่าเป็นเพราะ อบต. มีประสบการณ์สามารถทำงานได้รวดเร็ว - มีความรู้ความสามารถ - เป็นหน้าที่ของ อบต. - อบต. สามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ , เหตุผลที่คิดว่ารับโอนงานไม่ได้ เป็นเพราะ อบต. ไม่มีความรู้ความสามารถ - ไม่มั่นใจในการทำงานของ อบต. - เครื่องมือยังไม่พร้อม - อบต. ไม่สนใจที่จะพัฒนาหมู่บ้าน , เหตุผลที่ประชาชนเห็นว่ารับโอนได้บางส่วน เพราะ อบต. ยังขาดความรู้ประสบการณ์ - งานที่มีเทคนิคสูง อบต. ยังทำไม่ได้ , อบต. ยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย - มีหน่วยงานอื่นที่ทำได้ดีอยู่แล้วและเกรงว่าจะเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้น

การศึกษารoles บทบาทของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบทในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในช่วงการถ่ายโอนงานบทบาท คือ เป็นที่ปรึกษาทางเทคนิคให้กับท้องถิ่น , การเพิ่มขีดความสามารถให้กับท้องถิ่นด้านศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น และการเรียนรู้เครื่องมือและอุปกรณ์การก่อสร้าง /การซ่อมบำรุง และสร้างความพร้อมด้านบริการทดสอบวัสดุ

ในช่วงหลังการถ่ายโอนงาน ระดับประเทศเป็นองค์การกำหนดมาตรฐานการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เป็นองค์การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการ (Certified Body) ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรเพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพของงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการ ระดับจังหวัด เข้าร่วมเป็นกรรมการในแต่ละสาขาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของโครงการต่าง ๆ การขึ้นทะเบียนผู้รับผิดชอบโครงการ หน่วยงาน /บริษัทก่อสร้างโครงการ เป็นที่ปรึกษาและให้บริการทางเทคนิคแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . การศึกษารูปแบบและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล . สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , มีนาคม 2540 . 88 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาโครงสร้างบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจของ อบต. ตลอดจนกลไกและปัจจัยต่าง ๆ ที่สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารของ อบต. . (2) ส่งเสริม กระตุ้น ให้ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำสตรี เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลและกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. . และ ผลักดันให้ อบต. เป็นแกนนำในการพัฒนาของตำบลอย่างแท้จริง (3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ชัดเจน อันเป็นประโยชน์ต่อแนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของ อบต. . และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ การศึกษานี้เป็นการศึกษาทั้งการวิจัย และการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม (AIC)

ผลการดำเนินการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม (AIC) การดำเนินการฝึกอบรมวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมแก่ชาวบ้านปรากฏว่าชาวบ้านได้เรียนรู้ ตระหนัก และตื่นตัวในสิทธิหน้าที่ของตน ชาวบ้านได้เรียนรู้การหาพวก (Lobby) เพื่อสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมของตน บทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบลหญิงและชายมีบทบาทเท่าเทียมกัน ชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแผน หรือ “แผนในความฝัน” และ ชาวบ้านมีความเข้าใจในการทำงานของ อบต. มากขึ้น ส่วนผลที่เกิดขึ้นกับ อบต. คือ สมาชิก อบต. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น อบต. เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น อบต. ยอมรับความสามารถของคนรุ่นใหม่ในกระบวนการพัฒนา

ผลการฝึกอบรมเพื่อวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค AIC ก่อให้เกิดเทคนิคใหม่ คือ ได้เรียนรู้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาที่สนองตอบต่อปัญหาความต้องการของชุมชน ลักษณะของแผนพัฒนาตำบลมีมิติทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โครงการ/กิจกรรมมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนของกระบวนการจัดทำแผนเกิดการสร้างธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ในการจัดทำแผนในลักษณะประชาธิปไตยแบบพื้นฐาน (GRASSROOTS DEMOCRACY) มีการติดตาม/ผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ มีการเชื่อมโยงแผนแบบองค์รวม มีแนวโน้มความสำคัญกับมิติด้านเวลาเพิ่มขึ้น แผนมีความหลากหลาย และสนองตอบการแก้ปัญหาได้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า แผนพัฒนาตำบล และกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ คือ อบต. . ต้องเรียนรู้การประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแก้ปัญหา การฝึกอบรมที่เกิดขึ้นทำให้ได้ข้อมูลที่หน่วยงานอื่นใช้ในการจัดทำแผน หน่วยงานภูมิภาคมีความตื่นตัวในการทำงานร่วมกับ อบต. มากขึ้น

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) . ทนุวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , 2540 . (เอกสารวิจัย)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาความสนใจและความพร้อมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมทั้งการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการส่งเสริมให้ผู้นำสตรีเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. ในปี 2539 ตลอดจนประมวลผลหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมสตรีที่เกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมใน อบต. โดยประเด็นที่ศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีใน อบต.

การศึกษา พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมแก่สตรี ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก อบต. มีส่วนกระตุ้นให้สตรีตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 23-36 สตรีที่ได้รับเลือกตั้งร้อยละ 50 เชื่อว่า การอบรมเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้ได้รับเลือกตั้ง การจัดอบรมส่วนใหญ่ยังใช้งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน เพราะงบประมาณจากส่วนราชการมีน้อยและมีแนวโน้มว่าอาจถูกปรับลดอีกในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการเมืองท้องถิ่น โดยบุคลากรของราชการทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริม และกระตุ้นให้ท้องถิ่นตื่นตัว ย่อมเป็นกลไกสำคัญในการเข้าร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนเป็นจริงยิ่งขึ้น โครงสร้างการจัดตั้งกลุ่มและเครือข่ายสตรีรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น ถือเป็นคุณูปการต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสตรี โดยมุ่งประเด็นเศรษฐกิจ อนามัย อาชีพ เป็นต้น ทำให้การต่อเติมแนวคิดเรื่องการเมือง กระทำได้ง่ายขึ้น ปรัชญาและเทคนิคการฝึกอบรม ซึ่งปรับเปลี่ยนจากการบรรยาย สื่อสารทางเดียว มาเป็นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ ที่เชื่อว่าทุกคนมีประสบการณ์ ศักยภาพ และเป็นผู้เรียนรู้ได้ การใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมสอดแทรกให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการวิเคราะห์ ตระหนักด้วยตนเอง การใช้แนวคิดบทบาทหญิงชาย (gender perspective) เป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นจิตสำนึก การรู้คุณค่าของตนเอง

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนความเข้มแข็งของ อบต. ให้มีงบประมาณและการดำเนินการที่เป็นอิสระและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ผลักดันให้ อบต. มีการดำเนินงานที่ตอบสนองและเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนอย่างเสมอภาคและกว้างขวาง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของสตรีในการเข้ามามีบทบาทร่วมกับบุรุษรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ อบต. และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการตรวจสอบการทำงานของ อบต. เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและเอื้อประโยชน์ที่ยั่งยืน ประชาชนควรร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนและการดำเนินงานของ อบต. เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้ความร่วมมือต่อการส่งเสริมสตรีลงสมัครเป็นสมาชิก อบต.

สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (บรรณานุกรม) . การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย . เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส บจก. , 2545 . 563 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความและผลการสัมมนา ในการประชุมวิชาการของ สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3 (The KPI Congress III) ระหว่างวันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2544 โดยแบ่งเนื้อหาของบทความเป็น 8 กลุ่ม คือ

ภาคที่ 1 แนวความคิด : บทที่ 1 ก้าวต่อไปของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย บทที่ 2 การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย ข้อเสนอจากผู้นำชุมชน

ภาคที่ 2 ระบบและกระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทย : บทที่ 3 การกระจายอำนาจในประเทศไทย ความก้าวหน้าและข้อพิจารณา บทที่ 4 การติดตามและประเมินผลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทที่ 5 หนึ่งทศวรรษ

แห่งการกระจายอำนาจในสังคมไทยพ.ศ. 2534-2544) บทที่ 6 ระบบและกระบวนการการกระจายอำนาจในประเทศไทย (บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคที่ 3 การกระจายอำนาจด้านการศึกษา : บทที่ 7 การกระจายอำนาจด้านการศึกษาในประเทศไทย บทที่ 8 การกระจายอำนาจด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บทที่ 9 การกระจายอำนาจด้านการศึกษา (บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคที่ 4 การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข : บทที่ 10 การกระจายอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ บทที่ 11 การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขในประเทศไทย บทที่ 12 การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข(บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชน กับการจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น : บทที่ 13 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการใช้ตัวชี้วัดทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความเสี่ยงจากพิษสารเคมีของชุมชนมาตาบุตร บทที่ 14 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น คำถามที่ถึงเวลาต้องถาม บทที่ 15 การมีส่วนร่วมของประชาชน กับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น (บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทที่ 16 ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดอันดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2544 บทที่ 17 การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สมดุล บทที่ 18 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล บทที่ 19 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคที่ 7 ประสบการณ์นานาชาติ : บทที่ 20 Decentralization and Intergovernmental Relations บทที่ 21 Global Experience with Decentralization บทที่ 22 Thailand : Problems with Decentralization? บทที่ 23 Implementation of Decentralization and Deconcentration : Respective Roles of the State Authorities and Local Government in Cambodia บทที่ 24 Institutional Reforms and Decentralization : The French Example บทที่ 25 ประสบการณ์นานาชาติ(บทสรุปจากการสัมมนา)

ภาคผนวก ประกอบด้วย การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : แนวคิดและความหมาย , รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย , วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย , หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย , การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ , คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . โครงการศึกษาปัจจัยประเมินความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.)เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามแนวทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . สำนักงาน ก.พ. , มกราคม 2546 . 90 หน้า (งานวิจัย)

ผลการศึกษาปัจจัยประเมินความพร้อมของ อบจ . พบว่าปัจจัยที่สามารถใช้ประเมินความพร้อมของ อบจ . ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์กร ประกอบด้วยปัจจัยด้านกำลังคน ปัจจัยด้านงบประมาณ และความคล่องตัวในการจัดซื้อจัดจ้าง

2. ตัวแปรด้านความซับซ้อนของงาน ซึ่งสรุปได้ว่าการถ่ายโอนภารกิจที่มีความซับซ้อนน้อยไปให้ อบจ. จะมี

ความเป็นไปได้มากกว่าการถ่ายโอนภารกิจที่ย่างยากซับซ้อน ใช้เทคนิควิชาการสูง

3. ตัวแปรด้านการเมือง “ความนิ่ง” ของการเมืองท้องถิ่น และการมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูง ทำให้ อบจ.มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่จะได้รับถ่ายโอนสูงไปด้วย

4. ตัวแปรด้านความชัดเจนของแผนการกระจายอำนาจ ที่ไม่มีความชัดเจนทั้งในเรื่องเนื้อหา งาน ระยะเวลาการถ่ายโอนงาน งบประมาณ เงินเดือนของบุคลากรที่จะโอนมาจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาคารสถานที่ พัสตูลครภัณฑ์ที่จะถ่ายโอน ตลอดจนการทำความเข้าใจกันระหว่างหน่วยงานที่จะถ่ายโอนงานกับ อบจ.

จากผลการศึกษาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐบาลควรกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ งบประมาณโครงสร้างองค์กรของ อบจ. ให้สอดคล้องเหมาะสม และชัดเจน ต้องกำหนดนโยบายให้แน่นอนในการถ่ายโอน และพัฒนาศักยภาพของ อบจ. ให้สูงขึ้นเพื่อรองรับการถ่ายโอนงานด้านที่ใช้เทคนิควิชาการสูง

2. อบจ. ต้องพัฒนาองค์กร ทรัพยากรบุคคล วิธีการบริหาร และจัดสรรงบประมาณ วิธีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้รัดกุมและเข้มข้นกว่าเดิม รวมทั้งระบบบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (Good Governance)

3. ควรสร้างความชัดเจนในเรื่องเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ และควรทำในรูปแบบของโครงการนำร่องก่อนที่จะถ่ายโอนงานให้พร้อมกันทุก อบจ. โดยกำหนดงานและแผนการถ่ายโอนงานให้ อบจ. ตามศักยภาพ ขนาด และลักษณะพิเศษ โดยรัฐบาลควรจัดให้มีหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

4. ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานและระเบียบการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน และมีบทลงโทษสำหรับคนที่ไม่รับผิดชอบ รวมทั้งการปฏิบัติที่ผิดระเบียบ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข . การกระจายอำนาจการบริหารงานสาธารณสุขสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น . สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ , 2539 . 1185 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประมวลกฎหมาย ข้อกำหนด แบบแผนการปฏิบัติและวรรณกรรมเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางสาธารณสุข (2) ศึกษาวิเคราะห์ถึงรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ (Pattern) ของงานที่จะจัดสรรอำนาจหน้าที่ที่สาธารณสุขสามารถกระจายจากที่ส่วนกลางและภูมิภาคปฏิบัติอยู่ ไปยังหน่วยการปกครองท้องถิ่น องค์การเอกชนให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบ นโยบาย และแนวทางการกระจายอำนาจทางบริหาร (Administrative Decentralization) ในขอบเขตงานของกระทรวงสาธารณสุขจากราชการส่วนกลางไปยังราชการส่วนภูมิภาค และงานส่วนใดบ้างที่ไม่อาจกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นหรือองค์การเอกชนได้ (4) ศึกษาแบบตัวอย่าง (Models) ของนโยบายและการพัฒนากระจายอำนาจบนพื้นฐานของกรอบความคิดเชิงทฤษฎี เงื่อนไขทางปฏิบัติการระดมความคิดและวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ (Stakeholders) โดยเสนอรูปแบบเหล่านั้นในลักษณะทางเลือกเชิงนโยบาย มีการแสดงข้อดี ข้อเสีย ของทางเลือกแต่ละรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า

1. ทิศทางและแนวโน้มขององค์กรระบบราชการของกระทรวงสาธารณสุขทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความพร้อมและความต้องการที่จะกระจายอำนาจให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มงานที่จะกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้แก่ กลุ่มงานสาธารณสุขมูลฐาน กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข กลุ่มงานโภชนาการ กลุ่มงานควบคุมป้องกันโรคเอดส์ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข กลุ่มงานควบคุมป้องกัน

โรคติดต่อ กลุ่มงานอนามัยครอบครัว แต่กลุ่มงานที่องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพและพร้อมที่จะดำเนินการอย่างชัดเจน คือ กลุ่มงานสาธารณสุขมูลฐาน กับ กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

2. แม้องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีความต้องการที่จะบริหารและดำเนินการในกลุ่มงานสาธารณสุขหลายกลุ่ม แต่ มีข้อจำกัดด้านศักยภาพ และความไม่พร้อมด้านนโยบายและแผน หากจะพัฒนาต้องพัฒนาโดย การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการบริหารท้องถิ่นตนเองมากขึ้น พัฒนากำลังคนท้องถิ่น พัฒนาระบบการเงิน การคลัง และงบประมาณ พัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ

3. ข้อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจ 3 รูปแบบ คือ (1) DEVOLUTION : การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง (2) PRIVATIZATION : การลดบทบาทภาครัฐและมอบบทบาทให้ภาคเอกชนดำเนินการแทน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น . โครงการศึกษารูปแบบและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , เมษายน 2540 . 79 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์องค์การ อบต. การส่งเสริมผู้นำท้องถิ่นและสตรี การกระตุ้นการมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพ อบต.ในการบริหารองค์กร การวางแผน การประสานงาน การบริหารงบประมาณ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารให้เป็นระบบ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการส่งเสริมความเข้มแข็งของ อบต. โดยการวางแผนแบบมีส่วนร่วม พบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์การวางแผน 5 ปีของ อบต. . จากการใช้ข้อมูล จปฐ . กชช.2 ค. และกรรมการบริหารเป็นคณวางแผน มาใช้การระดมความคิดจากประชาชน และการรับรู้ข้อมูลจากส่วนราชการ

ข้อเสนอผู้วิจัย ระดับนโยบายควรมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ อบต. ต่อประชาชน จัดตั้งสถาบันพัฒนาความเข้มแข็งแก่ อบต. ระยะเวลาควรมีการกระจายอำนาจแก่ อบต. ให้ราชการเป็นที่ปรึกษา ระดับกลไกการปฏิบัติของราชการควรประสานแผนกับ อบต. เพื่อใช้ทรัพยากรได้คุ้มค่าและไม่ซ้ำซ้อน ระดับ อบต. ควรจัดกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมในระดับหมู่บ้านและประมวลสรุปเป็นแผนตำบล จัดสัดส่วนงบประมาณให้ครอบคลุมด้านเด็ก เยาวชน สตรี คนด้อยโอกาส และทรัพยากรธรรมชาติ มีกลไกตรวจสอบการทำงานของ อบต. จัดทำแผนผังตำบล จัด อบต.พบประชาชนในพื้นที่ และประสานงานกับองค์กรชุมชนอื่น ๆ ในตำบลให้มีแผนพัฒนา อบต.

สมาน รัชสิโยภรณ์ . การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ : สหราชอาณาจักร สวีเดน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ ไทย . กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ(1991) จำกัด , 2543 . 164 หน้า

ผู้เขียนเป็น อดีตที่ปรึกษาระบบราชการ สำนักงาน ก .พ. หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอสาระการปกครองท้องถิ่นต่างประเทศรวม 5 ประเทศ ไว้อย่างกระชับโดยมีสาระของแต่ละประเทศครอบคลุม ประเด็น การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในอดีต , การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ โครงสร้างองค์การและการบริหาร – ความสัมพันธ์กับรัฐบาลกลาง – การเลือกตั้งท้องถิ่น – การเงินการคลัง – หน้าที่และบริการของท้องถิ่น – การบริหารงานบุคคล – การบริหารนครบางนคร (เช่น ปารีส โตเกียว) , ส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การปฏิรูปในอดีต การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน(โครงสร้างรูปแบบ การเงินการคลัง การบริหารงานบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชน) , ในบทสุดท้าย ผู้เขียนได้ เสนอเกี่ยวกับ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคตว่าควรเป็นอย่างไรในเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่ –

การกำหนดโครงสร้าง – ระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น – รูปแบบการบริหารและการจัดการการปกครองส่วนท้องถิ่น – การเงิน
การคลัง – การบริหารงานบุคคล – ความสัมพันธ์ส่วนกลางกับท้องถิ่น และ ระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. การรับรู้บทบาทของ อบต. ต่อการพัฒนาสาธารณสุขจังหวัด สงขลา . 2542. (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้บทบาท และการพัฒนาสาธารณสุขของสมาชิก อบต. ในแต่ละระดับชั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของสมาชิก อบต. กับ การพัฒนาสาธารณสุขในแต่ละระดับ เปรียบเทียบการพัฒนาสาธารณสุขของ อบต. และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสมาชิก อบต.

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บทบาทของสมาชิก อบต. ในการพัฒนาสาธารณสุข ปัจจัยภายใน ได้แก่ ประสบการณ์เจ็บป่วย ระดับชั้น 3 มีการรับรู้มากที่สุด ประสบการณ์เคยเจ็บป่วย ระดับชั้น 1 และ 3 มีการรับรู้มากที่สุด ความสนใจสุขภาพ ระดับชั้น 1 และ 5 มีการรับรู้มากที่สุด ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้บทบาทตามกฎหมายด้านสาธารณสุขทุกระดับชั้นของ อบต. มีการรับรู้มาก ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ระดับชั้น 3 มีการรับรู้บทบาทข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขมาก ระดับชั้น 1 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลสูงสุด ระดับชั้น 3 มีการพัฒนาสาธารณสุขมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพอื่น ตำแหน่งทางสังคม และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุข การรับรู้บทบาทสมาชิก อบต. มีความสัมพันธ์การพัฒนาสาธารณสุข ระดับชั้น 3 และ 5 มีความแตกต่างของระดับการพัฒนาสาธารณสุข ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาการบริหาร และการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสาธารณสุขได้แก่ การจัดสรรงบประมาณและการตรวจสอบ การพัฒนาบริการ และการประสานงาน

สมคิด เลิศไพฑูรย์ . รวมบทความ กฎหมาย การปกครองท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม , มิถุนายน 2539 . 253 หน้า

หนังสือเล่มนี้มีความน่าสนใจที่ผู้เขียนเป็นนักกฎหมายมหาชน (สำนักฝรั่งเศส) ที่มีบทบาทสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน หมวดการปกครองท้องถิ่น โดยรวบรวมบทความที่สำคัญ ๆ คือ

1. รัฐธรรมนูญไทยกับบทบัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่น : วิวัฒนาการของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น , หลักเกณฑ์ของการปกครองท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ , ข้อจำกัดของการปกครองท้องถิ่น
2. การก่อตั้งหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดขององค์การปกครองท้องถิ่น : หลักกฎหมาย และข้อสังเกต
3. การรวมกลุ่มขององค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ : องค์การที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง , องค์การที่มีรายได้เป็นของตนเอง
4. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น : ความสัมพันธ์ในทางกฎหมาย , ความสัมพันธ์ในเรื่องการเงินการคลัง
5. การกำกับดูแลเหนือองค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย : ลักษณะพิเศษของการกำกับดูแลในประเทศไทย , วิธีการในการกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทย
6. องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะไปทางไหนกัน
7. เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น : ความฝันหรือความเป็นจริง
8. จากสภาตำบลสู่สภาตำบลนิติบุคคล

9. สภาพำบลนิติบุคคลและองค์การบริหารส่วนตำบล
10. ทิศทางการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย : กฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นไทยในปัจจุบันยังไม่มีเหมาะสม , แนวทางการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ท้องถิ่นให้เหมาะสม
11. การกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศฝรั่งเศส : ระบบการเมืองการปกครอง , โครงสร้างของการปกครองท้องถิ่น(เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคหรือมณฑล มหานครปารีส) , อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น , การคลังท้องถิ่น , ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การปกครองท้องถิ่น และ ระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นด้วยกัน
12. เขต (Arrondissement) ในเมืองปารีส ลียง และมาร์แซย์ ของฝรั่งเศส : ปัญหาทางรัฐธรรมนูญ , องค์การของเขต
13. ข้อความคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลทางปกครอง:ความหมายของการกำกับดูแล , ลักษณะของการกำกับดูแล
14. การกำกับดูแลทางปกครอง : การกำกับดูแล และการควบคุมทางปกครอง , การแบ่งแยกระหว่างอำนาจในการควบคุมหรืออำนาจในการกำกับดูแล กับอำนาจบังคับบัญชา , เป้าหมายของการกำกับดูแล , วิธีในการกำกับดูแล
- 15.งบประมาณขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศฝรั่งเศส : กฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการงบประมาณ , ลักษณะของงบประมาณ
- 16.การกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศอังกฤษ : ระบบการเมืองการปกครอง , โครงสร้างขององค์การปกครองท้องถิ่น , อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น , การคลังท้องถิ่น , ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นด้วยกัน
- 17.รายได้จากภาษีขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

**สมคิด เลิศไพฑูรย์ . การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2543 . 64 หน้า**

ผู้เขียนเป็นอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นนักกฎหมายมหาชน และเป็นอดีตสมาชิก สสร. ที่มีส่วนสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในหมวดว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีบทบาทในการร่างกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่อธิบายกฎหมายดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

สมคิด เลิศไพฑูรย์ . การปรับปรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด . คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2543. (งานวิจัย)

การวิจัยนี้ได้แนวคิดจากการเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาพำบล ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาพำบล พ.ศ. 2537 ที่ทำให้เกิดปัญหาต่อความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเกิดความซ้ำซ้อนกันทั้งในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ กับรายได้จากแหล่งภาษี

ด้วยสาเหตุอันเป็นสภาพปัญหาดังกล่าว จึงนำมาสู่การวิจัยฉบับนี้ด้วยวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากความซ้ำซ้อนระหว่างอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และรายได้จากแหล่งภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อการเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาพำบล (2) เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง

โครงสร้างอำนาจหน้าที่และรายได้ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล ตาม
สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยผสมผสานกันทั้งการศึกษาค้นคว้าจากบทบัญญัติกฎหมายและ
เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ประกอบกับการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative) และการวิจัยเชิง
ปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน

การวิจัยค้นพบผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 3 ประการ คือ

1. ด้านรายได้ : มีรายได้ที่สำคัญของ อบจ.เดิมลดลง คือภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะที่ อบจ. จะต้อง
แบ่งฐานรายได้ประเภทภาษีการค้าในปี 2530 ที่มีอยู่ให้กับ อบต. ที่จัดตั้งขึ้นใหม่และในกรณีที่มีการจัดตั้ง อบต. เต็มทั้ง
จังหวัด รายได้ในส่วนนี้ของ อบจ. ก็หมดไป , สำหรับภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต ก็จะลดลงด้วยเนื่องจากภาษีประเภท
นี้จัดสรรให้ท้องถิ่นตามสัดส่วนจำนวนประชากร ดังนั้น เมื่อมีการจัดตั้ง อบต. ทำให้ประชากรในเขต อบจ. ลดลงตามไปด้วย
และหากจังหวัดใดมีการจัดตั้งเป็น อบต. ทั้งจังหวัด อบจ. ก็จะไม่มียาได้ประเภทนี้อีกต่อไป โดยเป็นของ อบต. ทั้งหมด ,
นอกจากนั้น ยังมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้สภาตำบล ซึ่งได้รับจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.
2538 ที่กำหนดให้ อบจ. จะต้องแบ่งปันรายได้ส่วนหนึ่งให้สภาตำบล โดยผลของระเบียบดังกล่าว อบจ. จะมีรายได้ลดลง
อย่างน้อยที่สุดร้อยละ 35 ของรายได้ที่มีอยู่เดิม

2. ด้านเขตพื้นที่รับผิดชอบและการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ : ในกรณีที่มีการประกาศจัดตั้งสภาตำบลเป็น
อบต. เป็นผลทำให้เขตพื้นที่ อบจ. ที่จะบริหารงานตามอำนาจหน้าที่เดิมลดลง และหากในจังหวัดใดมีการประกาศจัดตั้ง
อบต. ขึ้นเต็มพื้นที่ของอำเภอหรือเพิ่มพื้นที่ของจังหวัด ก็จะทำให้เขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบจ. ในส่วนอำเภอหรือทั้งพื้นที่
อบจ. แล้วแต่กรณีหมดไปด้วย

3. ด้านโครงสร้างองค์กรและบริหารงานบุคคล : ประเด็นที่น่าทบทวนโครงสร้างองค์กรของ อบจ. คือยังจะมี
ส่วนอำเภอในเขตพื้นที่อำเภอที่มีการจัดตั้ง อบต. เต็มพื้นที่หรือไม่ เพราะหากยังคงมีอยู่ก็ไม่ว่าจะสามารถปฏิบัติการ
ตามอำนาจหน้าที่ได้หรือไม่ นอกจากนั้นด้านการบริหารงานบุคคลจะต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับ
เปลี่ยนแปลงด้านอำนาจหน้าที่และรายได้ที่ลดลงของ อบจ. ที่อาจจะไม่มีเงินจ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าใช้จ่ายในการ
บริหารเลย จนน่าเป็นห่วงว่ากรณีนี้อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาทางการเมืองต่อไปได้

แนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว การวิจัยค้นพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจ
จะยังคงอยู่ต่อไป แต่ทั้งนี้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทในเชิงอำนาจหน้าที่ใหม่ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะ
เป็นผู้ดูแลการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะ ตลอดจนการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มาเป็นผู้
ประสานงานให้กับส่วนราชการท้องถิ่นระดับตำบล กับราชการส่วนภูมิภาค เช่น การประสานงานการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบล การประสานการปฏิบัติงานระหว่างท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรมที่ส่วนท้องถิ่นอื่นไม่สามารถทำได้ ตลอดจนมี
หน้าที่ในการแบ่งสรรเงินให้กับส่วนราชการท้องถิ่นต่าง ๆ นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างยังต้องการ
ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการดูแลและจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในประเด็นรายได้ที่เป็นข้อถกเถียงกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กลุ่ม
ตัวอย่างได้เสนอแนวทางให้มีการจัดแบ่งรายได้ระหว่าง อบจ. และ อบต. ในสัดส่วน 70:30 อนึ่ง ตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282-290 ถือได้ว่าเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของการ
ปกครองท้องถิ่นที่ครอบคลุมทั้งปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ การเงินการคลัง และการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารท้องถิ่น หรือ

สมาชิกสภาท้องถิ่นยังไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนอย่างแท้จริง การควบคุมจากส่วนกลางที่มีมากเกินไปและประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร รวมทั้งกรณีของ อบจ. ด้วย ดังนั้นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หากสามารถทำได้เสร็จครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นปัญหาการปกครองท้องถิ่นไทย และมีการแก้ไข พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พร้อมกันไปด้วย ผู้วิจัยเชื่อว่าจะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้

สมคิด เลิศไพฑูรย์ . การปกครองท้องถิ่นประเทศฝรั่งเศส . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร , สิงหาคม 2543 . 58 หน้า

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นภายใต้โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ. เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศส ระบบการเมืองการปกครอง โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การคลังท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน เทศบาลในประเทศฝรั่งเศส (วิวัฒนาการ , องค์กรของเทศบาล , อำนาจหน้าที่ของเทศบาล)

สมยศ เงินบำรุง . การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี . สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี , 2542. 66 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยถึงการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลสองครั้ง เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดเป็น 3 ขั้นตอน (1) ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม (2) ขั้นสร้างหลักสูตรฝึกอบรม (3) ขั้นตอนฝึกอบรมและประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สมาชิก อบต. อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 33 คน ใช้เวลาในการฝึกอบรม 3 วัน หาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติก่อนและหลังการฝึกอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาแสดงด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติวิเคราะห์ t-test

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าหลักสูตรมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตนมาก และได้รับความรู้จากการฝึกอบรมในระดับปานกลางถึงมาก ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ ควรมีการจัดฝึกอบรมต่อเนื่องและกระจายไปสู่กลุ่มเป้าหมายอำเภออื่น และควรมีการติดตามผลหลังการฝึกอบรม

สุจิต บุญบงการ , พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ ไมเคิล เนลสัน . การเมืองท้องถิ่นของ อบต. และ อบจ. . คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ , 2540. (เอกสารวิจัย)

การปกครองท้องถิ่นของไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ มาหลายครั้งหลายครา แต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงเท่าใด ก็ยังมีความสับสนมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ที่สำคัญคือในระยะ

หลังนับตั้งแต่ ปี 2537 เป็นต้นมา การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ อบต. ได้กระจายไปยังพื้นที่ทั่วประเทศ โดยจะเติมพื้นที่ทั่วประเทศในปี 2542 ยิ่งกว่านั้นยังมีสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากบทบาทของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปสู่การเมืองส่วนท้องถิ่น สัญญาณเครื่องชี้ดังกล่าวได้รับการเสริมแรงจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งได้ให้ความสำคัญแก่การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นยิ่งกว่ารัฐธรรมนูญฉบับใด ๆ ในอดีต

นักรัฐศาสตร์ไทยด้านการปกครองท้องถิ่นจำนวนมากมีความเห็นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นเส้นเลือดสำคัญที่สุดเส้นหนึ่งในชีวิตของสังคมมนุษย์ เพราะถ้าหากการดูแลจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้วท้องถิ่นนั้นก็จะมีความสงบสุข น่าอยู่ คุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ก็จะดีขึ้น อันเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับสังคมและรัฐ ในทางตรงกันข้าม หากการดูแลจัดการดังกล่าวไม่ประสบผลดี บ้านเมืองก็จะเต็มไปด้วยปัญหามานานัปการ ซึ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้างต้น จึงสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารและการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นของไทย

โครงการวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยโดยรวมในปัจจุบันอยู่ในสภาพอย่างไร เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (local administration) ไปสู่ความเป็นการเมืองการปกครองท้องถิ่น (local politics) มากขึ้นหรือไม่เพียงใด กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นของ อบต. และ อบจ. ได้ประสบอุปสรรคในด้านใดบ้าง ในลักษณะอย่างไร และมีผลกระทบอย่างไรในกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ และการเมืองท้องถิ่นของไทยมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและแบบแผนทางสังคมของท้องถิ่นและของไทยโดยส่วนรวมอย่างไรบ้าง

การวิจัยเรื่องนี้ทำขึ้นในช่วง พ.ศ. 2539-2541 ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการกระจายอำนาจไปสู่ตำบลและหมู่บ้านของไทย โดยมีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ อบต. และ อบจ. ออกมาจำนวนมาก รวมทั้งการออกกฎหมายแม่บทคือรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และบทบาทที่เกิดขึ้นใหม่ หรืออยู่ในระบบการเปลี่ยนแปลง ยังไม่กลั่นตัวเป็นครรลองทางการปกครองท้องถิ่นที่มั่นคง ตลอดจนเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี จาก อบต. จำนวนทั้งสิ้นเกือบ 7,000 แห่ง รวมทั้ง “ธรรมชาติทางการเมืองของท้องถิ่น” ที่ทำการศึกษาจะมีขอบเขตกว้างขวางและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ข้อเสนอจากการศึกษาจึงอยู่ในวงจำกัด

กรอบความคิดหลักที่ใช้ในการศึกษามี 2 ลักษณะ คือ แนวความคิดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น โดดเด่นคุณลักษณะทางโครงสร้างของ อบต. และ อบจ. และแนวความคิดว่าด้วยพฤติกรรมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ภายใต้บริบทของระบบวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของระบบราชการไทย ซึ่งดำเนินมาจากอดีตอันยาวไกล

การวิจัยเรื่องนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบสังเกตการณ์แบบมีโครงสร้างตามสมมุติฐาน โดยการสังเกตการณ์ในพื้นที่ที่ทำการศึกษาโดยละเอียดที่ อบต. กำพวน จังหวัดระนอง ระหว่างเดือนตุลาคม 2540 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2541 นักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้เข้าไปทำความคุ้นเคยกับสมาชิก อบต. เป็นเบื้องต้น แล้วได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือน การประชุมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของตำบล การสัมมนา รวมทั้งงานทางด้านวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ด้วย การเลือกกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้นมุ่งพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติด้วย ซึ่งมีความละม้ายคล้ายคลึงกับสภาพการณ์ของสังคมไทยโดยรวม

นอกจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ตามโครงสร้างแล้ว การวิจัยเรื่องนี้ยังได้อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสภา อบต. ประชาชนทั่วไป ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (aggregate data) จากเอกสาร โครงการพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม พัฒนาชุมชน และข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ดังกล่าวข้างต้นกระทำโดยวิธีการบรรยายความ ตามโครงสร้างหรือประเด็นที่ปรากฏในปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และสมมุติฐาน ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ผลการศึกษายืนยันสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นของไทยได้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปสู่สภาวะการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ละเล็กละน้อยมากขึ้นเป็นลำดับ กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นของ อบต. และ อบจ. ได้รับการถ่วงรั้งในการกำหนดโครงสร้างและการเลือกปฏิบัติของระบบราชการ โดยเฉพาะเพื่อผดุงอำนาจ ความมั่นคง และศักดิ์ศรีอันเป็นสถานภาพเดิม (status quo) ของระบบราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอิทธิพลในด้านบทบาทของการกำกับดูแล การบริหารงานบุคคล การคลัง และความเฉื่อยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น อนึ่ง การเมืองท้องถิ่นมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับระบบอุปถัมภ์ และความเคยชินในวัฒนธรรมทางการเมืองดั้งเดิมของไทย

ในลักษณะดังกล่าวข้างต้น กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถแยกแยะบทบาทของตน ระหว่างการปกครองส่วนภูมิภาคกับการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน แม้ว่าการยกฐานะตำบลขึ้นเป็น อบต. มีผลต่อแบบแผนการเมืองของท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมในระดับสูง แต่บทบาทในการเป็นผู้นำท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ของพรรคพวกเป็นสำคัญ กำนันผู้ใหญ่บ้านมักมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับนักการเมืองในระดับชาติอย่างเหนียวแน่นตามสภาพการบังคับทางโครงสร้าง ภายใต้การแบ่งปันผลประโยชน์ในระบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมอำมาตยาธิปไตยของสังคมไทย และนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ อบต. ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภา อบต. มีวิถีทัศน์ทางการเมืองการปกครองที่แตกต่างไปจากเดิมแต่เพียงเล็กน้อย

ปัญหาสำคัญของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันสรุปได้ ดังนี้

(1) รูปแบบโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ โดยมีการกำหนดรูปแบบที่ไม่อ่อนตัวหรือยืดหยุ่น

(2) หน่วยงานของรัฐในส่วนกลางและภูมิภาค ยังไม่กระจายอำนาจการจัดทำบริการสาธารณะให้ท้องถิ่นอย่างจริงจัง

(3) โครงสร้างการคลังของท้องถิ่นยังไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ หน้าที่และบทบาทของท้องถิ่น

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบทบาทในฐานะผู้บริหารและจัดการเศรษฐกิจชุมชน

(5) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีบทบาทที่สับสนและไม่ชัดเจน หากไม่แก้ไขจะเป็นปัญหาในชุมชนอย่างรุนแรง

ส่วนปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการท้องถิ่น ปัญหาการบริหารงานบุคคลท้องถิ่นและทรัพยากรบุคคลท้องถิ่นซึ่งขาดความเป็นอิสระและไม่มีคุณภาพเพียงพอต่อการทำบริการสาธารณะ และปัญหาประชาชนในท้องถิ่นขาดความสนใจในการมีส่วนร่วมปกครองท้องถิ่นอย่างรอบด้าน

สุธานันท์ โพธิ์ชาธาร . การศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการแก้ไขน้ำเสียของเทศบาลนครนครราชสีมา. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา , 2542 . (เอกสารวิจัย)

น้ำเสีย เป็นปัญหาด้านมลพิษที่สำคัญปัญหาหนึ่งของชุมชน ในส่วนของเทศบาลนครนครราชสีมาได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ทำให้เทศบาล ได้ก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียแล้วเมื่อปี 2539 แต่โครงการดังกล่าวเป็นโครงการลงทุนโดยรัฐบาล ซึ่งมีแหล่งเงินทุนมาจากภาษีของประชาชน จึงต้องศึกษาผลตอบแทนที่คนในสังคมได้รับในรูปของสวัสดิการที่ดีขึ้น ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยนี้มุ่งที่วัตถุประสงค์หลักคือศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของการมีโครงการระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียของเทศบาล โดยนำข้อมูลด้านต้นทุนและผลประโยชน์ มาทำการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์ที่ชี้วัด 3 ตัว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อการลงทุน และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ ในช่วงระหว่างปี 2540-2555

ผลการศึกษาพบว่า ณ อัตราคิดลด 12 % โครงการมีผลตอบแทนคุ่มค่าในการลงทุน กล่าวคือ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 311.54 ล้านบาท อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อการลงทุนเท่ากับ 1.17 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการเท่ากับ 15.11% สำหรับการทดสอบความอ่อนไหวของโครงการสามารถยอมรับโครงการได้ในกรณีต้นทุนรวมของโครงการเพิ่มขึ้น 10 % กับกรณีต้นทุนรวมของโครงการเพิ่มขึ้น 10 % และผลประโยชน์ลดลง 5 % แต่ไม่สามารถยอมรับโครงการได้ในกรณีที่อัตราคิดลดเพิ่มขึ้นเป็น 16.5 % ซึ่งแสดงว่าการลงทุนในโครงการดังกล่าวไม่มีความคุ้มค่าถ้าหากสมมุติว่าเงินลงทุนของโครงการเทศบาลได้กู้จากภาษีของประชาชน ดังนั้นเทศบาลจึงต้องจ่ายผลตอบแทนคืนประชาชนในอัตราที่เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงิน

สุรวี แสงสว่าง และ สุวิทย์ จำปา . แนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่และแนวทางปฏิบัติงานสำหรับพัฒนากรในปัจจุบันและอนาคต ของเจ้าหน้าที่และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคเหนือตอนล่าง . ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 6 , 2542 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ (1) หน้าที่ที่พัฒนากรควรสนับสนุน อบต . ระดับสูงสุด คือ การบริหารงาน การสนับสนุนและร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน การพัฒนาเงินทุนท้องถิ่น การจัดระบบข้อมูลหมู่บ้านตำบลไว้ที่อำเภอ สนับสนุนทำแผนพัฒนาตำบล ตามลำดับ (2) พัฒนาการควรประสานงานกับ อบต . ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกันเพื่อหาข้อสรุปในการสนับสนุนสร้างสื่อฝึกอบรมเรื่องเศรษฐกิจ (3) พัฒนาการควรประสานงานกับ อบต . และหาวิธีเพื่อทราบความพึงพอใจในตำแหน่ง กรณีพบว่าส่วนใหญ่พึงพอใจสูงหรือทำให้มีความพึงพอใจสูง ควรเสนอแนวคิดในการสนับสนุนด้านการให้การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน

สมบัติ จันทรวงศ์ . การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 2539 : การศึกษายุทธศาสตร์การสร้างภาพ . สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , พฤษภาคม 2540 . 170 หน้า (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนวิจัยจาก คณะกรรมการการศึกษารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัย เป็นอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลงานวิจัยสรุปได้ ดังนี้

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2539 เป็นการเลือกตั้งที่มีการรณรงค์หาเสียงด้วยสื่อประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย ภายในระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้น ในเขตเลือกตั้งที่ใหญ่ ต่อผู้เลือกตั้งที่เชื่อกันว่ามีความรอบรู้และมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ยุทธศาสตร์การสร้างภาพของนักการเมือง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งจะตรวจสอบและอธิบายว่า ผู้สมัครคนสำคัญ ๆ ใช้ยุทธศาสตร์อะไรในการสร้างภาพ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมอย่างไร และปฏิกิริยาของผู้เลือกตั้งต่อยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยอิง

กรอบการแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกัน และทฤษฎีเรื่องภาพ (Image) เป็นหลัก โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากทั้งข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์คณะผู้หาเสียง และการออกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างของผู้เลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า “ภาพ” ใหม่ของนักการเมืองเป็นสิ่งที่สร้างกันได้ โดยความสำเร็จของ ดร.พิจิตต รัตตกุล นั้นส่วนหนึ่งคงอธิบายได้ว่า เป็นผลพวงมาจากการที่ภาพของ ดร.พิจิตต รัตตกุล มิได้ถูกสร้างขึ้นมาจากการพิจารณาตามมิติเดียว ตามแบบทฤษฎี Image Theory หรือ Stimulus Theory หากแต่เป็นการสร้างสรรค์ภาพจากสองมิติ คืออาศัยฐานความนิยมเดิมของผู้เลือกตั้งเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร (จาก Perceiver - determined Theory หรือ Perceptual Balance Theory) เป็นฐานในการสร้างภาพเพื่อฉายหรือสื่อกลับมาหาผู้เลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้นการฉายภาพ “ผู้มีความมุ่งมั่น” และ “ ให้โอกาสผมบ้าง” จึงสอดคล้องกับภาพที่ผู้เลือกตั้งมีอยู่แล้วกับตัวของ ดร.พิจิตต รัตตกุล ส่วนกรณีของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง (และ ร.อ.อภิษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา) เป็นการสร้างภาพตามแบบทฤษฎี Image Theory หรือ Stimulus Theory เพียงอย่างเดียว ในขณะที่ภาพเดิม ๆ ที่ฉายออกไป ไม่สอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เลือกตั้งที่ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่า สภาพแวดล้อมด้านยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อยุทธศาสตร์การหาเสียง (และการสร้างภาพของผู้สมัคร) คือกระบวนการสรรหาตัวผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองซึ่งปกปิด ไม่โปร่งใส และมีผลกระทบให้เกิดความแตกแยกในพรรค ทำให้ปัจจัยด้านการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเดิม (Incumbency) ของผู้สมัครอย่าง ร.อ.อภิษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา และ พลตรีจำลอง ศรีเมือง เสื่อมสลายไปจนหมดสิ้น

อนึ่ง ความผันผวนทางการเมืองก็มีส่วนกระทบที่สำคัญต่อการรณรงค์หาเสียงและการสร้างภาพของผู้สมัครด้วย เพราะฉะนั้น トラบเท่าที่กระบวนการสรรหาตัวผู้สมัครของพรรคต่าง ๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในอนาคตแนวโน้มที่จะมีผู้สมัครอิสระ (ซึ่งจะปลอดจากการความผันผวนทางการเมืองระดับชาติที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพของพรรคและตัวผู้สมัคร) ก็น่าจะยิ่งมีสูงขึ้น ซึ่งก็หมายถึงความสำคัญของการสร้างภาพผ่านสื่อโฆษณาที่ทันสมัยก็คงจะเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ . อบต. เทศบาล อบจ. : อำนาจของใคร . ขอนแก่น : หจก.ขอนแก่นการพิมพ์ , มกราคม 2546 . 60 หน้า (เอกสารวิจัย)

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงจากโครงการวิจัย เรื่อง “ การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษา 9 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย” ที่มีนายตระกูล มีชัย เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ภายใต้การสนับสนุนของวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

การศึกษานี้พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งทำบทบาทได้ดีพอสมควร มีการจัดทำวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น มีทั้งการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การจัดกระบวนการทำแผน การออกแบบสอบถาม การลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้าน มีการกำหนดแผนครอบครัวหมู่บ้าน ตามกฎหมายการกระจายอำนาจ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายแห่งที่ทำบทบาทได้ยังไม่ได้ และไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย มักขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดทำวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และการจัดสรรงบประมาณไม่ครอบคลุมกิจกรรมตามที่กฎหมายกำหนด มีการเน้นเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน โดยกำหนดจากนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการ พนักงาน เท่านั้น

ปัญหาการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีปัญหาประมาณ กำลังคน ไม่เพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่ ขาดความอิสระในการปกครองตนเอง ยังขึ้นอยู่กับสายการบังคับบัญชา ภาวะเบียดจากส่วนกลางและจังหวัด การทำงานมีขั้นตอน ระบบ ระเบียบ ยุ่งยาก ซับซ้อน พนักงานขาดจิตสำนึกในการบริการประชาชน มีคณะบริหารที่มาจากนักการเมืองกลุ่มเดียวกัน ทำให้ขาดการตรวจสอบ และมีความขัดแย้งกับข้าราชการพนักงานประจำ

การรับรู้และทัศนคติของประชาชน มองว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทเน้นหนักไปในทางโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ตอบสนองด้านอาชีพ ความเป็นอยู่ การมีงานทำ การศึกษา สุขภาพอนามัย ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ประชาชนยังพึ่งพาความช่วยเหลือและการเอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในยามเดือดร้อน จึงมีทั้งที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความใกล้ชิด การทำงานชุมชนได้ประโยชน์จริง การกระจายผลประโยชน์ทั่วถึง ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 30-80 การวางแผนมีทั้งที่มีส่วนร่วมและดำเนินการโดยนักการเมืองกับข้าราชการโดยประชาชน ไม่มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับคณะผู้บริหารองค์การเป็นหลัก ประชาชนเป็นเพียงผู้เสนอข้อมูล แผนความต้องการ ส่วนการตรวจสอบมีเพียงตรวจสอบแค่เรื่องโครงสร้างพื้นฐานที่เห็นเป็นรูปธรรม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบการทำงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปขึ้นกับสายการบังคับบัญชา กฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ มีปัญหาความล่าช้าในการประสานงาน และงบประมาณสนับสนุน ความสัมพันธ์กับนักการเมืองมีลักษณะอุปถัมภ์ในการจัดสรรผลประโยชน์และงบประมาณลงพื้นที่

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์ . ยุทธศาสตร์การบริหารงานของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) . กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด , พฤษภาคม 2542 . 334 หน้า

ผู้เขียนหนังสือเคยรับราชการเป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และอดีตรองอธิบดีกรมแรงงาน หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนมีเจตนารมณ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ (1) วิวัฒนาการของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (2) บทบาทสำคัญของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ .ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 บทบาทอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล (3) ยุทธศาสตร์การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ในการบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ (4) บทบาทของความเป็นผู้นำสมัยใหม่ (Leadership) เช่น วิธีการพัฒนาตนเองและบุคลากร วิธีทำงานแบบประชาธิปไตย และการทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกน้อง (5) ความรู้ในการบริหารงานทั่วไปของประธาน อบต. เช่น เรื่องคุณลักษณะผู้นำ นโยบาย อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ การวางแผน การจัดองค์การบริหาร การจัดการงานบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดทำรายงาน การจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่าย การประเมินผลงาน (6) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง และ บริษัทที่ปรึกษาคูเปอร์ส แอนด์ โลแบรนต์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด . โครงการศึกษาเพื่อหารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในกิจการสาธารณะของเทศบาล . สนับสนุนทุนโดย สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) , 2535 . (เอกสารวิจัย)

โครงการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาวิธีการที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามาจัดทำกิจการเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนแทนเทศบาล และหาวิธีปรับปรุงและเสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะประเภทต่าง ๆ ของเทศบาลด้วยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนหรือจัดบริการ โดยดำเนินการศึกษาในเทศบาลนำร่อง 3 แห่ง คือ เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลเมืองเชียงราย และเทศบาลเมืองนครปฐม

โครงการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่สามารถให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการ และมีความเป็นไปได้มากในทางปฏิบัติ และสมควรจะให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการมี 7 กิจกรรม คือ งานเก็บขยะมูลฝอย งานกวาดถนนและทางเท้า งานกำจัดสิ่งปฏิกูล งานบำรุงรักษาสวนสาธารณะ งานซ่อมบำรุงรถยนต์ งานซ่อมบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ และงานถ่ายเอกสาร ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องนี้เป็นสิ่งใหม่ เทศบาลจึงอยู่ระหว่างการปรับตัวให้เข้ากับแนวคิดนี้ อีกทั้งเอกชนที่มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ยังมีน้อย ทำให้ขาดการแข่งขันในการให้บริการ การจะให้แนวคิดประสบผลสำเร็จ ต้องคำนึงเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การทำสัญญาโดยให้ภาคเอกชนร่วมดำเนินการกิจการสาธารณะของเทศบาล ควรกำหนดระยะเวลาสัญญา 7 ปี จึงจะทำให้ภาคเอกชนถึงจุดคุ้มทุน แต่ติดที่ระเบียบกฎหมายที่ให้เทศบาลทำสัญญาได้ไม่เกิน 5 ปี ควรแก้ไขระเบียบและกฎหมายนั้น
2. การประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาคเอกชน ควรมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจน เพราะหากพิจารณาในภาพรวมจะทำให้การประเมินผลไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
3. การคำนวณอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม ต้องมีการพิจารณาข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการกำหนดอัตราค่าจ้างที่สูงหรือต่ำเกินไป อาจทำให้เทศบาลเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หรืออาจเป็นภาระให้กับผู้รับจ้าง ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานต่ำลง

เทศบาลที่ประสงค์ให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการในกิจการสาธารณะของเทศบาล ควรใช้หลักเกณฑ์พิจารณา ดังนี้ (1) ให้ดำเนินการในพื้นที่ที่เทศบาลมีการขยายเขตใหม่ เพราะจะทำให้สามารถเปรียบเทียบกับพื้นที่เทศบาลดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว (2) เทศบาลริเริ่มกิจการใหม่นอกเหนือจากกิจการเทศบาลได้ดำเนินการมาแล้ว (3) เป็นกิจการที่เทศบาลดำเนินการแล้วเกิดปัญหาหรือความล้มเหลว หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการทำให้เห็นผลของความแตกต่างในการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเทศบาลได้อย่างชัดเจน และไม่เป็นการกระทบกระเทือนกิจการที่เทศบาลได้ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว และเนื่องจากประชาชนเป็นผู้รับผลกระทบจากการที่เทศบาลให้ภาคเอกชนเข้าดำเนินการแทน ประชาชนจะมีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานด้วยการให้ความร่วมมือกับเทศบาลและภาคเอกชนที่ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะโดยการรักษาทรัพย์สินส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการเก็บค่าธรรมเนียม สอดส่องดูแลการทำงานของภาคเอกชนและแจ้งให้เทศบาลทราบเพื่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น . 2540 . 231 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประชุมสัมมนา ซึ่งจัดโดยการร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีบทความที่เขียนโดยนักวิชาการ และ นักปฏิบัติการ (ข้าราชการประจำ) ที่น่าสนใจ คือ

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดย นรนิติ เศรษฐบุตร

2. การปกครองและการบริหารที่ดีกับการตรวจสอบของประชาชน โดย ประทาน คงฤทธิศึกษากร
3. บทบาทของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย โดย บุญธรรม เลิศสุขีเกษม
4. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดย สมคิด เลิศไพฑูรย์
5. วิถีประชาธิปไตย : กลไกเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงาน โดย นิวัฒน์ วสันต์แก้ว
6. ปัญหาการปกครองท้องถิ่น : ปัญหาเก่าในจินตนาภาพใหม่ โดย อเนก เหล่าธรรมทัศน์
7. ทำไมคนไทยจึงไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร? คำถามที่ต้องการคำตอบ โดย วุฒิสาร ตันไชย
8. ประชาธิปไตยสองระดับ : ความคิดขึ้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดย อเนก เหล่าธรรมทัศน์
9. การคลังท้องถิ่น โดย สุวัฒน์ ตันประวัติ
10. การคลังท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย จรัส สุวรรณมาลา
11. เด็กหญิงอลิส อายุ ๕ : แบบอย่างของเยาวชนรุ่นใหม่ โดย ธเนศวร์ เจริญเมือง
12. บทบาทของสภาจังหวัดในการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาสภาจังหวัดสงขลา โดย วิชัย กาญจนสุวรรณ

สนิท จรอนันต์. ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองท้องถิ่น . กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, 2543. 91 หน้า

หนังสือเล่มนี้ ได้นำเสนอรูปแบบการอธิบายการเมืองการปกครองท้องถิ่น ตั้งแต่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการรู้พื้นฐานการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

สังคิต พิริยะรังสรรค์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ) . กระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537 . 351 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจำนวน 10 เรื่อง ที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการครั้งที่ 4 ซึ่งจัดโดย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 23-24 พฤศจิกายน 2536 เรื่อง “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : เราจะไปทางไหนกัน” ที่ให้แนวความคิด ประสพการณ์จากต่างประเทศ และข้อเสนอแนะเชิงแนวคิดและนโยบาย ดังนี้

1. การกระจายอำนาจในประเทศฝรั่งเศส : ประเด็นทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดย สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ และ ฌอง คริสตอฟ ซีมีอง
2. การกระจายอำนาจในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดย เวรา เอดมันน์-คีเฟอร์
3. กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดย ธเนศวร์ เจริญเมือง
4. การกระจายอำนาจทางการเมือง และการคลังท้องถิ่นในทศวรรษหน้า โดย จรัส สุวรรณมาลา
5. เจ้าสัว เจ้าพ่อ เจ้าที่ โดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร
6. การกระจายอำนาจ : มุมมองทางด้านงบประมาณรัฐบาล โดย นवलน้อย ตริรัตน์
7. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดย สามารถ เจียสกุล
8. กระบวนการ : รวมศูนย์หรือกระจายอำนาจ? โดย สังคิต พิริยะรังสรรค์
9. นโยบายการเกษตรกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดย สมภาพ มานะรังสรรค์

10. การพัฒนาชนบทเพื่อการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษาจากประสบการณ์ขององค์กรชาวบ้าน โดย กนกศักดิ์ แก้วเทพ

สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย . การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล . กรุงเทพฯ , 2524 .
(เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

อ

อมร รักษาสัตย์ . เทศบาลเพื่อการพัฒนา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น , 2509 . 338 หน้า

ผู้เขียนปัจจุบันเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อดีต เป็น ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หนังสือเป็นการรวมบทความของผู้เขียนที่เกี่ยวกับเทศบาล จัดพิมพ์เป็นเอกสารประกอบความรู้ในการประชุมใหญ่สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 7 ณ จังหวัดสงขลา มีนาคม 2509

เนื้อหาของบทความในหนังสือแบ่งเป็น 3 ภาค คือ ภาคแรก การพัฒนาเทศบาล (1) เทศบาลกับการพัฒนาประเทศ (2) เทศบาลในสมัยพัฒนา (3) เทศบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ภาคสอง กระบวนการพัฒนาเทศบาล (4) กระบวนการพัฒนาเทศบาล (5) บทบาทของเทศบาลในการพัฒนาประเทศ ภาคสาม การพัฒนาการบริหารเทศบาล (6) ความรับผิดชอบของเทศบาลต่อประชาชน (7) เงินของเทศบาล ? (8) การหลีกเลี่ยงภาษีอากร (9) อาคารสงเคราะห์ (10) การควบคุมเทศบาลของสหรัฐและของไทย (11) แนวทฤษฎีในการพัฒนาเทศบาล : บทสรุป

อภิชัย พันธเสน , สมยศ เชื้อไทย และ บุญยืน เรืองดิษฐ์ . รูปแบบนิติบุคคลที่เหมาะสมของสภาตำบล . สมุดปกขาว ฉบับที่ 2 เอกสารสำหรับคณะกรรมการการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันนโยบายศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย . กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส , กุมภาพันธ์ 2533 . 46 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นการเสนอแนวคิดการปรับปรุงแบบการบริหารของสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ใหม่ ให้เป็นสภาตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบกับร่างกฎหมายสภาตำบลของพรรคการเมืองต่าง ๆ จึงเหมาะสำหรับการศึกษาพัฒนาการทางแนวความคิดการปกครองตำบลในรูปแบบของสภาตำบลก่อนที่จะพัฒนามาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน

อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ . โครงการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล . มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย , มีนาคม 2540 . 135 หน้า (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยนำกระบวนการ AIC ซึ่งเป็นกระบวนการหรือเทคนิคการจัดเวทีการระดมความคิดเพื่อการวางแผนแบบมีส่วนร่วมและเป็นกระบวนการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มาใช้ในการศึกษาผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอ สรุปได้ ดังนี้

1. ความเข้มแข็งของ อบต. และการกระจายอำนาจ การส่งเสริมความเข้มแข็งของ อบต. ในการพัฒนาชุมชนควรมีแนวทาง ดังนี้ : การพัฒนาทักษะที่จำเป็น , การสร้างกระบวนการทำงานร่วมกัน , การกระจายอำนาจหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบล , การพัฒนารูปแบบการบริหารที่ทันสมัย , พัฒนาองค์กรบนพื้นฐานของการเป็น Good Governance

2. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา : สร้างให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของ อบต. , การสร้างเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีโอกาสเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนา , เพิ่มโอกาส สร้างกลไก และเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนในการดูแลตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภาคราชการและการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล : ส่งเสริมการพัฒนาจากระดับหมู่บ้าน , การฝึกพลังการพัฒนาของนักพัฒนาภาคราชการ , การพัฒนากระบวนการ AIC ให้เป็นกลไกเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม , สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาที่เป็นการพัฒนาาร่วมกัน (หุ้นส่วนการพัฒนา) , มีการวิจัยและพัฒนาที่ต่อเนื่อง

อรพินท์ สฟโชคชัย , กรวิภา บุญเชื้อ และ พรณิยา บิณษรี .อบต.ที่มีธรรมาภิบาล : การวางรากฐานด้านทุจริต . เอกสารการสัมมนาวิชาการประจำปี 2543 เรื่อง “สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต” จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย , 18-19 พฤศจิกายน 2543 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี . 122 หน้า (เอกสารวิจัย)

รายงานผลการศึกษานี้ เป็นผลจากการดำเนินโครงการทดลองพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารงานของท้องถิ่นระดับ อบต. ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Strategic Intervention in Support of Emerging Issues on Governance ของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากกรมวิเทศสหการและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการนำหลักการธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน คณะผู้วิจัยได้เลือก อบต.ชมพู อำเภอสว่างวีรจักร จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ทำการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. และเจ้าหน้าที่อย่างแข็งขันและต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานภาคสนามแสดงให้เห็นว่า การสร้าง อบต. ที่มีธรรมาภิบาลในภาคปฏิบัติเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ อบต. เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างความเข้าใจ การกำหนดแนวทางและรูปแบบ การทดลองปฏิบัติ และสิ้นสุดที่การทบทวนและสรุปบทเรียน โดย อบต.ชมพู เลือกประยุกต์หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม (ไม่ได้ดำเนินการในหลักความรับผิดชอบ และ หลักคุณธรรม)

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ (1) กำหนดการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในสังคมไทยเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาส่งเสริมและพัฒนา อบต. ที่มีธรรมาภิบาล เพื่อร่วมเป็นแกนนำหลักในการผลักดันและดำเนินงานตามวาระแห่งชาตินี้ให้ประสบความสำเร็จ (3) หากมีการกำหนดแนวนโยบายแนวทางการปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้อง สำหรับ อบต. ควรกำหนดให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (4) รัฐบาลควรเน้นนโยบายการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งชุมชนที่เข้มแข็งและจริงจัง (5) การส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐและระดับท้องถิ่นควรบรรจุกรอบนโยบายที่ชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมการทำงานของ อบต. ควรทำความเข้าใจและศึกษาหลักการของธรรมาภิบาล หามาตรการในการปฏิบัติ และกำหนดแผนการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและสร้างสรรค์ (2) จัดกิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกลางและบุคลากร เพื่อที่จะเป็นแกนนำในการผลักดันและคิดค้นระบบวิธีการปฏิบัติที่จะส่งเสริมธรรมาภิบาลระดับ อบต. ต่อไป (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร

เร่งทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขแนวทางปฏิบัติสำหรับ อบต. ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหลักต่าง ๆ (4) เมื่อมีการกำหนดระเบียบแนวทางการปฏิบัติ ควรให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ในระดับภูมิภาคและผู้ปฏิบัติงานในภาคสนามอย่างมีประสิทธิภาพ (5) จัดทำคู่มือการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบล (6) สร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเพื่อสร้างกระแสความต้องการพัฒนาธรรมาภิบาลในระดับชุมชน (7) จำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับตำบล (8) ขยายผลการพัฒนา อบต. ให้มีธรรมาภิบาล (9) หน่วยงานที่กำกับดูแลควรพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จและผลงานของ อบต. ซึ่งควรมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลด้วย

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ . วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่น และแผนการกระจายอำนาจ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ดีแอลเอส จำกัด , 2543 . 144 หน้า

ผู้เขียน อติต เป็นคณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นประธานคณะทำงานจัดร่างแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของรัฐบาล ปัจจุบัน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์

ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านได้ทราบถึงแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นแผนซึ่งนำการกระจายหน้าที่ กระจายรายได้ และกระจายบุคลากรจากรัฐบาล ไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เขียนได้เขียนไว้ในคำนำที่น่าสนใจว่า

“ภารกิจที่สำคัญของการกระจายอำนาจ คือ การสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น มิใช่การสร้างการปกครองหรือการบริหารเป็นหลัก เราต้องเน้นการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบโดยตรงให้มากที่สุด และถ้าการทำเช่นนั้นจะทำให้การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและมีความสุจริตด้วย ก็จะเป็นการดีอย่างยิ่ง

แต่ประเด็นหลักของเราอยู่ที่การสร้างการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ส่วนรวมโดยตรง ด้วยความเสียสละ ด้วยความรับผิดชอบ และด้วยความกระตือรือร้น

ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นนี้ แตกต่างจากประชาธิปไตยระดับชาติพอสมควร ควรคิดว่า ขณะนี้มีภารกิจการสร้างประชาธิปไตยในสองระดับที่แตกต่างกัน และเราจะไม่สร้างประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นโดยนำเอาประชาธิปไตยระดับชาติมาเป็นตัวแบบ”

สาระของหนังสือมี 5 บท บทที่ 1 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประเด็น ความ เป็นมาของแผนกระจายอำนาจ , ไตรภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกระจายอำนาจ , รูปลักษณะของแผนและสาระการกระจายอำนาจ , จังหวะก้าวต่าง ๆ ในการทำ “แผนกระจายอำนาจ” , บทที่ 2 การเมืองต่อไปนี้จะต้องมุ่งสร้าง “พลเมือง” มีประเด็น การกระจายอำนาจไม่ใช่การมอบอำนาจ , ไม่มีเหตุผลอีกแล้วที่จะไม่ถ่ายโอนอำนาจ , ต้องให้เครดิตแก่รัฐบาลสองรัฐบาล , การเมืองแบบใหม่ , การเมืองต่อไปนี้จะต้องสร้าง “พลเมือง” บทที่ 3 นี่คือการ : ที่ประชาชนจะได้พึ่งตนเอง มีประเด็น การปกครองท้องถิ่นก็คือประชาธิปไตยท้องถิ่น , ความผิดพลาดในอดีตเหตุหนึ่งแห่งความล้มละลายของท้องถิ่น , เมื่อเรามีวัฒนธรรมอุปถัมภ์เราก็ได้ประชาธิปไตยอุปถัมภ์ , นี่คือการ : ที่ประชาชนจะได้พึ่งตนเอง บทที่ 4 ต้องประสานและกลมกลืนกับวัฒนธรรมเดิม มีประเด็น ต้องเปลี่ยนวิธีคิดกันใหม่ในท้องถิ่น , ประชาธิปไตยที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม , มิติของความหลากหลายในการปกครองท้องถิ่น , ต้องประสานและกลมกลืนกับวัฒนธรรมเดิม บทที่ 5 มิติใหม่ : ของการปกครองท้องถิ่น มีประเด็น คนส่วนใหญ่เพียงแค่มองหัวรบ , ที่ถูกต้องแล้วเราควรจะมีท่าทีต่อแผนการกระจายอำนาจอย่างไร , ในฐานะที่เป็นประธานคณะทำงาน มอง เห็น และรู้สึกกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่นอย่างไร , ไม่มีอะไรจะ

เรียบร้อยได้ ด้วยแผนเพียงแผนเดียว , มิติใหม่ : ของการปกครองท้องถิ่น ภาคผนวก เป็นแผนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543

**อเนก เหล่าธรรมทัศน์ . เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น : ปัญหาการเมืองการปกครองที่ระดับชาติอันสืบเนื่องจากการ
ปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ. กรุงเทพฯ : บริษัท บทพิการพิมพ์ จำกัด , 2543. 89 หน้า**

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนบอกว่าเป็นส่วนขยายหรือส่วนต่อของ “สองนคราประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นหนังสือเล่มหนึ่งของ
ผู้เขียน นอกจากนั้นหนังสือเล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของกระแสเรียกร้องการปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาท อำนาจ หน้าที่ และ
ทรัพยากรมากขึ้น เนื้อหาประกอบด้วย หกบท คือ บทที่ 1 เกริ่นนำ บทที่ 2 กรณียัติไทย บทที่ 3 การปกครองท้องถิ่น
บทที่ 4 การทำให้ราชการและการปกครองสนองต่อการเมืองมากขึ้น บทที่ 5 เครือข่ายฝักฝ่ายระดับจังหวัด บทที่ 6
บทปิดท้าย

ในบทปิดท้ายผู้เขียนได้เขียนไว้ว่า

“.....การพัฒนาท้องถิ่นโดยเอาเครือข่ายฝักฝ่ายของนักการเมืองระดับชาติเป็นแกนนำ แม้จะโยงเอากาการบริหาร
และการปกครองทั้งสามระดับเข้าด้วยกันได้ แต่ไม่ได้แก้ปัญหาก็เมืองไทย “การปกครองท้องถิ่นด้วยส่วนกลาง และ
ปกครองส่วนกลางด้วยท้องถิ่น” คือราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลางไม่ใช่ราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นหลักในการ
ปกครองที่ท้องถิ่น แต่ในทางกลับกัน คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นยอดสุดของการปกครองส่วนกลาง บ่อยครั้งกลับเป็น
นักการเมืองที่มาจากท้องถิ่น เป็นนักบริหารที่มีความรู้ความสามารถ และความสนใจในการทำงานที่อยู่ในระดับท้องถิ่น
มากกว่าระดับชาติ

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้เขียนอยากฝากข้อสังเกตไว้คือ การพัฒนาท้องถิ่นโดยเอาเครือข่ายฝักฝ่ายเป็นแกนนำ ไม่ได้
เป็นแต่เพียง “ผล” ของการไม่มีการปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่และเอกลักษณ์ที่พอเพียง หากอาจเป็น “เหตุ”
ของการไม่มีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้ท้องถิ่นอย่างจริงจังในปัจจุบันอีกด้วย ผู้ที่ได้รับประโยชน์และหวงแหนระบบรวม
ศูนย์ในปัจจุบัน มิได้ให้เพียงกระทรวงมหาดไทยอย่างที่คนส่วนใหญ่เข้าใจ มิได้มีเพียงบรรดากรมทั้งหลายในส่วนกลาง
หากอาจรวมไปถึงนักการเมืองและเครือข่ายของเขาซึ่งไม่เพียงแต่สกัดกั้นการทำงานกับระบบรวมศูนย์เช่นทุกวันนี้ได้เป็น
อย่างดี แต่ยังได้ประโยชน์จากระบบนี้อยู่มากที่สุดอีกด้วย”

**อเนก เหล่าธรรมทัศน์ . สาระสำคัญของการเมือง ประชาธิปไตยท้องถิ่น และการปกครองส่วนท้องถิ่น .
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติใหม่ (โครงการหนังสือชุดพัฒนาการปกครองท้องถิ่น) , 2545 . 72 หน้า**

หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นหลังจากที่ผู้เขียนได้เข้าสู่เวทีการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระบบบัญชี
รายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ จึงเป็นการเสนอมุมมองทั้งจากนักวิชาการ และ นักการเมืองที่สนใจเรื่องการกระจายอำนาจ
และการปกครองท้องถิ่น การนำเสนอเนื้อหา เป็นเรื่องขนาดสั้นเขียนให้อ่านแบบสบาย ๆ แต่แฝงไว้ด้วยข้อคิด โดยแบ่ง
เนื้อหาเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก หัวเรื่อง คือ เกียรติประวัติ ของการปกครองท้องถิ่นไทย มีประเด็นย่อย ๆ คือ สุขาภิบาลท่าฉลอม ,
เรื่อง “ท้องถิ่น”มีคนเขาคิดกันมานานแล้ว, “Political Education” และ “ Local Democracy” , ผู้นำสามัญชนก็คิด
เช่นเดียวกัน

ส่วนที่สอง หัวเรื่อง ปรัชญาการปกครองท้องถิ่น มีประเด็นย่อย ๆ คือ การเมืองท้องถิ่น , งานพิพิธภัณฑสถาน ,
งานกวาดถนนและสวนหย่อมในญี่ปุ่น , สมาคมคนรักกันในญี่ปุ่น , ย้ายสนามเด็กเล่นในอเมริกา , ถ้าประชาธิปัตย์เป็น

ทางออกเราจะเริ่มกันอย่างไร , ราชการและการบริหารท้องถิ่น , การศึกษาที่ทำให้ไม่รู้เรื่องหลังบ้าน , ริเริ่ม-เปิดช่อง ให้คนดี
มาร่วมงาน , ตัวอย่างการทำงาน ด้วยวิธีคิดแบบท้องถิ่น , “ท้องถิ่น” นำ “ระดับชาติ” ได้ , ประเทศไทยในอนาคต

**อุดม ทุมโมชิต และคณะ . การวัด การวิเคราะห์ และการพยากรณ์ฐานะทางการเงินการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : การแสวงหาตัวแบบและการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการบริหารการคลังท้องถิ่น
ไทยในระดับตำบล . สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , มกราคม 2544. 792 หน้า (เอกสารวิจัย)**

ผู้วิจัย เป็นอาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนวิจัย จาก สำนักวิจัย
ของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาตัวแบบและเทคนิคการวัด วิเคราะห์ และพยากรณ์ฐานะทางการเงินการคลัง
ของ อบต. โดยผู้วิจัยมีฐานคิดว่า อบต.เป็นองค์กรท้องถิ่นขนาดเล็กและเกิดขึ้นใหม่ แต่มีเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ หาก
ประเทศไทยสามารถพัฒนา อบต. ให้เข้มแข็งได้ เชื่อว่า อบต. จะเป็นฐานอันสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยจะมีความ
เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ผลการวิจัย พบว่า

ประการที่ 1 ตัวแบบที่เหมาะสมในการอธิบายฐานะรายได้รายจ่ายของ อบต.ประกอบด้วยตัวแปรตาม คือ ฐานะ
ทางการเงินของ อบต. ซึ่งวัดโดยดัชนีดุลรายได้รายจ่ายของ อบต.ในแต่ละรอบปี ส่วนตัวแปรอิสระ คือ (1) ฐานะรายได้ (2)
ฐานะรายจ่าย (3) นโยบายและฐานะการเงินของรัฐบาลกลาง (4) แรงกดดันด้านรายจ่ายจากชุมชนที่ตั้ง อบต. (5)
ปัจจัยพื้นฐานของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อรายได้รายจ่ายของ อบต.

ประการที่ 2 ดัชนีสำหรับชี้วัดฐานะรายได้และรายจ่ายของ อบต. ผู้วิจัยได้ค้นพบ 4 ดัชนี คือ (ก) ดัชนีสำหรับ
พิจารณาภาพรวมของฐานะการเงินของ อบต. คือ ดัชนีดุลการเงิน (หรือดุลรายได้รายจ่ายในรอบปีงบประมาณ) (ข) ดัชนีที่
ใช้ในการวิเคราะห์รายการรายได้รายจ่ายที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สนใจ ผู้วิจัยได้เสนอดัชนีขนาดรวม (Common Size
Statement Index – CSSI) (ค) ดัชนีสำหรับวิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้ในแต่ละช่วงปี ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า
ดัชนีการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละ (Percentage Change Index – PCI) มีความเหมาะสม (ง) ดัชนีสำหรับวิเคราะห์
การเปลี่ยนแปลงของรายได้โดยเปรียบเทียบกับปีฐานที่เราสนใจ พบว่าเทคนิคดัชนีจำนวนเปรียบเทียบกับปีฐาน (Index
Number – IN) มีความเหมาะสม

ประการที่ 3 สำหรับเทคนิคพยากรณ์รายได้ในปีถัดไป (1-2) ผู้วิจัยพบว่าเทคนิคอนุกรมเวลาแบบทำให้เรียบสอง
ขั้นของ Holt มีความเหมาะสมที่นำมาพยากรณ์ได้

ประการที่ 4 การค้นหาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อฐานะการเงินของ อบต. (ซึ่งตัวแปรอิสระเหล่านี้ถือว่าเป็นตัว
พยากรณ์รายได้อันจะนำไปพัฒนาเป็นหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาเงินอุดหนุนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น) พบว่าตัวแปรอิสระ
ที่มีอิทธิพลต่อฐานะรายได้มีทั้งหมด 12 ตัว คือ (1) รายได้ที่ อบต.จัดเก็บเอง (2) รายได้ที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ (3)
ภาษีที่ อบต.จัดเก็บเอง (4) ภาษีที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ (5) ค่าธรรมเนียมที่ อบต.จัดเก็บเอง (6) ค่าธรรมเนียมที่
หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ (7) จำนวนประชากรในเขต อบต. (8) จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา (9) จำนวนโทรศัพท์
สาธารณะในเขต อบต. (10) ปริมาณผลิตภัณฑ์มวลรวมของ อบต. (11) จำนวนร้านค้าย่อยในเขต อบต. และ(12) ร้อยละ
ของประชากรที่ประกอบอาชีพค้าขาย

จากผลการค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะเพื่อ
รายได้ ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนารายจ่าย และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณ

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ , วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ , ทักษมัย ถกษะสุต . โครงการวิจัยกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการในท้องถิ่น. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544. (เอกสารวิจัย)

โครงการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาข้อกฎหมายของชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อแสวงหากฎหมายที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการพัฒนาและกฎหมายที่มีลักษณะควบคุมอันเป็นอุปสรรคต่อความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อนำไปสู่การศึกษาที่เป็นการพัฒนาเสริมสร้างองค์ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งจะนำไปใช้ในการบริหารจัดการในท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นกฎหมายหลักที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพราะบัญญัติให้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ให้สิทธิแก่ประชาชนทั่วไป ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร ส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนและชุมชนไม่สามารถมีสิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอันเป็นฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในชนบท ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการครอบครอง ใช้ประโยชน์ และความไม่เท่าเทียมกัน เพราะเป็นกฎหมายดั้งเดิมที่ใช้มาเป็นเวลานานและยังมิได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงโดยเร็ว

ส่วนกฎหมายที่ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนส่วนใหญ่ที่มีในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนในชนบทอันเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เพราะมีขั้นตอนและข้อกำหนดที่เหมาะสมกับคนในสังคมเมืองมากกว่า กลุ่มคนที่รวมตัวกันในชนบทตามแบบประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นไม่มีกฎหมายรองรับ จึงอาจต้องหารูปแบบของกฎหมายที่เหมาะสมมารองรับการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง สามารถเชื่อมต่อกับองค์กรทางการของรับในระดับต่าง ๆ ได้

กฎหมายการบริหารจัดการท้องถิ่นที่กระจายอำนาจการบริหารราชการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความไม่ชัดเจนในหลายเรื่อง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ การบริหารส่วนภูมิภาคที่ยังมีผลกับการจัดการภายในท้องถิ่น และการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่มีส่วนร่วม จึงอาจต้องสร้างกระบวนการตรวจสอบที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เสนอว่าในระยะต่อไปควรสนับสนุนการศึกษากฎหมายระบบการจัดการทรัพยากรที่ให้ประชาชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ ที่ดิน น้ำ ทรัพยากร ประมง และชายฝั่งของเสีย เป็นต้น และการเสริมกระบวนการเรียนรู้กฎหมาย ระเบียบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ ชุมชน องค์กร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อิสระ สุวรรณบล . รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานคร 2545. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528. (เอกสารวิจัย)

ผู้วิจัยอดีตเป็นอาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช งานวิจัยนี้เสนอต่อคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการวิจัยเกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาพบว่า นักวิชาการและนักปฏิบัติต่างให้ความสนใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ โดยได้มีการตั้งคณะกรรมการหลายชุดเพื่อพิจารณา ในระยะหลังพรรคการเมืองได้ให้ความสนใจ และได้ร่างกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครเสนอรัฐสภาตลอดมา อาจกล่าวได้ว่า การสถาปนา กรุงเทพมหานคร โดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 334 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 และ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 เป็นความพยายามซึ่งใช้เวลากว่าหนึ่งทศวรรษที่จะสร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่อาจแก้ปัญหาได้มากนัก มีหน้าซ้ำ ความร้ายแรงในบางปัญหา อาทิ การจราจรติดขัด น้ำท่วม บริการ สาธารณูปการ และสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ ฯลฯ ได้เพิ่มมากขึ้นอีก ในการบริหารของศาลาว่าการ กรุงเทพมหานครก็แทบจำลองความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารระดับชาติมาไว้ ปัญหาหลักของระบบราชการเป็น เช่นใด กรุงเทพมหานครก็ประสบปัญหาเช่นนั้น ไม่ว่า การขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน การสร้าง จักรวรรดิ การทำงานที่ซ้ำซ้อน คนล้นงาน ค่าใช้จ่ายกำลังคนที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

ผู้ศึกษาเสนอแนะว่าการแก้ปัญหากรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องยอมรับว่ามาตรการทางการบริหารที่มี ประสิทธิภาพทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคเป็นสิ่งที่ปรารถนา หรือ ต้องเอาการบริหารนำหน้าการเมือง โดยใช้ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผน เป็นตัวนำในการปฏิรูปการบริหาร ข้อเสนอต่อมาคือ ต้องพิจารณา วัตถุประสงค์ที่แท้จริง (corporate mission) ของศาลาว่าการกรุงเทพมหานครก่อน ก็คือ การปกครองท้องถิ่น ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อสามารถให้บริการที่มีคุณภาพและเพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม และเพื่อ สามารถพัฒนาและบูรณะนครได้อย่างมีประสิทธิภาพ แล้วมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ มีการวางแผน ระดับต่าง ๆ

เอมเมล เว็จลิน . ประเทศไทย : การประเมินขีดความสามารถในการกระจายอำนาจ ผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะ . ธนาครโลก และ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , สิงหาคม 2545 . 72 หน้า

หนังสือนี้เป็นผลงานตาม “โครงการสร้างขีดความสามารถ สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก การประเมินขีดความสามารถทำขึ้นช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2545 ประเด็นของการประเมิน มี 9 ประเด็น คือ (1) การบริหารจัดการข้อมูลการกระจายอำนาจ (2) การ ประหยัดเชิงขยายในการปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ข้อจำกัดของกฎข้อบังคับ (4) นโยบายด้านบุคลากร (5) กลยุทธ์การ อบรมด้านการกระจายอำนาจ (6) สิ่งจำเป็นเร่งด่วนสำหรับการฝึกอบรม (7) การเพิ่มศักยภาพให้กับหน่วยงาน (8) ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการสำหรับงานจัดการเพิ่มขีดความสามารถที่สำคัญ (9) การกระจายอำนาจในส่วนของ กรุงเทพมหานคร

อุทัย หิรัญโต . การปกครองท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , พฤศจิกายน 2523 . 206 หน้า

ผู้เขียนเคยรับราชการกระทรวงมหาดไทย เคยเป็นผู้บรรยายวิชาการปกครองท้องถิ่น ชั้นปริญญาตรี ของคณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หนังสือเล่มนี้ได้เรียบเรียงขึ้นประกอบการสอน สารของหนังสือเล่มนี้มีสามภาค ภาคแรก ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น , การ กระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น , รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น , การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมือง ในระบบประชาธิปไตย ภาคสอง การปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ การปกครองท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ , การ

ปกครองท้องถิ่นของประเทศฝรั่งเศส , การปกครองท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา , การปกครองท้องถิ่นของสหพันธมาเลเซีย , การปกครองท้องถิ่นของสาธารณรัฐศรีลังกา , การปกครองท้องถิ่นของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ , การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย , ปัญหาการปกครองท้องถิ่น ภาคผนวก : ระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทย

อุทัย บุญประเสริฐ , สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ , สุรางคนา มัณยานนท์ . การกระจายอำนาจด้านการศึกษาในประเทศไทย . วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบสภาพการบริหารและการจัดการด้านการศึกษาในประเทศไทยโดยทั่วไป ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาในส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการด้านการศึกษาและการกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการศึกษาในองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในอนาคต และแนวการบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคหลังปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาไทยโดยรวมทั้งระบบในปัจจุบันพบว่าประสบกับปัญหาที่สำคัญ ๆ คือ (1) ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารที่รวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง (2) การขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน (3) การระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการศึกษายังเป็นไปอย่างไม่มีระบบ มีความขัดข้องและมีข้อจำกัดด้วยระเบียบแบบแผนต่าง ๆ อยู่เสมอ (4) ขาดเอกภาพในการจัดการศึกษาในทุกระดับ (5) มีความล่าช้าเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานทางการศึกษาอันเป็นผลมาจากการมีหน่วยงานบริการหลายระดับ หลายขั้นตอน (6) การขาดกระบวนการพัฒนานโยบายเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ (7) ระบบบริหารการศึกษาไม่อาจปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันสมัยโดยตนเองได้ (8) ขาดการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกที่เข้มแข็ง ระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่มีอยู่ในปัจจุบันขาดประสิทธิภาพ

งานวิจัยชี้ว่า การกระจายอำนาจบริหารจัดการทางการศึกษาของไทย ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำนายการดำเนินการเปลี่ยนแปลงอีกมากทั้งด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่เกี่ยวกับงานการศึกษา แนวการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาด้านโลกทัศน์ (Worldview) และวิสัยทัศน์ (Vision) ของผู้บริหาร ด้านการปรับเปลี่ยนระบบบริหารจัดการศึกษาในส่วนต่าง ๆ สู่ระบบที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษารวมทั้งด้านพฤติกรรมการบริหารและผลประโยชน์เชิงการเมืองและประโยชน์ที่ไม่เปิดเผยอย่างอื่น และที่สำคัญคือการเห็นคุณค่าของการศึกษาที่มีใช่เป็นเพียงรูปแบบ (Appearance) ที่ละเลยไม่ใส่ใจถึงสาระสำคัญ (Substance) ทางด้านการศึกษา และผลจากการจัดการศึกษาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมโดยส่วนรวมและประเทศชาติในอนาคต การวิจัยได้เสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ควรมีกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการประสานองค์การที่ดำเนินงานด้านการศึกษา ให้ดำเนินการภายใต้นโยบายและแผนเดียวกัน โดยยึดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นกรอบ และแปลงสาระของ พ .ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและยอมรับ
2. จัดระบบการสร้างความพร้อม และความเข้าใจในการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ และสร้างผู้บริหารการศึกษาให้เป็นผู้รู้ด้านการบริหารงานวิชาการ และมีทักษะในการบริหารแบบมืออาชีพ
3. บททวนบทบาทและภารกิจการศึกษาของแต่ละองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติในการเปลี่ยนผ่านจากภารกิจแบบเดิมสู่ภารกิจใหม่
4. ในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษา (Board of Education) ขึ้นเพื่อ

ทำหน้าที่บริหารงานทางการศึกษาซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาไปสู่องค์กรวิชาชีพด้านการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

5. ในการบริหารบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีองค์กรบริหารบุคคลที่เป็นเครือข่ายในพื้นที่หรือหน่วยอิสระ ที่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างอิสระและคล่องตัว มี Autonomy ของตัวเอง โดยยึดมาตรฐานวิชาชีพ และความมั่นคง ความก้าวหน้าในวิชาชีพทัดเทียมกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ

6. ควรจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ในการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจทั้งด้านการเตรียมความพร้อมของผู้รับการกระจายอำนาจและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาแทรกซ้อนที่อาจมีผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต และนำไปสู่ความร่วมมือของทุกฝ่าย

7. จัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และเตรียมการประกันคุณภาพภายนอกให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานศึกษา ทุกสังกัด และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

8. กำหนดยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา โดยเน้นการระดมทรัพยากรท้องถิ่น และนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ทางด้านการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

9. จัดการอบรมและสัมมนา เพื่อให้ความรู้ในด้านการจัดการศึกษาแก่คณะกรรมการการศึกษาในท้องถิ่น ที่จะรับถ่ายโอนการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

10. กำหนดบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อลดปัญหาการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและจัดอุปสรรคของการกระจายอำนาจทางการศึกษาคือ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลางของกระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

11. ปรับปรุงกฎหมายและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชักนำให้เป็นองค์กรของประชาชนที่แท้จริง โดยไม่ต้องให้ถูกครอบงำหรือควบคุมจากหน่วยงานส่วนกลาง ทั้งโดยรูปแบบและพฤติกรรมจากทุกหน่วยทุกกระทรวง

12. กระตุ้นและเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจ และสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา และประชาชนทั่วไป ให้ทราบและเข้าใจการปฏิบัติงานตามหลักการและแนวทางกระจายอำนาจด้านการศึกษาที่ถูกต้อง

อักษฎาค์ โปราณานนท์ และ พวงเพชร ธนสิน . ปัญหาและความต้องการของเทศบาลในภาคเหนือตอนบน. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2537 . (เอกสารวิจัย)

งานวิจัยมีเป้าหมายรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและปัญหาของเทศบาลทั้ง 10 แห่ง ที่อยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลเมืองลำปาง เทศบาลเมืองเชียงราย เทศบาลเมืองพะเยา เทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เทศบาลเมืองแพร่ เทศบาลเมืองน่าน เทศบาลเมืองตาก และเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ การศึกษาได้ดำเนินการทั้งโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การใช้แบบสอบถามส่งไปยังเทศบาลต่าง ๆ และการเดินทางไปติดต่อขอข้อมูลและสำรวจเก็บข้อมูลบางอย่างในพื้นที่

ผลการศึกษาปรากฏว่า เทศบาลเกือบทุกแห่งมีปัญหาที่คล้ายกัน คือ ปัญหาการกำจัดขยะ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะใช้เป็นที่สำหรับฝังกลบ ปัญหาการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการระบายน้ำ และปัญหาน้ำท่วม และเฉพาะในเทศบาลนครเชียงใหม่เท่านั้นที่มีปัญหาการจราจรที่ชัดเจน ส่วนเทศบาลอื่น ๆ ยังไม่มีปัญหาการจราจรที่ชัดเจน

อาคม ใจแก้ว . การศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับความเป็นอิสระของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล . คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2541 . 232 หน้า (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษา (1) ความเป็นไปได้สำหรับความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง (2) ปัญหาสำคัญที่สุด 3 อันดับแรกที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระของเทศบาลในการบริหารงานบุคคลคือ กรมการปกครอง ความไม่พร้อมของเทศบาลโดยภาพรวม และสุดท้ายคือปัญหาด้านงบประมาณ (3) รูปแบบการบริหารงานเทศบาล 2 ลักษณะที่จะช่วยให้การบริหารงานบุคคลของเทศบาลเป็นอิสระมีความคล่องตัวมากขึ้นคือรูปแบบนายกเทศมนตรี-สภา กับ รูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง (4) ปัญหาในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลปัจจุบัน เรียงตามลำดับคือ การพิจารณาความดีความชอบ ระบบอุปถัมภ์ การกำหนดกรอบตำแหน่ง ความไม่สมดุลระหว่างคนกับงาน การบรรจุแต่งตั้ง และโอกาสความก้าวหน้า (5) ผู้บริหารระดับสูงคือ ปลัดเทศบาล รองปลัดฯ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่น ๆ เทียบเท่าไม่ต่ำกว่านี้ มีความต้องการ กฎ ระเบียบ ใหม่สำหรับเทศบาลตลอดถึงมีความเห็นชอบต่อการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลด้วย ในขณะที่วงกลุ่มพนักงานเทศบาลระดับล่างและลูกจ้างยังคงเห็นว่า กฎ ระเบียบเดิมกับรูปแบบการบริหารเทศบาลปัจจุบันก็ดีอยู่แล้ว และเหมาะสมกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลเมื่อเป็นอิสระจากส่วนกลางด้วย (6) คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเทศบาล มีเพียง 2 ระดับ คือ คณะกรรมการระดับกรม กับระดับเทศบาล

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย (1) รัฐบาลควรดำเนินการสนับสนุนผ่านกระทรวงมหาดไทยให้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน (2) ควรแบ่งแยกและกำหนดขอบเขตหน้าที่ระหว่างนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาลให้ชัดเจน นั่นคือนายกเทศมนตรีควรมีบทบาทด้านการกำหนดนโยบาย ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลระดับสูง และดูแลให้บุคคลเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่โดยได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชน ส่วนปลัดเทศบาลนั้นควรมีบทบาทในการควบคุมดูแลพนักงานเทศบาลระดับกลางกับระดับล่างให้ปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของประชาชน (3) คณะกรรมการพนักงานเทศบาลระดับกรม ควรมีสมาชิกจำนวน 16 คน ประกอบด้วยผู้แทนของนายกเทศมนตรี 6 คน จาก 6 ระดับเทศบาล ผู้แทนของปลัดเทศบาล 6 คน จาก 6 ระดับเทศบาล ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก 2 คน อธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธาน และผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย 1 คน (4) คณะกรรมการระดับเทศบาล ควรมี 8 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เป็นประธาน ปลัดเทศบาล ผู้แทนจากหัวหน้าทั้ง 3 ระดับ 3 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก 1 คน (5) หน้าที่ของคณะกรรมการอาจจะอาศัยรูปแบบเดิม ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนในรายละเอียดให้สอดคล้องกับระบบบริหารงานบุคคลใหม่ได้

อาคม ใจแก้ว . โครงสร้างและกระบวนการบริหารหรือป้องกันและบรรเทาอุทกภัย : กรณีศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างกระบวนการบริหารการจัดการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารตลอดถึงแนวทางการแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า : - สภาพการบริหารจัดการถูกประเมินให้อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้มีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ สภาพที่ตั้งของเมือง ปัจจัยข้อจำกัดด้านกฎหมายและระบบราชการ การจัดทำแผนที่ไม่มีประสิทธิภาพสำหรับการปฏิบัติจริง คุณภาพความรู้ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากหน่วยเหนือและปัจจัยด้านประชาชน แนวทางการแก้ไขควรดำเนินการทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาวจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองขนาดใหญ่เองจะต้องปรับบทบาทที่อย่างจริงจังในการดำเนินการเพื่อจัดการและป้องกันน้ำท่วม ด้วยการให้ความสำคัญทั้ง 3 ประการ คือ ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดการ และสุดท้ายคือปัจจัยด้านประชาชนในอันที่จะทำให้มีการจัดทำแผนจัดการน้ำท่วมที่ครอบคลุมและปฏิบัติได้จริง

อาทร คุระวรรณ . บทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2541 . 140 หน้า (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่า :- สมาชิกสภา อบต .ให้ความสำคัญกับบทบาทในการพัฒนาสังคมมากที่สุด และให้ความสำคัญกับบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจน้อยที่สุด ถึงแม้ว่าสมาชิกสภา อบต.จะมีระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของ อบต.ในระดับปานกลางและระดับต่ำ แต่เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของสมาชิกสภา อบต. ต่อการพัฒนาท้องถิ่น กลับพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลางและระดับสูง ดังนั้นงานวิจัยนี้สรุปได้ว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกสภา อบต. . ไม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อบทบาทของสมาชิกในการพัฒนาท้องถิ่น กล่าวคือ สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของ อบต. .ในระดับต่ำ อาจมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นในระดับสูงได้ งานวิจัยพบอีกว่าปัญหาอุปสรรคของสมาชิกในการพัฒนาท้องถิ่น คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านตัวสมาชิกสภา อบต. ปัญหาด้านบุคลากรเจ้าหน้าที่ใน อบต. และปัญหาด้านความขัดแย้งใน อบต. ตามลำดับ

อาทร คุระวรรณ . บทบาทสมาชิกสภาเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2543 . (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า : (1) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาเทศบาลในระดับ มาก/มากที่สุด โดยเฉพาะบทบาทด้านการสะท้อนปัญหาให้คณะเทศมนตรีทราบและการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาล (2) ส.ท. มีบทบาทในการตรวจสอบและกำกับดูแลฝ่ายบริหาร ระดับปานกลางและมีแนวโน้มไปทางมาก (3) ส.ท. มีบทบาทในการตราเทศบัญญัติระดับปานกลางและมีแนวโน้มไปทางน้อย (4) ส.ท. มีบทบาทในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชนในท้องถิ่นในระดับมาก/ปานกลาง (5) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของ ส .ท. ปัจจัยด้านลักษณะการเมืองในสภาเทศบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาท ส .ท.ในการพัฒนาท้องถิ่น แต่พบว่าปัจจัยด้านชั้นหรือประเภทของเทศบาลที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับบทบาทของ ส .ท.ในการพัฒนาท้องถิ่น (6) ปัญหาอุปสรรคของ ส .ท.ในการพัฒนาท้องถิ่นมีทั้งในด้านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทศบาลและด้านนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มพูนศักยภาพ

และบทบาทของ ส.ท.ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทศบาล

อับดุลเลาะห์ เบ็ญนัย . การวางแผนจัดเก็บขยะและขนส่งขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลบ้านพรุ โดยใช้ระบบสารสนเทศ . สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2542 . (เอกสารวิจัย)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเพื่อคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับระบบกำจัดมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านพรุ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ จำนวน 11 ปัจจัย ได้แก่ ที่ตั้งหมู่บ้าน แหล่งน้ำผิวดิน ชื้นน้ำใต้ดิน การระบายน้ำของดิน ความสูงของภูมิประเทศ ถนน ที่ตั้งบ่อบาดาล ความลาดชันของพื้นที่ ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ สมรรถนะการใช้ที่ดินและเขตสงวน /เขตอนุรักษ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการถ่วงน้ำหนัก (Weight) และใช้เทคนิค Overlay ของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ส่วนการวิเคราะห์หาเส้นทางที่สั้นที่สุดในการวิ่งรถเพื่อจัดเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดไปยังสถานที่กำจัดขยะใช้เทคนิค Optimum Routing ของโปรแกรม Areview Network Analyst

อุไรวรรณ แสงศร . ชุมชนชาวเขากับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเขตพื้นที่โครงการหลวง . สถาบันวิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ , 2544 . (เอกสารวิจัย)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ชุมชนชาวเขาไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. และเพื่อหาแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า : เกษตรกรชาวเขาประสบปัญหาด้านหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ การตลาดเกี่ยวกับผลผลิตส่วนเกินจากโควต้า ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศวิทยา ดินขาดความสมบูรณ์ การแพร่กระจายของสารเคมีทางการเกษตร ตลอดจนปัญหาสุขภาพอนามัยที่ทรุดโทรม เนื่องจากตรากตรำงานหนัก และการได้รับสารพิษเข้าสู่สะสมในร่างกาย

ปัญหาด้านการเมืองการปกครองอยู่ที่สมาชิก อบต. ที่เป็นชาวเขา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษากฎระเบียบของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือแม้แต่ทางด้านวัฒนธรรม เพื่อผลในระยะยาวที่จะอยู่อย่างยั่งยืนทางระบบนิเวศวิทยา ความมั่นคงในชีวิตครอบครัวและชุมชน

ในส่วน of ชาวบ้านหรือลูกบ้านก็เช่นกัน การมีจิตสำนึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมือง เพื่อสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนของตนเองผ่านตัวแทน เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งยังมีน้อยในหมู่บ้านกรณีศึกษา

อานนท์ อาภาภิรม . บทบาทของสภาตำบลกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2525 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

อรุณ รักธรรม . ความขัดแย้งในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเฉพาะระดับเขต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2528 . (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

อมร รักษาสัตย์ . การปรับปรุงราชการบริหารส่วนท้องถิ่น . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2535 . 35
หน้า (เอกสารวิจัย)

ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

รายงานฉบับสมบูรณ์
การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองไทย

เรื่อง
การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ส่วนที่หก
วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัยระดับ
ปริญญาโท ปริญญาเอก และ สถาบันทางวิชาการ

เสนอ

สถาบันพระปกเกล้า

โดย

ตระกูล มีชัย
ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมษายน 2546

บทนำส่วนที่หก

การรวบรวมข้อมูลด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ในส่วนที่หกนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ ของการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และสถาบันทางวิชาการ จากการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันต่าง ๆ คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเกริก วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รายงานส่วนที่หกนี้ ผู้ศึกษา ได้แบ่งหัวเรื่องเป็น 10 เรื่อง คือ

1. การเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจ
2. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น
3. โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น
4. บทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ บริการสาธารณะ
5. การคลังท้องถิ่น
6. การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น
7. การจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรท้องถิ่น
8. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง-ภูมิภาค-ท้องถิ่น
9. บทบาท-ความสัมพันธ์-การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น
10. การบริหารงานทั่วไป และการพัฒนาท้องถิ่น

ในแต่ละหัวเรื่องได้จำแนกวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ เป็น 7 ประเภท คือ

- (1) การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
- (2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (3) เทศบาล และ เมืองพัทยา
- (4) องค์การบริหารส่วนตำบล
- (5) สภาตำบล
- (6) สุขาภิบาล
- (7) กรุงเทพมหานคร

การนำเสนอเรื่อง จะนำเสนอเรียงตามหัวเรื่อง จากเรื่องที่ 1 – เรื่องที่ 10 โดยจะสรุปสาระของการศึกษา(หรือบทคัดย่อ) ของ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ ที่มีผู้ศึกษา จนถึงปีการศึกษา 2545 โดยแต่ละหัวเรื่องจะมีทั้ง 7 ประเภท เรียงตามลำดับ ตัวอย่างเช่น

(หัวเรื่อง) การเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ฯลฯ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฯลฯ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

ฯลฯ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

ฯลฯ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สมาตำบล

ฯลฯ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

ฯลฯ

การนำเสนอในแต่ละประเภทเรื่องนั้นเรียงตามลำดับปีการศึกษา ในท้ายหัวเรื่องทั้ง 10 หัวเรื่อง มีวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ภาคนิพนธ์ บางเรื่อง ที่ผู้ศึกษาไม่อาจหาต้นฉบับจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้ (มีผู้ยืม หรือ กรณียัดเก็บด้วยไมโครฟิล์มระหว่างจัดเก็บข้อมูลนั้นเครื่องอ่านไมโครฟิล์มชำรุด หรือ มีแต่รายชื่อแต่ต้นฉบับหาไม่พบ) ผู้ศึกษาได้รวบรวมรายชื่อไว้ด้วย

การรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลวิทยานิพนธ์จากสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ซึ่งมีการศึกษาและสอนระดับบัณฑิตศึกษาสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ , ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง , ห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้ยังไม่ครบทั้งหมด อาจยังมีบางส่วนที่ยังไม่ได้รับรวมไว้

สารบัญส่วนที่หก (เล่มที่ 1)

หัวเรื่อง/ประเภท	ลำดับที่	หน้าที่
1. การเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจ	(1-223)	(1-121)
1.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	1-57	1-34
1.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	59-77	34-44
1.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	78-128	44-68
1.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	129-185	68-97
1.5 สภาตำบล	186-197	97-105
1.6 สุขาภิบาล	198-206	106-111
1.7 กรุงเทพมหานคร	207-223	111-121
2. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น	(224-262)	(122-147)
2.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	224-232	122-127
2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	233	127
2.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	234-241	128-132
2.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	242-246	133-136
2.5 สภาตำบล	247-251	136-138
2.6 สุขาภิบาล	252	138-139
2.7 กรุงเทพมหานคร	253-262	139-147
3. โครงสร้างการปกครองท้องถิ่น	(263-316)	(148-177)
3.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	263-269	148-151
3.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	270-275	152-155
3.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	276-292	155-163
3.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	293-300	163-168
3.5 สภาตำบล	301-305	168-171
3.6 สุขาภิบาล	306-311	172-174
3.7 กรุงเทพมหานคร	312-316	175-177

สารบัญส่วนที่หก (เล่มที่ 2)

หัวเรื่อง/ประเภท	ลำดับที่	หน้าที่
4. บทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ บริการสาธารณะ	(317-446)	(178-247)
4.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	317-321	178-182
4.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	322-329	182-185
4.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	330-350	185-195
4.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	351-422	195-233
4.5 สภาตำบล	423-424	233-234
4.6 สุขาภิบาล	425-430	235-237
4.7 กรุงเทพมหานคร	431-446	237-247
5. การคลังท้องถิ่น	(446-513)	(248-289)
5.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	446-456	248-256
5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	457-469	256-263
5.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	470-489	263-273
5.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	490-503	273-279
5.5 สภาตำบล	-	-
5.6 สุขาภิบาล	504-505	279-281
5.7 กรุงเทพมหานคร	506-513	281-289
6. การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น	(514-534)	(290-301)
6.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	514	290-291
6.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	515-520	291-294
6.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	521-524	294-296
6.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	525	296
6.5 สภาตำบล	-	-
6.6 สุขาภิบาล	526-530	297-299
6.7 กรุงเทพมหานคร	531-534	299-301
7. การจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรท้องถิ่น	(535-682)	(302-380)
7.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	535-537	302-303
7.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	538-540	303-305
7.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	541-614	305-345
7.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	615-662	345-367
7.5 สภาตำบล	663-665	368-369

หัวข้อเรื่อง/ประเภท	ลำดับที่	หน้าที่
7.6 สุขาภิบาล	-	-
7.7 กรุงเทพมหานคร	666-682	369-380
8. ความสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนกลาง-ภูมิภาค-ท้องถิ่น	(683-707)	(381-400)
8.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	683-685	381-383
8.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	686	383
8.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	687-690	383-387
8.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	691-700	387-394
8.5 สภาตำบล	701-705	394-397
8.6 สุขาภิบาล	-	-
8.7 กรุงเทพมหานคร	706-707	397-400

สารบัญส่วนที่หก (เล่มที่ 3)

หัวข้อ/ประเภท	ลำดับที่	หน้าที่
9. บทบาท-ความสัมพันธ์-การมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนท้องถิ่น	(708-820)	(401-471)
9.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	708-716	401-406
9.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	717-718	406-407
9.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	719-759	407-429
9.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	760-782	429-444
9.5 สภาตำบล	783-790	444-449
9.6 สุขาภิบาล	791-802	449-456
9.7 กรุงเทพมหานคร	803-820	456-471
10. การบริหารงานทั่วไป และการพัฒนาท้องถิ่น	(821-1100)	(472-672)
10.1 การกระจายอำนาจ และ การปกครองท้องถิ่น	821-822	472-473
10.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	823-827	473-475
10.3 เทศบาล และ เมืองพัทยา	828-869	475-501
10.4 องค์การบริหารส่วนตำบล	870-987	501-566
10.5 สภาตำบล	988	566
10.6 สุขาภิบาล	1021-1026	585-588
10.7 กรุงเทพมหานคร	1027-1100	588-627

การเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

1. ชโลธร ณาโคตร . การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยในระยะ พ.ศ. 2517 – 2519 : ศึกษาในด้านนโยบายการกระจายอำนาจ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521.

การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น จัดได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะการกระจายอำนาจเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างมีอิสระมากน้อยเพียงไรในการบริหารงานของท้องถิ่น ซึ่งในประเทศไทยแล้วการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นยังมีอุปสรรคอยู่บางประการที่ทำให้ไม่สามารถจะกระทำไปได้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ศึกษาถึงในช่วงระยะระหว่างปี พ .ศ. 2517 ถึง 2519 ที่ประเทศไทยได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการเมือง การปกครอง ซึ่งในระยะเวลาดังกล่าวได้มีกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองเกิดขึ้นอย่างมากมาย แต่กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองไม่ได้เป็นสถาบันที่แสดงออกและรวบรวมผลประโยชน์อย่างแท้จริงในทางตรงกันข้ามกลับแสดงความคิดเห็น มีการใช้กำลังอย่างรุนแรง เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ในระดับชาติ และมีลักษณะของการรวมกลุ่มอย่างชั่วคราว ในส่วนของพรรคการเมืองก็ขาดอุดมการณ์ และมีความแตกแยกกันอย่างมาก ในเวลาเดียวกันระบบข้าราชการประจำยังเข้ามาครอบงำต่อระบบการเมืองอย่างมาก

ในระยะเวลาดังกล่าว ได้มีรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศรวม 4 ชุด คือชุดนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ชุด ม .ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และชุด ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช รวมทั้งในตอนปลายปี 2519 ได้มีรัฐบาลชุดนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้ามาบริหารงาน โดยมาจากการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และในแต่ละรัฐบาลได้มีนโยบายที่พยายามแสดงออกถึงการกระจายอำนาจ

สำหรับทางฝ่ายสถาบันสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ 2 พ.ศ. 2516 – 2517 และสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2517 – 2519 จะเห็นได้ว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติอยู่หลายฉบับ และได้ถูกประกาศให้เป็นกฎหมายบางฉบับ ในส่วนของด้านกระทรวงมหาดไทยนั้น ได้มีการออกคำสั่งระเบียบและร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญออกมา ซึ่งมีผลนำเสนอไปให้รัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

ในการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่ได้วางเอาไว้ 3 ข้อ คือ 1) นโยบายของรัฐบาลทุกชุดที่มีต่อการประครองท้องถิ่นยึดถือหลักการใหญ่ในการกระจายอำนาจ แต่ทั้งนี้ในรายละเอียดและวิธีปฏิบัติของรัฐบาลแต่ละชุดมิได้กระทำสัมพันธ์ติดต่อกัน 2) ในการกำหนดนโยบายดังกล่าวประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วม หรือสนับสนุนในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามนโยบายน้อยกว่ากลุ่มผู้ปกครองในระดับบน และ 3) ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวการกระจายอำนาจในรูปของการปกครองท้องถิ่นไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายนั้น สืบเนื่องมาจากระบบการเมืองที่อ่อนแอ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งนี้ผลได้ปรากฏออกมาว่าเป็นจริงยอมรับอยู่ 2 ข้อ คือ ข้อ 2) และ 3) แต่ไม่ยอมรับอยู่ 1 ข้อ คือ ข้อ 1)

ในส่วนสุดท้าย ผู้เขียนได้วางข้อเสนอนโยบายการกระจายอำนาจ เพื่อพัฒนาการปกครองท้องถิ่นเอาไว้ 3 ข้อ คือ 1) การกำหนดนโยบายแห่งรัฐในการกระจายอำนาจโดยสถาบันทางการเมือง 2) แนวทางการกำหนดและปฏิบัติ

ให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจ ควรจะได้รับการศึกษาและวิจัย และ 3) แนวโน้มของการกระจายอำนาจที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นในอนาคตควรจะได้รับการพิจารณาอย่างระมัดระวัง

2. ทินภัทร กำลั้งเอก . แนวความคิดในการปฏิรูประบบการปกครองท้องถิ่นไทย 2518 - 2521 . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521.

ในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลไทยสมัยนั้นเล็งเห็นความสำคัญในการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ จึงได้เริ่มจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นในปี พ .ศ. 2476 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น

ตลอดระยะเวลา 46 ปีที่ผ่านมา นับได้ว่าเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควรสำหรับการปูพื้นฐานการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านองค์กรท้องถิ่น แต่ปรากฏว่าการปกครองท้องถิ่นของไทย ไม่สามารถสนองตอบวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่วางไว้ได้อย่างเต็มที่ ต้องประสบกับการล้มลุกคลุกคลานมาตลอด อันมีผลสืบเนื่องมาจากสภาพปัญหาหลายประการ เป็นต้นว่า ประการแรก ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เคยชินต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีสภาพการศึกษาต่ำและยากจน ประกอบกับสภาพการดำรงชีพตามแบบเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่จึงอยู่กันกระจัดกระจาย ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดปัญหาความวุ่นวาย ประการที่สอง ในเรื่องราวได้มีน้อยมากไม่เพียงพอที่จะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ประการที่สี่ กฎหมายแต่ละชนิดที่กำหนดขึ้นโดยส่วนกลางไม่เอื้ออำนวยต่อการปกครองตนเอง และไม่เป็นการชักจูงให้ท้องถิ่นเกิดความตื่นตัวช่วยเหลือตัวเองได้เลย

ผู้วิจัยมีความสนใจต่อสภาพปัญหาดังกล่าว และมีความเห็นว่าโครงสร้างของการปกครองท้องถิ่นปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ สมควรที่จะพิจารณาหาแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างเสียใหม่ และจากแนวความคิดนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาแนวความคิดหลักในการปกครองท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบกับโลกของความเป็นจริงของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไทย โครงสร้างการจตุตถการของการปกครองท้องถิ่น และแนวทางที่ควรจะเป็น ตลอดจนความเป็นไปได้ในการที่จะให้รัฐบาลกับประชาชนประสานความต้องการซึ่งกันและกันในด้านการปกครองตนเองระดับท้องถิ่น

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ ซึ่งจะค้นคว้าวิจัยทางเอกสารเกี่ยวกับ ตำรา กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งแนวความคิดในการแก้ไขปรับปรุง และข้อเสนอแนะของนักวิชาการต่าง ๆ ในแวดวงของการปกครองท้องถิ่นที่ได้เสนอไว้ในหนังสือวารสารและเอกสารที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้การวิจัยในแบบสัมภาษณ์ตามกรณีวิธีสุ่มตัวอย่าง Purposive Samples ส่วนแนวสัมภาษณ์จะเน้นวิธีการ Focused Interview โดยมุ่งความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์สู่จุดหมายที่ได้กำหนดไว้อันเป็นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า ประการแรก การปกครองท้องถิ่นไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักปรัชญาในการปกครองท้องถิ่นในอุดมคติที่ว่า การปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเอง การมีอำนาจอิสระในด้านบริหารและมีอิสระพอสมควรในการบริหารการคลัง กล่าวคือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองน้อยมาก รัฐบาลเข้าควบคุมการบริหารงานจนท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ และรัฐบาลเป็นผู้ควบคุมการกำหนดการใช้จ่ายของท้องถิ่นอีกด้วย ประการที่สอง โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นไทยในปัจจุบันไม่สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ แต่การจะเปลี่ยนแปลง หรือปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นควรคำนึงถึงสภาพพื้นฐานของประชาชน อันได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ และการศึกษา นอกจากนั้นการพิจารณาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างควรคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ความเป็นประชาธิปไตย

3. มณฑล มือนันต์ . วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำ จังหวัดสิงห์บุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น โดยพิจารณาเห็นว่าบุคคลกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในชนบทอยู่มาก หากพิจารณาเอาบุคคลกลุ่มนี้ในฐานะ “สื่อวัฒนธรรม” เพื่อการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น อาจประสบความสำเร็จได้ไม่มากนัก

ปัญหาสำคัญของระบอบการเมืองการปกครองไทยสิ่งหนึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองสูงสุดของไทยนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในระดับเบื้องต้นระหว่างชนชั้นปกครองด้วยกันเอง สามัญชนส่วนใหญ่อยู่นอกของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดมา การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนจะต้องมีความสำนึกทางการเมืองมากจนถึงขั้นเรียกร้องอำนาจอธิปไตยให้กับตนเองแทนที่จะรอให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองหยิบยื่นอำนาจอธิปไตยให้

บุคคลชั้นนำท้องถิ่นในการวิจัยนี้ ได้เลือกเอาเฉพาะบุคคลชั้นนำของจังหวัดสิงห์บุรีเป็นประชากรในการวิจัย โดยผู้วิจัยพิจารณาตำแหน่งฐานะความมั่งคั่ง ความมีชื่อเสียงและบทบาทของบุคคลในสังคมเป็นเกณฑ์คัดเลือกบุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 180 คน แล้วส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางประชาธิปไตยและอำนาจนิยมให้ทุกคนตอบ เมื่อได้ข้อมูลกลับคืนมา จึงใช้วิธีการ Likert Scale เพื่อวัดค่านิยมความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลชั้นนำทั้งหมดออกมาเป็นตัวเลขว่าบุคคลชั้นนำท้องถิ่นมีวัฒนธรรมการเมืองไปในแนวทางใด ระหว่างประชาธิปไตยกับอำนาจนิยม แจกแจงออกเป็นตารางเทียบออกมาเป็นร้อยละ โดยวิธี Internal Consistency Test

จากการวิจัยค้นพบว่า บุคคลชั้นนำท้องถิ่นส่วนใหญ่ของไทยมีวัฒนธรรมการเมืองโน้มเอียงไปในทางอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย บุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาสูงมีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาต่ำ แต่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาต่ำ บุคคลชั้นนำที่มีอายุมากมีวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย แต่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย บุคคลชั้นนำที่มีอาชีพรับราชการมีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ แต่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ

4. ยุติศักดิ์ เอกอัคร . ผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น : การศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจทางการเมืองของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงปี พ .ศ. 2521 - 2522 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523.

จากผลการศึกษาได้ข้อสรุปว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและอำนาจทางการเมืองกับประสบการณ์ และการอุทิศทางการเมือง และความสามารถในการติดต่อกับบุคคล และสถาบันที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองภายนอกหมู่บ้าน นอกจากนั้น จากการทดสอบสมมุติฐานอื่น ๆ ได้รับผลดังนี้ ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุการดำรงตำแหน่งระยะสั้น ไม่จำเป็นที่จะมีบทบาททางการเมืองต่ำเสมอไปฐานทางเศรษฐกิจของผู้ใหญ่บ้านมีส่วนช่วยสร้างคะแนนนิยมและเพิ่มพูนอำนาจทางการเมืองของผู้ใหญ่บ้านได้มากแต่ฐานะทางเศรษฐกิจมิใช่ข้อยืนยันที่ชัดเจนว่าจะมีอำนาจทางการเมืองสูงอย่างเด่นชัดกว่าผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ขนาดของครอบครัวและเครือญาติไม่สามารถส่งผลว่าจะได้รับคะแนนนิยมและช่วยเพิ่มอำนาจทางการเมืองอย่างชัดเจน จึงไม่อาจยืนยันได้ว่าผู้ใหญ่บ้านที่มีขนาดของครอบครัวและเครือญาติใหญ่จะมีคะแนนนิยมที่เพิ่มพูนให้มีอำนาจทางการเมืองสูงกว่าผู้ใหญ่บ้านที่มีขนาดครอบครัวและเครือญาติเล็ก อายุตัวของผู้ใหญ่บ้านมีผลต่อคะแนนนิยมต่ออำนาจทางการเมืองที่ได้รับอย่างชัดเจน ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุตัวมากมีแนวโน้มที่จะได้รับคะแนนนิยมที่ช่วยสร้างให้มีอำนาจทางการเมืองสูงกว่าผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุน้อย

สรุปได้ว่าระยะเวลาของการเข้าอยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนั้น มีผลต่อบทบาททางการเมืองไม่น้อย ส่วนอายุตัวของผู้ใหญ่บ้านนั้น มีผลต่ออำนาจทางการเมืองมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของระบบอาวุโสซึ่งมีปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมไทย ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจและขนาดของครอบครัวและเครือญาติของผู้ใหญ่บ้านนั้น ไม่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมืองได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะสภาพความยากไร้ของประชาชนโดยทั่วไปในหมู่บ้านทั้งผู้นำและผู้ตาม และสภาพการณ์ที่ต้องเลี้ยงชีพด้วยตนเองของประชาชนโดยไม่ได้ขึ้นต่อผู้นำ ซึ่งเป็นลักษณะทั่ว ๆ ไปของสังคมเกษตรกรรมก็

เป็นได้ ส่วนประสบการณ์และการอุทิศทางการเมืองและความสามารถในการติดต่อกับบุคคลและสถาบันที่มีอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจภายนอกหมู่บ้านไม่ได้เป็นปัจจัยที่ช่วยชี้ให้เห็นถึงบทบาทและอำนาจทางการเมืองแต่อย่างใด

สำหรับในแนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระดับหมู่บ้านของประชาชนและผู้ใหญ่บ้านนั้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านยังคงเป็นตัวกลางที่ติดระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ประชาชนยังคิดว่าผู้ใหญ่บ้านยังคงเป็นผู้รับภาระแทนตนได้ ซึ่งอาจช่วยให้รัฐบาลสามารถใช้ผู้ใหญ่บ้านเป็นเครื่องมือในการปกครองในระดับท้องถิ่นได้อย่างสำเร็จต่อไปโดยมอบภาระความรับผิดชอบทั้งหมดให้ผู้ใหญ่บ้านดั้งเดิม แต่ผลเสียที่เกิดขึ้นก็คือทำให้ประชาชนปราศจากความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ตื่นตัวทางการเมืองเท่าที่ควร และผลกระทบทางการเมืองทั้งหมดให้กับผู้ใหญ่บ้านอันจะทำให้แนวทางการพัฒนาที่มุ่งสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างมีคุณภาพและมีความรับผิดชอบ ตระหนักถึงหน้าที่และสิทธิทางการเมืองของตนเองอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ลักษณะการที่ประชาชนจำต้องพึ่งพาหรือผลกระทบให้ผู้ใหญ่บ้านมีประโยชน์ด้านการปกครอง คือผู้ใหญ่บ้านจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้เกิดเอกภาพเล็ก ๆ ในการปกครอง ช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในประเทศ แต่ผลเสียคืออาจขัดขวางและไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีความสนใจและเข้าร่วมทางการเมืองได้โดยทางอ้อม

ผู้เขียนขอเสนอข้อคิดเห็นดังนี้คือ ผู้ใหญ่บ้านน่าที่จะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามลักษณะโครงสร้างที่เป็นอยู่ แต่ควรเพิ่มบทบาทและอำนาจทางการเมืองให้มากขึ้น เพื่อส่งผลกระทบต่อประชาชนอันจะทำให้ประชาชนเริ่มให้ความสนใจและติดตามเอาใจใส่ความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน ไม่ผลกระทบทางการเมืองให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความสนใจต่อการเมืองการปกครองมากขึ้น และจะได้เป็นการยกระดับคุณภาพของสมาชิกของชุมชนการเมืองโดยส่วนรวม

5. นนทลี หวังเทอดเกียรติ . การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของความรู้สำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงผลกระทบของความรู้สำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทที่มีต่อการกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล และความรู้สำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทและการกระทำหน้าที่และบทบาทกับตัวแปรต่อไปนี้คือ ระดับการศึกษา ฐานะได้แก่ อาชีพและรายได้ ความใกล้ชิดสื่อมวลชนได้แก่ประเภทข่าวสารที่สนใจติดตามและความใกล้ชิดประชาชนได้แก่การได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล

การศึกษาวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าความรู้สำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาท และการกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- ก. ระดับการศึกษา
- ข. ฐานะ (อาชีพและรายได้)

ค. ความใกล้ชิดสื่อมวลชน

ง. ความใกล้ชิดประชาชน

2. ความสำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทไม่ใช่ว่าปัจจัยที่ทำให้การกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน

6. นายสมพงษ์ บุญประดิษฐ์ . ความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.

ผลการวิจัย

1. ข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ต่างมีความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนในทุกแง่มุมแล้ว พบว่าข้าราชการมีความสำนึกต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าประชาชนเล็กน้อย

2. ความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เมื่อพิจารณาถึงความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของข้าราชการและประชาชน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เพศ อายุ และรายได้ พบว่า มีความสำนึกต่อการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. สุกิต ลั่นซ้าย . บทบาทของข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้ของประเทศไทย . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526.

สมมุติฐานของการศึกษาวิจัยมีอยู่ว่า

1. บทบาทของข้าราชการปกครองในการปลูกฝังและพัฒนาอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อสร้างระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นสัมพันธ์กับทัศนคติของตัวข้าราชการเองและความรู้ความเข้าใจและการแสดงออกของประชาชนในท้องถิ่น

2. บทบาทของข้าราชการปกครองในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นด้วยการกระตุ้นจูงใจนั้นสัมพันธ์กับการมองเห็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นและการให้โอกาสแก่ประชาชนในท้องถิ่น

3. บทบาทของข้าราชการปกครองในการสร้างเสถียรภาพให้แก่องค์กรการปกครองท้องถิ่นนั้นสัมพันธ์กับความเป็นสถาบันทางการเมืองขององค์กรการปกครองท้องถิ่น

4. บทบาทของข้าราชการปกครองในการสนับสนุนความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การกระจายอำนาจการบริหารและการปกครองนั้นสัมพันธ์กับนโยบายของรัฐบาลและความพร้อมในการปกครองตนเองของท้องถิ่น

จากการศึกษาวิจัยในกรณีภาคใต้ของประเทศไทย โดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น และปลัดอำเภอจำนวนทั้งสิ้น 311 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า

1. ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคมีจิตใจที่สนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติที่ดีต่อการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ข้าราชการเชื่อว่าตนเป็นผู้รอบรู้และเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองดีกว่าประชาชน ในขณะที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง และยังไม่เห็นคุณค่าของประชาธิปไตย ข้าราชการปกครองจึงต้องมีบทบาทในการปลูกฝังและพัฒนาอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น

2. ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคเห็นว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีความสำนึกทางการเมืองต่ำมาก ขาดความรู้ในประสิทธิภาพทางการเมือง และยังไม่เห็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ประชาชนจึงมีความรู้สึกเฉยเฉยต่อการ

เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ข้าราชการปกครองจึงต้องให้การศึกษาอบรม ชี้นำ และกระตุ้นจิตใจให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

3. ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคเห็นว่าองค์การปกครองท้องถิ่นมีความเป็นสถาบันทางการเมืองน้อยมาก เนื่องจากองค์การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ องค์การปกครองท้องถิ่นถูกควบคุมอย่างเข้มงวด มีความขัดแย้งทางการเมืองในกิจการของท้องถิ่นอยู่เนือง ๆ ข้าราชการปกครองจึงมีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องพิทักษ์หรือประคองการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและมีความต่อเนื่อง

4. ข้าราชการปกครองส่วนภูมิภาคมีความเห็นว่า รัฐบาลยังไม่ค่อยจะเชื่อมั่นและไว้วางใจในองค์การปกครองท้องถิ่นมากนัก จึงไม่มีการกระจายอำนาจเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจังจริงจัง ในทฤษฎีของข้าราชการแล้วประชาชนยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง ความรู้สึกของข้าราชการก็คือจะเอาอย่างไรก็ตามใจรัฐบาล ข้าราชการปกครองต้องแสดงบทบาทอย่างนี้ต่อไปจนกว่ารัฐบาลจะปล่อยให้องค์การปกครองท้องถิ่นปกครองตนเอง

5. อย่างไรก็ตาม บทบาทที่ข้าราชการปกครองคาดหวังว่าควรจะเป็นตามความคิดเห็นกับบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นยังมีช่องว่างอยู่มาก

8. สนธิ เดชานันท์ . แนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น (2453 - 2458) . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2527.

การศึกษาถึงแนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ผ่านมามีข้อสรุปที่อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ทางด้วยกันคือ ฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่าพระองค์ทรงมีพระราชดำริทางการเมืองสมบูรณ์ตามลัทธิราชาชนส่วนอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเห็นว่าทรงมีพระราชดำริทางการเมืองประชาธิปไตย ความเห็นของแต่ละฝ่ายแม้จะกอปรไปด้วยเหตุผล แต่ก็มิชอบพอพร้อมบางประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อที่ยังไม่สามารถอธิบายพระราชกรณียกิจในหลาย ๆ ประการได้อย่างสมเหตุสมผล กล่าวคือฝ่ายที่เห็นว่าทรงมีพระราชดำริทางการเมืองประชาธิปไตย ก็ไม่สามารถหาหลักฐานมาสนับสนุนความเห็นของตนได้อย่างชัดเจน สำหรับฝ่ายที่เห็นว่าทรงมีพระราชดำริทางการเมืองสมบูรณ์ตามลัทธิราชาชนนั้นก็ไม่สามารถที่จะอธิบายพระราชกรณียกิจหลาย ๆ ประการได้อย่างสมเหตุสมผล เป็นต้นว่าในเรื่องของเสรีภาพหนังสือพิมพ์ และพระราชดำริการปกครองท้องถิ่น ถ้าเราพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วก็จะเห็นว่าปัญหาหรือข้อบกพร่องดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ศึกษาได้สรุป หรือยืนยันว่าทรงมีพระราชดำริทางการเมืองไปในทางใดทางหนึ่งแต่ทางเดียวนั้นเองซึ่งอันที่จริงเป็นเรื่องยากที่จะสรุปได้เช่นนั้น โดยเฉพาะกับบุคคลที่มีความคิดที่สลับซับซ้อนเช่นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็คือศึกษาถึงพระราชดำริการปกครองท้องถิ่นอันเป็นพระราชดำริทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่งในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ยังไม่ได้รับการศึกษาให้พอเพียงกับ

ความสำคัญของเรื่อง การศึกษาในเรื่องนี้ นอกจากจะช่วยให้ได้ทราบถึงพระราชดำริทางการเมืองของพระองค์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว ยังทำให้เราสามารถอธิบายพระบรมราโชบายทางการเมืองของพระมหากษัตริย์พระองค์นี้ได้กว้างขวางมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า พระราชดำริการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักว่าความนิยมของมหาชนของโลก ในขณะนั้นกำลังเดินไปในทางประชาธิปไตย ซึ่งก็ทรงเห็นว่าประเทศไทยก็จะต้องเป็นเช่นนั้นในอนาคต แต่การที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยทันทีเป็นเรื่องที่ไม่อาจทำได้ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม พระองค์จึงได้มีพระราชดำริจะทำการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้กระบวนการปกครองท้องถิ่น ได้ทรงเตรียมการในด้านต่าง ๆ เพื่อการนี้เป็นเวลาหลายปี ที่สำคัญมีการพัฒนาการศึกษา โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาอันเป็นการศึกษาภาคบังคับและการที่โปรด ฯ ให้จัดตั้งเมืองจำลอง เพื่อทดลองการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หลักฐานเอกสารที่สำคัญที่สุดที่แสดงให้เห็นว่าทรงมีพระราชดำริที่พัฒนา

เมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่นก็คือบันทึกความเป็นเรื่องการจัดมินชีเปลิติของกระทรวงนครบาล ซึ่งทรงโปรด ฯ ให้กระทรวงนครบาลร่างขึ้น และพระราชบันทึกความเห็นประกอบความเห็นของเจ้าพระยายมราชเรื่องจัดตั้งมินชีเปลิติ

อย่างไรก็ตาม พระราชดำริดังกล่าวก็มิได้บรรลุผลสมดังพระราชปณิธาน ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่สำคัญ มีปัญหาความสามารถของประชาชนที่จะเสียภาษีให้กับท้องถิ่น ปัญหาชาวจีน พระราชอภัยคัยในการบริหารราชการแผ่นดินและปัญหาอันเกิดจากระบบราชการ ถึงแม้พระราชดำริที่จะพัฒนาการเมืองโดยเฉพาะการแพร่ไพศาลของการศึกษาขั้นประถมศึกษาก็นับได้ว่า เป็นการสร้างพื้นฐานอันจำเป็นของการพัฒนาในเวลาต่อมา ที่สำคัญที่สุดก็คือพระราชดำริการปกครองท้องถิ่นเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่า พระองค์มิได้ทรงมีพระบรมราโชบายมุ่งที่จะรักษาพระราชอำนาจตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ให้คงอยู่ชั่วนานแต่อย่างใด

9. ประทีป จงสิทธิ์ธรรม . ผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นของไทย : ศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั่วประเทศ พ .ศ. 2528 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

จากผลการศึกษาพบว่า ในการเป็นผู้นำทางการบริหารการปกครองกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีสามารถแสดงบทบาทได้ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การเสริมสร้างความมั่นคงแก่ชุมชน งานป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย การดูแลและควบคุมงานสถิติและทะเบียนต่าง ๆ ในหน้าที่การประสานงานและให้ความช่วยเหลือกับทางราชการ การทำให้ชาวบ้านรักและสามัคคีและการแสดงบทบาทเป็นตัวแทนราษฎรในการรับรู้ปัญหา และติดต่องานต่าง ๆ ซึ่งปรากฏว่า กำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีต่างให้ความสำคัญกับบทบาทข้างต้นแตกต่างกันออกไป ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมีตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญ คือ อายุ สถานภาพสมรส การมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับอดีตผู้นำในท้องถิ่น ประสิทธิภาพการทำงานในชุมชนของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรี และลักษณะชุมชนที่ปกครอง ขณะที่ตัวแปรด้านฐานะทางเศรษฐกิจของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในการแสดงบทบาทหน้าที่ด้านงานบริหารการปกครองของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีเลย

นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจว่า ไม่ว่าแนวโน้มการแสดงบทบาทด้านการบริหารการปกครองของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีจะต่างกันไปในลักษณะใดก็ตามผู้นำท้องถิ่นสตรีส่วนใหญ่ก็ได้รับการยอมรับในบทบาททางการเมืองการปกครอง ทั้งจากประชาชนในชุมชนและข้าราชการบนอำเภอ อันเป็นตัวชี้ที่สำคัญที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการแสดงบทบาททางการเมืองการปกครอง และยืนยันถึงความสามารถในการเข้ามามีบทบาทในการเมืองระดับท้องถิ่นได้ดีไม่แพ้ชาย

ในส่วนของการศึกษาถึงความสำเร็จในการแสดงบทบาททางการเมืองการปกครองของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์จากแนวทางในการแสดงบทบาทหรือกระบวนการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้นำแต่ละคนว่าสามารถทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และที่สังคมคาดหวังไว้หรือไม่ ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่อง

กับการศึกษาพฤติกรรมการบริหารการปกครองดังกล่าว ได้แก่ ความกล้าที่จะตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการความสามารถในการใช้ความรู้และเหตุผล ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งพบว่าจากการที่กำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีเพิ่งเข้ามามีบทบาททางการเมืองการบริหารระดับท้องถิ่นไม่กี่ปีมานี้เอง ประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานตลอดจนการเรียนรู้เทคนิคการทำงานโดยตรงยังไม่มีเพียงพอ จึงทำให้กำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีส่วนใหญ่ยังขาดความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งผู้ศึกษามั่นใจว่าในอนาคต หากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานจากการอบรม การแนะนำจากส่วนราชการต่าง ๆ และการได้รับการกล่อมเกลாதองการ - เมืองด้านต่าง ๆ และการได้รับการกล่อมเกลาทองการเมืองด้านต่าง ๆ มากขึ้น ก็จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในบทบาทการใช้เหตุผล เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ตัดสินใจได้เพิ่มมากขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงข้อพิสูจน์ยืนยันได้ว่า กำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีสามารถแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในระดับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งได้รับการยอมรับภาวะความเป็นผู้นำจากทั้งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่

ในการแสดงบทบาทความเป็นผู้นำของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีก็สามารถรับผิดชอบและปฏิบัติงานด้านงานปกครองได้ เช่นเดียวกับกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านชาย จะแตกต่างกันไปบ้างในด้านบทบาทที่มุ่งทำงานเพื่อสนองตอบใครมากกว่ากัน คือระหว่างประชาชนชุมชน หรือนโยบายทางการเมือง ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดการเรียนรู้และการฝึกอบรมอย่างพอเพียงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงคาดหวังว่ากำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีจะสามารถแสดงความเป็นผู้นำของตนได้อย่างเต็มที่มากขึ้นเช่นเดียวกับชายทุกประการ หากจะมีการเสริมสร้างและพัฒนาด้านศักยภาพการทำงานของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีเพิ่มขึ้นอันจะเป็นการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคลที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติโดยรวม

10. สมิหรา จิตตลดากร . ภาวะผู้นำของสตรีในการปกครองท้องถิ่นของไทย . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องภูมิหลังสตรีผู้นำทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 40-49 ปี สมรสแล้วและบิดามารดามีบุตรระหว่าง 1-3 คน มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีบุตรระหว่าง 6-9 คน มีพี่น้องเป็นชายอยู่ระหว่าง 1-3 คน สตรีผู้นำเหล่านี้ส่วนใหญ่จบชั้น ป.4-ป.7 ระดับรายได้อยู่ในฐานะปานกลาง (2,000-4,000 บาท ต่อเดือน มีอาชีพเป็นเกษตรกรมาจากครอบครัวเกษตรกรและเป็นผู้ที่มีภูมิภูลำเนาอยู่ในสถานที่เดิมที่ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองอยู่ และในครอบครัวของสตรีผู้นำนี้จะมีความขัดแย้งกันบ้าง แต่จะไม่บ่อยนัก

ส่วนใหญ่แล้วสตรีผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่ไม่กระตือรือร้น แต่มองโลกในแง่ดี มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นผู้ที่กระตือรือร้นและมองโลกในแง่ร้าย ความกระตือรือร้นของสตรีก็จะเน้นหนักไปในงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของราชการมากกว่าภารกิจที่ไม่ใช่ของทางราชการ ลักษณะการทำงานดังกล่าวนี้สอดคล้องกับลักษณะการจัดการในเชิงการบริหาร กล่าวคือส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ไม่นิยมในการใช้อำนาจ ใช้วิธีการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ใช้ความสุภาพทำให้คนทั้งเกรงใจและกลัวเกรงควบคู่กัน มีการวางแผนล่วงหน้าเสมอ เน้นเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

ในด้านคุณธรรมในการปกครอง สตรีผู้นำส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสียสละ ให้อภัย ทำบุญ ซื่อตรง อดทนและไม่ใช้อารมณ์ แต่นิยมการเรียไรเงินทองหรือแรงงานจากชาวบ้าน

สตรีผู้นำที่มากจากการเลือกตั้งจะเน้นการวางแผนการชี้แจงต่อประชาชน การทำให้คนเกรงใจ ไม่นิยมใช้อำนาจ และเสียสละมากกว่าสตรีผู้นำที่มากจากการแต่งตั้ง

จากการศึกษาพบว่า จำนวนความถี่ของการทะเลาะภายในครอบครัวของสตรีผู้นำ จะมีผลกระทบต่อบทบาทการเป็นผู้นำแบบชาวบ้านมองปัญหาใกล้ตัวหรือการเป็นผู้นำแบบทันสมัยมองปัญหาไกลตัว และยังสตรีมีการศึกษาสูงก็จะใช้ความเด็ดขาดน้อยลง จำนวนพี่น้องที่เป็นชายของสตรีผู้นำจะส่งผลกระทบต่อความเด็ดขาดของสตรีผู้นำด้วย

สตรีผู้นำที่เป็นอดีตอาชีพโดยจะนิยมในอำนาจจกย่องเพศชาย แบ่งแยกเพศ ก้าวร้าว เมื่อปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนจะพยายามทำให้ประชาชนเกรงใจ มีความมั่นใจในตัวเองสูง ใช้ความเด็ดขาดมาก แต่เมื่อปฏิบัติงานร่วมกับ

คณะกรรมการระดับตำบล หมู่บ้าน จะใช้ความสุภาพอ่อนโยน มีการวางแผนล่วงหน้า ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับสตรีผู้นำแบบประชาธิปไตย และยิ่งสตรีเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาตัดสินข้อขัดแย้งมากเท่าใดก็จะยิ่งใช้อำนาจมากขึ้น วางแผนมากขึ้น พบปะกับประชาชนบ่อยครั้งขึ้นยิ่งสตรีเข้าไปมีบทบาทในชุมชนมากเท่าใดก็จะยิ่งควบคุมงานมากขึ้น มีการวางแผนและรายงานต่อประชาชนมากขึ้นด้วยยิ่งสตรีเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากเท่าใด ก็จะยิ่งนิยมในอำนาจ วางแผนมากขึ้น รักรงานและแบ่งแยกเพศมากขึ้น

สตรีผู้นำจะให้ความสำคัญต่อการทำงานที่แตกต่างกันจำแนกได้เป็น 7 แบบ คือให้ความสำคัญต่อการประชุม การปรับตัว การเป็นผู้นำ การประสานความคิด การใช้เหตุผล การสร้างภาพพจน์ต่อชุมชนและการอะลุ่มอล่วย

ส่วนวิธีการจัดการและโลกทัศน์ของสตรีผู้นำ จำแนกได้เป็น 9 แบบ ที่แตกต่างกันคือ แบบให้ความสำคัญต่อการบริการประชาชน การปกครองคน การแบ่งแยกเพศ การใช้อารมณ์ การเป็นผู้ให้ การใช้อำนาจ การรักษาความดี การรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น และการเรียไร

สตรีจะมีโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งกำนันในชุมชนที่เจริญแล้วมากกว่าชุมชนที่ยังไม่เจริญ กำนันสตรีส่วนใหญ่มาจากชนชั้นกลาง มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีภูมิหลังทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับตำแหน่งทางการเมือง ปัจจัยทางครอบครัวทำให้สตรีสมัครเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน และถ้าสตรีมีความคิดเป็นนักธุรกิจมีทักษะทางการเมือง มีความทะเยอทะยานขยันขันแข็ง จะช่วยให้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้ง่าย

สตรีใช้วิธีสร้างศรัทธาจากประชาชนเป็นแรกปี และเมื่อถึงวันเลือกตั้งก็มักจะใช้จิตวิทยามวลชนที่สูงกว่าผู้แข่งขัน เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วจะพยายามขจัดอิทธิพลเดิมที่ขัดขวางการทำงานของกำนันสตรีด้วยการสร้างสัญลักษณ์แห่งอำนาจ และเน้นผลงานด้านการพัฒนา

ในเรื่องการยอมรับจากผู้นำชุมชนอื่น ๆ กำนันสตรีได้รับการยอมรับในเรื่องการมีหลักธรรมะในการปกครอง โดยเฉพาะเรื่องความสุภาพอ่อนโยน ในด้านหน้าที่ได้รับการยอมรับในเรื่องหน้าที่การบำรุงสาธารณประโยชน์ การบำบัดทุกข์บำรุงสุข และการรักษาวัฒนธรรมประเพณี ส่วนใหญ่กำนันสตรีมีความรอบรู้อยู่ในระดับการยอมรับน้อยคือ หน้าที่ด้านการสืบสวนข้อเท็จจริง และการเรียไรเงินทองหรือแรงงานจากชาวบ้าน

ข้อสรุปจากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า สตรีที่เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเฉพาะตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคแตกต่างกัน ผลลัพธ์จากภูมิหลังของสตรีผู้นำและครอบครัว วิธีการทำงานและมีรูปแบบทางการเมืองที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าสตรีผู้นำจะใช้วิธีการใด การใช้พระเดชหรือการใช้พระคุณ การใช้ฐานะทางการเงิน หรือการใช้ธรรมะต่างก็นำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองทำให้ชุมชนมีการพัฒนา มีความสงบสุขร่มเย็นได้เช่นเดียวกัน

11. รัฐฐะ สิริรังศรี . ผลกระทบของภูมิหลัง ทศนคติทางการเมือง และแรงจูงใจทางการเมืองที่มีต่อบทบาททางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กรณีสมาชิกสภาจังหวัดพบว่าภูมิหลังของสมาชิกสภาจังหวัดได้แก่ อายุการศึกษาและระยะเวลาดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมาชิกสภาจังหวัดที่มีอายุมากหรือมีการศึกษาต่ำจะมีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ส่วนสมาชิกสภาจังหวัดที่มีอายุน้อยหรือมีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย และสมาชิกสภาจังหวัดที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งนานจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า ซึ่งนับว่าข้อมูลยืนยันสมมุติฐานในประเด็นที่ว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันจะมีทัศนคติทางการเมืองคล้ายกัน

ส่วนประเด็นทัศนคติทางการเมืองกับความกระตือรือร้นทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยที่สมาชิกสภาจังหวัดที่มีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูง

กว่าสมาชิกสภาจังหวัดที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ลักษณะดังกล่าวนี้ยืนยันสมมุติฐานที่ว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงบวกจะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่าสมาชิกสภาจังหวัดที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ลักษณะดังกล่าวนี้ยืนยันสมมุติฐานที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงบวกจะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงลบ ส่วนทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดกับบทบาททางการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

กรณีสมาชิกสภาเทศบาล พบว่าภูมิหลังของสมาชิกสภาเทศบาล ได้แก่ อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสมาชิกสภาเทศบาลที่อายุมากหรือมีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบบประชาธิปไตย ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลที่อายุมากหรือมีการศึกษาต่ำจะมีทัศนคติไม่สอดคล้องกับประชาธิปไตย ซึ่งยืนยันสมมุติฐานที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันจะมีทัศนคติทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน

ส่วนทัศนคติทางการเมืองกับความกระตือรือร้นทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยที่สมาชิกสภาเทศบาลที่มีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยจะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่าสมาชิกสภาเทศบาลที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ลักษณะดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่าข้อมูลยืนยันสมมุติฐานที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติเชิงบวกจะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกเทศบาลกับบทบาททางการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าสมมุติฐานข้อนี้ไม่ได้รับการยืนยัน

กล่าวโดยสรุปคือ แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลมีความคล้ายคลึงกัน โดยที่ภูมิหลังของนักการเมืองท้องถิ่นดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความกระตือรือร้นทางการเมืองในเชิงบวก ส่วนทัศนคติทางการเมืองกับบทบาททางการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

12. พิเชษฐ ลิขมรังษี . แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนไทย ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

จากการวิจัยพบว่าผู้นำชุมชนต้องการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน เพราะหวังได้รับการยอมรับจากราชการกับทางราชการ ต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ แม้ว่าจะได้รับค่าตอบแทนน้อย ต้องการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น แต่โดยเนื้อแท้แล้ว ผู้นำชุมชนยังมีจิตใต้สำนึกที่ต้องการมีอำนาจโดยพิจารณาจากแบบสอบถามส่วนเกี่ยวกับประเด็นใกล้เคียงนี้ แม้ในคำถามแรก ๆ ผู้ตอบจะให้คำตอบในลักษณะมีความหมายในเชิงบวก แต่คำถามแรก ๆ ผู้ตอบจะให้คำตอบในลักษณะมีความหมายในเชิงบวก แต่คำถามหลัง ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้นำชุมชนต้องการมีอำนาจด้วย ผู้นำเหล่านี้ไม่กล้าที่จะตอบตรง ๆ ว่าตนมีอำนาจ อาจเป็นเพราะเกรงภาพพจน์ของตนจะเสีย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ผู้นำชุมชนเหล่านี้มีอำนาจถึง 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ 1) อำนาจหน้าที่ที่ทางราชการมอบให้เป็นตัวแทนทางราชการในการปกครอง เป็นหูเป็นตาในตำบล หมู่บ้าน 2) อำนาจที่มีผลมาจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นอำนาจทางอ้อม คือ ราชการกลัวเกรงและราชการเกรงใจ ผู้นำชุมชนสามารถโน้มน้าวให้ราชการในหมู่บ้าน ตำบล มีความเห็นคล้อยตามด้วย และทางราชการก็ให้เกียรติ เพราะถือว่าผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนของราชการและราชการดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

แรงจูงใจในทางความสำเร็จของผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าไม่ได้หวังจะมีตำแหน่งที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน กล่าวคือคนที่เป็นผู้ใหญ่บ้านก็คิดว่าเป็นผู้ใหญ่บ้านก็พอแล้ว คนที่เป็นกำนันก็พอใจเป็นแค่กำนันไม่ได้หวังเป็น สจ . สส.

โดยให้เหตุผลว่า มีการศึกษาน้อย ฐานทางเศรษฐกิจไม่มากพอ ฯลฯ ซึ่งถ้านำทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์มาเทียบเคียงพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นไปตามทฤษฎีนั้น คือพวกเขามองความต้องการความสำเร็จในชีวิตตามอัตภาพ ในขณะนี้ ตอบสนองความต้องการขั้นที่ 5 แล้ว แต่ในอนาคตเมื่อพวกเขามีทรัพยากรทางการเมืองมากขึ้น พวกเขาอาจมีความทะยานอยากมากกว่าเวลานี้ก็เป็นได้ซึ่งยังไม่อาจคาดเดาได้

ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นกลุ่มเหล่านี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง แต่เป็นกลุ่มที่พบเห็นโดยทั่วไป และจะมีการพบปะร่วมกิจกรรมในหมู่สมาชิก กรรมการเป็นครั้งคราว เป็นเพราะภารกิจส่วนตัวมีมากจึงทำให้การพบปะกันน้อย อย่างไรก็ตาม ยังมีการช่วยเหลือกันไม่มากนักน้อย แต่ที่สำคัญคือกลุ่มในชนบทมักจะไม่ค่อยแข็งจึงไม่สามารถสนับสนุนผู้นำชุมชนรับเลือกตั้งเป็นผู้นำที่สูงขึ้นได้ ผู้นำชุมชนจึงต้องใช้บุคลิกภาพส่วนตัวมีส่วนตัวเป็นสำคัญ ซึ่งผิดกับของตะวันตก กลุ่มจะช่วยให้ความปรารถนาบรรลุผลได้ดีกว่าของเรา

โดยสรุป จากการวิจัย ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการเข้าดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สจ. ด้วยหวังให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้าผลตอบแทนที่พวกเขาอยากได้รับมากที่สุดคือ การยอมรับจากผู้อื่น ได้รับชื่อเสียง เกียรติยศ และโยงไปถึงการได้รับอำนาจหน้าที่จากทางราชการและอำนาจที่มีผลโดยทางอ้อมกล่าวคือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของราษฎรพอสมควร เช่นเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงในหมู่บ้าน ตำบล ไม่ค่อยรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งก็มักจะถามความเห็นผู้นำชุมชนว่าจะเลือกใครดี เป็นต้น

13. อำนวย เพชรศิริ , พ.ต.อ. .บทบาทและหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

จากสมมุติฐานข้อแรกพบว่า ข้อมูลยืนยันสมมุติฐานที่กำหนดเอาไว้ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา ประชาชนเมืองพัทยาและผู้บริหารเมืองพัทยา ที่มีต่อบทบาทและหน้าที่ทุก ๆ ด้านรวมกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา โดยมิได้พิจารณาเปรียบเทียบซึ่งกันและกันแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยามีบทบาททุก ๆ ด้าน รวมกันในระดับสูง

จากสมมุติฐานข้อที่สองพบว่า ข้อมูลยืนยันสมมุติฐานที่กำหนดเอาไว้ กล่าวคือเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา ประชาชนเมืองพัทยาและผู้บริหารเมืองพัทยาที่มีต่อบทบาทและหน้าที่ในแต่ละด้าน หรือทุก ๆ ด้านรวมกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา โดยพิจารณาเปรียบเทียบซึ่งกันและกันแล้วพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยามีความคิดเห็นแตกต่างไปจากประชาชนเมืองพัทยาและผู้บริหารเมืองพัทยาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยาเห็นว่าตนเองได้แสดงบทบาทและหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านการจับกุม สืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องตาม ป.วิอาญา ด้านการรักษาระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับคดี ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านการให้บริการประชาชนด้านอื่น ๆ หรือทุก ๆ ด้านที่กล่าวมาแล้วรวมกันในระดับที่มากหรือในระดับสูงส่วนประชาชนเมืองพัทยาและผู้บริหารเมืองพัทยานั้นเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยาได้แสดงบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

จากสมมุติฐานข้อที่สามพบว่า ข้อมูลยืนยันสมมุติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นเฉพาะความคิดเห็นของประชาชนเมืองพัทยาที่มีต่อบทบาทและหน้าที่ในด้านต่าง ๆ หรือทุก ๆ ด้านรวมกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา โดยพิจารณาพร้อมกับปัจจัยทางด้านลักษณะอาชีพ การครองชีพหรือ หรือ แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา ประชาชนเมืองพัทยาที่ประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจที่ประกอบอาชีพค้าขายทั่วไปที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ ที่ประกอบอาชีพรับจ้างที่ครองชีพหรือแรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยามาแล้ว 1 หรือ 2 ครั้ง และที่ไม่ครองชีพหรือแรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมืองพัทยามาก่อน เหล่านี้มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยประชาชนเหล่านี้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยาได้แสดง

บทบาทในด้านต่าง ๆ หรือทุก ๆ ด้านรวมกันในระดับปานกลางยกเว้นบทบาทและหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ความคิดเห็นเหล่านี้เป็นความคิดเห็นที่มีลักษณะเหมือนเดิมหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันดังกล่าวมาแล้วในสมมุติฐานข้อที่สอง

จากสมมุติฐานข้อที่สี่พบว่า ข้อมูลยืนยันสมมุติฐานที่กำหนดไว้อีกเช่นกัน กล่าวคือเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านความรักความผูกพันต่อท้องถิ่นเมืองพัทยาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยากับบทบาทและหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยา ซึ่งได้แก่การปฏิบัติและการต้อนรับประชาชนผู้มาติดต่อ การให้ความร่วมมือกับประชาชนหรือผู้บริหารเมืองพัทยาในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของเมืองพัทยา การเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมให้กับประชาชนต่าง ๆ เหล่านี้แล้วพบว่า ปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนั้นปัจจัยทั้งสองยังมีความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือเป็นไปในทางบวกในอัตราร้อยละ 10.28 ซึ่งหมายความว่า เมื่อมีความรักความผูกพันต่อท้องถิ่นเมืองพัทยามากขึ้นเท่าใด การแสดงบทบาทในเรื่องเหล่านี้ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น

โดยสรุป การวิจัยครั้งนี้หากพิจารณาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มโดยเน้นความเห็นของประชาชนเมืองพัทยา และผู้บริหารเมืองพัทยาเป็นหลักก็จะพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยาได้แสดงบทบาทและหน้าที่ในด้านต่าง ๆ หรือทุก ๆ ด้านรวมกันลงไปในระดับปานกลาง (ยกเว้นบทบาทและหน้าที่ในด้านอื่น ๆ) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองพัทยาได้แสดงบทบาทในการส่งเสริมพัทยาในระดับปานกลางด้วย

14. อภิชาติ โตดิลกเวชช์ . ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนัการเมืองท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาล คือบทบาทในด้านการตราเทศบัญญัติ การควบคุมฝ่ายบริหาร ฐานะผู้นำท้องถิ่น และการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของทั้ง 4 บทบาท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. บทบาทของคณะเทศมนตรี คือ บทบาทในด้านการบริหารเทศบาล ฐานะผู้นำท้องถิ่น และการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรด้านเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลทำให้ประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรีต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีไม่ต่างกันไปตามสถานภาพทางเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

4. ผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลทำให้ประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรีต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชนมีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ไม่ต่างกันตามสถานภาพทางเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

15. นายรัฐระ สิริรังศรี . ผลกระทบของภูมิหลัง ทัศนคติทางการเมืองและแรงจูงใจทางการเมืองที่มีต่อบทบาททางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กรณีสมาชิกสภาจังหวัด พบว่าภูมิหลังของสมาชิกสภาจังหวัดได้แก่ อายุ การศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมาชิกสภาจังหวัดที่มีอายุมากหรือมีการศึกษาต่ำจะมีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ส่วนสมาชิกสภาจังหวัดที่มีอายุน้อยหรือมีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย และสมาชิกสภาจังหวัดที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งนาน จะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่ง น้อยกว่า ซึ่งนับว่าข้อมูลยืนยันสมมุติฐานในประเด็นที่ว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันจะมีทัศนคติทางการเมืองคล้ายกัน

ส่วนประเด็นทัศนคติทางการเมืองกับความกระตือรือร้นทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยที่สมาชิกสภาจังหวัดที่มีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่าสมาชิกสภาจังหวัดที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ลักษณะดังกล่าวนี้ยืนยันสมมุติฐานที่ว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงบวก จะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงลบ ส่วนทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดกับบทบาททางการเมืองมีความสัมพันธ์ กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

กรณีสมาชิกสภาเทศบาล พบว่าภูมิหลังของสมาชิกสภาเทศบาล ได้แก่ อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสมาชิกสภาเทศบาลที่มีอายุมากหรือมีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลที่มีอายุมากหรือมีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลที่มีอายุมากหรือมีการศึกษาต่ำจะมีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งยืนยันสมมุติฐานที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันจะมีทัศนคติทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน

ส่วนทัศนคติทางการเมืองกับความกระตือรือร้นทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยที่สมาชิกสภาเทศบาลที่มีทัศนคติสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยจะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่าสมาชิกสภาเทศบาล ที่มีทัศนคติไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ลักษณะดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่าข้อมูลยืนยันสมมุติฐาน

ที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติเชิงบวก จะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองสูงกว่านักการเมืองท้องถิ่นที่มีทัศนคติทางการเมืองเชิงลบ ส่วนทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลกับบทบาททางการเมือง มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า สมมุติฐานข้อนี้ไม่ได้รับการยืนยัน

กล่าวโดยสรุปก็คือ แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาลมีความคล้ายคลึงกัน โดยที่ภูมิหลังของนักการเมืองท้องถิ่นดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความกระตือรือร้นทางการเมืองในเชิงบวก ส่วนทัศนคติทางการเมืองกับบทบาททางการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

16. เจนศักดิ์ดา ภูมิบริรักษ์ . อำนาจและผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่น . เอกสารวิจัย รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

จากผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่มิอาจเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว และมีพฤติกรรมการใช้อำนาจผิดประเภทและแสวงผลประโยชน์มากกว่านักการเมืองท้องถิ่นอาชีพอื่น การบริหารงานบุคคลมีการใช้อำนาจผิดประเภทและแสวงผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาเท่ากัน ได้แก่ การบริหารงานคลังและการบริหารงานทั่วไป

ในส่วนของการข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มไว้ดังนี้ กรณีนักการเมืองท้องถิ่นควรปรับปรุงแก้ไข กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รัดกุม สร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับค่าตอบแทนสวัสดิการ และการประกาศเขตชูเกียรติ กำหนดระบบการตรวจสอบทรัพย์สิน ทั้งก่อนและหลังรับตำแหน่งให้เข้มงวด ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของนักการเมืองท้องถิ่น ให้การศึกษาอบรมอย่างสม่ำเสมอ และสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบด้วยระบบคุณธรรมแก่นักการเมือง

ท้องถิ่น กรณีของพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล ควรสร้างจิตสำนึกของความเป็นข้าราชการประจำให้ตกเป็น
เครื่องมือของนักการเมืองท้องถิ่น มีบทลงโทษให้หนักขึ้น เมื่อพบว่าพนักงานเทศบาลและลูกจ้างร่วมมือกับนักการเมือง
ท้องถิ่นใช้อำนาจผิดประเภท และแสวงผลประโยชน์ให้พนักงานเทศบาลและลูกจ้าง หากทางสภากันมีให้นักการเมือง
ท้องถิ่นมีโอกาสใช้อำนาจผิดประเภทและแสวงผลประโยชน์ กรณีของประชาชนในการรณรงค์เพื่อการเลือกตั้ง ต้อง
รณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนเลือกคนดีเข้ามาบริหารท้องถิ่น สนับสนุนให้องค์กรประชาชนสื่อมวลชน กลุ่ม
การเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มมวลชนต่าง ๆ สอดส่อง ติดตาม การปฏิบัติงานของนักการเมืองท้องถิ่น และสร้าง
จิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

**17. จักกพันธ์ ผิวงาม . ปัจจัยกำหนดความพร้อมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยใช้กรุงเทพมหานครเป็น
รูปแบบ (2535) . เอกสารวิจัยรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.**

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอาจารย์คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเห็น
สอดคล้องตรงกันว่าปัจจัยกำหนดความพร้อมควรประกอบด้วย 10 ประการคือ ส่วนจังหวัดที่เห็นว่ามีความพร้อมในการ
เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด 3 จังหวัดแรก คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดนครราชสีมา

**18. สุภัตตรา หอมดอก . บทบาทของสื่อมวลชนในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2535. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

ผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์เห็นว่ากระจาย
อำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เสริมสร้างให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ
ตนเองและมีความเข้าใจต่อการปกครองระบบประชาธิปไตยมากขึ้นสื่อมวลชนเป็นผู้มีบทบาทอย่างสูงต่อการปกครอง
ท้องถิ่น เนื่องจากการสื่อสารในยุคปัจจุบันซึ่งถือว่าเป็นยุคไร้พรมแดนที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ
รับข่าวสารของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่รับจากวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ดังนั้นสื่อมวลชนทั้งสามสาขาจึงมีบทบาท
อย่างสูงในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองท้องถิ่นแก่ประชาชน กลุ่มผู้ให้
สัมภาษณ์

ทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ข้อคิดข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในงานวิจัยซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของสื่อมวลชนใน
ท้องถิ่นให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ดังนี้ 1) สื่อมวลชนควรตระหนักในการให้ความรู้ในด้านการเมืองการปกครอง
ท้องถิ่นแก่ประชาชนให้มากขึ้น เพราะสาเหตุสำคัญที่การปกครองท้องถิ่นไม่ก้าวหน้าคือ การขาดความรู้ความเข้าใจของ
ประชาชนนั่นเอง 2) สื่อมวลชนควรเป็นผู้รักษาระยาบรรณจริยธรรม มีความสำนึกรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ต่อ
ส่วนรวมมากขึ้น 3) สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านการเสนอข่าวเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นโดยตรง เพื่อประโยชน์ในการ
ประมวลข่าวนำเสนอออกสู่มวลชน 4) สื่อมวลชนควรเปิดเวทีรับความคิดเห็นของประชาชนและเวทีของสื่อมวลชนด้วยกัน
เองเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคอยดูแลตรวจสอบซึ่งกันและกัน 5) สื่อมวลชนควรพัฒนาตนเองให้ทันกับการ
เปลี่ยนแปลงของสังคม

**19. รังสิมันต์ บุญยปรณานนท์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการ
ชุมชนกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทางเกวียน ตำบลแกลง จังหวัดระยอง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (ภาคนิพนธ์)**

จากการศึกษา พบว่าพฤติกรรมในการเลือกตั้งส่วนใหญ่ ทั้งคณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมไม่
แตกต่างกัน แต่มีบางเรื่องที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่การไปฟังคำปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง
สำหรับในเรื่องนี้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการชุมชน แต่ในส่วนที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่า

ประชาชน ได้แก่ การเป็นตัวแทนผู้สมัครในการให้เงินและสิ่งของแก่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การทำหน้าสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร การอำนวยความสะดวกให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการไปลงคะแนนให้กับผู้สมัคร และการชักชวนบุคคลในครอบครัวให้ไปลงคะแนนให้กับผู้สมัคร

ในส่วนของพฤติกรรมการใช้สิทธิ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่อาศัยการรู้จักคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว พบว่า คณะกรรมการชุมชนเข้าไปถึงบทบาทมากกว่าประชาชนทุกเรื่องได้แก่ การขอให้สมาชิกสภาเทศบาลสั่งให้เจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติงานในเรื่องส่วนตัวการขอให้เทศมนตรีจัดทำโครงการพัฒนาในระแวกบ้าน การขอให้สมาชิกสภาเทศบาลสั่งเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติงานในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน เช่น การกำจัดขยะ กำจัดยุง เป็นต้น การขอให้สั่งเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในสำนักงาน และการขอให้สมาชิกสภาเทศบาลเสนอโครงการพัฒนาในระแวกบ้าน

ในส่วนของพฤติกรรมการใช้สิทธิพิเศษ พบว่าคณะกรรมการชุมชนเข้ามามีบทบาทในด้าน การได้รับดเว้นหรือลดหย่อนค่าบริการบางเรื่อง ที่จะต้องจ่ายให้กับเทศบาลตามกฎหมาย เช่น ค่าธรรมเนียมและภาษีต่าง ๆ ตลอดจนการนำวัสดุอุปกรณ์ของเทศบาลไปใช้จัดงานส่วนตัว เป็นต้น

ดังนั้น การที่คณะกรรมการชุมชนโดยส่วนใหญ่ มีส่วนเข้าไปสนับสนุนเกี่ยวข้องกับนักการเมืองท้องถิ่นมากกว่าประชาชน ก็เพื่อหวังจะใช้สิทธิและสิทธิพิเศษของตนจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คณะกรรมการชุมชนได้ตกเป็นกลไกทางการเมือง ของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งใช้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนให้กับคณะกรรมการชุมชนเพื่อหวังผลในการหาคะแนนเลือกตั้ง ฉะนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในบางเรื่อง จึงควรที่จะดำเนินการ ดังนี้

1. หน่วยงานในระดับจังหวัดควรควบคุมดูแลการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย ทั้งในช่วงก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้งเพื่อป้องกันมิให้นักการเมืองใช้สิทธิและสิทธิพิเศษ โดยผ่านกลไกของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเพื่อแสวงหาคะแนนเสียงให้กับพรรคพวกตน
2. นักการเมืองท้องถิ่นด้วยตนเอง ก็ควรที่จะตรวจสอบการใช้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนระหว่างคณะกรรมการชุมชนและนักการเมือง เพื่อป้องกันมิให้ผู้มีอำนาจในหน่วยงานท้องถิ่นแสวงหาคะแนนเสียงโดยผ่านคณะกรรมการชุมชน
3. หน่วยงานระดับจังหวัดควรแนะนำ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการเมืองที่ถูกต้องแก่คณะกรรมการชุมชน โดยให้เน้นการติดตามนโยบายตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างเที่ยงตรง
4. ในด้านประชาชนไม่ควรเลือกนักการเมืองท้องถิ่น โดยการเน้นที่ตัวบุคคลแต่ควรที่จะเน้นผลการปฏิบัติงานของผู้ที่ตนจะเลือก โดยวิธีการติดตามและประเมินผล
5. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยการใช้จิตสำนึกในการตัดสินใจเลือกผู้ที่เหมาะสมเข้าไปเป็นตัวแทนของตนเองต่อไป

20. สมมาตรย์ พุทธิพิมพ์ . ทศนคติของผู้นำและประชาชนชาวชุมชนเมืองต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมเสริมสมาชิกสภาจังหวัด เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2537 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการสอบถามพบว่า ในด้านพฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น แม้ประชากรจะรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างดี แต่ก็ให้ความสนใจไปใช้สิทธิน้อย โดยอ้างเหตุผลด้านธุระส่วนตัวว่าไม่อยู่ ไม่ว่าง หรือไม่สบาย เป็นต้น ส่วนด้านพฤติกรรมการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นประชาชนให้ทัศนะเหตุผลว่าที่เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งก็เพราะ เห็นเขาเป็นคนดี มีน้ำใจ ได้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และเป็นคนที่รู้จักใกล้ชิดสนิทสนมส่วนตัว เคยให้ความช่วยเหลือส่วนตัวกันมาก่อน

21. พงษ์สยาม มีชั้นทอง . ร้อยตำรวจเอก : นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร กับการกระจายอำนาจการปกครอง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ผลการวิจัยพบว่า นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาในหลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ ชุดที่ 17 มีแนวคิดในเชิงสนับสนุนในหลักการและกระบวนการของระบอบประชาธิปไตย ไม่ปรากฏแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด มีความเห็นในเชิงลบต่อความมั่นคงปลอดภัยที่ต้องอยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาโดยผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง และไม่สามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้โดยที่ภูมิภาคหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นแตกต่างกันแต่อย่างใด

22. พัฒนา พุดตาน . การกระจายอำนาจ : แนวโน้มและความเป็นไปได้ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า การพิจารณาสภาพการกระจายอำนาจกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ นั้น ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการเมืองเป็นประการแรกโดยพิจารณาความตื่นตัวของประชาชนในการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งประการต่อมา จำนวนประชากรควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า 700,000 คน โดยมีจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ต่ำกว่า 300,000 คน ทั้งนี้เพื่อ ขจัดปัญหาการใช้อำนาจเงินในการซื้อเสียงเข้ามาในการเป็นผู้ว่าฯ อันเป็นผลเสียต่อการบริหารได้ ขนาดพื้นที่ในความรับผิดชอบของจังหวัดไม่ควรกว้างขวางมากนัก ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัด นอกจากนั้นแล้ว จังหวัดที่เหมาะสม ควรมีความเป็นเมืองสูง ซึ่งได้แก่ ความหนาแน่นของประชากรมาก เพื่อให้บริการที่จังหวัดดำเนินการสามารถมีผลที่สอดคล้องกับการใช้จ่ายงบประมาณของจังหวัด ประการสุดท้ายความสำคัญด้านรายได้ จังหวัดควรมีรายได้ที่เหมาะสม เพื่อสามารถมีงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัดนั้น ๆ ได้ สำหรับกรณีการสนับสนุนของพรรคการเมืองเพื่อผลักดันกฎหมายการเลือกตั้งผู้ว่าฯ พบว่าพรรคการเมืองต่าง ๆ ในประเทศไทย มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันต่อการกระจายอำนาจกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กล่าวคือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม พรรคเอกภาพ พรรคเสรีธรรม มีนโยบายที่ค่อนข้างชัดเจนต่อการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ขณะที่พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนต่อการเลือกตั้งผู้ว่าฯ เพียงแต่กำหนดไว้ว่านโยบายการกระจายอำนาจการปกครองซึ่งการมีนโยบายที่ขัดแย้งกันย่อมทำให้การผลักดันกฎหมายที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ย่อมไม่สามารถผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาออกมาเป็นกฎหมายเพื่อบังคับใช้ได้ ดังเห็นได้จากการเกิดวิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 198-199 ที่เป็นบทบัญญัติที่สำคัญต่อกฎหมายอื่นในเรื่องการกระจายอำนาจการปกครองเพราะ ทั้งนี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการเลือกผู้บริหาร และสภาท้องถิ่นโดยตรง และไม่ให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารหรือสภาท้องถิ่นเข้ามาทำการบริหารท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ และสุดท้ายการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ของประเทศไทยจะเกิดขึ้นได้อย่างลำบากหากไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการ โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้เพราะกระทรวงมหาดไทยยังมีลักษณะของศักดินาที่หวงแหนอำนาจในการควบคุมดูแลการบริหาร โดยผ่านบรรดาข้าราชการกระทรวงมหาดไทยที่บริหารงาน กำกับ ดูแล การปฏิบัติราชการด้านต่าง ๆ อยู่ในอำเภอ จังหวัดต่าง ๆ นั่นเอง อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของบรรดาประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าฯ พบว่ามีแนวโน้มสนับสนุนการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าสามารถทำให้ การบริหารการปกครองการบริการแก่ประชาชนในจังหวัดเกิดประสิทธิภาพขึ้นได้ อันเป็นผลดีต่อประชาชน

สรุป การกระจายอำนาจกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จะเกิดเป็นรูปธรรมได้ยากยิ่งในระยเวลานี้ ทั้งนี้จากการขาดความสนับสนุนจากพรรคการเมืองกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่สำคัญที่ควบคุมอำนาจอยู่ในขณะนี้ กระนั้นก็ตามกระแสโลกาวิวัฒน์ทางเศรษฐกิจโลกเป็นเงื่อนไขสำคัญ โดยเฉพาะองค์การการค้าโลกที่เกิดขึ้นตามการเจรจาขององค์การการค้าโลก ซึ่งเป็นตัวเร่งที่สำคัญอันส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจการปกครองกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากระบบเศรษฐกิจที่พัฒนามีความต้องการระบบการเมืองที่เพิ่มประสิทธิภาพให้กับท้องถิ่นในการบริหารเพื่อเอื้อต่อประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่น

23. แมนรัตน์ รัตนสุคนธ์ . ความขัดแย้งทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย ศึกษาเฉพาะกรณีการร่างพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

ผลการศึกษาวิจัยพบว่ามีความขัดแย้งในการพิจารณาการร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายข้าราชการประจำและฝ่ายนักวิชาการ เนื่องจากแต่ละฝ่ายต่างก็มีความคิดเป็นของตนเอง ยึดมั่นในเหตุผลของตนเอง และยึดมั่นในหลักวิชาของตน จึงทำให้เกิดความเห็นที่ไม่ตรงกัน (Personality Clash) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่ม (Intergroups) ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้าร่วมประชุม เมื่อเปรียบเทียบความขัดแย้งดังกล่าวเข้ากับทฤษฎีของทฤษฎีความขัดแย้งแล้ว ความขัดแย้งนี้จะอยู่ในช่วงของต่างฝ่ายต่างเริ่มประจักษ์สัมพันธภาพของความขัดแย้งโดยรวมข้อมูลที่สนับสนุนความคิดเห็นฝ่ายของตนให้ได้มากที่สุด (Injustice Collecting) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายนักวิชาการและฝ่ายข้าราชการประจำที่ได้อ้างถึงนี้เป็นเพียงความขัดแย้งด้านความคิดที่ต่างฝ่ายต่างมีความเห็นไม่ตรงกัน และมีความเชื่อมั่นในปัญหาที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามความขัดแย้งดังกล่าวไม่ได้เป็นความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายต้องการให้รูปแบบของสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้กับประชาชน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้อย่างแท้จริง การกำหนดนโยบายดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนของการระบุปัญหา (Identifying Problems) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีการแสดงออกถึงความต้องการของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ที่จะกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น ส่วนร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นนั้น จัดอยู่ในขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย (Formulationg Policy Proposals) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีการจัดระเบียบข้อเสนอทางเลือกและพัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะมีการประกาศใช้นโยบาย หรือก่อนที่จะร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว จะมีผลบังคับใช้ต่อไป

เมื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาเปรียบเทียบกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบสภาตำบลของคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นมีความแตกต่างจากรูปแบบสภาตำบลตามคำสั่งคณะปฏิวัติที่ 326/2515 และรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น ไม่ได้มีความแตกต่างจากรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลในอดีตตาม พ .ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ .ศ.2499 จึงเป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าว

24. วิสูตร นิยมพาลี . ทศนคติของชนชั้นล่างและชนชั้นกลางต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษาเฉพาะ 3 อำเภอ ในเขตจังหวัดเพชรบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2538. (ภาคนิพนธ์)

สมมติฐานในการศึกษา

1. ชนชั้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด
2. อุดมการณ์ประชาธิปไตยกับทัศนคติ มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จำแนกตามชนชั้น
3. เงื่อนไขความเป็นไปได้กับทัศนคติ มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จำแนกตามชนชั้น
4. การยึดติดกับระบบและรูปแบบเดิมกับทัศนคติ มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จำแนกตามชนชั้น

ผลการศึกษา

ปรากฏว่ายอมรับสมมติฐาน ในข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ส่วนในข้อที่ 4 ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ชนชั้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด อุดมการณ์ประชาธิปไตยกับทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจำแนกตามชนชั้น เงื่อนไขความเป็นไปได้กับทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่า

ราชการจังหวัดจำแนกตามชนชั้น คือยอมรับ ปฏิเสธในเรื่องของการยึดติดกับระบบและรูปแบบเดิมกับทัศนคติ มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านพรรคการเมืองควรกระทำตามนโยบายของพรรคที่ได้ให้ไว้กับประชาชนในเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น
2. ในด้านกระทรวงมหาดไทย ควรสนับสนุน ซึ่งจะได้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับพรรคการเมืองเพื่อพัฒนาและกระจายอำนาจและความเจริญสู่ท้องถิ่น
3. ในด้านการศึกษาและการประชาสัมพันธ์ ควรจัดให้มีการศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้ทราบโดยทั่วถึงกัน

25. เจนศิริ จันทรศิริ . ทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดอยสะเก็ดต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้งพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ทราบรูปแบบการปกครองจังหวัดเชียงใหม่แต่รู้ว่ามีสถานภาพเป็นนิติบุคคล การประทับใจผลงานของผู้ว่า เชียงใหม่ที่ผ่านมามีความแตกต่างกันไปตามช่วงเวลาของผู้ว่าเชียงใหม่ท่านนั้นมาอยู่เชียงใหม่ พร้อมมากับการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านขณะนั้นด้วย นอกจากนี้ยังเห็นว่าการปกครองเมืองเชียงใหม่ไม่มีความเหมาะสมเพราะผู้ว่าไม่เอื้ออิสระและอำนาจอย่างเต็มที่ จึงขัดต่อหลักการกระจายอำนาจ ส่วนปัญหาสำคัญที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องการให้ผู้ว่าเชียงใหม่เร่งแก้ไขเร่งด่วนที่สุดได้แก่ การจราจรติดขัด ซึ่งเกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวันมากที่สุด

ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อการเลือกตั้งผู้ว่าเชียงใหม่ นั้น พบว่า ส่วนใหญ่ได้ทราบข่าวการเสนอให้มีการเลือกตั้งผู้ว่า โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ ๆ เช่นเชียงใหม่ ที่เห็นว่ามีความพร้อม และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้ผู้ว่า ที่มาจากประชาชนโดยตรง ขณะเดียวกันถ้าให้พิจารณาความพร้อมของจังหวัดเชียงใหม่ในการเลือกตั้งผู้ว่าแล้ว ควรจะพิจารณาด้านเศรษฐกิจ และความเจริญเป็นอันดับแรก และเชื่อมั่นว่าผู้มีอิทธิพลหรือผู้ซื้อเสียงจะไม่สามารถกำหนดและมีบทบาทการเลือกตั้งได้ หากว่ามีการรณรงค์อย่างทั่วถึง โดยพรรคการเมืองต้องพิจารณาผู้สมัครที่มีความรู้และความ

สามารถให้ประชาชนตัดสินใจ เพราะเห็นว่าผู้สมัครต้องสังกัดพรรคการเมืองด้วย ที่สำคัญต้องเป็นคนเชียงใหม่และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ควรจะกำหนดวาระดำรงตำแหน่งเป็นคราวละ 4 ปี ส่วนอุปสรรคสำคัญที่สุดในการเลือกตั้งผู้ว่า เชียงใหม่คือ พรรครัฐบาลมีความเห็นขัดแย้งกันรองลงไปคือ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยคัดค้าน

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่า เชียงใหม่พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เห็นด้วยทุกประเด็นของคำถาม โดยเมื่อนำมาวิเคราะห์ภาพรวมของความเห็นทุกประเด็นแล้วก็พบว่า เห็นด้วยมากที่สุดอีกเช่นกัน

ด้านความคิดเห็นต่อการเปรียบเทียบผู้ว่า เชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้งและเลือกตั้งรูปแบบใดจะดีกว่ากัน พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ว่าเชียงใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งจะดีกว่า การแต่งตั้ง เพราะจะทำงานตอบสนองประชาชนได้ดีกว่า ซึ่งรวมทั้งประเด็นคำถามอื่น ๆ ส่วนการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยใช้ลักษณะทั่วไปทางประชากรเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อการหาความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่าสมมติฐานทุกข้อได้รับการปฏิเสธเพราะไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ

ท้ายที่สุดกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ให้ความเห็นต่อผู้ว่าเชียงใหม่ในทหวรรษหน้าว่าควรมีบทบาทเป็นทั้งนักพัฒนานักเศรษฐศาสตร์ นักบริหารงานบุคคล นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม นักประชาสัมพันธ์ ที่สำคัญจะต้องไม่เป็นผู้มีอิทธิพลในจังหวัดเชียงใหม่

26. นงนภัส รัฐไพ . ทศนคติของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิหลังของประชากรศึกษา เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.8 เป็นเพศชาย ร้อยละ 21.1 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี คือ ร้อยละ 58.8 และครึ่งหนึ่งเกิดในเชียงใหม่ คือร้อยละ 52.4 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลคือ 67.2 และอยู่ในเชียงใหม่มานาน 1-10 ปี และนาน 41 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากพอ ๆ กัน คือ ร้อยละ 25 ในด้านการศึกษาร้อยละ 88.4 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโทมีร้อยละ 9.2 ผู้ตอบส่วนใหญ่มีอายุราชการ 11-20 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 53.2

2. จากตัวชี้วัดนี้ใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจและความสนใจและความสนใจในด้านการเมืองการปกครอง พบว่ามีผู้สามารถตอบคำถามในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวได้ถึงร้อยละ 55.80 ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ นอกนั้นตอบถูกบ้างและไม่ถูกบ้าง รวมแล้วมีร้อยละ 44.20 เท่ากับทำให้ทราบว่า ประชากรที่ใช้สุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสนใจในด้านการเมืองการปกครองดีเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามเป็นตัวเลขที่ไม่สูงมากนัก เนื่องจากมีกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่งประกาศใช้หลายฉบับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลและสุขาภิบาล เป็นต้น

3. ทศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ได้ผลในภาพรวมว่าจังหวัดเชียงใหม่ขณะนี้ยังไม่พร้อมที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีน้ำหนักและเหตุผลคือ อาจมีข้อขัดแย้งไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ มีการแทรกแซงการทำงานของข้าราชการประจำ มีการซื้อเสียงมากกว่าการเลือกตั้ง ส.ส. เพราะเขตเลือกตั้งกว้างขวางกว่า โดยเฉพาะผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า อาจมีการเล่นพรรคเล่นพวกมาก กว่าผู้ว่าแต่งตั้ง ซึ่งข้อมูลที่ไม่เห็นด้วยกับการให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ จะสอดคล้องกับข้อมูลจากคำถามที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้คือ ไม่เห็นด้วยเรื่องเลือกตั้งผู้ว่าเชียงใหม่มี 68 ราย เห็นด้วยมี 43 ราย มี 67 รายบอกว่ามีทั้งข้อดีและเสีย

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงความเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่จะยกเลิกระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพื่อเปลี่ยนระบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นกลับได้ความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันมาก คือร้อยละ 36 เห็นด้วย ร้อยละ 37.6 ไม่เห็นด้วยที่จะยกเลิกระบบภูมิภาค

ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อสังเกตว่า ปัญหาการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ของประเทศ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของบ้านเมือง สิ่งที่น่าคิดก็คือว่าระบบภูมิภาคมีข้อเสียหลายถึงกับต้องเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และเมื่อเปลี่ยนเป็นระบบท้องถิ่นแล้ว ผู้ว่าฯ เลือกตั้งจะแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ดีกว่าระบบเก่าหรือไม่ ไม่มีผู้ใดสามารถให้คำตอบได้เพราะเป็นแนวความคิดใหม่ที่ยังไม่ได้นำมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนซึ่งถือว่าเป็นผู้ตัดสินใจควรจะต้องศึกษาและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองการปกครองอย่างถ่องแท้เพราะก่อนที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดอย่างน้อยก็ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นบ้างไม่มากนักน้อย มิเช่นนั้นข้อมูลที่ได้ก็ไร้ค่าและอาจทำความเสียหายได้

27. รัตนา จงสุทธานมณี . บทบาทของผู้นำสตรีในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความสามารถของสตรีในหลาย ๆ เรื่องมีความเท่าเทียมกับบุรุษโดยเฉพาะความรู้ความสามารถในด้านการบริหารอันได้แก่ เรื่องมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การประสานงาน ความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชน การดูแลสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนในเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สตรีมีความด้อยกว่าบุรุษ คือ ด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการจัดการงบประมาณ และด้านการอุทิศตนให้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้กับราชการ

ในเรื่องความรู้ความสามารถทางการเมืองการปกครองนั้น กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นถึง จุดด้อยของสตรีไว้หลายประการ เช่นในด้านการเป็นผู้นำนั้นสตรียังขาดความเด็ดขาด เพราะสตรีขาดความก้าวร้าว และความเด็ดขาดในการใช้อำนาจครอบงำคนอื่น ด้านกายภาพนั้นสตรีจะด้อยกว่าเพราะเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าบุรุษ ปัจจุบันด้านความเชื่อของสังคม เช่นความเชื่อในทางศาสนา หรือความเชื่อในเรื่องที่ว่าสตรีจะต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน จะต้องเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน ซึ่งก็เป็นการจำกัดโอกาสที่สตรีจะได้แสดงความรู้ความสามารถ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะได้มีการทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความเชื่อที่มีต่อ โอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถของสตรีในสังคมในโอกาสต่อไป

28. อาทิตย์ เกียรติศิริโรจน์ . ปัญหารัฐธรรมนูญกับบทบัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกันตามหลักการกระจายอำนาจหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันตามหลักการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยไม่ได้มีลักษณะที่สัมพันธ์และสอดคล้องกันตามหลักการกระจายอำนาจ สาเหตุจาก 1. บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นยังมีได้เป็นบทบัญญัติที่กำกับการปกครองตนเองของท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ 2. การขาดองค์การบังคับการตามรัฐธรรมนูญที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

29. กนิษฐิ์ สุนทรเทศ . ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาตัวแปรอิสระคือปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ เพศ ที่อยู่ อาศัย การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารได้แก่จำนวนผู้ฟังข่าวสารและความถี่ในการรับข่าวสาร และปัจจัยด้านความเข้าใจเรื่องของการกระจายอำนาจหรือการปกครองท้องถิ่น โดยพิจารณาความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น 3 ด้านได้แก่ การพัฒนาความเจริญของจังหวัด การสนองตอบต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตยและรูปแบบการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ประชากรเห็นด้วยกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ (ยกเว้นอายุ เฉพาะด้านรูปแบบการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านความเข้าใจเรื่องของการกระจายอำนาจเพื่อการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นในเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน โดยที่ประชาชนมีความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และมีความเข้าใจเรื่องของการกระจายอำนาจเพื่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง

30. ชาติชาย สุข์คานนท์ , พ.ต.ท. . ความแตกต่างในแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ผลการศึกษาพบว่า ตลอดเวลาระยะเวลา 2 ปี 7 เดือน ของรัฐบาลภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย ประเด็นปัญหาในเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดได้กลายเป็นประเด็นปัญหาสำคัญทางการเมืองที่มีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างกว้างขวางและจริงจัง โดยความแตกต่างในแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจาก การเลือกตั้ง ระหว่างกลุ่มข้าราชการประจำฝ่ายปกครองกับพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลผสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคพลังธรรม มีสาเหตุหลักมาจากการที่ข้าราชการประจำฝ่ายปกครองเกรงกลัวจะสูญเสียอำนาจในขณะที่พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลผสม

ก็ต้องการที่จะใช้การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นวิธีการในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น ทางออกของเรื่องนี้ได้แก่ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจาก การแต่งตั้งเดิมก็คงเอาไว้ และให้รับผิดชอบงานประจำติดต่อกับรัฐบาลกลางไม่เกี่ยวกับการบริหารงานในท้องถิ่น เช่นนี้ จะเป็นทางออกที่ดีที่สุดของทุกฝ่ายได้

31. เอกกนิษฐ ประสานสุข . ทศนคติของข้าราชการตำรวจต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. (การค้นคว้าอิสระ)

จากการศึกษาวิจัย

1. อายุ ชั้นยศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการตำรวจที่แตกต่างกันมีทัศนคติและความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุราชการของข้าราชการตำรวจที่แตกต่างกันมีทัศนคติและความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะแตกต่างกัน
2. ข้าราชการตำรวจมีแนวโน้มเห็นด้วยต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่มีเงื่อนไขว่าต้องรอให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ การให้ความรู้แก่ประชาชนและวิธีการเลือกตั้งเสียก่อนถึงจะมีการดำเนินการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด
3. ข้าราชการตำรวจมีทัศนคติในแง่ ความเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน คือ เห็นด้วยกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งจะมีบทบาทต่อความริเริ่มในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของจังหวัด และความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งจะมีบทบาทความรู้ความสามารถในการบริหารงานและการประสานงานกับหน่วยราชการต่างๆ และการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ
4. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครอง ข้าราชการตำรวจมีทัศนคติเห็นด้วยต่อรูปแบบการปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบ เพราะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง
5. ข้าราชการตำรวจมีความคิดเห็นว่า หากมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแทนการแต่งตั้ง จะส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ การเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบประจำปี และโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ส่วนการบรรจุแต่งตั้งไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด
6. ข้าราชการตำรวจเห็นว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแทนการแต่งตั้งเป็นไปได้ในอนาคต เพราะ การขยายตัวของเมืองทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นจำเป็นต้องให้บุคคลในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด

32. ธวัชชัย ไชยเทพ . ความคิดเห็นของนักธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตต่อการกระจายอำนาจทางการเมือง . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

จากการวิจัยพบว่า นักธุรกิจมีความคิดเห็นไม่พึงพอใจในการกระจายอำนาจในปัจจุบันเพราะมีข้อจำกัดขอบเขต และควบคุมจากส่วนกลางอยู่มากทั้งด้านการกำกับดูแลโดยกฎหมาย และการส่งตัวแทนจากส่วนกลางกำกับดูแล ทำให้ การดำเนินงานของท้องถิ่นมีอุปสรรคไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักธุรกิจที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ต่าง ๆ การเมืองที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเรื่องการกระจายอำนาจแตกต่างกัน

33. ยรรยง สุวรรณาวุธ . บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีบทบาทที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมากที่สุดคือ ด้านการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ในทางตรงกันข้าม ปรากฏว่าด้านบทบาทต่อพรรคการเมือง / กลุ่มการเมืองเป็นด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทน้อยที่สุด ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังที่แตกต่างกันในประเด็นต่าง ๆ คือ บทบาทในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น บทบาทในการเลือกตั้งระดับประเทศ บทบาทต่อพรรคการเมือง / กลุ่มการเมือง บทบาทในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 บทบาทต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและบทบาทโดยรวมทุกด้านดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่าทั้งบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นคุณลักษณะทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น กับตัวแปรต่างกัน ได้แก่ บทบาททางการเมืองพบว่า กลุ่มผู้นำที่เป็นข้าราชการ มีบทบาททางการเมือง ทั้งบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง แตกต่างกับกลุ่มที่มีอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

34. มนต์รี กนกวารี . นโยบายในการกระจายอำนาจของรัฐ กับสถานะการปกครองของตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ตำบล ทำให้สถานะการปกครองตำบลเปลี่ยนแปลงระหว่างสถานะหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค และหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมีสองสถานะซ้อนกัน สถานะการปกครองตำบลจึงขาดพัฒนาการอันนำไปสู่ ปัญหาในการปกครองของตำบลและองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ของประเทศ

35. วัชรินทร์ สอนพุด . ศักดิ์ศรีของข้าราชการครูที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเขวาสันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการครูชาย และข้าราชการครูหญิงมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูที่มีอายุตัวต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน
3. ข้าราชการครูที่มีอายุราชการต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน
4. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน
5. ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแตกต่างกัน
6. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่แตกต่างกัน
7. ข้าราชการครูที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่แตกต่างจากข้าราชการครูที่ไม่เป็นสมาชิกทางสังคม
8. ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และบทบาทหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดของข้าราชการครูมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

36. โสภา พิณิจ . บทบาทของเงินอุดหนุนในการส่งเสริมนโยบายกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครปฐมงบประมาณปี 2538 . เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาการจัดสรรเงินอุดหนุน และความสามารถในการใช้จ่ายเงินของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ การศึกษาวิวัฒนาการของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ใช้ข้อมูลเอกสาร และ

การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเงินอุดหนุนของบุคลากรของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว พบว่า การจัดสรรเงินอุดหนุนในส่วนที่ผ่านกรมการปกครองมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ซึ่งไม่ได้กำหนดรายการเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้เพื่อให้อิสระกับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการตัดสินใจเลือกดำเนินการในกิจกรรมใด ๆ ได้ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เงินอุดหนุนส่วนนี้จึงมีบทบาทส่งเสริมนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล แต่สัดส่วนของรายจ่ายทั้งสิ้นในปีงบประมาณ 2538 พบว่า มีวงเงินต่ำกว่ารายได้ที่ยังไม่รวมถึงเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้ ในส่วนของเงินรายจ่ายรายจ่ายประจำมีค่าสูงกว่ารายจ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวมีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กล่าวคือ ปี 2538 เป็นปีแรกที่มีการจัดตั้งและยกฐานะของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลบุคลากรของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลขาดประสบการณ์ ยังขาดผู้มีความรู้ทางด้านการจัดทำงบประมาณ และผู้ไม่เข้าใจระเบียบกฎหมายงบประมาณต่าง ๆ นอกจากนี้บุคลากรขององค์กรทั้งสองส่วนใหญ่ ใช้บุคลากรที่มีลักษณะเป็นเครือญาติซึ่งขาดประสบการณ์ และตำแหน่งอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลที่จะมาปฏิบัติงานในท้องถิ่นยังไม่มีกรอบตำแหน่งที่ชัดเจน ท้ายสุดในปีงบประมาณ 2538 ยังเผชิญข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ซึ่งเหลือเพียง 4-7 เดือนเท่านั้น

ผลการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ เงินอุดหนุนในโครงการพัฒนาตำบล ได้ถูกกำหนดการใช้จ่ายจากส่วนกลางไว้เพียง 4 ด้าน เท่านั้น คือ ด้าน น้ำกิน น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตร พัฒนาอาชีพ และส่งสาธารณะประโยชน์ จึงทำให้สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีอิสระในการตัดสินใจนำเงินอุดหนุนไปดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เงินอุดหนุนประเภทดังกล่าวมีข้อดีในแง่สนับสนุนการพัฒนาสาธารณูปโภคให้ท้องถิ่นเท่านั้น แต่ไม่มีบทบาทที่สำคัญต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

37. ไกรสร กองฉลาด . ความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคในจังหวัดขอนแก่น

1.1 ลักษณะทั่วไป ข้าราชการกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 62.0 เป็นเพศหญิงร้อยละ 38.0 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21-30 ปีมากที่สุด ร้อยละ 39.4 ระดับตำแหน่ง ระดับ 1-3 (หรือเทียบเท่า) มากที่สุด ร้อยละ 46.3 และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีร้อยละ 60.9 โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปเพียงร้อยละ 39.1

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน ข้าราชการกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารราชการบริหารราชการแผ่นดินในระดับปานกลาง

1.3 การรับรู้ข่าวสาร ข้าราชการกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในระดับน้อย

2. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจต่อแนวทางการกระจายอำนาจโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีระดับความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในระดับบวกหรือเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และมีความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพของการบริหารส่วนภูมิภาคและด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในระดับปานกลางหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพของราชการบริหารส่วนภูมิภาค และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

3. ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันในระดับความคิดเห็นข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด คือปัจจัยทางด้านเพศ โดยกลุ่มข้าราชการเพศชายจะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดรวมทุกด้านและแต่ละด้านสูงกว่ากลุ่มข้าราชการเพศหญิง

38. วรพงศ์ ตระการศิรินท์ . ความพร้อมของจังหวัดในการรับการกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่ . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการศึกษา

1. เมื่อพิจารณาศักยภาพของตัวจังหวัด พบว่า เชียงใหม่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองที่จะรับการกระจายอำนาจ ส่วนสภาพทางสังคม จะพบว่า เชียงใหม่ยังไม่มีความพร้อม

2. เมื่อพิจารณาศักยภาพของประชาชนในจังหวัด จะพบว่า เมื่อวิเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 222 คน ส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการกระจายอำนาจในระดับกลาง รองลงไปคือ มีความรู้ความเข้าใจในการกระจายอำนาจในระดับต่ำ ในขณะที่ทัศนคติของประชาชนในการกระจายอำนาจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติที่จะให้มีการกระจายอำนาจให้จังหวัดเชียงใหม่ มีอิสระในการบริหารงานในฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัด

3. ควรศึกษาในเชิงลึกและให้ความสำคัญกับบริษัท ของการกระจายอำนาจในระดับอื่น ๆ เช่น การปฏิรูปการเมืองในระดับชาติ การกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เพื่อให้การกระจายอำนาจให้จังหวัดเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

39. พรสวรรค์ วรธนะจิตติกุล . ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปกครองท้องถิ่น บุคลากรทางการแพทย์มีความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ โดยความเข้าใจในเรื่องนี้ของแต่ละสาขาวิชาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการกระจายอำนาจ บุคลากรทางการแพทย์มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยความเข้าใจในเรื่องนี้ของแต่ละสาขาวิชาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น บุคลากรทางการแพทย์มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในระดับต่ำ และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของบุคลากรทางการแพทย์แต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ช่วยพยาบาลมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากกว่า แพทย์และพยาบาล

4. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น บุคลากรทางการแพทย์มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของแต่ละสาขาวิชาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

5. ปัจจัยซึ่งมีผลกระทบต่อการเข้าใจการปกครองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น มีปัจจัย 3 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในเรื่องนี้ได้แก่ อายุราชการ ภูมิสำเนา และอายุ

5.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ มีปัจจัย 2 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในเรื่องนี้ได้แก่ ระดับการศึกษา และอายุ

5.3 การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีปัจจัย 3 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุราชการ และอายุ

5.4 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น มีเพศเพียงอย่างเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

40. นกตล สุนทรวิฑู, ร.ต.อ. . พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการศึกษาพบว่า พรรคการเมืองไทยและการเมืองท้องถิ่น ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งและแนบแน่น โดยผ่านตัวนักการเมืองผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองเป็นหลัก การเมืองท้องถิ่นถือเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเมืองที่สำคัญสำหรับพรรคการเมืองที่จะต้องแสวงหาและครอบครอง เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง อันนำมาซึ่งอิทธิพลและผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่นนั้น มีลักษณะการครอบงำท้องถิ่นโดยพรรคการเมือง โดยอาศัยระบบราชการ กลไกการปกครองท้องถิ่น และการจัดตั้งตัวแทนของพรรคเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์กับประชาชนภายในท้องถิ่น ในลักษณะที่สามารถชักจูงหรือชักนำประชาชนได้ ทั้งนี้โดยอาศัยกลไกในระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทย ควบคู่ไปกับความไม่รู้ไม่เข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองของประชาชนภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จึงทำให้พรรคการเมืองสามารถใช้ การเมืองท้องถิ่นเป็นฐานอำนาจที่สำคัญยิ่ง ในการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองและแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจทางการเมืองได้อย่างไม่จำกัด การจัดสรรผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับท้องถิ่นนั้นเป็นการทำเพื่อรักษาและสร้างฐานอำนาจของพรรคการเมืองอย่างหนึ่ง

41. ราเชนทร์ คูวงษ์วัฒนาเสรี . นโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองของพรรคการเมืองกับเสถียรภาพของรัฐบาลผสม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการกระจายอำนาจการปกครองนั้น เกิดขึ้นในขั้นตอนการร่างนโยบาย เนื่องจากการกระจายอำนาจการปกครองนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี และมีหลายระดับ จึงทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลประกอบกับพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลใช้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองในการสร้างความนิยมให้กับพรรคของตน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งได้มากที่สุด

ด้วยความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าว ประกอบกับความแตกต่างทางนโยบายของพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาล ความแตกแยกระหว่างพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมืองที่เข้าร่วมรัฐบาล จึงทำให้รัฐบาลชวน หลีกภัย ไม่มีเสถียรภาพ

42. วีระชาติ ดาริชาติ . บทบาทของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ศึกษากรณีจังหวัด กาญจนบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของปลัดอำเภอมีความสัมพันธ์กับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ กับทัศนคติทางการเมือง โดยบทบาทของปลัดอำเภอในฐานะตัวแทนของรัฐนั้นจะมีบทบาทในฐานะข้าราชการ ต้องปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบ บทบาทของปลัดอำเภอที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ จะขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ทั้งนี้ บทบาทของปลัดอำเภอในปัจจุบันจะเป็นผู้ประสานงานระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันปลัดอำเภอก็ยังมีบทบาทในฐานะผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย และจากการศึกษาทัศนคติทางการเมืองของปลัดอำเภอ พบว่ามีทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับประชาธิปไตยปานกลางค่อนข้างต่ำ จึงอาจจะทำให้บทบาทของปลัดอำเภอไม่สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจได้

43. เดชวิญญู ภูเจริญ . ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตชั้นปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า นิสิตชั้นปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตชั้นปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ ได้แก่ ภูมิถิ่น และ การเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนปัจจัยด้าน เพศ อายุ ฐานะทางครอบครัวชั้นปีที่ศึกษา และความสนใจข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

44. นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว . การพัฒนาหน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย . สถาบันพระปกเกล้า, 2539. (เอกสารวิจัย)

บทคัดย่อ

การปกครองตนเองนับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นรูปแบบที่แสดงออกถึงซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการกำหนดแนวทางการดำเนินวิถีชีวิตของตนเอง

การจัดการปกครองตนเองในรูปของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีการกิจที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน 2) การอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน และ 3) การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น

ในการจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการเมืองการบริหาร เศรษฐกิจ และสังคม ควบคู่กันไปโดยไม่สามารถละเลยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้ เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถบรรลุถึงภารกิจที่กล่าวข้างต้นได้

สำหรับกรณีประเทศไทยได้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นมานานแล้ว ปัจจุบันนี้มีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นอยู่ 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)

การจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้เป็นการจัดโดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของชุมชน กล่าวคือรูปแบบการปกครองท้องถิ่น สำหรับท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมือง ได้แก่ เทศบาล รูปแบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับท้องถิ่นที่เป็นชุมชนชนบท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทก็จัดรูปแบบสุขาภิบาล และท้องถิ่นที่มีลักษณะความเจริญทางเศรษฐกิจสังคมสูงแตกต่างจากพื้นที่โดยทั่วไปก็จัดเป็น การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในขณะนี้พบว่า มีเกณฑ์หลากหลายแตกต่างกันในแต่ละรูปแบบ และบางเกณฑ์ใช้มานานเกือบ 40 ปี แล้ว นอกจากนี้ยังเป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น เกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลกำหนดไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แต่เกณฑ์การจัดตั้งสุขาภิบาลกลับมิได้กำหนดไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 แต่มีกำหนดเป็นระเบียบกระทรวงมหาดไทยแทน ขณะที่เกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเป็นต้น

นับแต่มีกฎหมายเทศบาล กฎหมายสุขาภิบาล กฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึงขณะนี้ (ปี 2539) มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งและยกฐานะอย่างต่อเนื่องกันมา ในขณะนี้มีเทศบาลจำนวน 146 แห่ง เป็นเทศบาลนคร 9 แห่ง เทศบาลเมือง 89 แห่ง เทศบาลตำบล 48 แห่ง) สุขาภิบาลจำนวน 984 แห่ง และองค์การบริหารสภาตำบล 2,760 แห่ง

ทั้งนี้เมื่อมองการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศไทยในอนาคต ควบคู่กันไปแล้ว ย่อมคาดการณ์ได้ว่า ความเป็นเมือง (URBANIZATION) จะขยายตัวออกไปจากที่เป็นอยู่ในขณะนี้มาก ท้องถิ่นที่เป็นเขตเมือง ก็

จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นกัน สภาพการเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วย

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องของหน่วยการปกครองท้องถิ่น พบว่าเป็นการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่มีการศึกษาเรื่องเกณฑ์ในการจัดตั้งอย่างจริงจัง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า เกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ใช้อยู่ขณะนี้มีความเหมาะสมหรือควรมีการปรับปรุงหรือไม่อย่างไร เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งและยกฐานะขึ้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานในการเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

45. อยุทธิ์ จามิกรณ์ . *แนวทางในการก่อตั้ง ถิ่นหุ้น และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย . นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540. (วิทยานิพนธ์)*

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการก่อตั้ง ถิ่นหุ้น และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมีการก่อตั้งหรือ ถิ่นหุ้นในบริษัทจำกัดเพื่อประกอบกิจการค้าขายต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย และบริษัทจำกัดที่ก่อตั้งขึ้นนั้นมีการดำเนินงานที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่นิยมที่จะก่อตั้งหรือถิ่นหุ้นในบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้เคยก่อตั้งขึ้นนั้นไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการเท่าที่ควร เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปัญหาทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายเพื่อให้เอื้ออำนวยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการก่อตั้งหรือถิ่นหุ้นในบริษัทจำกัดมากยิ่งขึ้น และบัญญัติกฎหมายใหม่ขึ้นเพื่อกำหนดถึงมาตรการในการควบคุมกำกับกับการบริหารและดำเนินงานของบริษัทจำกัดจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการก่อตั้งบริษัทจำกัด ทั้งนี้เพื่อให้การก่อตั้ง ถิ่นหุ้น และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

46. พิชิต พิทักษ์ . *“ท้องถิ่น” ในการรับรู้ของชนชั้นนำไทยช่วงสมัยปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2435 . วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาควิชาประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.*

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาการรับรู้ของชนชั้นนำไทยที่มีต่อ “ท้องถิ่น” ต่าง ๆ เช่น “หัวเมืองลาวภาคอีสาน” “ล้านนา” และหัวเมืองมลายู” ในช่วงสมัยปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2435 อันหมายถึงช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2411-2453 เป็นสำคัญ รวมทั้งศึกษาปัจจัยและกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ตลอดจนการดำเนินการปฏิรูปการปกครอง “ท้องถิ่น” ของชนชั้นนำไทยด้วย

การศึกษาพบว่า ในรูปแบบจารีตไทยที่เรียกว่า “รัฐจักรวรรดิ” การรับรู้ของชนชั้นนำไทยยอมรับ “ความเป็นอิสระ” ของ “ท้องถิ่น” ต่าง ๆ เช่น “หัวเมืองลาวภาคอีสาน” “ล้านนา” และ “หัวเมืองมลายู” ที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างศูนย์กลางกับ “ท้องถิ่น” เหล่านี้เป็นแบบหลวม ๆ ได้ แต่ในช่วงสมัยปฏิรูปการปกครองของรัชการที่ 5 พ.ศ. 2411-2453 ชนชั้นนำไทยไม่สามารถยอมรับอำนาจการปกครองของรัฐแบบจารีตได้ โดยเห็นว่า “ความล้าหลัง” “ความเกียจคร้าน” “การไร้การศึกษา” “ความไร้ระเบียบวินัยและกฎหมายอันนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม” “การไร้ประสิทธิภาพ

ในการจัดการกับภาษี” ฯลฯ เป็น “ข้ออ่อนด้อย” และเป็น “ปัญหา” ของ “ท้องถิ่น” เหล่านั้น ความเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ของชนชั้นนำไทยดังกล่าว จึงนำไปสู่การปฏิรูปการปกครอง พ.ศ.2435 ส่งผลให้ “ท้องถิ่น” ที่มี “ความเป็นอิสระ” ของรัฐบาลจารีตเปลี่ยนมาเป็น “ท้องถิ่น” ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะขึ้นต่อศูนย์กลางอำนาจกรุงเทพฯ อย่างเข้มข้นในความหมายของรัฐแบบใหม่

47. อลงกต วรกี . ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจในองค์การและประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล . วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจในองค์การ และประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการกระจายอำนาจในองค์การ อันได้แก่ ขอบเขตในการควบคุมกำกับดูแล การมีส่วนร่วม การมีเอกภาพและอิสระ และการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย และประสิทธิผลขององค์การเทศบาล เพื่อแสวงหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของเทศบาล เนื่องจากการบริหารงานขององค์การปกครองท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาลมีวิวัฒนาการมาอย่างช้านาน และจากการที่ผู้ดำเนินการบริหารงานเทศบาลล้วนเป็นคนในท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านความชำนาญการเกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของราชการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อกับหน่วยงานอื่น งานดังกล่าวจึงถูกกำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของปลัดเทศบาลก่อนเป็นอันดับแรก จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเทศบาลมีการบริหารงานโดยใช้หลักการกระจายอำนาจในองค์การ และไม่อาจยืนยันได้ว่า วิธีการดังกล่าวก่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งเป็นมูลเหตุของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจในองค์การกับประสิทธิผลองค์การ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสามารถสรุปการกระจายอำนาจว่า ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการสำคัญ คือ การมีขอบเขตในการควบคุม กำกับ ดูแล การมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจหน้าที่ และการตัดสินใจการมีเอกภาพและอิสระ และการใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายส่วนประสิทธิผลขององค์การสามารถอธิบายได้ 3 แนวทางคือ ประสิทธิภาพในแง่เป้าหมาย (THE GOAL APPROACH) ประสิทธิภาพในแง่ของระบบทรัพยากร (THE SYSTEM RESOURCE APPROACH) และประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (THE MULTIPLE CRITERIA OF EFFECTIVENESS) องค์การที่มีประสิทธิผลได้ต้องสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงบประมาณ ให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สร้างความพึงพอใจกับประชาชน มีการปรับปรุงแผนการทำงาน โดยทำเทคโนโลยีวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ นอกจากนี้พนักงานจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะก่อให้เกิดความราบรื่นในหน่วยงานพนักงานต้องยอมรับกฎระเบียบบางประการที่กำหนดขึ้น และพัฒนาการให้รับรู้การให้สามารถพึ่งพาตนเองได้แม้ไม่ได้รับการสนับสนุน

การทบทวนวรรณกรรมของการกระจายอำนาจในองค์การและประสิทธิผลขององค์การ พบว่า ประสิทธิภาพขององค์การเกิดจากการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ของบุคลากรในการแปรทรัพยากรต่าง ๆ เป็นสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพโดยบุคลากรจะต้องมีความพร้อม ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและยอมรับกฎระเบียบข้อบังคับขององค์การ ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้บังคับบัญชาไม่ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจนเกินไป ใช้อำนาจในขอบเขตต่าง ๆ อย่างจำกัด

ให้ผู้ได้บังคับบัญชามีอิสระและเสรีภาพตามสมควร ระดับความกระจายอำนาจในองค์การจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงระดับประสิทธิผลขององค์การ เนื่องจากเมื่อมีการกระจายอำนาจผู้ปฏิบัติก็มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ เนื่องจากเมื่อมีการกระจายอำนาจผู้ปฏิบัติก็มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ และมุ่งมั่นทำงานมากขึ้น เพราะประสิทธิผลขององค์การมาจากความเต็มใจของบุคคลมากกว่าการบังคับ

การศึกษามีกรอบการศึกษามุ่งวิเคราะห์องค์การในระดับมหภาค (MACRO ORGANIZATION) คือ เทศบาลต่าง ๆ จำนวน 144 เทศบาล ใน 76 จังหวัด และในการจัดสร้างมาตรวัด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ และการกระจายอำนาจในองค์การ แล้วเลือกเกณฑ์ที่ใช้วัดแนวคิดพิจารณาความเที่ยงตรงจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการปกครองท้องถิ่นในกรมการปกครองทำการตัดสินใจเลือกเกณฑ์ที่จะใช้ใน

มาตรวัด แล้วนำผลการตัดสินเฉพาะเกณฑ์ที่ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นพ้องกันมาใช้ในการสร้างข้อคำถาม และกำหนดรายการที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดสอบความเชื่อมั่น (RELIABILITY) จากกลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่งานปกครองระดับ 6 ขึ้นไปของสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 33 ท่าน จากนั้นได้ส่งแบบสอบถามแก่ผู้ที่มิพบาทหนักที่สุดในการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล ได้แก่ หัวหน้ากอง/ฝ่าย/สำนักปลัดเทศบาล ซึ่งคลุกคลีปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเทศบาล ในขณะเดียวกันก็ต้องร่วมประชุมปรึกษาหารือและรับนโยบายจากผู้บริหารด้วยเช่นกัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการเลือกแบบบังเอิญ (HAPHAZARD OR ACCIDENTAL SAMPLING) ตามความร่วมมือที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษากำหนดให้ศึกษาเทศบาลละ 3-8 คน เพื่อป้องกันการเกิดอคติในระดับบุคคลในการประเมิน อนึ่ง เพื่อป้องกันการเกิดอคติในระดับกลุ่ม ผู้ศึกษากำหนดให้มีการตรวจสอบแบบประเมินที่ได้รับกลับคืน โดยการตรวจสอบความเหมือนและความสอดคล้องของการตอบคำถาม หากบุคคลใดในกลุ่ม 3-8 คน ในแต่ละเทศบาลตอบคำถามเบี่ยงเบนออกจากกลุ่ม ผู้ศึกษาได้ตัดแบบสอบถามของบุคคลนั้นออกไป ผลการศึกษพบว่า เหลือกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล 514 คน จาก 144 เทศบาล

การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประมวลข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจภาคสนาม การใช้ค่าสถิติ CHI-SQUARE เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (MULTIPLE REGRESSION ANALYSIS) เพื่อทดสอบอิทธิพลของตัวแปรย่อยด้านการกระจายอำนาจที่มีต่อตัวแปรด้านประสิทธิภาพขององค์กร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้แทนขององค์กร เทศบาลส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่าเทศบาลของตนมีระดับประสิทธิผลภายในหน่วยงาน ระดับมาก จำนวน 85 เทศบาล (ร้อยละ 59.0) ระดับขอบเขตในการควบคุม กำกับ ดูแล ระดับมาก จำนวน 71 เทศบาล (ร้อยละ 49.3) ระดับการมีส่วนร่วม ระดับมาก จำนวน 80 เทศบาล (ร้อยละ 55.6) ระดับการมีเอกภาพและอิสระระดับมาก จำนวน 87 เทศบาล (ร้อยละ 60.4) ระดับการใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย ระดับมากจำนวน 98 เทศบาล (ร้อยละ 68.0) ระดับการกระจายอำนาจ ระดับมาก 84 เทศบาล (ร้อยละ 58.3) และสาเหตุที่เทศบาลโดยส่วนมากมีการประเมินระดับประสิทธิผล รวมถึงระดับการกระจายอำนาจมาก ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากความต้องการปกป้ององค์การของตนเอง ซึ่งหมายถึงการมองว่าเทศบาลมีระดับประสิทธิผลและการกระจายอำนาจมากเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงอคติในการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ข้อมูลดังกล่าวมีขนาดของข้อมูลที่มีจำนวนน้อย ซึ่งเมื่อนำไปหาค่าความสัมพันธ์ทำให้ค่าในแต่ละกลุ่มมีจำนวนต่ำกว่า 5 ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องไม่ควรมีมากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนกลุ่มทั้งหมด เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับแต่งค่าตัวเลข โดยรวมความถี่น้อยพวกที่อยู่ติดกัน ทั้งนี้โดยได้อาศัยการแบ่งเกณฑ์ตัวเลขใหม่ ซึ่งกำหนดให้ใช้ช่วงเกณฑ์ ช่วงละ 0.25 ซึ่งผลจากการปรับแต่งตัวเลขขององค์กรเทศบาลส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิผลภายในหน่วยงานระดับสูงจำนวน 73 เทศบาล (ร้อยละ 50.7) มีระดับขอบเขตในการควบคุม กำกับ ดูแลระดับมาก จำนวน 73 เทศบาล (ร้อยละ 50.7) มีระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก จำนวน 66 เทศบาล (ร้อยละ 45.8) มีระดับการมีเอกภาพและอิสระระดับมากจำนวน 64 เทศบาล (ร้อยละ 44.4) มีระดับการใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายระดับมาก จำนวน 83 เทศบาล (ร้อยละ 57.6) และมีระดับการกระจายอำนาจระดับมากจำนวน 70 เทศบาล (ร้อยละ 48.6)

นอกจากนี้ ผลการศึกษพบว่า ขอบเขตในการควบคุม กำกับ ดูแล การมีส่วนร่วม การมีเอกภาพและอิสระ การใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นปัจจัยย่อยและการกระจายอำนาจในองค์กรมีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร

การทดสอบของระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยย่อยของการกระจายอำนาจกับประสิทธิผลขององค์กร เทศบาลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (MULTIPLE REGRESSION ANALYSIS) ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยการกระจายอำนาจในองค์กรทุกตัวได้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรในเชิงบวก หลักจากควบคุมตัวแปรโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

(MULTIPLE REGRESSION) แล้วปรากฏผลพบว่า ตัวแปรย่อยด้านการกระจายอำนาจสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลภายในองค์กรได้ร้อยละ 38 โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

สำหรับระดับความแตกต่างของปัจจัยย่อยด้านการกระจายอำนาจแต่ละตัวที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภายในองค์กรเทศบาล พบว่า การใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายจะมีอิทธิพลสูงสุด ($BETA = 0.221$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วม ($BETA = 0.141$) รองลงมา คือ ขอบเขตในการควบคุม กำกับ ดูแล ($BETA = 0.134$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด คือ การมีเอกภาพและอิสระ ($BETA = .0126$)

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตว่า ตัวแปรด้านการกระจายอำนาจนั้นได้ส่งผลกระทบต่อความผันแปรของประสิทธิผลขององค์กรเทศบาลโดยรวมเพียง 38 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น จึงเป็นไปได้ว่า ยังมีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากการกระจายอำนาจที่ได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลขององค์กรเทศบาล ดังนั้น ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการบริหารและการปฏิบัติงานของหน่วยงานเทศบาลจึงควรมีการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านอื่น เช่น ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงบประมาณ ฯลฯ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินองค์กรโดยวิธีการสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรภายในองค์กร จึงอาจจะทำให้ผลการศึกษาที่พบเป็นไปในทิศทางบวกมากกว่าความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้ข้อสรุปที่ค้นพบเชื่อถือได้ไม่ดีเท่าที่ควร

48. ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ . การวิเคราะห์เชิงการเมืองของพัฒนาการและทางเลือกในการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการของนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา พบว่า การดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาปรากฏเป็นรูปธรรมเป็นครั้งแรกเมื่อมีการประกาศจัดตั้งโรงเรียนมูลศึกษาในปี พ.ศ.2435 ในระยะแรก (พ.ศ. 2435-2474) เป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบการให้อำนาจ ต่อมาจึงมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบการมอบอำนาจควบคู่กันไป ต่อมาในระยะที่ 2 (พ.ศ.2475-2499) และระยะที่ 3 (พ.ศ.2500-2516) การกระจายอำนาจทางการศึกษาปรากฏในรูปแบบผสมผสานระหว่างการมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจ ในระยะปัจจุบัน (พ.ศ.2517-2538) นโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษายังคงรูปแบบการมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจอยู่ในขณะที่มีกระแสการเรียกร้องนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบการให้อำนาจ ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจการจัดการและการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ไม่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

2. ปัจจัยทางการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาพบว่า ในระยะแรกของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โครงสร้างส่วนบนโดยเฉพาะระบบราชการมีบทบาทเป็นอย่างมากโดยมีการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาในลักษณะการแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจและการมอบอำนาจระยะต่อมากลุ่มการเมืองมีความเข้มแข็งมากขึ้นและเข้ามามีบทบาทในการพัฒนานโยบายในขั้นการก่อตัวของนโยบาย กับมีข้อสังเกตว่า ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นโครงสร้างทางการเมืองระดับพื้นฐาน กลับไม่มีบทบาทโดยตรงต่อการบวนการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา

3. ทางเลือกของการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นไปในรูปแบบการผสมผสานระหว่างการให้อำนาจกับการแบ่งอำนาจ รวมทั้งเสนอให้มีแนวทางในการพัฒนาความพร้อมของประชาชน ข้าราชการ และนักการเมือง ในด้านความรู้ ความเข้าใจและการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและการกระจายอำนาจ

49. เสรี โกมลเปลิน . การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยใช้การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลลพบุรีประเทศ จังหวัดสระแก้ว เมื่อ พ.ศ. 2538 เป็นกรณีศึกษา โดยมีสมมุติฐานว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ กัน ทั้งทางด้านชีวิตความเป็นอยู่และความผูกพันกับตัวผู้สมัคร จนถือได้ว่าเงินเป็นเหตุผลสำคัญในการลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดคนหนึ่ง และไปเลือกตั้งโดยคำนึงถึงเงินเป็นสำคัญ ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาทางการเมืองไทย การศึกษาเรื่องนี้ได้ใช้ทฤษฎีประชาธิปไตย และแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นกรอบในการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัย ยืนยันสมมุติฐานบางส่วนกล่าวคือ มีการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยใช้ทั้งในทางที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดมีการใช้เงินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้เงินในการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การซื้อเสียง การจัดเลี้ยง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้เงินในทางที่ไม่ถูกต้องนั้นเป็นการใช้จ่ายผ่านญาติและคนใกล้ชิดที่ไว้วางใจเท่านั้น มิได้มีการจัดตั้งหรือใช้จ่ายผ่านหัวคะแนนเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาการเมืองของไทย เนื่องจากเป็นการปลุกฝังค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการเลือกตั้งในระดับอื่น ๆ ต่อไป

50. สุธาทิพย์ ฉั่วสกุล . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ในภาพรวมผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงสมัครรับเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารการเมือง แตกต่างกัน

3. ผลการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงสมัครรับเลือกตั้งและด้านการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแตกต่างกัน

4. ผลการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการมีบทบาทในชุมชนแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทในชุมชน แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกัน

5. ผลการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างค่านิยมความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ค่านิยม ความเชื่อ เกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านการเมือง ความเป็นผู้นำ และฐานะทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง

51. เดช อิงคสิทธิ์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับ ต่ำ สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร มีค่ามากที่สุด รองลงมา คือด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน น้อยที่สุดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น รูปเทศบาล คือ การผ่านสังคมประกิตทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองท้องถิ่น การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนปัจจัยด้านความรู้สึกด้านประสิทธิภาพทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

52. ปิยะวิทย์ พุ่มสถิตย์ . ความพร้อมในการปกครองตนเองของเมืองเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความพร้อมของประชาชน พบว่า คนเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในระดับสูง แต่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่าคนเชียงใหม่มีสมรรถนะทางการเมืองแบบไฟฟ้า
2. ด้านการคลังและการบริหาร พบว่า เทศบาลนครเชียงใหม่มีสถานะทางการคลังเพียงพอในการบริหารงานประจำของเทศบาลเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ในด้านการคลังเพื่องานพัฒนาท้องถิ่น
3. โดยรูปแบบการปกครอง ประชาชนเห็นว่าควรมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงโดยมีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารออกจากฝ่ายนิติบัญญัติและยุบรวมหน่วยการปกครองท้องถิ่นในเขตเมืองเชียงใหม่ เหลือเพียงหน่วยการปกครองเดียว เพื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหานครเช่นเดียวกับกรุงเทพฯ

53. ศุภะเยาว์ นาคเงินทอง . ความคิดเห็นของข้าราชการกรมการปกครองในส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในอนาคต ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการกรมการปกครองในภูมิภาคที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการปกครองท้องถิ่นในอนาคตตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลทำให้ความคิดเห็นของข้าราชการกรมการปกครองในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ประสบการณ์ด้านการปกครองท้องถิ่น และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นของข้าราชการกรมการปกครองในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุราชการ และการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครอง

54. ชูตา บุญระยอง . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทยพุทธ - ในเขตชุมชนเมืองกับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ด้านเศรษฐกิจ คือ รายได้จากอาชีพหลัก ด้านสังคม คือ ยาเสพติด ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีปัญหาเพียงเล็กน้อย เพราะว่าเทศบาลเมืองปัตตานีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และด้านสาธารณูปโภค คือ โทรศัพท์มีปัญหาน้อยจากไม่มีการซ่อมบำรุงและไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ

อำนาจการนำ ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ ไม่มีใครให้ความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นละแวกบ้าน หมู่บ้านในตำบล และผู้นำท้องถิ่นในทุกระดับ และสิ่งที่สำคัญต่อกลุ่มตัวอย่างไม่แสดงความคิดเห็นหรือไม่ตอบเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น เนื่องจากขาดความไว้วางใจและไม่แน่ใจในขณะให้สัมภาษณ์ ฉะนั้นทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่มีความชัดเจนในการพึ่งพาหรือให้ความช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการแบ่งชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีออกเป็นเขต ๆ ตามลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจแล้วมีการเลือกผู้นำชุมชนขึ้นมาเพื่อจัดประชุมหาความต้องการของชุมชนที่เป็นไทยพุทธ แล้วเรียงลำดับตามความสำคัญและความจำเป็นแล้วนำเสนอต่อทางเทศบาล เมื่อมีการจัดตั้งชุมชนเมืองขึ้นเป็นทางการ แล้วควรเชิญผู้นำท้องถิ่นมาพบกับชุมชน เพื่อจะได้ทราบความต้องการของชุมชน หรือมีการประชุมร่วมกันในระยะเวลาที่แน่นอน หรือตามโอกาสที่เหมาะสม อันจะทำให้การวางแผนในการพัฒนาเทศบาลเมืองปัตตานีและการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับความต้องการของผู้นับในท้องถิ่นที่แท้จริง

55. กณิศกร วัฒนาจิต . วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเขตเมืองและเขตชนบทในเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. โดยทั่วไปรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นใน 2 เขต เป็นแบบไพร่ฟ้าผสมผสานกับแบบมีส่วนร่วม ในขณะเดียวกันรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำในเขตชนบทมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบไพร่ฟ้ามากกว่าแบบมีส่วนร่วม และผู้นำในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบมีส่วนร่วมมากกว่าแบบไพร่ฟ้า

2. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล อาทิ อายุ เพศ รูปแบบของการเป็นผู้นำ รายได้ ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีผลกระทบต่อรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 2 แบบ

3. ผู้นำท้องถิ่นในเขตเมือง มีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองของไทย และทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยมากกว่าผู้นำในเขตชนบท

ผู้วิจัยอาจจะสรุปได้ว่าผลการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับรูปแบบทางการเมืองของ GABRIEL A. ALMOND และ SIDNEY VERBA ที่กล่าวว่า ในแต่ละสังคมจะมีรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสานกัน

มีข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยว่า หากต้องการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำในท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ผู้นำมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และมีการกระตุ้นให้สื่อมวลชนเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมาและใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

56. สุภัตตรา หอมดอก . บทบาทของสื่อมวลชนในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.(การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์เห็นว่าการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เสริมสร้างให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองและมีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น สื่อมวลชนเป็นผู้มีบทบาทอย่างสูงต่อการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากการสื่อสารในยุคปัจจุบันซึ่งถือว่าเป็นยุคไร้พรมแดนที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับ

ข่าวสารของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่รับจากวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ดังนั้นสื่อมวลชนทั้งสามสาขาจึงมีบทบาทอย่างสูงในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองท้องถิ่นแก่ประชาชน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

ทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ข้อคิดข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในงานวิจัยซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของสื่อมวลชนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ดังนี้ 1) สื่อมวลชนควรตระหนักในการให้ความรู้ในด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นแก่ประชาชนให้มากขึ้น เพราะสาเหตุสำคัญที่การปกครองท้องถิ่นไม่ก้าวหน้าคือ การขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนนั่นเอง 2) สื่อมวลชนควรเป็นผู้รักษาระยาบรรณจริยธรรม มีความสำนึกรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น 3) สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านการเสนอข่าวเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นควรจะเป็นผู้มีความรู้ ภูมิปัญญา ได้รับการฝึกฝนประสบการณ์ด้านการปกครองท้องถิ่นโดยตรง เพื่อประโยชน์ในการประมวลข่าวนำเสนอออกสู่มวลชน 4) สื่อมวลชนควรเปิดเวทีรับความคิดเห็นของประชาชนและเวทีของสื่อมวลชนด้วยกันเองเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และคอยดูแลตรวจสอบซึ่งกันและกัน 5) สื่อมวลชนควรพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

57. จุฑามาศ ประมูลมาก . การเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นธนบุรี พ .ศ.2458-2543 . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.(วิทยานิพนธ์)

ศึกษาประวัติศาสตร์ของธนบุรีในยุคที่สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านอันได้แก่ การปรับตัวเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง รวมถึงสถานการณ์ของโลกภายนอกที่ผันผวน อันส่งผลกระทบต่อธนบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ให้เกิดการปรับตัวไปตามบริบทของสังคมในช่วงเวลาดังกล่าวโดยศึกษาจากการเคลื่อนไหวของท้องถิ่นธนบุรี 3 เหตุการณ์ด้วยกัน คือ การเคลื่อนไหวเพื่อจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช การเคลื่อนไหวเพื่อแยกธนบุรีออกจากกรุงเทพมหานคร และการเคลื่อนไหวเพื่ออนุรักษ์และรื้อฟื้นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมท้องถิ่นธนบุรี ซึ่งทั้ง 3 เหตุการณ์นี้เปรียบเสมือนตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงทางด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรมธนบุรี

จากการศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวทั้ง 3 เหตุการณ์ที่ยกมาเป็นกรณีศึกษานั้น เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและการเมืองในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ซึ่งทำให้ท้องถิ่นสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ การเมืองและวัฒนธรรม จนกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อเชิดชู “ตัวตน” ของธนบุรีให้ได้รับการยอมรับอีกครั้งอย่างไ้ก็ตาม เมื่อผู้ดำเนินการเคลื่อนไหวได้เปลี่ยนจากบุคคลในท้องถิ่นมาสู่การทำงานของชนกลุ่มอื่น อาทิ หน่วยงานของรัฐ นักการเมือง นักธุรกิจ ฯลฯ ทำให้วัตถุประสงค์ของการเคลื่อนไหวจากเดิมเพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิตของคนในท้องถิ่น กลายมาเป็นเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองและธุรกิจของคนเฉพาะกลุ่ม ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวหลายโครงการเป็นไปอย่างไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสภาพตามความเป็นจริงของพื้นที่ เป็นเหตุให้โครงการหลายโครงการไม่ประสบความสำเร็จในที่สุด

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

59. ถาวร พรหมมีชัย . ปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ซึ่งมีขอบเขตและความรับผิดชอบกว้างขวาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สามารถให้บริการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ

1. ปัญหาเรื่องหน้าที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สัมพันธ์กัน
 2. ปัญหาเรื่องการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
 3. ปัญหาเรื่องพฤติกรรมของฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
- จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. หน้าที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สัมพันธ์กัน เพราะรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่พอกับภาระหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดให้ปฏิบัติจัดทำ
2. การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคและระบบบริหารราชการส่วนกลาง
3. พฤติกรรมของฝ่ายบริหารนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่เอื้ออำนวยให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
ดังนั้น จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงน่าจะแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าวในเรื่องดังต่อไปนี้
1. ปรับปรุงในด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยารให้มีสภาพหรือคณะกรรมการที่ปรึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. ในด้านการจัดองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ น่าจะมีการปรับปรุงโดยการให้หัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบจากสภาจังหวัด ซึ่งหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะปฏิบัติหน้าที่ด้านเดียวและอยู่ในตำแหน่งเป็นวาระ สำหรับสมาชิกสภาจังหวัดก็น่าจะให้มีการหมุนเวียนกันออกจากตำแหน่งครั้งละครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาจังหวัดทั้งหมดเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น (Popular Control)
3. ปรับปรุงในด้านอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการให้หน้าที่ที่ต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเป็นหน้าที่ของรัฐบาลไปพลางก่อนจนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถเลี้ยงตัวเองได้
4. ในด้านรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ น่าจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม ไม่ใช่เก็บในอัตราที่ตายตัวดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ส่วนประเภทภาษีอากรที่จัดเก็บนั้นก็น่าจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละท้องถิ่นต่างกันไป นอกจากนี้ ในเรื่องการกู้เงินก็น่าจะให้เป็นอำนาจของสภาจังหวัดโดยตรง
5. ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการควบคุม นั้น น่าจะให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการสั่งยุบสภาจังหวัด และมีอำนาจชี้ขาดในกรณีที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องมติของสภาจังหวัด

60. ไพรัชต์ สุนทริวงศ์มกล . *บทบาทในทางการเมืองของผู้ว่าท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่* .วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

1. การกระทำหน้าที่นิติบัญญัติ สมาชิกสภาจังหวัดไม่เคยเสนอร่างข้อบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของสภา ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีขึ้นรับหลักการสมาชิกสภาจังหวัดมีส่วนร่วมในการอภิปรายน้อย และการขอแปรญัตติเป็นการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ของเขตเลือกตั้งไปพร้อม ๆ กับการควบคุมฝ่ายบริหาร
2. การควบคุมฝ่ายบริหารในสภาจังหวัด สมาชิกสภาจังหวัดได้มีส่วนร่วมแสดงบทบาทมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด และได้ใช้กระบวนการทางการเมืองทุกรูปแบบเพื่อควบคุมฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้การตั้งกระทู้ถามมากที่สุด รองลงมาได้แก่การเสนอญัตติญัตติที่เสนอมีลักษณะต้องการควบคุมฝ่ายบริหาร แต่การตอบสนองการควบคุมจากฝ่ายบริหาร แต่การตอบสนองการควบคุมจากฝ่ายบริหารมีอยู่ต่ำ และระดับความถี่และความเข้มข้นของกระทู้ถามและญัตติ เปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหาร
3. การตั้งกระทู้ถามและเสนอญัตติของสมาชิกสภาจังหวัด เป็นการเสนอปัญหาท้องถิ่นครอบคลุมกิจการส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ และระบุแหล่งปัญหาในระดับจังหวัดสูงกว่าระดับอำเภอหรือตำบลหรือหมู่บ้าน
4. ภูมิหลังของสมาชิกสภาจังหวัดด้านต่าง ๆ พบว่าในการตั้งกระทู้ถามและเสนอญัตติสมาชิกสภาจังหวัดที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่เชียงใหม่ ภูมิหลังทางด้านการศึกษาในระดับมัธยมและประถมมีส่วนสัมพันธ์กับการตั้งกระทู้และเสนอ

ยุติ ในขณะที่ยังมีผลทางด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น การเคยมีหรือไม่เคยมีประสบการณ์ทางการเมือง มีความสัมพันธ์ไม่เด่นชัด

5. ความผูกพันอยู่กับท้องถิ่น การประกอบอาชีพที่มีรายได้ไม่มากนัก และองค์ประกอบด้านอาชีพของบรรดาสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ มีผลโดยตรงต่อการควบคุมบทบาทของสมาชิกในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยอาศัยช่องทางตามอำนาจหน้าที่

6. ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกสภาจังหวัดกับฝ่ายบริหารและการควบคุมบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง การปกครองและการบริหารในระดับจังหวัด

7. สมาชิกสภาจังหวัดมุ่งเน้นที่จะใช้ระบบคณะกรรมการสภาจังหวัดควบคุมฝ่ายบริหารอยู่ในระดับที่สูง แต่สมาชิกสภาจังหวัดยังไม่ได้เป็นผู้ใช้ระบบคณะกรรมการสภาจังหวัดอย่างกว้างขวาง การริเริ่มเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เกิดจากฝ่ายบริหารมากกว่าสมาชิกสภาจังหวัด

61. อิศเรศ ฐิติมานะกุล . บทบาทของระบบราชการในการพัฒนาสถาบันการเมืองการปกครองท้องถิ่น และทัศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดต่อการพัฒนาบทบาทของระบบราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัด จังหวัดตรังและสมุทรสงคราม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระบบราชการได้เข้าไปมีบทบาทแทรกแซงในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยทางบทบัญญัติของกฎหมายระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ และการเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างสูง นั่นคือ แทบจะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไร้อำนาจอิสระในการดำเนินกิจการตามหลักการกระจายอำนาจอย่างสิ้นเชิง

2. สมาชิกสภาจังหวัดมีทัศนคติต่อบทบาทของระบบราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดในลักษณะ “กลาง ๆ” กล่าวคือ ไม่สนับสนุน แต่ไม่คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย

3. การเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด มีอิทธิพลต่อทัศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองมีขนาดเท่ากับ 0.145

4. อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์ทางการเมือง ไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของสมาชิกสภาจังหวัด แต่อย่างใด

62. สมศักดิ์ คณาคำ . บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภา จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คุณสมบัติส่วนบุคคลเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับชัยชนะมากกว่าปัจจัยทางด้านอื่น โดย สจ. มุ่งที่จะให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเขตการเลือกตั้งเป็นหลัก เพื่อผลประโยชน์ในการเลือกตั้งในสมัยต่อไป หรือการก้าวไปเล่นการเมืองระดับชาติ

ผู้วิจัยเสนอว่า พรรคการเมืองในระดับชาติต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น ควรมีการแก้ไขกฎระเบียบเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติให้มีอำนาจมากขึ้น ในส่วนของ สจ. เองควรจะมีการเพิ่มความช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการ ตลอดจนการให้การอบรมทางด้านความรู้

63. จ่านง แรกพินิจ . การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรวมตัวเป็นพันธมิตรชั่วคราวของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีสมาชิกสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีความมุ่งหมายที่จะนำเอากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรวมตัว เป็นพันธมิตรชั่วคราวทางนิติบัญญัติที่เสนอโดย D.Koehler ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการตัดสินใจ เพื่อดูว่ากรอบแนวคิดดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้อธิบายการรวมตัวเป็นพันธมิตรชั่วคราวของสมาชิกสภาจังหวัดหรือไม่เพียงใด

ผลการศึกษาชี้ว่า ตัวแปรที่ศึกษาคือ ความเข้มข้นของความพึงพอใจที่แตกต่างกันกลยุทธ์ในการต่อรองทำข้อตกลง การทดแทน ความสิ้นเปลืองของการทดแทนไม่ใช่ตัวกำหนดการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรชั่วคราวของสมาชิกสภาจังหวัด แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลได้ชี้ให้เห็นว่า ความเข้มข้นของความพึงพอใจที่แตกต่างกันน่าจะยังคงเป็นตัวแปรที่สำคัญในบรรดาตัวแปรหลาย ๆ ตัว

64. เดชา ปิ่นแก้ว . ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัดที่มีต่อการควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดภูเก็ต พะเยา พิษณุโลก และนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2532.

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสมาชิกสภาจังหวัดมีความเห็นว่า การควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมแล้ว และสมาชิกที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเฉพาะเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริง สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพเดิมของครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเฉพาะเรื่องข้อบัญญัติจังหวัดเรื่องงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาจังหวัดที่มีประสบการณ์ทางการเมืองแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเฉพาะเรื่องการตราข้อบัญญัติจังหวัดตามกฎหมายอื่น และสมาชิกสภาจังหวัดที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเฉพาะเรื่องการตั้งกรรมการกลั่นกรองงบประมาณรายจ่าย และนอกจากนี้พบว่าสมาชิกสภาจังหวัดได้ใช้วิธีการควบคุมตามกฎหมายต่อฝ่ายบริหารน้อยมาก

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดคือ ในด้านสมาชิกสภาจังหวัดควรที่จะจัดการให้ความรู้เพิ่มเติม ผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาจังหวัดต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และการลดอายุของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในด้านโครงสร้างควรจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นมากขึ้น ลดการควบคุมของส่วนกลางลง ยกฐานะของสภาตำบลเป็นนิติบุคคล และหากบ้านเมืองมีความเจริญมากขึ้นอาจยุบองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสีย

65. ณรงค์ศักดิ์ เดชอุดม . แรงจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีมูลเหตุจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกสภาจังหวัดกลุ่มนี้มีมูลเหตุจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เพราะต้องการอำนาจ รายได้ ชื่อเสียงเกียรติยศ ความสะดวกสบายและความมั่นคง ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพทนายความการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 2,000-5,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 36-45 ปี

1.2 กลุ่มแสวงหารายได้ ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพนักธุรกิจ การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 46-55 ปี

1.3 กลุ่มแสวงหาความสะดวกสบาย ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพทนายความการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 2,000-5,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 36-45 ปี

1.4 กลุ่มแสวงหาความมั่นคง ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพนักธุรกิจ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 36-45 ปี

1.5 กลุ่มแสวงหาอำนาจ ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพนายความ การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 36-45 ปี

2 กลุ่มที่มุ่งรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือกลุ่มที่เป็นตัวแทนของประชาชน สมาชิกสภาจังหวัดกลุ่มนี้แรงจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เพราะต้องการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัดที่มีอาชีพรับจ้าง การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน อายุระหว่าง 25-35 ปี

66. นพรัตน์ ทวี . ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัด อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

การศึกษาสรุปได้ว่า คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้บ่งบอกถึงชัยชนะในการเลือกตั้ง เว้นแต่ถ้าผู้สมัครสามารถนำคุณสมบัติส่วนตัว และทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีอยู่หรือที่แสวงหามาได้ ไปดำเนินการใช้ให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด โดยใช้ผ่านทางผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ และยุทธศาสตร์การใช้ทรัพยากรภายใต้ระบบอุปถัมภ์เป็นการใช้ที่มีประสิทธิผลมาก

จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการรณรงค์หาเสียง พบว่า ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้คือ เงิน ผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง หัวคะแนนหรือองค์กรในการรณรงค์หาเสียง และการได้รับความสนับสนุนจากผู้สมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน ส่วนการปราศรัยหาเสียง หรือประเด็นทางการเมืองแทบไม่มีผลต่อชัยชนะ ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนนิยมหรือได้รับเลือกตั้ง มักเป็นผู้สมัครที่มีทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียง หรือเป็นผู้ที่สามารถแสวงหาทรัพยากรจากผู้สมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน หรือสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกัน โดยผ่านผู้นำชุมชนภายใต้ระบบอุปถัมภ์

67. สุรสิทธิ์ วัฒนอุดมชัย . บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการพัฒนาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. สมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่มีบทบาทในการพัฒนาจังหวัด โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนสภา ในสภาจังหวัด จนถึงภายในจังหวัด กล่าวคือ สมาชิกสภาจังหวัดจะเริ่มมีบทบาทตั้งแต่การริเริ่มเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน การจัดทำโครงการ ทั้งนี้เริ่มจากการนำปัญหา ความต้องการของประชาชน และโครงการเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการการจัดทำงบประมาณของส่วนอำเภอ (สมาชิกสภาจังหวัดเป็นกรรมการ) และเมื่ออำเภอจัดทำงบประมาณส่วนอำเภอ ส่งไปยังจังหวัดเพื่อนำไปจัดทำเป็นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เข้าสู่การพิจารณาของสภาจังหวัด ซึ่งสมาชิกและสภาจังหวัดก็ยังสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณา ซึ่งเป็นการพิจารณางบประมาณของรายจ่ายทั้งจังหวัด และเมื่อการพิจารณา งบประมาณรายจ่ายโครงการพัฒนาต่าง ๆ ผ่านสภาจังหวัดแล้วเมื่อไปดำเนินการในพื้นที่ สมาชิกสภาจังหวัดก็ยังสามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ และในการตรวจสอบติดตามโครงการต่าง ๆ นี้สามารถตรวจสอบติดตามได้ไม่จำเป็นว่าเป็นการดำเนินงานของกิจการส่วนจังหวัด หรือราชการบริหารส่วนภูมิภาค หรือหากมีข้อสงสัย สมาชิกสภาจังหวัดก็สามารถสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการจังหวัดได้

2. จากแบบสอบถามสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าบทบาทของตนเองในการพัฒนา

จังหวัดมีค่อนข้างจำกัด เนื่องจาก รายได้ที่มีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาจังหวัด โดยสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญในเรื่องรายได้มีจำนวนถึง 28 คน จากจำนวน 36 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.8 และจากการที่รายได้น้อย จึงทำให้มีงบประมาณเพื่อการพัฒนาไปน้อย นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความเป็นเอกภาพของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก จึงทำให้อำนาจในการต่อรองกับฝ่ายบริหารมีน้อยลงไปกว่าเดิม ข้าราชการในส่วนภูมิภาคเองก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ในการพัฒนาจังหวัดเท่าที่ควร

3. สมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ เห็นว่าในอนาคต ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารควรมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน (โดยสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ มีความเห็นด้วยถึงร้อยละ 86.1 และร้อยละ 77.8 ตามลำดับ) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นไปตามหลักของการกระจายอำนาจที่ว่าเจ้าหน้าที่ระดับบริหารชั้นสูงควรจะได้มาด้วยวิธีการเลือกตั้งตามรูปแบบของประชาธิปไตย(Democratically Elected Alected Authorities)

4. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานการวิจัยของ นายไพรัช สุนทรวิงศ์กมล : เรื่อง “บทบาทในการเมืองของผู้ว่าท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ ” และผลงานการวิจัยของนายสมศักดิ์ ฅณาคำ เรื่อง “บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2528-2531” พบว่า บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่มีปัจจัยหรือตัวแปรที่จะเข้ามามีส่วนกำหนด หรือข้อจำกัดบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดในการพัฒนาจังหวัดด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน เช่น ปัจจัยในเรื่องโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การบริหารงาน การงบประมาณ และอำนาจการตัดสินใจเกือบจะทั้งหมด ยังคงอยู่ที่ข้าราชการประจำ นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหารายได้ไม่เพียงพอ การขาดความเป็นเอกภาพของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผลให้อำนาจการต่อรอง และความร่วมมือจากฝ่ายบริหารค่อนข้างต่ำ

68. สุวิวัฒน์ จันทรประเสริฐ . ปัญหาของฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมฝ่ายบริหารในองค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2536. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

วิธีการศึกษาประกอบไปด้วยการวิจัยภาคสนามควบคู่ไปกับการวิจัยเอกสาร การวิจัยภาคสนามได้ใช้ทั้งแบบสอบถาม และสัมภาษณ์สมาชิกสภาจังหวัดบางคนด้วยตนเอง รวมทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผู้ตอบเห็นปัญหาของฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านต่าง ๆ ตรงกันคือ ยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างแท้จริง ยังมีหน้าที่เพียงคำปรึกษาแนะนำมากกว่าควบคุมตรวจสอบ อำนาจหน้าที่ยังไม่พอที่จะถ่วงดุลฝ่ายบริหารในการตอบกระทู้หรือการชี้แจงการสอบถามเท่าที่ควรและและไม่ค่อยได้รับโอกาสในการดำเนินการนอกสมัยประชุม ผู้ตอบได้เสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทให้สภาจังหวัดมีบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลที่คณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอิสระทางการคลัง และการกำหนดนโยบายให้ปรับปรุงระเบียบกฎหมายเพื่อไม่มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร

69. ยุทธพงศ์ ไชยศรี . ทศนคติของผู้ว่าท้องถิ่นในจังหวัดลำพูนต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

ผลการวิจัย พบว่าทศนคติของผู้ว่าท้องถิ่นต่อ อบจ . อยู่กึ่งกลางระหว่างบวกและลบ ผู้นำท้องถิ่นมีแนวโน้มที่เห็นด้วยกับแนวความคิดของการกระจายอำนาจ ความแตกต่างในจำนวนโครงการ และจำนวนงบประมาณที่ได้รับในแต่ละ

ละพื้นที่การพัฒนาทำให้ทัศนคติแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจใน อบจ. และผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินงานและโครงสร้างองค์ประกอบของ อบจ. ในระดับปานกลาง

70. ศิริเพ็ญ อัดไพลูลย์ . ความไม่สอดคล้องระหว่างทัศนคติ กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวชุมชนเมือง : กรณีเปรียบเทียบระหว่างผลการสำรวจฐานคะแนนนิยม กับ ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาจังหวัดในเขตอำเภอเมือง และกิ่งอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2537 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า ทัศนคติ กับพฤติกรรมทั้งด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและด้านการเลือกตัวผู้สมัคร มีความไม่สอดคล้องกัน โดยกรณีการไปใช้สิทธิมีความไม่สอดคล้องในระดับมากที่สุด และกรณีการเลือกตัวผู้สมัครมีความไม่สอดคล้องในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีเหตุปัจจัยทั้งด้านค่านิยมเครื่องสำอางทางสังคมเป็นหลัก และค่านิยมด้าน เงื่อนไขการคิดกับเงื่อนไขการทำให้เป็นรอง กล่าวคือค่านิยมทั้ง 2 ด้านนี้ต่างก็เป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมของคนในสังคมเบี่ยงเบนไป โดยมีค่านิยมเรื่องความเกรงใจเป็นหลัก ค่านิยม เรื่องการรักษาหน้าเป็นรอง รวมทั้งค่านิยมหลักเรื่องความขัดแย้ง และค่านิยมเรื่องความกล้าหาญในการเผชิญความจริงเป็นปัจจัยเสริมตามลำดับ ส่วนสาเหตุของค่านิยมด้านเงื่อนไขการคิดกับเงื่อนไขการทำนั้น เหตุผลที่กล่าวอ้างมักเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นหลัก เช่น ไม่ว่าง ไม่อยู่ และไม่สะดวก ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาหน้าที่ไม่ไปใช้สิทธิหรือไม่ไปเลือกบุคคลตามที่ได้พูดไว้ การให้เหตุผลในเรื่องความไม่เชื่อถือในตัวผู้สมัครเรื่องการไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และเรื่องความไม่แน่วแน่เกี่ยวกับผลประโยชน์ตอบแทนทางวัตถุจากผู้สมัครจึงทำให้ไม่ไปใช้สิทธิซึ่งเป็นเหตุผลรองนั้น น่าจะเป็นเหตุผลที่เป็นความจริงมากกว่าเหตุผลหลักที่กล่าวอ้าง

ผลการค้นพบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความไม่สอดคล้องระหว่างทัศนคติ กับพฤติกรรมจากเหตุปัจจัยค่านิยมทั้ง 2 ประเภดังกล่าว นับว่าเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยากมาก ต้องอาศัยเวลาและกระบวนการปลูกฝังค่านิยมใหม่เข้าทดแทนค่านิยมเก่าซึ่งสั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน

71. โกวิท ธรรมานุชิต . ทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานีมีทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับดี เมื่อแยกเป็นด้านต่าง ๆ พบว่าทัศนคติทางการเมืองแบบเสรีนิยม จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือทัศนคติทางการเมืองแบบทั่วไป และทัศนคติทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม
2. อายุของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี
3. ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี
4. อาชีพของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี
5. การเคย/ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี
6. ความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี

7. การดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด กับอดีตสมาชิกสภาจังหวัดไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี

72. รณณ พานันท์. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเลย เขตอำเภอภูหลวง เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2538 .พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคินพนธ์)

ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครเองโดยไม่มีใครแนะนำ โดยใช้เหตุผลด้านคุณสมบัติส่วนตัวควบคู่กับเหตุผลด้านความสัมพันธ์และการช่วยเหลือของผู้สมัครเป็นสำคัญ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการตัดสินใจในการออกเสียงเลือกตั้งพบว่า กลุ่มผู้ที่มีรายได้แตกต่างกันจะเลือกผู้สมัครกลุ่มที่แตกต่างกันด้วย

ลักษณะการตัดสินใจของหัวหน้าครอบครัวผู้มีรายได้น้อยจะตัดสินใจเองโดยไม่มีใครแนะนำมากกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเลือกผู้สมัครกลุ่มเดียวกัน ทั้งสองกลุ่มจะตัดสินใจโดยอิสระมากกว่าการปรึกษาหารือกันเล็กน้อย

ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตกึ่งชนบทจะเลือกผู้สมัครที่อยู่ในเขตกึ่งเมืองและผู้ไปใช้สิทธิที่อยู่ในเขตชนบทจะเลือกผู้สมัครที่อยู่ในเขตชนบท การตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัวเขตชนบทจะมีการปรึกษาหารือกันสูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตกึ่งเมือง

การที่ผู้สมัครมาหาเสียงด้วยตนเองจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนของผู้ออกเสียงเลือกตั้งหากมีความคุ้นเคยกับผู้ออกเสียงเลือกตั้ง

กลุ่มผู้ไปใช้สิทธิที่สนใจสถานการณ์ทางการเมือง เลือกผู้สมัครโดยพิจารณาคุณสมบัติส่วนตัวควบคู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัว

กลุ่มผู้ไปใช้สิทธิที่ไม่สนใจสถานการณ์ทางการเมือง เลือกผู้สมัครโดยพิจารณาเฉพาะคุณสมบัติส่วนตัว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้การศึกษาแก่ประชาชน โดยการสร้างจิตสำนึกในอุดมการณ์ประชาธิปไตยให้มากขึ้นและเน้นการให้ตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเลือกผู้สมัครที่เน้นเฉพาะความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นปัจจัยหลัก

73. ณรงค์ศักดิ์ ทัพโยธธา, ร.ต.อ. . ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย : ศึกษากรณีเฉพาะเขตการเลือกตั้งอำเภอปากเกร็ด . มหาวิทยาลัยเกริก, 2539. (ภาคินพนธ์)

จากการศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการปฏิบัติงานจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำในทุกด้านได้แก่ ด้านการจาดารดูแลการเลือกตั้งของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการวางตัวเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ ด้านการณรงค์และสร้างความเข้าใจต่อประชาชนและด้านความเข้มงวดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการดูแลการเลือกตั้งของข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่จึงจำเป็นต้องแก้ไขและปรับปรุงข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานจัดการเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัดของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีการปรับปรุงทั้ง 4 ด้านคือ

1. ด้านการดูแลการเลือกตั้งของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรวางแผนการปรับปรุงเกี่ยวกับการดูแลการเลือกตั้งในด้านต่าง ๆ และควรจะมีกรอบเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการภายในหน่วยเลือกตั้งในทุกขั้นตอน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ที่สุด โดยควรที่จะมีการประเมินผลเจ้าหน้าที่ภายหลังการอบรมด้วย ซึ่งจะต้องเน้นให้ได้คุณภาพมากที่สุด

2. ด้านการวางตัวเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ ควรที่จะมีการสอดส่องดูแล เจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่ปฏิบัติงานจัดการเลือกตั้งในทุกขั้นตอน โดยให้มีหน่วยงานสำหรับตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหน่วยงานนี้ต้องเป็นหน่วยงานอิสระ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่รวมถึงมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และกำหนดมาตรการลงโทษในความผิดต่าง ๆ ในสถานหนัก

3. ด้านการณรงค์และสร้างความเข้าใจต่อประชาชนควรที่จะมีการกวาดขันกำชับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ และจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานให้รู้ถึงขั้นตอนต่าง ๆ ทุกขั้นตอนตลอดจนเทคนิคในการประชาสัมพันธ์ โดยให้มีการประเมินผลภายหลังการอบรม ซึ่งจะต้องเน้นในด้านให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ด้านความเข้มงวดในการป้องกันและปรามการทุจริต ควรที่จะมีมาตรการควบคุมและสอดส่องดูแลเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด โดยให้มีหน่วยงานสำหรับตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานและควรกำหนดอัตราโทษ สำหรับผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งให้มีอัตราโทษที่สูง ซึ่งควรกำหนดให้ชัดเจนแม้ว่าอยู่ในชั้นพยายามกระทำความผิดก็ถือว่ามีความผิดแล้ว สำหรับเจ้าหน้าที่ของทางราชการหากพบผู้กระทำความผิดแล้ว ละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ควรเพิ่มโทษเป็น 2 เท่า ของอัตราโทษในความผิดนั้น

เนื่องจากงานชิ้นนี้ผู้ศึกษาไม่ได้ศึกษาในระหว่างการเลือกตั้ง แต่ศึกษาในขณะที่การเลือกตั้งได้ผ่านมาแล้ว ซึ่งอาจเป็นผลให้ผู้ตอบคำถามได้ตอบคำถามจากความรู้สึกหรือทัศนคติเก่า ๆ ที่มีต่อข้าราชการในด้านลบอยู่แล้ว จึงมีส่วนทำให้ผลของการศึกษาออกมาเป็นเช่นนี้

74. ปิยพร ลาภพรหมรัตน์ . การยอมรับบทบาทสตรีทางการเมือง ศึกษากรณี : สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.จ.) ภาคกลาง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542.(ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 38 ปี อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 33-34 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกัน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งระหว่าง 1-4 ปี

2. ศึกษาของบิดาและมารดาจากระดับประถมศึกษา อาชีพของบิดาส่วนใหญ่ค้าขาย รองลงมาข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ และวิชาชีพอิสระ อาชีพของมารดาส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ค้าขาย และเกษตรกร ตามลำดับ

3. สำหรับการติดตามข่าวสารบ้านเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับสูงในทุก ๆ ด้าน ($X = 3.58$) โดยมีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองจากโทรทัศน์มากที่สุด ($X = 3.90$) การเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์สนับสนุนนักการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.20

4. ทางด้านการยอมรับบทบาทสตรีทางการเมือง ซึ่งได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และการดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า มีการยอมรับบทบาทสตรีทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำด้านการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.50 โดยมีการยอมรับบทบาทสตรีในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.จ.) และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สูงสุด ($X = 3.50$) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.19 และด้านการเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.15

5. ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีทางการเมือง พบว่า อายุ การศึกษาของบิดา และการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน เพศ ระดับการศึกษาระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีทางการเมืองของ ส.จ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำระบบสัดส่วนทางเพศมาใช้ในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้สตรีมีบทบาทที่เท่าเทียมกับชายในทางการเมืองให้มากขึ้น

2. ควรณรงค์และสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยจัดให้มีการอบรมด้านการเมือง และเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความคิดเห็นด้านการเมืองการปกครอง

3. ควรให้ความรู้แก่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง นักกฎหมาย และพรรคการเมืองถึงประโยชน์ที่จะได้รับ หากผู้หญิงได้แสดงบทบาทเต็มที่ในทางการเมือง

4. บุรุษควรมีจิตใจเป็นกลาง เลิกยึดติดอยู่กับค่านิยม ประเพณีดั้งเดิม และยอมรับความสามารถของสตรีอย่างเท่าเทียมกัน

5. ควรส่งเสริมแนวทางร่วมกัน สร้างแนวคิดหรือจิตสำนึกหรือความเชื่อใหม่ที่ว่า บุคคลไม่ว่าเพศใดให้มองคุณค่าของบุคคลบนพื้นฐานของศักยภาพ ความสามารถในการทำงานและอุทิศตนต่อภารกิจนั้น ๆ

75. วิโรจน์ รอดวงษ์ . ลักษณะความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นสูง
3. ลักษณะความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

4. ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาภาวะการเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 9 แนวทาง คือ 1. ต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างส่วนราชการกับประชาชน 2. ต้องทำความดี ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติและท้องถิ่น 3. ต้องประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น 4. ต้องส่งเสริมให้ประชาชนเลือกคนดีมีคุณภาพ คุณธรรมมาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5. ต้องคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งและต้องอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน

6. ต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอทั้งในเรื่องการศึกษา บุคลิกภาพ คุณธรรมและจริยธรรม

7. ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

8. ต้องมีความรู้ ความสามารถและมีศักยภาพ

9. ต้องมีความเป็นอิสระ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง

76. สมศักดิ์ มณีศรี . บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่มีบทบาททางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีบทบาททางการเมืองในสภาในระดับปานกลาง และมีบทบาททางการเมืองนอกสภาในระดับสูง ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ แต่ความสนใจต่อพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์

77. พชร ธนอมทรัพย์ . ภาพลักษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด , ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อของภาพลักษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในเชิงบวก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) อายุ 2) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

และ 3) การยอมรับในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อของภาพลักษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่พบว่า 1) เพศ 2) ระดับการศึกษา 3) อาชีพ 4) รายได้ต่อเดือน 5) ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง 6) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อของภาพลักษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

78. ปฐม มณีโรจน์ . การบริหารงานเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนนทบุรี เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2510 . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2511.

การศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นพอสรุปได้ดังนี้ 1) ทะเบียนผู้มีสิทธิออกเสียง มีการเตรียมการที่ไม่สมบูรณ์ อันเนื่องมาจากข้อบกพร่องจากทะเบียนราษฎร ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนในการได้รับสิทธิออกเสียงจึงไม่ได้มีชื่ออยู่ในรายชื่อของผู้มีสิทธิลงคะแนน 2) การจัดหน่วยเลือกตั้งและสถานที่เลือกตั้งไว้ในที่ไม่สะดวกเข้าถึงยาก ทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนจำนวนมากหาไม่พบ ทำให้ผู้มีสิทธิจำนวนหนึ่งไม่กระตือรือร้นในการใช้สิทธิ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาน้อยและเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจทางการเมืองด้วยอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าการใช้เหตุผล 3) บัตรลงคะแนนและระเบียบการลงคะแนนที่กำหนดไว้เมื่อ 10 ปี ที่ผ่านมานั้นไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ระเบียบเรื่องเวลากี้อย่างยากเกินไปจะทำให้การบริหารงานเลือกตั้งทำได้โดยไม่อุปสรรค 4) ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่เลือกตั้งมีจำนวนน้อยเกินไป ผลที่ตามมาคือความสามารรถและความชำนาญซึ่งเมื่อไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างพอเพียง ทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างที่ควรจะเป็น 5) ระบบที่ตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิลงคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งนั้นไม่เหมาะสม ทำให้ง่ายต่อการสวมรอย จึงต้องมีการปรับปรุงวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมขึ้น 6) ปัญหาจากปริมาณหรือวิธีการโก่งคะแนนเสียงเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ น่าจะได้รับการแก้ไขให้ลดน้อยลง ด้วยการวางระเบียบและการบริหารงานที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการบริหารงานเลือกตั้งที่กล่าวมานี้ควรที่จะได้รับการแก้ไขมิฉะนั้นแล้วจะเป็นผลให้เกิดการโก่งคะแนนเสียงที่จะทำให้การเลือกตั้งในอนาคตไม่มีความหมาย

ข้อเสนอแนะ 1) รัฐบาลส่วนกลางควรต้องมีการทบทวนกฎหมาย ระเบียบและข้อกำหนดสำหรับผู้มีสิทธิลงคะแนนสำหรับในพื้นที่ต่าง ๆ นั้น ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่อไปนี้ เขตและคูหาเลือกตั้ง ระบบเจ้าหน้าที่

ระเบียบการลงคะแนนการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มาลงคะแนน นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการวิจัยและประเมินผลด้วย
2) ให้มีการจัดทำแผนการจัดการเลือกตั้งที่ใช้ความรู้ความสามารถ และการจัดการบุคคลที่มีความสามารถทำหน้าที่
จัดการหน่วยเลือกตั้งให้มีความเหมาะสม เพื่อให้งานเลือกตั้งเป็นไปด้วยดี รวมทั้งเสนอแนะวิธีการทำงานอย่างไม่ซับซ้อน
รวบรัด รวมทั้งจัดทำโครงการฝึกอบรม

79. ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย . ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีการขยายเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2513.

การศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่นศึกษากรณีการขยายเขตเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
เป็นการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพการณ์ต่อสู่ทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ โดยสามารถแจกแจงให้เห็นถึง
ลักษณะที่ผลประโยชน์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความพยายามในการขยายเขตเทศบาลเมือง
นครศรีธรรมราช กล่าวคือ

1. เป็นการสูญเสียตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำในชุมชนท้องถิ่นอื่น ๆ ในพื้นที่ที่มีการขยายเขต
2. พรรคการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มที่ได้หรือเสียผลประโยชน์ และกลุ่มชนเหล่านี้ได้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่
3. เกิดการสูญเสียผลประโยชน์ในเขตที่มีการขยายเนื่องจากผลของการบังคับใช้เทศบัญญัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

จากประเด็นทั้ง 3 เมื่อมาประกอบกันก็มีส่วนผลักดันให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองในกระบวนการทางการเมือง
ซึ่งเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของเมืองนครศรีธรรมราช

80. จงศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์ . ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาล ศึกษาเปรียบเทียบถึงกรณีของเทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลตำบลแก่งคอย และเทศบาลตำบลหนองแค . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2520.

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้พบว่า ความขัดแย้งระหว่างคณะเทศมนตรีและสภาเทศบาลของเทศบาลทั้งสามแห่งนี้
ความขัดแย้งจะมีมาตั้งแต่เริ่มต้นด้วยการที่สมาชิกสภาเทศบาลแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อแย่งชิงในการที่จะเข้ามาเป็นฝ่าย
บริหาร พวกที่ไม่ได้เป็นคณะเทศมนตรีก็จะมีการรวมตัวกันเป็นฝ่ายค้าน พยายามที่จะโค่นล้มคณะเทศมนตรีอยู่
ตลอดเวลา ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งที่รุนแรงที่สุดในแต่ละเทศบาลนั้นจะพบได้ในขณะที่มีการพิจารณาร่างเทศบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งกฎหมายได้เปิดโอกาสให้สภาเทศบาลสามารถโค่นล้มคณะเทศมนตรีได้อย่างง่ายดายโดย
ที่คณะเทศมนตรีไม่มีโอกาสจะยุบสภาเทศบาลโดยตรงได้เลย

จากการประมวลข้อมูลที่ได้จากการกรอกแบบสอบถามของนายกเทศมนตรี เทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลทั้ง
3 แห่ง จำนวน 42 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 37 ชุด แยกเป็นเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 13 ชุด
เทศบาลตำบลแก่งคอย จำนวน 12 ชุด และเทศบาล ตำบลหนองแค จำนวน 12 ชุด และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่
ที่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้งจากส่วนกลาง คือกองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง และส่วนภูมิภาค คือสำนักงาน
ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระบุรี และพนักงานเทศบาลทั้งสามแห่ง ผลปรากฏว่า สาเหตุสำคัญแห่งการขัดแย้ง
ระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาลทั้ง 3 แห่งนี้ สืบเนื่องมาจากการช่วงชิงอำนาจที่จะให้ได้ว่าซึ่งการเป็นผู้นำทางด้าน
การบริหาร คือการที่นายกเทศมนตรีเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลแต่ละคนมีอาชีพเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ และ
เจ้าของกิจการต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 89.08 ซึ่งการเป็นผู้นำทางการบริหารเทศบาลนั้น กฎหมายได้มอบอำนาจให้หลาย
ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเงิน การจ้าง การบริหารงานบุคคล การสร้างสิ่งสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
ของเทศบาลให้กับประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นการเสริมสร้างคะแนนนิยมให้กับตัวเองอีกโสดหนึ่ง ดังนั้น การมาบริหาร

เทศบาลของบุคคลเหล่านี้จึงเป็นการดึงเอาเทศบาลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการของเอกชนที่ตนเป็นเจ้าของอยู่ หรือกิจการที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ด้วย เป็นเหตุให้สมาชิกสภาเทศบาลที่ไม่ได้รับอำนาจเหล่านี้มีการรวมตัวกันเพื่อโค่นล้มคณะเทศมนตรีอยู่ตลอดเวลา

และสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการที่กฎหมายเอื้ออำนวยให้สภาเทศบาลสามารถถอดถอนเทศมนตรีได้ง่ายเกินไป กล่าวคือ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ให้อำนาจแก่เทศบาลในการที่จะถอดถอนคณะเทศมนตรีด้วย การที่สภาเทศบาลเพียงแต่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีเท่านั้น คณะเทศมนตรีก็ต้องออกจากตำแหน่งไป โดยที่คณะเทศมนตรีไม่มีอำนาจหรือโอกาสที่จะยุบสภาเทศบาลให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เป็นผู้ตัดสินใจว่า คณะเทศมนตรีชุดนี้เหมาะสมที่จะบริหารงานต่อไปหรือไม่ อันเป็นไปตามหลักการแห่งการถ่วงดุลแห่งอำนาจ ซึ่งการใช้อำนาจดังกล่าวนี้จากการวิจัยพบว่ากฎหมายได้ให้อำนาจสภาเทศบาลในการควบคุมคณะเทศมนตรีมาก คิดเป็นร้อยละ 69.45 และเห็นว่าการใช้อำนาจนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 45 (2) ส่วนใหญ่เป็นไปด้วยความไม่เป็นธรรมคิดเป็นร้อยละ 54.81 และเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลได้มีการเข้าไปก้าวก่ายการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีคิดเป็นร้อยละ 32.22 อันเป็นการแสดงให้เห็นแล้วว่าการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมีความขัดแย้งกันอยู่

นอกจากนี้ จะพบว่าการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีในบางครั้งสามารถมีอำนาจเหนือสภาเทศบาลอยู่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการขาดความรู้และความสามารถของสมาชิกสภาเทศบาลเอง คิดเป็นร้อยละ 41.90 ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่สภาเทศบาลไม่สามารถควบคุมคณะเทศมนตรีได้

สำหรับแนวความคิดของผู้วิจัยที่จะแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องนี้ คือจัดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบันนี้ใหม่ เพราะในช่วงเวลา 40 ปีที่ผ่านมาไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลแต่ประการใดเลย ทั้งนี้โดยที่โครงสร้างเทศบาลไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาจากระดับประเทศแต่ประการใด ควรที่จะยึดถือถึงสภาพของความเหมาะสมในท้องถิ่นเป็นสำคัญ คืออาจเป็นไปในรูปของแบบผู้ว่าราชการ แบบคณะกรรมการ หรือแบบเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงก็ได้

81. สมเจตน์ พันธุโฆสิต . ความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีกับพนักงานเทศบาล : ศึกษาถึงบุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ด้วยปรากฏว่าความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นเสมือนข้าราชการเมืองกับพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นข้าราชการประจำได้เกิดขึ้นเนื่อง ๆ เป็นปัญหามันทอนประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลและเป็นตัวเหนี่ยวรั้งมิให้การปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อหาทางขจัดปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการวิจัยถึงสาเหตุและลักษณะความขัดแย้ง ในการบริหารงานเทศบาลนี้ขึ้น

จากการสำรวจวรรณกรรมและบทวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาประวัติความเป็นมาและโครงสร้างของเทศบาลพบว่าส่วนหนึ่งของความขัดแย้งเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทศบาล และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารเทศบาล ซึ่งได้แก่นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล เนื่องจากในส่วนแรกมีผู้ให้ความสนใจศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางอยู่แล้วการวิจัยนี้จึงได้มุ่งศึกษาในอีกส่วนหนึ่งที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้บริหารเทศบาล

โดยเหตุที่นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลต่างก็เป็นบุคคลสำคัญในระดับผู้บริหารเทศบาลที่มีอิทธิพลต่อคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาลในแต่ละฝ่ายดังนั้น จึงได้ใช้นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลทั่วประเทศเป็นประชากรการวิจัยโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพการบริหารของศาสตราจารย์ William J. Reddin จำนวน 64 ข้อ ใช้วัดบุคลิกภาพหลัก 8 ประเภทคือ ผู้ลึกลับ ผู้นิยมอำนาจ ผู้เคร่งระเบียบ นักบุญ นักประนีประนอม นักเผด็จการมีศิลป์ นักพัฒนา และนักบริหาร ผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีมีลักษณะเด่นแบบ “ผู้นิยม

อำนาจ” ส่วนปลัดเทศบาล มีลักษณะเด่นแบบ “ผู้เคร่งระเบียบ” หลังจากที่ได้แยกพิจารณาตามลักษณะตัวแปรประเภทต่าง ๆ เช่นอายุ อาชีพเดิม และระดับการศึกษาแล้ว พบว่าลักษณะดังกล่าวยังคงเป็นลักษณะเด่นของผู้บริหารเทศบาล

การวิเคราะห์ความขัดแย้งที่เกิดจากบุคลิกภาพทางการเมืองการปกครองที่ต่างกันพบว่าความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพของผู้บริหารเทศบาลมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันในการบริหารงาน เนื่องจากความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพเป็นแบบ “ลบ-ลบ” ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายที่สุดเมื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพการบริหารของผู้บริหารเทศบาล โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลในแต่ละเทศบาลแล้ว พบว่า การบริหารงานของเทศบาลส่วนมากเป็นแบบ “แบ่งแยก” ทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกันทำให้ต้องยึดระเบียบในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจจะถูกโจมตีจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ ลักษณะเช่นนี้เป็นความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางบุคลิกภาพ

82. อโณทัย วัฒนพร . การเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือ . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2527.

การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีทั้งการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาลส่วนหนึ่ง กับการสัมภาษณ์บุคคลที่ถือว่ารู้เรื่องการเมือง และกระบวนการนโยบายสาธารณะในเทศบาลแห่งนี้เป็นอย่างดี (Key informants) อีกส่วนหนึ่ง พร้อมกันนี้ผู้เขียนยังได้ใช้เวลาส่วนหนึ่งอยู่ในชุมชนแห่งนี้ (Participant Observation)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเป็นส่วนใหญ่ที่สมมุติชื่อว่า “กลุ่มบ้านนา” เป็นกลุ่มการเมืองแบบผู้อุปถัมภ์ - ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์และลักษณะการเมืองดังกล่าวนี้ยังมีผลกระทบต่อการจัดทำนโยบาย อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยหลังมีผลกระทบมากกว่าปัจจัยแรก

การศึกษาครั้งนี้ มีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การรวมกลุ่มการเมืองในลักษณะนี้นั้นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตยด้วยเหตุนี้การที่จะอาศัยการเมืองในท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการสร้างประสบการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องให้พรรคการเมืองเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมเข้าแข่งขันกันในการเมืองระดับนี้

83. ศุภชัย เอี่ยมละออ . พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2528 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง โดยถือว่าเป็นหน้าที่พลเมืองดีพึงปฏิบัติ ประกอบกับนิยมชมชอบตัวผู้สมัคร หรือนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นผู้สมัครหรือกลุ่มผู้สมัครมากกว่าที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะถูกระดม และเมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว พบว่าระดับการศึกษาและอาชีพของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2 ตัวแปรเท่านั้นจากจำนวนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียง โดยได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ก่อนหลายวันแล้ว แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เนื่องจากมีปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระยะเวลาในกาตัดสินใจเพียง 2 ตัวแปรคือ ระดับการศึกษา และรายได้ ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม และที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงตัวบุคคลมากกว่ากลุ่มการเมือง และเมื่อได้จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว พบว่าเกณฑ์การตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงกลุ่มการเมืองหรือ

ตัวบุคคลมีความแตกต่างกันน้อยมาก และมีระดับการศึกษาเป็นตัวแปรเดียวเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเมืองพัทยาพอควร โดยได้วัดระดับความรู้ ความเข้าใจ และแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ปรากฏว่าผู้มีระดับความรู้ความเข้าใจสูง มีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความรู้ ความเข้าใจต่ำ

5. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาน้อยมาก และบางส่วนเห็นควรให้แก้ไขปรับปรุงระบบการเลือกตั้งด้วย นอกจากนี้บางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบผู้จัดการ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่าการบริหารงานของเมืองพัทยา และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เมืองพัทยาไม่มีประสิทธิภาพดีพอ

84. ฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล . ประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง ศึกษากรณีเทศบาลเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

การศึกษาทดลองถึงประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโดยการให้การเรียนรู้ทางการเมืองเรื่องเทศบาลเนื่องจากเห็นว่า เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นสำคัญยิ่งต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่เท่าที่ผ่านมาเทศบาลยังประสบความล้มเหลวเรื่อยมาสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ มีความรู้สึกและภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อเทศบาล ดังนั้น จึงน่าที่จะมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน เพื่อเป็นพลังผลักดันให้เทศบาลเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่อไป

การศึกษาถึงประสิทธิผลของการใช้หนังสือเป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิผลของหนังสือพิมพ์ในแง่ของการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง โดยมีขั้นตอนในการศึกษาวิจัยคือ สืบหาจะระดับพื้นฐานภูมิความรู้และความรู้สึกทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง นำบทความที่สร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับเทศบาล และนำไปลงในหนังสือพิมพ์ “ไทยนิวส์” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากเสนอบทความครบหมดแล้ว จึงสำรวจระดับความรู้ และความรู้สึกทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างเดิม ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือไม่

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ เข้าร่วมศึกษาเพื่อดูว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ ได้แก่ สมาชิกหนังสือพิมพ์ “ไทยนิวส์” ในแนวเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 211 คน

ผลของการศึกษาวิจัยนี้พบว่า สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทสูงในการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน โดยพบว่าในช่วงระยะเวลาของการวิจัย ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลสูงขึ้น แต่สำหรับความรู้สึกทางการเมืองยังไม่สามารถที่จะสร้างเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลานั้น ๆ ได้

ส่วนผลการวิจัยอื่น ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ต่างก็มีระดับพื้นฐานภูมิความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองค่อนข้างสูง และมีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองในระดับสูง ซึ่งสิ่งที่ได้ชี้ให้เห็นว่าสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข่าวสารการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์ร่วมกันกับความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาล ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองแต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมแต่ละตัวกับความรู้และความรู้สึกทางการเมืองที่มีต่อเทศบาลพบว่า มีเพียงเพศและการศึกษาเท่านั้นที่มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาลเช่นกัน โดยเพศชายมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าหญิง และยิ่งประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะทำให้เป็นความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองพบว่า มีเพียงอายุและเพศเท่านั้นที่ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน โดยพวกที่มีอายุ 36 ปีลงไปมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าพวกที่อายุเกิน 36 ปี ขึ้นไป และเพศชายมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง สำหรับความรู้สึกในหน้าที่พลเมืองพบว่าเพศและการศึกษามีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลางและต่ำ ส่วนความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงเป็นคนวัยหนุ่มสาว วัยกลางคน หรือผู้สูงอายุ มีการศึกษาสูงหรือต่ำ ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ หรือกำลังศึกษาอยู่ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันในความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง

ประเด็นต่อไปพบว่า ประชาชนที่รับข่าวสารเกี่ยวกับเทศบาลจากสื่อมวลชน จะมีระดับพื้นฐานภูมิความรู้สูงกว่าผู้ที่รับข่าวสารจากสื่อระหว่างบุคคล ส่วนในด้านความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ไม่มีความแตกต่างกัน

ประเด็นสุดท้ายพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากบทความเรื่อง “เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก” มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องเทศบาล โดยผู้ที่มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากบทความมากจะมีความรู้มากขึ้นด้วยแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการอ่านบทความมากน้อยต่างกัน ก็ไม่ได้ทำให้มีความรู้สึกทางการเมืองแตกต่างกัน

85. กิตติ ประทุมแก้ว . ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา . เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 29 , 2529-2530.

ผลการวิจัยพบว่า ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยามีความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย สาเหตุเนื่องมาจากว่า

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยายังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งสภาพการณ์ทางการเมืองต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลค่อนข้างน้อย
2. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเป็นแบบผู้สังเกตการณ์วงนอก มากกว่าจะเป็นผู้กระทำทางการเมือง

นอกจากนี้ ในการศึกษายังได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล อันได้แก่

1. การขาดอุดมการณ์ทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวมหรือท้องถิ่น
2. ปัญหาการขัดแย้งภายในองค์กรระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายพนักงานประจำ
3. ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลอันเนื่องมาจากสมรรถภาพและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
4. ปัญหาในด้านการคลังส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอที่จะนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตนได้

86. ผดุงศักดิ์ หาญปรีชาสวัสดิ์ . ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมกับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองตาก . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองและศึกษาภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสภาเทศบาล เมืองตากว่ามีส่วนสัมพันธ์ต่อการสร้างทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลมากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลเมืองตากมีทัศนคติทางการเมืองแบบเสรีนิยม ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครองไทย

สรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยนี้ พอที่จะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มบางประการว่า สมาชิกสภาเทศบาลมีทัศนคติทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำหน้าที่เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยคือ การเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นในเขตเทศบาลที่จะมีอิทธิพลและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยในอนาคต

87. อภิชัย เจนธีรวงศ์ . ภูมิหลังของนักการเมืองสตรีกับการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง : ศึกษากรณี การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลทั่วประเทศ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักทางภูมิหลังที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรีคือ ความเป็นทายาททางการเมือง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของสมาชิกสภาเทศบาลสตรีดังกล่าว

หรืออีกนัยหนึ่ง กล่าวได้ว่า การได้รับมอบหมายให้สืบทอดตำแหน่งทางการเมืองจากครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักของการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรี

88. วรรณพ พุกจันทร์ . สมาคมจีนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีสมาคมจีนจังหวัดพิษณุโลกกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ปี พ.ศ. 2528 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสมาคมจีน ซึ่งเป็นกลุ่มเศรษฐกิจและผลประโยชน์ที่ใหญ่ที่สุดในเขตเทศบาลมีความเกี่ยวข้องด้านผลประโยชน์กับเทศบาลทั้งโดยตรงและทางอ้อม เกี่ยวพันด้านผลประโยชน์กับสมาชิกสภาเทศบาลในด้านความร่วมมือกันในการแสวงหาธุรกิจที่จะดำเนินการในส่วนของเทศบาล และยังเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กัน ตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งจนถึงการบริหารงานของเทศบาล

ในส่วนรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาคมจีน พบว่าสมาชิกสมาคมจีนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่การให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มการเมืองที่สนับสนุนให้ได้รับเลือกตั้งกับลงสมัครรับเลือกตั้งเองส่วนหนึ่งเพื่อเข้าบริหารงานเทศบาลโดยตรง ถึงแม้จะมีจำนวนเพียง 40 % ก็ตาม เนื่องจากติดภาระการดำเนินธุรกิจและค่านิยมทางสังคมเก่า ๆ

และสุดท้าย สมาชิกสมาคมจีนซึ่งมีลักษณะกลมกลืนทางวัฒนธรรมจนมีความเป็นคนไทยสูงมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะใช้พลังทางเศรษฐกิจที่มีอยู่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงสูงขึ้นในระดับต่าง ๆ

89. เทวินทร์ ตติยรัตน์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองนครพนม . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2532.

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก คือมีจำนวนร้อยละ 53.8 และมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย มีจำนวนร้อยละ 46.2 สำหรับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมด้านการออกเสียงลงคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือด้านการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง และมีส่วนร่วมด้านการติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมืองน้อยที่สุด

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานปรากฏว่า ปัจจัยทางด้านอายุ และความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านเพศ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และระดับการศึกษา ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยและไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละ 50 นั้น เป็นเพราะประชาชนมีความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลน้อย จึงไม่รู้ว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่และความสำคัญต่อระบบการเมือง การที่เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และผลงานของเทศบาลการที่ประชาชนไม่ศรัทธาต่อคณะผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาล และความบกพร่องของบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งจึงทำให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะสำหรับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความสำคัญของเทศบาลตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาองค์กรประชาชนชาวคุ้มวัด กลุ่มการเมือง เพื่อให้มีการรวมตัวและมีกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานและแผนงานโครงการในอนาคตของเทศบาล และการให้ความสำคัญแก่ตัวการในการอบรมกลุ่มเอกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองซึ่งได้แก่ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และสถาบันการเมือง เพื่อให้มีบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชนอันจะเป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและความใกล้ชิดระหว่างประชาชนกับผู้บริหารเทศบาลและนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งจะเป็นช่องทางทำให้ประชาชนมีความรู้สึกในความสำเร็จของการเมืองของบุคคลและเกิดความเป็นเจ้าของเทศบาล จะได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของเทศบาลมากขึ้น

90. ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา . ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี (พ.ศ. 2528-2533) . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ผลของการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นนั้น อาศัยรากฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ตามระบบของพรรคพวกและระบบอุปถัมภ์ ระหว่างผู้นำของกลุ่มกับบรรดาสมาชิก การเข้าร่วมกับกลุ่มของสมาชิก ด้วยเพราะเห็นความสำคัญของหัวหน้ากลุ่มและผลประโยชน์ที่อาจได้รับจากการเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ หรือ จากการเข้ามาทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหาร ลักษณะดังกล่าวเป็นการยึดถือตัวบุคคลมากกว่าหลักการหรือนโยบายของกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความอ่อนแอ และง่ายต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะสมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าไปมีอำนาจ และให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นเอง แต่กลุ่มไม่สามารถจัดสรรอำนาจและผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นที่พึงพอใจของสมาชิก และส่งผลต่อการสลายของกลุ่มในที่สุด

91. กิตติพงษ์ เตชะพันธุ์ . พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2533 : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2534.

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้สิทธิ (ไปหรือไม่ไป) เลือกตั้งของประชาชนได้แก่

1.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการ ได้แก่ อายุ จากการศึกษา พบว่าผู้ที่มิอายุในระดับปานกลาง มีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุอื่น, ด้านอาชีพพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (รวมเกษียณ) มีแนวโน้มไปใช้สิทธิมากกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ส่วนเพศ และระดับการศึกษา พบว่าจะไม่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้

1.2 ปัจจัยด้านจิตวิทยา จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความรู้สึกว่าตนมีประสิทธิภาพในทางการเมือง มีความรู้สึกที่ตนมีหน้าที่ของพลเมือง มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเทศบาล มีความรู้สึกที่ได้รับประโยชน์จากการเลือกตั้ง ผู้ที่มีความรู้สึกในด้านต่าง ๆ เหล่านี้มีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้สึกในด้านดังกล่าวเลย ในขณะเดียวกัน ผู้ที่มีความผูกพันกับกลุ่มการเมือง (อันได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง การได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มการเมือง) ก็มีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความผูกพันในเรื่องดังกล่าวเลย

1.3 ความนิยมกลุ่มการเมือง จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความนิยมในกลุ่มการเมืองมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความนิยมในกลุ่มการเมืองใดเลย

1.4 ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่าผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่พิจารณาถึงชื่อเสียงของกลุ่มการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด นโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ประกอบกันมากกว่าการพิจารณาถึงประเด็นอื่น ๆ

1.5 พฤติกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีความสนใจในทางการเมือง (อันได้แก่ เคยไปฟังการหาเสียงของผู้สมัครเลือกตั้งเคยพูดคุยถึงเรื่องเลือกตั้งกับบุคคลอื่น) มีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความสนใจในเรื่องดังกล่าวเลย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการเมืองในระดับที่ดีมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางและต่ำ

1.6 ปัจจัยทางการเงินจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ทราบว่ามีการแจกเงิน ชื่อเสียงมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าผู้ที่ไม่ทราบว่ามีการแจกเงินชื่อเสียง ส่วนการได้รับเงินที่แจกกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

พื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ

92. วรพันธุ์ สุวรรณหะ . *การรักษาอำนาจของกลุ่มการเมือง ในระบบการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มการเมือง “พลังสังคม” ในเทศบาลเมืองสงขลา* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงลักษณะของการรักษาอำนาจของกลุ่มการเมืองในระบบการเมืองท้องถิ่นไทย ภายใต้เงื่อนไข ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทย การจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับพรรคการเมืองระดับชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับระบบราชการ

ผลการศึกษาพบว่า การได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทย กับการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น โดยหัวหน้ากลุ่มการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดในการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ตามลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทยเป็นหลัก จนเป็นที่ยอมรับแก่สมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนกลุ่มผู้สนับสนุนทำให้สามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

93. สราวุธ วรพงษ์ . *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก้าวขึ้นสู่บุคคลชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นของเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาเทศบาลเชียงใหม่ (พ.ศ.2533-2538)* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีเพียงจำนวนส่วนน้อยเท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะ นายกเทศมนตรีสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนพาณิชย์การในต่างประเทศ

2. สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนส่วนใหญ่ ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัศึกษานั้น (14 ท่านจาก 24 ท่าน) สำเร็จจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีชื่อเสียงของเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย , โรงเรียนปรินสรอยแยลสัวิทยาลัย , โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และอื่น ๆ

3. สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนครึ่งหนึ่ง (12 ท่าน จาก 24 ท่าน) จะมาจากครอบครัวที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ และมีเพียง 4 ท่านมาจากครอบครัวทางธุรกิจเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงของเชียงใหม่ ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยหลักทางภูมิหลังของสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มาจากครอบครัวทางธุรกิจจะประสบความสำเร็จต่อการก้าวสู่ตำแหน่งนี้

4. จากการศึกษาในด้านจิตวิทยาการเมือง พอจะยืนยันได้ว่า สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนจะมีระดับความต้องการความสำเร็จในระดับสูง

5. สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนส่วนใหญ่ (21 ท่าน จาก 24 ท่าน) จะมีกิจกรรมระหว่างที่ศึกษาอยู่เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ เป็นหัวหน้าชั้นเรียน, นักกีฬาของโรงเรียน หรือ นักดนตรีของโรงเรียน เป็นต้น

6. สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนก่อนที่จะก้าวมาสู่ตำแหน่งนี้ จะต้องผ่านองค์กรทางการเมือง องค์กรทางสังคม และองค์กรทางสถาบันการศึกษา อันได้แก่ ผ่านการอบรมสมาชิกไทยอาสาประชาชาติ (ทสช.) สมาชิกลูกเสือชาวบ้าน (ลสชบ.) สมาชิกสโมสรโรตารี สมาชิกสโมสรไลออนส์ หรือ นายกสมาคมนักเรียน/นักศึกษา เป็นต้น

94. มนัส ศิริมหาราช . *ความสัมพันธ์เชิงทัศนคติระหว่างประชาชนกับนักการเมืองในการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่* . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2537. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับนักการเมืองว่า แต่ละฝ่ายมีทัศนคติต่อกันอย่างไรในการเลือกตั้งเทศบาล

1. ความสัมพันธ์เชิงทัศนคติของประชาชนกับนักการเมืองที่สอดคล้องกันคือ สมาชิกสภาเทศบาลชุดปัจจุบันส่วนใหญ่ได้รับเลือกตั้งเพราะการซื้อเสียง การแก้ปัญหาซื้อเสียงเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไปได้ แต่ทุกฝ่ายก็ปรารถนาที่จะได้เห็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม สำหรับผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ควรมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้ ยังเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลชุดปัจจุบันประสบความสำเร็จพอสมควร

2. ความสัมพันธ์เชิงทัศนคติของประชาชนและนักการเมืองที่ไม่สอดคล้องกันคือ กรณีผู้มีสิทธิ์จะออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งต่อไปฝ่ายนักการเมืองเห็นว่าเท่าเดิม แต่ฝ่ายประชาชนเห็นว่าจะออกมาใช้สิทธิมากกว่าเดิมเกือบเท่าตัว กรณีระดับการศึกษาของสมาชิกกับเทศมนตรี ฝ่ายประชาชนเห็นว่าควรจบปริญญาตรีฝ่ายนักการเมืองเห็นว่าจบมัธยมปลายก็พอ สำหรับการพิจารณาเลือกผู้สมัครฝ่ายประชาชนเห็นว่าพิจารณาเลือกรายบุคคล แต่ฝ่ายนักการเมืองเห็นว่าพิจารณาเลือกบุคคลและกลุ่มการเมือง

95. บรรจงศักดิ์ วงศ์รัตนวรรณ . *ทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นต่อการบริหารงานของเทศบาลนครเชียงใหม่และการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่* . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การวิจัยพบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่กำลังประสบปัญหาเมืองเอกนคร ระบบบริหารปัจจุบันไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และได้พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทั้งหมด ต่างก็เห็นว่าส่วนกลางต้องกระจายอำนาจมาสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง และเชื่อว่าการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจะเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นระบบที่จะทำให้ได้ผู้บริหารที่มีความสามารถ และเกิดการมีส่วนร่วมในด้านการเมืองและการบริหารของประชาชนในท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอตัวแบบระบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมาด้วย

96. ขวลิท ศิริศักดิ์วัฒนา . *ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีการขยายเขตเทศบาลเมืองอ่างทอง* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น กรณีการขยายเขตเทศบาลเมืองอ่างทอง ซึ่งเดิมมีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบเพียงแค่ 3.27 ตารางกิโลเมตร เมื่อความเจริญของท้องถิ่นมากขึ้น ประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ก่อให้เกิดความแออัดยัดเยียด และปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายหลายประการ เทศบาลเมืองอ่างทองพิจารณาเห็นสมควรขยายเขตเทศบาลให้ใหญ่ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เทศบาลประสบอยู่ และเพื่อขยายบริการที่เทศบาลควรจะดำเนินการให้เกิดผลดีแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น

ผลของการศึกษาปรากฏว่า ความคิดในการขยายเขตเทศบาลแม้จะเป็นหลักการที่ดี มุ่งสนองประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งก็ตาม ในการดำเนินการตามหลักการนี้ยังได้รับการขัดขวางต่อต้านจากบุคคลกลุ่มผู้เสียประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งประชาชนผู้ไม่เข้าใจในหลักการปกครองท้องถิ่น ทำให้ดำเนินการขยายเขตเทศบาลมีอุปสรรคปัญหาหลายประการ จนในที่สุดเทศบาลเมืองอ่างทองเพิ่มพื้นที่ได้อีกเพียง 2.85 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น ซึ่งไม่สมเจตนาและเหตุผลที่เทศบาลได้ตั้งไว้ และปัญหากรณีการขยายเขตเทศบาลเมืองอ่างทองนี้ยังอาจเกิดขึ้นกับเทศบาลอื่นอีกหลายเทศบาล ซึ่งควรจะได้มีการศึกษาเรื่องนี้ให้กว้างขึ้น เพื่อผลดีของการพัฒนากระบวนการปกครองท้องถิ่นในอนาคต

97. สุพงศ์ ส่งดาวทรัพย์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนย่อยมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำทั้งการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการขอความช่วยเหลือจากเทศบาล นอกจากนี้ยังพบว่า คณะกรรมการชุมชนย่อยที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัวตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และให้สะดวกแก่การปฏิบัติงานนอกจากนี้กระทรวงมหาดไทย ควรที่จะได้จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำเทศบาลและชุมชนย่อยอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของเทศบาล ควรจัดสรรงบประมาณแก่เทศบาลในการพัฒนากิจกรรมของชุมชนย่อยและควรที่จะได้ร่วมกับเทศบาลประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญ และกิจกรรมของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาให้ชุมชนย่อยได้มีขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของคณะกรรมการชุมชนย่อย และชุมชนย่อยต่อไป

98. สุรเชษฐ์ เนียมทัง . ลักษณะและการพัฒนาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่ระหว่าง พ .ศ. 2517-2537 . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538.

จากการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นนั้น อาศัยรากฐานความสัมพันธ์ส่วนตัวตามระบบอุปถัมภ์มีพัฒนาการและการดำรงรักษากลุ่ม โดยอาศัยปัจจัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทย องค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มพลังมวลชน กลุ่มทางสังคมและกลุ่มทุนท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์โยงใยกับพรรคการเมืองและระบบราชการ โครงสร้างของกลุ่มมีลักษณะการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ไม่มีการจัดองค์กรอย่างเป็นทางการ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวตรงกับข้อสมมติฐานของผู้เขียนเกี่ยวกับลักษณะและการพัฒนาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่

99. อิงชนิษฐ ศิริณภาพันธุ์ . แนวโน้มการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ 12 พฤศจิกายน 2538 : ศึกษากรณีแขวงเม้งราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ข้อสรุปจากการศึกษาพบว่า

1. การจัดตั้งชุมชนมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง
2. ประชาชนในชุมชนเห็นว่านักการเมืองยังมีการซื้อเสียงอยู่
3. ผลจากการช่วยเหลือ เกื้อกูล ความใกล้ชิดระหว่างคนในชุมชนกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจหรือใจให้ชาวชุมชนเลือกผู้แทนของเขา
4. ความด้อยโอกาสของคนในชุมชนเป็นช่องว่างหรือช่องทางที่นักการเมืองจะเข้าไปใช้ระบบอุปถัมภ์เป็นแนวทางในการสร้างฐานเสียงของตนหรือของกลุ่ม

จากประเด็นในข้อสรุปที่ได้ดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นไปตามทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่นักสังคมศาสตร์ ได้แบ่งนั้นได้นำมาออกมาเกี่ยวพันใน 3 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Determinative) ได้ระบุถึงพฤติกรรมของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมอันเป็นภูมิหลังของบุคคล ดังนั้นการที่มีการจัดตั้งชุมชนนั้นเกิดจากสภาพของชุมชนและคนในชุมชนที่มีสภาพที่ต้องการความช่วยเหลือการดูแล จากผู้บริหารในท้องถิ่นเพราะสภาพทางสังคมของคนในชุมชนไม่จะเป็นความรู้ สภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจของบุคคลล้วนต้องการพึ่งพาเมื่อผู้บริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดตั้งชุมชนและเข้าดูแลชุมชนนั้นการจัดตั้งชุมชนจึงมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยจากการสัมผัสตัวอย่างพบว่า แนวโน้มของการเลือกตั้งให้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่สูงและเลือก นายวรกร ตันตรานนท์ เป็นผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อไปเพราะ นายวรกร ตันตรานนท์ได้เข้าดูแลชุมชนจัดตั้งชุมชนอย่างจริงจัง

2. ทฤษฎีสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Ratinonal Theories) ซึ่งเน้นถึงความสำนึก ความตรึกตรองของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้ง โดยผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความสำนึกถึงคุณค่า ของการเลือกตั้งมากน้อยเพียงไรว่าการเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ไม่มีการซื้อสิทธิ ขายเสียง และการเลือกตั้งนั้นมีอะไรที่เป็นแรงจูงใจให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการที่ได้สอบถามประชาชน พบว่า ประชาชนมีความรู้สึกว่าการเมืองยังมีการซื้อเสียงอยู่มาก แสดงถึงความสำนึกของประชาชนที่มองเห็นภาพของการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ (Patron-Client) ทฤษฎีได้อธิบายถึงความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะสูงกว่า กับผู้มีฐานะต่ำกว่าในทางความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนการช่วยเหลือเกื้อกูลความใกล้ชิดระหว่างคนในชุมชนกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจหรือใจให้ชาวชุมชนเลือกผู้แทนของตน ในการเกื้อกูลกันช่วยเหลือของผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อชาวชุมชนที่ด้อยโอกาสในสังคมนั้นจะเป็นแนวทางในการสร้างฐานเสียงของตน ผลจากการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลนั้นมีผลต่อการเลือกตั้งที่ประชาชนจะต้องเลือกกลุ่มอำนาจนั้นกลุ่มบริหารของเทศบาลเชียงใหม่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่า นายวรกร ตันตรานนท์ จะได้รับการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น

100. กุลภา โภคสวัสดิ์ . ประสิทธิภาพของสื่อการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ .ศ.2538 : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.

ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้สื่อต่าง ๆ ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งรวมทั้งการณรงค์ให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เมื่อนำมาศึกษากรณีเปรียบเทียบ สื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ สื่อวิทยุ รองลงมาคือสื่อประเภทแผ่นป้ายโฆษณา ลำดับสาม คือ สื่อประเภทรถประชาสัมพันธ์ สุดท้ายคือ สื่อเอกสารประชาสัมพันธ์ โดยหากพิจารณาภาพรวมของสื่อทั้งหมดนั้น พบว่ามีประสิทธิภาพระดับสูง

ในด้านการเปรียบเทียบการใช้สื่อของกลุ่มรักอุบลและกลุ่มอุบลยุคใหม่ พบว่า กลุ่มรักอุบลใช้สื่อได้มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มอุบลยุคใหม่

ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสื่อพบว่า สื่อแต่ละประเภทมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพใกล้เคียงกันคือ ปัจจัยด้าน 1) ความครอบคลุมทั่วถึง 2) ความถี่และต่อเนื่องของารณรงค์ 3) ความเหมาะสมของช่วงเวลา 4) ความรู้ ความเข้าใจ และดึงดูดใจของสื่อ 5) ความชัดเจนของสื่อ และ 6) เทคนิคในการสื่อข้อความสื่อ

101. พิษณุ วัตถุ . การแข่งขันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พ .ศ.2528-2533 . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539. (เอกสารวิจัย)

การแข่งขันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ปรากฏการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในคราวการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2528 การเลือกตั้งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 เป็นต้นมาจนถึงคราวการเลือกตั้งปี พ.ศ.2528 การแข่งขันการเลือกตั้งมักเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือ “ทีม” สำคัญ ๆ สองกลุ่ม ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักเป็นข้าราชการเกษียณหรือผู้มีอาชีพทางกฎหมายได้แก่ ทนายความ แต่ลักษณะเด่นที่ปรากฏก็คือนายกเทศมนตรีในช่วงเวลานี้สามารถผูกขาดอำนาจได้นาน ๆ นายกเทศมนตรีคนแรก และอยู่ในตำแหน่งนานที่สุด คือ นายบุญช่วย อัตถากร ซึ่งอยู่ในตำแหน่งนานถึง 22 ปี และผู้ที่ดำรงตำแหน่งได้นานถัดมา คือ นายเกียรติ นาคะพงษ์ ดำรงตำแหน่งนาน 13 ปี

ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2528 เนื่องจากกลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจบริเวณตลาดเมืองมหาสารคามได้รวมกันตั้งกลุ่มการเมืองท้องถิ่นคือ ทีมพลังสารคาม ทีมใหม่ดังกล่าวมาโดยนายประพิศทองโรจน์ ได้แข่งขันกับทีมของเรา ภายใต้การนำของนายเกียรติ นาคะพงษ์ จากคุณสมบัติของผู้สมัครทั้งอายุ การศึกษา รวมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าผู้สมัครทีมพลังสารคามมีคุณสมบัติเหนือกว่าทีมของเรา นอกจากนี้ทีมพลังสารคามยังใช้ยุทธวิธีทางการเมืองที่เหนือกว่าทีมของเราอีกด้วย โดยทั่วไปทั้งสองทีมมีวิธีการในการหาเสียงที่คล้ายคลึงกันกล่าวคือ การใช้โปสเตอร์ไม่อัด ภาพสี, โปสเตอร์ขนาดเล็ก, แผ่นปลิวรูป, แผ่นปลิวอักษร แผ่นปลิว (เลื่อน)การปราศรัย และพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ เช่น การแจกสิ่งของและเงิน โดยในการแจกสิ่งของและจำหน่ายสิ่งของราคาถูก ทีมพลังสารคามได้รูปแบบจากพรรคประชากรไทย ในการเลือกตั้งปี พ .ศ.2528 ปรากฏว่าทีมพลังสารคามได้รับชัยชนะและได้บริหารเทศบาล นับเป็นการหยุดการครองอำนาจนาน ๆ ของผู้บริหารเทศบาลตั้งที่เคยปรากฏมา

ในการเลือกตั้งปี พ .ศ.2533 ทีมพลังสารคามเกิดการแตกแยก มีทีมสำคัญลงแข่งขันสามทีมคือทีมของเรา ภายใต้การนำของ นายเกียรติ นาคะพงษ์ ทีมประชาร่วมใจซึ่งแตกมาจากทีมพลังสารคามและทีมสารคามก้าวหน้าโดยนาจิระศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ในการเลือกตั้งทั้งสามทีมยังคงใช้วิธีการหาเสียงที่ไม่แตกต่างไปจากอดีต กล่าวคือการใช้โปสเตอร์ไม่อัดสีโปสเตอร์ขนาดเล็ก แผ่นปลิว แผ่นปลิว(เลื่อน)การปราศรัย รวมทั้งการแจกเงินซื้อเสียง โดยทั่วไปในอัตราเสียงละ 100 บาท ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าทีมสารคามก้าวหน้าซึ่งเป็นทีมใหม่ได้รับการเลือกตั้ง

จากการเลือกตั้งปี พ .ศ.2528 เป็นต้นมาได้เกิดแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เทศบาลไม่ใช้การผูกขาดดังที่เคยเป็นมา นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจ และพ่อค้าบริเวณตลาดเมืองมหาสารคามได้เริ่มสนใจการเมืองท้องถิ่น และเข้ามามีส่วนในการเลือกตั้ง กลุ่มคนเหล่านี้ มีทุนมากพอที่จะใช้ดำเนินการในการเลือกตั้งและสามารถดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ใน การบริหารงานเทศบาลไว้ได้

102. ประพันธ์ วรณบริรักษ์, พันเอก . ประสิทธิภาพของการใช้หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของสมาคมพัฒนาสังคมในการรณรงค์เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี 2538 : ศึกษาเฉพาะกรณีการรณรงค์ในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคนิพนธ์)

จากผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงตามลำดับ ในการออกแบบ การผลิต การนำเสนอและการใช้สื่อในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ คือ
2. ควรเลือกใช้สื่อรณรงค์ตามลำดับดังนี้
อันดับแรก การพูดประชาสัมพันธ์เป็นสื่อที่มีประสิทธิผลมากกว่าสื่ออื่น ๆ ในทุกชุมชนจึงเป็นสื่อที่ควรนำมาใช้ในการรณรงค์เป็นลำดับแรก
อันดับที่สอง คัทเอ้าท์และเทปเพลงรณรงค์เป็นสื่อที่มีประสิทธิผลรองลงมาจากการพูดประชาสัมพันธ์ จึงเป็นสื่อที่ควรเลือกใช้ในการรณรงค์เป็นอันดับรองมา
อันดับสุดท้าย โบปลิวและสติ๊กเกอร์เป็นสื่อที่ควรเลือกใช้รณรงค์ในลำดับสุดท้ายเนื่องจากมีประสิทธิผลค่อนข้างน้อย จะต้องวางแผนการใช้ให้รอบคอบรัดกุม
3. ควรใช้สื่อที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ จึงทำให้สื่อเกิดประสิทธิผลสูงสุดและบรรลุผลตามความมุ่งหมาย เช่น การประชาสัมพันธ์เป็นสื่อที่ใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนเทปเพลงรณรงค์จะได้ผลมากต่อกลุ่มเป้าหมายที่มีศึกษาน้อยและรายได้น้อย นอกจากนั้นการเลือกใช้สื่อจะต้องคำนึงถึงความสนใจ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายด้วย เช่น รายได้ อาชีพ เพศ อายุ และการศึกษา เป็นต้น

103. บุษบา ดำพรหม . ทศนคติของชาวเทศบาลเมืองอุบลราชธานีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ.2538 : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 3 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่าในด้านพฤติกรรมความสนใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น แม้ว่าประชากรจะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างดี แต่ก็ให้ความสนใจไปใช้สิทธิน้อย โดยอ้างเหตุผลว่าติดธุระส่วนตัว ไม่ว่าง ไม่อยู่ เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมความสนใจไปใช้สิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ประชาชนให้ทัศนะเหตุผลที่เลือกผู้สมัครเป็นทีมทั้งหมดก็เพราะเห็นเป็นคนรู้จักชอบพอกันเป็นการส่วนตัวอีกทั้งหวังเพื่อจะให้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและหากผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติต่อประชาชนโดยพยายามให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของ และได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงตลอดจนให้ความใกล้ชิดกับประชาชนสร้างความ

เชื่อถือให้เกิดแก่ประชาชนเกิดความมั่นใจว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ทอดทิ้งและเอาใจใส่ดูแล ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดศรัทธา ระบบการเลือกตั้งว่า หากประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเลือก บุคคลที่ตนเห็นว่าเป็นผู้ที่มีผลงานดี จริ่งใจในการพัฒนาท้องถิ่น เข้าไปบริหารบ้านเมืองและเห็นผลงานอย่างชัดเจนจะ ทำให้ระบบการปกครองท้องถิ่นพัฒนาไปได้ไกล ส่งผลต่อระบบการปกครองในระดับประเทศต่อไป

คณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ควรให้ความสนใจในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงาน และกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจมีส่วนร่วม และเสนอแนะแนวทางแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

104. ไพลิน เชื้อนทา . ลักษณะและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองพะเยา ระหว่าง พ.ศ.2517-2538 . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539 (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า การก่อกำเนิดของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองพะเยา เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลผู้มีความใกล้ชิดกันเป็นส่วนตัว โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นแกนนำสำคัญในการรวมตัว สำหรับองค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มพลังมวลชน และกลุ่มนายทุนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์โยงใยกับพรรคการเมืองระดับชาติ ส่วนโครงสร้างของกลุ่มนั้นจะเป็นการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ไม่มีการจัดองค์กรหรือแบ่งหน้าที่กันชัดเจน แต่ในระหว่างทั้ง 3

กลุ่มจะมีความแตกต่างกัน คือกลุ่มบุญดี และสหาย กับกลุ่มพะเยาก้าวหน้า มีการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไปที่หัวหน้ากลุ่มเพียงคนเดียว แต่ในขณะที่กลุ่มวุฒิชัย ตรรกบุตร ไม่มีลักษณะการรวมศูนย์ดังกล่าว สำหรับการคงอยู่ของกลุ่ม พบว่า กลุ่มบุญดี และสหาย และกลุ่มพะเยาก้าวหน้า รักษาอำนาจอยู่โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patron- Clients Structure) ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งในโครงสร้างทางสังคมของคนไทย ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มไม่เท่าเทียมกัน เพราะอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ในขณะที่กลุ่มวุฒิชัย ตรรกบุตร ลักษณะของความสัมพันธ์จะเป็นแบบเท่าเทียมกัน แต่ยังคงมีลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัวในประเด็นของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับพรรคการเมืองระดับชาติ สำหรับการเข้าไปบริหารงานของเทศบาล พบว่าทั้ง 3 กลุ่ม ไม่พบผลงานที่มีความแตกต่างกัน และผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม 2 ประการ คือ ประการแรกลักษณะหรือการแสดงออกของกลุ่มการเมืองที่ต่างกัน น่าจะเกิดจากเงื่อนไขทางด้านสถานภาพของกลุ่มและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในเวลานั้น การที่กลุ่มการเมืองหนึ่งมีสถานภาพเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายค้าน ในสภาเทศบาลก็จะทำให้กลุ่มการเมืองนั้นมีบทบาทหน้าที่ อำนาจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่ต่างกัน ส่งผลให้การแสดงออกต่างกัน ประการที่สอง สถานการณ์ทางด้านเงื่อนไขเวลาที่กลุ่มเข้ามาบริหารงานของเทศบาล กลุ่มบุญดี และสหาย และกลุ่มวุฒิชัย ตรรกบุตร เข้ามาบริหารงานเทศบาลนั้น เป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจอยู่ในภาวะคงตัว แต่เมื่อกลุ่มพะเยาก้าวหน้าเข้ามาบริหารงานสภาพเศรษฐกิจรวมของประเทศเติบโตกว่า ฉะนั้นจึงส่งผลให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน

105. วันชัย บุญยสุรัตน์ . นโยบายการกระจายอำนาจของรัฐกับทิศทางการพัฒนาเทศบาล . สถาบันพระปกเกล้า, 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงแม้กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยจะได้พยายามปรับปรุงพัฒนารูปแบบการปกครองระบบเทศบาลให้วิวัฒนาการเจริญก้าวหน้ามาตามลำดับก็ตาม แต่ความเจริญก้าวหน้าของประเทศและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว องค์การเทศบาลมีการพัฒนาการที่ค่อนข้างช้าและหยุดชะงักในบางช่วงโดยเทศบาลต้องประสบกับปัญหาหลายประการ คือการขาดอิสระเท่าที่ควรในการปกครองตนเองเพราะกฎระเบียบหลายอย่างกำหนดให้การตัดสินใจต้องขึ้นอยู่ที่ส่วนกลาง , การมีรายได้จำกัด ทำให้เทศบาลไม่มีผลประมาณเพียงพอในการพัฒนาท้องถิ่น การที่เทศบาลมีรูปแบบโครงสร้างที่ถูกกำหนดมาจากส่วนกลางเหมือนกันทุกเทศบาล ซึ่งบางครั้งก็ไม่เหมาะสมกับท้องถิ่นบางแห่ง นอกจากนี้รูปแบบสภาและนายกเทศมนตรีนั้นเป็นรูปแบบที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายเสียงข้างมาก ในส่วนปัญหาองค์กรที่สนับสนุนงานของเทศบาลก็มีข้อจำกัดเพราะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานของเทศบาลโดยตรงน้อย และไม่ครอบคลุมภารกิจหน้าที่ของท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นการเติบโตมาจากข้าราชการสายภูมิภาคและข้าราชการส่วนกลาง ซึ่งขาดความเข้าใจในงานของท้องถิ่น นอกจากนั้นแล้ว สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ซึ่งควรจะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมงานของเทศบาลได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการมากที่สุด แต่กลับไม่สามารถทำหน้าที่ที่เหมาะสมได้

ดังนั้น ข้อเสนอจากการศึกษาวิจัยนี้จึงได้เสนอว่าการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในอนาคตที่เหมาะสมนั้นควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ มีการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น , มีการกระจายอำนาจทางการบริหารมากขึ้น , ควรมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม , ควรมีการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปกครองท้องถิ่น โดยเสนอให้มีการตั้งกระทรวงท้องถิ่นขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานที่จะช่วยสนับสนุนงานในความรับผิดชอบของเทศบาลต่าง ๆ โดยตรงแทนกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีภารกิจสูงในปัจจุบัน , ให้มีการปรับปรุงรูปแบบการปกครองของเทศบาลบางแห่งเป็นรูปแบบพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของท้องถิ่นแต่ละแห่ง , การพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น , ปรับเปลี่ยนบทบาทของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย , ปรับเปลี่ยนบทบาทของเทศบาลให้มีการบริหารงานแบบเปิดและมีการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งรับฟังข้อคิดเห็นสาธารณะของประชาชนมากขึ้น

106. ศุภกร วิริยานภรณ์ . วัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสองประเภท มีค่านิยมแบบเสรีนิยมและอำนาจนิยม ในระดับปานกลางแต่เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างพบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสองประเภทมีค่านิยมแบบเสรีนิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่านิยมแบบอำนาจนิยมไม่พบความแตกต่าง
2. สมาชิกสภาท้องถิ่นทุกระดับอายุ ทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ และสังกัดองค์การปกครองท้องถิ่นทุกประเภท มีคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมแบบเสรีนิยมมากกว่าอำนาจนิยม
3. อายุ การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับค่านิยมแบบเสรีนิยม และอำนาจนิยม ส่วนอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับค่านิยมแบบเสรีนิยม แต่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กับค่านิยมแบบอำนาจนิยม และประเภทการสังกัดองค์การปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กับค่านิยมแบบเสรีนิยม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับค่านิยมแบบอำนาจนิยม

107. เฉลิม แก้วกระจ่าง . การกระจายอำนาจของเทศบาลเชิงใหม่ในรูปแขวง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้แก่แขวงทั้ง 4 แขวงในปัจจุบันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็นในการบริหารงานของแขวงในการให้บริการประชาชน การจัดตั้งแขวงทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้นแต่ประชาชนยังไม่ได้ได้รับความสะดวก รวดเร็วจากการบริการของแขวงเท่าที่ควร นอกจากนี้ประเภทและลักษณะของงานที่เทศบาลนครเชียงใหม่ได้กระจายอำนาจให้แขวงรับไปปฏิบัติเพื่อบริการประชาชนยังไม่เหมาะสม จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้โดยสมบูรณ์

108. นาดชา วสินติก . โครงสร้างอำนาจในชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีเมืองพัทยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

การศึกษาวิจัยได้กระทำในช่วงปี 2540-2541 โดยนำเอาทฤษฎีโครงสร้างอำนาจชุมชน และระบบอุปถัมภ์เป็นกรอบในการวิจัย และใช้วิจัยการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีการกระจุกตัวของอำนาจในระดับสูงโดยกลุ่มการเมืองกลุ่มหนึ่งในเมืองพัทยา ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาส่วนใหญ่ โดยอาศัยการอุปถัมภ์จากกำนันผู้ทรงอิทธิพล และสมาชิกสภาเมืองพัทยาเหล่านี้เองจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผลการตัดสินใจในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นไปในทางเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องของสมาชิกภายในกลุ่ม

ผลของการศึกษาเรื่องนี้บ่งชี้ถึงแบบแผนทางการเมืองของเมืองไทยว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นปัจจัยสำคัญในความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลรวมตลอดถึง ความสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับอื่น ๆ ด้วย

109. สุวัฒน์ ศิริโกศาภิรมย์ . อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ผลการศึกษา พบว่า ในด้านสถานภาพส่วนบุคคลสมาชิกชุมชนบ้านใหม่ -หัวนา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนสมาชิกชุมชนพูลสุข ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลอื่น ๆ ทั้งสองชุมชนไม่แตกต่างกัน คือ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง รายได้อยู่ในระดับเดือนละ 3,000-6,000 บาท อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป สำหรับในด้านอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกใน

ชุมชน การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนและการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน ไม่มีความแตกต่างกัน โดยสมาชิกทั้งสองชุมชนมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวในระดับสูง นอกจากนั้นผลการสัมภาษณ์ยังแสดงให้เห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีความยอมรับในตัวผู้นำชุมชน และผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

110. จลลาด ขามช่วง . การพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด . สถาบันพระปกเกล้า, 2540. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลและมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 48.25 โดยทราบจากญาติมิตรเพื่อนบ้านและผู้นำคุ้มเป็นผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ในเรื่องการออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ.2538 พบว่าไปเพราะมีความสำนึกในหน้าที่ของตนเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดและเหตุผลมากที่สุดที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เพราะติดธุระสำคัญ ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า ประชาชนจะก่อตั้งกลุ่มผลประโยชน์ภายในคุ้มของตนแต่กลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลการดำเนินงานของเทศบาลในลักษณะการช่วยเหลือประสานงานระหว่างเทศบาลกับประชาชนภายในคุ้มซึ่งก็ได้รับการช่วยเหลือจากเทศบาลเป็นบางเรื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุ้มของตนอย่างเต็มที่ถึงแม้แนวคิดจะไม่สอดคล้องกับแนวคิดของตน สำหรับการซื้อเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นญาติมิตร หรือเพื่อนบ้านของตน จะเป็นปัจจัยชี้วัดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งในคราวต่อไป

2. ทศนคติวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีทัศนคติวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยอยู่ระดับสูงร้อยละ 38.11 เมื่อพิจารณาแยกในประเด็นพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเห็นด้วยระดับสูงร้อยละ 38.11 เมื่อพิจารณาแยกในประเด็นพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเห็นด้วยระดับสูงในเรื่องความมีเหตุผลหรือการกระทำอย่างมีเหตุผล การยึดหลักสันติวิธีและวิธีการประนีประนอม การเคารพกฎหมายและระเบียบวินัย ตลอดจนการมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

111. นิภากร กำจรเมฆกุล . กลยุทธ์การสื่อสารในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสตรีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) . วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของสตรีซึ่งเป็นสมาชิกสภา อบต . ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักคือ แรงสนับสนุน ความต้องการส่วนบุคคล และแรงกดดัน

2. สื่อที่สมาชิกสภา อบต.สตรีเลือกใช้ในการรณรงค์หาเสียงได้แก่ สื่อบุคคล ได้แก่ การเดินเคาะประตูบ้าน การแบ่งคุ้ม(เขต)หาเสียง และวิธีการแสวงหาโอกาสที่เหมาะสม สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ แผ่นป้าย ใบปลิวบัตรเชิญ รถติดเครื่องขยายเสียงเคลื่อนที่ และสื่อชุมชน ได้แก่ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้ อบต.สตรี ส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อบุคคลเป็นสื่อหลักและใช้สื่ออื่นๆ เป็นสื่อสนับสนุน

3. กลยุทธ์การใช้สื่อของ สมาชิกสภา อบต .สตรีประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การเลือกใช้สื่อ 2) กลยุทธ์การใช้สื่อมานำเสนอ ได้แก่ การใช้สื่อเพื่อเปิดตัว และการใช้สื่อเพื่อตอบคำถาม

4. เป้าหมายการใช้สื่อที่สมาชิกสภา อบต .สตรีต้องการให้เกิดกับผู้รับสาร ได้แก่ 1) ความต้องการให้รู้ตัวตนเองลงสมัคร 2) ความต้องการให้รู้จักตัวตนผู้สมัครมากขึ้น 3) ความต้องการให้รู้จักความสามารถผู้สมัคร และ 4) ความต้องการให้จดจำชื่อและเบอร์ของผู้สมัคร

5. อบต.สตรีมีกลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาของสาร ดังต่อไปนี้ 1) กลยุทธ์การเน้นชื่อ -เบอร์ของผู้สมัคร 2) กลยุทธ์ไม่ลงไม่รู้ 3) กลยุทธ์อย่าผูกมัดตนเอง 4) กลยุทธ์การสร้างภาพในอนาคต 5) กลยุทธ์การขอความเห็นใจ 6) กลยุทธ์การเสนอผลงานที่ผ่านมา สำหรับเป้าหมายการนำเสนอเนื้อหาสาร ของ อบต. สตรี ได้แก่ 1) เพื่อต้องการให้รู้ว่าตนเองลงสมัคร 2) เพื่อต้องการให้เกิดความเห็นใจ 3) เพื่อต้องการให้เห็นความสามารถของผู้สมัคร 4) เพื่อต้องการให้ได้ประเมินและตัดสินใจเองจากเหตุผลที่ได้รับ 5) เพื่อต้องการให้ทัศนคติเห็นด้วย

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ชื่อของ อบต. สตรี ได้แก่ 1) การคำนึงถึงคุณสมบัติของชื่อ 2) การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ 3) การได้รับอิทธิพลเรื่องการใช้ชื่อจากผู้อื่น และ 4) การได้รับอิทธิพลจากการฝึกอบรมด้านกลยุทธ์การหาเสียง

112. อินทร์ศร พรหมมินทร์ . พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี 2538 . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกลุ่มนารัฐพัฒนา มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านเหตุการณ์ในอดีต พบว่า ประชากรซึ่งไม่พอใจในผลงานของกลุ่มอำนาจนารัฐพัฒนาจะลงคะแนนเสียงให้แก่ กลุ่มนารัฐพัฒนา

2. ปัจจัยลักษณะทางด้านประชากร พบว่า เพศและอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเสียง แต่พบว่า อาชีพและการศึกษามีความสัมพันธ์

3. ปัจจัยความนิยมในกลุ่มการเมือง ได้แก่ ความนิยมในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น พบว่า มีความนิยมในกลุ่มนารัฐพัฒนา มากกว่า กลุ่มอื่น ส่วนความนิยมในตัวหัวหน้ากลุ่ม และตัวผู้สมัครไม่ให้ความสำคัญมากนัก

4. ปัจจัยด้านทัศนคติที่สนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้แก่ ความพอใจในนโยบายกลุ่มการเมืองท้องถิ่น พบว่า มีความพอใจในนโยบายกลุ่มนารัฐพัฒนา มากกว่า กลุ่มอื่น

113. มนัส นพรัตน์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปากแพรก . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตรมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น การมองเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความคิดเห็นต่อหลักการในการปกครองท้องถิ่นมาก แต่การรับรู้ข่าวสารจากด้านการวิเคราะห์ข่าวสารรายสัปดาห์และการฟังข่าวจากเสียงตามสายของเทศบาลน้อย

2. อายุ การศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น

114. เดชนะ สิทธิสุทธิ . การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม “สันติธรรม” ในเทศบาลเมืองนครปฐม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองมากที่สุดคือ หัวหน้ากลุ่มโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับสมาชิกภายในกลุ่มและกลุ่มผู้สนับสนุนภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้ตนสามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่น หลังจากนั้นการบริหารงานจะมีลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มผู้สนับสนุนและพวกพ้องของตน มากกว่าการทำหน้าที่เป็นพรรคการเมืองในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

115. วัฒนา ชัยสวัสดิ์ . การเมืองในกระบวนการจัดทำงานงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่ : กรณีศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ.2535-2540 . วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ในการศึกษามีแนวคิดว่าการจัดทำงบประมาณจะมีการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะการจัดทำงบประมาณเป็นเรื่องของการเมืองมากกว่าการใช้หลักการหรือทฤษฎี มีการต่อรองและแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณเป็นเรื่องของการเมืองมากกว่าการใช้หลักการคุณภาพจะทำให้การจัดทำงบประมาณมีความสมบูรณ์ การศึกษาในเรื่องนี้ มีสมมติฐานว่าฝ่ายการเมืองจะให้ความสำคัญกับงบประมาณ หรือลงทุนมากกว่างบประมาณประจำ การจัดทำงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการใหม่ที่เสนอโดยฝ่ายการเมืองมากกว่า การนำโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนามาดำเนินการ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการจัดทำงบประมาณระหว่างฝ่ายการเมือง กับฝ่ายข้าราชการประจำของเทศบาลส่วนใหญ่เกิดจากโครงการที่ไม่ปรากฏในแผนพัฒนาเทศบาล

ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ฝ่ายการเมืองให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองน้อยมาก แต่กลับแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว
2. ฝ่ายการเมืองมุ่งแต่การจัดทำโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน
3. การจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่แขวงยังไม่มีความเป็นธรรมขึ้นอยู่กับการเมืองที่มีอำนาจว่ามีที่จะ

ผลักดันงบประมาณลงในพื้นที่เขตการเลือกตั้งของตนเอง

4. ฝ่ายการเมืองได้แสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. คุณภาพงานการก่อสร้างของเทศบาล ไม่มีมาตรฐาน
6. สมาชิกสภาเทศบาลไม่ได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการตรวจสอบการจัดทำ

งบประมาณ

7. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดทำงบประมาณ เกิดจากสาเหตุดังนี้

7.1 เกิดจากการแย่งชิงอำนาจ

7.2 เกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

7.3 การจัดสรรงบประมาณที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องกระบวนการจัดทำ

งบประมาณที่มีประสิทธิภาพต้องมาจากการเมืองที่ดี

116. กรณีศ ดวงใบ . วัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลเมืองลำพูน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. พนักงานเทศบาลเมืองลำพูนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีลักษณะของการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้น แต่ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่มาก

2. เพศ ระดับการศึกษา ประเภทพนักงาน รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ระดับของตำแหน่งงานที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อความรู้และความเข้าใจ ทศนคติ การมีส่วนร่วมและความคิดเห็นต่อระบบการเมืองการปกครองไทยที่ต่างกันด้วย ในขณะที่อายุที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลเมืองลำพูนที่ต่างกันแต่อย่างใด

จากการวิจัยพบว่ามีปัจจัยหลายอย่างส่งผลสืบเนื่องให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ เช่นปัจจัยจากอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่แพร่หลายมากขึ้น ความตื่นตัวทางการเมืองโดยภาพรวมต่าง ๆ มีมากขึ้น ประกอบกับงานในหน้าที่ที่ต้องมีส่วนใกล้ชิดกับงานทางการเมืองต่าง ๆ ในการเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น การดำเนินการเลือกตั้งทำให้พนักงานเทศบาลเมืองลำพูน แม้จะอยู่ตามชนบทห่างไกลจากเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางความเจริญและศูนย์กลางอำนาจรัฐ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น ในขณะที่ก็ยังมีผลของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าอยู่ด้วยเพราะอิทธิพลของระบบการกล่อมเกลาสังคมดั้งเดิม โดยเฉพาะสังคมในชนบท อิทธิพลของกรอบโครงสร้างวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม และด้วยการปฏิบัติงานที่มีลักษณะแบบราชการ อัน

ประกอบด้วย กฎ ระเบียบ สายการบังคับบัญชาวินัยข้าราชการ อีกทั้งอำนาจการบริหารงานของการปกครองส่วนท้องถิ่น
อยู่ที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายการเมือง ซึ่งสามารถให้คุณให้โทษต่อพนักงานประจำได้ ทำให้พนักงานเหล่านี้ยังมีพฤติกรรม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองบางกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ เช่น ไม่กล้าแสดงการต่อต้านนโยบายของรัฐด้วยการประท้วง

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐควรส่งเสริมให้พนักงานส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ให้มากขึ้น เช่น ให้พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ส่งเสริมและยอมรับในบทบาทของกลุ่ม
ผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้มากขึ้นและในการสอบคัดเลือกบุคคลากรเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นความรู้ความเข้าใจด้าน
การเมืองการปกครอง ควรเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาสอบคัดเลือกพนักงานด้วย เป็นต้น

**117. ศราวุธ ศรีประเสริฐ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัด
บุรีรัมย์ .ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง
ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ รายได้ ,
ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล , อาชีพ, ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ คือ เพศ , อายุ, ระดับการศึกษา และ
อุดมการณ์ประชาธิปไตย

**118. อุทัยรัตน์ กาถึง . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตรมหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2543.**

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าประชาชนเพศหญิง
2. อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุก
องค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. รายได้มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา
เทศบาลมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**119. อุทิศ แก้วขาว . ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรี :
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง)**

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรี
1.1) ลักษณะประชากร ข้อมูลทั่วไป มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 365 ราย ส่วนใหญ่
มีอายุระหว่าง 18-35 ปี เป็นเพศชายใกล้เคียงกับเพศหญิง ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มี
อาชีพทำนาหรือรับจ้าง รายได้ต่ำกว่า 4,100 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ 21 ปี ขึ้นไป มีประสบการณ์

ในการเลือกตั้งน้อยกว่า 6 ครั้ง ส่วนใหญ่รู้จักนายกเทศมนตรีแต่ไม่สนิทสนม เป็นสมาชิกชุมชน ได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชนหรือหัวหน้าคณะมากที่สุด และมีเครือข่ายภายในเขตเทศบาลน้อยกว่า 6 ครอบครัว

1.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นด้วยที่นายกเทศมนตรีต้องมีคุณลักษณะในส่วนของการศึกษา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความขยันขันแข็ง มีกิริยาท่าทาง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเสียสละ และไม่แน่ใจที่นายกเทศมนตรีต้องมีคุณลักษณะในส่วนฐานะ และความรู้เริ่ม

1.3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนายกเทศมนตรี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นด้วยที่นายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้มีบทบาทในการบริหาร การบริการ และการพัฒนา

2) ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรี

2.1) มีปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทบางอย่างของนายกเทศมนตรี คือ สถานภาพสมรสของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะและบทบาทในการพัฒนาของนายกเทศมนตรี ระดับการศึกษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะ การศึกษา ความขยันขันแข็ง กิริยาท่าทาง และบทบาทในการบริหารของนายกเทศมนตรี อาชีพของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะ กิริยา ท่าทาง และความเสียสละของนายกเทศมนตรี รายได้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะของนายกเทศมนตรี ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะ และกิริยาท่าทาง ของนายกเทศมนตรี ประสบการณ์ในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เริ่มของนายกเทศมนตรี

2.2) มีปัจจัยด้านสังคมบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทบางอย่างของนายกเทศมนตรี คือ ความสัมพันธ์กับนายกเทศมนตรีของผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้เริ่ม และบทบาทในการบริการของนายกเทศมนตรี

120. อุดมศักดิ์ นวลศิริ . ความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีที่เปลี่ยนฐานะจากประธานกรรมการสุขาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบล ท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายกับเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 36-40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท มีสถานภาพสมรสแล้ว ไม่ได้เป็นนักการเมือง และไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบปล่อยตามสบายมากที่สุดรองลงมาเป็นแบบประชาธิปไตย และต้องการน้อยที่สุด คือ แบบเผด็จการ

3) ปัจจัยด้าน เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส สถานะทางการเมืองและตำแหน่งทางสังคม ไม่มีผลต่อความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบประชาธิปไตย

4) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบปล่อยตามสบาย ได้แก่ สถานภาพสมรส และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบปล่อยตามสบาย ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานะทางการเมือง และตำแหน่งทางสังคม

5) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบเผด็จการ ได้แก่ สถานภาพทางการเมือง และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความต้องการแบบผู้นำของนายกเทศมนตรีแบบเผด็จการ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และตำแหน่งทางสังคม

121. สุวัสถ์ โชน์พันธุ์ . เทศบาลและผลกระทบต่ออำนาจท้องถิ่น พ.ศ.2476-2500 . วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต(สาขาวิชาประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

จากการศึกษาพบว่า พัฒนาการของเทศบาลสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นระยะกำเนิดและก่อตัวของเทศบาล (พ.ศ.2476-2480) ภายใต้แนวความคิดในการจัดการปกครองของคณะราษฎร ที่ต้องการให้เทศบาลมีส่วนในการฝึกฝนราษฎรให้เข้าใจวิธีการปกครองแบบใหม่ตามระบอบรัฐธรรมนูญ รูปแบบของเทศบาลในระยะนี้จึงมีลักษณะแบบ สภา -นายกเทศมนตรี ที่สภามีอำนาจเข้มแข็ง ระยะที่สอง เป็นระยะที่รัฐเร่งพัฒนาเทศบาลและแก้ปัญหาความอ่อนแอของฝ่ายบริหาร ให้เอื้อประโยชน์ต่อการบำรุงท้องถิ่นตามนโยบายสร้างชาติของจอมพล ป .พิบูลสงคราม (พ.ศ.2481-2487) จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเทศบาลเป็นแบบคณะกรรมการเพื่อให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจเข้มแข็ง และในระยะที่สาม เป็นระยะของการชลอตัวและการเสื่อมถอยของเทศบาล ภายใต้บรรยากาศทางการเมืองหลังการรัฐประหาร (พ.ศ.2490-2500) ที่รัฐพยายามควบคุมเทศบาล โดยการให้ข้าราชการประจำเข้ามามีบทบาทและควบคุมการดำเนินงานภายในเทศบาลมากขึ้น ลักษณะเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเทศบาลมีความเป็นอิสระน้อยลง และสร้างความอ่อนแอให้กับเทศบาลในการปกครองตนเอง

การจัดการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มอำนาจท้องถิ่นต่าง ๆ ที่อยู่นอกระบบราชการให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรภายในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการครั้งแรก ผ่านกระบวนการเลือกตั้งและการแต่งตั้งจากรัฐบาล ซึ่งทำให้กลุ่มอำนาจท้องถิ่นเหล่านี้กลายเป็นกลุ่มอำนาจใหม่ที่มีความสำคัญขึ้นมาควบคู่กับกลุ่มอำนาจในระบบราชการเดิม

122. คณศ กลิ่นสุคนธ์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ .ศ.2542 ในจังหวัดชลบุรี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 2543.

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ .ศ.2542 ในจังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พ .ศ. 2542 ในจังหวัดชลบุรีได้แก่ อายุ อาชีพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากเทศบาล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล ความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และความสำนึกทางการเมืองไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาล

123. เถลิ้มพล คงจิตต์ . บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในเขตชุมชนสันติธรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มต่าง ๆ ที่ได้ก่อตั้งขึ้นถือเป็นกลุ่มผลประโยชน์ด้วยกันทุกกลุ่มซึ่งกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีบทบาทอย่างมากต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งในแง่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการตัดสินใจในทางการเมือง โดยการให้การสนับสนุนเลือกกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่กลุ่มตนชื่นชอบและสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มได้ ภายใต้เงื่อนไขของระบบอุปถัมภ์ที่มีให้ต่อกันทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง

124. ธรรมศักดิ์ สุเมตติกุล . ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองเรื่องขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาขยะเมื่อปลายปี พ.ศ. 2541 มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ การจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว และการแย่งชิงตำแหน่งนายก เทศมนตรี ทั้งนี้เนื่องจากเกิดความขัดแย้งกันเองภายใน กลุ่มนักรู้พัฒนา ซึ่งบริหารเทศบาลอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มฝ่ายตรงกันข้ามได้ใช้วิธีการปลุกม็อบขึ้นมามาต่อต้าน และขับไล่ไม่ให้ เทศบาลนำขยะไปทิ้งตามที่ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถแก้ไขปัญหามาได้ คณะนิพนธ์จากประชาชนของฝ่ายบริหารจึงลดลง และกดดันจนต้องลาออกกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้าม จึงเสนอตัวเข้ามาแก้ไขปัญหามา และได้เข้ามาบริหารงานเทศบาลนครเชียงใหม่แทน

125. เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

ผลการศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมกับระดับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลของประชาชนในจังหวัดพัทลุง พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล

2. ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสถานภาพ และระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง

126. ยุพา จิราวัลย์ . พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกตามรูปแบบพบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถูกกฎหมายอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองแบบอิสระแบบทางตรง และแบบทางอ้อม อยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบบังคับ และแบบไม่ถูกกฎหมายอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ และระดับตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครปากเกร็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุ ระดับการศึกษา และอายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานเทศบาลมีส่วนร่วมทางการเมืองในแบบถูกกฎหมาย แบบทางตรงแบบทางอ้อม และแบบอิสระให้มากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องมีการเริ่มต้นจากระดับท้องถิ่น และพัฒนาไปสู่ระดับชาติ

127. จิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์ . พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาการเมือง “อานันท์ภูมิ” ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ผลการศึกษาพบว่า การก่อกำเนิดของกลุ่มอานันท์ภูมิเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นส่วนตัว โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นแกนนำสำคัญในการรวบรวมและก่อตั้งกลุ่ม สำหรับด้านองค์ประกอบและโครงสร้าง พบว่า ในด้านองค์ประกอบ ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มพลังมวลชนในท้องถิ่นและกลุ่มทุนท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ในด้านโครงสร้างของกลุ่มอานันท์ภูมิ พบว่า มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่หัวหน้ากลุ่ม และการดำเนินของกลุ่มขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ การรวมตัวของสมาชิกกลุ่มอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ส่วนตัวตามระบบอุปถัมภ์โครงสร้างการบริหารมีการจัดสรรตำแหน่งและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน รวมถึงการกระจายฐานสมาชิกของกลุ่มไปยังประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ในประเด็นการคงอยู่ของกลุ่มอานันท์ภูมิ พบว่า การคงอยู่ของกลุ่มอานันท์ภูมิอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มอานันท์ภูมิ ในด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งในโครงสร้างทางสังคมไทยความสัมพันธ์ภายในกลุ่มอานันท์ภูมิเป็นแบบไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ หัวหน้ากลุ่มจะอยู่ในฐานะของผู้อุปถัมภ์ และสมาชิกกลุ่มจะอยู่ในฐานะของผู้รับอุปถัมภ์ โดยที่ผู้อุปถัมภ์จะมีสถานภาพสูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น การเป็นเพื่อน การเป็นญาติ เป็นพี่-น้อง การเป็นพรรคพวกเดียวกันเป็นหลัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มพวกพ้องของตน เนื่องจากความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ซึ่งเกิดจากการเป็นเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพ ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคงอยู่ของกลุ่มอานันท์ภูมิไว้ได้

ในประเด็นการสูญเสียอำนาจทางการเมืองของกลุ่มอานันท์ภูมิ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มอานันท์ภูมิสูญเสียอำนาจทางการเมือง คือการแพ้การเลือกตั้ง 2 สมัยติดต่อกัน ซึ่งการแพ้ดังกล่าวมีสาเหตุจาก ปัญหาทางด้านการบริหารงานของกลุ่มอานันท์ภูมิ ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันของข้าราชการประจำ และปัญหาในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้รวมถึง ปัญหาในด้านโครงสร้างการบริหารของกลุ่มอานันท์ภูมิ ที่มีผู้มีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานของกลุ่มอยู่ที่หัวหน้ากลุ่มแต่เพียงผู้เดียว และปัจจัยด้านการเงิน ก็มาจากตัวหัวหน้ากลุ่มแต่เพียงผู้เดียวเช่นกัน ดังนั้นเมื่อกลุ่มอานันท์ภูมิมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้ากลุ่มก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของของกลุ่ม และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง แม้ว่ากลุ่มอานันท์ภูมิจะไม่ได้เป็นฝ่ายบริหารในเทศบาลนครเชียงใหม่ และมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้ากลุ่มไปแล้ว แต่อย่างไรก็ดีกลุ่มอานันท์ภูมิก็ยังคงมีบทบาทอยู่ในสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ตามรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นต่อไป

128. ประโยชน์ สภาวสุ . การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในประเทศไทย . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลจากเดิมนายกเทศมนตรีมาจากการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาลมาเป็นนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเป็นผลมาจากมาตรา 285 วรรค 3 หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ว่าคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ในสารนิพนธ์ชิ้นนี้ได้ศึกษา

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองดังกล่าวโดยมุ่งประเด็นจากข้อดีและข้อสนับสนุนของนักการเมืองและนักวิชาการ เช่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชนจะสร้างความสับสนต่อประชาชนและเป็นเหตุ

นำไปสู่การปกครองในระบอบประธานาธิบดีในที่สุด ถูกครอบงำโดยอิทธิพลท้องถิ่นได้โดยง่าย การได้นายกฯ มาจากการเลือกตั้งรูปแบบนี้จะทำให้การบริหารราชการเทศบาลมีประสิทธิภาพสูงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ การพัฒนาท้องถิ่นภายในเขตตลอดจนการบำบัดทุกข์เป็นเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง มิใช่มุ่งเอาใจสมาชิกเทศบาลแต่อย่างใด และมีความคล่องตัวในการบริหารเป็นอย่างมากเนื่องเพราะเป็นอำนาจที่เด็ดขาดและเด็ดเดี่ยว สามารถอยู่บริหารได้อย่างต่อเนื่องครบ 4 ปี

ในขณะทำการศึกษา (พฤศจิกายน ปี พ.ศ.2544) ได้มีเทศบาลที่ได้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชนไปแล้วทั้งหมด 6 จังหวัด อันได้แก่ (1) เมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี เมื่อ 2 กันยายน 2543 (2) เมืองชุมพร จังหวัดชุมพร เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2543 (3) เมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2543 (4) เมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2543 (5) เมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2544 (6) เมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อ 18 สิงหาคม 2544 ผู้ศึกษาได้คัดเลือกเพียง 4 จังหวัด เพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละภาคโดยภาคเหนือใช้เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ภาคใต้ใช้เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคอีสานใช้ เทศบาลเมือง บุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และภาคกลางใช้เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี เป็นสถานที่เพื่อการศึกษา

ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจระบบการเมืองท้องถิ่น และเชื่อว่าการเลือกตั้งนายกฯ โดยตรงจะถูกครอบงำโดยผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น

2. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงน่าจะมีผลจะทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองภายในท้องถิ่นได้

3. ประเด็นการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของประชาชนต่อการบริหารงานของนายกฯ พบว่ามีผู้เห็นด้วยอย่างมากกว่าน่าจะเป็นหนทางที่ตรวจสอบและควบคุมได้ง่ายและรวดเร็วกว่ารูปแบบการปกครองแบบเดิม

4. ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความต้องการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง

และนอกจากนั้นการศึกษาครั้งนี้ยังได้พบว่าเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างนายกเทศมนตรีกับสภาเทศบาลที่เทศบาลมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยที่สภาเทศบาลทั้งหมดซึ่งมีสมาชิกทั้งสิ้น 18 คนมีสมาชิกเทศบาลในกลุ่มของนายกเทศมนตรีเพียง 3 คนเท่านั้น ส่งผลให้เกิดการตีรวนและไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเทศบาลส่วนใหญ่ในสภาจนนายกเทศมนตรีไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลเพื่อนำงบประมาณไปบริหารราชการเทศบาลได้

การแก้ไขกฎหมายโดยเปิดโอกาสให้นายกเทศมนตรีสามารถนำจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาได้โดยไม่จำเป็นต้องผ่านการแถลงนโยบายต่อสภา หรือโดยการกำหนดบทเฉพาะกาลยกเลิกการหมดสมาชิกภาพของนายกเทศมนตรีที่จะต้องสิ้นสุดเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งวินิจฉัยให้ยุบสภาเทศบาลเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยอาศัยเหตุจากการบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล นับเป็นแนวทางการแก้ไขที่สำคัญต่อปัญหาช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าว

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบการได้มาซึ่งนายกเทศมนตรีครั้งนี้ นับเป็นผลจากเจตนารมณ์ที่สำคัญยิ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมและมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศโดยการพัฒนารูปแบบการเมืองไทยจาก “การเมืองของนักการเมือง” ให้เป็นการเมืองของพลเมือง นั่นเอง และประการที่สำคัญยิ่งที่ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญต้องการคือเจตนารมณ์การเมืองมีเสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองให้มากขึ้น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

**129. ขจรศักดิ์ สิงโตกุล . ทศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดปทุมธานี . รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2537. (ภาค
นิพนธ์)**

การศึกษาเรื่องทศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อการจัดตั้งองค์การบริหารส่วน
ตำบล และปัจจัยที่มีผลต่อทศนคติในเรื่องดังกล่าว ดดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัด
ปทุมธานี จำนวน 227 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 45 ปี
ขึ้นไป มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001.- บาท แต่ไม่เกิน
10,000.- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี โดยส่วนใหญ่ได้รับ
ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลถึงร้อยละ 96.9 แหล่งข่าวสารส่วนใหญ่ได้แก่วิทยุ โทรทัศน์

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่มีทศนคติที่เห็นด้วยต่อการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล
เพราะเห็นว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ
อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ.2537 และเห็นว่าควรให้
ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นการบริหารงานท้องถิ่น
เพื่อให้บริการที่เพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน

สำหรับตัวแปรทางด้าน อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลา การดำรงตำแหน่ง สภาพ
ความเจริญทางเศรษฐกิจ อาชีพ การรับรู้ข่าวสาร รายได้ของท้องถิ่นนั้น พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
กับทศนคติต่อการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด

**130. พิศณุ วิทยาภรณ์ ,พ.ต.ต. . ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.**

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่าเพศชายมีจำนวนมาก
ที่สุด มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มากที่สุด การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่า ป .6 มากที่สุดอาชีพทำการเกษตรมากที่สุด รายได้
ระหว่าง 80,001-160,000 บาท มากที่สุดและตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิมากที่สุด

2. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีประชากรต่ำ
กว่า 11,857 คน ขนาดพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีพื้นที่ต่ำกว่า 30 ตารางกิโลเมตร งบประมาณ
พัฒนาส่วนใหญ่มีจำนวนเงินต่ำกว่า 1,000,000 บาท กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความอิสระในการ
บริหารงานมาก และการจัดสรรงบประมาณโดยวิธีใช้เสียงส่วนมากเป็นหลักมากที่สุด

3. ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล
พบว่ากรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจของ
องค์การบริหารส่วนตำบลจากผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และขนาดจำนวน
ประชากรในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ
กระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล

**131. ชงยุทธ วิชัยดิษฐ . การกระจายอำนาจกับความมั่นคงแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล
. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2538. (เอกสารวิจัย)**

ผลของการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจในรูปขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กล่าวมาแล้ว จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง สรุปได้คือ

1) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรในภาครัฐสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก เพราะจะต้องจัดหาเจ้าหน้าที่ใหม่ทั้งหมดในสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6,834 แห่ง และค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาประเทศโดยรวม นอกจากนี้แนวทางการส่งเสริมอาชีพและการพัฒนารายได้ของประชาชนที่หน่วยงานต่าง ๆ กำหนดโครงการจะดำเนินการได้ยากขึ้น ทั้งนี้เพราะหน่วยการปกครองต่าง ๆ ได้กลายสภาพไปเป็นท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจบริหารงานของตนเอง

2) ผลกระทบทางการเมืองการปกครอง จะเกิดศูนย์อำนาจขึ้นมาใหม่ในระดับตำบล หมู่บ้าน และมีแนวโน้มจะเกิดความขัดแย้งทางด้านความคิด และความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรอย่างรุนแรง นอกจากนี้ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งจะสังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ และเกิดความไม่เป็นกลางทางด้านการเมือง รวมตลอดจนถึงความยุ่งยากในการรับนโยบายจากรัฐบาลไปปฏิบัติหากสังกัดพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน

3) ผลกระทบทางด้านสังคม จะเกิดการปลูกฝังแนวความคิดความรักท้องถิ่นของตนเองมากกว่าส่วนรวมในลักษณะ “ท้องถิ่นนิยม” รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระบบการประนีประนอมของสังคมไปสู่ระบบการตัดสินใจแบบแตกหัก นอกจากนี้จากปัญหาการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมาก จะก่อให้เกิดการส่งเสริมการผูกขาดอำนาจทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

4) ผลกระทบด้านอื่น ๆ จากการยกย่องพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกระทำโดยเร่งด่วน ก่อให้เกิดปัญหาข้อบกพร่องในรายละเอียดในหลายประเด็นทั้งนี้ ข้อบกพร่องดังกล่าวจะปรากฏขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ รวมตลอดจนถึงปัญหาการขาดแคลนผู้มีความรู้ความสามารถในพื้นที่ จะส่งผลให้การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

จากผลกระทบในทุกด้านตามที่กล่าวมาแล้วจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศในภาพรวม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่ควรจะต้องดำเนินการคือ

1. การเตรียมการล่วงหน้าเพื่อจัดตั้งสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเลือกตั้ง และการจัดการต่าง ๆ

2. การประชาสัมพันธ์และชี้แจงแก่ประชาชน ให้มีความเข้าใจในระบบการกระจายอำนาจที่แท้จริง รวมตลอดจนถึงการส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้วิถีชีวิตตามแบบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมในทางการเมือง

3. การศึกษา แก่ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงแนวทางปฏิบัติและความเป็นไปได้ของท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องปลอดจากกระแสผลักดันและการเรี่ยกร้อยทางการเมือง

4. การเร่งกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความพร้อมและเป็นการรองรับการกระจายอำนาจโดยกำหนดเป็นนโยบายมุ่งพัฒนาในพื้นที่ชนบท ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และยกระดับรายได้ความเป็นอยู่ของประชาชน

4. การปรับปรุงบทบาทของฝ่ายภูมิภาคให้เหมาะสม เพื่อรองรับการลดบทบาทและการถอนตัวของฝ่ายภูมิภาคจากฝ่ายท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันในทางตรงข้ามควรเน้นให้ฝ่ายภูมิภาคเป็นผู้ดูแลและมีบทบาทสัมพันธ์กับท้องถิ่นในทางที่เหมาะสม อันจะเป็นการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

132. ณรงค์ เชื้อบุญช่วย . วัฒนธรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม . บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ซึ่งประกอบไปด้วย(ศึกษาช่วงปี 2537-2538) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน ในเขตจังหวัดสมุทรสงครามมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูงและมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในระดับปานกลาง จากผลวิจัยดังกล่าว ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญก้าวหน้าต่อไป ในทางตรงกันข้าม การมีวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในระดับปานกลางทำให้ไม่เป็นที่อุปสรรคต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไปในอนาคต จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรสงครามมีความพร้อมที่จะพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

133. ชาญชัย ศรีศรีชัย . การรับรู้บทบาทของผู้ใหญ่ตาม พ .บ.ร.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ . บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก , 2538 (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศิลาทั้งหมด ได้รับรู้บทบาทของตนเอง ซึ่งได้ระบุไว้ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดีทุกคน โดยผู้ใหญ่บ้าน สามารถเข้าใจรับรู้ได้อย่างถูกต้อง บทบาทที่ผู้ใหญ่บ้านรับรู้สอดคล้องถูกต้องกับบทบาทตามอุดมคติในทุกประเด็น โดยการรับรู้ของผู้ใหญ่บ้านนั้น เป็นการรับรู้ที่สอดคล้องตรงกับความมุ่งหมาย ในการกำหนดบทบาทตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยอันเป็นสาเหตุซึ่งก่อให้เกิดความสอดคล้องนี้ เนื่องมาจากบทบาทซึ่งได้ถูกกำหนดเพิ่มเติมใหม่ ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 นั้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับบทบาทเดิมซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองตาม พ .ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ .ศ.2457 ส่งผลให้ผู้ใหญ่บ้านสามารถรับรู้บทบาทใหม่ (บทบาทตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537) ได้ง่ายและอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องสอดคล้อง อยู่ไรก็ตามบทบาทเดิมนั้นปฏิบัติเฉพาะในเขตพื้นที่เฉพาะของแต่ละหมู่บ้านแต่บทบาทใหม่ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ.2537 ใช้ปฏิบัติบังคับทั้งพื้นที่ตำบล ซึ่งมากกว่าเดิมมากซึ่งกลุ่มผู้ใหญ่บ้านทั้ง 14 คน ก็สามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้องเช่นกัน

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นควรที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้ริเริ่มและควบคุมดูแลรับผิดชอบในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง จะต้องดำเนินการจัดอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาของ อบต . แก่กลุ่มผู้ใหญ่บ้านเพื่อเป็นการเสริมบทบาทให้กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน ได้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานตามบทบาทมากยิ่งขึ้น ไปอีกและเห็นควรที่จะให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบล กันต่อไปอีกในประเด็นอื่น ๆ อีกเพื่อจะได้เป็นประโยชน์แก่ อบต. ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ

134. ชูชาติ กีฬาแปง . ทักษะของผู้นำท้องถิ่นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต . อยู่ในระดับที่ดีมาก พ้องกันนี้ยังมีความพึงพอใจเป็นอย่างมากต่อเป้าหมายของ อบต . ในด้านการเมืองและการบริหาร อย่างไรก็ตาม เมื่อนำเอาทักษะของผู้นำท้องถิ่นมาพิจารณาตามภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจก็ยังพออีกว่า

ประการแรก ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อาชีพ และ การดำรงตำแหน่งหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นกับทักษะต่อ อบต . ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต . รวมทั้ง ความพึงพอใจต่อเป้าหมายของ อบต. ทั้งด้านการเมืองและการบริหาร

ประการที่สอง ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ อายุ การศึกษา และ ที่ตั้งของอบต. กล่าวคือ ในส่วนของระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ได้พบว่า มีความแตกต่างกัน ทั้งความพึงพอใจต่อเป้าหมายของ อบต. ด้านการเมืองและการบริหาร นอกเหนือจากนี้ ในแง่ของการศึกษา และที่ตั้งของ อบต. พบว่ามีความแตกต่างกันในทุกด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. รวมทั้งความพึงพอใจต่อเป้าหมายของ อบต. ทั้งด้านการเมืองและการบริหาร

อนึ่ง สิ่งที่เป็นปัญหา และ ข้อขัดข้องในการดำเนินงานของ อบต. แต่ละแห่งก็มีปรากฏเกิดขึ้นหลายประการเช่นกัน ซึ่งผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

135. โสภณ เนื่องจางค์ . *ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)*

การศึกษาภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดตัวชี้วัดความเป็นประชาธิปไตยไว้ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านบทบาทการนำและด้านคุณลักษณะทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และแบบวัดภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามการรับรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการศึกษามีดังนี้ คือ

ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมมีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละด้านของตัวชี้วัดความเป็นประชาธิปไตย พบว่า ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบุคลิกภาพ และบทบาทการนำในระดับปานกลางและคุณลักษณะทางสังคมในระดับสูง ส่นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะผู้นำของประธานองค์การบริหารส่วนตำบล 9 ด้าน คือ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานะการดำรงตำแหน่งการเคยเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมอื่น การได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์เอกสารราชการ และวารสารรายสัปดาห์แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่ต่างกันไม่มีผลต่อการรับรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรปรับปรุงให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน ตำบลให้มากขึ้นเพื่อจะได้ทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเสริมสร้างบุคลิกภาพความเป็นผู้นำให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ติดตามรับฟังข่าวสาร เพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์ สามารถวางตนได้เหมาะสมทำให้ผู้อื่นเคารพนับถือ รวมทั้งให้ความสำคัญกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ และรู้จักใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

136. เชษฐา โมสิกรัตน์ . *องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในฐานะการปกครองท้องถิ่นขั้นพื้นฐาน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.*

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระยะแรกของการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2538 ผลของการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่งสามารถสนองต่อความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้ระดับหนึ่งเท่านี้ สาเหตุประการแรกคือ การขาดทรัพยากร ในการบริหารด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านหลักการปกครองท้องถิ่น การจัดการและการบริหารงบประมาณของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล

และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว สาเหตุประการที่สองคือการเมืองในระดับตำบลมีลักษณะความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละหมู่บ้านมากกว่าจัดสรรงบประมาณที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งตำบล อย่างไรก็ตาม แม้องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่ง มีลักษณะร่วมกันดังกล่าว แต่ก็มีความแตกต่างในลักษณะการบริหารและการเมือง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าฮ่ามมีลักษณะการบริหารและการเมืองที่ไม่ซับซ้อน เรียบบ้าง เนื่องจากเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ลักษณะของตำบลมีความเป็นชนบททั้งเมือง สำหรับตำบลป่าแดดมีการบริหารและการเมืองที่ไม่ซับซ้อนเช่นกันก็น่าจะมีบทบาทอย่างมากในฐานะประธานกรรมการบริหาร สาเหตุเนื่องมาจากตำบลป่าแดดมีลักษณะของความเป็นชนบทค่อนข้างมาก ส่วนตำบลสุเทพ มีการบริหารและการเมืองค่อนข้างซับซ้อนกว่า เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพมีขนาดใหญ่ มีความแตกต่างหลากหลายในพื้นที่และประชากรซึ่งมีลักษณะของความเป็นเมืองค่อนข้างมากกว่าความเป็นชนบท

137. พิรุณ เสงี่ยมนท์ . การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจ ในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจและปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล และความสำนึกรับผิดชอบของประชาชนต่อการปฏิบัติการกิจอันเป็นหน้าที่อันเกิดจากการกระจายอำนาจ โดยกำหนดสมมติฐานการศึกษาว่า ความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับความพร้อมของประชาชนและการคลังท้องถิ่น กรกำหนดสมมติฐานการศึกษาวิจัยดังกล่าวได้นำเอาความคิดและทฤษฎีด้านการกระจายอำนาจมาเป็นกรอบพิจารณา

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานและสามารถเป็นหน่วยการบริหารปกครอง ไม่ว่าจะพิจารณาโครงสร้างหรืออำนาจหน้าที่ สามารถร่วมกับหลักการกระจายอำนาจและหลักการปกครองท้องถิ่น และปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลประสบผลสำเร็จคือ ความพร้อมของประชาชนและการคลังท้องถิ่นซึ่งตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

138. นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ . แนวทางการพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล . สถาบันพระปกเกล้า, 2539. (เอกสารวิจัย)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้แก่

1. ในเชิงหลักการ

การวางแผนพัฒนา อบต. ต้องเป็นไปอย่างมีหลักวิชาการ บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง (system) มีความต่อเนื่อง (Continuing) ในแบบองค์รวม (holistic) ที่คำนึง (ธรรมชาติของ) คน (อำนาจหน้าที่ของ) องค์การ และ (สถานการณ์ของ) ปัญหา/ความต้องการ ของ (ประชาชนใน) ตำบล โดยดำเนินการแบบบูรณาการ (integrated) การพัฒนา อบต. จึงต้องเป็นการพัฒนาให้ครบถ้วน รอบด้าน ทั้ง”เนื้อหาสาระ”ที่ต้องรู้และ “ความคิด” ที่ต้องพัฒนา ให้เป็นระบบต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คือครอบคลุม ทั้งการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา

2. ในเชิงแนวทาง

(1) ราชการส่วนกลางจะต้องทำการศึกษาวิจัย อบต. ในทุกแห่งทุกมุมที่เกี่ยวข้อง เช่น บทบาทและความคาดหวัง ศักยภาพและทรัพยากร ปัญหาและสถานการณ์ ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนพัฒนา อบต.

(2) ราชการส่วนกลางจะต้องวางแผนแม่บทในการพัฒนา อบต. โดยใช้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง และผลจากการศึกษาวิจัย ตามข้อ (1) และการวางแผนดังกล่าวควรเป็นการวางแผนพัฒนาแบบองค์รวม เป็นระบบ ที่มีความต่อเนื่องของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

(3) ราชการส่วนภูมิภาคจะต้องอาศัยผลจากการวิจัยและแผนแม่บท ดังกล่าวในข้อ (1)และ (2) เพื่อศึกษาหาความจำเป็นและวางแผนพัฒนา อบต. ในระดับปฏิบัติการ บนพื้นฐานที่เป็นจริงของแต่ละจังหวัด

(4) ราชการส่วนภูมิภาคจะต้องจัดการฝึกอบรม อบต.ทั้งคณะ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้ด้วยกลไกสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ที่ครอบคลุมทั้ง hardware/software ดังกล่าวมาแล้ว รวมทั้งจัดการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่จำเป็น

(5) ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องร่วมกันสนับสนุนให้ สมาชิกสภาและกรรมการบริหาร อบต. , ในฐานะปัจเจกบุคคล ศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในอนาคตอันใกล้ โดยใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษาในภูมิภาคและภูมิภาคในท้องถิ่น

(6) ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องร่วมกันส่งเสริมการพัฒนา อบต. ในฐานะที่เป็นองค์การ ให้สมาชิกสภาและกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนพนักงานส่วนตำบลมีความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของ อบต. ในอนาคต เช่น การยกฐานะ อบต. เป็นเทศบาล เป็นต้น

(7) ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้มีทักษะ ความรู้ และทักษะในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของ อบต. ในวิธิต่างๆ เช่น การจัดตั้งประชาคมตำบล เป็นต้น

139. สุรชาติ ชำนาญศิลป์ . การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2542 . สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

การศึกษาพบว่า ในอดีตการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน มีรูปแบบการปกครองเป็น “สภาตำบล” มีคณะกรรมการบริหาร เรียกว่า คณะกรรมการตำบล ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และต่อมาจึงได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2542 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ในส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่า ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

สำหรับปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาทั้งทางด้านระบบงาน การบริหารงานบุคคล การคลัง การงบประมาณ และการพัสดุ

ข้อเสนอแนะ

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นระดับอำเภอ จังหวัด หรือส่วนกลาง ควรจะมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

2. ควรจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ อบต. ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทางการทำงานด้านต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรของ อบต. ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. ควรปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกาปฏิบัติงานของ อบต. . ให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และข้อจำกัดของแต่ละ อบต.

4. สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะที่เป็นสถาบันทางวิชาการที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนา และเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย จึงควรมีบทบาทในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือว่าเป็นรากเหง้าที่จะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยของชาติต่อไป

140. สมโภชน์ ศรีมารุต . บุคลิกภาพประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล . สถาบันพระปกเกล้า, 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สมมุติฐานที่ว่า “ลักษณะบุคลิกภาพประชาธิปไตยของ สต. และสอบต. ไม่มีความแตกต่างกัน ” นั้น ผลการทดสอบได้รับการยอมรับ

2. สมมุติฐานที่ว่า “สต. และ สอบต. มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ “ผลการทดสอบได้รับการยอมรับสมมุติฐานนี้

3. สมมุติฐานที่ว่า “สต. และ สอบต. ที่มีอายุน้อยจะมีบุคลิกภาพ ปะชาธิปไตยน้อยกว่า สต , และ สอบต. ที่มีอายุน้อย” การทดสอบพบว่าสมมุติฐานนี้ได้รับการยอมรับ

4. สมมุติฐานที่ว่า “สต. และ สอบต. ที่มาจากการเลือกตั้งจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยมากกว่า สต , และ สอบต. ที่เป็นไปโดยตำแหน่ง” เมื่อทดสอบแล้วได้รับการยอมรับ

5. สมมุติฐานที่ว่า “สต.และสอบต. ที่มีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยมากกว่าที่ไม่มีหรือมีประสบการณ์ การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ” การทดสอบได้รับการยอมรับ

6. สมมุติฐานที่ว่า “สต.และ สอบต. ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยมากกว่า สต. และ สอบต. ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองต่ำ” ผลการทดสอบสมมุติฐานข้อนี้ได้รับการยอมรับเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงรูปแบบ โครงสร้าง ตลอดจนองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเน้นที่การกระจายอำนาจอย่างแท้จริงในทุกด้าน

2. สร้างความพร้อมของประชาชนในการปกครองตนเอง โดยสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ประชาชนทุกระดับในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของรูปแบบการบริหารและปกครองตนเองของท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

3. เจ้าหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติงานประจำ โดยมีสำนักงานขึ้นตรงต่อองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมีการคัดสรร (Recruitment) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยอย่างจริงจัง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนในองค์กรปกครองท้องถิ่นอย่างถ่องแท้

4. ควรสนับสนุนให้ผู้หญิงมีโอกาสเข้ามาสู่องค์กรระดับตำบลมากขึ้น เพื่อความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย เพราะจากการศึกษาพบว่า สต. และ สอบต. เกือบทั้งหมดจะเป็นเพศชายแทบทั้งสิ้น

5. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจทางราชการในท้องถิ่น จะต้องนำมาพิจารณาประกอบในการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นเหล่านี้ด้วย รวมถึง จะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของราชการโดยเฉพาะในส่วนของผู้ปกครองมิให้ผู้ถูกขาดอำนาจดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาด้วย

6. รัฐควรถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ในการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษาให้ผู้นำท้องถิ่นทั้งสต. และสอบต. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

141. วัชรินทร์ รักชาติเจริญ . ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานศึกษางานศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทที่คาดหวังของตนในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทที่เป็นจริงเกือบทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สำหรับภาพรวมส่วนที่แตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวัง กับบทบาทที่เป็นจริงทั้ง 8 ด้าน มีระดับบรรลุผลน้อยหนึ่งด้าน คือ ด้านส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ระดับ

บรรลุผลปานกลาง 5 ด้าน คือ 1) ด้านสาธารณูปโภค 2) ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 3) ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม 4) ด้านส่งเสริมการประกอบอาชีพ และ 5) ด้านการพาณิชย์ ระดับ บรรลุผลมาก 2 ด้าน คือ 1) ด้านสาธารณสุข และ 2) ด้านคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเกือบทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นในบทบาทที่คาดหวังของตน และบทบาทที่เป็นจริง ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ ดังนี้

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กับชั้น 5 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของตนด้าน สาธารณูปโภค ด้านสาธารณสุข และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน แต่ในบทบาทที่เป็นจริง ในระดับสูงกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กับชั้น 5 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของตน และ บทบาทที่เป็นจริง ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านการพาณิชย์แตกต่างกันโดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง ในระดับสูงกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กับชั้น 5 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของตน และ บทบาทที่เป็นจริง ด้านส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และด้านคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่แตกต่างกัน

4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 กับชั้น 5 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของตนด้าน ส่งเสริมอาชีพต่างกันโดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังในระดับสูงกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 แต่บทบาทที่เป็นจริงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เห็นว่า การอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล ยังมีความจำเป็นและต้องทำอย่างต่อเนื่องต่อไป ควรมีการสัมมนาปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อหา สาเหตุ แนวแก้ไข และมีการติดตามประเมินผลโดยมีการแยกแยะตามความจำเป็นที่แตกต่างกันขององค์การบริหารส่วน ตำบล

142. โกศัย วงศ์อนันต์นนท์ . ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อระบบการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับฟังผู้นำท้องถิ่นข้าราชการ รวมทั้ง เห็นประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมทาง สังคมเสมอ ความคิดเห็นของสมาชิกสภา อบต . ที่มีต่อระบบการบริหารงานซึ่งแบ่งเป็นองค์ประกอบของการบริหารงาน อยู่ในความพร้อมระดับปานกลางและลำดับขั้นตอนในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยมีความคิดเห็น ต่อลำดับขั้นตอนของการบริหารมากกว่าองค์ประกอบของการบริหาร

2. ระดับการศึกษา, รายได้, ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต . และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการบริหาร

ข้อเสนอแนะควร

เพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกสภา อบต. โดยการศึกษาอบรมและดูงานรวมทั้งการเสริมสร้างบุคลิกภาพของสมาชิก และผู้บริหาร อบต. และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงานส่วนตำบล

143. อังกูร สุ่นกุล . ชนชั้นนำและโครงสร้างอำนาจชุมชน : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาว่า โครงหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นชนชั้นนำที่มีอำนาจในการปกครอง ชุมชน แล้วชนชั้นนำนั้นมีคุณสมบัติพิเศษอะไรที่ส่งเสริมให้ได้รับการยอมรับเป็นชนชั้นนำ กลุ่มชนชั้นนำด้วยกันมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งกันและกันอย่างไร และการศึกษายังศึกษาเปรียบเทียบว่า ลักษณะชนชั้นนำและโครงสร้างอำนาจ ชุมชนระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 แตกต่างกันอย่างไร โดยศึกษาเชิง สำรวจโดยใช้แบบสอบถามและศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการแบบผู้มีส่วนร่วมในฐานะผู้สังเกตศึกษา ในองค์การบริหารส่วน ตำบล 2 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ ชั้น 3 และองค์การบริหารส่วนตำบลวังก้ง (ชั้น 5) ผลของ การศึกษาสรุปได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณและองค์การบริหารส่วนตำบลวังก้ง มีชนชั้นนำของชุมชนคือ บุคคลที่ ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในชุมชน โดยมีคุณสมบัติสำคัญคือ มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปีสูง มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินมาก มี การศึกษาสูง มีสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐมาก มีความเป็นผู้นำทางความคิดเห็น และเป็นเครือข่ายกับชนชั้นนำเก่า

ลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชนชั้นนำ มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเชื่อมโยงกันอยู่ใกล้ชิดโดยเฉพาะ ความสัมพันธ์ในกลุ่มชนชั้นนำระดับสูง ส่วนลักษณะโครงสร้างชุมชนของทั้งสองชุมชนคล้ายคลึงกันคือ มีลักษณะเป็นปิรา มิท (pyramide) โดยที่ชนชั้นนำเป็นคนจำนวนน้อยที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของปิรามิดสังคม และเป็นผู้ที่ผูกขาดการใช้ อำนาจและการตัดสินใจของชุมชนไว้ทั้งหมด โดยบุคคลเหล่านี้จะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสูงในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง สองแห่ง

144. จักรพงศ์ พันธุ์เพ็ง . ผลกระทบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ผลการศึกษาพบว่า (1) ผลกระทบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการที่มี พื้นที่การปฏิบัติงานซ้อนกัน การได้รับรายได้ที่ลดลง และ (2) ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกันจนเป็นเหตุที่ทำให้ หน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าเพื่อให้ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจังควรที่จะยุบเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปในที่สุดและ องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะ ได้รับการปรับปรุงในแง่การจัดสรรงบประมาณแทนที่แค่เพียงรูปแบบเดียว และประการสุดท้ายผู้วิจัยเสนอแนะว่ารัฐบาล ควรให้ความสำคัญแก่การพัฒนาบุคลากรรวมทั้งวิธีปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

145. นิวัฒน์ รุ่งสาคร . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.

การวิจัยนี้ใช้ทั้งวิธีการวิจัยเอกสารและการวิจัยแบบสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาผลกระทบของ ปัจจัยบางปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. การตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความเป็นเครือข่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
2. การตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือเกื้อกูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
3. การตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความเห็นที่มีต่อความรู้ ความสามารถของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ถูกปฏิเสธทั้งหมด โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในการเลือกตั้งผู้นั้น เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

146. ดำรงค์ดี สุริโย . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) คุณลักษณะทั่วไปของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชายอายุระหว่าง 45-54 ปี เรียบจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 5 ปี ขึ้นไป และเป็นผู้ที่ติดตามมาไม่มีตำแหน่งทางการเมือง การรับรู้ด้านความสามารถทางการเมืองของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับมากมีความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมากมีประสบการณ์ทางการเมืองในระดับตำบลหมู่บ้าน รับรู้ข่าวสารเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง และตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลก่อนการสมัครรับเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การรับรู้ด้านความสามารถทางการเมืองของตนเอง การติดตามมาไม่มีตำแหน่งทางการเมือง ความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ประสบการณ์ทางการเมืองในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน การรับรู้ข่าวสารเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนปัจจัยระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน ระดับความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

147. นิรันดร์ คำเสมานนท์ . บทบาทการควบคุมฝ่ายบริหารของฝ่ายนิติบัญญัติในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

การศึกษาพบว่าสมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการควบคุมฝ่ายบริหารเป็นอย่างดี โดยการใช้ระเบียบต่าง ๆ ของอบต. ซึ่งมีจำนวนหลายฉบับและละเอียดถี่ถ้วนเป็นแนวทางในการควบคุม และได้ถือปฏิบัติโดยการตั้งกระทู้สอบถามรวมถึงการอภิปรายในญัตติที่สำคัญตลอดมาอย่างมีประสิทธิภาพ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ยังพบว่า ความรู้ทางการศึกษาของสมาชิกสภาอบต. มีผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมฝ่ายบริหารอย่างมีนัยสำคัญ คือ สมาชิก อบต. ที่มีการศึกษาสูงจะสามารถควบคุมฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อกฎหมายและระเบียบของอบต. ที่ว่าด้วยการควบคุมซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เห็นว่ามีความรัดกุมและถือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ทั้งสองฝ่ายคานอำนาจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้องค์กร อบต. สามารถบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนภายในตำบล สำหรับปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การควบคุมขาดประสิทธิภาพ คือ ระบบอุปถัมภ์ หรืออิทธิพลที่ฝ่ายบริหารมีต่อฝ่ายนิติบัญญัติ

ทำให้เกิดความเกรงใจและเกรงกลัว ไม่กล้าควบคุมหรือตรวจสอบฝ่ายบริหารอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องกลับไปอาศัยอยู่ร่วมกับฝ่ายบริหารในหมู่บ้านและต้องพึ่งพาอาศัยกันอีกต่อไป ส่งผลให้การควบคุมฝ่ายบริหารของฝ่ายนิติบัญญัติไร้ประสิทธิภาพและขาดความจริงจัง

การศึกษาเพิ่มเติมพบว่า แม้ อบต.จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล ปกครองและบริหารตนเองได้แล้วก็ตาม หน่วยงานราชการอื่น ๆ ยังคงมีความจำเป็นต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ อบต. ด้านวิชาการอย่างใกล้ชิด จึงจะทำให้ อบต. .

สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงก็คือ ประชาชนในเขตปกครองของ อบต. นั้น

**148. ยงยุทธ หงส์ดารมภ์ . สถานภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหลังจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล
เต็มพื้นที่ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

ผลการศึกษาพบว่า

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลทำให้บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดน้อยลงการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลทำให้บทบาทการพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง ประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า

1. ทศนคติของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งที่เป็นสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการประจำ พบว่ากลุ่มของสมาชิกสภาจังหวัดมีความคิดเห็นว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลทำให้บทบาทการพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลงและไม่เห็นด้วยกับประเด็นว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ทศนคติของประชาชนต่อผลงานที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคาดหวังในอนาคตต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าประชาชนมีทัศนคติว่าบทบาทการพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ทำให้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นโดยมีการปรับโครงสร้างหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายฉบับใหม่ ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นผู้ทำการศึกษาเห็นว่าหากจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เห็นควรศึกษาในแนวทางของการศึกษาปัญหา อุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 อันจะเป็นการประเมินผลการปฏิบัติและค้นหาจุดอ่อนของระบบการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะเป็นแนวทางแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

**149. สุชาติ โคตรทุม . ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล
ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะจังหวัดขอนแก่น .มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.**

การศึกษาใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติที่เป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรและยืนยันสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอายุเฉลี่ย 47.26 ปี ส่วนมากเป็นเพศชายมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสภาพการสมรส เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประเภทเลือกตั้งไม่เคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาก่อนและครั้งนี้มีระยะเวลาปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ปี ขึ้นไป

2. ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่าคุณลักษณะของผู้นำมีมากที่สุด ($X=4.15$) รองลงมาคือคุณลักษณะลักษณะของผู้

ตาม ($X=4.09$) และคุณลักษณะจุดมุ่งหมายขององค์การ ($X=4.02$) ตามลำดับและน้อยที่สุดคือคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ($X=3.97$)

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมในระดับมาก ($X=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมากที่สุด ($X=4.23$) รองลงมาคือการปฏิบัติตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล ($X=3.97$) และการประเมินผลงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ($X=3.93$) ตามลำดับและน้อยที่สุดคือการได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ($X=3.57$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเป็นผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัวแปร

150. ปทุมรัตน์ ชูติมาวิทยาคม . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ สมาชิก อบต. เห็นว่า อบต. มีบทบาทดังนี้ 1) ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนได้อย่างดี 2) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล ราชการจะไม่เข้ามาควบคุมการทำงานจนขาดความอิสระ 3) บริหารการเงินการคลัง สามารถจัดเก็บรายได้ตามเป้าหมาย ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจการงบประมาณและมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ 4) การประสานงานและการควบคุม สภา และคณะกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนหน่วยงานอื่นได้ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งเห็นด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมีอำนาจยุบ อบต. ที่มีปัญหา 5) โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ในปัจจุบันเหมาะสมดี ฝ่ายที่มาจากเลือกตั้งและโดยตำแหน่งปฏิบัติงานร่วมกันได้และ 6) ระเบียบข้อบังคับ ไม่แน่ใจว่าจะเอื้อต่อการปฏิบัติงาน แต่ทุกฝ่ายพยายามเรียนรู้ ทำความเข้าใจ 7) ข้อบังคับที่กำหนดโดย อบต. มีความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น 8) อบต. สามารถพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับโครงการที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจได้

151. นคร สุวานิช . บทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนา ของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่งของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขา รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาข้อ 1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม 2. ปัจจัยทางสถานะความเป็นผู้นำ 3. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้านโดยใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวจำนวน 131 คนต่อปัจจัยทั้ง 3 ประการ รวมทั้งการแสดงความเห็นในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น

ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) รวมทั้งค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยรายได้ต่อเดือนของผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปัจจัยทางสภาพทางสังคมอันประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ปัจจัยทางสภาพทางสังคม อันประกอบด้วยการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยทางสภาพทางสังคมอันประกอบด้วยการศึกษา ไม่มี ความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ปัจจัยทางภาวะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น
6. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น
7. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาททางการเมืองและการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่นตอบว่า ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเข้าใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลประโยชน์แอบแฝง ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการภายในหมู่บ้าน ปัญหาในเรื่องผู้นำท้องถิ่นเองขาดความรู้ความเข้าใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากตนเองมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

152. ชนิดา อาคมวัฒนะ . ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลสองแห่งที่มีความแตกต่างทางด้านฐานะและศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ รวมถึงศึกษาโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสอง เพื่อที่จะศึกษาว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

จากการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยพบว่าการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้น ผู้ที่มีอำนาจและมีอิทธิพลเดิมอยู่ในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนชนชั้นนำทางการเมือง ต่างยังดำรงอำนาจอยู่ในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงได้อาศัยอำนาจทางการเมืองจากตำแหน่งหน้าที่ ที่พวกตนมีเพื่อที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว แต่มักจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของสาธารณะที่มีอยู่ในท้องถิ่น

153. วรุตม์ เจตย์ภัทรนาท . ความเกี่ยวข้องของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับพรรคการเมือง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

การศึกษาความเกี่ยวข้องของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับพรรคการเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทและความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองในการขยายฐานของพรรคลงสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับพรรคการเมืองและผลกระทบอันเกิดจากความสัมพันธ์ดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่าพรรคการเมืองได้เข้าไปเกี่ยวข้องกักิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่กลับไม่ยอมให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและไม่เห็นด้วยที่จะสังกัดพรรคการเมืองเพราะเกรงจะเกิดความขัดแย้งความแตกแยก ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแบบผู้อุปถัมภ์กับผู้ได้อุปถัมภ์ในเชิง

แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน แต่พรรคการเมืองไม่มีอิทธิพลใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผลกระทบของความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงบวก

154. อัครพันธุ์ พูลศิริ . วัฒนธรรมทางการเมือง กับประสิทธิภาพการให้บริการ สาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเปรียบเทียบ อบต. บ้านมะเกลือ อ.เมือง และ อบต. หหนองโพ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

งานวิจัยฉบับนี้ ต้องการศึกษาวเคราะห์ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการบริหารแผนงานของ อบต. มากจะทำให้การให้บริการของ อบต. มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างประชาชนตำบลบ้านมะเกลือ อ.เมือง และตำบลหนองโพ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ กับประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ มีประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง 3 ด้านมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ และด้านการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือจะมีประสิทธิภาพมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ เนื่องจากจากการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือจะส่งผลให้เกิดการตรวจสอบและลดการผูกขาดอำนาจในการบริหารงานของผู้นำชุมชน รวมทั้งการกำหนดปัญหาเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลจากประชาชนจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ในขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพมีอยู่น้อย เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลหนองโพมีลักษณะกระจายตัว ทำให้การติดต่อสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน และอบต. เป็นไปได้ยากจึงทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นไปได้ยากด้วยส่งผลให้ขาดการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ทำให้การบริหารงาน และประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะมีน้อยลงตามไปด้วย

155. วีรัตน์ พุ่มพวง . ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541. (ภาคนิพนธ์)

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง
2. ตัวแปรในเรื่องเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง การรับฟังสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ (โทรทัศน์ วิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ) ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ตัวแปรในเรื่องระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

156. วิชาญ เสนขัญแก้ว . ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเองแตกต่างกัน

2.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเองไม่แตกต่างกัน

2.3 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเองแตกต่างกัน

2.4 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเองไม่แตกต่างกัน

2.5 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเองไม่แตกต่างกัน

157. ดำรงค์ศักดิ์ สุริโย . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. (โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

1) คุณลักษณะทั่วไปของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชายอายุอยู่ระหว่าง 45-54 ปี เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 5 ปี ขึ้นไป และเป็นผู้ที่บิดามารดาไม่มีตำแหน่งทางการเมือง การรับรู้ด้านความสามารถทางการเมืองของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับมากมีความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมากมีประสบการณ์ทางการเมืองในระดับตำบลหมู่บ้าน รับรู้ข่าวสารเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง และตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลก่อนการสมัครรับเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การรับรู้ด้านความสามารถทางการเมืองของตนเอง การที่บิดามารดามีตำแหน่งทางการเมืองความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ประสบการณ์ทางการเมืองในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน การรับรู้ข่าวสารเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนปัจจัยระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน ระดับความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการสมัครรับเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

158. จรัมพร ประถมบุรณ์ . ทศนคติของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จังหวัดจันทบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาครั้งนี้ คือ ทศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต .ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในรายละเอียดคือในด้านต่าง ๆ พบว่าคณะกรรมการบริหาร อบต . มีทัศนคติที่ดีมากที่สุด ในด้านการเป็นผู้นำในกิจกรรม แก้ไขปัญหาของชุมชน (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด) รองลงไปคือด้านการสำรวจปัญหาและจัดทำข้อมูลพัฒนาชนบทระดับตำบล ด้านการ

ประสานงานกับ อบต. . ภาคราชการ / เอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุน และดำเนินการประชุมร่วมกับกม . กสต. อบต. และคปต. (มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ตามลำดับ

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษาความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนระดับตำบล และประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางบวก กล่าวคือ คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีการศึกษาสูง (สูงกว่าภาคบังคับ) มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่าคณะกรรมการฯที่มีการศึกษาต่ำ (ภาคบังคับ ป.4-ป.6) คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนน้อยกว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนระดับตำบลที่มากกว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่าคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยกว่า และคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทมากกว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่า คณะกรรมการบริหารอบต. . ที่มีประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทน้อยกว่า

จากคำถามปลายเปิด คณะกรรมการบริหาร อบต. . ส่วนใหญ่ได้รายงานถึงปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้นำ อช . ว่าผู้นำ อช. ไม่สานงานกับ อบต. . กิจกรรมที่ผู้นำ อช. จัดขึ้นไม่มีงบประมาณสนับสนุน และผู้นำ อช. . ไม่เข้าร่วมประชุมกับ อบต. .

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงทัศนคติของคณะกรรมการบริหารอบต. . และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ กตดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของ อบต. . โดยควรปรับภาคกิจของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในแต่ละปีให้มีขอบเขตจำกัดชัดเจนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลของ อบต. . พร้อมทั้งสนับสนุนเครื่องมือและงบประมาณในการทำงาน และจัดสวัสดิการหรือรางวัลให้แก่ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่มีผลงานดีเด่น รวมทั้งจัดการฝึกอบรมหรือการปฐมนิเทศคณะกรรมการบริหารอบต. . . เพื่อให้เกิดความสนใจและมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำอช. ตียิ่งขึ้นและสามารถวางแผนประสานกิจกรรมการพัฒนาตำบลร่วมกันได้ด้วยดี อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิผลในการพัฒนาตำบลและสังคมโดยรวมยิ่งขึ้นต่อไป

159. สุขุม ศิวะพิรุฬห์เทพ . ทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อบทบาทในคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดสระแก้ว . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2541. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสระแก้วที่มีต่อบทบาทและหน้าที่ในคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติดังกล่าว ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานค่า t-test และค่า F-test ตามลำดับ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสระแก้วมีทัศนคติในเชิงบวกต่อบทบาทในคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อทัศนคติดังกล่าวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

160. นคร สุวานิช . บทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนา ของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง ของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม 2. ปัจจัยทางสถานะความเป็นผู้นำ 3. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์การภายนอกหมู่บ้านโดยใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของผู้นำ

ท้องถิ่นดังกล่าวจำนวน 131 คนต่อปัจจัยทั้ง 3 ประการ รวมทั้งการแสดงความเห็นในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยรายได้ต่อเดือนของผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปัจจัยทางสภาพทางสังคมอันประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มี ความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ปัจจัยทางสภาพทางสังคม อันประกอบด้วยการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยทางสภาพทางสังคมอันประกอบด้วยการศึกษา ไม่มี ความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ปัจจัยทางภาวะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น

6. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์การภายนอกหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น

7. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์การภายนอกหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่นตอบว่า ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนโดยประชาชนโดยประชาชนเข้าใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลประโยชน์แอบแฝง ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการภายในหมู่บ้าน ปัญหาในเรื่องผู้นำท้องถิ่นเองขาดความรู้ความเข้าใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากตนเองมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

161. อธิสรณ์ อินทร์ตรา . การประเมินผลนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยด้านองค์กร พบว่าปัจจัยด้านองค์กรได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทั้งหมด นอกจากนั้นยังมีผลต่อการเป็นสถาบันฝึกฝนและเรียนรู้ถึงการปกครองในระบบประชาธิปไตย การทำงานเป็นกลุ่ม การสนองตอบความต้องการของประชาชนในทุกด้าน การประเมินผลรวมของการสนองตอบความต้องการของประชาชนตลอดจนความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร แต่ไม่มีผลต่อการรู้จักการเลือกตั้งของประชาชน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยด้านประชาชน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทั้งหมด ได้แก่ ระดับการศึกษาและอาชีพ หมายความว่าประชาชนที่ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน

กันจะมีความคิดเห็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ และ อายุที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

162. พสันต์ ลิ้มปาดพันธ์ . ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลตามการรับรู้ ของ คณะกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนา สังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542. (ภาคินพนธ์)

การศึกษาภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลได้กำหนดตัวชี้วัดการรับรู้ของ คณะกรรมการบริหารออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะผู้นำและด้านภาวะผู้นำ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล และแบบวัด ลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลตามการรับรู้ของคณะกรรมการบริหาร องค์การ บริหารส่วนตำบล

ผลการศึกษา ลักษณะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล พบว่า พฤติกรรมการบริหาร ของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย

ผลการศึกษา ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของคณะกรรมการ บริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล พบว่า ประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล พบว่า ประธาน กรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล ได้รับการยอมรับในเรื่องภาวะผู้นำจากกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วน ตำบลในระดับสูง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหาร องค์การ บริหารส่วนตำบล 10 ด้าน คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ สถานะการดำรง ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร แต่พบว่า กรรมการบริหาร อบต.ที่มีการรับรู้ลักษณะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีการ รับรู้ ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

163. ปรีชา ประสิทธิ์ . ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาวิทยาลัย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาว่า กรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานีมีความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ต้องการจะทราบว่า อายุรายได้ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง และหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบล และความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัย พบว่า กรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับ ปานกลางจนถึงมาก และตัวแปรทุกตัวดังกล่าวข้างต้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของ กรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

164. สิริลักษณ์ เจริญสูง . ปัญหาของนโยบายกระจายอำนาจการปกครอง : ศึกษากรณีการผ่านร่าง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2542.

การศึกษานี้มีสมมติฐานว่า การผ่านร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบลเป็นผลมาจาก

1. ปัจจัยด้านการผลักดันจากวุฒิสมาชิกที่ได้รับอิทธิพลจากข้าราชการและผู้มีบทบาทในกระทรวงมหาดไทย

2. ปัจจัยด้านความขัดแย้งทางการเมือง ระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลโดยที่ต่างฝ่ายต่างต้องการได้มาและคงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่าวุฒิสมาชิกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ผลักดันให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลโดยได้รับอิทธิพลจากข้าราชการกระทรวงมหาดไทย และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลเป็นเพียงความเห็นที่แตกต่างกัน ในตัวเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติเท่านั้น มิได้เกิดจากความต้องการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองแต่อย่างใด

165. สิทธิกร ขวัญดี . การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์ : การศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งที่มีพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุมพื้นที่ ที่แตกต่างกัน และสภาพชีวิตความเป็นอยู่การประกอบอาชีพของคนในชุมชนแตกต่างกัน รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในชุมชนทั้งสองแห่ง เพื่อที่จะศึกษาว่า การกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ระบบอุปถัมภ์ในชุมชนเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และเปลี่ยนไปอย่างไร

จากการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลกระทบต่อระบบอุปถัมภ์ในชุมชนทั้งสองที่ทำการศึกษากการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นทำให้ระบบอุปถัมภ์เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีการยึดถือเรื่องผลประโยชน์มากขึ้น ทั้งผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ไม่คำนึงเรื่องบุญคุณและความยั่งยืนของความสัมพันธ์มุ่งแต่แสวงหาผลประโยชน์ การกระจายอำนาจลดทอนการอุปถัมภ์ทำให้ระบบอุปถัมภ์คลายตัวลงแม้จะมีความพยายามสร้างความสัมพันธ์และถูกต่อต้านโดยผู้ที่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนรวมโดยมีการโต้แย้ง ไม่เห็นด้วย และแสดงความสงสัยโดยไม่เกรงใจ

166. ถาวร ตรีรัตน์ณรงค์ . ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของไทยในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกระบวนการ “ประชาคม” . สถาบันพระปกเกล้า, 2542.

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าประชาชนยังมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต . ในระดับปานกลาง และช่องทางการมีส่วนร่วมทั้งการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบเสนอแนะ กำกับดูแล ยังไม่ชัดเจน ประกอบกับวัฒนธรรมทางการเมืองในการมีส่วนร่วมของคนไทยยังไม่เอื้ออำนวยต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จึงเสนอทางออกเป็นแนวทางปฏิบัติตามกระบวนการ “ประชาคม” เพื่อใช้กระตุ้นและดึงดูดคนให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้โดยท้องถิ่น เปรียบได้กับจตุรรากฐานของการปลูกฝังประชาธิปไตยถึงระดับรากหญ้า (Grass root) อันจะส่งเสริมการพัฒนาทั้งการเมืองการปกครองและการบริหารประเทศ ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้อย่างเป็นรูปธรรมในระยะยาว

167. เอกชัย เจริญน้ำ, ว่าที่ร้อยตรี . บทบาทผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีทัศนคติและความเห็นว่าการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ก่อนที่จะมีการตัดสินใจในนโยบาย

2. กลุ่มผู้นำองค์กรที่ไม่เป็นทางการในชุมชน เห็นว่า ได้มีโอกาสให้คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยทางอ้อม เพื่อให้การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

3. ข้าราชการระดับบริหารในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในปัจจุบันยังมีความจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานราชการ ในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลให้คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำโครงการต่าง ๆ และการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามกฎหมาย และมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ยังใหม่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ และยังขาดความรู้ และความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. จากการที่กฎหมายมิได้เปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้นำท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะได้รับการยอมรับจากท้องถิ่น และรู้ปัญหาของท้องถิ่นมากที่สุด

5. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจบทบาท อำนาจ และหน้าที่ตามกฎหมายเท่าที่ควร โดยเฉพาะยังคุ้นเคยกับการได้รับการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดของทางราชการ ในโครงสร้างของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเดิม ๆ ในอดีต ทำให้การแสดงบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

168. สยามรัฐ เรื่องนาม . *ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง กับ ความสำนึกเชิงสังคม ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จ. กาญจนบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.*

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มของผู้นำชุมชน เป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีความสนใจข่าวสารทางการเมืองและมีความรู้ทางการเมือง มากกว่ากลุ่มของประชาชนใน อบต. ประกอบกับกลุ่มของผู้นำชุมชนยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการกระจายข่าวสารทางการเมืองไปสู่กลุ่มของประชาชนมากนักด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีความแตกต่างของความรู้ทางการเมืองระหว่างคนทั้งสองกลุ่ม นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบอีกว่าความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์ด้านบวก กับ การเข้าถึงอำนาจทางการเมืองและความสำนึกเชิงสังคม ดังนั้นตัวแปรหลักเหล่านี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่วนกลางจะต้องส่งเสริมให้ความรู้ทางการเมือง รวมทั้งการกระจายข่าวสารทางการเมืองสู่ประชาชนใน อบต. อย่างทั่วถึง โดยการกำหนดเป็นแผนงานและวิธีการที่เป็นรูปธรรมที่สุดควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มการเข้าถึงประโยชน์สาธารณะได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งผลพลอยได้ในเรื่องของความสำนึกเชิงสังคมของคนใน อบต. ที่จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

169. สุวรรณ มานะโรจนานนท์ . *ปัจจัยเกื้อหนุนความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสตรี พื้นที่จังหวัดเขตปริมณฑล . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.*

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปด้านบุคคลของสมาชิกสภา อบต. สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีอายุเฉลี่ย 42 ปี สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 79.2 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้น ป.4-7 หรือ ป.4-6 มากที่สุด ร้อยละ 43.1 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเกิดในพื้นที่ตำบลที่ปฏิบัติงาน ร้อยละ 78.5 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปีมากที่สุด ร้อยละ 53.8 เคยมีประสบการณ์การเป็นผู้นำโดยดำรงตำแหน่งเป็นประธานรองประธาน หรือกรรมการกลุ่ม/องค์กร ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ตำบล

ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยได้รับการฝึกอบรม / สัมมนาตั้งแต่ 1 ถึง 6 ครั้ง โดยเฉลี่ย 2 ครั้ง และเคยได้รับการสนับสนุนโดยการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 1 ถึง 15 ครั้งต่อปี โดยเฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี นอกจากนั้น พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต. อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 53 ซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องในประเด็นองค์ประกอบของสมาชิกสภา อบต. ร้อยละ 92.3 สำหรับภูมิหลังการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกสภา อบต. สตรี พบว่า สตรีส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ร้อยละ 76.2

จากการศึกษาระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายประเด็นย่อยของระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ปรากฏว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) การมีอิสระในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล (3) การปฏิบัติงานไม่ได้ตามเป้าหมาย และ (4) ขาดโอกาสและการสนับสนุนให้เป็นผู้บริหารงาน อบต.

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ อบต. และการพัฒนาสตรีควรมีการรณรงค์โดยฝึกอบรม / สัมมนา และเผยแพร่ความรู้แก่สตรีในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์ประกอบและภารกิจหน้าที่ของ อบต. และสมาชิกสภา อบต. กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นควรมีการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเป็นต้นว่า ทักษะในการติดต่อประสานงานหรือประสานความร่วมมือ ทักษะในการอภิปรายการนำเสนอผลงาน ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีใน อบต. . โดยการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถในการบริหารงาน อบต. ให้มากขึ้น

170. มานะ อ่อนท้วม . การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี . วิทยานิพนธ์ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานีมีการรับรู้ในบทบาทในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และการได้รับการฝึกอบรม ส่วนเพศ อายุ รายได้ ประเภทของการเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

171. พิพัฒน์ วงศาโรจน์ . การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วน จังหวัด : สถานภาพ ความสัมพันธ์และผลกระทบทางการเมืองระดับท้องถิ่น . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2543. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.1 เกิดสภาพซ้ำซ้อนในเรื่องของอำนาจหน้าที่และรายได้ โดยทั่วไปเมื่อมีการจัดตั้งท้องถิ่นให้มีพื้นที่ซ้อนกันแล้วจะต้องมีการแจกแจงอำนาจหน้าที่และรายได้ให้แตกต่างกันเพื่อป้องกันความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างท้องถิ่น หรืออย่างน้อยจะต้องระบุถึงวิธีการแก้ไขปัญหาหากเกิดความขัดแย้งดังกล่าวขึ้น โดยมีรูปของคณะกรรมการร่วมกัน เป็นต้น

1.2 การกำหนดที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เข้ามาแล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ที่ซ้อนทับเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (หรือเมืองพัทยา กรณีในจังหวัดชลบุรี) โดยประชาชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ (เทศบาลสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นผู้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยก่อให้เกิด

ปัญหาการแบ่งเป็น 2 ฝ่ายใหญ่ ๆ คือ ฝ่ายที่หนึ่ง ฝ่ายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและฝ่ายที่สอง คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 การเป็นสมาชิกสภาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันเป็นการเคลื่อนตัวของสมาชิกสภาจังหวัดเดิม เข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีได้มีการเลือกตั้งกันใหม่เป็นผลให้ภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุดปัจจุบันนี้ยังอยู่ในภาพลักษณ์ “สภาผู้รับเหมา” อยู่เช่นเดิม แต่เมื่อพ้นวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ซึ่งเป็นวันหมดวาระของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุดนี้แล้ว จะต้องมีการเลือกตั้งกันใหม่ทั่วประเทศ ก็จะเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุดต่อไปที่จะพิสูจน์ภาพลักษณ์ดังกล่าวต่อไป

1.4 โครงสร้างทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังยึดโครงสร้างของสภาจังหวัดซึ่งเป็นกฎหมายเดิมไว้ โดยเฉพาะโครงสร้างตำแหน่งของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเน้นหนักไปที่การเงิน การบัญชี เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ช่างโยธา ซึ่งจุดเหล่านี้ไม่ใช่จุดเน้นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในรูปแบบปัจจุบัน ซึ่งที่ควรจะเน้น คือ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องการวางแผน การประสานงานเป็นหลัก

2. รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. 2537 เป็นการกระจายอำนาจ ที่รัฐบาลได้ตั้งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโดยที่อำนาจของราชการส่วนกลางและภูมิภาคมีได้ลดลงเลย จนถึงขั้นมีแนวความคิดเสนอให้ยุบองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสีย

2.2 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา จากข้อเท็จจริงพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้อำนาจไปในทางที่มีขอบ โดยกระทำการทุจริตหรือมีพฤติกรรมเป็นผู้รับเหมางานขององค์กรตนเอง

2.3 เกิดความขัดแย้งในตำบล หมู่บ้าน อย่างกว้างขวาง โดยมีสาเหตุจากผลประโยชน์ แย่งชิงอำนาจในตำบล

2.4 การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งนายอำเภอมีบทบาทกำกับดูแลในเบื้องต้น สิ่งที่พบเห็นคือ การปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอมักขาดความ “พอดี” กล่าวคือบางท่านควบคุมอย่างใกล้ชิดไม่เปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตัดสินใจใช้อำนาจของตนได้ บางท่านกลับละเลยไม่เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนช่วยเหลือแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. การสืบสานภาคกิจการกระจายอำนาจโดยเน้นที่การถ่ายโอนอำนาจ และภารกิจรัฐควรมีนโยบาย ขั้นตอนและวิธีการที่ชัดเจนว่าจะกระจายอำนาจใดให้ท้องถิ่น ซึ่งอาจมีวิธีการอย่างน้อย 3 วิธี คือ

1.1 ถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และบุคลากรทั้งหมดให้ท้องถิ่นรูปใดรูปหนึ่งดำเนินการ แล้วยุบเลิกหน่วยงานที่มีภารกิจซ้ำซ้อนกันนั้นเสีย

1.2 ถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และบุคลากรบางส่วนที่ท้องถิ่นประสงค์จะดำเนินการและศักยภาพที่จะดำเนินการได้

1.3 ส่วนราชการยังปฏิบัติภารกิจเดิมอยู่ และได้ขอให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในฐานะเป็นกรรมการ (Board) เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

2. แก้ไขกฎกระทรวง และกำหนดนโยบายต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอำนาจหน้าที่ที่กำหนดภารกิจการประสานงาน การประสานแผนและหากจะต้องดำเนินกิจกรรมก็ให้เป็นกิจกรรมที่เป็นภาพรวมในพื้นที่และมีผลกระทบต่อท้องถิ่นหลายแห่ง เช่น การกำจัดขยะรวม การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น การกำหนดภารกิจเป็นการจำเพาะนี้จะเป็นการสร้างเอกลักษณ์และแก้ไขปัญหาคความซับซ้อนและขัดแย้งกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ สำหรับการดำเนินการดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผลจะต้องมีการดำเนินการใน 2 ด้านคือ

2.1 ปรับปรุงข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เข้าใจภารกิจที่แท้จริงขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และปรับปรุงองค์กรให้มีหน่วยงานปลัดข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนงานและการประสานงานมากขึ้น

2.2 ปรับปรุงให้ผู้บริหารของท้องถิ่นในจังหวัด ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย โดยตั้งในรูปของคณะกรรมการกำหนดนโยบายท้องถิ่นที่สามารถกำหนดนโยบายของท้องถิ่นทุกรูปแบบ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

2. ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในโครงสร้างตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของประชาชนมีบทบาทมากขึ้น อย่างไรก็ตามในส่วนที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับการกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลควรเน้นภารกิจด้านสังคม และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเป็นด้านหลัก เช่น การพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน คนพิการ ผู้สูงอายุ การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่วนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน น้ำ) ควรถือเป็นด้านรอง

4. ปรับปรุงโครงสร้างในส่วนที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยให้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงและส่วนที่สองสมาชิกซึ่งมาจากท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ในจังหวัดนั้นเพื่อเข้ามาหล่อหลอมพัฒนาท้องถิ่นทุกรูปแบบและเป็นตัวแทนของประชาชนในรูปแบบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อกำกับนโยบายการพัฒนาครอบคลุมทั้งจังหวัด

172. ศิริพงษ์ เศรษฐสุนทิ . การเมืองกับการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง, จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการเข้าร่วมฟังและถอดเทปการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้รายงานการประชุมเปรียบเทียบและช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนของการศึกษาถึงกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น และใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในส่วนของการศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น และทัศนคติในเชิงอุปถัมภ์ ของประชาชนในพื้นที่กรณีศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด

ผลการศึกษาพบว่า

ในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นของพื้นที่กรณีศึกษามีลักษณะเป็นความร่วมมือกันทั้งทางฝ่ายประชาชนและกลุ่มผู้นำที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายโดยที่กลุ่มผู้นำที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายจะเป็นผู้คิดและเสนอทางเลือกให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนจะกระทำโดยผ่านตัวแทนที่เป็นกรรมการหมู่บ้านซึ่งจะทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์หรือความต้องการของประชาชนเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย แต่ด้วยวัฒนธรรมแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทำให้มีแนวโน้มที่จะถูกชี้นำจากกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่นอยู่สูง

จึงพอสรุปได้ว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นมีมีแนวโน้มที่จะเป็นการชี้นำหรือต่อรองทางการเมืองระหว่างชนชั้นนำและกลุ่มผู้มีอิทธิพลในสังคมท้องถิ่น แต่มีได้มีลักษณะการขึ้นอย่างเบ็ดเสร็จแต่อยู่ภายใต้กรอบความเห็นชอบของประชาชน

173. ภาวิณี โพธิ์มัน . รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนทด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกันโดยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การดำรงตำแหน่งที่สำคัญหรือการเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน การเข้าเป็น

สมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนของประชาชน

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล ยังขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองท้องถิ่นที่ดีว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น

174. ชัยวัฒน์ พรหมสุข, พ.ต.ท. . บทบาททางการเมืองของกำนันในจังหวัดเชียงใหม่ภายหลังพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า กำนันที่พ้นจากตำแหน่งแล้วยังมีอำนาจและอิทธิพลในการชี้นำทางการเมืองกับชาวบ้านอยู่ กล่าวคือประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ากำนันเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้านมาเป็นเวลายาวนาน จึงมีความศรัทธาเชื่อถือ ต่อกำนัน และเชื่อว่ากำนันยังเป็นคนสำคัญในตำบลสามารถชี้นำราษฎรได้ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ชี้นำราษฎรในการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ
2. เป็นผู้นำในการชุมนุมเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ
3. ให้คำแนะนำชาวบ้านในเรื่องทั่วไป
4. กำนันที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันมานานปีมีแนวโน้มที่จะมีบทบาททางการเมืองมากกว่า

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล มองว่ากำนันไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวในลักษณะของการเข้าควบคุมสั่งการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง แต่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ เพราะกำนันจะเป็นผู้ที่รู้ปัญหาของตำบลดีที่สุด เพื่อช่วยกันพัฒนาตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

เกี่ยวกับกำนันที่พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้ว และได้กลับเข้าสู่ตำแหน่งคาดว่าน่าจะจะมีน้อยมาก จะเห็นได้จากผลการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าไม่มีกำนันที่พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้วกลับเข้าสู่ตำแหน่งใด ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลเลย ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีอายุมากและดำรงตำแหน่งมานาน ประกอบกับตำแหน่งกำนันเป็นตำแหน่งที่สำคัญที่สุดในตำบลอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องดำรงตำแหน่งใด ๆ ในตำบลอีกต่อไป

175. ปทุมรัตน์ ชูติมาวิทยาคม ,ร้อยตำรวจเอก หญิง . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ สมาชิก อบต. เห็นว่า อบต. มีบทบาทดังนี้ 1) ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนได้อย่างดี 2) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล ราชการจะไม่เข้ามาควบคุมทำงานจนขาดความอิสระ 3) บริหารการเงินการคลัง สามารถจัดเก็บรายได้ตามเป้าหมาย ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจการงบประมาณและมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ 4) การประสานงานและการควบคุม สภา และคณะกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนหน่วยงานอื่นได้ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งเห็น

ด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมีอำนาจยับยั้ง 5) โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ในปัจจุบันเหมาะสมดี ฝ่ายที่มา
จากเลือกตั้งและโดยตำแหน่งปฏิบัติงานร่วมกันได้และ 6) ระเบียบข้อบังคับ ไม่แน่ใจว่าจะเอื้อต่อการปฏิบัติงาน แต่ทุก
ฝ่ายพยายามเรียนรู้ ทำความเข้าใจ 7) ข้อบังคับที่กำหนดโดย อบต. มีความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น 8) อบต.
สามารถพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจได้

**176. ลักษณะ ภาษา . ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลกรณีศึกษาอำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการ
ปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.**

ได้ตั้งสมมติฐานว่า “ปัจจัยพื้นฐานภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านมีผลทำให้การบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมาก” โดยปัจจัยพื้นฐานที่ศึกษาได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ผลการประมวลข้อมูลพบว่า

1. โดยภาพรวมแล้วทัศนคติของผู้ใหญ่บ้านต่อภาวะผู้นำของตนเองในภาพรวมเป็นผู้มีภาวะผู้นำในระดับสูง
2. โดยภาพรวมแล้วทัศนคติของประชาชนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อประสิทธิภาพการบริหาร อบต. อัน

เนื่องมาจากการบริหารงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

3. เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มิใช่ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

4. การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไขประณีประนอมข้อพิพาท
ยามเมื่อลูกบ้านเกิดความขัดแย้ง

5. อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเรื่องการเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการพัฒนา
ตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

6. รายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเรื่องการไม่แสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับกลุ่ม

7. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงาน อบต. .
กล่าวคือ กลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน อบต. มากกว่า กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
กลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญาและกลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปตามลำดับ

8. อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงาน อบต. .
กล่าวคือ กลุ่มเกษตรมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน อบต. มากกว่ากลุ่มประกอบธุรกิจส่วนตัวและกลุ่ม
อาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

**177. ไพฑูรย์ คล้ายมั่ง . การจัดการความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอรายไย
จังหวัดศรีสะเกษ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543. (ภาค
นิพนธ์)**

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบกฎหมายมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการ
ปฏิบัติงานและสังคม รวมทั้งได้รับการยอมรับว่ามีประโยชน์ต่อสังคมชุมชนมาก โดยให้ความสำคัญกับปัญหาและความ
ต้องการของประชาชนมากที่สุด

2. การจัดการความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าสาเหตุความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วน
ตำบลส่วนมาก คือ ความต้องการมีอำนาจหน้าที่ มีบทบาท มีตำแหน่งเพื่อบริหารงานใน อบต. โดยมีผลประโยชน์ส่วนตัว
เป็นสาเหตุรองลงมา ลักษณะความขัดแย้งแบ่งออกเป็นสองกลุ่มสองฝ่าย มีระดับความรุนแรงด้วยการใช้วาจาพอสมควร
ด้านวิธีการจัดการความขัดแย้ง อบต. ให้ความสำคัญกับวิธีประนีประนอมมากที่สุดโดยใช้วิธีการประสานผลประโยชน์
ตอบแทนเพื่อให้ได้ข้อยุติที่เร็วขึ้นรองลงมา ประสานกรรมการบริหารอบต.เป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดการความขัดแย้ง

3. ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดการความขัดแย้ง คือ ลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในด้านการศึกษาต่ำ ไม่มีประสบการณ์ พูดยาไม่ค่อยสุภาพ ก้าวร้าว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นใหญ่ ประกอบกับระบบการติดต่อสื่อสารที่ไม่ทันสมัยทำให้การดำเนินการจัดการความขัดแย้งล่าช้าไม่ทันการณ์ แนวโน้มความขัดแย้งในอบต. ในอนาคตไม่น่าจะรุนแรงและวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่สุดตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูล คือ การประนีประนอม

ข้อเสนอแนะ ที่ได้จากการวิจัย คือ ควรใช้ระบบการศึกษาเป็นแนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาในด้านความรู้ความสามารถของสมาชิกสภา อบต. และอบต. ควรเน้นการแก้ปัญหาทางสังคมความยากจน การอนามัย การศึกษา และสิ่งแวดล้อมมากกว่าการแก้ปัญหาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน

178. วิทยา เกษตรพรม, ส.ต.ท. . ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

ผลการศึกษาพบว่า

1. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองส่วนภูมิภาคจากตำบลวังไผ่ไปสู่การปกครองท้องถิ่นในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจคือ วัตถุประสงค์ในการผลิตของเกษตรกรเปลี่ยนไปเป็นการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงเพิ่มขึ้น ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เกษตรกรให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือวัดและโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือด้วยเงินมากกว่าแรงงาน

2. รูปแบบของระบบอุปถัมภ์เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจ จากผู้อุปถัมภ์ที่เป็นญาติพี่น้องมาเป็นพ่อค้าคนบท หรือผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนจากการช่วยเหลือด้วยแรงงานเป็นการช่วยเหลือด้วยทุนทรัพย์ เงินทอง

3. การได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับระบบอุปถัมภ์ในรูปของความ เป็นญาติ พี่น้อง เพื่อน ผู้อาวุโส ผู้มีพระคุณตลอดจนผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง

4. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบของตำแหน่งบริหารใน องค์การบริหารส่วนตำบลและยังสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมืองในระดับตำบลอำเภอ

179. สุภัทร จงใจ . ปัจจัยจูงใจในการเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี การเลือกตั้งของอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2542 . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยด้านเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยสนาม (Field Research) และการ สัมภาษณ์บุคคล (Focus Interview) การวิจัยพบว่า ปัจจัยจูงใจในการเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล ของเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ทั้งที่เป็นปัจจัยจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน และพนักงานส่วนตำบล สามารถแบ่งปัจจัยจูงใจเป็น 4 ด้านที่สำคัญ คือ

1. ปัจจัยจูงใจด้านการได้ช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น
2. ปัจจัยจูงใจด้านการเป็นที่ยอมรับนับถือและมีเกียรติ
3. ปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าและการแสวงหาอำนาจ
4. ปัจจัยจูงใจด้านค่าตอบแทน สวัสดิการ และผลประโยชน์อื่น ๆ

ปัจจัยจูงใจทั้ง 4 ด้านเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ที่ผู้วิจัยพบว่าสามารถเทียบเคียงและพิจารณาได้ว่ามีความ สอดคล้องกับหลักทฤษฎีและแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านดังเช่น ทฤษฎีแรงจูงใจ แนวคิดการมีส่วนร่วมทางเมือง แนวคิดเรื่องสถานภาพและบทบาทของบุคคล ซึ่งผู้วิจัยก็ได้อาศัยหลักทฤษฎีที่กล่าวนี้ในการวิจัยครั้งนี้

180. ทิฆัมพร คุ่มวงศ์ . การรับรู้และแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญส่วนใหญ่รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศทางการเมืองการปกครองตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดได้ นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนบางคนยังแสดงบทบาทหน้าที่ไม่ชัดเจนจนเป็นผลให้เกิดผลให้เกิดความขัดแย้งในบทบาทระหว่างกลุ่มคนทั้งสอง ส่วนการเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลนั้นไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพราะเหตุผลว่ากฎหมายได้กำหนดให้ท้องถิ่นแต่ละประเภทปฏิบัติหน้าที่และพื้นที่ความรับผิดชอบไว้ชัดเจนแล้ว

สำหรับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาตามอำนาจหน้าที่ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาตามอำนาจหน้าที่ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด ความล่าช้าของงบประมาณที่ได้รับ ประชาชนในพื้นที่ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนความคาดหวังในการแสดงบทบาทของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ต้องการให้เพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น ต้องการให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่ประชาชนและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และให้มีการจัดทำประชาคมขึ้นในชุมชน

181. จุลอง เรียวแรง . ทศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณารายด้าน พบว่า มีทัศนคติระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นอิสระด้านการวางแผนนโยบาย/แผน 2) ความเป็นอิสระด้านการบริหารงาน และ 3) ความเป็นอิสระด้านการเงิน – การคลัง และมีทัศนคติระดับต่ำ 1 ด้าน คือ ความเป็นอิสระด้านการให้บริการสาธารณะ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประสบการณ์ในการ อบต.เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ระดับชั้นอบต. . สมรรถนะในการให้บริการสาธารณะ รูปแบบความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มี 6 ปัจจัยได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) อาชีพ 3) ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล 4) ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 5) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและ 6) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐ เช่น จังหวัด อำเภอ ควรส่งเสริมให้ อบต. ได้วางกรอบการพัฒนาของตนเอง โดยเป็นผู้ให้การอำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ อบต.สามารถคัดเลือก / แต่งตั้ง / โยกย้าย พนักงานส่วนตำบลของตนเอง โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการร่วมในการบริหารงานบุคคล และเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรลดบทบาทผู้สนับสนุน / ส่งเสริม / กระตุ้นเตือน

2. อบต. ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาระบบข้อมูลขององค์กร จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการเงิน – การคลังเข้ามาปฏิบัติงานการทบทวนกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่อาจเป็นอุปสรรคของในการบริหารการเงิน – การคลังและวางแผนการพัฒนาเพื่อให้บริการสาธารณะร่วมกัน

3. อบต.ควรมีการประสานงานกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเพื่อจัดอบรมสมาชิกเกี่ยวกับความรู้และทักษะในการบริหารองค์การสาธารณะ

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนทั้ง 3 พื้นที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีความสัมพันธ์ในเชิงผกผันกับระดับความเป็นชุมชนเมืองของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่อบต.ที่มีระดับความเป็นชุมชนเมืองต่ำ จะมีระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่อบต.ที่มีระดับความเป็นชุมชนเมืองปานกลางและสูงตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละพื้นที่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันส่วนใหญ่แล้วประชาชนจะให้ความสนใจต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกอบต. แต่ภายหลังจากการเลือกตั้ง ประชาชนจะขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นในด้านอื่น ๆ อาทิเช่น การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ การเข้าร่วมฟังการประชุม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการติดตามตรวจสอบการทำงานของอบต. ในส่วนของการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลางานการเมืองและทัศนคติของประชาชนที่มีต่ออบต. เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในทุกพื้นที่ โดยพบข้อสังเกตว่าถ้าชุมชนมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองมากขึ้นจำนวนของปัจจัยสถานการณ์ส่วนบุคคลและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่นั้นก็จะมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่า สาเหตุที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ประชาชนไม่มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านอื่น ๆ นอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย นอกจากนี้ยังอาจเกิดขึ้นจากความไม่เชื่อถือในความสามารถและความซื่อสัตย์ในการทำงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ความเบื่อหน่ายต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เป็นธรรม แนวทางการแก้ไขปัญหานั้นขั้นตอนที่อาจจะทำได้ก็คือ การเพิ่มช่องทางในการสื่อสารติดต่อกับประชาชนให้มากกว่าเดิม นอกจากจะทำให้เกิดการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้มากขึ้นแล้ว ประโยชน์โดยอ้อมก็จะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นและประชาชนให้มีความใกล้ชิดกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ในอีกทางหนึ่ง

182. กิตติศักดิ์ เมฆขจร . *บทบาทของผู้นำกลุ่มแม่บ้านในการมีส่วนร่วมทางการเมืองศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง อบต. ในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษา พบว่าเลือกตั้งสมาชิก อบต. เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2540 ภาพรวมได้รับการยอมรับจากประชาชน อย่างดี โดยเฉพาะด้านความสามารถด้านการรวมพลังให้เป็นปึกแผ่นและสามารถสร้างพลังต่อรองทางการเมืองและการวางแผนเป็นกลไกทางการเมือง แต่บทบาทและพฤติกรรมเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนได้ทราบได้รับการยอมรับน้อยกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น

ประชาชนให้การยอมรับบทบาท ความรู้ ความสามารถของผู้นำกลุ่มแม่บ้านในทุก ๆ ด้าน เว้นแต่ความสามารถในการจัดหางบประมาณเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้นำกลุ่มแม่บ้านที่มีส่วนทำให้ได้รับการยอมรับต่ำ เกิดขึ้นจากผู้นำกลุ่มแม่บ้านมีการศึกษาน้อย มีความอ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวได้ล่าช้า และมีภาระแม่บ้าน อย่างไรก็ตามประชาชนเห็นว่าเพศหญิงไม่ใช่ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นผู้นำทางการเมือง

183. เกียรติศักดิ์ หนูกลาง . แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนองบุณนาก จังหวัดนครราชสีมา . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจที่ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสมัครรับเลือกตั้ง มีดังนี้
 - 1.1 ต้องการมีบทบาทเป็นผู้นำชุมชน เพื่อที่จะสามารถนำชาวบ้านพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า
 - 1.2 ต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในสังคม
 - 1.3 ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลัก
 - 1.4 มีกลุ่มนายทุน หรือผู้นำท้องถิ่นให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

2. จากการวิเคราะห์แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท มีดังนี้

- 2.1 เป็นแรงจูงใจที่ทำเพื่อตนเอง
- 2.2 เป็นแรงจูงใจที่ทำเพื่อส่วนรวม
- 2.3 มีผู้สนับสนุนและช่วยเหลือในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

3. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลัง กับแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่าสภาพภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ระยะเวลาประสบการณ์ทำงาน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

184. มนต์รี เบ้าทอง . ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดแบบอนุรักษ์นิยมกับระบบอุปถัมภ์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาจากทัศนคติของประธานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลาง . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประธานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมืองไทย และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลาง จำนวน 231 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัย พบว่า ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลภาคกลางมีทัศนคติระดับปานกลางค่อนข้างไปทางต่ำต่อความคิดแบบอนุรักษ์นิยมและระบบอุปถัมภ์ และมีทัศนคติระดับปานกลางค่อนข้างไปทางสูงต่อระบอบประชาธิปไตย โดยที่ทัศนคติต่อความคิดแบบอนุรักษ์นิยมและระบบอุปถัมภ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อทัศนคติต่อระบอบประชาธิปไตย

185. ไพฑูรย์ ทองพิทักษ์ . การนำนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงอำเภอละแม จังหวัดชุมพร . สาขาวิชาปรัชญา การเมือง และเศรษฐศาสตร์/ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริก, 2544. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ คือ สมรรถนะของผู้นำ การสนับสนุนจากองค์กรเอกชนและสื่อมวลชน การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน นั้น สมาชิก อบต.มีความเห็นร้อยละ 50.0 ว่าปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนั้นอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนปัจจัยสมรรถนะขององค์กร สมาชิก อบต.เพียงร้อยละ 40.17 ที่เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าปัจจัยตัวอื่น ๆ เนื่องจากมี 1 ประเด็นที่ทำให้สมรรถนะของ

องค์การไม่ได้เท่าที่ควร คือ เรื่องงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา สมาชิก อบต. ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 เห็นว่า อบต. ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาปานกลาง

ในส่วนของประชาชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.0 มีความพึงพอใจในผลงานของ อบต.มากและร้อยละ 49.44 ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อบต.

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัตินั้น ควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ การพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้อง อบต. ควรพัฒนาการจัดหารายได้เข้ามาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

186. ยง ภักดี . *สภาตำบลกับความมั่นคงของชาติ* . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2526-2527. (เอกสารวิจัย)

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา

เนื่องจากสภาตำบลเป็นเรื่องที่มีผู้ให้ความสนใจมากทั้งในด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป จึงได้มีผู้ทำการศึกษาถึงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาตำบลไว้มากมาย ทั้งในรูปหนังสือทางวิชาการ บทความและการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละเรื่องก็มีวัตถุประสงค์ตรงกัน สำหรับการศึกษาวิจัยฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทวนถึงการจัดการปกครองของไทยในอดีต ซึ่งมีผลเชื่อมโยงและมีผลกระทบต่อการพัฒนาการปกครองของไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองในระดับตำบลหมู่บ้านซึ่งมีสภาตำบลเป็นองค์การหลัก
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาตำบลในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติว่าเป็นอย่างไรจะค้นหาคำตอบหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงานของสภาตำบลว่ามีอะไรบ้าง
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้การศึกษาเรื่องนี้ดำเนินการไปอย่างมีหลักการเกณฑ์ ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานว่า “สภาตำบลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในอันที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในระดับตำบลหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

การเสนอรายงานผลการวิจัย

บทที่ 1 เป็นบทที่เกี่ยวกับความสำเร็จของเรื่องและผู้เขียนเห็นว่าสภาตำบลเป็นองค์การปกครองขั้นพื้นฐานที่สำคัญ เป็นกลไกของรัฐในการปกครองการพัฒนาชนบทในระดับตำบลหมู่บ้านที่สมควรจะได้รับการปรับปรุงให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นเพื่อความมั่นคงในชนบท ซึ่งจะเป็นรากฐานของความมั่นคงของชาติในที่สุด พร้อมกับแสดงความมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา และการเสนอเรื่องให้เห็นเค้าโครงของเรื่องทั้งหมด

บทที่ 2 เป็นการปูพื้นฐานให้เข้าใจถึงประวัติความเป็นมาของการปกครองของไทยในระดับตำบลหมู่บ้านในอดีตจนถึงปัจจุบัน การบริหารราชการระดับตำบลหมู่บ้านเป็นการชี้ให้เห็นถึงวิวัฒนาการการปกครองและการบริหารราชการของไทยในอดีต ซึ่งมีผลกระทบต่อปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยจะเน้นให้เห็นถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และการจัดระบบการปกครองตำบลตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็นต้น

มา ตลอดจนการจัดตั้งสภาตำบลและการวิวัฒนาการวิธีการศึกษาจะใช้การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Analysis) ที่มุ่งหวังให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงแนวโน้มของการเป็นองค์กรในการเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของสภาตำบล รูปแบบและโครงสร้างทางการบริหารที่เป็นทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการปกครองในส่วนภูมิภาคและเตรียมการให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง

บทที่ 3 ว่าด้วยลักษณะโครงสร้างของสภาตำบลในปัจจุบันว่าเป็นว่าเป็นอย่างไร มีอำนาจหน้าที่เป็นประการใด การบริหารงานของสภาตำบลเป็นประการใด ทั้งได้ชี้ให้เห็นถึงรายได้ของสภาตำบล การคลังและงบประมาณว่ามีอย่างใดท้ายสุดเป็นเรื่องการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล

บทที่ 4 ได้วิเคราะห์บทบาทของสภาตำบลในทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและการเสริมสร้างความมั่นคงในระดับตำบลหมู่บ้านว่าเป็นอย่างไรโดยเฉพาะได้ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวพันบทบาทของสภาตำบลกับความมั่นคงของชาติ หากดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแล้วย่อมส่งผลเกื้อกูลเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในท้ายสุด

บทที่ 5 ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของสภาตำบล โดยวิเคราะห์แบ่งกลุ่มปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 4 ลักษณะคือ ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสภาตำบล ปัญหาด้านบุคคล ปัญหาเรื่องงบประมาณ และปัญหาด้านการจัดระเบียบบริหารราชการการกำหนดตัวบทกฎหมาย และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบล รวมทั้งได้เสนอแนวความคิดในการปรับปรุงสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานในการรักษาความมั่นคงของชาติต่อไป

บทที่ 6 บทสรุปได้เน้นถึงวิวัฒนาการของสภาตำบล เน้นบทบาทสภาตำบลที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่มีส่วนเกื้อกูลในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชนบท และสรุปข้อเสนอแนวทางในการปรับปรุงสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพ

187. เจน รัตนพิเชษฐชัย . ความรู้ของกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอมืองจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

1. ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษาพบว่ากรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท/คน/ปี มีที่ดินถือครองไม่เกิน 20 ไร่และกรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่ากรรมการสภาตำบลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบลมากคิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาคือมีความรู้ปานกลางและน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.9 และ 10.6 ตามลำดับ

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่ากรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบลปานกลางและมากใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 44.6 และ 43.4 ตามลำดับส่วนที่มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบลอยู่ในระดับน้อยมีเพียงร้อยละ 11.6

1.4 ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่ากรรมการสภาตำบลมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือมีความรู้มาก และมีความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.4 และ 20.7 ตามลำดับ

1.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษาพบว่า มี 2 ปัจจัยคือด้านการศึกษา และปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภา
ตำบล

**188. พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล . การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาสภาตำบล
ม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2532.**

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงความเหมาะสมของสภาตำบล ในอันที่จะพัฒนาให้เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น
เพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับล่างทั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสภา
ตำบลตลอดจนทัศนคติ พฤติกรรมทางการเมือง และแนวโน้มการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้น โดยศึกษา
เฉพาะกรณีสภาตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบลพอสมควร โดยเฉพาะใน
เรื่องของอัตราการแบ่งภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้ และเรื่องการดำรงตำแหน่งของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิส่วน

เรื่องระยะเวลาการจัดทำงบประมาณและการดำเนินงานหลังจากที่นายอำเภอแก้ไขงบประมาณ กรรมการสภาตำบลยังไม่
เข้าใจเท่าที่ควร

และจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับความรู้ความเข้าใจของ
กรรมการสภาตำบล พบว่ามีเพียงตัวแปรด้านการศึกษาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของกรรมการ
สภาตำบล ส่วนตัวแปรด้านอื่น ๆ คือ อายุ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ
ของกรรมการสภาตำบลแต่อย่างใด

ส่วนการศึกษาถึงทัศนคติและความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบลในด้านต่าง ๆ สรุปได้ว่ากรรมการสภาตำบล
ส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจและรู้จักสภาตำบลพอสมควรและกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาที่
สภาตำบลประสบมากที่สุดคือ เรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ สำหรับเรื่องกรณีเกิดปัญหาขัดแย้งกรรมการสภาตำบลส่วน
ใหญ่เห็นว่าการเกิดข้อขัดแย้งจะทำให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด

ซึ่งเมื่อมองถึงพฤติกรรมทางการเมืองของกรรมการสภาตำบลม่วงแล้ว เห็นได้ว่าเกือบทุกคนเคยใช้สิทธิเลือกตั้ง
ทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บางคนเคยเลือกมาหลายครั้ง และนอกจากนี้ยังมีส่วน
ร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนไปฟังการหาเสียงและใช้สิทธิเลือกตั้งอีกด้วย เกี่ยวกับภาพพจน์ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรนั้น กรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมดเห็นว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเหมาะสมกับตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มของการที่จะให้สภาตำบลพัฒนาเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นแล้วจะเห็นได้ว่ายังต้อง
ปรับปรุงอีกในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องประสิทธิภาพของคณะกรรมการสภาตำบลและเรื่องของรายได้ที่มีอยู่ ซึ่ง
หมายถึงว่าการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องลดบทบาทลง โดยกระจายอำนาจหน้าที่และการจัดเก็บรายได้ไป
ยังท้องถิ่นให้มากที่สุด แต่การที่จะให้องค์ประกอบดังกล่าวอยู่ในภาวะที่เหมาะสมในระดับใดนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องใช้ดุลย
พินิจอย่างถี่ถ้วนจากหลายฝ่ายและใช้ระยะเวลาพอสมควรทีเดียว

**189. ชัยยงค์ วุฒิมานานนท์ . ปัญหาการกระจายอำนาจในท้องถิ่นศึกษากรณีรูปแบบสภาตำบล . วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2534.**

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2498 เพื่อแก้ปัญหาการปกครองในเขตจังหวัด นอกเขตเทศบาล
และสุขาภิบาล เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วไม่ต้องรอการตัดสินใจจากส่วนกลาง ดังนั้นจึงมีความ
จำเป็นต้องใช้กลไกการบริหารงานของรัฐนักกำลังเข้าไปดำเนินงานในพื้นที่นี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีลักษณะ
พิเศษกล่าวคือ กำหนดให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาจังหวัดเข้าไปทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติและกำหนดให้ผู้ว่า

ราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะตัวแทนของราชการบริหารส่วนกลางและเป็นผู้บังคับบัญชาในราชการส่วนภูมิภาค ได้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกตำแหน่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้เป็นผู้ประสานการปฏิบัติโดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นภายใต้การควบคุมดูแลของสภาจังหวัด แต่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการปกครองรูปสภาตำบลมาเสริมในส่วนย่อยระดับตำบลเข้าอีกด้วย

กรณีสภาตำบลซึ่งมีพื้นที่และรายได้ขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 จนถึงปัจจุบัน เป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ในอดีตสภาตำบลได้เคยถูกยกฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 แต่ประสบความล้มเหลว จึงถูกยกเลิกไปสภาตำบลในปัจจุบันมุ่งเน้นการจัดระเบียบการบริหารงานของตำบล อันเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานของการปกครองส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นสภาตำบลจึงไม่มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น แต่เป็นกลไกในการบริหารงานของตำบล รัฐบาลที่ผ่านมาได้ยกพระราชบัญญัติสภาตำบลให้มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมายของพรรคการเมืองได้สนับสนุนแนวความคิดดังกล่าวหลายฉบับ แต่กฎหมายสภาตำบลได้ค้างการพิจารณาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรมาตลอด

ปัญหาการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยกรณีสภาตำบลจึงมีอยู่ว่าการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้แก่สภาตำบลนั้น รัฐบาลกลางมีหน้าที่พิจารณาว่าสภาตำบลที่มีความสามารถสูงพอที่จะบริหารงานและให้บริการแก่ประชาชนได้เพิ่มขึ้น รัฐบาลก็จะกระจายอำนาจให้เพิ่มขึ้นตามความสามารถ รวมทั้งให้เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือให้สภาตำบลนั้นสามารถพัฒนาขึ้นจนถึงขั้นพึ่งตนเองได้

โดยที่สภาตำบลได้มีการพัฒนาตัวเองในอดีตที่ผ่านมา 2 ลักษณะ ประการแรกประวัติศาสตร์ของสภาตำบลได้ชี้ให้เห็นว่าครั้งหนึ่งรูปแบบของสภาตำบลได้ถูกเปลี่ยนฐานะจากการเป็นสาขาของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคมาเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ซึ่งกำหนดให้สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่คล้ายกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ มีรายได้และการจัดทำงบประมาณเป็นของตนเอง ส่วนองค์การบริหารงานได้แบ่งสภาตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร แต่ปรากฏว่าการดำเนินงานล้มเหลว เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ประชาชนยังไม่พร้อม อีกทั้งมีปัญหาเรื่องรายได้จึงต้องถูกยกเลิกไปในที่สุด ประการที่สองสภาตำบลเปลี่ยนแปลงบทบาทและตื่นตัวขึ้นมากดังเห็นได้จากรัฐบาลที่ผ่านมาได้ใช้สภาตำบลเป็นกลไกในการพัฒนาท้องถิ่นและให้เป็นหน่วยพื้นฐานของประชาธิปไตย ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนโดยเฉพาะ โครงการเงินผันที่รัฐบาลจัดสรรให้สภาตำบลนำไปพัฒนาท้องถิ่น นโยบายดังกล่าวทำให้สภาตำบลเป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้นต่อมาโครงการเงินผันได้เปลี่ยนรูปมาเป็นโครงการสร้างงานในชนบทในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาถึงวิวัฒนาการของสภาตำบลที่ผ่านมา ซึ่งได้ผ่านประสบการณ์มีการพัฒนาบทบาทของตนเอง อีกทั้งจุดอ่อนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในแง่ที่ยังไม่สามารถเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ได้ เพราะบทบาทของสภาจังหวัดยังไม่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่แท้จริงยังมีภาพพจน์ของสภาผู้รับเหมาที่หวังผลประโยชน์ รวมทั้งทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดยังเป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้แยกภาพระหว่างภูมิภาคกับท้องถิ่นที่ไม่ชัดเจนและปัญหาพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีขนาดกว้างขวาง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญในการพัฒนาสภาตำบลให้เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ได้ดีกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะต้องหมดสิ้นไป เหตุผลในการสนับสนุนสภาตำบลอีกประการหนึ่งคือ สภาตำบลมีขนาดเล็กประชาชนสามารถเข้าร่วมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นรูปการปกครองที่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจมากกว่ารูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงได้มีการร่างกฎหมายที่เปิดโอกาสให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามสภาพความพร้อมของสภาตำบล ซึ่งความพร้อมดังกล่าวพิจารณาจากข้อแรกความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นและความพร้อมในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาตำบลที่ผ่านมาและทรัพยากรในท้องถิ่น โดยให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นนิติบุคคลตามสภาพความพร้อมของแต่ละตำบล ส่วนสภาตำบลที่ยังไม่พร้อมให้คงสภาพเดิมไปก่อน แต่มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยโครงสร้างใหม่นี้เป็นรูปแบบที่แยกระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาออกจากกัน ซึ่งเป็นไปตาม

หลักการกระจายอำนาจ อีกทั้งได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งประชาชนและคัดเลือกผู้นำตามธรรมชาติมาเป็นคณะกรรมการสภาตำบล ทำให้เกิดการบริหารงานของสภาตำบลที่มาจากความต้องการของประชาชนในระดับตำบลอย่างแท้จริงอีกด้วย

สภาตำบลรูปใหม่นี้จักเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นแทนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในที่สุด และสามารถพัฒนาไปสู่รูปแบบเทศบาลต่อไปเมื่อมีความเจริญของชุมชนพื้นที่และรายได้สูงพอเลี้ยงตนเองได้เข้าหลักเกณฑ์ของเทศบาลต่อไป

190. วิเชียร เปาอินทร์ . สภาตำบล : รากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2536. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย

ในรูปแบบของการปกครองโดยทั่วไปแล้ว การปกครองท้องถิ่นยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาท และเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองนับว่าเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด และหากได้ขยายไปสู่ในระดับพื้นฐานแล้ว แนวคิดที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนว่า น่าจะมีบทบาทและสามารถพัฒนาให้มารองรับแนวความคิดข้างต้นก็คือ “สภาตำบล” สภาตำบลนั้นนับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2499 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงรูปแบบด้วยกัน แม้จะมีการตระหนักถึงความสำคัญในแง่ต่าง ๆ เช่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด เป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การพัฒนาท้องถิ่น และการอำนวยความสะดวกบริการประชาชนให้บังเกิดความผาสุกและความอยู่ดีกินดี เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ แต่ไม่ว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามยังไม่มีสภาตำบลรูปใดดำเนินการปกครองตนเองได้ สภาตำบลเท่าที่เคยมีมาอยู่ด้วยกัน 4 รูปแบบ คือ

1. สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499
2. สภาตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499
3. สภาตำบลตามคำสั่งมหาดไทย ที่ 275/2509
4. สภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326/2515

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสภาตำบลในด้านต่าง ๆ พอจะแยกออกเป็นปัญหาใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัญหาทางด้านการสนองตอบและบรรลุเจตนารมณ์ของกรปกครองตนเองโดยกระบวนการกระจายอำนาจปกครองซึ่งส่งผลมาในรูปของโครงสร้าง นโยบายของรัฐบาล การผ่อนคลายนโยบาย อีกปัญหาหนึ่ง คือปัญหาในด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานซึ่งเป็นผลมาจากการด้อยคุณภาพ ความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในส่วนกรรมการสภาตำบล และประชาชนเอง ขาดการมีส่วนร่วมสนับสนุน รวมทั้งเป็นเพราะสภาพที่แท้จริงของลักษณะตำบลประกอบด้วย

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมุ่งไปที่การกระจายอำนาจโดยส่งเสริมให้เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นให้ จัดตั้งเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง และส่งเสริมคุณภาพให้ความรู้ จัดฝึกอบรม เพิ่มสมรรถภาพ และส่งเสริมให้มีความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า ตำบลเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานที่สุด จึงสมควรสนับสนุนให้ตำบลเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง การบริหารหรือการพัฒนาชนบทก็ตาม ดังที่กล่าวมาก็หมายรวมถึงสภาตำบล ซึ่งมีอยู่เดิมแล้วไม่จำเป็นต้องจัดตั้งสภาขึ้นใหม่ เพียงแต่ปรับปรุงให้สภาตำบลมีความเหมาะสมก็เพียงพอ

สรุป

การที่สภาตำบลจะเป็นองค์การพื้นฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับใดนั้น นโยบายของรัฐมีความสำคัญมาก รัฐมีแนวทางในการกระจายอำนาจในการปกครองเกี่ยวกับสภาตำบลมากน้อยแค่ไหน หรือจะให้เป็นอย่างใด “สัญลักษณ์ของประชาธิปไตย ” มากกว่าจะมีองค์ประกอบที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

การดำเนินงานในแง่ของการบริหารการพัฒนาของสภาตำบลมีอย่างต่อเนื่องมาตลอดประมาณทศวรรษ ได้ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในภารกิจที่เกี่ยวกับสภาตำบลของประชาชนขึ้นมาในระดับหนึ่ง ในแนวความคิดด้านการพัฒนาประชาธิปไตย นักวิชาการมุ่งประเด็นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน กล่าวคือ เมื่อประชาชนยังไม่อยู่ในสภาพพออยู่พอกินแล้ว ความคิดที่จะเกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่เกิดขึ้น ความพยายามให้โครงการสร้างงานในชนบทประสบความสำเร็จย่อมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนในชนบทมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีความผูกพันกับถิ่นที่อยู่ และหากสภาตำบลบางแห่งมีรายได้มาเพียงพอ ก็สามารถจัดหาพนักงานตำบล ผู้จัดการตำบล ซึ่งทำให้มีข้อพิจารณาเพิ่มขึ้นในการกระจายอำนาจในการปกครอง และเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นต่อไป

191. รัตนะ ทองงาม . ความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบล และทัศนคติทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลำสนธิ จังหวัดขอนแก่น . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 2537. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ภูมิหลัง ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ ตัวแปรทางด้านศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบล ส่วนตัวแปรทางด้านอายุ รายได้ การดำรงตำแหน่งอื่น อาชีพ และการถือครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่น และสภาตำบล ของคณะกรรมการสภาตำบล
2. ภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ และสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ ตัวแปรทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล ส่วนตัวแปรทางด้าน อายุ รายได้ การดำรงตำแหน่งอื่น อาชีพ และการถือครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล
3. มีความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบล
4. ระดับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล
5. ระดับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบล มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล
6. ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบล มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล

ผลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่น และสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบลว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูงส่วนทัศนคติทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบลนั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับกลางและระดับสูงเช่นกัน และผลการวิจัยยังยืนยันถึงความสำคัญของการวิจัยทางด้านการรู้ ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบล ที่มีต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้คณะกรรมการสภาตำบล อย่างต่อเนื่อง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. ควรมีนโยบาย ในการกระจายอำนาจไปสู่สภาตำบลและควรกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนของสภาตำบล
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาตำบลเพิ่มขึ้น

192. จีระเกียรติ ภูมิสวัสดิ์ . ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของสภาตำบลในการปกครองตนเองในฐานะองค์กรท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ผลสรุปของการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่า ยังควรจะต้องมีการปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและเรื่องของการรายได้ของท้องถิ่นให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระหน้าที่ โดยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องลดบทบาทในการควบคุมให้เหลือเท่าที่จำเป็นและกระจายอำนาจหน้าที่การจัดเก็บรายได้ และงบประมาณของส่วนกลางไปยังท้องถิ่น

193. อังกร จำเริญสาร . ทศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น (สภาตำบล) : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.6 การศึกษาอยู่ในระดับ ป.4-ป.6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.7 อาชีพทำการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 มีรายได้ระหว่าง 15,001-50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 ตำแหน่งในสภาตำบลชุดปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 ระยะเวลาดำรงตำแหน่งกรรมการ

สภาตำบลชุดปัจจุบันอยู่ในช่วง 1-2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 การดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในอดีตพบว่า ไม่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลมาก่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 และไม่เคยทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.9

2. ลักษณะของสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาตำบลมีขนาดเล็ก คือ มีหมู่บ้านต่ำกว่า 8 หมู่บ้านมากที่สุด คิดเป็น 38.8 ประชากรในตำบลมีจำนวนขนาดกลาง คือตั้งแต่ 5,001-8,000 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 ขนาดพื้นที่ตำบลมีขนาดกลาง คือ 35.01-45.00 ตรารางกิโลเมตร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 และภาษาที่จัดเก็บได้ในตำบลปี 2535 มีขนาดน้อยคือ 20,000-50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.0 เงินภาษีที่รัฐจัดส่งคืนให้สภาตำบลปี 2535 มีขนาดมาก คือ 50,001 บาทขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 งบประมาณพัฒนาแต่ละตำบลปี 2535 มีขนาดมาก คือ 1,000,001 บาทขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5 กรรมการสภาตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 และการพิจารณางบประมาณของสภาตำบลใช้เสียงข้างมากเป็นหลักมากที่สุดคือเป็นร้อยละ 60.9

3. ทศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล พบว่า กรรมการสภาตำบลมีทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.1 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล ได้แก่ รายได้ การทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้วขนาดประชากร ขนาดสภาตำบล ขนาดพื้นที่และภาษาที่จัดเก็บได้ในแต่ละตำบลปี 2535

194. เชนัญ อินทรจันทร์ ,ว่าที่ร้อยตรี . ทศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาจังหวัดอำนาจเจริญ : ศึกษากรณีอำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในช่วงระยะเวลา 1-5 ปี เป็นกรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่ง มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 15,000

บาท ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาจังหวัดคือ ไม่เคยสมัครและไม่เคยเป็น และไม่มีญาติหรือบุคคลใกล้ชิด เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภา จังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง และแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้งในด้านนิติบัญญัติและด้านบริหารส่วนใหญ่มี ทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอายุและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลมีอิทธิพลต่อ ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาจังหวัดอำนาจเจริญ ทั้งในด้านนิติบัญญัติและการ บริหาร ส่วนปัจจัยด้านการศึกษา ตำแหน่ง รายได้และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาจังหวัดไม่มีอิทธิพลต่อ ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาจังหวัด

195. จักรพงษ์ เปี่ยมเมตตา . การพัฒนาสถาบันสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาโดยนำกรอบแนวความคิดของ Samuel P.Huntington มากำหนดเป็นแนวทางศึกษา โดยวัดความเป็นสถาบันของสภาตำบลจากปัจจัย 4 ประการ คือ ความสามารถในการปรับตัว ความซับซ้อน การมีอำนาจ เป็นของตนเอง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสภาตำบล จากการศึกษาพบว่าสภาตำบลในเขตอำเภอเมือง สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับของความเป็นสถาบันปานกลางค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเป็นสถาบันของสภาตำบล โดยกำหนดตัวแปรที่ทำการศึกษา 4 ตัวแปรคือ

การมีส่วนร่วมของประชาชน

นโยบายของรัฐ

สภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

ภาวะผู้นำของชุมชน

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยทั้ง 4 ประการมีผลต่อระดับการพัฒนาการความเป็นสถาบันของสภา ตำบลค่อนข้างมาก ยกเว้นแต่ในด้านปัจจัยนโยบายของรัฐที่มีผลค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ยังไม่ ครอบคลุมสภาตำบลทั่วประเทศ และบทบาทของสภาตำบลได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีฐานะเป็นนิติบุคคล ประชาชนยัง ขาดความเข้าใจ ซึ่งมีผลต่อทิศทางในอนาคต ผู้ศึกษาวิจัยหวังว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นกรณีตัวอย่างให้มีการศึกษาใน ระดับลึกต่อไปให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

196. ปริญญา จุญโรจน์ . วัฒนธรรมทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสน ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและเพื่อทราบถึงปัจจัยที่ มีผลต่อการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี โดยศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมบางประการได้แก่ อายุ ประเภทของคณะกรรมการสภาตำบล ระยะเวลาการดำรง ตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและการรับทราบข่าวสารทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ อันได้แก่ อายุ ประเภท ของคณะกรรมการสภาตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการรับทราบข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อ ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับวัฒนธรรม ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

197. อำไพวรรณ พลเสน . สภาตำบล องค์การส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาพบว่า สภาตำบลนิติบุคคล เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเนื่องจาก สามารถมีทรัพย์สินเป็นของตนเองได้ สามารถฟ้องร้องและถูกฟ้องร้องได้ และมีผู้แทนนิติบุคคลในการทำสัญญา มีความพร้อมในด้านการบริหาร การคลังและในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สามารถจ้างลูกจ้างเพื่อช่วยงานของสภาตำบล นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันในการศึกษาและฝึกสอนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพราะสมาชิกสภาตำบลนั้นมาจากบุคคลที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา ทำหน้าที่บริหารงานของสภาตำบล อันเป็นการฝึกฝนประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ตำบล เป็นการฝึกให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเองและสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญได้ตรงตามเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป จากการที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นผลให้สภาตำบลทั่วประเทศเป็นนิติบุคคล เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีรายได้เป็นของตนเอง สามารถบริหารงานได้ด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในหลักข้อเท็จจริงแล้ว พบว่าการปฏิบัติงานของสภาตำบลยังมีปัญหาต่าง ๆ พอสมควรเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ การปรับปรุงและการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนคู่มือ เอกสารการปฏิบัติงานแก่สมาชิกสภาตำบลทุกคน เพื่อจะทำให้สมาชิกได้รับรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ทางด้านนโยบาย รัฐจะต้องมีนโยบายที่แน่นอน การจัดสรรงบประมาณแต่ละปีจะต้องกำหนดให้ชัดเจนและควรแจ้งให้สภาตำบลรู้ล่วงหน้าแต่ละปีว่าจะได้รับงบประมาณเท่าใด เพื่อที่สภาตำบลจะได้วางแผนและจัดทำได้อย่างถูกต้อง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

198. อัครวิรุทธิ์ ศรีสวัสดิ์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขาภิบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่เป็นปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล โดยศึกษาเชิงเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการแต่งตั้ง

ผลการวิจัยพบว่ามูลเหตุที่ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองนั้น เนื่องมาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ และความไม่สนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นประการสำคัญ ส่วนเรื่องรูปแบบนั้นมิใช่สาเหตุสำคัญแต่ประการใด การศึกษานี้สรุปได้ว่า 1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะสิทธิหน้าที่การเป็นประชาชนในเขตสุขาภิบาลซึ่งทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันค่าไคสแควร์เกิดจากระดับ .05 2. ประชาชนให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล เหตุผลที่ไปเลือกก่อตั้งเพราะถือว่าเป็นหน้าที่และเห็นคุณค่าของการเลือกตั้ง โดยความเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างของค่าไคสแควร์มีนัยสำคัญที่ .05 3. การบริหารงานสุขาภิบาลให้ไปสู่ความสำเร็จสมควรมีการพัฒนาทั้งรูปแบบและองค์กรให้เหมาะสม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยพบว่าทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ .00 4. ความร่วมมือของคณะกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่งนั้นประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าความร่วมมืออยู่ในระดับต่ำ ทำให้งานสุขาภิบาลขาดประสิทธิภาพ ปัญหาที่ต้องแก้ไขอยู่ที่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนก่อนและหามาตรการทำให้ประชาชนสนใจ เลื่อมใส ศรัทธา ในกิจการสุขาภิบาลแล้วจึงพิจารณาแก้ไขรูปแบบให้สอดคล้องหรือเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน

199. เฉลิมพล มิ่งเมือง . การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรม และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง กับสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาโดยตำแหน่ง และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลทั้ง 2 รูปแบบ โดยเลือกศึกษาสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี มีสุขาภิบาลบางศรีเมืองอำเภอเมืองนนทบุรี เป็นสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และสุขาภิบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย เป็นสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาโดยตำแหน่ง

ผลการศึกษาวិเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองแห่งอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง จะมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าสำหรับปัจจัยที่ผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ความคาดหวังต่อประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นหรือสุขาภิบาลและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นหรือสุขาภิบาลและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล ควรปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสุขาภิบาล ให้มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสุขาภิบาลมากขึ้น

200. เสี่ยม กิ่งสุวรรณพงษ์ . การเมืองและการบริหารในสุขาภิบาลที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงานด้วยตนเองของจังหวัดเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีงานด้านพัฒนาชุมชน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ เช่น ระดับการศึกษา อายุ ว่ามีความสัมพันธ์อย่างไรต่อการเมืองและการบริหารของคณะกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งในสุขาภิบาลที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงานด้วยตนเองของจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยการเลือกตั้งของสุขาภิบาลทั้ง 6 แห่ง ๆ ละ 9 คน รวม 54 คน และเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลอื่น คือ ปลัดสุขาภิบาลในฐานะกรรมการโดยการแต่งตั้ง นายอำเภอแห่งท้องที่ในฐานะที่ปรึกษาคณะกรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล และกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่นั้น จากการศึกษาปรากฏผล ดังนี้

1. กรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งเกือบทั้งหมด มีพฤติกรรมทางการเมืองที่เล่นพรรคเล่นพวก โดยเฉพาะโครงการพัฒนาชุมชน กรรมการสุขาภิบาลจะรับเหมาเอง หรือให้พรรคพวกเป็นผู้รับเหมา และจะเน้นในพื้นที่ที่ตนเองจะได้รับประโยชน์ จะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพฤติกรรมทางการเมืองที่กระทำเพื่อชุมชนส่วนรวม สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่เล่นพรรคเล่นพวก คือ อายุ และระดับการศึกษา
2. กรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี

201. สานิตย์ ปันสังข์ . พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลศรีดอนไผ่ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการทราบแบบแผนของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตชนบท
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตชนบท
3. เพื่อศึกษาถึงความเข้าใจของประชาชนในด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลที่มีประธานกรรมการสภาภิบาลจากการเลือกตั้ง
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผลการวิจัยปรากฏผลสรุปได้ ดังนี้

1. แบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตชนบท พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยมีเหตุผล คือ ไปด้วยความสำนึกของตนเองโดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ เกณฑ์สำคัญในการเลือกผู้สมัคร สำหรับการเลือกตั้งกรรมการสภาภิบาลคือ คำนึงถึงตัวผู้สมัครและกลุ่มผู้สมัครพอ ๆ กัน และสำหรับการเลือกตั้ง ส.ส. คือ คำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นเกณฑ์สำคัญ สำหรับระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครกลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจเร็วหรือเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้วงหน้า

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลศรีดอนไผ่อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางและได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน การพัฒนาท้องถิ่น และบริการด้านต่าง ๆ ของสุขาภิบาล ว่า พอใจต่อการบริหารงานของสุขาภิบาล

3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลที่มีประธานกรรมการฯ มาจากการเลือกตั้งในระดับปานกลาง

4. อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า

4.1 ปัจจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลของการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

4.2 ประเภทหรือระดับของการเลือกตั้ง (กรรมการสุขาภิบาลหรือ ส.ส.) มีผลกระทบต่อเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยค่าเฉลี่ยของเหตุผลการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล มีความแตกต่างกับค่าเฉลี่ยของเหตุผลของการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. นั่นคือผู้ลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ตนเอง ในการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลมากกว่า ผู้ลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเอง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4.3 ปัจจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

4.4 ประเภทหรือระดับของการเลือกตั้ง (กรรมการสุขาภิบาลหรือ ส.ส.) มีผลกระทบต่อเกณฑ์การตัดสินใจเลือกพรรคหรือบุคคล ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยค่าเฉลี่ยของเกณฑ์กาตัดสินใจเลือกพรรคหรือบุคคลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. นั่นคือ ผู้ลงคะแนนเสียง มีแนวโน้มจะตัดสินใจเลือกกลุ่ม /พรรคการเมือง ในการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล มากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4.5 ปัจจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการศึกษาและรายได้สูง มีแนวโน้มจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครเร็วกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการศึกษาและรายได้ต่ำ

202. จริญญา วงศ์สวัสดิ์ . แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง และ

ประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล โดยศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสภาพส่วนบุคคล สภาพทางสังคมเศรษฐกิจ ความรู้และทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จึงจำแนกออกเป็น 7 กลุ่มของกิจกรรม ได้แก่ การประท้วงการมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและการทำงานให้พรรค การสืบทอดทางการเมือง การลงคะแนนเสียงการสนับสนุน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลคำถามวัดความรู้ทางการเมือง แบบสำรวจทัศนคติทางการเมืองแบบ Likert และระดับความมากน้อยในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างต่อประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งของจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการที่เลือกโดยวิธีสุ่มแบบมีระบบ (Systematic System) จำนวน 284 คน ข้อมูลนำเสนอในส่วนของเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ T-Test และหาความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ Chi-square และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การศึกษาวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. พบว่าไม่มีความแตกต่างที่เป็นนัยสำคัญทางสถิติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ (ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ) นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ละกิจกรรมอยู่ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ
2. พบว่าปัจจัยเพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษารายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลต่อองค์การการเมืองการปกครอง ส่วนปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาล และมีปัจจัยทางทัศนคติทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุดท้าย สรุปได้ว่า แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ได้ศึกษาครั้งนี้มีสภาพแตกต่างจากแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประเทศตะวันตก

203. ภิรมย์ สุทา . บทบาทผู้นำต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

สุขาภิบาล นับเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย แต่ดั้งเดิมสุขาภิบาลได้จัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลเพื่อทำหน้าที่ในสุขาภิบาลลักษณะของมหาดไทยกำหนดให้สุขาภิบาลที่มีรายได้ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทยให้ประธานสุขาภิบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งขณะนี้สุขาภิบาลทั่วประเทศมีประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งจำนวนมาก มีเพียงบางสุขาภิบาลเท่านั้นที่ยังมีประธานสุขาภิบาลที่มาจากการแต่งตั้ง

ปัญหาในการศึกษา ผู้ศึกษาต้องการศึกษาว่าการที่สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งเปลี่ยนแปลงประธานสุขาภิบาลจากเดิมมาจากการแต่งตั้ง (นายอำเภอ) มาเป็นประธานที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนว่าประชาชนรู้สึกหรือมีทัศนคติเรื่องนี้อย่างไร และต้องการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประธานที่มาจากการเลือกตั้งกับที่มาจากแต่งตั้ง ใครจะเป็นผู้ที่ประชาชน ให้การยอมรับในด้านการบริหารมากกว่าหรือมีลักษณะการทำงานที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

การศึกษาพบว่าประชาชนต้องการให้ประธานสุขาภิบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งสรุปว่าประธานที่มาจากการเลือกตั้งมีความรู้ความสามารถไม่ด้อยไปกว่าประธานที่มาจากแต่งตั้ง และประธานที่มาจากเลือกตั้งเห็นความสำคัญของปัญหาและประชาชนมากกว่าประธานที่มาจากแต่งตั้ง

สำหรับการแข่งขันทางการเมือง พบว่ามีการแข่งขันในบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งสูงมาก ทั้งนี้ผู้สมัครยังใช้เงินในการซื้อเสียงมากกว่าจะใช้ความรู้ความสามารถ ตลอดจนความซื่อสัตย์สุจริตมาเป็นข้อต่อรองในการเลือกตั้ง เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ประชาชนจะต้องการให้ประธานสภาภิบาลมาจากการเลือกตั้งอย่างมากก็ตาม แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปเลือกตั้งยังมีสถิติที่ต่ำอยู่จำเป็นต้องแก้ไขในเรื่องนี้

**204. สมชาติ ฤทธิธม . แรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชนในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ
สภาภิบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนราธิวาส . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)**

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชน 2) เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดแรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการก่อให้เกิดแรงสนับสนุนทางสังคม

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 18 คน ได้แก่ กรรมการสภาภิบาลและผู้นำท้องถิ่นอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า

1. มีการสนับสนุนในลักษณะเครือข่ายและเพื่อฝูง มากกว่าการใช้เงินหรือสิ่งของ ในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งของผู้นำ ช่วงปฏิบัติงาน รูปแบบการสนับสนุนมีทั้งทางด้านการเงิน การให้กำลังใจ การให้ความคิดเห็น การให้วัสดุสิ่งของและอาหารมหรสพ เช่น ที่ดินจากประชาชนในเขตสภาภิบาล

2. รูปแบบความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดแรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชนที่พบทั้งหมดเป็นแบบความสัมพันธ์ในแนวนอน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายทางสังคมคือ ผ่านกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนฝูงและเพื่อนร่วมงาน 2) ความสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายและวัฒนธรรมคือ กลุ่มผู้ประกอบศาสนกิจ 3) ความสัมพันธ์ที่ผ่านกลุ่มการปกครองคือ องค์การท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในรูปการบริหารที่ดีในการแก้ปัญหาที่มีประชาชนมาขอรับการช่วยเหลือและ 4) การใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องล้วนแต่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่นำมาซึ่งการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้าน สมาคม กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพ่อค้าและกลุ่มเยาวชนกลุ่มกีฬา

3. ปัญหาอุปสรรคสำคัญได้แก่ ปัญหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นใช้อำนาจเงินตราและสิ่งของในการขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำทางการเมือง ปัญหาด้านกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและปัญหาการร้องขอจากเครือข่ายในสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

4. ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ

1. ทางราชการควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน และการคัดเลือกผู้นำที่มีคุณภาพเข้ามารับใช้ประชาชนและสังคมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อลดปัญหาการใช้อิทธิพล อำนาจเงินตราและสิ่งของ หาเสียงในการเลือกตั้งเพื่อก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำ

2. ควรมีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารงานเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นรูปแบบการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

**205. อำนวย เขียวประทุม . ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานีต่อการปกครองท้องถิ่น
แบบสภาภิบาล . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)**

ผลการศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชาชนในเขตสภาภิบาลในจังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.8 มีอายุอยู่ในช่วงกลุ่มอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.1 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 27.7 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.6 มีรายได้อยู่ในกลุ่ม 2,501-

5,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.9 ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ คิดเป็นร้อยละ 50.2 ด้านประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานหรือ กิจกรรมของสภาภิบาลส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นกรรมการสภาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 96.7 ส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของสภาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 89.1 ส่วนใหญ่ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาไม่เคยเป็นกรรมการสภาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 95.2 ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการเลือกตั้งต่าง ๆ ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 81.3 ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่สภาภิบาลจัดใหม่ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 61.4 ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกรรมการสภาภิบาลครั้งล่าสุดที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ให้ความสนใจบ้าง คิดเป็นร้อยละ 47.0 ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและติดตามการทำงานของสภาภิบาล ระดับการมีส่วนร่วมและติดตามการทำงานของสภาภิบาล ส่วนใหญ่อยู่ในเขตสูง คิดเป็นร้อยละ 49.0

2. ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตสภาภิบาลในจังหวัดอุดรธานีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบสภาภิบาล พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตสภาภิบาลในจังหวัดอุดรธานีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบสภาภิบาล ระหว่างสภาภิบาลที่ประธานกรรมการสภาภิบาลมาจากการเลือกตั้งกับสภาภิบาลที่นายอำเภอเป็นประธานกรรมการสภาภิบาลโดยตำแหน่งเมื่อทดสอบด้วยค่า T - Test พบว่ามีความแตกต่างกันในความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตสภาภิบาลทั้ง 2 แบบต่อการปกครองท้องถิ่นแบบสภาภิบาล

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตสภาภิบาลในจังหวัดอุดรธานีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบสภาภิบาลเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่าปัจจัย รายได้ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานหรือกิจกรรมของสภาภิบาล และการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและติดตามการทำงานของสภาภิบาล และการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและติดตามการทำงานของสภาภิบาล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในเขตสภาภิบาลในจังหวัดอุดรธานีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบสภาภิบาล

206. จันทนา สุทธิจารี . องค์การปกครองท้องถิ่นระดับสภาภิบาล : บทวิเคราะห์เชิงรัฐศาสตร์ . ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2543.

การศึกษาวิจัยเรื่อง องค์การปกครองท้องถิ่นระดับสภาภิบาล : บทวิเคราะห์เชิงรัฐศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจ บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทของสภาภิบาล กระบวนการดำเนินงาน ฐานะการเงินการคลัง การบริหารบุคลากรการมีส่วนร่วมของประชาชน และทัศนคติของประชาชนต่อหน่วยการปกครองสภาภิบาล

2. เพื่อศึกษาข้อดี และปัญหาของสภาภิบาล วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาขององค์การปกครองท้องถิ่นระดับสภาภิบาล

3. สังเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวคิดพึงประสงค์ขององค์การปกครองท้องถิ่นที่จะมาแทนสภาภิบาลเดิมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า

สภาภิบาล ก่อนที่จะเปลี่ยนรูปแบบเป็นเทศบาลตำบล เมื่อเดือนพฤษภาคม 2542 นั้น เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุดที่ผูกพันกับกระทรวงมหาดไทยและราชการส่วนภูมิภาคอย่างใกล้ชิดในลักษณะความสัมพันธ์แนวดิ่งด้วยบทบาทการควบคุม สั่งการ กำกับ ดูแลและอุดหนุน ในรูปแบบคณะกรรมการที่ใช้ระบบคานอำนาจระหว่างกรรมการจากการแต่งตั้งจากข้าราชการส่วนภูมิภาคกับกรรมการจากการเลือกตั้ง ตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหารบางแห่งที่รายได้ถึงเกณฑ์มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม และบางแห่งที่รายได้ไม่ถึงเกณฑ์ เป็นโดยตำแหน่งข้าราชการประจำในส่วนภูมิภาค บุคลากรประเภทพนักงานสภาภิบาล ไม่มีระเบียบรองรับชัดเจนต้องให้ข้าราชการประจำมาช่วยเหลือปฏิบัติงาน

กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้พิจารณากำหนดขอบเขตพื้นที่เป็นลักษณะผสมระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท ที่มาของแหล่งรายได้จำกัดอยู่ในกำกวดดูแลของกระทรวงมหาดไทย บทบาทในการพัฒนาชนบทเป็นด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ความสะอาด ป้องกัน บรรเทาสาธารณภัย และสาธารณสุขเป็นหลัก เป็นหน้าที่ที่ตายตัว ไม่มีการปรับเปลี่ยนตามบริบทแวดล้อมของสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนจำกัดเฉพาะการมีสิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการเท่านั้น

ทัศนคติของประชาชนต่อสุขาภิบาล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยกับภาพของสุขาภิบาลที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกของราชการมาโดยตลอด กรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเท่าที่ควรในบทบาทหน้าที่ ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลยังอยู่ในระดับน้อย ในส่วนของกรรมการโดยการแต่งตั้งหรือโดยตำแหน่งก็มีภาพลักษณ์ของ “ผู้ปกครอง” มากกว่าผู้ดูแลทุกข์สุขของประชาชน ประชาชนประเมินว่าบทบาทหน้าที่ของสุขาภิบาล คือบทบาทในการดูแลกิจการสาธารณะ อันเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความสะอาด

ข้อดีของสุขาภิบาลในแง่ของรัฐบาล สุขาภิบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด และมีความสำคัญในการทำงานพัฒนาชนบทในด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ในแง่ของประชาชนพอใจที่จะให้มีหน่วยงานการปกครองระดับสุขาภิบาลอยู่ต่อไปเพื่อให้มีบทบาทหลักในการดูแลทุกข์สุขด้านบริการสาธารณะต่าง ๆ ในท้องถิ่นส่วนที่ประชาชนระบุชัดเจนว่าเป็นข้อดีคือ รูปแบบคณะกรรมการและขนาดของหน่วยการปกครองรวมทั้งบทบาทหน้าที่ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ผสมผสานระหว่างการเริ่มต้นความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท

สุขาภิบาลมีปัญหาที่สำคัญคือ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ จึงขาดความเข้มแข็งในฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แท้จริง ประชาชนมองภาพบทบาทฐานะของสุขาภิบาลเป็นหน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค มากกว่าส่วนท้องถิ่น เพราะการครอบงำโดยบทบาทของราชการส่วนภูมิภาค ประชาชนไม่ได้คาดหวังบทบาทที่เป็นนามธรรม คือการพัฒนาจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง

สำหรับแนวคิดของหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาลที่เหมาะสมในอนาคตแรกสุดขณะนี้ สุขาภิบาลควรมีความสัมพันธ์กับราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในความสัมพันธ์แบบแนวนอน ในลักษณะการประสานงาน ร่วมดำเนินกิจกรรมบางประการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โครงสร้างเป็นรูปแบบกรรมการเช่นเดิม แต่ผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมดตำแหน่งสูงสุดของผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ใช้ระบบการคานอำนาจโดยบทบาทของประชาชนโดยตรงผ่านสภาประชาชนในการร่วมกำหนดนโยบาย ทำกิจกรรมและตรวจสอบถอดถอนผู้บริหารหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้ มีอำนาจคัดเลือกสรรหาพนักงานสุขาภิบาลของตนเองตามระบบคุณธรรม รับผิดชอบในพื้นที่ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างเมืองกับชนบทโดยเฉพาะอย่างแท้จริง มีอำนาจในการหารายได้กว้างขวางมากขึ้นในกรอบของการพึ่งตนเอง เพิ่มอำนาจในการตัดสินใจใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่ควรเพิ่มเติมคือเพิ่มหน้าที่ทางสังคม ตรวจจับบังคับได้มากประเภทขึ้นตามลักษณะของปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เน้นการสร้างคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีหน้าที่ดูแลจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่กำหนดไว้ตายตัว

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การนำแนวคิดใหม่มาใช้ให้มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นที่การ รมรณรงค์ปลูกจิตสำนึกทางการเมือง สร้างความเข้มแข็งของการเป็นองค์การชุมชนทางการเมืองแก่ประชาชนในพื้นที่ปกครองก่อน เพื่อเป็นพลังสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดที่นำเสนอ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

207. สุรพล สายพันธ์. *การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร (ศึกษาเฉพาะกรณี การเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2518) .* วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2519.

การปกครองกรุงเทพมหานครเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษที่เกิดจากการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะของนักวิชาการที่พยายามจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีที่ประสบอยู่ โดยเห็นว่าจังหวัดทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกันจนเปรียบเหมือนเมืองเดียวกัน แนวทางแก้ไขก็คือยุบหน่วยการปกครองต่าง ๆ ที่มีอยู่ในทั้งสองจังหวัดให้อยู่ภายใต้บังคับการปกครองเพียงองค์กรเดียว ระดับเดียวที่ทำหน้าที่เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นและปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาคด้วย จึงมีการจัดตั้งกรุงเทพมหานครขึ้น

พัฒนาการของกรุงเทพมหานคร เริ่มจากการรวมจังหวัดทั้งสองเข้าด้วยกันก่อนเมื่อ พ .ศ. 2515 และการจัดตั้ง "กรุงเทพมหานคร " ในพ.ศ.2516 แต่รัฐบาลยังควบคุมกลไกทั้งด้านบริหารและสภา เพราะเห็นว่ากรุงเทพมหานครมีความสำคัญต่อสถานะของรัฐบาล จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนตื่นตัวในประชาธิปไตยและการปกครองตนเองมากขึ้น สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดใหม่ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคลหลายวงการ ได้เสนอกฎหมายใหม่ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของกรุงเทพมหานครให้มีอิสระจากรัฐบาลและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น และแก้ไขข้อบกพร่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ผ่านมาโดยเฉพาะปัญหาการขาดเสถียรภาพของฝ่ายบริหารและการควบคุมจากรัฐบาล

รูปการปกครองกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ.2518 จึงกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ควบคุมโดยตรง ให้ผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งโดยตรง

หลักการและวิธีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 นี้เป็นผลจากพัฒนาการของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อาทิ บัตรเลือกตั้ง การกาเครื่องหมาย การจัดหน่วยเลือกตั้ง นำเอากระบวนการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมาใช้จนุโลม นอกจากนั้นก็นำเอาหลักการของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ ของผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่เป็นการเฉพาะมาใช้ในเรื่องคุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง และผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งระบบการเลือกตั้ง และการนับคะแนน ฯลฯ

จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการและวิธีการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยทางตรงและทางอ้อม การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งปรากฏว่าสนใจสมัครมาก ผู้สมัครมีนโยบายเข้ามาแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของท้องถิ่น แต่ประชาชนกลับมาใช้สิทธิเพียงเล็กน้อย

เหตุผลที่ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยมาก เนื่องจากโครงสร้างทางสังคมของกรุงเทพ ที่ขาดความสัมพันธ์ระหว่างกันและขาดความผูกพันต่อท้องถิ่น ประกอบกับความเคยชินกับการถูกปกครอง การเป็นเมืองธุรกิจทำให้มีการะในการอาชีพมากกว่าจะเห็นความสำคัญของการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง กรุงเทพมหานครเองก็ขาดการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควรที่จะกระตุ้นให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกจากนั้นภาพพจน์ของนักการเมืองที่มุ่งแสวงหาประโยชน์ตนทำให้ประชาชนขาดศรัทธาต่อการเมือง

อย่างไรก็ตาม การที่ประชาชนกรุงเทพมหานครได้ใช้สิทธิเลือกพรรคมากกว่าเลือกบุคคล ทำให้การปกครองท้องถิ่นมีระเบียบมากขึ้น นับเป็นสิ่งเดียวที่ผู้ศึกษาวิจัยเห็นเป็นข้อดีจากการเลือกตั้งครั้งนี้

ลูู่ทางการแก้ไข ระยะสั้นได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นของกรุงเทพมหานคร ให้ประชาชนได้รับความสำคัญของการเลือกตั้งและบทบาทของกรุงเทพมหานคร

ระยะยาว จะต้องให้มีการศึกษาทางการเมืองกระตุ้นให้ประชาชนสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองพร้อมกันนั้นกรุงเทพมหานครจะต้องสร้างศรัทธาแก่ประชาชนด้วยงานดังกล่าวจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งรัฐบาล กรุงเทพมหานครและประชาชนเองที่จะเข้าร่วมในการปกครองตนเอง

208. จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ . พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงแบบแผน พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นว่ามีรูปแบบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันในการใดบ้างกับการเลือกตั้งในระดับชาติ คือการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นถือเป็นการปกครองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการปกครองในระดับพื้นฐานและเป็นแม่บทของการปกครองประเทศ เพื่อจะได้ข้อสรุปว่าแบบแผนพฤติกรรมของคนไทยส่วนใหญ่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเช่นไร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น รวมทั้งยังจะได้ศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ตลอดจนทัศนคติหรือความรู้สึกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อบุคลิกภาพ ชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการรณรงค์หาเสียง ว่ามีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีปัจจัย และทัศนคติดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรโดยการศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2526 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งถือเป็นตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามคือ พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งในที่นี้คือการไปหรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตนเองหรือด้วยการถูกระดม ช่วงระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ตลอดจนเกณฑ์ในการเลือกว่าเลือกพรรคการเมืองหรือเลือกตัวบุคคล พบว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนกับพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือผู้ที่มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป มีการศึกษาสูง อายุอยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาว (20-30 ปี) จนถึงวัยกลางคน (31-40 ปี) มีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงโดยความสำนึกของตัวเองมากกว่าการถูกระดม แต่ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งในการลงคะแนนกลับตัดสินใจได้ล่าช้า และมีความแน่นอนในการตัดสินใจน้อยกว่าผู้ที่มีวัยสูงอายุ ส่วนผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีการศึกษาต่ำมักจะไปลงคะแนนเสียงโดยการชักจูงจากผู้อื่นมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ตัดใจไว้วางใจจะเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งได้ช้าและมีความเป็นตัวของตัวเองในการตัดสินใจน้อยกว่า

ในการเลือกตั้งคราวนี้ปรากฏว่าผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษา หรืออายุแตกต่างกันอย่างไร ต่างก็มีแนวโน้มที่จะเลือกตัวผู้สมัครมากกว่าพรรคการเมือง โดยให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัครมากกว่าเหตุผลประการอื่น แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง และมีอายุอยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาวตอนปลาย (26-30 ปี) ก็ยังคงเลือกโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และมีการศึกษาต่ำ

สำหรับการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อบุคลิกภาพชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง ตลอดจนลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการรณรงค์หาเสียงกับแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าผู้ที่ให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตลอดจนชื่อเสียงของพรรคการเมือง จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่ไม่ให้ความสำคัญในประเด็นเหล่านี้

ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งนั้น ปรากฏว่าผู้ที่ให้ความสำคัญในชื่อเสียงของพรรค ความนิยม หัวหน้าพรรค จะทำการตัดสินใจเลือกผู้สมัครได้เร็วกว่าผู้ที่ให้ความสนใจในประเด็นอื่น ส่วนผู้ที่มีความนิยมในบุคลิกภาพ ชื่อเสียงของผู้สมัคร ชื่อเสียงและความสามารถของพรรคจะมีความเป็นตัวของตัวเอง และความแน่นอนในการตัดสินใจ มากกว่าผู้ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้สมัคร ลักษณะตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นโยบายของพรรคการเมือง ตลอดจนการรณรงค์หาเสียง

แบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นไปในทำนองเดียวกันกับแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในระดับชาติ กล่าวคือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป มีการศึกษาสูงในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตนเองสูง ตัดสินใจว่าจะเลือกใครได้รวดเร็วและแน่นอนกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการศึกษาต่ำ

ส่วนแบบแผนของการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งโดยคำนึงพรรคหรือตัวผู้สมัครนั้น ปรากฏว่าได้มีแนวโน้มเปลี่ยนไปจากเดิม จากที่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครเคยเลือกโดยคำนึงถึงพรรค และนโยบายของพรรค มากกว่าตัวผู้สมัครมากกว่าพรรค โดยยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายอยู่ถึงแม้จะเป็นนโยบายของผู้สมัครก็ตาม ทั้งนี้ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการศึกษาสูงยังคงตัดสินใจเลือกโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการศึกษาต่ำ

บุคลิกภาพ ชื่อเสียง และนโยบายของผู้สมัครนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่จูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในอัตราสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ และตัดสินใจว่าจะเลือกผู้สมัครคนใดได้ในระยะเวลาอันรวดเร็วและมีความแน่นอนสูงกว่า ในขณะที่ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมืองเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา ส่วนการรณรงค์หาเสียงนั้นมีส่วนในการจูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงและตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งในการเลือกตั้งคราวนี้ไม่มากนัก

209. วรานนท์ วงษ์พันธ์ุสิงห์ . ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร อันมีผลกระทบต่อการเมืองและการบริหารของกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งสาเหตุเกิดจาก การที่กฎหมายกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็ง และไม่ได้มีมาตรการให้ฝ่ายนิติบัญญัติถ่วงถ่วงได้อย่างเพียงพอประกอบกับการที่ฝ่ายบริหารได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น จนทำให้สามารถอ้างคะแนนนิยมมาเป็นเสียงสนับสนุนในการดำเนินนโยบายของตนได้ และฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งมีเสียงข้างมากในสภา ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนสังกัดพรรคการเมืองคนละฝ่ายกับฝ่ายบริหารจึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายขึ้น ซึ่งผลกระทบความขัดแย้งก่อให้เกิดผลเสียทางการเมือง คือ เกิดการแตกแยกเป็นกลุ่ม/พรรคการเมือง แบ่งเป็นฝ่ายบริหารกับไม่ใช่ฝ่ายบริหารมีการหาเสียงให้กับตนเองและโจมตีฝ่ายตรงข้ามทางสื่อมวลชนอยู่ตลอดเวลา ส่วนผลเสียทางการบริหารนั้น ก่อให้เกิดการบริหารงานที่ล่าช้า ทำให้กรุงเทพมหานครไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร

ผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง ด้วยการให้มีการปรับปรุงกฎหมายในบางมาตรา ให้ทั้ง 2 ฝ่ายศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกันและกันให้เข้าใจอย่างแจ่มชัดเพื่อจะได้ไม่ก้าวล่วงหน้าที่ซึ่งกันและกัน และให้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานทั้งในด้านความคิดเห็นและวิธีการปฏิบัติ เพื่อทั้ง 2 ฝ่ายจะได้มีความเข้าใจในแนวทางและวิธีการปฏิบัติที่ตรงกัน

210. นฤพนธ์ เศรษฐสุวรรณ . บทบาทการสำรวจประชามติในฐานะข่าวสารการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2533 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2533.

ในการศึกษาพบว่า โดยทั่วไป ลักษณะทางประชากร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ การสำรวจประชามติของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านระดับการศึกษาและความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองของบุคคล จะมีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อ การรับรู้การสำรวจประชามติสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการรับรู้การสำรวจประชามติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสูงขึ้นด้วย

โดยสรุป บทบาทการสำรวจประชามติในฐานะที่เป็นข่าวสารทางการเมืองรูปแบบหนึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจ และมีความตื่นตัวในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บทบาทประชามติดังกล่าว อาจจะช่วยระดมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

211. กานต์ นิ่มอนันตกุล . วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาเขต . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาเขต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาเขตว่ามีความโน้มเอียงไปในทางประชาธิปไตยมาก -น้อยเพียงใด และเพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะทางสังคมของสมาชิกสภาเขตที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนาที่นับถือ พรรคการเมืองที่สังกัด ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและการเป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมหรือมูลนิธิทางสังคมที่แตกต่างกันจะมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ หวังว่าจะได้ประโยชน์จากการวิจัยมาช่วยอธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งคือนักการเมืองระดับท้องถิ่นที่อายุก้าวขึ้นสู่การเมืองระดับชาติต่อไปว่าจะมีจิตในที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติเพียงใด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมหรือมูลนิธิทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกสภาเขต มีเพียงตัวแปรด้านการสังกัดพรรคการเมืองเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกสภาเขต โดยพบว่า สมาชิกสภาเขตที่สังกัดพรรคพลังธรรมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าสมาชิกสภาเขตที่สังกัดพรรคการเมืองอื่น ส่วนตัวแปรด้านเพศ และศาสนาที่นับถือ นั้น ผู้วิจัยได้ตัดออกไม่ทำการทดสอบสมมติฐานเนื่องจากการกระจายของข้อมูลที่เก็บได้มีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ มีสมาชิกสภาเขตหญิงเพียงร้อยละ 13.6 ในขณะที่เพศชายถึงร้อยละ 86.4 ส่วนสมาชิกสภาเขตที่นับถือศาสนาพุทธมีถึงร้อยละ 88.9 ในขณะที่ผู้นับถือศาสนาคริสต์และอิสลามเพียงร้อยละ 0.9 และ 10.2 ตามลำดับเท่านั้น สำหรับภาพรวมของผลการวิจัย พบว่าสมาชิกสภาเขตส่วนใหญ่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง

อาจสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ว่า การที่พบว่าสมาชิกสภาเขตสังกัดพรรคพลังธรรมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าสมาชิกสภาเขตที่สังกัดพรรคการเมืองอื่น เนื่องจากการที่พรรคพลังธรรมมีระบบการสรรหาบุคลากรได้ดีเมื่อเทียบกับพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งคงมีสาเหตุมาจากการเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่งพรรคพลังธรรมเป็นแกนนำการประท้วง และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระบายนี้นพอดี ส่วนการที่ผลการทดสอบสมมติฐานที่พบว่า ตัวแปรหลายตัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกสภาเขตนั้น อาจเกิดจากความบกพร่องของแบบสอบถามได้ จึงทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ตอบ ผลการวิจัยจึงมีความคลาดเคลื่อน

212. สันชัย เจนประวิทย์ . บทบาทรัฐต่อการพัฒนาการการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536.

การศึกษาเรื่องบทบาทรัฐต่อการพัฒนาการการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร แนวความคิดของรัฐในการจัดการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานครและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาถึงหลักการบริหารการปกครองท้องถิ่นตามหลักสากลนิยม ขอบเขตของการศึกษามุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาโดยแบ่งเป็น 4 ช่วงเริ่มตั้งแต่ช่วงที่ 1 การจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ พ.ศ.2440 ถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ พ.ศ.2475 ช่วงที่ 2 การบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ.2476 ในรูปแบบ จังหวัด อำเภอ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลนครหลวง และ “กรุงเทพมหานคร” ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 พ.ศ.2515 ช่วงที่ 3 การบริหารการปกครองกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 ช่วงที่ 4 การบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 การศึกษาใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ วิพากษ์ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาถึงแนวความคิด กฎหมายและโครงสร้างการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า บทบาทรัฐต่อการพัฒนาการการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรัฐได้พัฒนารูปแบบการบริหารการปกครองตามหลักสากลนิยมของการบริหารการปกครองท้องถิ่น แต่พัฒนาการไปอย่างเชื่องช้าและล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด เนื่องจากอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร คือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระดับชาติ ซึ่งเป็นเหตุให้รัฐบาลบริหารประเทศแบบเผด็จการทหารและแนวความคิดของรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงการบริหารการปกครองกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้พัฒนาการการบริหารการปกครองท้องถิ่นไทยในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถพัฒนาการไปตามแนวความคิดที่สมบูรณ์ได้

213. อัศวิน ติระวัฒนพงษ์ . ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานครในกรณีที่มาจากพรรคเดียวกัน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากของฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เมื่อมาจากพรรคการเมืองพรรคเดียวกัน ได้ก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้างต่อการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร และมีการตรวจสอบถ่วงดุลย์กันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้การบริหารงานของกรุงเทพมหานครเป็นไปด้วยความคล่องตัว และไม่ปรากฏความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างกัน แต่ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้การตรวจสอบถ่วงดุลย์เป็นไปอย่างเบาบาง และเกิดการผูกขาดทางอำนาจโดยอาศัยระบบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าพรรคการเมืองที่เข้ามาบริหารงานของกรุงเทพมหานครในขณะนั้นมีวินัยพรรคที่สูงมากพรรคหนึ่ง จึงทำให้พรรคการเมืองดังกล่าว

สามารถริเริ่มโครงการใหญ่ ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนและสร้างสรรค์ผลงานให้กับพรรคของตนได้อย่างมาก

214. รวทอง พลุ่กษะวัน . ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัจจัยที่คนกรุงเทพฯ เลือกบุคคลโดยลักษณะใด และเหตุปัจจัยที่คนกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่าระบบพรรคการเมือง โดยการศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรวิจัย ได้แก่ ผู้ไปลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งในเขตพญาไท จำนวน 812 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สถานการณ์การเมืองในช่วงเวลานั้น มีผลต่อความได้เปรียบเสียเปรียบต่อคะแนนนิยมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบพรรคการเมืองในระดับชาติ และหันมาให้ความสำคัญต่อผู้สมัครอิสระ ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเดิม ๆ และต้องการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีโอกาสเข้ามาบริหารกรุงเทพมหานครในรูปแบบใหม่ รูปแบบและวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ประชาชนนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งครั้งนี้ ชาวเขตพญาไทส่วนมากยืนยันตามความคิดและการตัดสินใจเดิมของตนในการเลือกตั้ง นอกจากนั้นผลของประชาพิจารณาการหยั่งเสียงคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของชาวเขตพญาไทอยู่บ้าง

215. เบญจวรรณ เลิศเชื่อนพันธ์ . วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขัน หรือ เน้นสาระ . วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

การศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขันหรือเน้นสาระ” นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบทิศทางและปริมาณการนำเสนอข่าวสารเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นเน้นเกมการแข่งขัน หรือ ประเด็นเน้นสาระในหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย โดยผู้วิจัยเลือกศึกษา ไทยรัฐ และสยามรัฐเนื่องจากทั้ง 2 ฉบับเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยาวนานซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งตั้งแต่การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม . ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ.2518

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้น 1. ช่วงเวลาในการณรงค์เลือกตั้งมีผลต่อการนำเสนอข่าวสารโดยยิ่งใกล้วันเลือกตั้งมากเท่าใดหนังสือพิมพ์จะนำเสนอเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงขึ้นประเด็นเน้นสาระลดลง 2. แหล่งข่าว และ สถานการณ์แวดล้อม ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ไม่มีผลต่อการนำเสนอเป็นข่าวสารเลือกตั้งในประเด็นเน้นเกมการแข่งขัน หรือประเด็นเน้นสาระ

การวิเคราะห์เนื้อหาพิจารณาดังนี้คือ ศึกษาทิศทางจากประเด็นที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งโดยใช้แนวคิดหลัก และจำนวนรายการเป็นหน่วยวิเคราะห์ และศึกษาปริมาณพื้นที่ พิจารณาโดยการวัดเป็นหน่วยบีสยู (Basic Space Unit) และ ความถี่ เป็นหน่วยในการลงรหัส ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐจำนวน 626 ฉบับ โดยศึกษาข่าวสารเลือกตั้งทั้งในรูปแบบข่าวและบทความเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม . ตั้งแต่ครั้งที่ 1-5 โดยในแต่ละครั้งศึกษาเป็นช่วงเวลา 60 วันแบ่งเป็น 3 ช่วงคือช่วงเปิดตัว ช่วงรณรงค์ และช่วงโค้งสุดท้าย นอกจากนั้นได้สัมภาษณ์เชิงลึกจากบรรณาธิการข่าวและคอลัมนิสต์จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ และความถี่ของประเด็น ส่วนสถานการณ์แวดล้อมเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และสยามรัฐ นำเสนอเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกันคือ ข่าวสารที่ปรากฏเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันมากกว่าประเด็นเน้นสาระ ประเด็นช่วงเวลารณรงค์เลือกตั้งมีผลเพียงเล็กน้อยต่อการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือในรูปแบบข่าวประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุดในช่วงเปิดตัวส่วนในรูปแบบบทความประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุดในช่วงรณรงค์ นอกจากนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวแปรแหล่งข่าว สถานการณ์แวดล้อม

ล้อมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับต่างส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งเป็นไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้น ซึ่งเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุด รองลงมาคือประเด็นเน้นสาระ

216. นฤมล รัตนากิบาล . บทบาทสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ทำหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติ พิจารณอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารสอดคล้องกับแนวความคิดการกระจายอำนาจ ที่เน้นถึงการปกครองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามกลไกของการปกครองระบอบประชาธิปไตย บทบาทของสมาชิกกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น

การศึกษานี้ มีเป้าหมายวิเคราะห์บทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น โดยศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่แสดงออกต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการแสดงบทบาทจริงของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในระดับปานกลาง แต่มีบทบาทในด้านความสัมพันธ์กับประชาชนในฐานะสมาชิกสภากรุงเทพมหานครค่อนข้างสูง เป็นบทบาทที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้ อาทิ การออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน การรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชน การให้ความช่วยเหลือทั้งส่วนตัวและส่วนร่วม ซึ่งนับได้ว่าการแสดงบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีส่วนช่วยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง

217. จิรายุ ทรัพย์สิน . ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า นิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ อายุ และชั้นปีการศึกษา ส่วนปัจจัยด้าน เพศ ภูมิลำเนาเดิม สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมการเลี้ยงดูจากครอบครัว รายได้ของครอบครัว และความสนใจข่าวสารทางการเมืองการปกครองไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

218. จิตติมา เจริญสุข . พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) 26 เมษายน 2541 : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 เขตจตุจักร . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า

ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับต่ำ คือ ร้อยละ 35 ตัดสินใจเลือกผู้สมัครเร็ว (1 สัปดาห์ก่อนการเลือกตั้ง) ส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครโดยพิจารณาพรรคเป็นหลัก ส่วนใหญ่เลือก พ.อ.พิบูลย์ศักดิ์ นาคริรักษ์ เพศ, อายุ, อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ส่วนระดับการศึกษา , รายได้/เดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง คือผู้ที่มีการศึกษา, รายได้/เดือนสูง จะไปใช้สิทธิสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษา, รายได้/เดือนต่ำ

ในด้านความรู้สึกทางการเมืองกับพฤติกรรม พบว่าผู้ที่มีความพอใจในผลการปฏิบัติหน้าที่ , พอใจในนโยบายพรรคหรือของผู้สมัคร, พอใจในตัวผู้สมัคร จะมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยสูงกว่า นั่นคือจะไปเลือกตั้งโดยตัดสินใจเลือกผู้สมัครได้เร็วกว่าและเลือกพรรคเป็นหลัก

219. ภิมุข สมโรจน์ . การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นกับการพัฒนาทักษะ กรณีศึกษาเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่เมื่อพิจารณาตามจำนวนประชากรและมีลักษณะเป็นเมืองโตเดี่ยว (Primate City) โดยการที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ปัญหาชุมชนเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่สะท้อนความไม่สมบูรณ์ทางกายภาพของที่อยู่อาศัยและเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างในการพัฒนาและข้อจำกัดอื่น ๆ อีกด้วย เอกสารการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างการบริหารในรูปแบบกรุงเทพมหานครและผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่าสามารถทำงานแก้ปัญหาที่ชาวชุมชนประสบอยู่ได้หรือไม่ และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพียงไร ในการดำเนินการวิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ทั้งเจ้าหน้าที่ราชการและประชาชนจำนวนมาก เพื่อนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นมาศึกษาควบคู่กับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานครนั้นมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ประชาชนมีความพอใจที่มีโอกาสเลือกผู้นำที่จะมาบริหารเมืองของตนเอง แต่การบริหารงานของกรุงเทพมหานครเองยังมีการรวมอำนาจสู่ส่วนกลางอยู่พอสมควร ทำให้การตัดสินใจและกระบวนการพัฒนาชุมชนของสำนักงานเขตทำได้ยากล้าช้า อีกทั้งประชาชนเองยังขาดความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองเนื่องจากการณรงค์ในเรื่องดังกล่าวยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีขบวนการทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาอีกด้วย ส่งผลให้ประชาชนสับสนและเข้าใจผิดในขั้นตอนการพัฒนาที่ถูกต้อง โดยการพัฒนาดังกล่าวจะเน้นไปที่การสร้างวัดพุทธาวาสมากกว่าการพัฒนาจิตสำนึกของประชาชนเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถดูแลตนเองได้

ดังนั้นกรุงเทพมหานครควรจะมีการกระจายอำนาจในการบริหารงานมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสเลือกผู้ดำเนินการเขตและทีมผู้บริหารของตนเอง โดยกรุงเทพมหานครจะจัดงบประมาณให้ในระดับหนึ่งและค่อย ๆ ลดบทบาทของข้าราชการลงเป็นเพียงที่ปรึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบายเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองมากขึ้นและแก้ปัญหาได้ตรงจุด อีกทั้งสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนในทุกกระบวนการ นอกจากนี้นักการเมืองท้องถิ่นต้องมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก โดยส่งเสริมระบบที่ถูกต้องในการจัดสรรงบประมาณและพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการพัฒนาแต่ละโครงการในแง่ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้ในระยะยาวเป็นหลัก

220. จิราภรณ์ พิรทรัพย์ . นักการเมืองท้องถิ่นที่ดีในทัศนคติของข้าราชการกรุงเทพมหานคร . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติต่อนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี ในระดับสูง ตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการรับราชการ รายได้ ทัศนคติที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย และทัศนคติที่มีต่อการทำความดีในสังคมไทย มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี ส่วนตัวแปรด้าน เพศ สถานภาพการสมรส สาขาวิชาที่ศึกษาและระดับตำแหน่ง ไม่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี

221. เกรียงไกร ตระกูลกำหนดเหมาะ . โพลกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีการเลือกตั้ง วันที่ 23 กรกฎาคม 2543 . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงการเปิดรับโพลและนำการรายงานผลของโพลมาใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำการรายงานผลของโพลมาใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางลบต่อโพล และโพลไม่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การเปิดรับโพลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโพลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่ทัศนคติต่อโพลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโพลและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

222. มณฑิรา โสภณ . ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่เขตบางซื่อ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.(วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตบางซื่อมีทัศนคติต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลทำให้ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คืออาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร และความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

223. ศรีจันทร์ เสริมเลิศอารีย์ . การโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีการเลือกตั้ง วันที่ 23 กรกฎาคม 2543 . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์ในการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และศึกษาว่าปัจจัยทางด้านเพศและการสังกัดพรรคการเมืองมีผลต่อการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สมัครแต่ละคนมีรูปแบบและเนื้อหาสาระของการโฆษณาหาเสียงที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละคนแทรกอยู่ในภาพรวมของการโฆษณาหาเสียงและความแตกต่างในด้านเพศของผู้สมัครไม่มีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบการหาเสียงเนื่องจากผู้สมัครแต่ละคนจะเลือกใช้รูปแบบการโฆษณาหาเสียงแต่ละประเภท มาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์แต่ละช่วงเวลาในการหาเสียงของตน ในขณะที่การสังกัดพรรคการเมืองมีผลเล็กน้อยต่อการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของผู้สมัคร โดยที่ผู้สมัครแต่ละคนจะนำเอาภารกิจหน้าที่และปัญหาของกรุงเทพมหานครมากำหนดเป็นกรอบในการโฆษณาหาเสียง โดยนำเอาแนวทางการทำงานของตนหรือนโยบายของพรรคที่สังกัดมาประยุกต์ร่วมกันเป็นนโยบายในการหาเสียงของตน

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบต้นฉบับ

- (1) ประจัญ ปัญญาแก้ว, ร.ต.อ. . ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มนรวิวัฒน์ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร
เชียงใหม่แบบยกทีมปี 2538. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539.(การค้นคว้าแบบ
อิสระ)
- (2) ภคกุล ศิริพยัคฆ์. การใช้สื่อมวลชนของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร. บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (3) สุกานดา วรพันธุ์พงศ์. หนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2533.บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (4) ประจัญ ชุมวรชาติ . การใช้สิทธิของสภาเทศบาลในการควบคุมคณะเทศมนตรีของเทศบาลนครกรุงเทพ .
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.
- (5) เจริญสุข ศิลพันธ์. บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ . วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, 2522.
- (6) ประธาน วิจารณ์ปรีชา . การขยายเขตสุขาภิบาลเดิมพื้นที่อำเภอกับการปรับปรุงการปกครองตนเอง
กรุงเทพ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.
- (7) โกวิท พวงงาม. บุคคลิกภาพประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตพื้นที่ยากจน : ศึกษาเฉพาะ
กรณีอำเภอนางแลและอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2528.(
วิทยานิพนธ์)
- (8) ประภัสสร มั่นทุลสินธุ์. สมาคมเทศบาล. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2505. (วิทยานิพนธ์)
- (9) ประจัญ ชุมวรชาติ . การใช้สิทธิของสภาเทศบาลในการควบคุมคณะเทศมนตรีของเทศบาลนครกรุงเทพ .
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.
- (10) นกมล เสงเจริญ . การบริหารงานเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารงานของ
กระทรวงมหาดไทย ปี 2517. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517. (วิทยานิพนธ์)
- (11) เบญจา สวัสดิโอ. บทบาทในการเมืองของผู้ว่าท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาเทศบาลนคร
เชียงใหม่. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- (12) สมศักดิ์ พัวพันธุ์. ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะ
เทศมนตรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (13) ไชยพร ตันตจิตรานนท์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลนคร
เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (14) เดช อิงคสิทธิ์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล
นครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยเกริก, 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (15) ประทวน กิตติรัตน์ . การกระจายอำนาจการปกครองและบริหารของรัฐท้องถิ่น .วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, 2523.
- (16) เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ . การจัดตั้งองค์กรปกครองพื้นฐานในระดับตำบล. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ,
2522.
- (17) คมเนตร ญาณโสภณ . อำนาจท้องถิ่นแบบจารีตและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นใน
ยุคเทศบาล. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2534. (วิทยานิพนธ์)
- (18) นฤมล วัฒนพานิช . ระบบเทศบาลกับผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจมณฑลพิษณุโลก (พ.ศ. 2473-
2476). มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526. (วิทยานิพนธ์)
- (19) ปกรณ์ สิวรรณ . การหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติ /ท้องถิ่น
กับประชาชน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536. (วิทยานิพนธ์)

กฎหมายการปกครองท้องถิ่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

224. โกสินทร์ เกษทอง . ข้อโต้แย้งในร่างพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.

การศึกษาเรื่องข้อโต้แย้งในการร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยรัฐบาลนาย
ชวน หลีกภัย ครั้งนี้ ต้องการศึกษาศึกษาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลของ
คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนวิเคราะห์ข้อโต้แย้งในการร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเนื้อหาสาระ (content analysis) ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
โดยนำแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการปกครองและแนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งมาเป็นแนวทางในการศึกษาและใน
การศึกษาและในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานเป็นแนวทางในการศึกษาว่า รูปแบบสภาตำบลที่มีข้อโต้แย้งของ
คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นต่อร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบลนั้น อาจไม่ได้มีแนวโน้มเพื่อผลประโยชน์ต่อประชาชนในการพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่กระจาย
อำนาจให้ประชาชนตัดสินใจปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า ข้อโต้แย้งในร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มต่อ
ประชาชนในการพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่จะกระจายอำนาจให้ประชาชนตัดสินใจปัญหาและพัฒนาของ
ตนเอง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามในการกระจายอำนาจดังกล่าว มีการพิจารณาถึงความ
พร้อมด้านต่าง ๆ ของประชาชนที่จะมีความพร้อมและศักยภาพในการปกครองตนเองด้วย

225. อรุณ จามิกรณ์ . แนวทางในการก่อตั้ง ถิ่นทุน และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการก่อตั้ง ถิ่นทุน และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมีการก่อตั้งหรือ
ถิ่นทุนในบริษัทจำกัดเพื่อประกอบกิจการค้าขายต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย และบริษัทจำกัดที่ก่อตั้งขึ้นนั้นมีการดำเนินงานที่
เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่นิยมที่จะก่อตั้งหรือถิ่นทุนใน
บริษัทจำกัด และบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้เคยก่อตั้งขึ้นนั้นไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนิน
กิจการเท่าที่ควร เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ
ปัญหาทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายเพื่อให้เอื้ออำนวย
แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการก่อตั้งหรือถิ่นทุนในบริษัทจำกัดมากยิ่งขึ้น และบัญญัติกฎหมายใหม่ขึ้นเพื่อกำหนด
ถึงมาตรการในการควบคุมกำกับกับการบริหารและดำเนินงานของบริษัทจำกัดจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
มาตรการในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการก่อตั้งบริษัทจำกัด ทั้งนี้เพื่อให้การ
ก่อตั้ง ถิ่นทุน และดำเนินงานบริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่าง
แท้จริง

226. สมภพ ธาตรีรานนท์ . สัญญาร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ แต่ถึงกระนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลตามความเหมาะสมแก่ท้องถิ่นซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกัน และการกระทำความตกลงอาจอยู่ในรูปของการจัดทำสัญญาร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำบริการสาธารณะ

อนึ่ง สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีหลักการพื้นฐานอันเกี่ยวข้องกับนิติกรรมและสัญญาทางแพ่ง ซึ่งสอดคล้องกับหลักความเสมอภาคของคู่สัญญา และนอกจากนั้น ยังได้รับการพิจารณาว่าเป็นสัญญาทางปกครองที่วางอยู่บนพื้นฐานของการใช้อำนาจอธิปไตย (นิติกรรมทางปกครอง) ภายใต้ความศรัทธาของเจตนารมณ์ทั้งหลักความเสมอภาคของคู่สัญญามาพิจารณาประกอบของสัญญาร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตกลงร่วมมือระหว่างท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้าง การร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ตลอดจนการจัดทำข้อตกลงกันในเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตย ดังนั้น การจัดทำสัญญาร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะในประเทศไทยย่อมจะอำนวยความสะดวกต่อการบริหารท้องถิ่นเป็นอย่างมาก จึงสมควรพิจารณากำหนดบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

227. อุมพร ศุภะจันทร์ . การวิเคราะห์ในเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึง (1) ประวัติความเป็นมาของตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ตลอดจนบทบาทและอำนาจหน้าที่ (2) แนวคิดเกี่ยวกับการเสนอให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด (3) ผลกระทบในทางกฎหมาย วิธิตำเนินการศึกษาเป็นการศึกษาจากเอกสาร โดยเน้นกฎหมายสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน และยังได้เปรียบเทียบตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกับต่างประเทศในด้านประวัติความเป็นมา ที่มาและอำนาจหน้าที่อีกด้วย

ผลการศึกษาได้พบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีลักษณะเป็นสถาบันเก่าแก่มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยตามระบอบศักดินา เรียกว่า ผู้ว่าราชการเมืองและวิวัฒนาการมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบัน ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือชื่อที่เรียกกันเป็นอย่างอื่นในต่างประเทศอาจมาจากการแต่งตั้งบ้าง มาจากการเลือกตั้ง มีบทบาทอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับเหตุผลทางประวัติศาสตร์ เหตุผลทางการเมืองการปกครองของประเทศนั้น ๆ ผู้ว่าราชการจังหวัดของไทยมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นหัวหน้าของราชการบริหารส่วนภูมิภาค จากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจมากทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับที่มาของตำแหน่งดังกล่าวอย่างหลากหลาย แนวคิดที่น่าสนใจคือการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยยกเลิกภูมิภาค ซึ่งผู้วิจัยไม่เห็นด้วย เพราะไม่สอดคล้องกับหลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หลักการบริหารราชการ ทั้งยังส่งผลกระทบในทางกฎหมายหลายประการ เช่นจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนมาก เพื่อรองรับปัญหาการขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาจากรัฐบาล ปัญหาเรื่องสถานะภาพของข้าราชการในจังหวัดนั้น ๆ ปัญหาความมั่นคงภายใน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐควรกระจายอำนาจด้านการตัดสินใจเรื่องการปกครองตนเอง การจัดหาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ด้านการศึกษา การให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจให้มากขึ้น และผู้ว่าราชการจังหวัดควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองเสียใหม่จากนักปกครองมาเป็นนักบริหาร จากนักสั่งการมาเป็นนักจัดการ เป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าผู้ควบคุมเป็นผู้ประสานมากกว่าเป็นผู้กำกับ และการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

228. ตรีรัตน์ จุยมณี . มาตรการทางกฎหมายในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 286 . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประเด็นการศึกษาว่า ประเทศไทยควรมีมาตรการในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 286 ในลักษณะใดจึงเหมาะสม วิธีการศึกษาเพื่อหาคำตอบข้างต้นกระทำโดยศึกษาวิธีการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ต่างประเทศใช้กันอยู่ ได้แก่ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดามีพระราชบัญญัติเรียกว่า “Recall and Initiative Act” เป็นการถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้คนเดียว ไม่ใช่ถอดถอนทั้งสภา รวมทั้งของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการถอดถอนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 14 (6)

ผลการศึกษาพบว่าในต่างประเทศที่นำรูปแบบประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้โดยให้สิทธิราษฎรสามารถถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้ ได้แก่ รัฐ (Canton) บางรัฐของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ มีวิธีการอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “Aberrufungsrecht” คือการถอดถอนผู้แทนหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจากตำแหน่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกานำระบบดังกล่าวมาใช้ เรียกว่า “Recall” ซึ่งใช้ในรัฐต่าง ๆ ประมาณ 14 มลรัฐ และประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดาเป็นการถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้คนเดียวไม่ใช่ถอดถอนทั้งสภา และสะดวกในการนำไปปฏิบัติ สำหรับประเทศไทยควรใช้มาตรการในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารที่เหมาะสมดังต่อไปนี้ ภายหลังการดำรงตำแหน่งครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่นใด เห็นว่าพฤติกรรมของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ได้แก่ การกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี หรือจารีตประเพณี หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ หรือหย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีการเข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งล่าสุด โดยทำเป็นคำร้องขอเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในท้องที่ที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งอยู่ และต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการเข้าชื่อตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หลังจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการไต่สวนมูลเหตุในการร้องขอโดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ สรุปเปรียบเทียบเพื่อให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง

การลงคะแนนเสียงถอดถอนจะจัดขึ้นหลังจากการดำเนินการไต่สวนเสร็จสิ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องยืนยันให้มีการจัดให้ลงคะแนนเสียง การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งครั้งใด ถ้ามีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด ให้การเข้าชื่อครั้งนั้นตกไป

หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด และมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนน ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง

229. นเรศ อยู่สนิท . มาตรการทางกฎหมายในการให้สิทธิประชาชนเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 287 . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ประเทศไทยได้มีมาตรการทางกฎหมายในการให้สิทธิประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้โดยตรงต่อสภาท้องถิ่นของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และจากการศึกษาพบว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ไม่ได้

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการทางกฎหมาย และวิธีการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ชัดเจน ทำให้การเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และมีปัญหาว่า สภาท้องถิ่นแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจโดยตรงในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามข้อบังคับการประชุมสภาของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยประชาชนในท้องถิ่นไม่มีสิทธิใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงในการออกเสียงประชามติ ดังนั้น มีประเด็นการศึกษาว่า ประเทศไทยควรมีมาตรการทางกฎหมาย ในการให้สิทธิประชาชนในท้องถิ่นเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นในลักษณะใดจึงเหมาะสม วิธีการเพื่อหาคำตอบข้างต้น กระทำโดยศึกษาหาวิธีการการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติ โดยประชาชนในท้องถิ่นของต่างประเทศที่ใช้กันอยู่ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศแคนาดา

ผลการศึกษาพบว่าในต่างประเทศที่นำรูปแบบประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้โดยให้สิทธิประชาชนในการเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ ได้แก่ Broward County ของมลรัฐฟลอริดา มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐอริโซนา มลรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้จังหวัดบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา ก็ให้สิทธิประชาชนในเขตเลือกตั้งจังหวัดเสนอกฎหมายได้โดยตรงเช่นกัน แต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบการออกเสียงประชามติในการรับรองกฎหมายไว้ ดังนั้นประเทศไทยควรใช้มาตรการในการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติที่เหมาะสมดังต่อไปนี้ คือ ควรแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยบัญญัติให้มีรูปแบบการยื่นคำร้อง วิธีการดำเนินการ และวิธีการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ชัดเจน เช่น ควรกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่น โดยบรรจุให้เป็นวาระด่วน และให้มีการออกเสียงประชามติรับรองร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยประชาชน ซึ่งไม่ผ่านการพิจารณาของสภาท้องถิ่น

230. อธิพล ทศนา . อำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

อำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับภายในเขตท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจนี้มาจากรัฐเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นการแบ่งเบากภาระขององค์กรปกครองส่วนกลางเพื่อสนองตอบประโยชน์ส่วนรวมเฉพาะของท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ทั้งนี้เหตุผลเนื่องจากรัฐมีภาระหนักในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อสนองตอบประโยชน์ส่วนรวมของคนทั้งประเทศ ประกอบกับมีกิจการบางอย่างเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเฉพาะในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นกรณีสมควรที่ท้องถิ่นควรจะทำเองได้เพราะคนในท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการของท้องถิ่นที่แท้จริงดีกว่าคนอื่น ๆ อีกทั้งกิจการที่จะดำเนินการนั้นอยู่ในวิสัยที่คนท้องถิ่นจะกระทำได้ไม่ลำบากแต่อย่างไรโดยรัฐให้ความเป็นอิสระในการกระทำดังกล่าวตามสมควร

วิธีการมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายดังกล่าวกระทำโดยกฎหมายโดยสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท อำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นเรื่องการปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่กับปฏิบัติการทั่ว ๆ ไปที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น และอำนาจในการออกกฎหมายท้องถิ่นในกรณีกฎหมายเฉพาะเรื่องให้อำนาจออกเป็นกรณี ๆ ไป ข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงมีฐานะเป็นกฎหมายลำดับรองประเภทหนึ่งและถือว่าเป็นการกระทำทางปกครองประการหนึ่งที่จะต้องตกอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองซึ่งจะต้องถูกควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำโดยองค์กรที่เกี่ยวข้องคือ องค์กรผู้ใช้อำนาจในการกำกับดูแล องค์กรตุลาการ และองค์กรพิเศษที่จัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ

จากการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นมีปัญหา 3 ประการคือ ปัญหาแรกเรื่องการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจกำกับดูแลแทรกแซงเข้าไปในอำนาจอิสระในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ปัญหาที่สองเรื่องบทบัญญัติของกฎหมายเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนกลางมอบหมายภาระหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมทำให้ขอบ

อำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงมีความไม่แน่นอน และปัญหาสุดท้ายคือปัญหาการประกาศใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งไม่เป็นที่ทราบกันแพร่หลายทั่วไป

ต่อปัญหาดังกล่าวผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ดังนี้ ปัญหาแรกโดยการจำกัดบทบาทในการใช้อำนาจกำกับดูแลจากการให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นเพียงการให้รับทราบการออกข้อบัญญัติและหากเห็นว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้มีอำนาจฟ้องต่อศาลปกครองให้มีคำสั่งเพิกถอนได้ ทั้งนี้อาจเริ่มจากการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในบางประเภทก่อน ปัญหาที่สองควรจำกัดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนกลางในการมอบหมายภาระหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาสุดท้ายควรมีกฎหมายกลางสำหรับกำหนดวิธีการขั้นตอนในการประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรรวบรวมบทบัญญัติทั้งหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทที่กระจายอยู่ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายแต่มีลักษณะร่วมกันอยู่พิจารณาจัดทำเป็นประมวลกฎหมายท้องถิ่นต่อไป

231. อภิวัฒน์ คุณารักษ์ . รูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543.

การศึกษาเรื่อง รูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ 1) ศึกษารูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) วิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดลำปาง ข้อมูลรวบรวมได้จากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแกนนำกลุ่ม เพื่อหารูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกัน การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ใช้วิธีการเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางได้รวมตัวกัน 3 กลุ่ม เพื่อร่วมมือกันจัดการมูลฝอย โดยการก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมของจังหวัดลำปาง 3 ศูนย์ ลักษณะงานด้านการจัดการภายในศูนย์ ได้กำหนดงานด้านเทคนิค และงานด้านการณรงค์สร้างจิตสำนึกในเรื่องการจัดการมูลฝอยเชิงพานิชย์ในครัวเรือนให้กับประชาชน งานด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับชุมชนเรื่องการดำเนินงานของศูนย์ เนื่องจากท้องถิ่นไม่มีศักยภาพทางการเงิน จึงมีความจำเป็นต้องของบประมาณจากรัฐบาลเพื่อดำเนินการก่อสร้างศูนย์ และค่าใช้จ่ายในการจัดการภายในศูนย์ท้องถิ่นทั้ง 3 กลุ่ม สามารถบริหารจัดการได้ การบริหารจัดการศูนย์ท้องถิ่นทั้ง 3 กลุ่มจะเสนอผู้แทนเข้าร่วมบริหารจัดการ และการดำเนินงานได้ดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ แกนนำกลุ่มดำเนินการเอง และจัดจ้างเอกชนดำเนินการ รูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอ คือ รวมตัวกัน 3 กลุ่ม อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ได้วิเคราะห์ถึงสภาพ พื้นที่และศักยภาพทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าควรมี 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ดำเนินการบริเวณตอนกลางของจังหวัดลำปาง และควรมีการลงทุนและดำเนินการโดยเอกชน กลุ่มที่ 2 ดำเนินการบริเวณด้านใต้ของจังหวัดลำปาง ซึ่งรัฐควรเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการ

ข้อเสนอแนะอันเป็นผลมาจากการศึกษาครั้งนี้คือ รูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเตรียมการให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ ควรร่วมมืออย่างยั่งยืน การประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับชุมชนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การจัดการด้านเทคนิคให้ผู้ที่มีความชำนาญและมีความรับผิดชอบมาดำเนินการ มาตรการในการให้ชุมชนลดปริมาณมูลฝอยและมาตรการในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งความพร้อมดังกล่าวจะทำให้ศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหามูลฝอยได้อย่างแท้จริง

232. ปิยะนารถ โปะบุญขึ้น . เปรียบเทียบการรับรู้บทบาทผู้ใหญ่บ้านกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . สาขาวิชาบริหารองค์การ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริก , 2545. (ภาคนิพนธ์)

การศึกษามีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาความเข้าใจ และการรับรู้ในบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด และเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเกาะเกร็ดกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลจากการศึกษาพบว่าผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เนื่องจากบทบาทที่ได้กำหนดเพิ่มเติมใหม่ทั้ง 19 บทบาทนั้น ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับบทบาทเดิมที่ปฏิบัติมาช้านาน และเป็นสิ่งที่รับรู้ถึงขอบเขตการทำงานว่าสามารถที่จะปฏิบัติบทบาทดังกล่าวได้เป็นอย่างดีทำให้บทบาทดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับบทบาทที่ตนปฏิบัติอยู่ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะปฏิบัติบทบาทดังกล่าวได้เป็นอย่างดีทำให้บทบาทดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับบทบาทที่ตนปฏิบัติอยู่ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

จากการศึกษาในช่วงต้นผู้ศึกษาเกิดข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปรับปรุง พัฒนาบทบาทผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติงานตามบทบาทที่เกิดขึ้นจริงตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คือ การส่งเสริมจัดอบรมเนื้อหาของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับผู้ใหญ่บ้านเพราะกลุ่มผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาไม่สูงนักซึ่งเป็นอุปสรรคในการบริหารงาน ด้านความรู้ และความเข้าใจบางประเด็น และควรให้การสนับสนุนทางด้านขวัญกำลังใจ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และเพื่อให้การแสดงบทบาทของผู้ใหญ่บ้านเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

233. โสภณ สุวรรณรัตน์ . ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อทบทวนร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาจังหวัดมีความพึงพอใจในบทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. เนื่องจากการเพิ่มอำนาจหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้น ในขณะที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจ เนื่องจากกลัวว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเข้ามาแทรกแซงอำนาจหน้าที่ของตนเอง
2. สมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสองฝ่ายมีความเห็นเหมือนกันว่า หากร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. มีผลบังคับใช้แล้วจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสองฝ่าย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นแตกต่างกัน คือ สมาชิกสภาจังหวัดเสนอให้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอให้มีการยกเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ และพื้นที่รับผิดชอบซ้ำซ้อนกับองค์การบริหารส่วนตำบลและราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

234. เอกชัย เหลื่อมไพศาล . *กฎหมายว่าด้วยบริหารราชการเมืองพัทยา* . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 พร้อมทั้งกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับและ
ประกาศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้เป็นระเบียบบริหารงานเมืองพัทยาดำเนินการตามรูปแบบผู้จัดการเทศบาล (City manager plan) เป็นแห่ง
แรกและแห่งเดียวของไทย ได้บังคับใช้มาเป็นเวลาถึง 4 ปีเศษ สมควรที่ศึกษาว่ากฎหมายยังเหมาะสมกับเมืองพัทยา
หรือไม่ อย่างไร สำหรับการศึกษาเป็นการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายโดยใช้วิธีการศึกษา 2 แบบ คือ ศึกษาและค้นคว้า
จากข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) และจากการสัมภาษณ์ (Field Research) เพื่อเสริมข้อมูลเอกสารให้
สมบูรณ์ขึ้น

จากการศึกษาและวิเคราะห์ได้ข้อสรุปว่า การปกครองท้องถิ่นรูปเมืองพัทยาเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปที่ 5 และ
ล่าสุดของไทย เกิดจากแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการปกครองท้องถิ่นรูปอื่น ได้แก่ องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด, สุขาภิบาล, เทศบาลและกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากรูปแบบโครงสร้างที่ไม่
เหมาะสม ประกอบกับได้รับแนวความคิดและรูปแบบโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นรูปแบบผู้จัดการเทศบาลมาจาก
สหรัฐอเมริกา จึงเกิดรูปการปกครองท้องถิ่นเมืองพัทยาขึ้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบผู้จัดการเทศบาลเมืองพัทยาไม่
เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพลักษณะและความต้องการของเมืองพัทยาลหลายประการ อันทำให้การบริหารงานเมืองพัทยา
ขาดความคล่องตัว ปัญหาดังกล่าวที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ด้านการจัดตั้งการปลัดเมืองพัทยามีอัตราเงินเดือนไม่เหมาะสมกับ
ตำแหน่ง และไม่มีอำนาจในอาชีพ จึงไม่เป็นที่พอใจให้กับบริหารอาชีพที่มีความสามารถและประสบการณ์เข้ามาดำรง
ตำแหน่ง ด้านการจัดระเบียบราชการ การจัดให้สำนักปลัดเมืองพัทยามีฐานะเท่าเทียมกับกองงานต่าง ๆ ของเมืองพัทยา
ทำให้การบริหารงานของปลัดเมืองพัทยขาดการกลั่นกรองจากพนักงานประจำระดับสูง และโดยเฉพาะการบริหารงาน
บุคคลของเมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยามีอำนาจบังคับบัญชาแต่งตั้ง ให้คุณให้โทษได้เฉพาะพนักงานตั้งแต่ระดับ 4 ลงมา
เท่านั้น จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการทำงานจากพนักงานในระดับสูงกว่านั้น ปัญหาอำนาจหน้าที่เมืองพัทยากฎว่า
เมืองพัทยาไม่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดต่อข้อบัญญัติทั้งที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดต่อข้อบัญญัติอยู่แล้ว ทำ
ให้ขาดความคล่องตัว ปัญหาการออกข้อบัญญัติ เมืองพัทยาไม่มีอำนาจออกข้อบัญญัติตามความต้องการในกรณีจำเป็น
โดยเฉพาะอำนาจในการกำหนดโทษ และปัญหาด้านรายได้รายจ่าย เมืองพัทยขาดเงินรายได้มาพัฒนาอย่างมาก
ตลอดจนด้านการควบคุมเมืองพัทยา การบริหารงานเมืองพัทยาก็ถูกควบคุมมากเกินไปด้วย

จากปัญหาดังกล่าว สมควรที่จะได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมือง
พัทยา เพื่อความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการบริหารงานเมืองพัทยาดำเนินการตามลักษณะและความต้องการของเมืองพัทยาใน
ขณะนี้และในอนาคตอันใกล้ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นในแต่ละด้านคือ ด้านการจัดตั้งการ สมควรเพิ่มอัตรา
เงินเดือน ค่าเช่าบ้าน ค่ารับรองตามความเหมาะสม และเพิ่มความสนใจให้กับบริหารอาชีพจากภาครัฐบาลเข้ามาดำรง
ตำแหน่งมากขึ้น เช่น ให้โอกาสข้าราชการกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งในราชการเดิม เมื่อเข้ามาเป็นปลัดเมืองพัทยาและพ้น
จากตำแหน่งปลัดเมืองพัทยาแล้ว เป็นต้น ด้านการจัดระเบียบราชการ โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลให้ปลัดเมืองพัทย
มีอำนาจบังคับบัญชา แต่งตั้ง ถอดถอน ให้คุณให้โทษกับพนักงานทุกระดับอย่างสมบูรณ์ ด้านอำนาจหน้าที่ของเมือง
พัทยาก็สมควรเพิ่มอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดต่อข้อบัญญัติ ด้านการออกข้อบัญญัติ ให้เมืองพัทยามีอำนาจกำหนด
อัตราโทษกับผู้กระทำความผิดต่อข้อบัญญัติได้ตามความต้องการของตน แต่ต้องไม่เกินอำนาจกำหนดโทษที่เมืองพัทยามีอยู่
คือ อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และด้านรายได้รายจ่ายควรเพิ่มฐานหรือประเภทภาษี
ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าใบอนุญาตบางประเภทให้สูงขึ้น รวมทั้งเพิ่มอัตราในการจัดเก็บรายได้ดังกล่าวด้วย

235. จำรัส สังขวิเชียร . ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำเทศบัญญัติเรื่องการบำบัดน้ำเสียมาบังคับใช้ ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 51.9 ช่วงอายุที่พบมากที่สุดอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.2 สถานภาพสมรส เป็นโสดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.2 จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 146 คนต่อสถานประกอบการ มีรายได้เฉลี่ย 46,846 บาทต่อสถานประกอบการต่อเดือน แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียที่ได้รับส่วนใหญ่ได้จากทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 80.9 ส่วนแหล่งข่าวสารมลพิษทางน้ำส่วนใหญ่ได้จากทางวิทยุและโทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 83.6 ส่วนใหญ่ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารนาน ๆ ครั้ง และมีความรู้พื้นฐานในเรื่องมลพิษทางน้ำยังอยู่ในระดับต่ำ สำหรับกลุ่มครัวเรือนพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.5 ช่วงอายุที่พบมากที่สุดอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 สถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 45.6 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5 คนต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย 6,643 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 82.4 ส่วนแหล่งข่าวสาร เรื่องมลพิษทางน้ำได้จากหนังสือพิมพ์คิดเป็นร้อยละ 67.1 มีการติดตามข่าวสารนาน ๆ ครั้งและมีความรู้พื้นฐานเรื่องมลพิษทางน้ำค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกัน

กลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มครัวเรือนทั่วไป มีความคิดเห็นที่ต่อการนำเทศบัญญัติ เรื่องการบำบัดน้ำเสีย มาบังคับใช้ร้อยละ 95.3 และ 63.8 ตามลำดับ โดยที่ระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง ไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการและครัวเรือนทั่วไป พบว่าในกลุ่มเพศหญิงที่มีสถานภาพสมรสโสดและมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 5 -10 คนและมีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็น สำหรับความสัมพันธ์พบว่า ความรู้เรื่องการบำบัดน้ำเสียของผู้ประกอบการ และสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การติดตามข่าวสารมลพิษทางน้ำ ความรู้เรื่องมลพิษทางน้ำของกลุ่มครัวเรือนทั่วไปมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) นอกจากนี้ยัง พบว่าอัตราค่าบำบัดน้ำเสีย ที่สามารถจ่ายได้ของผู้ประกอบการประมาณ 81 บาทต่อเดือน กลุ่มครัวเรือนประมาณ 37 บาทต่อเดือน และวิธีการเก็บเงินควรออกเทศบัญญัติ คิดเป็นร้อยละ 47.6 และ 49.2 ตามลำดับ

ส่วนเหตุผลของการออกเทศบัญญัติส่วนใหญ่ ต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น สำหรับเหตุผลของผู้ไม่เห็นด้วยคือเกรงว่าจะใช้ไม่ได้ผลและเป็นการผลกระทบให้กับประชาชน

236. อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา . การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมแหล่งจำหน่ายอาหารในเขตเทศบาลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมแหล่งจำหน่ายอาหารปัจจุบันจัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมที่มีผลสำเร็จค่อนข้างสูงได้แก่การออกเทศบัญญัติเพื่อรองรับการใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ส่วนกิจกรรมที่ยังมีระดับความสำเร็จค่อนข้างต่ำเป็นกิจกรรมด้านการนำมาตรการทางกฎหมายไปบังคับใช้ได้แก่การออกใบอนุญาต การพกพาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดตามสมมติฐาน พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารได้แก่ นายกเทศมนตรีทั้ง 2 ปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จในการใช้มาตรการทางกฎหมาย ส่วนปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ได้แก่ หัวหน้างานสุขาภิบาลอาหาร เทศบาล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความชัดเจนในการวางแผนและควบคุมงาน และสมรรถนะขององค์กร และยังพบว่า ปัจจัยด้านความรู้

เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ฯ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับการใช้มาตรการทางกฎหมายของผู้

ปฏิบัติงาน ซึ่งการยอมรับการใช้กฎหมายและสภาพสมรรถนะขององค์กรมีความสัมพันธ์กับความชัดเจนในการวางแผนและควบคุมงานอย่างมีนัยสำคัญด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ด้านผู้กำหนดนโยบายคือกรมอนามัย ควรจัดแผนการให้ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของพระราชบัญญัติ ฯ ที่ชัดเจนต่อผู้รับนโยบาย โดยเฉพาะระดับผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างระดับการยอมรับการใช้มาตรการทางกฎหมาย อันจะส่งผลต่อความชัดเจนในการวางแผนและควบคุมงานต่อไป พร้อมกันนั้นทั้งผู้กำหนดนโยบายและองค์กรผู้สนับสนุนนโยบายไปปฏิบัติ ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะองค์กรทั้งด้านจำนวนบุคลากรงบประมาณ และการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถรองรับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรให้ผู้ประสานนโยบายระดับศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขตและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพิ่มบทบาทในการนิเทศและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลให้มากขึ้นด้วย

237. วிரรอง สุนทรภัก . แนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการระดมทุนของเทศบาลโดยผ่านตลาดทุนในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีการออกพันธบัตร . นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

การจัดสร้างบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลอาจจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้เทศบาลมีเงินทุนเพียงพอที่จะจัดสร้างบริการสาธารณะดังกล่าวได้

ตามกฎหมายเทศบาลของไทยกำหนดให้มีการออกพันธบัตรเทศบาลได้โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว นอกจากนี้กฎหมายหลักทรัพย์ก็ไม่ได้บัญญัติรองรับถึงการระดมทุนของเทศบาลในตลาดทุนไว้ จึงทำให้การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลไม่อาจเป็นไปได้ในปัจจุบัน

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาถึงปัญหาในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น รวมทั้งเหตุผลและประโยชน์ที่ได้รับในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน ตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าว โดยผู้เขียนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. ควรมีการบัญญัติกฎหมายและปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่เพื่อรองรับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล
2. กำหนดแนวทางการควบคุมโดยให้เทศบาลปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะในเรื่องมาตรการคุ้มครองผู้ลงทุน เพื่อป้องกันมิให้ผู้ลงทุนได้รับความเสียหายจากการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล

238. พิสิทธิ์ชัย ศรีบุญเรือง . การใช้กฎหมายและเทศบัญญัติในการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการบังคับใช้กฎหมายในการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่พบว่า กลุ่มประชากรทั้งหมดเห็นด้วยกับกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ที่ควรกระทำทั้งในสภาพบังคับใช้ทั่วไปในเชิงป้องกัน เชิงควบคุม และในเชิงการลงโทษทางปกครองควบคู่กันไป รวมทั้งกลุ่มประชากรต้องมีความเข้มงวดกวดขันอย่างเคร่งครัด และยังเห็นด้วยกับการใช้มาตรการที่กำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องจ่ายค่ากำจัดขยะ

2. กลุ่มประชากรมีความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายและเทศบัญญัติ เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง และ

3. มีความเห็นว่า ประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายและเทศบัญญัติมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ : เพื่อให้การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมายและเทศบัญญัติ ทั้งเชิงป้องกัน เชิงบังคับ และเชิงควบคุมในลักษณะผสมผสานกัน ควรประสานความร่วมมือให้สอดคล้องกันทุกฝ่าย เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของงาน ควรมีการณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก และความตระหนักในการรักษาความสะอาด ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในเขตเทศบาล จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อทำหน้าที่รักษาความสะอาดร่วมกับเทศบาลนครเชียงใหม่ และควรปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษในเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน

239. อุลิส สุจริตกุล . *ความรู้เรื่องกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลของผู้บริหารเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล : ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี . ภาควิชารัฐศาสตร์ (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543.*

ผลการศึกษวิจัยพบว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลมีความรู้เรื่องกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 0.51) โดยแยกเป็นมีความรู้เรื่องกฎหมายด้านการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 0.51) มีความรู้เรื่องกฎหมายในด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 0.51) มีความรู้เรื่องกฎหมายด้านการบริหารงานคลังอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 0.50) สำหรับในช่วงของข้อเสนอแนะในการสร้างความรู้เรื่องกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล ผู้บริหารส่วนใหญ่มีข้อเสนอว่า ควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้บริหารเทศบาลอย่างเป็นระบบ โดยจัดให้เป็นหลักสูตรระยะสั้น

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือมีหน้าที่ในการส่งเสริมการดำเนินงานของการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะริบดำเนินการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้บริหารของเทศบาล โดยการจัดการศึกษาให้กับสมาชิกสภาเทศบาลทุกคนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ในบทบาทหน้าที่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายระเบียบต่าง ๆ โดยลดความซับซ้อน เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดตั้งองค์กรหรือคณะที่ปรึกษาแนะนำกับผู้บริหารเทศบาล และที่สำคัญรัฐบาลควรกำหนดมาตรการและนโยบายที่ชัดเจนต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อให้องค์กรเหล่านี้สามารถปกครองและดำเนินการได้ด้วยตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

240. วิฑูรย์ ศิริวิโรจน์ . *ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารภาษีของเทศบาล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.*

ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารภาษีของเทศบาลมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการ และเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการตีความแห่งบทบัญญัติกฎหมาย และปัญหาการบริหารจัดเก็บภาษีของเทศบาล จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ความบกพร่องของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการปฏิบัติที่ต่างกันของพนักงานเจ้าหน้าที่และหน่วยงานเทศบาลผู้ใช้บังคับกฎหมาย

โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามาบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์การบริหารภาษีที่ดี และหลักการกระจายอำนาจการปกครองให้กับท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาความบกพร่องแห่งบทบัญญัติกฎหมายในกรณีของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ในการ

ยกเว้นภาษีจากเดิมที่รัฐเป็นผู้กำหนดภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีให้มีความชัดเจน และแก้ไขอัตราภาษีให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจโดยเฉพาะเรื่องส่วนควบ ในกรณีของภาษีบำรุงท้องที่ควรกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดราคาปานกลางที่ดินและเพดานภาษีให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ และในกรณีของภาษีป้าย ควรเพิ่มการประสานงานและเชื่อมโยงทางข้อมูลกับฝ่ายทะเบียนพาณิชย์ เพื่อควบคุมการติดตั้งป้ายตามที่

กฎหมายกำหนด และควรมีการแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับความทันสมัยของเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น และสำหรับปัญหาการปฏิบัติที่ต่างกันของพนักงานเจ้าหน้าที่และหน่วยงานเทศบาลผู้ใช้บังคับกฎหมายนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่ใช้บังคับแตกต่างกัน จึงควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติและการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มความรู้ความชำนาญให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่โดยการอบรมตลอดจนจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ละเอียดและชัดเจน

241. ทวี ชินรงค์ . ปัจจัยการตัดสินใจที่มีส่วนสัมพันธ์กับการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544. (การศึกษาอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยการตัดสินใจในการจัดทำงบประมาณของคณะผู้บริหารเทศบาล

1.1 ปัจจัยดึงดูด ประกอบด้วยตัวแปร เป้าประสงค์ และความเชื่อ ที่มีระดับการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านเป้าประสงค์ รองลงมาคือ เรื่องความเชื่อ

1.2 ปัจจัยผลักดัน ประกอบด้วยตัวแปร ความคาดหวัง ข้อผูกพัน และข้อบังคับที่มีระดับการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ เรื่องความคาดหวัง รองลงมาได้แก่ เรื่องข้อบังคับ

1.3 ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วยตัวแปรโอกาส และความสามารถที่มีระดับการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ เรื่องโอกาส รองลงมาได้แก่ ตัวแปรเรื่องความสามารถ

2. พฤติกรรมในการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลตำบลทั้งในด้านการทบทวนแผน 5 ปี แผนประจำปี การกำหนดนโยบายและแนวทางงบประมาณ การประมาณการรายรับ การประมาณการรายจ่าย การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์งบประมาณ การเสนอร่างงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ได้รับการปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณมากที่สุด คือ ด้านการเสนอร่างงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางงบประมาณ และด้านการประมาณการรายรับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ปัจจัยการตัดสินใจ ปัจจัยดึงดูด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดทำงบประมาณ ในด้านการทบทวนแผนงาน 5 ปี แผนประจำปี ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ กับการกำหนดนโยบายและแนวทางงบประมาณ การประมาณการรายจ่าย การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์งบประมาณ การเสนอร่างงบประมาณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนการจัดทำงบประมาณด้านการประมาณการรายรับไม่มีความสัมพันธ์

4. ปัจจัยการตัดสินใจ ปัจจัยผลักดัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลตำบลด้านการทบทวนแผนงาน 5 ปี แผนประจำปี การกำหนดนโยบายและแนวทางงบประมาณในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำกับการจัดทำงบประมาณในด้านการประมาณการรายรับ การประมาณการรายจ่าย การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์งบประมาณ และการเสนอร่างงบประมาณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. ปัจจัยการตัดสินใจ ปัจจัยสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลตำบลด้านการทบทวนแผนงาน 5 ปี แผนประจำปี การกำหนดนโยบายและแนวทางงบประมาณในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ กับการจัดทำงบประมาณในด้านการประมาณการรายจ่าย การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์งบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการจัดทำงบประมาณด้านการประมาณการรายรับและการเสนอร่างงบประมาณไม่มีความสัมพันธ์

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

242. ชูชีพ พงษ์ไชย . *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ .ศ. 2457 กับตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.*

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทอยู่ทั้งในการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องที่ แม้จะมีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตำบลในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายและลักษณะการแสดงบทบาทหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสามารถตระหนักและแสดงบทบาทตามสถานภาพการเป็นนักปกครองท้องที่ได้อย่างชัดเจน แต่มีระดับความเข้าใจรับรู้ในหน้าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารและการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว ความไม่สามารถในการแยกแยะและระบุบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ เป็นผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักจะแสดงบทบาทความเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ในฐานะการเป็นนักปกครองท้องที่ในการบริหารและปฏิบัติงานซึ่งส่งผลกระทบในด้านความขัดแย้งกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้ง

243. พินิจ ราชวัฒน์ . *ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดระยองที่มีต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.*

ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดระยอง ส่วนมากเห็นว่าพระราชบัญญัติตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ตำบลมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งด้านระดับการศึกษา อาชีพรายได้ ตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล อายุการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล และอายุการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษา ยังพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทางด้านเพศ ตำแหน่ง และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาสภาตำบล

244. ประเวส สิงห์ภูกัน . *ปัญหาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.*

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบความสำเร็จคือ หลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่อง ส่งผลให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ ซึ่งอาจสรุปข้อบกพร่องดังกล่าวได้ 3 ประการ คือ

ประการแรก หลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันไม่อาจทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาดพื้นที่ จำนวนประชากรและรายได้ที่เหมาะสมและใกล้เคียงกันได้ มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

จำนวนมาก ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการจัดทำบริการสาธารณะสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ไม่ทั่วถึง การควบคุมให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเป็นไปได้ยาก ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อการประสานงานและการวางแผนพัฒนาหรือแผนการคมนาคมร่วมกัน

ประการที่สอง บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมชนบท

ประการที่สาม บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476

จากข้อบกพร่องดังกล่าวผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่การปกครอง จำนวนประชากรและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ โดยกำหนดเขตพื้นที่การปกครองในทางที่สามารถจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตำบลโดยรวม มิใช่ยึดติดกับหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น บนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกันระหว่างเมืองชนบท มีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะจัดหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่าย แต่ไม่ใหญ่เกินไปจนไม่อาจดูแลได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ซึ่งน่าจะมีขนาดพื้นที่ประมาณ 50 ตารางกิโลเมตร

ส่วนจำนวนประชากร ควรกำหนดจำนวนประชากรที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีจำนวนมากพอสมควรแต่ไม่มากจนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาด้านการบริหาร และจะต้องไม่กำหนดเป็นเกณฑ์ตายตัวเกินไป ควรยืดหยุ่นไปตามความเหมาะสมของของลักษณะชุมชน โดยควรกำหนดประมาณ 3,200 คนเป็นอย่างน้อย

2. เมื่อจัดตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ห้ามมิให้นำกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่บัญญัติถึงการจัดตั้งหมู่บ้าน และการแต่งตั้งกำนัน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน มาใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควรกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามสัดส่วนจำนวนประชากร

4. ควรให้มีการจัดตั้งเทศบาลตำบลได้เฉพาะกรณีที่ยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมพื้นที่หรือหลายแห่งรวมกัน ไม่ควรให้มีการแยกพื้นที่ชุมชนเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเจริญจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล

245. สมพร ถาวรวิริยะนันท์ . ปัญหากฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย กล่าวคือกฎหมายกำหนดเฉพาะหลักเกณฑ์รายได้ของสภาตำบลเป็นสำคัญ มิได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานตลอดมา วิธีการแก้ปัญหาควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะต้องกำหนดรายได้ พื้นที่ จำนวนประชากรให้เหมาะสม และประการสำคัญต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2. เจ้าพนักงานของรัฐ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือสารวัตรกำนันได้ประโยชน์

จากมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เนื่องจากในระยะ 4 ปีแรกนับตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ บุคคลดังกล่าวมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องลาออกจากตำแหน่ง เป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในเรื่องหลักของความเสมอภาคซึ่งกำหนดให้

บุคคลทุกคนย่อมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การแก้ไขปัญหามีสามารถกระทำได้โดยการยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

3. ประชาชนยังเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีเพียงการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นเท่านั้น ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะทำให้ฝ่ายบริหารดำเนินการตามความร้องขอของประชาชนในท้องถิ่นนั้นพบว่า ประชาชนยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมตัดสินใจ ยังคงเป็นดุลพินิจของฝ่ายบริหารอย่างกว้างขวางที่จะดำเนินการได้ตามอำเภอใจ ส่งผลให้เกิดการทุจริต ใช้เงินผิดประเภท การแก้ไขปัญหามีสามารถทำได้โดยการจัดทำประชาพิจารณ์ และการลงประชามติ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในแต่ละครั้ง เนื่องจากการปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องคำนึงถึงส่วนรวมเป็นหลัก

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นพบว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดให้มีการถอดถอนเป็นจำนวนเท่าใด เนื่องจากถ้ากำหนดไม่เหมาะสม จะทำให้การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือประชาชนไม่อาจจะใช้สิทธิดังกล่าว วิธีการแก้ไขควรกำหนดจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นให้เหมาะสม โดยองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ใช้หลักเกณฑ์ 1 ใน 4 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำหรับกรุงเทพมหานครใช้หลักเกณฑ์จำนวน 10,000 คน ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นพบว่า รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นจำนวนที่มากเกินไป จนแทบจะไม่มีทางเป็นไปได้สำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่นบางรูปแบบ วิธีการแก้ไขควรลดจำนวนการเข้าชื่อให้น้อยลงเหลือ 1 ใน 5 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเสนอกฎหมายและนำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับในท้องถิ่นได้ เพื่อให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

246. อารยา สอนใจ . *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล* . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการศึกษาปรากฏว่ามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีองค์กรที่มีอำนาจควบคุม ได้แก่ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สภาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การประชาชนและองค์กรอื่น ๆ

การควบคุมของราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคกระทำผ่านองค์กรคือ กระทรวงมหาดไทย โดยมาตรการด้านการจัดตั้งหรือยุบเลิกองค์การบริหารส่วนตำบล การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การจัดสรรเงินอุดหนุนและการตรวจสอบทางการเงิน ในขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ มีอำนาจควบคุมองค์กรและตัวบุคคล โดยการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร การถอดถอนคณะกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารออกจากตำแหน่ง การเรียกกรรมการบริหารมาชี้แจงหรือสอบสวน การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลการควบคุมการกระทำโดยการให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติทั่วไปและข้อบัญญัติงบประมาณ

สำหรับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมาตรการในการควบคุมโดยมีอำนาจในการถอดถอนคณะกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารออกจากตำแหน่ง ควบคุมการกระทำโดยมาตรการตั้งกระทู้ถาม การยื่นญัตติ การ

ให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาตำบล ข้อบัญญัติท้องถิ่น และข้อบัญญัติงบประมาณ โดยเฉพาะหากสภาไม่ให้ความเห็นชอบในหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณแล้ว จะมีผลทำให้คณะกรรมการฝ่ายบริหารต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที

ในด้านประชาชน รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้อำนาจประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลเข้าชื่อร้องขอให้มีการถอดถอนฝ่ายบริหารออกจากตำแหน่ง และให้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ในขณะที่ยังมีครั้งอื่น ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐ

ธรรมนูญก็มีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็คือมีการควบคุมของรัฐอย่างเข้มงวด ไม่สอดคล้องกับหลักการความเป็นอิสระของท้องถิ่น ในขณะที่ระบบการควบคุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ให้อำนาจแก่สภาในการควบคุมฝ่ายบริหารมาก จนไม่มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างองค์กรขณะเดียวกันอำนาจการควบคุมของประชาชนและองค์กรอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญก็ยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ

ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดแนวทางการปรับปรุงเป็นสองขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกยังมีการควบคุมตัวบุคคลและการกระทำ แต่จะลดความเข้มงวดและเงื่อนไขในลักษณะที่ให้ความเป็นอิสระมากกว่าเดิม ขั้นตอนต่อไปให้รัฐยกเลิกการควบคุมองค์กรและตัวบุคคล จะกำกับดูแลได้เฉพาะการกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ปรับปรุงมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีระบบความสัมพันธ์ที่ถ่วงดุลซึ่งกันและกัน และให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมโดยประชาชนและองค์กรอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมโดยศาลปกครอง ซึ่งมาตรการควบคุมดังกล่าวจะเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิของประชาชนจากการกระทำของฝ่ายบริหาร และในขณะเดียวกันก็จะทำให้การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นอิสระมีประสิทธิภาพ ขอบด้วยกฎหมาย และสามารถตรวจสอบได้ตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

247. วรเกียรติ สมสร้อย . ปัญหาและทางเลือกในการปรับปรุงสภาตำบล . สารนิพนธ์รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขารัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2533.

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่าสภาตำบลยังไม่พัฒนาตามที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องคาดหวัง เนื่องจากมีปัญหาลำดับ 2 ด้าน คือ

1. ด้านโครงสร้าง มีปัญหาเรื่องความมีอิสระในการปกครองตนเองมักถูกควบคุมจากเจ้าหน้าที่ของการการปกครองภูมิภาค มีรายได้ไม่เพียงพอ การยอมรับความเป็นสถาบันของประชาชน และที่มาของกรรมการโดยตำแหน่งทำให้มองว่าอยู่ในลักษณะผูกขาดการบริหาร

2. ด้านพฤติกรรมของคณะกรรมการ คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความตั้งใจ บริหารงานขาดความรับผิดชอบและความกระตือรือร้น และไม่คำนึงถึงเหตุผลมากนัก ถูกชักจูงได้ง่ายและบางแห่งประธานมักใช้อำนาจในการตัดสินใจ

จากปัญหาที่พบ สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นการปกครองท้องถิ่นโดยแท้จริง ซึ่งเป็นทางเลือกที่จะทำให้สภาตำบลมีอิสระในการบริหารงานมากขึ้น คลายจากการครอบงำของการปกครองภูมิภาค เมื่อโครงสร้างที่ดีจะส่งผลให้พฤติกรรมของคณะกรรมการปรับตัวดีขึ้นไปด้วย แต่มีข้อสังเกตว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงผลกระทบ เช่น อำนาจเดิมของกระทรวงมหาดไทย หรือความมั่นคงของท้องถิ่น ดังนั้น จึงน่าจะปรับปรุงแบบค่อยเป็นค่อยไป ตามสภาวะความพร้อมของแต่ละสภาตำบลมิใช่ปรับพร้อมกันทั่วประเทศ

248. สวัสดิ์ ศรีสุวรรณดี . การยกฐานะสภาตำบลเป็นนิติบุคคล : ศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่ . รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2536. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยทำการศึกษาให้ความเห็นว่ารูปแบบของสภาตำบลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน กลุ่มประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่าการกระจายอำนาจมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลเป็นอย่างมาก และเห็นด้วยกับการยกฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถสรุปผลจากข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นมากต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลนิติบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ

2. กฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานของสภาตำบลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบลที่จะเป็นนิติบุคคลได้ ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากรเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งประชากรที่ศึกษาได้ผ่านการฝึกอบรมมาบ้าง แต่หากทำการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ในเขตพื้นที่อื่นอาจได้คำตอบที่แตกต่างจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพิ่มเติมว่า ควรจะศึกษาในเชิงเปรียบเทียบโดยศึกษาจากกลุ่มประชากรในชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่นอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาลแล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ก็น่าจะได้ผลสรุปที่เป็นข้อเท็จจริงยิ่งขึ้น

249. อาคม สุขพันธ์ . ทศนคติของกรรมการสภาตำบลที่มีต่อตำแหน่งเลขานุการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2537. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การศึกษาสรุปว่า

1. ตำแหน่งเลขานุการสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล แต่งตั้งจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบล รับทราบ หน้าที่ความรับผิดชอบ ได้ดีกว่าเลขานุการสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลมาจากกรรมการสภาตำบลหรือจากบุคคลอื่น

2. ตำแหน่งเลขานุการสภาตำบล มีบทบาทที่สำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล

250. รณภพ เหลืองไพโรจน์ . ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการเป็นนิติบุคคลของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

ผลสรุปของการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่า โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความเป็นนิติบุคคลของสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้สภาตำบลมีอิสระ และความสามารถเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก สมาชิกสภาตำบลมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพึงพอใจต่อฐานะความเป็นนิติบุคคลของสภาตำบล สภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลสามารถสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นเวทีประชาธิปไตยที่ประชาชนสามารถแสดงบทบาทในกิจกรรมการเลือกตั้ง และเสนอปัญหาความต้องการของตนได้เป็นอย่างดี

251. ประทีป กิริติธธา . ชีตความสามารถของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นนิติบุคคล : ศึกษากรณีอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ในบทบาทหน้าที่และมีความรู้ในหลักการบริหาร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะเดียวกันพบว่า คณะกรรมการสภาตำบล ต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการติดตาม

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรเพิ่มขีดความสามารถของคณะกรรมการสภาตำบล โดยการจัดอบรมให้ความรู้ รวมทั้งสนับสนุนให้มีความสำคัญในบทบาทหน้าที่ และการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการสภาตำบล

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในด้านอื่น อาทิ การมีส่วนร่วมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความพึงพอใจของประชาชน การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล ตลอดจนศึกษาการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

252. วัจนาล วัจนาล . วิเคราะห์กฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทยในรูปแบบสุขาภิบาล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2536.

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 สุขาภิบาลถูกจัดเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ประเด็นที่วิทยานิพนธ์นี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์ คือ โดยแท้จริงแล้วสุขาภิบาลเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจหรือไม่ และการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลนั้นประสบปัญหาประการใดบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากสุขาภิบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและจิตสำนึกของประชาชน ให้พร้อมที่จะปกครองตนเองในรูปแบบของเทศบาลต่อไป

ในการวิเคราะห์กฎหมายการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลนั้นผู้เขียนวิเคราะห์พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 พระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องขอบอำนาจของสุขาภิบาลและพระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 ซึ่งบัญญัติแก้ไขโครงสร้างการจัดองค์การของสุขาภิบาลว่ากฎหมายเหล่านี้ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และขัดกับหลักการกระจายอำนาจอันเป็นหลักในการจัดระเบียบราชการบริหารของรัฐเสรีประชาธิปไตย หรือไม่ ทั้งนี้โดยนำสาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจคือ การมีอิสระในการปกครองตนเองและการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลางเป็นหลักในการวิเคราะห์

สาระสำคัญในเรื่องอิสระในการปกครองตนเอง แสดงออกโดย มีการจัดตั้งองค์การซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีขอบอำนาจหน้าที่ในกิจการของท้องถิ่น มีองค์กรเจ้าหน้าที่ของตนเองและประชาชน ในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การโดยการเลือกตั้งองค์กรเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร นอกจากนั้นองค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอิสระในการกำหนดนโยบายและการวินิจฉัยสั่งการ ตลอดจนมีอิสระในทางภาคคลังคือมีงบประมาณของตนเองแยกต่างหากจากส่วนกลาง

สาระสำคัญอีกประการคือ องค์การปกครองท้องถิ่นอยู่ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของส่วนกลาง กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับองค์การปกครองท้องถิ่นจึงมิใช่เรื่องของการบังคับบัญชา

ผลการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลพบว่าการจัดตั้งสุขาภิบาลเกิดจากการริเริ่มของส่วนกลาง ปัญหาสำคัญของสุขาภิบาลคือการมีรายได้ไม่สมดุลกับอำนาจหน้าที่ซึ่งมีอยู่กว้างขวางใกล้เคียงกับ

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาของสุขาภิบาล ดังนั้นจึงควรที่จะทบทวนกำหนดขอบอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาลเสียใหม่ให้สอดคล้องกับรายได้ซึ่งมีอยู่น้อย

ปัญหาสำคัญอีกประการคือเรื่องการจัดองค์การของสุขาภิบาล ซึ่งตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ .ศ. 2495 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ .ศ. 2528 กำหนดการจัดองค์การของสุขาภิบาลเป็น 2 ระดับ คือ สุขาภิบาลที่มีฐานะทางคลังไม่เพียงพอที่จะบริหารงานประจำของสุขาภิบาล ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง

อำเภอแห่งท้องที่ที่สุขาภิบาลตั้งอยู่แล้วแต่กรณี เป็นประธานกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง การจัดองค์การเช่นนี้ไม่มีลักษณะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ แต่เป็นเพียงองค์การปกครองที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ใต้การควบคุมของส่วนกลาง ดังนั้นจึงไม่ควรเรียกองค์การปกครองเช่นนี้ว่าเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ส่วน สุขาภิบาลที่มีฐานะทางคลังเพียงพอที่จะบริหารงานประจำของสุขาภิบาล คือมีรายได้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด คือตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป ให้นายอำเภอพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการสุขาภิบาลและให้เลือกกรรมการสุขาภิบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง เข้าดำรงตำแหน่งประธานสุขาภิบาลนั้น นับได้ว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสุขาภิบาลมากขึ้น การจัดองค์การเช่นนี้เรียกได้ว่าเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นแต่จะเป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากแยกองค์การบริหารสุขาภิบาลเป็น 2 องค์การ คือ สภา ซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารที่ชัดเจนเพื่อถ่วงดุลอำนาจกันในการบริหาร

รูปแบบ สุขาภิบาลนั้น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นเสมือนโรงเรียนฝึกฝนประชาชนให้ได้เรียนรู้การปกครองตนเอง เพื่อเสริมสร้างสำนึกในทางการเมืองของประชาชน และพัฒนาท้องถิ่นให้พร้อมที่จะปกครองตนเองในรูปแบบเทศบาลต่อไป แต่ปรากฏว่าอัตราการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลมีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะสุขาภิบาลส่วนใหญ่ยังมิมีฐานะทางคลังไม่เพียงพอที่จะได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาล คือมีรายได้ไม่ถึง 12 ล้านบาท ซึ่งเป็นเกณฑ์รายได้ซึ่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม มีสุขาภิบาลบางแห่งที่มีรายได้มากกว่า 12 ล้านบาท และมีประชากรถึงเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดแล้ว แต่ยังไม่ยกฐานะเป็นเทศบาล ทั้งนี้เพราะมีปัญหาในเรื่องความเห็นชอบของราษฎรในท้องถิ่น

แม้การวิเคราะห์กฎหมายการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลจะพบว่า สุขาภิบาลมิใช่รูปแบบการปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่แท้จริง แต่ตามสภาพความจริงของชุมชนท้องถิ่นไทยที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งจำเป็นต้องให้องค์กรเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางคือนายอำเภอบริหารองค์การนั้นเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารนั้น โดยเนื้อหาไม่ใช่ว่าราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามถ้อยคำในบทบัญญัติกฎหมาย ส่วนสุขาภิบาลที่รายได้เพียงพอที่จะบริหารกิจการนั้นจัดได้ว่าเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนกลางไม่มีอำนาจบังคับบัญชาแต่มีอำนาจกำกับดูแลในเรื่องความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ส่วนกลางจึงควรปล่อยให้สุขาภิบาลประเภทนี้มีอิสระในการปกครองตนเองเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสำนึกในทางการเมืองของประชาชนอันเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

253. ธนุชัย หุ่นนิวัฒน์ . *อำนาจในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร* . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2536.

ลักษณะของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครอาจแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง กับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งที่สำคัญได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 97 (1) โดยข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 97 (1) ดังกล่าวนั้นนับเป็นเรื่องซึ่งผู้เขียนได้ให้ความสำคัญในการศึกษาเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกฎหมายลำดับรองที่

กรุงเทพมหานครอาจตราขึ้นได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายเฉพาะเรื่องให้อำนาจไว้ โดยขอบเขตของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครประเภทนี้เกี่ยวพันโดยตรงกับขอบอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ผู้เขียนจึงได้ศึกษาเรื่องข้อความคิดทั่วไปเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในบทที่ 2 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแล้วอาจแบ่งภารกิจหน้าที่ของรัฐออกได้เป็นสามประเภท คือ ภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะขององค์การปกครองส่วนกลาง ภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของท้องถิ่น และภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่ร่วมกันขององค์การปกครองส่วนกลางและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจทั้งสามประเภทดังกล่าวมีลักษณะทั่วไปที่แตกต่างกัน คือ เรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง โดยแท้ นั้นเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความคงอยู่ของรัฐเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของรัฐ บูรณภาพทางดินแดน และความ เป็นพลเมืองหรือประชากรของรัฐ หรือเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนทั้งประเทศ ตัวอย่างภารกิจ ประเภทนี้ เช่น เรื่องการมีกำลังทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระบบเงินตรา หรือนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ฯลฯ

ส่วนภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นโดยแท้ นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนใน ท้องถิ่น ซึ่งไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่น เช่น การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง การศึกษาภาคบังคับ การเก็บขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ฯลฯ ขณะที่ภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่ ร่วมกันขององค์การปกครองส่วนกลางและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะเป็นภารกิจในส่วนที่เหลืออยู่ของภารกิจทั้ง สองประเภทข้างต้น

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นโดย แท้ นั้น จะเป็นขอบเขตที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการโดยอิสระตามสมควร เป็นขอบเขตที่องค์การปกครอง ส่วนกลางไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปได้ ขณะที่ภารกิจที่เป็นอำนาจร่วมกันนั้น องค์การปกครองส่วนกลางอาจตรากฎหมาย เฉพาะเรื่องตัดอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้อำนาจของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ทำให้ในขอบเขตนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีเพียงอำนาจในส่วนที่เหลืออยู่จาก การใช้อำนาจขององค์การปกครองส่วนกลางเท่านั้น หรือกล่าวได้ว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้อำนาจหน้าที่ในเรื่อง นี้ได้ “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น” ส่วนกิจการประเภทสุดท้าย คือ ภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยแท้ขององค์การ ปกครองส่วนกลางนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ได้เฉพาะก็ต่อเมื่อองค์การปกครองส่วนกลางได้ตรา กฎหมายมอบหมายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการแทน

แต่จากการศึกษา พบว่ากฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร คือ มาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ไม่ได้บัญญัติโดยการแยกประเภทภารกิจตามข้อความคิดดังกล่าว แต่ บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น” ทำให้มีการตีความว่ากรุงเทพมหานครมี อำนาจหน้าที่ที่เป็นอำนาจในส่วนที่เหลืออยู่จากการใช้อำนาจขององค์การปกครองส่วนกลางในทุกกิจการที่ระบุไว้ตาม มาตรา 89 เท่านั้น ทำให้ขอบอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครไม่แน่นอน เนื่องจากอาจมีการตรากฎหมายตัดอำนาจ ของกรุงเทพมหานครในเรื่องใดก็ได้ แม้โดยลักษณะของกิจการนั้นจะถือเป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครโดยแท้ก็ ตาม

การควบคุมการใช้อำนาจตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นการควบคุมโดยองค์การปกครองส่วนกลาง และการควบคุมโดยศาล โดยในส่วนการควบคุมโดยองค์การปกครองส่วนกลางนั้นอาจแบ่งการใช้อำนาจควบคุมได้ตาม ที่มาของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ในการควบคุมข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เรื่อง ซึ่งอาจเป็นกฎหมายที่กำหนดกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ร่วมกันหรือกิจการที่องค์การปกครองส่วนกลางมอบหมายให้ กรุงเทพมหานครกระทำการแทนก็ตาม องค์การปกครองส่วนกลางอาจใช้อำนาจบังคับบัญชาควบคุมดุลพินิจของ กรุงเทพมหานครในเรื่องนี้ได้ เนื่องจากถือว่าในกิจการที่มีกฎหมายเฉพาะเรื่องบัญญัติไว้นี้ กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการ

ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การปกครองส่วนกลาง ส่วนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 จะมีหลักเกณฑ์ที่ต่างกันไป โดยที่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในกิจการที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งไม่มีกฎหมายเฉพาะเรื่องบัญญัติไว้หรือในกิจการที่เป็นของกรุงเทพมหานครโดยแท้ก็ตาม กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการในฐานะเป็นองค์การปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ องค์การปกครองส่วนกลางจึงไม่อาจใช้บังคับบัญชาควบคุมข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครประเภทหลังนี้ได้ องค์การปกครองส่วนกลางจะมีเพียงอำนาจกำกับดูแลตามหลักการกระจายอำนาจที่จะ

ควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครประเภทนี้เท่านั้น ไม่อาจคลุมถึงดุลพินิจของกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด

การควบคุมโดยศาลนั้น โดยหลักแล้วการควบคุมตรวจสอบข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครควรเป็นเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งมีความชำนาญในกฎหมายปกครองเช่นเดียวกับระบบในประเทศยุโรปในภาคพื้นทวีป แต่ประเทศไทยยังไม่ได้จัดตั้งสถาบันศาลปกครองขึ้น แต่ดำเนินการตามหลักของประเทศอังกฤษที่ให้ศาลยุติธรรมควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยการควบคุมของศาลไทยจะเป็นการควบคุมทางอ้อมเท่านั้น กล่าวคือ เอกชนไม่อาจฟ้องต่อศาลไทยยกเลิกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายได้โดยตรง แต่ศาลจะวินิจฉัยความสมบูรณ์ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครได้ก็ต่อเมื่อมีการพิจารณาคดีในศาลในคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนั้น และศาลเห็นความหยิบยกเรื่องความสมบูรณ์ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นพิจารณาก่อน โดยศาลอาจหยิบยกขึ้นพิจารณาได้เอง เพราะถือเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และผลของคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้น

ข้อเสนอแนะสามประการ คือ

1. ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครให้มีความชัดเจนแน่นอน เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการจัดตั้งสถาบันศาลปกครองขึ้นในไทย เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย และขณะเดียวกันก็จะสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ด้วย
3. อาจมีการแก้ไขบทบัญญัติที่กำหนดขั้นตอนการจัดทำร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้เป็นกระบวนการเปิดต่อการรับรู้และแสดงความคิดเห็นของสาธารณชน

254. จินดา ยัมพร . บทบาทของนายทองตอ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2528 . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของนายทองตอ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2528 มีดังนี้

1. นายทองตอ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา ร่วมกับนายแพทย์เอก ธนะศิริ เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 จนกระทั่งได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายของกรุงเทพมหานครโดยมีแนวคิดการกระจายอำนาจในรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลเชื่อมโยงในการปรับปรุงแก้ไขใช้เป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบัน
2. ทราบถึงกรอบแนวความคิดสำคัญของนายทองตอ ฯ ในรูปการปกครองแบบการกระจาย (decentralization) คือให้ประชาชนของกรุงเทพมหานครได้มีส่วนเข้ามามีสิทธิชอบในการบริหารกรุงเทพมหานครโดยตรง เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริการแก่ประชาชนของกรุงเทพมหานครและเพื่อให้ภารกิจการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองโดยประชาชนของท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งได้เป็นสาระสำคัญในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518

3. ลักษณะความเป็นผู้นำ (leadership) และความมีบุคลิกภาพ (personality) รวมทั้งลักษณะการดำรงตำแหน่งฐานะผู้นำ (leadership) ของนายทองต่อ ฯ ซึ่งประกอบด้วยเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเป็นผู้มีวาทีศิลป์ อ่อนน้อมถ่อมตน ซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเป็นปัจจัยในการผลักดันให้ร่างกฎหมายของกรุงเทพมหานครได้ประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และทราบถึงกระแสความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งสื่อมวลชนช่วยให้ได้กฎหมายกรุงเทพมหานครมาใช้ปกครองจนถึงปัจจุบัน

255. สมยศ โกเมนธรรมโสภณ . *มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขอำนาจของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการรักษาความสงบเรียบร้อยและการจราจร* . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540.

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแก้ไขอำนาจของกรุงเทพมหานครเฉพาะกรณีการรักษาความสงบเรียบร้อยและการจราจรภายใต้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันพบว่า เจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมายมีเหตุผลและหลักการที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมและคล่องตัว สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่อิสระที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองได้ จึงเห็นว่าเป็นนโยบายที่ถูกต้อง ปัญหาของกรุงเทพมหานครมีสาเหตุทำนองเดียวกับมหานครใหญ่ ๆ ของโลก ซึ่งมีลักษณะเป็นศูนย์กลางทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์เป็นเหตุให้เกิดกระแสไหลบ่าของประชาชนจากชนบทเข้าสู่กรุงเทพมหานครอย่างมากมาย ทำให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาอาชญากรรมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาจราจรอยู่ในขั้นวิกฤต และปัญหาอาคารสูงอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียดกำลังก่อให้เกิดปัญหาการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงที่ทำการหามาตรการแก้ไขอยู่ในขณะนี้ เหล่านี้เป็นปัญหาที่กรุงเทพมหานครเผชิญอยู่และต้องเข้าไปมีบทบาทรับผิดชอบและหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วน แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาแล้วปรากฏว่า บทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 บางส่วนไม่สามารถนำไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการรักษาความสงบเรียบร้อย การดับเพลิงและการจราจร ทั้งเพราะมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับตัวบุคคลบ้าง เกี่ยวกับระบบการกำกับดูแลบ้าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้าง และเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายที่ยังไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน ไม่ครบถ้วนตามเจตนารมณ์บ้าง กล่าวคือในด้านอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไป จากการวิจัยพบว่ากรุงเทพมหานครขาดระบบกลไกเกี่ยวกับตำรวจในระบบกระบวนการยุติธรรมระดับท้องถิ่นมาดูแลเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเชื่อมโยงกับระบบกระบวนการยุติธรรมของรัฐ แม้จะมีกฎหมายบางฉบับกำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยในบางเรื่อง เช่น กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาด เป็นต้น ก็ตาม แต่ก็เป็นการให้อำนาจดูแลเฉพาะกิจเฉพาะเรื่อง และคงจำกัดบทบาทของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครเพียงแค่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจเพียงสืบสวนจับกุม แต่ไม่มีอำนาจสอบสวนฟ้องร้องหรือเปรียบเทียบปรับ เนื่องจากมีปัญหาด้านบุคลากรของกรุงเทพมหานครขาดคุณสมบัติที่จะเป็นพนักงานสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับปัญหาด้านการดับเพลิงนั้น จากการวิจัยพบว่า แม้กฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครจะกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้กว้าง ๆ ว่าให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติพบว่าพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 มาตรา 6 ข้อ 9 (ก) ได้บัญญัติให้อำนาจในการป้องกันและระงับอัคคีภัยเป็นอำนาจของกองบัญชาการตำรวจนครบาล หากให้อำนาจของกรุงเทพมหานครไม่ ประกอบกับบุคลากรฝ่ายบริหารของกรุงเทพมหานครมิได้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่อาจสั่งใช้กลไกของกรุงเทพมหานครในการป้องกันและระงับอัคคีภัยอันมีมาโดยฉุกเฉินได้ ทำให้กรุงเทพมหานครไม่อาจกำหนดมาตรการในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในระดับผู้บริหาร

โดยเฉพาะอค์คิย์ในอาคารสูงซึ่งเป็นปัญหาในขณะนี้ได้ ในส่วนของการรักษาความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการจราจร ภายใต้บทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันนั้น จากการวิจัยพบว่า กฎหมายให้อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เพียงงานด้านวิศวกรรมจราจรเท่านั้น แต่อำนาจในการอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหารถติดและบังคับใช้กฎหมายจราจรเป็น อำนาจของกองบัญชาการตำรวจนครบาล จึงทำให้กรุงเทพมหานครขาดกลไกของตำรวจยุติธรรมในท้องถิ่นในการแก้ไข ปัญหาจราจรของกรุงเทพมหานครอย่างเป็นระบบอีกด้วย ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนโดยเฉพาะ ชาวกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก เพราะในบางครั้งทำให้เกิดมีข้อสังเกตหรือความเข้าใจของประชาชนว่า กรุงเทพมหานครปล่อยปละละเลยหรือไม่รับผิดชอบ

ขอในการแก้ปัญหาเพื่อสนองเจตนารมณ์ของประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารกรุงเทพมหานครเข้ามา ซึ่งจะทำให้ ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย ปัญหาเหล่านี้จึงจำเป็นต้องหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุงทั้งระบบ กฎเกณฑ์ วิธีการปกครอง ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ให้ทุกฝ่ายมีโอกาสหันหน้าเข้าหา กัน ช่วยกันแสวงหาแก้ไข เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ที่อิสระและสามารถสนองเจตนารมณ์ของประชาชนตาม หลักการกระจายอำนาจซึ่งเป็นนิติบัญญัติของรัฐธรรมนูญต่อไปอย่างแท้จริง

แนวทางแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครกรณีเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและ การจราจร มีสาระสำคัญที่จะกล่าว ๓ ข้อ (1) บางกรณีกฎหมายบัญญัติไว้ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน ไม่กระจ่าง จึงมีความ จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ถูกต้อง ให้ชัดเจนขึ้น (2) นโยบายการบริหารกฎหมายและการจัดการเกี่ยวกับเรื่อง นี้ ฝ่ายบริหารควรหันหน้าเข้าหากัน เสนอข้อแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตัดโอนกองบัญชาการตำรวจ นครบาลมาขึ้นโดยตรงเป็นตำรวจท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นกลไกในการรักษาความสงบเรียบร้อย การ ดับเพลิง และการจราจรของกรุงเทพมหานคร (3) ฝ่ายบริหารควรเสนอแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กรุงเทพมหานครสามารถบริหาร จัดการ กำกับดูแลตำรวจนครบาลที่โอนมาให้ดำเนินกิจการตามข้อ (2) ให้ เป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพในทำนองเดียวกันกับการที่กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลกรมตำรวจ (4) กระบวนการ กลั่นกรองร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ การร่างกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการกระจาย อำนาจควรคำนึงถึงการเงินและงบประมาณในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะต้องนำมาศึกษาวิจัยและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในอนาคตต่อไป

256. สุภาภรณ์ ภูสุวรรณ . *ความคิดเห็นของพนักงานกรุงเทพมหานครต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม อาหารริมบาทวิถี* . บัณฑิตวิทยาลัย (บริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าพนักงานกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความคิดเห็นและการนำไปปฏิบัติงานต่อมาตรการทาง กฎหมายในการควบคุมอาหารริมบาทวิถีอยู่ในระดับสูง และสามารถนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติงานได้ในระดับสูง โดย พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน กรุงเทพมหานครต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาหารริมบาทวิถีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = 0.05$) ปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญพบว่า บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานในการควบคุมอาหารริมบาทวิถี ร้อยละ 64.2 ผู้ประกอบการค้าอาหารรู้จักผู้มีอิทธิพล ร้อยละ 62.0 วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะไม่เพียงพอ ร้อยละ 61.0

โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ กรุงเทพมหานครควรสนับสนุนอัตรากำลังพนักงาน เจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และเตรียมความพร้อมด้านผู้ประกอบการ สถานที่ดำเนินการ ตลอดจนสาธารณูปโภค ให้แก่ผู้ประกอบการ ค้าอาหาร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการค้าและประชาชนเข้าใจตามโครงการพัฒนาการสุขภาพอาหาร ริมบาทวิถี

257. นฤชา สุวรรณลาภ . พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2528 กับการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

การวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2528 กับการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ทั้งการบริหารและอำนาจหน้าที่ โครงสร้างทางกฎหมายและโครงสร้างทางภูมิรัฐศาสตร์

กรุงเทพมหานครเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษและมีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมาจากแนวคิดในการกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและดำเนินกิจการในบางเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น กรุงเทพมหานครจึงมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งที่มีอำนาจแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้อีก 4 คน มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติออกข้อบัญญัติเพื่อบังคับใช้ในการบริหารราชการ จัดการและควบคุมปัญหา มีสมาชิกสภาเขตมาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการเขต ในโครงสร้างดังกล่าวนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจยุบสภากรุงเทพมหานคร ตามข้อเสนอของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย

ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2528 ยังไม่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาของกรุงเทพมหานครได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ปัญหาท้องถิ่นในกรุงเทพมหานครได้กลายเป็นปัญหาระดับชาติ ที่ต้องอาศัยกลไกของรัฐบาลเข้ามาแก้ไข อาทิ ปัญหาขยะ มลพิษ และการจราจร ฯลฯ จึงเห็นได้ว่าปัญหาของกรุงเทพมหานครนั้นมีมากกว่าอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะสามารถแก้ไขได้ ดังนั้น รูปแบบการปกครองในปัจจุบันนี้จึงไม่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาและมีโครงสร้างการบริหารที่ใหญ่เกินไป ไม่มีการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นโดยตรง นอกจากนั้นอำนาจหน้าที่ในปัจจุบันมีถึง 27 ประการ ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ .ศ. 2528 ซึ่งมีมากกว่าจะกระทำการสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยเพียงองค์กรปกครองท้องถิ่นเดียวเท่านั้น

ดังนั้น จึงต้องแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานครโดยกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมากขึ้น และจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อย เพื่อแก้ไขปัญหาได้ผลดีและรวดเร็ว นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ ต้องโอนให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงรับผิดชอบไปดำเนินการ ส่วนกิจการบางอย่างควรให้เอกชนดำเนินการในเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อให้ภาระหน้าที่ของกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง ทั้งในส่วนโครงสร้างมหานครเอง และองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งสอดคล้องกับโครงสร้างของกรุงเทพมหานครที่น่าเสนอในครั้งนี้ มิฉะนั้นไม่ว่าจะปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยมาตรการทางกฎหมายได้ดีเพียงใด แต่เมื่อมีอำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ ก็จะทำให้ปัญหายังคงสะสมต่อไปอย่างไม่จบสิ้น

258. บวรวิทย์ เป็รื่องวงศ์ . อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 : ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้พบว่า แม้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสามารถในการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่ได้ ตลอดจนมีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครกับกฎหมายอื่นที่กำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นฝ่ายปกครองในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวอยู่เป็นประจำ ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ที่มักพบได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย แม้บัญญัติให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติกลับประสบปัญหาเนื่องจากไม่มีอำนาจในการสอบสวนและบทบัญญัติกฎหมายที่ไม่ชัดเจน หรือไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ การขาดความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติดังกล่าว การยึดกับพื้นที่การขาดอัตรากำลัง การรับสินบนหรือการทุจริตต่อหน้าที่ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากผู้ฝ่าฝืนการกระทำความผิด มักจะไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือไม่ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด ทั้งหมดนี้ ล้วนแต่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ให้ได้เกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้

259. มานิตย์ ภักดีสอน . ปัญหากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 89 (3) และกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แต่การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของกรุงเทพมหานครในทุกวันนี้ กลับไม่ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่หลายประการ

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปว่า การที่กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความคุ้มครองป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ให้มีความปลอดภัยได้อย่างเต็มขั้นนั้น เป็นเพราะมีหลายหน่วยงานดำเนินการเกิดความซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติงานกรุงเทพมหานครไม่ได้รับการกระจายอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่นี้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมดังเช่นนานาประเทศ ที่กำหนดให้กิจการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นภารกิจของท้องถิ่น เพราะส่วนกลางยังคงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการอยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นผลทำให้กรุงเทพมหานครมีแต่เพียงหน้าที่ แต่ไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการ เป็นเพราะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดขอบเขตของอำนาจและหน้าที่ไว้อย่างไม่ชัดเจน มีข้อบกพร่องในตัวเอง และเป็นเพราะโครงสร้างของหน่วยงานกรุงเทพมหานคร ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ ยังไม่มีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งการบริหารจัดการที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดในเรื่องของทรัพยากร

จากปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข การกระจายอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอน ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังเกิดภัย ตามหลักสากล แก่กฎหมายที่ใช้บังคับการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่โดยตรงในการอำนวยการ บังคับบัญชา และสั่งการ รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่เป็นระดับ “กอง” จัดตั้งให้เป็นหน่วยงานระดับ “สำนัก” เรียกว่า “สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” โดยรวมเอาโครงสร้าง อัตรากำลัง ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบและระบบงานของกองบังคับการตำรวจดับเพลิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานคร สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เข้าด้วยกัน เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว จะทำให้กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้น และสามารถเป็นหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างดี

260. สบโชค ณ ศรีโต . ปัญหาการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับงานที่เกี่ยวข้องกับผิวการจราจรของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ปัญหาในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับงานที่เกี่ยวข้องกับผิวการจราจรของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร พบว่ามีปัญหาที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ คือ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกันโดยตรง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่เขตนั้น ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานอยู่บนผิวการจราจรเช่นเดียวกันและอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการ จัดการเกี่ยวกับผิวการจราจร และผู้ฝ่าฝืนบนผิวการจราจรเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาข้อโต้แย้งระหว่าง ผู้

ปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งสองประกอบกับกรุงเทพมหานคร ขาดความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจวางแผนแก้ไขปัญหาลที่เกี่ยวข้องกับผิวการจราจร ส่งผลทำให้ประชาชนเกิดความสับสนว่าหน่วยงานใดมีอำนาจหน้าที่ที่แท้จริงในการแก้ไขปัญหาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจบนผิวการจราจร มี 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้การดำเนินการบนผิวการจราจรของกรุงเทพมหานคร จะต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานจราจรซึ่งทำให้กรุงเทพมหานคร ขาดเอกภาพในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาล อย่างเป็นระบบและครบวงจร ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีบทบัญญัติไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุมถึง การจัดการบนผิวการจราจรทั้งหมดและจะต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ทำให้เกิดปัญหาลในทางปฏิบัติ ในการนำกฎหมายมาบังคับใช้

นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาลอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ โครงสร้างในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร การกำหนดนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่เป็นฝ่ายการเมืองซึ่งเกรงจะเสียคะแนนเสียง ปัญหาการได้รับการสนับสนุนและต่อต้านจากประชาชนและผู้ค้า ปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ และการประสานงานจากหน่วยงานอื่น และการแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยให้กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นเอกภาพบนผิวการจราจร และโอนหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผิวการจราจรมาขึ้นอยู่กับกรุงเทพมหานคร และควรมีมาตรการในการเร่งรัด กวดขัน ให้เจ้าหน้าที่เทศกิจ ปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาลบนผิวการจราจร เพื่อเป็นแนวทางให้การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจบนผิวการจราจรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

261. เฉลิมพงษ์ จินรัตน์ . ปัญหาลด้านกฎหมายของการบริหารงานในระดับเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ได้กำหนดให้มีหน่วยงานสำนักงานเขตขึ้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาระหน้าที่ของส่วนกลาง โดยการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรงบประมาณบางส่วนให้กับสำนักงานเขตรับภาระไปดำเนินการบ้าง คือหน้าที่ทางด้านการปกครองท้องถิ่นและด้านการให้บริการสาธารณะอันได้แก่ งานพัฒนาชุมชน งานส่งเสริมอาชีพ งานทะเบียน งานโยธา งานรักษาความสะอาด งานอนามัย งานรายได้ งานการศึกษาภาคบังคับ เป็นต้น โดยกำหนดให้มีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้บริหารกิจการงานของสำนักงานเขตและมีสภาเขตเป็นสภาที่ปรึกษาในกิจการงานของเขต

ดังนั้นแสดงให้เห็นได้ว่าสำนักงานเขตมีศักยภาพในการให้บริการประชาชนได้มาก จึงมีภาระหน้าที่ควบคุมกันไปด้วยมากมาย อันเกิดจากปัญหาและความต้องการที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ของประชาชนภายในเขต แต่ปัจจุบันสำนักงานเขตกรุงเทพมหานครไม่สามารถใช้ความสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้เท่าที่ควร เหตุเพราะเกิดจากปัญหาระบบความล่าช้า มากขึ้นตอน ทำงานซ้ำซ้อนกันของระบบราชการ ไม่มีการวางแผน ไม่มีอำนาจตัดสินใจในบางเรื่องซึ่งโดยปกติแล้วสำนักงานเขตมีศักยภาพทำการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันที แต่ทำไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนระบบราชการ และขาดความคล่องตัวในการบริหารกิจการงานของตนเอง เพราะพระราชบัญญัติบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ไม่ได้ให้อำนาจไว้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานในระดับเขตของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขตในปัจจุบัน ให้มีความเป็นอิสระ กระจายอำนาจด้านการคลัง การ

บริหาร การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น สร้างระบบการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ โดยการแก้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยเฉพาะพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเขต

262. มงคล อิมเจริญ . ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

เนื่องจากปัจจุบันกรุงเทพมหานครกำลังประสบปัญหามลพิษทางน้ำจนอยู่ในขั้นวิกฤติ ทั้งปัญหาในลำคลองและแม่น้ำสายหลักอย่างแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีกลิ่นเหม็นมีสีดำและขาดออกซิเจนจนกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ มากมายจนไม่อาจใช้น้ำในแม่น้ำลำคลองเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ ทั้งยังทำให้กรุงเทพมหานครสูญเสียทัศนียภาพที่งดงามและคุณภาพชีวิตของประชากรตกต่ำลง

กรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและได้จัดให้มีโครงการที่จะก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่จำนวน 6 โครงการ 7 พื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่การปกครอง 20 สำนักงานเขต แต่ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ และได้เปิดเดินระบบแล้วจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โรงควบคุมคุณภาพน้ำสี่พระยาสามารถบำบัดน้ำเสียได้ 30,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โรงควบคุมคุณภาพน้ำรัตนโกสินทร์สามารถบำบัดน้ำเสียได้ 40,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โรงควบคุมคุณภาพน้ำช่องนนทรีสามารถบำบัดน้ำเสียได้ 200,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งถือว่าเป็นการบริการสาธารณะที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่แก่กรุงเทพมหานครที่จะต้องจัดให้บริการแก่ประชาชน

จากการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่กรุงเทพมหานครจัดให้บริการแก่ประชาชนพบว่ากรุงเทพมหานครต้องตั้งงบประมาณในการเดินระบบบำบัดน้ำเสียและบำรุงรักษาในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก และยังไม่สามารถเรียกเก็บจากประชาชนที่มีส่วนทำให้น้ำเสียตามหลักผู้ก่อให้เกิดมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย (Polluter-Pays-Principle, PPP) ได้

ผู้เขียนได้ดำเนินการศึกษาถึงปัญหาที่กรุงเทพมหานครไม่สามารถจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียได้พบว่า กรุงเทพมหานครมีปัญหาในเรื่องการใช้อำนาจในการออกกฎหมายเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ ซึ่งจะต้องศึกษาทางเลือกที่เหมาะสม เกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินในรูปของภาษีหรือค่าธรรมเนียม การเรียกเก็บจากประชาชนทั่วไปหรือเฉพาะผู้ที่ได้รับการบริการโดยตรง ปัญหาการคิดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการให้หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ รวมทั้งปัญหาการใช้บังคับกฎหมายอย่างเคร่งครัด จึงจำเป็นที่กรุงเทพมหานครจะต้องออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียจากผู้ใช้น้ำหรือได้ประโยชน์จากการบริการสาธารณะโดยตรงหรืออาจเสนอรัฐบาลให้ออกกฎหมายจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้ไม่ยุ่งยากในการจัดเก็บในทางปฏิบัติ

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่มีต้นฉบับ

- (1) บุญญนุช ชีวะกำจร . แนวทางการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในพื้นที่บริเวณชายหาดให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม . มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534. (วิทยานิพนธ์)
- (2) เอกชัย เหลี่ยมไพศาล . กฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการเมืองพัทยา . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. (วิทยานิพนธ์)
- (3) วุฒิชัย ไทยเจริญ . ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างสภาจังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัด . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535. (วิทยานิพนธ์)

โครงสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

263. วรพิทย มีมาก . การวิเคราะห์โครงสร้าง การบริหารงานและประสิทธิภาพของหน่วยการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลและเทศบาล . ปรินญาพัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2532.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของสุขาภิบาลเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับสุขาภิบาล รวมทั้งศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานและประสิทธิภาพของสุขาภิบาล โดยเปรียบเทียบกับเทศบาล เพื่อประกอบการยกระดับของสุขาภิบาล ผลการวิจัยมีดังนี้

1. จากการวิจัยเอกสารพบว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลยังคงมีแนวโน้มของการรวบอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ

2. การวิจัยสำรวจพบว่า

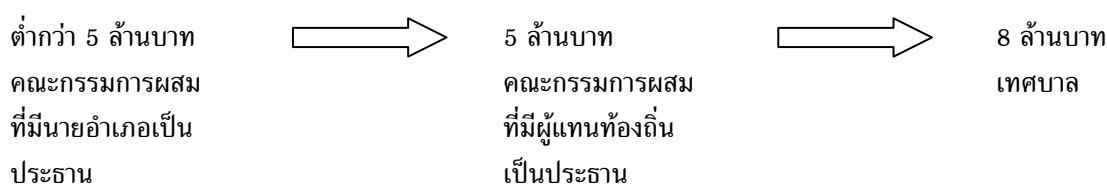
2.1 รูปแบบของคณะกรรมการสุขาภิบาล ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 มีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับสุขาภิบาลในปัจจุบัน และในอนาคต เทศบาลแบบนายกเทศมนตรีกับสภามีความเหมาะสมมากกว่ารูปแบบอื่น

2.2 ประเภทหน่วยงานได้แก่ สุขาภิบาล และเทศบาลไม่สามารถบ่งชี้ความแตกต่างและไม่มีน้ำหนักในการอธิบาย การบริหารงานและประสิทธิภาพขององค์การได้ รวมทั้งการบริหารงานและประสิทธิภาพขององค์การเองก็ไม่สามารถจำแนกสุขาภิบาลและเทศบาลออกจากกันได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 ประการ คือ

1. ข้อเสนอแนะระยะสั้น

1.1 ให้มีการปรับปรุงระดับรายได้ของสุขาภิบาล ที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงานประจำของตนเองได้ จากเดิม 3 ล้านบาทเป็น 5 ล้านบาท และหลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลจากเดิม ซึ่งใช้รายได้ 5 ล้านบาท เพิ่มเป็น 8 ล้านบาท สำหรับทิศทางการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้

เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงรายได้ใหม่ เนื่องจากสัดส่วนรายจ่ายต่อรายได้ของเทศบาล ระดับ 5 ล้านบาทมีแนวโน้มสูงขึ้น และระดับการเปลี่ยนแปลงของรายได้ค่อนข้างทรงตัว ทำให้เทศบาลระดับนี้ต้องแบกรับภาระมาก ในขณะที่เทศบาลระดับ 8 ล้านบาท ภาระนี้จะลดลง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงระดับจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลที่รายได้ 5 ล้านบาท จะทำให้เทศบาลประสบภาวะชะงักงันในการพัฒนา

1.2 ควรจัดให้มี “เขตการบริหารกิจการร่วม” ขึ้นระหว่างสุขาภิบาลกับหน่วยงานอื่นเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาประสิทธิภาพขององค์การ

1.3 ควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ทางการบริหารงานให้แก่คณะกรรมการสุขาภิบาล ที่มาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งจัดทำคู่มือและฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผน ตลอดจนเสริมทักษะในการปฏิบัติงานที่จำเป็นให้แก่สุขาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะระยะยาว ข้อเสนอแนะนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายสุขาภิบาล สำหรับข้อเสนอมีดังนี้

2.1 ให้เพิ่มทางเลือกของการเปลี่ยนฐานะของสุขาภิบาลไปเป็นเทศบาลให้มากขึ้น ณ ระดับรายได้ 5 ล้านบาท โดยผู้วิจัยเสนอ 3 รูปแบบ คือ

ก. ต่ำกว่า 5 ล้านบาท คณะกรรมการผสม ที่มีนายอำเภอเป็น ประธาน	➡	5 ล้านบาท คณะกรรมการผสม ที่มาจากการเลือกตั้ง ทั้งหมด	➡	8 ล้านบาท เทศบาล
ข. ต่ำกว่า 5 ล้านบาท คณะกรรมการผสม ที่มีนายอำเภอเป็น ประธาน	➡	5 ล้านบาท นายอำเภอเป็นฝ่าย บริหารและสภาเป็น ฝ่ายนิติบัญญัติ	➡	8 ล้านบาท เทศบาล
ค. ต่ำกว่า 5 ล้านบาท คณะกรรมการผสม ที่มีนายอำเภอเป็น ประธาน	➡	5 ล้านบาท ฝ่ายบริหารและฝ่าย นิติบัญญัติมาจากการ เลือกตั้ง	➡	8 ล้านบาท เทศบาล

รูปแบบดังกล่าวตั้งต้น สุขาภิบาลสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น นอกจากนี้ เทศบาลควรปรับปรุงแบบให้สอดคล้องกับสุขาภิบาลด้วย

2.2 ให้มีการปรับปรุงหน้าที่ของสุขาภิบาลโดยการปรับปรุง มาตรา 25 ว่าด้วยหน้าที่ของสุขาภิบาลใหม่ ให้เหมาะสมกับสุขาภิบาลมากขึ้น

2.3 ให้มีการปรับปรุงการคลังของสุขาภิบาลโดยการเพิ่มเติม มาตรา 29 ว่าด้วย การคลังและทรัพย์สิน ของสุขาภิบาล

2.4 ให้มีการปรับปรุงการกระจายอำนาจให้แก่สุขาภิบาลมากขึ้นโดยการปรับปรุงมาตรา 23 และ 24 (ว่าด้วยการวางแผน) มาตรา 25 ทวิและมาตรา 25 ตรี (ว่าด้วยการทำกิจการนอกเขตสุขาภิบาล)

264. ณัฐพงศ์ ดิษยบุตร . รูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับการบริหารเมืองท่องเที่ยวในทัศนะของประชาชน จังหวัดภูเก็ต . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาปัญหา ข้อจำกัดและศักยภาพของรูปแบบการปกครองที่ใช้ในจังหวัด ภูเก็ตในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรองรับภารกิจจากผู้ให้บริการ และต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวหรือไม่ และเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปกครองแต่ละรูปแบบจากทัศนะของประชาชน ในการแสวงหารูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับการบริหารเมืองท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้ง ในด้านการอนุรักษ์ความสวยงามตามธรรมชาติ และการให้บริการที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน ระดับปานกลาง

2. ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนะว่ารูปแบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันทั้งการปกครองส่วนภูมิภาค ในรูปของ จังหวัด อำเภอ และการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของเทศบาล สุขาภิบาล ในเขตชุมชนเมือง มีความเหมาะสมกับการบริหารเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต
3. ในทัศนะของประชาชนที่เห็นว่ารูปแบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับการบริหารเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตทั้งเกาะ ประมาณเกือบกึ่งหนึ่งเห็นว่ารูปแบบการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตโดยตรง น่าจะเป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมที่สุดกับการบริหารเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตทั้งเกาะ
4. ระดับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน
5. อาชีพมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเหมาะสมของรูปแบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน ทั้งในรูปการปกครองส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ) และการปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล)
6. ประชาชนที่เคยรู้เรื่องรูปแบบการปกครองของเมืองพัทยามาก่อนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นรูปแบบดังกล่าว สามารถนำมาใช้ในการบริหารเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตได้
7. ประชาชนมีแนวโน้มที่ต้องการให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตโดยตรง ในระดับปานกลาง มากที่สุด
8. อาชีพมีความสัมพันธ์กับความประสงค์และการวินิจฉัยทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตโดยตรง

265. วัลลภ ศิริเลิศตระกูล . การปกครองท้องถิ่นรูปเมืองพัทยา : ปัญหาและแนวทางแก้ไข . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาการปกครองท้องถิ่นรูปเมืองพัทยาที่ได้นำแนวความคิดการบริหารงานเทศบาล รูปแบบผู้จัดการจากประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดามาใช้ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ได้ประสบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย และไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ส่งผลถึงการบริหารไม่บรรลุเป้าหมายและไม่สามารถรองรับภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการบริหารที่นำมาใช้กับเมืองพัทยานั้นได้นำมาใช้ในลักษณะที่แตกต่างไปจากแนวความคิดรูปแบบเดิมที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เนื่องจากกระบวนบริหารราชการของไทยมีลักษณะรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ทั้งด้านกฎ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติ การบริหารงานบุคคล การบริหารการคลัง และการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ใช้กับเทศบาลทั่ว ๆ ไป ของไทยมาบังคับใช้กับเมืองพัทยา โดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมทางการเมืองของเมืองพัทยา

266. ไพศาล สีนาคล้วน . บทบาทของกำนัน : ศึกษาเปรียบเทียบในการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องที่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในเขตพื้นที่ตำบลหนึ่ง ๆ จะมีการจัดการปกครอง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่เป็น การปกครองท้องถิ่นและรูปแบบที่เป็น การปกครองท้องที่ ทับซ้อนกันอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน ซึ่งทับซ้อนกันทั้งในด้านพื้นที่ ภารกิจ และบุคลากรผู้ดำเนินการ โดยมีกำนันเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในตำบล เนื่องจากเป็นผู้ที่สวมบทบาทอยู่ทั้งในการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องที่ แม้ว่าลักษณะของการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องที่ มีความแตกต่างกันในเรื่องของหลักการจัดการปกครอง แต่เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหมือนกับอำนาจหน้าที่ของกำนันหลายประการ และกำนันไม่สามารถแยกบทบาทที่ตนเองแสดงได้ว่าเป็นการแสดงบทบาทในฐานะใด บทบาทที่กำนันแสดงจึงไม่มีความขัดแย้งกัน แต่ในอนาคตอาจเกิดความขัดแย้งระหว่าง การปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องที่ ขึ้นได้ เมื่อแต่ละหน่วยการปกครองมีผู้บริหารแยกต่างหากจากกัน

267. ช่อทิพย์ เกลื้อนสิน . ทัศนคติของประชาชนชาวภูเก็ตที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ : ศึกษากรณีร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครภูเก็ต . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

กลุ่มประชากรที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่พักอาศัยหรือประกอบอาชีพในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองภูเก็ตและองค์การบริหารส่วนตำบลราไวย์ ผลการวิจัย มีดังนี้

1. กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษามากกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครภูเก็ตในระดับสูง
2. กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษามากกว่าครึ่งเห็นด้วยกับประเด็นหลัก ๆ ของร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครภูเก็ต
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครภูเก็ต
4. เขตพื้นที่และภูมิภาคนาที่ต่างกันจะมีทัศนคติที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครภูเก็ตแตกต่างกัน

268. ธนวัฒน์ วนะกิจกุลพัฒน์ . ราชการส่วนภูมิภาคที่เหมาะสมต่อการปกครองท้องถิ่น ในความคิดเห็นของนายอำเภอ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า นายอำเภอมีความคิดเห็นต่อราชการส่วนภูมิภาคในเชิงบวก ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลทำให้ความคิดเห็นของนายอำเภอเกี่ยวกับราชการส่วนภูมิภาคที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ ภูมิภาคที่ดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นของนายอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง รายได้ ระดับการศึกษา และความรู้ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง

269. สุรเชษฐ์ วงษ์มี . บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในบริบทของการกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านมีน้อยลง ในส่วนของการดำเนินงานที่ทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ ในด้านฝ่ายบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาและโครงการต่าง ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ของประชาชน ในส่วนของการฝ่ายปกครองจะต้องเป็นหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการรับผิดชอบ ควรจะปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการทำงานที่รับผิดชอบให้น้อยลง
2. กำนันและผู้ใหญ่บ้านเข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี สามารถตอบคำถามได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนของการปกครองในส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ
3. กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าการปรับปรุงเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มาก เพราะจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อมีการกระจายอำนาจ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่รับผิดชอบต้องเปลี่ยนแปลงไป ในส่วนที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดไว้

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

270. ถาวร พรหมมีชัย . ปัญหาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.

จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. หน้าที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สัมพันธ์กัน เพราะรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่พอกับภาระหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดให้ปฏิบัติจัดทำ
2. การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ถูกครอบงำโดยฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคและระบบบริหารราชการส่วนกลาง
3. พฤติกรรมของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่เอื้ออำนวยให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้น จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงน่าจะแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงในด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการให้มีสภาหรือคณะกรรมการที่ปรึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. ในด้านการจัดองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ น่าจะมีการปรับปรุงโดยการให้หัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบจากสภาจังหวัด ซึ่งหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะปฏิบัติหน้าที่ด้านเดียวและอยู่ในตำแหน่งเป็นวาระ สำหรับสมาชิกสภาจังหวัดก็น่าจะให้มีการหมุนเวียนกันออกจากตำแหน่งครั้งละครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาจังหวัดทั้งหมดเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น (Popular Control)
3. ปรับปรุงในด้านอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการให้หน้าที่ที่ต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเป็นหน้าที่ของรัฐบาลไปพลางก่อนจนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถเลี้ยงตัวเองได้
4. ในด้านรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ น่าจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมไม่ใช่เก็บในอัตราที่ตายตัวดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ส่วนประเภทภาษีอากรที่จัดเก็บนั้นก็น่าจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป นอกจากนี้ ในเรื่องการเงินก็น่าจะให้เป็นอำนาจของสภาจังหวัดโดยตรง
5. ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการควบคุม นั้น น่าจะให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการสั่งยุบสภาจังหวัด และมีอำนาจชี้ขาดในกรณีที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องของสภาจังหวัด

271. สลัษณ์ มณีขวัญ . องค์การบริหารส่วนจังหวัด . สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างใกล้เคียงกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สุขาภิบาล เมืองพัทยา กรุงเทพฯ ฯ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาของสมาชิกองค์การบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติยังมีบางส่วนของที่มาขององค์กรยังไม่เป็นประชาธิปไตย อำนาจการควบคุมกำกับยังอยู่ในมือของข้าราชการส่วนภูมิภาค ศูนย์อำนาจที่แท้จริงยังรวมศูนย์อยู่ที่รัฐบาล
2. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นยังไม่ได้เริ่มเป็นขั้นเป็นอันเป็นระบบที่เป็นสากล

3. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นปัจจุบันได้มีรูปแบบการกระจายอำนาจหลายรูปแบบและทับซ้อนกันบนพื้นที่เดียวกัน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การวิจัยโครงสร้างการกระจายอำนาจ องค์การบริหาร สภานิติบัญญัติ การคลังท้องถิ่น

5. สรุปข้อเสนอแนะ

5.1 รูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

5.2 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

5.3 การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นหรือการคลังขององค์การส่วนท้องถิ่น

272. อีรวรรณ วุฒคุณ . ความขัดแย้งในโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลกระทบต่อ องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ หน้าที่ รายได้ การบริหารกิจการและบทบาท ของสมาชิกสภาจังหวัดประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ประสบปัญหาด้านโครงสร้าง รายได้ไม่เพียงพอ และการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้มีการคงรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้โดยการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ รายได้ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับสถานการณ์ในห้วงระยะนี้ โดยเห็นได้จากการเคลื่อนไหวของสมาชิกสภาจังหวัดทั่วประเทศและการเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ของกระทรวงมหาดไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่

ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ซึ่งมีขนาดเล็ก ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดการบริหารงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาแทนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสามารถพัฒนาไปสู่รูปแบบเทศบาล เมื่อมีความพร้อมด้านความเจริญของชุมชน รายได้ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของเทศบาลต่อไปในอนาคต

273. นกตล ชำนาญคำ . ทศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องต่อรูปแบบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารส่วนจังหวัดต่อรูปแบบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารส่วนจังหวัดต่อรูปแบบโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 3) เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อไป กลุ่มตัวอย่างคือ ทศนคติของสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารส่วนจังหวัดยโสธร จากการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 119 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาจังหวัดมีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 5 ปี มากที่สุด และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี, โทมากที่สุด

2. สมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อรูปแบบโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับปานกลาง

3. สมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการส่วนใหญ่มีทัศนคติต่ออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับสูง

4. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

4.1 ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.3 สถานภาพทางสังคมของสมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อรูปแบบโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.4 สถานภาพทางสังคมของสมาชิกสภาจังหวัด /ข้าราชการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

274. ตรีภพ คริสต์รักษา . ความเหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่น กล่าวคือ มีความเป็นนิติบุคคล มีความอิสระในการบริหารงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และมีงบประมาณของตนเอง

2. โครงสร้างหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นผลให้เกิดองค์กรท้องถิ่นครอบทับซ้อนองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่เดียวกัน แม้ว่าตามกฎหมายจะกำหนดให้มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติไม่มีพื้นที่จริง ๆ สำหรับรับผิดชอบและทำงาน จึงไม่เหมาะสมตามหลักการปกครองท้องถิ่นและทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ เพราะว่าหลักการของการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นจะต้องให้แต่ละองค์กรท้องถิ่นมีพื้นที่รับผิดชอบแยกจากกันชัดเจน เพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการดูแลหรือจัดการกิจการของตนเอง

3. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบไว้เหมือนและใกล้เคียงกับหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ แม้ว่าความขัดแย้งที่แท้จริงจะยังไม่เกิดขึ้นก็ตาม และการกำหนดหน้าที่หลักให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ประสานแผนและสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ ภายในจังหวัดก็พบว่าไม่จำเป็นต้องให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะแต่ละท้องถิ่นเองก็สามารถประสานแผนและประสานงานกันได้

จากผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ในสภาวะที่ประเทศกำลังประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจอยู่ในขณะนี้ อีกทั้งรัฐบาลเองก็มีนโยบายที่จะควบคุมไม่ให้เกิดหน่วยงานราชการและข้าราชการเพิ่มขึ้น รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นของประเทศก็มีหลายรูปแบบ ฉะนั้นเมื่อพบว่าการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีพื้นที่และหน้าที่ซ้ำซ้อนกับองค์กรท้องถิ่นอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อประหยัดงบประมาณของประเทศ ควรจะยุบเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และควรกระจายงบประมาณบุคลากร เครื่องมือเครื่องจักรกลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ไปให้กับท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยังขาดแคลนอยู่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นเล็ก ๆ ที่มีหน้าที่ และประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงอยู่แล้ว หรือเปลี่ยนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรูปแบบ “คณะกรรมการ” หรือ “สหการท้องถิ่น” มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรท้องถิ่นและจังหวัด โดยไม่ให้มีโครงสร้างที่เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น

275. ธนารัฐ สายเทพ . **การปรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง , วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.**

จากการศึกษาพบว่า การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีการปรับบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมให้การบริหารการปกครองมีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นของไทยต่อไป

ในกรณีการบริหารการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีความซับซ้อนในการปฏิบัติงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นนั้น นับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างมาก เนื่องจากก่อให้เกิดความสับสนเปลืองงบประมาณแล้ว ยังเกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรมีการกำหนดบทบาทภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ชัดเจน รัฐบาลต้องสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้

แนวโน้มของการบริหารการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภายหลังที่ได้มีการปรับโครงสร้าง บทบาทและอำนาจหน้าที่แล้วนั้น ส่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีศักยภาพในการบริหารการปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังมีแนวโน้มส่งผลให้การบริหารการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความสอดคล้องกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ฉบับปัจจุบันอีกด้วย

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

276. ทรงศักดิ์ พิพัฒน์เดชา . **นายกเทศมนตรีในประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของนายกเทศมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งกับนายกเทศมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้ง . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2506.**

เมื่อมีการรัฐประหาร 2501 เกิดขึ้น ระบบเทศบาลหรือกลไกการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะระบบการเลือกตั้งเทศมนตรีของฝ่ายบริหารถูกยกเลิกไป รัฐบาลใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 35, 40 และ 44 แต่งตั้งคณะเทศมนตรีจากผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใต้ความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย ทำให้มีการยกเลิกที่ทำการของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล รัฐบาลส่วนกลางได้แต่งตั้งข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนท้องถิ่นขึ้น โดยทั่วไปแล้วรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่นายกเทศมนตรี ซึ่งจะเป็นผู้จัดตั้งคณะบริหารงานขึ้นจากกลุ่มข้าราชการนั่นเอง ดังนั้น ในปัจจุบันเราจึงมีระบบบริหารเทศบาล 2 แบบ คือ แบบหนึ่งเป็นการเลือกผู้บริหารเทศบาลโดยสมาชิกเทศมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้ง อีกแบบหนึ่งเป็นการได้รับแต่งตั้งทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

ระบบแรก เป็นระบบที่สภาเทศบาลได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนและคาดหวังให้เข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษานายกเทศมนตรี ผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในทางกฎหมายและการบริหาร ดูเหมือนว่าระบบนี้จะไม่ค่อยเป็นผลมากนัก อย่างไรก็ตาม ก็เป็นขั้นตอนที่มุ่งหวังให้มีการก้าวขึ้นไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นในอนาคต

277. วันชัย ปันทอง . **การบริหารงานเมืองพัทยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.**

ตามประวัติความเป็นมา พัทยาเป็นชุมชนหนึ่งเขตสุขาภิบาลนาเกลือ แต่หลังจากการที่พัทยากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ทำให้ความเจริญเติบโต เป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ฯลฯ อันเป็นสิ่งเลวร้ายสำหรับระบบบริหารงานแบบ

สุขภาพ ซึ่งจำกัดทั้งด้านอัตราการจ้างหน้าที่และด้านงบประมาณจะแก้ปัญหาได้ รัฐบาลจึงได้นำระบบบริหารแบบผู้จัดการเทศบาลมาทดลองใช้แก้ปัญหาของเมืองพัทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา

หลังจากที่ได้จัดโครงสร้างการบริหารเมืองพัทยาแบบระบบผู้จัดการเทศบาลไปได้ระยะหนึ่งแล้วปรากฏว่า การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเมืองพัทยามีปัญหาและอุปสรรคต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัญหานี้ก่อให้เกิดความไม่แน่ใจว่า ระบบบริหารตามรูปแบบดังกล่าว จะช่วยแก้ไขปัญหาการบริหารของเมืองพัทยาได้หรือไม่เพียงใด จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่าระบบบริหารแบบผู้จัดการเทศบาลของเมืองพัทยามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างในอันที่จะมีผลกระทบต่อโครงสร้างภายในแบบระบบผู้จัดการเทศบาลซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นใหม่สำหรับประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า โครงสร้างของเมืองพัทยา ตลอดจนการควบคุมดูแลเมืองพัทยาของจังหวัดและกระทรวงมหาดไทย โดยทั่วไปไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารเมืองพัทยาแต่อย่างใด พนักงานเมืองพัทยาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจระบบบริหารนี้ระดับปานกลาง กระบวนการบริหารเมืองพัทยาก็สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสมควร อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบริหารเมืองพัทยาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐบาลจะต้องวางนโยบายเกี่ยวกับการบริหาร และการควบคุมดูแลเมืองพัทยาให้แน่ชัดว่าจะกำหนดความเป็นอิสระให้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะจะต้องมีการแก้ไขตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร ปรับปรุงตัวบุคคล รวมทั้งการบริหารงานบุคคลพนักงานเมืองพัทยาเสียใหม่ให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จะต้องปรับปรุงด้านอำนาจของเมืองพัทยาที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้การบริหารเมืองพัทยาดำเนินไปอย่างได้ผลตามเจตนารมณ์ที่ได้ตั้งเมืองพัทยอย่างแท้จริง

278. เฉลิมวุฒิ รักขติวงศ์ . การวิเคราะห์โครงสร้างของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของเทศบาลระบบผู้บริหารที่เข้มแข็งหรือเทศบาลแบบนายกเทศมนตรีที่มีอำนาจมาก (strong mayor) และตามร่างพระราชบัญญัติเทศบาล ที่กระทรวงมหาดไทยเคยเสนอผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อ พ.ศ. 2529 เพื่อเสนอทางเลือกในการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลที่จะได้นำมาใช้ในประเทศไทยในอนาคตอันจะเป็นการแก้ปัญหาบางประการในการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลที่ใช้แบบคณะเทศมนตรีกับสภา (mayor-council) การศึกษาวิจัย ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบโครงสร้างของเทศบาลตามระบบผู้บริหารที่เข้มแข็งอันจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการแก้ไขรูปแบบเทศบาลเดิมที่ใช้อยู่ได้อย่างดี

สุดท้ายสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการจะให้โครงสร้างเทศบาลเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นระบบผู้บริหารมีอำนาจมาก หรือ เทศบาลแบบนายกเทศมนตรีที่มีอำนาจมาก (strong mayor) เพื่อเป็นทางเลือกในการที่จะแก้ไขจุดอ่อนของระบบเทศบาลดั้งเดิมที่ใช้อยู่มาจากรากอดีตจนถึงปัจจุบัน

279. สุเทพ เชาวลิท . การบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา : รูปแบบที่ควรจะเป็น . วิทยานิพนธ์การบริหารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2536.

ผลจากการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารที่นำมาใช้กับเมืองพัทยานั้น ได้นำมาใช้ในลักษณะที่แตกต่างไปจากแนวความคิดเดิมภายใต้ระเบียบการบริหารราชการของไทย ที่มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลางในด้านกฎระเบียบวิธีการปฏิบัติ การบริหารบุคคล การบริหารการคลังนั้นได้ใช้กฎเกณฑ์เช่นเดียวกับที่ใช้กับเทศบาลทั่ว ๆ ไปของไทยโดยไม่ได้คำนึงถึงสภาพความเป็นจริงของเมืองพัทยา เป็นปัญหาด้านตัวแปรระบบย่อยขององค์การ เช่น โครงสร้าง กิจกรรม การบริหารบุคคล การบริหารการคลังและเทคนิคการบริหาร การบริหารที่ขาดความเป็นอิสระ และความคล่องตัวในอำนาจการตัดสินใจ ประกอบกับอิทธิพลด้านผลประโยชน์ทางธุรกิจที่มีมากมายในเมืองพัทยาที่เข้ามาเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร

อีกทั้งตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของเมืองพัทยา เช่น ด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพที่มั่นคงรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีโครงสร้างที่ไม่เอื้ออำนวยและนโยบายแน่วแน่ชัดในการประสานงานกับเมืองพัทยา

จากผลการศึกษา จึงนำไปสู่แนวความคิดในการแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา โดยอยู่บนฐานคติ ที่ว่าเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์พิเศษไม่เหมือนท้องถิ่นทั่วไป ดังนั้นรูปแบบการบริหาร จึงต้องมีโครงสร้างที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงจากการวิเคราะห์ภายใต้เงื่อนไขของสภาพสังคม ปัจจุบัน รูปแบบที่ควรจะเป็นในการบริหารการพัฒนาเมืองพัทยาคือรูปแบบตามแนวความคิดรูปแบบผู้จัดการ โดยมีข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารใช้ตามแนวความคิดรูปแบบผู้จัดการ โดยให้การบริหารการเงินเป็นไปในเชิงธุรกิจ
2. ชื่อตำแหน่ง “นายกเมืองพัทยา” เดิมเปลี่ยนเป็น “ประธานสภาเมืองพัทยา “ชื่อตำแหน่ง” ปลัดเมืองพัทยา” เดิม เปลี่ยนเป็น “นายกเมืองพัทยา”
3. ผู้บริหาร (นายกเมืองพัทยา) ให้มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาและเสนอสภาเมืองพัทยา เห็นชอบ และลงนามว่าจ้างโดยประธานสภาเมืองพัทยามีอำนาจการตัดสินใจในการวางนโยบาย การวางแผนพัฒนา การป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมของสภาเมือง
4. ให้มีคณะกรรมการสรรหานายกเมืองพัทยา ขึ้นมาชุดหนึ่งมีจำนวน 10 คน
5. สมาชิกเมืองพัทยามีจำนวน 24 คน ประกอบด้วยประเภทเลือกตั้ง 16 คน และประเภทแต่งตั้ง 8 คน โดยให้กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกประเภทแต่งตั้งให้ชัดเจนสอดคล้องกับภารกิจของเมืองพัทยามีอำนาจในการกำหนดนโยบายแผนพัฒนาเมืองการพิจารณาให้สัมปทานแก่เอกชน เข้ามาร่วมในการพัฒนาโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งการมีอำนาจในการกำหนดเทศบัญญัติ ข้อกำหนด กฎระเบียบการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นและการควบคุมการบริหารงานของนายกเมือง
6. ให้มีคณะที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ผู้บริหาร (นายกเมือง) จำนวน 6 คน
7. ปรับปรุงค่าตอบแทนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพ และภารกิจที่เป็นจริง
8. ให้มีตำแหน่ง “ปลัดเมืองพัทยา” ทำหน้าที่หัวหน้าข้าราชการประจำ
9. การบริหารราชการส่วนกลางต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ให้เมืองพัทยามีอิสระในอำนาจการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนาการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการกำหนดกฎระเบียบวิธีปฏิบัติ การบริหารบุคคล การบริหารการคลัง การจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ให้มีความคล่องตัวในทางการบริหาร
10. รัฐบาลต้องมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ชัดเจน ตลอดทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานร่วมกัน
11. การบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนท้องถิ่นเทศบาลทั่วไป จึงไม่เห็นด้วยในการใช้รูปแบบที่ใช้กับเทศบาลทั่วไปคือ รูปแบบคณะเทศมนตรีและสภามายบริหาร

280. รัตรี วิไล . ความล้มเหลวของการบริหารแบบสภาและผู้จัดการ : กรณีตัวอย่างการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นไทย . รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2537. (สารนิพนธ์)

การศึกษาเรื่อง “ความล้มเหลวของการบริหารแบบสภาและผู้จัดการ : กรณีตัวอย่างการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นไทย” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า ตลอดระยะเวลาที่ประเทศไทยได้นำรูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการมาใช้กับเมืองพัทยา ซึ่งถือเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษรูปแบบหนึ่ง นั้น ได้ก่อให้เกิดผลต่อการบริหารงานของเมืองพัทยาประการใด ทั้งนี้เพราะรูปแบบการบริหารดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ได้หยิบยืมมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและได้นำมาทดลองใช้กับเมืองพัทยาเป็นแห่งแรก โดยมีความเชื่อมั่นว่า การบริหารแบบสภาและ

ผู้จัดการนี้ เป็นรูปการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีแนวความคิดที่ต้องการแยกการเมืองและการบริหารออกจากกัน โดยการว่าจ้างผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งจะทำให้ปลอดจากการเมืองและมีความสามารถสูงในการบริหาร จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของเมืองพัทยา อันสืบเนื่องมาจากความเจริญเติบโตที่รวดเร็วเกินขีดความสามารถที่สุขาภิบาลเกลือจะรับมือได้ พร้อม ๆ กันนั้นก็ได้ตั้งความหวังไว้ว่า หากการบริหารของเมืองพัทยาประสบผลสำเร็จ ก็อาจจะมี การนำรูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการนี้มาใช้กับเทศบาลอื่น ๆ ต่อไป

แต่จากสภาพความจริงในปัจจุบันที่เกิดขึ้น ปรากฏว่า เมืองพัทยายังคงเผชิญกับปัญหาเดิม ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การระบายน้ำ การจัดเก็บขยะมูลฝอย สภาวะแวดล้อมเป็นพิษโดยเฉพาะน้ำทะเลเน่าเสีย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การผังเมือง การจราจร ชุมชนแออัด ยาเสพติด ฯลฯ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้วันวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น และสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาด้านการบริหารงานของเมืองพัทยาเอง กล่าวคือ เกิดความขัดแย้งในบทบาทและหน้าที่ระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยาซึ่งอยู่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ กับปลัดเมืองพัทยาในฐานะฝ่ายบริหาร และด้วยเหตุนี้ หนทางสุดท้ายของกระทรวงมหาดไทยต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ขึ้นใหม่ โดยที่สาระสำคัญคือ ให้การบริหารเมืองพัทยามีรูปแบบดังเช่น เทศบาลนคร ซึ่งเท่ากับยกเลิกการบริหารรูปแบบสภาและผู้จัดการแล้วหันไปใช้รูปแบบการบริหารแบบเทศบาลทั่ว ๆ ไป อันเป็นการยอมรับถึงความล้มเหลวของการนำรูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการมาใช้ และเชื่อได้ว่าคงจะไม่มีเทศบาลใดได้ใช้รูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการนี้อีกในอนาคต

การศึกษาในเรื่องนี้ จึงเริ่มจากความเป็นมาและแนวความคิดของรูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการ พร้อมทั้งศึกษาถึงการบริหารเทศบาลรูปแบบอื่นของประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย ศึกษาถึงการกระจายอำนาจการปกครองและการปกครองท้องถิ่นไทย และวิเคราะห์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงความล้มเหลวในการนำรูปแบบการบริหารแบบสภาและผู้จัดการมาใช้กับเมืองพัทยา โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Documentary Research ผลของการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความล้มเหลวดังกล่าวคือ นโยบายในการกระจายอำนาจของรัฐ สภาพทางการเมืองและวัฒนธรรมทางสังคมของไทย ส่วนการที่กระทรวงมหาดไทยเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ฉบับใหม่ขึ้นมาเพื่อจะแก้ปัญหาของเมืองพัทยานั้น เป็นเพียงหลบเลี่ยงเพื่อให้ปัญหาความขัดแย้งในบทบาทและหน้าที่ของนายกเมืองพัทยา สมาชิกสภาเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยาลดหายไป หากแต่ไม่ได้หมายความว่า รูปแบบการบริหารแบบเทศบาลนครที่กำหนดขึ้นมานั้น จะสามารถแก้ปัญหาทั้งหลายของเมืองพัทยาได้ดังแก้วสารพัดนึก ทั้งนี้เพราะถึงแม้รูปแบบการบริหารแบบเทศบาลในปัจจุบัน จะถูกจัดให้เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่ดีที่สุด เพราะประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการในท้องถิ่นของตนเอง โดยตนเอง และเพื่อตนเองตามหลักการกระจายอำนาจมากที่สุดเมื่อเทียบกับการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากแต่สภาพที่ปรากฏในปัจจุบัน การปกครองรูปเทศบาลก็ยังมีปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารอันสืบเนื่องมาจากโครงสร้างและหน้าที่ของเทศบาลที่ไม่เหมาะสม ความเป็นอิสระของเทศบาล ปัญหาด้านการคลัง สมรรถนะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาล การเมืองในเทศบาล รวมตลอดจนถึงการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน

ฉะนั้น ผลสำเร็จของการปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นกรณีของเมืองพัทยา เทศบาล หรือการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จะเกิดขึ้นได้ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือโครงสร้างทางการบริหารแต่เพียงอย่างเดียว เพราะถึงแม้รูปแบบจะดีเลิศและมีความเป็นประชาธิปไตยมากเพียงไร หากแต่ถ้าขาดซึ่งความจริงใจและความเข้าใจซึ่งหมายถึงไปถึงสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบที่แต่ละฝ่ายจะพึงมี ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลอันได้แก่ คณะรัฐมนตรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ กระทรวงมหาดไทย และฝ่ายประชาชน อันได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักการเมืองผู้ซึ่งอาสาประชาชนเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารกิจการของท้องถิ่น รวมถึงข้าราชการส่วนท้องถิ่น สุดท้ายแล้ว การปกครองท้องถิ่นนั้นก็คงจะล้มเหลวได้ในที่สุด

281. สุทธิณ ชัยผดุง . ระบบการบริหารของเมืองพัทยา : ปัญหาและแนวทางแก้ไข . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.

จากการศึกษาวิจัยได้พบว่า

1. ระบบการบริหารรูปแบบผู้จัดการของเมืองพัทยาในทางด้านระเบียบและวิธีการปฏิบัติแตกต่างจากระบบของสหรัฐอเมริกา โดยระบบผู้จัดการเมืองพัทยายังคงยึดติดอยู่กับระเบียบแบบแผนของทางราชการ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ มาก และเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากหลักการของเดิมที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ปลัดเมืองพัทยาในฐานะเป็นผู้จัดการเมืองพัทยาไม่อำนาจอิสระในการบริหารงานในองค์การอย่างเต็มที่ นอกจากนี้โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของระบบผู้จัดการเมืองพัทยายังไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างสภาเมืองพัทยากับฝ่ายบริหารทำให้เกิดผลเสียต่อเสถียรภาพและประสิทธิภาพของการบริหาร มีการควบคุมจากส่วนกลางมากเกินไป โดยออกกฎระเบียบข้อบังคับให้เมืองพัทยาต้องปฏิบัติตาม ทำให้ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน

2. ปัญหาการบริหารงานเมืองพัทยาในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอ ปัญหาการบริหารงานบุคคลไม่มีประสิทธิภาพและไม่คล่องตัว ปัญหาการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนภายในเขต และปัญหาการขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และรัฐวิสาหกิจที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างฝ่ายต่างทำงาน ไม่ประสานงานกัน ไม่ร่วมมือ ปัญหาเหล่านี้ทำให้การบริหารงานของเมืองพัทยาไม่สามารถกระทำหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพเต็มที่

แนวทางการแก้ไข จะต้องแก้ไขกฎหมายข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานของเมืองพัทยาที่ล้าสมัย ไม่เป็นการกระจายอำนาจให้ทันสมัยและเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญที่สุดที่เป็นหัวใจของงานวิจัยเรื่องนี้ก็คือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเมืองพัทยาเสียใหม่ โดยหันมาใช้รูปแบบการบริหารแบบนายกเทศมนตรี และสภาเทศบาลอย่างกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำให้การบริหารงานเมืองพัทยาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่นได้ผลดีดังเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น

282. อรรถชา กัมปนาทแสนยากร . ปัญหารูปแบบการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

รายงานการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองการบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อนำไปประกอบการศึกษาถึงรูปแบบการปกครองของเทศบาลนครเชียงใหม่ ว่าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสภาพปัญหาที่ประสบอยู่หรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่ารูปแบบการเมืองและการบริหารของเทศบาลที่ใช้ไม่ควรเป็นแบบเดียวกันทุกเทศบาลควรให้มีการกำหนดรูปแบบเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

ผลของการวิจัย แสดงว่าประชาชนยังมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การบริหารเทศบาลน้อย โดยเฉพาะความสนใจอยู่ในระดับต่ำ ระบบการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล แบบนายกเทศมนตรี และสภาเทศบาลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน จึงอาจยังไม่เหมาะสม และอาจไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหของเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นับวันยิ่งรุนแรง และเพิ่มมากขึ้น

283. รุ่งโรจน์ เรืองทรัพย์ . ทัศนคติของประชาชนต่อโครงสร้างอำนาจการบริหารส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งทัศนคติของประชาชนต่อโครงสร้างอำนาจการบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ในปัจจุบัน โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 409 คน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและใช้วิธีวิเคราะห์เชิงสถิติ ผลการวิจัยพบว่า

1. เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพและแขวง ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง แต่มีเพียงเพศ อายุ และรายได้เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองปานกลาง แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างต่ำ
3. ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรปรับปรุงโครงสร้างอำนาจการบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่และเปลี่ยนรูปแบบเป็นนายกเทศมนตรีกับสภา (Strong Mayor)

284. พวงทอง วัฒนพิมล . การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการปกครองและการบริหารงานเทศบาลตำบลพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าเทศบาลตำบลพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีรูปแบบ โครงสร้างการปกครองและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ในเขตเทศบาลได้เป็นอย่างดี

สำหรับปัญหาด้านการคลังและปัญหาด้านโครงสร้างของเทศบาลนั้น เป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารของเทศบาล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะรูปแบบของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณนั้น รัฐบาลจะต้องกระจายอำนาจด้านการคลังให้กับเทศบาลมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เทศบาลสามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างให้มีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น

285. เทิดศักดิ์ ตรีพนกร . ความพร้อมในการยกฐานะการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีการยกฐานะสุขาภิบาลอ้อมใหญ่ ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลของการวิจัยพบว่า ตลอดเวลา 5 ปีที่ผ่านมา สุขาภิบาลอ้อมใหญ่ มีความพร้อมที่จะยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เนื่องจากมีความสามารถในการพึ่งตนเองในด้านการคลัง คือมีรายได้เพียงพอที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ และเข้าหลักเกณฑ์การยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ แต่มีปัญหาและอุปสรรคในด้านการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เข้ามาแทรกแซง ทำให้สุขาภิบาลอ้อมใหญ่ไม่สามารถยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ได้ และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 เป็นเหตุให้การปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลเดิมไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ ดังนั้นเพื่อบังคับให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลทั่วประเทศ จำนวน 981 แห่งเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 จึงทำให้สุขาภิบาลอ้อมใหญ่เป็นเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ไปโดยปริยาย

286. กิตติพงษ์ ไทยเจียมอารีย์ . การเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลและปัญหาอุปสรรคในการจัดการในระยะแรก . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญมีทัศนคติต่อหลักเกณฑ์การจัดตั้งและโครงสร้างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันว่าเหมาะสมแล้ว ส่วนทัศนคติต่อการรวมองค์การบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นเป็นองค์เดียวโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรีนั้น ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญไม่เห็นด้วย เพราะจะเป็นการรวมอำนาจไว้ที่นายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียว ผิดหลักการกระจายอำนาจ นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสงสัยว่าการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลพร้อมกันทั้งประเทศ ในขณะที่บางพื้นที่ยังไม่มีความพร้อม หรือประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย เป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 282 หรือไม่ ที่ระบุว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล นั้นเป็นการดำเนินการที่รวบรัดเกินไป เทศบาลตำบลที่ทำการสำรวจรวมทั้งเทศบาลตำบลอีกหลายแห่งที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอรวมทั้งขาดบุคลากรในการดำเนินงาน เนื่องจากสาเหตุในการเร่งรีบดำเนินการทำให้ขาดการจัดทำแผนรองรับล่วงหน้า

ในส่วนของปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระยะแรกทราบว่า เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจำเป็นต้องเพิ่มทักษะด้วยการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม

287. เทพไท เสนพงศ์ . ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลต่อรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

วิธีการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างจากเทศบาลนครที่มีทั้งหมด 9 แห่งในปัจจุบัน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมา 4 แห่งใน 4 ภาค ภาคเหนือ ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ ภาคกลาง ได้แก่ เทศบาลนครนนทบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เทศบาลนครราชสีมา ภาคใต้ ได้แก่ เทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลที่มีต่อรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลที่มีต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารงานเทศบาลนครในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

288. ธนิต สุภาศรี . ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชน เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนตัวของประชากรกับความรู้ความเข้าใจ ผลศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในระดับค่อนข้างดี
2. อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเชื้อชาติของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้ความเข้าใจ

289. กิตติ เรืองเริงกุลฤทธิ์ . ความคิดเห็น และรูปแบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลนครยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครยะลาอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและวิหาเสียง และมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยจากมากไปน้อยตามลำดับคือทัศนคติต่อการเมือง แรงจูงใจ และลักษณะความคล้อยคลึง การเป็นผู้กว้างขวางและเป็นที่รักของคนในท้องถิ่น ส่วนด้านการรับรู้ ความรู้ และความเข้าใจในระบบการเลือกตั้ง ส่วนมากทราบหมายเลขทีมที่สังกัดของผู้ที่จะเลือกทุกคน และเข้าใจว่าการเลือกตั้ง ส.ท. เป็นการเลือกตั้งโดยตรง รูปแบบการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจการเลือกตั้งด้วยตนเองและเลือกเป็นทีมมากกว่าเลือกเป็นรายบุคคล

เหตุผลหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง พบว่า คุณสมบัติของผู้สมัครเป็นเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างใช้พิจารณาเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นผู้ที่เคยสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่น และการสนับสนุนหัวหน้าทีม รูปแบบการเลือกตั้งนั้น พบว่า เป็นการตัดสินใจเอง โดยไม่มีใครแนะนำและการตัดสินใจของประชาชนเป็นการเลือกแบบทีมโดยเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจมากที่สุดคือ การพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัคร

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรทำการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่า หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งโดยมีสิ่งจูงใจที่เป็นรางวัล สั้นจ้านั้นไม่ถูกต้อง

290. ชาสันต์ คงเรือง . พัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองส่วนท้องถิ่นจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในหมวดการปกครองท้องถิ่น มาตรา 285 ได้กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่นกับคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ประกอบกับ นโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ในข้อ 1.2.5 ว่าจะเร่งรัดการออกกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดแผนและขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นได้ กำหนดรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีเพียง 4 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษคือกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา โดยไม่มีรูปแบบสุขาภิบาล

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสุขาภิบาลที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล คือ เทศบาลถูกแทรกแซงและควบคุมโดยรัฐบาลมากเกินไป โดยเฉพาะทางกฎหมาย ทำให้เทศบาลมีอำนาจจำกัด แต่มีหน้าที่มากและงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนระหว่างรัฐบาลกับเทศบาล ทำให้เกิดช่องว่างในทางปฏิบัติปัญหา รูปแบบของเทศบาล การทำงานของฝ่ายบริหารถูกควบคุมโดยตรงจากสมาชิกฝ่ายค้าน แต่ในทางปฏิบัติสมาชิกฝ่ายค้านไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก ปัญหาประชาชนขาดความสนใจทางการเมือง ขาดบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่สนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือติดตามการทำงานของเทศบาลและการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น

291. พิระ การุญ . การยกฐานะสุขาภิบาลปากน้ำประแสขึ้นเป็นเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

ผลการวิจัยการยกฐานะสุขาภิบาลตำบลปากน้ำประแสเป็นเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดนั้น พบว่าการบริหารงาน ยังขาดประสิทธิภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่สาเหตุอาจจะเป็นเพราะ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติให้ปกครองท้องถิ่น ทั้งที่พื้นที่นั้นยังไม่มีความพร้อมและไม่ได้เกิดจากความต้องการของคนในพื้นที่นั้น ทำให้

เกิดปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการควบคุมจากส่วนกลาง และปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ ความสนใจของประชาชน เป็นสาเหตุสำคัญของความไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลปากน้ำประแส

292. วุฒิ ออสุวรรณ . *การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน : ศึกษากรณีความคิดเห็นของกรรมการชุมชนย่อยเทศบาลตำบลหัวหิน .* ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กรรมการชุมชนย่อยเทศบาลตำบลหัวหิน มีความคิดเห็นด้วยในระดับสูง ต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวหินโดยตรงจากประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของกรรมการชุมชนย่อยเทศบาลตำบลหัวหิน ที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวหินโดยตรงจากประชาชน ได้แก่ เพศ การศึกษา รายได้ ส่วนอายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

293. ทวิช กลิ่นประทุม . *สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล .* วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2538.

จากการศึกษาพบว่า การมีฐานะเป็นนิติบุคคลของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดปัญหาการขาดความพร้อมของท้องถิ่นทั้งในด้านของบุคลากร และงบประมาณดำเนินการ ในด้านของระบบความสัมพันธ์นั้นพบว่า กระทรวงมหาดไทยใช้หลักความสัมพันธ์ในระบบ “บังคับบัญชา” กับสภาตำบล และใช้หลัก “ควบคุมกำกับ” สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล แต่จากการศึกษาปรากฏว่า ความสัมพันธ์มีลักษณะของการผสมผสาน ทั้งในเรื่องของการบังคับบัญชาและการควบคุมกำกับ ในลักษณะที่ค่อนข้างเข้มงวดจนท้องถิ่นขาดความคล่องตัวและความเป็นอิสระ ขณะเดียวกันบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะที่เป็นจุดเชื่อมระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองท้องถิ่น ยังมีความสำคัญมาก ในเรื่องของอำนาจหน้าที่ยังมีข้อบกพร่องอันเกิดจากการกำหนดกรอบภารกิจของท้องถิ่นที่ค่อนข้างจำกัด และมีความซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของตำบลตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่อีกด้วย รวมทั้งปัญหาด้านรายได้ของท้องถิ่นซึ่งมีน้อยและไม่เพียงพอต่อการจัดทำภารกิจหน้าที่ อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการพัฒนา โดยกำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์กรพื้นฐานในการกระจายอำนาจ เนื่องจากมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานที่ราษฎรรู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดี ทั้งเป็นจุดประสานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยมี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมปฏิบัติงานกับตัวแทนของราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง และเมื่อสภาตำบลมีรายได้เพียงพอตามเกณฑ์ที่กำหนดก็สามารถที่จะพัฒนาเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ได้ต่อไป

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังเสนอให้ปรับปรุงด้านโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ โดยกำหนดบทบาทและสถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านในองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีความชัดเจน กำหนดอำนาจและภารกิจหน้าที่ของท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย ปรับปรุงรายได้ให้มากขึ้นโดยกำหนดโครงสร้างภาษีอากรใหม่ กำหนดเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้อัตราที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.0 ของงบประมาณแผ่นดิน กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้วจะต้องได้รับไม่ต่ำกว่าแห่งละ 2 ล้านบาทต่อปี ในด้านระบบความสัมพันธ์ของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นไปในลักษณะที่องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับย่อยอยู่ภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับใหญ่ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีการกิจด้านการประสานแผน ประสานงานเป็นหลัก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือตัวแทนของรัฐในส่วนภูมิภาคกับท้องถิ่น จะเป็นไปในลักษณะของการควบคุมกำกับโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

294. สุรเกียรติ์ จิตะฐาน . ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าเป็นชายมากกว่าเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.5 มีอายุในช่วงระหว่าง 40 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.9 จบการศึกษาในระดับ ป. 4 – ป. 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 75.1 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.4 มาจากการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.8 เป็นสมาชิกประเภทสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 81.1 มีฐานะตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 72.9 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในสภาตำบลมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 63.2 มีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.1 โดยส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมในเรื่องนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 73.5 และอยู่ในเขตเทศบาลมากกว่าเขตสุขาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 57.8

2. ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความแตกต่างกันและกระจายอยู่ทุกระดับ โดยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือระดับต่ำ และระดับสูง กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 58.4 24.9 และ 16.8 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อทดสอบด้วยสถิติ ไค-สแควร์ พบว่าปัจจัยด้านการเข้าดำรงตำแหน่งและการผ่านการอบรม มีความสัมพันธ์กับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

4. แนวทางในการให้ความรู้ แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเน้นในเรื่องอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และในเรื่องโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหลัก ส่วนวิธีการให้ความรู้ ควรใช้วิธีการฝึกอบรม และบุคคลเป้าหมายที่ควรเน้นในการให้ความรู้ ได้แก่สมาชิกโดยตำแหน่ง

295. จักริน อุทัยสง . การปรับปรุงโครงสร้างองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

การวิจัย ปรากฏผลว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีที่ทำการถาวรเป็นของตนเอง
2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนและระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับค่อนข้างน้อย
3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีน้อยไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น
4. อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันไม่สอดคล้องต่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากอำเภอ หน้าที่ ความรับผิดชอบในปัจจุบันมีมากเกินไป ทำให้ปฏิบัติการกิจได้ไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้งานบางอย่างก็มีความก้าวร้าวหรือซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นเช่น การส่งเสริมการศึกษา การป้องกันโรคติดต่อ การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

5. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงาน เพราะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เพียงพอ

6. องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติการกิจหน้าที่ได้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเนื่องมาจากรายได้มีน้อย ทำให้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นมีจำกัด และความไม่พร้อมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

7. องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลประจำปีและแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี
 8. องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในองค์กรเพื่อเตรียมขยายงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
 9. องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีเครื่องมือ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสำนักงาน
 10. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความสนใจและความร่วมมือจากประชาชนค่อนข้างน้อย
 11. องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการสนับสนุนและประสานงานอย่างดีจากหน่วยงานอื่น
- ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้
1. ควรเพิ่มรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เพียงพอที่จะดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยการเพิ่มเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกำหนดประเภทรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้นหรือเพิ่มส่วนแบ่งรายได้จากภาษีที่หน่วยงานกลางหรือรัฐบาลจัดเก็บ
 2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาตำบล เนื่องจากแผนพัฒนาตำบลเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน
 3. อำเภอในฐานะคอยกำกับ ดูแล ควรให้การช่วยเหลือ สนับสนุน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 4. พัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
 5. ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมและให้ความสนใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้นด้วยการหมั่นสนใจติดตามตรวจสอบ ตลอดจนประสานงานควบคุมกับองค์กรเอกชนในพื้นที่ ร่วมกระตุนการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ตื่นตัวในการพัฒนาท้องถิ่นของตน
 6. ลดอำนาจหน้าที่บางประการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากอำนาจหน้าที่บางประการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น และหน้าที่บางประการเกินกำลังความสามารถที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 7. ควรลดจำนวนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจาก 7 คน เหลือ 4 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน เหลือหมู่บ้านละ 1 คน
 8. ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเป็นที่ปรึกษาประจำองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าตอบแทนให้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการแต่งตั้งของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละตำบล
 9. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีสถานที่ทำการของตนเองเป็นการถาวร เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังคงอาศัยสำนักงานที่ทำการชั่วคราว เช่น ที่ทำการสภาตำบลเดิม เช้าอาคารพาณิชย์ ซึ่งแคบและมีสภาพเก่า การสร้างที่ทำการถาวรใหม่ นอกจากจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาติดต่องาน และนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานและเก็บข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล
 10. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ควรพ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง เพราะในปัจจุบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล มี 2 บทบาทในขณะเดียวกัน คือ เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 และเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยตำแหน่ง ซึ่งอาจทำให้ปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 2 ประการไม่ดีพอ ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 285 ที่บัญญัติไว้ว่า สมาชิกสภาท้องถิ่น ฯ คณะผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

11. ปัจจุบันไม่มีการกำหนดพื้นความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรมีการกำหนดพื้นความรู้กับผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ

296. ยงยุทธ หงส์ดารมภ์ . *สถานภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหลังจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมที่ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่* . สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลทำให้บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดน้อยลง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลทำให้บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง ประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า

1. ทศนคติของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งที่เป็นสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการประจำ พบว่ากลุ่มของสมาชิกสภาจังหวัดมีความคิดเห็นว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลทำให้บทบาทการพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลงและไม่เห็นด้วยกับประเด็นว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ทศนคติของประชาชนต่อผลงานที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคาดหวังในอนาคตต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าประชาชนมีทัศนคติว่าบทบาทการพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ทำให้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้น โดยมีการปรับโครงสร้างหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายฉบับใหม่ ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นผู้ทำการศึกษาเห็นว่าหากจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เห็นควรศึกษาในแนวทางของการศึกษาปัญหา อุปสรรค ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 อันจะเป็นการประเมินผลการปฏิบัติและค้นหาจุดอ่อนของระบบการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะเป็นแนวทางแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

297. อนันต์ ปู่ชู . *ความคิดเห็นต่อโครงสร้างองค์การของกรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่* . สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแล้วกรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นว่า โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันมีความเหมาะสมต่อการบริหารงานในท้องถิ่น ส่วนปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของกรมการบริหารต่อโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

298. วรณัฐ หนูรอด . *ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. อาชีพเกษตรกรเจ้าของที่ดิน รายได้ต่อเดือนระหว่าง 2,501 – 5,000 บาท ไม่เคยมี

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง เคยผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว เป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,500,001 บาทขึ้นไป และส่วนใหญ่้องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ในอำเภอชั้น 1

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและความเจริญของอำเภอ มีผลต่อระดับการมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพการสมรส อาชีพ และการรับการฝึกอบรม ไม่มีผลต่อระดับ การมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

299. สิงห์ทอง บัวชุม . ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

จากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลให้มีการยกฐานะของสภาตำบลทั่วประเทศเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ปัจจุบันเกิดปัญหาผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายประการ แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะได้กำหนดให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีคณะกรรมการในการพิจารณาแก้ปัญหาด้านโครงสร้าง และการกำหนดแผนการกระจายรายได้ให้แก่ท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นแล้วก็ตาม แต่ปัญหาทั้งหมดยังมีได้มีการแก้ไขให้เสร็จสิ้น ซึ่งจะต้องศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาปัญหาการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดพบว่า มีปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่เกิดจากความซ้ำซ้อนของพื้นที่ และไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหาของขอบเขตในการดำเนินงานและการประสานงานขึ้น ซึ่งควรมีการกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองให้สอดคล้องกันด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลที่เกิดจากปกครองท้องถิ่นทั้งสองให้สอดคล้องกันด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลที่เกิดจากการบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นจะมีคณะกรรมการทำหน้าที่จัดระบบการบริหารงานบุคคล และมีคณะกรรมการกลางทำหน้าที่ประสานงานถ่ายโอนด้านบุคลากรในท้องถิ่นต่าง ๆ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นยังมิได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เช่น ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่เกิดจากความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาบุคลากรที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญการบริหารงานให้มีความเจริญขึ้น เป็นต้น รวมทั้งปัญหาด้านการคลังและงบประมาณที่เกิดจากความไม่สอดคล้อง และสมดุลกันระหว่างรายได้ที่รัฐจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองกับภารกิจที่มีอยู่ จึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระหน้าที่ตามกฎหมาย

การบริหารงานรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้านสภาพพื้นที่และกิจกรรมต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนกันและผลจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเสียผลประโยชน์ด้านรายได้และอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องต่อสู้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง โดยให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดกติกาให้ชัดเจนในเรื่องโครงสร้างอำนาจหน้าที่และการบริหารการคลัง และงบประมาณในอนาคตต่อไป

300. ตรีสุธีร์ บริรักษ์ . บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. สถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. ภาวะความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ ความคิดริเริ่มกล้าตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และการได้รับความเชื่อถือ มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐและของกระทรวงมหาดไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

301. อำนวย ปรัดตจริยา . บทบาทและหน้าที่ของสภาตำบลต่อโครงการสร้างงานในชนบทปี 2523 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.

การจัดระเบียบบริหารและปกครองในระดับตำบลของประเทศไทยในรูปของสภาตำบลในปัจจุบันนั้น ได้วิวัฒนาการมาจากการปกครองตำบล หมู่บ้าน ในสมัยที่ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2440 และ พ.ศ. 2457 เป็นหลักในการปกครองตำบล หมู่บ้าน โดยกำหนดให้ผู้ปกครองตำบลปกครองในรูปคณะกรรมการ และต่อมาได้มีการวิวัฒนาการมาเป็นการปกครองในรูปสภาตำบลในที่สุด

เป้าหมายของการจัดการปกครองในรูปสภาตำบลนี้ก็คือใช้สภาตำบลเป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกประชาชนในด้านต่าง ๆ ปัจจุบันสภาตำบลยังคงได้รับความสนใจจากผู้ปกครองประเทศเหมือนเช่นเดิมและดูเหมือนว่าจะถูกกำหนดให้มีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นตามแนวทางการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ซึ่งเป็นมาตรการใหม่สำหรับการพัฒนาชนบท มีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขความบกพร่องของแผนพัฒนาประเทศในอดีตนั้น กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์กรสำหรับรองรับโครงการพัฒนาชนบททุกรูปแบบ

ตามแนวทางใหม่ดังกล่าว รัฐบาลในช่วงหลัง ๆ คือตั้งแต่สมัยหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นต้นมา มักกำหนดโครงการเพื่อการพัฒนาชนบทระยะสั้น ๆ เช่น โครงการ “ผันเงินสู่สภาตำบล” ของรัฐบาลหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ฯ หรือโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจชนบทที่ประสบภัยธรรมชาติของรัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ และโครงการสร้างงานในชนบทของรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในปัจจุบัน แต่จากประสบการณ์ของสภาตำบลต่อโครงการพัฒนาชนบทที่ผ่านมา สภาตำบลยังคงเป็นองค์กรที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ตามโครงการสร้างงานในชนบท พ.ศ. 2523 ได้กำหนดนโยบายของโครงการไว้ชัดเจนประการหนึ่ง คือเพื่อเป็นการทดสอบความสามารถของสภาตำบลว่าจะสามารถดำเนินการตามโครงการ ซึ่งสภาตำบลเป็นผู้ริเริ่มกำหนดขึ้นเองได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อที่จะหาแนวทางปรับปรุงสภาตำบลให้มีความเข้มแข็งต่อไป จากการวิจัยบทบาทของสภาตำบลต่อโครงการสร้างงานในชนบท พ.ศ. 2523 โดยศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในเขตการปกครองของอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และเน้นบทบาทของสภาตำบลศรีมหาโพธิ์ผลการวิจัยพบว่าความสำเร็จในการดำเนินการในโครงการสร้างงานในชนบทนี้ เงื่อนไขของความสำเร็จที่สำคัญก็คือองค์ประกอบต่าง ๆ ของสภาตำบลซึ่งได้แก่ ประธานสภาตำบล (กำนัน) คณะกรรมการสภาตำบล ผู้นำท้องถิ่น ราษฎรในตำบล และส่วนสนับสนุนช่วยเหลือสภาตำบลก็คือเจ้าหน้าที่ของอำเภอ องค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว นอกจากจะต้องก่อปรด้วยคุณลักษณะที่เหมาะสมหรือมีความพร้อมสำหรับบทบาทหรือฐานะแล้ว ยังจะต้องมีความสำนึกและรับผิดชอบในหน้าที่ของแต่ละฝ่ายด้วย

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงสภาตำบลให้มีความสามารถในการบริหารการพัฒนาสูงขึ้น จะต้องแก้ไขปรับปรุงคุณสมบัติขององค์ประกอบต่าง ๆ ของสภาตำบลประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง จะต้องปรับปรุงโครงสร้างของสภาตำบลให้มีความเหมาะสมและคล่องตัวยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วยังจะต้องสร้างความสำนึกและกระตุ้นประชาชนให้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาตำบล อนึ่ง สำหรับการปรับปรุงโครงสร้างของสภาตำบลเพื่อการเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในอนาคตนั้น ควรพิจารณาถึงความพร้อม สิ่งแวดล้อมของแต่ละสภาตำบล และไม่ควรปรับปรุงยกฐานะให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นพร้อมกันและเหมือนกันทุกตำบล ฉะนั้นการปรับปรุงและยกฐานะสภาตำบลจึงต้องคำนึงถึงความสามารถของสภาตำบลเป็นเกณฑ์สำคัญ

302. ชัยยศ ศิริฉันทนบวร . ความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จังหวัดอุบลราชธานี . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531.

การศึกษาพบว่า กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีระดับความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ในฐานะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และในประเด็นที่ตอบผิด และไม่ทราบมากนั้นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ 1. บทบาทและหน้าที่และโครงสร้างของสภาตำบล 2. ระเบียบข้อบังคับการประชุมคณะกรรมการสภาตำบล และ 3. ระเบียบงบประมาณและการคลังของสภาตำบล แต่ความรู้ที่กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิต้องการเพิ่มเติมมากที่สุดกลับเกี่ยวข้องกับด้านการวางแผนและการจัดทำโครงการ ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลได้ให้สภาตำบลเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบทบุคลากรของสภาตำบลจึงเห็นว่า ความรู้ด้านการวางแผนและการจัดทำโครงการมีความจำเป็นมากกว่าด้านอื่น นอกจากนี้ยังพบว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิมีบทบาทที่สำคัญและจำเป็นในสภาตำบลในฐานะที่เป็นผู้ตรวจสอบ ดูแลผลประโยชน์และเข้าร่วมในกิจกรรมของสภาตำบล แต่ในบางแห่งประธานสภาตำบล เลขาธิการสภาตำบล และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในเขตตำบลนั้นยังมีบทบาทสูงกว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานภาพในสังคม การอยู่ในตำแหน่งที่สำคัญ และโอกาสการรับรู้ใกล้ชิดข้อมูลข่าวสารมากกว่า นอกจากนั้นยังพบว่าการที่กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการสภาตำบลนั้นด้วย ความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมมากกว่าแรงจูงใจจากค่าตอบแทน

โดยที่กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคลากรที่สำคัญของสภาตำบล และในอนาคตอันใกล้จะยิ่งมีบทบาทมากขึ้น โดยจะเข้าร่วมเป็นผู้บริหารสภาตำบลร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ความสามารถของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิให้สามารถร่วมบริหารดำเนินงานกิจการของสภาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว คือ จัดฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ในด้านระเบียบกฎหมายและความรู้ด้านเทคนิค เช่น การจัดทำแผน การจัดทำโครงการ เป็นต้น นอกจากนั้นรัฐควรมีนโยบายในด้านการพัฒนาสภาตำบลที่แน่ชัดว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใดเพื่อความสะดวกในการกำหนดแนว

ทางการพัฒนาบุคลากรของสภาตำบล ตลอดจนการทำความเข้าใจกับข้าราชการประจำที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินงานของสภาตำบลเอง ทั้งนี้เพื่อให้สภาตำบลเป็นกลไกหลักสามารถพัฒนาท้องถิ่นและชนบทได้อย่างแท้จริง

303. ราชันย์ สารวรากร . การปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลของอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบทของสภาตำบลมีปัจจัยและองค์ประกอบสอดคล้องกับกระบวนการปฏิบัตินโยบาย องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบายไม่ผูกพันกับองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง มีความเท่าเทียมกันและเป็นอิสระจากกัน
2. กรรมการสภาตำบลเป็นผู้มีส่วนในการปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบท การพิจารณาการจัดสรรโครงการไปสู่การปฏิบัติเป็นการดำเนินการตามความเป็นจริงที่จะแก้ไขปัญหาของสภาตำบลด้วยตนเอง
3. การกำหนดโครงสร้างขององค์การปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบท พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ปฏิบัติ เอื้ออำนวยให้สภาตำบลสามารถปฏิบัตินโยบายได้โดยอิสระและไม่ถูกแทรกแซงจากกลไกของทางราชการในขั้นตอนสำคัญของการดำเนินงานตามโครงการโดยไม่ชอบธรรม

304. มานพ วีระอาชากุล . ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ข้อเท็จจริงและปัญหาที่พบจากการศึกษาวิจัย ได้แก่

1. พื้นฐานการศึกษาของกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ คือ จบไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 7 (74.6%)
 2. กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ (81.4%) ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ของครอบครัวของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (ต่ำกว่า 2,500 บาท) จำนวนมาก 77.5%
 3. ถึงแม้ว่าพื้นฐานการศึกษาของกรรมการสภาตำบลจะไม่ผลต่อระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบล แต่มีแนวโน้มว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ ความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ และมีข้อน่าสังเกตว่ากรรมการสภาตำบลที่เคยเข้ารับการศึกษอบรมจากทางราชการมีระดับความรู้ ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่มากกว่าที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษอบรม
 4. ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ
 5. ปัญหาด้านขาดบุคลากรและบุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสภาตำบล
 6. ปัญหาด้านการขาดแคลนสถานที่ทำการของสภาตำบล วัสดุครุภัณฑ์และสาธารณูปโภคสาธารณูปการไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
 7. เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปควบคุมชี้แนะ และก้าวก่ายการทำงานของสภาตำบลมากเกินไป
 8. สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานและทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน
 9. โครงสร้างอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน และไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละพื้นที่
- ข้อเสนอแนะ คือ
1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการสภาตำบลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยเน้นให้ความรู้ความเข้าใจด้านงบประมาณและการคลังของสภาตำบลให้มากยิ่งขึ้น
 2. ควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการฝึกอบรม

3. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสภาตำบลแจกจ่ายให้สภาตำบลทุกแห่ง
4. รัฐบาลควรกระจายงบประมาณให้สภาตำบลมีรายได้เพียงพอ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. รัฐบาลควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้สภาตำบลมีอิสระมากขึ้น โดยยกฐานะให้สภาตำบลเป็นนิติบุคคล กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสภาตำบลให้ชัดเจนและลดการควบคุมชี้แนะจากทางราชการ
6. ควรที่จะได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่องในเรื่องการเลือกตั้งกรรมการสภาตำบลที่เป็นคนดีมีคุณภาพ
7. ควรให้สภาตำบลมีรูปแบบการบริหารแบบพิเศษคล้ายกับบริษัทเอกชน เพื่อให้มีความง่าย คล่องตัว และมีความเป็นอิสระพอสมควร เพียงแต่สามารถตรวจสอบได้ โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้กรอบของระบบราชการ

305. สมบูรณ์ ใจเย็น . ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่และปัญหาของสภาตำบล : ศึกษากรณีกรรมการสภาตำบลจังหวัดสระบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

ผลจากการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาตำบลมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในระดับปานกลาง และภูมิหลังที่มาของสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งและโดยการเลือกตั้ง ทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาตำบลแตกต่างกัน เช่นเดียวกับสมาชิกสภาตำบลที่มีภูมิหลังประสบการณ์การดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน ก็จะมีระดับความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามสมาชิกสภาตำบลก็ยังเห็นว่าปัจจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาตำบลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในฐานะนิติบุคคลและสภาตำบลยังขาดความพร้อมในปัจจุบันดังกล่าว

อมร แยมเสรี . ความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาพบว่า

1. ระดับการศึกษาของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
 2. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
- นอกจากนี้ยังพบว่า กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท อันได้แก่การจัดทำแผนและโครงการพัฒนาสภาตำบล เรื่องกฎหมายรองรับและโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบล เรื่องเกี่ยวกับการประชุม และเรื่องเกี่ยวกับการเงินและการคลัง สำหรับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครองในระดับสูง

ความรู้ที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่

1. การจัดทำแผนและโครงการพัฒนาตำบล
2. โครงสร้างและหน้าที่ของสภาตำบล
3. หลักการบริหารงานของสภาตำบล

อนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เลขาธิการสภาตำบล และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในเขตตำบลมีบทบาทสูงกว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสถานภาพทางสังคมและการรับรู้ข่าวสารมากกว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างไรก็ตามกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ยังต้องการมีส่วนร่วมในการทำงานให้แก่สภาตำบลต่อไป

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

306. ทิพย์มงคล มากพูน . ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุงองค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปสุขาภิบาล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติขององค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปสุขาภิบาล ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่าปัญหา อุปสรรคของสุขาภิบาลได้แก่ กรณีปัญหา 1. เรื่องบุคลากร 2. เรื่องงบประมาณและการคลัง 3. เรื่องการจัดองค์กรในรูปคณะกรรมการ 4. เรื่องอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาล 5. เรื่องการกำกับดูแลสุขาภิบาล

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ปัญหาเรื่องบุคลากร ควรจะมีการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรที่มีอยู่รัฐควรให้เงินอุดหนุนเพื่อจ้างพนักงานสุขาภิบาลเพิ่ม โดยรัฐควบคุมการสรรหาบุคคลเข้าเป็นพนักงานสุขาภิบาลเกี่ยวกับปัญหาเรื่องงบประมาณและการคลัง แก้ไขได้โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ รัฐควรเพิ่มประเภทรายได้ของสุขาภิบาล และขยายฐานภาษีที่จัดเก็บให้กว้างขึ้น ในส่วนของปัญหาเรื่องการจัดองค์กรในรูปคณะกรรมการ ควรให้สุขาภิบาลทุกแห่งมีประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง สำหรับปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาล รัฐควรลดหน้าที่ของสุขาภิบาลลงเพื่อให้สุขาภิบาลปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและรายได้ เกี่ยวกับปัญหาการกำกับดูแลสุขาภิบาลรัฐควรให้สุขาภิบาลดำเนินกิจการโดยอิสระ รัฐลดการกำกับดูแลที่เข้มงวดลงเพียงกำกับดูแลความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น ซึ่งจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาแทนที่สุขาภิบาล ส่วนสุขาภิบาลก็จะยกฐานะเป็นเทศบาล ปัญหาของสุขาภิบาลก็จะหมดไป

307. เปรมศักดิ์ กิรานนท์ . อุปสรรคและปัญหาการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทราบถึงการประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบและองค์ประกอบของคณะกรรมการสุขาภิบาล และส่วนมากไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขปรับปรุง ถึงแม้ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลดีมาก โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นระหว่างการมีฐานะเป็นสุขาภิบาลกับการเป็นเทศบาลมีความแตกต่างกันและเห็นว่าโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาลในปัจจุบันมีความเหมาะสม สุขาภิบาลมีการเจริญเติบโตทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างสม่ำเสมอ รายได้ของสุขาภิบาลน้อยควรปรับปรุงอัตราภาษี ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ารายได้ของสุขาภิบาลส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุน ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรายได้ของสุขาภิบาลเท่าที่ควร ส่วนหน้าที่การบริหารงานของสุขาภิบาลตามที่กฎหมายกำหนดมีมากเกินไป และประชาชนมีความสนใจพอประมาณและเข้าใจการมีส่วนร่วมในการปกครอง แต่ไม่เห็นด้วยกับเกณฑ์การยกสุขาภิบาลที่มีรายได้ 12 ล้านบาทขึ้นไป สำหรับคณะกรรมการสุขาภิบาลควรผสมผสานกัน โดยมาจากการเลือกตั้งมีจำนวนมากกว่าและสุขาภิบาลพร้อมจะเปลี่ยนเป็นเทศบาลโดยมีเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม รูปแบบการปฏิบัติงานของสุขาภิบาลปัจจุบันมีประสิทธิภาพ และไม่เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีมากขึ้นหากยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล

308. พิษณุวัตร วรธนะกุล . ปัญหาการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

สุขาภิบาล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบแรกของประเทศไทยที่มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งแม้ว่าสุขาภิบาลจะถูกยกเลิกไปเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ .ศ. 2475 โดยนำรูปแบบเทศบาลมาใช้แทน แต่สุขาภิบาลก็ได้ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2495 แต่จัดในรูปแบบคณะกรรมการ (commission form) และการที่มีสมาชิกทั้งโดยตำแหน่งและโดยการแต่งตั้งรวมอยู่ด้วย และรวมทั้งสุขาภิบาลส่วนหนึ่งบริหารโดยข้าราชการ ทำ

ให้สุขาภิบาลถูกมองว่า เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่ไม่ตรงตามหลักการปกครองตนเอง จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้
ยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล

ผลสรุปของการศึกษาวิจัยจะพบว่า หลักเกณฑ์เรื่องราวได้ จำนวนประชากร และความหนาแน่นจะเป็นปัญหา
อุปสรรคในการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล ซึ่งกรรมการสุขาภิบาลเห็นว่าควรแก้ไขหลักเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสม และ
ควรยกฐานะสุขาภิบาลให้เป็นเทศบาล เพื่อให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยและสอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองโดย
อิสระ แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างของที่มา ทำให้กรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่งเห็นว่ารูปแบบสุขาภิบาลก็ยัง
พอใช้ได้ และทำให้กรรมการสุขาภิบาลโดยการเลือกตั้งขาดการกระตือรือร้นที่จะริเริ่มผลักดัน ทำให้การยกฐานะ
สุขาภิบาลเป็นเทศบาลที่ผ่านมาเป็นเพียงความคิดและความตั้งใจเท่านั้น

**309. เกษม พิงธรรม . โครงสร้างของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลในอนาคต . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.**

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเปิดโอกาสให้ประชาชน
ได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองน้อย ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานของสุขาภิบาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการจัดองค์การสุขาภิบาลรูปแบบคณะกรรมการให้เป็นโครงสร้างที่มีฝ่าย
นิติบัญญัติและฝ่ายบริหารที่ชัดเจนที่สุด เพื่อถ่วงดุลอำนาจในการบริหาร ซึ่งหมายถึงการยกฐานะสุขาภิบาลให้เป็น
เทศบาล เพื่อให้การบริหารงานของสุขาภิบาลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับ
หลักการปกครองท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

**310. กชกาญจน์ ศรีวิวัฒน์ . ความพร้อมของสุขาภิบาลในการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล : ศึกษากรณีอำเภอ
ป่าซาง จังหวัดลำพูน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543.
(การค้นคว้าแบบอิสระ)**

จากผลการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องรวม 16 คน อันได้แก่ กลุ่มผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น
และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่ากลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าซางยัง
ปฏิบัติตามแนวคิด และแนวทางของข้าราชการประจำที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการ
บริหารสมัยใหม่ นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณมักจะเน้นด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากกว่าที่จะนำมาพัฒนาด้าน
สังคม และสิ่งแวดล้อม สาเหตุของความไม่พร้อมของเทศบาลนั้นน่าจะมาจากตัวแปรทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจของ
ผู้บริหาร ระบบการบริหารแบบพวกพ้อง พี่น้อง และการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรปรับปรุงระบบการบริหารให้ทันสมัย มีการตรวจสอบการทำงานของเทศบาลทุกระดับข้าราชการ
การเมืองและข้าราชการประจำควรร่วมมือกันวางแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นเอกภาพมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
รับทราบงาน หรือกิจกรรมของเทศบาลที่ได้ทำมา และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจน
สร้างสังคมให้เข้มแข็ง หันมาให้ความสนใจติดตาม ตรวจสอบการทำงานของเทศบาลอย่างแท้จริงด้วย

311. นคร พันธุ์สวัสดิ์ . การวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการปรับโครงสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นไปปฏิบัติ : กรณีการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลของสุขาภิบาลในจังหวัดศรีสะเกษ . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544.

ผลการศึกษามีสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายการปรับโครงสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นไปปฏิบัติ ได้แก่

1.1 โครงสร้างของหน่วยงาน อำนาจและอิสระในการตัดสินใจ ความเพียงพอของทรัพยากร และความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการนำนโยบาย ฯ ไปปฏิบัติด้านการบริหารการคลัง และด้านการบริหารงานภายใน

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการพัฒนามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการนำนโยบาย ฯ ไปปฏิบัติด้านการบริหารการคลัง และด้านการบริหารงานภายใน

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการนำนโยบาย ฯ ไปปฏิบัติด้านการบริหารการคลัง

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการพัฒนา และทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยของนโยบายและการบริหารด้านโครงสร้างของหน่วยงานมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการพัฒนา และทางการเมือง

2.2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนการพัฒนา ได้แก่ อาชีพ

2.3 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการพัฒนา และทางการเมือง ได้แก่ การดำรงตำแหน่งในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มจัดตั้งภายในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มจัดตั้งภายในชุมชน และทัศนคติที่สนับสนุนการดำเนินงานของเทศบาล

3. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลอยู่ในระดับน้อย

4. ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการนำนโยบาย ฯ ไปปฏิบัติ ได้แก่ 1) การที่สมาชิกสภาเทศบาลมาจากกลุ่มการเมืองเดียวกันครองเสียงข้างมากทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ 2) เทศบาลส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และประสบปัญหาด้านอาคารสถานที่ตั้งสำนักงาน 3) การบริหารจัดการงบประมาณของเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย และ 4) องค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นไม่ให้ความร่วมมือในการใช้พื้นที่เพื่อการกำจัดขยะ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

312. พงษ์ศักดิ์ เสมสันต์ . การปฏิรูประบบบริหารราชการนครหลวง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.

“กรุงเทพมหานคร” มีความหมายอยู่สองประการด้วยกัน คือ กรุงเทพมหานครในความหมายของเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของนครหลวงของประเทศไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาทางด้านกายภาพแล้ว กรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นเอกนคร (Primate City) เป็นที่รวมทุกสิ่งทุกอย่างของประเทศ และมีขนาดใหญ่กว่าเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองอันดับสองกว่า 30 เท่า การวิวัฒนาการในลักษณะรวมศูนย์เช่นนี้มีผลมาจากความจำเป็นทางด้านความมั่นคงและการสร้างเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ ความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และผิดปกติ ทำให้เกิดปัญหาที่สะสมกันมาตลอด โดยเฉพาะปัญหาทางด้านผัง

เมือง ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาความขาดแคลนสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านสภาวะแวดล้อม ปัญหาทางด้านการจราจร ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

อีกความหมายหนึ่ง กรุงเทพมหานครคือองค์การบริหารท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน และดำเนินกิจกรรมทางด้านการบริหารในเขตพื้นที่นครหลวงตามความหมายแรก รูปแบบโครงสร้างทางการบริหารของกรุงเทพมหานครเป็นผลิตผลของการพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยมาโดยตลอด นับตั้งแต่รูปแบบสุขาภิบาล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และได้มีการผสมผสานกับระบบการปกครองส่วนภูมิภาคคือจังหวัดและอำเภอเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อนทางโครงสร้างการบริหารเป็นอย่างมากทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อขีดความสามารถของกรุงเทพมหานครในอันที่จะดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นทวีคูณ

ในรอบสองร้อยปีที่ผ่านมาได้มีความพยายามเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างทางการบริหารของกรุงเทพมหานครมาแล้วถึง 6 รูปแบบ แต่ดูเหมือนว่าแนวความคิดในเรื่องนี้จะไม่ยุติ และมีความพยายามที่จะแสวงหารูปแบบโครงสร้างทางการบริหารของกรุงเทพมหานครที่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศไทยอยู่ต่อไป

จากแนวความคิดของนักวิชาการและนักปฏิบัติการทั้งหลาย รวมทั้งข้อเสนอส่วนตัวของผู้วิจัย ได้พยายามที่จะปฏิรูประบบบริหารราชการนครหลวงเสียใหม่ โดยเสนอรูปแบบองค์การที่มีลักษณะโครงสร้างที่เด่นชัด ไม่สลับซับซ้อน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรัฐบาลกลาง มีขีดความสามารถในการเป็นองค์การนำในการแก้ไขปัญหานครหลวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการติดต่อและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตามหลักการปกครองท้องถิ่นอีกด้วย

ตามหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอการจัดตั้งกระทรวงนครหลวง เพื่อเป็นองค์การนำในการบริหารในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีนครบาลกรุงเทพใต้ และนครบาลกรุงเทพเหนือ เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

การจัดตั้งกระทรวงนครหลวง และนครบาลดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จ สามารถสนองประโยชน์สุขของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นจะต้องมีมาตรการที่ดำเนินการควบคู่กันไป คือ การพัฒนาระบบเมืองหลัก เมืองรอง ให้มีความเจริญทัดเทียมกับกรุงเทพมหานคร และในขณะเดียวกันกระทรวงนครหลวงก็จะต้องมีทิศทางในการพัฒนาที่แน่ชัดและสามารถปฏิบัติได้ โดยมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศในโดยรวม

313. ปรีชา แก้วจันทร์ . ความรับรู้ในบทบาทการเป็นตัวแทนของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร . ปรินญาตศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครมีความรับรู้ในบทบาทการเป็นตัวแทน โดยภาพรวมแล้วมีลักษณะกลาง ๆ ระหว่างอนุรักษนิยมกับเสรีนิยม ใน 3 ประเด็นหลัก พบว่ามีลักษณะกลาง ๆ ระหว่างตัวแทนของเขตเลือกตั้งกับตัวแทนของส่วนรวม ลักษณะกลาง ๆ ระหว่างการสนองตอบต่อประชาชนในท้องถิ่นกับการสนองตอบต่อพรรคการเมือง และลักษณะกลาง ๆ ระหว่างไม่มีอิสระในการตัดสินใจกับมีอิสระในการตัดสินใจ ความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความรู้ในบทบาทการเป็นตัวแทน แต่ความแตกต่างในเรื่อง รายได้ พรรคการเมืองที่สังกัด ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง และความผูกพันกับเขตที่ได้รับเลือกตั้ง ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความรู้ในบทบาทการเป็นตัวแทน และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบ - โครงสร้างการปกครองของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันเหมาะสมอยู่แล้ว โดยที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต่างก็มาจากการเลือกตั้ง เช่นเดียวกับหลักการของระบบประธานาธิบดี

314. นกิสรา ทองอุปการ . บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

1. ลักษณะของชุมชนทั้ง 3 ชุมชน คือ ชุมชนดั้งเดิม ชุมชนบ้านจัดสรร และชุมชนที่หน่วยงานราชการจัดตั้ง มีความคิดเห็นต่อการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในเรื่องการยอมรับในบทบาทของผู้ใหญ่บ้าน และการรับรู้ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกัน กล่าวคือชุมชนดั้งเดิมมีการรับรู้ในการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้าน และยอมรับในบทบาท ความรู้ ความสามารถ และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านมากที่สุด ในขณะที่ชุมชนบ้านจัดสรรมีการรับรู้ในการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้าน และยอมรับในบทบาท ความรู้ ความสามารถ และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านน้อยที่สุด

2. ความต้องการการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ชุมชน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้านไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน และมีความเห็นว่าจะไม่ควรมีการปกครองในรูปแบบผู้ใหญ่บ้านในกรุงเทพมหานคร

315. สุพจน์ วงศ์วิวัฒน์ . บทบาทของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

จากผลการวิจัยพบว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาททางด้านการปกครองน้อยลงและมีบทบาททางด้านการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้านยังได้ผุดงฐานะของตนเองด้วยการประกอบการทางธุรกิจบางประการอย่างเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การเป็นนายหน้าขายที่ดินหรือการประสานงานทางด้านธุรกิจการลงทุนในท้องถิ่น เป็นต้น

เมื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างภูมิหลังกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านปรากฏผลว่า โดยทั่วไปแล้วบทบาททางด้านการปกครองและการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ต่างมีบทบาทดังกล่าวข้างต้นในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตามระดับการศึกษาและอาชีพของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับทั้งการแสดงบทบาททางการปกครองและบทบาททางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ

316. ประทีป ทรงลายยอง . การปฏิรูประบบบริหารราชการกรุงเทพ ฯ . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิดในการปฏิรูประบบบริหารราชการกรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 มีความเห็นว่าการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมดีแล้ว มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงในเรื่องกลไกของการบริหาร และการเพิ่มอำนาจหน้าที่บางประการตามนโยบายการกระจายอำนาจให้กรุงเทพมหานคร เช่นเรื่องดับเพลิง เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 มีความเห็นว่าการกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน มีขนาดใหญ่โตเกินไป ควรแบ่งพื้นที่การบริหาร เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อย ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารราชการกรุงเทพมหานครมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูป ซึ่งหากไม่มีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาต่าง ๆ ก็จะสะสมมากยิ่งขึ้น การปฏิรูปควรดำเนินการเป็นระยะ ดังนี้

ระยะสั้น ควรให้ใช้รูปแบบการบริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยปรับปรุงกลไกการบริหารที่เป็นปัญหา การดำเนินการขั้นนี้เป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารที่ยังติดขัดเนื่องจากระบบโครงสร้าง และกลไกการทำงานที่เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลและกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งศึกษารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมในอนาคตควบคู่กันไปด้วย

ระยะยาว ควรแบ่งระบบการบริหารเป็น 2 ระดับ โดยการบริหารในระดับบนยังควรให้เป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานคร ให้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง ส่วนการบริหารในระดับล่างเป็นการบริหารในรูปแบบของเทศบาล ให้มีหน้าที่ที่ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการบริการประชาชนในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการพิจารณาปฏิรูประบบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยหลักเกณฑ์ว่า รูปแบบในการปฏิรูปควรมีผลดีคือ ทำให้ทุกส่วนได้เข้ามาร่วมกันแก้ไขและพัฒนากรุงเทพมหานคร เป็นการกระจายอำนาจและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างรากฐานทางประชาธิปไตย และเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในเอเชีย

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) ธงชัย ณ นคร . *ความคิดเห็นของนายอำเภอและสมาชิกสภาจังหวัด ที่เกี่ยวกับรูปแบบการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (2) ประกิจ อุดตะโมต . *สภาจังหวัด . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร . 2523.*

บทบาท การกิจ อำนาจหน้าที่ บริการสาธารณะ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

317. สิริพร มณีภักดิ์ . การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นในประเทศไทย : ศึกษาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีเทศบาลและกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538.

“บริการสาธารณะท้องถิ่น” เป็นคำที่ไม่มีการกำหนดนิยามไว้ในกฎหมายไทย และไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่นไว้แต่อย่างใด อีกทั้งบริการสาธารณะท้องถิ่นเป็นคำที่มีความหมายกว้างและมีความสำคัญต่อการดำเนินการใด ๆ ของฝ่ายปกครองเป็นอย่างมาก เนื่องจากกฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับเป็นกฎหมายที่มีสาระเป็นการกำหนดภารกิจของฝ่ายปกครอง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นหรือกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ

เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวทำให้การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนแน่นอน เกิดปัญหาความสับสนในการจัดทำบริการสาธารณะในกิจการหนึ่ง ๆ ว่าผู้หน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบริการสาธารณะนั้นได้แก่รัฐหรือท้องถิ่น ซึ่งมีผลให้การจัดทำกิจการที่เป็นบริการสาธารณะท้องถิ่นไม่อาจตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ และเกิดปัญหาการตีความกฎหมายขึ้น

การศึกษาได้ข้อสรุปว่า

1. บริการสาธารณะท้องถิ่น หมายถึง การกิจที่จัดทำเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนเฉพาะท้องถิ่นที่แยกต่างหากจากกิจกรรมของรัฐเป็นภารกิจที่มีวัตถุประสงค์และลักษณะในการให้บริการ โดยอยู่ในความอำนาจการหรือความควบคุมของท้องถิ่น

2. เรื่องการแบ่งแยกการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่นพบว่ามีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบ่งแยกสองประการคือ หลักเกณฑ์ในเรื่องผลประโยชน์มหาชนของรัฐและผลประโยชน์มหาชนของท้องถิ่น และหลักเกณฑ์ในเรื่องประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งแยกออกได้เป็นภารกิจที่เป็นกิจการใหญ่ต้องใช้เงิน เทคโนโลยีและอื่น ๆ ในการดำเนินการในระดับสูงให้เป็นหน้าที่ของรัฐ และภารกิจที่เป็นกิจการที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นไม่สลับซับซ้อนหรือมีเทคนิคมากนักให้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่น

3. เรื่องขอบเขตการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น พบว่ากฎหมายจัดตั้งมักกำหนดหน้าที่อย่างกว้างให้ท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งบางกรณีก็มีกฎหมายเฉพาะมาช่วยกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและบางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาในกรณีที่บทบัญญัติในกฎหมายเฉพาะมีลักษณะเป็นการตัดอำนาจของท้องถิ่น แต่บางกรณีก็ไม่มีกฎหมายเฉพาะเช่นว่านั้น นอกจากนั้นกฎหมายบางฉบับยังกำหนดให้ท้องถิ่นต้องจัดทำหน้าที่แทนรัฐอีกด้วย ทำให้ท้องถิ่นซึ่งมักประสบปัญหาด้านการคลัง และความพร้อมอื่น ๆ ต้องรับภาระหนักขึ้นและไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะในหน้าที่ของตนได้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้ โดยการแก้ไขกฎหมายที่เป็นปัญหา และการจัดตั้งองค์การชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองขึ้น

4. เรื่องวิธีการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นพบว่า ท้องถิ่นมีปัญหาเรื่องศักยภาพในการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น แต่ขณะเดียวกันกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นกลับมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นเรื่องสภการ และการมอบให้เอกชนดำเนินการโดยสัมปทานบริการสาธารณะท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถใช้วิธีการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นได้ทั้งหมด ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทำได้โดยการแก้ไขกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นให้ท้องถิ่นสามารถเลือกใช้วิธีการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นได้กว้างยิ่งขึ้น

5. เรื่องการกำกับดูแลการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นพบว่า การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นของไทยมีปัญหาที่เกิดจากการกำกับดูแลของรัฐบางประการที่เป็นการใช้อำนาจบังคับบัญชาเหนือท้องถิ่น ทำให้ความอิสระของท้องถิ่นน้อยลงไป ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายจัดตั้งให้ชัดเจนว่า การกำกับดูแลต้องกระทำภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายและต้องมีการสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจกำกับดูแลให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรให้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

318. อลงกรณ์ พลบุตร . แนวทางการจัดแบ่งและการถ่ายโอนภารกิจระหว่างราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดเพชรบุรี . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

การศึกษาพบว่า ในการจัดแบ่งและการถ่ายโอนกิจจากราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคไปสู่ราชการส่วนท้องถิ่น นั้น มีข้อจำกัดจากอุปสรรคสำคัญ 3 ประการคือ (1) อุปสรรคทางการเมือง (2) อุปสรรคทางการบริหาร (3) อุปสรรคทางผลประโยชน์

สำหรับแนวทางการจัดแบ่งภารกิจนั้น พบว่า บทบาทของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งกระจุกการรวมศูนย์อำนาจอย่างเข้มข้นมาแต่อดีตนั้น จะต้องเริ่มต้นถอนตัวทั้งอำนาจบริหาร และอำนาจการปกครองออกจากพื้นที่เสียก่อนเป็นลำดับแรก แล้วจึงผ่อนคลายเป็นห้องค์กรท้องถิ่นเข้าไปทดแทนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในกรณีของท้องถิ่นที่มีความสนใจ มีความพร้อม และพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

ส่วนแนวทางการถ่ายโอนภารกิจนั้น พบว่า จะต้องเริ่มต้นที่ภารกิจซึ่งหน่วยปกครองท้องถิ่นมีความเรียกร้องต้องการ เป็นสิทธิ และภาระความรับผิดชอบที่ท้องถิ่นสามารถรองรับการขยายตัวของความต้องการ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

การศึกษามีข้อเสนอแนะคือ (1) ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควรปรับบทบาทใหม่จากเป็นผู้ผลิตบริการเป็นผู้กำกับให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะ (2) การเตรียมความพร้อมของหน่วยปกครองท้องถิ่น ถือเป็นกุญแจสำคัญในการรับช่วยภารกิจต่อจากส่วนกลางและท้องถิ่น (3) ควรเพิ่มการขยายองค์ความรู้ในเรื่องระบบและวิธีปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจให้มีความครอบคลุมเจาะลึกและต่อเนื่องเพิ่มเติมมากขึ้น

319. ธิตินา โจนวัชรภักดี . ความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดอาชีวศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 . สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อการจัดอาชีวศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยปานกลาง ด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมาก ส่วนด้านความพร้อมในการสนับสนุนการพัฒนาอาชีวศึกษา และด้านความพร้อมในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อการจัดอาชีวศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน ได้แก่ เพศชายกับเพศหญิง เทศบาลขนาดใหญ่กับขนาดกลาง ในเทศบาลขนาดเล็กที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารที่มาจากการแต่งตั้งกับสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลในเทศบาลขนาดกลางกับขนาดใหญ่ และสมาชิกสภาเทศบาลในเทศบาลขนาดเล็กกับขนาดกลาง

320. สิทธิการณั วันสุข . สหกรในการจัดทำกรบริการสาธารณะท้องถิ่นของไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรั มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

สหกรเป็นการจัดตั้งกรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากองค์การที่จัดตั้งขึ้น ซึ่งสหกรเป็นนิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนที่เกิดจากการร่วมกันจัดตั้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป หรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับนิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนอื่น เพื่อจัดทำกรบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมกันจัดตั้งสหกรนั้น สหกรจึงเป็นการจัดตั้งองค์การที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนเช่นกัน

สหกรเป็นองค์การกระจายอำนาจทางการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอยู่บนพื้นฐานของการร่วมมือกันจัดทำกรกิจ การแบ่งงานกันทำ และการแบ่งเบาระคาใช้จ่ายซึ่งกันและกัน สหกรจึงเป็นการกระจายอำนาจทางการบริการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์การกระจายอำนาจทางพื้นที่หรือทางเขตแดน อันเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการภายใต้หลักการกระจายอำนาจปกครองเช่นกัน

สหกรเป็นเครื่องมือหรือวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหลาย ๆ วิธีการ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการจัดทำกรบริการสาธารณะ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำเองทั้งในและนอกเขตพื้นที่ของตน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน หรือร่วมกับผู้อื่นจัดทำในรูปของการทำความตกลงหรือสัญญาการจัดตั้งองค์การมหาชนการจัดตั้งบริษัทจำกัด ฯลฯ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบให้ผู้อื่นจัดทำแทนในรูปของการให้สัมปทาน การทำสัญญาทางปกครอง การอนุญาต การจ้างแรงงาน การจ้างทำของ ฯลฯ เป็นต้น สหกรจึงเป็นเครื่องมือหรือวิธีการอย่างหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเลือกใช้ตามความเหมาะสมในการจัดทำกรบริการสาธารณะ

สหกรเป็นการแก้ปัญหาหรือจุดอ่อนในการจัดทำกรบริการสาธารณะทั้งปญหาข้อจำกัดด้านเขตพื้นที่ ประชากร เงินงบประมาณ กรกิจหรือบริการสาธารณะ และความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดทำ และสหกรยังเป็นการแก้ปัญหาหรือจุดอ่อนของเครื่องมือหรือวิธีการอื่นในการจัดทำกรบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งปญหาข้อจำกัดด้านความมั่นคงถาวร อำนาจทางกฎหมาย กระบวนการบังคับตามกฎหมายในการจัดทำ และผู้ได้รับประโยชน์แท้จริงในการจัดทำกรบริการสาธารณะ

สหกรเป็นเครื่องมือหรือวิธีการอย่างหนึ่งในการพัฒนาการกระจายอำนาจปกครอง เนื่องจากสหกรเป็นองค์การความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีการเรียนรู้และเข้าใจปญหาซึ่งกันและกันและกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมจัดตั้งสหกรนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การยบรวมและยกฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหรือระดับที่สูงขึ้น อันจะเป็นผลให้การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจปกครองมีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ต่างประเทศมีการจัดตั้งสหกรมานานแล้ว และพัฒนามาพร้อม ๆ กับการจัดตั้งกรในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนสหกรมีโครงสร้างการจัดตั้งกรหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่สหกรขนาดเล็กที่มีโครงสร้างอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงสหกรขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้างซับซ้อน ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับกรบริการสาธารณะที่จัดทำนั่นเอง เช่น ประเทศฝรั่งเศสจะมีการจัดตั้งสหกรหลากหลายประเภทมาก และมีการแบ่งแยกประเภทของสหกรที่ชัดเจน มีทั้งสหกรเฉพาะของเทศบาล สหกรผสม สหกรที่มีรายได้เป็นของตนเอง สหกรที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ฯลฯ ประเทศสหรัฐอเมริกามีสหกรที่จัดทำกรการศึกษา และสหกรที่จัดทำกรเฉพาะ หรือประเทศญี่ปุ่นมีสหกรที่จัดทำกรบริหารทั่วไป และสหกรที่จัดทำกรบริหารอย่างใด โดยเฉพาะ เป็นต้น

การจัดตั้งสหกรในต่างประเทศประสบความสำเร็จมาก จนบางประเทศถือว่าสหกรบางประเภทหรือบางรูปแบบเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งด้วย หรือบางประเทศประชาชนคนหนึ่งในประเทศดังกล่าว นอกจาก

จะต้องอยู่ภายใต้ต้องการทางปกครองระดับรัฐ ระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่นแล้ว ยังจะต้องอยู่ภายใต้สหการใดสหการหนึ่ง โดยเฉพาะสหการที่จัดทำกิจการการศึกษา ซึ่งบางคนอาจอยู่ภายใต้สหการมากกว่าห้าสหการก็ได้

ประเทศไทยได้นำเอาหลักการให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งองค์การรูปแบบสหการเพื่อจัดทำกิจการบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบอย่างของประเทศตะวันตกมาใช้กว่า 60 ปีมาแล้ว โดยปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบที่มีอำนาจจัดตั้งสหการ คือ เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่กลับปรากฏว่าไม่มีหลักฐานการจัดตั้งสหการขึ้นในประเทศไทยเลย

โดยผลบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) และกฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ทำให้ในอนาคตการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น และบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบก็จะมีมากขึ้นด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีเครื่องมือหรือวิธีในการจัดทำกิจการบริการสาธารณะที่หลากหลายและมากขึ้นด้วย การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการจัดทำเองให้มีประสิทธิภาพทั้งหมดนั้นย่อมเป็นไปได้ยาก จะต้องมีการแบ่งหรือกระจายให้ผู้อื่นจัดทำ หรือร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดทำด้วย ไม่เช่นนั้นอาจจะประสบกับความล้มเหลวดังเช่นที่ส่วนราชการประสบมาแล้วได้

แม้ว่าในอดีตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยจะไม่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งองค์การในรูปแบบของสหการก็ตาม แต่ด้วยภารกิจหรือบริการสาธารณะที่รับผิดชอบมีมากขึ้น การกำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการสหการจะต้องเร่งรีบดำเนินการจัดทำและพัฒนาโดยเร็ว และจะต้องกำหนดให้สหการมีได้หลายรูปแบบด้วย เพื่อสนองตอบต่อการจัดทำกิจการบริการสาธารณะที่หลากหลายและแตกต่างกัน ผลงานวิจัยเรื่อง “สหการในการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นของไทย” ที่ได้ศึกษาไว้นี้ อาจเป็นประโยชน์ในการจัดตั้งและพัฒนาสหการให้เป็นเครื่องมือหรือวิธีการอย่างหนึ่งในหลาย ๆ วิธีการที่ทรงประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นทางเลือกในการจัดทำกิจการบริการสาธารณะได้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

321. ไสว ชินพงษ์ . การนำนโยบายถ่ายโอนโครงการอาหารเสริม (นม) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาสไปปฏิบัติ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาโดยย่อมีดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในโครงการ ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่ต้องการให้ถ่ายโอนงบประมาณโครงการอาหารเสริม (นม) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ รัฐไม่เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แต่ในการจัดทำโครงการได้กำหนดหัวข้อต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน งบประมาณสำหรับbardดำเนินการโครงการนั้นกลุ่มผู้กำกับนโยบายและกลุ่มโรงเรียนเห็นว่าเพียงพอ ทุกกลุ่มเห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันในวันเปิดภาคเรียนขึ้นตอนในการจัดสรรงบประมาณไม่คล่องตัว ระบบการตรวจสอบงบประมาณยังไม่รัดกุมบุคลากรมีเพียงพอเฉพาะในกลุ่มของผู้กำกับนโยบายและกลุ่มโรงเรียนแต่ไม่เพียงพอในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ยานพาหนะ ภาชนะที่เก็บและขนถ่ายมีเพียงพอ

2. ด้านกระบวนการบริหารโครงการ พบว่า ในการเตรียมการถ่ายทอดโครงการมีการเตรียมการเป็นอย่างดี ในการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงานแต่ในการติดตามกำกับงานกลุ่มโรงเรียนเห็นว่าควรปรับปรุง ในการบริหารและการพัฒนาบุคลากรของโครงการ กลุ่มของผู้กำกับนโยบาย กลุ่มโรงเรียนมีการคัดเลือกบุคลากรของโครงการ ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทุกกลุ่มไม่ได้เน้นการรับผิดชอบโครงการมาเป็นเครื่องกำหนดในการสร้างแรงจูงใจ กลุ่มผู้กำกับนโยบาย กลุ่มโรงเรียน ได้กำหนดขั้นตอนและ

ระเบียบในการปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกและประสานงานและมีการแบ่งงาน และในด้านการติดตามกำกับประเมินผลมีแผนในการดำเนินงานและพบว่ากลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จัดระบบในการรวบรวมปัญหาและนำมาใช้ประโยชน์

3. ด้านผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของโครงการนั้น กลุ่มผู้กำกับนโยบายและกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รายงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ แต่กลุ่มโรงเรียนรายงานการเบิกจ่ายงบประมาณเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการและผลที่ได้รับพบว่า กลุ่มผู้กำกับนโยบายและกลุ่มโรงเรียนได้มีการตรวจสอบการพัฒนาการทางร่างกายของนักเรียนเป็นระยะ ๆ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตรวจสอบการพัฒนาการทางร่างกายของนักเรียน ในกระบวนการดำเนินงานพบว่า มีอาหารเสริม (นม) บดและเสียแต่ไม่มากนัก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้บริษัทผู้ขายเปลี่ยนทดแทนให้ มีการจัดเก็บอาหารเสริม (นม) ถูกต้องตามหลักโภชนาการและตรงกับความต้องการของโรงเรียน

4. ด้านปัญหาและอุปสรรคของโครงการ พบว่า ปัจจัยนำเข้าคืองบประมาณโอนมาตั้งจ่ายล่าช้าเป็นปัญหาที่รุนแรงมากที่สุด ปัญหาของลงมาก็คือบุคลากรในส่วนของการบริหารส่วนตำบลไม่เพียงพอ กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าหน่วยงานเจ้าของงบประมาณไม่ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ไปชี้แนะแนวทางปฏิบัติงานในพื้นที่และครึ่งหนึ่งเห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คุณวุฒิของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ไม่เข้าใจในคุณค่าของอาหารเสริม (นม) และยังขาดความชำนาญในงานด้านนี้ พบว่าผลการดำเนินงานของโครงการมีปัญหา 2 ปัญหา คือ หน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพอาหารเสริม (นม) ขาดการติดตามตรวจสอบคุณภาพอาหารเสริม (นม) และปัญหานักเรียนมักจะไม่ได้ดื่มอาหารเสริม (นม) ที่ครูแจกจ่ายให้ ครูต้องบังคับให้นักเรียนดื่มอาหารเสริม (นม)

ข้อเสนอแนะสำคัญที่ได้จากการวิจัยนี้ คือ ในการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) ควรโอนโครงการให้โรงเรียนดำเนินการเหมือนเดิมเพราะขั้นตอนการดำเนินงานมีไม่มาก

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

322. ประวิทย์ กาญจนโอภาส . การควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยสภาจังหวัด . รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2509 . (วิทยานิพนธ์)

สาระสำคัญของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้แสดงให้เห็นว่าสภาจังหวัดย่อมจะมีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานของท้องถิ่น โดยสภาจังหวัดมีอำนาจทั้งในทางนิติบัญญัติและด้านการควบคุมการบริหาร ซึ่งอำนาจทั้งสองนี้ย่อมเป็นลักษณะอันเกื้อกูลต่อการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องถิ่น แต่บทบาทของสภาจังหวัดในการควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีปัญหาปกครองบางประการ เช่นปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคลโดยเฉพาะสมาชิกสภาจังหวัดและฝ่ายบริหารไม่รู้จักหน้าที่ของตนอย่างแท้จริง ขาดการใช้ความคิดริเริ่มหรือดุลพินิจต่าง ๆ ที่เป็นเหตุผลที่ดี หรือไม่กล้าตั้งกระทู้ถาม หรืออภิปรายเกี่ยวกับร่างข้อบัญญัติจังหวัด

323. ทรงพล จำปาพันธุ์ . การศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523.

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล ผู้วิจัยได้แยกทัศนคติที่จะศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดโครงสร้าง ระบบการ

จัดการศึกษาประชากรการดำเนินงานด้านวิชาการ การดำเนินงานด้านธุรการ การดำเนินงานการบริหารงานบุคคล และการจัดการศึกษาประชากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การวิจัยปรากฏว่า “ข้าราชการครูส่วนจังหวัดโดยทั่วไปไม่พอใจในการจัดระบบการศึกษาประชากรในปัจจุบัน (ในช่วงระหว่างปี 2509 – 1 ตุลาคม 2523)” ด้วยเหตุนี้หากจะพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าจะต้องพิจารณาปรับปรุงการจัดระบบการศึกษาประชากรนี้ด้วย

324. วิริยะ ทองผา . ความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้าน ต่อบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดมุกดาหาร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านต่อบทบาทที่เป็นจริง ของสมาชิกสภาจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านต่อบทบาทที่คาดหวัง ของสมาชิกสภาจังหวัดอยู่ในระดับสูง
3. ผู้ใหญ่บ้านมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริง ต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวังในด้านนิติบัญญัติ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของฝ่ายบริหาร งบประมาณ ประชาสัมพันธ์ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การอุทิศตนในการทำงาน และการส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม
4. ผู้ใหญ่บ้านที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาจังหวัด และโอกาสที่ได้พบปะประสานงานกับสมาชิกสภาจังหวัด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่มีปัจจัยใดเลยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาจังหวัด

325. วาสนา ส่งเสริม . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรัง . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

ผลการศึกษวิจัยพบว่า สมาชิกสภาจังหวัดตรังส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่ต่อการปกครองท้องถิ่น ในระดับค่อนข้างสูง และมีบทบาทในฐานะสมาชิกสภาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ และพรรคการเมืองที่สังกัดกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด แต่มีตัวแปรตัวหนึ่งในเรื่องของปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องอำนาจหน้าที่ในเรื่องของการอนุมัติข้อบัญญัติจังหวัด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด

326. มงคล เขาวนประยูร . ทศนคติของข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการสังกัด อบจ. เชียงใหม่ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อความจำเป็นในการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในระดับสูง มีทัศนคติด้วยต่อโครงสร้างของ อบจ. ตามกฎหมายใหม่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางสูง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อความสัมพันธ์อยู่ระดับปานกลางและความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำเป็นไปในเชิงบวกในระดับสูง

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ข้าราชการประจำสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีทัศนคติเชิงลบต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ด้วยผลการวิจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าสมมติฐานได้รับการปฏิเสธ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบของ อบจ. ที่ไปซ้ำซ้อนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ อบจ. เองก็ควรพิสูจน์ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของตนเองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและดูแลทุกข์สุขของประชาชน หากยังต้องการจะดำรงอยู่ต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำใน อบจ. กับผู้บริหารจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะเกื้อหนุนต่อการทำงาน ผู้บริหารจากการเลือกตั้งและข้าราชการประจำที่สังกัด อบจ. จึงควรร่วมมือกันสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนการทำงานบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของประชาชน การประสานงานระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นความจำเป็นที่ควรสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อสร้างพลังในการทำงานแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

327. พนม วงศ์ไชย . ความรู้และความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541.

ผลการวิจัยพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับปานกลาง โดยแยกระดับความรู้และความเข้าใจ ออกเป็น 5 ประการ คือ

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบระดับปานกลาง
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ โครงสร้าง และองค์ประกอบมาก
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ระดับปานกลาง
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบมาก
5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่า คุณสมบัตินของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยที่คุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือระดับการศึกษาและการรู้จักคุ้นเคยกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองลงมาคืออายุและการดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ลำดับสุดท้ายคือเพศ อาชีพ และรายได้

328. เดชศักดิ์ อังกลมเกลียว . บทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดชัยภูมิ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล ด้านบทบาทหน้าที่โดยรวมและด้านงานพัฒนา ตามบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงและบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังสูงกว่าทั้งสุขาภิบาล

และองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารงานทั่วไปตามบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงสูงกว่าสุขาภิบาลแต่ต่ำกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังสูงกว่าทั้งสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

2. บทบาทหน้าที่คาดหวังของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านบทบาทหน้าที่โดยรวมการบริหารงานทั่วไป และงานพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลสูงกว่าบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. บทบาทหน้าที่คาดหวังของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านบทบาทหน้าที่โดยรวมการบริหารงานทั่วไป และงานพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลสูงกว่าบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. บทบาทหน้าที่คาดหวังของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านบทบาทหน้าที่โดยรวมการบริหารงานทั่วไป และงานพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การปกครองท้องถิ่นรูปองค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่าบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไปไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

329. ธนะวัฒน์ วัชรวิทยานนท์ . บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระดับอำเภอ : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของ ส.จ. ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.จ. อยู่ในระดับที่มีมากทุกด้าน แต่ข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอและประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่มีปานกลางและมีน้อยเท่า ๆ กัน ส่วนบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.จ. ตามความคิดเห็นของ ส.จ. ข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอและประชาชนอยู่ในระดับที่ควรมีให้มากทุกด้าน โดยเฉพาะความคิดเห็นของ ส.จ. ในด้านบทบาทในการวางแผนโครงการและติดตามงานอยู่ในระดับที่ควรมีให้มากที่สุด และผลการทดสอบสมมติฐานโดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ความคิดเห็นของ ส.จ. ข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอและประชาชนที่มีบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.จ. แตกต่างกันทุกด้าน ส่วนบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.จ. มีความแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านบทบาททางข้อบัญญัติและระเบียบของ อบจ. บทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร และบทบาทในการออกเยี่ยมเยียนพบปะราษฎรไม่แตกต่างกัน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

330. สมสวัสดิ์ บุญญภัทร . การบริหารงานสาธารณูปโภคของเทศบาลเมืองยะลา . คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2504 . (วิทยานิพนธ์)

The administration of public utility services of Yala Town Municipality is limited to two serviced-water works and electrification. These two services are the compulsory functions which the town municipalities must provide and maintain in locality.

From the study, some important matters are discussed; namely; the organization of the public utility services, franchise regulations, operating of the public utility services, control and supervision, revenue and payments, the policy of government concerning the public utility.

Chapter III is a major one to describe how the Electrification Sub-section is organized, this deals with the work of the electrification the franchise regulations, a period permitted, the construction and installation of all important plant, repair and maintenance, the operation which includes generating unit, distribution unite and executive unit which operates accounting and revenue collection.

Chapter IV describes the water works which is another sub-section of the Municipal Clerk's Office. The municipalities are less interested in the water supply system than the electric works because of its low income. The importance of a safe water supply for the public health presents a reason for municipal ownership. It requires more skilled technicians than electrification, for its purpose is sanitation and good health of the people. The franchise regulations of the water supply system are the same as those of the electrification. The purpose is to master the standard of work and qualifications.

In chapter V we find that the public utility is a national responsibility and are vested in many program of economic planning.

331. อุทัย หิรัญโต . บทบาทของสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยในการส่งเสริมความก้าวหน้าของเทศบาล. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2508. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาพบว่ากิจกรรมที่สันนิบาตเทศบาลฯ ได้ดำเนินงานเพื่อเสริมความก้าวหน้าให้แก่เทศบาลนั้น สันนิบาตเทศบาลได้มุ่งเน้นไปที่การประชุม ส่วนกิจกรรมประจำวันอื่น ๆ ไม่ได้ดำเนินการจริงจังนัก บทบาทที่สำคัญคือการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในการประชุมใหญ่ นอกจากนั้นมีการอบรม ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่พนักงานเทศบาล รวมทั้งจัดให้มีการประกวดการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตเทศบาล

332. ธวัช ธนิมิตร . การปรับปรุงการบริหารงานเทศบาลด้วยระบบผู้จัดการ . คณะรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2509. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารเทศบาลที่เป็นอยู่มีปัญหา คือ สภาพเทศบาลมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป มีความบกพร่องเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของฝ่ายบริหารที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีการทุจริตเล่นพวกในวงการเทศบาล ฐานะของฝ่ายบริหารงานของเทศบาลไม่มั่นคง จนรัฐบาลต้องเข้ามาควบคุม ทำให้เป็นการเพิ่มอำนาจการควบคุมการบริหารของเทศบาลมากขึ้น มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีขึ้นแทนการเลือกตั้งซึ่งก็คือพวกข้าราชการ

ผู้ศึกษาได้เสนอการบริหารงานเทศบาลแบบผู้จัดการ ซึ่งเป็นระบบที่ใช้เป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ณ เมืองบอสตัน แห่งมลรัฐเวอร์จิเนีย เมื่อปี 1908 แต่ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการนำเอาระบบผู้จัดการของสหรัฐมาใช้จะมีทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อให้การบริหารเทศบาลไทยได้ผลดีมากที่สุด เกิดผลเสียน้อยที่สุด จึงเสนอดัดแปลงให้เหมาะสมกับสังคมไทย คือ

- 1) สภาพเทศบาล ระยะเริ่มต้น มีสมาชิกสองประเภทจากการเลือกตั้ง และ แต่งตั้งจำนวนเท่ากัน
- 2) ผู้จัดการเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทยเลือกสรรและผลิตผู้จัดการเทศบาลด้วยการฝึกอบรมปลัดเทศบาล และข้าราชการกระทรวงมหาดไทยให้รู้งานของผู้จัดการเทศบาล แล้วเสนอให้สภาเทศบาลคัดเลือก

**333. สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว . งานสาธารณสุขของเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2510.**

จากการศึกษาพบว่า แม้ขณะนี้เทศบาลนครกรุงเทพจะได้ดำเนินงานในด้านนี้อย่างกว้างขวางและเต็มที่อยู่แล้วก็ตาม ก็ยังปรากฏว่ามีข้อบกพร่องที่เห็นควรได้ทำการแก้ไขปรับปรุงอยู่อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ไม่สามารถบริการให้กับประชาชนได้เพียงพอและทั่วถึง ซึ่งทั้งนี้ก็ได้พบว่า เนื่องมาจากสาเหตุที่ทางเทศบาล ฯ ยังขาดงบประมาณและเจ้าหน้าที่ตลอดจนขาดความรู้เฉพาะอย่างในการดำเนินงาน ในขณะเดียวกันอาณาเขตและจำนวนประชากรในเขตความรับผิดชอบก็ได้ทวีขึ้นจนไม่ได้สัดส่วนกับกิจการที่ดำเนินอยู่ จึงเห็นควรได้แก้ไขอุปสรรคและข้อบกพร่องดังกล่าวด้วยการเพิ่มงบประมาณ เพื่อให้มีจำนวนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ที่เพียงพอแก่การดำเนินงาน ในขณะเดียวกันก็เห็น ควรส่งเสริมเรื่องสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตลอดจนแก้ไขระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้รัดกุมและควรดำเนินงานให้ประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ส่วนในด้านประชาชนซึ่งมีความสัมพันธ์กับกิจการดังกล่าวอย่างใกล้ชิดนั้น เห็นควรแก้ไขในเรื่องทัศนคติเพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของสาธารณะให้เกิดความไว้วางใจที่จะร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น

**334. ประหยัด ยะคะนอง . ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.**

การค้นคว้าวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ผลการวัดทัศนคติของประชาชนปรากฏว่าทุกกลุ่มอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่น ๆ ไม่พอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยมีระดับความไม่พอใจในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สาเหตุของการให้บริการสาธารณะไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน สรุปได้ว่าเนื่องจากปัญหาหลายประการด้วยกัน คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาด้านการคลัง ปัญหาการควบคุมเทศบาล ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาลำนี้ผู้วิจัยว่าจะต้องเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งจากด้านรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลจะต้องมีความจริงจังและจริงจังในการแก้ไขปัญหทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

**335. อภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครอง
ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.**

ศึกษาวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาล ไม่พึงพอใจต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองสกลนคร เมื่อพิจารณาตามทุกลักษณะบริการ 8 บริการ โดยเมื่อแยกพิจารณาแต่ละบริการย่อย จะมีเพียง 2 ลักษณะ บริการที่ประชาชนพึงพอใจ คือบริการด้านไฟฟ้าสาธารณะ และด้านการศึกษา ส่วนอีก 6 ลักษณะบริการที่ประชาชนไม่พึงพอใจ คือ บริการด้านถนนสาธารณะ เก็บขยะ บรรเทาสาธารณภัย ระบายน้ำเสีย บริการตลาดสด และงานทะเบียนราษฎร

2. ความรู้ความเข้าใจของประชาชน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล มีความสัมพันธ์กันบ้าง กับ ความพึงพอใจของประชาชนที่มี ต่อบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองสกลนคร

3. ปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม และเศรษฐกิจของประชาชน (อายุ อาชีพ รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษา) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติ ที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กันบ้างกับ ความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะ อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กันในระดับ

ปานกลาง กับความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะ ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กันบ้าง กับความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะ รายได้ครอบครัวของประชาชนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง กับ ความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะ

เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่นเฉพาะกรณี จึงไม่มีอำนาจในการอธิบายครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ ได้ แต่เป็นเครื่องชี้ให้คณะผู้บริหารผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ควรคำนึงถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ และการวิจัยน่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายเรื่องดังกล่าว หากมีผู้สนใจศึกษาเรื่องนี้ในอนาคต ควรทำการศึกษาในเขตจังหวัดอื่น เพื่อจะได้เปรียบเทียบวิเคราะห์ข้อมูลหาจุดอ่อนจุดแข็งที่จะนำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น และควรวิจัยในลักษณะเชิงคุณภาพโดยเจาะลึกเฉพาะบริการทำการศึกษาค้นคว้า ทั้งผู้ให้บริการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ พนักงานเทศบาล และผู้รับบริการ ได้แก่ ประชาชนด้วย จึงจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับมีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด

336. นันทกา หนูเทพ . การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในแหล่งจำหน่ายอาหารของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองลพบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

ด้านนโยบาย ไม่มีความชัดเจนในสาระและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มาตรการทางกฎหมาย มีข้อกำหนดและบทลงโทษไว้ชัดเจน แต่ไม่มีการลงโทษตามกฎหมายอย่างจริงจัง

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารของเทศบาลเมืองลพบุรี ให้ความสนใจ และสนับสนุนต่อการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในแหล่งจำหน่ายอาหารมาโดยตลอด และสม่ำเสมอ

ด้านทรัพยากร บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานในเรื่องงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ มีเพียงพอต่อการดำเนินงาน

ด้านผู้ประกอบการค้า ผู้ประกอบการค้าแหล่งจำหน่ายอาหาร ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ คือ (1) เทศบาลควรกำหนดนโยบายในการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารให้ชัดเจน และควรให้ความสำคัญมากกว่านี้ (2) ควรใช้มาตรการลงโทษให้จริงจังมากขึ้น (3) ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน (4) เจ้าหน้าที่ควรมีการนิเทศติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรทิ้งช่องว่างมากนัก

337. นิมิต ทองนอก . ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของเทศบาลในประเทศไทย . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา) สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ 6 ด้าน ที่พบมากที่สุดคือ 1. ด้านเจ้าหน้าที่คือ ต้องรับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมพลศึกษา แนวทางแก้ไขควรให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการจัดกิจกรรมพลศึกษา 2. ด้านเยาวชน คือ เยาวชนไม่มีเงินเพื่อใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา แนวทางแก้ไขเทศบาลควรจัดกิจกรรมโดยไม่ต้องให้เยาวชนเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ 3. ด้านผู้ปกครองคือ สภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษาของเยาวชน แนวทางแก้ไขให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ 4. ด้านการจัดและดำเนินการคือ ขาดอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม แนวทางแก้ไขควรจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติม ถ้าไม่สามารถทำได้ควรขอยืมจากหน่วยงานอื่นที่ใกล้เคียง 5. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกคือ ขาดสถานที่ในการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชน แนวทางแก้ไขดำเนินการเขียนโครงการเสนอผู้บริหารเพื่อพัฒนา
เรื่องสถานที่ 6. ด้านนโยบายและงบประมาณคือ ได้รับงบประมาณในแต่ละปีน้อย แนวทางแก้ไขเทศบาลควรขอรับเงิน
สนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน

**338. สัมฤทธิ์ อ่อนคำ . ความคิดเห็นของคณะกรรมการเกี่ยวกับการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ
ของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี 32 เทศบาลเมืองหลัก . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.**

ผลการวิจัย พบว่าคณะกรรมการมีความคิดเห็นด้วยกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยในการให้เอกชนเข้ามามี
มีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเทศบาล โดยความคิดเห็นของคณะกรรมการโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ
ตามแนวทางการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$
แต่ความคิดเห็นในขั้นตอนการดำเนินงานพบว่ามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามแนวทางการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในกิจการสาธารณะของเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลของคณะ
กรรมการที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นและการปฏิบัติของคณะกรรมการตามแนวทางการให้เอกชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเทศบาลแตกต่างกัน

**339. ชัยพร สมประมัย . การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

จากการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นเพศชายถึงจำนวน
ร้อยละ 82.8 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไป แต่
ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 37.1 และ 27.6 ตามลำดับ ผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำร้อยละ 52.4 เป็นข้าราชการการเมืองร้อยละ 7.6 นอกนั้นเป็นผู้ประกอบ
อาชีพอิสระอื่น ๆ เช่น ค้าขาย รับจ้าง

2. ในด้านทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522
ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงานนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า บทบัญญัติที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัตินี้ มีความเหมาะสมมากอย่างอื่น ด้วยว่าความเห็นเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53
โดยเฉพาะในด้านของการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และการ
กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นในกรุงเทพมหานครและทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักร

3. ในด้านทัศนคติ และความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด
ไว้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสามารถปฏิบัติตามได้ค่อนข้างน้อยด้วยค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80
แสดงว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ
และที่หลบภัยสาธารณะไว้อย่างพร้อมเพรียงเสมอ มีค่อนข้างน้อย

4. ในด้านความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลนครเชียงใหม่ จาก
การศึกษาพบว่า ยังมีความพร้อมไม่มากนัก โดยจะมีความพร้อมเฉพาะในด้านการระงับอัคคีภัย เครื่องมือสื่อสาร และ
อุปกรณ์ แต่ในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยสาธารณะด้านอื่น ๆ เช่น อุกภัย วาต
ภัย ยังมีความพร้อมค่อนข้างน้อย

5. ในด้านปัญหาด้านอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลนครเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาอยู่บ้างในระดับปานกลาง ที่มีปัญหามากพอสมควรได้แก่ ปัญหาเรื่องการขาดความร่วมมือจากประชาชน และองค์กรภาคเอกชน และปัญหาในด้านการระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ปัญหาการป้องกันและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากตึกถล่ม ปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะด้าน ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหามูลนิธิของการดำเนินงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อแนวทางที่ได้เสนอไว้ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดอุปกรณ์ รถกระเช้า อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง การสร้างความพร้อมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และแผนการปฏิบัติการ ตลอดจนการจัดให้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และเข้าใจถึงงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น

340. วนิตา แก้วณีกังธี . ศักยภาพและความเป็นไปได้ของเทศบาลในการรับมืออำนาจการดำเนินงาน คุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมของเทศบาลไม่แปรไปตามขนาดของเทศบาล ความพร้อมของเทศบาลจะสัมพันธ์กับระดับความยากง่ายของกิจกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร และเมื่อประเมินเฉพาะจากอัตรากำลังของเทศบาลด้านอนามัยและสุขาภิบาลอาหาร พบว่าเทศบาลนคร 4 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง และเทศบาลตำบล 3 แห่ง ที่พร้อมดำเนินงานได้ทันที

จากการประมวลข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมด สรุปว่าเทศบาลเป็นหน่วยงานที่ควรได้รับการกระจายอำนาจเพื่อดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารด้วยความสอดคล้องของภารกิจหลักของเทศบาลเอง และโครงสร้างองค์กรที่มีหน่วยรองรับงานด้านนี้อยู่ อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าเทศบาลยังขาดแคลนอัตรากำลังที่จะดำเนินงานได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานส่วนกลางควรแก้ไขปัญหานี้เป็นลำดับแรก ควบคู่ไปกับการสนับสนุนให้เทศบาลสามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและพัฒนางานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

341. ยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ . ศักยภาพของเทศบาลเมืองนครปฐมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา . พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

เทศบาลเมืองนครปฐมมีศักยภาพในด้านการเมืองและนโยบายของฝ่ายบริหารและด้านขีดความสามารถในเชิงการบริหารจัดการอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความพร้อมของทรัพยากรการบริหาร มีศักยภาพในระดับกลาง สำหรับปัจจัยหลักที่มีผลต่อศักยภาพของเทศบาลในการจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาก็คือ งบประมาณลงทุนและดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในด้านความพร้อมของทรัพยากรการบริหารที่มีศักยภาพอยู่ในระดับกลาง และซึ่งเทศบาลเมืองนครปฐมจะต้องทุ่มเทความพยายามเป็นพิเศษ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ดังนี้

ก. ควรระดมทุนจากหลาย ๆ แหล่งนอกเหนือจากทางราชการตามลำดับ คือ

- (1) จากภาคเอกชนทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มที่คุ้นเคยกัน
- (2) จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (3) จากแหล่งเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- (4) อื่น ๆ

ข. ควรจัดหาเงิน และจัดทำกองทุนของตนเองที่ปราศจากข้อผูกพันระเบียบของทางราชการ จะทำให้เทศบาลสามารถใช้ความคิดริเริ่มจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพที่ดีคือ

- (1) จ้างผู้มีชื่อเสียงมาเป็นอาจารย์พิเศษ
- (2) จัดซื้ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย
- (3) จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาของเทศบาลมีชื่อเสียงและรูปลักษณ์ที่ดีมาก ๆ ได้

342. ญัตติพงศ์ อินทรรัตน์ . การศึกษาเรื่องการใช้สวนสาธารณะของเมืองพัทยา : กรณีศึกษาสวนชายหาดเมืองพัทยา . สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2541. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาว่า ปัจจัยลักษณะส่วนตัวของประชากร เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ฯลฯ ปัจจัยการมีส่วนร่วมมาใช้สวนด้วย และปัจจัยโอกาสในการมาใช้สวน เช่น ระยะเวลาในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการมาใช้สวน เป็นต้น จะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวน ได้แก่ ประเภทกิจกรรมสันทนาการ ความถี่ในการมาใช้สวน ระยะเวลาที่ใช้สวน วันที่มาใช้สวนอย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้มาใช้สวนต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวน และการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้มาใช้สวนในแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับการจำนำได้ การทักทายกัน การร่วมกิจกรรมสันทนาการกัน การคบกันเป็นเพื่อนตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องต่าง ๆ

ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเพิ่มกิจกรรมสันทนาการที่ส่งเสริมให้เพศหญิงมาใช้สวนมากขึ้น
2. ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงสวน และใช้สวนได้
3. ควรเพิ่มอุปกรณ์กิจกรรมสันทนาการประเภท active recreation ในสวนอีกในพื้นที่ที่ยังเหลืออยู่ที่เป็นลานโล่งและสนามทรายในสัดส่วนที่ไม่มากเกินไป
4. รัฐบาลโดยหน่วยปกครองท้องถิ่น ควรจัดพื้นที่ทำกิจกรรมสันทนาการหรือสวนให้กระจายอยู่ในจุด โดยแทรกเป็นระยะอาจอยู่ในรัศมีเดินเท้า หรือไกลกว่าเล็กน้อย หากสามารถเชื่อมพื้นที่นี้ด้วยกันอาจด้วยทางเดินหรือแนวต้นไม้ จะเกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมยิ่งขึ้น
5. ควรจัดทำมุมสงบส่วนตัวให้มากขึ้นอาจโดยจัดที่นั่งบางกลุ่มใหม่หรือใช้ไม้พุ่มหรือไม้บังตาช่วย
6. ควรแก้ไขปัญหาระดับเสียงในบางครั้งด้วยการเข้มงวดและลงโทษขยวดยานที่ส่งเสียงดังเกินกำหนดในถนนเลียบหาดนี้
7. หน่วยงานเกี่ยวข้องควรเอาใจใส่ในการจัดการดูแลรักษาต้นไม้ยิ่งขึ้น
8. หน่วยงานท้องถิ่นควรหาทางออกข้อบัญญัติหรือผังเมืองเฉพาะ เพื่อรักษาภูมิทัศน์ใน อาคารบริเวณริมถนนเลียบสวนนี้ และรณรงค์ขอความร่วมมือจากพลเมืองให้เห็นความสำคัญ
9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มมาตรการทางด้านการรักษาความสะอาดให้มากขึ้น เช่น การเพิ่มจำนวนถังขยะ ควบคุมขยะเกิดจากร้านอาหารในสวนหรือชายหาด จัดการขยะจากร้านค้าฝั่งตรงข้ามถนนเลียบหาด
10. เพื่อส่งเสริมมิตรภาพและการมีปฏิสัมพันธ์กันของพลเมืองควรส่งเสริมให้มีผู้ทำกิจกรรมวิ่งมาก ๆ โดยอาจปรับปรุงพื้นที่วิ่งให้ดีกว่าเดิม หรือหากมีโครงการทำสวนแห่งอื่น ควรจัดพื้นที่กิจกรรมวิ่งให้มีสัดส่วนมากเป็นพิเศษ

343. เทวชัย บริรักษ์สันติกุล . ต้นทุนการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณพุทธศักราช 2541 . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

สภาพปัญหา เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติไว้ให้รัฐบาลต้องกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยให้ตรากฎหมายว่าด้วยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่าง

รัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง แต่เนื่องจากในปัจจุบันนี้รัฐบาลยังขาดหลักเกณฑ์ที่ดี ต้นทุนบริการสาธารณะอาจใช้เป็นหลักเกณฑ์หรือแนวทางหนึ่ง ในการจัดแบ่งอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้เขียนจึงทำการศึกษาด้านทุนการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเลือกเทศบาลเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เป็นกรณีศึกษา

การศึกษาด้านทุนบริการสาธารณะเมืองเพชรบุรี ผู้เขียนใช้หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งในที่นี้หมายถึง การใช้ต้นทุนการผลิตผลิตสินค้าหรือบริการที่ต่ำ แต่ให้ผลผลิต (สินค้าหรือบริการ) ในปริมาณที่สูง ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยศึกษาต้นทุนบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองเพชรบุรีในลักษณะของต้นทุนรวม ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม สามารถเขียนเป็นสมการได้คือ ต้นทุนรวม = ต้นทุนทางตรง + ต้นทุนทางอ้อม

ผลการศึกษาที่น่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น ต้นทุนบริการสาธารณะงานโรงเรียน มีต้นทุนเฉลี่ยในทุกระดับชั้นการศึกษา ดังนี้โรงเรียนเทศบาล 1 เท่ากับ 11,426 บาทต่อนักเรียนหนึ่งคน โรงเรียนเทศบาล 2 เท่ากับ 13,408 บาทต่อนักเรียนหนึ่งคน โรงเรียนเทศบาล 3 เท่ากับ 9,425 บาทต่อนักเรียนหนึ่งคน และโรงเรียนเทศบาล 4 เท่ากับ 11,585 บาทต่อนักเรียนหนึ่งคน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับเทศบาล คือ เทศบาลควรพิจารณากำหนดอัตราค่าบริการให้เหมาะสมกับประเภทของผู้รับบริการ รวมทั้งจัดระบบบริหารและควบคุมต้นทุนการจัดบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับรัฐบาล คือ รัฐบาลควรให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นในการกำหนดอัตราค่าบริการด้วยตนเอง รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการสนับสนุนทางด้านเงินทุนในการจัดบริการสาธารณะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

344. สุปราณี สติชัยเจริญ . บทบาทจังหวัดในการส่งเสริมการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

การวิจัยครั้งนี้แบ่งหัวข้อในการศึกษาออกเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่ (1) กฎหมาย พระราชบัญญัติ เทศบาลระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ในการปกครองเทศบาล (2) แนวทางการปฏิบัติราชการของข้าราชการส่วนจังหวัด และ (3) การจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาล โดยศึกษาวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น คือ (1) การบริหารงานบุคคล (2) การบริหารงบประมาณ และ (3) การบริหารงานทั่วไป ผลการศึกษามีดังนี้

1. พระราชบัญญัติเทศบาล ระเบียบ คำสั่ง ในการปกครองเทศบาลนั้น ส่งผลให้เทศบาลต่าง ๆ ได้รับความเป็นอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐได้มอบอำนาจแก่เทศบาลในการจัดทำและดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ เช่น อำนาจในการบริหารงบประมาณการเบิกจ่าย ใช้จ่าย การโอนเงิน และขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่มีความคล่องตัวมากขึ้น แต่งานด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย และข้อจำกัดในการปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารงบประมาณ ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเทศบาล

2. แนวทางการปฏิบัติของข้าราชการส่วนจังหวัด มีลักษณะที่เหมาะสม โดยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับจากบทบัญญัติของกฎหมาย และไม่มีกั๊กก่ายการปฏิบัติงานของเทศบาลหากไม่มีการกระทำผิด โดยตัวแปรสำคัญที่ทำให้เทศบาลได้รับความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่มีการแสดงบทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริม กำกับดูแลเทศบาล ประสานงานภายในจังหวัด ประสานนโยบายระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่เทศบาล

3. เทศบาลมีอิสระในการกำหนดจัดทำแผนและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ในการจัดทำบริการสาธารณะโดยไม่ต้องพึ่งพาจังหวัด เว้นแต่ในเรื่องที่เทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้เอง จึงขอความร่วมมือจากจังหวัด เช่น การจัดหาพื้นที่กำจัดขยะ เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลคือ (1)

งบประมาณไม่เพียงพอ (2) บุคลากรไม่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ (3) ผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอ (4) ประชาชนไม่มีความสนใจและเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น (5) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

ดังนั้นการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นควรคำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมขององค์กรที่ได้รับมอบอำนาจ รวมทั้งต้องมีความชัดเจนในการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนส่งเสริมที่ดีจากรัฐบาล และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เทศบาลพร้อมรับความเป็นอิสระในการปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญได้อย่างแท้จริง

345. ผาณิต อาริวงศ์ . ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาล มีความรู้ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อยู่ในระดับต่ำ การปฏิบัติงานตามเงื่อนไขของกฎหมายที่มีปัญหามากที่สุด คือ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร้อยละ 55.7 พบว่า กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีการออกเทศบัญญัติในหมวดกลุ่มกิจการเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด ร้อยละ 86.1 แต่มีการบังคับใช้สูงสุดในกลุ่มกิจการเกี่ยวกับเครื่องยนต์ ร้อยละ 69.3 และมีปัญหาในการบังคับใช้สูงสุด 2 กลุ่มคือ กลุ่มกิจการเกี่ยวกับปศุสัตว์ และกลุ่มกิจการอื่น ๆ

จากการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับเทศบาล การได้รับการอบรมเกี่ยวกับกฎหมาย และระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก่ผู้บริหารเทศบาล เจ้าพนักงานสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

346. นันทิยา สิทธิบุตร . การประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเทศบาล : กรณีศึกษาสวนสาธารณะเขาลำดวน ลำปาง . เศรษฐศาสตร์มหานิติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขาลำดวน และเพื่อประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขาลำดวน ในการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ที่มาใช้บริการสวนสาธารณะเขาลำดวน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 300 ตัวอย่าง และใช้วิธีการวิเคราะห์ต้นทุนในการเดินทาง เพื่อประมาณการเส้นอุปสงค์ของผู้มาใช้บริการ และคำนวณหาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ ซึ่งแสดงถึงมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย เพื่อทำการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขาลำดวน

จากการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้ที่มาใช้บริการสวนสาธารณะเขาลำดวนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยในตำบลสบตุ๋ย และมีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีระดับรายได้โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 5,001 - 8,000 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างหรือทำงานในภาคเอกชน และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

สำหรับการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นคร โดยวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนในการเดินทาง พบว่า มูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นครในปีที่ศึกษานี้เท่ากับ 6,169,455 บาท

347. สุโท สารจันทร์ . ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ในส่วนของเทศบาลตำบล ภายในเขตท้องที่จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับสูง
2. การศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล พบว่ามีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ระหว่างสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี ที่มีสภาพภูมิหลังทางวุฒิการศึกษา อาชีพรอง และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน

348. สุระชัย ชันชัยภูมิ . ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาล . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะองค์การ และประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาล
 - 1.1 โครงสร้างองค์การเทศบาล
 - 1.1.1 ด้านความซับซ้อนขององค์การพบว่า ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลส่วนใหญ่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณา 3 – 4 คน และผ่านสายงานบริการ 1 – 2 สายงาน
 - 1.1.2 ความเป็นทางการขององค์การ หมายถึง การมีคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และการกำหนดขั้นตอนการให้บริการพบว่า องค์การเทศบาลส่วนใหญ่มีความเป็นทางการน้อยคือ มีคู่มือเฉพาะบางตำแหน่ง มีการกำหนดกฎระเบียบและขั้นตอนการบริการเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ไม่ได้ตีตประกาศให้เห็นชัดเจน
 - 1.1.3 การรวมอำนาจพบว่า เทศบาลส่วนใหญ่ให้บทบาทในการตัดสินใจสำหรับบริการสาธารณะ ด้านแผนงานโครงการ บทบาทในการผลักดันให้มีการพัฒนาปรับปรุงบริการสาธารณะที่สำคัญ และบทบาทในการพิจารณาความดีความชอบของพนักงานเทศบาลอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงคือ นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี
 - 1.2 การจัดรูปแบบองค์การพบว่า เทศบาลจัดรูปแบบองค์การแบบเน้นกลุ่มผู้บริหารระดับสูงเป็นกลุ่มเด่นมากที่สุด โดยการตัดสินใจเป็นแบบรวมอำนาจสู่ปลัดเทศบาลและคณะเทศมนตรี
 - 1.3 กลยุทธ์การบริหารงานเทศบาล พบว่า
 - 1.3.1 การบริหารด้านเทคโนโลยี เทศบาลส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์แต่ไม่ได้ออนไลน์มีการนำเอาเทคนิคบริหารมาประยุกต์ใช้เทคนิคที่นิยมใช้มากที่สุดคือ การบริการที่จุดเดียว
 - 1.3.2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง เทศบาลใช้วิธีปรับปรุงด้านกระบวนการทำงานเพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงขององค์การมากที่สุด

1.3.3 การบริหารความขัดแย้ง เทศบาลใช้วิธีแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยใช้หลักการ
ประนีประนอมมากที่สุด

1.3.4 การบริหารวัฒนธรรมองค์กรพบว่า ความก้าวหน้าของบุคลากรเทศบาลเกิดจาก
ความสามารถในการทำงานของบุคลากรมากที่สุด

1.3.5 การบริหารด้านพัฒนาการ ผู้บริหารเห็นว่องการเทศบาลไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

1.4 ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะพบว่า เทศบาลส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะใน
ระดับสูง โดยงานทะเบียนราษฎรมีประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะอยู่ในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาเป็นงานบริการขอ
อนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง ต่อเติมอาคารพาณิชย์ และงานบริการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง ต่อเติมที่พักอาศัย
ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การกับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะเทศบาล

ความซับซ้อนของโครงสร้างองค์การเทศบาลมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับประสิทธิภาพการให้บริการ
สาธารณะของเทศบาลกล่าวคือ จำนวนผู้บังคับบัญชาที่ต้องพิจารณาให้บริการสาธารณะมีจำนวนเพิ่มขึ้น จำนวนสายงานที่
จะต้องพิจารณาเพิ่มขึ้นและจำนวนคุณสมบัติของพนักงานเทศบาลมีหลายคุณสมบัติประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของ
เทศบาลยิ่งลดลง เทศบาลซึ่งมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการให้บริการสาธารณะไปสู่ผู้อำนวยการสำนัก /
ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากอง มีประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเพิ่มขึ้น เทศบาลซึ่งมีผู้อำนวยการสำนัก /
ผู้อำนวยการกอง /หัวหน้ากองและผู้ปฏิบัติเป็นผู้ผลิตผลักดันให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการสาธารณะของ
เทศบาลมีประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเพิ่มขึ้น เทศบาลที่จัดรูปแบบองค์การเน้นกลุ่มผู้บริหารระดับ
ล่าง คือตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองลงมาจนถึงผู้ปฏิบัติการเป็นกลุ่มเด่น มีประสิทธิภาพการ
ให้บริการสาธารณะของเทศบาลเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า เทศบาลที่พัฒนาระบบการใช้คอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ
ออนไลน์ทั้งภายในและภายนอกเทศบาลที่มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และ
เทศบาลที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในด้านการงานจากความสามารถของบุคลากรเองมีประสิทธิภาพของการ
ให้บริการสาธารณะเพิ่มขึ้นด้วย

**349. อีรทัต ชูดำ . ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบล
ภายใต้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด
พัทลุง . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.**

ผลการศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบล ภายใต้
พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ในจังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพภูมิหลังของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบล กับระดับของ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ ภายใต้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.
2542 พบว่า สภาพภูมิหลังของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบลในจังหวัดพัทลุง ที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานจนถึงปัจจุบันที่ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจ
หน้าที่ของตนมีความแตกต่างกัน ส่วนเพศและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยระดับของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
บทบาทอำนาจหน้าที่ของตนไม่แตกต่างกัน

350. เดือน แสงหาทรัพย์ . ความคาดหวังของประชาชนในแขวงเมืองรายจากการให้บริการของเทศบาลนคร เชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544.

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังการให้บริการของแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประชาชนของแขวงเมืองรายมีการพูดจาสุภาพ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษยสัมพันธ์เป็นกันเองกับประชาชนผู้มารับบริการ และมีความคาดหวังในการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับเอกสารสำคัญที่จำเป็นจะต้องนำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ ตลอดจนคาดหวังในการได้รับข้อมูลและข่าวสารการบริการทางราชการอย่างชัดเจนสมบูรณ์

นอกจากนั้นพบว่าประชาชนมีความคาดหวังในสถานที่บริเวณที่รับรองประชาชนผู้มารับบริการและสภาพแวดล้อมบริเวณที่ตั้งแขวงเมืองรายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด ห้องทำงานของแต่ละฝ่ายมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมที่จะให้บริการประชาชน

สรุปผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการบริการของแขวงเมืองรายอยู่ในระดับดีและมีความคาดหวังในการให้บริการของแขวงเมืองรายจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากมีการปรับปรุงและแก้ปัญหาข้อบกพร่องที่เกิดจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่แขวงเมืองรายในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพอ่อนน้อมเป็นผู้อำนวยความสะดวก บริการที่รวดเร็ว มีขั้นตอนไม่ซับซ้อนเอกสารราชการมีความถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ตามมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะประชาชนคาดหวังในการบริการเชิงรุก ด้วยรูปแบบวิธีการให้การบริการประชาชนในพื้นที่เขตรับผิดชอบ และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

351. บรรทัด สิงหบุตร . องค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2512.

การศึกษานี้เป็นการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ.บริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2500 ที่กำหนดรูปแบบการปกครองตำบลเรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” ต่อมากระทรวงประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใน 17 จังหวัด เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2501 จำนวน 59 ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งขึ้นมีปัญหาที่ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตำบลดีพอ เจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานทั้งคณะกรรมการตำบลและสมาชิกสภาตำบลขาดความรู้ความเข้าใจและขาดความชำนาญกับขาดสมรรถภาพในการดำเนินการปกครองตนเอง ขาดดุลพินิจ ขาดความคิดริเริ่ม ไม่รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน

ปัญหาที่รุนแรงคือปัญหารายได้ รายได้หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลคือรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งมีน้อยไม่เพียงพอต่อการพัฒนาตำบล เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลทั้งหมดประมาณปีละ 3 ล้านบาท ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งได้รับเงินอุดหนุนน้อยมาก

352. สรรค์ชัย อินทวงศ์ . บทบาทของสมาชิกสภาตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานศูนย์ข้อมูลระดับตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเพชรบูรณ์ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างบทบาทที่ทางราชการกำหนด หรือบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริง โดย กสต./อบต. ปฏิบัติได้จริงในขั้นปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง คือ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจและการยอมรับสถานภาพ ส่วนปัจจัยด้านรายได้ไม่มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบ คือ ขาดงบประมาณการปรับปรุงศูนย์ ฯ ขาดความร่วมมือกันทำงานระหว่าง กสต./อบต. ขาด

การฝึกอบรมและติดตามผล ข้อเสนอแนะได้แก่ การจัดศูนย์ข้อมูลไว้ ณ ที่ทำการสภาตำบลทุกแห่งให้เป็นห้องศูนย์ปฏิบัติการของตำบล การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ กสต./อบต. ด้านการสำรวจ การวิเคราะห์ และการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแผนงานโครงการของตำบล การอนุมัติโครงการ งบประมาณ และการติดตามผล ในตำบล หมู่บ้านอย่างจริงจัง

353. รัฐการ ศรีศกุน . ความรู้ ความเข้าใจของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นในปี 2538 ในเขตจังหวัดปทุมธานี . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะสภาพทั่วไปของประชากรพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 25 – 40 ปี มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. มีสถานภาพสมรสแล้ว มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน มีอาชีพรับราชการ และเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเลือกตั้ง และประชากรทั้งหมดมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลและมีระยะเวลาในการประสานงานกับส่วนราชการในกิจการของ (อบต.) เป็นระยะเวลา 1 ปี 5 เดือน

2. ข้อมูลจากสื่อและผลกระทบจากสื่อต่าง ๆ ในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีระดับความสนใจวิทยากรกระทรวงมหาดไทยมากที่สุด

3. ข้อมูลระดับความรู้ที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากสื่อในด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนา /ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด จำนวน 164 คน

4. ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทของ (อบต.) ในการพัฒนาชนบท พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบทอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำโน้มเอียงไปทางค่อนข้างสูงมากที่สุด กล่าวคือ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จำนวน 57 คน และอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง จำนวน 55 คน

5. ข้อมูลความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับระดับความรู้สามารถจำแนกได้ ดังนี้

5.1 ปัจจัยในด้านอาชีพที่แตกต่างกับระดับความรู้ พบว่า ประชากรที่ประกอบอาชีพรับราชการจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจ สูงที่สุด รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร

5.2 ปัจจัยในด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกับระดับความรู้ พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจสูงที่สุด รองลงมา คือ ประชากรที่มีระดับการศึกษาปานกลาง

5.3 ปัจจัยในการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกับระดับความรู้ พบว่า ประชากรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจสูงที่สุด รองลงมา คือ ประชากรที่ดำรงตำแหน่งกำนัน

5.4 ปัจจัยในการให้ความรู้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกับระดับความรู้ พบว่า ประชากรที่ได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของ อบต. ในระดับที่มากจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจ สูงที่สุด รองลงมา คือ ประชากรที่ได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ ในระดับที่น้อย

354. รอบ รักษาพรหมณ์ . ประชาธิปไตยในองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในอำเภอเมือง และอำเภอ

จะนะ จังหวัดสงขลา. สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (การศึกษาวิจัย)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในประชาธิปไตยในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง คือองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง กับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาผลการศึกษาพบว่า

- 1) ผู้ปฏิบัติงานใน อบต.ทั้งสองแห่งส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- 2) กิจกรรมที่ทำเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย คือ ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องกฎหมายชาวบ้าน ให้ความรู้และจัดกิจกรรมอบรมรูปแบบการปกครองของ อบต. และนำองค์กรส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่งเสริมการรวมกลุ่มและประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม เป็นต้น
- 3) ผู้ศึกษา เสนอแนะ ให้มีการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นให้มากขึ้น ฝึกภาวะความเป็นผู้นำ การปฏิบัติตามเสียงข้างมาก และรับฟังข้อคิดเห็นของเสียงส่วนน้อย

355. รัชยา อาภาฉาย . ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้
 - 2.1 สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน
 - 2.2 สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน
 - 2.3 สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน
 - 2.4 สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน

356. สุเมธ อีรณิติ . ความเข้าใจบทบาทของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

ผลการศึกษาพบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากมีความเข้าใจในบทบาทสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และกรรมการบริหารที่มาจากการเลือกตั้งมีความเข้าใจในบทบาทสูงกว่ากรรมการบริหารที่เป็นโดยตำแหน่ง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้ ความแตกต่างของอายุและระดับการศึกษาทำให้ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหารแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ความแตกต่างของเพศ อาชีพ และรายได้ ไม่ทำให้ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการบริหารแตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

การศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ในการเสริมสร้างและพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

357. วรณวิไล วรวิโมชิต . การศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในภาคกลาง . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยการเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย และการจัดตั้งศูนย์การเรียน พบว่า แต่ละกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นการศึกษาสายอาชีพและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับตัวแปรต้น พบว่า

- กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า การศึกษาตามอัธยาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า การศึกษาสายสามัญและการจัดตั้งศูนย์การเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า การศึกษาตามอัธยาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
- กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษา ที่มาของการดำรงตำแหน่งและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

358. อัจฉริยา ชวงค์เลิศ . ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมาย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (เอกสารวิจัย)

ผลจากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับ (1) สมรรถนะในการวางแผน (2) การกำหนดปัญหาและความต้องการโดยประชาชน (3) ความเอาใจใส่ในหน้าที่ (4) ความมีอิสระและความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น (5) รายได้ของ อบต. (6) ความรู้ของคณะกรรมการ (7) ความรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (8) การควบคุมจากทางราชการโดยการกระทำ (9) การควบคุมจากทางราชการโดยกฎ/ระเบียบ (10) วิธีการควบคุมการดำเนินโครงการ (11) หลักเกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็นคณะกรรมการบริหารโดยใช้หลักความรู้ความสามารถ (12) วิธีการคัดเลือกบุคคลมาเป็นพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง (13) ความเพียงพอของจำนวนพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโครงการที่จัดทำ (14) การต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจและมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนจะต้อง (1) เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน (2) เพิ่มความยืดหยุ่นในการกิจหน้าที่ของ

อบต. (3) เพิ่มรายได้ให้กับ อบต. (4) ฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรของ อบต. (5) เพิ่มค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการบริหาร (6) ห้ามมิให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลเป็นคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

359. ชาวลพบุรี ไซยบุรี . แนวทางส่งเสริมการเกษตรร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2540. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ อบต. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เกษตรตำบลเกือบครึ่งหนึ่งเป็นผู้เริ่มติดต่อกับ อบต. ก่อน เจ้าหน้าที่ อบต. ส่วนใหญ่วางแผนโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วมน้อย ระดับชั้นของ อบต. ส่วนใหญ่เป็น อบต. ระดับ 5 การพิจารณาหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรตำบลโดยเจ้าหน้าที่ อบต. เปรียบเทียบระหว่างอนาคตกับปัจจุบัน เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาโครงการ ฯ การอนุมัติโครงการ ฯ การบริหารโครงการ ฯ การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่ อบต. มีแนวโน้มต้องการให้เกษตรตำบลเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น ในเรื่องปัญหาเจ้าหน้าที่ อบต. มีข้อคิดเห็นว่า เกษตรตำบลไม่ค่อยประสานงานกับ อบต. และเกษตรกรไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. มีข้อคิดเห็นว่า อบต. ไม่สนใจในการส่งเสริมอาชีพ ขาดข้อมูลด้านการเกษตร มีข้อเสนอแนะว่าเกษตรตำบลควรให้ความรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ และการเขียนโครงการ

สำหรับเกษตรตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับปริญญาตรี การทำงานร่วมกับ อบต. ครั้งแรก เกษตรตำบลหรือสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้เริ่มติดต่อกับ อบต. ก่อนจำนวนโครงการที่เกษตรตำบลหรือเจ้าหน้าที่ อบต. ของจาก อบต. อยู่ระหว่าง 1 – 3 โครงการ วงเงินงบประมาณที่ขอสนับสนุนจาก อบต. อยู่ภายในวงเงิน 50,000 บาท โครงการ ฯ ที่ อบต. ใช้งบประมาณสนับสนุนในปี 2541 ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร คือ โครงการ ผักสวนครัว การแปรรูปอาหาร เรื่องเมล็ดพันธุ์ และกลุ่มเกษตรกร มีการดำเนินการวางแผนแบบมีส่วนร่วมน้อยการพิจารณาหน้าที่ในการดำเนินการโครงการ ของเกษตรตำบล โดยเกษตรตำบลเปรียบเทียบระหว่างอนาคตกับปัจจุบัน เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาโครงการ ฯ การอนุมัติโครงการ ฯ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อ การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ และการแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์เกษตรตำบลมีแนวโน้มต้องการให้ตนเองมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ในเรื่องปัญหาเกษตรตำบลมีข้อคิดเห็นว่า งบประมาณโครงการ ฯ ได้รับไม่เพียงพอ และมีแนวโน้มลดลง เรื่องเกี่ยวกับ อบต. มีข้อคิดเห็นว่า อบต. ไม่เน้นการพัฒนาอาชีพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรตำบล มีข้อคิดเห็นว่า เกษตรตำบลเข้าไปร่วมดำเนินการกับ อบต. น้อยไป และยังไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานร่วมกับ อบต. มีข้อเสนอแนะว่าต้องมีการให้ความรู้เจ้าหน้าที่ อบต. ในด้านการบริการ การจัดการและมีแนวทางในการทำงานร่วมกับ อบต. ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. การให้ความรู้ ขั้นตอนการดำเนินงาน การพัฒนาอาชีพการเกษตรแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรตำบลเจ้าหน้าที่ อบต. และชุมชนอย่างมีระบบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกระบวนการวางแผนส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยอบรมเกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่ อบต. เรื่องเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม เทคนิคการวิเคราะห์หาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ ฯ และการจัดทำโครงการส่งเสริมด้านการเกษตรต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่ อบต. ชุมชน หรือหมู่บ้านร่วมกันวางแผนพัฒนาอาชีพการเกษตรของชุมชนโดยใช้เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 ส่งเสริมการให้ความรู้แก่สมาชิก อบต. และสภา อบต. ในการนำเสนอโครงการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ และการอนุมัติโครงการ ฯ โดยการอบรมและการให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การเสนอโครงการ ฯ เพื่อขอใช้งบประมาณ ระเบียบปฏิบัติในการใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลและการอนุมัติโครงการ ฯ

ขั้นตอนที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนการนำโครงการ ฯ ที่ได้รับการอนุมัติจากสภา อบต. ไปพัฒนาอาชีพ การเกษตรแก่ชุมชนโดยการควบคุมกำกับดูแลของเกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ อบต. เพื่อมุ่งให้เกษตรกรอยู่อย่างพอมีพอกินพึ่งตนเองได้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 5 ติดตาม ประเมินผลและสรุปผลโครงการ ฯ โดยเกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ อบต. เพื่อประเมินผลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอะไรบ้าง

2. การจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งเป็นแผนแม่บท จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งส่วนราชการในภูมิภาค ส่วนราชการท้องถิ่น ภาคเอกชน ซึ่งจะต้องใช้เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1

3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศจัดตั้งโดยเริ่มในปี 2542 ซึ่งมีเกษตรตำบลเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ฯ การปฏิบัติงานถ่ายทอดความรู้จะไม่จำกัดเฉพาะพืช แต่จะถ่ายทอดความรู้ด้านประมง และการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปด้วย ซึ่งต้องใช้เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1

4. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณการพัฒนาชุมชน ควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาอาชีพให้มากขึ้น

5. อบต. จะต้องประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และสิ้นเปลือง

6. อบต. จะต้องระดมกำลังจากบุคคลในชุมชนทั้งจากเด็ก หนุ่มสาวและผู้สูงอายุเฝ้าระวังกำลังให้เข้มแข็งเป็นกำลังหลักของตำบล สร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนกระตือรือร้นในการดำเนินกลยุทธ์ใหม่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พัฒนาทักษะ ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบล โดยพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนทั้งนี้เพื่อการบรรลุคุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน

360. สุดเขตต์ เข้มโท . อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล ,2540 .

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหาร ได้แก่ประธาน เลขานุการ และกรรมการบริหาร มีระดับความรู้ความเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและฐานะการบังคับใช้ตามกฎหมาย อยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี คือมีระดับคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 77.6 แต่ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงคือความรู้ในเรื่องของการได้รับการแต่งตั้งให้มีฐานะการบังคับใช้กฎหมาย ความรู้ในอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในการนำกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมาบังคับใช้อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง คือ มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 51.7 แต่พบว่า พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มีการนำมาใช้มากที่สุด ส่วนของการจัดทำแผนงานโครงการจะเน้นหนักที่โครงสร้างพื้นฐานมากกว่าโครงการด้านสาธารณสุข และมีการจัดกิจกรรมบริการ คือ การจัดสร้างระบบประปา การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดให้มีตลาดสดหรือตลาดนัด มีเพียงร้อยละ 32.8 , 28.0 และ 19.2 ตามลำดับ มีการออกข้อบังคับตำบลเพื่อรองรับกิจการเหล่านี้ เพียงร้อยละ 26.5 และมีผลการบังคับใช้อยู่ในระดับดี เพียงร้อยละ 8.2

ในการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นและเร่งด่วน ได้แก่การจัดให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการบริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา และควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ

361. ปรีชา ไชโย . รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอสปาราม จังหวัดลำปาง . ศึกษาสาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน สมาชิกเห็นด้วยในระดับมากในการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมให้ความเห็นชอบแผน เป็นกรรมากรร่วมวางแผน เสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากร กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

ด้านการจัดองค์การ สมาชิกเห็นด้วยในระดับมากในการมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมการร่วมเป็นกรรมากรโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและข้อกำหนดในการปฏิบัติของครู จัดสวัสดิการแก่นักเรียนและครู และเป็นกรรมากรกำหนดคุณสมบัติ และร่วมพิจารณาบุคลากรที่เข้าทำงานในโรงเรียน

ด้านการนำองค์การ สมาชิกเห็นด้วยในระดับมากในการมีส่วนร่วมในการนำองค์การโดยเฉพาอย่างยิ่ง ในกิจกรรมเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมเพื่อความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นผู้เสนอโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับโรงเรียนประถมศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ย่อย่งชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงวิธีการทำงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน รวมกำหนดนโยบายของโรงเรียน เสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น

ด้านการควบคุม สมาชิกเห็นด้วยในระดับมากในการมีส่วนร่วมในการควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมรับทราบและเสนอแนวทางแก้ปัญหาในโรงเรียน การควบคุมสอดส่องความประพฤติของนักเรียน การควบคุมสอดส่องการทำงานของครู ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผน ตรวจสอบการใช้งบประมาณ เสนอความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติ และเกณฑ์มาตรฐานของนักเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ประเมินผลความสำเร็จของงานและโครงการ และพิจารณาความเห็นชอบรายงานประจำปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยการเข้าร่วมประชุม และเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน โดยโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเต็มรูปแบบ และควรรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและองค์กรประชาชนให้มากขึ้น

362. สุพล ฟองงาม . ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดต่อบทบาทที่เป็นจริงต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวังในด้านนิติบัญญัติ ด้านติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานฝ่ายบริหารด้านงบประมาณ ด้านการอุทิศในการทำงาน ด้านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและให้คำแนะนำ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย และระดับการมีส่วนร่วม

4. ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น สถานภาพ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคิดเห็นต่อรูปแบบโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โอกาสที่ได้พบปะประสานงานความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคิดเห็นต่อรูปแบบโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

363. พรทิพย์ คำภัก . บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลด้านสาธารณสุขในทัศนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในภาคกลาง . มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในภาคกลางมีความรู้เกี่ยวกับ อบต. อยู่ในระดับต่ำ ประเด็นความรู้ที่ขาดเป็นส่วนใหญ่ คือ อำนาจหน้าที่ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมด้านทัศนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในภาคกลาง พบว่า ส่วนใหญ่แสดงทัศนะเป็นไปได้มากต่อการแจ้งข้อมูลสถานการณ์โรคของสถานีนานามัย (สอ.) ให้แก่ อบต. การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการให้ สอ. สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเช่นเดิมแต่ควรพัฒนาสถานบริการให้มีมาตรฐานด้านการบริการและวิชาการสูงขึ้น ส่วนทัศนะที่เป็นไปไม่ได้ ได้แก่ บทบาท อบต. ทุกระดับชั้นในการบริหารจัดการ สอ. และการยกเลิกกิจกรรมของ สอ. ที่ อบต. ดำเนินการแล้ว และพบว่า อายุ ประสบการณ์ การฝึกอบรม และความรู้เกี่ยวกับ อบต. มีความสัมพันธ์กับการแสดงทัศนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ดังนั้น ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับ อบต. และเสริมสร้างการประสานงานกับ อบต. เพื่อให้เกิดทัศนะและเข้าใจบทบาทของ อบต. ตลอดจนเกิดการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสาธารณสุขต่อไป

364. เกสร วงศ์วัฒนาภิจ . ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่ากรรมการบริหาร อบต. ส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากต่อความคิดเห็นในการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นร้อยละ 98 มีส่วนร่วมปานกลางต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น ตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับข่าวสารสาธารณสุข ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุขมีผลต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.006, 0.005, 0.003, 0.000$ ตามลำดับ) และตัวแปรสถานภาพใน อบต. ตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับข่าวสารสาธารณสุข ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุข และชั้น อบต. มีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.001, 0.005, 0.000, 0.004, 0.003$ ตามลำดับ) ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะควรมีการจัดอบรมเสริมความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น การจัดทำคู่มือการดำเนินงานสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นให้กับ อบต. ควรมีการเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานสาธารณสุขผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างสม่ำเสมอ

365. กังสดาล ภูสิงหา . การเสริมบทบาทของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อบต. บ้านเปิดกับบึงหนองโคตร อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาทั้งหมดของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งก่อนและหลังจัดกิจกรรม แทรกแซง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาที่สำคัญเป็นปัญหาด้านขาดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดระบบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ อบต. ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่วนผลจากการศึกษาบทบาทของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามบทบาท พบว่า ส่วนใหญ่บทบาทของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามบทบาทของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ ที่ยังไม่เป็นที่พอใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมแทรกแซง คือ สมาชิก อบต. มีความพยายามที่จะแสดงบทบาทของตนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้นและประชาชนมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวของบึงหนองโคตรมากยิ่งขึ้น สมาชิก อบต. ได้ทราบแนวทางที่จะเสริมบทบาทต่อการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าเดิม

366. จำรัส ปิตานัง . การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย

1. ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการศึกษา ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ อบต. คิดว่าควรจะต้องตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานการจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์การศึกษา ให้การสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุ อุปกรณ์แก่หน่วยงานการศึกษา ทำการฝึกอบรมวิชาชีพในท้องถิ่น ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานการศึกษา จัดให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน สนับสนุนกีฬาแก่เด็ก เยาวชนและประชาชน ให้ความรู้เสียงตามสาย ขยายโอกาสทางการศึกษา สร้างหลักสูตรวิชาชีพในโรงเรียนจัดกิจกรรม อนุรักษ์ต่อต้านสารเสพติดและโรคเอดส์ และจัดตั้งศูนย์อบรมพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน อบต. ได้เข้าไปส่งเสริมการตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนการประสานงานการจัดการศึกษา การประสานงานการจัดการศึกษา การประชาสัมพันธ์การศึกษา และสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์แก่หน่วยงานการศึกษา สนับสนุนกีฬาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ฝึกอบรมวิชาชีพในท้องถิ่น และให้ความรู้เสียงตามสาย เกี่ยวกับปัญหา พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอและล่าช้าขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์ และสมาชิก อบต. ยังขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า ควรจัดสรรงบประมาณให้ อบต. เพิ่มขึ้น และให้ทันต่อการจัดทำข้อบังคับ ควรให้ อบต. เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเมื่อมีความพร้อม ควรให้ความเป็นอิสระกับ อบต. ในการบริหารงบประมาณมากกว่านี้ และควรได้รับความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานทางศึกษาในท้องถิ่นในการให้ข้อมูล ปัญหา ความต้องการในการขอความช่วยเหลือ

2. ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมศาสนา ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ อบต. คิดว่าควรจะต้องเผยแพร่หลักธรรมทางศาสนา แก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน พัฒนาบุคลากรทางศาสนา สนับสนุนพิธีกรรมทางศาสนา บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและอุปสมบทหมู่ จัดตั้งและส่งเสริมโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ช่วยเหลือวัดและศาสนสถานที่เหมาะสมกับวิถีชีวิต และคัดเลือกผู้ทำประโยชน์ทางพุทธศาสนาและประเพณีที่ดีมีคุณธรรม เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน อบต. ได้เข้าไปส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เกี่ยวกับปัญหา พบว่า งบประมาณในการส่งเสริมไม่เพียงพอ และมีความล่าช้า สมาชิก อบต. ยังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และขาดบุคลากรทางศาสนาที่มีความรู้ความสามารถเผยแพร่หลักธรรม สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า ควรจัดสรรงบประมาณให้ อบต. เพิ่มขึ้น ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดบุคลากรทางศาสนาที่มีความรู้มาประจำที่วัดโดยตรง

3. ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ อบต. คิดว่าควรจะต้องอนุรักษ์วัฒนธรรมส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์

วัฒนธรรมตำบล จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีในวันสำคัญ และสรรหาผู้ที่ผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน อบต. ได้เข้าไปส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ สมาชิก อบต. ไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่และขาดบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้คำปรึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณให้ อบต. เพิ่มขึ้นควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ทางวัฒนธรรมมาให้คำปรึกษา ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมตำบลและควรกำหนดรูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมให้ชัดเจน

367. วชิระ เจริญศรี . การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 36 – 50 ปี มีตำแหน่งเป็นคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และอยู่ในท้องถิ่น ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป และเป็นกรรมการหมู่บ้าน ทำการเกษตรกรรม รายได้ 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ไม่เคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างดี โดยออกตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและประสานงาน วางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมในท้องถิ่น
3. การพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกสภาองค์การอื่น ๆ อาชีพ รายได้ การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความสนใจต่อปัญหาอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

368. สมะแด มะแซ . ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. พื้นฐานการศึกษาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 7,000.- บาทต่อเดือน
2. ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการ ฯ ของทั้งสองอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
3. ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ฯ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การอบรม และการศึกษาจากตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเป็นบุคคลที่ผ่านงานทางราชการมาก่อน การอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ ประกอบกับอาชีพการเกษตรจึงไม่มีเวลาพอสำหรับศึกษาเอกสาร
4. ปัญหาหลัก ๆ ที่พบได้แก่
 - 4.1 ปัญหางบประมาณมักจะได้รับล่าช้า และรายได้ที่จัดเก็บเองมีน้อย

4.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานใหม่ ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

4.3 ปัญหาการผูกขาดในการบริหารงาน เพราะผู้นำเป็นคนที่มีการมีในตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารเสมอ โดยเน้นให้มีความรู้ในเรื่องการบริหารงานองค์การของทางราชการ
2. ควรให้คำตอบแทนกรรมการบริหารให้สูงกว่าปัจจุบัน เพื่อจูงใจให้กรรมการบริหารมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่
3. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลโดยเร็วควรจะเป็นต้นปีงบประมาณ
4. ราชการควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้การบริหารงานและมีประสบการณ์ในการทำงานราชการมาปฏิบัติเป็นหัวหน้าหน่วยงานเพื่อควบคุมแนะนำพนักงาน
5. ควรมีการเลือกผู้บริหารโดยตรง เพื่อมิให้สังกัดหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง และต้องมีหลักเกณฑ์ กำหนดระดับการศึกษาให้สูงกว่าที่เป็นปัจจุบัน

369. ประยูร อรัญรุท . ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่น รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกุหลอง จังหวัดเลย . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกุหลอง จังหวัดเลย อยู่ในระดับสูง
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

370. ปวริศ อินัยญะ . ความรู้ความคิดเห็นและการประสานงานของหัวหน้าสถานีอนามัยในการดำเนินงานสาธารณสุขร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสถานีอนามัยส่วนใหญ่ร้อยละ 86.4 มีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขและบทบาทหน้าที่ด้านสาธารณสุขของ อบต. อยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง ในส่วนของความคิดเห็นพบว่า ร้อยละ 56.2 มีความคิดเห็นที่ยังไม่เห็นด้วยต่อการดำเนินงานสาธารณสุขร่วมกับ อบต. และร้อยละ 69.0 มีการประสานงานในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขร่วมกับ อบต. อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกิจกรรม และในส่วนของ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานกับสภาตำบล การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. การอยู่ในพื้นที่ของ อบต. ที่มี อสม. เป็นสมาชิกสภา อบต. และการที่ อบต. มีการออกข้อบังคับตำบลด้านสาธารณสุขมีความสัมพันธ์ กับความรู้ ความคิดเห็นและการประสานงานของหัวหน้าสถานีอนามัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัญหาในการดำเนินงานสาธารณสุขร่วมกัน พบว่า มีปัญหาในการวางแผนงานร่วมกันและขาดความพร้อมในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและในฐานะที่เป็น ที่ปรึกษาทางวิชาการ ข้อเสนอแนะจาก

การวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร คู่มือในการดำเนินงานและกฎหมายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. รวมถึงควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการประสานงานร่วมกับ อบต.

371. ศศิกัญจน์ จินตวรรณ . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนเมือง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการในองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติหน้าที่โดยเลียนแบบราชการภูมิภาค มีงบประมาณมาใช้ในการพัฒนามากขึ้น งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเน้นการพัฒนาด้านวัตถุ เช่น พัฒนาดถนนและประปาหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนผ่านตัวแทนที่เลือกเข้าไป

ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการในองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ยังไม่เข้าใจกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การพัฒนาไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีน้อย

372. สุริยา หาญไพบูลย์ . ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

การวิจัยสำรวจ พบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นโดยตำแหน่ง มีระดับความรู้ ความเข้าใจสูงกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน
2. สำหรับการศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการปกครองท้องถิ่นกับโครงสร้าง (องค์ประกอบ) และด้านอำนาจหน้าที่ พบว่าสภาพภาพของการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นโดยตำแหน่ง มีระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แตกต่างกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง และสภาพภูมิหลังของระดับอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แตกต่างกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

373. สุเชษฐ์ เรือนก้อน . ความคาดหวังการจัดการศึกษาในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรพมพิราม จังหวัดพิษณุโลก . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า

สภาพและความคาดหวังการจัดการศึกษาในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอน และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าการปฏิบัติจริงโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีการปฏิบัติจริงสูงสุดคือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษาขอที่มีการปฏิบัติจริงสูงสุดคือ โรงเรียนมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการนักเรียนและชุมชน แต่ความคาดหวังโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีความคาดหวังสูงสุดคือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ความคาดหวังที่มีความต้องการให้ปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการนักเรียนและชุมชน , องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเป็น

คณะกรรมการโรงเรียน สนับสนุนการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กีฬาประจำหมู่บ้าน และโรงเรียนจัดกิจกรรมสภานักเรียน ในรูปแบบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

374. แพลก เทพริกษ์ . การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง แต่การรับรู้บทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลจะอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและการรับรู้บทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การรับรู้บทบาทที่เป็นจริง ต่ำกว่าการรับรู้บทบาทที่คาดหวังในทุกด้าน ซึ่งบทบาทที่มีแตกต่างกันได้แก่ บทบาทด้านการป้องกันโรคติดต่อและระงับโรคติดต่อ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย การส่งเสริมการสื่อสาร ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ สถานภาพสมรสสาขาการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์เดิมก่อนดำรงตำแหน่งของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จะไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและการรับรู้บทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยแวดล้อมคือ การรับรู้ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารในแนวทางประชาธิปไตยและความสัมพันธ์กับส่วนราชการของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีผลต่อการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาพบว่า การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีความแตกต่างกันคือ ระดับการรับรู้บทบาทที่คาดหวังสูง ($X = 4.12$) แต่ระดับการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.95$) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันสูง ดังนั้น ควรปรับปรุงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสอดคล้องและสามารถปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนหรือกระจายงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่กำหนดได้

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การรับรู้ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารในแนวทางประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง ประธานกรรมการบริหารที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูง และมีความสัมพันธ์ส่วนราชการสูงจะส่งผลให้การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงตามด้วยเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีการรับรู้และศึกษางานตามบทบาทหน้าที่จากประธานกรรมการบริหาร และส่วนราชการในระดับอำเภอเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจาก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นพนักงานใหม่ ยังไม่มีการทดลองปฏิบัติราชการ หรือมีประสบการณ์ด้านนี้มาก่อน การให้ความรู้หรือการศึกษาอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนั้น ราชการส่วนภูมิภาคทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด ต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้คำชี้แนะในระเบียบกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ แก่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจะทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ถูกต้อง จึงจะส่งผลให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันสูง ซึ่งการรับรู้บทบาทที่คาดหวังส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง และการรับรู้ในแต่ละด้านอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน แต่การรับรู้บทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้านสูง ดังนั้น การให้ความสำคัญในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความเท่าเทียมกัน เนื่องจากบทบาทในแต่ละด้านมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนเช่นเดียวกัน

375. อติสร วงศ์คงเดช . การสนับสนุนการพัฒนาด้านสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น . สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า อบต. ที่ศึกษาทั้งหมด ให้การสนับสนุนการพัฒนาด้านสาธารณสุขอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่มีแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาด้านสาธารณสุขโดยตรงเพียงร้อยละ 0.2 ของงบประมาณที่ใช้ในเพื่อพัฒนาตำบลทั้งหมดและพบว่า บุคลากรของ อบต. ร้อยละ 71.7 มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาด้านสาธารณสุขของหน่วยงานอื่น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนของบุคลากรของ อบต. มีระดับคะแนนสูง ร้อยละ 53.2 ระดับคะแนนปานกลาง ร้อยละ 32.1 และระดับคะแนนต่ำร้อยละ 14.4 ส่วนปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของ อบต. ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อปัญหาด้านสาธารณสุขอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัญหาเรื่องงบประมาณ ขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขและบุคลากรของ อบต. มีความคิดเห็นเชิงไม่ยอมรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การสนับสนุนการพัฒนาด้านสาธารณสุขของ อบต. ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานด้านสาธารณสุขทุกระดับจึงควรศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่ของ อบต. จัดกิจกรรมในการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการพัฒนาด้านสาธารณสุขแก่บุคลากรของ อบต. รวมทั้งเข้าร่วมการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุข เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขเป็นแผนปฏิบัติการหนึ่งของการทำงานในองค์กรปกครองระดับท้องถิ่นและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

376. ปริญญา พรหมมินทร์ . บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี . ศบ. ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับไม่ปฏิบัติเลย โดยบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ขึ้นอยู่กับ อายุ และระดับการศึกษา ใกล้เคียงกัน สำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่ประชาชน มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนด้านให้การศึกษาเพิ่มเติมด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรับผู้สำเร็จการศึกษาด้านนี้โดยเฉพาะเข้าทำงาน รัฐบาลควรเล็งเห็นความสำคัญ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และให้การช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น

377. พิบุลย์พันธ์ สาทอง . การศึกษาบทบาทด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขต อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานด้านการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาโดยทั่วไป และการช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอปรทั้งมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

องค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง โดยเฉพาะเรื่องการขาดประสบการณ์และความรู้ การจัดสรรงบประมาณให้ได้น้อยและเห็นว่าการจัดการศึกษายังไม่ใช้ปัญหาเร่งด่วนนัก

2. องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรมีส่วนร่วมดูแลมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดคนหนึ่งเป็นกรรมการโรงเรียนโดยตำแหน่ง และควรจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แต่เห็นว่าไม่ควรจะมีหน้าที่จัดการศึกษา เพราะมีโรงเรียนของรัฐและเอกชนอยู่แล้ว

3. เพื่อให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรม สัมมนา บทบาทด้านการศึกษาของสมาชิก และควรจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้ชัดเจนและควรตั้งกลุ่มสนใจช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษาของท้องถิ่น แต่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ควรมีบุคลากรด้านการศึกษาเป็นของตนเองโดยเฉพาะ

378. ประเสริฐ วรกานต์ศักดิ์ . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาในภาพรวม สมาชิกสภา อบต. มีความรู้ และมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมระดับปานกลางในการจัดการด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการมากกว่าเพศหญิง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ และบทบาทการมีส่วนร่วมกลุ่มรายได้ต่ำสุด -2,999 บาท มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้พบว่ากลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปมีความรู้สูงกว่ากลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพเกษตรกรและอื่น ๆ ตามลำดับ

379. วิชาญ ภิบาล . ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านความคิดเห็นต่อโครงสร้าง การบริหารงาน อบต. : อายุ ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการบริหาร อบต. มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงสร้าง การบริหารงาน อบต. ส่วนสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อโครงสร้าง การบริหารงาน อบต.

2. ด้านความคิดเห็นต่อการบริหารงาน อบต. : การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร อบต. มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อโครงสร้างการบริหารงาน อบต. ส่วนอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อโครงสร้าง การบริหารงาน อบต.

380. ภาณุ บุญญานวัตร . ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเอง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2542. (ภาควิชาการ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 3.1 – 40 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม รายได้ระหว่าง 3,001 – 6,000 บาท ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร อบต. มาจากกรรมการบริหาร (โดยการเลือกตั้ง) มากที่สุด โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากที่สุดคือ 2 ปี ส่วนการได้รับการฝึกอบรมจากทางราชการ มีจำนวนสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 97.0 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีเพียง 1 กลุ่ม และได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์มากที่สุด
2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่ ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง
3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร อบต. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

381. วิยะดา ติระแพทย์ . การนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา ปรากฏดังนี้

ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 87.1 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.7 ปี การศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.7 อยู่ระดับค่อนข้างสูง คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 33.3 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และน้อยที่สุด คือ แพทย์ประจำตำบล ร้อยละ 6.3 อายุราชการส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.4 มีอายุราชการ 3 ปีขึ้นไป ในด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านสวัสดิการสังคม พบว่าร้อยละ 91.4 รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ด้านสวัสดิการสังคม ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 ร้อยละ 79.2 รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ด้านสวัสดิการสังคม ตามนโยบายถ่ายโอนงานของกรมประชาสงเคราะห์ ผลการศึกษาศาภาพการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าร้อยละ 96.0 ปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ. ฯ ร้อยละ 50 ขึ้นไป ปฏิบัติงานสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายถ่ายโอนงาน และใช้วิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ แต่โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการประสานเป็นหลัก การศึกษาศาภาพปัญหาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 80 ขึ้นไป ประสบปัญหาทุกด้าน คือด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านงบประมาณสนับสนุนการช่วยเหลือด้านวัสดุครุภัณฑ์สนับสนุนการช่วยเหลือ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับทัศนะต่อความพร้อมในนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงาน พบว่า ความที่ทัศนะต่อความพร้อมด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากว่า การนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงาน ต้องมีความพร้อมทั้ง 5 ด้าน เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับทัศนะต่อความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป ต้องการการสนับสนุนทรัพยากรทุกด้านจากหน่วยงานต่าง ๆ คือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ในด้านระเบียบ กฎหมาย และพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ต้องการพี่เลี้ยง

ในการปฏิบัติงานระยะแรก ต้องการให้มีการจัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนและแลกเปลี่ยนความรู้ ต้องการการติดตามนิเทศงาน และต้องการให้มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบด้านสวัสดิการสังคมให้ชัดเจน

ภาพรวมของการศึกษา แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ประสบสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมในระดับมากทุกด้าน แสดงว่าในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมไม่เพียงพอที่จะนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรทุกฝ่ายในสังคม ให้การสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมได้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายการกระจายอำนาจ ที่มีวัตถุประสงค์หลักในการกระจายโอกาสและกระจายบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้คือ ควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ไปปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง รวมทั้งควรมีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเทคนิคการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมให้มากขึ้นเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนให้มากขึ้น

382. วิเชียร อรุณบุญ . การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ดำรงตำแหน่ง 2 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในตำบลที่เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี เคยเป็นกรรมการโรงเรียนและปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมสูงที่สุด คือ ด้านการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนส่งเสริม ด้านการวางแผน และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนาการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียนของประธาน อบต. และขนาดชั้นของ อบต.
4. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของประธาน อบต.

383. ทองเพชร โสหนองบัว . องค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนางานสาธารณสุข : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นหนึ่ง . มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาสาธารณสุข ปัจจัยภายใน ได้แก่ ประสิทธิภาพการเจ็บป่วย ระดับชั้น 3 มีการรับรู้มากที่สุด ประสิทธิภาพเคยเจ็บป่วย ระดับชั้น 1 และ 3 มีการรับรู้มากที่สุด ความสนใจสุขภาพ ระดับชั้น 1 และ 5 มีการรับรู้มากที่สุด ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้บทบาทตามกฎหมาย ด้านสาธารณสุข ทุกระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลมีการรับรู้มาก ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ระดับชั้น 3 มีการรับรู้บทบาทข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขมาก ระดับชั้น 1 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลสูงสุด ระดับชั้น 3 มีการพัฒนาสาธารณสุขมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพอื่น ตำแหน่งทางสังคม และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุข การรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ระดับ 2 การรับรู้บทบาท

ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และการรับรู้บทบาทแหล่งข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ระดับชั้น 3 และระดับชั้น 4 การรับรู้บทบาทข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ระดับชั้น 5 การรับรู้บทบาทความสนใจสุขภาพ และการรับรู้บทบาทข้อมูลข่าวสารสาธารณะ) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณะ ระดับชั้น 3 กับระดับชั้น 5 มีความแตกต่างของระดับการพัฒนาสาธารณะ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาการบริการ และการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสาธารณะ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณและการตรวจสอบ การพัฒนาบริการ และการประสานงานการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาสาธารณะ การรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันเป็นผลให้การพัฒนาสาธารณะต่างกัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ระดับชั้นสูงมีการรับรู้บทบาทการพัฒนาสาธารณะไม่มากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ระดับชั้นต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

384. ปรีชา สมหมาย . ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง
2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างตัวแปรอิสระ 1 ตัว จากที่ศึกษาทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพการดำรงตำแหน่งกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

385. วชิระ เจริญศรี . การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 36 – 50 ปี มีตำแหน่งเป็นคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และอยู่ในท้องถิ่น ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป และเป็นกรรมการหมู่บ้าน ทำการเกษตรกรรม รายได้ 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ไม่เคยดำเนินเหยื่ออาชญากรรม มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างดี โดยออกตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและประสานงาน วางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมในท้องถิ่น
3. การพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกองค์การอื่น ๆ อาชีพ รายได้ การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความสนใจต่อปัญหาอาชญากรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

**386. เกษร วงศ์วัฒนาภิจ . ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหาร อบต. ต่อการพัฒนา
สาธารณสุขในระดับท้องถิ่น . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542.
(วิทยานิพนธ์)**

ผลการวิจัยพบว่ากรรมการบริหาร อบต. ส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากต่อความคิดเห็นในการพัฒนาสาธารณสุขใน
ระดับท้องถิ่นร้อยละ 98 มีส่วนร่วมปานกลางต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นร้อยละ 41.1 เมื่อวิเคราะห์สถิติ
t-test และ ANOVA พบว่าตัวแปร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับข่าวสาร
สาธารณสุข ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุขมีผลต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.006, 0.005, 0.003, 0.000$ ตามลำดับ) และตัวแปรสถานภาพใน อบต.
ตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับข่าวสารสาธารณสุข ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุข และชั้น อบต. มีผลต่อการมีส่วนร่วม
ต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.001, 0.005, 0.000,$
 $0.004, 0.003$ ตามลำดับ) ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะควรมีการจัดอบรมเสริมความรู้ ความเข้าใจในงาน
สาธารณสุขขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น การจัดทำคู่มือการดำเนินงานสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นให้กับ อบต. ควรมีการเผยแพร่
กิจกรรมการดำเนินงานสาธารณสุขผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างสม่ำเสมอ

**387. สนอง สุจริต . บทบาทการส่งเสริมการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม และ
เวียงห้าว . สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดอยงามและเวียงห้าว เห็นว่าควรมีส่วนร่วมส่งเสริมการ
จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านการวางแผน ด้านการจัด
องค์การ ด้านการนำองค์การ และด้านการควบคุม อยู่ในระดับมากสำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรประชุมร่วมกันระหว่าง
โรงเรียนกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ร่วมเป็นกรรมการ
การวางแผนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**388. วีระเดช ชาดา . การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในกิ่งอำเภอลำสูง จังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.**

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง และทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเลือกสรรวิทยาการและ
ภูมิปัญญา ด้านการจัดการศึกษาอบรม และด้านการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นด้านการจัดการศึกษาอบรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับปานกลางและมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก
ดังนี้ 1) การส่งเสริมการศึกษาที่เน้นให้เป็นคนที่มีความสุขให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและโภชนาการ
2) การส่งเสริมการศึกษาที่เน้นให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และ 3) การส่งเสริมการกีฬาในทุกระดับการศึกษา

3. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษา ด้านการแสวงหาความรู้
ข้อมูล ข่าวสารในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และ
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก ดังนี้ 1) มีข้อมูลความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) การให้ อบต. เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมอย่างแท้จริง 3) ข้อมูลข่าวสารมี ความละเอียดชัดเจน 4) การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และ 5) มีข้อมูลความรู้ข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษา ด้านการเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก ดังนี้ 1) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมวิทยาการและภูมิปัญญาของชุมชน 2) การจัดงานประจำปีที่ประชาสัมพันธ์ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน 3) การยกย่องเชิดชูผู้ที่มีความรู้ความสามารถสร้างสรรค์ภูมิปัญญาในชุมชน 4) การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่น และ 5) การส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้ของชุมชน

389. มานะ อ่อนท้วม . การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานีมีการรับรู้ในบทบาทในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และการได้รับการฝึกอบรม ส่วน เพศ อายุ รายได้ ประเภทของการเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

390. เสน่ห์ สาธุธรรม . การประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาโครงการถ่ายโอนกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำและทางในชนบทของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชุมชน จังหวัดปทุมธานี . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.

ผลของการศึกษาพบว่า ในภาพรวมทรัพยากรบุคคลของ อบต. ทั้ง 8 แห่ง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการให้บริการสาธารณะ ยังจำเป็นต้องได้รับการแนะนำและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเพิ่มเติม เนื่องจากยังมีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานค่อนข้างจำกัด กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานตามแผนงาน ยังต้องได้รับการแนะนำและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด คุณภาพและมาตรฐานของโครงการตามแผนงานถ่ายโอนกิจกรรม ๖ ทุกโครงการบรรลุเป้าหมายในเชิงปริมาณ คุณภาพ และความพอใจของราษฎรในพื้นที่ และราษฎรมีความต้องการให้เสนอโครงการต่อเนื่องเพิ่มเติม สำหรับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพและประสบการณ์ ปัญหาด้านโครงสร้างและระบบงาน ที่ยังไม่เป็นระบบและราบรื่น ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยี ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลภายในพื้นที่ เป็นต้น

ผลของการศึกษา ทำให้ได้ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง ด้านการให้บริการสาธารณะตามโครงการถ่ายโอนกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำและทางในชนบทให้ท้องถิ่นว่า จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จะต้องได้รับความร่วมมือและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ทั้งส่วนราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจะต้องหาแนวทางเร่งพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ภารกิจและลักษณะงานที่จะทำการถ่ายโอนควรมีกำหนดแผนและโครงสร้างอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ควรมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานการให้บริการสาธารณะแต่ละประเภทเพื่อกำหนด

เป็นมาตรฐานกลาง การจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นควรคำนึงถึงสภาพและลักษณะของท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นสำคัญและควรจัดสรรในรูปเงินอุดหนุนทั่วไป นอกจากนี้ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานโครงสร้างพื้นฐาน ควรให้หน่วยงานทางด้านช่างที่มีประสบการณ์และความชำนาญให้ความช่วยเหลือ โดยจัดชุดเฉพาะกิจสำหรับประสานงานและอำนวยความสะดวกทางด้านเทคนิควิชาการอย่างใกล้ชิด จัดให้มีการฝึกอบรมแก่บุคลากรของ อบต. ในด้านต่าง ๆ จัดทำคู่มือมาตรฐาน และปรับปรุงระเบียบวิธีปฏิบัติ ให้ยืดหยุ่นและเข้าใจง่าย

การจัดวางระบบการถ่ายโอนงานให้ท้องถิ่น ต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปทั้งเรื่องงบประมาณ บุคลากร และองค์ประกอบอื่น ๆ ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคต้องช่วยเป็นพี่เลี้ยง กำกับ ดูแล และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจริงจัง รวมถึงสร้างความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

391. ภาณี สุตะบุตร . ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ชุมชน ส่วนด้านที่ควรมีส่วนร่วมในระดับน้อย 3 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่ารายการที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การพิจารณาอนุมัติการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน การเป็นกรรมการสอบคัดเลือกครูบรรจุใหม่ และการเป็นกรรมการตรวจสอบ และดูแลการใช้งบประมาณของโรงเรียน สำหรับรายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริจาคเงิน และวัสดุสิ่งของเพื่ออาหารกลางวันแก่นักเรียนที่ยากจน การช่วยบริจาคทรัพย์สินหรือแรงงานเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่การประสานการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับโรงเรียน และการประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ประชาชนรับทราบและเห็นความสำคัญ

392. พชยา ทับทิม . การศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดกำแพงเพชร . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีบทบาทด้านบริหารงานบุคคล เนื่องจากการคัดเลือกครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการสรรหา ดำเนินการสอบ การบรรจุแต่งตั้งนั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการ
2. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทด้านแผนงานและโครงการ ในการจัดทำข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดทำแผนงาน จัดกิจกรรมและโครงการ
3. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในด้านดูแลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยม ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินกิจกรรมและโครงการ
4. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในด้านบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ กลุ่มสนใจ กิจกรรมและโครงการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**393. ัญญา วัฒนวิรพงษ์ . บทบาทที่กำหนดในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2543. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาฝ่ายสภา พบว่า บทบาทที่กำหนดในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมทุกด้าน มีบทบาทที่กำหนดระดับมาก หากแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีบทบาทระดับมาก เช่นกัน ยกเว้นในเรื่อง 1) การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างของฝ่ายบริหารไม่โปร่งใส 2) การเคยไม่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล 3) การเคยแสดงความไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบังคับต่าง ๆ 4) การเคยเป็นผู้เสนอญัตติต่อที่ประชุม และ 5) การเคยแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาเป็นรายข้อ มีบทบาทระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระในแต่ละด้านพบว่าปัจจัยที่มีผลให้บทบาทที่กำหนดของสมาชิกต่างกัน ได้แก่ เพศหญิงมีบทบาทมากกว่าเป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป รายได้ครอบครัวต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร เป็นสมาชิกโดยตำแหน่งและมีประสบการณ์บริหารงาน 2 – 3 ปี

ผลการศึกษาฝ่ายบริหาร พบว่า บทบาทที่กำหนดในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมทุกด้าน มีบทบาทที่กำหนดระดับมาก หากแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีบทบาทระดับมาก เช่นกัน ยกเว้นในเรื่อง 1) การมีอำนาจสั่งการพนักงานส่วนตำบล 2) การได้รับการชี้แจงหรือสั่งการให้บริหารงานตามข้าราชการประจำ 3) งบประมาณไม่เพียงพอตามแผนมีการปรับลดงบประมาณ และ 4) งบประมาณไม่เพียงพอเคยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ มีบทบาทระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระในแต่ละด้านพบว่าปัจจัยที่มีผลให้บทบาทที่กำหนดของสมาชิกต่างกัน ได้แก่ เพศหญิงมีบทบาทมากกว่าเป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป รายได้ครอบครัวต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร เป็นสมาชิกโดยตำแหน่งและมีประสบการณ์บริหารงาน 2 – 3 ปี

การศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ คือ ฝ่ายสภา ควรให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของประชาชน ก่อนลงมติเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลควรจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับต่าง ๆ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร อย่างเต็มที่ตามระเบียบกฎหมาย

ฝ่ายบริหาร ควรมีการฝึกอบรมในการเขียนแผนงาน /โครงการ แนะนำเทคนิคและวิธีการประสานงาน และวิธีการปรับลดงบประมาณ

**394. วินัย เชื้อไย . การสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อความพร้อม
ในการรองรับการถ่ายโอนกิจกรรมจากสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดจันทบุรี ในเขตพื้นที่อำเภอขลุงและ
อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี . ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543.
(ภาคนิพนธ์)**

ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านความพร้อมขององค์กร อบต. ยังไม่มีความพร้อมในเรื่องเครื่องมือทดสอบคุณภาพวัสดุ งบประมาณการพัฒนา งบประมาณบริหารประจำปี และบุคลากรด้านเทคนิค 2) ด้านความเข้าใจ พนักงาน อบต. มีความเข้าใจในการจัดทำแผนระยะยาว 5 ปี และแผนประจำปี การกำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนระยะยาว 5 ปี และประจำปี การกำหนดขั้นตอนในงานก่อสร้างถนน สะพานและแหล่งน้ำ การประมาณราคางานก่อสร้างขนาดใหญ่ มีความตั้งใจทุ่มเทให้กับงาน และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ยังขาดความสามารถในการใช้เครื่องมือทดสอบวัสดุเครื่องมือสำรวจและออกแบบ 3) ความพร้อมของ อบต. ในการรับโอน กิจกรรมจาก รพช. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลรู้เรื่องเกี่ยวกับการโอนกิจกรรม รพช. ให้กับ อบต. มีความพร้อมในด้านที่จะปฏิบัติงาน

เกี่ยวกับกิจกรรมที่รับโอนจาก รพช. ในระดับปานกลาง 4) ด้านความต้องการบุคลากรและความช่วยเหลือจากสำนักงาน รพช. อบต. ต้องการให้สำนักงาน รพช. ฝึกอบรมและสาธิตงานด้านช่าง ช่วยเหลือในด้านงบประมาณ และมีความต้องการพัฒนาระบบคมนาคมโดยการก่อสร้างถนนเป็นอันดับแรก 5) การมีส่วนร่วม คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและเคยร่วมงานกับเจ้าหน้าที่ รพช. ราษฎรในเขตพื้นที่ อบต. ให้ความร่วมมือในการพัฒนามาก 6) สถานที่ อบต. ส่วนใหญ่ไม่มีอาคารเป็นของตนเอง ในด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริหารที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในด้านความพร้อมของ อบต. ในการรองรับการถ่ายโอนกิจกรรมจากรพช. ไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมของ อบต. ในการรองรับการถ่ายโอนกิจกรรมจากรพช. แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ 1) ให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือโครงการที่จะถ่ายโอนให้กับ อบต. ไปดำเนินการเอง จัดทำโครงการฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติหลักสูตรเฉพาะอย่างในระยะยาวเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 2) เพื่อให้ อบต. มีความพร้อมสามารถดำเนินการโครงการกิจกรรมที่ได้รับการถ่ายโอนได้อย่างรวดเร็ว องค์กรมีความเข้มแข็ง ควรถ่ายโอนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโครงการนั้น ๆ ไปเสริมให้กับ อบต. ด้วย

395. สมยศ ศรีจารนัย . บทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนในการสนับสนุนความสามารถทางการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ . รายงานการศึกษาดูงานระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการวิจัยพบว่า

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 47.7 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ตำแหน่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้มาโดยการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งมากกว่า 3 ปี และพบว่าบทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการตัดสินใจ ในการสนับสนุนความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจ ทุกบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

ความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจ พบว่า ความสามารถทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการพิจารณาแผนพัฒนาตำบล และด้านการประสานความร่วมมืออยู่ในระดับมาก

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนกับความสามารถคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจ พบว่า

1. บทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในฐานะผู้ประสานงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจ

2. บทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนด้านข้อมูลข่าวสารในฐานะเป็นผู้ผลิตตามข้อมูล และตัวแทนให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดุจ

3. บทบาทของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนด้านการประสานความร่วมมือในฐานะผู้ริเริ่มและแก้ไขปัญหา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์

ข้อเสนอแนะ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนควรมีบทบาทสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น โดยเฉพาะบทบาทด้านการแก้ไขปัญหา เนื่องจากบทบาทด้านนี้สนับสนุนความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน และควรศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนต่อการบริหารงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

396. นครินทร์ วงศ์บุญ . การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอยะบิง จังหวัดศรีสะเกษ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี สมรสแล้ว มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท เป็นสมาชิกสภา อบต. โดยการเลือกตั้ง เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข 2 ครั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองและกลุ่มทางสังคมน้อยกว่า 4 กลุ่ม

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การร่วมวางแผน การร่วมประเมินผล และน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนส่งเสริม

3. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่มาของการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

397. ปภาวิน เพ็ชรนอก , ร.ต.ท. . การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน อาชีพหลักเกษตรกร รายได้ต่อเดือน 2,500 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 – 45 ปี สมาชิกกลุ่มทางสังคม 1 ประเภท เคยได้รับการฝึกอบรม ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมนาน ๆ ครั้ง (เดือนละ 1 – 2 ครั้ง) ต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเฉย ๆ ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย และน้อยที่สุดคือ เห็นด้วย

3. การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การตัดสินใจและวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม และการติดตามประเมินผล

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ อายุ รายได้ การได้รับการฝึกอบรม การได้รับความต้องการในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

398. ฟารีดา มาห์เหม็ง . ความตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนาเด็กของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง
2. กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนาเด็กอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 3.12
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนาเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการฝึกอบรม/สัมมนาที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนาเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานของรัฐและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมหรือพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องในระยะแรก เพื่อจะได้ทราบบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐควรให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในเชิงวิชาการให้กับคณะกรรมการบริหารในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสริมสร้างความรู้สึกรักในการเป็นเจ้าของของชุมชนในตำบล รวมทั้งมีการวางแผนร่วมกันในการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการแก้ปัญหาของชุมชน
3. รัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแก่องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนาเด็กจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**399. เวฬุวรรณ สมทรัพย์ . ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนา
สังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

ด้านศักยภาพ อบต. มีศักยภาพในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด
คือ โครงสร้างอำนาจหน้าที่ พฤติกรรมการบริหาร ทศนะต่อภาระงาน และความสมดุระหว่างเป้าหมายในการทำงานของ
องค์กรกับอำนาจตามกฎหมายกำหนด ที่เอื้อต่อ อบต. และสอดคล้องกันทุกระดับทั้งในระดับตั้งแต่ระดับชาติลงมา แต่
ในทางพฤติกรรมการบริหารยังไม่มี ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย ในปัจจุบัน อบต. ยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา ทศนะ
ต่อภาระงาน อบต. ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และไม่กระตือรือร้นในการแสดงบทบาทของบุคลากร อบต. จึงไม่มีความ
สมดุระหว่างเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรกับอำนาจตามกฎหมายกำหนด

ด้านความเป็นไปได้ มีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาต่ำ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ให้ความสำคัญ
ในการจัดการศึกษา เพราะยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังไม่ได้ดำเนินการวางแผน ไม่มีการเตรียมความ
พร้อมด้านบุคลากร สถานที่ ยังไม่มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยังไม่มีการประชุมสัมพันธการ
ดำเนินงานแต่อย่างใด

ด้านเครือข่ายในการจัดการศึกษา มีหลายองค์กรที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำให้การช่วยเหลือและให้ความรู้ด้าน
วิชาการ แต่ อบต. ยังไม่ได้มีการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือในเรื่องนี้เท่าที่ควร

ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษา เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับ
ก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันควรให้ อบต. เป็นผู้จัดการศึกษาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา

**400. กริยา ตระกูลศึกษา, ร.ต.ต. . ความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของสมาชิกองค์การบริหารส่วน
ตำบล : กรณีศึกษาอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ทั้งด้านเนื้อหาด้านวิธีเรียน และด้านระยะเวลาของ
การศึกษา มีความต้องการคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.00 และมี
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 และประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนในชุมชน
เช่น มัสยิด วัด หรือโรงเรียนชุมชน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีความรู้ไปศึกษาต่อในระดับสูง

2. ความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวิธีเรียน และด้านระยะเวลาของ
การศึกษา และด้านระยะเวลาการศึกษา มีความต้องการคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน คิดเป็น
คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 และประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด คือ
เนื้อหาที่สอนควรเป็นเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน เน้นการประกอบอาชีพ

3. ความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามอัธยาศัย มีความต้องการคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มากถึงมากที่สุด โดยคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.20 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 และประเด็น
ที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ควรจัดให้มีห้องสมุดประชาชนในชุมชน จัดให้มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพื่อเป็น

แหล่งเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนหนังสือใหม่ ๆ และพัฒนาแหล่งความรู้ในท้องถิ่นให้เป็นศูนย์การเรียนรู้

ผลการทดสอบสมมติฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปดังนี้

1. ปัจจัยด้าน ตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ระดับนัยสำคัญ
0.05

2. ปัจจัยพื้นฐานด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการจัดการศึกษาโรงเรียนที่ระดับนัยสำคัญ
0.05

3. ปัจจัยพื้นฐานด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.05

4. ปัจจัยพื้นฐานด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.05

ปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการศึกษานอกโรงเรียน คือ สถานที่เรียน วัสดุ อุปกรณ์ เวลา หนังสือ ไม่เพียงพอ ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ควรจัดสรรงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดการประชาสัมพันธ์เพิ่มจำนวนชั่วโมงให้มากขึ้น และควรกระจายไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ

401. สาลินี ไทยธวัช . การพัฒนาศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ โดยกระบวนการสร้างพลัง ตำบล คือ อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าร่วมโปรแกรมการสร้างพลัง มีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวกับเอดส์ ทักษะคิดทางบวกต่อเอดส์ ผู้ป่วย และผู้ติดเชื้อเอดส์ ความคาดหวังในความสามารถตนเองและการนับถือและเห็นคุณค่าตนเอง ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์เพิ่มขึ้น อบต. สามารถกำหนดนโยบาย วางแผนงานดำเนินงานตามแผน กำหนดผู้รับผิดชอบ และติดตามประเมินผล การดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ ซึ่งประกอบด้วย โครงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเอดส์ โครงการแกนนำเครือข่ายประสานงานเอดส์ โครงการกีฬาต่อต้านเอดส์และยาเสพติด โครงการส่งเสริมอาชีพต่อต้านเอดส์ และโครงการกองทุนเอดส์ขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการป้องกันและควบคุมเอดส์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างดี โปรแกรมการสร้างพลังในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ ควรจะประยุกต์ใช้กับกลุ่มแกนนำชุมชนกลุ่มอื่น ๆ ในต่างพื้นที่ต่อไป

402. สายสิญจน์ เปรมเกิด . การพัฒนาศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ โดยกระบวนการสร้างพลัง ตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการสร้างพลัง สามารถส่งผลให้สมาชิก อบต. เกิดความตระหนักถึงการป้องกัน การควบคุมเอดส์ในชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญ มีความพึงพอใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างดี

โปรแกรมการสร้างพลังในการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมเอดส์ ทำให้สมาชิก อบต. มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ ทักษะคิด ความคาดหวังในความสามารถตนเองและการนับถือและเห็นคุณค่าของตนเองดีขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งการมีทักษะ ในการวางแผน และดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรม การสร้างพลังในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมเอดส์ควรจะประยุกต์ใช้กับกลุ่มแกนนำชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไปได้

403. ชัยวิทย์ มาลัย . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของตนเอง ต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการการศึกษาภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยส่วนใหญ่ตระหนักถึง ความสำคัญของการศึกษา ว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่สำคัญในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและศีลธรรมจรรยา ซึ่ง จำเป็นต่อการดำรงชีพ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะพัฒนาศักยภาพของ อบต. ในด้านการจัดการ การศึกษาในอนาคต และจะนำไปสู่การสร้างสรรค์หลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของ ท้องถิ่นนั้น ๆ

สำหรับระดับศักยภาพของ อบต. จากการศึกษพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรทั้งในด้านกำลังคน และงบประมาณ ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการการศึกษาในท้องถิ่นทั้งหมดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องงบประมาณนับว่าเป็น ปัญหาใหญ่ เพราะแต่ละ อบต. มีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นรัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณในด้าน การศึกษา แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า สมาชิกและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ใน การมีส่วนร่วมจัดการการศึกษาในท้องถิ่น และเห็นความสำคัญของการศึกษา แต่ยังมีปัญหาในด้านงบประมาณและ กำลังคนอยู่

ดังนั้น ในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการการศึกษาในท้องถิ่น ต้องการมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการ พัฒนาทรัพยากรบุคคล และการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกลางด้วย

404. วิชา ไอยราคม . ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ดังนี้

2.1 เพศของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่าง ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นอายุของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องกิจกรรมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษาของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

2.4 อาชีพของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

2.5 สถานภาพในการดำรงตำแหน่งของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

2.6 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

405. สมคิด หอมพิกุล . การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลพบุรี . สถาบันราชภัฏเทพสตรี , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความพร้อมตามลำดับดังนี้ ด้านการยอมรับภายในท้องถิ่น ด้านบุคลากร ด้านการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านงบประมาณ เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมทุกด้านใน 4 ชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 มีความพร้อมสูงกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 และองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 มีความพร้อมสูงกว่า ชั้น 5 ส่วนที่เหลือออกนั้นมีความพร้อมไม่แตกต่างกัน

406. ทองปัก คลังกลาง . การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการศึกษา พบว่า

1.1 สภาพการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์ทางการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ อาคารสถานที่ กับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวัน จัดตารางวันสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณฝึกอบรมอาชีพ สนับสนุนการกีฬาชุมชนด้วยการจัดหาอุปกรณ์และแข่งขันกีฬาของชุมชน ให้ความรู้ประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง ร่วมกับหน่วยงานปกครองและตำรวจต่อต้านยาเสพติด สนับสนุนงบประมาณแก่โรงพยาบาลดำเนินการเรื่องโรคเอดส์ ประชาสัมพันธ์เรื่องแรงงาน

1.2 ปัญหา พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอดำเนินการ การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับ อบต. ยังไม่ดี อบต. เห็นว่าการศึกษาไม่ใช่ภารกิจโดยตรงและเร่งด่วน อบต. คิดว่าเป็นการปฏิบัติซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่ทำอยู่แล้ว และสมาชิกต้องการสิ่งก่อสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

1.3 ข้อเสนอแนะ รัฐควรจัดงบประมาณอุดหนุน อบต. ที่รายได้น้อยเพิ่มขึ้น อบต. และโรงเรียนควรประสานงานและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อบต. ควรให้ความสำคัญกับงานทางด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นให้และควรมอบบุคลากรทางด้านการศึกษาประจำ อบต.

2. สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมศาสนา พบว่า

2.1 สภาพการปฏิบัติงานมีการจัดงบประมาณอุดหนุนวัด การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การอบรมธรรมสำหรับประชาชน ตั้งงบประมาณช่วยเหลือวัดและศาสนาสถานที่ประสบภัยธรรมชาติและภัยพิบัติ สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ในงานพิธีทางศาสนา

2.2 ปัญหา พบว่า งบประมาณจำกัดจัดสรรไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านศาสนาช่วยวางแผนและ อบต. ให้ความสำคัญงานทางด้านศาสนาน้อยกว่าทางด้านสิ่งก่อสร้างที่เป็นรูปธรรม

2.3 ข้อเสนอแนะ รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น อบต. ควรให้ความสำคัญงานทางด้านศาสนาเพิ่มขึ้น สมาชิก อบต. ควรเสนอโครงการด้านศาสนาเพื่อรับการสนับสนุนจาก อบต.

3. สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม พบว่า

3.1 อบต. ร่วมกับสภาวัฒนธรรมอำเภอจัดงานอนุรักษ์วัฒนธรรม จัดประกวดแข่งขันศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน สนับสนุนชุมชนในการจัดงานประเพณี

3.2 ปัญหาที่พบ งบประมาณจำกัด ขาดแคลนบุคลากรทางด้านวัฒนธรรมในการจัดทำแผนงานด้านวัฒนธรรม อบต. ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานทางด้านวัฒนธรรม

3.3 ข้อเสนอแนะ รัฐควรอุดหนุนงบประมาณให้ อบต. ที่รายได้น้อยเพิ่มขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ครอบคลุมหน้าที่รับผิดชอบ ควรมีบุคลากรที่ปรึกษาทางด้านวัฒนธรรม และ อบต. ควรให้ความสำคัญกับงานทางด้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกับงานด้านอื่น

407. ดุล สุนทรวีภาค . ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตตำราวจุทธภาค 7 ที่มีต่อการปฏิบัติงานในโครงการตำราวจุทธชุมชนประจำตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเชิงบวกในระดับสูงต่อโครงการตำราวจุทธชุมชนตำบล
2. กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อตำราวจุทธชุมชนอาสาสมัครสูงที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่จบระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อตำราวจุทธชุมชนอาสาสมัครต่ำที่สุด
3. กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการบริการของตำราวจุทธชุมชนตำบลสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง

ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทางราชการจัดให้มีการอบรมบุคลากรและตำราวจุทธอาสาสมัครให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล สร้างความมั่นคงให้แก่ตำราวจุทธชุมชนในด้านขวัญกำลังใจ สวัสดิการ และค่าตอบแทน เพิ่มจำนวนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์แก่ตำราวจุทธชุมชนตำบล และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตำราวจุทธชุมชนตำบลในการปฏิบัติงานปราบปรามปัญหาเสพติดและการลักทรัพย์ในชุมชนโดยเฉพาะ

408. วิรัตน์ วงศ์รอด . การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า :- การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของ อบต. โดยภาพรวม อบต. มีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 3 ประเด็น คือ กิจกรรมการศึกษาให้ความรู้

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและอาชีพ และกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับสูง ส่วนกิจกรรมการศึกษาประเภทความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของ อบต. พบว่า อบต. ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการจัดตั้ง 4 ปี มีรายได้ทั้งหมดอยู่ระหว่าง 3,000,001 – 5,000,000 บาท การจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีของ อบต. โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายละเอียด ใน 3 ประเด็น คือ การสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากชนิดข้อมูลอยู่ในระดับสูง ในขณะที่สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบกับรายจ่ายด้านการส่งเสริมการศึกษามีอยู่ในระดับต่ำ ในส่วนของการรับการสนับสนุนจากบุคคล องค์กรภาครัฐและองค์กรเอกชน อยู่ในระดับสูง ขณะที่การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษามีอยู่ในระดับต่ำ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของ อบต. พบว่า การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษามีอยู่ในระดับสูง ส่วนระยะเวลาในการจัดตั้ง รายได้ การจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีและการรับการสนับสนุนจากบุคคล องค์กรภาครัฐและองค์กรเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษามีอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมที่ อบต. สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ในกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมสนทนาพูดคุยระหว่างผู้นำกับประชาชน การจัดเวทีประชาคม การจัดเวทีชาวบ้าน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โรคเอดส์ ประชาธิปไตย กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ การอบรมให้ความรู้ผู้นำชุมชน การอบรมอาชีพให้กับกลุ่มต่าง ๆ ส่วนกิจกรรมการศึกษาประเภทให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์และข้อมูลข่าวสาร การจัดทำแผนผังสภาพพื้นที่ การจัดนิทรรศการต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างหอกระจายข่าว

2. กิจกรรมที่ อบต. สามารถดำเนินการร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในกิจกรรมการศึกษาประเภทความรู้พื้นฐาน ได้แก่ กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัยก่อนเกณฑ์ ส่วนกิจกรรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมศูนย์ประสานงานป้องกันยาเสพติด การจัดตั้งกองทุนเพื่อประกอบอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพประจำตำบล ศูนย์ส่งเสริมอาชีพประจำหมู่บ้าน การอบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น กิจกรรมการศึกษาประเภทให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ กิจกรรมห้องสมุดประจำตำบล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และการจัดบริการสื่อการศึกษาทางไกล

3. กิจกรรมที่หน่วยงานในพื้นที่ต้องดำเนินการต่อไป เนื่องจาก อบต. ยังไม่มีความพร้อม โดยเฉพาะกิจกรรมการศึกษาประเภทความรู้พื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาต่อเนื่องระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา การศึกษาเบ็ดเสร็จเฉพาะกลุ่มต่าง ๆ

409. นคร นาเจริญ . การรับโอนภารกิจงานการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . รายงานการศึกษาค้นคว้า ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการ พัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. กระบวนการโอนมอบภารกิจงานการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากการที่กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ต้องการลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เนื่องจากสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและความต้องการในการปรับปรุงความสามารถในการให้บริการน้ำชลประทานอย่างทั่วถึง ซึ่งที่ผ่านมามีขั้นตอนการโอนมอบ 3 ระยะ ได้แก่ 1) ขั้นตอนการศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์ในการโอนมอบ 2) ขั้นตอนการสำรวจความต้องการในการรับโอนภารกิจ และ 3) ขั้นตอนเตรียมการโอนมอบ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับโอนภารกิจงานการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สภาพโครงสร้างพื้นฐาน ความชัดเจนของระเบียบปฏิบัติ ความสลับซับซ้อนของภารกิจ ความชัดเจนของสมาชิกผู้ใช้น้ำ ความชัดเจนของอาณาเขตสถานีสูบน้ำ ความคุ้มค่าในการลงทุน การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ การมีบุคลากร และความสอดคล้องของภารกิจกับอำนาจหน้าที่และแผนการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับโอนภารกิจงานการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลในการโอนมอบภารกิจงานการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ประกอบด้วย 1) ปัญหาการขาดข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการโอนมอบ 2) ปัญหาการขาดบุคลากร 3) ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ 4) ปัญหาสภาพโครงสร้างพื้นฐานทรุดโทรม และ 5) ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ การพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำให้เป็นสหกรณ์ และค่ากระแสไฟฟ้าสูง ส่วนข้อเสนอแนะประกอบด้วย การสำรวจความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล การซ่อมแซมสถานีสูบน้ำ การโอนมอบภารกิจและงบประมาณ การฝึกอบรม การติดตามผลการดำเนินการ และการประเมินผล ส่วนองค์การที่เหมาะสมในการจัดการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโดยรวม คือ กลุ่มผู้ใช้น้ำ

410. บุญยิ่ง จอมงาม . ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน . สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการร่วมให้คำปรึกษาการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ร่วมสร้างแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนให้นักเรียน แจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการดำเนินงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้โรงเรียนได้รับรู้ และร่วมพิจารณาการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน

411. อภัย บุญสาม . การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์ อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานีมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย โดยพบว่า ด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ด้านการจัดการศึกษา และประสบการณ์ในการอบรมสัมมนาด้านการจัดการศึกษา

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และประสบการณ์ในการเป็นกรรมการโรงเรียน

412. นภัสวรรณ เตชะสืบ . ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง . ปริญญาศิลป

**ศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี และสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และประเภทของการเป็นสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความรู้และความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มี เพศ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความรู้และความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

413. ปรัชญา ชุ่มนาเสียว . ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนำนโยบายการจัดอนุบาล 3 ขวบไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชัยนาท . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความพร้อมด้านโครงสร้างองค์กร ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านบุคลากร และความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในนโยบาย มีความรู้ความสามารถในการวางแผน มีภาวะผู้นำและมีทัศนคติต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ปัจจัยทั้งหมดนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล

414. เฉลียว ตามสิริมัย . บทบาททางการบริหารของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุข : ศึกษากรณีการถ่ายโอนธนาคารน้ำในจังหวัดบุรีรัมย์ . รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหาร อบต. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว มีอายุเฉลี่ย 40.1 ปี การศึกษาจบปริญญาตรีขึ้น มีรายได้โดยเฉลี่ย 9,549.8 บาทต่อเดือน มีประสบการณ์ทางการบริหารโดยเฉลี่ย 4.2 ปี เคยมีประสบการณ์ทางการบริหารมาก่อน และช่วงที่มีการดำเนินกิจกรรมธนาคารน้ำนั้น ส่วนใหญ่ยังเป็นคณะกรรมการบริหาร อบต. อยู่

2. ระดับบทบาททางการบริหารของคณะกรรมการบริหาร อบต. โดยภาพรวมอยู่ในระดับ $\bar{X} = 3.51$ หากจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านจะอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก $\bar{X} = 3.57$ รองลงมาคือ บทบาทในการเป็นที่ปรึกษา $\bar{X} = 3.56$ บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน $\bar{X} = 3.47$ และบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก $\bar{X} = 3.46$ ตามลำดับ และหากพิจารณาถึงความแตกต่างของระดับบทบาททางการบริหารโดยแยกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทางการบริหาร และตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร อบต. พบว่า มีระดับบทบาทอยู่ในระดับสูงเกือบทั้งหมด ยกเว้น การศึกษา ซึ่งพบว่ากลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับบทบาทอยู่ใน ระดับปานกลาง $\bar{X} =$

3.31) ส่วนกลุ่มระดับการศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.84$) รองลงมาคือ กลุ่มระดับประถมศึกษา กับ กลุ่มระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($X = 3.51$) เท่ากัน

3. ผลการดำเนินงานกิจกรรมธนาคารน้ำ พบว่า มีการดำเนินการเสร็จทุกขั้นตอนไปแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ใช้งบประมาณต่ำกว่าวงเงินที่ถ่ายโอนหรือจัดสรรให้ มีการให้บุคคลภายนอกและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และสภาพของธนาคารน้ำในปัจจุบันสามารถใช้การได้ดีไม่มีชำรุด ร้อยละ 71.4 ของกิจกรรมทั้งหมด

4. การปรับปรุงและพัฒนาบทบาททางบริหาร พบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. ต้องการปรับปรุงบทบาทมากที่สุดคือ บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมาคือ บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก บทบาทในการเป็นผู้นำความสะอาด และบทบาทในการเป็นที่ปรึกษา ซึ่งมีร้อยละ 43.6, 36.4 และ 30.9 ตามลำดับ

415. วิพร ยันตพร . การจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 17 ตำบล ในจังหวัดสมุทรสงคราม . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิและหน้าที่ในการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับ หรือระดับใดระดับหนึ่งตามความเหมาะสม ทั้ง การศึกษาระดับพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่จะดำเนินการได้ต่อเมื่อผ่านการประเมินความพร้อม ความเหมาะสม จากกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงใหม่ที่จะเกิดขึ้นตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ก่อน ทั้งนี้ จะต้องเป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นด้วย

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ ได้แก่ อาชีพหลักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และการเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น

416. พยงค์ พรหมจารย์ . ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาเด็กของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองบัวลำภู . รายงานการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการศึกษา

ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาเด็ก ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การเตรียมและปรับ (วิเคราะห์) โครงการพัฒนาเด็ก 2) การนำโครงการพัฒนาเด็กไปปฏิบัติ 3) การประเมินผลโครงการพัฒนาเด็กโดยภาพรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับ “เห็นด้วย” ทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านแล้วพบว่า

1. การเตรียมและปรับ (วิเคราะห์) โครงการพัฒนาเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ควรนำข้อมูลจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กก่อนวัยเรียนในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ผสมกับข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือนและข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการคัดเลือกแนว

ทางแก้ไขปัญหามาจัดทำโครงการพัฒนาเด็ก ควรคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และควรประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. การนำโครงการพัฒนาเด็กไปปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก เป็นองค์กรรับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ ควบคุม กำกับดูแลสนับสนุนและประสานการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็ก ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ในด้านงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การจัดหาอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็ก รวมทั้งการจัดสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้ดูแลเด็กและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

3. การประเมินผลโครงการพัฒนาเด็ก ในระยะก่อนดำเนินการ ควรประเมินความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และความพร้อมของอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์เครื่องเล่น ต่าง ๆ ในระยะระหว่างดำเนินการ ควรประเมินผล การจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการพัฒนาเด็ก การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงอาคารสถานที่ การตรวจสุขภาพเด็ก และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ การประเมินผลระยะหลังสิ้นปีงบประมาณ ควรประเมินผล การพัฒนาการของเด็ก ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาเหมาะสมตามวัย และความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็ก ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล ต่อโครงการพัฒนาเด็ก

417. สมฤดี ลิ้มปรีชติวิชัย . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนางานด้านสาธารณสุขของชุมชน : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาพัฒนาชนบทศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่างานด้านสาธารณสุขของตำบลเกาะเกร็ดมี 4 ด้านคือ งานป้องกันโรค งานส่งเสริมสุขภาพ งานรักษาพยาบาล และงานฟื้นฟูสภาพ โดย อบต. และองค์กรในชุมชนจะมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล แผนงานของ อบต. ยังคงเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นการส่งเสริมงานสาธารณสุขทางอ้อม ส่วนสาธารณสุขที่มีแผนงานชัดเจนและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องก็คืองานกำจัดขยะมูลฝอย โดยปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน คือ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านสาธารณสุข วิถีทางการเมือง ระบบงานสาธารณสุข งบประมาณ ความร่วมมือระหว่างองค์กร สภาพสิ่งแวดล้อม และชุมชน ส่วนความคาดหวัง พบว่าทั้ง อบต. ประชาชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องการให้รัฐเป็นผู้รับภาระงานด้านสาธารณสุข มากกว่าที่จะให้เป็นหน้าที่ของ อบต. ส่วนในเรื่องความพร้อมพบว่า อบต. ยังขาดกำลังคน และงบประมาณ แต่มีสถานที่และอุปกรณ์ที่เพียงพอ รวมทั้งมีระบบการบริหารงานที่ดี

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยคือ ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนางานสาธารณสุขชุมชนแก่ อบต. โดยรัฐควรกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนและมีการสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของงานสาธารณสุข

418. มลิ ใจมุง . ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

การศึกษาเห็นว่ารัฐควรวางมาตรการในการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ คือ

1. สร้างกลไกการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความโปร่งใส โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจัดหาพัสดุที่เป็นมาตรฐาน ประกอบกับให้องค์กรอิสระเข้าตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนต่าง ๆ ได้

2. การใช้สิทธิในการอุทธรณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในระหว่างที่มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละขั้นตอน สมควรที่จะกำหนดให้มีการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ หากปรากฏว่าการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้นดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง และสามารถที่จะขอให้หยุดการดำเนินการไว้ชั่วคราวจนกว่าจะได้มีการไต่สวนเสร็จสิ้น

3. ต้องพัฒนาบุคลากรด้านพัสดุให้มีความรู้ความสามารถ เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของการจัดหาพัสดุจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นได้พัสดุที่มีคุณภาพตามต้องการ

4. ต้องมีการแก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุโดยกำหนดให้เป็นกฎหมายบังคับใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะและกฎหมายดังกล่าวจะต้องวางกลไกการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างในทุกขั้นตอน ทั้งก่อนและหลังการทำสัญญา เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายอาญาเกี่ยวกับข้าราชการ นักการเมือง ผู้นำท้องถิ่น หรือบุคคลภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยได้กระทำในลักษณะต่าง ๆ อันเกิดความเสียหายต่อราชการ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเข้ามาโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

โดยสรุปรัฐควรมีเครื่องมือตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวจะต้องทำตามขั้นตอนภายในหน่วยงานก่อนการจัดซื้อจัดจ้าง ระหว่างการปฏิบัติตามสัญญา และเมื่อได้ทำการตรวจงานแล้ว โดยกำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน รวมถึงมาตรการการลงโทษคู่สัญญาในกรณีไม่สุจริตหรือทำงานด้วย

419. เต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์ . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตลพบุรี , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามีระดับความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ดีกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเพนียด

ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ด้วยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร พบว่า การควบคุมจากทางราชการทั้งโดยการปฏิบัติและกฎระเบียบ ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและการกำหนดการปฏิบัติงานประจำวันเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 องค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพในการทำงานที่สูงนั้นต้องอาศัยการควบคุมหรือชี้แนะจากทางราชการ ประกอบกับการดำเนินงานด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้น แนวทางเพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นควรได้รับการวางนโยบายและแนวทางการดำเนินงานบางส่วนจากทางจังหวัดหรืออำเภอควบคู่ไปกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีที่มาจากการมีส่วนร่วมกำหนดโดยประชาชนในชุมชน

420. ชัยยง ไชยศรี . แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2545.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพความพร้อมของปัจจัยการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่ ด้านงบประมาณ พบว่า อบต. ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 12 – 20 ล้านบาท ด้านบุคลากร พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดยังไม่มีกำหนดบทบาทของบุคลากรรับผิดชอบด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัสดุ อุปกรณ์

อาคารและสถานที่ พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดมีอาคารสำนักงาน ห้องประชุม อุปกรณ์สำนักงานเพียงพอ ด้านการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดไม่มีการกำหนดแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและดำเนินการตามแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ปัญหาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านงบประมาณ พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดมีรายได้ลดลงเกินกว่าร้อยละ 50 ของรายได้เดิม ด้านบุคลากร พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดไม่มีปัญหาในด้านนี้ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดไม่มีการกำหนดส่วนการศึกษาไว้ในโครงสร้างการบริหารงาน

3. ความต้องการในการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านงบประมาณ พบว่า อบต. ชั้น 1 ทั้งหมดต้องการรายได้จากภาษีเพิ่มขึ้น ด้านบุคลากร พบว่า ต้องการบรรจุบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า ไม่มีความต้องการเพิ่มในด้านนี้ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ต้องการกำหนดให้มีส่วนการศึกษาในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต.

4. แนวทางในการพัฒนาความพร้อมของปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ พบว่า ควรปรับใช้มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี และเรียกเก็บภาษีรายการใหม่เพิ่มเติม ด้านบุคลากร พบว่า ควรกำหนดให้มีส่วนการศึกษาในโครงสร้างบริหารงานของ อบต. เพื่อสามารถดำเนินการบรรจุบุคลากรรับผิดชอบด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงได้ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า มีข้อเสนอให้มีการตั้งงบประมาณอุดหนุนให้เฉพาะส่วนที่โรงเรียนขาดแคลน ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรกำหนดให้มีส่วนการศึกษาโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. และควรจัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสภา อบต.

421. สุชาติ ศรีโสภณ . การเตรียมความพร้อม ปัญหา และความต้องการสำหรับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก . ภาควิชาหลักสูตรการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา , 2545. (การวิจัย)

ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ สรุปได้ดังนี้

ด้านโครงสร้างการบริหาร

ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออก ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดโครงสร้างการบริหารด้านการศึกษาและบุคลากร จึงควรจัดให้มีโครงสร้างในการบริหารการศึกษาและบุคลากร โดยในโครงสร้างการบริหารควรมีการจัดคณะกรรมการบริหารการศึกษาที่มาจากบุคลากรที่หลากหลาย

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการปรับโครงสร้างของเจ้าหน้าที่ในองค์การให้มีตำแหน่งเพื่อรองรับการถ่ายโอนนักวิชาการหรือนักการศึกษาและครูจากส่วนกลางเพื่อเข้าร่วมดำเนินการด้านการศึกษาของท้องถิ่น

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2545 – 2549) ให้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และ 5 ปีหลัง (พ.ศ. 2550 – 2554) ให้รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้กระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นผู้ประเมินว่า องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีความพร้อมก็ให้สามารถจัดการศึกษาในแต่ละระดับดังกล่าวได้

4. ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และหรือมีคุณสมบัติทางการศึกษาหรือมีผู้ช่วยบริหารการจัดงานด้านการศึกษาที่ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยเน้นผู้ที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา

5. ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารการศึกษาและการจัดโครงสร้างการบริหาร ซึ่งควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานการศึกษาของท้องถิ่นในอนาคตต่อไปด้วย

ด้านบุคลากร

ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดให้มีการประเมินความพร้อมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความพร้อมที่จะสามารถดูแลการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด

2. ควรให้กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้เป็นผู้พิจารณาในการจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นที่ปรึกษาการจัดการศึกษา แนะนำ วางแผน กำหนดหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้มีการโอนย้ายข้าราชการจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือในส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหารการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีบุคลากรด้านการศึกษามาดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะ

3. ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากยังมีวุฒิการศึกษาไม่เพียงพอ ซึ่งมีผู้จบระดับปริญญาตรีน้อย จึงควรให้มีการยกระดับวุฒิการศึกษาโดยการให้เข้ารับการศึกษาระดับสูงมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงานด้านการศึกษา

4. บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งควรให้ได้รับการประชุม อบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ตาม พ.ร.บ. และควรมีการจัดการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อจะได้นำความรู้ไปปรับใช้ในการทำงานในโอกาสข้างหน้าต่อไป

5. ควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทางการศึกษาและครูในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจที่ตรงกันในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นของตน

6. ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาให้ความรู้แก่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีความรู้ความสามารถสำหรับนำไปใช้ในการบริหารงานด้านการศึกษาในอนาคตได้ต่อไป

ด้านงบประมาณ

ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมสำหรับการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นเพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถนำมาดำเนินการบริหารจัดการด้านการศึกษาและการจ้างบุคลากรทางการศึกษาได้ ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถเกิดผลที่เป็นรูปธรรมได้เร็วมากขึ้น

2. รัฐบาลมีการจัดสรรเงินจากการจัดเก็บภาษีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลน้อยมากและมีความไม่เป็นธรรม ควรพิจารณาจัดสรรเงินให้ตามจำนวนประชากรที่มีอยู่ในตำบลนั้น ๆ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

3. ควรมีการจัดการประชุมเพื่อจัดทำงบประมาณในการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นโดยคิดให้ตามอัตราค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียน รวมทั้งค่าอาหารกลางวันและอาหารเสริมสำหรับนักเรียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละท้องถิ่นต้องดูแลรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในโอกาสต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้ข้อเสนอแนะไว้มีดังนี้

1. กระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรมีบทบาทในการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดย
รับดำเนินการจัดการประเมินศักยภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละท้องถิ่นที่มีความสามารถในการ
จัดการศึกษาโดยเร็ว

2. ควรมีการดำเนินการเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับการถ่ายโอนบุคลากรทางการศึกษาให้รวดเร็วขึ้นเพื่อที่จะ
สามารถทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการดูแลรับผิดชอบดำเนินงานการบริหารและจัดการศึกษาของ
ท้องถิ่นได้เป็นรูปธรรมเร็วขึ้น

3. ควรมีการจัดประชุมให้บุคลากรทุกคนในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามากกว่านี้ เนื่องจากยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน

4. ควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารในท้องถิ่นเกี่ยวกับความไม่เข้าใจซึ่ง
กันและกันเกี่ยวกับการถ่ายโอนอำนาจในการดำเนินการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

5. ควรมีการดำเนินการเพื่อให้ครูในโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลได้เกิดความศรัทธาซึ่งกันและกัน
ในการร่วมกันทำงานในการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์

6. ควรมีการดำเนินการคัดสรรผู้นำท้องถิ่นที่ดีและมีคุณภาพที่สูงขึ้น เนื่องจากปัจจุบันยังขาดผู้นำท้องถิ่นที่ดีที่
มุ่งพัฒนาเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

7. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาและจัดการศึกษาในท้องถิ่น

8. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของ
ท้องถิ่น

9. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบถึงบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาของท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มากขึ้น เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่น
ยังไม่มี ความเข้าใจชัดเจนดีเพียงพอ

10. ควรมีการจัดส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการศึกษาและเอกสารตำราเกี่ยวกับการศึกษา
ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับรู้รับทราบเพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการดูแลการจัดการศึกษาในโอกาส
ต่อไป

422. วาริน วัชชัย . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดเพชรบุรี .วิทยานิพนธ์พัฒนารัฐบาลท้องถิ่นศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2545.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) ที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มในตำบล
ความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่พลเมือง และความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การรับรู้
วิธีการในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการติดต่อสื่อสาร

3. ปัจจัยทางโอกาส ได้แก่ การออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ
ทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ วิธีการ
มีส่วนร่วมที่กฎหมายให้อำนาจแก่ประชาชนในการตรวจสอบ 15 วิธี ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การเป็น

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา การรับฟังการประชุม การคัดค้านข้อบังคับการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบพฤติกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การขอรับทราบข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบแผนพัฒนา การตรวจสอบข้อบังคับและรายจ่ายประจำปี การติดตามความก้าวหน้าและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบังคับตำบล การร้องเรียนต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมื่อพบว่าผู้บริหารท้องถิ่นทำงานไม่โปร่งใส การร้องเรียนต่อนายอำเภอกรณีที่คณะกรรมการไม่สนใจต่อคำคัดค้านการฟ้องศาลปกครอง และการเข้าชื่อถอดถอน

ผลการศึกษาการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า มีส่วนร่วมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การขอรับทราบข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบพฤติกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการแสดงความคิดเห็นตามลำดับ ส่วนร่วมน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การเข้าชื่อเสนอข้อบังคับตำบล และการเข้าชื่อถอดถอนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมตามวิธีการมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับสูง อันดับแรก คือ การขอรับทราบข้อมูลข่าวสาร การเข้าชื่อถอดถอน และการร้องเรียนนายอำเภอกรณีที่กรรมการบริหารไม่สนใจต่อคำคัดค้านการจัดทำข้อบังคับตำบล ตามลำดับ การที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบังคับตำบล การเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ผลการศึกษาศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า

1. คุณลักษณะของประชาชนที่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มในตำบล ความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การรับรู้วิธีการในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การติดต่อสื่อสาร การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น

2. คุณลักษณะของประชาชนที่ไม่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาอยู่อาศัยในตำบล ความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองและความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

นอกจากนี้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามวิธีการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นวิธีการที่มีปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด คือการเป็นสมาชิกกลุ่มในตำบล การรับรู้วิธีการในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วมร้องเรียนต่อนายอำเภอกรณีที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่สนใจคำคัดค้านการจัดทำข้อบังคับตำบล และการมีส่วนร่วมเข้าชื่อถอดถอนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นวิธีการที่ไม่มีปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเป็น 3 ส่วน คือ

1. ควรมีการปรับปรุง แก้ไข กฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและโอกาส ที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรมีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และควรมีการปรับปรุงแนวทางในการ บริหารด้านการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดในทุกขั้นตอน ในส่วนหน่วยงานของรัฐและ พนักงานของรัฐควรทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการให้แก่ประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อย่าง ต่อเนื่อง และมีนโยบายเน้นหนักในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยใช้สื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อมวลชน
3. ในด้านประชาชน เสนอให้มีการพัฒนาตนเองและใช้พลังชุมชนในการเรียกร้องสิทธิเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ ของส่วนร่วม เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้ตอบสนองความ ต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

423. ธงชัย วงษ์เหรียญทอง . สภาตำบลกับการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นของไทย. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2520.

การศึกษาได้ข้อสรุปว่า การพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นของไทยเพื่อนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย นั้น การปรับปรุงองค์การปกครองรูปตำบลหรือสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพ จะสามารถใช้เป็นองค์การพัฒนาการเมือง ระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของไทยได้ ด้วยเหตุผล 10 ประการ คือ

- 1) การปกครองรูปตำบลหรือสภาตำบลใกล้ชิดกับประชาชนชนบท
- 2) สภาตำบลเป็นศูนย์กลางการบริหารงานจะเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ได้
- 3) โครงสร้างประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรกำหนดข้อห้ามดำรงตำแหน่งควบ
- 4) การบริหารงานของกรรมการสภาตำบลควรให้รับผิดชอบงานตามความถนัดโดยแบ่งเป็นฝ่ายการเมืองการ บริหาร ฝ่ายเศรษฐกิจและสังคม และฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตำบล
- 5) ควรกำหนดหน้าที่รับผิดชอบแยกเป็น 3 ด้าน เช่นเดียวกับ 4) และกำหนดให้สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ใน การจัดเก็บภาษีอากรที่เป็นรายได้ของตำบล โดยให้อยู่ในความควบคุมดูแลและแนะนำของอำเภอกับองค์ การบริหารส่วนจังหวัด
- 6) ควรเร่งให้มีที่ทำการของสภาตำบลโดยให้มีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของตำบลเพื่อเป็นศูนย์ปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสภาตำบล เป็นศูนย์การติดต่อระหว่างประชาชนกับคณะกรรมการสภาตำบลและเป็นศูนย์ การติดต่อระหว่างหน่วยงานอิสระกับคณะกรรมการสภาตำบล
- 7) ด้านการเงินเสนอให้มีการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดกในอัตราไม่สูงนักเพื่อเป็นรายได้สภาตำบล ควร ให้รับส่วนแบ่งจากภาษีการค้าที่เก็บได้ในตำบล ในด้านการควบคุมสภาตำบลในระดับอำเภอให้ นายอำเภอควบคุม แต่ในระดับจังหวัดควรเปลี่ยนการควบคุมจากผู้ว่าราชการจังหวัดมาให้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดโดยมติสภาจังหวัด เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นพี่เลี้ยงสภาตำบล
- 8) ควรมอบอำนาจให้สภาตำบลเป็นผู้จัดเก็บและกำหนดอัตราภาษีประเภทที่เป็นรายได้ของตำบล โดยให้อยู่ ในความควบคุมของนายอำเภอ

- 9) ภาษีที่จัดเก็บ สภาตำบลต้องนำไปบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของท้องถิ่น ควรมีป้ายประชาสัมพันธ์ บอกว่าสร้างโดยภาษีของประชาชนปีใด เป็นเงินเท่าใด
- 10) รัฐบาลควรสนับสนุนพัฒนาสภาตำบลตามโครงการพัฒนาพลเมืองระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้วย

424. วีระวัฒน์ วงศ์วงศ์ . การกระจายอำนาจทางด้านการคลังสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบล . พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2535. (ภาคนิพนธ์)

การวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจทางด้านการคลังสู่ท้องถิ่นเพื่อ (1) ให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของการกระจายอำนาจทางด้านการคลังสู่การปกครองท้องถิ่น (2) ให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจทางด้านการคลังสู่ท้องถิ่น (3) ให้ทราบถึงรูปแบบ ฐานะ และโครงสร้างของสภาตำบลจากอดีตถึงปัจจุบัน (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางและรูปแบบที่เป็นไปได้ในการกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่นโดยเฉพาะสภาตำบล

เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสภาตำบล เพราะสภาตำบลเป็นองค์กรรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่ให้อำนาจในท้องถิ่นได้เข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยตัวเอง รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายที่จะให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น และจะจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยได้มีนโยบายที่จะแบ่งแยกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้ชัดเจน โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางการบริหาร งบประมาณ และการปรับปรุงรายได้ของท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยจะจัดแบ่งรายได้ของท้องถิ่นกลับคืนให้แก่ท้องถิ่นในอัตราที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของตนและที่สำคัญคือการยกฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคลและเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

425. สุจินต์ กิตยารักษ์ . การจัดระเบียบสุขาภิบาล . วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท ภาค 2 ทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2501.

การศึกษาได้เสนอทางดีของการจัดระเบียบสุขาภิบาลคือ (1) ได้ผู้บริหารงานที่มีสมรรถภาพ (2) เป็นการประหยัดงบประมาณเงินเดือน เพราะกำหนดให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคเข้ามาร่วมในการบริหารกิจการสุขาภิบาล (3) ท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลได้รับการทุนบำรุงดีขึ้น (4) แบ่งเบาภาระของราชการส่วนกลาง

ทางเสียของการจัดระเบียบสุขาภิบาล (1) ทำให้สิ้นเปลืองมากขึ้นเมื่อยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นสุขาภิบาลแล้วต้องมีเครื่องมือ เครื่องใช้ อาคาร สถานที่ เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน (2) การควบคุมอาจไม่ทั่วถึง ข้าราชการภูมิภาคมีงานอื่นของส่วนกลาง จึงไม่สามารถควบคุมกิจการสุขาภิบาลได้อย่างใกล้ชิด (3) ราษฎรในท้องถิ่นอาจเห็นว่าราชการบริหารส่วนกลางยังกุมอำนาจอยู่

426. อนุ สงวนนาม . การศึกษาเชิงวิเคราะห์อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนายอำนาจในการบริหารสุขาภิบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521.

ข้อสรุป

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า กล่าวคือนายอำเภอในฐานะประธานกรรมการสุขาภิบาลไม่อาจจะบริหารกิจการสุขาภิบาลให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ตามเป้าหมายหรืออุดมคติที่ตั้งไว้ เพราะอุปสรรคที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. นายอำเภอในฐานะประธานกรรมการสุขาภิบาลขาดความเป็นอิสระในการบริหาร เพราะถูกจำกัดโดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการส่วนกลาง

2. รายได้ของสุขาภิบาลน้อยไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะท้องถิ่นสุขาภิบาลส่วนใหญ่ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ประกอบทั้งสุขาภิบาลมีรายได้จากภาษีอากรน้อยประเภทและได้รับส่วนแบ่งในอัตราที่ต่ำ

ยิ่งไปกว่านั้น การที่สุขาภิบาลอยู่ภายใต้การอำนวยการและการปฏิบัติการของข้าราชการเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ข้าราชการที่ต้องรับผิดชอบงานของสุขาภิบาลก็มีภารกิจในหน้าที่ประจำล้นมืออยู่แล้ว จึงทำให้การบริหารกิจการของสุขาภิบาลมีประสิทธิภาพต่ำลงไปอีก

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนายอำเภอในการบริหารสุขาภิบาล” เห็นว่ามีข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของสุขาภิบาลใหม่โครงสร้างใหม่นี้ควรเป็นโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจการของสุขาภิบาลมากขึ้น และลดบทบาทการบริหารกิจการสุขาภิบาลของฝ่ายข้าราชการลงให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการฝึกฝนให้ประชาชนในท้องถิ่นคุ้นเคยกับกระบวนการปกครองตนเองและสามารถที่จะรับภาระทั้งของจากฝ่ายข้าราชการในอนาคตอันใกล้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองท้องถิ่นอันแท้จริง

2. ควรได้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับรายได้ของสุขาภิบาล เพื่อให้สุขาภิบาลมีรายได้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ในการทำบำรุงท้องถิ่น สร้างความผาสุกให้แก่ประชาชน การปรับปรุงเกี่ยวกับรายได้ของสุขาภิบาลนี้ สิ่งที่ต้องดำเนินการได้ทันที และไม่มีผลกระทบกระเทือนแก่ประชาชน ตลอดจนสร้างความรู้สึกรักที่เป็นธรรมให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีก็คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีให้ได้ผลสมบูรณ์โดยน่าจะนำโครงการ “แผนที่ภาษี” ของกรุงเทพมหานครและเทศบาลมาพิจารณาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีของสุขาภิบาล

3. ควรได้มีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุขาภิบาลไม่ให้มีลักษณะจำกัดเกินไป จนทำให้ผู้บริหารงานของสุขาภิบาลขาดความอิสระในการทำงาน อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการบริหารกิจการสุขาภิบาลประการหนึ่ง

427. สุทัศน์ วงษ์ทับทิม . การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง : กรณีศึกษาสุขาภิบาลคูคตและสุขาภิบาลลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. บทบาทของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งได้รับการยอมรับจากประชาชนในเขตสุขาภิบาลเป็นอย่างดี

2. โครงสร้างระบบคณะกรรมการสุขาภิบาลในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแสดงบทบาทของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งได้ดีพอสมควร

428. สนิท นายโท . ความคิดเห็นของประธานกรรมการสุขาภิบาลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ประธานกรรมการสุขาภิบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในระดับสูง มีปัจจัยทางการปฏิบัติงานในระดับปานกลางและมีการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในระดับต่ำ พบว่าประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มีความแตกต่างของการได้รับการฝึกอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.043$) ประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มีความแตกต่างของปัจจัยทางประชากร มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าองค์ประกอบด้านลักษณะของงาน และการยอมรับนับถือของประธานกรรมการสุขาภิบาล มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$(r = 0.146, p = 0.035), (r = 0.143, p = 0.039)$] ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พบว่าประธานกรรมการสุขาภิบาลและพนักงานของสุขาภิบาลขาดความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 สุขาภิบาลขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอัตรากำลังคน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ควรจัดการฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก่ประธานกรรมการสุขาภิบาลและพนักงานของสุขาภิบาล และรัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอัตรากำลังคนให้แก่สุขาภิบาล

429. ชาตรี วรรณวิทยาภา . ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่กรรมการสุขาภิบาลในจังหวัดสมุทรสงครามกับการพัฒนาท้องถิ่น . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

การศึกษาวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแล้วกรรมการสุขาภิบาลและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสุขาภิบาลในระดับปานกลางและเมื่อแยกเป็นรายด้านแล้ว ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และด้านการประชุมกรรมการสุขาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบทบาทและหน้าที่สุขาภิบาลและด้านการออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับสุขาภิบาลอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อแยกเป็นรายกลุ่มพบว่า กรรมการสุขาภิบาลและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสุขาภิบาล ด้านการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ด้านการประชุมกรรมการสุขาภิบาล และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบทบาทและหน้าที่สุขาภิบาลและด้านการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับสุขาภิบาลอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสุขาภิบาลระหว่างกรรมการสุขาภิบาลกับประชาชน ปรากฏว่า กรรมการสุขาภิบาลและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันในด้านบทบาทและหน้าที่ของสุขาภิบาลและด้านการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับสุขาภิบาล ด้านอื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

430. ศุภฤกษ์ แก้วสิงห์ . ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขาภิบาล ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการสุขาภิบาล ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ประเภทกรรมกา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนรายได้ต่อปีพบว่าไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

431. อชิรวิทย์ สุพรรณเภสัช , ร.ต.ต. . เทศบาลนครหลวง : การศึกษามูลเหตุของการจัดตั้ง รูปแบบ และ

ปัญหาการบริหาร . วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2515.

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และ 25 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 รวมเทศบาลนครกรุงเทพ และ เทศ

บาลนครธนบุรี เข้าด้วยกันเป็น “เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีผู้ว่าราชการนครหลวงซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่เป็นนายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลใช้ระบบการแต่งตั้งจาก ข้าราชการประจำ และบุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ

นครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นศูนย์กลางของอำนาจทางการเมืองและศูนย์กลางความเจริญ มีประชากรจากชนบท เข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น มีปัญหาต่าง ๆ เช่น การจราจร อาชญากรรม สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พรรคประชาธิปัตย์ได้รับ เลือกตั้งให้บริหารงานเทศบาลทั้ง 2 แห่ง แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชน เพราะขาดความร่วมมือจากฝ่ายรัฐบาล สมาชิกสภาเทศบาลก็ทำตัวเป็นนักการเมืองมากไปมีการก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ ของข้าราชการประจำ ใช้จ่ายตำแหน่งหน้าที่โจมตีการดำเนินงานของรัฐบาล การดำเนินงานของเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาของนครหลวงรุนแรงมากขึ้น เมื่อคณะปฏิวัติยึดอำนาจจึงปรับปรุงระบบการบริหารเทศบาลใหม่ ดังนั้นการจัดตั้ง เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี มีเหตุผลทางการเมืองแอบแฝงอยู่ คือการมุ่งรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเป็นสำคัญ เทศบาลนครหลวงฯจึงเป็นเสมือนหนึ่งเป็นการสนับสนุนการปฏิวัติให้สมเหตุสมผลยิ่งขึ้น การจัดตั้งที่มาจาก มูลเหตุทางการเมือง กลับก่อให้เกิดปัญหาในด้านการบริหาร คือ การประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ กับเทศบาล นครหลวงฯ มีการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ประหยัดทรัพยากรในการ ดำเนินงาน

432. อ่างอิง สุขเจริญ . การบริหารงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาและการแก้ไขปัญหามลภาวะ กีดขวาง และทำลายมูลฝอย . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2520. (วิทยานิพนธ์)

ผลของการศึกษาในประเด็นแรกพบว่าการบริหารงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ได้เคยจัดตั้งใน รูปของหน่วยราชการในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับแผนกจนกระทั่งถึงระดับสำนัก (ซึ่งมีฐานะเทียบกรม) และมีการจัดใน รูปรัฐวิสาหกิจเพื่อให้เกิดความคล่องตัว แต่ก็ไม่ปรากฏผลแตกต่างกับที่จัดในรูปของหน่วยราชการแต่อย่างใด เนื่องจากมี ปัญหาและอุปสรรคมากมายหลายประการ

ส่วนในประเด็นที่สอง พบว่า การกำจัดมูลฝอยของกรุงเทพมหานครนั้นมีกระบวนการอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่หนึ่ง ได้แก่การกวาดเศษผงและเศษขยะในถนน ตรอก ซอยต่าง ๆ ซึ่งเป็นขยะแห้ง ขั้นตอนที่สองได้แก่ การ

เก็บขนมูลฝอยตามอาคารที่อยู่อาศัย ร้านค้า ศูนย์การค้า โรงแรม โรงพยาบาล และโรงงานต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะสด และขั้นตอนที่สาม ได้แก่ การทำลายมูลฝอยที่ได้จากการกวาดและการเก็บขนทั่วกรุงเทพมหานครซึ่งมีทั้งขยะแห้งและขยะสดที่จะต้องหาทางทำลายให้หมดไป ปรากฏว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากมายทั้ง 3 ขั้นตอน ซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ในลักษณะแรก เป็นปัญหาและอุปสรรครวมทั้ง 3 ขั้นตอน และในลักษณะที่สอง เป็นปัญหาและอุปสรรคของแต่ละขั้นตอน สำหรับปัญหาและอุปสรรคนั้น ส่วนมากมีสาเหตุมาจากการขยายตัวของเมืองและประชากรอย่างรวดเร็ว ขาดความร่วมมือจากประชาชน มีการเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารบ่อยเกินไปจนนโยบายต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้านการเมือง ด้านกฎหมายล้าหลัง ด้านขาดงบประมาณ ฯ เป็นต้น ส่วนปัญหาของแต่ละขั้นตอนส่วนมากมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานของคณงาน การขาดอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น ไม่มีรถยนต์กวาดที่ทันสมัยแทนแรงงานคน รถยนต์เก็บขนขยะมีไม่เพียงพอใช้งาน สถานที่ขยะไม่เพียงพอ โรงงานทำลายขยะประสิทธิภาพสูงยังไม่มี และปัญหาประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการ ซึ่งในบรรดาปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการเก็บขนและทำลายมูลฝอยให้หมดสิ้นไปในแต่ละวันนั้นนับว่ามีความสำคัญมากเพราะในปัจจุบันกรุงเทพมหานครไม่สามารถเก็บขนและทำลายขยะได้หมดในแต่ละวันก่อให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพแห่งชีวิตของชาวกรุงเทพมหานครตลอดมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว

จากสาเหตุแห่งปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคบางประการอาจแก้ไขได้ โดยการกวาดชั้นในทางปฏิบัติและปรับปรุงพัฒนาด้านระบบงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการปฏิบัติงานของคณงาน ฯ เป็นต้น แต่ปัญหาและอุปสรรคบางประการ น่าจะได้มีการวางแผนและโครงการไว้อย่างแน่นอน เพราะเท่าที่ผ่านมากกรุงเทพมหานครแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยขาดการวางแผนและโครงการ เพื่อเป็นแนวทางบริหารงานด้านนี้ไว้ เช่น ปัญหารถยนต์ไม่พอใช้งาน สถานที่ขยะไม่เพียงพอ และโรงงานทำลายขยะที่มีประสิทธิภาพสูงยังไม่มี ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนได้เสนอแนะให้มีการวางแผนและโครงการในระยะสั้น เพื่อเร่งรัดการแก้ไขให้เห็นผลทันความต้องการของประชาชน และในระยะยาวตามลักษณะยากง่ายของงานและงบประมาณที่จะเอื้ออำนวย

433. นที วัชรศิริธรรม . การบริหารงานตำรวจ กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงสร้างและพฤติกรรมกรรมการบริหาร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525.

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของตำรวจกรุงเทพมหานครประสบปัญหาหลายประการดังนี้คือ ปัญหาโครงสร้างองค์การที่มีสภาพไม่เหมาะสม กรุงเทพมหานครไม่มีอำนาจบังคับบัญชาตำรวจกรุงเทพมหานครได้ จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้ผลดี นอกจากนี้โดยอาศัยทฤษฎีแรงจูงใจของเฟรดเดอริค เฮิร์ชเบอร์เกอร์ ยังพบว่า ขวัญและแรงจูงใจในการทำงานของตำรวจกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งส่งผลทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก ได้แก่ ปัญหาการขาดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่แน่นอนชัดเจน ปัญหาการขาดอัตรากำลังตำรวจกรุงเทพมหานครและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ปัญหาการขาดการประสานงานที่ดี และปัญหาเรื่องกฎหมายและข้อบัญญัติต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครบางฉบับที่ยังคงมีสภาพล้าสมัย สาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้จึงทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจกรุงเทพมหานครไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตำรวจกรุงเทพมหานครจะถูกยุบเลิกคืนไปปฏิบัติหน้าที่หลักของกรมตำรวจตามเดิมตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2525 โดยมอบงานด้านการควบคุมบังคับใช้กฎหมายนี้ให้กรุงเทพมหานครดำเนินการเองก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาการขาดนโยบายในการทำงานที่แน่นอน ชัดเจน ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปัญหาเรื่องกฎหมายบางฉบับที่มีสภาพล้าสมัยก็ยังคงมีอยู่และควรจะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่กรุงเทพมหานครบ้างในอันที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบายหรือแนวทางการปฏิบัติงาน เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่แทนตำรวจกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

434. พิศณุ เจริญกุล . บทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกเป็นการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้บริการประชาชนในระดับแขวง โดยการตั้งสำนักงานแขวงขึ้นแทนรูปแบบการปกครองเดิม คือ กำนันผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถชี้ให้เห็นถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การปกครองระดับแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เดิมซึ่งปกครองโดยกำนัน เป็นรูปแบบการปกครองตามหลักการปกครองท้องที่ ซึ่งแอบแฝงอยู่ทำให้เกิดความสับสนในรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร
2. กำนัน ผู้ปกครองแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ไม่ทราบถึงบทบาทที่แท้จริงของตนเองในการดำรงตำแหน่งผู้ปกครอง
3. ประชาชนมีความพอใจในการจัดตั้งสำนักงานแขวงขึ้นมาให้บริการมากกว่าการปกครองแบบกำนันในรูปแบบเดิม

จากผลการศึกษาที่ได้รับทั้ง 3 ประการ อาจนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการปกครองระดับแขวงให้ถูกต้องตามหลักการปกครองของกรุงเทพมหานคร และรวมทั้งการให้บริการประชาชนที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าปัจจุบัน

435. กอบชัย บุญอรณะ . การปฏิบัติหน้าที่ของสภาเขตในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปนครหลวง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.

ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีสภาเขตใดจาก 3 สภาเขตที่เป็นตัวอย่างจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างครบถ้วนทุกข้อ และรายละเอียดการปฏิบัติก็มีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะและองค์ประกอบของแต่ละสภาเขต ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผู้ศึกษาคาดว่าในโอกาสข้างหน้าจะมีความเป็นไปได้มากที่ทุกสภาเขตจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนทุกประการตามพระราชบัญญัติ ฯ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่จำกัดตามพระราชบัญญัติ ฯ ในขณะนี้ แต่จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าสภาเขตที่เป็นตัวอย่างของการศึกษานี้ก็สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น คือสามารถปกป้องรักษาผลประโยชน์ และช่วยตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น แบ่งเบาภาระของฝ่ายบริหารระดับต่าง ๆ ได้มาก และยังเป็นที่พักผ่อนและพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

สภาเขตจึงนับเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารต่อประชาชนมากสมควรที่จะให้ความสำคัญและเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ให้กับสภาเขตมากขึ้นในอนาคต

436. วรพจน์ อินทุลักษณ์ . สำนักงานเขตกรุงเทพมหานครกับบทบาทด้านเทศบาล . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

“กทม.” ในฐานะเป็นชื่อของหน่วยการปกครองรูปแบบพิเศษหนึ่งของประเทศเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปกครองดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ “กรุงเทพมหานคร” ในฐานะเมืองหลวงและแหล่งรวมของกิจกรรมเกือบทุกประเภทของบ้านเมือง แม้ว่า “กทม.” จะแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขต ๆ โดยที่สำนักงานเขตเป็นหน่วยงานดูแลรับผิดชอบในด้านรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้านเทศกิจ

ในการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาลุทธิการปฏิบัติภารกิจด้านเทศกิจ นั้น ผู้ศึกษาพบว่าสาเหตุของปัญหามี 3 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ ด้านกฎหมายที่ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอย่างเด็ดขาด นโยบายและแนวทางปฏิบัติ

ของ กทม. ด้านเทศกาลความแน่นอนเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของคณะผู้เข้ามาบริหารทั้ง กทม. และรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเทศกาลการพัฒนาฝึกฝนอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำอย่างเพียงพอ

จากผลการศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาลุปรรรค ทั้ง 3 ประการนั้น โดยการปรับปรุงกฎหมายบางฉบับในเรื่องอำนาจการดำเนินของสำนักงานเขต การกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติด้านเทศกาลให้แน่นอนและจัดตั้งสถาบันอบรมแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเทศกาลโดยเฉพาะ และคิดค้นการรวมงานเทศกาลไปขึ้นกับส่วนกลางตามที่มีผู้เสนอแนวความคิดนี้

437. สมชาย จิตรสอาด . การศึกษารูปแบบการบริหารตำรวจท้องถิ่นในอนาคต : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรุงเทพมหานครในอนาคตจำเป็นต้องมีตำรวจท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในทุก ๆ ด้านเป็นของตนเองซึ่งจะทำหน้าที่ดูแลงานทั้งทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและงานที่เป็นของท้องถิ่นจริง ๆ เช่น งานรักษาความสะอาด งานสาธารณสุข งานจราจร งานดับเพลิง ยกเว้นภารกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น งานด้านอาชญากรรมที่มีเครือข่ายเกินกว่าหนึ่งพื้นที่ งานด้านต่างประเทศ งานด้านความมั่นคง เป็นต้น ที่คงให้ตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ปฏิบัติ

2. รูปแบบการบริหารงานตำรวจท้องถิ่นจะผันแปรตามรูปแบบการปกครองท้องถิ่นกล่าวคือ หากในอนาคตยังคงเป็นการปกครองท้องถิ่นตามรูปแบบในปัจจุบันซึ่งผู้บริหารและสภามาจากการเลือกตั้งในระดับเดียว การจัดองค์การก็จะไปในลักษณะที่หน่วยงานตำรวจท้องถิ่นมีสายการบังคับบัญชาขึ้นกับส่วนกลางคือปลัดกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร การปฏิบัติงานในแต่ละเขตพื้นที่ต้องรับนโยบายมาจากส่วนกลาง แต่ถ้ามีการกระจายอำนาจให้มีการเลือกตั้งผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรี โดยแบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็นเทศบาลย่อย ๆ การจัดองค์การตำรวจท้องถิ่นจะขึ้นกับเทศบาลย่อย ซึ่งแต่ละเทศบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบายเอง และการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานของตำรวจท้องถิ่นใช้ระบบคณะกรรมการที่คัดเลือกมาจากตัวแทนของบุคคลหลายฝ่าย

3. ปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาหน่วยงานตำรวจท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครได้แก่ การไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปและหน่วยงานอื่น ๆ ให้ได้รับการขยายภารกิจและหน่วยงานออกไปเป็นตำรวจท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งกรุงเทพมหานครจะต้องแก้ไขภาพพจน์ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันคือหน่วยงานเทศกาลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่ โดยแก้ไขเรื่องพฤติกรรมบุคคลและระบบกฎหมาย ซึ่งกรุงเทพมหานครจะต้องแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชนและระบบอื่น ๆ ที่อยู่รอบรอบ ดังนั้นการแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติงานในส่วนของเทศกาลได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น

438. พีร แพรพนิต . งานเทศกาลกรุงเทพมหานคร ศึกษากรณีหาเร่ - แผลลอย . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2537.

ผลการศึกษาพบว่า

ปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535 ไปใช้ ในด้านพระราชบัญญัติ พบว่าไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ร้อยละ 82.92 ไม่มีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 85.36 ในด้านนโยบาย พบว่าไม่มีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 87.80 ไม่ได้ประชาสัมพันธ์นโยบายให้ประชาชนทราบ ร้อยละ 85.36 และไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้ ร้อยละ 82.92

ในด้านการบริหารงานของงานเทศกาล พบว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ร้อยละ 75.61 และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่ทันสมัย ร้อยละ 73.17 ในด้านความก้าวหน้าในงานพบว่างานเทศกาลเป็น

ที่ยอมรับของสังคม ร้อยละ 70.73 แต่มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งน้อย ร้อยละ 63.41 ในด้านค่าตอบแทน พบว่า ชั้นเงินเดือนไม่เหมาะสม ร้อยละ 70.73 ในด้านการประสานงาน พบว่าหน่วยงานมีนโยบายและหลักการประสานงาน ร้อยละ 85.37 แต่มีปัญหาในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ร้อยละ 51.22

ข้อมูลจากแม่ค้าหาบเร่ - แผงลอย พบว่าสาเหตุที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แม่ค้าในเขตคลองเตยคือจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ ร้อยละ 41.66 และการดำรงอาชีพหาบเร่ - แผงลอย เนื่องจากไม่มีงานทำ ร้อยละ 42.50 ส่วนแม่ค้าในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย คือขายสินค้าได้มากกว่าที่กรุงเทพมหานครจัดให้ ร้อยละ 37.50 และการดำรงอาชีพหาบเร่ - แผงลอย เพราะไม่มีงานทำ ร้อยละ 56.67

ข้อมูลจากประชาชนที่ซื้อสินค้าจากหาบเร่ - แผงลอย พบว่าประชาชนในเขตคลองเตย ซื้อสินค้าจากหาบเร่ - แผงลอย เพราะสะดวกในการซื้อ ร้อยละ 50.00 ประชาชนในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ซื้อสินค้าจากหาบเร่ - แผงลอย เพราะสะดวกในการซื้อ ร้อยละ 68.89

439. อติพงษ์ ปรารถนวิทยา . บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

จากการศึกษาพบว่า

1. เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองอย่างกว้างขวาง แต่เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครยังมิได้ใช้อำนาจอย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

2. ส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมือง ได้แก่ ส่วนราชการระดับสำนักและสำนักงานเขต ปัจจุบันยังมิมีความสัมพันธ์กันทางด้านกฎหมาย ทำให้การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองยังไม่บรรลุผลอย่างแท้จริง

3. กรุงเทพมหานครยังมิได้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาบังคับใช้อย่างจริงจังและครบถ้วน เนื่องจากข้อกำหนดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ยังเป็นเพียงร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่มีผลบังคับใช้ประกอบกับในทางปฏิบัติกรุงเทพมหานครได้อาศัยบทบัญญัติของกฎหมายอื่นแทนได้

ดังนั้น เพื่อให้การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลอย่างแท้จริง กรุงเทพมหานครจึงควรดำเนินการดังนี้ (1) เร่งรัดออกข้อบัญญัติ ฯ ให้รวดเร็วขึ้น (2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ (3) กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างและสำนักงานเขตให้ชัดเจนขึ้น (4) เน้นหนักให้มีการนำเอาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาบังคับใช้อย่างจริงจัง

440. สุทธิชัย วรรณสนธิ . การให้สวัสดิการด้านสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาอุปสรรคในการให้สวัสดิการด้านสวนสาธารณะ ก็คือ

(1) การเพิ่มสวนสาธารณะ เป็นไปได้ยากเพราะพื้นที่เหมาะสมส่วนมากเป็นพื้นที่บุกรุก การดำเนินการ
ไล่รื้อทำได้ลำบาก เช่น กรณีซอยรางน้ำ หรือพื้นที่กรรมสิทธิ์ซึ่งจะต้องมีการเจรจากับผู้ถือครอง เพื่อบริจาค ให้เช่าหรือ
ขาย โอกาสสำเร็จเป็นไปได้ยากเช่นกันเพราะปัจจุบันที่ดินในกรุงเทพมหานครราคาแพงมาก จนผู้เลี้ยงเห็นผลประโยชน์
ของสวนสาธารณะน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ด้านธุรกิจการค้า ซึ่งผลกำไรที่ได้รับสามารถเป็นตัวเงินได้ชัดเจน

(2) งบประมาณ ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาและพัฒนาสวนสาธารณะหรือได้งบประมาณล่าช้า

(3) การบริหารหรือการจัดการ เช่น น้ำที่ไหลรดต้นไม้ขาดแคลนในฤดูแล้ง ปัญหาเจ้าหน้าที่รักษาความ
สะอาดในสวนสาธารณะไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

(4) ปัญหาอุปกรณ์ สวนสาธารณะขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ

(5) ปัญหาคน แบ่งได้เป็น

(5.1) เจ้าหน้าที่ ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะดูแลสวนอย่างทั่วถึง ฯลฯ

(5.2) ประชาชนผู้มาใช้บริการ เช่น ผู้มาใช้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสวนสาธารณะ มาใช้
บริการอย่างผิดวัตถุประสงค์ สถานที่บริการไม่เพียงพอเกิดการแย่งที่กัน ฯลฯ

(5.3) ปัญหาผู้มาแสวงหาผลประโยชน์ในสวนสาธารณะ เช่น ลักลอบนำของมาขาย ช่างภาพเถื่อน
 ฯลฯ

2. ความต้องการของประชาชนในการได้รับสวัสดิการด้านสวนสาธารณะ : จากการสอบถามแบบสำรวจ
ความคิดเห็นความต้องการใช้สวนสาธารณะของประชาชน จำนวน 300 ชุด จาก สวน 10 สวน ได้แก่ สวนลุมพินี สวน
จตุจักร สวนพระนคร สวนสราญรมย์ สวนธนบุรี สวนหลวง ร. 9 สวนน้ำบึงกุ่ม สวนหนองจอก อุทยานเบญจสิริ และ
สวนรมณีนาถ ได้รับมา 190 ชุด สรุปได้ว่า

(1) ความคิดเห็นทั่วไป เห็นว่าสวนสาธารณะมีความจำเป็นต่อวิถีชีวิตของประชาชนในเมืองหลวง ช่วย
ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนหย่อนใจ ลดปัญหาการมั่วสุมของเด็กเยาวชนในสถานเริงรมย์ ช่วยลดมลภาวะเป็น
พิษ ไม่มีส่วนทำให้ปัญหาจราจรติดขัด ฯลฯ

(2) ความเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมและการบำรุงรักษา ควรจัดให้สวนมีไม้ดอกไม้ประดับ
บำรุงรักษาสสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ พัฒนาความสะอาดและจัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชน

(3) ความเห็นด้านบรรยากาศ ต้องการให้มีบรรยากาศที่ดี มีต้นไม้ มีสนามหญ้า สระน้ำ ปราศจากเสียง
รบกวน

(4) ความเห็นด้านจัดระเบียบ มีเวลาเปิด - ปิด กวดขันตรวจตรา ผู้มาใช้บริการให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์

(5) ความเห็นทางด้านปัญหาความต้องการสวนสาธารณะ สวนสาธารณะมีน้อยเกินไปไม่เพียงพอ ควร
สร้างเพิ่มขึ้นและกระจายให้ทั่วกรุงเทพมหานคร

3. การจัดสวัสดิการสวนสาธารณะเปรียบเทียบกับต่างประเทศ : กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องปรับปรุง
ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดพื้นที่สวนสาธารณะ จัดหาพื้นที่ใจกลางเมืองเพื่อสร้างสวนมากขึ้นและหน่วยงานที่ดูแล
รับผิดชอบด้านสวนสาธารณะควรอยู่ในระดับกรม

4. แนวทางแก้ไข : จัดหาพื้นที่สร้างสวนสาธารณะ ให้การกระจายตัวของสวนมากขึ้น มีสวนทุกเขตและมีพื้นที่
สวนอย่างน้อย 1 ตารางเมตร ต่อ 1 คน ในระยะแรก หรือเพิ่มสวนสาธารณะอีกประมาณ 1,400 ไร่ หรือ
2,240,000 ตารางเมตร จัดบริการในสวนสาธารณะให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการมากที่สุด ซึ่งแนวทาง
การแก้ไขจะบรรลุผลสำเร็จได้ ผู้บริหารทุกระดับชั้นต้องให้ความสำคัญของการมีสวนสาธารณะและการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี
ในกรุงเทพมหานครที่จะมีผลดีต่อประชาชนทั้งสุขภาพกายและใจ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ผู้บริหารได้ให้

นโยบายแนวทาง กฎหมาย งบประมาณ ตลอดจนบุคลากรที่จะดำเนินการเรื่องสวนสาธารณะให้บรรลุผลสำเร็จอย่างจริงจัง ตลอดจนได้ความร่วมมือจากประชาชนและภาคเอกชน

สรุป

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการให้สวัสดิการด้านสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนและไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดแต่ถึงอย่างไรก็ตามสวนสาธารณะเป็นสถานที่ที่ให้ประโยชน์ ประชาชนได้ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ต้นไม้ที่ปลูกในสวนช่วยลดมลภาวะอากาศเป็นพิษได้ เช่น ดูดความร้อนจากอากาศและผิวดิน ดูดสารพิษก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และฝุ่นละออง ตลอดจนคายก๊าซออกซิเจนที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ การเพิ่มจำนวนสวนสาธารณะเท่ากับเป็นการเพิ่มต้นไม้ให้มากขึ้น เป็นการช่วยให้อากาศดีขึ้นอีกวิธีหนึ่ง ต้นไม้ช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ดังนั้นสวนสาธารณะที่ประชาชนมาใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจยังเป็นสถานที่ช่วยลดปัญหามลภาวะทางอากาศได้ด้วย ทำให้ประชาชนที่มาใช้สวัสดิการสวนสาธารณะมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนดี ประเทศชาติย่อมมีความมั่นคง

441. อินจิรา นิยมรุธ . แนวทางการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการจัดการให้บริการนันทนาการของกรุงเทพมหานคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการให้นันทนาการที่เหมาะสม คือ ให้วัดดำเนินการนันทนาการต่อไป แต่จะต้องกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนให้วัดปรับปรุงเตาเผาศพให้เป็นเตาปลอดมลพิษโดยมีเขม่าควันที่ออกจากปล่องเตาเผาศพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กรุงเทพมหานครกำหนด และจะต้องได้รับการตรวจสอบเตาเผาศพทุกปีเพื่อให้มั่นใจว่าเตาเผาศพได้รับการดูแลบำรุงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพในการลดมลพิษ

442. จิราภา แจ่มใจดี . การกระจายอำนาจบริการสาธารณะในท้องถิ่นไทย : กรณีศึกษาการขนส่งโดยสารรถประจำทางรูปแบบสหกรณ์สมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2541.

การขนส่งโดยสารรถประจำทางเป็นการจัดบริการสาธารณะเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น และมีความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ฝ่ายปกครองที่จะต้องดำเนินการในฐานะรัฐ สวัสดิการ โดยมีกฎหมายรองรับเพื่อประโยชน์มหาชน

กิจการขนส่งโดยสารรถประจำทางเป็นกิจการบริการที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของท้องถิ่น แม้ว่ากิจการขนส่งเป็นกิจการขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้งบประมาณมากเทคนิคสูง แต่โดยอำนาจและหน้าที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการ อีกทั้งเป็นการกระจายอำนาจบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลรับผิดชอบซึ่งเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการจัดกิจการขนส่งโดยสารรถประจำทางรัฐดำเนินการเป็นการรวมอำนาจบริการให้อยู่ในการดำเนินการของรัฐ ขัดต่อการกระจายอำนาจบริการสาธารณะให้กับท้องถิ่นและรัฐก็ไม่อาจเข้าใจถึงสภาพปัญหาของการขนส่ง

443. บัณฑิต วินิจัยกุล . การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขต กรุงเทพมหานคร . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ในบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง การรับรู้ในบทบาทของการตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งกับของกรุงเทพมหานครมีมากพอ ๆ กันคือ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้ในบทบาทตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอยู่ในระดับสูง ปัจจัยในเรื่องระดับการศึกษา รายได้และความผูกพันกับเขตที่ได้รับการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้บทบาท แต่ความแตกต่างในเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ พรรคการเมืองที่สังกัด และจำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้งไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้บทบาท

444. เสรี เยวะ . อำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร . นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการศึกษาปรากฏว่าอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครในการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ได้กำหนดมาตรการหลายประการด้วยกัน ได้แก่ การควบคุมโดยมาตรการข้อบังคับกรุงเทพมหานคร การแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญ การให้ความเห็นชอบในการดำเนินกิจการบางอย่างของกรุงเทพมหานคร มาตรการการตั้งกระทู้ถาม การเสนอญัตติ การอภิปรายทั่วไปเพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร การควบคุมโดยมาตรการงบประมาณ และการควบคุมโดยมาตรการถอดถอนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง แต่มาตรการต่าง ๆ โดยมาตรการถอดถอนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง แต่มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีปัญหาข้อบกพร่อง เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารของกรุงเทพมหานครมากกว่า ทำให้สภากรุงเทพมหานครไม่สามารถควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนจึงเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครในการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของกรุงเทพมหานครจนไม่สามารถแยกจากกันได้ การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานครจึงต้องทำการปรับปรุงโครงสร้างของกรุงเทพมหานครก่อน โดยให้มีการปกครองกรุงเทพมหานครเป็น 2 ระดับ ระดับบนคือรูปแบบกรุงเทพมหานครบริหารมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง ระดับล่างเรียกว่านครบาลมีจำนวน 9 นครบาล มีสภานครบาลมาจากการเลือกตั้งและสภาเลือกสมาชิกด้วยกันทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร โดยสมาชิกสภานครบาลจะทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วย

สภาระดับบนคือกรุงเทพมหานครนครนั้น ให้มีสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานและมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานสภา ๆ ปรับปรุงมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารของสภาบริหารกรุงเทพมหานคร ปรับปรุงการควบคุมโดยมาตรการข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ให้การเสนอว่าข้อบัญญัติของสมาชิกสภาต้องมีผู้รับรองอย่างน้อย 5 คน กรณีที่ร่างข้อบัญญัติใดสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วย สภาจะต้องมีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาทั้งหมด ปรับปรุงมาตรการตั้งกระทู้ถามโดยให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาในการประชุมครั้งนั้น ปรับปรุงมาตรการยื่นญัตติเกี่ยวกับกิจการงานของกรุงเทพมหานครหรือญัตติอภิปรายทั่วไปเพื่อให้ฝ่ายบริหารชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น โดยให้มีการลงมติในเรื่องดังกล่าวได้ แต่มตินั้นจะต้องไม่เป็นลักษณะของการให้ความไว้วางใจหรือไม่ให้ความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหาร และฝ่ายบริหารจะต้องนำมติของที่ประชุมไปปฏิบัติหรือติดตามให้เป็นไปตามมติของสภา ปรับปรุงมาตรการควบคุม โดยวิธีการงบประมาณกรณีสภาไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณและมีการแต่งตั้งกรรมการร่วมเพื่อพิจารณา และสภาไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของคณะกรรมการต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาจึงจะทำให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป ปรับปรุงการแปรญัตติของสมาชิกสภาโดยห้ามมิให้แปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการ แต่อาจ

แปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่าย ปรับปรุงมาตรการให้ความเห็นชอบของสภา ในกรณีที่ฝ่ายบริหารจะแต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครระดับสูงเช่น ปลัดกรุงเทพมหานคร ต้องเสนอให้สภาให้ความเห็นชอบเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและให้การประสานงานระหว่างสภาและข้าราชการประจำของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

สำหรับสภาระดับล่างคือสภานครบาล นอกจากจะนำมาตราการในการควบคุมฝ่ายบริหารดังเสนอไว้ข้างต้นมาถือปฏิบัติด้วยแล้ว สิ่งที่แตกต่างกันก็คือกรณีสภาไม่ให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะมีผลทำให้ฝ่ายบริหารต้องออกจากตำแหน่งทันที ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครใน 2 ระดับดังกล่าว โดยในระดับบนยังมีโครงสร้างเหมือนกับกรุงเทพมหานครปัจจุบัน และในระดับล่างเป็นการนำระบบรัฐสภามาใช้เพื่อเป็นการประสานแนวความคิดทั้งฝ่ายที่ต้องการให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และฝ่ายที่ต้องการให้นำระบบรับสภามาใช้กับการบริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำให้การควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานครโดยสภากรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง

445. ชัชวาล พุ่งลัดดา . นโยบายและการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครด้านสวนสาธารณะ : ศึกษาเฉพาะกรณีในช่วงเวลาที่ ศ.ร.อ. กฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตั้งแต่ พ.ศ. 2535 – 2539 . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษามีดังนี้

1. นโยบายและการดำเนินงานด้านสวนสาธารณะ เน้นให้มีสวนสาธารณะในระดับชุมชน ที่ใช้ประโยชน์ได้สะดวกใกล้เคียง และตรงกับความต้องการของประชาชน สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันน้ำท่วมได้ โดยเฉพาะด้านสวนป่า และคำนึงถึงความสวยงามในการออกแบบ
2. การดำเนินงานของกรุงเทพมหานครด้านสวนสาธารณะ โดยมอบหมายให้สำนักสวัสดิการสังคมเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งมีกองสวนสาธารณะเป็นฝ่ายปฏิบัติการ
3. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ เรื่องการขาดแคลนที่ดิน แผนการดำเนินงานที่ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน ขาดบุคลากรในการออกแบบสวนสาธารณะ
4. การจัดหาสวนสาธารณะจะสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือภาครัฐ และเอกชนเกี่ยวกับที่ดิน ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายให้ชัดเจนเกี่ยวกับสวนสาธารณะ มาตรการลดภาษีสำหรับเอกชนที่สนับสนุนการจัดหาสวนสาธารณะ และการเพิ่มอัตราบุคลากร เช่น วิศวกร และสถาปนิก ด้านการออกแบบสวนสาธารณะ

446. วีระวุฒิ ต๊ะปิ่นตา . การศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร : การประยุกต์ใช้ตัวแบบผสมผสาน . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษามีดังนี้

1. กระบวนการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยขั้นตอนทางด้านงบประมาณที่สำคัญได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณ 2) การอนุมัติงบประมาณ 3) การบริหารงบประมาณ และ 4) การติดตามการรายงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารระดับสูงมีความเห็นว่ากระบวนการกระจายบริการสาธารณะในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดการกระจายบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อประชาชน โดยมิได้เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชนชั้นหรือปัจจัยทางการเมืองแต่อย่างใด
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายบริการสาธารณะประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหาร เมื่อกำหนดให้บริการเทศกิจและบริการกำจัดขยะเป็นบริการทางการบริหาร บริการการศึกษาเป็นบริการผสม และบริการพัฒนา

ชุมชนเป็นบริการทางการเมือง ทั้งนี้ปัจจัยทางการเมืองอาจได้แก่ ปัญหาหรือความต้องการของประชาชน รายจ่ายใน
ปีงบประมาณที่ผ่านมา หรือจำนวนประชากร

3. ค่าดัชนีความเป็นธรรมในการกระจายบริการเทศกิจ บริการกำจัดขยะ บริการการศึกษา และบริการพัฒนา
ชุมชน เมื่อกำหนดให้ความจำเป็นต่อบริการของประชาชนเป็นมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 73.4%, 84.0%, 78.3%
และ 82.8% ตามลำดับ แสดงว่า การกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครมีความเป็นธรรมในระดับปาน
กลาง

ข้อเสนอแนะ

ในทางวิชาการ ตัวแบบผสมผสานไม่สัมฤทธิ์ผลในการศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร
ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนตัวแบบทางราชการหรือตัวแบบทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวแบบที่สัมฤทธิ์ผลมากที่สุดในการ
ศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของเมือง ทั้งนี้ ตัวแบบทางราชการมิได้จำกัดขอบเขตเพียงกฎเกณฑ์การตัดสินใจ
ของระบบราชการ แต่ยังครอบคลุมหลักการการบริหารแบบค่อยเป็นค่อยไปด้วย

ทางด้านการบริหาร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ข้าราชการมีอิสระในการ
ดำเนินงานตามกระบวนการ รวมทั้งมีอำนาจในการเสนอแนะนโยบายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการบริหารตาม
ตัวแบบทางราชการ อันจะส่งผลให้การกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมและเป็นธรรมมาก
ขึ้น

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) สถาพร บุญมาก . องค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการบริหารงานการศึกษาประชาบาล .
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2517. (วิทยานิพนธ์)
- (2) ไพโรจน์ ตั้งจิตนุสรณ์ . การจัดการในส่วนการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี
จังหวัดน่าน . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524. (วิทยานิพนธ์)
- (3) ดารุณี แดงหาญ . การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารระบบประปาหมู่บ้าน ที่ดำเนินการโดย
องค์การบริหารส่วนจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนพัฒนาประปาหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (4) ประวัติ อธิปัญญา . อำนาจหน้าที่ของปลัดเทศบาลในการบริหารงานท้องถิ่น . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2509. (วิทยานิพนธ์)
- (5) ชัยพร สำเภาเงิน . อำนาจหน้าที่ของปลัดเทศบาล .คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2511. (วิทยานิพนธ์)
- (6) เจริญ จันทรวงศ์ . ข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะเทศบาลเมือง 4 แห่ง.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2512. (วิทยานิพนธ์)
- (7) วิริย ทรพรานนท์ . อำนาจหน้าที่ของปลัดเทศบาลในฐานะหัวหน้างานฝ่ายประจำโดยเฉพาะในการควบคุม
เจ้าหน้าที่และควบคุมงานประจำ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512. (วิทยานิพนธ์)
- (8) อุมาร ว่องอภินันท์กุล . สถานภาพทางวิชาการของสมาชิกสภาเทศบาล . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,
2519. (วิทยานิพนธ์)

- (9) พนม วงศ์ไชย . ความรู้และความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. (วิทยานิพนธ์)
- (10) กิตติ สมบัติ . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี . คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (การศึกษาวิจัย)
- (11) ถาวร ธรรมดา . บทบาทการพัฒนาการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน . มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2543. (วิทยานิพนธ์)
- (12) ภาณุ บุญญานุวัตร . ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (การศึกษาวิจัย)
- (13) ทิพวดี ไชยงยศ . บทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2521. (วิทยานิพนธ์)
- (14) กาญจนา วิไลรัตน์ . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของกรรมการสภาตำบลในท้องที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (15) ปรีชา มณีรัตน์ . บทบาทของสภาตำบลในการสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ชนบทภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (16) สุธิลป์ กมฺุทชาติ. บทบาทของคณะกรรมการสภาตำบล : กรณีศึกษาตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (การศึกษาวิจัย)
- (17) ปลื้ม นัถิ์บุญ. ความตระหนักและบทบาทที่คาดหวัง ในการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ณ เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก และ ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออก จังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. (วิทยานิพนธ์)
- (18) สุชาติ นุชแสงพลี . บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในทรรณะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดจันทบุรี . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (19) เสมอใจ พุ่มพวง . การพัฒนาการศึกษาในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2527. (การศึกษาวิจัย)
- (20) วัลลภา ชายหาด . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. (วิทยานิพนธ์)
- (21) ศิริพร นิรามยกุล. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เทศกิจต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535. มหาวิทยาลัยมหิดล , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (22) ชุมพล ชาวเกาะ. อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535. (วิทยานิพนธ์)

- (23) รำไพพรรณ กฤษณพันธ์. การศึกษาแนวคิดและการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างพุทธศักราช 2515 ถึง พุทธศักราช 2535. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (24) บรรพต จากสินเลิศ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาท อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในการปกครองท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (25) สมัชชา สุวรรณสิงห์. ความเข้าใจบทบาทของตนเองในการเป็นตัวแทน : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาเขต. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537. (วิทยานิพนธ์)

การคลังท้องถิ่น งบประมาณท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

446. ขวลิขิต วิจารณ์ . *การควบคุมการคลังเทศบาลโดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง* . วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางรัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2505.

This study deals with the relationship of the central government to the municipal governments especially central supervision and control of municipal finance and organization.

Chapter I deals with the purpose and scope of the study, the method of study, the historical background of municipal government, and the evolution of central supervision and control of municipal finance.

Chapter II describes the classification and organization of municipal government, including its power and functions, its relationship to the Ministry of Interior, central organization for municipal supervision and control in the Ministry of Interior and the governor.

Chapter III deals with the inadequacy municipal government revenues to maintain itself independent of the central government.

Chapter IV describes central control over municipal budgets and municipal expenditures.

Chapter V discusses the control of accounting designs and procedures.

Chapter VI discusses the financial reporting, culminative steps in the process of controlling the financial affairs of government.

Chapter VII discusses the purchasing control and control over public contracts.

This study concludes that central supervision and control of municipal affairs is tightly centered in the Minister of Interior. And, moreover, that such control results in a reduction of local autonomy. Finally, the present system of municipal finance is too complex in organization and inefficient in operation. The provisions of the new Municipal Revenue Act of 1954, even though more elaborate than those of the Municipal Revenue act of 1936, still require some sort of administrative reorganization for efficient fiscal administration.

447. สงคราม ลิปิสุนทร ,พ.ต.อ. . *สิทธิปกครองตนเองของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะการบริหารงานคลัง* . รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2508.

This thesis emphasizes the paramount importance of local autonomy and focuses on three major problems. In the first place, concerning the problem of overall local autonomy, the author urges the central government to support the idea of giving greater autonomy to municipalities by decentralization. Present circumstances point out the immediate need for decentralization in order to stimulate popular control, participation and initiative at the local level. Moreover, the central

government can utilize municipalities as an institution to promote economic and social development, and serve the entire nation.

The second problem concerns local sources of income which is one of the most crucial problems in local government. Improvements should be made by the Ministries concerned, namely, the Ministry of Finance and the Ministry of the Interior, in order that the municipalities can perform their regulatory functions properly. Tax collection procedures, too, have to be taken into account. In connection with Grants-in-aid and municipal borrowing, again, both sufficient amounts and principles should be taken into consideration by the central authorities.

Last, but not least, is the problem of financial decision-making; time-consuming approvals from the central government cause not only delay in performing duties but also create an obstacle to initiative, and tend to encourage local authorities to avoid responsibility. The most feasible remedy would be to transfer as much of the controlling power as possible from the Minister of the Interior to the provincial governors.

In the light of what has been written, the absence of real autonomy for municipalities seems to be obvious. If the Ministry of the Interior wishes the municipalities to be an institution which can promote popular control and participation, economic and social development, and to be a center of initiative, then the municipalities have to have greater and real autonomy. Why not let them have it?

448. ประเสริฐ บุญชื่อ . เงินอุดหนุนเทศบาล . รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511

The main purpose of this thesis is to indicate the effects of the existing role of the grants-in-aid and the bases for the distribution of the grants-in-aid from the central government to the municipal governments. The study covers historical evolution of the grants-in-aid in Thailand, their nature, their significance, and their present role. This thesis also considers some crucial problems concerning the improving of the bases for distribution of the grants-in-aid from the central government.

The most important method by which the central government gives financial assistance to their local units is the grant-in-aid. In most countries there are three bases for distribution: supplementation, stimulation, and equalization. The bases for distribution of state aid to local government will differ according to the major purpose sought.

In this thesis the author mentions two problems that have become the main barriers to the progress of local government and the grants-in-aid in Thailand. Firstly, though the present system of grants-in-aid of the central government has been used since 1946, the grants-in-aid with regard to the important financial aspects of the municipal government have not been functioning effectively. The amount of the grants-in-aid from the central government is still very small and same amount every year. And lastly, the central government has not any base for distribution of the grants-in-aid. There is no use of the three criteria, supplementation, stimulation, and equalization.

Since grants-in-aid from the central government have an important role in the municipal government's financial development, they should be greater, fairer, and more beneficial to bring greater effectiveness to local administration. This study on the grants-in-aid of Municipal Government in Thailand indicates clearly the immediate need for solving effectively the two above mentioned problem.

449. จรัส สุวรรณมาลา . การวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526

ปัญหาสำคัญพื้นฐานประการหนึ่งของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยก็คือ การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีรายได้ไม่พอเพียงกับรายจ่ายที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชน และสาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีในระดับต่ำ ทำให้มีรายได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นอยู่มาก การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทำการวัดระดับความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ว่า ภายใต้สภาพเศรษฐกิจสังคมที่เป็นอยู่ ณ เวลาหนึ่งนั้น แต่ละท้องถิ่นได้ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และทำการจัดลำดับที่ของความพยายามในการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด ภาษีที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นทำการจัดเก็บและมุ่งทำการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีในครั้งนี้ประกอบด้วยภาษีอากร 4 ชนิด คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และอากรฆ่าสัตว์ สำหรับวิธีวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีนั้น ใช้วิธีสมการถดถอยและวิธีระบบภาษีแทนร่วมกัน

สำหรับวิธีสมการถดถอยนั้น เมื่อทำการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีแล้วปรากฏว่า ท้องถิ่นที่ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในลำดับแรก ๆ ได้แก่ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา (ภาษีโรงเรือนและที่ดิน) สมุทรสาคร(ภาษีบำรุงท้องที่) ปทุมธานี(ภาษีป้าย) ราชบุรี(อากรฆ่าสัตว์) และนครนายก(ภาษีรวมทั้ง 4 ประเภท) สำหรับท้องถิ่นที่ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในลำดับหลัง ๆ ได้แก่ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม(ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีรวมทั้ง 4 ประเภท) นครสวรรค์(ภาษีบำรุงท้องที่) สุพรรณบุรี(ภาษีป้าย) และ เพาะ(อากรฆ่าสัตว์)

สำหรับผลการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีโดยวิธีระบบภาษีนั้นปรากฏว่า ท้องถิ่นที่ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในลำดับแรก ๆ ได้แก่ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม(ภาษีโรงเรือนและที่ดิน) กาญจนบุรี(ภาษีบำรุงท้องที่) สุพรรณบุรี(ภาษีป้าย) ชัยภูมิ(อากรฆ่าสัตว์) และลำพูน(ภาษีรวมทั้ง 4 ประเภท) ซึ่งผลการวัดความพยายามฯ ทั้งสองวิธีข้างต้นนั้น มีความสอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกันพอสมควร

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นในหลายจังหวัดที่ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีต่ำกว่าระดับปานกลาง ฉะนั้น ถ้าหากมีการเข้มงวดให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่ง ท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับสูงและมีจำนวนภาษีที่ควรจะต้องเก็บได้มาก ให้ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีให้อยู่ในระดับปานกลางเป็นอย่างน้อยแล้วก็น่าเชื่อได้ว่าจะทำให้สถานะทางการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยส่วนรวมดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างมาก

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อด้อยอยู่หลายประการ ทั้งในวิธีสมการถดถอยและวิธีระบบภาษีแทน ฉะนั้น ผลการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่คำนวณได้นั้นจึงมีความน่าเชื่อถือและความแม่นยำน้อยลงไปเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาในรายละเอียดของเรื่องนี้ต่อไป หรืออาจนำไปใช้ประกอบการพัฒนาปรับปรุงนโยบายการคลังของท้องถิ่นต่อไป

450. สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์ . การใช้เงินอุดหนุนเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากรของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2530.

เงินอุดหนุนเป็นรายได้หลักที่สำคัญของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย แต่สภาพการใช้เงินอุดหนุนยังขาดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างรัฐบาลต่างระดับ เนื่องจากมีเงินอุดหนุนอยู่มากประเภทและมีหลักเกณฑ์การจัดสรรที่สลับซับซ้อน วงเงินที่จัดสรรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการทรัพยากรที่แท้จริงของท้องถิ่น ดังนั้น การปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนให้เป็นระบบที่ง่ายขึ้นและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากรของรัฐบาลท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สมควรแก่การศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์แก่การคลังท้องถิ่นในประเทศ

จากทฤษฎีเงินอุดหนุนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เงินอุดหนุนทั่วไปสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการกระจายความเสมอภาคทางการคลังระหว่างท้องถิ่น เงินอุดหนุนสมทบสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการชักจูงให้ท้องถิ่นเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าสาธารณะที่จำเป็น หรือรักษาระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาผลล้นออกของการผลิตสินค้าสาธารณะและเพื่อให้รัฐบาลกลางเข้าไปมีบทบาทในระดับท้องถิ่น เราสามารถใช้ทฤษฎีดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการประเมินระบบเงินอุดหนุนของไทย และเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ระบบเงินอุดหนุนของไทยยังไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่เสนอไว้ในทฤษฎี การปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนจะกระทำให้องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ สิทธิของท้องถิ่น หลักเกณฑ์การจัดสรรและวงเงินอุดหนุนภายใต้ระบบใหม่จะมีเงินอุดหนุนอยู่เพียง 3 ประเภท คือ เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนสมทบและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ รัฐบาลท้องถิ่นทุกระดับและทุก ๆ แห่งจะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนทั้ง 3 ประเภทโดยเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ท้องถิ่นที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปจะต้องมีฐานะทางการคลังต่ำกว่ารัฐบาลกลาง วงเงินแฉะผันแปรทางตรงกับจำนวนประชากร ฐานทางการคลังและระดับความพยายามทางการคลังของท้องถิ่น เงินอุดหนุนทั่วไประบบใหม่จะใช้เพื่อการบริหารงานทั่วไป ส่วนเงินอุดหนุนทั่วไประบบเดิมที่ให้แก่การบริหารการศึกษาจะถูกนำไปรวมไว้ในเงินอุดหนุนสมทบ ซึ่งท้องถิ่นจะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนสมทบตลอดไป โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขว่าจะต้องมีฐานะทางการคลังต่ำกว่ารัฐบาลกลาง เงินอุดหนุนสมทบแบบเปิดจะใช้เป็นรายจ่ายประจำสำหรับรักษาระดับคุณภาพของการศึกษาภาคบังคับ การสาธารณสุขและสาธารณูปการ และทางหลวงท้องถิ่น ส่วนเงินอุดหนุนสมทบแบบปิดจะใช้เป็นรายจ่ายลงทุนสำหรับชักจูงให้ท้องถิ่นผลิตสินค้าสาธารณะทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวเพิ่มขึ้น วงเงินอุดหนุนแบบเปิดจะจัดสรรให้ทั้งหมดคิดเป็น 50% ของเงินอุดหนุนทั่วไป ในจำนวนนี้จะแบ่งให้แก่การศึกษาภาคบังคับ 40% การสาธารณสุขและสาธารณูปการ 40% และทางหลวงท้องถิ่น 20% สำหรับวงเงินอุดหนุนแบบปิดจะกำหนดเป็นอัตราสมทบเป็นขั้น ๆ ผกผันกับฐานะทางการคลังของท้องถิ่น ส่วนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจะใช้เป็นรายจ่ายลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและเพื่อช่วยเหลือท้องถิ่นที่ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ หลักเกณฑ์การจัดสรรจะไม่พิจารณาถึงฐานะทางการคลังหรือระดับความพยายามทางการคลังของท้องถิ่น วงเงินที่จัดสรรจะคิดจากต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยของโครงการโดยใช้ราคามาตรฐานของกรมบัญชีกลางเป็นราคากลาง ๆ ที่ใช้ได้ทั่วประเทศ ทั้งนี้ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจปกติและกรณีพิเศษซึ่งใช้กันอยู่ในระบบเดิมจะถูกยกเลิกไปบางส่วน และบางส่วนได้เปลี่ยนรูปแบบการจัดสรรไปเป็นเงินอุดหนุนสมทบ

451. จตุมงคล โสณกุล,หม่อมราชวงศ์ . รายได้ท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน . ลักษณะวิชาการเมืองและเศรษฐกิจ เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 31 , 2531-2532.

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาว่าการได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญเพียงใดในการตัดสินใจของประชาชนที่จะเข้าหรือไม่เข้าร่วมในระบอบประชาธิปไตย และเพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดนโยบายรายได้อัตโนมัติที่จะมีบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตย

เนื้อหาของกรวิจัย

ในทางทฤษฎีการสูญเสียทรัพยากรทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่ละคนด้วยการดำเนินการของรัฐบาลจะมีผลต่อการเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ของประเทศที่พัฒนาแล้วที่หลายต่อหลายรัฐบาลต้องล้มลงเนื่องจากกฎหมายภาษีอากรไม่ผ่านรัฐสภา สำหรับประเทศไทยพบว่า หากพิจารณาหลายตัวแปรด้วยกัน เช่นรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บ รายได้อัตโนมัติและระยะเวลา รวมกันไปแล้วสามารถแสดงเชิงสถิติได้ว่ามีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ยังไม่สามารถแสดงเชิงสถิติได้ว่ารายได้ภาษีอากรในตัวของมันเองมีหรือไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะเข้าหรือไม่เข้าร่วมในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการจัดเก็บภาษียังไม่กว้างขวางและไม่กระทบคนส่วนใหญ่จนเห็นพฤติกรรมในเชิงดังกล่าวได้

นอกจากนั้น การปกครองท้องถิ่นไทยเป็นลักษณะรัฐจัดบริการให้ประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดบริการนั้นผ่านครรลองประชาธิปไตยด้วยการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่โดยที่ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของสังคมระบอบประชาธิปไตยคือปัญหาการกระจายรายได้ รัฐบาลทุกสมัยจึงได้กำหนดโครงการพัฒนาชนบทตามความต้องการของคนในชุมชนขึ้น เพื่อมุ่งหวังในการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชนบทซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศพร้อมกับวางรากฐานประชาธิปไตยด้านจิตใจแก่สังคมชนบท ซึ่งการดังกล่าวอาจมีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งได้มาก รายงานนี้จึงวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบว่าสามารถแสดงเชิงสถิติได้หรือไม่ว่าการจ่ายเงินของรัฐบาลในโครงการพัฒนาชนบทและรายจ่ายท้องถิ่นมีผลชักจูงให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งพบว่ายังไม่สามารถแสดงได้เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบได้พบว่าในระยะที่แล้วมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอีสาน แต่ยังไม่สามารถหาเหตุผลที่แสดงในเชิงสถิติได้

เนื่องจากทางทฤษฎีน่าจะมีความสัมพันธ์ แต่เชิงสถิติแสดงได้ไม่ตื้นๆ กล่าวคือแสดงได้เพียงทิศทางที่แสดงว่าถ้ารัฐบาลทำดีหรือเลวคนจะมากเลือกตั้งเพิ่มขึ้นหรือน้อยลง แต่ไม่สามารถแสดงเป็นตัวเลขได้ ในรายงานวิจัยนี้จึงยังคงวิเคราะห์ต่อไปด้วยโดยใช้วิธีเชิงพรรณนาว่าอย่างไรจึงจะเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายของรัฐกับพฤติกรรมการเสียภาษีอากรท้องถิ่น โดยตั้งสมมุติฐานว่าถ้ารัฐสร้างสิ่งจูงใจที่ถูกต้องแล้วท้องถิ่นจะเก็บรายได้เพิ่มขึ้นเอง โดยไม่เข้าไปแจกแจงว่าจะใช้กรรมวิธีใดจึงจะเก็บได้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดเป็นหลักการขึ้นว่าถ้าท้องถิ่นใดเก็บภาษีได้เท่าไรจะได้รับเงินอุดหนุนเท่ากับจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ ซึ่งจากผลการทดลองพบว่า ถ้ากำหนดให้งบประมาณเท่าเดิม หลักการดังกล่าวจะทำให้ภาคกลางได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้น เทียบกับภาคอื่น ๆ และแม้หากจะยกเว้นไม่คำนวณรวม 18 จังหวัดที่ยากจนที่สุดแล้ว ภาคกลางก็ยังได้เปรียบอยู่แม้จะในระดับที่ลดลง ส่วนผลต่อกรุงเทพมหานครจะได้รับเพิ่มขึ้น แต่พหุประโยชน์บ้างแต่ก็ไม่มากนัก

สรุปได้ว่าจากการที่การวิจัยสามารถแสดงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และรายจ่ายท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งจึงเสนอแนะแนวทางการเพิ่มความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยใช้หลัก Matching Fund ระหว่างเงินอุดหนุนและภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บ โดยเชื่อว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นให้ท้องถิ่นจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้จ่ายในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น อันจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนได้ในที่สุด

452. เชียง เกาขิต . ปัจจัยที่กำหนดดวงเงินอุดหนุนของรัฐบาลให้กับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2538.

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงพรรณนาสำหรับโครงสร้างทางการคลังของท้องถิ่นในระดับ ด้านรายรับเมื่อพิจารณาถึงภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง พบว่าเทศบาลและสุขาภิบาลมีรายรับจากภาษีโรงเรือนและ

ที่ดินสูงสุด ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายรับจากภาษีบำรุงท้องที่สูงสุด สำหรับภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลเก็บเพิ่มให้พบว่าเทศบาลและสุขาภิบาลมีรายรับจากภาษีการค้ำสูงสุด ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายรับจากภาษีสุราสูงสุด แต่ถ้าพิจารณาภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดเก็บให้พบว่าท้องถิ่นทั้ง 3 ระดับ มีรายรับจากภาษีรถยนต์และล้อเลื่อนสูงสุด ถ้าพิจารณารายรับพิเศษพบว่าท้องถิ่นทั้ง 3 ระดับ มีรายรับจากเงินอุดหนุนสูงสุด ด้านรายจ่าย ถ้าพิจารณารายจ่ายหน่วยงานพบว่าเทศบาลมีรายจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างประจำสูงสุด ส่วนสุขาภิบาลมีรายจ่ายค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายและวัสดุสูงสุด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างสูงสุด และท้องถิ่นทั้ง 3 ระดับ มีรายจ่ายของหน่วยงานและรายจ่ายประจำสูงสุด เช่นกัน

ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดวงเงินอุดหนุนของรัฐบาลให้กับท้องถิ่นในส่วนของรูปแบบเทศบาลทั่วประเทศเมื่อวิเคราะห์และประมวลผลแล้วพบว่าตัวแปรที่มีส่วนกำหนดวงเงินอุดหนุนให้กับเทศบาลทั่วประเทศ ตามลำดับก่อนหลังดังนี้คือ รายจ่ายประจำด้านบริหารงาน ความพยายามทางการคลัง ฐานะทางการคลัง รายจ่ายด้านการลงทุนเพื่อพัฒนา และจำนวนประชากร ส่วนรูปแบบขนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศพบว่าตัวแปรที่มีส่วนกำหนดวงเงินอุดหนุนให้กับนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ ตามลำดับก่อนหลังดังนี้คือรายจ่ายประจำด้านบริหารงาน จำนวนประชากร รายจ่ายด้านการลงทุนเพื่อพัฒนา ระดับความพยายามทางการคลัง และตัวแปรฐานะทางการคลัง

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ประการแรกเพื่อให้การจัดสรรเงินอุดหนุนของรัฐบาลให้กับท้องถิ่นเกิดประโยชน์สูงสุด สมควรที่รัฐบาลจะต้องพิจารณาอย่างรอบด้านถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น เช่น เรื่องของรายได้ รายจ่าย ฐานะทางการคลัง ความพยายามทางการคลัง จำนวนประชากร นอกจากนี้รัฐบาลยังควรส่งเสริมให้ระบบการจัดเก็บภาษีในระดับท้องถิ่นเป็นไปอย่างรัดกุมและมีประสิทธิภาพมากที่สุดอีกด้วย ประการที่สองเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการมองท้องถิ่นในลักษณะของภาพรวม จึงอาจทำให้ขาดรายละเอียดที่เป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละท้องถิ่นไป ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าน่าจะมีผู้สนใจทำการศึกษาในประเด็นปัญหาดังกล่าวต่อไป

453. สิริราไฟ พวงเสรี . การกำกับดูแลเงินอุดหนุนขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.

จากการศึกษาปรากฏว่า ในปัจจุบันรัฐบาลกลางโดยกระทรวงมหาดไทยจัดสรรเงินอุดหนุน ให้แก่ท้องถิ่นจากเงินงบประมาณแผ่นดินของรัฐ จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ที่สำคัญคือเงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ และจากที่ผู้เขียนได้พิจารณาศึกษามาแล้วในเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้มองเห็นได้ว่าองค์การปกครองท้องถิ่นของไทย ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสวนทางกับรายได้ที่แท้จริงของท้องถิ่น ที่ยังคงมีอัตราส่วนไม่พอเพียงกับการบริหารกิจการของท้องถิ่นเอง จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่าเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้แก่ท้องถิ่นเช่นนี้ไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการเมือง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของผู้เขียนที่ว่าเท่าที่รัฐบาลกลางใช้เงินอุดหนุน เป็นเครื่องมือกำกับดูแลกำหนดทิศทางและนโยบายของท้องถิ่นนั่นเอง และในจำนวนเงินอุดหนุนดังกล่าวก็จะอยู่ในลักษณะของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและก่อให้เกิดปัญหาตามมา คือปัญหาจากหนังสือเวียนหรือหนังสือสั่งการในเรื่องเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่เข้ามาควบคุมการใช้ดุลยพินิจการตัดสินใจของท้องถิ่นจนเกินอำนาจกำกับดูแล และปัญหาในทางปฏิบัติจากกรณีระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของท้องถิ่น

ผู้เขียนได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพในปัจจุบัน ของการกำกับดูแลเงินอุดหนุนที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว และเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นควรเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ ขององค์การปกครองท้องถิ่น ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุน โดยลดการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้เหลือน้อยที่สุด อาจคงไว้เพื่อดำเนินงานที่เร่งด่วนของรัฐบาลกลางในบางกรณีเท่านั้น เพิ่มการจัดสรรเงินอุดหนุนในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อให้ท้องถิ่น มีอิสระในการตัดสินใจบริหารกิจการ ตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ยกเลิกการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เป็นการใช้วิจารณ์ของส่วนกลาง เช่น เงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ เพราะเป็นการเข้าไปกำหนดเกณฑ์

การตัดสินใจของผู้บริหาร และประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จนเกินไปทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน

454. ชะลอ ยศสมบัติ . การพัฒนารายได้ของท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

หลักการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญที่สุด คือ การกระจายอำนาจปกครองจากรัฐบาลไปสู่ท้องถิ่น โดยให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระปราศจากการควบคุมของรัฐบาลกลางตามสมควร โดยเฉพาะความเป็นอิสระทางด้านการคลัง

เนื่องจากภาระกิจหน้าที่ของท้องถิ่นมีอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการทั้งหลายในท้องถิ่น ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีรายได้เพียงพอที่จะจัดหาทรัพยากรในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้ แต่โดยที่ปัจจุบันเงินรายได้ที่จัดเก็บในท้องถิ่นยังไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ของท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น ท้องถิ่นต่าง ๆ ยังต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางในแต่ละปีเป็นเงินจำนวนมาก คิดเป็นสัดส่วนแล้วถึงประมาณเกือบ 1 ใน 5 ของรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด และนี่เองที่เป็นเหตุให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระอย่างแท้จริง เพราะต้องถูกควบคุมการใช้จ่ายเงินจากรัฐบาลกลางเจ้าของเงินอุดหนุนนั้น

ความจริงแล้วองค์การปกครองท้องถิ่น มีที่มาของรายได้หลายทางด้วยกัน โดยเฉพาะภาษีโรงเรือนและที่ดิน จัดว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งของท้องถิ่น แต่เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่อนข้างจะล้าสมัย เพราะประกาศใช้บังคับมาตั้งแต่ปี 2475 โดยมีการแก้ไขน้อยมาก จึงมีความบกพร่องไม่ทันสมัยปรากฏอยู่ในกฎหมาย และนี่เองที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากข้อบกพร่องของกฎหมายดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ายังมีสาเหตุอีกหลายประการที่เป็นเหตุให้ท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ได้น้อย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นสภาพปัญหาต่าง ๆ และได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขไว้ ซึ่งหากมีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และจะเป็นการพัฒนารายได้ของท้องถิ่นจนสามารถมีอิสระในทางการคลังอันจะทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในทางการคลัง อันจะทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองได้อย่างแท้จริง

455. บัณฑูร สุภัควณิช . แนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุนแก่หน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นในส่วน of เทศบาลและสุขาภิบาลให้เป็นไปอย่างเหมาะสม . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2540. (เอกสารวิจัย)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ความสัมพันธ์ทางการบริหารงานทั่วไป และการปกครองระหว่างหน่วยราชการบริหารส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ยังอยู่ในลักษณะต้องพึ่งพาราชการส่วนกลาง นอกจากนี้หน่วยราชการส่วนกลางยังออกระเบียบหรือแบบแผนในการปฏิบัติต่อหน่วยการบริหารท้องถิ่นในลักษณะควบคุมกำกับดูแล หรือการร่วมมือประสานงานกันตามลักษณะอำนาจหน้าที่
2. รัฐบาลได้กำหนดให้ส่วนกลางเป็นผู้จัดเก็บภาษีรายได้ ซึ่งนับเป็นรายได้หลักและมีวงเงินที่สูง ทำให้ส่วนท้องถิ่น (เทศบาลและสุขาภิบาล) ที่มีแหล่งจัดเก็บภาษีเฉพาะในท้องถิ่นจึงทำให้รายได้จำกัดมากไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่จะนำไปบริหารงานได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งนับเป็นการที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น
3. ปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นจากส่วนกลางจะมีรูปแบบการอุดหนุนเป็น 2 ลักษณะ คือ เงินอุดหนุนทั่วไป เป็นการอุดหนุนเพื่อให้เป็นค่าใช้จ่ายโดยทั่วไปขึ้นพื้นฐานโดยจัดสรรเป็นอัตราตามจำนวนประชากร ขนาดพื้นที่ จำนวนหมู่บ้านและขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นซึ่งจะจัดสรรในลักษณะ

ผูกพันกับรายได้ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเป็นการอุดหนุนเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการบางอย่างโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งขึ้นอยู่กับ การขอรับการสนับสนุนของท้องถิ่น

เงินอุดหนุนทั่วไปมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ค่อนข้างตายตัวซึ่งสามารถจัดสรรให้ท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมหากการพิจารณาอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ดีและความร่วมมือของท้องถิ่นในการให้ข้อมูลเหล่านั้น

เงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากสถิติที่ผ่านมาอยู่ในลักษณะที่ค่อนข้างไม่เป็นธรรม โดยที่ความต้องการหรือปัญหาอุปสรรคของท้องถิ่นอีกจำนวนมากที่ยังถูกปล่อยปละละเลยขาดการดูแลและการให้การสนับสนุน

4. การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางให้แก่ท้องถิ่นสามารถจัดสรรได้เฉพาะรูปแบบการอุดหนุนงบประมาณผ่านส่วนราชการเจ้าสังกัด ไม่สามารถขอรับการจัดสรรต่อสำนักงบประมาณได้โดยตรง ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณจึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานของท้องถิ่นเป็นสาเหตุให้จัดสรรเงินอุดหนุนถูกจำกัดเฉพาะหน่วยและรายการที่ส่วนราชการเจ้าสังกัด (กรมการปกครอง) เสนอไปที่สำนักงบประมาณเท่านั้น ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาความล่าช้าไม่ทันการ ในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น

5. บางครั้งพบว่ามีการจัดสรรงบประมาณ จากหน่วยงานผู้ปฏิบัติในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยการของท้องถิ่นเอง ในรายการเดียวกัน ณ สถานที่แห่งเดียวกันในท้องถิ่นในปีเดียวกัน ความซ้ำซ้อนดังกล่าวอาจมีสาเหตุจากความไม่ชัดเจนของการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการหรืออาจจะเป็นการรวมอำนาจการจัดสรรงบประมาณไว้ที่สำนักงบประมาณเพียงหน่วยงานเดียว หรืออาจจะเป็นการบงการและความไม่ชัดเจนของระบบการตรวจสอบข้อมูลของทางราชการ

6. มีบางโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานกลางที่มีสถานที่ดำเนินการในท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการตามโครงการได้ เนื่องจากราษฎรในท้องถิ่นมีการต่อต้านโครงการที่ได้รับการจัดสรรไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยดังกล่าว จึงสามารถสรุปข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมหรือตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. สืบเนื่องจากการจัดสรรและการควบคุมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจทำให้การจัดสรรงบประมาณแก่หน่วยการบริหารท้องถิ่นในส่วนของแต่ละภาคและสุขาภิบาลเป็นสาเหตุที่ทำให้การอุดหนุนเป็นไปอย่างไม่เหมาะสมและไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเสนอวิธีการจัดสรรโดยใช้สูตรการคำนวณแบบ Z score โดยการคำนวณจะนำเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจรวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นเงินอุดหนุนใหม่แก่หน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น โดยวิธีการคำนวณอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการตามจำนวนประชากร พื้นที่ ระดับความเจริญ และรายได้ของท้องถิ่น น่าจะถือว่าเหมาะสม แต่จะต้องอาศัยข้อมูลและความชำนาญในการจัดเก็บ จึงสมควรที่จะให้มีการเสนอแนะหลักเกณฑ์และวิธีการให้กับหน่วยงานบริหารท้องถิ่นเพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ในขณะเดียวกันข้อจำกัดของจำนวนบุคลากรที่จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณอาจแก้ไขได้ด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการดำเนินการ

เงินอุดหนุนจะไม่ควบคุมรายการใช้จ่ายเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยนไปเพื่อการบริหารหรือนำไปพัฒนาท้องถิ่นตามความจำเป็น และตามความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างอิสระโดยเฉพาะโครงการขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น ซึ่งวิธีการคำนวณตามสูตร Z score จะช่วยกระจายงบประมาณให้เป็นไปอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรมตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายได้ตามความต้องการและเหมาะสม

2. สำหรับโครงการที่มีลักษณะพิเศษตามนโยบายรัฐบาล (เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 12 ประเภทในปัจจุบัน) ควรจะกำหนดให้เป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ โดยรัฐบาลจะกำหนดแนวนโยบายหรือเป้าหมายขึ้นมาว่าจะให้การสนับสนุนในเรื่องใดพื้นที่ใด แล้วให้ท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายกำหนดแผนงาน โครงการและความต้องการขึ้นมาเพื่อพิจารณา

ตามลำดับความสำคัญ การจัดสรรจะกระทำตามกำลังงบประมาณและเป้าหมายที่กำหนดตามแนวนโยบายรัฐบาลใน
ขณะนั้น

**456. สุรรัฐ เนียมกลาง . ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.**

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูล
ภาคตัดขวาง เป็นรายจังหวัดในปี พ.ศ. 2537 แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกพิจารณาความสามารถใน
การเสียภาษีของจังหวัด โดยกำหนดสมการอัตราส่วนภาษีแต่ละประเภทต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด มีปัจจัยทางเศรษฐกิจ
ใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษี โดยวิธีสมการถดถอย (Regression Approach) และในส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์
ถึงความพยายามในการจัดเก็บภาษีของจังหวัด โดยพิจารณาถึงอัตราส่วนระหว่างอัตราส่วนภาษีที่เก็บได้จริงต่อมูลค่า
ผลิตภัณฑ์จังหวัดกับอัตราส่วนของภาษีที่คาดว่าจะเก็บได้หรือความสามารถในการเสียภาษีในการวิเคราะห์จากส่วนแรก

จากผลการทดสอบสมการถดถอยของภาษีทั้งหมดพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีคือ มูลค่าผลิตภัณฑ์
จากภาคการธนาคาร มูลค่าผลิตภัณฑ์จากภาคอุตสาหกรรม มูลค่าผลิตภัณฑ์จากภาคการบริการและรายได้ต่อหัวของ
ประชากรในจังหวัด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดความสามารถในการเสียภาษีประเภทต่าง ๆ ในจังหวัด ซึ่งแสดงให้เห็น
ถึงระดับการใช้จ่าย การขยายตัวทางอุตสาหกรรมและการบริการ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่เศรษฐกิจของประเทศ

ผลการศึกษาปรากฏว่า แบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็น 4 กลุ่ม ตามความสามารถในการเสียภาษีและ ความพยายามใน
การจัดเก็บภาษีคือ กลุ่มแรก จังหวัดที่มีความสามารถสูงและมีค่าความพยายามสูง กลุ่มที่ 2 จังหวัดที่มีความ
ความสามารถสูงและมีค่าความพยายามต่ำ กลุ่มที่ 3 จังหวัดที่มีความสามารถต่ำและมีค่าความพยายามสูง และกลุ่มที่
4 คือ จังหวัดที่มีความสามารถในการเสียภาษีต่ำและค่าความพยายามต่ำ การจัดแบ่งกลุ่มของจังหวัดนั้นก็เพื่อเป็น
แนวทางในการพิจารณาถึงผลของการจัดเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่ภาษีและความพร้อมของจังหวัด รวมทั้งโครงสร้างทาง
เศรษฐกิจในจังหวัดที่จะเอื้อให้เกิดรายได้และประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีได้รับการ
กำหนดจากรัฐบาลกลางแล้วจะส่งผลถึงท้องถิ่น การคลังของท้องถิ่นที่ถูกรวมศูนย์ไว้ส่วนกลาง โดยผ่านการบริหาร
ตามลำดับขั้นจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานของตนเอง เพราะจะต้องพึ่งพาความ
ช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ จากรัฐบาลกลาง การบริหารและควบคุมงานของรัฐบาลท้องถิ่นควรจะเป็นอิสระทางการคลัง
โดยรัฐบาลกลางควรพิจารณาวิธีการควบคุมดูแลรัฐบาลท้องถิ่นแทน ซึ่งจะสนองความต้องการของประชากรในท้องถิ่น
ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งการลงทุนและการใช้จ่ายสำหรับท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็จะลดความช่วยเหลือและการ
พึ่งพาทางการคลังจากรัฐบาลกลาง ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้รัฐบาลท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยรัฐบาลกลางจะคอย
ดูแลและเป็นผู้ตัดสินใจถึงต้นทุนและผลประโยชน์ในระดับชาติเท่านั้น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

**457. ประเทพ ศรีชัย . บทบาทของสภาจังหวัดในการควบคุมงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด .
วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2513.**

ผลการศึกษาบทบาทของสภาจังหวัดในการควบคุมงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำได้ 2
ประการใหญ่ ๆ คือ

1. การควบคุมการจัดทำงบประมาณ มีบทบาท ดังนี้ : การควบคุมการจัดหารายได้ของสภาจังหวัด การควบคุม
การวางโครงการเกี่ยวกับรายจ่ายของสภาจังหวัด การพิจารณาร่างงบประมาณของคณะกรรมการการคลังของสภาจังหวัด
และ การพิจารณาอนุมัติงบประมาณขึ้นสภาจังหวัด

2. การควบคุมให้ปฏิบัติตามงบประมาณ ดำเนินการ ดังนี้ : การควบคุมการโอนเงินงบประมาณและงบประมาณเพิ่มเติม การควบคุมและตรวจสอบร่วมกับฝ่ายบริหารของคณะกรรมการสภาจังหวัด การควบคุมและตรวจสอบของสมาชิกสภาจังหวัด และ การสอบสวนการคลังของคณะกรรมการการคลัง

จากการศึกษาพบว่า สภาจังหวัดไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมงบประมาณได้เต็มที่ตามหลักการที่วางไว้ มีอุปสรรคและข้อจำกัด คือ

(1) บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการชักจูงให้สมาชิกสภาจังหวัดยอมผ่อนปรนหรือเห็นคล้อยด้วย เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจทางบารมี และอำนาจตามกฎหมาย ทำให้มีบทบาทเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ตลอดจนมีอิทธิพลครอบงำต่อการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามงบประมาณของสภาจังหวัด

(2) ความร่วมมือและสนับสนุนของข้าราชการฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยทั่วไปมักไม่ค่อยสนับสนุนให้คณะกรรมการสภาจังหวัดเข้ามามีบทบาทในการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารอย่างใกล้ชิด หรือพยายามให้คณะกรรมการเข้ามาเกี่ยวข้องน้อยที่สุดเท่าที่กฎหมายจะระบุไว้อย่างชัดเจน และยังมีความเข้าใจว่า(ทั้งฝ่ายบริหารและสภา) เรื่องการบริหารงานตามนโยบายเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารโดยตรงเท่านั้น ฝ่ายสภาจังหวัดจึงไม่ควรจะเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ฝ่ายบริหารถือโอกาสไม่สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภา อีกทั้งกฎหมายยังมิได้ระบุให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการเป็นลักษณะอย่างชัดเจน จึงไม่ทราบว่าคณะกรรมการของสภาควรจะเข้ามาควบคุมและตรวจสอบในลักษณะใด

(3) สมรรถภาพและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสภาจังหวัด การที่สภาจังหวัดยังไม่มีบทบาทในการควบคุมงบประมาณเกิดจากตัวสมาชิกสภาจังหวัดขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการใช้ระบบ “คณะกรรมการ” ซึ่งสมาชิกยังไม่มีประสบการณ์

(4) การควบคุมงบประมาณของส่วนกลาง ที่เข้ามาควบคุมตั้งแต่เรื่องกำหนดรายได้ กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายในการตั้งงบประมาณรายจ่าย การอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมให้ปฏิบัติตามงบประมาณ ทำให้บั่นทอนความมีอิสระของสภาจังหวัดในการควบคุมงบประมาณ ส่วนกลางยังควบคุมโดยมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตัวแทนของส่วนกลาง มีอำนาจควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดในบางกรณี ในทางปฏิบัติสภาจังหวัดเกือบจะหมดอำนาจลงโดยสิ้นเชิง เป็นเสมือนหนึ่งหน่วยงานอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทย

458. ชนะ บุญรัตพันธุ์ . การคลังกับความก้าวหน้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516 . (วิทยานิพนธ์)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงอุปสรรคที่มีต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยได้หยิบยกเอาปัญหาในด้านการคลังซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในอีกหลาย ๆ ส่วนที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญรุดหน้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาพิจารณา ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของการคลังที่มีต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องขาดแคลนบุคลากรต้องอาศัยข้าราชการของกระทรวง ทบวง กรม อื่น ที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ มาช่วยปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรอโอกาสให้บุคลากรขององค์การฯ มีประสบการณ์และการเรียนรู้งาน แต่การให้คนขององค์การฯ เข้าดำรงตำแหน่งแทนต้องคำนึงถึงฐานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำคัญ การตั้งตำแหน่งขึ้นใหม่ที่มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องตั้งเป็นเงินเดือนในตำแหน่งนั้น ๆ ผลจากการที่ตำแหน่งบริหารสำคัญ ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบของข้าราชการส่วนภูมิภาคทำให้ผู้มีความรู้ไม่สนใจที่จะเข้าทำงานให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ปัญหา วัสดุ เครื่องมือ(เครื่องจักรกล) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ก็ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น

เครื่องจักรกลล้วนมีราคาสูง องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถหารายได้มาตั้งเป็นงบประมาณจัดหาวัสดุดังกล่าวให้เพียงพอได้ จึงต้องขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง (สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท)

3. รายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บเองมีเพียงร้อยละ 20-30 ของจำนวนรายจ่ายทั้งหมดเท่านั้น จึงต้องรับการสนับสนุนจากส่วนกลางในรูปเงินอุดหนุนร้อยละ 70-80 ดังนั้น ลำพังฐานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเองแล้วไม่สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้

459. กุสิต สมจิตต์ . การเมืองในกระบวนการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ในกระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร เป็นไปได้ยากที่ฝ่ายบริหารจะยึดบรรทัดฐานในการจัดสรรงบประมาณอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรในลักษณะเช่นนี้อาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลกระทบทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่ลงตัว ด้วยเหตุนี้การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งบประมาณเป็นรูปร่างและสามารถนำมาใช้ได้ตามกำหนด กลวิธีอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเลือกนำมาใช้คือการต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างกติกาคือหรือข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ข้อตกลงดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการจัดสรรงบประมาณให้เท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรม และในขณะเดียวกันฝ่ายบริหารก็ต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการแสวงหาการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าร่างพระราชบัญญัติงบประมาณจะสามารถผ่านการพิจารณาจากสภาจังหวัดได้

ด้วยเหตุนี้เองจึงกล่าวได้ว่า การกำหนดงบประมาณของฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร ฝ่ายบริหารคำนึงถึงเหตุผลในทางการเมืองในการจัดสรรงบประมาณมากกว่าการใช้หลักวิชาการ

460. นที ปิ่นพนันท์ . การกระจายอำนาจกับการคลังท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านไม่สามารถพึ่งตนเองทางการคลังได้ นอกจากนี้อ้องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพราะองค์การฯ ประสบปัญหาในด้านงบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านไม่สามารถเป็นองค์กรปกครองตนเองได้อย่างแท้จริง

461. วรน้อย สัตโยภาส . ปัญหาการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาจังหวัด สามารถอาศัยกลไกของสภาจังหวัดในการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความต้องการของสมาชิกสภาจังหวัดมากกว่าการจัดสรรงบประมาณตามหลักเกณฑ์

2. สมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าฝ่ายบริหาร เพราะกฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาจังหวัดนำปัญหาความต้องการของประชาชนสู่การพิจารณางบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และสภาจังหวัด จนกระทั่งเป็นข้อบัญญัติจังหวัดประกาศใช้

3. ถึงแม้กฎระเบียบจะให้อำนาจฝ่ายบริหารเพื่อถ่วงดุลย์สมาชิกสภาจังหวัด ในทางปฏิบัติฝ่ายบริหารก็มิได้ใช้อำนาจนั้นอย่างเต็มที่ แต่ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น คือโดยวิธีการแบบประนีประนอมเท่านั้น

4. สมาชิกสภาจังหวัดมีแนวโน้มที่จะหาวิธีการและแนวทางที่ทำให้พื้นที่เขตเลือกตั้งของตนเองได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด โดยมีได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อื่นและไม่ได้คำนึงถึงหลักการจัดสรรงบประมาณที่ควรร่วมกับฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นแต่อย่างใด

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. การจัดสรรงบประมาณควรยึดถือแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ที่วางไว้
2. ควรมีการตรวจสอบถึงความเป็นไปได้ของโครงการ และให้ความสำคัญกับพื้นที่ทุกพื้นที่ในความรับผิดชอบให้เท่าเทียมกัน
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงบประมาณให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้รับทราบ เพื่อให้เกิดระบบการติดตามตรวจสอบ ผลของการดำเนินงานและควบคุมการจัดสรรงบประมาณ

462. ธวัชชัย สีสวรรณ . พฤติกรรมการทุจริตเงินงบประมาณแผ่นดิน : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. เป็นการทุจริตแบบเป็นกระบวนการ โดยข้าราชการของส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน ร่วมมือกันยักยอกเงินงบประมาณแผ่นดิน
2. กลุ่มผู้ทุจริตใช้วิธีปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงินจากธนาคาร แล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว จากนั้นใช้วิธีการทางบัญชีปกปิดความผิดของตน จึงเป็นการยากที่จะตรวจพบ แม้แต่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบบัญชี เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกองตรวจสอบระบบบัญชี กรมการปกครอง ซึ่งเข้าตรวจสอบเป็นประจำทุกปี ยังตรวจไม่พบความผิดดังกล่าว
3. ด้านมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทุจริตคือ ความต้องการทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวย และมีช่องโอกาส
4. ด้านความบกพร่องในทางปฏิบัติของระเบียบที่เกี่ยวข้องพบว่า มาจากความบกพร่องของระบบควบคุมงาน ความบกพร่องของการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ความบกพร่องของการตรวจสอบเงิน และความบกพร่องอื่น ๆ เช่น ความบกพร่องของผู้บังคับบัญชา ความบกพร่องด้านการบริหารงานบุคคล ความบกพร่องของธนาคาร และผู้ทุจริตใช้วิธีนอกระบบการเบิกจ่ายเงิน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นคือ

1. ด้านตัวบุคคล ควรมีการปลูกฝังหรือณรงค์เรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ราชการ
2. ด้านความบกพร่องการปฏิบัติของระเบียบที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ควรกำหนดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งให้ชัดเจน
 - 2.2 ควรทำการแยกเงินตัดปี นำฝากในบัญชีเฉพาะเงินตัดปี
 - 2.3 ควรให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน มีหน้าที่ตรวจสอบฐานะทางการเงินกับสมุดฝากเงินธนาคารทุกเดือน
 - 2.4 ควรกำหนดระเบียบให้ชัดเจนว่า การเก็บรักษาสมุดเงินฝากธนาคาร ควรเก็บอยู่ที่หมวดการเงินหรือหมวดการบัญชี และระดับใดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
3. ด้านความบกพร่องอื่น ๆ

- 3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีหน่วยตรวจสอบภายในเป็นของตนเอง ขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- 3.2 ควรโอนย้ายเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่เป็นระยะ
- 3.3 ควรกำหนดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งให้ชัดเจน
- 3.4 ควรกระจายอำนาจการตรวจสอบบัญชีลงไปในส่วนภูมิภาคอาจเป็นในรูปของคณะกรรมการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอแต่งตั้ง
- 3.5 ในการตรวจสอบบัญชี เมื่อพบข้อบกพร่องแล้ว ควรที่จะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบอย่างแท้จริง
- 3.6 กรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น สามารถตรวจพบการทุจริตควรได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ และควรงดเว้นความรับผิดชอบทางแพ่งด้วย (กรณีมีเงินขาดบัญชี)

463. นวรัตน์ นิลดับแก้ว . **รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชกับความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่น** . ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2540. (วิทยานิพนธ์)

วัตถุประสงค์หลักในการศึกษาเรื่องนี้ ก็เพื่อศึกษาลักษณะการกำหนดงบประมาณรายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด นครศรีธรรมราช

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการกำหนดงบประมาณรายได้และรายจ่าย รวมทั้งความสามารถในการพึ่งตนเองทางการคลัง และการวิเคราะห์ผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครศรีธรรมราช อาศัยสมการถดถอย พ.ศ. 2527 – 2537

จากการศึกษา ปรากฏว่า รายได้หลักมาจากภาษีอากรและเงินอุดหนุน ในส่วนของรายจ่ายพบว่าปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับรายจ่ายเพื่อการลงทุนมากขึ้น ผลจากสมการสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายเพื่อการลงทุนและรายจ่ายพิเศษร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.2216 และ 0.0812 ในทิศทางเดียวกันตามลำดับ ส่วนรายจ่ายประจำไม่มีนัยสำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้นจึงเสนอแนะว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรเพิ่มสัดส่วนของรายจ่ายเพื่อการลงทุนและรายจ่ายพิเศษเพื่อให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สามารถจัดเก็บรายได้ได้มากขึ้นในระยะต่อไป

464. สมหมาย กอดแก้ว . **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการจัดทำงบประมาณ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร** . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สถานภาพทางสังคมและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของกรรมการ ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบประมาณ ส่วนปัจจัยด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ การประสานงาน การฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการจัดทำงบประมาณ มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดทำงบประมาณจะต้องใช้เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมระหว่างคณะกรรมการด้วยกัน เช่น ทำความรู้จักมักคุ้นระหว่างกัน
2. คณะกรรมการจะต้องมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการด้วยกัน เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูล การให้การสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดทำระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้บริหารของหน่วยงานจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ และการจัดทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย วิธีการงบประมาณเพื่อให้คณะกรรมการได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการจัดทำงบประมาณให้เข้าใจยิ่งขึ้นต่อไป

465. ประภัสสร ศิริแสงชัยกุล . องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาวะวิกฤต : ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการวิจัยค้นพบว่า

1. ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทุจริตฉ้อฉลโดยข้าราชการส่วนท้องถิ่นทำให้ขวัญและกำลังใจของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์สุจริตได้รับผลกระทบด้วย นอกจากนี้การเบิกจ่ายงบประมาณในปีถัด ๆ มา ยังเกิดปัญหาตามมา
2. การยกฐานะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง ดังเห็นได้จากรายได้ในปีงบประมาณ 2538 ลดลงจากเดิม 11 เปอร์เซ็นต์ และในปีงบประมาณ 2540 ลดลง 74.71 เปอร์เซ็นต์
3. บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สอดคล้องกับระดับรายได้หรืองบประมาณที่ได้รับ

466. ชาดิชัย สาลิผล . ความรู้ความเข้าใจในการชำระภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดของผู้ประกอบการค้าน้ำมันในจังหวัดตราด . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการสถานค้าปลีกน้ำมันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บจากสถานค้าปลีกน้ำมัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยประเด็นผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจ ได้แก่

- 1) ภาษีน้ำมันที่รวมอยู่ในราคาขายต้องนำไปรวมเป็นรายได้ในการคำนวณภาษีเงินได้แต่สามารถนำไปหักค่าใช้จ่ายได้ทั้งจำนวน
- 2) การได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานตามแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หากได้ชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม และได้จัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบแล้ว
- 3) สถานที่ในการยื่นแบบชำระภาษี สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการชำระภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีต่อผู้ประกอบการสถานค้าปลีกน้ำมัน พบว่ามีปัญหาดังนี้ 1) ต้องจัดทำบัญชีและเอกสารเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก 2) เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก 3) ราคาน้ำมันในตลาดเมื่อรวมกับภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีผลต่อยอดขาย 4) การกรอกแบบภาษียุ่งยาก 5) การคำนวณภาษีซับซ้อนสับสน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้คือ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ประกอบการทราบถึงข้อยกเว้นหรือข้อปฏิบัติไม่ว่าจะดำเนินการประชาสัมพันธ์เอง หรือร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสื่อมวลชนด้วย
- 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต รวมทั้งออกไปทำการชี้แจงแนะนำให้ผู้ประกอบการค้าน้ำมันได้ทราบถึงระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ
- 3) จัดทำคู่มือในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษี วิธีการกรอกแบบ ข้อพึงปฏิบัติและข้อยกเว้น
- 4) ควรปรับปรุงแบบฟอร์มการชำระภาษีให้สั้นและกระชับรัดกุมเข้าใจง่าย

**467. พจนา พิชิตปัจจา . ความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543.**

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพยายามในการจัดเก็บภาษีโดยรวมอยู่ในระดับปกติ เช่นเดียวกับความพยายามในการจัดเก็บภาษี
โรงเรือนและที่ดิน ส่วนความพยายามในการจัดเก็บภาษีนอกเหนือจากนั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ
2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีน้ำมัน โรงแรมและยาสูบพบว่าสามารถแบ่งกลุ่มปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีน้ำมัน โรงแรมและยาสูบได้ 4 กลุ่ม คือกลุ่มปัจจัยทางการบริหารจัดการเก็บภาษี กลุ่มปัจจัยความ
พร้อมในการจัดเก็บภาษี กลุ่มปัจจัยความยืดหยุ่นในการจัดเก็บภาษีและกลุ่มปัจจัยทางด้านกฎหมาย
3. การจัดลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีน้ำมัน โรงแรมและยาสูบพบว่าการจัดลำดับท้องของ
เจ้าหน้าที่ส่วนการคลังและเจ้าหน้าที่ส่วนแผนและนโยบายและกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางสถิติ
4. ในการศึกษาถึงการมีการจัดเก็บภาษีและการกำหนดอัตราสูงสุดและต่ำสุดของภาษีทั้ง 3 ประเภท ไม่
มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนการคลังและเจ้าหน้าที่ส่วนแผนและนโยบายและกลุ่มสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าผลการต่อต้านในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน ภาษีโรงแรม และภาษียาสูบและภาษีชนิด
ใหม่ ต้องมีการคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ คือ กลุ่มปัจจัยทางการบริการการจัดเก็บภาษีโดยเฉพาะมีการปรับปรุง
ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น กลุ่มปัจจัยความพร้อมในการจัดเก็บภาษีโดยมีการบังคับ
ใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดประกอบกับการลงโทษที่หนัก กลุ่มปัจจัยทางด้านความยืดหยุ่นในการจัดเก็บภาษีซึ่งอัตราการ
จัดเก็บให้เอากลยุทธ์ใหม่มาใช้โดยมีการจัดเก็บอัตราภาษีเพิ่มเป็นรายปี ทั้งนี้เพื่อจะลดการต่อต้านและลดภาระภาษีของผู้
เสียภาษี พร้อมมีระยะเวลาเริ่มต้นในการจัดเก็บพร้อมกันโดยส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มปัจจัยทางด้าน
กฎหมายในเรื่องการลดความซ้ำซ้อนของบัญชีที่เสียภาษี

**468. มალიณี บุญสม . การจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเชิงเตรา จากสถานคำปลิกน้ำมันและ
ยาสูบ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา , 2544. (ศึกษาปัญหาพิเศษ)**

ผลการศึกษา พบว่าประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเชิงเตรามีความแตกต่าง
กันระหว่างสินค้าน้ำมันและยาสูบ กล่าวคือ การจัดเก็บจากสินค้าน้ำมันยังไม่มีประสิทธิผล จำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำ
กว่าเป้าหมาย จำนวนรายที่จัดเก็บไม่ทั่วถึง ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเกือบทุกรายไม่สมัครใจเสียภาษี ส่วนการจัดเก็บจากสินค้า
ยาสูบนั้นมีประสิทธิผลจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้เป็นไปตามเป้าหมาย ครอบคลุมผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกราย โดยความ
สมัครใจส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บเกิดจาก ระบบการประสานงาน ความไม่สมัครใจในการเสียภาษีและ
พยายามหลบเลี่ยงภาษีน้ำมัน ตลอดจนการขาดการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง ดังนั้นรัฐบาลจะต้องมีมาตรการทั้งในเชิง
นโยบาย ให้มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นจากสถานคำปลิกน้ำมันและยาสูบอย่างเป็นธรรม ปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายให้
การจัดเก็บมีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนให้มีกาประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและแพร่หลาย รวมทั้งมาตรการในเชิง
ปฏิบัติการ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี เพื่อเสริมสร้างความสมัครใจในการเสียภาษี ให้บริการที่ดี
และปรับปรุงระบบการประสานงาน อันจะนำไปสู่การบริหารงานจัดเก็บภาษีที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

**469. นิรันดร์ ด่านไพบูลย์ . การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน . บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์การกระจายของงบประมาณเป็นรายปี โดยใช้และเส้นลอเรนซ์ (Lorenz Curve) พบว่า การกระจายของงบประมาณยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร แต่เมื่อพิจารณาโดยจำแนกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้รายได้ต่อหัวต่อปี เป็นหลักในการจำแนกและแบ่งกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น 5 กลุ่ม จากกลุ่มรายได้ต่อหัวน้อยสุดไปจนถึงกลุ่มรายได้ต่อหัวสูงสุดพบว่า การกระจายของงบประมาณมีความเป็นธรรมพอสมควร กล่าวคือโดยเฉลี่ยแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชาชนมีรายได้ต่อหัว ต่อปีต่ำ ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าองค์กรที่ประชาชนมีรายได้ต่อหัวต่อปีสูง

2. แนวโน้มการกระจายงบประมาณปี 2544 พบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นใน 3 สาขา คือ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ สาขาการพัฒนาลังคม และสาขาการพัฒนาการเมืองและการบริหาร อีก 2 สาขา คือ สาขาการพัฒนาลังแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสาขาโครงสร้างพื้นฐาน มีแนวโน้มคงที่และลดลงตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับน้อย หรือระดับปานกลางเท่านั้น

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการดำเนินการด้านงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ปัจจัยอายุ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินการด้านงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

4. ความพึงพอใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงบประมาณส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับน้อยและปานกลาง

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการดำเนินงานด้านงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

5. ประชาชน ส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอข้อมูลและความต้องการต่าง ๆ ในการทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในระดับมากที่สุด

6. ในด้านของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณด้านเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ตามลำดับ

7. สำหรับความต้องการต่อการดำเนินงานต่อไปในอนาคตในด้านอื่น ๆ ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่าประชาชนและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความต้องการที่สอดคล้องกันในประเด็น การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดลำพูน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

470. วีระ รอดชีวัน . *การคลังขององค์กรท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการคลังของเทศบาล* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2520.

ผลจากการวิจัย ได้พบว่าสาเหตุใหญ่ที่ทำให้รายได้ของเทศบาลไม่พอกับรายจ่ายคือ ประการแรก ส่วนกลางควบคุมทางการเงินของเทศบาลในแง่ออกกฎหมายกำหนดประเภทของรายได้ และกำหนดลักษณะที่มาแห่งรายได้ทุกประเภทของเทศบาลอยู่ในวงจำกัดโดยเฉพาะรายได้จากภาษีอากร ซึ่งเป็นประเภทรายได้สำคัญอันดับ 1 และค่าธรรมเนียม ค่าปรับและค่าใบอนุญาต ส่วนกลางได้กำหนดอัตราจัดเก็บภาษีตามกฎหมายอยู่ในอัตราต่ำ หรือฐานภาษีต่ำ ประการที่สอง ในจำนวนรายได้ประเภทภาษีอากรที่เทศบาลมีอยู่ก็ยิ่งถูกจำกัดโดยส่วนกลางอีกว่า จะกำหนดแบ่งสรรให้เทศบาลได้รับเป็นจำนวนมากน้อยเท่าไร ประการที่สาม ส่วนกลางกำหนดประเภทรายได้ประเภทภาษีอากรให้แก่เทศบาลมีจำนวนน้อยมาก ผลจากการวิจัยพบว่า สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เทศบาลมีรายได้ไม่พอที่จะนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้ดีเท่าที่ควร คือ ประการแรก ส่วนกลางกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน โดยเฉพาะเงินอุดหนุนเทศบาลเพื่อการบูรณะท้องถิ่นและกิจการอื่นทั่วไป และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเทศบาลไม่เป็นธรรม กล่าวคือหลังจากเทศบาลได้รับเงิน

อุดหนุนจากรัฐบาลทำให้เทศบาลสามารถมีรายได้พอที่จะนำไปใช้จ่ายในการบริหารงานประจำได้เท่านั้น แต่ไม่สามารถนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากมายเท่าไรนัก หรือบางแห่งไม่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้เลย ประการที่สอง ส่วนกลางควบคุมเทศบาลในการหาแหล่งเงินกู้ให้เทศบาล กล่าวคือส่วนกลางกำหนดให้เทศบาลมีแหล่งเงินกู้ได้เพียงแหล่งเดียว คือกู้ได้จากกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) จะกู้จากองค์การธุรกิจเอกชนหรือองค์การรัฐบาลก็ไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดให้เทศบาลมีสิทธิกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การอื่น ๆ ซึ่งในทางปฏิบัติเทศบาลก็กู้เงินจาก ก.ส.ท. เพียงแห่งเดียวเท่านั้น นอกจากนี้เทศบาลก็ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกู้เงินจาก ก.ส.ท. นี้เท่าไรนัก เพราะว่าหลักเกณฑ์กำหนดให้เทศบาลกู้เงินได้ในอัตราที่น้อย ดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากเงินสะสมของเทศบาลก็ได้รับในอัตราที่น้อย สาเหตุที่ส่วนกลางทำการควบคุมเทศบาลในลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้ สืบเนื่องมาจากว่ารัฐบาลและรัฐสภาไม่มีความสนใจต่อปัญหาการปกครองท้องถิ่น จึงไม่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ได้จากนโยบายของรัฐบาลเกือบทุก ๆ รัฐบาลไม่ได้มีนโยบายในเรื่องการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นเลย

471. อุดมโชค อาชาวิมลกิจ . บทบาทของเงินอุดหนุนในการสร้างความเสมอภาคการจัดบริการการศึกษาของเทศบาล . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537. (เอกสารวิจัย)

จากสมมติฐานการศึกษาซึ่งกำหนดว่า เงินอุดหนุนการศึกษามีส่วนช่วยลดสภาพความไม่เท่าเทียมหรือความเหลื่อมล้ำในการจัดบริการการศึกษาของเทศบาลนั้น พบว่า ไม่อาจยืนยันตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือเงินอุดหนุนการศึกษามีได้มีบทบาทในการลดสภาพความเหลื่อมล้ำในการจัดบริการการศึกษาของเทศบาล ผลการศึกษามีนัยที่แสดงว่าระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านการสร้างความเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของเงินอุดหนุน จากการศึกษาพบว่า การนำระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนที่เรียกว่า block grants มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างท้องถิ่นนั้นมีเหตุผลที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดีกว่าระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนรูปแบบเดิมที่เป็นอยู่ เพราะ block grants เป็นระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนที่เน้นผลของงานมากกว่างานประจำดังเช่น ระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนเดิม การจัดสรรเงินแบบ block grants จึงรับประกันการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลได้อย่างเท่าเทียม เนื่องจากเทศบาลทุกแห่งมีโอกาสปรับปรุงการจัดการศึกษาของตนให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำจาก block grants ที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามสภาพความจำเป็น

472. จักรก ส่องแสง . ความสามารถทางการคลังของเทศบาล . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า :- จากการรวมตัวแปรอิสระทางด้านรายได้ และรายจ่าย (รายรับรวม รายได้รวม เงินอุดหนุน รายจ่ายในการบริหารงานประจำและรายจ่ายพิเศษ) ด้วยวิธีวิเคราะห์ปัจจัย ปรากฏว่าได้ปัจจัยร่วม (ปัจจัยทางการคลัง) เพียง 1 ตัว และเมื่อนำปัจจัยทางการคลังมาทำการทดสอบหาความสัมพันธ์กับระดับความสามารถทางการคลัง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถทางการคลังของเทศบาลตำบล ทั้งนี้ ปัจจัยร่วมดังกล่าวสามารถอธิบายลักษณะการผันแปรของระดับความสามารถทางการคลังได้เพียงร้อยละ 4 เท่านั้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงระดับความสามารถทางการคลังจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น

473. วีระนุช สาคเรศ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเมืองพัทยา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเมืองพัทยาจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ ปรากฏว่า

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างรายได้ เมืองพัทยาสามารถที่จะจัดเก็บภาษีเองได้ 4 ประเภท คือภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายและอากรฆ่าสัตว์ โดยเฉพาะรายได้หลักได้จากภาษีที่เมืองพัทยাজัดเก็บเองมาจากฐานภาษีที่แคบ รายได้น้อยเมื่อเทียบกับเงินอุดหนุนที่ได้จากรัฐบาลกลาง

2. ปัจจัยด้านการบริหารการจัดเก็บรายได้พิจารณา 2 ประเด็น คือ การตั้งประมาณการรายรับไม่กระตุ้นหรือเร้าใจให้เจ้าหน้าที่เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะวิธีการในการตั้งงบประมาณและทัศนคติของผู้ปฏิบัติหรือผู้บังคับบัญชาต่อจำนวนรายได้ที่จัดเก็บได้เปรียบเทียบประมาณการรายรับ อีกประเด็น คือ การติดต่อเร่งรัดการจัดเก็บภาษี ส่วนใหญ่จะมีมาตรการเชิงรับ ขาดมาตรการเชิงรุก เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีสำนึกรับผิดชอบหน้าที่ที่ต้องชำระภาษี

3. ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร โครงสร้างองค์การมีความเหมาะสมแล้ว แต่บุคลากรยังไม่เพียงพอ ไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งตามโครงสร้างได้ ทำให้ขาดกำลังคนในการทำงาน โดยเฉพาะฝ่ายพัฒนารายได้และฝ่ายแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สินประกอบกับความรู้ความสามารถหรือคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้การทำงานด้อยประสิทธิภาพ ถึงอย่างไรเจ้าหน้าที่ยังมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางที่จะทำงานด้านนี้ต่อไป ส่วนอุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ ระเบียบกฎหมายที่ล้าสมัย

4. พิจารณาด้านเครื่องมือสนับสนุนการจัดเก็บรายได้ คือ แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการจัดเก็บรายได้ของเมืองพัทยา ทำให้การจัดเก็บรายได้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม การติดตามผู้ค้างชำระหนี้ทำได้ง่าย

5. ส่วนปัจจัยแวดล้อมอื่น คือ อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีอยู่บ้าง เพราะนักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่อีกคือ นักธุรกิจของเมืองพทยานั้นเอง บุคคลเหล่านี้พยายามใช้อิทธิพลบังคับให้เจ้าหน้าที่ประเมินภาษีให้ตนเองกับพวกในอัตราที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ผู้ศึกษาวิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาไว้ดังนี้ คือ ควรจะมีการขยายฐานภาษีให้กับเมืองพัทยาสามารถจัดเก็บภาษีได้มากกว่าที่เป็นอยู่ พิจารณาจัดหาอัตรากำลังให้เต็มตามโครงสร้าง ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ให้ทันต่อสถานการณ์ แก้ไขปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น

474. ประไพพิศ ลิตาภรณ์ . ความพยายามในการจัดหารายได้ของเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2537.

จากการศึกษาพบว่า

ตัวแปรการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนประชากร และรายได้ต่อหัวจังหวัดเชียงใหม่รวมกันสามารถอธิบายการจัดหารายได้แต่ละประเภทย่อยได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นรายได้หมวดทรัพย์สิน แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวกลับพบว่า ส่วนใหญ่ตัวแปรดังกล่าว ไม่สามารถอธิบายการจัดหารายได้แต่ละประเภทย่อยได้ตื้นัก แต่ทำให้ทราบถึงทิศทางความสัมพันธ์ได้ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือถ้าเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ดี ก็ส่งผลให้การจัดหารายได้ของเทศบาลขึ้นใหม่ ยกเว้นรายได้จากการเก็บอากรฆ่าสัตว์ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะมีการลักลอบฆ่าสัตว์นอกเขตเทศบาลส่งเข้ามาจำหน่ายในเขตเทศบาล

ผลการวัดความพยายามในการจัดหารายได้ของเทศบาลนครเชียงใหม่ภายใต้สภาพปกตินั้น พบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่และหรือรัฐบาลกลางใช้ความพยายามในระดับปกติใกล้เคียงปกติและสูงกว่าปกติเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และภาษีสุราและสรรพสามิต ที่มีระดับความพยายามต่ำกว่าปกติ ในปี พ.ศ. 2524 และ 2526 นอกจากนี้ภาษีการค้า และรายได้หมวดเบ็ดเตล็ดมีระดับความพยายามต่ำกว่าปกติในปี พ.ศ. 2520 และรายได้หมวดทรัพย์สิน หมวดสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ มีระดับความพยายามต่ำกว่าปกติในปี พ.ศ. 2521 และ 2522 เช่นกัน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่ สามารถยืนยันสมมติฐานได้ว่ารายได้ที่ทำได้จริงและรายได้ที่ควรจะได้ภายใต้สภาพปกติของการจัดเก็บมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกับระดับการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งความพยายามในการจัดหารายได้แต่ละชนิดในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางการบริหาร การเมือง และกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลในช่วงเวลานั้น

475. เปรมฤดี คินะวิวัฒน์ . ศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านการคลังของเทศบาลตำบลบางคล้า . สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2538. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงโครงสร้างทางด้านรายรับและรายจ่ายของเทศบาลตำบลบางคล้าและภาษีที่สรรพากรอำเภอบางคล้าจัดเก็บได้ภายในเขตเทศบาล ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ .ศ. 2527 ถึง พ.ศ. 2537 และคาดคะเนการใช้นโยบายการคลังแบบพึ่งตนเองในอนาคต โดยวิธีการ Simple Regression เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบันเปรียบเทียบกับดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบพึ่งตนเอง

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการพึ่งพาตนเองทางด้านการคลังของเทศบาลตำบลบางคล้าพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ. 2537 เทศบาลตำบลบางคล้าควรใช้งบประมาณดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบันในการบริหารงานเทศบาล เพราะดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบันในช่วงระยะเวลานี้มีลักษณะเกินดุลทุก ๆ ปี

ต่อมาเมื่อนำดุลรายรับ - รายจ่ายที่คิดประมาณไปสู่อนาคตทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบปัจจุบันกับระบบพึ่งตนเองมาเปรียบเทียบกัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ .ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2547 พบว่า รายรับในระบบพึ่งตนเองในกรณีที่ 1 ซึ่งโอนภาษีสรรพากรให้แก่เทศบาลทั้งหมด (100%) นั้น ในช่วงระยะแรก คือ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2541 แนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบันจะมีลักษณะเกินดุลมากกว่าแนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบพึ่งตนเอง แต่ต่อมาในช่วงระยะหลัง คือ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ .ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2547 สภาพดุลของทั้งสองระบบจะกลับกัน คือ แนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบพึ่งตนเองจะมีลักษณะเกินดุลมากกว่าแนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบัน

ส่วนรายรับในระบบพึ่งตนเองในกรณีที่ 2 และกรณีที่ 3 ซึ่งโอนภาษีสรรพากรให้แก่เทศบาลในสัดส่วน 75% และ 50% ตามลำดับนั้น แนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบปัจจุบันจะมีลักษณะเกินดุลมากกว่าแนวโน้มของดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบพึ่งตนเองในทุก ๆ ปี

ดังนั้นจึงสรุปผลได้ว่า เทศบาลตำบลบางคล้าจะสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านการคลังได้ ถ้าใช้วิธีการงบประมาณดุลรายรับ - รายจ่ายในระบบพึ่งตนเองเฉพาะในกรณีที่ 1 ซึ่งโอนภาษีสรรพากรให้แก่เทศบาลทั้งหมด (100%) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป

476. ดุษฎี สุวัฒน์วิทยากร . ประเมินผลการนำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้ในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลชั้น 1 . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. การนำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้ในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้เทศบาลจะมีรายได้ภาษีที่จัดเก็บเองเพิ่มขึ้นตลอดมาทุกปีก็ตาม แต่การบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลยังไม่มีประสิทธิภาพ ประมาณการจัดเก็บภาษีกับรายรับจริงมีความแตกต่างกันมาก การจัดเก็บภาษีทำได้เพียงประมาณร้อยละ 60 ของผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษีเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้มีการใช้ข้อมูลในระบบแผนที่ภาษี ๑ อย่างจริงจัง

2. การปรับข้อมูลและการเก็บรักษาข้อมูล ยังมีข้อบกพร่องอยู่มากประเมินว่า ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินของเทศบาลมีประมาณร้อยละ 60

3. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ปัญหาทางด้านการบริหาร อันได้แก่ การขาดบุคลากร ยานพาหนะ การประสานงาน ขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ ฯลฯ และที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารเทศบาลโดยเฉพาะฝ่ายการเมืองยังไม่ให้ความสนใจต่อการจัดเก็บรายได้มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลมีรายได้จากแหล่งอื่นสูงกว่ารายได้ที่จัดเก็บเองมาก

ข้อเสนอแนะทางการปรับปรุงที่สำคัญ คือ

1. เทศบาลและกรมการปกครองจะต้องรีบแก้ไขปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้นโดยเร็ว และส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลแผนที่ภาษี ฯ ไปใช้ในกิจการต่าง ๆ ของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น

2. กระทรวงมหาดไทยควรมีมาตรการกระตุ้นให้เทศบาลหันมาพึ่งตนเองทางด้านการจัดหารายได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นรูปของการเพิ่มประเภทภาษีหรือรายได้จัดเก็บเองที่ต้องใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน และการปรับปรุงการจัดสรรเงินอุดหนุนที่ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการจัดเก็บภาษีด้วย

3. ควรปรับให้งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเป็นศูนย์ข้อมูลกลางของเทศบาล และให้ทำหน้าที่ในการประเมินและจัดทำบัญชีผู้ต้องเสียภาษี เพื่อควบคุมการจัดเก็บภาษีให้ได้ครบถ้วน รวมทั้งให้บริการข้อมูลทุก ๆ ด้านแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในเทศบาล

477. ณรงค์ เชมวิรัตน์ . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.

ผลการศึกษาพบว่า

1. ชั้นของเทศบาลที่แตกต่างกัน มีผลกับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลที่แตกต่างกัน ด้านการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้องตามข้อมูลของเทศบาล

2. สภาพการทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย

3. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย

4. ผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย

5. ระบบงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย

6. การเมือง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้อง

7. ความรู้ ความเข้าใจของประชาชน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการประเมินภาษีและการจัดเก็บได้ถูกต้องตามกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย และด้านการจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนถูกต้อง

478. นิพัทธ์ ศรีคล้าย , พันเอก . ศักยภาพในการพึ่งตนเองทางด้านการคลังของเทศบาลนครนนทบุรี . วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2539.

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีเศรษฐมิติ ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้การพึ่งตนเองทางด้านการคลังของเทศบาลนครนนทบุรี และพยากรณ์ความเป็นไปได้ในการพึ่งตนเองในอนาคต ด้วยวิธี Double Exponential Smoothing ในช่วงปี พ.ศ. 2539 ถึงปี พ.ศ. 2543

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เทศบาลนครนนทบุรีจะสามารถพึ่งตนเองทางการคลังได้เมื่อเทศบาลนครนนทบุรีจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้น ตามอนุมติหลักการการปรับปรุงรายได้ของคณะรัฐมนตรีเมื่อ 19 กรกฎาคม 2537 คือเก็บภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.6 หรือถ้าเทศบาลนครนนทบุรีได้รับการโอนภาษีอากรที่สรรพากรจัดเก็บได้ ภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรีในสัดส่วนร้อยละ 6 จะทำให้เทศบาลนครนนทบุรีพึ่งตนเองได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยให้เทศบาลนครนนทบุรีเก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.6 ซึ่งจะทำให้เทศบาลนครนนทบุรีสามารถพึ่งตนเองได้ และอีกกรณีหนึ่งรัฐบาลควรโอนภาษีสรรพากรที่จัดเก็บได้ภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรีให้แก่เทศบาลนครนนทบุรี ในสัดส่วนร้อยละ 6 เพื่อให้เทศบาลนครนนทบุรีสามารถพึ่งตนเองได้

479. จิรายุ สุตจิตร . รายรับและรายจ่ายของเทศบาลเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นกรณีศึกษา : เทศบาลเมืองพระประแดง . วิทยุวิทยุศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองพระประแดงยังมีรายรับจากภาษีอากรที่ต่ำกว่าที่ควรจัดเก็บได้ ทำให้ความสามารถในการพึ่งตนเองทางการคลังอยู่ในระดับต่ำและมีแนวโน้มที่สถานะทางการคลังจะขาดทุนอย่างต่อเนื่อง จากการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีทั้ง 4 ประเภทที่เทศบาลจัดเก็บเองคือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และอากรฆ่าสัตว์ ปรากฏว่า เทศบาลเมืองพระประแดงยังใช้ความพยายามในการจัดเก็บต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอยู่มาก ทำให้เทศบาลมีรายรับน้อยและเป็นปัญหาต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น เทศบาลเมืองพระประแดงควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขทั้งกฎระเบียบ ตลอดจนเครื่องมือและบุคลากรฐานภาษี รวมตลอดถึงอัตราภาษีที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันของท้องถิ่น เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดเก็บให้สูงขึ้นและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง เพื่อให้สามารถนำเงินรายรับไปพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะการพึ่งตนเองทางการคลังต่อไป

480. มวลัยทิพย์ วานิชย์ . ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล . วิทยุวิทยุศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

เทศบาลประสบปัญหาการบริหารการจัดเก็บรายได้ที่ยังต่ำอยู่ในส่วนของภาษีอากรที่จัดเก็บเองทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก เรื่องโครงสร้างของภาษีอากรที่ยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาล และเรื่องความพยายามและประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล

วัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างการคลังของเทศบาล และเน้นวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ซึ่งมีระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี (พ.ศ. 2536-2539) โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี คือ กรณีแรกเป็นการนำอัตราการเพิ่มของรายได้จากภาษีอากรแต่ละประเภทเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มของฐานภาษีของภาษีอากรประเภทนั้น ๆ โดยแยกการวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บเป็นแต่ละประเภทของภาษีอากร กรณีที่สองเป็นการนำจำนวนผู้มีทรัพย์สินอยู่ในข่ายชำระภาษีอากร และชำระภาษีอากรแล้ว เปรียบเทียบกับจำนวนผู้มีทรัพย์สินอยู่ในข่ายชำระภาษีอากร ซึ่งเป็นการวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บโดยรวมของภาษีอากรทุกประเภท

ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีแรกนั้น มีเทศบาลเป็นจำนวนไม่มากนัก (ประมาณร้อยละ 25) ที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรน้อย และสำหรับการจัดเก็บภาษีอากรพบว่าการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมีประสิทธิภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ตามลำดับ ส่วนในกรณีที่สอง มีเทศบาลเป็นจำนวนน้อย (ประมาณร้อยละ

ละ 5) ที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรน้อย รวมทั้งพบว่าเทศบาลขนาดใหญ่จะมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรน้อยกว่าเทศบาลขนาดเล็ก

481. วิสูตร จำปานิชย์ . การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครปฐม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการพัฒนามายาวนาน และได้กระจายไปทั่วประเทศ ทั้งในเขตจังหวัด เขตอำเภอ หรือแม้กระทั่งเขตชายแดน เป็นจำนวน ถึง 1,129 แห่ง ปัญหาของเทศบาลพบว่า ที่เป็นปัญหาสำคัญมาตลอดคือ ปัญหาทางด้านการคลัง ทำให้เทศบาลไม่สามารถพัฒนาการบริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้ การศึกษาวิจัย เรื่อง การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาล โดยศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครปฐม นั้น วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และระบบงานของเทศบาลว่าเป็นอุปสรรคในการกระจายอำนาจการคลังอย่างไร 2) ศึกษาแนวคิดทัศนะ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการคลังและ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาล 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาลเมืองนครปฐม โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด กฎกระทรวง นโยบาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการคลัง นอกจากนี้ ยังรวบรวมและวิเคราะห์จากการสอบถาม และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ พร้อมทั้งศึกษาฐานะการคลังการเทศบาลเมืองนครปฐมนำมาประกอบ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาลยังไม่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจการคลังที่สำคัญของเทศบาลคือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานของเทศบาล โดยสามารถสรุปปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้ 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างรายได้ของเทศบาล 2) ปัญหาด้านการจัดเก็บภาษีอากร 3) ปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารงานคลัง และ 4) ปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ ซึ่งปัญหาทั้ง 4 ประการ เป็นสาเหตุที่ทำให้การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาลไม่สมบูรณ์

สำหรับแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างรายได้ ต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรบางประเภท ที่เทศบาลมีอำนาจจัดเก็บอยู่แล้วเพิ่มเติม และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของเทศบาลลง โดยมอบกิจการบางอย่างให้ทางเอกชนดำเนินงานแทน 2) ด้านการจัดเก็บภาษีอากร ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี โดยนำระบบแผนที่ภาษีและทรัพย์สินที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดเก็บ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียภาษีอากร 3) ด้านประสิทธิภาพการบริหารงานคลัง ต้องนำระบบการบริหารการคลังสมัยใหม่มาเพื่อประสิทธิภาพ

482. ปัทมา เปลี่ยนประมุข . การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองชลบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองชลบุรียังมีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลประจำปีงบประมาณ พ .ศ. 2540 และการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ .ศ. 2540 เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการกำหนดไว้ มีการคัดเลือกโครงการ /กิจกรรมจากแผนพัฒนาเทศบาล ระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2540 - 2544) มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล ประจำปี 2540 และตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อดำเนินการ จำนวน 155 โครงการจากจำนวนโครงการในแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี 2540ทั้งสิ้น 250 โครงการ โครงการ /กิจกรรมที่ปรากฏในแผนพัฒนาเทศบาลระยะปานกลาง 5 ปี เป็นโครงการที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของประชาชน ประกอบกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเอง โดยมีการจัดลำดับความสำคัญเพื่อดำเนินการ แต่โครงการ /กิจกรรมเหล่านั้นมีลักษณะเป็นโครงการแบบเบ็ดเตล็ด ไม่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เป็นการแก้ไขปัญหหรือสนองความต้องการเฉพาะเรื่องเฉพาะพื้นที่ ไม่ได้

มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถึงแม้เทศบาลเมืองชลบุรี จะมีเงินคงเหลือตกเป็นเงินสะสมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ถึง 61,082,738.93 บาท ก็ยังไม่สามารถนำโครงการ /กิจกรรมในแผนมาดำเนินการได้ทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าเทศบาลยังมิได้ใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

483. ญัฐญา พลศักดิ์ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายอำนาจทางการคลัง : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542.

ผลการวิจัย ดังนี้

1. การกระจายอำนาจทางการคลังสู่เทศบาลนครเชียงใหม่

(1) การกระจายอำนาจทางการคลังสู่เทศบาลนครเชียงใหม่ทั้งทางด้านรายรับและรายจ่ายมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายอำนาจทางด้านรายรับ ได้แก่ การที่แผนพัฒนาระดับชาติได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น การเจริญเติบโตของรายได้ของรัฐบาลกลาง และสัดส่วนการกระจายอำนาจทางด้านรายจ่ายของเทศบาล ส่วนการกระจายอำนาจทางด้านรายจ่าย ได้แก่ การเจริญเติบโตของรายได้ของรัฐบาลกลาง และสัดส่วนการกระจายอำนาจทางด้านรายรับ

(3) การวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่ม พบว่า กลุ่มความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในประเด็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลัง ได้แก่ การมีนโยบายและแผนกระจายอำนาจทางการคลัง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ กระบวนการควบคุมทางการคลัง นโยบายและแผนพัฒนาระดับชาติ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาล และสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนปัจจัยที่กลุ่มต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ นโยบายสนับสนุนอื่น ๆ ต่อการกระจายอำนาจทางการคลัง และการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล

(4) การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่สนับสนุนการกระจายอำนาจทั้งในด้านรายรับและรายจ่าย กลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันว่าปัจจัยที่มาจากภายนอกเทศบาล โดยเฉพาะจากรัฐบาลกลางมีความสำคัญมากต่อการกระจายอำนาจทางการคลัง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจทางการคลังกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2. ทัศนคติต่อกฎหมายการคลังเทศบาล

ทัศนคติของกลุ่มต่อกฎหมายการคลังเทศบาล พบว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งกฎหมายกำหนดรายรับ กฎหมายกำหนดการใช้จ่าย และระเบียบการคลังและงบประมาณ โดยกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลและกลุ่มพนักงานเทศบาลมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการเพิ่มอำนาจทั้งทางด้านรายรับ รายจ่าย และการงบประมาณให้กับเทศบาล ส่วนข้าราชการที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า การกระจายอำนาจทางการคลังท้องถิ่นจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ คือ การกำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจทางการคลังไว้ในแผนพัฒนาระดับชาติ มีนโยบายการกระจายอำนาจทางการคลังและนโยบายสนับสนุนอื่น ๆ พัฒนาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและ การจัดบริการสาธารณะของเทศบาล การแก้ไขกฎหมายกำหนดรายรับ กฎหมายควบคุมการใช้จ่าย และระเบียบการคลังและงบประมาณของเทศบาล

484. จรวยพร รักรัตน์ . การประเมินผลการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินในการจัดเก็บรายได้ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหัวหิน . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา , 2542. (ศึกษาปัญหาพิเศษ)

ผลการศึกษาพบว่า การนำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้ในการจัดเก็บรายได้แม้จะมีรายรับเพิ่มทุกปี แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้ไม่ได้เกิดขึ้นจากการนำข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้อย่างเดียวยังมีการเปลี่ยนแปลง

ในส่วนของกฎหมาย หรือการประเมินภาษีตามมติคณะรัฐมนตรี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปรับข้อมูล ไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงข้อมูลที่ได้อาจกรมที่ดินได้มาไม่ครบถ้วน การดำเนินการปรับข้อมูลมีขั้นตอนยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้นจะต้องมีมาตรการในเชิงนโยบาย โดยกรมการปกครองจะต้องขอความร่วมมือให้กรมที่ดินออกระเบียบเพื่อให้จัดส่งเอกสารการเปลี่ยนแปลงของที่ดินให้กับเทศบาลเป็นประจำทุกเดือน พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อมาใช้ในการบันทึกปรับปรุงแก้ไขเอกสาร ส่วนมาตรการเชิงปฏิบัติงานเทศบาลตำบลหัวหิน ควรจัดหาบุคลากรเพื่อเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปรับข้อมูล จัดอบรมเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายในเพื่อประสานความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสนใจงานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

485. อัจฉริยา ศิริโชติ . ความคิดเห็นของบุคลากรเทศบาลต่อการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ผลการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาลในจังหวัดปัตตานี ปรากฏว่า ร้อยละของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในภาพรวม 12 เทศบาล ในจังหวัดปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2539 – 2540 จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น ระหว่างปีงบประมาณ 2540 – 2541 จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นและระหว่างปีงบประมาณ 2539 – 2541 จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น

2. ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลต่อการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล ปรากฏว่า ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลต่อการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่าด้านพระราชบัญญัติการจัดเก็บภาษีอากร ด้านฐานภาษี ด้านความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ ด้านความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ ด้านปริมาณของเจ้าหน้าที่ ด้านกฎระเบียบคำสั่ง ด้านความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ และด้านการกำกับติดตามการดำเนินงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก สำหรับด้านอัตราภาษีบุคลากรของเทศบาลมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาล ได้แก่ การศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ควรมีการประชุมสัมมนา เรื่องการจัดเก็บภาษีอากรระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

4.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดเก็บภาษีอากรทั้งประเภท และควรมีการรวบรวมจัดทำเป็นเล่ม รวมทั้งชี้แจงผลดีผลเสียจากการชำระภาษีอากร 4

4.3 ควรมีการเตือนผู้ประกอบการและเจ้าของบ้าน เพื่อให้ไปชำระภาษีอากร ตามเวลาที่กำหนด

4.4 ติดตามผู้ไม่ชำระภาษีอากรทุกรายอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร

4.5 แผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน ควรจัดให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

4.6 ควรจัดเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือและอุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อการเจ้าหน้าที่และปริมาณงาน

4.7 ควรเสนอกระทรวงมหาดไทย เพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติการจัดเก็บภาษีอากรทั้ง 4 ประเภท ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

486. ณัฐบรรจง เดชวิริยะชาติ . การจัดหารายได้เพื่อการพึ่งตนเองทางด้านการบริหารงานประจำของเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาชนบท) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543.

ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลแสนสุขมีรายได้หลักมาจากเงินอุดหนุน รองลงมาเป็นรายได้จากภาษีอากร ทรัพย์สิน เงินกู้และเงินยืมขาดสะสม ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต และเบ็ดเตล็ด ตามลำดับ ส่วนรายจ่ายของเทศบาลเป็นรายจ่ายพิเศษสูง รองลงมาเป็นรายจ่ายของหน่วยงาน และรายจ่ายงบกลาง ตามลำดับ ด้านสถานะทางการเงินคลั่งอยู่ในภาวะเกินดุลมาโดยตลอดคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 4.002 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.82 ของยอดรายจ่าย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาด้านสมรรถนะในการบริหารงานประจำและสมรรถนะด้านการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น พบว่า เทศบาลสามารถพึ่งตนเองได้ทางการคลังด้านการบริหารงานประจำ แต่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทางการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ดังกล่าว

สำหรับความเห็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับแนวทางจัดหารายได้เพิ่มเติมให้แก่เทศบาล ได้แก่ การเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมบริการสาธารณะบางประเภท การดำเนินกิจการเทศพาณิชย์ การพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร การเก็บค่าเช่าในสถานที่ท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกในการชำระภาษีแก่ประชาชนส่วนแนวทางในการลดรายจ่ายของเทศบาลส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ การรณรงค์ประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ การลดหรือไม่เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่เทศบาล ตลอดจนการดำเนินโครงการพัฒนาเท่าที่จำเป็นเร่งด่วนในท้องถิ่น

487. สาธิต นาระทะ . โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการจัดเก็บภาษีเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (ค้นคว้าอิสระเชิงวิทยานิพนธ์)

การศึกษา โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการจัดเก็บภาษีเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนา โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการจัดเก็บภาษีเทศบาลนครเชียงใหม่ และ 2) เพื่อสร้างฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินของแขวงนครพิงค์ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของทรัพย์สิน ข้อมูลที่ดิน โรงเรือน และป้าย วิธีการศึกษาใช้วิธีวิศวกรรมซอฟต์แวร์ และโปรแกรมต้นแบบ

โปรแกรมนี้นพัฒนาขึ้นบนระบบปฏิบัติการวินโดวส์ 95 โดยใช้ฐานข้อมูลแบบโคเลเอ็นท์เซิร์ฟเวอร์ ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมสามารถประมวลผลข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินของแขวงนครพิงค์เทศบาลนครเชียงใหม่ได้ โดยฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นมีจำนวนทะเบียนผู้ชำระภาษี 7,694 ราย จำนวนที่ดิน 11,523 แปลง โรงเรือน 7,929 หลัง และป้าย 3,030 ป้าย

ในช่วงเริ่มต้น ถึงแม้โปรแกรมจะบันทึกเฉพาะฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินของแขวงนครพิงค์ แต่โปรแกรมก็สามารถบันทึกฐานข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้หมดทั้งสิ้น

488. กรณิการ์ จันตัน . การประมาณรายได้จากภาษีอากรของเทศบาลนครเชียงใหม่ . เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การศึกษาการประมาณรายได้จากภาษีอากรของเทศบาลนครเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของเทศบาลนครเชียงใหม่และ (2) เพื่อประมาณรายได้จากภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิของปีงบประมาณ 2533 ถึงปีงบประมาณ 2542

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ของเทศบาลนครเชียงใหม่พบว่า รายได้ ส่วนใหญ่ของเทศบาลนครเชียงใหม่มาจากภาษีอากร ซึ่งค่าเฉลี่ยจากผลการศึกษาปี 2533 ถึง 2542 คิดเป็นร้อยละ 64.98 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งส่วนที่เหลือเป็นรายได้จากเงินอุดหนุนคิดเป็นร้อยละ 19.62 ของรายได้ทั้งหมด และร้อยละ 15.40 ของรายได้ทั้งหมดมาจากรายได้อื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบรายได้จากภาษีอากรทั้งหมดพบว่ารายได้จากภาษีเสริมเป็นรายได้ที่มากที่สุด ซึ่งรายได้จากภาษีเสริมประกอบด้วย ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ

การประมาณค่าแนวโน้ม (Trend) ของภาษีอากรแต่ละประเภทของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ใช้วิธี Least Square Estimation และกรณีข้อมูลที่ทำค่าแนวโน้มไม่ได้จะใช้วิธี Single Exponential Method ซึ่งผลจากการเอาสมการที่ได้มาพยากรณ์รายได้จากภาษีอากรของปี 2543 ถึง 2545 พบว่าการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีสรรพสามิตมีแนวโน้มลดลง แต่การจัดเก็บภาษีสุรา รวมถึงภาษีและธรรมเนียมล้อเลื่อน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะก็มีแนวโน้มเพิ่ม เช่นเดียวกัน

489. สราวุธ เสี่ยงม . การบริหารงานคลังของเทศบาลในเขตจังหวัดลพบุรี ระหว่างปี พ .ศ. 2532 – 2541 . มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี , 2544. (งานวิจัย)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านผลการดำเนินงานด้านบริหารงานคลัง พบว่า รายได้ของเทศบาลมีแนวโน้มจะลดลง ถึงจะมีเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ขณะที่รายจ่ายมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น เพราะการขยายตัวของเทศบาล ทำให้ปริมาณเงินสะสมของเทศบาลมีแนวโน้มจะลดลงอันแสดงว่า เทศบาลกำลังสูญเสียความมั่งคั่ง และกำลังยากจนลงเรื่อย ๆ
2. แนวโน้มในการบริหารงานคลัง คาดว่า เทศบาลเมืองลพบุรี จะมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 3.6 ล้านบาท รายจ่ายรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 3.5 ล้านบาท เงินสะสมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 0.3 ล้านบาท เทศบาลเมืองบ้านหมี่จะมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 0.9 ล้านบาท รายจ่ายรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 1.2 ล้านบาท เงินสะสมลดลงเฉลี่ยปีละประมาณ 0.2 ล้านบาท เทศบาลตำบลโคกสำโรงจะมีรายได้รวมลดลง เฉลี่ยปีละประมาณ 0.4 ล้านบาท เงินสะสมลดลงเฉลี่ยปีละประมาณ 1.3 ล้านบาท
3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสะสมของเทศบาลในจังหวัดลพบุรี ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร รายได้อื่น ๆ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล การใช้เงินกู้ยืมและเงินสะสม รายจ่ายประจำ และรายจ่ายพิเศษ โดยสามารถลดความสัมพันธ์ได้ถึง 90.5%
4. ปัญหาและอุปสรรคในด้านบริหารงานคลัง พบว่า มีปัญหาที่เกิดจากปัจจัยตามเศรษฐกิจ และสังคม ปัญหาการกระจายอำนาจทางการคลัง และปัญหาการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งเทศบาลควรที่จะจ่ายเสริมการผลิตในท้องถิ่น กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนในท้องถิ่นถึงการเสียสละเพื่อส่วนรวม ส่วนเจ้าหน้าที่และผู้บริหารเทศบาลต้องปรับปรุงพร้อมทั้งทำความเข้าใจในหลักการบริหารคลังให้มากขึ้น รัฐบาลเองก็ควรที่จะกระทบอำนาจทางการคลังให้กับเทศบาล เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความผาสุกแก่ประชาชนสืบไป

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

490. อุทาร์ ชาวเมธี . การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล : ระบบงบประมาณที่เหมาะสม . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนี้ เป็นงานที่ศึกษา วิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line item budget) ไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการใช้ทรัพยากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการศึกษา พบว่า ระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อบังคับตำบลว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ได้คำนึงถึงทิศทางของการพัฒนาตำบลในระยะยาวขาดการระดมทรัพยากรขององค์กรภายนอกมาใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นของตนไม่สามารถประมาณการรายรับได้อย่างถูกต้อง ไม่ได้

คำนึงถึงต้นทุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำงบประมาณปีละหลาย ๆ ครั้ง และนอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงบประมาณ ตลอดจนระบบการควบคุมภายนอกยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผลการศึกษานี้ ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

491. นกตล บุญมา . ปัญหาการบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541.

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า ในการบริหารงานคลังของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกเป็นจำนวนมาก โดยเป็นปัญหาอันเกิดจากตัวบุคคลคือ คณะกรรมการบริหาร ข้าราชการหรือบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหามีสาเหตุมาจากนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ ของรัฐโดยที่ปัญหาของการบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลหลัก ๆ นั้นเกิดมาจาก การขาดความพร้อมในด้านการศึกษาอบรมของสมาชิก อบต. และกฎระเบียบของทางราชการมีความยุ่งยากในการปฏิบัติจริง รวมไปถึงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหา อันเกิดจากมีระบบอุปถัมภ์และการเล่นพรรคเล่นพวกภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการกระจายอำนาจจากรัฐทั้งทางด้านการปกครอง และการคลังยังไม่เป็นการกระจายอำนาจที่แท้จริง รัฐยังคงรวบอำนาจโดยเฉพาะด้านการคลังเอาไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ฐานภาษีที่เป็นของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่อย่างจำกัดส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย และสถาบันการเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถกู้ยืมเงินมาใช้ในการพัฒนามีจำนวนน้อย ทำให้การกู้ยืมเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลมาใช้ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก

ผลการศึกษาโดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร การใช้แบบสอบถามส่งไปยังประธานกรรมการบริหาร เลขานุการ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดหรือหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล การสัมภาษณ์ นายอำเภอและผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการสำรวจภาคสนามพบว่า คณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่ขาดความพร้อมในด้านการศึกษาอบรมเกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องในกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีแนวโน้มว่ามีการช่วยเหลือกันในหมู่พรรคพวก และการอุปถัมภ์กันภายในกลุ่มเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในทางที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เนื่องจากเงินรายได้หรือภาษีต่าง ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการจัดเก็บหรือได้รับส่วนแบ่งจากรัฐมีอยู่อย่างจำกัด และอำนาจในการจัดการด้านการคลังส่วนใหญ่ยังอยู่ภายใต้ความควบคุมของรัฐ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่ต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐเป็นหลัก และประการสุดท้าย ระเบียบการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความชัดเจน ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถทำการกู้ยืมเงินจากนิติบุคคลใด ๆ ได้

492. นิตย์ เบญจางคประเสริฐ . ความสามารถในการบริหารงานงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนราธิวาส . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เฉลี่ย 7.84 จากคะแนนเต็ม 11 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนโครงการงานเฉลี่ย 3.64 จากคะแนนเต็ม 5 การจัดทำงบประมาณ เฉลี่ย 4.04 จากคะแนนเต็ม 4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ของคณะกรรมการ อบต. เฉลี่ย 3.79 จากคะแนนเต็ม 4 ความรู้ความเข้าใจบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารเฉลี่ย 2.77 จากคะแนนเต็ม 4 ความรู้ความเข้าใจการมองเห็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ เฉลี่ย 5.57 จากคะแนนเต็ม 7 ด้านการประเมิน

ในการทำงานประมาณเฉลี่ย 5.57 จากคะแนนเต็ม 20 ฉะนั้นจะเห็นว่าคณะกรรมการบริหารงานงบประมาณ อบต. มีความรู้ความเข้าใจในรูปขององค์กร มีการรับรู้ในเรื่องของระเบียบแต่ส่วนที่ยังขาด ความแตกต่างก็คือ การที่จะมองในแง่ของภารกิจของ อบต. เป็นต้นว่า การพัฒนา อบต. การที่จะใช้กฎระเบียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ แต่ที่สำคัญที่สุด ก็คือ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาการใช้งบประมาณในฐานะเครื่องมือเพื่อดำเนินภารกิจ ดังนั้นจึงเห็นว่าความสามารถในการวางแผนและการที่จะแสวงหารายได้เพื่อดำเนินการตามแผน น่าจะเป็นภารกิจในการบริหารอย่างสำคัญ ดังนั้นจึงสมควรที่จะเพิ่มพูนความสามารถในการบริหารงานงบประมาณ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างเป็นการแสวงหารายได้ การจัดสรรรายได้ และการวางแผนเพื่อดำเนินกิจการของ อบต. เป็นส่วนสำคัญมากกว่าระเบียบแบบแผน ระเบียบการเบิกจ่าย ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนโครงการสูง จะมีความสามารถในการบริหารงานงบประมาณสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} = 0.008$ ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

493. ปกรณ์ บุรณุปกรณ์ . ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (ค้นคว้าอิสระ)

ผลของการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 31 – 50 ปี การศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ดำรงตำแหน่งในสภา อบต. . ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในฐานะผู้นำท้องถิ่น แต่ได้รับการเลือกตั้งมา บางส่วนเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลมาก่อน

ในเรื่องของความรู้ความเข้าใจวิธีการงบประมาณ ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ร่างข้อบังคับงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณ แต่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงบประมาณประจำปี เช่น ผู้มีสิทธิอนุมัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย การใช้ข้อบังคับงบประมาณฉบับก่อนหน้าได้ หากข้อบังคับปีปัจจุบันยังไม่อนุมัติ

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีทั้งปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรท้องถิ่นที่เน้นรูปแบบการกระจายอำนาจในท้องถิ่นที่ค่อนข้างมีอิสระ ฉะนั้นในระหว่างการพัฒนา ผู้ที่จะให้ความคิดเห็น หรือคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการงบประมาณได้ดีที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการที่มีหน้าที่ดูแล สอดส่อง หรือให้ความช่วยเหลือ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจไว้ดังนี้

1. การปรับปรุงด้านการจัดเตรียมงบประมาณ และการอนุมัติงบประมาณประจำปี หรืองบประมาณหมวดเงินอุดหนุน ต้องมีความชัดเจน และควรปรับปรุงการจัดเก็บภาษี วิธีการประเมิน การประเมินผลการจัดเก็บ การจัดทำแผน และโครงการพร้อมลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อประกอบงบประมาณ ควรตรวจสอบเอกสารร่างข้อบังคับงบประมาณและอนุมัติให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนควรให้การศึกษาอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับให้มีความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบ
2. การบริหารงบประมาณประจำปี องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดลำดับความจำเป็นในการใช้งบประมาณไว้ล่วงหน้า ตลอดจนตรวจสอบรายได้ รายจ่ายว่าเป็นไปตามแผนและเป้าหมายเพียงใด หากดำเนินด้านงบประมาณไม่ เป็นไปตามเป้าหมายควรหาวิธีการปรับปรุง แก้ไขปัญหา ที่สำคัญคือ ควรเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้พร้อม
3. การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีประกอบด้วย ควรทำการตรวจสอบการใช้จ่ายว่าเป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลหรือไม่ ผู้ที่มีอำนาจเข้าตรวจสอบควรมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการตรวจสอบให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานผลการใช้งบประมาณ ผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้มีการตรวจสอบได้โดยง่าย

หากว่าในกลุ่มผู้บริหาร อบต. ได้พัฒนาในองค์กรของตนเอง หาวิธีป้องกันการเกิดปัญหา และพยายามพัฒนาในส่วนของคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแล้ว จะส่งผลให้การบริหารและจัดการงบประมาณใน อบต. . ทุกแห่งจะสามารถดูแล และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ไปสู่ความยินดีได้แน่นอนในอนาคตอันใกล้

494. ฐานา จินดากาญจน์ . การกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขตและองค์การบริหารส่วนตำบลหามแดง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่มีปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารงานจากปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหารายได้และรายจ่ายของท้องถิ่น ปัญหาด้านประสิทธิภาพดังกล่าวรัฐบาลต้องเร่งกระจายอำนาจการคลังไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจังโดยเฉพาะอำนาจการจัดเก็บรายได้เพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

495. สมฤทธิ ไชยวงศ์ . บทบาทของกรมการองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งต่อการจัดทำงบประมาณ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง และตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (ค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรมการองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งไม่มีอิทธิพลครอบงำ ชักจูง โน้มน้าว ต่อการบริหารและการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล และพบว่า ไม่สามารถกล่าวได้ว่ากรมการองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งในพื้นที่ที่ชุมชนรอบนอกมีอิทธิพลครอบงำ ชักจูง โน้มน้าวต่อการบริหารและการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าพื้นที่ชุมชนเมือง

2. การจัดสรรงบประมาณจะเน้นไปที่โครงการพื้นฐานที่จำเป็นก่อน ทั้งในส่วนของตำบลเชิงเนินและตำบลชากพง แต่ในส่วนของตำบลเชิงเนินจะมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเฉลี่ยไปให้ทุก ๆ หมู่บ้านเท่าเทียมกัน และเห็นว่าคณะกรรมการบริหารทั้งที่มาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง จะมีบทบาทสำคัญในการจัดทำงบประมาณมาก เพราะเป็นผู้ที่พิจารณาจัดสรรงบประมาณ

3. ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว และเห็นว่าสมาชิก อบต. . ควรจะมาจากตัวแทนของหมู่บ้านต่าง ๆ หมู่บ้านละ 2 คน ตามระเบียบเดิม ทั้งนี้ถ้าจะมีการเลือกตั้งสมาชิก อบต. . เป็นทีม 15 คน (ตามร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมใหม่) โดยจะมาจากหมู่บ้านใด ๆ ก็ได้ นั้นไม่เหมาะสม เพราะอาจทำให้บางหมู่บ้านไม่มีตัวแทนของตนไปดูแลผลประโยชน์ใน อบต.

496. อุดลย์ คันทะเรศร์ . การเมืองในกระบวนการจัดทำงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่พิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ โดยไม่ได้ยึดแผนพัฒนาตำบลและโครงการที่จำเป็นเร่งด่วน แต่การจัดสรรขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมือง อำนาจ อิทธิพล และระบบอุปถัมภ์ จึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ใช่แผนพัฒนาตำบลเป็นเกณฑ์ในการจัดทำงบประมาณ

2. บทบาทในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือโครงการตกอยู่ในกลุ่มของบรรดาผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะประธานกรรมการบริหาร

3. ความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น การเป็นเครือญาติพี่น้อง เพื่อน คนรู้จักใกล้ชิด การสนับสนุนทางการเมืองหรือทางการเงินแก่ผู้มีอำนาจจัดสรร ซึ่งเป็นลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันแบบของผู้ให้การอุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ได้

เข้ามามีอิทธิพลต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในระดับหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่าการจัดสรรงบประมาณมีแนวโน้มอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์

497. สิริศักดิ์ ทศยาพันธุ์ . การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีของตำบลทุ่งขวาง และตำบลลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในทั้งสองตำบลมีสภาพปัญหา และความต้องการสอดคล้องกันในเรื่องของการพัฒนาด้านคุณภาพสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม มากกว่าการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเรื่องของการประกอบอาชีพ การพัฒนา เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การสร้างถนน และสิ่งก่อสร้าง อื่น ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้งบประมาณเพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยได้เน้นการใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนประจำปี ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูล กชช . 2 ค. และ จปฐ. เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ให้กับประชาชน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในรูปของการประชุมหมู่บ้าน การประชุมตำบลหรือการจัดทำประชาพิจารณ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์มาชี้แนะ หรือให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ในลักษณะของไตรภาคีซึ่งจะทำให้การใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

498. ฉัตรชัย สมวัฒน์,ว่าที่ร้อยตรี . นโยบายการกระจายอำนาจการคลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการวิจัยพบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2537 – 2541 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายกระจายอำนาจการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกำหนดเป็นนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ และได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานของรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติ แต่ในทางกลับกันนโยบาย หรือมาตรการบางประการ กลับไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานของรัฐ หรืออาจได้รับการตอบสนองแต่เกิดความล่าช้า สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้นโยบายไม่สัมฤทธิ์ผล หรือเกิดความล่าช้าสามประการ คือ 1. กระบวนการในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบายตลอดจนความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติว่ามีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด 2. สมรรถนะของหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากโครงสร้างและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่สัมพันธ์กับพื้นที่ดำเนินการ 3. บุคลากรที่มีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากปัจจัยทั้งสามประการแล้วยังมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้นโยบายหรือมาตรการไม่ประสบความสำเร็จ คือ สภาวะเศรษฐกิจและสังคมซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจทำให้การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บรายได้ได้น้อย สภาวะทางการเมืองอันเป็นอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งส่งผลให้

นโยบายขาดความต่อเนื่อง และทรัพยากรภายในพื้นที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นทำให้แหล่งที่มาของรายได้แตกต่างกัน ตลอดจนความร่วมมือของประชาชนในการชำระภาษี

สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วส่งผลให้การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้

499. ชนาภานต์ วิริยะเกียรติ . ความสามารถทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี . ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 3 และชั้น 5 เหมือนกัน จะแตกต่างกันในปริมาณรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต่างชั้นกันที่สามารถจัดเก็บได้ ซึ่งจะส่งผลให้ความสามารถทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 3 และชั้น 5 แตกต่างกันไปด้วย โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความสามารถทางการคลังอยู่ในระดับที่สูงที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความสามารถทางการคลังในระดับกลางและองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความสามารถทางการคลังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งบทบาทของการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นเหมือนกันในทุกองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาทางการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ประสิทธิภาพของการบริหารงานคลังจะไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเท่าเทียมกันในทุกด้าน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมักเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจนละเลยการพัฒนาคน

500. พรศิริ ศรีโพธิ์งาม . การพัฒนาการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ . รายงานการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (การศึกษาระดับปริญญาโท)

การศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาที่แท้จริงในการจัดเตรียมงบประมาณและการควบคุมงบประมาณรายจ่ายของคณะกรรมการบริหาร อบต.

1.1 การกำหนดนโยบายงบประมาณ พบว่า การกำหนดวิธีการในการกำหนดวิธีดำเนินการของ อบต. ยังไม่ชัดเจน

1.2 การวางแผนประจำปี พบว่า มีปัญหาในการกำหนดขั้นตอนในการจัดเตรียมงบประมาณรายจ่าย แผนการดำเนินงานยังไม่มีสอดคล้องกับนโยบาย ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน /โครงการ และคณะกรรมการบริหาร อบต. ไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้

1.3 การจัดทำระบบข้อมูล พบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ยังไม่ให้ความสำคัญในการนำปัญหาที่ได้มาศึกษา เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่าย

1.4 การวิเคราะห์งบประมาณ พบว่า ไม่ได้ทบทวนภารกิจในการหาจุดอ่อนและจุดแข็ง ในการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมงบประมาณรายจ่ายในปีต่อ ๆ ไป

1.5 การควบคุมงบประมาณหลังจ่าย พบว่าปัญหาเกิดจากการตรวจสอบไม่ได้คำนึงถึงการลดความสิ้นเปลืองของงบประมาณ และไม่ได้ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของแผนงาน/โครงการ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณรายจ่ายในด้านการจัดเตรียมงบประมาณและการควบคุมงบประมาณรายจ่าย

2.1 จะต้องให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนโดยผ่านกระบวนการแบบมีส่วนร่วม

2.2 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่กระจัดกระจายตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ และจากประชาชนในพื้นที่ แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบและปัจจุบัน เพื่อจะได้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์ และตัดสินใจได้ถูกต้อง

2.3 กรมการปกครองควรจัดทำ “วิทยากรประจำจังหวัด” เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน การคลัง การบัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง ให้แก่เจ้าหน้าที่การคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. เพื่อจะได้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ ที่ท้องถิ่นต้องการให้มีการปกครองตนเอง

501. มติมา ต้นประยูร . ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . บัณฑิตวิทยาลัย (บริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการคลังคือ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการด้านการคลัง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล การฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการด้านการคลัง (2) ปัจจัยลักษณะของผู้นำ ได้แก่ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิก (3) ปัจจัยการบริหารจัด ได้แก่ การวางแผน โครงสร้างองค์การ การกำหนดอำนาจหน้าที่ การจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การใช้อำนาจตามกฎหมายและการปฏิบัติตามระเบียบ การติดตามและประเมินผล การตรวจสอบและควบคุม และ (4) ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้การพัฒนางองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการคลัง ด้านการพัฒนารายได้ และด้านการพัฒนาการจ่าย

502. สมบุญ ทาป็น . ปัญหาการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการเงินการคลัง : การศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล ของอำเภอเมือง กับอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (ค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านการบริหารงบประมาณแผ่นดินในระดับต่ำ ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณแผ่นดิน ดังนี้ (1) การกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากกว่าแต่ก่อน (2) กระบวนการในการอนุมัติงบประมาณควรมีความโปร่งใสมากขึ้น และเป็นอิสระจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล (3) งบประมาณรายปีควรมีการกระจายที่เท่าเทียมกัน และ (4) ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณนั้น คณะกรรมการพัฒนาตำบลควรมีส่วนในการตรวจสอบ ซึ่งควรกระทำทุก ๆ 6 เดือน และควรมีการประกาศหรือแสดงบัญชีการใช้จ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

503. สิทธิเดช ศรีสุวรรณดี . ความรู้และความเข้าใจในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2545. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 คน

ผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้และความเข้าใจในระดับปานกลาง จนถึงระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ “คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีความรู้และเข้าใจในการบริหารงบประมาณเป็นอย่างดี”

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สมาตำบล

- ไม่มี -

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

504. สมพงษ์ ปฏिवะพิศาล . *การบริหารงานคลังของสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบช่วงระหว่างที่ประธานมาจากการเลือกตั้งกับที่นายอำเภอเป็นประธาน . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.*

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านรายได้รวมแต่ละปี ทุกสุขาภิบาลสามารถจัดเก็บรายได้รวมเพิ่มขึ้นในทุกปี ยกเว้นปี 2531 ทุกสุขาภิบาลจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าปี 2530
2. ด้านอัตราการเพิ่มของภาษี อัตราการเพิ่มภาษีช่วงปีมีการเลือกตั้งประธานกรรมการสุขาภิบาล เก็บได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยมีจำนวนปีมากกว่า ช่วงที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้ง
3. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน สุขาภิบาลสองแห่งจะเก็บรายได้ลดลงในปี 2530 - 2531 โดยที่รายได้รวม ของสุขาภิบาลทั่วประเทศไม่ได้ลดต่ำลง
4. ภาษีบำรุงท้องที่ การจัดเก็บรายได้จะลดลงทั้งสามสุขาภิบาลในปี 2530 - 2531 โดยที่รายได้รวมของทั้งประเทศไม่ได้ลดต่ำลง
5. ภาษีป้าย สองในสามสุขาภิบาลเก็บได้เพิ่มขึ้นในปี 2530 - 2531 ซึ่งสอดคล้องกับรายได้ของสุขาภิบาลทั่วประเทศ มีเพียงสุขาภิบาลเดียวเท่านั้นที่รายได้ลดต่ำลง
6. อากรฆ่าสัตว์ รายได้ของสุขาภิบาลทั้งสามแห่งจะลดลง หลังปี 2531 โดยที่รายได้รวม ของสุขาภิบาลทั่วประเทศ ไม่ได้ลดต่ำลงแต่อย่างใด

โดยสรุปพบว่า การจัดเก็บรายได้หลังปี 2531 ซึ่งเป็นช่วงที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง มีการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลในการจัดเก็บ คือ การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และอากรฆ่าสัตว์

ปัจจัยที่มีผลทำให้การจัดเก็บรายได้ของภาษีสองประเภทลดถอยลง คือ ประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งไม่ได้ใช้ความพยายาม ในการดำเนินการ ทั้งนี้จะเป็นเพราะเกรงว่าจะเสียคะแนนเสียงไป และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลกลางในเรื่องเนื้อสัตว์ข้ามเขตอีกด้วย

505. บัณลือ ชูชาติ . *ปัญหาการคลังของท้องถิ่น : ศึกษากรณีสุขาภิบาลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.*

ผลของการวิจัย พบว่า

1. ขอบเขตภารกิจหน้าที่ของสุขาภิบาลไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทางคลัง โดยเฉพาะเรื่องรายรับและรายจ่าย กล่าวคือ สุขาภิบาลมีขอบเขตภารกิจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายมากมาย แต่ปรากฏว่ารายได้ของสุขาภิบาลไม่เพียงพอกับรายจ่าย เนื่องจากสุขาภิบาลมีแหล่งที่มาของรายได้จำกัด จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามขอบเขตภารกิจหน้าที่ได้ครบถ้วน
2. ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายเป็นปัญหาที่สำคัญของสุขาภิบาล โดยมีสาเหตุมาจาก
 - 2.1 โครงสร้างภาษีไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากฐานรายได้ของสุขาภิบาลประเภทภาษีอากร โดยเฉพาะภาษีอากรที่สุขาภิบาลจัดเก็บเองมีอยู่น้อยประเภท

2.2 การจัดเก็บรายได้ของสุขาภิบาลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะภาษีที่สุขาภิบาลจัดเก็บเองไม่สามารถจัดเก็บได้ครบถ้วนภายในปีงบประมาณนั้น ๆ ยังคงมีลูกหนี้ค้างชำระเป็นประจำทุกปี เนื่องจากองค์ประกอบด้านหลักเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ไม่เอื้ออำนวย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรายได้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และประชาชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเสียภาษี

2.3 สุขาภิบาลจำกัดในการใช้จ่ายงบประมาณ กล่าวคือ ไม่สามารถใช้จ่ายงบประมาณของตนเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องวางข้อจำกัดไว้ นอกจากนี้ประชาชนไม่ได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสุขาภิบาลอย่างแท้จริง ทำให้ไม่ทราบว่าการใช้จ่ายงบประมาณเกิดประโยชน์เต็มที่และไม่มั่นใจว่าการใช้จ่ายนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะหลายประการ คือ

1. รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สุขาภิบาลบางศรีเมือง เพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกรณีพิเศษเป็นประจำทุกปี
2. เสริมสร้างความสามารถในการกู้เงินของสุขาภิบาล โดยรัฐบาลเข้ามาดูแลหาแหล่งเงินกู้ให้
3. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของสุขาภิบาล
4. ควรปรับปรุงประเภทและอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่าปรับต่าง ๆ รวมทั้งผลตอบแทนจากทรัพย์สินของสุขาภิบาลใหม่ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ประเภทอื่นที่มีใช้อยู่ภาษีอากรของสุขาภิบาลให้มากขึ้น เพื่อเป็นการควบคุม ดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของสุขาภิบาลให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุดด้วย

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

506. เสมา มีสมบุรณ์ . *แนวทางปรับปรุงวิธีการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร* . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523.

วิทยานิพนธ์ มุ่งศึกษาถึงแนวการปรับปรุงวิธีการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร จะไม่บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย ถ้าหากขาดหลัก “POSCORB” โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัว B-Budgeting คือ การงบประมาณซึ่งเป็นหัวใจของการบริหาร จึงได้ดำเนินการศึกษาสำรวจถึงการจัดทำงบประมาณของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดทำงบประมาณแบบดั้งเดิม คือ การใช้วิธีการงบประมาณแบบรายการส่วนเพิ่ม (Increaseal and Line - Item Budgeting) ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนากิจการของกรุงเทพมหานครเท่าที่ควรทั้งยังทำให้เกิดความยุ่งยากในการประสานงาน ภายในและระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายเงิน แม้จะได้รับอนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณจากสภากรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่การขออนุมัติยอดเงินการผูกพันหนี้และการเบิกจ่ายเงินทำให้การปฏิบัติงาน ไม่ทันต่อเวลาและเหตุการณ์ ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ราชการ และภาพพจน์ของกรุงเทพมหานครอย่างใหญ่หลวง ทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างไรประสิทธิภาพในปัดไป ผู้เขียนจึงได้ศึกษาสำรวจถึงทฤษฎี ตลอดจนแนวความคิด ในการจัดทำงบประมาณรูปแบบต่าง ๆ พยายามวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและแนวทางที่ควรจะมีติดปฏิบัติ ประยุกต์กับทฤษฎีดังกล่าว ซึ่งสามารถแยกออกได้รวมทั้งสิ้น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. วิธีการงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting)
2. วิธีการงบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgeting)
3. วิธีการงบประมาณแบบแสดงจุดประสงค์ - แผนงาน - โครงการ (Planning-Programming-Budgeting System-PPBS)
4. วิธีการงบประมาณแบบส่วนเพิ่มเติม (Increaseal Budgeting)
5. วิธีการงบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-Base Operational Planning and Budgeting-ZBOB)

การจัดทำงบประมาณแต่ละรูปแบบผู้เขียนได้พยายามชี้ให้เห็นถึงหลักการรู้จักนำหลักการงบประมาณมาประยุกต์ใช้ ซึ่งได้แก่หลักการคาดการณ์ไกล หลักประชาธิปไตย หลักดุลยภาพ หลักสารถยประโยชน์ หลักยุติธรรม หลักสมรรถภาพ หลักพัฒนา หลักประโยชน์ที่ได้รับ หลักความร่วมมือ หลักความรับผิดชอบ และหลักนโยบาย ทั้งได้วิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ ให้เห็นผลการใช้วิธีการงบประมาณของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน กับหลักแนวความคิดในการจัดทำงบประมาณ ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าถ้าต้องการพัฒนากิจการของกรุงเทพมหานครอย่างจริงจัง จำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการงบประมาณของกรุงเทพมหานคร เสียใหม่โดยใช้หลัก “วิธีการงบประมาณแบบผสมผสาน” (Integrated Budgeting) กล่าวคือ ประการแรก กรุงเทพมหานครจะต้องจัดทำแผนงบประมาณแม่บท โดยใช้วิธีการงบประมาณแบบฐานศูนย์ (ZBOP) เป็นหลักโดยการกำหนดใหม่ระยะเวลาที่แน่นอน เช่น 5 ปี โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนงบประมาณแม่บทของกรุงเทพมหานครจะเป็นตัวกำหนดระยะเวลาและแนวทางการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดกรุงเทพมหานครนำไปวางแผนปฏิบัติโดยจัดทำโครงการแต่ละปีให้สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน สำหรับโครงการย่อยควรใช้วิธีการงบประมาณแบบแสดงจุดประสงค์ แผนงาน โครงการ (PPBS) เป็นหลักพิจารณา เมื่อได้รับงบประมาณ มาถือจ่ายและได้ดำเนินการ ให้ติดตามผลงานโดยใช้วิธีการงบประมาณแบบแสดงผลงาน - (Performance Budgeting) เข้าควบคุมการปฏิบัติงานและติดตาม ประเมินผลงานของโครงการแต่ละปี หากพบว่าโครงการใดมีปัญหา อุปสรรค ไม่บรรลุตามแผนงบประมาณแม่บท ให้นำวิธีการงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อค้นหาปัญหาอุปสรรคที่แท้จริงว่าอยู่ตรงจุดใด เช่น งบประมาณถือจ่ายมีไม่เพียงพอ รายละเอียดรายการงบประมาณ ขัดกับหลักการปฏิบัติตามสภาพจริง ฯลฯ จึงควายนำวิธีการงบประมาณแบบส่วนเพิ่ม (Incremental Budgeting) เข้ามาใช้ โดยการตั้งงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลงานหรืองานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงบประมาณแม่บท

ประการที่สอง เพื่อให้การปรับปรุงวิธีการงบประมาณ ของกรุงเทพมหานครบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ผู้เขียนได้เสนอขึ้น เห็นควรจัดตั้งสำนักงบประมาณของกรุงเทพมหานครขึ้น เป็นศูนย์กลางแสดงฐานะรายได้รายจ่าย โดยการรวมกองงบประมาณจากสำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร และกองรายได้จากสำนักการคลังเข้าด้วยกันแล้วยกฐานะเป็นสำนักงบประมาณ ของกรุงเทพมหานครแบ่งส่วนงานในระดับกอง รวมทั้งสิ้น 5 กอง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ กองวิชาการงบประมาณ กองวิเคราะห์งบประมาณ กองจัดเก็บรายได้ กองการเงินพิเศษ เหล่านี้ เพื่อเป็นหน่วยวิเคราะห์แผนการงบประมาณของกรุงเทพมหานครและเป็นหน่วยกลางทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ควบคุมและติดตามผลงาน ของส่วนงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนงบประมาณแม่บทของกรุงเทพมหานคร มีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในการรวบรวมแผนงบประมาณของส่วนงานต่าง ๆ มาเพื่อการวิเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนการงบประมาณแม่บท ได้แก่ การวิเคราะห์ว่าลักษณะงานใด ควรจะใช้วิธีการงบประมาณแบบใด และจัดหาข้อมูลที่จะมาสนับสนุนเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การจัดทำแผนงบประมาณแม่บทให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไปโดยรวมเจ้าของโครงการในหน่วยงานเป็นรูปของคณะทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนากิจการของกรุงเทพมหานครและเข้าร่วมประชุมชี้แจง แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในกระบวนการพิจารณากำหนดข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่จะทำหน้าที่วิเคราะห์จำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องของงบประมาณ และมีหลักวิชาความรู้ในเนื้อหาของลักษณะแต่ละประเภท จำเป็นต้องคัดเลือกและอบรมบุคลากรที่มีความสามารถ และมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการและความจำเป็นดังกล่าว เพื่อสามารถเป็นผู้ประสานงานระหว่างเจ้าของโครงการในหน่วยงานและการขออนุมัติงบประมาณ อันจะช่วยลดปัญหาด้านงบประมาณที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ทั้งช่วยให้ข้าราชการและลูกจ้างของกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของกรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อประโยชน์และส่งผลให้แก่ชนโดยส่วนรวมในอันที่จะบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ได้อย่างจริงจังและถูกต้อง

507 อมรา ศรีเดช . กระบวนการจัดทำงบประมาณและอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักการระบายน้ำ . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535. (เอกสารวิจัย)

การศึกษาวิจัย เรื่อง “กระบวนการจัดทำงบประมาณและอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักการระบายน้ำ ” นี้ เป็นความพยายามที่จะศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดทำงบประมาณ และการอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดเตรียมงบประมาณและอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานคร การนำเสนอข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ และการนำเสนอแนวความคิดและการปฏิบัติงานในการจัดทำงบประมาณและอนุมัติตามระบบงบประมาณแบบแผนงาน จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องระหว่างกระบวนการจัดทำงบประมาณและอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานครในทางปฏิบัติกับระบบงบประมาณแบบแผนงานในทางทฤษฎี รวมทั้งการค้นหาคำวิจัยที่มีผลต่อความสอดคล้องนั้น ๆ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเฉพาะขั้นตอนการจัดทำงบประมาณและอนุมัติงบประมาณ โดยยกประเด็นของหน่วยงานระดับจุลภาค คือสำนักการระบายน้ำมาเป็นตัวแบบในการศึกษา และนำข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติกรณีการจัดทำและการอนุมัติงบประมาณประจำปี 2536 ของสำนักการระบายน้ำ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรอบแนวคิด และการปฏิบัติงานในการจัดทำงบประมาณและอนุมัติงบประมาณ ตามระบบงบประมาณ แบบแผนงาน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณและการอนุมัติงบประมาณของกรุงเทพมหานครยังไม่สอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบแผนงานเท่าที่ควร
2. มีความแตกต่างระหว่างระดับความสอดคล้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการงบประมาณอยู่ด้วย
3. มีปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสอดคล้องนั้น คือความรู้ของบุคลากร ระบบข้อมูลสนับสนุนและการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดทำงบประมาณและการอนุมัติงบประมาณ ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานครในการนำไปปรับปรุงกระบวนการงบประมาณของกรุงเทพมหานครต่อไป

508. ลดาวัลย์ อภิวันทนาพร . ปัญหาการนำนโยบายการคลังของไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีงานบริหารงบประมาณรายจ่ายค่าสิ่งก่อสร้างของสำนักงานเขตดุสิต . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องการบริหารปฏิบัติตามนโยบายการคลังของกรุงเทพมหานคร กรณีการบริหารงบประมาณรายจ่ายค่าสิ่งก่อสร้างของสำนักงานเขตดุสิต เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะขององค์การ ได้แก่ โครงสร้างบุคลากร งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งสมรรถนะขององค์การดังกล่าวมีปัญหาคือ

1. ปัญหาด้านโครงสร้าง มีขั้นตอนและระเบียบของทางราชการมากเกินไป ทั้งยังเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งไม่สามารถลดขั้นตอนหรือเร่งรัดการดำเนินงานได้
2. ปัญหาด้านบุคลากร การที่มีอัตรากำลังน้อยไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน และขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
3. ปัญหาด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ
4. ปัญหาด้านสถานที่ มีอุปสรรคเรื่องการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีสิ่งกีดขวางการก่อสร้างจากสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการจราจร
5. ปัญหาด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานและยานพาหนะสำหรับการไปสำรวจสถานที่และการไปติดต่อประสานงาน เป็นต้น

ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดปัญหาการบริหารงานคลังของกรุงเทพมหานครแล้วทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เสร็จสิ้นทันภายในปีงบประมาณ เป็นผลให้ต้องกันเงินเหลือปีไว้เบิกจ่ายในปีงบประมาณต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาและได้เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้แล้ว

ด้านโครงสร้าง โดยการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือที่ทำให้งานล่าช้าออกไป ปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อกฎหมายให้สามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัวขึ้น

ด้านบุคลากร ปรับปรุงอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับปริมาณงานรวมถึงการพัฒนาบุคลากร

ด้านงบประมาณ การจัดสรรและดำเนินการด้านงบประมาณให้คล่องตัว และดูวิธีการงบประมาณ

ด้านสถานที่ มีการแก้ไขปัญหาด้านสถานที่ก่อนดำเนินการก่อสร้าง

ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ควรได้รับการจัดสรรให้เพียงพอและเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

509. วิชา เอี่ยมวิลาวุธ . *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อรายรับของกรุงเทพมหานคร* . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2538.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ ประการแรก ศึกษาวิวัฒนาการโครงสร้างรายรับของกรุงเทพมหานคร ในช่วง 2524-2534 ประการที่สอง ศึกษาข้อบกพร่องของภาษีแต่ละประเภทที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในรายรับของกรุงเทพมหานคร ประการที่สาม วิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลกลางในการแบ่งสรรรายได้และการให้เงินอุดหนุนแก่กรุงเทพมหานคร ประการสุดท้าย ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อฐานะการคลัง ด้านรายรับของกรุงเทพมหานครในช่วงปี 2522-2534

รายรับของกรุงเทพมหานครมาจากรายได้ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม รายได้จากทรัพย์สิน การพาณิชย์ กับรายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล การที่โครงสร้างรายรับของกรุงเทพมหานครไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม จึงพบข้อบกพร่องของรายได้ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ 1. ภาษีบำรุงท้องที่มีอัตราภาษีไม่เหมาะสม มีทั้งอัตราก้าวหน้าและถอยหลัง ราคาปานกลางที่ดินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีเป็นราคาที่กำหนดให้ใช้ระหว่างปี 2521-2524 ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาดมาก 2. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีอัตราภาษีสูงมากเป็นเหตุให้มีการพยายามหลบเลี่ยงภาษีทั้งยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการประเมินค่ารายปีที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษี และให้อำนาจเจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจในการประเมินมากเกินไป 3. ภาษีเพิ่มที่รัฐบาลกลางเป็นผู้จัดเก็บ ถูกหักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสูงถึงร้อยละ 5 ของภาษีที่จัดเก็บได้ 4. กรุงเทพมหานครได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลถึงร้อยละ 17 ของรายรับรวม แสดงว่ากรุงเทพมหานครยังคงถูกควบคุมโดยรัฐบาลกลางผ่านเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ทำให้กรุงเทพมหานครขาดอำนาจอิสระทางการคลังและไม่ใช้ความพยายามในการจัดเก็บรายได้เท่าที่ควร

แบบจำลองในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วยสมการที่มีความสัมพันธ์กัน 7 สมการ เป็นสมการเอกลักษณ์ 4 สมการ และสมการพฤติกรรม 3 สมการ พบว่า

1. ตัวแปรที่กำหนดรายได้ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม คือ ปริมาณขายสุราทั่วประเทศ รายได้ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมปีที่ผ่านมา จำนวนรถที่จดทะเบียนกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก และจำนวนร้านค้าห้างหุ้นส่วน ฯ และบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานครสองปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กันในทางลบ แสดงว่าได้มีร้านค้าห้างหุ้นส่วน ฯ และบริษัทจำกัด บางส่วนที่จดทะเบียนแล้ว แต่หลบเลี่ยงไม่เสียภาษี

2. ตัวแปรที่กำหนดรายรับของกรุงเทพมหานครด้านด้านรายได้ จากทรัพย์สิน คือ รายได้ของสถานธนาณูปถัมภ์สำนักงานตลาดและสำนักงานปศุ และรายได้จากทรัพย์สินปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

3. ตัวแปรที่กำหนดรายรับของกรุงเทพมหานครประเภทเงินอุดหนุนจากรัฐบาล คือเงินอุดหนุนจากรัฐบาลปีที่ผ่านมา และผลิตภัณฑ์รายจังหวัดของกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

จากการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ พบว่า แบบจำลองมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ดี ผลการพยากรณ์รายรับรวมของกรุงเทพมหานครระหว่างปี 2538-2540 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 12 จาก 21,842 ล้านบาทในปี 2538 เป็น 27,268 ล้านบาทในปี 2540

510. ประมูล ขนาน . ประสิทธิผลการนำนโยบายจัดเก็บภาษีท้องถิ่นไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีภาษีโรงเรือนและที่ดินของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร . สาขาวิชานโยบายและวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ของฝ่ายรายได้สำนักงานเขตบางกะปิ บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่เมื่อนำยอดจำนวนเงินมาจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินไปเปรียบเทียบกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีอาคารบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ใจปัจจุบันถือว่ายังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่แท้จริง ส่วนปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินคือโครงสร้างการปฏิบัติงานขององค์กรบุคลากร มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสมรรถนะขององค์การด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ ไม่เพียงพอ แต่ความสามารถของบุคลากรทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้ ปัจจัยที่ประเมินได้เหล่านี้ เห็นว่ามีผลต่อการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ในเขตบางกะปิกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดค่าตอบแทนตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยากง่าย และคุณภาพของงาน โดยให้ความแตกต่างของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายได้กำหนดค่าตอบแทนของข้าราชการฝ่ายรายได้ให้แข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้

ด้านงบประมาณ ควรเพิ่มงบประมาณในส่วนของงบลงทุนเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทันสมัยเข้ามาใช้แทนกำลังคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรายได้มีฐานะทางสังคมสร้างขวัญกำลังใจด้านสวัสดิการแก่ข้าราชการฝ่ายรายได้ของเขตบางกะปิ

511. ศุภกร สวาทสุข . การใช้ดัชนีพลวัตวิเคราะห์โครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร . เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (วิทยานิพนธ์)

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ความแตกต่างของโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือการขยายตัวของระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กับข้อจำกัดของโครงสร้างทางการคลังของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่ เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าจะแสดงผลในลักษณะเช่นใดต่อหน้าที่ขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจบางประการของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร และชี้ให้เห็นถึงบทบาทของรายได้จากภาษีอากรในแต่ละประเภท อีกทั้งวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของภาษีอากรโดยใช้ดัชนีพลวัตที่แยกการศึกษาออกเป็น 2 ด้านคือ 1. ด้านความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐ ซึ่งวิเคราะห์โดยอาศัยค่าความไหวตัวของภาษีอากร และ 2. ด้านความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งวิเคราะห์โดยอาศัยค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงผลของการใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลว่าสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐหรือกรุงเทพมหานครหรือไม่ และท้ายที่สุดจะทำการประมาณการรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร โดยผสมผสานเข้ากับค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรที่ได้ประมาณขึ้น โดยข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา ตามปีงบประมาณระหว่าง 2523-2538 ส่วนภาษีอากรที่จะใช้ทำการศึกษาดัชนีพลวัต ด้วยวิธี Ordinary Least Square จะมีเพียง 6 ประเภท ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

จากการศึกษาพบว่า รายได้จากภาษีอากรรวมของกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นค่อนข้างต่อเนื่อง โดยภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน และภาษีโรงเรือนและที่ดิน

เป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มสูงขึ้นของรายได้จากภาษีอากรรวม ส่วนการพิจารณาการเพิ่มของรายได้จากภาษีอากรประเภทที่สัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานครนั้น พบว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ที่ต่ำกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) อีกทั้งสัดส่วนของรายได้จากภาษีอากรในประเภทดังกล่าวต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) มีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.47% ซึ่งถือว่าต่ำมาก ทำให้สรุปได้ว่า รัฐบาลท้องถิ่นหรือกรุงเทพมหานครได้นำเอาทรัพยากรมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นน้อยมาก และส่วนการพิจารณาการเพิ่มของรายได้จากภาษีอากรประเภทที่สัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) นั้น พบว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ที่สูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และสำหรับสัดส่วนของรายได้จากภาษีอากรในประเภทดังกล่าวต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.22% ซึ่งถือว่าต่ำมาก ทำให้สรุปได้ว่า วิธีการจัดสรรรายได้ภาษีอากรของรัฐบาลกลางมาสู่รัฐบาลท้องถิ่นหรือกรุงเทพมหานครยังไม่เหมาะสม สอดคล้อง และเพียงพอที่จะสะท้อนต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่แท้จริงได้

สำหรับการวิเคราะห์หัตถ์ชีพวัดของภาษีอากร พบว่าการประมาณค่าความไหวตัวของภาษีอากรแต่ละประเภทนั้น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน แสดงค่าความไหวตัวที่น้อยกว่า 1 แต่ส่วนภาษีป้าย ภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต แสดงค่าความไหวตัวที่มากกว่า 1 ทุกสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสม โดยในส่วนของภาษีอากรประเภทที่มีค่าความไหวตัวน้อยกว่า 1 สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างหรือระบบภาษีอากรประเภทดังกล่าวมีความสามารถในการหารายได้ให้แก่รัฐได้ในเกณฑ์ที่ต่ำ และส่วนการประมาณค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรแต่ละประเภทนั้น พบว่า ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน แสดงค่าความยืดหยุ่นที่น้อยกว่า 1 แต่ส่วนภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสุราและภาษีสรรพสามิตแสดงค่าความยืดหยุ่นที่มากกว่า 1 ทุกสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสม โดยในส่วนของภาษีอากรประเภทที่มีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 สามารถสรุปได้ว่าโครงการสร้างหรือระบบภาษีอากรประเภทดังกล่าวมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ในเกณฑ์ที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าความไหวตัวและค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรแต่ละประเภทจะพบว่า ในส่วนของภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย มีค่าความไหวตัวของภาษีอากรสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร สรุปว่า การใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลบรรลุผลหรือทำให้ความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าวมีมากขึ้น ส่วนภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต มีค่าความไหวตัวของภาษีอากรต่ำกว่าค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร สรุปได้ว่า การใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลไม่บรรลุผลหรือทำให้ความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าวมีมากขึ้นหรือมาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลที่เลือกใช้มีส่วนบั่นทอนหรือทำลายความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าวสำหรับในส่วนของภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ได้พบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษามีปรากฏว่ามีการใช้มาตรการทางภาษีอากรที่สำคัญโดยรัฐบาล และผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสามารถสรุปได้ว่าภาษีอากรประเภทที่ใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลบรรลุผลต่อความสามารถในการหารายได้สูงเรียงตามลำดับคือ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และส่วนภาษีอากรประเภทที่ใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลมีส่วนทำลายความสามารถในการหารายได้สูงเรียงตามลำดับคือภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต

512. สิริินทร์ อินทร์สวาท . *การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานครและความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น* . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2542.

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีลักษณะพิเศษเป็นทั้งเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นที่ตั้งของหน่วยงานกลางของประเทศ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ของประเทศ กล่าวคือฝ่ายบริหารหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภากรุงเทพมหานครต่างมาจากการเลือกตั้งของประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่ากรุงเทพมหานครมีรูปแบบการปกครองที่เป็นอิสระมากกว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นในประเทศไทย

การศึกษาเรื่อง “การจัดสรรงบประมาณของกรุงเทพมหานคร และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาการใช้จ่ายตามลักษณะงานของกรุงเทพมหานคร 6 ด้าน คือ การโยธาและระบบจราจร การบริหารทั่วไป การระบายและบำบัดน้ำเสีย การรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย การสาธารณสุข และการศึกษาเพื่อจะทดสอบถึงการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวว่ามีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวแทนของความต้องการของท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงไร ทั้งนี้เนื่องจากใน แต่ละปี กรุงเทพมหานครมีงบประมาณรายจ่ายจำนวนมาก และลักษณะที่เป็นเมืองใหญ่มีประชากรมากและหนาแน่น ย่อมมีปัญหาและความต้องการงบประมาณซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นของประเทศ

ทฤษฎีเลือกสาธารณะ (Public choice) ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการจัดสรรสินค้าของรัฐ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมักจะไม่ได้แสดงความต้องการที่แท้จริงที่จะต้องการสินค้าเนื่องจากเกรงว่า จะต้องเสียต้นทุนค่าบริโภคสินค้านั้น การเลือกตั้งในทางรัฐศาสตร์จึงถูกนำมาใช้ประกอบการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเป็นทางออกที่ทำให้ประชาชนแสดงความต้องการการจัดสรรสินค้าของรัฐบาลผ่านตัวแทนที่ตนเลือกเข้ามาในสภา ซึ่งกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมที่จะนำมาทดสอบกับทฤษฎีนี้เนื่องจากทั้งผู้บริหารและสภากรุงเทพมหานครต่างมาจากเสียงของประชาชนอย่างแท้จริง

วิธีการศึกษาแบบ system seemingly unrelated regression ถูกนำมาใช้ประกอบกับการปรับข้อมูลให้ข้อมูลเป็นการรวมกันของภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา (pooled cross section and time series data) เพื่อให้การทดสอบได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจาก system seemingly unrelated regression เป็นการสร้างระบบสมการงบประมาณทั้งหมดให้สัมพันธ์กันซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงการแบ่งสรรกันของงบประมาณในแต่ละด้านภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณสมมูลของกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่องบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานครมากที่สุดคืองบประมาณรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ในปีก่อน เนื่องจากแบบแผนในการจัดทำงานงบประมาณยังยึดหลักงบประมาณในปีที่แล้วเป็นหลัก จากการศึกษาโครงสร้างของงบประมาณพบว่าลักษณะของงบประมาณมีสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายการดำเนินการในสัดส่วนที่สูง โครงสร้างของงบประมาณไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา และเงื่อนไขของการจัดทำงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่ห้ามมิให้ตั้งงบประมาณมากกว่ารายรับ ทำให้ลักษณะของงบประมาณยังคงผูกพันกับปีก่อนอยู่มาก สำหรับเงินอุดหนุนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่องบประมาณของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเน้นการจัดการศึกษาในระดับประถมในทุกภาค

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะจัดสรรงบประมาณตอบสนองต่อขนาดของประชากรและความหนาแน่นของประชากร โดยที่งบประมาณรายจ่ายด้านการโยธานี้เน้นหนักไปที่เขตรอบนอกที่มีประชากรมากแต่เบาบาง เนื่องจากเป็นเขตที่ยังมีการขยายตัวของตัวเมืองสูง และเป็นเขตที่ติดต่อกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ

สำหรับอิทธิพลของตัวแทนของประชาชนในการจัดสรรงบประมาณนั้น พบว่าสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะกระตุ้นให้งบประมาณด้านการระบายและบำบัดน้ำเสียและการศึกษาเพิ่มขึ้นมากกว่างบประมาณด้านอื่น ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาด้านน้ำท่วมและปัญหาด้านการระบายน้ำเป็นปัญหาเรื้อรังกรุงเทพมหานครมาเป็นเวลานานและใกล้ชิดกับคุณภาพชีวิตของประชาชน การศึกษาเป็นงบประมาณที่ฐานเสียงหรือประชาชนในพื้นที่เห็นได้ชัดเจน ทำให้มีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งอีกครั้ง สำหรับการศึกษาในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากพรรคเดียวกับผู้ว่านั้น

ให้ผลการศึกษาที่ไม่ชัดเจนนักในเรื่องการกำหนดงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่มาจากทางเลือกตั้งเพียง 2 พรรค ทำให้ผลการศึกษาไม่ชัดเจน แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าพรรคที่มีพรรคการเมืองเป็นพรรคเดียวกับผู้ว่าก็มีส่วนช่วยให้ร่างงบประมาณผ่านได้ง่ายขึ้นพอสมควร

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานครนั้นยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้มากเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณยังอ้างอิงกับงบประมาณในปีก่อนในระดับที่สูงปัจจัยต่าง ๆ ที่แทนความต้องการของท้องถิ่นให้ความสัมพันธ์กับงบประมาณรายจ่ายไม่ตึงนักยกเว้นปัจจัยด้านขนาดประชากรและความหนาแน่นของประชากร

513. วิวัฒน์ สूरยานันท์ . การบริหารการคลังของกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2543.

การศึกษาเรื่อง “การบริหารการคลังของกรุงเทพมหานคร ” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเพื่ออธิบายถึงโครงสร้างและขบวนการพื้นฐานทางการคลังของกรุงเทพมหานคร และเพื่อวิเคราะห์หรือทดสอบถึงระดับความสำเร็จของการบริหารการคลังของกรุงเทพมหานคร โดยเน้นหนักในด้านการบริหารจัดการเก็บรายได้ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกต่อฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ตลอดจนประชาชนที่ใช้บริการของกรุงเทพมหานคร อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงการบริหารการคลังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในตอนต้นได้กล่าวถึงความเป็นมาของกรุงเทพมหานครว่า เดิมก่อนเป็นกรุงเทพมหานครได้บริหารราชการในรูปแบบท้องถิ่น และส่วนภูมิภาค โดยแบ่งการปกครองเป็นเทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้รวมเป็นหน่วยการปกครองเดียวกัน เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” โดยเหตุผลที่ว่า มีหน่วยงานปกครองหลายหน่วยซ้ำซ้อนกัน เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในด้านการให้บริการแก่ประชาชนน้อยมาก ระบบการปกครองเดิมไม่คล่องตัว อันเป็นผลในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้ไม่รวดเร็วและทั่วถึง องค์การของกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และสภากรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ จัดแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าสำนักและเขต กรุงเทพมหานครมีหน้าที่สนองความต้องการของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดไว้หลายประการ เป็นต้นว่า ในด้านการศึกษา การสันติภาพ การสาธารณสุข การรักษาความสะอาด และการโยธา

ในการศึกษาโครงสร้างและขบวนการพื้นฐานของกรุงเทพมหานครด้านรายได้เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์หรือทดสอบ ได้แบ่งแหล่งที่มาของรายได้เป็น 5 ประเภท คือ รายได้จากภาษีอากร รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร รายรับจากเงินอุดหนุน รายรับพิเศษ และรายได้เฉพาะการ ผลการวิเคราะห์รายได้รวมทุกประเภทปรากฏว่า การเปลี่ยนแปลงในด้านการบริหารการคลังตั้งแต่ปีงบประมาณ 2515 จนถึง 2518 มีแนวโน้มว่า กรุงเทพมหานครเริ่มใช้นโยบายการคลังซึ่งพึ่งรายได้ของตนเองมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งลักษณะการบริหารการคลังในช่วง 4 ปีที่กล่าวนี้ ถ้าไม่คำนึงถึงด้านการพัฒนาแล้ว นับว่าโครงสร้างในการบริหารการคลังด้านรายรับมีความมั่นคงมากขึ้น แต่หลังจากปีงบประมาณ 2519 เป็นต้นมา โครงสร้างรายรับเริ่มเปลี่ยนไป กรุงเทพมหานครเริ่มใช้การบริหารงบประมาณแบบขาดดุล อาศัยเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาล และเงินสะสมของกรุงเทพมหานครมาชดเชยมากขึ้น แสดงว่าแนวโน้มในอนาคตจะลดความมั่นคงลง

การศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของกรุงเทพมหานคร ได้นำภาษีโรงเรือนและที่ดินซึ่งกรุงเทพมหานครบริหารจัดการเก็บเองขึ้นพิจารณา เพราะเป็นแหล่งรายได้ที่ได้รับมากที่สุด พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ไม่ได้รับผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย มีการตกหล่นไม่เสียภาษีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญ 2 ประการ คือ จำนวนโรงเรือนที่พนักงานจัดเก็บต้องรับผิดชอบต่อคน และความหนาแน่นของโรงเรียน คือ เขตที่พนักงานจัดเก็บต้องรับผิดชอบโรงเรียนจำนวนน้อยจะมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงกว่าเขตที่พนักงานจัดเก็บต้องรับผิดชอบโรงเรียนจำนวนมาก และเขตที่มีความหนาแน่นของโรงเรียนสูง จะมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงกว่าเขตที่มีความ

หนาแน่นของโรงเรียนต่ำกว่า นอกจากนี้นี้ยังประสบปัญหาอื่น ๆ อีก เป็นต้นว่า ปัญหาด้านประเมิน ปัญหาด้านการจัดเก็บ และปัญหาเรื่องกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ขาดอุปกรณ์เครื่องมือในการเร่งรัดจัดเก็บและติดตามผล

สำหรับโครงสร้างพื้นฐานทางการคลังของกรุงเทพมหานครด้านรายจ่าย ไม่ว่าจะใช้จ่ายเงินเพื่อการใด ทำอะไร โดยวิธีใด กฎหมายกำหนดให้ตราขึ้นเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยใช้ลักษณะงบประมาณแบบแสดงรายการ แบ่งเป็นหมวดรายจ่ายคือ หมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน รายจ่ายอื่นตามที่กฎหมายหรือระเบียบกรุงเทพมหานครกำหนดไว้ และรายจ่ายตามข้อผูกพัน

การศึกษา ได้นำประเด็นที่เห็นว่ามีสาระสำคัญมาพิจารณา 3 ประการ คือ การวัดความสำคัญของโครงการ ความสามารถในการใช้จ่ายเงิน และปัญหาเกี่ยวกับรายจ่ายตามข้อบังคับงบประมาณ ปรากฏว่า การที่กรุงเทพมหานคร จัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบแสดงรายการ ได้ใช้จ่ายเงินแยกออกเป็นแต่ละหมวดดังกล่าวข้างต้น มีผลทำให้การวิเคราะห์ งบประมาณเป็นไปได้โดยยาก จึงไม่อาจวัดความสำคัญของโครงการของกรุงเทพมหานครได้ส่วนความสามารถในการ ใช้จ่ายเงิน พบว่าการจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จ่ายไม่ทันในปีงบประมาณ ต้องเบียดตัดปีไว้ ถ้าหากไม่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยจะทำให้การทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ประชาชน ไม่ได้รับประโยชน์ นอกจากนี้มีการจ่ายเงินสำรองจ่ายในลักษณะการทำงานที่ซ้ำซ้อน และการบริหารการคลังมีปัญหา หลายประการ เป็นต้นว่า ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้าราชการผู้ปฏิบัติต้องถือปฏิบัติจากกฎหมายหลาย ฉบับ หลายแหล่ง บางตอนขัดแย้งกันเองทำให้ไม่แน่ใจว่าต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบใด สำหรับเรื่องผู้ บริหารงาน ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนตัวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครบ่อยครั้ง ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและ สับเปลี่ยนโยกย้ายตัวข้าราชการระดับนักบริหาร ส่วนทัศนคติและสมรรถภาพของข้าราชการมาจากการบริหารราชการเดิม หลายรูปแบบ การปกครอง แนวความคิดและการปรับตัวกับหน้าที่การงานใหม่ไม่คล่องตัว อันเป็นผลนำมาซึ่งความ แตกแยก ขาดความสนใจการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การบริหารการคลังของกรุงเทพมหานครยังพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน โดยเฉพาะงานด้านพัฒนาสิ่งก่อสร้าง ยังปฏิบัติงานไม่เต็มที่ที่มีความล่าช้า ในการดำเนินงาน ขาดการควบคุมภายในซึ่งเป็นลักษณะที่ตี

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) สีเลิด กุลประสิทธิ์. โครงสร้างทางการคลังท้องถิ่นของประเทศไทย . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย , 2527. (วิทยานิพนธ์)
- (2) เบ็ญจา สวัสดิ์โอ . การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะการจัดเก็บรายได้ . คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2529. (การศึกษาวิจัย)
- (3) วรพจน์ สอนสวัสดิ์. ระบบสารนิเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชลบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (4) วรี ชิดเชื้อ . การบริหารการเงินของเทศบาลในประเทศไทย . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2516. (วิทยานิพนธ์)
- (5) จีรพรรณ ชีรานนท์ . การศึกษาถึงภาระภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลแยกตามชั้นของรายได้ พ .ศ. 2511-2512. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518. (วิทยานิพนธ์)
- (6) บรรดาศักดิ์ บุญบันดาล . การควบคุมการคลังของสุขาภิบาลโดยส่วนกลาง . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 25.. . (วิทยานิพนธ์)
- (7) ทิพย์ ถนอมกิจ . การจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาลนครกรุงเทพ . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523. (วิทยานิพนธ์)

- (8) อโณทัย เชื้อบุญมี . รายได้และรายจ่ายของกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ปี พ .ศ. 2521-2532. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535. (วิทยานิพนธ์)
- (9) มยุลา ไชยคำบัง . การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ รายจ่าย และปัญหาการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรธานี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544. (วิทยานิพนธ์)
- (10) ภัทรพร จันตะนี. ศักยภาพในการพึ่งตนเองทางด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยเกริก. 2544. (วิทยานิพนธ์)
- (11) ธราภรณ์ กิจประเสริฐ . การตรวจสอบบัญชีการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล . มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543. (วิทยานิพนธ์)

การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

514. จรูญ ศรีสุขใส . แนวทางการสร้างควมมีอิสระในการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540.

การบริหารการปกครองประเทศไทยโดยการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการบริหารการปกครองกันเองตามหลักการกระจายอำนาจการกระจายอำนาจการปกครองนั้น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรกระจายอำนาจย่อมมีอำนาจอิสระในการบริหารการปกครองภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของตน ซึ่งพิจารณาได้จากการที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนภายในท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีรายได้งบประมาณเป็นของตนเองและมีพนักงานของตนเอง องค์ประกอบทั้ง 4 ประการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการดำเนินการกิจการของตนหรือไม่เพียงใด

การดำเนินการกิจซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ย่อมต้องอาศัยพนักงานของท้องถิ่นไปดำเนินการ ซึ่งหมายถึงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจบริหารงานบุคคลเหนือพนักงานของตนได้อย่างอิสระ กล่าวคือ มีอำนาจบรรจุแต่งตั้ง ให้คุณให้โทษพนักงานของตนเองได้ภารกิจต่าง ๆ จึงจะได้รับการจัดทําย่างดี มีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนภายในท้องถิ่น ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจการปกครอง การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารมากน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละประเทศ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นระบบใหญ่ ๆ ได้ 2 ระบบ คือ ระบบที่รวมอำนาจบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไว้กับการบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือนของประเทศ และระบบที่แยกการบริหารงานบุคคลออกจากกระบบราชการพลเรือนของประเทศ การบริหารในระบบแรกมีข้อเสียที่ขัดกับหลักการกระจายอำนาจการปกครอง การให้บริการสาธารณะไม่อาจสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น การบรรจุ แต่งตั้งพนักงานไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นแต่ก็มีข้อดีคือพนักงานท้องถิ่นมีฐานะเท่าเทียมกับข้าราชการพลเรือนของประเทศ สามารถลดปัญหาอิทธิพลทางการเมืองของท้องถิ่นได้ส่วนระบบหลังยังอาจแบ่งได้อีก 2 ระบบย่อย คือ ระบบที่รวมอำนาจบริหารไว้ในองค์กรระดับชาติ และระบบที่แยกให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอำนาจบริหารงานบุคคลพนักงานของตนได้เอง ซึ่งระบบที่รวมอำนาจบริหารไว้ในองค์กรบริหารระดับชาตินี้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งไม่มีอำนาจสิทธิขาดในการบริหาร เพราะอำนาจการบริหารอยู่ที่องค์กรระดับชาติ แต่องค์กรบริหารงานบุคคลในระดับชาติก็เป็นอิสระจากอำนาจของราชการส่วนกลางหรือราชการพลเรือนของประเทศ ส่วนระบบที่แยกให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอำนาจบริหารงานบุคคลได้เองนั้น จัดเป็นระบบที่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการปกครองมากที่สุดแต่ก็มีข้อเสียอย่างสำคัญตรงที่ ระบบนี้จะถูกครอบงำด้วยอิทธิพลทางการเมืองของท้องถิ่นได้ง่ายกว่าระบบอื่น การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นประเทศต่าง ๆ จะจัดอยู่ในระบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

สำหรับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไทยนั้น จัดอยู่ในระบบที่แยกการบริหารออกจากราชการพลเรือนของประเทศ โดยรวมการบริหารงานบุคคลไว้ที่องค์กรบริหารงานบุคคลในระดับชาติซึ่งมีอยู่ 4 องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.) คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ก.ท.ป คณะกรรมการพนักงานสุขาภิบาล (ก.สภ.) และคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) รับผิดชอบการบริหารงานบุคคลตามประเภทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีคณะกรรมการพนักงาน

เทศบาลเป็นองค์กรบริหารงานบุคคล ในการบริหารงานนอกจากองค์กรดังกล่าว จะตั้งคณะกรรมการวิสามัญชุดต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ยังมีองค์กรบริหารงานบุคคลในระดับจังหวัดและองค์กรบริหารประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคอยช่วยเหลือในเขตจังหวัดและเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอีกด้วย จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไทยไม่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลเท่าที่ควร ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ทั้งนี้มีสาเหตุจาก

1. โครงสร้างขององค์กรบริหารงานบุคคล ทั้งระดับชาติและระดับจังหวัดไม่เอื้ออำนวยให้บริหารงานได้อย่างอิสระ เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางอยู่ในองค์กรเป็นจำนวนมาก ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกองค์กรอาจถูกครอบงำได้ง่าย เพราะไม่มีการกำหนดคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง ผู้มีอำนาจอาจแต่งตั้งถอดถอนได้ตามอำเภอใจ มีผู้บังคับบัญชาอยู่ในองค์กรเดียวกัน อีกทั้งองค์กรบริหารไม่มีหน่วยธุรการของตนเองต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่ สำนักงานและงบประมาณของราชการส่วนกลาง

2. อำนาจการบริหารงานบุคคลส่วนมากเป็นของเจ้าหน้าที่ราชการส่วนกลางและคณะกรรมการระดับชาติ กล่าวคือตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันไป อำนาจบริหารงานบุคคลที่มีอยู่ในคณะกรรมการระดับชาติก็เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ราชการส่วนกลางนั่นเอง เพราะเจ้าหน้าที่ราชการส่วนกลางมีอำนาจในองค์กรดังกล่าว การขาดความมีอิสระในการบริหารงานบุคคลดังกล่าวได้ก่อผลเสียต่อท้องถิ่นหลายประการ เช่น การบริหารงานเกิดความล่าช้า พนักงานไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีการพัฒนาการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร เป็นต้น

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการสร้างความมีอิสระในการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยการรวมองค์กรบริหารงานบุคคลทั้งหมดที่มีอยู่ขณะนี้ให้เป็นองค์กรระดับชาติเพียงองค์กรเดียวเรียกว่าคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ก.อ.) แยกเป็นอิสระจากระบบราชการพลเรือนของประเทศ ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลเหนือพนักงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกประเภท คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีองค์ประกอบ 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ผู้แทนพนักงานท้องถิ่นทุกประเภท และผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้งประธาน ก.อ. ได้แก่ ผู้แทนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเลือก มีสำนักงานเลขานุการ ก.อ. เป็นหน่วยงานธุรการ นอกจากนี้ยังมี คณะอนุกรรมการประจำจังหวัด และอนุกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่น ประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ การจัดองค์กรที่มีอิสระจากอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนี้ น่าจะสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นและบริหารงานได้ดีกว่าการจัดองค์กรบริหารรูปแบบเดิม ในส่วนของอำนาจหน้าที่นั้น องค์การบริหารระดับชาติมีอำนาจหน้าที่เฉพาะที่เกี่ยวกับการวางกฎเกณฑ์การบริหารและมีอำนาจบริหารซึ่งหากมอบให้ องค์การบริหารระดับจังหวัดหรือระดับท้องถิ่นแล้ว จะเกิดผลเสียมากกว่า

การสร้างองค์กรบริหารที่กล่าวมานี้อาจทำได้โดยการตรากฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนส่วนท้องถิ่น ขึ้นใหม่ ขณะเดียวกันก็ต้องแก้กฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบพนักงาน ข้าราชการท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ระเบียบว่าด้วยพนักงานข้าราชการท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นประเภทนั้น ๆ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

515. อุดม เย็นสบาย . การศึกษาสภาพขวัญกำลังใจของข้าราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขต 6 . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย

1. ระดับขวัญกำลังใจของข้าราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับ “สูง” เมื่อพิจารณารายด้าน มีด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” นอกนั้นอยู่ในระดับสูง
2. เมื่อเปรียบเทียบระดับขวัญกำลังใจของข้าราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขต 6 ระหว่างผู้ที่ปฏิบัติราชการประจำที่ส่วนจังหวัด กับผู้ที่ปฏิบัติราชการประจำที่ส่วนอำเภอ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านศักดิ์ศรีและความมั่นคงของอาชีพ ผู้ที่ปฏิบัติราชการประจำที่ส่วนอำเภอ มีระดับขวัญกำลังใจสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติประจำที่ส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. แนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยผู้บังคับบัญชา กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางที่ผู้บังคับบัญชาจะสร้างขวัญกำลังใจ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 แนวทาง คือ 1. ความเป็นประชาธิปไตยและเคารพเหตุผลทำให้ความเป็นธรรมในโอกาสก้าวหน้าของบุคลากรในหน่วยงาน การให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาหน่วยงาน ส่วนแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจของข้าราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางที่ปฏิบัติงานสามารถสร้างขวัญกำลังใจ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 แนวทาง คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน การวางตัวให้เหมาะสมกับบทบาทและตำแหน่งหน้าที่ ความตั้งใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

516. มงคล เชาวน์ประยูร . ทศนคติของข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ .ศ. 2540. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการสังกัด อบจ . เชียงใหม่ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อความจำเป็นในการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในระดับสูง มีทัศนคติเห็นด้วยต่อโครงสร้างของ อบจ. ตามกฎหมายใหม่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อความสัมพันธ์อยู่ระดับปานกลางและความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำเป็นไปในเชิงบวกในระดับสูง

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ข้าราชการประจำสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีทัศนคติเชิงลบต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ด้วยผลการวิจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าสมมติฐานได้รับการปฏิเสธ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบของ อบจ . ที่ไปซ้ำซ้อนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ อบจ . เองก็ควรพิสูจน์ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของตนเองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและดูแลทุกข์สุขของประชาชน หากยังต้องการจะดำรงอยู่ต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำใน อบจ. กับผู้บริหารจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญที่จะเกื้อหนุนต่อการทำงาน ผู้บริหารจากการเลือกตั้งและข้าราชการประจำที่สังกัด อบจ . จึงควรร่วมมือกันสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนการทำงานบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของประชาชน การประสานงานระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นความจำเป็นที่ควรสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อสร้างพลังในการทำงานแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

517. ปณิธาน พรเรืองวงศ์ . การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโครงสร้างการบริหารงานใหม่ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.4 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 66.8 มีอายุราชการระหว่าง 1 – 10 ปี ร้อยละ 57.4 สมรสแล้วอยู่กับครอบครัว ร้อยละ 65.0 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.2 ก่อนการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานข้าราชการส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสายงานการเงินและบัญชี ร้อยละ 47.9 ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสายงาน

การเงินและบัญชี ร้อยละ 35.7 ข้าราชการมีประสบการณ์เคยผ่านการฝึกอบรมมาแล้วมากที่สุดระหว่าง 1 – 3 ครั้ง ร้อยละ 82.2 มีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างการบริหารงานใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.8

2. สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการ พบว่า ด้านการพัฒนารายได้เป็นปัญหามากที่สุด เฉลี่ย 3.5 รองลงมาเป็น ด้านการกระจายอำนาจ เฉลี่ย 3.3 และด้านบทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เฉลี่ย 3.2

3. ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ พบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างการบริหารงานน้อย ร้อยละ 80.8 ข้าราชการมีความรู้ดี ร้อยละ 19.2

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการที่เหมาะสมได้ผลดีที่สุด พบว่า การประชุมชี้แจงกับการฝึกอบรมสัมมนา ร้อยละ 67.1 รองลงมาเป็นการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ร้อยละ 43.7 วิธีการและระยะเวลาดำเนินการ พบว่า ควรประชุมชี้แจงทุกส่วนราชการพร้อมกันเดือนละครั้ง ร้อยละ 74.8 และการฝึกอบรมสัมมนาบรรยายประกอบการแบ่งกลุ่มย่อยเสนอความคิดเห็นทุก 6 เดือน ร้อยละ 45.0 สำหรับการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานควรมีระเบียบขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ ตัวอย่างเอกสารและการแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่อง ร้อยละ 49.6

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ต่อการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกับการนิเทศงานติดตามผลอายุ มีความสัมพันธ์ต่อการทัศนศึกษาดูงาน สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อการประชุมชี้แจง ตำแหน่งหน้าที่ มีความต่อการทัศนดูงานกับการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พบว่าความรู้ ด้านการกระจายอำนาจ มีความสัมพันธ์ต่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ด้านบทบาทอำนาจหน้าที่ มีความสัมพันธ์ต่อการประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์ข่าวสารกับการนิเทศงานติดตามผล และด้านการพัฒนารายได้มีความสัมพันธ์ต่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยองค์รวมของความรู้ในทุก ๆ ด้าน จะมีความสัมพันธ์ต่อการฝึกอบรมสัมมนาข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

518. พุทธศักดิ์ บุเกตุ . ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540 . โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.7 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40 – 44 ปี ร้อยละ 24.6 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีร้อยละ 70.3 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 40.0 มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันต่ำกว่า 1 ปี เคยเข้าร่วมประชุมสัมมนาร้อยละ 63.6 และมีทักษะความชำนาญในงานที่ทำอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.3

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติการบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540 ของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่าความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 48.7 42.0 และ 9.3 ตามลำดับ

3. ระดับการปรับบทบาทของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพบว่า ร้อยละ 68.0 สามารถปรับบทบาทได้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 27.0 สามารถปรับบทบาทได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.3 สามารถปรับบทบาทได้ในระดับน้อย และร้อยละ 0.7 ไม่สามารถปรับบทบาทได้เลย

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทักษะความชำนาญในงานที่ทำ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติการบริหารส่วนจังหวัด

พุทธศักราช 2540 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายความพึงพอใจในงาน แรงจูงใจในการทำงาน และการมองเห็นคุณค่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด

519. วรณชนก สุขสันติบรรยง . ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี . สาขาวิชาการบริหารองค์การ /บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2544. (สารนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย จูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้าราชการและลูกจ้างที่มีสถานภาพสมรส เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนและสังกัดส่วนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและ ลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับปัจจัยค่าจ้างและปัจจัยจูงใจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

520. ชำนาญ ปรีบาล . การปรับตัวของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตาม พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 46.2 มีความสามารถปรับตัวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานตามพระราช บัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาสามารถปรับตัวได้ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 43.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 มี 10 ปัจจัย คือ การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของงาน การเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ การสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น การรับรู้ข่าวสารภายในองค์การความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ บุคลิกภาพ ทักษะ ทศนคติ การสนับสนุนจากครอบครัว และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ปัจจัย เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมาก ไปหาน้อย คือ 1) การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น 2) การรับรู้ข่าวสารภายในองค์การ 3) การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของงาน 4) การเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ และ 5) ทศนคติ ตามลำดับ ปัจจัยทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันทำนายความสามารถใน การปรับตัวของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ร้อยละ 55.2

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

521. สันติธร ยัมละมัย . กระบวนการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานครูเทศบาล . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.71) เห็นด้วยอย่างมากกับกระบวนการบริหารงาน บุคคลสำหรับพนักงานครูเทศบาล โดยพนักงานครูเทศบาลที่มีสภาพส่วนบุคคลต่างกัน ในด้านอายุ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานครูเทศบาลไม่แตกต่างกันแต่ พนักงานครูเทศบาลที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน ในด้านระยะเวลาการรับราชการ มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานครูเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ โดย กลุ่มที่มีความแตกต่าง คือ กลุ่มที่มีระยะเวลาการรับราชการ 21 – 25 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลาการรับราชการ 26 – 30 ปี

522. วินดา ไชยชนะตรี . องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540.

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลไม่มีตัวแทนของพนักงานเทศบาลรวมอยู่ด้วยเลย ส่วนองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการพนักงานเทศบาลประจำจังหวัดที่ถือว่าเป็นหน่วยงานบริหารงานบุคคลที่ได้รับการกระจายอำนาจมานั้นมีอนุกรรมการที่เป็นตัวแทนของเทศบาลรวมอยู่น้อยมาก ประกอบกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ธุรการให้คณะกรรมการพนักงานเทศบาลนั้นยังขึ้นโดยตรงต่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และรวมถึงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานเป็นข้าราชการพลเรือนทั้งหมดด้วย โดยทั่วไปอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคล เป็นเรื่องการควบคุมบังคับบัญชาเหนือตัวบุคคลภายในองค์กรเดียวกันหรือภายในนิติบุคคลเดียวกันเท่านั้น และพบข้อสังเกตอีกว่า คณะกรรมการพนักงานเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาลค่อนข้างเด็ดขาด เป็นผู้ออกกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข การบริหารงานบุคคล รวมถึงเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานบุคคลเองโดยไม่มีองค์กรใดควบคุมตรวจสอบเป็นการควบคุมโดยคนของส่วนกลางอย่างเข้มงวด เคร่งครัด เป็นผลให้เทศบาลขาดความเป็นอิสระในการควบคุมบุคลากรของตนเองตามอำนาจหน้าที่แห่งความเป็นอิสระที่จะพึงมีตามหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วอำนาจการบริหารงานบุคคลนั้นเป็นอำนาจที่มีความสัมพันธ์โดยตรงและไม่อาจแยกออกจากกันได้จากการมีบุคลากรของตนเอง การควบคุมการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจึงเป็นการควบคุมโดยองค์กรที่อยู่ในระดับที่แตกต่างกันที่ไม่ควรอยู่บนพื้นฐานของการใช้อำนาจบังคับบัญชาแต่ควรใช้อำนาจควบคุมหรือกำกับดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

เพื่อแก้ไขการควบคุมอย่างเข้มงวดของส่วนกลางและเพิ่มความเป็นอิสระให้แก่เทศบาลในการใช้อำนาจควบคุมเหนือตัวบุคคลดังกล่าว ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขโดยจัดความสัมพันธ์เพื่อองค์ประกอบของการกระจายอำนาจมีความสมบูรณ์ขึ้น ส่งผลให้เกิดมิติความสมบูรณ์ของการกระจายอำนาจทางปกครองยิ่งขึ้นโดยให้เทศบาลมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลขึ้นในระดับองค์กรกลางและระดับจังหวัดด้วยการให้ตัวแทนของเทศบาลเข้าร่วมเป็นกรรมการ โดยให้ตัวแทนเหล่านี้มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการโดยตรง รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานบริหารงานบุคคลแยกเป็นเอกเทศจากส่วนกลาง เพื่อให้เทศบาลมีความเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากส่วนกลางจนกระทั่งขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

523. กนกวรรณ เชื้อนสุวรรณ . การประหยัดจากขนาดในการขยายกำลังคนภาครัฐ : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544.

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การขยายกำลังคนของเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่ได้ก่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด เนื่องจากสัมประสิทธิ์การประหยัดจากขนาดมีค่ามากกว่า 1

2. การวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในประเด็นการประหยัดด้านแรงงาน ด้านการจัดการ และด้านเทคนิค

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าทำให้เกิดการประหยัดจากขนาดในการขยายกำลังคนของภาครัฐได้นั้น ควรจะมีการปรับเปลี่ยนระบบการจ้างงานข้าราชการ จากการจ้างงานตลอดชีพ มาเป็นการจ้างงานตามสัญญาข้อตกลง พยายามลดบทบาทของรัฐจากการเป็นผู้ควบคุมมาเป็นผู้สนับสนุนและแนะนำ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่เหมาะสมกับงานเข้ามาช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้สามารถเกิดการประหยัดจากขนาดได้ในอนาคต

524. วรพรรณ จันทรมัย . *โครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและหัวหน้าส่วนการบริหารเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น* . รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและหัวหน้าส่วนการบริหารเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการและหัวหน้าส่วนการบริหารเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยทั้งหมดโดยที่ด้านอำนาจหน้าที่ ($\bar{X} = 4.14$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.13$) ด้านองค์ประกอบ ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ และที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.04$)

2. ความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลระหว่างคณะกรรมการกับหัวหน้าส่วนการบริหารเทศบาล พบว่า คณะกรรมการกับหัวหน้าส่วนการบริหารเทศบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏว่า มีเพียงด้านองค์ประกอบเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่ว่าจะเป็นด้านอำนาจหน้าที่ ด้านสายการบังคับบัญชา และด้านการกระจายอำนาจ ไม่มีความแตกต่างกัน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

525. โชติรส โสมนรินทร์ . *ความคิดเห็นและความคาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลในการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี* . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลมีระดับความคิดเห็นในการโอนสถานอนามัยไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 54.5 แต่เห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องการบริหารงานของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลอาจไม่เหมาะสม และมีความคาดหวังมากในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบบริหารงานและได้รับความมั่นคงในการทำงานเมื่อวิเคราะห์การจำแนกพบๆ พบว่า การตัดสินใจในการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรและสังคมลักษณะทางเศรษฐกิจ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล และการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังไม่แตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรและสังคม ลักษณะทางเศรษฐกิจ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการตัดสินใจและลักษณะทางประชากรและสังคม สามารถร่วมกันทำนายความคิดเห็นได้สูงสุด (ร้อยละ 22.2) รองลงมาเป็นการทำนายร่วมกับลักษณะทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 21.6) และการตัดสินใจร่วมกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 21.3)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรมีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารงานสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบล การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล พัฒนาศักยภาพผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานสาธารณสุข จัดเตรียมองค์กรและเกณฑ์ชี้วัดในการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของท้องถิ่น การทำประชาพิจารณ์ รวมถึงการให้สิทธิเลือกพื้นที่ปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจและสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเกี่ยวกับรายได้และสวัสดิการ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

- ไม่มี -

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

526. โกเศศ ศฤโกศล . *สภาพการดำเนินการปัญหาและอุปสรรคในการจัดการงานเก็บขยะและมูลฝอยของ สุขาภิบาลอุบล . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บรายได้ และจัดเก็บขยะมูลฝอยมีความเหมาะสมในระดับปานกลางแต่ควรได้รับการพัฒนาเทคนิคการในการจัดเก็บขยะมูลฝอย
2. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญ คือ สภาพของรถยนต์ขนขยะมูลฝอยที่มีสภาพไม่พร้อม ต่อการปฏิบัติงาน การจัดเก็บขยะมูลฝอยจึงไม่สามารถกระทำได้อย่างสม่ำเสมอ
3. ด้านงบประมาณ เจ้าหน้าที่เห็นว่า งบประมาณในการดำเนินงานมีความเพียงพอในระดับปานกลาง แต่ประชาชนผู้รับบริการยินดีชำระค่าบริการให้อัตราที่สูงขึ้นโดยมีเงื่อนไขว่าการให้บริการจะต้องมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นด้วย
4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่ายังอยู่ในระดับน้อย ทั้งในเรื่อง การติดตามการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยของสุขาภิบาล การใช้งบประมาณ การบริจาคเงินเพื่อการดำเนินการด้านขยะมูลฝอย
5. เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลอุบล กับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการงานเก็บขยะมูลฝอย พบว่า ระดับการศึกษา และภูมิฐานะเดิมของประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการ และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

527. เรืองชัย อิทธิพล . *ความตระหนักของคณะกรรมการสุขาภิบาลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมศึกษาเฉพาะกรณี สุขาภิบาลในเขตจังหวัดลพบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการสุขาภิบาล ร้อยละ 58.7 มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตสุขาภิบาลในระดับสูงและร้อยละ 41.3 มีความตระหนักในระดับต่ำ ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักของคณะกรรมการสุขาภิบาลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตสุขาภิบาลพบว่าปัจจัยในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นคณะกรรมการสุขาภิบาล ระดับการศึกษา ประสบการณ์เกี่ยวกับการได้รับการอบรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และอำนาจของคณะกรรมการสุขาภิบาลตามกฎหมายมีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับปัจจัยในด้านอายุตัวของคณะกรรมการสุขาภิบาล นโยบายจากส่วนกลางและความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตสุขาภิบาล ไม่มี ความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

528. อำพล พรอารักษ์สกุล . *บทบาทของหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณี : คณะกรรมการสุขภาพในจังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.*

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การค้นพบพบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง การให้คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีบทบาทในการปฏิบัติ หน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ ปัญหาอุปสรรคด้านนิติบัญญัติ และ ปัญหาอุปสรรคด้านการจัดการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

ปัญหาอุปสรรคด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ในการร่างข้อบังคับ ข้อบังคับที่ได้รับการอนุมัติมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาในปัจจุบัน และขาดการยอมรับจากประชาชน กฎหมายหรือข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบันบางพระราชบัญญัติมีความซับซ้อนและไม่ทันสมัย

ปัญหาอุปสรรคในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้แก่ ขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ ที่ทั้งขยะไม่เพียงพอ ประชาชนและเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้คือ

1. หน่วยงานรัฐควรเสนอข้อแก้ไขพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2495 ในส่วนบทกำหนดโทษให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมสัมมนาคณะกรรมการสุขภาพ และพนักงานสุขภาพ เกี่ยวกับการร่างข้อบังคับสุขภาพต่าง ๆ รวมทั้งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวมีความรู้ ความสามารถ ในการเสนอข้อปรึกษา และการร่างข้อบังคับสุขภาพ ควรกำหนดให้สุขภาพต้องตรากฎหมายหรือข้อบังคับในระดับรองให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายแม่บทได้กำหนดไว้ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ทั้งในส่วนที่เป็นภารกิจหลักของสุขภาพและภารกิจทางด้านสิ่งแวดล้อม

2. สุขภาพควรจัดการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาสุขภาพ โดยเฉพาะกรรมการพัฒนาสุขภาพ สาขากิจการสาธารณสุขธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และควรเสนอเรื่องขออนุมัติต่อคณะกรรมการพนักงานสุขภาพในการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าส่วนและหัวหน้าฝ่าย เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในกิจการสุขภาพ โดยงดการแต่งตั้งข้าราชการจากหน่วยงานอื่น นอกจากนี้คณะกรรมการสุขภาพควรให้ความสนใจข่าวสารด้านสถานการณ์สิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม

529. สุรศักดิ์ บุญลือ . *การเลือกพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาสุขภาพในเขตอำเภอแม่สาย แม่จัน และเชียงแสน . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาภูมิศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541. (วิทยานิพนธ์)*

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาพื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งฝังกลบขยะมูลฝอยรวมอย่างถูกหลักสุขภาพ ของสุขภาพ 7 แห่งในอำเภอแม่สาย แม่จัน และเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้เกณฑ์การเลือกพื้นที่ของสถาบันภายในและต่างประเทศ

การวิจัยกระทำโดยจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิไว้ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ กรรมวิธีในการหาพื้นที่เหมาะสมเพื่อฝังกลบขยะมูลฝอย มีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนแรกใช้เทคนิคการวางซ้อนข้อมูลเพื่อเลือกพื้นที่ศักยภาพเบื้องต้นจำนวน 26 แห่ง ขั้นตอนที่สอง ตรวจสอบพื้นที่ศักยภาพเบื้องต้นดังกล่าวกับสภาพพื้นที่จริงในภาคสนามและคัดเลือกพื้นที่ไว้จำนวน 7 แห่ง ขั้นตอนที่สาม นำพื้นที่ทั้ง 7 แห่งมาทำการ Weight-Rating เพื่อจัดลำดับ

พื้นที่ศักยภาพ ขั้นตอนที่ดีที่สุด นำพื้นที่ที่มีคุณภาพสูงที่สุดมาทำการสำรวจเบื้องต้นด้วยการเจาะหลุมสำรวจความลึก 6 เมตร จำนวน 2 หลุม ขั้นตอนสุดท้ายดำเนินการสำรวจถึงรายละเอียดด้วยกรรมวิธีวัดความต้านทานไฟฟ้าของชั้นดินลึก 80-100 เมตร จำนวน 7 จุด และเจาะหลุมทดสอบธรณีเทคนิคลึก 15 เมตร จำนวน 1 หลุม อีกทั้งทำการวัดระดับน้ำจากบ่อน้ำในพื้นที่สำรวจและบริเวณใกล้เคียงจำนวน 12 แห่ง

จากเกณฑ์ในการจัดทำสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษพบว่า พื้นที่บ้านดงม่วงคำเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดทำเป็นสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยรวม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นดินเหนียวปนทรายแข็งที่มีค่าสัมประสิทธิ์การซึมผ่านของน้ำ (K) เท่ากับ 1.5×10^{-5} ซม./วินาที และสามารถรองรับน้ำหนักสูงสุดได้ 47.4 ตัน/ตร.ม. โดยมีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก 7 เมตร

530. วิโรจ เรียนรู้ , ร.ต.ท. . การใช้ทรัพยากรน้ำในเขตชุมชน : กรณีศึกษาเขตสุขาภิบาลล้อมแรด อำเภอลำปาง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าและอิสระ)

ผลของการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ใช้น้ำจากแหล่งน้ำในท้องถิ่น ในปริมาณ ประมาณ 875 ลิตรต่อครัวเรือนต่อวัน โดยส่วนใหญ่ ใช้น้ำประปาที่มีระดับคุณภาพที่ดีและสามารถบริโภคได้
2. มีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวัน ในลักษณะของพฤติกรรมการอนุรักษ์ในระดับเหมาะสมปานกลาง
3. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำในครัวเรือน ได้แก่ อาชีพ การศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำในครัวเรือน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

531. ตลอด จรูญรัตน์ . การบริหารงานบุคคลของเทศบาลกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2514.

ในการศึกษาการบริหารงานบุคคลของเทศบาลกรุงเทพนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษา 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก มุ่งศึกษาว่า การจัดหน่วยงานบริหารงานบุคคลเป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไรบ้าง และประเด็นที่สอง มุ่งศึกษาว่า การบริหารงานบุคคลแต่ละชั้นเป็นอย่างไรและมีปัญหาอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาในประเด็นแรก พบว่า มีหน่วยงานบริหารงานบุคคลที่ควบคุมเทศบาลมากเกินไป คือ ระดับส่วนกลางมี 2 หน่วย และส่วนภูมิภาค 1 หน่วย ซึ่งแต่ละหน่วยจัดเป็นรูปคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลจำนวนมากเกินไป และมีองค์ประกอบจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ทั้งในเรื่องงานของเทศบาลและการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่ หน่วยงานบริหารงานบุคคลในเทศบาลระดับสูงสุดมีองค์ประกอบที่มีลักษณะสูงใกล้เคียงกับหน่วยงานบริหารงานบุคคลกลาง แต่กฎหมายมอบอำนาจให้น้อยเกินไป และต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานบริหารงานบุคคลระดับส่วนภูมิภาคที่มีคุณลักษณะต่ำกว่ามาก แต่มีอำนาจเหนือกว่าทุกประการ จึงทำให้การบริหารงานบุคคลของเทศบาลกรุงเทพขาดความคล่องตัวและทำให้เกิดความล่าช้า ในประเด็นที่สอง พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารงานบุคคลชั้นต่าง ๆ มีปัญหาก็คือ การขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะ

ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอแนะว่า ปัญหาเรื่องหน่วยงานบริหารงานบุคคลควรจะแก้ไขโดยให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลนครกรุงเทพโดยเฉพาะ ในการตรากฎหมายนี้จะต้องคำนึงสภาพการณ์ต่าง ๆ ของเทศบาลนครกรุงเทพในปัจจุบันเป็นสำคัญ ส่วนปัญหาเรื่องการขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้โดยเฉพาะนั้นควรจะแก้ไขโดยให้มี

การกำหนดวิชาชีพทางการบริหารงานบุคคล สำหรับตำแหน่งในกองการเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน
บุคคลของเทศบาลนครกรุงเทพ

**532. ชาตชาย ณ เชียงใหม่ . การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการวิเคราะห์งาน .
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2519.**

ในการศึกษาการบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการวิเคราะห์งานนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษา
2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกมุ่งศึกษาว่าการวิเคราะห์งานเพื่อกำหนดอัตรากำลังและจัดวางระบบงาน มีวิธีการดำเนินงาน
อย่างไรบ้าง ประเด็นที่สองมุ่งศึกษาว่าในการดำเนินการวิเคราะห์งานเพื่อกำหนดอัตรากำลังและจัดวางระบบงาน นั้น
ประสบปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาในประเด็นแรก พบว่าการวิเคราะห์งานเพื่อกำหนดอัตรากำลังมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเริ่ม
ตั้งแต่ การศึกษางานและอัตรากำลังที่มีอยู่ในปัจจุบัน การพิจารณาคำนวณอัตรากำลัง การจำแนกตำแหน่ง และการจัดทำ
บัญชีหรือทะเบียนตำแหน่ง ส่วนการวิเคราะห์งานเพื่อจัดวางระบบงาน เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระบบงาน หรือ
ขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพิจารณาปรับปรุงลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวตาม
หลักวิชาการบริหารงานบุคคลแผนใหม่ ในประเด็นที่สองพบว่ากรวิเคราะห์งานของกรุงเทพมหานครประสบปัญหาใน
ด้านต่าง ๆ หลายประการ ทั้งที่มีมูลเหตุมาจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิเคราะห์งานและหน่วยงานอื่น ๆ ตลอดจนปัญหาที่มี
มูลเหตุมาจากสายทางเดินของการวิเคราะห์งานของกรุงเทพมหานคร แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยสำคัญที่ทำให้การวิเคราะห์
งานชั้นต่าง ๆ เป็นปัญหาก็คือ การขาดเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์งานอย่างแท้จริง

ผู้เขียนเสนอแนะว่า ปัญหาการวิเคราะห์งานที่มีมูลเหตุมาจากหน่วยวิเคราะห์งาน ควรแก้ไขโดยจัดให้มีการ
ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งาน การส่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานไปดูงาน และไปศึกษาต่อทางด้านการวิเคราะห์งานใน
สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์งานเพิ่มมากขึ้น ส่วนปัญหาที่มี
มูลเหตุมาจากหน่วยงานอื่น ๆ ควรแก้ไข โดยการฝึกอบรมข้าราชการระดับหัวหน้างาน และระดับบริหารให้มีความรู้
ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการวิเคราะห์งาน สำหรับปัญหาที่มีมูลเหตุมาจากสายทางเดินของการ
วิเคราะห์งานควรแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร และเพื่อให้หน่วยวิเคราะห์งานมี
อิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น ควรจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

**533. วินิจัย ละม้ายแก้ว . ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการดำเนินการทางวิจัยของข้าราชการ
กรุงเทพมหานครสามัญ . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.**

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านการสืบสวนทางวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมอยู่ใน
ระดับน้อย
2. ในด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและ
อุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ในด้านการสอบสวนวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับ
น้อย
4. ในด้านการดำเนินการระหว่างสอบสวนวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรค
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
5. ในด้านการพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษทางวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหา
และอุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6. ในด้านการลงโทษและการรายงานการดำเนินการทางวินัย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

534. ชัยสิทธิ์ ศรีเมฆ . ความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการกองออกแบบ สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการกองออกแบบ สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ประการที่สอง เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล ตามปัจจัยส่วนบุคคล ประการสุดท้าย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้าราชการกองออกแบบ สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยอายุตัว อายุงาน วุฒิ การศึกษา ตำแหน่ง และเงินเดือน พบว่าข้าราชการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยเพศระดับชั้น (ซี) และหน่วยงานที่สังกัด ส่วนปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบต้นฉบับ

- (1) สรศักดิ์ สร้อยสนธิ . ระบบบริหารงานบุคคลของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511. (วิทยานิพนธ์)
- (2) โกศล ปราคำ . การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลระดับท้องถิ่นของการประถมศึกษาในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530. (วิทยานิพนธ์)
- (3) พรพิรุณ สุพิชญ์ . การศึกษาการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522. (วิทยานิพนธ์)
- (4) เจษฎา เกตุระกุล. แนวทางในการเลือกสรรผู้อำนวยการกองการศึกษาของเทศบาล. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (วิทยานิพนธ์)
- (5) วัฒนิต อาริวงศา . ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (6) ประวิทย์ ทองภูเบศร์ . การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520. (วิทยานิพนธ์)

การจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม ท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

535. สุพจน์ บุญวรโณ . ความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการเป็นหน่วยงานหลักของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในจังหวัดจันทบุรี : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี . สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลของการศึกษาพบว่า 1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้อง อยู่ในเกณฑ์สูง 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล อยู่ในเกณฑ์สูง 4. เห็นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักของท้องถิ่นในการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 5. พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรเดียวที่มีพื้นที่สาธารณประโยชน์ในการดูแลเกิน 1,000 ไร่

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่า โรงงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่จะสร้างขึ้นโดยกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อจัดสร้างให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ๆ แล้ว จะต้องตั้งงบประมาณในการบริหารจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้ด้วยในระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ด้วยตนเอง

536. สุภาวดี เอี่ยมดุษฎี . แนวทางการจัดการขยะโดยการร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเมืองชลบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543. (วิทยานิพนธ์)

การบริหารจัดการขยะเป็นบริการสาธารณะซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรร่วมมือกันดำเนินการ เพราะจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การประหยัดต้นทุนและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากมีเขตปกครองต่อเนื่องเป็นพื้นที่เมืองอันเดียวกัน

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการบริหารจัดการขยะร่วมกันของเทศบาลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี รวม 6 เทศบาล ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการขยะร่วมกันที่มีประสิทธิภาพโดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทางด้านพื้นที่เป็นการรวมกลุ่มกัน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วย ทม.เมืองชลบุรี ทต.ตำบลบ้านสวนและ ทต.บางกรวย กลุ่มที่สอง ทต.แสนสุข ทต.อ่างศิลา และ ทต.คลองตำหรุ สำหรับวิธีการบริหารจัดการร่วมกันที่เหมาะสมที่สุด คือ การร่วมมือกันบริหารจัดการในรูปแบบสหการ

ผลการศึกษาเสนอแนะให้มีการจัดตั้งสหการขึ้น 2 แห่ง เพื่อเป็นองค์กรบริหารจัดการขยะในแต่ละกลุ่มเทศบาลที่ร่วมมือกัน และเสนอแนะให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่ออุดหนุนเงินเป็นค่าชดเชยแก่เทศบาลเมืองชลบุรีและเทศบาลตำบลแสนสุขเพื่อนำสถานที่ทิ้งขยะของทั้งสองเทศบาลที่มีอยู่เดิมไปเป็นทรัพย์สินของสหการที่จัดตั้งขึ้นใหม่

537. สุริพร พงษ์พานิช . *ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาเกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสังแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ดระดับปานกลาง และพบว่า อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้เรื่องการจัดการขยะ และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด ส่วนการรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด

ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตามแนวทางที่ผู้ศึกษาเสนอ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ จะต้องมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะที่ถูกต้องแก่ประชาชนชาวเกาะเกร็ดทุกเพศทุกวัย เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดจิตสำนึก จะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมรณรงค์ให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ควรเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการหน้าที่เหล่านี้ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลจัดการขยะมูลฝอยในท้องถิ่นโดยตรง และควรมีหน่วยงานอื่น ๆ สนับสนุนทั้งภาครัฐส่วนกลาง ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอนามัยตำบล ตลอดจนประชาชนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการแก้ปัญหาขยะบนเกาะเกร็ดได้อย่างยั่งยืน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

538. พยูน มีทองคำ . *ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2537. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าบ้านเรือนของตนอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล แต่ประชาชนทราบวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องได้ดีพอสมควร ส่วนผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสมาชิกสภาจังหวัดส่วนใหญ่ ทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และทราบวิธีการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้อง สำหรับกรณีที่ประชาชนไม่เรียกร้องให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ นั้น สาเหตุเพราะประชาชนไม่ทราบว่าบ้านเรือนของตนอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สมควรที่ทุกฝ่ายจะต้องใช้ความพยายามให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นประชาชนให้มากขึ้น และทั้งผู้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสมาชิกสภาจังหวัด จะต้องช่วยกันหาหนทางให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทหรือกิจกรรมไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้นด้วย

539. ทิวา บุญดำเนิน , พ.ต.ท. . *ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลและกรรมการสุขาภิบาล ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2539.*

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดนครปฐม เป็นปัญหามากโดยตัวแปรอาชีพ ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรระดับการศึกษา ระยะ เวลาที่อยู่อาศัย และจำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอายุ รายได้ต่อเดือน และการรับข่าวสารด้านขยะมูลฝอย ไม่พบว่ามีผลต่อความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

2. ผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งรับจ้าง ค้าขาย เกษตรกรรม กลุ่มที่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้ง 2 ครั้ง และกลุ่มที่เป็นกรรมการสุขาภิบาล เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดนครปฐมเป็นปัญหามาก โดยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะหลายประการ กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรให้ความสนใจแก้ไขปัญหาดังนี้

1. การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย
2. การจัดหางบประมาณเพิ่ม
3. ปรับปรุงแก้ไขยานพาหนะ ระบบการลำเลียง และภาชนะรองรับขยะให้สามารถป้องกันกลิ่นเหม็นได้
4. จัดอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความรู้และความตระหนัก สร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่
5. จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในหน่วยงาน จัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน
6. การกำชับสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และรัฐควรออกกฎหมายเพิ่มอัตราโทษเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
7. การปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดแก่เด็กและเยาวชน
8. การแนะนำประชาสัมพันธ์ หรือหาวิธีการให้ประชาชนทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งและควรให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย
9. ควรออกกฎหมายควบคุมการทิ้งขยะไม่เลือกที่ โดยให้มีโทษปรับในอัตราสูง หรืออาจมีโทษจำคุก
10. รัฐบาลควรมีการกระจายอำนาจให้มากกว่านี้ เนื่องจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันการบริหารขององค์กรมีหน่วยราชการเข้ามาชื่อนามากเกินไป ทำให้การบริหาร การดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กรไม่ราบรื่น
11. ควรให้บริษัทเอกชนเข้ามาลงทุนทำการกำจัดขยะ โดยทำตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนด

540. ธวัชชัย สุดประเสริฐ , พ.ต.ต. . *ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดสมุทรสาคร* . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล มีความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เป็นปัญหามาก

ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า ตัวแปรสถานภาพในตำแหน่ง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ตัวแปรระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปร อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการรับข่าวสารด้านขยะมูลฝอย ไม่พบว่ามีผลต่อความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

ผลการวิเคราะห์การจำแนกพบ พบว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้ง 2 ครั้ง กลุ่มที่เป็นสมาชิกสภาจังหวัด กลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยได้รับการอบรม 1 ครั้ง และกลุ่มที่ได้รับข่าวสารด้านขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดสมุทรสาครเป็นปัญหามาก โดยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะหลายประการ กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนที่รับผิดชอบ ควรให้ความสนใจแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. ควรมีการปลูกฝังนิสัยความเป็นระเบียบ และรักความสะอาดแก่ประชาชน
2. ให้การอบรมแก่เจ้าหน้าที่ให้ตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
3. ควรออกกฎหมายให้มีโทษปรับในอัตราสูงต่อผู้ที่ทิ้งขยะไม่เลือกที่
4. ปรับปรุงหรือซ่อมแซมยานพาหนะ และภาชนะรองรับขยะให้อยู่ในสภาพที่ดี
5. ควรสร้างที่กำจัดขยะรวม และสร้างให้มีมาตรฐานถูกหลักสุขาภิบาล นอกจากนั้นยังห่างไกลชุมชนด้วย
6. ต้องเพิ่มงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย
7. ควรกระจายอำนาจให้แก่การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อที่จะได้ดูแลได้ทั่วถึง
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย
9. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง หรือหาวิธีให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง
10. จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในหน่วยงาน จัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

541. อัชรี เอกโทขุน , เรืออากาศหญิง . พฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี .
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาการ
ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2537. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้มากเกี่ยวกับกฎระเบียบวินัยของสังคมด้านการทิ้งขยะ และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากขยะ มีการคำนึงถึงปริมาณและอันตรายจากขยะที่เกิดจากการใช้สินค้าโดยลด ปริมาณการใช้ถุงพลาสติก ลดปริมาณการใช้โฟมและนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะมาก ที่สุดคือ กิจกรรมการประกอบอาหารและรับประทานอาหาร ด้านพฤติกรรมทิ้งขยะมีพฤติกรรมทิ้งขยะที่เหมาะสม สำหรับการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อาชีพ และกฎระเบียบทางสังคมด้านการทิ้งขยะ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นอกจากนั้นได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากขยะ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทิ้งขยะอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรจัดหาถังรองรับขยะสด – แห้งให้เพียงพอ และเหมาะสมในทุกพื้นที่เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี โดยเฉพาะบริเวณย่านการค้า และแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องกฎระเบียบวินัยทางสังคมด้านการทิ้งขยะให้ประชาชนทราบและลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดตามกฎระเบียบด้านการทิ้งขยะโดยเคร่งครัด และควรส่งเสริมให้ประชาชนนำของใช้แล้วที่ยังสามารถใช้ประโยชน์ได้อีกกลับมาใช้ใหม่ เพื่อช่วยลดปริมาณขยะ และเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

542. อัญชลี มีมุข . การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดองค์กรแบบสหการในการจัดการขยะของเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537.

ผลสรุปศึกษาสรุปได้ว่า การจัดองค์กรการจัดการขยะในรูปสหการโดยทั่วไปไม่มีความเป็นไปได้ไม่มากนัก แต่ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้มากกว่าทางเลือกอื่นคือ การจัดองค์กรแบบสหการระหว่างเทศบาลตำบลกระทู้แบบร่วมกับเทศบาลตำบลอ้อมน้อย ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นเทศบาลระดับเดียวกันที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ โอกาสที่จะกำหนดโครงสร้างองค์กรร่วมกันทำได้ง่าย นอกจากนี้แหล่งที่ตั้งของเทศบาลและโครงข่ายการขนขยะสามารถทำได้สะดวก

เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้มากขึ้นผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านโครงสร้างองค์กร ควรใช้คณะกรรมการบริหารสหการของเทศบาลเป็นองค์กรนโยบายแล้วให้เอกชนเข้ามาดำเนินการจัดการภายใต้นโยบายที่กำหนดโดยมีวาระ
2. ด้านนโยบายขององค์กร ควรมีการวางแผนระยะยาว และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
3. ด้านการลงทุน รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนโดยจัดสรรเงินลงทุนโครงการแล้วมอบให้สหการรับผิดชอบดำเนินการของโครงการ
4. ด้านการจัดการ ควรแยกกันจัดเก็บ แล้วร่วมกันกำจัด
5. ด้านกฎหมาย ควรมีการกำหนดและปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำรูปแบบสหการไปดำเนินการได้ โดยให้อำนาจสหการหารายได้ในเชิงพาณิชย์ได้ด้วย
6. ด้านความร่วมมือของประชาชน ควรจัดให้มีโครงการการณรงค์ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในรูปแบบองค์กรดังกล่าว
7. ด้านเทคโนโลยี ควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาพัฒนาปรับปรุงทั้งด้านการจัดเก็บและการจัดการขยะ การกำจัดขยะ โดยเน้นความปลอดภัย คุณภาพชีวิตของประชาชนและการรักษาสภาพแวดล้อม

543. สุรสิทธิ์ สิทธิกรวนิช . ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการระบบจัดการขยะของเทศบาลเมืองราชบุรี . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม/บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ไม่ต้องการโครงการระบบจัดการขยะของเทศบาลเมืองราชบุรี สาเหตุเพราะเห็นว่าการก่อสร้างโครงการระบบจัดการขยะของเทศบาลเมืองราชบุรี จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและการดำรงชีวิตของตน รวมทั้งการไม่ทราบข้อมูลรายละเอียดโครงการอย่างเพียงพอและไม่แน่ใจว่าการปฏิบัติงานตามโครงการจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนในอนาคตหรือไม่ ตลอดจนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการใช้พื้นที่ก่อสร้างโครงการในการเลี้ยงสัตว์เป็นประโยชน์มากกว่าการก่อสร้างที่กำจัดขยะทำให้ประชาชนไม่ยอมรับและคัดค้านโครงการ

ทั้งนี้เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่กำหนดขึ้นจากส่วนกลางแล้วมอบให้หน่วยงานในท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะของการกำหนดนโยบายแบบ “เบื้องบนสู่เบื้องล่าง” (Top down) แม้หน่วยงานท้องถิ่นจะดำเนินการสนองตามนโยบายจากส่วนกลาง ปัญหาการไม่ยอมรับก็ยังคงเกิดขึ้น เพราะโครงการดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั่นเอง

ดังนั้นในการดำเนินโครงการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม ควรกำหนดโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนโดยทำการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนก่อน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการนั่นเอง ซึ่งการกำหนดโครงการในลักษณะเช่นนี้เป็นการกำหนดแบบ “เบื้องล่างสู่เบื้องต้น” (Bottom up) อันจะเป็นการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานราชการกับประชาชนในการดำเนินโครงการพัฒนาให้หมดไปได้

นอกจากนี้ยังต้องทำการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างมีแบบแผนและต่อเนื่องทุกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานปฏิบัติกับประชาชนอันจะนำมาซึ่งความเชื่อถือศรัทธา และนำไปสู่ความร่วมมือสนับสนุนให้โครงการพัฒนาดังกล่าวสำเร็จลุล่วงลงได้ในที่สุด

544. สาโรจน์ นรชัย . ความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของเจ้าหน้าที่เมืองพัทยาต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนাসังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. เจ้าหน้าที่เมืองพัทยามีความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษอยู่ในเกณฑ์สูง
2. เจ้าหน้าที่เมืองพัทยาส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษอยู่ในด้านบวก
3. ปัจจัยข้อมูลทั่วไปด้านอายุ รายได้ ระยะเวลาในการทำงาน และการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษ
4. ปัจจัยข้อมูลทั่วไปด้านการศึกษา มีผลต่อความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
5. ปัจจัยข้อมูลทั่วไปด้านเพศ และการติดตามเหตุการณ์และข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการทำงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลต่อทัศนคติต่อนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาได้เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการกำหนดเขตควบคุมมลพิษให้แก่กลุ่มสตรีอย่างต่อเนื่อง เพราะกลุ่มสตรีมีทัศนคติที่ดีเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ขยายผลความรู้ให้แก่กลุ่มผู้ชายต่อไปสำหรับการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ เพราะเป็นสื่อที่มีผู้ใช้ในการติดตามเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนมาก

545. รัฐกานต์ สุขสว่าง . ความคิดเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลต่อการจัดการขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาล . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

จากผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. การเก็บขนขยะมูลฝอย
 - 1.1 ด้านบริหารจัดการ พบว่า การจัดรถเก็บขนขยะมูลฝอยออกบริการเก็บขนขยะมูลฝอย การออกตรวจตราการปฏิบัติงานของคณานกวาดถนน และการปฏิบัติงานของรถเก็บขนขยะมูลฝอย การจัดทำแผนงานการเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำหนดเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอย นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าเทศบาลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดการบริการโดยใช้เจ้าหน้าที่เข้าไปชักลากขยะมูลฝอยออกมารวบรวมไว้ เพื่อรอการเก็บขนไปกำจัดสำหรับพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าไปบริการเก็บขนได้ การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับต้นทุนดำเนินงานและการเก็บค่าธรรมเนียมให้มีประสิทธิภาพและครบถ้วน นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนการจ้างเหมาให้เอกชนเก็บขนขยะมูลฝอยมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด กล่าวคือ แทบจะไม่ได้มีการปฏิบัติเลย

1.2 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร พบว่า การจัดหาบุคลากรให้เพียงพอต่อการให้บริการด้านการเก็บขนขยะมูลฝอย การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยเตรียมไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ การจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บขนขยะมูลฝอยให้เพียงพอ และการดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์เก็บขนขยะมูลฝอยตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บขนขยะมูลฝอย นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านความสัมพันธ์กับประชาชน พบว่า การรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยและลดปริมาณขยะมูลฝอย การว่ากล่าวตักเตือนและเปรียบเทียบปรับกับบุคคลที่ทิ้งขยะมูลฝอยเกลื่อนกลาดไม่เป็นที่เป็นทางนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยส่วนการแนะนำประชาชนให้ทิ้งขยะมูลฝอยในภาชนะที่จัดไว้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. การกำจัดขยะมูลฝอย

2.1 ด้านบริหารจัดการ พบว่า การรวมตัวกันขององค์กรท้องถิ่น เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน การควบคุมประชาชนที่เข้าไปคัดลอกขยะมูลฝอยไม่ให้คุ้ยเขี่ยขยะมูลฝอยกระจายไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิม เช่น การจัดทำเป็นสวนสาธารณะหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยส่วนการดูแลรักษาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เช่น การทำรั้ว อาคาร โรงเก็บรถยนต์ เก็บขนขยะมูลฝอยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร พบว่า การจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นการขอซื้อ ขอเช่าจากเอกชน เพื่อรองรับขยะมูลฝอยที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต การขอใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ราชพัสดุ เพื่อใช้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การจัดหางบประมาณสนับสนุนในการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล การขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ และการจัดหาเจ้าหน้าที่เทคนิคควบคุมระบบการกำจัดขยะมูลฝอย นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย ส่วนการจัดหาอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น รถแทรกเตอร์ขุดดิน รถอัดดิน รถดันดิน และรถตักบรรทุกดินให้เพียงพอ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2.3 ด้านเทคนิควิธีการ พบว่า การกำจัดขยะมูลฝอย โดยวิธีการใช้เตาเผา โดยวิธีการทำปุ๋ยหมัก และการกำจัดขยะประเภทสารพิษ ขยะอันตราย และขยะติดเชื้อ นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในระดับน้อย ส่วนการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะและกำจัดปัญหาเรื่องกลิ่น แผลงวัน และขยะมูลฝอยปลิว มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องในการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้

1. พิจารณาปรับปรุงเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับต้นทุนการดำเนินงาน และควบคุมการจัดเก็บค่าธรรมเนียมให้มีประสิทธิภาพครบถ้วนเพื่อป้องกันการรั่วไหลและทุจริต

2. รณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยและลดปริมาณขยะมูลฝอยรวมทั้งปรับปรุงบทบาทการว่ากล่าวตักเตือนและเปรียบเทียบปรับ

3. เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และยานพาหนะที่ใช้ในการเก็บขนขยะมูลฝอยต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ และควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

4. จัดตั้งองค์กรใหม่จากการรวมตัวกันของเทศบาลตั้งแต่ 2 แห่ง ขึ้นไปในรูปของสหการและบริษัทจำกัด เพื่อบริหารงานกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน เพราะการรวมกลุ่มจะประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านเงินลงทุนและค่าดำเนินการได้มาก

5. ควรเตรียมการจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพิ่มเติมเพื่อรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต
6. ควรเน้นให้มีการดำเนินการกำจัดขยะให้เหมาะสม โดยเฉพาะวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย โดยการฝังกลบ เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับใช้กำจัดขยะมูลฝอย เพราะใช้เงินทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำกว่าวิธีอื่น ๆ การใช้แรงงานไม่ยุ่งยากมีประสิทธิภาพในการกำจัดดีพอสมควร รวมทั้งสามารถควบคุมป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ดี

546. สมจิต ปิยะศิลป์ . การจัดการมูลฝอยในพื้นที่ท่องเที่ยว : กรณีในเกาะสมุย . วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.

การศึกษา พบว่า อัตราการเกิดมูลฝอยชุมชนในปัจจุบัน เท่ากับ 0.45 กิโลกรัม/คน/วัน และในอนาคตปี พ.ศ. 2554 จะเพิ่มขึ้นเป็น 0.92 กิโลกรัม/คน/วัน อัตราการเกิดมูลฝอยโรงแรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ เท่ากับ 4.44, 2.51 และ 1.91 กิโลกรัม/ห้อง/วัน ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 กิโลกรัม/ห้อง/วัน และอัตราการเกิดมูลฝอยสถานที่ท่องเที่ยว เท่ากับ 0.039 กิโลกรัม/คน/วัน

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังแสดงการวางแผนการเก็บขยะมูลฝอย เป็นระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2534 – พ.ศ. 2554) โดยกำหนดเขตเก็บขนมูลฝอยออกเป็น 6 เขต รวมรถเก็บขนมูลฝอยขนาด 12 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 21 คัน และถังรองรับมูลฝอย 0.2 ลูกบาศก์เมตร ประมาณ 1,800 ถัง และได้แสดงการวางแผนการกำจัดมูลฝอย ซึ่งพบว่า วิธีการกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเป็นวิธีที่เหมาะสม โดยเทศบาลจะต้องจัดซื้อที่ดินพื้นที่ 75 ไร่ บริเวณบ้านโคกขนุน ตำบลลิงงาม และก่อสร้างองค์ประกอบของระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล รวมราคาค่าก่อสร้างประมาณ 75 ล้านบาท

547. อภิคม เจนวนิชยานนท์ . การปรับปรุงการเก็บรวบรวมและขนส่งมูลฝอยของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านมูลฝอย ครอบคลุมกระบวนการบริหาร “POSDCoRB Model” ของกูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick) ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านมูลฝอยให้ความสำคัญที่สุดในการกำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิบัติงาน แต่ยังมีบางประเด็น ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการประสานงาน และด้านงบประมาณ ที่เทศบาลไม่สามารถปฏิบัติได้ในปีงบประมาณที่ผ่านมา นั้น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ ขาดผู้ริเริ่ม ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขาดงบประมาณ ไม่มีเทศบาลใดดำเนินการด้านนี้ ดัดขัดด้านระเบียบราชการ ขาดผู้ประสานงาน ใช้ความเคยชินในการตัดสินใจ ประชาชนเห็นความสำคัญต่อนานมากกว่าการแก้ไขมูลฝอยตกค้าง รวมทั้งไม่ทราบว่า GIS คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ส่วนความรู้ และการปฏิบัติของประชาชนเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนค่อนข้างถูกต้อง มีบางประเด็นที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ สำหรับความเป็นไปได้ในการนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการปรับปรุงเก็บรวบรวม และขนส่งมูลฝอยส่วนใหญ่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านมูลฝอยเห็นถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรรองรับเพื่อสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

548. จุมพล อภิรติมัย . การจัดการปัญหาขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมประชากรตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารในการจัดสรรปัญหาขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ เพศ ไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารในการจัดการปัญหาขยะ โดยเฉพาะชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งของกลุ่มข้าราชการ และกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล ร่วมกับกลุ่มลูกจ้าง ในกรณีที่กลุ่มข้าราชการมีทัศนคติไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร แต่กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลและกลุ่มลูกจ้าง มีทัศนคติเห็นด้วยเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มข้าราชการกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่

549. ซาลี อ่องพะ . ปัญหาการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีการจัดเก็บขยะโดยเฉลี่ยแล้วประมาณวันละ 2 – 3 เที่ยว ต่อจำนวนรถขยะ 1 คัน การเก็บขยะเที่ยวแรกเริ่มเวลา 04.00 น. และสิ้นสุดการทำงาน 15.00 น. ในการจัดเก็บขยะของพนักงานจัดเก็บขยะจะมีการแยกประเภทของขยะเฉพาะบางส่วนที่จะนำไปขายเท่านั้น สำหรับขยะที่นำไปทิ้งยังสถานที่กำจัดขยะจะทิ้งรวมกันทั้งหมด และมีการกำจัดขยะโดยใช้วิธี ขุด กลบ ฝัง ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บคือข่งใหญ่ ข่งกลาง ถึง ไม่กวาด คราดไม้ ถังมือ รองเท้ายาง คราดเหล็ก 6 ซี่ พลั่วดำเหล็ก และบั้งก็ทราย อุปกรณ์ประจำรถที่ใช้ในการจัดเก็บขยะซึ่งในขณะนี้เทศบาลมีจำนวนเพียงพอสภาพรถเก็บขยะก็อยู่ในสภาพดี ปัญหาสำคัญในขณะนี้ คือ ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเต็มที่ในการแยกแยะขยะและการใช้ถุงดำ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บขยะของเจ้าหน้าที่ และปัญหาที่สำคัญที่สุดในขณะนี้คือ ปัญหาการไม่มีที่ทิ้งขยะอย่างถาวร ปัจจุบันได้นำไปทิ้งในเขตสุขาภิบาลอำเภอใกล้เคียง แต่ก็ถูกชาวบ้านที่มีบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงต่อต้านมาโดยตลอด

550. มณูญ หวันหยี . การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจสังคมในการจัดการขยะแบบสหการของเทศบาลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538.

ขยะเป็นผลจากการผลิตทางอุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภคของคนในชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนหนาแน่น เช่น เขตเทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น ขยะจึงเป็นภาระขององค์กรชุมชนที่จะต้องกำจัดเพื่อมิให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหลายเทศบาลกำลังมีปัญหาเรื่องการจัดการขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชน ทั้งในขั้นการรวบรวมและการกำจัด และโดยเหตุที่ความร่วมมือดังกล่าวนี้มีรากฐานมาจากทัศนคติและแนวประเพณีของคนในชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจสังคม ในการจัดการขยะแบบสหการของเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยปรับเปลี่ยนเงื่อนไขความเป็นไปได้ และมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประสานการให้บริการในรูปแบบ “สหการ” อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการร่วมกันจัดการขยะของเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ เทศบาลเมืองสมุทรสาคร เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน และเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ทางเลือกที่ 1 เทศบาลทั้งหมด 3 แห่งในจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกันจัดตั้งและจัดการในลักษณะเป็นศูนย์กลาง

ทางเลือกที่ 2 เทศบาลเมืองสมุทรสาครร่วมกับเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน

ทางเลือกที่ 3 เทศบาลเมืองสมุทรสาครร่วมกับเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ทางเลือกที่ 4 เทศบาลอ้อมน้อยร่วมกับเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ทางเลือกที่ 1 คือทั้งหมด 3 เทศบาลร่วมกันจัดตั้งและจัดการในลักษณะเป็นศูนย์กลาง มีความเป็นไปได้สูง ทั้งนี้เพราะมีความพร้อมด้านศักยภาพและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมที่เกื้อหนุนต่อระบบดังกล่าว รวมทั้งมีปัจจัยปรับเปลี่ยนเงื่อนไขความเป็นไปได้และมาตรการลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้สูงกว่าทางเลือกอื่น

ผลการศึกษาได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นพื้นฐานของการดำเนินการต่อไป เช่น การรณรงค์การลดปริมาณขยะ การแยกขยะก่อนทิ้งทั้งการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยม ในการร่วมกันรักษาความสะอาด ของบ้านเมืองให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
2. ให้มีการวางแผน ควบคุม และพัฒนาการใช้ที่ดินอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้เทศบาลทั้งสามแห่งร่วมกันจัดเตรียมสถานที่สำหรับกำจัดขยะที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตด้วย
3. เร่งปรับปรุง แก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการขยะแบบสหการ รวมทั้งเข้มงวดเรื่องการปฏิบัติตามข้อกำหนด
4. สนับสนุนให้เอกชน และนักวิชาการท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะแบบสหการ
5. รัฐบาลควรสนับสนุนทางการเงิน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการขยะในขั้นต้นให้เพียงพอและเหมาะสมแก่สภาพปัญหาของท้องถิ่น หรือให้เทศบาลสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นโดยให้ทางเอกชนมาร่วมลงทุนด้วย

551. ชุติมา ตรีวิทยา . การศึกษาการจําการระบบระบายน้ำทั้งของชุมชน กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาผังเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนในการกำหนดความเหมาะสมของการจัดการระบบระบายน้ำทั้งของชุมชน คือ ปัจจัยด้านกายภาพเกี่ยวกับวิธีการทางเทคนิคในการก่อสร้างปรับปรุงโครงข่ายระบบระบายน้ำทั้งระบบรวบรวมน้ำและระบบบำบัดน้ำเสีย และปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการบริหารการเงินในการลงทุนดำเนินการ และการจัดการรายได้ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยด้านปฏิบัติการซึ่งเกี่ยวกับพื้นที่ในการดำเนินการ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านองค์การ การบริหารและกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครับภาคเอกชนและประชาชน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบแตกต่างกันในการจัดการระบบระบายน้ำทั้งของชุมชน ภายใต้การบัญญัติของกฎหมาย ทั้งนี้ปัญหาการจัดการระบบระบายน้ำทั้งของพื้นที่ศึกษามีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านองค์การ การบริหารและกฎหมายเป็นส่วนใหญ่

ดังนั้นแนวทางการจัดการระบบระบายน้ำทั้งของชุมชนของพื้นที่ศึกษา จึงจำเป็นต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การจําการระบบระบายน้ำทั้งของชุมชนสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบสาธารณูปโภคและกิจกรรมสุขาภิบาลของชุมชนและเกิดประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชนต่อไป

552. วัฒนา ทองชัยยะ . การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารบริการกำจัดขยะของเทศบาลฯ กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ ส่วนมากจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการสนทนากับบุคคลอื่นและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ จากสื่อทุกประเภทแบบนาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง/เดือน) ด้านการติดตามเหตุการณ์ข่าวสารมลพิษสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเคยติดตามเหตุการณ์ข่าวสารมลพิษสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์หรือวิทยุ และติดตามเหตุการณ์ข่าวสาร น จากสื่อทุกประเภทแบบนาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์) ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับขยะมาก และมีพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนถูกต้อง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นด้วยกับหลักการจัดการขยะโดยทั่วไป ด้านความคิดเห็นต่อวัน /เวลาที่ใช้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เห็นด้วยกับการจัดการในด้านนี้ ด้านความคิดเห็นต่อขั้นตอนและวิธีการดำเนินการเก็บขยะ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รถและอุปกรณ์ในการเก็บขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเหมือนกันคือ ไม่แน่ใจต่อการจัดการขยะด้านต่าง ๆ ดังกล่าวของเทศบาล ฯ และเมื่อพิจารณาโดยรวมความคิดเห็นทุกประเด็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตเทศบาล ฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาล หรือกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถสรุปความคิดเห็นที่แน่ชัดได้

ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการขยะ ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับถังรองรับขยะ เช่น จำนวนถังขยะมีน้อย ผุงได้ง่าย การจัดวางไม่ทั่วถึง สำหรับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า ส่วนมากมีความต้องการเกี่ยวกับถังขยะ นอกจากนั้นยังต้องการให้เทศบาล ฯ ทำการสำรวจ และจัดวางระบบการจัดการขยะใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

จากผลการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหาขยะล้นเมืองในเขตเทศบาล ฯ มิได้เกิดจากประชาชน แต่เกิดจากการจัดการขยะของเทศบาล ฯ ที่ยังกระทำไม่ได้ทั่วถึง และมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ เทศบาล ฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะในท้องถิ่น รณรงค์เรื่องการแยกทิ้งขยะอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สำรวจจุดตั้งวางถังรองรับขยะและที่พักขยะใหม่ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ เพื่อจัดระบบการจัดการขยะใหม่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

553. ธนพร พนาคุปต์ . พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี อาชีพค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาและต่ำกว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นห้องแถว /อาคารพาณิชย์ /ทาวน์เฮาส์ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร และมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ถูกต้องอยู่ในระดับสูง โดยมีพฤติกรรมการเก็บรวบรวม การคัดแยก และการกำจัดขยะมูลฝอย ถูกต้องในระดับสูงเช่นกัน แต่มีพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอย และการนำไปใช้ประโยชน์ ถูกต้องในระดับปานกลาง

3. เมื่อทดสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนกับตัวแปรที่ศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ไม่ขึ้นกับเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อแยกพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละด้าน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ขึ้นอยู่กับอายุ และระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ขึ้นอยู่กับอายุและลักษณะที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้เทศบาลปรับปรุงในเรื่องของที่รองรับขยะ โดยเพิ่มจำนวนและขนาดให้พอเพียงในแต่ละจุด เพิ่มจำนวนที่ตั้งของจุดรองรับขยะให้เหมาะสมกับขนาดชุมชน สำหรับปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน ได้แก่ เรื่องที่รองรับขยะไม่ได้ขนาดเหมาะสม และไม่เพียงพอ รวมทั้งการกวาดซัดดูแลเรื่องขยะตกค้างตามคู คลอง หรือท่อระบายน้ำ และเจ้าหน้าที่ให้จัดเก็บขยะทุกวัน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอแนะว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยควรมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการแยกประเภทขยะ รวมทั้งสร้างค่านิยมในการพกพาถุง หรือตะกร้า เมื่อไปจ่ายตลาด เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย มีการแก้ไขปัญหามลพิษให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น การเพิ่มที่รองรับขยะมูลฝอยที่มีขนาดเหมาะสม ให้เพียงพอในแต่ละจุด เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ และเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมทั้งเขตเทศบาล รวมทั้งจัดหาที่รองรับขยะแยกประเภท เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการแยกประเภทขยะจากครัวเรือน

554. ภาณุ บุณศิริ , พ.ต.ต. . **ความรู้และความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด ที่มีต่อ
การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ฯ จังหวัดลพบุรี** .
วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชากรส่วนใหญ่ มีความรู้และความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานในระดับปานกลาง โดยตัวแปรสถานภาพในตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การให้คุณค่าโบราณสถาน พฤติกรรมการรับข่าวสาร ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นและระยะทางของแหล่งที่พักอาศัย ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนจำนวนครั้งที่เข้าไปในโบราณสถานต่อปีนั้น ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความรู้และตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัดที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.78

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การผันแปรและการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่า กลุ่มประชากรที่สมาชิกสภาเทศบาลบ้านหมี่ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี กลุ่มที่มีอายุ 40 ปีและต่ำกว่า และกลุ่มที่มีการให้คุณค่าโบราณสถานมากเป็นกลุ่มที่มีความรู้และตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานมากกว่ากลุ่มย่อยอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. เทศบาลเมืองลพบุรีต้องยึดหลักการที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัติอย่างเคร่งครัด เพื่ออนุรักษ์โบราณสถานอันทรงคุณค่านี้ไว้ มาตรการเร่งด่วนคือ การห้ามรถบรรทุกหนักวิ่งผ่านพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ย้ายตลาดสดและแผงลอยซึ่งวางระเกะระกะบดบังทัศนียภาพอันสวยงามออกไปให้ห่างจากพระนารายณ์ราชนิเวศน์ตามความเหมาะสม

2. เทศบาลเมืองลพบุรีควรจัดสัมมนาทางวิชาการ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์พระนารายณ์ราชนิเวศน์ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการศึกษาค้นคว้าโบราณสถานอันทรงคุณค่านี้ได้อย่างยั่งยืน

555. สุรศักดิ์ สุนทรลาภ . **ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม** . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมอยู่ในระดับต่ำ

3. กลุ่มตัวอย่างที่เพศหญิง มีสภาพสมรสเป็นโสด มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นนักศึกษาหรืออื่น ๆ และมีการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ เป็นกลุ่มที่มีความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

4. กลุ่มตัวอย่างที่เพศหญิง มีสภาพสมรสเป็นโสด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีการรับรู้ข่าวสารในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มที่มีความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือน ส่วนอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และเขตที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือน ส่วนอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือน ส่วนอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และเขตที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือน ส่วนอายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

7. ปัญหา อุปสรรคในการกำจัดขยะมูลฝอย สภาพที่เป็นปัญหามากที่สุดในการกำจัดขยะมูลฝอย คือ ถังขยะอยู่ไกลจากที่พักอาศัย การเก็บขนขยะของเทศบาลมาไม่แน่นอน ทำให้ขยะล้นออกมานอกถัง ทำให้สัตว์มาคุ้ยเขี่ย ส่งกลิ่นเหม็น และพนักงานเก็บขนขยะบางคนพูดจาไม่สุภาพ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงเทศบาลเมืองนครปฐมจะต้องมีการปรับปรุงหน่วยงานให้ดีขึ้น เป็นต้นว่าด้านงบประมาณ ในการจัดซื้อถังขยะและให้มีพนักงานให้เพียงพอ ควรจะมีการอบรมพนักงานให้ทราบถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

556. ประไพศรี วัลย์ลักษณ์ . พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี . สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4 – 6 คน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 15,000 บาท มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารระดับสูง มีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยมาก มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้พบว่า กรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยช่วงระหว่าง 10 ปี และต่ำกว่า ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นกรรมการชุมชนครั้งที่สอง และมีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการชุมชน มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และความแตกต่างดังกล่าวก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยและพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกรรมการชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($R = 0.40$)

4. จากผลการศึกษาพบว่า ควรเพิ่มความรู้ให้แก่กรรมการชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและควรจัดตั้งแกนนำเพื่อเป็นตัวแทนในชุมชนรับผิดชอบประสานงาน และช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องมูลฝอย โดยเฉพาะ โดยให้ความรู้ในเนื้อหาที่เป็นวิธีนำไปปฏิบัติได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการแยกประเภทมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะตั้งแต่ในครัวเรือน และเพื่อหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่

557. ประชุม โพรสารัตนะ . การให้เอกชนมีส่วนร่วมเก็บขนขยะมูลฝอย : ศึกษากรณีเมืองพัทยา . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

ผลการศึกษา พบว่า นโยบายให้เอกชนเก็บขนขยะมูลฝอยโดยวิธีจ้างเหมาของเมืองพัทยา สามารถลดภาระทางการเงิน ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยลดลง มีประสิทธิภาพในการลงทุน (Cost effectiveness) ตามที่คาดหวังไว้ สามารถลดภาระด้านบุคลากรระดับล่างลงได้ระดับหนึ่ง (65%) แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาในการบริหารได้เนื่องจากเกิดปัญหาใหม่ ได้แก่ การควบคุม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของเอกชนเพิ่มขึ้น ผลการปฏิบัติงานของภาคเอกชนยังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการ เนื่องจากมีความเห็นว่าประสิทธิภาพและคุณภาพงานบริการยังไม่ดีพอ

558. ชัยยุทธ โยธามาศย์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร มีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับสูง
2. เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่เข้าตั้งถิ่นฐาน การได้รับข่าวสาร ไม่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจในเรื่องขยะมูลฝอย และความคิดเห็นต่อปัญหาขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย
3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่เกิดจากการจัดการของเทศบาลยังไม่ดีพอ ความร่วมมือของนักท่องเที่ยว แนวทางการแก้ไขขยะมูลฝอย คือ ควรมีการปรับปรุงด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหารให้เหมาะสม การขอความร่วมมือของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปในการทิ้งขยะ รวมทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมาย การณรงค์และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการให้ความรู้แก่ประชาชน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแยกประเภทขยะมูลฝอยพร้อมทั้งนำกลับมาใช้ใหม่ และควรปลูกจิตสำนึกของประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก

559. นิภาภรณ์ เกียรติสุข . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี . สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลจากการศึกษา พบว่า

ระยะเวลาในการอยู่อาศัย และรายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี โดยตัวแปรดังกล่าว ถ้าแตกต่างกันก็จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วน อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยตัวแปรเหล่านี้ไม่แตกต่างกัน จึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ยังพบว่า ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรีมีปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ปัญหาที่พบมาก ได้แก่ ปัญหาด้านกลิ่นเหม็น แมลงวัน และหนู รบกวน ประชาชนส่วนใหญ่จะนำขยะมูลฝอยไปทิ้งในภาชนะที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ โดยมีการแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้งบ้างเป็นครั้งคราว ปัญหาที่ประชาชนพบมากคือ ปัญหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ไม่เพียงพอ และรถเก็บขนขยะมูลฝอยมาเก็บไม่ตรงเวลา และเข้าไปไม่ถึงถึง บริเวณตามตรอก ซอย และสะพาน ทำให้มีขยะตกค้างกระจายอยู่ทั่วไป

ฉะนั้นกล่าวโดยสรุปแล้ว ทางเทศบาลเมืองชลบุรีควรมีการปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ควรเพิ่มปริมาณภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เพิ่มจำนวนพนักงานเก็บกวาดและเก็บขนขยะมูลฝอยให้เพียงพอ รวมถึงการเพิ่มจำนวนรถเก็บขนขยะและเพิ่มจำนวนเที่ยว ของการเก็บขนขยะให้

มากยิ่งขึ้น เพื่อปริมาณขยะตกค้างจะได้ลดลง นอกจากนี้ ทางเทศบาลเมืองชลบุรีควรมีการณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดท้องถิ่นของตน โดย ติดคำขวัญ ติดป้ายประกาศ เชิญชวนให้ประชาชนมีความร่วมมือร่วมใจกันรักษาความสะอาดเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเอง

560. สลักฤทัย เตียวตระกูล . ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว : ศึกษากรณีนักท่องเที่ยวเมืองพัทยา . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

นักท่องเที่ยวที่มาหากเมืองพัทยาทั้งเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีอายุเฉลี่ย 28.5 ปี มีสถานภาพเป็นโสด มีการศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี มีอาชีพประกอบธุรกิจการค้า มีรายได้สูงกว่า 8,500 บาทขึ้นไป ส่วนมากมาจากจังหวัดอื่น ๆ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณหาดเมืองพัทยา ส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความสะอาดของหาดทราย ความสะอาดของน้ำทะเล ความสะดวกของที่จอดรถ ความสะดวกของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจัด ความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจัด ปริมาณถังขยะ จำนวนแผ่นป้ายสื่อความหมาย และการปลูกสร้างอาคารเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจในเรื่องความกว้างของชายหาดและความเหมาะสมของแสงแดด สิ่งที่ไม่พึงพอใจในเรื่องความขรุขระเอียงเอียงของทราย ความสะอาดของชายหาด ความสะอาดของน้ำทะเลและความตื้น-ลึกของน้ำทะเล ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีอายุมาก ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มี อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่ อาศัย และประสบการณ์การเที่ยวชายหาด ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพเมืองพัทยา แตกต่าง

561. เข็มชาติ วังโน,ว่าที่ร้อยตรี . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขอนแก่น . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

ประเด็นของการบริการนั้นปรากฏว่า ประชาชนมีความพึงพอใจ ในด้านการกำจัดขยะในระดับปานกลาง และหากแยกด้านการบริการและขนขยะอยู่ในระดับพอเจ้าน้อย และด้านการรวบรวมขยะอยู่ในระดับพอเจ้าน้อย

สำหรับสาเหตุของความไม่พึงพอใจที่มีต่อด้านระบบการให้บริการ ปรากฏว่า สาเหตุสำคัญที่ประชาชนมีความพึงพอใจต่ำ คือ ความล่าช้าและไม่พัฒนาของระบบบริการ

สำหรับสาเหตุของความไม่พึงพอใจที่มีต่อด้านกระบวนการให้บริการ ปรากฏว่า สาเหตุสำคัญที่ประชาชนมีความพึงพอใจต่ำ คือ ความไม่สม่ำเสมอเนื่องในการปฏิบัติงาน

สำหรับสาเหตุของความไม่พึงพอใจที่มีต่อด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ปรากฏว่า สาเหตุสำคัญที่ประชาชนมีความพึงพอใจต่ำ คือ การขาดความเอาใจใส่หน้าที่

ผลของการศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านระบบการให้บริการแก่ประชาชนในการเก็บขยะมูลฝอย ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมถูกต้องตามสภาพเป็นจริง
2. ด้านกระบวนการให้บริการ ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุง ขั้นตอนในการให้บริการที่รวดเร็วและพอเพียงทั่วถึง

3. ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น ในด้านชุดสวมใส่ขณะปฏิบัติงานเพื่อป้องกันเชื้อโรค และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้รวดเร็วขึ้น ตลอดจนการเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ด้านการรวบรวมขยะ ควรพิจารณาจัดหาถังรองรับขยะที่มีความจุ 100 หรือ 200 ลิตร ทั้งนี้เพื่อความสามารถในการรองรับขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
5. ด้านการบริการเก็บและขนขยะ ควรพิจารณาปรับปรุงเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น รถขนขยะชนิดคอนเทนเนอร์ รถขยะชนิดมีเครื่องอัด
6. ด้านการกำจัดขยะ ควรได้รับการพิจารณาและจัดหางบประมาณ โดยการจัดขยะในอนาคตควรใช้เตาเผา เพราะการจัดหาที่ทิ้งขยะจะหายากขึ้น และปริมาณขยะในเขตเทศบาลก็จะมีปริมาณมากขึ้นอีกหลายเท่า เนื่องจากจำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้น และการพัฒนาขยายตัวเมืองในรูปแบบด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ในฐานะได้รับการยกฐานะจากเทศบาลเมืองขึ้นเป็นเทศบาลนครขอนแก่น

562. **วรรณิ์ เจียมทวีบูลย์ . การศึกษาทดลองปฏิบัติของอาสาสมัครสาธารณสุขเขตเทศบาลเมืองนันทบุรี เกี่ยวกับการแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2539.**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสนับสนุนการแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นก่อนและหลังการทดลองปฏิบัติ และผลการทดลองปฏิบัติในการแยกมูลฝอย พบว่า ไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ศึกษาแต่อย่างใด

จากผลการวิจัยดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมปฏิบัติที่เหมาะสม หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนควรดำเนินการให้สิ่งแวดล้อมศึกษาแก่ประชาชนให้มากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรับซื้อมูลฝอยประเภท กระดาษ แก้ว พลาสติก และโลหะ กลับคืนมาใช้ประโยชน์ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้มีการแยกมูลฝอยนำไปจำหน่ายเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่มากกว่านำไปกำจัด นอกจากนี้ หน่วยงานที่เก็บขนมูลฝอยควรจัดระบบเก็บขนมูลฝอยให้สอดคล้องต่อเนื่องกับการแยกมูลฝอยของครัวเรือน

563. **จุฬารัตน์ คงเพชร . สภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของสถานพยาบาลในเขตเทศบาลนครขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2539. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สถานพยาบาลที่ศึกษาทั้งหมด 40 แห่ง มีจำนวนสถานพยาบาล ร้อยละ 77.50 ที่มีการแยกมูลฝอยติดเชื้อออกจากมูลฝอยทั่วไป สถานพยาบาลที่เหลือร้อยละ 22.50 ทั้งมูลฝอยรวมกัน นอกจากนี้ยังพบว่า สถานพยาบาลจำนวนร้อยละ 95 ไม่มีการทำลายเชื้อก่อนกำจัด และสถานพยาบาลที่เหลือ ร้อยละ 5 มีการทำลายเชื้อก่อนกำจัด สำหรับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในสถานพยาบาลประเภทมีเตียงขนาดต่ำกว่า 30 เตียง จะให้เทศบาล ฯ นำไปกำจัดทั้งหมด ส่วนสถานพยาบาลประเภทมีเตียงขนาดมากกว่า 30 เตียง จะกำจัดในเตาเผาของสถานพยาบาลเอง

ผลการศึกษาในด้านปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ พบว่า สถานพยาบาลประเภทไม่มีเตียงผลิตมูลฝอยติดเชื้อเฉลี่ย 0.21 กก./แห่ง/วัน หรือคิดเป็นอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ เฉลี่ย 0.01 กก./ผู้ป่วย สถานพยาบาลประเภทมีเตียงขนาด 501 – 1,000 เตียง, 151 – 500 เตียง และ 10 – 150 เตียง มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเฉลี่ย 283.13, 19.79 และ 0.57 กก./แห่ง/วัน ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ เฉลี่ย 0.42, 0.26 และ 0.25 กก./เตียง/วัน ตามลำดับ ซึ่งคำนวณปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นจากสถานพยาบาลทั้งหมดในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจะได้ประมาณ 673 กก./วัน (264 ตัน/ปี) สำหรับผลการศึกษาองค์ประกอบของมูลฝอยติดเชื้อ พบว่า สถานพยาบาลประเภทไม่มีเตียงส่วนใหญ่ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นกระดาษ ร้อยละ 37.98 ยาง ร้อยละ 22.73 พลาสติก ร้อยละ 14.61 โดยน้ำหนัก และสถานพยาบาลประเภทมีเตียงขนาด 501 – 1,000 เตียง ส่วนใหญ่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นยางมากที่สุด ร้อยละ 31.47 พลาสติก ร้อยละ 25.56 และผ้า ร้อยละ 25.29 โดยน้ำหนัก สถานพยาบาลขนาด 10 – 150 เตียง โดย

ประกอบด้วยส่วนที่เป็นผ้ามากที่สุด ร้อยละ 45.62 รองลงมาเป็นกระดาษร้อยละ 17.05 และพลาสติก ร้อยละ 16.92 โดยน้ำหนัก โดยสถานพยาบาลประเภทมีเตียงทุกขนาดมีองค์ประกอบของมูลฝอยติดเชื้อ เป็นโลหะ น้อยที่สุด

สิ่งสำคัญพบว่า มูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลขนาดต่ำกว่า 30 เตียง และสถานพยาบาลประเภทไม่มีเตียง ซึ่งมีปริมาณ 27.15 กก./วัน (10 ตัน/ปี) ที่เทศบาล ฯ ต้องนำไปกำจัดร่วมกับมูลฝอยทั่วไป อาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรคไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อม จึงต้องเร่งหามาตรการในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อต่อมูลฝอยชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

564. ประเสริฐ มิ่งเมือง . การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงานและลูกจ้าง งานรักษาความสะอาด กองอนามัยและสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแพร่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่าประชากรที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจ การยอมรับนับถือความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน สภาพการทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ ความเสี่ยงภัยในการทำงาน แต่ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้จากค่าจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้รับจากเทศบาลแต่ด้านเดียวทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ควรสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อจะได้จำนวนประชาชนมากขึ้น และนำข้อมูลที่แตกต่างกัน มาหาข้อสรุปในอันที่จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหามูลฝอยของเทศบาลเมืองแพร่

565. ลำราญ มีสมจิตร์ . การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเมืองขนาดเล็กในภาคใต้ กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองพัทลุง . การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมือง และสภาพแวดล้อม การวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง , 2540. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาเรื่อง การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเมืองขนาดเล็กในภาคใต้ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนเมืองตลอดกระบวนการนับตั้งแต่การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การเก็บกักขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบกำจัดขยะมูลฝอย และระบบการเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอยเป็นสำคัญ ในที่นี้คือการวิเคราะห์การวางแผนเส้นทางเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมทั้งหลักการและเทคนิคอื่น ๆ เช่น ขั้นตอนวิธีวิวิธวิธี หลักการฮิวริสติกและเทคนิคมอนติคาโลเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบงานจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเมืองนั้น ๆ ได้มีหลักเกณฑ์ เทคนิค และคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ช่วยในการบริหารงาน และปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยได้จริงในระดับหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ที่เทศบาลเมืองพัทลุงดำเนินการอยู่พบว่าใช้เวลาในการทำงานรวม 25.00 ชม./วัน หรือ 6.25 ชม./เขต หรือ 3.125 ชม./เที่ยว หรือ 12.50 ชม./คัน โดยใช้เวลาไปกับการเก็บขน 59.07% ใช้เวลาไปกับการขนส่ง 28.45% ใช้เวลาไปกับการวิ่งนอกเส้นทางเก็บขน 11.97% และใช้เวลาไปกับการเทขยะมูลฝอยลงจากรถยังสถานที่กำจัด 0.51% ของเวลาที่ใช้ไปทั้งหมดใน 1 วัน ซึ่งคิดเป็นระยะทางในการปฏิบัติงานรวม 227.402 กม./วัน หรือคิดเฉลี่ยเป็น 56.851 กม./เขต หรือ 28.425 กม./เที่ยว (หรือเส้นทาง) โดยใช้ระยะทางไปในเส้นทางขนส่งขยะมูลฝอย 58.85% ใช้ระยะทางไปในการวิ่งนอกเส้นทางเก็บขน 23.85% และใช้ระยะทางไปในเส้นทางเก็บขน 17.30% ของระยะทางทั้งหมดใน 1 วันความเร็วเฉลี่ยของรถเก็บขนเท่ากับ 11.125 กม./ชม./เขต ประสิทธิภาพของรถเก็บขนขยะมูลฝอยเท่ากับ 61.455 นาที/ตัน หรือ 3.69 วินาที/กิโลกรัม โดยมี

ระยะทางเฉลี่ยที่สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ต่อหน่วยน้ำหนักเท่ากับ 10.732 กม./ตัน เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่เก็บขนพบว่าคิดเฉลี่ยเป็น 0.249 ตัน/คน/ชม. หรือ 245.773 คน-นาทิตัน และคิดเป็น 0.023 ตัน/คน/กม.

ระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา ใช้วิธีเทกองกลางแจ้งแล้วเผา และมีการฝังกลบเป็นบางครั้ง จึงควรปรับปรุงระบบกำจัดเป็นวิธีการฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ โดยวิธีฝังกลบที่เหมาะสมกับลักษณะชั้นดิน และชั้นน้ำใต้ดินคือวิธีฝังกลบแบบพื้นที่ ระบบฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะนี้ต้องการพื้นที่ประมาณ 100 ไร่เศษ ซึ่งสามารถรองรับปริมาณมูลฝอยได้เป็นระยะเวลาประมาณ 15 – 30 ปี ขึ้นกับจำนวนชั้นที่จะฝังกลบ โดยต้องการงบประมาณในการติดตั้งระบบ และส่วนประกอบอื่น ๆ ของระบบทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านบาท โดยไม่รวมค่าที่ดิน ซึ่งรวมถึงค่าลงทุนในระบบเตาเผาอุณหภูมิสูง เพื่อใช้กำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลทั่วชุมชน ดังนั้นค่าดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนภายหลังติดตั้งระบบกำจัดแล้วจะตกประมาณ 120 บาท/ตัน (ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอย)

การจัดเส้นทางเดินรถเก็บขนขยะมูลฝอย เกิดจากความสำคัญของปัญหาที่พบว่าการที่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายไปในขั้นตอนของการเก็บขนและขนส่งขยะมูลฝอยมากที่สุดกว่าขั้นตอนอื่น ๆ ในกระบวนการจัดกาขยะมูลฝอย การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะหาวิธีการจัดเส้นทางใหม่ เพื่อลดระยะทางวิ่งรถเก็บขนให้สั้นลง โดยยังคงให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยได้ครบทุกจุดเก็บกักเช่นเดิม อันนำมาซึ่งการประหยัดเวลาการปฏิบัติงาน ลดการสึกหรอของยานพาหนะ และทุนค่าใช้จ่ายโดยรวมตามมา นอกจากนี้ผลการศึกษายังมุ่งให้ความสำคัญถึงความสมดุลของเส้นทางแต่ละเส้นทางด้วย โดยมุ่งให้มีปริมาณงานในแต่ละชุดปฏิบัติงานใกล้เคียงกันที่สุดทั้งในแง่ของระยะทางและปริมาณขยะมูลฝอย

ผลลัพธ์ที่ได้ คือ ต้องใช้รถเก็บขนประเภทธรรมดาเปิดข้างท้าย ความจุประมาณ 12 – 15 ลบ.ม./ตัน เป็นจำนวน 10 คัน เพื่อให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยได้หมดสิ้นทั้ง 10 เส้นทาง โดยใช้เทคนิค Heuristic Algorithm และ Heuristic Principle เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์เส้นทาง เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ประสิทธิภาพของเทคนิคนี้ พบว่าช่วยร่นระยะทางวิ่งรถเก็บขนลงได้ ประมาณ 1,100 เมตร

ผลจากการใช้ “การวิจัยการดำเนินงาน” ช่วยในการจัดเส้นทางเดินรถเก็บขนขยะมูลฝอย โดยผ่านการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์นี้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้ คือ

1. การปรับปรุงเส้นทางเดินรถตามสถานการณ์และเวลาที่เปลี่ยนไป เช่น มีจุดเก็บกักขยะเพิ่มขึ้น มีการตัดถนนเส้นใหม่ในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงระบบการจราจรของเมือง ซึ่งกรณีต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจใช้โปรแกรมวิเคราะห์เส้นทางจะช่วยจำลองสถานการณ์ของแต่ละเส้นทางได้อย่างดี
2. การจัดเส้นทางโดยผ่านเทคนิคฮิวริสติก สามารถประหยัดได้ทั้งเวลา ระยะทาง ค่าใช้จ่าย และความถูกต้องแม่นยำของผลลัพธ์ได้มากกว่า ทั้งในระบบการทำงานและเมื่อผลลัพธ์ไปใช้ปฏิบัติจริง เมื่อเทียบกับการใช้วิจารณ์ญาณของคนในการจัดวางเส้นทางแต่เพียงลำพัง
3. การกำหนดลำดับจุดเก็บขนลงบนแผนที่ จะทำให้เห็นภารกิจที่พนักงานเก็บขนจะต้องปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เห็นความต่อเนื่องของเส้นทางและง่ายต่อการตรวจสอบการทำงาน
4. ผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องตัดสินใจในการประมาณการความต้องการใช้รถเก็บขน จำนวนเที่ยวที่ต้องออกปฏิบัติงาน ทราบได้ถึงเวลา ระยะทาง และประมาณการค่าใช้จ่าย และกำหนดอัตราค่าจ้างคน รองรับปริมาณได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

566. วิษณุ สดามนต์ชัย . พฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการธุรกิจการค้า : กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยถูกต้องระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมและกำจัดขยะแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย มีอายุ 26 – 49 ปี มีจำนวนสมาชิกในสถานประกอบการ 6 คนหรือมากกว่า มีสถานประกอบการประเภทร้านแต่งผม มีขนาดของสถานประกอบการ 30 ตารางเมตรและต่ำกว่า มีพฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการธุรกิจการค้า มีดังนี้คือ

ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าบางส่วนยังขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการรวบรวมและวิธีการแยกประเภทขยะมูลฝอย และกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ขาดความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด ฯพ .ศ. 2535 และขาดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอย รวมทั้งอุปกรณ์สำหรับการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เช่น ถึงขยะมีจำนวนน้อย สภาพเก่า และชำรุด ใช้ถังน้ำมันเป็นถังเก็บรวบรวมขยะ ไม่มีฝาปิดทำให้มีกลิ่นเหม็นรบกวน บริเวณที่วางถังสกปรก มีน้ำเน่าเสียรั่วซึมจากถังขยะ ขยะล้นจากถังเนื่องจากถังไม่เพียงพอ การจัดเก็บมีเวลาไม่แน่นอน เจ้าหน้าที่เก็บเฉพาะขยะที่อยู่ในถัง ส่วนขยะที่กองนอกถังไม่ได้เก็บ รถเก็บขยะไม่ทันสมัย ไม่มีฝาปิดมิดชิด และมีน้ำขยะที่เน่าเสียตกตามพื้นถนนส่งกลิ่นรบกวน

ข้อเสนอแนะ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเผยแพร่ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมและกำจัดขยะที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการค้าและประชาชน ทั้งวิธีการแยกขยะเปียก ขยะแห้ง และการ Recycle โดยใช้สื่อโทรทัศน์ และให้ความรู้เรื่องกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาความสะอาด ฯพ .ศ. 2535 รวมถึงการให้ความสำคัญที่จะช่วยกันรักษาความสะอาดตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด ผู้มีอำนาจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อรับทราบสาเหตุของปัญหาและนำไปแก้ปัญหาได้ถูกจุด เช่น ควรเก็บขยะวันละ 2 ครั้ง เวลาช่วงก่อน 06.00 น. และ 22.00 น. เก็บขนขยะที่กองข้างถังขยะแล้วควรทำความสะอาดบริเวณถังขยะ ใส่ทรายระงับกลิ่นเพื่อป้องกันกลิ่นรบกวน ที่ถังขยะควรมีปริมาณที่พอเพียง มีการแยกถังขยะตามประเภทของขยะและมีป้ายบอกที่ชัดเจน รถเก็บขยะควรมีฝาปิดที่มิดชิด และรองพื้นกับการรั่วซึม สำหรับผู้ประกอบการค้าควรให้ความร่วมมือในการทิ้งขยะตามประเภทที่ถูกต้อง เพื่อสะดวกต่อการรวบรวมและกำจัด และไม่เกิดกลิ่นรบกวน

567. ชนรรค์ แดงแสง . ความรู้และความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัดที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน : ศึกษากรณีพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้และความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานพระนครคีรี คือ
 - 2.1 สถานภาพในตำแหน่ง จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่ง การศึกษา การให้คุณค่าโบราณสถาน และการรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานพระนครคีรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
 - 2.2 อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น อายุ รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งที่เข้าไปในโบราณสถาน มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานพระนครคีรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน คือ

3.1 สถานภาพในตำแหน่ง จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่ง การศึกษา การให้คุณค่าโบราณสถาน และการรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานพระนครคีรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3.2 อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น อายุ รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งที่เข้าไปในโบราณสถาน มีผลต่อความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานพระนครคีรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานพระนครคีรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานพระนครคีรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการศึกษา ทำให้ได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. เทศบาลเมืองเพชรบุรี ควรยึดหลักการที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัติอย่างเคร่งครัด เพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานอันทรงคุณค่านี้ไว้ มาตรการเร่งด่วนคือ การจัดระเบียบ ร้านค้า หาบเร่ แผงลอย บริเวณรอบพระนครคีรีให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย จัดและเปรียบเทียบปรับผู้ที่ทิ้งขยะนอกถังขยะที่จัดเตรียมไว้ ควรมีให้มีการบุกรุกเข้าไปสร้างบ้านเรือน ร้านค้า ในเขตพระนครคีรี ส่วนกลุ่มที่บุกรุกเข้าไปแล้ว ควรรีบดำเนินการรื้อถอนออกไปให้พ้นจากเขตพระนครคีรี

2. เทศบาลเมืองเพชรบุรีควรจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรมตำรวจ และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตลอดจนองค์การภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และหาแนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถานพระนครคีรี เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการศึกษาค้นคว้าโบราณสถานอันทรงคุณค่านี้ได้อย่างยั่งยืน

568. อนงค์ โตโพธิ์ไทย . *ความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลในเขตปริมณฑลต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ* . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะทั้งในรูปแบบการให้สัมปทานและการจ้างเหมา

2. ตัวแปร อายุ ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปร อาชีพ ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษา รายได้ ไม่พบว่ามีผลต่อความคิดเห็นต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

3. ความรู้เกี่ยวกับบริการสาธารณะที่ดำเนินการโดยเอกชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ สำหรับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะและการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

4. ผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลต่อการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยและการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ กลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้ง 2 ครั้ง และกลุ่มที่ดำรงตำแหน่ง 5 – 9 ปี เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากที่สุด โดยมากกว่ากลุ่มย่อยอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะหลายประการ กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะ ดังนี้

1. ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยจะต้องกำหนดพื้นที่และวิธีการดำเนินการของเอกชนให้รัดกุม และสอดคล้องกับแนวทาง นโยบายของผู้บริหารซึ่งอาจจะแบ่งพื้นที่ดำเนินการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะหลายราย เพื่อประโยชน์ในเชิงแข่งขัน
2. ควรมีการปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาส่วนรวมโดยเริ่มจากที่โรงเรียน โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการควรบรรจุหลักสูตรความรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียน
3. ควรส่งเสริมให้สมาชิกสภาเทศบาลเข้ารับการอบรม หรือสัมมนาเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

569. สุรวัธ ครอบรู้ . *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมุกดาหาร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษา พบว่า

เจ้าหน้าที่เทศบาลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุมากกว่า 41 ปี จบประถมศึกษา เป็นลูกจ้างชั่วคราว มีระยะเวลาการทำงาน 2 – 5 ปี มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอย 2 – 5 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 4,500 บาท

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอยของเทศบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจากการเก็บขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ ระยะเวลาการทำงาน การให้ความร่วมมือของประชาชน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอยของเทศบาล ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอย และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอย

570. นกตล สินไพศาลสมบูรณ์ . *การศึกษาสภาพการจัดเก็บมูลฝอยและแนวทางการจัดการที่เหมาะสม เทศบาลเมืองพิษณุโลก . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ความแตกต่างในอายุ และระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลต่างกัน และ (2) อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และลักษณะที่พักอาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยที่ต่างกัน สำหรับแนวทางในการจัดการที่เหมาะสมพบว่า หากมีการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลจะมีผลเชิงบวกต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอย

571. สุลักษณ์ นิธิยนต์ . *แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)*

การศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยบางคนและประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน การจัดการขยะมูลฝอยยังไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และมีขยะตกค้างในชุมชนจำนวนมากแต่ละวัน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมแทรกแซงทั้งในส่วน

เทศบาลและชุมชนในส่วนของเทศบาลได้มีกิจกรรมแทรกดังนี้ 1) อบรมเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะ 2) ปรับเปลี่ยนเส้นทางการเก็บขนขยะ 3) ปรับเปลี่ยนเวลาการเก็บขยะตามชุมชนต่าง ๆ 4) เพิ่มจำนวนถังขยะและหาจุดวางถังขยะใหม่ให้เหมาะสม 5) จัดประกวดชุมชนดีเด่นด้านความสะอาดและสิ่งแวดล้อม และส่วนของชุมชนมีกิจกรรมแทรกแข่งดังนี้ 1) ฝึกอบรมผู้นำชุมชน 2) แจกแผ่นพับ แผ่นปลิว ป้าย ประชาสัมพันธ์ ป้ายคัดเอาท์ สपोर्टเทปหมอลำ เสียงตามสาย 3) การนิเทศและติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ทางเทศบาล 4) ประกวดชุมชนดีเด่น ภายหลัง ดำเนินการกิจกรรมแทรกแข่ง พบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องขยะเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดี ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความร่วมมือในการกำจัดขยะมูลฝอย ทำให้ปริมาณของขยะมูลฝอยลดลง และสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

572. วิทยุ ลักษณะรุจิ . *การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน : กรณีชุมชนบ้านหลวย เทศบาลเมืองลำพูน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนตามประเภทของขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน สามารถใช้วิธีการจัดการได้ดี และเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ทำให้เกิดปัญหาขยะภายในชุมชน และเทศบาลสามารถเก็บขยะได้สะดวกเรียบร้อย
2. ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนเคยมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้นำชุมชนในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนยังมีความตระหนักต่อปัญหาขยะของชุมชน จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยและกิจกรรมอื่น ๆ
3. ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีทัศนคติความคิดเห็นที่ดีต่อผู้นำ และเห็นว่าผู้นำมีบทบาทสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน ผู้นำได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ผู้นำได้ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในทุกขั้นตอน จึงทำให้เกิดเป็นความสามัคคีและร่วมมือกันในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

573. วิทยา ตติยามร . *ต้นทุนในการจัดเก็บขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ . เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษาพบว่า ประชากร 1 คน ผลิตขยะโดยเฉลี่ยปีละ 1.54 ลูกบาศก์เมตร ครัวเรือน 1 หลัง ผลิตขยะโดยเฉลี่ยปีละ 4.12 ลูกบาศก์เมตร และต้นทุนการจัดเก็บขยะโดยเฉลี่ยของเทศบาลนครเชียงใหม่ มูลค่าลูกบาศก์เมตรละ 161.18 บาทต่อปี

574. รุ่ง ศรีโพธิ์ . *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลนครเชียงใหม่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษา

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นไปตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานที่กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ได้กำหนดไว้ ทั้งยังมีนโยบายของคณะเทศมนตรี และจังหวัดเชียงใหม่
2. ในด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในปัจจุบัน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ “ความคิดเห็นน้อยค่อนข้างไปทางปานกลาง ” ในส่วนความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในอนาคต มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ “ความคิดเห็นปานกลางค่อนข้างไปทางมาก”

3. ในการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะของประชากรประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมดดังนี้ เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม สถานที่พักอาศัย (แขวง) ระดับการศึกษา อาชีพ สถานที่ทำงาน (แขวง) รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่แตกต่างกันดังนี้

3.1 ความคิดเห็นต่อการจัดการคุณภาพน้ำในปัจจุบันแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านอายุ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร และอาชีพ

3.2 ความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านอายุ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร และอาชีพ

3.3 ความคิดเห็นต่อการจัดการภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบันแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านอายุ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร และอาชีพ

3.4 ความคิดเห็นต่อการจัดการมลพิษทางอากาศในปัจจุบันแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านอายุ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร อาชีพ และรายได้

3.5 ความคิดเห็นต่อการจัดการคุณภาพน้ำในอนาคตแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านเพศ อาชีพ และรายได้

3.6 ความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคตแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านสถานที่พักอาศัย (แขวง) รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3.7 ความคิดเห็นต่อการจัดการภูมิทัศน์เมืองในอนาคตแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านเพศ อายุ และอาชีพ

3.8 ความคิดเห็นต่อการจัดการมลพิษทางอากาศในอนาคตแตกต่างกันเฉพาะตัวแปร ด้านเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

575. อาณัติ นรากร . *การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลท่าใหม่นั้น อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีทัศนคติต่อการจัดการขยะ และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะปานกลาง

2. ปัจจัยด้านบุคคล คือ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยทางด้านเพศ อาชีพ และระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าใหม่ และปัจจัยทางด้านสังคมและจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องขยะมูลฝอย และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการจัดการขยะมูลฝอย

3. อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลท่าใหม่ พบว่า ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยยังต้องเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรให้มีความสามารถสูงขึ้น ปัญหาด้านความไม่เคร่งครัดในการรักษากฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ และขาดการประชาสัมพันธ์ เพื่อณรงค์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขควรจะต้องปรับปรุงระบบการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ และควรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนให้มีความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอย และปัญหาขยะมูลฝอยว่าเป็นสิ่งสำคัญในอนาคต โดยมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตลอดถึงเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนให้มีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อปัญหาความสำคัญของขยะมูลฝอย

576. วนิตา วิทยประเสริฐกุล . ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาการวางแผนเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและสภาพการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ปัญหาและผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางและมาตรการในการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบด้านลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

พัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เมืองพัทยาดิบโต เกิดการขยายตัวของเมืองไปตามแนวชายฝั่งทะเลจากด้านเหนือลงไปด้านใต้ การพัฒนาได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจในด้านรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลกระทบด้านบวกต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาที่ดิน การสร้างงาน สร้างอาชีพ และการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกัน การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและขาดการจัดการที่เหมาะสม ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบใน 3 ลักษณะคือ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีระดับความรุนแรงของผลกระทบมาก ได้แก่ การขยายตัวของสิ่งปลูกสร้างโดยขาดการควบคุม การขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระดับความรุนแรงของผลกระทบปานกลาง ได้แก่ น้ำเสีย ปัญหามลพิษ การจราจรคับคั่งและติดขัด ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ การพังทลายของชายหาด การขาดแคลนน้ำประปา การรุกรานพื้นที่สาธารณะ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ปรากฏในระดับความรุนแรงของผลกระทบปานกลาง ได้แก่ การกว้านซื้อที่ดิน ค่าครองชีพสูงขึ้น และผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม ระดับความรุนแรงของผลกระทบมาก ได้แก่ สถิติคดีอาชกรรมเพิ่มสูงขึ้น

เพื่อเป็นการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบด้านลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เสนอแนะให้มีการควบคุมการใช้ที่ดิน ที่มีความชัดเจนและมีผลในทางปฏิบัติ โดยการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน โดยแบ่งเป็นเขตพัฒนา และเขตควบคุมการพัฒนา กำหนดมาตรการในการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ มาตรการทางภาษี เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านโครงสร้างพื้นฐานเสนอให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านเศรษฐกิจและสังคม เสนอให้ใช้มาตรการทางภาษีควบคุมการกว้านซื้อที่ดิน มาตรการทางกฎหมาย เสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน และขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

577. ระพีณ แสนสุด , จ.อ.. การมีส่วนร่วมของประชาชนในมาตรการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครยะลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.0 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 36.8 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล เป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.4 นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.7 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 85.4 เชื่อถือและศรัทธาต่อคณะผู้บริหารระดับปานกลาง ร้อยละ 72.5 ทราบข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์รักษาความสะอาด ร้อยละ 59.1 และมีทัศนคติเห็นด้วยกับมาตรการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครยะลาสูงกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 26.74 มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครยะลาดังนี้

1. ระดับการศึกษาของประชาชนทำให้การมีส่วนร่วมในมาตรการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครยะลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. รายได้ของครอบครัว ศาสนา ความเชื่อถือศรัทธาต่อคณะผู้บริหาร ระยะเวลาที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การรับทราบสาร และทัศนคติของประชาชนต่อมาตรการจัดการขยะมูลฝอยทำให้การมีส่วนร่วมในมาตรการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครยะลาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เก็บขยะไม่หมดและเวลาไม่แน่นอน ทำให้ขยะล้นเต็มถัง สัตว์คุ้ยเขี่ยและมีกลิ่นเหม็น หัวหน้าพนักงานจัดเก็บขยะไม่มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีการจัดเก็บขยะหมดหรือไม่ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไข ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่าง

ต่อเนื่อง โดยเน้นในเขตพื้นที่เป้าหมายเพิ่มปริมาณถึงระยะเป็นแหล่ง ทั้งระยะรวมจัดถึงแยกระยะเปียกและระยะแห้ง ควร
เพิ่มพนักงานเก็บกวาดขยะ และจัดตั้งศูนย์รับแจ้งการจัดเก็บขยะของเสียอันตรายและกิ่งไม้

**578. มาชัย ไพบูลธณสมบัติ . การจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี .
สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2541.
(วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี มีประมาณ 144
กิโลกรัม/วัน หรือประมาณ 52.4 ตัน/ปี อัตราการผลิตมูลฝอยติดเชื้อ เฉลี่ยเท่ากับ 0.355 กิโลกรัม/เตียง/วัน ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ (2536) ซึ่งสรุปว่า สถานพยาบาลโดยทั่วไปมีอัตราการผลิตมูลฝอย
ระหว่าง 0.26 – 0.38 กิโลกรัม/เตียง/วัน และส่วนคลินิเคอเคนและศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่า มีอัตราการผลิตมูล
ฝอยติดเชื้อ เท่ากับ 0.068 กิโลกรัม/ผู้ป่วย/วัน และคาดว่าในปี พ.ศ. 2545, 2550, 2555 และ 2560 ปริมาณมูลฝอย
ติดเชื้อ ในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีจะเพิ่มขึ้นเป็น 178, 233, 304 และ 379 กิโลกรัม/วัน ตามลำดับ สำหรับ
องค์ประกอบของมูลฝอยติดเชื้อ ส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบที่เผาไหม้ได้

นอกจากนี้ยังพบว่า สถานพยาบาลที่มีเตียงรองรับผู้ป่วยเท่านั้น ที่มีการคัดแยกมูลฝอยทั่วไป ออกจากมูลฝอย
ติดเชื้อร้อยละ 100 ภาชนะรองรับมูลฝอยที่ใช้ถุงพลาสติก ซึ่งเหมาะสมแล้วขณะที่ภาชนะรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อนั้น
สถานพยาบาลส่วนใหญ่ใช้ร่วมกับภาชนะรวบรวมมูลฝอยทั่วไปที่เทศบาลได้จัดไว้ให้ ซึ่งจะถูกนำไปกำจัดด้วยการฝังกลบ
อย่างถูกหลักสุขาภิบาล ในพื้นที่ที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ อย่างไรก็ตามมีเพียงโรงพยาบาลปทุมธานีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ที่
มีการกำจัดด้วยเตาเผา แต่เป็นเตาเผาที่ไม่มีระบบกำจัดมลสาร โดยองค์การที่ควรเข้ามารับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย
ติดเชื้อคือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และเทศบาลในฐานะหน่วยงานระดับ
ท้องถิ่น

จากการสำรวจทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม มีทัศนคติที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ
เห็นว่าระบบเตาเผาเหมาะสมต่อการจัดการมูลฝอยติดเชื้อมากที่สุด และมุ่งหวังให้รัฐเป็นผู้ลงทุนในการสร้างระบบเอง
ทั้งหมดและยังเห็นร่วมกันว่าการที่เทศบาล มีระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อม และ
ช่วยควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ สำหรับแนวทางการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของเทศบาลเมืองปทุมธานีนั้น
ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางตามแผนงานหลัก 4 แผนงาน คือ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานเฝ้าระวัง
ป้องกัน แผนงานบำบัดและฟื้นฟู และแผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละแผนงานจะประกอบด้วยโครงการ รวม
ทั้งสิ้น 8 โครงการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

**579. วรางคณา กิจเกื้อ . การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการกำจัดขยะมูลฝอยในเขต
เทศบาลเมืองภูเก็ต . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)**

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลัก
สุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ย และการเผาในเตาเผา โดยการประเมินผลประโยชน์ทางตรง และทางอ้อมของโครงการที่
สามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของโครงการ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักเกณฑ์การตัดสินใจ
ในการลงทุน ได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ ข้อมูล
ที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการรวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลให้ค่าผลตอบแทนมากที่สุด
กล่าวคือ ณ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 16 มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับ 630.19 ล้านบาท (มีค่ามากกว่า 0) อัตรา
ผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2.17 (มีค่ามากกว่า 1) และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการเท่ากับ 31 (มีค่า

มากกว่า 16%) อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2537 – 2541 พบว่า การฝึกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลจะก่อให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่ดินฝึกลบ ดังนั้นการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในจังหวัดภูเก็ตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องพิจารณาวิธีกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีอื่นควบคู่ด้วย เพื่อช่วยแก้ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในจังหวัดน้อยที่สุด

580. พรชัย อิงโชติศักดิ์ . การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองระยอง . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยคือ ปัญหาล้างแวล้อมเสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาน้ำเสียที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จังหวัดระยองก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาน้ำเสียและสมควรได้รับการแก้ไข เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวที่สำคัญทางภาคตะวันออก วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางกายภาพ แหล่งน้ำเสีย และระบบแก้ไขปัญหาน้ำเสีย รวมถึงการศึกษาผลประโยชน์และความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองระยอง

การศึกษานี้ใช้วิธีบรรยายเชิงพรรณนา และวิเคราะห์การลงทุนของโครงการโดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจแบบปรับค่าของเวลา ได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนของโครงการ และอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน โดยผลการศึกษาผลตอบแทนและความคุ้มค่าของโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองระยอง ซึ่งนำทางเลือกของระบบระบายน้ำ ระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสียที่ได้รับการพิจารณาว่ามีค่าใช้จ่ายต่ำสุดนำมาเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีโครงการ อันประกอบไปด้วย การลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอันเนื่องมาจากโรคที่มีสาเหตุมาจากน้ำเสีย การลดค่าใช้จ่ายในการแสวงหาน้ำที่มีคุณภาพ และการเพิ่มของมูลค่าที่ดินอันเนื่องมาจากความน่าอยู่ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการ ฯ ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์ชี้วัดต่าง ๆ พบว่า โครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองระยองมีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และมีความเหมาะสมในการลงทุนกล่าวคือ ที่อัตราคิดลดร้อยละ 12 ต่อปี มูลค่าปัจจุบันสุทธิตลอดอายุโครงการมีค่ามากกว่าศูนย์คือ 136.88 ล้านบาท อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนของโครงการมีค่ามากกว่า 1 คือ 1.18 และอัตราผลตอบแทนการลงทุนมากกว่าร้อยละ 12 คือ ร้อยละ 15

581. อุดร วงษ์ทับทิม . แนวคิดนครนิเวศกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีแบบผสมผสานเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ โดยใช้วิธีการ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ เทคนิควิจัยอนาคตแบบ Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) ซึ่งใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด พร้อมกับแบบเอกสารแนวความคิดการพัฒนาเกี่ยวกับปัญหาล้างแวล้อม และกรณีศึกษานครนิเวศเมืองเดวิสและเมืองคูริติบา นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก และการเสวนากลุ่มย่อย พื้นที่ศึกษาครอบคลุมทั้งในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พื้นที่ชานเมือง และพื้นที่รายรอบซึ่งเป็นระเบียบชานเมือง โดยให้ความสำคัญอันดับต้นกับการอนุรักษ์เมืองเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2540 ถึงเดือนธันวาคม 2541

ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบองค์รวมเพื่อให้ครอบคลุมทั้ง 3 มิติ คือ (1) แนวทางการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืนภายใต้แนวคิดนครนิเวศ (2) การพัฒนาเศรษฐกิจเมืองเชียงใหม่ และปัญหาจากการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ และ (3) แผนการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยเฉพาะองค์กรประชาคมเมืองเชียงใหม่ โดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการศึกษา มีดังนี้

การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่ที่ยั่งยืนเพื่อให้บรรลุซึ่งเป็นนครนิเวศ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันของประชาชนและวิธีการพัฒนาแบบพหุภาคี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งในที่นี้ภาครัฐได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคเอกชน ได้แก่ หอการค้าเชียงใหม่ สมาอุตสาหกรรมเชียงใหม่ ฯลฯ ส่วนภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้ - เสีย เครือข่ายชุมชนเมือง กลุ่มศรัทธาวิทย์ กลุ่มผู้หญิง กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ

ในการนี้ ประชาชนในเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ - ส่วนเสีย และภาคีต่าง ๆ ที่สนับสนุนการพัฒนามาบนฐานของชุมชนเพื่อให้ก้าวไปสู่การมีเครือข่ายทางสังคมที่ดี ต้องเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการปกครองและการบริหารจัดการแบบธรรมาธิปไตยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาธิปไตยโดยตรงหรือการบริหารในแนวระนาบ ซึ่งมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ในทางปฏิบัติ ประชาชนทั่วไปล้วนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนเมือง สร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรคณะกรรมการชุมชนเมืองและเครือข่ายชุมชนเมืองเพื่อก้าวไปสู่การก่อตั้งประชาคมเมืองเชียงใหม่

ด้านการเมือง เทศบาลนครเชียงใหม่ควรให้ความสำคัญทั้งระบบอย่างเป็นเอกภาพ และทำงานร่วมกับคณะกรรมการชุมชนเมือง คณะกรรมการเครือข่ายชุมชนเมือง และประชาคมเมืองเชียงใหม่อย่างใกล้ชิด เทศบาลนครเชียงใหม่ต้องมีแผนหลักระยะยาวที่สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนายั่งยืน และการพัฒนาอย่างองค์รวม ซึ่งมีการผสมผสานการพัฒนาเศรษฐกิจเข้ากับการพัฒนาสังคมและการพัฒนาด้านนิเวศ รวมทั้งมีการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ

ด้านเศรษฐกิจ ภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานหรือโครงการพัฒนาใด ๆ ควรประสานแผนปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาการซ้ำซ้อนและลดงบประมาณ ประชากรในชุมชนควรก่อตั้งสหกรณ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ สนับสนุนการพัฒนาที่มุ่งให้เมืองกับชนบทเจริญเติบโตไปด้วยกัน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันควรนำเอามูลค่าเต็มจำนวน ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนเต็มจำนวนจากความเสื่อมโทรมในด้านสังคม และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมมาคิดคำนวณด้วย ประชาชนต้องเข้าถึงทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการคุ้มครองดูแลทรัพยากรซึ่งเป็นสินทรัพย์เสรี ไม่ให้ถูกภาครัฐหรือภาคเอกชนใช้อย่างละโมภ จนเป็นการทำลายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ต้องแบกรับภาระรับผิดชอบใด ๆ

ด้านสังคม ควรคำนึงถึงคนรุ่นอนาคต มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติด และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีบริการด้านสาธารณสุขที่ดี ยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น ขณะเดียวกันยังคงธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ จริยธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม ต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่ที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนายั่งยืน คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ พลวัตของภูมิปัญญาท้องถิ่น และการให้คุณค่าด้านวัฒนธรรมชุมชน ในกระบวนการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญอันดับต้นกับความยั่งยืนของระบบนิเวศ ขณะเดียวกันควรจัดระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพ ให้บริการแก่ประชาชนทั้งในเขตตัวเมืองและชานเมืองรอบนอก มีมาตรการควบคุมการจอดรถยนต์บนท้องถนน และรณรงค์ส่งเสริมให้มีการเดินและใช้จักรยานในเมืองเก่า พร้อมกันนี้ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม รณรงค์ให้ช่วยกันรักษาสีเขียวเมือง ร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเชียงใหม่และการมีมาตรการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมากเช่นกัน

582. สุวรรณพร ลิทธิถาวรทรัพย์ . ความสามารถในการหมุนเวียนใช้ใหม่ของกากของเสียจากพื้นที่ฝังกลบมูลฝอยของเทศบาลเมืองสงขลา เพื่อนำมาเป็นวัสดุปิดกลบมูลฝอย . การจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้ ในขั้นต้นได้การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบมูลฝอยของเทศบาลเมืองสงขลา โดยศึกษาลักษณะการฝังกลบและลักษณะสมบัติทางกายภาพและเคมี (ค่าความหนาแน่น ความชื้น พีเอช คาร์บอนของแข็งที่ระเหยได้ เจลตาลหิโนโตรเจน แอมโมเนียไนโตรเจน ไนโตรทีไนโตรเจน ฟอสฟอรัสที่สกัดด้วยสารละลายแอมโมเนียในกรดไฮโดรคลอริก โพแทสเซียมที่สกัดด้วยสารละลายแอมโมเนียมอะซีเตต และโลหะหนัก ได้แก่ ปรอท แคดเมียม ตะกั่ว) ของวัสดุเก่าที่มีอายุการฝังกลบ 2 5 7 8 และ 9 ปี พบว่า ลักษณะการฝังกลบวัสดุเก่าของเทศบาลเมืองสงขลาไม่ได้เป็นไปตามรูปแบบการฝังกลบที่คงที่สม่ำเสมอ มีการใช้ทรายเป็นวัสดุปิดกลบมูลฝอยและมีความหนาแต่ละชั้นไม่สม่ำเสมอ ทางด้านลักษณะสมบัติทางกายภาพ พบว่า มืองค์ประกอบมูลฝอยที่แตกต่างกันในแต่ละปี สำหรับทางด้านเคมี พบว่า ในอายุการฝังกลบที่ 2 5 7 และ 8 ปี มืองค์ประกอบของมลสารที่แสดงให้เห็นว่ามีการย่อยสลายเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ เว้นแต่ในอายุ 9 ปี พบว่า ยังคงพบองค์ประกอบในรูปสารอินทรีย์อยู่สูง และจากการศึกษาโลหะหนัก ได้แก่ ปรอท แคดเมียม และตะกั่ว พบว่า มีตะกั่วเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ได้ทำการทดสอบค่าซีไอดี และฟอสฟอรัสทั้งหมดจากน้ำที่สกัดจากวัสดุเก่าโดยใช้น้ำสกัดที่พีเอช 5 7 และ 8 พบว่า ค่าซีไอดีมีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุการฝังกลบมากขึ้นทุกพีเอช ยกเว้นในอายุการฝังกลบที่ 9 ปี สำหรับค่าฟอสฟอรัสที่สกัดได้พบว่ามีลักษณะคล้ายค่าซีไอดีแต่มีความแตกต่างกันระหว่างปีน้อยกว่าค่าซีไอดี

จากข้อมูลเบื้องต้นได้ทำการเลือกวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบที่มีอายุ 9 ปี มาทดสอบโดยนำมาบรรจุร่วมกับดินที่สามารถใช้เป็นวัสดุปิดกลบมูลฝอยโดยเรียงเป็นชั้น ๆ ด้วยความหนาแน่นเช่นเดียวกับในสถานที่ฝังกลบ ซึ่งมีทำรูปแบบที่แตกต่างกัน ได้แก่ รูปแบบที่ 1 ใช้วัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบเพียงชนิดเดียว รูปแบบที่ 2 ใช้ดินเพียงชนิดเดียว รูปแบบที่ 3 ใช้ดินและวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบ โดยมีสัดส่วนการบรรจุ 1 ต่อ 1 โดยปริมาตรของวัสดุทั้งสอง โดยดินอยู่ด้านบนและวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบอยู่ด้านล่าง รูปแบบที่ 4 ใช้ดินและวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบ โดยมีสัดส่วนการบรรจุ 1 ต่อ 3 โดยปริมาตรของวัสดุทั้งสอง โดยดินอยู่ด้านบน และวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบอยู่ด้านล่าง และรูปแบบที่ 5 ใช้ดินและวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบ โดยมีสัดส่วนการบรรจุ 1 ต่อ 1 โดยครึ่งหนึ่งของปริมาตรดินที่บรรจุจะอยู่ด้านบนและล่าง สำหรับตรงกลางบรรจุด้วยวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบ (มีลักษณะคล้ายแซนวิช) ทั้ง 5 รูปแบบดังกล่าวจะใช้วัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบแบบผสมที่ไม่ได้แยกขนาด นอกจากนั้นยังมีการบรรจุเลียนแบบรูปแบบที่ 3 และ 5 อีกครั้ง โดยบรรจุด้วยวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบที่มีขนาดน้อยกว่าและมากกว่า 1 เซนติเมตรแทนวัสดุเก่าจากพื้นที่ฝังกลบแบบผสมดังกล่าว เพื่อทดสอบถึงลักษณะสมบัติทางด้านการซึมผ่านของน้ำ การดูดซับของน้ำ ปริมาณน้ำที่ซึมผ่านและลักษณะสมบัติทางด้านเคมีของน้ำที่ซึมผ่านวัสดุที่ทดสอบในแบบจำลอง (ค่าพีเอช ของแข็งแขวนลอย บีไอดี ซีไอดี เจลตาลหิโนโตรเจน ฟอสฟอรัสทั้งหมด และโลหะหนัก เช่น ปรอท แคดเมียม ตะกั่ว) พบว่ารูปแบบที่มีการบรรจุด้วยวัสดุเก่าที่มีขนาดมากกว่า 1 เซนติเมตร และดิน ด้วยสัดส่วน 1 ต่อ 1 โดยปริมาตร และโดยทั้งสองส่วนของปริมาตรดินที่บรรจุจะอยู่ด้านบนและล่างของวัสดุเก่าที่มีขนาดมากกว่า 1 เซนติเมตร ตามลำดับ (มีลักษณะคล้ายแซนวิช) มีผลทำให้การซึมผ่านของน้ำและปริมาณน้ำที่ซึมผ่านต่ำกว่ารูปแบบอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะสมบัติทางเคมีของน้ำที่ซึมผ่านมีการปลดปล่อยสารมลพิษออกมาต่ำ และมีค่าใกล้เคียงกับการใช้ดินเป็นวัสดุปิดกลบเพียงชนิดเดียว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการนำไปใช้เป็นวัสดุปิดกลบในสถานที่ฝังกลบได้ โดยการนำไปใช้แทนดิน

583. สมชาย พานิชโยทัย . ระบบการจัดการที่เหมาะสมในการขนส่งมูลฝอยของเทศบาลเมืองชลบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมของระบบการจัดการขนส่งมูลฝอย จากเขตเทศบาลเมืองชลบุรีไปยังสถานที่กำจัดมูลฝอยที่ตำบลหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไปตามเส้นทางที่กำหนด

ไว้ 3 เส้นทาง โดยเส้นทางที่ 1 และ 2 เป็นการขนส่งโดยตรงของรถเก็บขนมูลฝอย จำนวน 18 คัน มีระยะทาง 37 และ 56 กิโลเมตร ตามลำดับ ส่วนเส้นทางที่ 3 เป็นการขนส่งโดยผ่านสถานีขนถ่ายมูลฝอยที่ตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีระยะทางของรถเก็บขนมูลฝอยจากเขตเทศบาลไปยังสถานีขนถ่ายมูลฝอย 11 กิโลเมตร และขนส่งต่อด้วยรถบรรทุกทุกชนิดรวม 1 คัน จากสถานีขนถ่ายมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดมูลฝอย 66 กิโลเมตร

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมของระบบการขนส่งมูลฝอย พบว่า การขนส่งโดยวิธีผ่านสถานีขนถ่ายมูลฝอยซึ่งใช้รถบรรทุกทุกชนิดรวม 1 คัน ขนาดความจุของกระบะบรรทุก 41.25 ลูกบาศก์เมตร มีความเหมาะสมมากกว่าการขนส่งโดยตรง โดยมีค่าใช้จ่ายการจัดการขนส่งในเส้นทางที่ 1 เส้นทางที่ 2 และเส้นทางที่ 3 เป็นเงิน 47,980,873 55,494,878 และ 38,841,083 บาท ตามลำดับ (มูลค่าปัจจุบัน) ทั้งนี้เป็นการขนส่งมูลฝอย ภายในกำหนดระยะเวลาของโครงการ 12 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2553 คิดเป็นค่าขนส่งต่อหน่วยในเส้นทางที่ 1 เส้นทางที่ 2 และเส้นทางที่ 3 เป็นเงิน 176.40 204.03 และ 153.97 บาท/ตัน ตามลำดับ เนื่องจากความแตกต่างของขนาดบรรทุกที่ต่างกัน

584. มัญชรัตน์ วิรัชวงศ์ . การประเมินผลโครงการคัดแยกมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ใหม่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การประเมินผลโครงการคัดแยกมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ใหม่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ของประชาชนในพื้นที่โครงการ ศึกษาผลการดำเนินโครงการด้านปริมาณมูลฝอยที่มีการซื้อขายในโครงการ และเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมโครงการ (บริบท) ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการดำเนินงานโครงการ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยกระตุ้น กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ของประชาชนในพื้นที่โครงการ โดยใช้ CIPP (Context, Input, Process, Product) Model เป็นรูปแบบในการประเมินผล โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประชากรตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่โครงการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้นำชุมชน และชาละียงที่เข้าร่วมโครงการ กล่าวคือ ศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ของกลุ่มประชาชนในพื้นที่โครงการ จำนวน 248 ตัวอย่าง และศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวลึกเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโครงการ ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการดำเนินงานโครงการในกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จำนวน 6 ตัวอย่าง ผู้นำชุมชน ๗ ละ 2 ตัวอย่าง รวม 12 ตัวอย่าง และชาละียงที่เข้าร่วมโครงการ 2 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมโครงการ (บริบท) พบว่า เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อโครงการคัดแยกมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ใหม่ สำหรับปัจจัยนำเข้า พบว่า งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ส่วนกระบวนการดำเนินงานโครงการ พบว่า เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการดำเนินงานครอบคลุมตามมาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการทั้งหมด และผลการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ของประชาชนในพื้นที่โครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ปานกลาง มีทัศนคติที่ดี และมีพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ปานกลาง จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า การรับรู้ข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ การรับรู้ข่าวสารและความรู้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ และอาชีพ รายได้สุทธิ การรับรู้ข่าวสารและความรู้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือ โครงการคัดแยกมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ใหม่ขาดความต่อเนื่อง กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่โครงการไม่ได้ขายมูลฝอยที่คัดแยกในโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเทศบาลเมืองพนัสนิคม

นิคมควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีความต่อเนื่อง และอีกปัญหาหนึ่ง คือ ขาดแคลนถังขยะแยกประเภท ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการเพิ่มงบประมาณจากเทศบาลเมืองพนัสนิคม

585. ยงยุทธ เพิ่มพูล . ความรู้และเจตคติของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาลเมืองอ่างทอง . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ที่มีต่อการจัดการขยะในระดับปานกลาง ระดับความรู้แตกต่างกันตามระดับการศึกษา รายได้ แต่ไม่แตกต่างกันตาม อายุ อาชีพ ลักษณะที่อยู่อาศัย ลักษณะการใช้ที่อยู่ ทำเลที่ตั้ง ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประชาชนกลุ่มนี้มีเจตคติต่อการจัดการขยะของเทศบาลอยู่ในทางไม่แน่ใจ แตกต่างกันตามทำเลที่ตั้งที่อยู่อาศัย ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย ลักษณะการใช้ที่อยู่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย สมาชิกในครัวเรือน ไม่มีผลต่อเจตคติ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการเก็บขนขยะ และจุดที่ตั้งวางถังขยะมีกลิ่นเหม็นรบกวน ดังนั้น เทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะในท้องถิ่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความรู้ และให้เกิดความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการให้บริการเก็บขนขยะ รณรงค์เรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอย่างต่อเนื่อง และจริงจังพร้อมทั้งเน้นในเรื่องการทำความสะอาด ที่จัดวางและถังขยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดระบบการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

586. เทวัญ พัฒนาพงศ์ศักดิ์ . การแยกมูลฝอยและการจัดการขยะที่แยกแล้วในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาวิจัยในส่วนของการร่วมมือของประชาชนในการแยกทิ้งมูลฝอย ได้ทำการเก็บตัวอย่างมูลฝอยในถังมูลฝอยเปียกและถังมูลฝอยแห้งที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดตั้งไว้คู่กันริมถนนมาวิเคราะห์ประเภทละ 3 ครั้ง โดยทำการวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอย ได้แก่ ค่าความชื้นของมูลฝอย ค่าความหนาแน่นของมูลฝอย และองค์ประกอบของมูลฝอย การศึกษาในส่วนของการเป็นไปได้ในการแยกมูลฝอยในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ได้ทำการเก็บตัวอย่างมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ตลาดสดเมืองใหม่ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ และชุมชนเคหะหนองหอย มาวิเคราะห์หาอัตราการทิ้งมูลฝอย แหล่งกำเนิดละ 2 ครั้ง และวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอย ได้แก่ ค่าความชื้นของมูลฝอย ค่าความหนาแน่นของมูลฝอย และองค์ประกอบของมูลฝอย แหล่งกำเนิดละ 3 ครั้ง รวมทั้งเก็บตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ

ผลการศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอยในถังมูลฝอยเปียกและถังมูลฝอยแห้งแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอยในถังมูลฝอยเปียกและถังมูลฝอยแห้งมีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการแยกมูลฝอย ผลการศึกษ้อัตราการทิ้งมูลฝอยของแหล่งกำเนิดต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ อัตราการทิ้งมูลฝอยของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ตลาดสดเมืองใหม่ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ และชุมชนเคหะหนองหอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.139 กก./คน-วัน 0.443 กก./ม²-วัน 0.071 กก./ม²-วัน 2.227 กก./ห้อง-วัน และ 0.549 กก./คน-วัน ตามลำดับ ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า ค่าความชื้นของมูลฝอยจากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ตลาดสดเมืองใหม่ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ และชุมชนเคหะหนองหอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.7 74.4 73.9 53.7 และ 53.8 ตามลำดับ ค่าความหนาแน่นของมูลฝอยจากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ตลาดสดเมืองใหม่ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ และชุมชนเคหะหนองหอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 120.5 กก./ลบ.

ม. 257.4 กก./ลบ.ม. 163.6 กก./ลบ.ม. และ 159.0 กก./ลบ.ม. ตามลำดับ องค์ประกอบทางกายภาพของมูลฝอยจากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ตลาดสดเมืองใหม่ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ และชุมชนเคหะหนองหอย มีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นกระดาษ พลาสติก และเศษอาหาร นอกจากนี้มูลฝอยจากโรงแรมเชียงใหม่ภูคำและศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่ามีแก้วในสัดส่วนค่อนข้างสูงด้วย

จากการประเมินความเป็นไปได้ในการแยกมูลฝอยและรูปแบบการแยกมูลฝอยที่เหมาะสมในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ โดยประเมินจากลักษณะสมบัติทางกายภาพของมูลฝอย และคุณสมบัติของทัศนคติของผู้ทิ้งมูลฝอยแล้ว สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ โรงเรียนควรมีการแยกมูลฝอยออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) กระดาษ 2) พลาสติก 3) มูลฝอยทั่วไป ศูนย์การค้าและโรงแรมควรมีการแยกมูลฝอยออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) กระดาษ 2) แก้ว พลาสติก และโลหะ 3) มูลฝอยทั่วไป ตลาดสดและชุมชนควรมีการแยกมูลฝอยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยเปียก 2) มูลฝอยแห้ง มูลฝอยที่แยกประเภทแล้วในส่วนของ กระดาษและพลาสติก สามารถนำไปขายแก่ผู้รับซื้อของเก่าได้โดยตรง แต่มูลฝอยจากศูนย์การค้าและโรงแรมที่แยกรวมเป็น พลาสติก แก้ว และโลหะ ควรมีการแยกเป็นประเภทอีกครั้งดดยพนักงานของศูนย์การค้าหรือโรงแรมก่อนนำไปขาย มูลฝอยทั่วไปที่แยกแล้วจากโรงเรียน ศูนย์การค้า โรงแรม รวมทั้งมูลฝอยเปียก และมูลฝอยแห้งที่แยกแล้วจากตลาดสดและชุมชน ให้ทางเทศบาลเป็นผู้จัดเก็บนำไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดด้วยวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

587. พนารัตน์ พวงบุญปลูก . *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี* . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสังแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุขในระดับปานกลาง โดยตัวแปร ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทัศนคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย มีผลต่อความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข มีผลต่อความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข พบว่า ประชาชนบางส่วนขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอย และเทศบาล ฯ เองก็มี บุคลากร เช่น ช่างเทคนิค เจ้าหน้าที่เทคนิค ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ถังขยะมีจำนวนน้อย เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำความสะอาดไม่ได้รับการดูแลรักษาเท่าที่ควร กลุ่มตัวอย่างจึงได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข ดังนี้คือ เทศบาล ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีแก่ประชาชน และควรเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่เทศบาลตำบลแสนสุข เพื่อจะได้จัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

588. สมหมาย ชัยนดี . *การปนเปื้อนของน้ำชะมูลฝอยในน้ำใต้ดิน จากสถานที่กำจัดมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น* . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาคุณลักษณะของน้ำชะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในสถานที่กำจัดมูลฝอย และคุณภาพน้ำใต้ดินจากบ่อน้ำที่ขุดเจาะบริเวณรอบ ๆ สถานที่กำจัด ในรัศมี 1.5 กิโลเมตร จำนวน 27 บ่อ ทำการสุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน เริ่มด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างรอบ ๆ สถานที่กำจัดมูลฝอย ทั้ง 4 ด้าน และสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่าง จำนวน 17 บ่อ ตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ BOD₅, COD, Total Dissolve Solid (TDS), pH, ตะกั่ว (Pb), เหล็ก (Fe), แมงกานีส (Mn), แคดเมียม (Cd), และทองแดง (Cu) ทำการเก็บตัวอย่างในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2540 – กุมภาพันธ์ 2541

ผลการศึกษาคุณลักษณะของน้ำชะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในสถานที่กำจัดมูลฝอย พบว่ามีค่าเฉลี่ย pH 7.94, TDS 10,088 mg/L, COD 3,280 mg/L, BOD₅ 2,270 mg/L, Fe 1.563 mg/L, Mn 0.588 mg/L, Cd 0.0005 mg/L, Cu 0.04451 mg/L, Pb 0.01 mg/L คุณภาพน้ำใต้ดินจากบ่อน้ำที่ขุดเจาะบริเวณรอบ ๆ สถานที่กำจัดมูลฝอย ในรัศมี 1.5 กิโลเมตร พบว่ามีค่า pH 4.53–6.76, TDS 47.43–1,087.9 mg/L, Fe 0.0322–0.4107 mg/L, Mn 0.0033–0.3242 mg/L, Cd 0.00093–0.001 mg/L, Cu 0.00277–0.00726 mg/L, Pb 0.0017–0.0179 mg/L

ปริมาณสารมลพิษที่ตรวจพบในบ่อน้ำทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และบ่อน้ำทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของสถานที่กำจัดมูลฝอย พบว่าสารมลพิษในน้ำชะมูลฝอย Fe, Mn และ Pb สามารถเคลื่อนตัวไปได้ตามทิศทางการไหลของน้ำใต้ดิน คือจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ 350 เมตร ห่างจากสถานที่กำจัดมูลฝอย การปนเปื้อนดังกล่าวพบในบ่อน้ำตื้น (Shallow well) ระดับความลึกเฉลี่ยไม่เกิน 20 เมตร ปริมาณสารมลพิษที่ตรวจพบเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานแล้วพบว่า Fe และ Mn ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2521) ส่วนปริมาณ Pb, Cu และ Cd มีปริมาณเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่อนุญาตให้มีได้

ผลของการศึกษา แสดงให้เห็นว่าน้ำชะมูลฝอยจากสถานที่กำจัดมูลฝอย สามารถปนเปื้อนสู่น้ำใต้ดินไกลถึง 350 เมตร เมื่อสถานที่กำจัดมูลฝอยดำเนินการมา 10 ปี น้ำชะมูลฝอยจะสามารถปนเปื้อนได้ระยะทางประมาณ ถึงแม้คุณภาพน้ำใต้ดินจะไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม (2521) ก็ตาม แต่ถ้าประชาชนที่อาศัยในบริเวณรอบ ๆ สถานที่กำจัดมูลฝอย น้ำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้ในปริมาณมาก ๆ จะทำให้น้ำชะมูลฝอยที่ปนเปื้อนในน้ำใต้ดินสามารถเคลื่อนที่ได้เร็วและเพิ่มระยะทางมากขึ้นด้วย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะต้องหามาตรการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปนเปื้อนดังกล่าว

589. อุทธีรงค์ จังโกฏี . ระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า เทศบาลนครขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 46 ตารางกิโลเมตร มีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ประมาณ 211,447 คน ปริมาณมูลฝอยทั้งหมดเกิดขึ้นประมาณ 188.39 ตันต่อวัน ซึ่งเทศบาลเก็บขนได้ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 78.2 หรือ ประมาณ 147.32 ตันต่อวัน อัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ย 0.89 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน การเก็บขนมูลฝอยอยู่ในความรับผิดชอบของงานรักษาความสะอาด กองอนามัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีบุคลากรทั้งสิ้น 246 คน คิดเป็นสัดส่วนของบุคลากรต่อประชาชน เท่า 1 ต่อ 860 คน เขตการเก็บขนมูลฝอยแบ่งออกเป็น 4 เขตหลัก และ 21 เขตย่อย

เทศบาลมีรถเก็บขนมูลฝอยทั้งหมด 23 คัน เป็นรถเก็บขนแบบเปิดข้างเทท้ายความจุ 10 ลบ.ม. จำนวน 5 คัน และความจุ 12 ลบ.ม. จำนวน 10 คัน นอกจากนั้นเป็นรถบรรทุกเทท้ายความจุ 10 ลบ.ม. จำนวน 2 คัน รถปิคอัพดัดแปลง ความจุ 3 ลบ.ม. จำนวน 5 คัน และรถหัวลากเทลเลอร์ ความจุ 30 ลบ.ม. จำนวน 1 คัน การเก็บรวบรวมมูลฝอยเป็นแบบถังมูลฝอยอยู่กับที่ (Stationary Container System) โดยประชาชนรองรับมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นถังเหล็กขนาด 200 ลิตร ประมาณ 1,179 ใบ (ร้อยละ 27.37) และให้บริการเก็บขนมูลฝอยแบบ Curbside มากที่สุด (ร้อยละ 92) ซึ่งเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เก็บขนของเทศบาล

ผลการศึกษาเวลาและการปฏิบัติงานในการเก็บขนมูลฝอย ของรถเก็บขนมูลฝอยประจำเขต จำนวน 16 คัน ที่ขนส่งมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัด คั่นละ 2 เที่ยวต่อวัน พบว่า ใช้เวลาในการขนถ่ายถังเหล็ก 200 ลิตร มากที่สุด เฉลี่ย 47.36 วินาทีต่อ 1 ใบ รองลงมาเป็นถังพลาสติก 240 ลิตร ใช้เวลาเฉลี่ย 42.66 วินาทีต่อใบ ในการปฏิบัติงานของรถหนึ่งคันมีระยะทางในการปฏิบัติงานทั้งหมดเฉลี่ย ประมาณ 55.66 กิโลเมตรต่อเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นระยะทางในการขนส่งมูลฝอย และระยะทางในการเดินทางกลับโรงรถหรือเดินทางไปจุดเก็บขนแรกในเที่ยวที่ 2 ประมาณ 21.46 กิโลเมตร (ร้อยละ 38.56) และ 20.90 กิโลเมตร (ร้อยละ 37.55) ตามลำดับ รองลงมาเป็นระยะทางในการเก็บรวบรวมมูลฝอย

ประมาณ 8.80 กิโลเมตร (ร้อยละ 15.80) สำหรับแนวในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นเวลาในการเก็บรวบรวมมูลฝอย ประมาณคันละ 121.74 นาทีต่อเที่ยว (ร้อยละ 50.51) รองลงมาเป็นเวลาที่ใช้ในการเก็บขนมูลฝอย ประมาณ 47.62 นาทีต่อเที่ยว (ร้อยละ 19.76) และเวลาในการขนส่งมูลฝอยประมาณ 32.25 นาทีต่อเที่ยว (ร้อยละ 13.38) โดยมีเวลาในการปฏิบัติงานทั้งหมดประมาณ 21.01 นาทีต่อเที่ยว (4 ชั่วโมงต่อเที่ยว) หรือวันละประมาณ 8 ชั่วโมง

ในปี พ.ศ. 2540 เทศบาล มีรายรับจากการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอย ประมาณ 90.29 บาทต่อตันมูลฝอย แต่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอยประมาณ 398.14 บาทต่อตันมูลฝอย

การจัดระดับการพัฒนาการเก็บขนมูลฝอยของ 16 เขต จาก 9 ตัวแปร ด้วยวิธีการทางแทคโนมี พบว่า เขตที่มีประสิทธิภาพการเก็บขนมูลฝอยดีที่สุด คือ ส.41 และด้อยที่สุด คือ ส.26 โดยมีค่าระดับการพัฒนาเก็บขนมูลฝอย (d_i) เท่ากับ 0.4024 และ 0.9038 ตามลำดับ

590. วิไลลักษณ์ สงฤทธิ์ . การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองเพชรบุรี . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพปัญหาน้ำเสียของเทศบาลเมืองเพชรบุรี วิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของระบบบำบัดน้ำเสีย และวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบบำบัดน้ำเสีย ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาจะนำผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยใช้ตัววัดความคุ้มค่าของโครงการ คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงการการลงทุนระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองเพชรบุรีไม่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากการวัดค่าของการลงทุนที่อัตราคิดลดร้อยละ 12 ปรากฏว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ -33.90 ล้านบาท ซึ่งน้อยกว่า 0 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนเท่ากับ 0.68 ซึ่งน้อยกว่า 1 และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ เท่ากับร้อยละ 8.4 ซึ่งน้อยกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 12

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองเพชรบุรี จึงเป็นโครงการที่สมควรลงทุนเพื่อลดปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองเพชรบุรีในอนาคต

591. ภูมิรักษ์ ดิยะวัฒน์ . การออกแบบฐานข้อมูลค่าธรรมเนียมมูลฝอยของเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สาขาพัฒนาลังคมโครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

วิธีการวิจัย ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร ขั้นตอนงาน และข้อมูลงาน ด้านมูลฝอย สำหรับใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยวิธีการรวบรวมเอกสาร รายงาน การออกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ เพื่อนำมาออกแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมจัดการข้อมูลสำเร็จรูป Microsoft Access version 97 แล้วนำมาทดสอบระบบโดยการนำข้อมูลโรงเรียนจำนวน 179 โรงเรียน ข้อมูลพนักงานเทศบาลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 37 ราย ข้อมูลด้านพัสดุและข้อมูลด้านยานพาหนะ รวมทั้งข้อมูลปัญหาและความต้องการของราษฎรในเดือนมกราคม 2542 มาจัดเก็บในระบบและประมวลผล สามารถให้ผลลัพธ์ตามที่ออกแบบไว้ทั้งทางจอภาพ และการพิมพ์ จำนวน 28 รายงาน

ฐานข้อมูลที่ออกแบบได้ใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ซึ่งอยู่ในรูปตาราง (TABLE) ชื่อ AREA เป็นข้อมูลในการจัดการงานข้อมูลทั้งระบบ และประกอบด้วยข้อมูลหลักอื่นอีกที่อยู่ในรูปตาราง (TABLE) อีกรวมจำนวน 5 ตาราง คือข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน (HOUSING) พนักงาน (OFFICER) พสดุ (STORE) และปัญหาความต้องการ (PROBNEED) ซึ่ง

สามารถประมวลผลได้ผลลัพธ์สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานในรูปแบบรายจำเพาะเรื่อง (non-aggregated) และรายงานสนับสนุนผู้บริหารในรูปแบบรายงานสรุป (aggregated) เป็นผลให้ลดภารกิจงานประจำและเพิ่มความสามารถการบริการประชาชนของผู้ปฏิบัติงานได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งเป็นเครื่องมือเร่งรัดทวงหนี้ได้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ในส่วนผู้บริหารสามารถได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานมูลฝอยทั้งระบบอย่างสัมพันธ์และสนองความต้องการแก้ไขปัญหาของผู้ใช้บริการด้านมูลฝอย ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

592. อารีย์ วงศ์เกษม . การบริหารและการจัดการมูลฝอย โดยองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (การค้นคว้าอิสระ)

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาในการการบริหารและการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองเมืองพล มีดังนี้

สภาพปัจจุบันในการการบริหารและการจัดการมูลฝอย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.85$) และเมื่อแยกเป็นรายด้านแล้ว พบว่าการจัดองค์การและการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสูง ($X = 3.09$, $X = 3.05$) ด้านเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 2.51$) การจัดการบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.74$) ส่วนการงบประมาณพบว่ามีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูงและสภาพปัจจุบันการจัดการมูลฝอยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.54$) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าการเก็บรวบรวมและการขนย้ายมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.61$, $X = 2.54$) การกำจัดมูลฝอยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 2.47$)

ปัญหาในการบริหารและการจัดการมูลฝอย โดยภาพรวมแล้วพบว่า เทศบาลยังดำเนินการบริหารและการจัดการมูลฝอยได้ในระดับหนึ่ง สรุปได้ดังนี้

ปัญหาในการบริหาร พบว่า การวางแผน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และเจ้าหน้าที่ไม่ทราบวิธีปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ การจัดองค์การ การจัดหน่วยงานย่อยในงานรักษาความสะอาดไม่เหมาะสม การจัดบุคลากรจำนวนเจ้าหน้าที่และคนงานไม่เพียงพอกับปริมาณงานรักษาความสะอาด เทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องใช้มีอายุใช้งานมานานและไม่เพียงพอกับปริมาณมูลฝอย การงบประมาณ มีการลงทุนสูง ใช้จ่ายสูงกว่ารายรับ

ปัญหาในการจัดการมูลฝอย พบว่ายังมีมูลฝอยตกค้าง ประชาชนยังได้รับความรำคาญจากกลิ่นเหม็นจากมูลฝอย การขนย้ายมูลฝอยไปกำจัดขาดฝาปิดมิดชิด มูลฝอยตกหล่น ไม่สามารถเข้าไปเก็บมูลฝอยในชุมชนได้ทั่วถึง วิธีการกำจัดมูลฝอยยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและหลักสุขาภิบาล พื้นที่ในการกำจัดมูลฝอยยังไม่เพียงพอ

2. ประสิทธิภาพของการบริหารและการจัดการมูลฝอย และความพึงพอใจของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ผลจากการศึกษาพบว่า เทศบาลมีความสามารถในการดำเนินการบริหารและการจัดการมูลฝอยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ดังนี้ ด้านผลผลิต พบว่าความสามารถในการจัดการมูลฝอย เทศบาลดำเนินการได้ร้อยละ 85 ของมูลฝอยที่เกิดในจำนวน 12 ต้นต่อหนึ่งวัน การเก็บค่าธรรมเนียมยังไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมพื้นที่ ความพึงพอใจของผู้ให้บริการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.79$) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.72$)

3. แนวคิดของผู้บริหารในการพัฒนาการบริหารและการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองเมืองพล ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

3.1 แนวคิดในการพัฒนาในการบริหาร พบว่า การวางแผนควรมีการดำเนินการจัดทำแผนงานร่วมกันระหว่างบุคคล 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายประชาชน สภาเทศบาล คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล การจัดองค์การควรกำหนดหน่วยงานย่อยงานรักษาความสะอาดในกองอนามัย ๓ ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน การจัดบุคลากรควรจัดระบบการบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมกับโครงสร้างของงานรักษาความสะอาด กำหนดตำแหน่งให้เพียงพอและตรงกับสายงาน เกลี่ยอัตรากำลังให้ทำงานแทนกันได้ เทคโนโลยีควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องใช้ในการจัดการมูลฝอยให้เพียงพอกับปริมาณมูลฝอย ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาด โดยให้รู้จักลดปริมาณมูลฝอย การงบประมาณควรมีการประเมิน

ค่าใช้จ่ายทั้งระบบ และปรับอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสม ควรหาทางลดค่าใช้จ่ายลงโดยการจ้างเอกชนดำเนินการในการจัดการมูลฝอย

3.2 แนวคิดในการพัฒนาในการจัดการมูลฝอย พบว่าควรจ้างที่ปรึกษาการศึกษาความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยทั้งระบบ เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการวางแผนพัฒนาการจัดการมูลฝอย ทั้งในด้านการเก็บรวบรวม การขนย้าย การกำจัดมูลฝอย และประสิทธิผลของการจัดการมูลฝอยให้ดียิ่งขึ้น

593. สมบูรณ์ ชันเมือง . *การจัดการมูลฝอยในครัวเรือนเขตเทศบาลเมืองพะเยา* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. ครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา มีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย 2.2 กิโลกรัมต่อวัน และมีอัตราการผลิตมูลฝอยในครัวเรือน 0.5 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน รวมปริมาณมูลฝอยจากครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยาทั้งหมด 9,976 กิโลกรัมต่อวัน มูลฝอยส่วนใหญ่เป็นเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ถูพลาสติก หรือพลาสติกในรูปแบบอื่น ๆ กระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษกระดาษ

2. โดยภาพรวมครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา มีความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนในระดับปานกลาง

3. กรณีของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน พบว่าครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า เทศบาลเมืองพะเยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ให้ประชาชน มีการรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย และการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ โดยในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ควรใช้กลวิธีปลายอย่างมาผสมผสาน มีการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีการรณรงค์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรับปรุงระบบการจัดการมูลฝอย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติที่ถูกต้องของประชาชน นอกจากนี้ผู้บริหารควรที่จะให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด (ครัวเรือน) และมีการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน

594. สุริศา สุวรรณแสง . *ปัญหาเรื่องขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่ : ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2541* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาขยะในเชียงใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์พบว่าปัญหาขยะเกิดขึ้นมาจากปัญหาการเมืองภายในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งเป็นความขัดแย้งภายในเทศบาลนครเชียงใหม่ และเป็นความขัดแย้งระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับผู้นำท้องถิ่น ความขัดแย้งที่ได้พบนี้เป็นผลมาจากการแก่งแย่งในทรัพยากรที่มีจำกัด เช่น ตำแหน่งนายกเทศมนตรีในเทศบาลนครเชียงใหม่ หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันพึงได้ ความขัดแย้งทางการเมืองนี้ได้นำมาสู่ความต้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการปัญหาขยะ เช่น การที่เทศบาลได้ติดต่อกับบริษัทรับกำจัดขยะที่ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพียงพอในการจัดการปัญหาขยะซึ่งทำให้เกิดปัญหาขยะได้ในที่สุด ปัญหาขยะในเชียงใหม่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้แต่สามารถจะบรรเทาให้ปัญหาลดลงไปได้ตามข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในบทสุดท้าย

595. ไมตรี อินทนาศักดิ์ . *ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลาต่อการจัดการขยะ : ศึกษากรณี ชุมชน จารุพัฒนา ชุมชนบ้านหัวสะพานสะเตง และชุมชนกำแพงบาโงย .* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะ มีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับสูง สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน และความสัมพันธ์ของชุมชนต่อลุ่มน้ำอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการขยะ คือ ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนสถานภาพทาง สังคมของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการจัดการขยะโดยรวม แต่มีความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ข่าวสาร และ การกำจัดขยะ ด้านการรับรู้ในผลกระทบของปัญหาขยะต่อชุมชนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อ การจัดการขยะ คือ อายุ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ความสัมพันธ์ของชุมชนต่อลุ่มน้ำ

ข้อเสนอแนะการจัดการขยะ ส่งเสริม สนับสนุน ให้องค์กรชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การฝึกอบรม สัมมนา การณรงค์ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น พร้อมทั้งเทศบาลบริการจัดหาถังขยะให้เพียงพอ จัดรถเก็บขนขยะทุกวัน และการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชน ด้วยวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ

596. วิไลวรรณ สุปรียาพร . *การจัดการน้ำเสียของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา .* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้น้ำเสียในชุมชนเขตเทศบาลเมืองพะเยา คือ การขยายตัวของชุมชนก่อให้เกิด ปริมาณน้ำเสียมากขึ้นและมีสาเคมีปนเปื้อน เช่น ปุ๋ย ยามฆ่าแมลง ผงซักฟอก และน้ำยาทำความสะอาดต่าง ๆ นอกจากนี้ ปริมาณน้ำเสียส่วนหนึ่งยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ตลอดจนขาดความเอาใจใส่ ความรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย ส่งผลให้คุณภาพน้ำกว๊านพะเยาในช่วงปี 2541 – 2542 เสื่อมโทรมลง ดังกรณี ที่พบสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน (*Microcystis aeruginosa* Kutz.) จำนวนมากขึ้นเกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากมี สารธาตุอาหาร เช่น แอมโมเนีย ไนโตรเจน ไนเตรต และฟอสเฟต ในน้ำมากขึ้นในทุกจุดที่ทำการตรวจวัด ซึ่งเป็น อันตรายต่อสุขภาพของคนและสัตว์ที่ได้รับสารพิษนี้เข้าไป แม้ในปัจจุบันปริมาณสาหร่ายชนิดนี้ได้ลดลง แต่ก็สามารถ เจริญเติบโตได้รวดเร็วเมื่อมีแหล่งธาตุอาหารและภูมิอากาศที่เหมาะสม กรมโยธาธิการร่วมกับเทศบาลเมืองได้สร้างระบบ ระบายและบำบัดน้ำเสียขึ้นเพื่อให้คุณภาพน้ำเสียดีขึ้นก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ พบว่าน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้ว อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้ง คือ มีค่าความสกปรก บีโอดี (BOD) ไม่เกิน 20 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าอื่น ๆ เช่น ความเป็น กรดเป็นด่าง (pH) และตะกอนแขวนลอย (SS) ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งเช่นกัน

ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการบำบัดน้ำเสีย พบว่าครอบครัวที่ใช้บริการบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองพะเยา มีจำนวน 201 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 50.3 ไม่ใช้มีจำนวน 136 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 34.0 ไม่ใช้ทราบจำนวน 62 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 15.5 สรุปได้ว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเฉพาะพื้นที่ที่ 5 และที่ 6 ได้มีส่วนร่วมในการ บำบัดน้ำเสียร่วมกับเทศบาลเมืองพะเยา ประกอบกับเป็นเขตที่เทศบาลเมืองพะเยายังไม่ได้ดำเนินการบำบัดน้ำเสีย ครอบคลุมทุกพื้นที่ สรุปได้ว่า ประชากรให้ความร่วมมือในการบำบัดน้ำเสียเฉพาะเขตพื้นที่ที่ 5 และที่ 6 เท่านั้น และ แสดงให้เห็นว่าจำนวนครัวเรือนเกือบร้อยละ 50 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองพะเยา ยังไม่ได้ ดำเนินการบำบัดน้ำเสีย อย่างไรก็ตามประชากรส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบำบัดน้ำ เสียและตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากน้ำเสีย ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไข ปัญหาในระยะยาวต่อไปอนาคตต่อการจัดการน้ำเสียของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา

**597. สมชาย ปัญญากาญจน์ . ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติในการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล
จะเชิงเทรา . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543. (ศึกษาปัญหา
พิเศษ)**

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนมีค่อนข้างสูง โดยมี
ประชาชนร้อยละ 54.9 ตอบคำถามได้ถูกต้องโดยได้คะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 ส่วนทางด้านทักษะก็มีประชาชนร้อยละ
73.8 มีความคิดเห็นทางด้านบวกซึ่งตอบคำถามได้คะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 สำหรับทางด้านการปฏิบัติประชาชนส่วน
ใหญ่คิดเป็นร้อยละ 55.4 ได้ปฏิบัติในการคัดแยกมูลฝอยปานกลางโดยมีคะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 51 – 75

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานที่ศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ต่อความรู้ของ
ประชาชนในเรื่องการคัดแยกมูลฝอย ได้แก่ ตัวแปรอายุ และอาชีพ เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานกับทัศนคติของประชาชน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อ
ความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเรื่องการคัดแยกมูลฝอย ได้แก่ ตัวแปรอายุ การศึกษา และอาชีพ เป็นตัวแปรที่
ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานกับการ
ปฏิบัติในการคัดแยกมูลฝอยของประชาชน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ ได้แก่ ตัวแปรอายุและรายได้ของ
ประชาชน โดยทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**598. พัทธภรณ์ วิริยะประสพโชค . ผลกระทบของการณรงค์การคัดแยกขยะในเทศบาลเมืองเชียงราย . ศิลปศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบ
อิสระ)**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ และความพึงพอใจในเรื่องการคัดแยกขยะอยู่ใน
ระดับปานกลาง แต่มีพฤติกรรมคัดแยกขยะอยู่ในระดับต่ำ ระดับความรู้ในเรื่องการคัดแยกขยะไม่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมคัดแยกขยะ ส่วนระดับความพึงพอใจในเรื่องการคัดแยกขยะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมคัดแยกขยะ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าควรมีการปรับกลยุทธ์การณรงค์การคัดแยกขยะของประชากรโดยเน้นการจัดสร
วัสดุอุปกรณ์ ระบบการเก็บขนขยะและการนำขยะหมุนเวียนกลับมาใช้ นอกจากนี้ควรเน้นการเพิ่มแรงจูงใจในเรื่องการคัด
แยกขยะโดยการปรับปรุงวิธีการให้ข้อมูลข่าวสารให้ดีขึ้นในเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อม และวิธีการจัดการขยะอย่าง
ต่อเนื่องแก่ชุมชน

**599. ศักดา หวังธรรมมั่ง . ทักษะและพฤติกรรมของประชาชนในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล
เมืองนราธิวาส . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

1. ทักษะของประชาชนต่อการให้บริการ ในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองนราธิวาส ยังอยู่
ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำก็คือ มีความพอใจและยอมรับได้เพียงร้อยละ 60.0 ไม่พอใจควรปรับปรุงแก้ไข คิดเป็นร้อยละ
40.0 ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยได้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ 1)
กลุ่มที่มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมมาก มีจำนวนเพียงร้อยละ 27.3 และ 2) กลุ่มที่มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมน้อย มี
จำนวนถึงร้อยละ 72.7 แสดงว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการจัการ
ขยะมูลฝอยอยู่ในอัตราที่ต่ำ

3. จากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ตัวแปรปัจจัยในด้านกลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่ตั้งของที่อยู่
อาศัยในแต่ละย่านและชุมชนที่เคยณรงค์ในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนเพศ การศึกษา และรายได้ของครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

4. ความคิดเห็นต่อปัจจัยนำไปสู่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ปรากฏว่า ด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อ บุคลิกภาพ กลุ่มสังคม บุคคลที่เป็นแบบอย่าง ส่วนด้านที่ไม่ใช่ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อกฎหมายบังคับกับการบังคับใช้กฎหมาย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้ไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติหลายประการ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยได้ผลดียิ่งขึ้น

600. กฤษณ์พงศ์ สมถวิล . การรับรู้ของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลาต่อปัญหาขยะ : ศึกษากรณีชุมชนกำแพงไวกงและชุมชนบ้านหัวสะพานสะเพง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การรณรงค์และแก้ไขปัญหามลพิษของเทศบาลนครยะลาและความเข้มแข็งของคณะกรรมการชุมชนในการแก้ไขปัญหาขยะในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาขยะในภาพรวมส่วนใหญ่รับรู้ระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาขยะคือการรณรงค์และแก้ไขปัญหามลพิษของเทศบาลนครยะลา

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1. เทศบาลนครยะลาควรจัดให้มีการรณรงค์และฝึกอบรมประชาชนในชุมชนได้รับรู้และเข้าใจในปัญหาของสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย
2. จัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ โดยเน้นให้ชุมชนแก้ไขปัญหาของชุมชนเองก่อน โดยเฉพาะปัญหาขยะ
3. ควรให้มีการศึกษาวิจัย เรื่องความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อปัญหาขยะและการจัดการขยะในชุมชนเพื่อจะได้เป็นข้อมูลใช้ประโยชน์ในกาอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานีในอนาคตได้

601. มัทนา กิสสัย . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตไม่เกิน 11 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4 – 6 คน อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อเดือน ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับค่อนข้างสูง

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการอยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับปานกลาง ($R = 0.430$) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 18.5

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพ พนักงานบริษัท รับจ้างและค้าขาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับปานกลาง ($R = 0.269$) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 7.3

ปัจจัยกระตุ้น พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางทีวี ทางหนังสือพิมพ์ และความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับปานกลาง ($R = 0.266$) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 7.1

นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการศึกษา เพศ ระยะเวลาการอยู่อาศัย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางทีวี พนักงานบริษัท รับจ้าง ค้าขาย และรายได้ครอบครัว เป็นตัวแปรสำคัญ ตามลำดับ ซึ่งสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหา และมลพิษที่เกิดจากขยะมูลฝอย การปลูกสร้างจิตสำนึกให้มีส่วนเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่อาศัย สร้างค่านิยมในการประหยัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการให้ความรู้อย่างทั่วถึงในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกก่อนนำทิ้ง วิธีการนำขยะหรือของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การจัดประกวดแข่งขันรักษาความสะอาดภายในชุมชน ประกวดผลิตภัณฑ์ที่นำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม
2. องค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนควรมีการสื่อสารโดยการพบปะแลกเปลี่ยนประชุม จัดเวทีสาธารณะ เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างกิจกรรมที่จะไปสู่ความเป็น “เมืองน่าอยู่”
3. ควรมีการเพิ่มมาตรการลงโทษในเรื่องการรักษาความสะอาด และกำหนดให้มีการแยกประเภทขยะมูลฝอย เสริมในพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะมาตรการดำเนินการต่าง ๆ ควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของบ้านเมือง รวมทั้งเพิ่มมาตรการสอดส่องดูแลของประชาชนต่อผู้ที่ทำผิดกฎหมาย

602. กษมา จิตต์ไทย . แนวทางการกำหนดจุดขนถ่ายเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543. (วิทยานิพนธ์)

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ คือ การค้นหาวิธีการจัดการระบบรวบรวม และระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ตกค้างในเขตเทศบาลเมืองปากเกร็ด เนื่องจากเทศบาล ฯ กำลังประสบปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างอยู่ในขณะนี้ การจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านพักอาศัย และจากสถานที่ประกอบการประเภทต่าง ๆ ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องมีการวางแผน

โดยการศึกษาจากแหล่งข้อมูลเอกสาร สถิติต่าง ๆ รวมถึงการสำรวจภายในพื้นที่ศึกษาในเรื่องการใช้ที่ดิน และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการตกค้างของขยะมูลฝอย

จากการศึกษา พบว่า สภาพเส้นทางคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนนแคบ สภาพพื้นผิวจราจรไม่ได้มาตรฐานที่จะรองรับการขนถ่ายขยะมูลฝอย ในบางพื้นที่ไม่สัมพันธ์กับขนาดของรถเก็บขนขยะมูลฝอย ทำให้ไม่สามารถเข้าไปทำการเก็บขนขยะมูลฝอยภายในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง

ผลการศึกษาได้เสนอแนะการกำหนดจุดขนถ่าย ซึ่งจะสามารถลดปัญหาการตกค้างของขยะมูลฝอย และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการได้

603. มนตรี สามเมือง . กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

จากการศึกษาพบว่า ปริมาณมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่นที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2551 จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1.3 เท่า ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ทำให้การบริหารจัดการแบบกระบวนทัศน์เก่าทำให้เทศบาลเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการจัดการมูลฝอยเพียงหน่วยงานเดียว ไม่สามารถแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ และการศึกษากระบวนทัศน์ในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่นในอนาคตได้ กระบวนทัศน์ว่าในส่วนหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จะต้องเป็นการบริหารจัดการแบบองค์รวม คือ ต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารหรือผู้นำในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดจนประสานงาน และร่วมมือกันกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการ และในส่วนของประชาชนจะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติเพื่อให้ประชาชนมองว่า มูลฝอยมีคุณค่า มีประโยชน์และมีราคา ก่อให้เกิดรายได้ ปรับเปลี่ยนวิธีการจากเดิมที่เทศบาลทำหน้าที่เพียงการ

จัดเก็บรวบรวม เก็บชน กำจัด และเก็บค่าธรรมเนียม ตามกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการมูลฝอย เทศบาลจะต้องรับข้อมูลฝอยจากประชาชนที่ได้คัดแยกแล้วนำมาขาย เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยจากต้นกำเนิด ซึ่งเป็นวิธีการลดปัญหามูลฝอยได้วิธีหนึ่ง และนอกจากนั้นยังพบว่า เทศบาลควรจัดให้มีชุมชนหรือพื้นที่ทดลองดำเนินการกำจัดมูลฝอยตามแนวทางใหม่ ก่อนที่จะขยายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ในเขตเทศบาลต่อไป

604. สมชาย ศรีอาวธ . *การบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของเทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี* . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543.

การศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียตามอัตราที่เสนอ ประชาชนประเภทบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ ไม่ยินดีจ่ายตามอัตราที่เสนอ แต่มีความยินดีที่จะจ่ายในอัตราอื่นที่ต่ำกว่า ส่วนประชาชนประเภทประกอบการอุตสาหกรรมจำนวนครึ่งหนึ่ง ยินดีจ่ายตามอัตราที่เสนอและอีกครึ่งหนึ่งไม่ยินดีจ่ายตามเสนอ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพึงพอใจคุณภาพน้ำที่บำบัดแล้วประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความพึงพอใจในระดับพอใจถึงพอใจมาก และเห็นว่าการดำเนินการในปัจจุบันดีอยู่แล้ว
3. ความคิดเห็นอื่นทางด้านการจัดการน้ำเสียที่น่าสนใจ คือหน่วยงานที่ควรทำหน้าที่บริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในท้องถิ่น กลุ่มพนักงาน และผู้บริหารเทศบาลทั้งหมด เห็นว่าควรให้องค์การจัดการน้ำเสียเป็นผู้ดำเนินการ กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของเทศบาล และกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้หน่วยงานท้องถิ่นและองค์การจัดการน้ำเสียร่วมดำเนินการ

605. พงษ์นรินทร์ ชื่นวงศ์ . *ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยา* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา พบว่า ในแต่ละวันครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองพะเยาก่อให้เกิดมูลฝอย เฉลี่ย 4.01 กิโลกรัมต่อวันต่อครัวเรือน และเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 0.9 กิโลกรัมต่อวัน ประเภทมูลฝอยส่วนใหญ่ ได้แก่ พลาสติก โฟม คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมาได้แก่ เศษกระดาษ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 53.9 และเศษอาหาร พืชผักผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 50.8 ในส่วนของ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองพะเยาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และระดับปานกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และระดับการศึกษา ที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บและขนมูลฝอยในเขตเทศบาลในระดับค่อนข้างสูง และระดับปานกลาง ส่วนความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 81.6 และร้อยละ 74.5 เห็นว่าประชาชนมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้นเมื่อมีการปรับปรุงวิธีการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเมื่อมีความจำเป็นต้องปรับค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 75.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยว่าควรปรับขึ้นเป็น 10% และร้อยละ 14.5 เห็นด้วยว่าควรปรับขึ้นเป็น 20%

จากผลการศึกษาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า เทศบาลเมืองพะเยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีการรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงปัญหาปริมาณขยะมูลฝอย ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองพะเยา และควรปรับปรุงระบบการจัดการมูลฝอย และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการมูลฝอย

606. อรุณรัตน์ วรรณะจิตติกุล . การวิเคราะห์อัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะจากการเปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการขยะโดยการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล และเผาแบบใช้เตาเผาของเทศบาลนครเชียงใหม่ . บัญชีหม่าบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 เทศบาลนครเชียงใหม่จัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะจากอาคารบ้านเรือน ในอัตรารายละ 20 บาทต่อเดือน จากโรงแรม ร้านสรรพสินค้า และตลาด ในอัตรากูบาศก์เมตรละ 1,000 บาท แต่อัตราค่าธรรมเนียมการจัดการขยะที่เทศบาลนครเชียงใหม่จัดเก็บควรจะเป็นอัตราที่ครอบคลุมต้นทุนในการจัดการขยะ คือ ต้นทุนในการจัดเก็บขยะและต้นทุนในการกำจัดขยะ โดยจัดเก็บตามปริมาณของการก่อให้เกิดขยะซึ่งสอดคล้องกับหลักการผู้สร้างปัญหามลพิษควรเป็นผู้รับภาระในการบำบัดและกำจัดมลพิษ (P-P-P : Polluter Pay Principle) ซึ่งวิธีการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลควรจัดเก็บในอัตรา 1,311.52 บาท/ตัน หรือ 327.88 บาทต่อลูกบาศก์เมตร ส่วนวิธีการเผาแบบใช้เตาเผาของเทศบาลนครเชียงใหม่จากทางเลือกของระบบกำจัดขยะระหว่างวิธีการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลและวิธีการเผาแบบใช้เตาเผา จะใช้ต้นทุนในการจัดการขยะเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบร่วมกับการพิจารณาถึงความยืดหยุ่นของระบบ ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะ ขนาดของที่ดิน ลักษณะสมบัติของขยะ ความยากง่ายในการดำเนินงานและการซ่อมบำรุง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลพลอยได้จากการกำจัดขยะ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 เทศบาลนครเชียงใหม่ดำเนินการกำจัดขยะโดยวิธีการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งมีต้นทุนในการจัดการขยะ เท่ากับ 80,335,419.20 บาท ส่วนการกำจัดขยะโดยวิธีการเผาแบบใช้เตาเผา ได้นำข้อมูลมาจากหน่วยงานเอกชนที่ทำการศึกษา ซึ่งต้นทุนในการจัดการขยะโดยประมาณของวิธีการเผาแบบใช้เตาเผา เป็นจำนวนเงินงบประมาณ 189,863,920 บาท

ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ต้นทุนในการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลต่ำกว่าการเผาแบบใช้เตาเผา และอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะที่เทศบาลนครเชียงใหม่จัดเก็บควรมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราเพิ่มขึ้น เพื่อให้สมดุลกับรายจ่ายไม่ว่าเทศบาลนครเชียงใหม่จะใช้วิธีการกำจัดแบบใดก็ตาม นอกจากนั้นควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงทั้งด้านนโยบาย ด้านเทคนิค ด้านการมีส่วนร่วมให้มีการลดปริมาณขยะด้วยวิธีการต่าง ๆ พัฒนาประสิทธิภาพในการกำจัดขยะ เพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมให้ได้ครบทุกครัวเรือน และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เพื่อให้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดขยะ จึงต้องรับภาระในการชำระค่าค่าธรรมเนียมการจัดการขยะ

607. กัญญา อติโต . ความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับปัญหาล้างแวล้อม บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาล้างแวล้อมในระดับปานกลาง และปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับปัญหาล้างแวล้อมคือ อาชีพ มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายได้ต่อเดือน มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหาล้างแวล้อมที่มีผลกระทบต่อคนให้มากขึ้น โดยอาศัยสื่อสารมวลชนการจัดตั้งกลุ่มรณรงค์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาล้างแวล้อม โดยทางราชการเป็นผู้ริเริ่ม และจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสภาเทศบาลและประชาชน

608. อโนชา วิปุลากร . ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยภายใต้แนวคิดประชาสังคม : กรณีศึกษาชุมชนกำแพงเมือง เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของความเป็นประชาสังคมได้แก่ ความหลากหลายของกลุ่มคนที่เข้าร่วมด้วยกัน ความเป็นชุมชนที่ผู้คนได้แสดงความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกเดียวกันความเอื้ออาทรต่อกัน ความสนใจและเห็นผลประโยชน์ของชุมชนร่วมกัน จิตสำนึกสาธารณะโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการจัดการมูลฝอยของชุมชน ความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินสาธารณะร่วมกัน เคารพในศักดิ์ศรีและเชื่อกฎในคุณค่าของชุมชน รวมทั้งมีความห่วงใยต่อสวัสดิภาพของสาธารณะร่วมกัน เกิดเป็นกิจกรรมการจัดการมูลฝอยที่มีความต่อเนื่อง ตลอดจนมีเครือข่ายความร่วมมือและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเป็นประชาสังคมในการจัดการมูลฝอยของชุมชนคือ ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนทางวัฒนธรรม รวมถึงความร่วมมือจากเทศบาลนครลำปาง โครงการความช่วยเหลือจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ที่ร่วมกันให้การสนับสนุนชุมชนในด้านงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ การยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอย ตลอดจนการอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ล้วนเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดการมูลฝอยได้

609. วิมลพรรณ พูนสวัสดิ์ . การวิเคราะห์ต้นทุนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนในการจัดการมูลฝอยระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2543 มีต้นทุนโดยเฉลี่ย 561 บาทต่อตัน และต้นทุนในอีก 5 ปีข้างหน้าคือ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 – 2548 มีอัตราโดยเฉลี่ย 650.9 บาทต่อตัน ส่วนต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้ STELLA Modeling Program มีอัตราโดยเฉลี่ย 511.3 บาทต่อตัน การที่ต้นทุนของการกำจัดขยะที่ได้จากวิธีการวิเคราะห์วิธีหลังต่ำกว่าค่าที่ได้จากพยากรณ์โดยวิธีแรก ชี้ให้เห็นว่า แนวทางหนึ่งที่เทศบาลนครขอนแก่นจะลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะต่อตันจะต้องควบคุมอัตราการเพิ่มของประชากรให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 1.3 ต่อปี และควบคุมอัตราการเพิ่มของขยะไว้ไม่เกินร้อยละ 10.5 ต่อปี ระบบการบริหารจัดการขยะของทางเทศบาลนครขอนแก่นจึงจะดำรงความสมดุลไว้ได้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า อัตราการเพิ่มของขยะจะเพิ่มได้มากน้อยเพียงใด จะถูกกำหนดโดยอัตราการเพิ่มของประชากร และต้นทุนในการกำจัดขยะ แต่สิ่งที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการเพิ่มของขยะ คือ การบริหารจัดการ ซึ่งผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่นได้เตรียมมาตรการในการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการไว้ 3 ทางด้วยกัน ซึ่งได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากร การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ และการนำเทคโนโลยีทางเครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ทดแทนแรงงานคน 2) พัฒนาศักยภาพของเทศบาลให้มีความสามารถในการให้บริการที่ดีและรวดเร็ว และ 3) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยและเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

610. วิโรจน์ จิระรังสรรค์ . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณทางสาธารณะของเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน เพศหญิงมากที่สุดร้อยละ 53.6 อายุระหว่าง 30 – 40 ปีมากที่สุดร้อยละ 28.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีมากที่สุดร้อยละ 27.6 การประกอบอาชีพมีการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายมีมากที่สุดร้อยละ 38.3 รายได้ในรอบปีที่ผ่านมามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทมีมากที่สุดร้อยละ 41.6

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณทางสาธารณะของเทศบาลนครขอนแก่น อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด จากการวัดการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ขั้นตอนการเก็บขนส่งขยะมูลฝอย และขั้นตอนการกำจัดขยะมูลฝอยและนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณทางสาธารณะ ได้แก่ การศึกษา แรงจูงใจส่วนบุคคล กาดิตต่อสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

611. สิทธิศาสน์ ทรัพย์สิริโสภ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษา การจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบลท่าบ่อ อำเภوتاบ่อ จังหวัดหนองคาย . บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยในระดับปานกลาง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยในระดับปานกลางเช่นกัน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ อาชีพ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสร้างระบบกำจัดมูลฝอยทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย และสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ โดยผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุเนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด ควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน มีคณะกรรมการที่มาจากประชาชนในพื้นที่ร่วมพิจารณา นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกระตุ้นตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยในทางที่สูงขึ้นด้วย อันเป็นการนำไปสู่การบริหารท้องถิ่นโดยประชาชนต่อไป

612. ดร.ณิ อ้นขวัญเมือง . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา) สาขาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่า 1) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าพบว่า มีระดับการปฏิบัติปานกลาง 2) ปัจจัยทางชีวสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้า 3) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดต่อการจัดการขยะมูลฝอย ความเชื่ออำนาจในตน การควบคุมตนและการมุ่งอนาคตเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ ปริมาณภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ขนาดของภาชนะรองรับขยะมูลฝอย และระยะห่างของเวลาในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 0.001 และ 0.01 5) ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) ตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงสุด คือ การมุ่งอนาคตเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดต่อการจัดการขยะมูลฝอย และ

การดำเนินการกับขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการ
ขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าได้ ร้อยละ 35.9

**613. ศุภรศม์ จันทรตะธง . ผลกระทบของโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย ของเทศบาลเมือง
ลำพูน จังหวัดลำพูน. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

จากการศึกษาพบว่า การก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย ของเทศบาลเมืองลำพูน ไม่ส่งผลกระทบต่อ
ชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสียในระดับดี ในด้านความพึงพอใจ
พบว่า โดยภาพรวม มีความพึงพอใจต่อการดำเนินการของเทศบาลเมืองลำพูน อยู่ในระดับ “พอใจค่อนข้างมาก” ด้าน
ความเข้าใจที่มีต่อโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร ส่วนปัญหา
อุปสรรค พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างระบุว่ามีปัญหาอุปสรรคในด้านการจราจร และการก่อสร้าง และต้องการให้
ช่วยเหลือดำเนินการเรื่องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 เรื่อง “ผลกระทบของโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำ
และบำบัดน้ำเสีย ของเทศบาลเมืองลำพูน ” ต่อประชาชนนั้น ยอมรับสมมติฐาน คือ ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ส่วน
สมมติฐานที่ 2 เรื่อง “ประชาชนมีความพึงพอใจมากต่อการดำเนินการโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย
ของเทศบาลเมืองลำพูน ” นั้น ยอมรับว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าประชาชนมีความพึงพอใจ ส่วนสมมติฐานที่ 3
เรื่อง “ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองลำพูน มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำ
เสียของเทศบาลเมืองลำพูน” นั้น ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยประชาชนยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจ
เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอให้เทศบาลเมืองลำพูน ควรเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์เพิ่ม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น เป็นต้น เทศบาลควรปลูกฝังเรื่องการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ
อย่างถูกวิธี ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

**614. ชิงชัย บุญประคอง . การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการเก็บขยะมูลฝอย กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.**

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลศาลาया มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่
ในเกณฑ์ดี โดยประสิทธิภาพพิจารณาจากปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้เปรียบเทียบกับขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมดใน
เขตเทศบาล ปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ในแต่ละเที่ยวเกี่ยวกับปริมาณบรรทุกของรถขยะทุกแบบทุกขนาด ค่าใช้จ่ายใน
การจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองเชียงรายได้กับเทศบาลตำบลศาลาया และประสิทธิผลพิจารณาจากความพึงพอใจ
ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลศาลาया รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ
อย่างไรก็ตามถึงแม้ภาพรวมของการศึกษาครั้งนี้จะออกมาในแนวทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่เมื่อพิจารณา
รายละเอียดถึงปัจจัยส่วนบุคคลแล้วจะพบว่ามาตรฐานของระดับความพึงพอใจจะมีแนวโน้มในเกณฑ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ตาม
ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่อยู่อาศัยทำให้ประชากรรุ่นใหม่ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่

ดังนั้นเทศบาลตำบลศาลาयाจะต้องปรับปรุงการบริหารจัดการเก็บขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก
ยิ่งขึ้น โดยเทศบาลตำบลศาลาयाต้องกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและระบบงาน การบริหาร
ทรัพยากร พัฒนาเทคโนโลยี ออกเทศบัญญัติ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสร้างโครงข่ายระหว่างภาคราชการ
ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการเก็บขนขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการให้บริการแก่
ประชาชนอีกด้วย

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

615. เสาวลักษณ์ ทรงสงวน . *การรับรู้บทบาทของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทค่อนข้างสูงในการดำเนินงานตามนโยบาย ระเบียบ กฎหมาย ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการ อบต . ส่วนตัวแปรระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การศึกษา ตำแหน่งทางสังคม ความรู้ความเข้าใจ และแหล่งรับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการ อบต.

ในการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ

1. ควรปรับปรุงคณะกรรมการ อบต. ให้มีการรับรู้บทบาทหน้าที่ ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในทุกด้าน โดยการจัดการฝึกอบรมเฉพาะด้านความต้องการในการฝึกอบรมขององค์กรท้องถิ่น
2. กรมการปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายกำหนดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการจัดการรณรงค์กิจกรรมร่วมกัน ระหว่างประชาชน คณะกรรมการ อบต . ภาครัฐ และภาคเอกชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการสร้างจิตสำนึก และตระหนักถึงปัญหาในด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ควรจัดให้มีระบบการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อบต . ตลอดจนกำนันผู้ใหญ่บ้าน อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

616. วิรัตน์ รัตนวิจิตร . *ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเพียงพอ ในการดำเนินงานทั้งในด้านบุคลากร ด้านการวางแผนการอำนวยการบริหารงานและการควบคุมแม้จะมีข้อจำกัดอยู่บ้างเล็กน้อย เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ้างก็ตาม แต่ไม่เป็นปัญหาอุปสรรคมากนักต่อการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่สนใจมากเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพียงแต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งก็จะสามารถแก้ไขได้โดยการอบรมเพิ่มความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้และบุคลากรเหล่านี้จะสามารถดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สำหรับผลการดำเนินงานอนุรักษ์ยังมีน้อยในปัจจุบันก็ตาม แต่จากการวิเคราะห์ความพร้อมเชื่อว่าในอนาคตจะมีผลการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น

จากผลการศึกษา นั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่สำคัญเพื่อให้เกิดความพร้อมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคือ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนาการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ รวมทั้งภาคเอกชน ตลอดจนจรรยาบรรณ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

617. ชัยนุกร พรภาณุวิชญ์ . ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล . สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ประชาชนในจังหวัดแพร่มีความคาดหวังต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดแพร่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อายุ เพศ รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีดังนี้ ประชาชนบางส่วนมีความคาดหวังต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ และได้แสดงความคิดเห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความพร้อมและไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนมีการรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบางประเด็นไม่ถูกต้อง ตลอดจนมีการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพียงพอในบางแหล่งข่าวสาร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาบทบาทของตนเองให้มากขึ้นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ควรมีการให้ความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น

618. เพลงพิน มั่นอยู่ . ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดยะลา . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) , 2540.

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีอายุ อยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเฉลี่ย 36 ปี รายได้เฉลี่ยคนละ 3,852 บาท/เดือน มีสถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นกรรมการบริหารจากการเลือกตั้งและทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีความรู้ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และพบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นกับตัวแปร ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และการรับข้อมูลข่าวสารจากวารสาร/นิตยสาร การประชุมในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว/โปสเตอร์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และคนในหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี และพบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร/นิตยสาร และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และควรสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติโดยสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร/นิตยสาร ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมการให้ความรู้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการคัดเลือก คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เพื่อที่จะได้ผู้รับผิดชอบในการวางแผนงานโครงการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

619. กชกร อนุชา . การศึกษา สำนวนความรู้ด้านวัสดุศาสตร์และทัศนคติที่มีต่อการจำแนกประเภทขยะก่อนทิ้ง : กรณีศึกษาสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดนครปฐม . วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาชนบท) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ด้านวัสดุศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 52.50 และมีทัศนคติต่อการจำแนกประเภทขยะก่อนทิ้งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 79.25 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านวัสดุศาสตร์กับทัศนคติ ปรากฏว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ด้านวัสดุศาสตร์อยู่ในเกณฑ์สูง จะมีทัศนคติที่ดีต่อการจำแนกประเภทขยะก่อนทิ้ง แตกต่างจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ด้านวัสดุศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จะมีทัศนคติที่ด้อยกว่าต่อการจำแนกประเภทขยะก่อนทิ้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

620. กฤษดา ทองสังวรณ . ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง โดยความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเจตคติของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติแสดงออกในลักษณะของความไม่แน่ใจ โดยความพร้อมด้านเจตคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับอายุ และระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะว่าผู้รับผิดชอบควรส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

621. จิตประภา บุญลอย . การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้การวิเคราะห์ทางสถิติแบบ ANOVA ปรากฏว่าพารามิเตอร์ค่าเฉลี่ยศักยภาพของ อบต. ในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นที่ได้จากกลุ่ม เป้าหมายทั้ง 6 กลุ่มที่กล่าวมาข้างต้นไม่มีความแตกต่างกันในเชิงสถิติ โดยความเชื่อมั่น 95% และเมื่อวิเคราะห์ประเด็นตัวชี้วัดที่ทำการศึกษพบว่า ศักยภาพหรือความสามารถของ อบต. อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง มีค่า Mean ระหว่าง 1.40 - 2.90 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากวิธีการศึกษาเชิงลึก พบว่า การที่กลุ่มเป้าหมายยอมรับว่ามีความพึงพอใจในศักยภาพการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นของ อบต. ในปัจจุบันเพราะกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต. เป็นอย่างดี และกลุ่มเป้าหมายคาดหวังให้ อบต. ต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้สูงกว่าระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ทางสถิติยอมรับว่า อบต. มีศักยภาพการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นเป็นที่พึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย เพราะกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต. เป็นอย่างดี แต่ผลการวิเคราะห์ประเด็นตัวชี้วัดที่ทำการศึกษา พบว่า ศักยภาพหรือความสามารถของ อบต. อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า การวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นของ อบต. ประสบผลสำเร็จ กลุ่มเป้าหมายยังคาดหวังให้ อบต. ต้องมีการเพิ่มศักยภาพให้สูงกว่าระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

622. มนตรี ดั่งปรีक्षा . ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในขั้นตอนการริเริ่มโครงการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผลและการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่าทัศนคติต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนขาดความรู้ในเรื่องการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ความสำคัญของป่าไม้ โดยการจัดอบรม ประชุมสัมมนา และการดูงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้และควรเปิดโอกาสให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน และตัดสินใจ ในกระบวนการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน และกระทรวงมหาดไทย ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

623. สมเกียรติ ยุติธรรม . ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการแก้ปัญหา
มลพิษทางน้ำ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารมีความพร้อมในระดับปานกลางร้อยละ 76.2 และไม่พร้อมร้อยละ 23.8 เนื่องจากมีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ความพร้อมด้านความรู้และด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและความพร้อมด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับปัญหาที่พบได้แก่งบประมาณ ระเบียบวิธีปฏิบัติของทางราชการและความร่วมมือของประชาชน การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาเป็นอุปสรรคที่สำคัญ มีความต้องการให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนด้านเครื่องมือและงบประมาณอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ได้เสนอให้มีการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบและกว้างขวางด้วย

ผลจากการวิจัยดังกล่าว รัฐควรมีการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นโดยอบรมให้ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น ขยายโอกาสและยกระดับทางการศึกษาภาคบังคับให้สอดคล้องกับการพัฒนาโดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียน การเผยแพร่ข่าวสารควรใช้สื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น ประการสุดท้ายรัฐควรกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งองค์กรร่วมทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนเพื่อการประสานงานในท้องถิ่นด้วย

624. สมคิด รัตนวงศ์ไชย, พ.ต.ท. . ความรู้และความเข้าใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง
และการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (ค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นโดยมนุษย์ คือ ถาวรวัตถุ โบราณสถาน ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น ตลอดจนมีความเข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาที่อาจสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมทางน้ำ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับป่าไม้ สัตว์ แร่ธาตุและเสียง ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาโดยรัฐบาลและประชาชนเป็นสำคัญ

เพื่อให้การแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติได้ผลอย่างจริงจัง ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้รัฐบาลมุ่งเน้นเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจตามบทบาทของตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรท้องถิ่นในการแก้ปัญหาให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้ให้ได้อย่างจริงจัง เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในอนาคต โดยไม่ต้องไปพึ่งพิงพาดจากรัฐบาลอีกต่อไป

625. ระดม อินแสง . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในจังหวัดน่าน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (ค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารทั้ง 4 แห่ง มีบทบาทในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นค่อนข้างน้อย แต่มีบาง อบต. โดยเฉพาะ อบต. ไหล่นาน มีโครงการจัดการทรัพยากรที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เช่น โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โครงการจัดตั้งป่าชุมชน โครงการเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประชาคมตำบล กลุ่มองค์กรเอกชน ที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน ในส่วนของปัญหา และอุปสรรค ของผู้บริหาร อบต. ส่วนใหญ่เป็นปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่จะนำมาใช้สนับสนุนโครงการต่าง ๆ อบต. เป็นต้น

ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า การบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อบต. ให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มประชาคมตำบล รวมทั้งกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์อยู่แล้ว โดยที่ผู้บริหาร อบต. จะต้องให้ความสำคัญ ร่วมมือกับกลุ่มประชาคมตำบลและกลุ่มอื่น ๆ ที่สำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์ โครงการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กับกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นด้วย

626. เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ . ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความรู้จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาจะเปลี่ยนแปลงตามระดับการศึกษาและการติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าระดับทัศนคติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา จะเปลี่ยนแปลงตาม อายุ ระดับการศึกษาและการติดตามข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาจะเปลี่ยนแปลงตาม ประเภทการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรร่วม พบว่า ระดับการศึกษาและการติดตามข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อระดับความรู้และระดับทัศนคติ ส่วนประเภทการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และอายุ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม

627. จริญญา บุญทะคุต . ชีตความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี จังหวัดปัตตานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหาร อบต. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 41.48 ปี เกือบครึ่งจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครึ่งทำนาทำสวนเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน เมื่อหมดวาระจะลงสมัครอีกครั้ง (ร้อยละ 76.7)
2. คณะกรรมการบริหาร อบต. มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.00) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร อบต. อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 81.7)
3. ชีตความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหาร อบต. . อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 70.8) และเมื่อพิจารณาชีตความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้าน ปรากฏว่ามีชีตความสามารถในการวางแผนสูงสุด (ร้อยละ 82.5) รองลงมาได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การจัดองค์กร การจัดบุคลากร และการประสานงาน (ร้อยละ 76.7, 60.8, 41.7 และ 38.3 ตามลำดับ)
4. เมื่อพิจารณาภาพรวมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมพบว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีภาวะผู้นำสูงมีชีตความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมสูง ส่วนระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และที่มาของกรรมกรที่แตกต่างกันไม่ทำให้ชีตความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างกัน
5. พิจารณาชีตความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านพบว่า
 - 5.1 ระดับการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่างกัน ชีตความสามารถในการจัดองค์กรและการจัดสรรงบประมาณต่างกัน
 - 5.2 คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีรายได้สูงมีชีตความสามารถในการประสานงานและการจัดสรรงบประมาณสูงกว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีรายได้ต่ำกว่า
 - 5.3 คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีภาวะผู้นำสูงมีชีตความสามารถในการจัดองค์กรและการประสานงานสูงกว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีภาวะผู้นำต่ำ
 - 5.4 คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สูง มีชีตความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดสรรงบประมาณสูง

628. สุเมธ แก้วมณี . บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการรับรู้บทบาทหรือบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought-to-be-Role) ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้ง 4 บทบาท อยู่ในระดับสูง เช่น เดียวกับการแสดงบทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) และจากการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อบทบาท พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิตในระดับสูง มีความตระหนักในบทบาทการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง มีความรู้เรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง และยังมีประสบการณ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับระดับของการแสดงบทบาท แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทที่เป็นจริงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำกว่าบทบาทที่ควรจะเป็น ทั้งนี้อาจ

เนื่องจากปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถทำหน้าที่ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้อย่างเต็มที่ตามบทบาท ที่ควรจะเป็น

ปัญหาอุปสรรคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและไม่เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการสอดส่องดูแลประชาชนในท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ขาดการประสานงาน และข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้ คือ

1. รัฐควรกำหนดอำนาจ หน้าที่ และบทบาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้ชัดเจน สนับสนุนเงินงบประมาณในการปฏิบัติงาน มีระบบการเสริมแรงกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลงานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. รัฐควรสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการเชื่อมโยงกับองค์กรเอกชน (NGO) และอาสาสมัคร ในด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ และระดับโลก
3. รัฐควรสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล มีมาตรการสนับสนุนองค์กรเอกชน ชุมชน โดยการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เป็นการเสริมแรงให้กับองค์กรเอกชน และชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

629. สุพล ฟองงาม . *ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทที่เป็นจริงต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวังในด้านนิติบัญญัติ ด้านติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานฝ่ายบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านการอุทิศในการทำงาน ด้านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและให้คำแนะนำ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย และระดับการมีส่วนร่วม
4. ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น สถานภาพ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคิดเห็นต่อรูปแบบโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โอกาสที่ได้พบปะประสานงาน ความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และความคิดเห็นต่อรูปแบบโครงสร้างของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

630. ไพศาล คชศิลา . บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาวิชาการจัดการป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตราดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี 108,748 บาท มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารน้อย ซึ่งเป็นประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นกรรมการหมู่บ้านและกรรมการตำบลน้อยกว่า 5 ปี และเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของทางราชการ 1 ครั้ง ตั้งแต่ได้เข้ามาทำหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ยังมีบทบาทค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และการได้รับการฝึกอบรม ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น จึงควรสนับสนุนให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีการศึกษาที่สูงขึ้น โดยแนะนำให้ไปสมัครเข้าศึกษาเพิ่มเติมที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการจัดฝึกอบรมในพื้นที่แห่งนี้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

631. อำนวย ปิ่นพิลา . แนวคิดการเลือกมาตรการทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างระดับชั้นในจังหวัดเชียงใหม่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (ค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.7 มีแนวคิดการเลือกใช้มาตรการทางรัฐศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง รองลงมาคือมาตรการทางอาญา และมาตรการทางแพ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดการเลือกมาตรการทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

การเปรียบเทียบการเลือกใช้มาตรการทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อบต . ชั้น 1 และชั้น 5 มีแนวความคิดไม่แตกต่างกันในการเลือกใช้มาตรการทางรัฐศาสตร์

ในส่วนของปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อแนวคิดการเลือกในมาตรการทางกฎหมาย ทั้ง อบต. ชั้น 1 และชั้น 5 ซึ่งมีระดับชั้นแตกต่างกันนั้น ปัจจัยอื่นไม่มีผลต่อแนวคิดในการเลือกมาตรการทางกฎหมายสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ การพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่มีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างคุ้มค่าจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป และจะขาดเสียมิได้ก็คือ หน่วยงานของรัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนในพื้นที่จะต้องร่วมมือประสานกัน เพื่อช่วยกันหามาตรการที่ถูกต้องเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

632. ศรีสุรางค์ เคหะนาค . การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ .ศ. 2535 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นระดับชั้นที่ 5 มีรายได้ไม่เกิน 5,000,000 บาท หมู่บ้านในความรับผิดชอบ 6 – 10 หมู่บ้าน ประชากรในความรับผิดชอบ 5,001 – 10,000 คน มีทรัพยากรในการจัดการ ได้แก่ บุคลากรในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 10.1 มีการจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ 25.8 จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอย ร้อยละ 14.6 จัดให้มียานพาหนะขนส่งมูลฝอย ร้อยละ 7.9 มีพื้นที่กำจัดมูลฝอย ร้อยละ 6.7 มีระบบกำจัดมูลฝอย ร้อยละ 14.6 การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ร้อยละ 36.0 การรับรู้บทบาทตามพระราชบัญญัติอยู่ใน

ระดับสูง ร้อยละ 59.6 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 49.4 การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
ด้านเก็บรวบรวม ขนย้าย กำจัด อยู่ในระดับน้อย มีมากถึงร้อยละ 91.0 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติพบว่า
ระดับชั้น รายได้ ทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณ ภาระรองรับมูลฝอย ยานพาหนะขนย้ายมูลฝอย และการสนับสนุนจาก
หน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ($P < 0.05$)
ข้อเสนอแนะจากการศึกษาผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสูง ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้ง
ภาครัฐและเอกชน การสนับสนุนด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านวิชาการ และร่วมวางแผน
ดำเนินการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตตำบล

**633. เสมอ ลิ้มชูวงศ์ . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านชุมชน ในการจัดการป่าชุมชน . วิทยานิพนธ์
ศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาการจัดการป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,
2542. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า นโยบายของรัฐและกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้ประชาชน อบต . และ อปท. มี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยรัฐเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ขณะนี้ยังขาด
กฎหมายประกอบและแนวทางปฏิบัติที่จะเอื้ออำนวยให้ อปท. และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการอย่างแท้จริง รัฐ
จำเป็นต้องเร่งรัดในการออกกฎหมายดังกล่าว สำหรับการบริหารและจัดการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องนั้น ยังขาดแผน
แม่บทและแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการเรื่องนี้ แต่ได้เน้นแนวทางปฏิบัติโดยให้ประชาชนและ อบต. มีส่วนร่วมในการ
จัดการป่าชุมชนมากขึ้น

สถานภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก อบต. และราษฎร พบว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย
สมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน การศึกษาระดับประถมศึกษา มีภูมิลำเนาเดิมในตำบลด้านชุมชน และประกอบอาชีพหลัก
ทำการเกษตรน้ำฝน มีอาชีพรองรับจ้างและค้าขาย รายได้ครัวเรือนต่อปีเฉลี่ยค่อนข้างสูง (76,780 บาท) และรายจ่าย
ครัวเรือนต่อปีเฉลี่ยต่ำกว่ารายได้ (64,789 บาท) ส่วนใหญ่มีเงินออมและหนี้สินไม่มาก

บทบาทของ อบต. ด้านชุมชน ในการจัดการป่าชุมชน อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของ
สมาชิก อบต. ในการจัดการป่าชุมชน คือ ทักษะคิดของสมาชิก อบต. ต่อป่าชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีบทบาทในการ
พัฒนาป่าชุมชน ส่วนทักษะคิดของราษฎรตำบลด้านชุมชนที่มีต่อการจัดการป่าชุมชน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่า
ชุมชนจากสื่อทุกชนิดอย่างต่อเนื่องและความสนใจในกิจกรรมป่าชุมชน จะทำให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของ
ทรัพยากรป่าไม้ และเข้าร่วมกิจกรรมป่าชุมชนมากขึ้น ดังนั้น ในการดำเนินงานส่งเสริมของภาครัฐจำเป็นต้อง
เน้นการประชาสัมพันธ์ โดยการใช้สื่อทุกรูปแบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

**634. วรณา ยังเจริญ . บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย : กร
ศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาท และมีความรู้ในการจัดการมูลฝอย
และน้ำเสียในระดับต่ำ แต่มีทัศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทในการจัดการมูล
ฝอยและน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ประสบการณ์การฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียการ
รับรู้ข่าวสารในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย ทักษะคิดในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ในการ
จัดการมูลฝอยและน้ำเสีย คือ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน และอายุ นอกจากนี้ระดับการศึกษา สถานภาพการ
เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (โดยตำแหน่ง หรือโดยการเลือกตั้ง) และความรู้ในการจัดการมูลฝอยและน้ำ
เสีย มีผลต่อทัศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ควรส่งเสริมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย ผ่านสื่อโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมทั้งด้านทฤษฎี และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย เนื่องจากความรู้ดังกล่าวมีผลต่อทัศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้เพิ่มบทบาทในองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมในตำบลต่อไป นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดข้อบังคับ และจัดกิจกรรมการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียของชุมชน เพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังต่อไป

635. ประพล มลิณทจินดา . ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูง อายุ การศึกษา ตำแหน่ง อาชีพ การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลต่อความตระหนัก ผลการทดสอบถดถอยพหุคูณ แสดงว่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสาร ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 31.6

636. ชัยยุทธ คุณชมภู . การยอมรับของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาการจัดการป่าไม้ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยอมรับการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติกุยบุรี และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการยอมรับของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ระดับการศึกษา การได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว และการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ในด้านการศึกษารัฐควรจรรจงบรรจุหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในส่วนของกรมป่าไม้ ควรจะมีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้กับราษฎรที่อยู่รอบ ๆ ผืนป่าอนุรักษ์ให้ทั่วถึงอย่างแท้จริง ในด้านการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยานควรจัดสรรให้ราษฎรที่อยู่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว อาทิเช่น การขายอาหาร เครื่องดื่ม การขายของที่ระลึก การให้บริการที่พัก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำรถยนต์ให้บริการ การรับจ้างแบกหาม ส่งของในด้านการให้ข่าวสาร กรมป่าไม้ควรกำหนดเป็นนโยบายชัดเจนให้เจ้าหน้าที่ที่ออกไปสำรวจ ประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์ในราษฎรได้รู้และเข้าใจอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการยอมรับในการดำเนินการ

637. สมาน กาบมาลา . ค่านิยมและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ค่านิยมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงออกด้วย ความสนใจ ความสำนึก ความต้องการ และการเรียนรู้ ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงมาก

ในส่วนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ การมองการณ์ไกล อยู่ในระดับสูงมาก หมายความว่าคณะกรรมการบริหารมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก

ส่วนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับค่าคะแนนรวมเฉลี่ยในเกณฑ์มากที่สุด แสดงถึงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวิสัยทัศน์ดังกล่าวที่ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และการมองการณ์ไกล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

638. ประสิทธิ์ เนื่องหล้า . *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยสรุปดังนี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมีการศึกษาระดับประถมศึกษา การปฏิบัติจริงของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับปานกลางและพบว่ามีการปฏิบัติจริงมากที่สุดในเรื่องของการวางระเบียบผังเมือง รองลงมาได้แก่การจัดการพื้นที่สีเขียวและการจัดการของเสียและสารบริโภค

ความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองพะเยาอยู่ในระดับมาก และพบว่ามีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องของการจัดการของเสียและสารบริโภค รองลงมาได้แก่ การวางระเบียบผังเมืองและการจัดการพื้นที่สีเขียว

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีความแตกต่างและควรสนับสนุนเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการคัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องคำนึงถึงระดับการศึกษาเพื่อที่ผู้รับผิดชอบในการวางแผนโครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพและการเตรียมความพร้อมของชุมชน

639. ขวลิต โลห์คุณสมบัติ . *ปัจจัยกำหนดการยอมรับของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะหมู่บ้านที่มีเขตการปกครองอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมมีการยอมรับการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม ในระดับสูง

การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดและบำรุงรักษาแนวเขตอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะหมู่บ้านที่มีเขตการปกครองในเขตอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมประเด็นการมีส่วนร่วมกันกำหนดรูปแบบแนวเขตและการใช้ประโยชน์จากแนวเขตโดยการปลูกต้นไม้ โดยให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ด้วย และประเด็นการมีส่วนร่วมกันดูแลรักษาแนวเขตควรจ้างราษฎรที่อาศัยอยู่ติดแนวเขต มีผลหรือความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการประกาศจัดตั้งอุทยาน

อุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 สำหรับการได้รับข่าวสารการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเฉพาะหมู่บ้านที่มีเขตการปกครองอยู่ในเขต

อุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม มีผลหรือความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และการได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะหมู่บ้านที่มีเขตการปกครองอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม ไม่มีผลหรือความสัมพันธ์กับการยอมรับการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดินควรตรวจสอบที่ดินว่าอยู่ในเขตเตรียมการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืม หรือไม่โดยประสานงานกับกรมป่าไม้ในเบื้องต้น การให้ราษฎรในพื้นที่เตรียมการได้มีส่วนร่วมกำหนดและบำรุงรักษาแนวเขตที่จะมีขึ้นในอนาคต และหรือการจ้างราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวให้บำรุงรักษาแนวเขต รวมทั้งการให้ข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนในพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าแม่ปืมพร้อมกันไปด้วย

640. อุบลวรรณ สุภาแสน . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการป่าไม้ ซึ่งเป็นองค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการทรัพยากรป่าไม้มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในระดับสูง โดยมีบทบาทในด้านการใช้ประโยชน์จากป่า ได้แก่ เป็นผู้ร่าง และแก้ไขกฎระเบียบ รวมทั้งเป็นผู้ลงโทษผู้กระทำความผิดกฎระเบียบการใช้ป่าของชุมชน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งได้แก่ การออกตรวจตราสภาพป่าไม้ และการป้องกันไฟป่า

2. ระดับการใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมีแนวโน้มว่า ยิ่งมีการใช้ประโยชน์จากป่ามากเท่าใด ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนมากขึ้นเท่านั้น

3. การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน มีผลต่อการจัดการป่าไม้ของชุมชน ซึ่งได้แก่ ก่อให้เกิดความหลากหลายในด้านวิธีการอนุรักษ์ป่า การสร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวบ้าน ตลอดจนมีนโยบายให้ขยายพื้นที่ในการอนุรักษ์ป่าออกไป นอกจากนี้ ยังเป็นตัวเชื่อมประสานความร่วมมือในการจัดการป่าไม้ในเครือข่ายระดับตำบล แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการป่าไม้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เน้นไปทางด้านบทบาทในการอนุรักษ์ป่าชุมชน แต่ไม่ได้มีบทบาทในการจัดการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

นอกจากนี้ ยังพบว่า เพศ อายุ สถานภาพในชุมชน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้และสิทธิชุมชน และความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน

จากผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในขั้นตอนต่าง ๆ ยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนและการประเมินผล ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าไม้ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน อันได้แก่ การรับรู้ปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล เพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของป่าร่วมกัน ได้มีบทบาทในการจัดการป่าของชุมชนอย่างแท้จริง

641. ปริญญช ติมพะจันทร์ . บทบาทของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง สำหรับผลการวิเคราะห์การผันแปรและการจำแนกพหุ พบว่า แรงจูงใจ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัญหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรไม่เพียงพอ ระเบียบปฏิบัติทางราชการที่มีขั้นตอนมาก รวมทั้งขาดการประสานงาน และรับผิดชอบร่วมกันของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียไม่เพียงพอ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล และประชาชน ยังให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียด้วย และกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียโดยตรง

642. ทศพร ปทุมยา , พ.ต.ต. . ความคิดเห็นต่อความพร้อมของ อบต . ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสังแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า อบต . มีความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นในระดับต่ำ จากการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การรับรู้ข่าวสารการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีผลต่อความคิดเห็นต่อความพร้อมของ อบต. ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 การให้คุณค่าทรัพยากรป่าไม้มีผลต่อความพร้อมของ อบต . ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์การจำแนกพหุ พบว่า กลุ่มที่ไม่ประกอบอาชีพ กลุ่มที่จบปริญญาตรี กลุ่มที่เป็นสมาชิกสภา อบต. โดยการเลือกตั้ง กลุ่มที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้สูง กลุ่มที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้สูง มีความคิดเห็นว่า อบต . มีความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น มากกว่ากลุ่มอื่น

กลุ่มตัวอย่างได้จัดลำดับความสำคัญของความรุนแรงของปัญหาอุปสรรค ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น ดังนี้คือ 1. ปัญหาด้านการบริหารการคลังและงบประมาณในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ 2. ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างและระบบงานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ 3. ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และปัญหาด้านความร่วมมือประสานงานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ 4. ปัญหาด้านการวางแผนและนโยบายการจัดการทรัพยากรป่าไม้ 5. ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกและควบคุมงานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

643. สำราญ ชาดิโส . แนวทางการปฏิบัติงานของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขต 6 ในการควบคุมฝุ่นละอองและเขม่าควัน . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเอกกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ปัญหาเหตุรำคาญ โดยเฉพาะฝุ่นละอองและเขม่าควัน ตาม พ .ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดมลพิษ ทำให้ประชาชนไม่มีความปลอดภัย ประธานกรรมการบริหาร อบต. เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมโดยตรง ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้บทบาท ที่มีต่อแนวทางการปฏิบัติงานของประธานกรรมการบริหาร อบต. อยู่ในระดับรูปร่าง ร้อยละ 53.4 ส่วนแรงจูงใจอยู่ในระดับ 5 คือความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความคิดเห็นต่อแนวทางการปฏิบัติงาน ประธานกรรมการบริหาร อบต . เห็นด้วยในแนวทางการปฏิบัติมาก ร้อยละ 92.0 เมื่อแยกเป็นรายด้านตามบทบาท พบว่าการเป็นนักประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 98.0 รองลงมาคือด้านการเป็นผู้ติดตามข้อมูลข่าวสาร และผู้ประกอบการ การรับรู้บทบาท มีความสัมพันธ์กับแนวทางปฏิบัติงาน ส่วนแรงจูงใจไม่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ

การจัดให้มีการเสริมความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของ พ.ร.บ. การสาธารณสุข ว่าด้วยเหตุรำคาญ และจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานในการควบคุมฝุ่นละอองและเขม่าควัน ให้กับ อบต. ใน 7 จังหวัดที่เกี่ยวข้อง

644. สุรัชย์ ราษฎร์นุ้ย . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการน้ำเสียในความเห็นของคณะกรรมการบริหาร : ศึกษากรณีตอนกลางลุ่มน้ำปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการน้ำเสียในความเห็นของคณะกรรมการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อศักยภาพในการจัดการน้ำเสีย พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน ประสิทธิภาพการทำงาน ระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ อบต. ที่ต่างกัน มีผลต่อศักยภาพในการจัดการน้ำเสียแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับ ปวช. ฉะนั้นควรจัดการอบรมในลักษณะเชิงปฏิบัติการให้กับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยให้ครอบคลุมทุกคน

2. เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงและให้การสนับสนุนหรือกระตุ้นให้คณะกรรมการบริหารมีความรับผิดชอบในบทบาทที่ควรจะเป็น ความรู้ความเข้าใจในบทบาทเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องเสริมความรู้ให้เข้าใจในบทบาทที่ควรจะเป็น เช่น อาจนำคณะกรรมการบริหารไปศึกษาดูงานในพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันที่จะรับรู้และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

645. พล ขวัญนุ้ย . ความตระหนักขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการป้องกันน้ำเสีย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตอนกลางลุ่มน้ำปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 92.1 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 48.6 การศึกษาต่ำกว่า ปวช. ร้อยละ 75.7 สถานภาพสมรสร้อยละ 87.9 เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้งร้อยละ 73.6 อาชีพเกษตรกรร้อยละ 66.4 อายุงาน 1 – 5 ปี ร้อยละ 52.1 มีรายได้ต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 51.4 และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมร้อยละ 89.3

2. ระดับความตระหนักต่อการป้องกันน้ำเสียโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.74) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ด้านการประชาสัมพันธ์ในการป้องกันน้ำเสีย และด้านบทบาทในการดำเนินการป้องกันน้ำเสียอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.07) เท่ากัน และด้านการรับรู้ปัญหาที่ก่อให้เกิดน้ำเสียอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และอายุการทำงานที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักต่อการป้องกันน้ำเสียแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการศึกษา พบว่า ปัญหาน้ำเสียจากองค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 การรับรู้ปัญหาลดอยู่ระดับปานกลาง

4.2 การประชาสัมพันธ์จัดอยู่ระดับปานกลาง

4.3 บทบาทในการป้องกันน้ำเสียขององค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดมาตรการป้องกันน้ำเสียและกำหนดแผนงานในการป้องกันน้ำเสีย

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องให้ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการป้องกันน้ำเสีย ซึ่งเกิดขึ้นจากการทิ้งขยะจากชุมชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งจะเป็นปัญหาที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และควรประชาสัมพันธ์ในเรื่องปัญหาน้ำเสีย การจัดการขยะในชุมชนควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการรวมถึงแผนงานในการป้องกันน้ำเสีย

646. ประทีป รัตนญาติ . บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ตอนกลางลุ่มน้ำปัตตานี ในการจัดการขยะ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อพิจารณาตามรายด้าน ปรากฏว่า ความร่วมมือของประชาชนและการดำเนินโครงการและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะอยู่ในระดับปานกลาง

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ปัญหาในชุมชน การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะและการบริหารงบประมาณในการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่แตกต่างกัน จะมีบทบาทในการจัดการขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ปัญหาในการจัดการขยะคือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐไม่ให้ความสำคัญในการจัดการขยะ และปัญหาการขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณและข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ ข้อเสนอแนะทางแก้ไข คือ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการขยะ รัฐมีการจัดกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาขยะ

ข้อเสนอแนะ ในการศึกษาครั้งนี้ คือ รัฐควรสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อตัวและรัฐควรมีศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้านพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ร่วมรับรู้อย่างทั่วถึง

647. คมสัน วาที . ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ : ศึกษากรณีอำเภอบ้านฉาง และอำเภอมะนัง จังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเป็นด้วยต่อการจัดการขยะในระดับสูง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 เห็นด้วยในการจัดให้มีระบบการจัดเก็บและขนส่งขยะในระดับสูง

1.2 เห็นด้วยในการจัดให้มีการแยกประเภทของขยะ ในระดับสูง

1.3 เห็นด้วยในการจัดให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ในระดับปานกลาง

1.4 เห็นด้วยในการนำขยะมาใช้ประโยชน์ ในระดับปานกลาง

1.5 เห็นด้วยในการออกข้อบังคับตำบลเรียกเก็บค่าธรรมเนียม และกำหนดโทษ ในระดับสูง

2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง

3. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง

4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาของขยะ ในระดับปานกลาง
5. ความรู้ในบทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ
6. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01
7. การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาของขยะ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01
8. อายุของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ
9. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ
10. ระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ
11. อาชีพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการขยะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

1. หน่วยงานราชการควรมีการอบรมสัมมนา เพื่อแนะนำส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาของขยะ และการดำเนินการจัดการขยะ โดยเฉพาะการปฏิบัติที่ถูกต้องในการกำจัดขยะ แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรท้องถิ่น
2. ควรที่จะมีการรณรงค์เกี่ยวกับการรีไซเคิล หรือทำโครงการในลักษณะโครงการขยะแลกไข่ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนัก และเห็นคุณค่าของขยะ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งราชการและเอกชน ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาของขยะ และวิธีดำเนินการเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหา ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ไปพร้อมกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยเหตุที่มีผลต่อความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะชัดเจนขึ้น

648. กิ่งแก้ว กุดโสภาส . กระบวนการและชาวความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กร ทุกองค์กรยังใช้วิธีการเผาและฝัง โดยมีวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ได้นำขยะทำเป็นปุ๋ยหมักบ้างแต่ก็ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง เพราะขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในการช่วยเหลือแนะนำ และให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังไม่มีเมื่อนำขยะมาฟื้นฟูใช้ประโยชน์ใหม่ เพราะเห็นว่าเป็นวิธีที่ยุ่งยาก และใช้ต้นทุนสูง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ได้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปขายและนำไปใช้ประโยชน์โดยการหมักแฉะ หรือล้างน้ำทำความสะอาดเพื่อนำมาใช้ซ้ำบ้าง ด้วยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงการทำให้นำมาใช้ประโยชน์ให้สามารถกลับมาใช้ได้หลาย ๆ วิธีการจึงเก็บวัสดุที่เหลือใช้หรือขยะมูลฝอยส่วนที่ขายได้ให้ผู้รับซื้อของเก่าเพื่อเข้าโรงงานแปรรูปเป็นส่วนมาก

เรื่องช่วยความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า ทุกองค์กรไม่มีการวางแผนที่ดีอย่างเป็นระบบ ไม่มีความสัมพันธ์และร่วมมือกันในการจัดการมูลฝอย ในทางตรงกันข้ามจะเป็นลักษณะต่างคนต่างคิดวางแผนเป็นส่วนใหญ่ ขาดการประสานการวางแผนที่ดี ความร่วมมือในการวางแผนมีบ้างในองค์กรภาครัฐกับองค์กรประชาชนแต่ขาดความต่อเนื่อง ในส่วนของการดำเนินงานนั้นมีความร่วมมือในบางส่วน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมในการจัดการขยะมูลฝอยทั้งหมด จึงส่งผลให้ไม่มีการประเมินผลร่วมกันขององค์กรทั้งในและนอกเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนใหญ่อยังขาดความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ส่งผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

ดังนั้นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการสนับสนุนการวางแผน และดำเนินงานไปพร้อมกัน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อมควรประสานการทำงานกับทุกองค์กรทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อสร้างช่วยความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันด้วย

649. วารุณี สุนคาสี . การจัดการทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี . สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย / มหาวิทยาลัยเกริก , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าตัวอย่างที่สัมภาษณ์มีเพศชาย 141 คน เพศหญิง 15 คน อายุ 20 – 45 ปี 87 คนและอายุมากกว่า 45 ปี 69 คน การศึกษาระดับประถมศึกษา 124 คน มากกว่าปฐมนศึกษา 32 คน อาชีพหลักคือเกษตรกร 125 คน และอาชีพอื่น ๆ 31 คน

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้และเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และอาชีพไม่มีความแตกต่าง

650. วิศิษฐ์ สุปรียาพร . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย . สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (2) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 (4) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชนพบว่า คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง รวมทั้งการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน แต่มีศักยภาพระดับหนึ่งในการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการพบว่า คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. มีส่วนร่วมเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0
2. เน้นการบริหารโครงการด้านปัจจัยพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5
3. เคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 73.1

4. เข้าใจการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ พบว่า เมื่อจำแนกตามที่อยู่ กับการเน้นการบริหารโครงการ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน

ต่อมเน้นการบริการโครงการด้านปัจจัยพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 และจากการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อม เน้นการบริหารโครงการด้านปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามที่อยู่ กับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ และการพัฒนาบุคลากร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากร แตกต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการกับตัวแปรทางเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ไม่มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ ของการบริหารโครงการ

651. ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์ . ความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานการดำเนินงาน ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ยังเน้นด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความสามารถประสบการณ์น้อยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

652. อรุณรัตน์ จันทราช . การจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของการจัดการมูลฝอยมี 2 แบบ คือ
 - 1.1 การจัดการมูลฝอยโดยชุมชน
 - 1.2 การจัดการมูลฝอยโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนหรือระหว่าง อบต. หรือเทศบาล
2. แนวทางการแก้ไขปัญหามูลฝอย มี 5 แนวทาง คือ 1) การใช้เทคโนโลยี 2) การพัฒนาองค์การ 3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 4) การสร้างวัฒนธรรม และ 5) การจัดการมูลฝอย
3. ผลการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของกรรมการและประชาชนผู้รับบริการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการมูลฝอย อยู่ในระดับกลาง และเห็นว่ามีความจำเป็นมากที่ต้องมีการจัดการมูลฝอย อบต. และประชาชนมีบทบาทน้อยในการจัดการมูลฝอย จุดรองรับมูลฝอยมีไม่เพียงพอ จุดทิ้งมูลฝอยควรอยู่ห่างไกลชุมชน ปัจจุบันไม่มีการจัดเก็บค่ามูลฝอย และการคัดแยกมูลฝอยเป็นแบบเปียกและแห้ง ประชาชนมีความคาดหวังต่ำที่ อบต. จะบรรลุผลสำเร็จในการจัดการมูลฝอยใน 5 ปี และมีความมั่นใจน้อยต่อ อบต. ในเขตพื้นที่ศึกษาที่จะเป็นผู้นำหรือตัวอย่างในการจัดการมูลฝอยแก่ อบต. อื่น ๆ ในจังหวัดพะเยา อย่างไรก็ดี อบต. ได้มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดการมูลฝอยโดยวิธีการเผาทำลาย และประชาชนให้ความร่วมมือกัน

653. สามารถ ดับทุกซ์ . ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหามลพิษทางน้ำของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม/บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2543. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหามลพิษทางน้ำของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหามลพิษทางน้ำ ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ มลพิษทางน้ำ และการรับรู้บทบาทในสถานภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 122 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทดสอบสมมติฐานที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.01

ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมการป้องกันปัญหามลพิษทางน้ำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ และการรับรู้บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.01

2. ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ มีดังนี้

2.1 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร และเครื่องมือที่จำเป็น

2.2 ความต้องการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการ คือ อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะของรัฐ รวมถึงประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาแหล่งน้ำร่วมกัน อยากให้มีอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็น บุคลากรปฏิบัติงานประจำแหล่งน้ำ

2.3 ข้อเสนอแนะจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อการดูแลรักษาแหล่งน้ำ คือ ต้องให้การศึกษาและปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทิ้งขยะปฏิกูลต่าง ๆ ให้มีหน่วยงานของรัฐดูแลอย่างจริงจัง มีบทลงโทษ มีการประชาสัมพันธ์ ณรงค์เกี่ยวกับการดูแลรักษา แหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

654. ผจญ สิทธิกัน . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานด้านการจัดการป่าไม้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในพื้นที่ สำหรับระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานแต่อย่างใด

การศึกษาครั้งนี้ ได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าควรดำเนินการเป็นขั้นตอน รวม 5 ขั้นตอน คือ (1) การจัดสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของ อบต . ให้ชัดเจน (2) จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ

จัดการทรัพยากรป่าไม้ให้แก่สมาชิกสภา อบต. (3) จัดทำแผนงานด้านการจัดการป่าไม้ (4) ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชน และ (5) ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงาน

655. เบญจกร ร่องสุวรรณ . การถ่ายโอนงานด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำแผน การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นไปตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการแผนงานด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาตำบลด้านสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนส่วนใหญ่จัดทำโดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นการจัดทำตามกรอบการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และไม่มีแผนการติดตามและประเมินผลงาน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ความสนใจในบทบาท หน้าที่และนโยบายการถ่ายโอนงานสู่ท้องถิ่น แต่ยังวิตกกังวลงบประมาณที่มีจำนวนน้อยมากและด้านความเหมาะสมด้านวิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการที่ยังมีน้อย ในส่วนของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งทางตรงและทางอ้อม

656. ประชัน พิบูลย์ . ศักยภาพการพัฒนาป่าชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ . วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาพบว่า อบต. มีแนวโน้มให้การสนับสนุนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการป่าชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งป่าชุมชนทุกหมู่บ้าน การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนป่าชุมชน การกำหนดแผนจัดการสัมมนาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชนและการจัดทำโครงการ อบต. . สัณจร เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของป่า ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดได้รับทุนในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (2545 – 2549) อย่างไรก็ตาม อบต. ทั้ง 3 แห่งก็ยังมีอุปสรรคในเรื่องการพัฒนาป่าชุมชน เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณของ อบต. . สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมและดูแลทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ป่าชุมชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากองค์กรชาวบ้านและได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ อบต. . ต่อการจัดการป่าชุมชน คือ ชาวบ้านบางส่วนยังไม่เข้าใจในเรื่องการจัดการป่าชุมชน สมาชิก อบต. ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดการประสานงานระหว่าง อบต. คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้าน งบประมาณมีจำกัดและพื้นที่ป่าชุมชนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยาน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้คือ อบต. ควรมีการจัดบันทึก กฎระเบียบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของทุกหมู่บ้าน ควรมีการจัดกองทุนในระดับตำบล สำหรับดูแลอนุรักษ์ป่าชุมชนควรมีการเจรจากันระหว่างภาครัฐ เอกชนและชาวบ้าน ในการแก้ไขพระราชบัญญัติป่าชุมชน และความร่วมมือในการเป็นเครือข่ายป่าชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของการพัฒนาป่าชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนมากยิ่งขึ้น

657. อรรถพล สุดสาย . ความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี . วิทยุวิทยาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยมาก คิดเป็นร้อยละ 89.3 และพบว่า อายุและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อาชีพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการมูลฝอยเป็นในเรื่องไม่มีสถานที่ทิ้งมูลฝอย สถานที่กำจัดขยะ ไม่มีงบประมาณ ในการเก็บและกำจัดมูลฝอยและประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการ และมีข้อเสนอแนะว่าควรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่มีจิตสำนึกมีความตระหนัก รวมถึงให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหา มูลฝอยในตำบล

658. สมหมาย ฤกษ์นาวิ . บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณี อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ โดยตัวแปรที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อายุและอาชีพ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การศึกษาและเพศ

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะ คือ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกะทู้แบนควรให้ความสำคัญในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะด้านระบบระบายน้ำตามคูคลองต่าง ๆ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และมลพิษทางอากาศ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนด้านบทบาทต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และสร้างความมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยส่วนกลางควรจัดให้มีการอบรมพร้อมจัดทำคู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เข้าใจง่ายให้กับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

659. อภิชาติ กิจพิพิธ . การตอบสนองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อข้อเสนอโครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอบันนังสตา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า การตอบสนองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อข้อเสนอโครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า การยอมรับข้อเสนอโครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี และการกำหนดแผนงานโครงการในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี อยู่ในระดับสูงเช่นกัน

ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี ปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากทางราชการและประชาชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และขนาดประเภชั้นของ อบต . ไม่มีผลต่อโครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปัตตานี

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ โครงการอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำปาดตานี คณะพัฒนาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ควรมีส่วนในการบริหารจัดการ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึก และความตระหนักแก่กลุ่มเป้าหมาย และวางระบบเครือข่าย และจัดทำประชาคมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม อย่างยั่งยืนภายใต้การยอมรับในการจัดการคุณภาพน้ำในแม่น้ำปาดตานี

660. เชิงพงษ์ มงคลสินธุ์ . การจัดการมูลฝอยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ . วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานามยสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัย พบว่า อบต. ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบโดยเฉลี่ยเท่ากับ 41.4 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนหลังคาเรือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,311 หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 6,742 คน รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 4,153 บาทต่อเดือน และพบว่า อบต. ส่วนใหญ่มีภาระรองรับมูลฝอยบริการให้แก่ประชาชน ร้อยละ 21.4 ภาระส่วนใหญ่มีปริมาตรความจุ 40 ลิตร จัดวางตามริมถนนสายหลักในหมู่บ้าน และ อบต. ร้อยละ 78.6 พบว่า มีแผนและโครงการสำหรับการจัดการมูลฝอยในอนาคต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแผนและโครงการในการจัดหาภาระสำหรับรองรับมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ รองลงมาคือ การจัดหาสถานที่สำหรับการจัดการมูลฝอย และการจัดซื้อรถเก็บขนมูลฝอย ค่าร้อยละ 71.4, 67.9 และ 64.3 ตามลำดับ

ข้อมูลสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงระหว่าง 4 – 6 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1,000 – 3,000 บาทต่อเดือน และพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีภาระสำหรับเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 81.0 มูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยประเภทพลาสติกและโฟมมากที่สุด ร้อยละ 59.3 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการกำจัดมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในครัวเรือนเองด้วยวิธีการเทกองรวมกันแล้วเผา โดยไม่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและกำจัด สำหรับความต้องการของครัวเรือนในการจัดการมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องการให้เป็นหน้าที่ของ อบต. เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการ ร้อยละ 85.6 โดยครัวเรือนส่วนใหญ่มีความต้องการให้ อบต. จัดหาภาระรองรับมูลฝอยวางไว้ตามหน้าบ้านให้ครบทุกครัวเรือน ภาระรองรับมูลฝอยควรมีปริมาตรความจุอย่างน้อย 50 ลิตร และควรให้พนักงานของ อบต. มาเก็บขนมูลฝอยไปกำจัด 2 วันต่อครั้ง ในช่วงเวลา 06.00 น. – 07.00 น. ซึ่งในการจัดการมูลฝอยโดย อบต. ครัวเรือนยินดีจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่ อบต. เพื่อใช้ในการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนในอัตราค่าบริการเป็นเงิน 10 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน และครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นด้วยหาก อบต. จะกำหนดให้เขตพื้นที่สำคัญในตำบล เป็นเขตพื้นที่ปลอดมูลฝอย และครัวเรือนเห็นด้วยหาก อบต. จะกำหนดให้ทุกครัวเรือนทำการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและกำจัดทุกครั้ง ค่าร้อยละ 97.6 และ 89.7 ตามลำดับ

ปริมาณและอัตราการผลิตมูลฝอยชุมชนของ อบต. กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีปริมาณการผลิตมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 936.3 กิโลกรัมต่อวัน และมีอัตราการผลิตมูลฝอยโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.14 กิโลกรัมต่อวันต่อคน องค์ประกอบของมูลฝอยชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเภทเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ รองลงมาคือ พลาสติกและโฟม ร้อยละ 62.4, 11.3 และ 9.5 ตามลำดับ และมูลฝอยชุมชนมีความหนาแน่นปกติโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.3 กิโลกรัมต่อลิตร

661. ชนิตา จันทราทิพย์ . การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลนกรณีศึกษา จังหวัดระนอง . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน จังหวัดระนอง อยู่ในระดับต่ำ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลนสรุปได้ดังต่อไปนี้ อาชีพ การรับรู้ข่าวสาร การเข้ารับการฝึกอบรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษา การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าชายเลน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อจัดการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ประชุมสัมมนา วางโครงการและวางแผนงานให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนที่เน้นการอนุรักษ์ ปฏิบัติ ป้องกันและแก้ไขที่มากขึ้น และดำเนินการอย่างเข้มงวดกับผู้ที่ทำการบุกรุกป่าชายเลนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

662. จิตติมา เกียนมิตรภาพ . *ความคิดเห็นของประธานและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตลุ่มน้ำป่าสักที่มีต่อการประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ* . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการประกาศพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ได้แก่ รายได้ รายได้องค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนตำแหน่ง ระดับการศึกษา การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

663. ผจจจิตต์ พิทักษ์ภากร . *ความรู้และความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี* . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 46 – 55 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเฉลี่ย 42 ปี มีสถานภาพในสภาตำบลเป็นกรรมโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนใกล้เคียงกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้แม่น้ำและทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องน้ำและปัญหามลพิษทางน้ำ
2. คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง ในเกณฑ์ดี และพบว่า ความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลขึ้นอยู่กับ ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น สถานภาพในสภาตำบล การรับข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วยเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง และพบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของกรรมการสภาตำบลได้แก่ ขาดงบประมาณ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า ไม่ดำเนินการลงโทษผู้ก่อให้เกิปัญหามลพิษทางน้ำอย่างจริงจัง ขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และ คณะกรรมการสภาตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมดำเนินงานอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง

5. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ในเกณฑ์ดี และมีความคิดเห็นทางเห็นด้วยกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง และเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง แต่ไม่ได้สนับสนุนในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลองเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมดำเนินงานอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลองและขาดงบประมาณสนับสนุน

664. นริศรา อินทะลิริ . บทบาทที่คาดหวังต่อสภาตำบลในการปลูกสร้างป่าชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรในเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความคาดหวังต่อบทบาทการให้ทางสภาตำบลจัดกิจกรรมในการปลูกป่าในวันสำคัญมากที่สุด ด้านที่เกี่ยวข้องกับกล้าไม้ที่ใช้ปลูกในพื้นที่เกษตรกรมีความคาดหวังต่อบทบาทการให้ทางสภาตำบลประสานความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการสภาตำบลและเกษตรกรมากที่สุด และด้านที่เกี่ยวกับการจัดการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน พบว่า เกษตรกรมีความคาดหวังต่อการให้สภาตำบลจัดตั้งกองทุนพัฒนาป่าไม้ของหมู่บ้านมากที่สุด ปัญหาของเกษตรกรที่พบมากที่สุดคือ การไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่สภาตำบลจัดขึ้น ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 พบว่า อายุ ระดับการศึกษา จำนวนอาชีพครอง รายได้ ภาวะหนี้สิน จำนวนแรงงาน ขนาดพื้นที่ถือครอง การมีตำแหน่งทางสังคม และความเชื่อถือดั้งเดิมของเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อสภาตำบลในการปลูกป่าชุมชน แต่การเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรนั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทที่คาดหวังเพียงสองบทบาท คือ การตั้งกฎระเบียบในชุมชนและการตั้งกฎลงโทษผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ยังพบว่ามี ความแตกต่างกันระหว่าง บทบาทที่เป็นจริงในกาติดตามควบคุมดูแลงานป่าชุมชน การติดต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปลูกป่าและการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาดูแลป่าในชุมชนโดยเฉพาะกับบทบาทที่คาดหวังในด้านดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

**665. กรณีศึกษา ประกอบทรัพย์ . การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของสมาชิกสภาตำบลในจังหวัด
สุพรรณบุรี . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2540.**

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกสภาตำบลส่วนมากมีตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอายุระหว่าง 45 – 49 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ มีรายได้ต่อปี 50,000 – 99,999 บาท มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 – 3 ปี มีการรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์เท่ากับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ สมาชิกสภาตำบลจำนวน 1 ใน 2 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และมีบทบาทหน้าที่ในการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
2. สมาชิกสภาตำบลส่วนน้อยมีความตระหนักรู้มากต่อปัญหามลพิษทางน้ำ
3. สมาชิกสภาตำบลส่วนน้อยมีการปฏิบัติมากเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
4. สมาชิกสภาตำบลส่วนน้อยมีความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนดีมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
5. เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระต่าง ๆ พบว่า สมาชิกสภาตำบลที่มีตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ ความตระหนัก และการปฏิบัติแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.001, 0.001 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกสภาตำบลที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อปี ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข่าวสาร และการเข้ารับการอบรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ทางราชการควรให้ความรู้โดยการจัดให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมากขึ้น เพื่อให้สมาชิกสภาตำบลมีความรู้มากขึ้นในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ
2. ควรให้สมาชิกสภาตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
3. ควรให้สมาชิกสภาตำบลเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางราชการส่งเสริมสนับสนุน เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

- ไม่มี -

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

**666. สมพงษ์ สู้ศุภอรธ . การบริหารงานรักษาความสะอาดเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร .
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2534. (สารนิพนธ์)**

กรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นมหานครเช่นเดียวกับมหานครของประเทศอื่น ๆ รูปแบบของการบริหาร ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากรูปแบบการปกครองต่าง ๆ ที่มีอยู่ ทั้งนี้เพราะกระบวนการของความเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การเพิ่มของพลเมือง ความก้าวหน้าของเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ สลับซับซ้อนและกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในเรื่อง การบริหารงานรักษาความสะอาดในด้านการเก็บขนและการกำจัดมูลฝอย ซึ่งทั้งในอดีต และปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังไม่สามารถดำเนินการในด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจจะเพราะสาเหตุหลายประการด้วยกัน จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษา เกี่ยวกับการ

บริหารงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร จึงได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีปัญหา และการแก้ไขปัญหา การเก็บขน และกำจัดมูลฝอย โดยตั้งประเด็นในการศึกษาไว้ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก มุ่งศึกษาการบริหารงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีลักษณะการจัดหน่วยงานอย่างไร วิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บขน และกำจัดมูลฝอย ที่แล้ว ๆ มาเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ผลของการศึกษาพบว่าการบริหารงานรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ได้เคยจัดตั้งในรูปของหน่วยราชการในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับแผนกจนกระทั่งถึงระดับสำนัก (ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม) และมีการจัดในรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อให้เกิดความคล่องตัว แต่ก็ไม่ปรากฏผลแตกต่างกับที่จัดในรูปของหน่วยราชการแต่อย่างใด เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคมากมายหลายประการ ส่วนมากมีสาเหตุมาจากการขยายตัวของเมืองและประชากรอย่างรวดเร็ว ขาดความร่วมมือจากประชาชน มีการเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารบ่อยเกินไปจนนโยบายต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้านการเมือง ด้านกฎหมายล้าหลัง ด้านขาดงบประมาณ และปัญหาประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการ

ประเด็นที่สอง คือทำการวิจัยแบบการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการเก็บขนมูลฝอยของบริษัทเอกชน ซึ่งกรุงเทพมหานครได้จ้างเหมาให้เก็บขนมูลฝอย ในพื้นที่เขตบางกอกน้อยในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2530 – 2532 ผลของการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการของบริษัทเอกชนในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับเท่ากับของกรุงเทพมหานคร และยังได้ทราบความคิดเห็นและความต้องการว่า กรุงเทพมหานครควรปรับปรุงเกี่ยวกับความถี่ในการเก็บขนให้มากขึ้นด้วย

667. ชัยศักดิ์ สุริยรัตนกร . การศึกษาเพื่อวางแผนการจัดการมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี) . ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลของการศึกษา พบว่าปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2535 ของฝั่งธนบุรีมีประมาณ 1,832.55 ตัน/วัน คิดเป็นค่าการทิ้งต่อคนต่อวัน 0.94 กก. โดยกรุงเทพมหานครสามารถให้บริการเก็บขนได้ประมาณ 1,337.76 ตัน/วัน แนวโน้มของปริมาณมูลฝอยคาดว่าจะในปี พ.ศ. 2550 จะมีประมาณ 3,480.65 ตัน/วัน ซึ่งมีปัจจัยการเพิ่มของมูลฝอยคือการเพิ่มของประชากร ลักษณะของการบริโภคและความเคยชินของการทิ้งมูลฝอยของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณมูลฝอย ปัญหาด้านการจัดการและด้านเทคนิค (การเก็บขนและการกำจัดมูลฝอย) ปัญหาด้านกายภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจปัญหาด้านสังคม

ข้อเสนอแนะแผนการจัดการมูลฝอย ๑ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้ เพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดีของประชาชน เพื่อลดผลกระทบด้านมลภาวะของสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้เกิดความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน จากแนวทางเลือก ซึ่งมี 3 แนวทางเลือก พบว่า แนวทางเลือกที่ 3 ที่เสนอให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพและแรงจูงใจให้มีการคัดแยกมูลฝอยสามารถนำมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำแผนการจัดการมูลฝอยของฝั่งธนบุรีในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์นี้ นอกจากทำให้ทราบถึงสภาพของปัญหาการจัดการมูลฝอยของฝั่งธนบุรีแล้ว ผลของการศึกษายังเป็นแนวทางในการจัดการมูลฝอยของหน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาเพื่อวางแผนการจัดการมูลฝอยในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

668. นवलพรรณ ปิติธรรม . การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอย ของกรุงเทพมหานคร ระหว่างกรณีที่มีการคัดแยกกับกรณีที่ไม่มีการคัดแยก (กรณีศึกษา : หมู่บ้านรุ่งเจริญ 2 และหมู่บ้านเฉลิมสุข 9 เขตลาดพร้าว) . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลของการศึกษาทางด้านการเปรียบเทียบปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างระหว่างกรณีที่มีการคัดแยกกับกรณีที่ไม่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง พบว่า หมู่บ้านที่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างน้อยกว่า

หมู่บ้านที่ไม่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และผลของการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและทำลายขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อกิโลกรัม โดยใช้หลักต้นทุนและประสิทธิภาพระหว่างหมู่บ้านที่มีการคัดแยกกับหมู่บ้านที่ไม่มีการคัดแยก พบว่า หมู่บ้านที่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง มีค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและทำลายขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อกิโลกรัม น้อยกว่า หมู่บ้านที่ไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง

669. อิติพงษ์ ปราณีวิทยา . บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ .ศ. 2535 . นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลและแก้ไขหาสิ่งแวดล้อมเมืองของกรุงเทพมหานครในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ .ศ. 2535 ในเรื่องการจัดตั้งปฏิรูปมูลฝอย สุขลักษณะของอาคาร เหตุรำคาญ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสวยอาหาร และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะจากการศึกษาพบว่า

1. เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองอย่างกว้างขวาง แต่เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครยังมิได้ใช้อำนาจอย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

2. ส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ส่วนราชการระดับสำนักและสำนักงานเขต ปัจจุบันยังไม่มีความสัมพันธ์กันทางด้านกฎหมาย ทำให้การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองยังไม่บรรลุผลอย่างแท้จริง

3. กรุงเทพมหานครยังมิได้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ .ศ. 2535 มาบังคับใช้อย่างจริงจังและครบถ้วน เนื่องจากข้อกำหนดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ยังเป็นเพียงร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่มีผลบังคับใช้ประกอบกับในทางปฏิบัติกรุงเทพมหานครได้อาศัยบทบัญญัติของกฎหมายอื่นแทนได้

ดังนั้น เพื่อให้การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุอย่างแท้จริง กรุงเทพมหานครจึงควรดำเนินการดังนี้ (1) เร่งรัดออกข้อบัญญัติ ฯ ให้รวดเร็วขึ้น (2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ (3) กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสำนักและสำนักงานเขตให้ชัดเจนขึ้น (4) เน้นหนักให้มีการนำเอาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ .ศ. 2535 มาบังคับใช้อย่างจริงจัง

670. สมพงษ์ บุญมา . ความพึงพอใจของประชาชนสองฝั่งคลองแสนแสบต่อการจัดการขยะกรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าการจัดการขยะทางเรือมีความพึงพอใจมากกว่าทางรถ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างมาก หากพิจารณาแยกตามกิจกรรมบริการพบว่า ด้านอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านจำนวนถังขยะหรือที่ทิ้งขยะอยู่ในระดับไม่พอใจค่อนข้างมาก สำหรับปัจจัยเหตุของความพึงพอใจในกิจกรรมบริการในประเด็นต่าง ๆ พบว่าสาเหตุที่มีผลต่อความพึงพอใจมากที่สุดจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ 1. ความคุ้มค่าและยุติธรรมในราคาของบริการที่ให้ 2. ความปลอดภัยของบริการที่ให้ 3. ความซื่อสัตย์ของผู้ให้บริการ 4. การมีบุคลากรที่และมารยาทในการบริการ 5. ความก้าวหน้าและพัฒนาของระบบบริการที่ให้ 6. ความเสมอภาคและเสมอหน้าของบริการที่ให้ 7. ความสม่ำเสมอต่อเนื่องบริการให้ 8. ความเอาใจใส่ในงานหน้าที่บริการของเจ้าหน้าที่ 9. ความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ 10. ความทั่วถึงเพียงพอด้านเรือ สำหรับสาเหตุที่มีผลต่อความพึงพอใจ

ค่อนข้างมาก ได้แก่ 1. ความรวดเร็วในขั้นตอนของการให้บริการ และ 2. ความทั่วถึงเพียงพอด้านรถ ส่วนสาเหตุที่เป็นผลให้ผู้รับบริการไม่พอใจมาก คือ จำนวนถังขยะมีไม่เพียงพอ

จากการศึกษาพบว่า การจัดการขยะบริเวณริมสองฝั่งคลองแสนแสบในเขตบางกะปิและเขตบึงกุ่ม ควรเพิ่มจำนวนถังขยะหรือที่ทิ้งขยะที่มีอยู่ เพิ่มจำนวนรถและเจ้าหน้าที่ ความถี่ในการมาเก็บขยะ เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมและจัดเก็บให้ทั่วถึงพร้อมพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการขยะ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับประชาชนสองฝั่งคลองให้มีความรู้ด้านการแยกขยะโดยนำวัสดุที่ใช้แล้วและยังมีสภาพดีนำกลับมาใช้ มีการณรงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนสองฝั่งคลองแสนแสบต่อการจัดการขยะ ให้ตระหนักถึงปัญหาและมลพิษที่เกิดขึ้น เนื่องจากคลองเป็นพื้นที่เฉพาะควรจัดอบรมเสริมสร้างเทคนิคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บขยะและขนขยะบริเวณคลองแสนแสบ เพื่อฟื้นฟูและดูแลรักษาคลองแสนแสบต่อไป

671. อำไพ เลี่ยมเสน . การมีส่วนร่วมของประชาชนสองฝั่งคลองแสนแสบต่อการจัดการขยะในคลองของเขตมีนบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ มีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข่าวสารระดับสูงมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมจัดการขยะในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมด้านการณรงค์หนุนช่วยกันตัดสินใจวางแผนจัดการขยะในระดับต่ำ
2. ระยะเวลาที่ตั้งถิ่นฐานริมคลองแสนแสบที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะในคลองแสนแสบแตกต่างกัน
3. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจจัดการขยะในคลองแสนแสบแตกต่างกัน
4. การมีความรักความผูกพันต่อคลองแสนแสบที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์หนุนช่วยจัดการขยะในคลองแสนแสบต่างกัน
5. การตระหนักถึงคุณค่าการฟื้นฟูชีวิตคลองที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจัดการขยะในคลองแสนแสบแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการรับรู้ทราบข่าวสาร ควรประชาสัมพันธ์ การจัดการขยะให้มากกว่านี้การประชาสัมพันธ์ทำได้หลายรูปแบบ เช่น ประกาศข่าว ปิดโฆษณาให้ทราบทั่วถึง การแจ้งข่าวสาร ควรมีการชักชวน รณรงค์ให้มากกว่านี้
2. ด้านการตัดสินใจ ควรมีกาสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนถึงความพึงพอใจ หรือต้องการให้ทางราชการทำอะไร สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน
3. การร่วมทำกิจกรรมการจัดการขยะ ทางเขตมีนบุรีควรเสนอแนะการแยกขยะให้ชัดเจนโดยเฉพาะประเภทขยะอันตรายที่มีส่วนผสมของสารเคมีต่าง ๆ เศษแก้ว ฯลฯ เป็นการฝึกนิสัยให้ประชาชนรู้จักแยกประเภทขยะได้อีกทางหนึ่ง
4. การรณรงค์หนุนช่วย เป็นสิ่งสำคัญที่ควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับประชาชน และสถานประกอบการริมคลองแสนแสบ โดยอาจจัดในรูปการอบรมให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปได้ทราบถึงสาเหตุและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแล้วในคลองแสนแสบจากการไม่ร่วมกันจัดการขยะ

672. ศักดิ์วิวัฒน์ พระเดชพงษ์ . การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการศึกษาพบว่าโครงการแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. โครงการแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งดังกล่าว มีกระบวนการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์น้อยไม่ทั่วถึง และไม่ต่อเนื่อง
2. การดำเนินงานในการลดปริมาณมูลฝอย มีเฉพาะการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีการแยกก่อนนำทิ้ง แต่ไม่มีการทำแผนระดับปฏิบัติในพื้นที่เฉพาะ โดยขาดระบบการนำมูลฝอยที่มีค่าที่แยกกลับมาใช้ประโยชน์ให้ครบวงจร
3. ขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการบริหารโครงการ ได้แก่ งบประมาณ เช่น รถเก็บขนมูลฝอยแยกประเภท ถังรองรับมูลฝอยชนิดแยกประเภท
4. ความต้องการของกลุ่มบุคคลเป้าหมายของโครงการ ยังไม่ได้รับการสนองตอบอย่างแท้จริง
5. ข้าราชการระดับปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน แต่เจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอยยังมีการคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำวัสดุไปขาย ทำให้เสียเวลาดำเนินงานในโครงการดังกล่าว

673. อภิรดี เงินจิตร . *ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของโครงการบำบัดน้ำเสียรวม : กรณีศึกษาโครงการบึงพระราม 9 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ .* บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริให้ทดลองโครงการบำบัดน้ำเสียภายใต้ชื่อ “โครงการบึงพระราม 9 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดยรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากหลายหน่วยงาน การศึกษาถึงความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมนี้ ก็เพื่อหาความเต็มใจที่จะจ่าย ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย การประเมินต้นทุนผลได้ของโครงการ และหาแนวทางในการคิดค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมที่เหมาะสม หากในอนาคตจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากประชาชนในการจ่ายเงินสมทบทุนเพื่อให้โครงการต่อไป โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่บริเวณโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 190 ครัวเรือน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าสถิติ และประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายด้วยเทคนิค Bidding Game

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวม โดยเต็มใจจ่ายเฉลี่ยประมาณเดือนละ 45.21 บาท ซึ่งความถี่ในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในโครงการ และความคิดเห็นต่อค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายจ่ายค่าน้ำประปา มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน - ผลประโยชน์ตลอดอายุโครงการ โดยประเมินเฉพาะผลประโยชน์ทางตรงเท่านั้น พบว่าไม่คุ้มทุน

ดังนั้น หากต้องการให้ประชาชนมีความเต็มใจที่จะจ่ายแล้ว ควรให้เกิดการยอมรับด้วยการแจ้งถึงความจำเป็น รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ โดยการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลผ่านทางสื่อโทรทัศน์ให้มากขึ้น พร้อม ๆ กับการเพิ่มบทบาทการร่วมมือระหว่างชุมชนและภาครัฐ

674. ธนวันต์ ณ มงคล . *ความรู้และพฤติกรรมของคณานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ สำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร .* พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อของคณาน พบว่าร้อยละ 60.5 มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้ออยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าคณานที่สามารถตอบคำถามถูกมากที่สุด คือข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) ลักษณะของถังที่ใช้บรรจุมูลฝอยติดเชื้อ 2) วิธีการยกถุงมูลฝอยติดเชื้อขึ้นรถ 3) การทำความสะอาดรถขนมูลฝอยติด

เชื้อหลังใช้งาน 4) ความจำเป็นในการสวมถุงมือ 5) ความจำเป็นในการใช้ผ้าปิดจมูก 6) ความจำเป็นในการใช้ผ้ากันเปื้อน 7) การติดต่อกับเชื้อโรคจากมูลฝอยติดเชื้อทางผิวหนัง 8) การติดต่อกับเชื้อโรคจากมูลฝอยติดเชื้อทางปาก สำหรับคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ 1) ปริมาณขยะที่สามารถบรรจุได้ในถุง 2) ความจำเป็นในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี

เกี่ยวกับพฤติกรรมในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อของคนงาน พบว่าร้อยละ 41.9 ของประชากรมีพฤติกรรมในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกต้องทุกขั้นตอนและร้อยละ 58.1 ยังมีข้อบกพร่องในบางประเด็น โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติตนเมื่อได้รับอันตรายจากมูลฝอยติดเชื้อร้อยละ 81.4 และการปฏิบัติตนหลังการเก็บขนร้อยละ 48.8

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าคนงานที่มีสมาชิกในครอบครัวมีระดับการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อถูกต้องมากกว่าคนงานที่มีสมาชิกในครอบครัวมีระดับการศึกษาต่ำและระดับความรู้ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการศึกษา พบว่าตัวแปรที่ปฏิเสธสมมติฐาน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ความสามารถในการอ่าน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ

675. ดวงเนตร เขียวรัมย์ . การศึกษาการดำเนินงานกำจัดมูลฝอยของภาคเอกชน กรณีศึกษา : การจ้างเหมาเพื่อการกลบฝังร่วมกับกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่ำสุดในการดำเนินงานจัดการมูลฝอยโดยใช้โปรแกรมเชิงเส้น ในปี 2540 พบว่าบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด เท่ากับ 64,733,290 บาท และสามารถจัดการมูลฝอยได้ 706,133 ตัน หรือวันละ 1,935 ตัน ส่วนบริษัท วัสดุภัณฑ์ธุรกิจ จำกัด เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด เท่ากับ 73,777,160 บาท และสามารถจัดการมูลฝอยได้ 711,455 ตันหรือวันละ 1,949 ตัน

2. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่ำสุดในการขนส่งมูลฝอยโดยใช้โปรแกรมเชิงเส้น พบว่า บริษัท กลุ่ม 79 จำกัด เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดในการขนส่งมูลฝอย 1,935 ตันต่อวัน เท่ากับ 67,831 บาทต่อวัน โดยใช้รถเคมีเทรลเลอร์ขนส่ง 47 เที่ยวต่อวัน และรถพลูเทรลเลอร์ขนส่ง 6 เที่ยวต่อวัน ส่วนบริษัทวัสดุภัณฑ์ธุรกิจ จำกัด เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดในการขนส่งมูลฝอย 1,949 ตันต่อวัน เท่ากับ 104,146 บาทต่อวัน โดยใช้รถเคมีเทรลเลอร์ขนส่ง 52 เที่ยวต่อวัน และรถพลูเทรลเลอร์ขนส่ง 3 เที่ยวต่อวัน

676. อรุณทิพย์ จิตวิมังสนนท์ . การศึกษาการเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียในกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา : เขตบางรัก เขตปทุมวัน เขตราชเทวี และเขตพญาไท . การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของน้ำเสียในด้านปริมาณ ขึ้นอยู่กับปัจจัยขนาดครัวเรือนและปัจจัยรายได้ของครัวเรือน โดยทั้ง 2 ปัจจัยที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลถึงปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มขึ้น และในด้านคุณภาพน้ำเสีย ในเรื่องไขมัน น้ำมัน เศษอาหารในน้ำเสีย พบว่า ปริมาณไขมัน-น้ำมัน จะเพิ่มขึ้นตามปัจจัยขนาดครัวเรือน และค่าน้ำประปาที่เพิ่มขึ้น

ในส่วนของการทัศนคติในการจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ยินดีจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย โดยการได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำเสียไม่มีผลต่อความยินดีจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย และปัจจัยรายได้ของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความยินดีจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียและปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนเงินที่ยินดีจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ได้แก่ ปัจจัยรายได้ของครัวเรือน และปัจจัยค่าน้ำประปา แนวทางการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียเป็นการเก็บค่าธรรมเนียมแบบผู้มีรายได้สูงจ่ายชดเชยให้กับผู้มีรายได้ต่ำ โดยมีหน่วยวัดปริมาณน้ำเสีย คือ ค่าน้ำประปา การเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียจึงควรเป็นวิธีการเก็บรวมกับค่าน้ำประปา เนื่องจากค่าน้ำประปามีอิทธิพลต่อจำนวนเงินที่ยินดีจ่าย และปริมาณการใช้น้ำประปาเป็นสัดส่วนกับปริมาณน้ำเสียการเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมกับค่าน้ำประปาจึงมีความเหมาะสมในหลักการ

ผลของการเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย ทำให้การบำบัดน้ำเสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการที่จะรองรับมลพิษที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

677. ธงชัย ใบตระกูล . ประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอย ของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหลักสี่ . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการเก็บมูลฝอย ของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหลักสี่ เพื่อประเมินประสิทธิภาพการจัดการและเศรษฐศาสตร์การเก็บมูลฝอยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดมาตรการทำงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงประสิทธิภาพและเศรษฐศาสตร์การเก็บมูลฝอยต่อไปในอนาคต พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหและเพิ่มประสิทธิผลที่เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลประสิทธิภาพและเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยประจำวันของรถเก็บขนมูลฝอยที่ใช้ขนมูลฝอย 3 ประเภทหลัก ได้แก่ รถอัด 5 ตัน รถอัด 2 ตัน และรถยกคอนเทนเนอร์

ผลการศึกษาประสิทธิภาพรถเก็บขนมูลฝอยพบว่ารถเก็บขนมูลฝอยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหลักสี่เก็บขนมูลฝอยจำนวนเที่ยวเฉลี่ยได้ 1.4 เที่ยว/คัน/วัน ใช้เวลาเก็บขนเฉลี่ย 7.32 ชั่วโมง/คัน/วัน และเก็บขนมูลฝอยหนักเฉลี่ย 4.64 ตัน/คัน/วัน ซึ่งค่าเฉลี่ยจำนวนเที่ยวและน้ำหนักมูลฝอยที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่สำนักรักษาความสะอาดกำหนดไว้ กล่าวคือ รถเก็บขนมูลฝอยควรเก็บขนมูลฝอยได้ 2 เที่ยว/คัน/วัน และ 5 ตัน/คัน/วัน

ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายการเก็บขนมูลฝอยพบว่าค่าใช้จ่ายการจัดการเก็บมูลฝอย คิดเป็นเงิน 303 บาท/ตัน ค่าใช้จ่ายเฉพาะรถเก็บขน (ไม่รวมค่าใช้จ่ายส่วนกลาง) 222 บาท/ตัน ค่าใช้จ่ายประเภทค่าจ้างและค่าน้ำมันมีผลต่อค่าใช้จ่ายรวมมากที่สุด

ผลการศึกษาประมาณการค่าใช้จ่ายกับค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยในอนาคต 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2541 – พ.ศ. 2560) พบว่า ถ้าจะให้ค่าใช้จ่ายสมดุลกับค่าธรรมเนียมเก็บขนในปีที่ 20 โดยการเพิ่มค่าธรรมเนียมทุก 5 ปีนั้น (ปีที่ห้า สิบ สิบห้า และยี่สิบ) จะต้องเพิ่มค่าธรรมเนียมอีกร้อยละ 98 ทุก 5 ปี

678. อนงค์ภัทร์ โคตรสมบัติ . การศึกษามาตรการการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียในเขตกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางดำเนินงานมาตรการการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร เป็นมาตรการหนึ่งที่กรุงเทพมหานครได้ริเริ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการทางด้านกฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ผลอย่างจริงจัง โดยเน้นหลักการที่ว่าผู้ใดก่อให้เกิดมลภาวะผู้นั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการบำบัดมลภาวะนั้น

การวิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรคพบว่า มีปัญหาใหญ่ ๆ 4 ประการ คือ (1) ด้านหน่วยงาน กรุงเทพมหานคร ยังขาดประสบการณ์ในการจัดองค์การและวิธีการและวิธีบริหารจัดการที่ดี (2) ด้านเจ้าหน้าที่ ยังขาดประสบการณ์และไม่เพียงพอ (3) ด้านประชาชน ขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานและไม่เข้าใจวิธีการคิดเงินค่าบริการ (4) ด้านเจ้าของสถานประกอบการ ขาดความพร้อมและจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหามลภาวะ

สำหรับแนวทางแก้ไขและทิศทางในอนาคตของมาตรการการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่ทำให้เกิดน้ำเสียโดยรวม แสดงถึงการยอมรับต่อมาตรการดังกล่าว กรุงเทพมหานครควรดำเนินการตามมาตรการการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้าใจในหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และพร้อมที่จะร่วมมือลดปัญหามากกว่าการตามแก้ไข จะทำให้การบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานครได้ผลตามนโยบาย

679. กัญญารัตน์ ลบเมฆ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์พัฒนารัฐบาลท้องถิ่น คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2544.

จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางตรงมากกว่าประโยชน์ทางอ้อม โดยความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางตรงเฉลี่ยเท่ากับ 43.50 บาทต่อเดือน ส่วนความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางอ้อมเฉลี่ยเท่ากับ 30.58 บาทต่อเดือน และประชาชนมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอย รวมเฉลี่ยเท่ากับ 74.74 บาทต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่า อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำชุมชน ความรู้ในการกำจัดมูลฝอย ทศนคติต่อความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนสถานภาพสมรสระดับการศึกษา ความคิดเห็นต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ปริมาณมูลฝอยที่มากำจัดต่อวัน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษาได้พบว่า รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ความรู้ในการกำจัดมูลฝอย ทศนคติต่อความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง ความคิดเห็นต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอายุ สถานภาพสมรส อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์ทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนั้น การศึกษาได้พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความรู้ในการกำจัดมูลฝอย ทศนคติต่อความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง ความคิดเห็นต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำชุมชน ปริมาณมูลฝอยที่มากำจัดต่อวันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อประโยชน์โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะของการศึกษาในครั้งนี้ คือ ในการจัดการเรื่องมูลฝอยชุมชนควรมีการส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชนให้มีส่วนร่วมกับทางภาครัฐให้มากขึ้น การจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละชุมชน รวมทั้งการฝึกอบรมให้ผู้นำและสมาชิกชุมชนให้มีทักษะความสามารถในการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่งานพัฒนา นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและเกิดจิตสำนึกในการร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร

680. พงษ์พันธ์ พันชะโก . การจัดการโรงงานบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานครในส่วนที่ได้รับโอนจากการเคหะแห่งชาติ . สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการเดินระบบบำบัดน้ำเสียในปัจจุบันของโรงงาน ฯ ทั้ง 3 แห่ง มีปัญหาในประเด็นที่ศึกษาไม่รุนแรงนัก และลักษณะของปัญหาจะคล้ายคลึงกันดังนี้ เกี่ยวกับการควบคุมระบบและซ่อมบำรุง โรงงานบำบัดน้ำเสียที่ศึกษาทั้งหมดมีปัญหาในการบันทึกข้อมูลการเดินระบบบำบัดน้ำเสียมากที่สุด รองไปคือการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ แผนการซ่อมบำรุงและการรายงานผล ส่วนโครงสร้างองค์กรและการบริหารมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรระดับปฏิบัติการและบุคลากรในบางตำแหน่งไม่เพียงพอโดยเฉพาะโรงงานบำบัดน้ำเสียบางนา ส่วนงบประมาณดำเนินการมีปัญหาในส่วนงบประมาณที่ขอปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียไม่เพียงพอ และการบำบัดน้ำเสียมีต้นทุนสูง โดยเฉพาะโรงงานบำบัดน้ำเสียรามอินทราและโรงงานบำบัดน้ำเสียบางนา มีต้นทุนสูงถึง 10.6, 8.57 บาท/ลบ.ม. (รวมเงินเดือนและค่าทำงานล่วงเวลา) และ 5.22, 3 บาท/ลบ.ม. (ไม่รวมเงินเดือนและค่าทำงานล่วงเวลา) ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน เฉพาะการจ่ายค่าบริการ พบว่าประชากรตัวอย่างประมาณ 66.3% ยินดีจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย โดยเฉลี่ย 160 บาท /เดือน /ครัวเรือน แต่ยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ อัตราการจัดเก็บและขาดข้อมูลการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ดังนั้นโดยภาพรวมแนวทางการจัดการโรงงานบำบัดน้ำเสียทั้ง 3 แห่ง จะต้องครอบคลุมทั้งด้านการควบคุมระบบและซ่อมบำรุง เห็นว่าควรจัดทำแผนการเดินระบบ แผนการซ่อมบำรุงและจะต้องบันทึกเกี่ยวกับการเดินระบบอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนการควบคุมระบบเพื่อลดต้นทุนการบำบัดน้ำเสียด้วย ส่วนแนวทางการจัดการด้านโครงสร้างองค์กร ควรจะต้องจัดโครงสร้างอัตรากำลังให้มีความเหมาะสมกับขนาดของโรงงานบำบัดน้ำเสียแต่ละแห่ง และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านงบประมาณควรจะเพิ่มในส่วนที่มีความจำเป็นต่อการปรับปรุงระบบให้เพียงพอ สำหรับการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียจะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางต่อไป นอกจากนี้ ควรจะมีศูนย์วิเคราะห์คุณภาพน้ำ และมีหน่วยซ่อมบำรุงกลางประจำโรงงานบำบัดน้ำเสียทุกแห่งที่เป็นระบบตะกอนเร่ง ขนาดตั้งแต่ 1,500 ลบ.ม./วัน ขึ้นไป โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่ ส่วนโรงงานที่มีขนาดต่ำกว่าหรือเป็นระบบอื่น ถ้าอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดจะต้องใช้ศูนย์นั้น และควรศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มศักยภาพของโรงงานในการรับน้ำเสียนอกพื้นที่เข้าบำบัดเพิ่มเติมด้วย และหากเป็นไปได้ควรจะเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการโรงงานบำบัดน้ำเสียด้วย

681. อัครวิณ แก้วมาลาฤทธิ์ . การประเมินผลโครงการ : ศึกษาเฉพาะกรณีการแยกมูลฝอย สำนักงานเขตวังทองกลาง . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544.

จากการศึกษาพบว่า

1. ระดับเงินเดือนที่มีความสัมพันธ์กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. การประชาสัมพันธ์และทัศนคติต่อโครงการ มีความสัมพันธ์กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ในด้านความเพียงพอด้านปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ ความเพียงพอด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่มีความสัมพันธ์การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

682. สมศรี พุ่งขจร . บทบาทของสำนักงานเขตกรุงเทพมหานครในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544. (วิทยานิพนธ์)

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้จะพิจารณาจากการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่เขตชั้นใน (เขตสัมพันธวงศ์) และพื้นที่เขตชั้นนอก (เขตตลิ่งชัน) จำนวน 200 ราย โดยการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณประกอบกัน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องในระดับสูง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชน ได้แก่ ทัศนคติต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การรับรู้ข่าวสารสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและกฎหมายทั่วไป มีความแตกต่างกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการวิจัยดังกล่าว ได้มีการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นว่าภาครัฐ ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อขัดข้องของกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีมาตรการจูงใจในด้านต่าง ๆ และมาตรการบังคับที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะหน่วยงานระดับสำนักเขต กรุงเทพมหานคร ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอให้มากขึ้นกว่าเดิมโดยการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย มีการณรงค์และชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงการประกาศใช้กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อที่ประชาชนจะได้เข้าใจ และสามารถที่จะปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการให้ความรู้ ความเข้าใจ กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยการจัดฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการ เพื่อให้เกิดความ

พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ และควรสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้กับประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบต้นฉบับ

- (1) ปัญจมา วงศ์พาณิชย์. การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม .
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (2) ดำรง เทพบุญ . การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเก็บ -ขนมูลฝอยในเขตเทศบาล .บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (3) วราภรณ์ เอื้ออารีย์. ระบบการเก็บกำจัดมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533. (วิทยานิพนธ์)
- (4) สมควร โพธิสาร. ความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลในประเทศไทย .
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534. (วิทยานิพนธ์)
- (5) ดวงกมล ชมมนัส . การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารเทศบาลเมืองต่อการบริหารจัดการมูลฝอย .
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (วิทยานิพนธ์)
- (6) จงรักษ์ นิมพงษ์ศักดิ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะ
กรณีเทศบาลเมืองอุดรธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (7) ณัฐ อารีกุล . การจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,
2536. (วิทยานิพนธ์)
- (8) นิศากร เวศกิจกุล . การใช้หลักประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนในการเลือกวิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ
(กรณีศึกษา:การเก็บและกำจัดขยะของเทศบาลเมืองเพชรบุรี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (9) วิรัช ชมชื่น . พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม . บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (10) สุภาพ ไสยวงศ์ . การศึกษาระบบการเก็บขนมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำปาง . บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (11) ณัฐนิช ศิริกุล . การหาสถานที่จัดตั้งสถานีขนถ่ายมูลฝอยที่เหมาะสมของเทศบาลเมืองนนทบุรี โดยใช้
แบบจำลองทางคณิตศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (12) ตรีภาณุ บุณศิริ . ความรู้และความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัดที่มีต่อการ
อนุรักษ์สภาพแวดล้อมโบราณสถาน : ศึกษาเฉพาะกรณี พระนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี . บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (13) ไพศาล ผดุงศิริกุล . การจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
, 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (14) สมศักดิ์ สุรประสิทธิ์ . วิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยของบริษัทเอกชน : ศึกษา
กรณีเมืองพัทยา. คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,2539. (การศึกษาวิจัย)
- (15) กนกพร รัตนสุธีระกุล . ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของ
โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541. (วิทยานิพนธ์)

- (16) ประสาน อธิธิพรกุล . ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจในการแยกขยะเพื่อนำไปกำจัดโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย : กรณีศึกษาการเก็บและกำจัดขยะของเทศบาลเมืองเพชรบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542 . (วิทยานิพนธ์)
- (17) ศรีสุรางค์ ทิเนกุล . การกำหนดเส้นทางการเก็บ -ขนขยะ ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี โดยทฤษฎีกราฟ . คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏอุดรธานี , 2543. (การศึกษาวิจัย)
- (18) วิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ . บทบาทของเทศบาลนครยะลาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (การศึกษาวิจัย)
- (19) ขจรศักดิ์ ศุภสิริภิญโญ . ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมาบตาพุดที่มีต่อปัญหามลพิษทางอากาศจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. มหาวิทยาลัยเกริก , 2544. (วิทยานิพนธ์)
- (20) จิระชัย ไกรกังวาร . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (การศึกษาวิจัย)
- (21) ฉัตรพงษ์ สุขเกื้อ . ความมุ่งมั่นในการควบคุมและป้องกันมลพิษทางสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (22) พิสิษฐ์ บุญไชย . การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2528. (วิทยานิพนธ์)
- (23) ชัยโรจน์ ธนสันติ . การมีส่วนร่วมของกรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษากรณีจังหวัดอุบลราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2535. (วิทยานิพนธ์)
- (24) สถาพร อธิพงษ์ . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอท่าใหม่และกิ่งอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (25) สุรศักดิ์ บุญลือ . การเลือกพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาสุขาภิบาลในเขตอำเภอแม่สาย แม่จัน และ เชียงแสน . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541. (วิทยานิพนธ์)
- (26) ชัชวาล เชาวนท์วี . การบริหารงานด้านรักษาความสะอาดในหน้าที่ของเทศบาลนครกรุงเทพ . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2504. (วิทยานิพนธ์)
- (27) สุวรรณ อัครพัฒนากุล . การวิเคราะห์ระบบเก็บขนขยะมูลฝอยของเขตบางเขน . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2530. (วิทยานิพนธ์)
- (28) สุทธิพงศ์ ทองสุข . การเปรียบเทียบการเก็บขนขยะของกรุงเทพมหานครและเอกชน . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533. (วิทยานิพนธ์)
- (29) สุรินทร์ หลีกแหลม . ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาพิษทางสิ่งแวดล้อมของสมาชิกสภาเขต(สข.). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2534. (วิทยานิพนธ์)
- (30) ลือชา พุ่มศาโรจน์ . การวางแผนการเก็บขนขยะมูลฝอยในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร . : กรณีศึกษาเขตบางรัก. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535. (วิทยานิพนธ์)
- (31) วิภาเพ็ญ เจียสกุล . พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง กรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (32) ณัฐริกา วายุภาพ . การศึกษาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการทิ้งมูลฝอยจากชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (33) บรรพต อมวราภิบาล . การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครและเอกชนผู้รับจ้างในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2537. (วิทยานิพนธ์)

- (34) จารุพงศ์ เรืองสุวรรณ . การศึกษาดำเนินการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีสำนักรักษาความสะอาด. การศึกษาวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.
- (35) ศิริเพ็ญ ไพบูลย์ผล . ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2541. (วิทยานิพนธ์)
- (36) นฤเทพ สิทธิชาญคุณะ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกริก , 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (37) อมรเทพ เพ็ชรสดใส . แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย และ นโยบายการจัดการมลพิษทางน้ำของกรุงเทพมหานครในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2530-2550. มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543.(วิทยานิพนธ์)
- (38) พลินี นิวัฒน์ภูมิภัทร์ . แนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง-ภูมิภาค-ท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

683. สัมพันธ์ มหริน . การศึกษาบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540. (วิทยานิพนธ์).

1. บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการควบคุมการคลังมากกว่าการควบคุมตัวบุคคลและการควบคุมกิจการ

2. ข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสุขาภิบาลมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการมากกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเทศบาลมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากกว่าสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัดและสุขาภิบาล ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง และข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรทั้งสอง ยกเว้นตัวแปรเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ การอนุมัติใช้ข้อบังคับสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการปลดออกจากตำแหน่ง การออกข้อบังคับการประชุม และการใช้อำนาจอื่น ๆ สำหรับสุขาภิบาล ส่วนเทศบาลนั้น ตัวแปรทุกตัวของปัจจัยทั้งสามด้านดังกล่าวและข้อจำกัดในการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของเทศบาล

5. ปัจจัยที่มีผลต่อข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง ยกเว้นตัวแปรการจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร และการควบคุมงบประมาณเท่านั้น และในเทศบาลตัวแปรที่มีผลต่อข้อจำกัดของเทศบาลมีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้น คือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร การสั่งพักงานชั่วคราว และการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการลงทุน ส่วนสุขาภิบาลตัวแปรที่มีผลต่อข้อจำกัดของสุขาภิบาลมีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นคือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร และสั่งพักงานชั่วคราว

6. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง ยกเว้นตัวแปรการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเทศบาลตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลมีเพียง 3 ตัวแปร คือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร การสั่งพักงานชั่วคราว การจ่ายเงินอุดหนุนและเพื่อการลงทุน ส่วนสุขาภิบาลมีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้น คือ การให้บำเหน็จความชอบ ข้อจำกัดของสุขาภิบาล และการสั่งพักงานชั่วคราว

7. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล คือ รายได้และงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงานขององค์กร และองค์กรขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน สำหรับ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ให้เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้เทศบาลมีอิสระในการดำเนินงานโดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของราชการบริหารส่วนภูมิภาค ลดขั้นตอนของระบบราชการ และรัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้กับทั้ง 3 องค์การ

684. สิริราไฟ พวงเสรี . การกำกับดูแลเงินอุดหนุนขององค์การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539.

จากการศึกษาปรากฏว่า ในปัจจุบันรัฐบาลกลางโดยกระทรวงมหาดไทยจัดสรรเงินอุดหนุน ให้แก่ท้องถิ่นจากเงินงบประมาณแผ่นดินของรัฐ จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ที่สำคัญคือเงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ และจากที่ผู้เขียนได้พิจารณาศึกษามาแล้วในเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้มองเห็นได้ว่าองค์การปกครองท้องถิ่นของไทย ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสวนทางกับรายได้ที่แท้จริงของท้องถิ่น ที่ยังคงมีอัตราส่วนไม่พอเพียงกับการบริหารกิจการของท้องถิ่นเอง จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่าเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้แก่ท้องถิ่นเช่นนี้ไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการเมือง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของผู้เขียนที่ว่าเท่ากับรัฐบาลกลางใช้เงินอุดหนุน เป็นเครื่องมือกำกับดูแลกำหนดทิศทางและนโยบายของท้องถิ่นนั่นเอง และในจำนวนเงินอุดหนุนดังกล่าวก็จะอยู่ในลักษณะของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและก่อให้เกิดปัญหาตามมา คือปัญหาจากหนังสือเวียนหรือหนังสือสั่งการในเรื่องเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่เข้ามาควบคุมการใช้ดุลยพินิจการตัดสินใจของท้องถิ่นจนเกินอำนาจกำกับดูแล และปัญหาในทางปฏิบัติจากระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของท้องถิ่น

ผู้เขียนได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพในปัจจุบัน ของการกำกับดูแลเงินอุดหนุนที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว และเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นควรเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ ขององค์การปกครองท้องถิ่น ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุน โดยลดการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้เหลือน้อยที่สุด อาจคงไว้เพื่อดำเนินงานที่เร่งด่วนของรัฐบาลกลางในบางกรณีเท่านั้น เพิ่มการจัดสรรเงินอุดหนุนในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจบริหารกิจการ ตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ยกเลิกการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เป็นการใช้วิจารณ์ญาณของส่วนกลาง เช่น เงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ เพราะเป็นการเข้าไปกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจของผู้บริหาร และประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จนเกินไปทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน

685. ประภาศิต เสวตธรรม . การถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สู่ท้องถิ่น : กรณีศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการควบคุมของส่วนกลาง ศักยภาพของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

ผลการศึกษาพบว่า ราชการส่วนกลางยังมีอำนาจมากในการกำหนดทิศทางการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจในการออกระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติให้ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ รวมทั้งส่วนกลางยังมอบอำนาจให้ส่วนภูมิภาคเป็นผู้ควบคุมดูแล การปฏิบัติตัวของสมาชิก การดำเนินงาน และพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนการดำเนินงานของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น พบว่ามีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้บริหารทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ แต่ยังขาดความเข้มแข็งในการยืนยันสิทธิของตน รวมทั้งยังลังเลที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนภาคประชาชนในท้องถิ่นเองยัง

คาดหวังที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แก้ปัญหาให้ตน มากกว่าที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง และการควบคุมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นมีเพียงการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิก การวิพากษ์วิจารณ์ในชุมชน การร้องเรียนตามสายงานเพื่อให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตรวจสอบแทนตนเอง แต่ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของผู้บริหารส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด

ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษานี้ (พ.ศ. 2540-2542) ปรากฏการณ์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอย่าง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ยังอยู่ในช่วงของการโอนหน้าที่จากรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้กับท้องถิ่น โดยรักษาอำนาจในการควบคุมและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของราชการส่วนท้องถิ่นไว้ ยังไม่ใช้ช่วงของการกระจายอำนาจในความหมายของการให้หน่วยงานในระดับล่างสุดมีอิสระในการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง แต่กระนั้น ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาควางบทบาทหน้าที่ของตนเองไว้ที่การเป็นพี่เลี้ยงมากกว่าที่จะเป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล ตามข้อกฎหมาย ขณะเดียวกัน ส่วนท้องถิ่นเองยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการควบคุมตรวจสอบอย่างกว้างขวาง ฉะนั้นการดำเนินงานส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นไปตามความต้องการของรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และผู้บริหารส่วนท้องถิ่น มากกว่าจะเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเอง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้้องค์การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการบริหารมากขึ้น ควรปรับปรุงดังนี้คือ 1) ให้มีการแยกฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติออกจากกันอย่างเด็ดขาด 2) ให้มีผู้นำที่เป็นทางการในหมู่บ้านเพียงตำแหน่งเดียว 3) ให้ประชาชนส่วนน้อยร้องขอให้เกิดกระบวนการถอดถอนสมาชิกได้ 4) ให้ท้องถิ่นที่มีความพร้อมสามารถออกแนวทางปฏิบัติเองได้ และ 5) ให้กลุ่มประชาชนสามารถขอรับเงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่นได้ แม้มีใช้อำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นก็ตาม

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

686. บำรุง วอนเพียร . *ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาจังหวัดกับนายอำเภอ : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่* . รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาจังหวัดมีบทบาทในการบริหารงานของนายอำเภอ ทั้งในเชิงสนับสนุนและไม่สนับสนุน แต่ไม่ก้าวผ่านการบริหารงานของนายอำเภอโดยนอกเหนือหน้าที่ของตน และสมาชิกสภาจังหวัดเสนอแนะทางแก้ไขปัญหของประชาชนโดยไม่ค่อยคำนึงถึงข้อกฎหมาย เพราะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนที่เลือกตั้งตนขึ้นมาเป็นตัวแทน จึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด เพื่อผลในการได้รับเลือกตั้งในสมัยต่อไปหรือการก้าวไปเล่นการเมืองระดับชาติ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

687. ไพโรจน์ ศิริโรจน์ , ร.ต.อ. . *ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับรัฐในประเทศไทย . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* , 2505. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับรัฐในประเทศไทย เป็นปัญหาเกี่ยวกับการที่รัฐเข้ามามีส่วนสัมพันธ์กับเทศบาลในการควบคุมดูแล ทั้งในทางการปกครอง ทางการคลัง และทางเศรษฐกิจ นับตั้งแต่เริ่มใช้

พ.ร.บ.จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา มีการควบคุมเทศบาลอย่างเข้มงวดกวดขัน เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายเทศบาลฉบับต่อ ๆ มา จนถึง ฉบับ พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมเทศบาลไว้อย่างใกล้ชิดและเข้มงวดกวดขันมาก ทั้งในด้านการควบคุมองค์การเจ้าหน้าที่ของเทศบาล และควบคุมกิจการเทศบาล คือ ควบคุมทั้ง คน-งาน-เงิน และทุกครั้งที่มีการแก้ไขกฎหมายเทศบาลปี 2496 ก็เป็นการแก้ไขเพื่อเพิ่มอำนาจควบคุมเทศบาลมากขึ้น ส่วนใหญ่ด้าน คน นั้น จะควบคุมตัวบุคคลที่จะเข้าบริหารงานเทศบาลเป็นหลัก ควบคุมเจ้าหน้าที่เทศบาลทั้งการแต่งตั้ง ทางระเบียบวินัย กำหนดพื้นความรู้ของสมาชิกสภาเทศบาลให้สูงขึ้น

ส่วนเรื่องรายได้ของเทศบาลนั้นไม่ค่อยได้ปรับปรุงแก้ไขมากนัก ตาม พ.ร.บ.ปันรายได้บำรุงเทศบาล พ.ศ. 2479 เทศบาลได้รับรายได้โดยปันภาษีอากรที่รัฐเก็บให้แก่เทศบาล และกำหนดประเภทภาษีอากรให้เทศบาลจัดเก็บ ซึ่งมี ภาษีโรงเรือนและภาษีโรงงาน ค่าอาชญาบัตร ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ภาษีรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน เมื่อรัฐปันรายได้ให้แก่เทศบาลแล้วไม่พอกับรายจ่ายเทศบาลไม่สามารถขออนุมัติเพิ่มภาษีได้ เทศบาลจึงมีรายได้ไม่เพียงพอ ซึ่งส่วนมากจ่ายเป็นค่าเงินเดือนและเงินเพิ่มของพนักงานเทศบาล

เมื่อมีการปรับปรุงรายได้เทศบาลตาม พ.ร.บ.รายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 วางวิธีการจัดเก็บรายได้เทศบาล 3 วิธี คือ (1) รัฐให้อำนาจเทศบาลโดยกำหนดประเภทภาษีอากรให้เทศบาลจัดเก็บได้เอง (2) รัฐปันส่วนภาษีอากรที่รัฐเก็บได้ให้แก่เทศบาล (3) รัฐให้อำนาจเทศบาลเก็บเก็บภาษีเสริมเพิ่มขึ้นจากภาษีอากรของรัฐ ผลการปรับปรุงเทศบาลมีรายได้เพิ่มบ้าง แต่ก็ยังไม่เพียงพอแก่การบำรุงส่งเสริมเทศบาลให้เจริญก้าวหน้า จึงควรมีการปรับปรุงให้มีภาษีหลักของเทศบาล นั่นคือ “ ภาษีทรัพย์สิน ” โดยเอาภาษีโรงเรือนกับที่ดิน กับ ภาษีบำรุงท้องที่มารวมกัน การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีหลักที่เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น รัฐบาลต้องเป็นผู้พิจารณากำหนดอัตราภาษีทรัพย์สินของเทศบาลให้เหมาะสมกับภาวะทางเศรษฐกิจ และ คำนึงถึงความสามารถของประชาชนที่จะเสียภาษี ประกอบกับความจำเป็นของเทศบาลที่จะต้องใช้จ่ายเงินในการบำรุงท้องถิ่นในปีนั้น ๆ ด้วย โดยกำหนดอัตราภาษีให้ยืดหยุ่นได้

การแก้ไข พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2505 มาตรา 75 ทวิ และ มาตรา 6 เป็นการแก้ไขเพื่อตั้งข้าราชการของรัฐให้เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล หรือ เข้าไปดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการของเทศบาลโดยไม่ขาดจากความเป็นข้าราชการ แม้จะไม่ใช้การควบคุมแต่ประสงค์ช่วยเหลือเทศบาล อันเป็นลักษณะหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเทศบาล

ผู้ศึกษาให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับรัฐในประเทศไทยจะมีมากเพียงใดก็ควรมิชอบเขตจำกัด และเป็นไปในลักษณะที่รัฐเข้ามาควบคุมดูแลเพื่อช่วยเหลือให้เทศบาลดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความเจริญแก่เทศบาลและความผาสุกของประชาชนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหลัก “ความเป็นอิสระ (Autonomy) ” ด้วย มิใช่รัฐเข้ามามีความสัมพันธ์ในลักษณะบังคับบัญชาจนเทศบาลไม่มีความเป็นอิสระ จะทำให้ระบบการปกครองแบบเทศบาลหมดความหมายไป

688. พงศ์ สุภาวสิทธิ์ . ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่นกับปลัดเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการประจำนั้นเกิดเป็นความขัดแย้งกันจริง โดยมีสาเหตุมาจากบทบาทของแต่ละฝ่ายนั้นแตกต่างกัน ส่วนข้าราชการประจำโดยเฉพาะปลัดเทศบาล มีบทบาทสำคัญมาก ในอดีตที่ผ่านมา เคยเข้าไปเป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหาร

ราชการร่วมกับข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่น มีความเห็นสอดคล้องกัน ทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว แม้นโยบายบางอย่างจะขัดต่อระเบียบ ปลัดเทศบาลก็หาทางแก้ไขผ่อนปรนให้งานสำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว ความสอดคล้องในการทำงานของคณะเทศมนตรีกับปลัดเทศบาลอาจมาจากการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ นับว่าเป็นผลดีในแง่ของการทำงานที่ทันต่อสถานการณ์ แต่ก็มีผลเสียตามมาคือ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบราชการ อาจเป็นช่องทางให้เกิดการเบียดบังผลประโยชน์ของราชการได้ เมื่อมีการปรับเปลี่ยนย้ายตำแหน่งกัน ปลัดเทศบาลคนใหม่ยึดระเบียบในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด นโยบายของคณะเทศมนตรีที่ไม่ถูกต้องก็จะไม่ได้รับการตอบสนอง อันเป็นสาเหตุนำมาซึ่งความขัดแย้ง การปฏิบัติงานหยุดชะงัก คณะเทศมนตรี จึงแก้ปัญหาในกรณีดังกล่าว โดยเสนอให้กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งย้าย ปลัดเทศบาลไปอยู่ที่อื่นเพราะนายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจสั่งย้ายเอง แต่ปลัดเทศบาลเป็นข้าราชการประจำระดับสูงสุด เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการประจำในเทศบาลทั้งหมด ตำแหน่งในปัจจุบันเป็นระดับ 9 สังกัดกระทรวงมหาดไทย ผู้มีอำนาจสั่งย้ายปลัดเทศบาลได้ก็คือ กระทรวงมหาดไทย แต่ปรากฏว่า กระทรวงมหาดไทย ไม่มีคำสั่งย้ายปลัดเทศบาลตามข้อเสนอของคณะเทศมนตรี แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของระบบราชการ ที่อยู่เหนือระบบการเมืองระดับท้องถิ่น

2. การบริหารงานในเทศบาลนั้น คณะเทศมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่นเห็นว่า ปลัดเทศบาลไม่สนองตอบนโยบายของตน จึงแก้ปัญหาโดยมอบนโยบายให้ข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งรองลงมาที่อยู่ใต้อุปถัมภ์เป็นผู้ปฏิบัติแทน ข้าราชการประจำดังกล่าวจะยึดคณะเทศมนตรีไว้เป็นที่พึ่งอย่างเหนียวแน่น จะให้ความจงรักภักดีในการปฏิบัติงานสนองตอบนโยบายของคณะเทศมนตรีแทบทุกเรื่อง รวมถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งของคณะเทศมนตรีด้วย แม้บางเรื่องจะขัดต่อระเบียบ ก็ต้องหาวิธีการที่จะให้บรรลุผลสำเร็จให้ได้ ในขณะเดียวกัน ข้าราชการประจำระดับผู้บังคับบัญชา ก็มีลูกน้องอยู่ในความอุปถัมภ์ของตนเองเพื่อเสริมบารมีเช่นเดียวกัน นอกจากจะมอบหมายให้ทำงานตามหน้าที่ราชการแล้ว ก็ยังมีความสัมพันธ์ในเชิงให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นกรณีพิเศษ เมื่อถึงคราวที่มีการพิจารณาความดีความชอบ ข้าราชการประจำระดับผู้บังคับบัญชาเหล่านี้ ก็จะเสนอชื่อลูกน้องของตนให้ได้ขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น แต่เมื่อเสนอไปแล้ว ปรากฏว่า ข้าราชการการเมืองนำเอาโควตาที่จะขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น ให้แก่ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ของตนหมด ทำให้ลูกน้องของข้าราชการประจำระดับผู้บังคับบัญชาเหล่านี้ไม่ได้รับความดีความชอบ ทำให้ข้าราชการประจำไม่พอใจ ความไม่ร่วมมือในการปฏิบัติงานก็จะตามมา ข้าราชการขาดขวัญและกำลังใจ เกิดแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า พวกใครพวกมัน

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น ได้แสดงให้เห็นว่า บทบาทของข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่นกับข้าราชการประจำที่แตกต่างกัน เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในเชิงขัดแย้งระหว่างกันทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ระบบอุปถัมภ์ที่ดำรงอยู่ในการบริหารงานของเทศบาลนครเชียงใหม่ ก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่นเกิดความขัดแย้งกันขึ้น ตรงตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ในการศึกษาครั้งนี้ทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการทั้งสองฝ่ายที่เกิดขึ้นในเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่ใช่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงจากหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ว่า บทบาทของข้าราชการการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายและบทบาทข้าราชการประจำเป็นผู้รับนโยบายจากข้าราชการการเมืองไปปฏิบัติ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากตัวบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ยึดหลักการของปรัชญาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าข้าราชการการเมืองยึดหลักการกำหนดบทบาทของตน เป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการให้ถูกกฎหมาย และระเบียบของทางราชการมอบให้ข้าราชการประจำนำไปปฏิบัติปัญหาก็จะไม่เกิดขึ้นและในทำนองเดียวกัน ข้าราชการประจำ ซึ่งมีบทบาทรับนโยบายจาก

ข้าราชการการเมืองไปปฏิบัติ ให้บรรลุผลสำเร็จ ก็ทำหน้าที่ของตนไปตามบทบาทนั้นโดยไม่เข้าไปก้าวก่ายร่วมกำหนดนโยบายกับข้าราชการการเมือง หรือแข็งข้อไม่ยอมรับนโยบายจากข้าราชการการเมืองมาปฏิบัติเพราะเพียงเห็นว่าเป็นนโยบายที่ไม่ถูกใจตน ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่เข้าไปก้าวก่ายซึ่งกันและกัน ปัญหาความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง

2. ระเบียบกฎหมายในการปฏิบัติราชการท้องถิ่นเก่าแก่ล้าสมัย ควรที่จะให้มีการทบทวนแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัย อำนาจที่ส่วนกลางกำหนดมา ในรูปของระเบียบและกฎหมาย เพื่อให้ข้าราชการการเมืองระดับท้องถิ่นใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองและบริหารเทศบาลมีเพียงส่วนน้อย เช่น นายกเทศมนตรี มีอำนาจสั่งลงโทษข้าราชการประจำได้แค่ระดับ 4 เท่านั้น ในขณะที่ข้าราชการประจำที่นายกเทศมนตรีต้องปกครองในเทศบาลมีถึงระดับ 9 ทำให้เกิดปัญหาในการปกครอง เพราะข้าราชการตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป เห็นว่านายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจลงโทษตนก็ย่อมไม่มีความยำเกรง ยากแก่การปกครอง สมควรแก้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลให้ทันสมัยด้วย

689. เพ็ญศรี เพ็ญสาตแสง . อำนาจกำกับดูแลทางปกครอง : ศึกษากรณีองค์การเทศบาล . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

ในประเทศที่มีการจัดระเบียบการปกครองแบบกระจายอำนาจ ส่วนกลางจะมอบอำนาจในการจัดทำกรสาธารณะบางอย่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปจัดทำโดยให้อิสระตามควร อย่างไรก็ตาม รัฐก็ยังต้องเข้ามากำกับดูแลทางปกครองเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว

อำนาจกำกับดูแลทางปกครอง คือ การที่ส่วนกลางเข้ามากำกับดูแลเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องความชอบด้วยกฎหมายทั้งเหนือการกระทำและเหนือบุคคล อำนาจกำกับดูแลทางปกครองปรากฏออกในรูปแบบของการอนุมัติเทศบัญญัติการดำเนินการแทนในกรณีท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ยอมดำเนินการ หรือการสั่งพักการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย องค์การเทศบาล เป็นองค์กรขั้นพื้นฐานที่จะฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักการที่จะปกครองตนเอง โดยเข้ามาเป็นผู้บริหารกิจการขององค์การเทศบาล กฎหมายเทศบาลตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบันได้กำหนดอำนาจกำกับดูแลไว้หลายรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็สอดคล้องกับหลักการโดยทั่วไป แต่ก็ยังมีรูปแบบ เช่น การวางระเบียบให้ปฏิบัติ โดยหลักการแล้วมีเนื้อหาเป็นการใช้อำนาจบังคับบัญชา ดังนั้น รูปแบบการวางระเบียบจึงมีลักษณะของการใช้อำนาจกำกับดูแลตามความหมายอย่างกว้าง

การใช้อำนาจกำกับดูแลตามกฎหมายเทศบาลฉบับปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง มีทั้งกรณีเกินขอบเขตที่กฎหมายเทศบาลกำหนด และเข้ามาควบคุมดุลพินิจของเทศบาลโดยการออกหนังสือเวียนหรือหนังสือสั่งการที่มีใ้ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลให้เทศบาลปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การที่องค์กรกำกับดูแลได้วางหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้เทศบาลดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันก่อให้เกิดประโยชน์แก่เทศบาล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ที่วางจะต้องไม่ก้าวก่ายเข้าไปกำหนดอำนาจกำกับดูแลเพิ่มเติมขึ้น ไม่เช่นนั้นแล้ว อำนาจกำกับดูแลที่มีขอบเขตกว้างขวางอยู่แล้ว และหากได้นำมาใช้ในลักษณะขยายอำนาจกำกับดูแลเพิ่มขึ้นต่อไปจะทำให้ความมีอิสระในการตัดสินใจของท้องถิ่นลดน้อยลงไปตามลำดับ ซึ่งจะไม่เป็นการส่งเสริมหลักการปกครองตนเองให้เข้มแข็งได้

690. วัฒนา อัครพานิช . ปัญหาการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2537. (สารนิพนธ์)

การศึกษาว่าด้วยปัญหาการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยในสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลของการค้นคว้าเพื่อรวบรวมและจัดระบบความคิดเกี่ยวกับลักษณะปัญหาของการที่กฎหมายกำหนดให้

กระทรวงมหาดไทยในฐานะตัวแทนของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลทั้งในอดีตและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจสภาพที่แท้จริงของเทศบาลในฐานะสถาบันทางการเมืองระดับท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย

ในการศึกษา ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูล ระเบียบ กฎหมาย ตลอดจนบทความวิเคราะห์ วิจารณ์ต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์ แล้วนำมาจัดระบบเพื่อนำเสนอให้เห็นภาพลักษณ์ของโครงสร้างและรายละเอียดในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล มีสาระดังนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมถึงหลักการกระจายอำนาจ องค์ประกอบ การกระจายอำนาจรูปแบบต่าง ๆ สาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่น องค์ประกอบของอำนาจกำกับดูแลทางการเมืองการปกครอง และมาตรการกระจายอำนาจบริหาร
2. วิวัฒนาการของลักษณะการควบคุมการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในอดีต ซึ่งกล่าวถึงอำนาจการกำกับดูแลตามกฎหมายเทศบาลตั้งแต่ฉบับแรก วิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ ตามการแก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้ให้เห็นว่ารัฐบาลกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยมีบทบาทสำคัญในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลมาโดยตลอด
3. ลักษณะการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยในปัจจุบัน ซึ่งเราจะพบว่าในปัจจุบันรัฐบาลกลางยังให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การควบคุมในเรื่องการจัดตั้งเทศบาล การควบคุมในการกำหนดรูปแบบเทศบาล การควบคุมด้านการบริหารบุคคล การควบคุมด้านการคลังและการพัสดุ และการควบคุมกิจการ การจัดการ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนอำนาจกำกับดูแลทางการเมืองการปกครองในกฎหมายเทศบาลฉบับปัจจุบัน หน่วยงานของกรมการปกครองมีหน้าที่ควบคุมหรือเกี่ยวข้องกับเทศบาลและบทวิเคราะห์แนวการใช้อำนาจกำกับดูแลเหนือองค์การเทศบาล
4. ข้อสรุปจากการศึกษาว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมิได้เป็นหน่วยการปกครองที่มีลักษณะที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้อย่างแท้จริง กลับเป็นเพียงหน่วยการปกครองที่รัฐบาลกลางแบ่งภารกิจหน้าที่ให้ไปรับผิดชอบ แต่หวงอำนาจที่แท้จริงไว้ และควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านการจัดการ นอกจากนั้นผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาหน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะข้อเสนอแนะที่สำคัญก็คือ ควรตั้งกระทรวงขึ้นมาดูแลหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้น โดยเฉพาะ หรือให้อยู่ในความดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรีแทน เพราะการให้กระทรวงมหาดไทยซึ่งดูแลรับผิดชอบหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคไปดูแลรับผิดชอบหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทำให้กระทรวงมหาดไทยใช้หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคไปควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงตกอยู่ภายใต้อำนาจของข้าราชการส่วนภูมิภาคที่มาจากแต่งตั้งจากส่วนกลางตลอดมา อันเป็นการผิดหลักการและทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

691. วิเชียร พุฒิวิญญู . *ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการกิจตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความคิดเห็นเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรในด้านอายุ พบว่า ข้าราชการมีอายุระหว่าง 40-49 ปี จะมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สูงกว่าข้าราชการที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และ 50 ปี ขึ้นไป และข้าราชการที่มีอายุน้อยจะมีความคิดเห็นต่อความสามารถในการดำเนินการกิจตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าข้าราชการที่มีอายุมาก และตัวแปรในด้านตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ข้าราชการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีความคิดเห็นต่อความสามารถในการดำเนินการกิจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สูงกว่าข้าราชการที่ทำงานปกครองและพัฒนาชุมชนและตัวแปรในด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบพบว่า ข้าราชการที่ทำงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่าข้าราชการที่ทำงานสังกัดกระทรวงอื่น ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังมีปัญหาด้านบุคลากรข้าราชการส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการตัดสินใจการจัดทำโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ ความรู้ในเรื่องระเบียบ ข้อกฎหมาย ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาด้านงบประมาณที่มีจำกัด โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการจัดทำงบประมาณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การบริหารงานและโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามความเหมาะสมของสภาพปัญหารายได้ และจำนวนประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ

692. ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์, ว่าที่ร้อยตรี . ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนกลางต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการส่วนกลางส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับปานกลางและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับข้าราชการส่วนกลางส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูงและมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการภารกิจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน

ปัจจัยที่ไม่มีผล ต่อความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ตำแหน่ง ระดับตำแหน่งและปัจจัยสภาพแวดล้อมได้แก่ หน่วยงาน ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเห็นในด้านเพศ พบว่า ข้าราชการเพศชาย มีความคิดเห็นต่อ

ศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเทศมณฑล และตัวแปรในด้านระดับการศึกษา พบว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า เห็นว่าในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพมากกว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และตัวแปรในด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า ข้าราชการที่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความรู้เกี่ยวกับ อบต. . สูงจะมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานและความสามารถในการดำเนินการกิจกรรมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สูงด้วย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เพื่อที่จะให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานส่วนกลางเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรให้ความรู้ความเข้าใจในการเมืองประชาธิปไตยและบทบาทของ อบต. ให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถทำการติดตามประเมินผลงานของ อบต. ได้สอดคล้องและมีเหตุผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ข้อเสนอแนะอื่น ผู้วิจัยเห็นว่าตามที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เพื่อบริหารประเทศชาติและเป็นการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ยังมีปัญหาเกี่ยวกับด้านการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาด้วยตนเองจะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การแก้ไขควรจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาตำบลและการจัดทำร่างข้อบังคับตำบลให้มีประสิทธิภาพ ด้านการวางแผนพบว่า การวางแผนขององค์การบริหารสภาตำบลไม่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ พัฒนาจังหวัด การแก้ไขควรจะมีการประชุมมอบนโยบายการจัดทำแผนรวมทั้งการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล ด้านการบริหารงบประมาณพบว่า แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเจริญด้านเศรษฐกิจไม่ทัดเทียมกันทำให้รายได้ไม่เท่ากัน ซึ่งรัฐบาลควรจะสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือตามข้อเท็จจริงของความจำเป็น ด้านการควบคุมงาน พบว่า แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านงบประมาณ ด้านงานช่าง งานโยธา ซึ่งควรจะมีกรมเจ้าหน้าที่ยื่นโดยเฉพาะ ในด้านสาธารณสุขจะพบว่า ทุกองค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เท่านั้นไม่มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นของตนเอง จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ซึ่งการแก้ไขเบื้องต้นควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสาธารณสุขตำบล พร้อมทั้งช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่ให้ความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น

693. เรื่องชัย สานนท์ . ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกำกับดูแลของอำเภอ และจังหวัด . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการ อบต. . ที่มีความคิดเห็นเรื่องกระจายอำนาจแก่ อบต. . ที่แตกต่างกันในเรื่องการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนา อบต. . การออกกฎระเบียบควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงานของ อบต. หรือการมองศักยภาพ การพัฒนาของ อบต. . ตลอดจนความอิสระในการบริหารของ อบต. . ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัดแตกต่างกันโดยระดับชั้น อบต. . ที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลอำเภอและจังหวัดแตกต่างกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อบต. . ชั้น 1 กับ อบต. . ชั้น 5 ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านปริมาณงาน และรายได้ (งบประมาณ) นอกจากนี้ยังพบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์ทำงาน ความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแล และการรับรู้ข่าวสารทางราชการ ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลในภาพรวมของอำเภอและจังหวัดในด้านการนิเทศงาน การฝึกอบรม และการติดตามประเมินผลงานต่างกันแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่านิยม การคล้อยตามผู้อาวุโส เงื่อนไขทางกฎหมายกำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการบริหาร หรือแม้แต่การไม่กำหนด

คุณสมบัติด้านการศึกษาดำเนินคณะกรรมการบริหารทำให้ต้องฟังฟังภาคราชการตลอดเวลา เป็นส่วนให้เกิดความคิดเห็นในลักษณะดังกล่าว

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาเห็นว่า การนิเทศงาน โดยการส่งเจ้าหน้าที่ของอำเภอและจังหวัดออกไปชี้แจง แนะนำสอนการปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องจัดระบบให้สอดคล้อง เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนในด้านการฝึกอบรม ควรมีการศึกษาเบื้องต้น เพื่อทราบความต้องการฝึกอบรมของแต่ละ อบต. แล้วจัดหลักสูตรการฝึกอบรมไว้หลายหลักสูตร เพื่อไปใช้ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ควรเป็นการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอให้ตั้งองค์กรขึ้นรับผิดชอบงาน อบต. โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

694. วาธินี อริยะ . บทบาทของราชการบริหารส่วนภูมิภาคต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ . สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิก อบต. ส่วนใหญ่ และข้าราชการร้อยละ 50 มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหน้าที่ของ อบต. ตลอดทั้งบทบาทหน้าที่ของราชการบริหารส่วนภูมิภาค เอื้ออำนวยให้ข้าราชการแทรกแซงการดำเนินงานของ อบต. แต่ทั้งสมาชิก อบต. และข้าราชการมีความคิดเห็นว่า อบต. มีพัฒนาการทางการเมือง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของ อบต. . หน่วยราชการควรให้การสนับสนุน อบต. อย่างแท้จริง และข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับ อบต. . ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ อบต. มีความเข้าใจและดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

695. ทวีธา ครุสินทร์ . ศักยภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ทัศนะต่อศักยภาพในการบริหารพบว่า ทราบภารกิจที่สำคัญของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในเรื่องการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 57.1 ภารกิจที่สำคัญน้อยที่สุด คือการส่งเสริมการศึกษา ความรู้ความสามารถที่จะบริหารงาน เฉลี่ย 8.34 ทัศนคติต่อศักยภาพในการบริหารงานเฉลี่ย 30.87 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างประสมการณ์ในการทำงานร่วมกับสภาตำบลเดิมมีผลต่อความแตกต่างต่อทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภออย่างมีนัยสำคัญ ($P < .0120$) ในลักษณะของยังมีประสมการณ์มาก ย่อมจะมีทัศนคติต่อศักยภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ปรากฏว่าหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่มีประสมการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลมาก และมีประสมการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลน้อย มีทัศนคติต่อศักยภาพในด้านความรู้ความสามารถที่จะบริหารงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P - \text{value} = .0120$ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

696. ระดม อินแสง . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในจังหวัดน่าน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารทั้ง 4 แห่ง มีบทบาทในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นค่อนข้างน้อย แต่มีบาง อบต. โดยเฉพาะ อบต. ไหล่น่าน มีโครงการจัดการทรัพยากรที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เช่น โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โครงการจัดตั้งป่าชุมชน โครงการเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประชาคมตำบล กลุ่มองค์กรเอกชน ที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน ในส่วนของปัญหา และอุปสรรค ของผู้บริหาร อบต. ส่วนใหญ่เป็นปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่จะนำมาใช้สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของ อบต. เป็นต้น

ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า การบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของ อบต. ให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มประชาคมตำบล รวมทั้งกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์อยู่แล้ว โดยที่ผู้บริหาร อบต. จะต้องให้ความสำคัญ ร่วมมือกับกลุ่มประชาคมตำบลและกลุ่มอื่น ๆ ที่สำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์ โครงการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กับกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นด้วย

697. เปมิกา ฉายศรี . ความคิดเห็นของคณะกรรมการและพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทนายอำเภอที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการและพนักงานส่วนตำบล ส่วนมากเป็นชาย (69.41%) มีอายุในช่วง 30-45 ปี (39.7 %) มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (43.5 %) มีอาชีพทำนา / ทำไร่ / แม่บ้าน (41.1 %) การดำรงตำแหน่ง 2 ปี (29.4 %) และส่วนมากไม่เคยรับการอบรม (54.1 %)

2. ความคิดเห็นคณะกรรมการและพนักงานส่วนตำบลต่อที่มีบทบาทนายอำเภอที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับสูง($\bar{X} = 4.02$) โดยเรียงลำดับของความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บทบาทในการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติตามนโยบาย ($\bar{X} = 4.16$) บทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.16$) บทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.15$) บทบาทในการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.14$) บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 4.05$) บทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานของ อบต. ($\bar{X} = 3.83$) และมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ บทบาทในการอำนวยความสะดวก(X = 3.62)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การดำรงตำแหน่งใน อบต. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การฝึกอบรม เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทนายอำเภอที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนชั้น อบต. เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทนายอำเภอ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. นายอำเภอควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ เป็นไปตามกฎหมายและความยุติธรรมมากขึ้น รวมทั้งมีความโปร่งใสกับฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. นายอำเภอควรมีบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานของ อบต. โดยให้ความสนใจดูแลมากขึ้นกว่าเดิม และเปิดโอกาสให้สมาชิก อบต. ได้รับการอบรมและเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้การบริหารงานของ อบต. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. นายอำเภอควรเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานของ อบต. มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของ อบต. ด้วย

4. นายอำเภอควรปฏิบัติบทบาทให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของนายอำเภอยุคใหม่ของกรมการปกครอง โดยใช้หลัก 4 ประการ คือ 1. หลักการประสานงาน 2. หลักการส่งเสริม 3. หลักการกระตุ้น 4. หลักการสนับสนุน

698. ประจวบศักดิ์ อารมณ . บทบาทของอำเภอในการกำนดแลองคการบริหารสวนตำบล . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัย มีดังนี้

1. ระเบียบ กฎหมายได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของอำเภอ ในการกำกับดูแล อบต. แยกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ เช่น การอนุมัติ และให้ความเห็นชอบ

1.2 อำนาจในการพิจารณาเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปให้เป็นผู้นิจฉัยสั่งการ

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายได้ให้อำนาจในการตัดสินใจ หรือการวินิจฉัยสั่งการในขั้นสุดท้าย ของอำเภอ ในด้านบุคลากร ใ้้น้อยกว่าด้านโครงสร้างและการบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณและการคลัง

2. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของอำเภอในการกำกับดูแล อบต. ไว้ ทั้งในด้านโครงสร้างและการบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณและการคลัง และด้านบุคลากร ยังมีบางกรณีที่ไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

3. ในส่วนของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวในข้อ 2. มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ส่วนใหญ่ถูกกำหนดขึ้นโดยกระทรวงมหาดไทย ในฐานะราชการบริหารส่วนกลาง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมกำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงมีอำนาจในการกำหนดมาตรการขอบเขต ทิศทางและวิธีการกำกับดูแล อบต. โดยการมอบหมายให้ตัวแทนของกระทรวงมหาดไทยซึ่งรวมถึงอำเภอด้วย เป็นผู้ใช้อำนาจกำกับดูแล ดังนั้น กรณีข้อกฎหมายจะสอดคล้อง กับหลักการหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนด

3.2 การจัดตั้ง อบต. อยู่ในระยะเริ่มต้น จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงาน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่วนกลางต้องใช้อำนาจเข้าควบคุมกำกับดูแลโดยใกล้ชิด แม้ว่าวิธีการดังกล่าวจะขัดต่อหลักการในทางวิชาการ

3.3 ประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาในข้อวินิจฉัยในหลักการกำกับดูแล ซึ่งรัฐจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งความจำเป็นดังกล่าวมิได้มีข้ออธิบายถึงรายละเอียด มาตรการ หรือขอบเขตที่แน่ชัด จึงอาจเป็นเหตุผลของส่วนกลางในการกำหนดข้อกฎหมายขึ้นใช้บังคับ โดยอ้างถึงความจำเป็นตามหลักในรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องเข้าควบคุมกำกับดูแล เช่น เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น หรือของประเทศชาติ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อย เป็นต้น ซึ่งข้อกฎหมายนั้นอาจขัดแย้งต่อหลักการในทางวิชาการหรือหลักในรัฐธรรมนูญได้

จากการสังเกตการณ์ พบว่า ในส่วนแนวโน้มของการกำกับดูแล พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา รัฐได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ไปในทิศทางที่มีความสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ และหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มากขึ้น ตามลำดับ

699. มุฮัมมัดตูลนี โซะเลาะ . ความรู้ความเข้าใจของพนักงานส่วนตำบลต่อการกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัดในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 51.90) และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงมากที่สุด คือ ด้านการเงินและบัญชี (ร้อยละ 66.90) รองลงมาเป็นด้านการคลังและงบประมาณ (ร้อยละ 66.20) ด้านการบริหารงานทั่วไป (ร้อยละ 55.20) และด้านการบริหารงานบุคคล (ร้อยละ 50.00)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัดในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการฝึกอบรมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาเป็นเรื่องการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.81$) และเรื่องการนิเทศงาน ($\bar{X} = 3.73$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา และตำแหน่งใน อบต. เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัด ส่วนระยะเวลาในการปฏิบัติงานใน อบต. ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรม และความสนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมไม่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของพนักงานส่วนตำบลต่อการกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัด

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาเห็นว่า การนิเทศงานโดยการส่งเจ้าหน้าที่ของอำเภอและจังหวัดออกไปชี้แจง แนะนำ สอนการปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องจัดระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนการฝึกอบรมนั้นควรมีการศึกษาเบื้องต้นเพื่อทราบความต้องการฝึกอบรมของแต่ละ อบต. แต่สำหรับในเรื่องการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต. นั้น ควรมีความชัดเจน มีมาตรฐานและปราศจากอคติ

700. บุญเสริม นาคสาร . ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภารกิจที่รัฐบาลกลางได้กระจายไปให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนน้อย แต่ความเป็นอิสระขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการกิจหรือจัดบริการสาธารณะมีมาก

2. การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางด้านการบริหารการคลังไปให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมีน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารการคลังน้อย

3. การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางด้านการบริหารองค์กรไปให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมีน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารองค์กรน้อย

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. การจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของรัฐบาลกลางยังขาดความชัดเจน

2. รัฐบาลกลางยังไม่ดำเนินการแก้ไขกฎ ระเบียบ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีรถยนต์ และล้อเลื่อน เป็นต้น

3. รัฐบาลกลางมีอำนาจให้คุณให้โทษในกระบวนการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนตำบล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลพนักงานส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

1. รัฐบาลกลางควรจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสียใหม่ โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะเพิ่มขึ้นและไม่ให้ซ้ำซ้อนกับบริการสาธารณะที่รัฐบาลกลางเป็นผู้ดำเนินการ
2. รัฐบาลกลางควรแก้ไขกฎ ระเบียบ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีปริมาณรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถจัดการบริการสาธารณะตามที่กำหนด
3. รัฐบาลกลางควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

701. พีระศักดิ์ พูนเดช . บทบาทของนายอำเภอในการส่งเสริมภารกิจของสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในเขตอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ } 2523 .

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอไทรน้อยได้ยอมรับว่านายอำเภอมิบทบาทในการส่งเสริมภารกิจของสภาตำบลให้บรรลุเป้าหมายทางสภาตำบลที่ได้วางเอาไว้ทุกด้าน ซึ่งผลของการวัดออกมาเป็นค่ามัธยฐานเลขคณิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.8 ซึ่งเป็นคะแนนข้อระดับสูงสุด ดังที่สมมติฐานในการศึกษาได้วางเอาไว้

สำหรับข้อเสนอแนะนั้นเนื่องจากตำบลเป็นหน่วยการปกครองขั้นพื้นฐานของการปกครองส่วนภูมิภาค และเป็นหน่วยการปกครองที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการปกครองส่วนภูมิภาคระดับอื่น ๆ จึงต้องมีการปรับปรุงพื้นฐานอันนี้ให้มั่นคงอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นสำหรับสภาตำบล ซึ่งจะมิบทบาทสำคัญในการฝึกหัดให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์สภาตำบลเห็นได้ว่าสภาตำบลในปัจจุบันมีจุดอ่อนที่สมควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้มีความมั่นคงและเหมาะสมอันจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ โดยสมควรมีการแก้ไขปรับปรุงด้านความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสภาตำบล งบประมาณ อำนาจหน้าที่ กฎหมาย ระเบียบแบบแผนในการให้สภาตำบลปฏิบัติ ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงด้านความสนใจของประชาชนที่มีต่อสภาตำบล การยกฐานะให้เป็นนิติบุคคล ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างของสภาตำบลเสียใหม่ให้เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ เป็นต้น

702. จำลอง โพธิ์สุข . การแทรกแซงของระบบราชการต่อสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกับสภาตำบล ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2530.

ผลจากการสำรวจวิจัยเชิงเอกสารพบว่า ระบบราชการได้เข้าไปควบคุมดูแลการบริหารงานของสภาตำบลจริง โดยผ่านกลไกตัวเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนภูมิภาคที่สำคัญได้แก่ นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด การควบคุมดังกล่าวเป็นการควบคุมทั้งในด้านการบริหารงาน ตัวบุคลากร และงบประมาณ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นการวิจัยสนามเกี่ยวกับทัศนคติของข้าราชการและกรรมการสภาตำบลนั้น ปรากฏว่าข้าราชการและ

กรรมการสภาตำบลมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายมิได้มีทัศนคติไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อการที่ทางราชการเข้าไปควบคุมดูแลการบริหารงานของสภาตำบล ในกลุ่มตัวอย่างขงกรรมการสภาตำบลทั้ง 3 แห่ง มิได้มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการที่ทางราชการเข้าไปควบคุมดูแลการบริหารงานของสภาตำบล ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะยังเล็งเห็นความสำคัญและบทบาทของข้าราชการที่มีต่อสภาตำบล รวมทั้งความจำเป็นบางประการคือ สภาตำบลมิได้พัฒนาตนเองจนถึงขั้นที่จะได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล เช่นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น กรรมการสภาตำบลที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ด้วยยังมีสายการบังคับบัญชาขึ้นต่อนายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการบริหารงาน ต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาล และในประการสุดท้ายโดยหน้าที่แล้วกรรมการสภาตำบลต้องปฏิบัติงานใกล้ชิด ประสานกันกับข้าราชการในพื้นที่อยู่แล้ว ทัศนคติที่แสดงออกมามีเป็นไปในลักษณะดังกล่าว

นอกจากนี้ ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระปรากฏว่าตัวแปรเฉพาะระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาตำบลมีส่วนสัมพันธ์ต่อทัศนคติเกี่ยวกับการที่ทางราชการเข้าไปควบคุมดูแลการบริหารงานของสภาตำบล ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อันได้แก่ ระดับตำแหน่ง ระดับรายได้ของสภาตำบล ระดับการศึกษา และอายุ ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติของข้าราชการและกรรมการสภาตำบลที่มีต่อเรื่องนี้แต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยอธิบายว่าอาจเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในฐานะที่ได้ร่วมกันทำงานอยู่ในท้องที่เดียวกัน ความเกี่ยวกันทางเครือญาติ การเดินทางติดต่อกันเป็นไปโดยสะดวกเพราะอยู่ในเขตอำเภอเมือง การรับหรือถ่ายทอดทัศนคติต่อเรื่องนี้จึงเป็นไปได้ง่าย สำหรับในส่วนสุดท้ายผู้วิจัยได้สรุปปัญหาสำคัญ ๆ ของสภาตำบลเพื่อให้มองเห็นถึงสภาพโดยทั่วไปของสภาตำบลในปัจจุบัน และแนวทางการแก้ไขปรับปรุงที่อาจเป็นประโยชน์อยู่บ้างสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

703. วัฒนา อรรถพานิช . ปัญหาการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของไทย . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

สรุปผลการศึกษา ดังนี้

บทที่หนึ่ง ผู้เขียนได้ใช้เป็นบทนำ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของศึกษา ขอบเขตของการศึกษา แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษา การนำเสนอ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่สอง ว่าด้วยแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมถึงหลักการกระจายอำนาจ องค์ประกอบ การกระจายอำนาจรูปแบบต่าง ๆ สาละสำคัญของ การปกครองท้องถิ่น องค์ประกอบของอำนาจกำกับดูแลทางการปกครอง และมาตรการกระจายอำนาจบริหาร

บทที่สาม ว่าด้วยวิวัฒนาการของลักษณะการควบคุมการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในอดีต ซึ่งกล่าวถึงอำนาจการกำกับดูแลตามกฎหมายเทศบาลตั้งแต่ฉบับแรก วิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ ตามการแก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้ให้เห็นว่ารัฐบาลกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยมีบทบาทสำคัญในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลมาโดยตลอด

บทที่สี่ การควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยในปัจจุบัน พบว่าในปัจจุบันรัฐบาลกลางยังให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การควบคุมในเรื่องการจัดตั้งเทศบาล การควบคุมในการกำหนดรูปแบบเทศบาล การควบคุมด้านการบริหารบุคคล การควบคุมด้านคลังและการพัสดุ และการควบคุมกิจการ การจัดการ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนอำนาจกำกับดูแลทางการปกครองในกฎหมายเทศบาลฉบับปัจจุบัน หน่วยงานของกรมการปกครองที่มีหน้าที่ควบคุมหรือเกี่ยวข้องกับเทศบาลและบทวิเคราะห์แนวการใช้อำนาจกำกับดูแลเหนือองค์การเทศบาล

บทที่ห้า ข้อสรุปจากการศึกษาว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมิได้เป็นหน่วยการปกครองที่มีลักษณะที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้อย่างแท้จริง กลับเป็นเพียงหน่วยการปกครองที่รัฐบาลกลางแบ่งภารกิจหน้าที่ให้ไปรับผิดชอบ แต่หวงอำนาจที่แท้จริงไว้ และควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านการจัดการ นอกจากนี้ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาหน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะข้อเสนอแนะที่สำคัญก็คือ ควรตั้งกระทรวงขึ้นมาดูแลหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้น โดยเฉพาะ หรือให้อยู่ในความดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรีแทน เพราะการให้กระทรวงมหาดไทยซึ่งดูแลรับผิดชอบหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคไปดูแลรับผิดชอบหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทำให้กระทรวงมหาดไทยใช้หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคไปควบคุมหน่วยการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงตกอยู่ภายใต้อำนาจของข้าราชการส่วนภูมิภาคที่มาจากแต่งตั้งจากส่วนกลางตลอดมา อันเป็นการผิดหลักการและทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ

704. นกตล รัฐศุภางค์ . *บทบาทของระบบราชการกับสภาตำบลในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสภาตำบลสุเทพกับสภาตำบลสะลงง* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

การศึกษานี้พบว่า ที่ผ่านมาสภาตำบลไม่ได้แสดงบทบาทเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการคือ ประการแรก ระบบราชการและข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลได้เข้าไปครอบงำแทรกแซงการบริหารงานของสภาตำบล ประการที่สอง ระเบียบ กฎหมาย กำหนดให้การบริหารงานสภาตำบลเป็นการดำเนินงานเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่กำหนด ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อการเสนอปัญหา ความต้องการ ที่แท้จริงของประชาชนจึงมีน้อย ประการที่สาม กฎหมายยังให้อำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ของตนเองแก่สภาตำบลน้อย จึงทำให้สภาตำบลมีรายได้ต่ำ ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง ต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหลัก ทำให้ถูกควบคุม ควบคุมอย่างใกล้ชิดจากข้าราชการและสมาชิกสภาจังหวัดและขาดอิสระในการบริหารงานงบประมาณด้วยตนเอง ประการที่สี่ ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในองค์กรสภาตำบล จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของสภาตำบล และประการสุดท้าย ประชาชนเห็นว่าการบริหารงานสภาตำบลเป็นเรื่องของระเบียบ กฎหมาย ดังนั้น การบริหารงานจึงอยู่ในวงจำกัดคือเฉพาะกลุ่มกรรมการสภาตำบลและข้าราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

โดยสรุปจากสาเหตุดังกล่าวแล้ว ทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้บทบาทของสภาตำบลเด่นชัดขึ้นก็คือ รัฐต้องปรับปรุงส่งเสริม ทั้งด้านการบริหารและงบประมาณให้กับสภาตำบลมากขึ้น พร้อมกับต้องลดบทบาทอำนาจหน้าที่ของข้าราชการที่มีต่อสภาตำบลลงด้วย เพื่อให้การเรียนรู้ของประชาชนในการปกครองตนเองแจ่มชัดขึ้น โดยเฉพาะการค้นหาคำถามและแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นของเขาเอง อันเป็นไปตามสมมติฐานและแนวความคิดที่ตั้งไว้

705. วสันต์ ศรีสุวรรณ . *อิทธิพลของระบบราชการไทยต่อการตัดสินใจของสภาตำบล : กรณีศึกษาการเลือกเลขานุการสภาตำบลของจังหวัดพะเยา* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระบบราชการโดยเฉพาะราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบครอบงำสภาตำบล
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสมาชิกสภาตำบลในการเลือกเลขานุการสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้แก่ อำนาจของระบบราชการที่มีเหนือสมาชิกสภาตำบล
3. ความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนภูมิภาคกับสภาตำบลภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังคงเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีอำนาจครอบงำสภาตำบล
4. สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า อำนาจและบทบาทหน้าที่ของระบบราชการที่มีต่อสภาตำบล ทำให้สภาตำบลต้องพึ่งพาอาศัยระบบราชการมาก จึงทำให้สภาตำบลเลือกข้าราชการเป็นเลขานุการสภาตำบลเป็นส่วนใหญ่ เป็นสมมติฐานที่ยอมรับได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

- ไม่มี -

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

706. นายพรชัย รัชมีแพทย. การปกครองตนเองของนครหลวงกรุงเทพ ฯ ศึกษากรณีนิติสัมพันธ์กับองค์การปกครองส่วนกลาง . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งหมายศึกษาและอธิบายหลักทั่วไปเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์การปกครองส่วนกลางให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งของไทยเป็นตัวแบบ

กรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปอื่นตรงที่เคยเป็นราชการส่วนภูมิภาค และมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปอื่นอยู่ในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงฐานะเดิมเป็นราชการส่วนท้องถิ่นตาม พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ไม่ได้ทำให้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรีถูกยกเลิกไปแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี และผู้อำนวยการเขตเป็นผู้ใช้อำนาจของนายอำเภอ นอกจากนั้น ยังกำหนดให้หน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนครเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครกำหนดให้เป็นหน้าที่โดยตรงของกรุงเทพมหานครอยู่แล้วอีกส่วนหนึ่งด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองส่วนกลางจึงเกี่ยวข้องกับหลักการรวมอำนาจบริหารและหลักการกระจายอำนาจบริหาร ซึ่งการศึกษาวិเคราะห์หลักดังกล่าว พบว่ามีความสัมพันธ์สองลักษณะที่จะนำไปสู่การอธิบายนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์การปกครองส่วนกลางให้ชัดเจนได้ คือ ความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมบังคับบัญชากับความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมกำกับ

ความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมบังคับบัญชานั้น มีได้เฉพาะในระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในองค์การเดียวกันเท่านั้น เพราะผู้บังคับบัญชาต้องมีทั้งอำนาจควบคุมบังคับบัญชาการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชาและอำนาจควบคุมบังคับบัญชา มีชัย ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัญชาตัวผู้บังคับบัญชา สำหรับเจ้าหน้าที่ต่างองค์กรกนไม่อาจควบคุมบังคับบัญชาตัวเจ้าหน้าที่กันได้ แต่เจ้าหน้าที่ในองค์กรหนึ่งอาจมีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาการกระทำของเจ้าหน้าที่ต่างองค์กรได้ ทั้งนี้ต่อเมื่อมีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะกรณี ส่วนความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมกำกับเป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับองค์กรซึ่งในที่นี้หมายถึงนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนกลาง

ผลจากการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ พบว่า องค์กรประเภทนี้ไม่ได้กระทำการในฐานะผู้แทนของท้องถิ่นแต่เพียงฐานะเดียว ยังกระทำการในฐานะเจ้าหน้าที่คนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนกลางอีกฐานะหนึ่งด้วย เฉพาะการกระทำในฐานะผู้แทนของท้องถิ่นเท่านั้นที่จะอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมกำกับขององค์กรปกครองส่วนกลาง แต่ไม่ว่าจะกระทำการในฐานะใดตัวบุคคลหรือองค์กรย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับขององค์กรปกครองส่วนกลางเสมอ

สำหรับองค์กรบริหารกรุงเทพมหานคร กฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนกลางที่มีอำนาจควบคุมกำกับ ส่วนการกระทำของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนกลางเท่านั้นเป็นการกระทำภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนกลาง ซึ่งอาจได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่อื่นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามที่ได้มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดให้อำนาจไว้

ดังนี้ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ทุกเรื่องที่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เพราะมีบางเรื่องที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องกระทำการภายใต้การควบคุมบังคับบัญชา ซึ่งการตัดสินใจหรือการวินิจฉัยสั่งการเป็นของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนกลาง เฉพาะแต่การกระทำของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับเท่านั้นที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการด้วยตนเองนั่นคือ ความเป็นอิสระ (autonomy) ภายใต้การควบคุมกำกับ อันเป็นนิติสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนกลางที่มีวัตถุประสงค์ให้องค์กรบริหารกรุงเทพมหานครปฏิบัติตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย (legality) และในขณะเดียวกันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะเป็นผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนกลางในการใช้อำนาจอำนาจควบคุมกำกับ ก็จะต้องใช้อำนาจหน้าที่ไปโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ซึ่งได้แก่อำนาจยับยั้งหรือสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อการกระทำใด ๆ ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ขัดต่อกฎหมายหรืออาจทำให้เสียประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร รวมถึงอำนาจควบคุมกำกับตัวบุคคลหรือองค์กรในกรณีต่าง ๆ หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจควบคุมกำกับในทางมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครย่อมมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลได้ ศาลจึงเป็นองค์กรค้ำประกันความเป็นอิสระหรือการปกครองตนเองของกรุงเทพมหานคร แต่การใช้สิทธิทางศาลนั้นจะต้องไม่ใช่กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลยพินิจโดยชอบด้วยอำนาจหน้าที่ เพราะโดยหลักการทั่วไปศาลจะไม่เข้าไปก้าวก่ายเรื่องที่เป็นเนื้อหาของดุลยพินิจในขอบเขตของกฎหมายของฝ่ายปกครอง

707. วลัยกร รัตนกุล . การกำกับดูแลเหนือการกระทำของกรุงเทพมหานครโดยรัฐ . วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

กรุงเทพมหานครเป็นการบริหารราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ในระบบการปกครองแบบกระจายอำนาจซึ่งเป็นวิธีการจัดระเบียบการปกครอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีความเป็นอิสระตามสมควรที่จะปกครองตนเอง มีการแยกหน่วยงานออกเป็นองค์กรนิติบุคคลมีการเลือกตั้ง และมีอิสระในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตนโดยราษฎรในท้องถิ่นนั้น โดยที่องค์กร ราชการบริหารส่วนกลางเป็นเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้นไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการโดยตรงอำนาจกำกับดูแลเป็นการให้อำนาจองค์กรบริหารราชการส่วนกลางเข้าไปตรวจสอบการ

ทำงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้กรุงเทพมหานครดำเนินงานไปในทางที่อำนาจหน้าที่ของตน และองค์การบริหารราชการส่วนกลางใช้อำนาจกำกับดูแลกรุงเทพมหานครไม่เป็นไปอย่างเข้มงวด มิฉะนั้นจะกระทบหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่นเพียงแต่ดูแลท้องถิ่นให้ดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่กระทำการกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร และอำนาจหน้าที่ในการควบคุม และวางกฎเกณฑ์อำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ (public service) เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชน โดยส่วนรวม นอกจากอำนาจหน้าที่ในมาตรา 89 ที่บัญญัติไว้ กรุงเทพมหานครยังมีอำนาจหน้าที่จะตราข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เพื่อปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 97 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารราชการส่วนกลางยังคงต้องเข้ามาใช้อำนาจกำกับดูแลเหนือการกระทำของกรุงเทพมหานคร ตามกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกข้อบังคับ การออกคำสั่งออกคำอนุญาต การทำสัญญา การปฏิบัติการ ซึ่งอำนาจกำกับดูแลเหนือการกระทำที่รัฐมีต่อกรุงเทพมหานครจะปรากฏในรูปแบบของการให้ ความเห็นชอบการอนุมัติ การอนุญาต ให้กรุงเทพมหานครดำเนินกิจการบางอย่าง นอกจากนั้นยังออกมาในรูปแบบของการเพิกถอน ดำเนินการแทนกรณีที่กรุงเทพมหานครไม่ยอมดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการแทนถือเป็นการขัดต่อหลักการกระจายอำนาจและไม่ควรให้กระทำได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่สมควรจริง ๆ

ปัจจุบันปัญหาการใช้อำนาจกำกับดูแลเหนือการกระทำของรัฐที่มีต่อกรุงเทพมหานครเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดจนเป็นการใช้อำนาจบังคับบัญชา ทำให้ความเป็นอิสระของกรุงเทพมหานครลดน้อยลงไป ซึ่งจะเห็นได้จากปัญหาที่ไต่ยกมาเป็นกรณีศึกษาไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งทางปกครองเพื่อกำกับดูแลการกระทำของกรุงเทพมหานครเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือการให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการออกข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร หรือแม้แต่การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานครรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ยังเข้าไปพิจารณาความเหมาะสมของตัวบุคคลที่จะบรรจุ แต่งตั้ง แสดงให้เห็นชัดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจกำกับดูแลมากเกินไปเกินเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนั้น ยังมีการออกมติคณะรัฐมนตรีเพื่อกำกับดูแลการกระทำของกรุงเทพมหานครมากเกินไปเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีการออกหนังสือเวียนกำหนดหน้าที่ให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติและปัญหาที่สำคัญประการสุดท้ายที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยกขึ้นมาศึกษาคือการที่รัฐใช้เงินอุดหนุนเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลกรุงเทพมหานครเป็นการทำให้รัฐสามารถมอบหน้าที่ให้กรุงเทพมหานครดำเนินการแทนรัฐได้ และยัง เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนที่รัฐให้กรุงเทพมหานครเพื่อควบคุมการใช้งบประมาณและทำให้ส่วนกลางเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจของกรุงเทพมหานครซึ่งขัดต่อหลักการปกครองตนเองเป็นอย่างมาก

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาหาแนวทางแก้ไข ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถกระทำได้โดยการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายให้ชัดเจนว่าการกำกับดูแล ต้องกระทำภายใต้บทบัญญัติของ กฎหมาย ซึ่งปัจจุบันกฎหมายรัฐธรรมนูญได้เพิ่มบทบัญญัติในเรื่องการกำกับดูแลเพิ่มเติมจากเดิม ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตราตาม มาตรา 283 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยให้ส่วนกลางใช้อำนาจกำกับดูแลโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ส่วนกลางต้องใช้อำนาจกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ใช้อำนาจกำกับดูแลตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้ และต้องมีการสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารในเรื่องขอบเขตของการใช้อำนาจกำกับดูแลให้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของกรุงเทพมหานคร ให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจกำกับดูแลของรัฐกับกรุงเทพมหานครโดยศาลปกครอง และองค์กรอื่น เช่น คณะกรรมการกฤษฎีกา โดยร้องเรียนไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอให้พิจารณาข้อพิพาทดังกล่าวตามมาตรา 7(2) (ข) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 แต่การจะร้องเรียนได้ต้องมีการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 27 เสียก่อน แต่เท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ยังไม่มีมีการออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) สุชาติ ธรรมมงคล. บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508. (วิทยานิพนธ์)
- (2) กิตตินันท์ วุฒิคุณากรณ์. ทศนคติของปลัดอำเภออาวุโสต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (3) ทรงวุฒิ งามมีศรี. นายอำเภอในฐานะประธานกรรมการสุขาภิบาล. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511. (วิทยานิพนธ์)
- (4) สำราญ บุษปณิธิ. นายอำเภอกับองค์การบริหารสุขาภิบาล. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513. (วิทยานิพนธ์)

บทบาท-ความสัมพันธ์-การมีส่วนร่วม ของประชาชน และ ชุมชน กับท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

708. อภิชาติ โตดิลกเวชช์ . ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น . วิทยานิพนธ์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาล คือบทบาทในด้านการตราเทศบัญญัติ การควบคุมฝ่ายบริหาร ฐานะผู้นำ
ท้องถิ่น และการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็น
จริงและบทบาทที่คาดหวังของทั้ง 4 บทบาทไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. บทบาทของคณะเทศมนตรี คือบทบาทในด้านการบริหารเทศบาล ฐานะผู้นำท้องถิ่น และการพัฒนา
การเมืองการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. ผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี
เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรด้าน เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพไม่มีผลทำให้ประชาชนมีทัศน
คติต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรีต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็น
จริงของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีไม่ต่างกันไปตามสถานภาพทางเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ
4. ผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี
เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลทำให้ประชาชนมีทัศนคติต่อ
บทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรีต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่
คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีไม่ต่างกันไปตามสถานภาพทางเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

709. พิระพล ตันทโสภาส . ความพร้อมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ :
ศึกษากรณีจังหวัดภูเก็ต . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความสนใจและความกระตือรือร้นทางการเมืองระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีความ
สำนึกทางการเมืองค่อนข้างดี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองปานกลางค่อนข้างต่ำ มีทัศนคติทางการเมืองปานกลาง
และมีบทบาททางการเมืองหรือที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระดับประชาธิปไตยค่อนข้างสูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และความ
สนใจทางการเมือง ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ๖ คือ สภาพความเป็นอยู่ ที่อยู่ปัจจุบัน ภูมิถิ่นเดิม ระยะเวลาที่อยู่ภูมเกิด
การผ่านการอบรมทางการเมือง และการเคยเป็นหรือกำลังเป็นเจ้าหน้าที่ กรรมการ หรือสมาชิก ในองค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง ๖ คือ รายได้ สภาพความเป็นอยู่ ความสนใจทางการเมือง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาททางการเมือง ๑ คือ เพศ อายุ สภาพความเป็นอยู่ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อยู่ภูมิลำเนา ความสนใจทางการเมือง การผ่านการอบรม ๑ และการเคยเป็นหรือกำลังเป็นเจ้าหน้าที่ ฯลฯ และเป็นที่น่าสนใจว่าผู้อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล จะมีบทบาท ๑ สูงมากกว่าผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล

710. สนิท ขาวสอาด . ปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีโครงการประปาหมู่บ้าน อำเภอเมืองนครพนมและอำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งด้านผู้นำทางสังคมและผู้นำในครอบครัว ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในด้านการนิเทศงาน ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของประชาธิปไตย คู่ขนานกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน และเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งจะเป็ปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

711. ธาณินทร์ สุภาแสน . ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับชุมชน : ศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขข้อขัดแย้งของชุมชนในเขตอำเภอสอง จังหวัดแพร่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า กรณีโครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับชุมชนอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า สังคม (ชุมชน) ด้านรัฐ กล่าวคือ ชุมชนสละเอียบต่อต้านนโยบายการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นของรัฐ ส่วนกรณีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าที่ตำบลห้วยหม้าย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับชุมชนก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีแรกคือ สังคมด้านรัฐ แต่แตกต่างกันตรงที่ว่า กรณีแรกเป็นการคัดค้านนโยบายของรัฐ แต่กรณีหลังเป็นการละเมิดนโยบายของรัฐ (พ.ร.บ. สรา) สำหรับกรณีการอนุรักษ์ป่าห้วยป้อมนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับชุมชนเป็นลักษณะสังคมร่วมรัฐ กล่าวคือ ชุมชนได้มีส่วนนำรัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

นอกเหนือไปจากนี้ผลการศึกษาพบอีกว่า การต่อต้านรัฐของชุมชนในสองกรณีแรกนั้น เป็นการต่อต้านรัฐเฉพาะกรณีเท่านั้น หากเป็นกรณีอื่นผู้นำของชุมชนทั้งสองต่างก็แสดงออกถึงท่าทีการยอมรับรัฐ สำหรับกรณีที่สามการอนุรักษ์ป่าห้วยป้อมนั้น เป็นลักษณะของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับรัฐ เลยทำให้ได้ข้อสรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม (ชุมชน) นั้น มิได้มีลักษณะเหมือนกันทุกกรณีไป บางกรณีรัฐกับชุมชนอาจร่วมมือกัน แต่บางกรณีชุมชนอาจต่อต้านรัฐ

สุดท้ายลักษณะของผู้นำท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นในกรณีของโครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น และการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าที่ตำบลห้วยหม้าย ผู้นำท้องถิ่นทั้งสองเลือกที่จะแสดงบทบาทของความเป็นตัวแทนชุมชน ขณะที่ผู้นำท้องถิ่นในกรณีการอนุรักษ์ป่าห้วยป้อมเลือกที่จะแสดงบทบาทของความเป็นตัวแทนทั้งชุมชนและรัฐพร้อมกันไป ยิ่งไปกว่านั้นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่น มักประกอบไปด้วยการเคยดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรของชุมชน รวมทั้งเป็นผู้มีความรู้และมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงของชุมชน

712. ชูมัยยะฮ์ สาเมาะ . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย - มุสลิมในเขตชุมชนกึ่งเมือง - กึ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ในประเด็นการมีรายได้ไม่แน่นอน รองลงมาด้านสาธารณสุข โรคภัยไข้เจ็บ ในประเด็น ขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ในครัวเรือน ด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นกัญชา และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อมมลภาวะ ในประเด็นการกำจัดขยะและของเสียต่าง ๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้นำระดับหมู่บ้าน รองลงมาผู้นำระดับละแวกบ้าน เป็นกลุ่มที่ชาวบ้านสามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือได้มากที่สุด จากนั้นเป็นผู้นำระดับตำบล ถัดมาเป็นสมาชิกเทศบาล จากนั้นผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบลนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่อยู่ในระดับที่ใกล้ชิดชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาได้ (Trouble Shooter)

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาที่พบสะท้อนว่า ระบบบริหารราชการไทยในปัจจุบันที่ไม่สามารถตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบ โครงสร้างราชการ ต้องมีการปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ปฏิรูประบบบริหารบุคคล ปฏิรูปทัศนคติ และพฤติกรรมของข้าราชการไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในภาวะปัจจุบัน

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ฉะนั้นรัฐจะต้องเร่งรัดดำเนินนโยบายกระจายอำนาจถึงระดับรากหญ้า ให้มาก ให้เร็ว และลึกที่สุด โดยอาศัยกระบวนการประชาสังคมในการแก้ไข

องค์การบริหารในระดับท้องถิ่นควรใช้การสำรวจปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน เพื่อมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน กิจกรรม ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และควรมีการประสานแผนงาน กิจกรรม ระหว่างองค์การบริหารในระดับท้องถิ่นที่มีปัญหาคลายคลึงกัน ซึ่งอาจต้องใช้บุคลากรที่ต้องมีความรู้เฉพาะด้าน และใช้งบประมาณจำนวนมากในการแก้ไขปัญหา

องค์การบริหารระดับท้องถิ่น และองค์กรประชาชนควรเตรียมพร้อมในทุก ๆ ด้านเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ

713. สัมพันธ์ สะดง . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย - มุสลิมในเขตชุมชนเมืองปัตตานี กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

ปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ในประเด็นการมีรายได้น้อย รองลงมาด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นขาดกัญชา ด้านสาธารณสุข โรคภัยไข้เจ็บ เรื่องไฟฟ้าราคาแพง และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะในประเด็นการกำจัดขยะและของเสียต่าง ๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้นำระดับตำบล เป็นกลุ่มที่พวกเขาสามารถพึ่งพาได้มากที่สุด รองลงมาผู้นำระดับละแวกบ้าน ผู้นำระดับหมู่บ้าน จากนั้นสมาชิกเทศบาล ถัดมาข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบล ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากนั้น ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำในระดับที่ใกล้ชิดชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาได้ (Trouble Shooter)

อันสืบเนื่องมาจากการบริหารราชการแผ่นดินของไทยที่แบ่งการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การปกครองส่วนกลาง 2) การปกครองส่วนภูมิภาค และ 3) การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนในครั้งนี้ ปรากฏว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๆ ที่เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและรู้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเกือบทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็นส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนไม่ค่อยได้รับการแก้ไข หรือแก้ไขไม่ตรงจุด ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งรัดดำเนินนโยบายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ให้มาก ให้เร็ว และลึกที่สุดโดยที่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ควรใช้การสำรวจข้อมูลปัญหาความต้องการและใช้กระบวนการประชาสังคมเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนต่อไป

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่นจากการศึกษา ปรากฏว่า อำนาจการนำของผู้นำที่อยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือมากกว่าผู้นำที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องแก้ไขในอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น คือ ผู้นำควรมีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน หรือท้องถิ่น และมีความซื่อสัตย์ สุจริตสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชน และสร้างความน่าเชื่อถือ หรือได้รับการยอมรับนับถือของประชาชนทั่วไป

714. โสภณ ปานสมทรง . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-พุทธ ในเขตชุมชนชนบทกับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา ปรากฏว่า

1. ด้านเศรษฐกิจ มีปัญหาเรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ประเด็นการมีรายได้ไม่แน่นอน ส่วนปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ได้แก่เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ด้านสังคม มีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยประเด็นโรคทั่วไป ส่วนปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ได้แก่เรื่องยาเสพติด ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ ประเด็นการกำจัดขยะและของเสีย ส่วนปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ได้แก่เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ และด้านสาธารณสุขโรค มีปัญหาเรื่องถนน ประเด็นถนนชำรุดเสียหายบ่อย ส่วนปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุด ได้แก่เรื่องถนน

2. ผู้ที่มีอำนาจการนำพาในการช่วยเหลือเมื่อชาวบ้านมีปัญหาเดือดร้อนเป็นส่วนใหญ่ เป็นคนใกล้ชิดตัวเป็นหลัก ได้แก่ คนในละแวกบ้าน คนในระดับหมู่บ้าน คนในระดับตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน /ตำบล พุดคุยเรื่องของชุมชน วิเคราะห์ชุมชน หยิบประเด็นปัญหาของชุมชนมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน นำเสนอปัญหาและสาเหตุไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยด่วน

2. ควรเร่งให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับการกระจายความรับผิดชอบ และการบริหารจัดการสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ควรเร่งกระจายงบประมาณลงไปในพื้นที่ชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ในชุมชนให้ลึกถึงระดับรากหญ้า และให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนงานและโครงการตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

4. ควรให้หน่วยราชการที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนชนบท เช่น ป่าไม้ เกษตร พัฒนาชุมชน เป็นต้น ทำการรณรงค์ส่งเสริมการกำจัดขยะและของเสียต่าง ๆ และร่วมกับองค์กรชุมชนกำหนดและวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างจริงจัง

5. ให้ข้าราชการในระดับอำเภอ/ตำบล รณรงค์ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้คนในชุมชน คัดเลือกตัวแทนให้เข้าไปมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารกิจการของบ้านเมืองในระดับต่าง ๆ จากผู้ที่เป็นคนดี คนมีความรู้ มีความเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อชุมชน และเป็นที่ยอมรับของทุกคนในชุมชน

6. ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย และนำผลการศึกษาไปเสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาของชุมชนต่อไป

715. สมรรถ วาหลง . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย -มุสลิมในเขตชุมชนชนบทปัตตานี กับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นกัญชา รองลงมาด้านสาธารณสุข โรคภัยไข้เจ็บและโรคภัยไข้เจ็บที่มีส่วนเท่ากัน ในประเด็นถนนชำรุดเสียหายบ่อยและขาดแคลนโทรศัพท์สาธารณะใช้ ด้านเศรษฐกิจ เรื่องอาชีพ และรายได้เสริม ในประเด็นมีแต่รายได้ไม่แน่นอน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ ในประเด็นการกำจัดขยะและของเสียต่าง ๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้นำระดับหมู่บ้าน เป็นกลุ่มที่พวกเขาสามารถพึ่งพาได้มากที่สุด รองลงมาผู้นำระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน จากนั้นเป็นกลุ่มระดับละแวกบ้าน ถัดมาเป็นผู้นำตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่อยู่ในระดับที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคือ (Trouble Shooter) เมื่อชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ปรากฏว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชาวบ้านไม่สามารถสนองตอบได้ แต่ผู้นำในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน รู้ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน แต่ไม่มีอำนาจในการแก้ไขความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น ฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งรีบอย่างมากในการดำเนินนโยบาย การกระจายอำนาจถึงระดับรากหญ้า (Grass root) ให้มาก ให้เร็ว และลึกที่สุด โดยอาศัยกระบวนการประชาสังคม ในการแก้ไขปัญหา

การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน รัฐจะต้องมีการประสานแผนพัฒนาและโครงการที่จะดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านจากรากหญ้า (Grass root) จึงสามารถสนองตอบปัญหาความเดือดร้อนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอาจต่างกัน ทำให้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอาจต่างกันไปด้วย

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรใช้การสำรวจปัญหาความต้องการของชาวบ้าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน

716. มะเสวดี ไสสากา . ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย -ไทยพุทธในเขตกิ่งเมือง -กิ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ในประเด็นการมีรายได้น้อย รองลงมาด้านสาธารณสุขโรค เรื่องถนน ในประเด็นคุณภาพถนนไม่ดีและถนนชำรุดเสียหายบ่อย ด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นกัญชา และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ ในประเด็นการกำจัดขยะและของเสียต่าง ๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุผู้นำระดับละแวกบ้าน เป็นกลุ่มที่พวกเขาสามารถพึ่งพาได้มากที่สุด รองลงมาผู้นำระดับหมู่บ้าน ผู้นำระดับตำบล จากนั้นสมาชิกเทศบาล ถัดมาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบลนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่อยู่ในระดับที่ใกล้ชิดชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคือ (Trouble Shooter)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านปรากฏว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น แนวโน้มเขตชุมชนกึ่งเมือง – กึ่งชนบทจะมีปัญหาในด้านเศรษฐกิจและด้านสาธารณสุขโรคมากที่สุด ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบหรือผู้มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาล้วนอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนกลางเป็นหลัก อีกทั้งอำนาจการนำในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านจะอยู่กับผู้นำระดับรากหญ้ามากที่สุด ดังนั้นเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งรัดดำเนินนโยบายการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดิน และนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ชาวบ้านระดับรากหญ้าให้มากที่สุด เพื่อให้ชาวบ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง

องค์การบริหารในระดับท้องถิ่นควรมีการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน โดยอาศัยกระบวนการประชาคมในระดับรากหญ้าดำเนินการเพื่อกำหนดแผนงาน และโครงการ เพื่อการแก้ไขปัญหาลocal ของตนเองเป็นหลักสำคัญ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

717. ทองสุข คุณิรัตน์ . *ทัศนคติของผู้นำและประชาชนชาวชุมชนชนบท ต่อ พฤติกรรมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมเสริมของอำเภอเมืองและกิ่งอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2537 . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาปรากฏว่า ทัศนคติของผู้นำและประชาชนทั้งด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและด้านการเลือกผู้สมัครนั้น มีความสอดคล้องกันทั้งกลุ่มผู้นำและประชาชน กล่าวคือส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าจะไปใช้สิทธิและส่วนใหญ่ให้ความนิยมหมายเลข 1 มากกว่า 2 เท่าของหมายเลข 5 ในอัตราส่วน 2 : 1 ส่วนสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนั้น ผู้นำประชากรก็มีเหตุปัจจัยที่มีความสอดคล้องกันระหว่างผู้นำกับประชาชน กล่าวคือ เหตุผลหลักได้แก่ผู้สมัครเป็นคนช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ เหตุผลรองเป็นด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว

ดังนั้น หากจะดำเนินการรณรงค์หาเสียงให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ผู้สมัครนั้น ๆ จะต้องกำหนดแผนการรณรงค์เน้น การเข้าหา เข้าไปเยี่ยมเยียนส่วนตัว ให้ความช่วยเหลือส่วนตัวและส่วนรวม ช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และชูประเด็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนประกอบของการรณรงค์

718. วีรศักดิ์ เชาวรินทร์ . *บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามทัศนะของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอยะพยา จันทบุรี* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร มีตำแหน่งหน้าที่เป็นประชาชน มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นบางครั้ง และไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ทุกครั้ง
2. บทบาทด้านนิติบัญญัติและด้านผู้นำท้องถิ่นในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกัน โดยบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่าบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีบทบาทมากกว่าที่เป็นอยู่ และบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านการเป็นผู้นำท้องถิ่นสูงกว่าด้านนิติบัญญัติ
3. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามทัศนะของประชาชน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
4. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทที่คาดหวัง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ และการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

719. ประหยัด ยะคะนอง . *ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.

การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าเทศบาลสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้ตรงตามความต้องการของประชาชน ประชาชนย่อมจะเห็นความสำคัญของเทศบาล มีความกระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง จากการศึกษาวิเคราะห์ของนักวิชาการหลายท่านเห็นว่า การให้บริการสาธารณะทั้งของรัฐบาลและของหน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยยังไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและด้านการปกครอง เนื่องจากการให้บริการไม่ตรงตามจุดหมาย ไม่ทันต่อความต้องการ ไม่ทั่วถึง ไม่ต่อเนื่อง ขาดความยุติธรรม ไม่มีนโยบายหรือแผนงานที่แน่นอน ขาดความรับผิดชอบต่อนักที่และต่อประชาชน ขาดทัศนคติ และขาดมนุษยสัมพันธ์ในการเข้าถึงประชาชน

ผลการวัดทัศนคติของประชาชนปรากฏว่าทุกกลุ่มอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ ไม่พอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยมีระดับความไม่พอใจในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สาเหตุของการให้บริการสาธารณะไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน สรุปได้ว่า เนื่องมาจากปัญหาหลายประการคล้ายกัน คือปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาด้านการคลัง ปัญหาด้านการควบคุมเทศบาล ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาลำดับนี้ผู้วิจัยเห็นว่าต้องเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งจากด้านรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลจะต้องมีความจริงใจและจริงจังในการแก้ไขปัญหาลำดับนี้ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

720. สมพงษ์ บุญประดิษฐ์ . ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.

ผลการวิจัย

1. ข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ต่างมีความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนในทุกแง่มุมแล้ว พบว่าข้าราชการมีความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นสูงกว่าประชาชนเล็กน้อย
2. ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของข้าราชการและประชาชน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เพศ อายุ และรายได้ พบว่า มีความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

721. บุญยิ่ง โหมตเทศน์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล , 2530.

ผลการศึกษาพบว่า

ในปัจจุบันประชาชนยังเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก และในการมีส่วนร่วมนั้นกลุ่มประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยที่การมีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการควบคุม/ติดตามการบริหารงานของเทศบาลมีเป็นจำนวนน้อย

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น พบว่า การศึกษา รายได้ ความทันสมัย และความรู้ความเข้าใจในการปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการปกครอง และความทันสมัย ตามลำดับ สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมองเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการปกครองนั้นไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าว

ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลพบว่า การศึกษารายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความทันสมัย ความรู้ความเข้าใจในการปกครองและการมองเห็นประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเรื่องการควบคุม/ติดตามการบริหารงานพบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่เป็นไปในเชิงผกผันคือเมื่อมีการศึกษาสูงขึ้นจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อยลงลง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

โดยสรุป ข้อค้นพบในการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนยังเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ไม่มีปัจจัยตัวใดเพียงตัวเดียวโดด ๆ ที่มีความสำคัญในการกำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชน

722. ศักดา กันหาเวียง . การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2535. (วิทยานิพนธ์)

จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. การจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2527 - 2533) มีมูลเหตุมาจากปัจจัยทางการเมือง มากกว่าปัจจัยทางการบริหาร กล่าวคือมีผู้ตอบว่าบุคคลที่ริเริ่มสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมชนย่อยได้แก่นายกเทศมนตรีและคณะซึ่งเป็นปัจจัยทางการเมืองมากกว่าที่จะตอบว่าบุคคลที่ริเริ่มหรือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้น คือเจ้าหน้าที่เทศบาล ซึ่งเป็นปัจจัยทางการบริหาร

เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นทางการเมืองและการเมืองของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมตัว การมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเทศบาลของชุมชนย่อย การร่วมมือกันระหว่างชุมชนย่อยกับเทศบาล และความนิยมในตัวนักการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารงานเทศบาลในปัจจุบัน พบว่า ต่างก็มีความสัมพันธ์กับการตอบมูลเหตุที่ทำให้เกิดการจัดตั้งชุมชนย่อย โดยระดับความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมา มีสูงมากขึ้นเท่าใด แนวโน้มที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบว่า การจัดตั้งชุมชนย่อยมีมูลเหตุมาจากนายกเทศมนตรีและคณะจะสูงตามไปด้วย

2. การจัดตั้งชุมชนย่อย เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ทางการเมืองการปกครองของเทศบาลที่ได้กำหนดขึ้น อันได้แก่

2.1 การรวมตัวกันของประชาชนเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเอง

2.2 การมีส่วนร่วม และมีบทบาทของประชาชนในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.3 การลดภาระในการปฏิบัติงานของเทศบาล

2.4 การประสานและส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นกับเทศบาล

จากการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ทางการเมืองการปกครองของเทศบาลทุกข้อได้เกิดขึ้นในชุมชนย่อย และประสบความสำเร็จในระดับสูง

3. พื้นฐานความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

723. รณยุทธ หอมพล . สถานภาพและบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อย : ศึกษากรณีความสอดคล้องระหว่างสถานภาพ กับ บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่รับรู้ บทบาทที่คาดหวังและที่ถูกคาดหวังระหว่างคณะกรรมการชุมชนย่อยกับฝ่ายนโยบายและบริหารของเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่าคณะกรรมการชุมชนย่อยมีสภาพค่อนข้างต่ำ เพราะได้รับการแต่งตั้งขึ้นภายใต้คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยโดยอาศัยรูปแบบของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ .ศ. 2457 (ปรับปรุงใหม่) จัดตั้งขึ้นเท่านั้นขณะเดียวกันคณะกรรมการชุมชนย่อยก็ได้เป็นองค์กรที่สมบูรณ์ คือไม่มีงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่เป็นของตนเอง ตลอดจนคณะกรรมการชุมชนย่อยนอกจากจะไม่มีเงินประจำตำแหน่งแล้ว แม้แต่เบี้ยประชุมก็ยังไม่ได้รับ ดังนั้นสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนย่อยจึงมีความขัดแย้งกับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยซึ่งมีลักษณะค่อนข้างสูงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยไม่เข้มแข็งและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ส่วนบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยซึ่งได้แก่บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่รับรู้ บทบาทที่คาดหวังและที่ถูกคาดหวัง ปรากฏว่า บทบาทต่าง ๆ มักจะมีความขัดแย้งกันถึงแม้ว่ามีบางบทบาทที่สอดคล้องกัน ก็เป็นการสอดคล้องกันในระดับต่ำจึงทำให้องค์กรของคณะกรรมการชุมชนย่อยกลายเป็นองค์กรที่ไม่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งในบทบาทต่าง ๆ นั้นเอง

หากจะให้องค์กรของคณะกรรมการชุมชนย่อยมีประสิทธิภาพควรจะดำเนินการแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หากเป็นนโยบายประสงค์ให้คณะกรรมการชุมชนย่อยมีบทบาทในด้านพัฒนาด้านแก้ไขปัญหามุมชนแทนบทบาทด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับการจัดงานประเพณีต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนให้สูงขึ้นโดยออกกฎหมายเพื่อกำหนดสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้สูงขึ้น
2. มอบอำนาจในการดำเนินงาน และปรับปรุงสวัสดิการแก่คณะกรรมการชุมชนย่อย
3. ออกระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการชุมชนย่อยเป็นการเฉพาะ
4. สนับสนุนทรัพยากรการบริหารในด้าน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรในการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการชุมชนย่อย
5. ฝึกอบรมให้คณะกรรมการชุมชนย่อยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และสามารถจัดทำโครงการในการพัฒนาชุมชนของตนเอง
6. เจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรเข้าร่วมกิจกรรมและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการชุมชนย่อยอย่างสม่ำเสมอ

724. เกื้อจิตต์ จูริมาต . ความนิยมของผู้นำชุมชนเมือง ต่อ พรรคการเมืองและนักการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาล เมืองอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติการที่ผู้นำชุมชนเมืองให้ความนิยมก็เพราะว่า เขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่เสียสละช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเป็นเหตุผลหลัก ส่วนเหตุผลรองลงมา ได้แก่การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้าน และการให้ประโยชน์ตอบแทนทางวัตถุสิ่งของแก่ชาวบ้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ต่างก็ตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขลัทธิการ 3 ประการนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไม่พ้นขณะเดียวกันจากผลการศึกษาปรากฏอีกว่า ผู้นำชุมชนเมืองส่วนใหญ่ไม่ยินยอมทั้งกรณีการเลือกพรรค และนักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งผลของการไม่ยินยอมดังกล่าวประกอบกับเหตุผลแห่งความนิยม 3 ประการดังกล่าวมาแล้ว ทำให้สรุปได้ว่า หากใครก็ตามหยิบยื่นผลประโยชน์ให้กับชุมชนส่วนรวม แสดงน้ำใจช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น และเสริมด้วยการมีสัมพันธ์เข้าถึงชาวบ้าน ผู้นำชุมชนเมืองเขตอีสานก็จะเลือกผู้นั้น หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า นักการเมืองหน้าใหม่ไม่ว่าหน้าไหนก็ตาม สามารถเกิดทางการเมืองและตายทางการเมืองในภาคอีสานได้ตลอดเวลา หากนักการเมืองผู้นั้นประสงค์หรือไม่ประสงค์ที่จะยึดกุมหลักเหตุผลดังกล่าวข้างต้นได้

725. วีรพล รัตนภาสกร . ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองชลบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 52.01 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 32.21 และประกอบอาชีพธุรกิจ ร้อยละ 50.34 โดยอาศัยอยู่บ้านเช่า ร้อยละ 31.36

ความพึงพอใจในการบริการในภาพรวม

ด้านสาธารณูปโภค งานโยธาประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทั้ง 2 เรื่องคือ การก่อสร้างบ่อระดมขยะ ถนน ตรอก ซอย และทางเท้า ส่วนงานรักษาความสะอาด ประชาชนมีความพึงพอใจในการบริการทั้ง 3 เรื่อง คือเรื่องถึงและที่ทิ้งขยะ การเก็บและขนขยะ และการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะในระดับสูงกว่าร้อยละ 70 ด้านเฉพาะด้าน ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับสูง ถึงร้อยละ 80 ขึ้นไป ในการบริการทั้ง 4 เรื่อง คือ การแจ้งย้าย แจ้งเกิด แจ้งตาย บริการแจ้งขอ

เพิ่มชื่อ แก้อื้อ ร่วมชื่อ คัดจำหน่ายชื่อ บริการคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ขอเลขหมาย ขอรื้อบ้าน และบริการเก็บค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับทะเบียนบ้าน และสามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความพึงพอใจในบริการของเทศบาลเมืองชลบุรีมากกว่าไม่พอใจ

ความพึงพอใจในบริการในภาพแยก

จำแนกตามตำบล

ด้านสาธารณูปโภค งานโยธา ปรากฏผลว่า ประชาชน ตำบลบางปลาสร้อย เป็นตำบลที่พึงพอใจในบริการสูงกว่าตำบลอื่น รองลงมาคือ ตำบลบางปลาสร้อย ส่วนตำบลบ้านไชย ประชาชนพึงพอใจในบริการเรื่องนี้ ต่ำสุด ส่วนเรื่องการรักษาความสะอาด ปรากฏว่า ตำบลที่พึงพอใจสูงสุดคือ บางปลาสร้อย ที่ตำบลบ้านไชย ประชาชนมีความพึงพอใจต่ำสุด

ด้านเฉพาะด้าน งานปกครอง ตำบลมะขามหย่งเป็นตำบลที่พึงพอใจสูงกว่าตำบลอื่น ๆ ในทุกเรื่อง และตำบลบ้านไชยเป็นตำบลที่พึงพอใจต่ำกว่าอำเภออื่น ๆ

จำแนกตามอาชีพ

ด้านสาธารณูปโภค งานโยธา ปรากฏผลว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้ง 2 เรื่อง ส่วนด้านการรักษาความสะอาด ปรากฏผลที่แตกต่างกันคือ ผู้ประกอบอาชีพรับราชการเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ด้านเฉพาะด้าน งานปกครอง ปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพรับราชการ มีความพึงพอใจในการบริการสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างมีความพึงพอใจต่ำ

จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

ด้านสาธารณูปโภค งานโยธา ปรากฏว่า ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยเป็นแฟลตมีความพึงพอใจมากในบริการทั้งการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซม ถนน ตรอก ซอย และทางเท้า มากกว่ากลุ่มผู้มีที่อยู่อาศัยประเภทอื่น ๆ ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่อยู่อาศัยทาวน์เฮาส์เป็นกลุ่มที่พึงพอใจบริการเรื่องการบูรณะซ่อมแซมถนน ตรอก ซอย ต่ำที่สุด ส่วนเรื่องทางเท้า ผู้ที่พึงพอใจน้อยที่สุดคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านพร้อมที่ดินสองชั้น ในงานรักษาความสะอาดปรากฏว่า ประชาชนที่อยู่อาศัยบ้านพร้อมที่ดินชั้นเดียวเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจในบริการ 2 เรื่อง คือ เรื่องถังขยะ และบริการเก็บและขนขยะ ส่วนบริการเรื่องเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะ ประชาชนที่อาศัยอยู่แฟลตมีความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ด้านเฉพาะด้าน งานปกครอง ปรากฏว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่บ้าน พร้อมที่ดินชั้นเดียวอาคารพาณิชย์และบ้านพร้อมที่ดินสองชั้นส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในบริการแจ้งย้ายทะเบียนที่อยู่ แจ้งเกิด แจ้งตาย และบริการขอเพิ่มชื่อ แก้อื้อ ร่วมชื่อ คัดจำหน่ายชื่อ บริการคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ขอรื้อบ้าน ขอเลขหมาย ขอรื้อบ้าน และค่าธรรมเนียม กล่าวกลุ่มอื่น ๆ

สาเหตุความพึงพอใจ

จากการศึกษาสาเหตุของความพึงพอใจในบริการด้านต่าง ๆ ของเทศบาลเมือง ปรากฏว่า

ด้านสาธารณูปโภค มีสาเหตุของความพึงพอใจหรือไม่พอใจส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องของระบบงานการให้บริการ โดยความพึงพอใจต่ำสุด คือความปลอดภัย ส่วนด้านเฉพาะด้าน มีสาเหตุของความพึงพอใจ ส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องของกระบวนการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาดังนี้ คือ

1. บริการด้านโยธานั้น ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุง ในเขตตำบลบ้านไชย ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่ต้องการบริการด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะถนนหนทาง

2. แหล่งที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เช่น บ้านเช่า ห้องเช่า ทาวน์เฮาส์ เป็นแหล่งที่เทศบาลเมืองชลบุรีควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีประชาชนหนาแน่น โดยเฉพาะในเรื่องความสะอาด

3. เทศบาลควรให้ความเอาใจใส่ในความปลอดภัยของการก่อสร้างต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบริเวณซอยที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น รวมทั้งเรื่องการเก็บและขนขยะ ซึ่งเป็นที่ประชาชนพึงพอใจน้อย โดยเฉพาะตำบลบางปลาสร้อย

4. ควรมีการปรับปรุงการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเทศบาลให้มีการบริการแก่ประชาชน โดยเท่าเทียมกันทุกระดับชั้น

726. ปิยะดา เวชประสิทธิ์ . ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลที่มีต่อผลงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความพึงพอใจงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) 2. ประชาชนมีความพึงพอใจงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) 3. ประชาชนมีความพึงพอใจงานด้านการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 30.7$) 4. ประชาชนมีความพึงพอใจงานด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$)

จากผลการวิจัย สามารถสรุปความพึงพอใจโดยรวมคือ ประชาชนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในผลงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$)

727. ศราวุฒิ ไชยสุทธิเมธิกุล . สถานภาพและบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อย : ศึกษากรณีความสอดคล้องระหว่างสถานภาพกับบทบาทในอุดมคติ บทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่รับรู้ บทบาทที่คาดหวังและที่ถูกระหว่างประชาชนกับคณะกรรมการชุมชนย่อยของเทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการชุมชนย่อยมีสถานภาพค่อนข้างต่ำ เพราะเกิดขึ้นตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ขณะเดียวกันคณะกรรมการชุมชนย่อยก็มีได้เป็นองค์กรที่สมบูรณ์ คือไม่มีงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่เป็นของตนเอง นอกจากนี้ยังไม่มีคำตอบแทนประจำใด ๆ ในการทำงาน แม้แต่เบี้ยประชุม ดังนั้นสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนย่อยจึงมีความขัดแย้งกับบทบาทของตนเอง ซึ่งมีขอบข่ายกว้าง ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยไม่เข้มแข็ง และมีประสิทธิผลเท่าที่ควร

2. มีความขัดแย้งกันระหว่างบทบาทในอุดมคติ บทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่รับรู้ บทบาทที่คาดหวังและที่ถูกระหว่างของคณะกรรมการชุมชนย่อย แม้ว่ามีบางบทบาทที่สอดคล้องกันบ้าง แต่เป็นการสอดคล้องกันในระดับต่ำ ทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนย่อยไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้มีประสิทธิภาพมีดังนี้

1. ปรับแก้สถานภาพของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้สูงขึ้น โดยให้มีกฎหมายรองรับบังคับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน

2. ควรปรับบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้สอดคล้องกับบทบาทที่รับรู้ บทบาทที่คาดหวังและที่ถูกระหว่าง เพื่อให้การปฏิบัติงานจริงตรงกับความนึกคิดและคาดหวัง

3. ฝึกอบรมคณะกรรมการชุมชนย่อยให้มีความสามารถในการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนได้

4. เทศบาลจะต้องให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากรในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนย่อย

5. เทศบาลให้คำแนะนำให้การปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการชุมชนย่อยอย่างสม่ำเสมอ

728. วลีษฐ พรหมบุตร . การศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองพญา . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาการวางผังเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาทราบถึงเอกลักษณ์สาธารณะ จินตภาพสาธารณะและปัญหาด้านโครงสร้างของชุมชนซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักทางกายภาพ 6 ประการ ได้แก่ ทางเข้า เส้นทาง เส้นขอบ ศูนย์ชุมชน ย่าน และภูมิสัญลักษณ์ รวมถึงความหมายอันเป็นความประทับใจที่มีต่อเมืองพญาทั้งในระดับชุมชนและในระดับย่าน จากการรับรู้ของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ ผู้ศึกษา บุคคลท้องถิ่น นักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าเอกลักษณ์สาธารณะ ได้แก่ รูปแบบการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ กล่าวคือ การปกครองในระบบสภาและผู้จัดการนคร ความหลากหลายและผสมผสานกันอย่างซับซ้อนทั้งด้านกายภาพและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สถานบันเทิงเริงรมย์ซึ่งเป็นสิ่งสนับสนุนบทบาททางด้านการท่องเที่ยวของชุมชน จินตภาพสาธารณะอันประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลักทางกายภาพ 6 ประการ คือ ทางเข้ามีป้ายบอกเขตเมืองและกลุ่มอาคารเป็นองค์ประกอบที่ช่วยกระตุ้นเตือนให้ทราบว่ากำลังเดินทางเข้าสู่ชุมชน เส้นทางซึ่งเป็นสื่อนำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ถนนสายหลัก ถนนสายรอง ซึ่งเชื่อมโยงทั้งพื้นที่ของชุมชน เส้นขอบซึ่งเป็นสิ่งแบ่งแยกองค์ประกอบ 2 ประเภทออกจากกันอย่างชัดเจน ได้แก่ แนวชายทะเล เขาพระตำหนักซึ่งเป็นขอบเขตของแผ่นดินกับพื้นทะเลและเป็นข้อจำกัดด้านการขยายตัวของชุมชน ศูนย์ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวมของผู้คนและมักอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับย่าน ได้แก่ ชายหาดและบาร์เบียร์ โดยพิจารณาได้จากความคับคั่งของผู้คนและรถยนต์ ย่านซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของอาคารและความหลากหลายของกิจกรรม ได้แก่ ย่านการค้า-บริการพัทยากลาง ย่านบาร์เบียร์พญาใต้ ภูมิสัญลักษณ์เป็นจุดที่มีความเด่นและสามารถใช้เป็นจุดอ้างอิงของพื้นที่ได้แบ่งเป็นจุดเด่นที่มองเห็นได้ในระยะไกล ได้แก่ กลุ่มอาคารสง เขาพระตำหนัก ส่วนจุดเด่นที่มองเห็นได้ในระยะใกล้ ได้แก่ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ ในส่วนของปัญหาด้านองค์ประกอบทางกายภาพซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนขององค์ประกอบดังกล่าวจำแนกเป็นเส้นทางไร้เอกลักษณ์ เส้นทางขาดความสมบูรณ์ ได้แก่ ถนนพญา -นาเกลือและถนนพญาสายสองซึ่งเป็นเส้นทางสายรองภายในชุมชน จุดที่สับสนยุ่งเหยิงและบริเวณที่สับสนยุ่งเหยิงไร้เอกลักษณ์ ได้แก่ บริเวณจุดตัดของถนนสายหลักกับถนนสายรองที่สำคัญ รวมถึงความพลุกพล่านในบริเวณศูนย์ชุมชน บริเวณที่ขาดความต่อเนื่องจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งกับพื้นที่และสิ่งปลูกสร้างโดยเฉพาะพื้นที่และอาคารริมน้ำและชายทะเล จุดเด่นไร้คุณภาพ ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าในระดับที่ต่ำ เช่น ป้ายโฆษณาที่ไร้ระเบียบทำให้ปรากฏคุณค่าต่อการรับรู้ในระดับต่ำ ในส่วนของความหมายอันเกิดจากความประทับใจที่มีต่อพื้นที่เมืองพญา ได้แก่ ความเป็นชุมชนชายทะเลที่มีการปกครองในรูปแบบพิเศษและศูนย์กลางด้านบริการที่มีความหลากหลายของกิจกรรม ชุมชนชาวประมงดั้งเดิม ศูนย์การค้าระดับสากลและสถานบันเทิงเริงรมย์ที่มีชื่อเสียง

729. แสงหล้า ศิลปกิจ . ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในระดับต่ำ
2. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น ได้แก่
 - 2.1 เพศ เพศชายมีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นเพราะเพศชายมีความสนใจทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง
 - 2.2 อายุ กลุ่มอายุที่สูงกว่ามีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า
 - 2.3 ระดับการศึกษา กลุ่มที่ได้รับการศึกษาคอนข้างสูงหรือสูง มีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

2.4 ระดับรายได้ กลุ่มที่มีระดับรายได้สูงมีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำ

2.5 อาชีพ กลุ่มอาชีพ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัวมีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มอาชีพรับจ้าง ซึ่งปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและรายได้เป็นอย่างมาก กล่าวคือเมื่อมีระดับการศึกษาสูงก็ได้โอกาสได้ประกอบอาชีพที่ดีมีรายได้ค่อนข้างสูง

2.6 สถานภาพสมรส กลุ่มที่สถานภาพสมรสคู่มีระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่สถานภาพสมรสโสดหรือหย่าร้าง

2.7 ระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกันตามแขวงการปกครอง ซึ่งประชาชนในแขวงที่กลุ่มผู้บริหารชุดปัจจุบันได้รับเลือกตั้งสูงสุดมีระดับคะแนนสูงที่สุดได้แก่ แขวงศรีวิชัย

730. วันชัย จงสุทธนามณี . *ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงรายต่อคณะเทศมนตรี* . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2538. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของคณะเทศมนตรี แตกต่างกัน โดยบทบาทที่คาดหวังจะมีระดับสูงมากกว่าบทบาทที่เป็นจริง ส่วนบทบาทที่คาดหวังได้แก่บทบาทต่อไปนี้

1. บทบาทในการทำหน้าที่นิติบัญญัติและอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน
2. บทบาทในการบริหารเทศบาลและการให้บริการประชาชน
3. บทบาทในด้านการพัฒนาท้องถิ่น และอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. บทบาทในฐานะผู้นำท้องถิ่น

ในขณะเดียวกัน ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ไม่มีแตกต่างกัน คือ ระหว่างบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวัง มีดังนี้

1. บทบาทในด้านการศึกษาและการรักษาพยาบาล
2. บทบาทในการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ยังมีจุดอ่อนของการปฏิบัติงานคณะเทศมนตรีในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนทั่วไปรับทราบอย่างมีประสิทธิภาพและการวางตัวของเทศมนตรีที่ยังไม่ให้ความสำคัญเป็นกันเองต่อประชาชน ขาดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่จะนำโครงการไปปฏิบัติ ส่วนในเรื่องการบริหารเทศบาล เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาเทศบาลให้มีความเจริญนั้น คณะเทศมนตรีสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับดีมาก ตรงกับความคาดหวังของประชาชน

731. วิศิษฐ์ มานะคิด . *ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์* . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในแง่ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของตนเอง โดยจำนวนที่มามีความรู้ต่ำกว่าผู้มีความรู้สูงมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันและมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของเทศบาลของตนเองค่อนข้างสูงจากการศึกษาพบว่า ตัวแปรในเรื่องอายุ รายได้ การศึกษา และการมีส่วนร่วมในกิจการเทศบาล มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในแง่ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของตนเอง และความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพของเทศบาลของตนเอง ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในแง่ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของตนเอง ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพของเทศบาลของตนเอง และ

ความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของตนเองมีความสัมพันธ์กับความเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพของเทศบาลของตนเอง

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลของไทยยังมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้เทศบาลมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจในระดับประเทศได้ต่ำ โดยเฉพาะการพัฒนาทางการเมืองการที่จะพัฒนาการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล โดยเฉพาะการส่งเสริมด้านกระจายอำนาจ รัฐบาลควรจะเข้าไปควบคุมกิจการเทศบาลน้อยที่สุดเพื่อให้เทศบาลมีความอิสระในการดำเนินงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของเทศบาลให้สูงขึ้น เมื่อพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นเกิดผลดี การเมืองระดับชาติก็จะได้รับผลดีตามไปด้วย

732. สุนิช คีลาอ่อน . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของสำนักงานเทศบาลเมืองนครนายก . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมการให้บริการของเทศบาลเมืองนครนายกด้านสาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก

การบริการในด้านสาธารณูปโภค 4 งาน กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากในงานปกรอง พึงพอใจค่อนข้างมากในงานโยธาและงานรักษาความสะอาด พึงพอใจปานกลางในงานอนามัย

สาเหตุของความไม่พึงพอใจเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

1. งานอนามัย สาเหตุของความไม่พึงพอใจคือ ความก้าวหน้าและพัฒนาของระบบบริการที่ให้ ความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ ทำที่และมารยาทของเจ้าหน้าที่ในการบริการ
2. งานรักษาความสะอาด สาเหตุสำคัญของความไม่พึงพอใจ คือ ความก้าวหน้าและพัฒนาของระบบบริการที่ให้ ความสม่ำเสมอต่อเนื่องในกระบวนการให้บริการและทำที่และมารยาทของเจ้าหน้าที่ในการบริการ
3. งานโยธา สาเหตุสำคัญของความไม่พึงพอใจ คือ ความก้าวหน้าและพัฒนาของระบบบริการ ความปลอดภัยในกระบวนการให้บริการและความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ในการบริการ
4. งานร้องทุกข์และประชาสัมพันธ์ สาเหตุสำคัญของความไม่พึงพอใจ คือ ความก้าวหน้าและพัฒนาของระบบบริการที่ให้ ความสม่ำเสมอต่อเนื่องในกระบวนการให้บริการ ความเสมอภาคในการให้บริการของเจ้าหน้าที่

733. วัฒนา ทองชัยยะ . การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารบริการกำจัดขยะของเทศบาล ฯ กลุ่มตัวอย่างที่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ ส่วนมากจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการสนทนากับบุคคลอื่นและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ จากสื่อทุกประเภทแบบนาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง/เดือน) ด้านการติดตามเหตุการณ์ข่าวสารมลพิษสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเคยติดตามเหตุการณ์ข่าวสารมลพิษสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์หรือวิทยุ และติดตามเหตุการณ์ข่าวสาร ฯ จากสื่อทุกประเภทแบบนาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์) ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับขยะและมีพฤติกรรมจัดการขยะให้ครัวเรือนถูกต้อง

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นด้วยกับหลักการจัดการขยะโดยทั่วไป ด้านความคิดเห็นต่อวัน/เวลาที่ให้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เห็นด้วยกับการจัดการในด้านนี้ ด้านความคิดเห็นต่อขั้นตอนและวิธีดำเนินการเก็บขยะ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รถและอุปกรณ์ในการเก็บขนขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเหมือนกันคือ ไม่แน่ใจต่อการจัดการขยะด้านต่าง ๆ ดังกล่าวของเทศบาล ฯ และเมื่อพิจารณา

โดยรวมความคิดเห็นทุกประเด็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตเทศบาล ฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาล หรือกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถสรุปความคิดเห็นที่แน่ชัดได้

ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการขยะ ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับถังรองรับขยะ เช่น จำนวนถังขยะมีน้อย ผุพังได้ง่าย การจัดวางไม่ทั่วถึง สำหรับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า ส่วนมากมีความต้องการเกี่ยวกับถังขยะ นอกจากนั้นยังต้องการให้เทศบาล ฯ ทำการสำรวจและจัดวางระบบการจัดการขยะใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

จากผลการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหาขยะล้นเมืองในเขตเทศบาล ฯ มิได้เกิดจากประชาชน แต่เกิดจากการจัดการขยะของเทศบาล ฯ ที่ยังกระทำไม่ได้ทั่วถึง และมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ เทศบาล ฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการขยะในท้องถิ่น รมรณรงค์เรื่องการแยกทิ้งขยะอย่างต่อเนื่องและจริงจังสำรวจจุดตั้งวางถังรองรับขยะและที่พักขยะใหม่ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ เพื่อจัดระบบการจัดการขยะใหม่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

734. สุพงศ์ ส่งถาวรทรัพย์ . การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนাসังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนย่อยมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำทั้งการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการขอความช่วยเหลือจากเทศบาล นอกจากนี้ยังพบว่าคณะกรรมการชุมชนย่อยที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และให้สะดวกแก่การปฏิบัติงานนอกจากนี้กระทรวงมหาดไทย ควรที่จะได้จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำเทศบาลและชุมชนย่อยอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของเทศบาล ควรจัดสรรงบประมาณแก่เทศบาลในการพัฒนากิจกรรมของชุมชนย่อยและควรที่จะได้ร่วมกับเทศบาลประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญ และกิจกรรมของคณะกรรมการชุมชนย่อยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาให้ชุมชนย่อยได้มีขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนย่อย และชุมชนย่อยต่อไป

735. จุฑารัตน์ วุฒิสมนุรัตน์ . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชา จังหวัดชลบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. คณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยในระดับสูง
2. เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และลักษณะชุมชนย่อย 9 ชุมชน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ส่วนการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินงานพัฒนาชุมชนย่อย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย

3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนย่อย และขาดการประสานงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนย่อย กับเจ้าหน้าที่ของเทศบาล แนวทางการแก้ไขปัญหการพัฒนาชุมชนย่อย คือ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่องการพัฒนาชุมชนย่อยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยของตน ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง คณะกรรมการชุมชนกับเจ้าหน้าที่เทศบาลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนแก่ประชาชนในชุมชนย่อย จัดหาอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนในชุมชนย่อย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามัคคีของคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนย่อยมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

736. วิโรจน์ ศิริชัยเจริญ . *ทัศนคติของประชาชนต่อผู้บริหารท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะเทศมนตรีเมืองน่าน ชุดที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2538* . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงของคณะเทศมนตรี ในด้านนิติบัญญัติ การบริหารเทศบาล และการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
2. การศึกษาและอาชีพ มีผลทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลต่างกัน
3. ประเภทบริการสาธารณะที่สำคัญที่ประชาชนเห็นว่า เทศบาลต้องรับดำเนินการอย่างเร่งด่วน เรียงตามลำดับความสำคัญ 5 ลำดับ คือ

- 3.1 เทศบาลควรเร่งปรับปรุง ซ่อมแซม ถนนหนทางในเขตเทศบาล
- 3.2 เทศบาลควรเร่งปรับปรุงสถานที่ที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมในเขตเทศบาล
- 3.3 เทศบาลควรเอาใจใส่ดูแลรักษาความสะอาดในเขตเทศบาล
- 3.4 เทศบาลควรส่งเสริมอาชีพราษฎรให้มีความก้าวหน้า และมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 3.5 เทศบาลควรจัดวางระบบระบายน้ำในเขตเทศบาลให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก และป้องกันน้ำท่วมซ้ำในฤดูฝน

ทวนซ้ำในฤดูฝน

737. ปทุมพร กรสุทธิโสภณ . *ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทของคณะเทศมนตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปากเกร็ด . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากเกร็ดมีทัศนคติต่อบทบาทของคณะเทศมนตรีในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาบทบาทของคณะเทศมนตรี ในแต่ละประเด็น ได้แก่ บทบาทในการบริหารกิจการเทศบาล บทบาทในฐานะผู้นำท้องถิ่น และบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทของคณะเทศมนตรีในแต่ละประเด็น ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ไม่มีผลต่อทัศนคติของประชาชน แต่ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทของคณะเทศมนตรี

738. ปรีชา ใจเพชร . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยของเทศบาล : ศึกษาเปรียบเทียบชุมชนพร้อมพัฒนากับชุมชนดอนกระต่าย เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม / บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

จากการเปรียบเทียบการเข้าร่วมมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนพร้อมพัฒนากับชุมชนดอนกระต่าย โดยพิจารณาจากขั้นตอนการเข้าร่วมมีส่วนร่วมใน 3 เรื่อง คือ การเข้าร่วมในการค้นหา ระบุปัญหาของชุมชน การเข้าร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและแนวทางแก้ไขและการเข้าร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมที่วางไว้ พบว่าลักษณะการเข้าร่วมมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนทั้งสองชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะที่เป็นกระบวนการ

ส่วนเงื่อนไขที่มีผลต่อการเข้าร่วมมีส่วนร่วม ทั้งลักษณะการเข้าร่วมมีส่วนร่วมและระดับการเข้าร่วมมีส่วนร่วม คือ ทศนคติที่มีต่อการทำงานร่วมกันและการทำงานเพื่อส่วนรวม ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่ศึกษา เช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความผูกพันต่อชุมชนไม่เป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แตกต่างอันจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและหน่วยงาน

739. ธนัท จันทรดี . ทศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีต่อการบริหารงานชุด พันเอก (พิเศษ) สกส กลั่นทะกะสุวรรณ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

จากการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงในด้านนิติบัญญัติ การบริหารเทศบาลและการพัฒนาความรู้ทางการเมือง

2. ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ได้มีผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลที่ต่างกัน

3. ประเภทบริการสาธารณะที่สำคัญที่ประชาชนเห็นว่า เทศบาลต้องปรับปรุงเรียงตามลำดับ 5 ลำดับ คือ

3.1 ปรับปรุงถนน

3.2 ปรับปรุงรถขนขยะให้อยู่ในสภาพดีเพื่อไม่ให้ขยะตกหล่นในเวลาขนย้าย

3.3 เทศบาลควรปรับปรุงการจราจรในเขตเทศบาลให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

3.4 ทวีติการกำจัดขยะโดยวิธีอื่นที่ไม่ต้องใช้สถานที่มากเหมือนการฝังกลบ

3.5 เทศบาลควรรณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชนและดำเนินการแยกขยะอย่างจริงจัง

เพื่อที่จะแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะต่อรัฐบาลในการมอบอำนาจหน้าที่แก่เทศบาลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาลให้มีความร่วมมือกันทำงานด้วยความสามัคคีกลมเกลียวอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขภาพพจน์ให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วประชาชนก็ควรจะให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล

740. ปณิตดา ภูเจริญศิลป์ . บทบาทของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.7 เป็นชาย มีอายุมากกว่า 51 ปี ร้อยละ 64.3 มีสถานภาพสมรสแล้วร้อยละ 90.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 58.0 ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

ร้อยละ 66.0 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.7 มีประสบการณ์ในการทำงานในคณะกรรมการชุมชน 1 – 4 ปี มีอาชีพค้าขายร้อยละ 24.3 เป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน และอื่น ๆ ร้อยละ 31.6 รายได้ครอบครัวต่อปี เฉลี่ย 112,615.82 บาท

บทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 43.0 มีบทบาทในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนปานกลาง ($X = 1.683$ S.D. = 0.844) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.3 มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($X = 1.870$ S.D. = 0.850) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมพบว่า ความมั่นคงทางเศรษฐกิจการครอบคลุม การรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังในผลประโยชน์ แรงจูงใจทางการเมือง การรับรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน อิทธิพลกลุ่ม การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่น และการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ จะก่อให้เกิดความแตกต่างในบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัย อายุ การศึกษา ความคาดหวังสภาพแวดล้อมชุมชนในอนาคต และการสนับสนุนจากภาคเอกชนและองค์กรพัฒนา ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

741. จันทรประภา อีสอาด . บทบาทของผู้นำชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปากเกร็ด . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย มีรายได้ปานกลาง คือ 10,000 – 20,000 บาท

ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทที่เป็นทางการหรือปฏิบัติตามหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำใกล้เคียงกัน ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทไม่เป็นทางการ หรือบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยมีผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การรับฟังข่าวสารการเมือง อยู่ในระดับสูง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับสูง การช่วยในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งแบ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทางราชการพบว่า ผู้นำชุมชนจะมีมีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในระดับสูง และการช่วยประชาสัมพันธ์หาเสียงให้กับผู้สมัครพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่ำ

เหตุผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเหตุผลที่ทำให้ผู้นำชุมชนตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้นำชุมชน มีเหตุผลด้านการเมืองอยู่ในระดับสูง เหตุผลด้านเศรษฐกิจและเหตุผลด้านสังคมอยู่ในระดับต่ำ ผู้นำชุมชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้และตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และพบว่าผู้นำชุมชนที่มีเหตุผลทางด้านการเมืองไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เหตุผลด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้เทศบาลเมืองปากเกร็ดได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น รวมทั้งให้ความรู้ด้านฝึกอบรมอาชีพเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น นอกจากนี้เทศบาลควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน โดยจัดการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานชุมชนอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางและเกิดแนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนของตนเอง รวมทั้งควรส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนหรือผู้นำชุมชนได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง การศึกษา การพัฒนา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างเทศบาลและประชาชนเป็นไปอย่างถูกต้อง และปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้ผู้นำชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง และบทบาทของผู้นำชุมชนที่ชัดเจนอย่างมีศักยภาพต่อไป

742. นิเมธ พรหมพัตต์ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลสุโข-ลก . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่องิจกรรมการให้บริการด้านสาธารณสุขภาค ตลอดจนมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านสาธารณสุขภาคของเทศบาลตำบลสุโข-ลก โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุโข-ลก จำนวน 348 หลังคาเรือน ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป และความพึงพอใจของประชาชนต่องิจกรรมการให้บริการด้านสาธารณสุขภาค ซึ่งประกอบด้วยงานโยธาและงานรักษาความสะอาดและได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนพอ ๆ กัน ประมาณครึ่งมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีคู่สมรส มากกว่าครึ่งมีอาชีพรับจ้างประมาณ 1 ใน 3 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 3,000 บาท และประมาณครึ่งไม่รู้จักเจ้าหน้าที่มาก่อน

2. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่องิจกรรมการให้บริการด้านสาธารณสุขภาคของเทศบาลตำบลสุโข-ลก ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (3.69)

ระดับความพึงพอใจรวมในกิจกรรมการให้บริการด้านสาธารณสุขภาค ด้านงานโยธา อยู่ในระดับมาก (3.64) และพบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบริการป้องกันน้ำท่วมมากที่สุด (3.73) และมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อบริการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางเท้าน้อยที่สุด (3.54) เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านสาธารณสุขภาค ด้านงานโยธา จำแนกรายกิจกรรมตามลักษณะการให้บริการแล้วพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

จากการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุโข-ลก มีความพึงพอใจรวมต่อบริการด้านสาธารณสุขภาค ด้านงานรักษาความสะอาดที่ได้รับจากเทศบาลตำบลสุโข-ลก อยู่ในระดับมาก (3.74) และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.74) และมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อบริการด้านถึงขยะ และที่ทิ้งขยะมากที่สุด (3.91) และมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อบริการด้านงานรักษาความสะอาดในกิจกรรมบริการดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของความสะดวกของการสัญจรบนทางเท้าน้อยที่สุด (3.46) เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านสาธารณสุขภาค ด้านงานรักษาความสะอาดจำแนกรายกิจกรรมตามลักษณะการให้บริการแล้วพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่องิจกรรมให้บริการของเทศบาลตำบลสุโข-ลก ด้านสาธารณสุขภาค คือ งานโยธา และงานรักษาความสะอาด โดยศึกษาระดับความพึงพอใจ สาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะซึ่งได้จากการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาบริการ ดังนี้ สำนักงานเทศบาลควรมีการปรับปรุงให้บริการด้านสาธารณสุขภาคด้านงานโยธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางเท้าให้ดีขึ้น ด้านงานรักษาความสะอาด ในกิจกรรมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของความสะดวกของการสัญจรบนทางเท้า และสำนักงานเทศบาลควรมีการปรับปรุงการให้บริการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบปัญหาและสามารถแก้ไขได้ทันที่ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสาร ควรจัดหาสวัสดิการแก่เจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอพร้อมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้

ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อทางเทศบาลจะได้รับทราบความต้องการของประชาชน และเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น

743. เชษฐชัย ศรีชูชาติ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ : กรณีศึกษา การจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า ชาวชุมชนแออัดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากกว่าหน่วยงานรัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ทั้งในด้าน การริเริ่มโครงการ การแนะนำสมาชิกชุมชนให้เข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกกรรมการโครงการ การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ และการเลือกพื้นที่อยู่อาศัยใหม่ ส่วนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้สนับสนุนให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังพบว่า ชาวชุมชนแออัดที่มีสถานภาพสูงทางเศรษฐกิจสังคม และเป็นกรรมการโครงการ มีส่วนร่วมสำคัญในขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ มากกว่าชาวชุมชนแออัดทั่วไป

744. ปิ่นไพร ขาววัง . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ เมื่อเรียงลำดับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ปรากฏดังนี้ ด้านการดำเนินงาน การตัดสินใจ และการประเมินผล โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับต่ำทุกองค์ประกอบ

เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดรายข้อ พบว่า ด้านการตัดสินใจ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การได้ร่วมพิจารณาติที่ประชุมเมื่อมีการประชุมทั่วไปในชุมชน และการได้ร่วม ในการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหามุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ด้านการดำเนินงาน พบว่า ตัวชี้วัดรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ รองลงมา ได้แก่ การชักชวนให้คนในครอบครัวและเพื่อนบ้านออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับและการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทุกระดับ โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผล พบว่า ตัวชี้วัดรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาชุมชนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง รองลงมาได้แก่ การร่วมรับทราบการสรุปผลการดำเนินงานและการประเมินผลการพัฒนาชุมชนย่อย

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า เพศ อายุ การติดต่อกับเทศบาล การเป็นสมาชิกกลุ่ม และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ (1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนย่อย ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล (2) พึงหาแนวทางให้ประชาชนกลุ่มอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม ประมง ค้าขาย และอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เท่าเทียมกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ รวมทั้งประชาชนกลุ่มที่ไม่เคยติดต่อกับเทศบาล และที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม (3) ควรให้ความสำคัญแก่ประชาชนในกลุ่มสตรี ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นและมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

745. ประสาน กำจรเมฆกุล . ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21 – 30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับอนุปริญญา เป็นนักศึกษา รายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 21 ปีขึ้นไป
2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ในด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง และต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และปัจจัยที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ได้แก่ เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

746. จันทิรา ศิลาวรรณ . การเพิ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของกรรมการชุมชนด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อย หลังจัดกิจกรรมแทรกแซง กรรมการชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และเพิ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น
2. แนวทางการเพิ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชน สรุปได้ว่า การใช้กิจกรรมการพัฒนาด้วยการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การมอบหมายภารกิจให้ปฏิบัติตามหน้าที่และการนิเทศติดตามผล เป็นแนวทางที่สามารถเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชนได้

747. สุพิชฌาย์ วงศ์ธีระพงษ์ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับที่น้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนาในระดับปานกลาง 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมพัฒนาและปรับปรุงสาธารณะประโยชน์และกิจกรรมสวัสดิการสังคม โดยทั้ง 2 กิจกรรมประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกขั้นตอน ส่วนกิจกรรมพัฒนาการศึกษา กิจกรรมพัฒนาสาธารณสุขและกิจกรรมป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่น้อย โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของแต่ละกิจกรรมอยู่ในระดับที่น้อยเกือบทุกขั้นตอนทั้ง 3 กิจกรรม
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ได้แก่ อายุ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา การได้รับข่าวสารการพัฒนาท้องถิ่น ความศรัทธาต่อผู้นำและความคาดหวังในผลประโยชน์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดมาตรการและแนวทางที่จะชักจูงใจให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งกระบวนการ นับตั้งแต่การร่วมประชุมวางแผนงานและโครงการ ร่วมแสดงความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะวิธีดำเนินการ ร่วมเป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ร่วมออกแรงงาน วัสดุ เงิน สิ่งของในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ตลอดจนร่วมรับทราบเมื่อกิจกรรมการพัฒนาเสร็จสิ้นแล้ว

2. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกวัย ทั้งที่มีตำแหน่งและไม่มีตำแหน่งทางสังคมเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น โดยมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น มอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่มกิจกรรม เป็นตัวแทนชุมชนในการจัดกิจกรรมของเทศบาล หรือเป็นกรรมการในโครงการต่าง ๆ โดยหมุนเวียนกันไปเพื่อสร้างความรู้สึกรับรู้ในการเป็นเจ้าของชุมชน

3. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้ทราบเป้าหมายของโครงการหรือกิจกรรมตลอดจนวิธีดำเนินการในส่วนที่ประชาชนสามารถจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน โดยการจัดประชุมชี้แจงแนะนำโครงการหรือกิจกรรมโดยคณะผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการชี้แจงในการประชุมของชุมชนย่อยแต่ละชุมชน

4. ควรปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ และเพิ่มความถี่ในการให้ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ประจำชุมชนย่อยทุกชุมชน การจัดรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ตามชุมชนก่อนที่จะจัดโครงการหรือกิจกรรม และการจัดตั้งหอกระจายข่าวประจำชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการพัฒนาอย่างทั่วถึง

5. ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนควรปรับบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสัญลักษณ์ให้มากยิ่งขึ้น โดยต้องสละเวลาในการเข้าไปพบปะประชาชนในชุมชนให้มากขึ้นเพื่อจะได้รับรู้ปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ตลอดจนต้องมีความเห็นอกเห็นใจ อุทิศตนและเวลาในการทำงานร่วมกับประชาชน เพื่อสร้างความศรัทธาเชื่อถือให้แก่ประชาชนและกระตุ้นให้ประชาชนปฏิบัติตามคำแนะนำและปฏิบัติตามแบบอย่าง

6. ควรกำหนดเป้าหมายผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ชัดเจนและตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ โดยอาจกำหนดเป้าหมายผลประโยชน์ในรูปของการประกวด การแข่งขัน ทั้งในส่วนบุคคลและส่วนรวมทั้งชุมชน

748. **ชนิษฐา ศรีนนท์ . การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา , 2542. (ศึกษาปัญหาพิเศษ)**

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ยกเว้น อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ส่วนความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาเทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลและปัจจัยแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ และให้ความสำคัญต่อปัญหาความต้องการและตอบสนองปัญหาความต้องการของทุกชุมชนอย่างเสมอภาค ด้วยความรวดเร็วและทันต่อความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับเทศบาล ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชน และเป็นผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลมากขึ้น

**749. รัฐการ สุรงค์พิตร, ร.ต.อ. . ความคาดหวังของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชิงดอย
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)**

จากผลการศึกษาในด้านความคาดหวังต่อการบริหารงานของเทศบาล ส่วนใหญ่มีแนวโน้มคาดหวังในทุก
ประเด็นการบริหารงานของเทศบาลเป้าหมาย โดยคาดหวังมากที่สุดคือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ รองลงมาคือ การ
มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง การให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ และการให้มีและบำรุงทาง
ระบายน้ำ และผลการศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะการบริหารงานของเทศบาลเป้าหมาย มีความคิดเห็นไปในประเด็น
ผู้บริหารไม่มีอำนาจเพียงพอในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน มีความแตกแยกกันในคณะผู้บริหาร ซึ่งไม่สามารถ
ตัดสินใจแก้ไขปัญหาในเทศบาลได้ และยังคงถูกรบงการจากส่วนกลาง แต่เทศบาลเป้าหมายสามารถรับฟัง และเข้าถึงปัญหา
ท้องถิ่นได้ดี

**750. บัลลังก์ วิเศษศรี . ศักยภาพการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยประชาชนมีส่วนร่วมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ .
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้า
แบบอิสระ)**

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่สวนสาธารณะในความดูแลปัจจุบัน 140 ไร่ มี
ประชากรจำนวน 170,960 คน คิดอัตราส่วนได้ 1.3 ตารางเมตร/คน เมื่อเทียบกับมาตรฐานการ มีสวนสาธารณะ 15
ตารางเมตร/คน ทำให้ทราบว่าเขตเทศบาลมีสวนสาธารณะน้อยกว่ามาตรฐานที่กำหนด สำหรับพื้นที่ศึกษาได้กำหนดใน
เขตแขวงกาวิละ เนื่องจากมีพื้นที่สวนสาธารณะน้อยที่สุด และจากการศึกษาความเหมาะสมในการสร้างสวนสาธารณะได้
พื้นที่บริเวณ ช่างทำการไฟฟ้าบ้านเด่น ซึ่งเป็นพื้นที่ในความดูแลของเทศบาลมีจำนวนพื้นที่ 12 ไร่

การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่การคิดค้นปัญหาสาเหตุ การวางแผนพิจารณาการดำเนินงาน
และการติดตามประเมินผลกับการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่าประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สำหรับ
การทดสอบหาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมด้วยด้วยเทคนิค โค-สแควร์ พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนกำหนดในการวางแผน
การดำเนินงาน การมีส่วนร่วม และขนาดพื้นที่พักอาศัยที่แตกต่างกันมีส่วนกำหนดการร่วมดำเนินงานที่ระดับความ
เชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

ในด้านความต้องการของประชาชนและการออกแบบ ประชาชนต้องการสวนสาธารณะที่ร่มรื่นมีไม้ยืนต้น มีลาน
กีฬา ต้องการกิจกรรมลักษณะออกกำลังกายและต้องการบริการห้องน้ำสาธารณะ ที่จอดรถยนต์ จักรยานยนต์

ข้อเสนอแนะ การทำโครงการสวนสาธารณะดังกล่าว เทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ
จัดทำโครงการร่วมรับผิดชอบดูแลและบริหารสวนสาธารณะ สำหรับออกแบบต้องเน้นการลดปัญหาฝุ่นละออง ควันพิษ
และเสียง

**751. ไพโรจน์ พานิชกุล . ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองปัตตานี . ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานีทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ ของเทศบาลเมืองปัตตานี ทั้ง 7 ด้าน
พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้ และเขตตำบลที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาล
โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและความคิดเห็นทั่วไปของประชาชน ในการปรับปรุงการให้บริการของเทศบาลเมืองปัตตานี ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านทะเบียนราษฎร ได้แก่ พนักงานไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ ขาดการตรวจตราดูแลความปลอดภัยในเวลากลางคืน ด้านสาธารณสุข ได้แก่ ท่อระบายน้ำอุดตัน ด้านสวนสาธารณะ ได้แก่ ความไม่ปลอดภัย ด้านความสะอาด คือ พนักงานเก็บขยะไม่สม่ำเสมอ ด้านการศึกษา คือ เด็กในเขตเทศบาลยากจนและขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และด้านการประปา ได้แก่ น้ำไม่สะอาด มีกลิ่นและตกตะกอน

ข้อเสนอแนะ

ด้านทะเบียนราษฎร ควรพัฒนาบุคลากรให้รู้จักบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้บริการที่ดีไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในการตรวจตราดูแลความปลอดภัยในเวลากลางคืน และควรเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์

ด้านสาธารณสุข ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ และสร้างสัมพันธภาพอันดีกับประชาชน

ด้านสวนสาธารณะ ควรจัดสร้างสวนสาธารณะให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน หรือปรับปรุงสวนสาธารณะขนาดเล็กตามชุมชนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ด้านความสะอาด ควรปรับปรุงการเก็บขยะ ควรเก็บอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มความถี่ในการเก็บขยะเพื่อแก้ปัญหาขยะล้นถัง และจัดหาถังขยะให้เพียงพอ

ด้านการศึกษา พนักงานครูควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้นโดยการหมุนเวียนกันออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งรายงานผลการเยี่ยมเยียนแต่ละครั้งให้ผู้บริหารทราบ

ด้านการประปา ควรปรับปรุงคุณภาพของน้ำให้สะอาด รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบในการทำงาน

752. วรวรรณ ลิทธิธรรม . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 31 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป ติดต่อกับราชการ 1 – 3 ครั้ง เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมโดยเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์มากที่สุด

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมตัดสินใจน้อยที่สุด

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ อาชีพ รายได้ การติดต่อกับราชการหรืองานที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

4. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

753. อนุกุล แพรไพศาล . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นหญิง สมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 40 – 46 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบ้านเหนือ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมากกว่า 16 ปี ขึ้นไป มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและ ปวช . ประกอบอาชีพค้าขาย มี

รายได้ต่อปีมากกว่า 40,000 บาท ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในภาพรวมและในรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม ($X = 2.66$) ในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($X = 3.14$) ในด้านการรับฟังอภิปรายนโยบาย ($X = 2.68$) ในด้านการมีบทบาทในการจัดตั้งกลุ่ม ($X = 2.48$) และในด้านความสัมพันธ์กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($X = 2.36$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภูมิสำเนา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

ส่วนเพศ อายุ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล การศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

754. ชาดิซาย ปันมกคล . ทศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนต่อการบริหารงานชุด ประภัสร์ ภูเจริญ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (ภาคันคว่ำแบบอิสระ)

จากการวิจัยพบว่า

ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนต่อการบริหารงานชุด ประภัสร์ ภูเจริญ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการต่อการแก้ไขปัญหาของเทศบาลเมืองลำพูน โดยรวมในระดับมาก ประชาชนมีความคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงในด้านนิติบัญญัติ ด้านการบริหารเทศบาล ด้านผู้นำการบริหาร และด้านการพัฒนาการเมืองการปกครองในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. การบริหารและการจัดการ
2. การบริหารจัดการด้านสาธารณูปโภค
3. การพัฒนาชุมชนด้านการศึกษาและรายได้
4. การมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อที่จะปรับปรุงและแก้ไขเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้เสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาลให้ศึกษาวิจัยงานแต่ละด้าน ที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาที่มีจำนวนมากให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้มากขึ้นในการประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบศึกษาข้อดี ข้อเสีย ในการดำเนินการพัฒนา และมีความร่วมมือกันทำงานด้วยความสามัคคีของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูนกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนในการให้บริการกิจการสาธารณะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง

755. สุระเชษฐ ปิตะวาสนา . ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตอนไผ่ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลศรีตอนไผ่ ในด้านสาธารณูปโภค โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างพอใจ โดยในส่วนของงานโยธา ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างพอใจถึงพอใจมาก ในกิจกรรมบริการเก็บค่าน้ำประปาบริการประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคและการก่อสร้างและซ่อมแซมสะพานทางเดินเท้า และในส่วนของงานรักษาความสะอาด ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างพอใจถึงพอใจมาก ในกิจกรรมบริการเก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอย บริการเก็บและขนขยะมูลฝอยและบริการถังและที่ทิ้งขยะมูลฝอย

สำหรับการบริการเฉพาะด้านนั้น ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลศรีดอน
ฝៃในทุก ๆ กิจกรรม โดยส่วนใหญ่จะมีอยู่ในระดับค่อนข้างพอใจถึงพอใจมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน

1. ด้านสาธารณูปโภค

ในส่วนของการโยธา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง บริการ
น้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค บริการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนหลัก ถนนซอย สะพานและทางเดินเท้า ได้แก่ ความ
ทั่วถึงเพียงพอและการพัฒนาก้าวหน้าบริการเก็บค่าน้ำประปา ได้แก่ ความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการ ความเอาใจใส่
ในหน้าที่บริการและบุคลากรที่มารยาท

ในส่วนของการรักษาความสะอาด ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการเก็บและขนขยะมูลฝอย
บริการถึงและที่ทิ้งขยะมูลฝอย ได้แก่ ความทั่วถึงเพียงพอความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่และการพัฒนาก้าวหน้า บริการเก็บ
ค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอย การรักษาความสะอาดในลำคลอง และการรักษาความสะอาดถนนและทางเดินเท้า ได้แก่ ความ
เอาใจใส่ในหน้าที่บริการ ความทั่วถึงเพียงพอและความรวดเร็วในขั้นตอนบริการ

2. ด้านการบริการเฉพาะด้าน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนส่วนใหญ่ต่อการให้บริการเฉพาะ
ด้านของเทศบาล ได้แก่ ความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการ ความสะดวกในการติดต่อ และความเอาใจใส่ในหน้าที่
บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านระบบการให้บริการ การให้บริการของเทศบาลในด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ควรเน้นการบริการอย่าง
เพียงพอและทั่วถึง โดยการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด นอกจากนั้นยังจะต้องมีการพัฒนาระบบการ
ให้บริการให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการ

2. ด้านกระบวนการให้บริการ เน้นการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ ลงให้มาก
ที่สุดเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก และเสียเวลาน้อยที่สุด

3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความเอาใจใส่ในหน้าที่การให้บริการให้มากขึ้น มี
บุคลิกมารยาทที่สุภาพ นอบน้อม ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความรับผิดชอบ

756. จุไรภรณ์ โสติดกุล . ภาพพจน์ของเทศบาลเมืองลำพูนตามการรับรู้ของประชาชนในท้องถิ่น . ศิลปศาสตรม หาบัณฑิต (สาขาวิชานิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ , 2544. (การศึกษาปัญหาพิเศษ)

ภาพพจน์ของเทศบาลเมืองลำพูนตามการรับรู้ของประชาชนอยู่ในระดับที่ดีทั้ง 3 ด้าน คือ ภาพพจน์ด้าน
สิ่งแวดล้อม ภาพพจน์ด้านการให้บริการ และภาพพจน์ด้านผู้ให้บริการ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์ของเทศบาลเมืองลำพูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ มีระดับการศึกษา อายุ และรายได้ ที่สัมพันธ์กับภาพพจน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 โดยอายุมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับภาพพจน์ ขณะที่รายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม
กัน เพศไม่มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์ของเทศบาล การเปิดรับข่าวสาร การเปิดรับจากสื่อประเภทต่าง ๆ และความถี่ไม่
มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์ของเทศบาล เนื้อหาข่าวสารที่ได้รับจากเทศบาลเมืองลำพูนที่สัมพันธ์กับภาพพจน์อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย การมีโอกาสนเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสาร เนื้อหาข่าวสารมีความใกล้ชิด
เกี่ยวกับประชาชน ข่าวสารเป็นเรื่องควรรู้ น่าสนใจ และความเร็วทันต่อเหตุการณ์ ส่วนการใช้ภาษาคำพูดในเนื้อหา
ข่าวสาร และเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์ของเทศบาล สำหรับเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับ
เทศบาลเมืองลำพูนที่ได้รับจากสื่อมวลชน (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) ที่สัมพันธ์กับภาพพจน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย เนื้อหาข่าวสารมีความใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับประชาชน และความเร็วทันต่อเหตุการณ์

สำหรับข่าวสารเป็นเรื่องควรรู้ น่าสนใจ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับเนื้อหาข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์ของเทศบาลเช่นเดียวกันกับเนื้อหาข่าวสารที่ได้รับจากเทศบาลเมืองลำพูน

757. กิตติวัฒน์ กิจถาวรวงศ์ . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาล จังหวัดชลบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริการสาธารณะของเทศบาล ยกเว้นความพึงพอใจในสาธาณูปโภคในการให้บริการทันต่อความต้องการเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างไม่พึงพอใจ (2) ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลยกเว้นความพึงพอใจต่อระบบระบายน้ำเสียเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล (3) กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนความรู้ ความเข้าใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลมาก จะไม่พึงพอใจต่อการบริการด้านสาธาณูปโภค ส่วนบริการสาธารณะด้านอื่นไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความรู้ ความเข้าใจของประชาชน (4) คะแนนความรู้ ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานของเทศบาล รวมทั้งพัฒนาพัฒนาการให้บริการสาธารณะของเทศบาลในเขตจังหวัดชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความพึงพอใจประชาชน

758. วารุณี วัชรเสวี . การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครนครราชสีมา . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาสังแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนในเขตเทศบาลรับรู้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าอยู่ของเทศบาลนครนครราชสีมาอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าเทศบาลนครนครราชสีมามีความน่าอยู่ที่สุดในประเทศไทย

2. ในโครงการเมืองน่าอยู่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้บริการที่ทางเทศบาลจัดให้ แต่ยังไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ อาชีพ ระดับการศึกษา การรับรู้สาเหตุความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ ปัจจัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ อายุ เพศ และรายได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ เทศบาลควรประชาสัมพันธ์โครงการให้ทั่วถึงและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยความคิดเห็นของประชาชนเอง ทั้งนี้เทศบาลนครนครราชสีมา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิชาการ

759. ณัฐวุฒิ พิริยะจีระนันต์ . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลนครเชียงใหม่ . บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุในช่วง 35 - 45 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีรายได้ต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท มาใช้บริการของเทศบาลในช่วงเช้า ใช้เวลาครั้งละประมาณ 30 - 60 นาที

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากต่อการให้บริการของเทศบาลนครเชียงใหม่ในงาน ด้านการศึกษา และกองคลัง ตามลำดับ สำหรับกองสาธารณสุข และกองช่างพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมี

ความพึงพอใจในระดับน้อย ในรายละเอียดของงานด้านกองการศึกษาที่มีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านกองคลัง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากทุกงานยกเว้นงานด้านอากรฆ่าสัตว์ งานพัฒนาชุมชน และงานสังคมสงเคราะห์ ที่อยู่ในระดับความพึงพอใจน้อย แต่สำหรับงานกองสาธารณสุขและกองช่างในรายละเอียดของทุกงานพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจน้อยในทุกด้าน

สำหรับระดับความพึงพอใจด้านการบริการ ด้านค่าธรรมเนียม ด้านสถานที่ ด้านพนักงานที่ให้บริการ ด้านอุปกรณ์ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านขั้นตอนที่ให้บริการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจในเรื่องการติดต่อสื่อสารและสถานที่ ในระดับความพึงพอใจมาก สำหรับด้านพนักงาน ด้านการบริการ ด้านอุปกรณ์ ด้านขั้นตอนการให้บริการ และด้านค่าธรรมเนียม มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อยตามลำดับปัญหาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับปัญหามากในด้านค่าธรรมเนียม ด้านการบริการ ด้านพนักงาน ด้านอุปกรณ์ ตามลำดับและในด้านสถานที่ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านขั้นตอนที่ให้บริการอยู่ในระดับปัญหาน้อยตามลำดับ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

760. เพชรวาปี พันธุ์เพ็ง . *ทัศนคติของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคกลาง 8 จังหวัด .* พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ทัศนคติของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
2. ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ การติดตามข่าวสารด้านการเมืองการปกครอง และความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติได้แก่ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาดำรงตำแหน่งกำนัน

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้คือ ควรมีการดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพแก่ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการฝึกอบรม สัมมนาเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีความสำคัญต่อการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ทั้งในด้านนโยบาย เป้าหมาย และบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

761. พัฒนพงษ์ เลชะโหม . *การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด จันทบุรี .* พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และปานกลางค่อนข้างสูงตามลำดับ โดยแยกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมือง ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนร่วมคิดทางการเมืองการบริหารในระดับสูง

2. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองและการบริหารในระดับปานกลาง
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองในระดับสูง แต่ในทางการเมืองการบริหารในระดับปานกลาง
สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหตุกับการมีส่วนร่วมพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเลย ได้แก่ อายุ รายได้ การศึกษา การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน ตำบล การให้การฝึกอบรม การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ หนังสือหรือรายงาน วิทยุ โทรทัศน์ และการพบปะพูดคุยกับบุคคลทั่วไป ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหาร โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง

2. การได้รับข่าวสารจากวารสาร หรือเอกสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสาร หรือเอกสารน้อย มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารมาก แต่ประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารน้อย

3. การพบปะพูดคุยกับข้าราชการ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

4. การเข้าร่วมประชุมกับข้าราชการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

5. การพบปะพูดคุยกับนักการเมือง (กับ สส. และ สจ.) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองนาน ๆ ครั้งจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองบ่อยหรือไม่เคย และประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองบ่อย จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองน้อย

6. การพบปะพูดคุยกับสมาชิกสภา อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

7. ความรู้ความเข้าใจต่อ อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังประสบปัญหา และมีความต้องการให้แก้ไขในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ แหล่งน้ำ และการประกอบอาชีพ ด้านสังคม ได้แก่ การสาธารณสุข และการศึกษา ด้านการเมืองและการบริหาร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร และการประชาสัมพันธ์ จึงมีข้อเสนอแนะให้รัฐสนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีความรู้เห็นความสำคัญ และมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานด้านมวลชนสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ดำเนินการแก้ไขระเบียบกฎหมายเพื่อให้กรรมการหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมและตรวจรับการจ้างร่วมกับคณะกรรมการบริหาร อบต. และให้คณะกรรมการบริหาร อบต. รับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีการประชาสัมพันธ์ผลงานจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อบต. ตามความสามารถและสถานะทางการคลัง ตลอดจนส่งเสริมอาชีพ รายได้ และการศึกษาแก่ประชาชนเพื่อสร้างคนชั้นกลางให้มากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองอย่างเหมาะสมมากขึ้น

762. จรูญ ขุนทรง . ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองใน
จังหวัดนครปฐม . สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2539. (วิทยานิพนธ์)
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทัศนคติต่อการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรอาชีพและประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา สถานภาพในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลอง ก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การผันแปรการจำแนกพหุพบว่า กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช . อนุปริญญา ถึงปริญญาตรีและสูงกว่า ประกอบอาชีพ รับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว มีสถานภาพในสภามัธยมศึกษาตอนต้นเป็นประธานกรรมการบริหาร รองประธานกรรมการบริหาร เลขานุการกรรมการบริหาร และกรรมการบริหาร มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมาก มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง มีประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมาก และมีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลองปานกลางจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่ากลุ่มอื่น ในเรื่องเดียวกัน

3. ปัญหาและอุปสรรค

3.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข่าวสารน้อย โดยเฉพาะข่าวสารจากทางราชการมีจำนวนผู้ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเลยเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ขาดความรู้ที่ถูกต้อง

3.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกชมรม/สมาคม ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง จึงทำให้ประสบการณ์ ที่จะนำไปใช้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง

3.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลองน้อยโดยเฉพาะการสัญจรทางน้ำ จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่เห็นถึงความสำคัญของแม่น้ำลำคลอง

4. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองให้มากขึ้นและเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง เพื่อเป็นการฝึกและแนะนำให้ประชาชนปฏิบัติตามและควรส่งเสริมให้ประชาชนหันมาเดินทางทางน้ำให้มากขึ้น เพราะจะทำให้พื้นที่ต่าง ๆ ในแม่น้ำลำคลองลดลง

763. พงษ์วิทย์ เขียวโป . การส่งเสริมให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนางามและตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่สตรีมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยนั้น เนื่องจากมีปัญหาขาดการกระตุ้น ขาดโอกาส ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากสมาชิกครอบครัว ชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรรัฐและเอกชน และสตรียังขาดความรู้เรื่ององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง กลยุทธ์การหาเสียงเพื่อเข้าสู่องค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสำคัญ ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ได้ใช้กิจกรรมแทรกแซง เช่น การให้ความรู้เรื่ององค์การบริหารส่วนตำบล การกระตุ้นให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และการฝึกอบรมกลยุทธ์ในการหาเสียง ฯ จากการทดสอบ

ได้พบว่า กิจกรรมแทรกแซงได้มีอิทธิพลต่อการลงสมัครรับเลือกตั้งและการได้รับการเลือกตั้ง สตรีในกลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมแทรกแซง จะลงสมัครรับเลือกตั้ง และจะมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งมากกว่าสตรีในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับกิจกรรมแทรกแซง

764. ตลานศิริ คงสมจิตต์ . ทศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ทศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ทศนคติด้านที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับทศนคติด้านที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ

2. ตัวแปรด้านภูมิหลังต่าง ๆ ของประชาชน ได้แก่ ระดับการศึกษาและตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีทศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาตรี และประชาชนที่มีตำแหน่งงานเป็นผู้ปฏิบัติงานมีทศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าประชาชนที่เป็นผู้บริหารงาน

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงทศนคติของประชาชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

765. มนตรี นาคสมบูรณ์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย
2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก
3. ประชาชนมีความคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่
ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

รายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้มากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลางและรายได้น้อย

ความคาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันโดยผู้ที่คาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่คาดหวังในการได้รับประโยชน์น้อย

5. ปัจจัยดังต่อไปนี้ เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร และการได้รับความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

766. จิรศักดิ์ พรหมชนะ . ความพร้อมของชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการพึ่งตัวเองทางการคลัง โดยได้มีรายได้เพียงพอที่จะสามารถบริหารงานได้ แม้ยังมีรายได้ไม่สูงมากนักก็ตาม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนที่ยังไม่ได้รับการจัดตั้งยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ถือได้ว่าการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้มากกว่า สำหรับขีดความสามารถในการบริหารงาน แม้ว่าจะมีส่วนที่ทำให้สามารถพัฒนาในการบริหารงานขึ้นมาได้แต่ก็ยังพบว่ามีข้อบกพร่องอยู่มาก ซึ่งจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง สำหรับความสำนึกในทางการเมืองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ยังขาดความสำนึกในทางการเมืองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพียงพอ ระดับความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองยังอยู่ในระดับต่ำ โดยยังมุ่งเน้นเฉพาะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับตัวเองเป็นสำคัญ

767. ภาณุ ธรรมสุวรรณ . ฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในความคาดหวังของประชาชน : ศึกษากรณีตำบลนางตุ้ง จังหวัดพัทลุง . มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2541. (วิทยานิพนธ์)

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อฐานะ บทบาทของสมาชิกสภา อบต . และโครงสร้าง อบต . ค่อนข้างสูง แต่เป็นความเข้าใจต่อตัวองค์กร อบต . มากกว่าตัวสมาชิกสภา อบต . ประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจ ค่อนข้างสูงเป็นกลุ่มประชาชนที่ติดตามข่าวสารการดำเนินงานของ อบต . โดยการทราบข่าวมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และที่ประชุมหมู่บ้าน ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภา อบต . คือความรู้ ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์

2. ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเชื่อมั่นและพอใจกับการมี อบต. และสมาชิกสภา อบต. เพื่อช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น ความคิดเห็นของประชาชนต่อหน้าที่ของสมาชิกสภา อบต . คือการทำหน้าที่พัฒนาตำบล และเป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของชาวบ้าน และเชื่อว่าสมาชิกสภา อบต. จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้ รวมทั้งเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน

3. ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรกำหนดวุฒิทางการศึกษาและอายุของสมาชิกสภา อบต. เพิ่มขึ้น ควรลดบทบาทของกำนัน -ผู้ใหญ่บ้าน ใน อบต . ลง และควรมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสมาชิกสภา อบต . เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกสภา อบต. ในความคาดหวังของประชาชน คือ ต้องมีความซื่อสัตย์ เสียสละ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ต้องทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชน และดูแลการพัฒนาท้องถิ่น

4. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจต่อฐานะ -บทบาทของสมาชิกสภา อบต. แตกต่างกัน แต่ความรู้สึกพอใจต่อการมี อบต . ไม่มีความแตกต่างกัน และระดับความรู้ ความเข้าใจต่อฐานะ -บทบาทของสมาชิกสภา อบต . และโครงสร้าง อบต . ของประชาชนที่ต่างกัน ไม่ทำให้การตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. ในอนาคตแตกต่างกัน

768. นกตล เมืองสอง . ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย - กรณีศึกษา . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ประชาชนในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย มีความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับดี นอกจากนี้พบว่าเพศชายมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าเพศหญิง ช่วงอายุ 40 – 50 ปี มีความรู้ความเข้าใจดีกว่ากลุ่มอื่น ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ความเข้าใจดีที่สุด และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองหัวช้างมีความรู้ความเข้าใจที่สุดในอำเภอ

769. สุเชษฐ์ ทรัพย์สินเสริม . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ . สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการทำงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
2. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการทำงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
3. การศึกษาและอาชีพมีผลทำให้ประชาชนพึงพอใจต่อการทำงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.00 ตามลำดับ
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
5. การศึกษามีผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
6. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ประการคือ
 - 6.1 ประชาชนไม่มีโอกาสและช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นในการวางแผนงาน
 - 6.2 งบประมาณไม่เพียงพอ
 - 6.3 ขาดการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงาน
 - 6.4 คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ขาดความเข้าใจ ความสามารถในการบริหารงาน

6.5 กระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดโครงการและกำหนดการ ของงานของตำบลมีปัญหาและไม่มี ความชัดเจนแน่นอน

การค้นคว้าอิสระนี้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ควรสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเพียงพอ ที่จะสามารถแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะให้ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่เป็นองค์กรท้องถิ่นของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น
2. รัฐบาลควรจัดสรรเงินรายได้ที่ได้จากทรัพยากรของชาติบางประเภท ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ อย่างทั่วถึง นอกเหนือจากเงินอุดหนุน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วประเทศ
3. ควรมีการกำหนดเส้นแบ่งที่ชัดเจน เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ควรดำเนินโครงการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน ในเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำให้ประชาชนเกิดความหวัง และร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรปกครองท้องถิ่นตนเองต่อไปในอนาคต

770. เอกเชาว์ เดชะ, ร.ต.อ. . ทศนะของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับดี พร้อมกันนี้ประชาชนยังมีความพึงพอใจต่อเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในด้านการเมืองที่สูง และยังมีค่าความพึงพอใจต่อเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในด้านการบริหารที่ค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. จะดำเนินมาแล้วระยะเวลาหนึ่ง แต่สิ่งที่เป็นปัญหาและข้อขัดข้องในการดำเนินงานของ อบต. แต่ละแห่งก็มีปรากฏให้เห็นหลายประการเช่นกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการแก้ไขและร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป เพื่อให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการกระจายอำนาจตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

771. วิเชียร ผ่อนจตุรัส, ร.ต.อ. . ทศนคติของประชาชนที่มีต่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านในฐานะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง : กรณีศึกษาอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ .รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทัศนคติกลาง ๆ ต่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านในฐานะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง โดยประชาชนจะเห็นความสำคัญของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในตำแหน่งในลักษณะเป็นการประสานความร่วมมือขององค์กรในระบบเก่าและองค์กรระบบใหม่ แต่ไม่เห็นด้วยกับการอยู่ในตำแหน่งโดยไม่ผ่านการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ทศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลักษณะส่วนตัว ดังนี้คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระดับรายได้

สำหรับความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งผู้แทนตนเข้าไปบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

772. สามารท ก้อนจันทร์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 128 ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 50.80 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 28.10 ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ร้อยละ 32.80 มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท ร้อยละ 40.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 68.80 อยู่ในเขตตำบลขามใหญ่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 78.90 ส่วนการเป็นกลุ่มสมาชิกทางสังคมนั้น มีด้วยกัน 10 กลุ่ม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านคิดเป็น ร้อยละ 32.81 รองลงไปคือ เป็นลูกเสือชาวบ้านร้อยละ 30.46 ส่วนกลุ่มสมาชิกที่มีน้อยที่สุด กองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติมีเพียงร้อยละ 4.68

ระดับความรู้ความเข้าใจ ในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นนั้น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04

การทดสอบหาความสัมพันธ์ของตัวแปรพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในตำบล จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับ เพศ ระดับรายได้ ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

773. สุวรรณา มานะโรจนานนท์ . ปัจจัยเกื้อหนุนความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีพื้นที่จังหวัดเขตปริมณฑล . คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปด้านบุคคลของสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต . สตรี มีอายุเฉลี่ย 42 ปี สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 79.2 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้น ป. 4 – 7 หรือ ป. 4 – 6 มากที่สุด ร้อยละ 43.1 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเกิดในพื้นที่ตำบลที่ปฏิบัติงาน ร้อยละ 78.5 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปีมากที่สุด ร้อยละ 53.8 เคยมีประสบการณ์การเป็นผู้นำโดยดำรงตำแหน่งเป็นประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่ม/องค์กร ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน /ตำบล ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยได้รับการฝึกอบรม/สัมมนาตั้งแต่ 1 ถึง 6 ครั้ง โดยเฉลี่ย 2 ครั้ง และเคยได้รับการสนับสนุนโดยการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 1 ถึง 15 ครั้งต่อปี โดยเฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี นอกจากนั้น พบว่า สมาชิกสภา อบต . สตรีมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต . อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 53 ซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องในประเด็นองค์ประกอบของสมาชิกสภา อบต. ร้อยละ 92.3 สำหรับภูมิหลังการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สตรีส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ร้อยละ 76.2

จากการศึกษาระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต . สตรีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายประเด็นย่อยของระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ปรากฏว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) การมีอิสระในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล (3) การแสวงหาความร่วมมือ และ (4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกสภา อบต. ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต . นั้นพบว่า สมาชิกสภา อบต . สตรีมีความสามารถในการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประสบการณ์การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนกับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี ส่วนภูมิลำเนา การฝึกอบรม และความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต. เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนกับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต . สตรี

การศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต . มีปัญหาอุปสรรค ดังนี้ คือ (1) ไม่ทราบเทคนิควิธีการแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับนักวิชาการ / สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และองค์กรธุรกิจ (2) ขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน (3) การปฏิบัติงานไม่ได้ตามเป้าหมาย และ (4) ขาดโอกาสและการสนับสนุนให้เป็นผู้บริหารงาน อบต.

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ อบต . และการพัฒนาสตรีควรมีการณรงค์โดยฝึกอบรม / สัมมนา และเผยแพร่ความรู้แก่สตรีในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์ประกอบและการกิจหน้าที่ของ อบต. และสมาชิกสภา อบต. กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นควรมีการฝึกทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นต้นว่า ทักษะในการติดต่อประสานงานหรือประสานความร่วมมือ ทักษะในการอภิปราย การนำเสนอผลงาน ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีใน อบต . โดยการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถในการบริหารงาน อบต. ให้มากขึ้น

774. นกุล วัฒนกร . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอมะนังนบุรี จังหวัดนทบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. จากการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับ “ต่ำ”

สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

2. สภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นเป็นรูปธรรมในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องให้กับประชาชนที่เข้าประชุม รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น และชี้แจงวิธีดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นให้ประชาชนรับรู้ จึงจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น ในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารการเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับสถานทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร การเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจสอบการทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน

775. สุวิทย์ โพธิ์ราชา . ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542. (วิทยานิพนธ์)

1. ลักษณะพื้นฐานของประชาชนในจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ประชาชนที่เป็นประชากรตัวอย่างเป็น ชาย มากกว่าหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.7 มีอายุในช่วงระหว่าง 40 – 59 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.7 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.7 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 59.7 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 บาทขึ้นไป – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.2 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.6

2. ความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความแตกต่างกันและกระจายอยู่ทุกระดับ โดยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือระดับน้อย และระดับมาก กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 60.2 26.1 และ 13.7 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อทดสอบด้วยสถิติไค-สแคว์ พบว่า ปัจจัยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และ

ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำนายความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ถึงร้อยละ 17.5

776. อังชล ประจักษ์จิตต์ . การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบาลคมที่ จังหวัดสมุทรสงคราม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ โดยแยกลักษณะการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมืองในระดับต่ำ แต่มีส่วนร่วมคิดทางการบริหารสูง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองในระดับต่ำ และการบริหารในระดับปานกลาง
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองระดับปานกลาง แต่ทางการบริหารระดับต่ำ

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหตุ กกับการมีส่วนร่วมพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเลย ได้แก่ อายุ และการมีตำแหน่งในหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของประชาชน มีดังนี้ :- เพศ รายได้ การศึกษา อาชีพ การได้รับฝึกอบรมจากทางราชการ การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือรายงาน การได้รับข่าวสารจากเอกสารหรือวารสาร การได้รับข่าวสารจากวิทยุ การได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ การได้รับข่าวสารจากการพบปะพูดคุย การพบปะพูดคุยกับข้าราชการ การเข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการ การพบปะพูดคุยกับนักการเมือง และการเสนอแนะความต้องการต่อส่วนราชการ

777. ศิริชัย อัมพวา . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลอนุ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.3) อายุอยู่ระหว่าง 31 – 50 ปี (ร้อยละ 42.8) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 41.7) รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท (ร้อยละ 43.7) ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ครู (ร้อยละ 21.4) อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8 (ร้อยละ 43.7) อ่านหนังสือพิมพ์บ้างเป็นบางโอกาส (ร้อยละ 53.4) ไม่เคยเข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงเรื่องผลงานของ อบต . ในปีที่ผ่านมาเลย (ร้อยละ 71.8) ไม่ได้เข้าร่วมประชุมรับฟังข้อราชการหรือการไปติดต่อราชการเลย (ร้อยละ 67.0) และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (ร้อยละ 52.4)

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีคะแนนเฉลี่ย 2.752 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการบริการเส้นทางคมนาคมทางบกและทางน้ำ และที่พึงพอใจน้อยสุดเกี่ยวกับการควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาน้ำเสีย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจในการบริการที่ได้รับของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการบริการที่ได้รับของประชาชนในเขต อบต . ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ความสนใจ ข่าวสาร จำนวนครั้งในการติดต่อสัมพันธ์กับ อบต . และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม อาจเนื่องมาจาก ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจติดตามการดำเนินงานของ อบต. จึงทำให้ปัจจัยเหล่านี้ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริการที่ได้รับ

778. จิรศักดิ์ สี่ใจเจริญ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น ๆ โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นจะเข้าโดยผ่านตัวแทน คือ สมาชิกสภา อบต. ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นหมู่บ้าน
3. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสของ อบต. ให้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
4. สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหารของ อบต. มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ อบต.

สำหรับสาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมนั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ คือ ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

779. สมชัย คำเพราะ . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแทนประชาชน ส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.46 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาประกอบอาชีพเกษตรกร ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สัดส่วนของตัวแทนประชาชนที่การตอบแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากัน มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉลี่ย 37.64 ปี ระยะเวลาที่สภาตำบลยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉลี่ย 3.60 ปี ไม่เคยเป็นกรรมการสภาตำบลและเคยเป็นส่วนน้อยเฉลี่ย 8.03 ปี
2. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8030$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านพฤติกรรมการบริหารงานมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.9600$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.6460$)
3. ปัจจัยกระบวนการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.5520$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการวางแผน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.8095$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.6065$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.5063$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.4441$) และด้านการจัดสรรงบประมาณ มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.3750$)
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3420$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการสงวนมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.5173$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา ($\bar{X} = 3.2962$) ด้านการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 3.2870$) และการใช้ประโยชน์ มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.2704$)

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3733$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ขั้นตอนการจัดสรรให้ชุมชนได้รับประโยชน์ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.6311$) รองลงมาคือ ขั้นตอนการประเมินปัญหา ($\bar{X} = 3.4835$) ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.3430$) ขั้นตอนการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.2977$) และขั้นตอนการดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.1030$)

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

780. วรณทิพย์ ตระการจินดานนท์ . *ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความคาดหวังผลประโยชน์และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกับผู้ที่อายุต่ำกว่า 41 ปี คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง และคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง ส่วนระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความคาดหวังผลประโยชน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาที่พบจากการศึกษา คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และยังมีการใช้สิทธิพลท้องถิ่นในการตัดสินใจในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณน้อย ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มักมีการใช้สิทธิพลท้องถิ่นและระบบอุปถัมภ์

781. พงษ์ศักดิ์ เชาวนาศิริ . *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) ในการบริหารโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดอุดรธานี . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (วิทยานิพนธ์)*

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในการบริหารโครงการพัฒนาของ อบต. จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับการบริหารโครงการพัฒนาของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับการบริหาร

โครงการพัฒนาของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประสพการณ์ด้านการพัฒนาของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรมการพัฒนาสตรีตำบลในการบริหารโครงการพัฒนาของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการรับรู้ข่าวสารภายนอกของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรมการพัฒนาสตรีตำบลในการบริหารโครงการพัฒนาของ อบต. จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

782. บรรเจิด อนุเวช . การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. ในทุกกิจกรรม โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งเข้าไปมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร่วมกิจกรรมที่ อบต. จัดขึ้น แจ้งความต้องการและให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นต่อ อบต. และประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของ อบต. ถูกต้อง ภูมิหลังของประชาชนในด้านเพศ การศึกษา รายได้ ภูมิฐานะและการรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. ยกเว้นในเรื่องอายุและสถานที่ประกอบอาชีพและภูมิหลังของประชาชน ในด้านเพศ สถานที่ประกอบอาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ มีความสัมพันธ์กับการมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. ยกเว้นในเรื่องอายุและการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ อบต. โดยการร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. และรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดให้มากขึ้น

783. สงวน พรชัยสิริอรุณ . ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด อ. เมือง จ. สมุทรสาคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง

2. สำหรับการศึกษาการศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังของประชาชน อันได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนสภาพภูมิหลังด้านเพศของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

784. มนต์รี เทอดธีระกุล . การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสถานภาพสตรี การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การส่งเสริมสนับสนุนจากส่วนราชการ ระดับการพัฒนาของจังหวัด ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนอายุ อาชีพ รายได้ การรับรู้ข่าวสาร

ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาที่ทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล

785. ไพศาล เชาวนะ . การมีส่วนร่วมของประชาชนชาวอำเภอลำปางต่อการบริหารท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ โดยแยกลักษณะการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมืองในระดับต่ำ แต่มีส่วนร่วมคิดทางการบริหารสูง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองในระดับต่ำ และการบริหารในระดับปานกลาง
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองระดับปานกลาง แต่ทางการบริหารระดับต่ำ

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหตุ กกับการมีส่วนร่วมพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเลย ได้แก่ อายุ และการมีตำแหน่งในหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของประชาชน มีดังนี้ :- เพศ รายได้ การศึกษา อาชีพ การได้รับฝึกอบรมจากทางราชการ การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือรายงาน การได้รับข่าวสารจากเอกสารหรือวารสาร การได้รับข่าวสารจากวิทยุ การได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ การได้รับข่าวสารจากการพบปะพูดคุย การพบปะพูดคุยกับข้าราชการ การเข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการ การพบปะพูดคุยกับนักการเมือง และการเสนอแนะความต้องการต่อส่วนราชการ

786. สมเกียรติ สมศรีรัฐกิจ , ร.ต.อ. . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี . สาขาวิชาการบริหาร องค์การ/บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก , 2543. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การ อบต . อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียด การมีส่วนร่วมทั้ง 5 ระดับ ก็อยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การกำกับดูแล การประเมินผล การนำเสนอโครงการ และการปรับปรุงการบริหารงาน

ภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร อบต. พบว่า เพศ อาชีพ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การ อบต.

กลุ่มอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีตำแหน่งในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการบริหาร อบต. มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

787. สมเศียร จันทรห้ำ , พ.อ.อ. . บทบาทของชุมชนในการจัดการโครงการเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชากรในชุมชนมีความเห็นว่าโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนได้ ชุมชนมีความเป็นอิสระในการจัดการโครงการจากภาครัฐโดยองค์การบริหารส่วนตำบลหรือภาครัฐได้นำนโยบายมาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโดยให้ชุมชนเป็นผู้คิด ผู้ทำเอง ผลสำเร็จของผลงานจึงเกิดจากชุมชน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นอิสระในการจัดการโครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง คือ อาชีพ รายได้ เพศ และระดับการศึกษา

788. กังวาลย์ บัวจีบ . บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษายิจสรุปได้ ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพส่วนตัวเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านขณะดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และมีได้ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยสถานภาพส่วนตัวในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ขณะดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และมีได้ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ประชาชนส่วนใหญ่ สถานภาพส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเห็นว่าบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญและลักษณะการทำงานที่ชัดเจนกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับค่อนข้างสูง

789. วันดี รักชาติ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี ในการพัฒนาชุมชน . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในเรื่องการวางแผนพัฒนาตำบลและเมื่อมีการวิเคราะห์การถดถอยพหุระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การติดต่อสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอันดับแรกคือบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสารและอันดับสุดท้ายคือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งอิทธิพลของปัจจัยทั้งสามสามารถอธิบายควรเปลี่ยนแปลงของคะแนนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้ร้อยละ 34.4

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ควรมีการเสริมในส่วนบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ การติดต่อสื่อสาร เพื่อให้สมาชิกสภา อบต. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยการสร้างจิตสำนึกความเป็นผู้นำ การใช้การจูงใจ การส่งเสริมการรับรู้ข่าวสาร ในเรื่องการพัฒนาและการติดต่อกับชุมชนภายนอกและภายใน การให้ คปต . เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือสนับสนุน และการสนับสนุนให้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรทำความเข้าใจกับสมาชิกสภา อบต. ที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจทำได้โดยให้ อบต. มีการส่งสมาชิกสภา อบต. ไปดูงาน อบต. อื่น ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน

780. เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ . การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดนครปฐม ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การส่วนตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาในด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหาร อบต. . ที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษาด้านปัจจัยค่านิยมและความรู้ความเข้าใจ พบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. ในจังหวัดนครปฐม ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน ของการบริหารงาน อบต. ด้านระดับค่านิยมและความตระหนักในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เห็นควรให้มีการส่งเสริมการศึกษา และให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะส่งเสริมสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

781. ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ . การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม ดีขึ้นกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมแทรกแซงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ปัญหาของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีปัญหาน้อยลง กว่าก่อนดำเนินกิจกรรมแทรกแซงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับความต้องการ การสนับสนุนของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความต้องการ การสนับสนุนไม่แตกต่างจากก่อนดำเนินกิจกรรมแทรกแซง

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดเวทีประชาคม และการนิเทศติดตามผล เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาความรู้ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดีขึ้นและทำให้ปัญหาของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลดน้อยลง ซึ่งสามารถนำกระบวนการนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ต่อไป

782. ทนง ครุฑจ้อน . ภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในทัศนะของประชาชน อำเภอปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในทัศนะของประชาชน อำเภอปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล การรับรู้ข่าวสาร ประโยชน์ที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล และระดับการพัฒนา ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบล

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สภาตำบล

783. เสรี ชาเหลา . ทัศนะของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาทของสภาตำบลในการวางแผนและปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาตำบล (2525 - 2529) : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบล ตำบลภูเงิน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด . วิทยานิพนธ์ส่งเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2527.

ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจของประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของ กสต . มีความเข้าใจถูกต้องและมีความเห็นสอดคล้องกันต่อบทบาทของ กสต . ที่เป็นผู้บริหารงานหรือดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการ บทบาทในการพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการพัฒนาตำบล บทบาทในการเผยแพร่การดำเนินงานพัฒนา

ของทางราชการ บทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเมื่อได้รับอนุมัติจากทางอำเภอและจังหวัด

แต่กลุ่มที่ศึกษาทั้งสองกลุ่มมีระดับการยอมรับที่ไม่สอดคล้องกันต่อบทบาทของ กสต. ในการให้ความร่วมมือประสานงานโครงการต่าง ๆ แก่ทุกหน่วยงานและบทบาทของ กสต. ที่เป็นผู้จัดทำแผนพัฒนาตำบล

บทบาทของ กสต. ในการวางแผนและปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาตำบลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้นำท้องถิ่นยอมรับว่า กสต. มีบทบาทจริงและมีความเห็นสอดคล้องกันต่อบทบาทของ กสต. ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชน บทบาทของ กสต. ในการประมวลโครงการในแผนพัฒนาตำบล บทบาทของ กสต. ในการสนับสนุนให้ประชาชนได้ออกความคิดเห็นและตัดสินใจในการคัดเลือกโครงการ บทบาทของ กสต. ในการปฏิบัติงานตามโครงการ บทบาทของ กสต. ในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ บทบาทของ กสต. ในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น บทบาทของ กสต. ในการควบคุมการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ บทบาทของ กสต. ในการใช้อำนาจสั่งการแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ บทบาทของ กสต. ในการตรวจรับงานตามโครงการ บทบาทของ กสต. ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน บทบาทของ กสต. ในการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วมแก้ไขปัญหา

กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้นำท้องถิ่นยอมรับว่า กสต. มีบทบาทจริง แต่มีความเห็นในระดับที่ไม่สอดคล้องกันต่อบทบาทของ กสต. ในการวิเคราะห์สภาพท้องถิ่นและความเป็นอยู่ของประชาชน บทบาทของ กสต. ในการชี้แจงรายละเอียดของโครงการ บทบาทของ กสต. ในการรายงานการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ บทบาทของ กสต. ในการรายงานความก้าวหน้าของโครงการให้ประชาชนทราบทุกระยะ

กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กสต. ไม่ได้มีบทบาทในการพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา และบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ

784. ศันสนะ ตันติชาติ . การมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัดกาฬสินธุ์ . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2531.

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างมีระดับในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง คือมีคะแนนเฉลี่ย 28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างคือ กรรมการสภาตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งในหมู่บ้าน และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

นอกจากนี้ยังพบว่า การได้รับการอบรมเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ อาชีพของกรรมการสภาตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. กรรมการสภาตำบลโดยการเลือกตั้งยังมีความรับผิดชอบน้อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมเท่าที่ควร ดังนั้น ควรที่จะเน้นในเรื่องบทบาทของสภาตำบลให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสภาตำบลจะได้เข้มแข็งมากขึ้น และขยายพื้นที่การศึกษาไปยังจังหวัดอื่น ๆ อาจจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่แตกต่างออกไป

2. ควรที่รัฐบาลจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กกับกรรมการสภาตำบลให้มากยิ่งขึ้น

3. รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กน่าจะพิจารณาสนับสนุน หรืออนุมัติโครงการ โดยเน้นหนักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือพัฒนาด้านอื่นในลักษณะของประชาอาสาให้มากยิ่งขึ้น จะทำให้รัฐบาลสิ้นเปลืองงบประมาณน้อยลง

785. นริศ ชำนาญกิจ . การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74.7 มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ โดยที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนรองลงมาคือในเรื่องการติดตามและประเมินผล และในเรื่องการรับรู้ปัญหาตามลำดับ แต่สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด สำหรับความต้องการมีส่วนร่วมประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.08 มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง โดยที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือการวางแผน ลงทุนปฏิบัติและการรับรู้ปัญหาตามลำดับ

จากการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมด้วย t-test และ F-test พบว่า เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม การฝึกอบรม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วม และตอบบทบาทของสภาตำบลและการได้รับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนชายมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนหญิง ประชาชนที่มีกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนกลุ่มอายุ 18 - 30 ปีและกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วมและตอบบทบาทของสภาตำบลในระดับสูงมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นดังกล่าวในระดับต่ำกว่า นอกจากนี้ประชาชนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทและบทบาทของสภาตำบลมาก มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารดังกล่าวน้อย

ตัวแปรภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมคือ เพศ การฝึกอบรม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วมและบทบาทของสภาตำบล การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทและบทบาทของสภาตำบล กล่าวคือ ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนหญิง ประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชนบทในรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วมและตอบบทบาทของสภาตำบลในระดับสูงมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นดังกล่าวต่ำกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทและบทบาทของสภาตำบลมากมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารดังกล่าวน้อย

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลและทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมจึงทำให้ได้แนวทางเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลให้มีมากขึ้น เช่น ควรสนับสนุนในชนบทให้มีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาชนบทของตน สนับสนุนให้ประชาชนทุกอายุโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัยกลางคนให้มีส่วนร่วมมากขึ้นและสนับสนุนให้ประชาชนรับการศึกษา การฝึกอบรมและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมให้กว้างขวางขึ้น ทั้งนี้เพราะสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล ซึ่งอาจมีผลให้สภาตำบลเป็นองค์กรของประชาชนที่แท้จริงและเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาชนบทยิ่งขึ้น

786. อัญชนี แซ่มสาคร . ทศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภา

ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

สรุปผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งด้านบวกและด้านลบเท่ากัน โดยพบว่าประชาชนมีทัศนคติด้านบวกร้อยละ 50 และทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบลด้านบวกร้อยละ 60 และมีทัศนคติด้านลบร้อยละ 40 ผลการทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลในการกำหนดระดับทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับสภาตำบล ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล และผลการทดสอบความแตกต่างระดับทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่าอายุที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันและประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับสภาตำบลที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการกำหนดทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล โดยในสมมติฐานที่ 2 พบว่าทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล ในลักษณะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก แต่อยู่ในระดับต่ำ ดูได้จากค่า $r = 0.1339$

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมการจัดรูปแบบการศึกษาในชนบท โดยพยายามสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสภาตำบล
2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ควรศึกษาวิจัยพื้นที่อื่น ๆ บ้าง

787. ยุทธนา ทรัพย์สมบูรณ์ . ความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสุขาภิบาลสองแห่งในจังหวัดสกลนคร . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538. (สารนิพนธ์)

ผลการทดสอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า

1. เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
2. อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
3. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
4. อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
5. สถานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

7. การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

8. การดูข่าวโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

9. การฟังข่าววิทยุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

10. ถิ่นที่อยู่ภายในเขตสุขาภิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

11. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

12. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคม และตัวแปรแวดล้อมทางการเมือง กับตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น และตัวแปรความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล ในสุขาภิบาลที่มีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการกับสุขาภิบาลที่มีประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน

ในด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล และความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นระดับต่ำ และมีความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาลระดับสูง

การศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นการปรับเอาแนวคิดในเรื่องของการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญบางประการ มาใช้ศึกษาร่วมกันกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจ โดยมุ่งหวังที่จะเพิ่มพูนความรู้ในด้านนี้ให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากขีดจำกัดที่เกิดจากการแปรหรืออธิบายแนวคิดบางแนวคิดให้เป็นรูปธรรม เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ หรือขีดจำกัดที่การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลเพียงสองแห่งจึงทำให้เกิดความยากลำบากในการที่จะสร้างเป็นข้อสรุปทั่วไป

788. ลิขิต ภูมิ . การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดปทุมธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นกับสภาตำบลสูงกว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ทั้งในภาพรวม ในการสำรวจปัญหา ในการค้นหาสาเหตุของปัญหา ในการกำหนดปัญหา และวางแผนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนในการติดตามและประเมินผล

2. ปัญหาและอุปสรรค ส่วนใหญ่ในพื้นที่ทั้ง 2 จังหวัด ระบุปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ การพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบลไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ปัญหาที่ประชาชนและกรรมการสภาตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล ปัญหาเรื่องขาดแคลนเงินงบประมาณ และโครงสร้างของสภาตำบลที่เป็นอุปสรรคในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบลที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างระบุถัดมา

3. ข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ทั้ง 2 จังหวัด ระบุตรงกัน คือ ให้กรรมการสภาตำบลสนใจ เอาใจใส่ดูแลกิจกรรมของสภาตำบล และความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่นอย่างจริงจัง พร้อมทั้งเสนอให้รัฐบาลเพิ่มเงินงบประมาณของสภาตำบลเสียใหม่ และสภาตำบลควรปรับปรุงระบบงานประชาสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้น

789. ศิริพร ทองทวี . **ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและการปฏิบัติงานของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู .** พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ทัศนคติของประชาชนและความรู้เกี่ยวกับสภาตำบลที่มีต่อรูปแบบและการปฏิบัติงานของสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง
2. ตัวแปรทางด้านลักษณะพื้นฐานประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิสำเนา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ตัวแปรทางด้านระดับความรู้เกี่ยวกับสภาตำบล ประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมและการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและการปฏิบัติงานของสภาตำบล
3. ตัวแปรทางด้านลักษณะพื้นฐานประกอบด้วย ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและการปฏิบัติงานของสภาตำบล

790.. จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ . **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล : กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน .** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539.

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบลในระดับต่ำ ได้แก่ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ระดับรายได้ และระดับความรู้เกี่ยวกับองค์กรประชาชนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านที่ตั้งตำบล

ประเภทของการมีส่วนร่วมที่มากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ ส่วนการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหามุมชน

อุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล คือระบบอุปถัมภ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อพ่อค้า ข้าราชการ และราษฎรบางกลุ่ม เพราะทำให้ราษฎรมีทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อสภาตำบล นอกจากนี้พบว่า การที่ข้าราชการเข้าไปกำกับ ควบคุม ช่วยเหลือการทำงานของสภาตำบลมีผลให้สภาตำบลไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น

จากผลการศึกษาวิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสภาตำบลมากขึ้นโดยเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งเลือกตั้งและแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นสภาของชาวบ้านอย่างแท้จริง
2. ฝ่ายราชการควรถอนตัวจากการเข้าไปกำกับ ควบคุมสภาตำบล ในรูปของการเป็นเลขานุการสภาตำบล และคณะที่ปรึกษาสภาตำบล ควรให้สภาตำบลมีอิสระในการบริหารงานโดยคณะกรรมการสภาตำบลเอง โดยทางราชการเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
3. ควรจัดงบประมาณให้แก่สภาตำบลเพิ่มมากขึ้น และมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ตำบลเพื่อให้สภาตำบลมีรายได้ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และสร้างระบบที่ให้ ราษฎรในพื้นที่ตำบลมีบทบาทเป็นฝ่ายควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลเพื่อให้คณะกรรมการสภาตำบลปฏิบัติงานเพื่อประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

791. ธงชัย ทรงประศาสน์ . สุขาภิบาล : การศึกษาถึงสิทธิของประชาชนในการปกครองตนเอง . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ , 2510. (วิทยานิพนธ์)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาเรื่องของสุขาภิบาลในแง่สิทธิของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองว่าการปกครองรูปแบบนี้ช่วยให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการปกครองตนเองเพียงใด โดยพิจารณาถึงประสบการณ์ของประชาชนชาวไทยในการจัดการปกครองท้องถิ่น วิวัฒนาการของการปกครองรูปแบบสุขาภิบาล วัตถุประสงค์ของการจัดให้มีสุขาภิบาล ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสุขาภิบาลกับราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า สุขาภิบาลที่ทางราชการได้จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ เกือบ 600 แห่งนี้ ยังมิได้ช่วยให้ประชาชนมีสิทธิหรือได้ฝึกหัดในการปกครองตนเองสักเท่าใด เพราะมีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับทัศนคติของข้าราชการและประชาชนที่มีอยู่ต่อการปกครอง ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารราชการ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท และปัญหาเกี่ยวกับรูปหรือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสุขาภิบาลที่วางไว้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคมิให้ประชาชนดำเนินงานสุขาภิบาลด้วยตนเองอย่างเต็มที่

ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาไว้ พอสรุปได้ว่ารัฐบาลและส่วนการปกครองท้องถิ่นกรมการปกครองจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติของข้าราชการและประชาชนให้ทัศนคติเสียใหม่ว่าข้าราชการไม่ใช่ นาย และไม่ใช่ญาติผู้ใหญ่ของประชาชน แต่เป็นประชาชนที่มีอาชีพปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอื่น ๆ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยควรรับผิดชอบร่วมกันจัดวางหลักสูตรไว้ในชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนว่าการจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นนั้นมีผลดีผลเสียอย่างไร ผู้ปฏิบัติงานสุขาภิบาลควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข่าวให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานสุขาภิบาลอยู่เสมอพร้อมกันเปิดโอกาส ชักชวนให้ประชาชนออกความเห็นบ้าง ให้ประชาชนรู้สึกว่างบที่ความคิดเห็นของเขาอาจมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานสุขาภิบาลได้

792. ประสิทธิ์ พรหมพิสุทธิ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุขาภิบาล ศึกษาจากกรณีสุขาภิบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2512.

ผลศึกษาวิจัยที่ได้พบว่า

1. การที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นแบบสุขาภิบาลเท่าที่ควรนั้น เกิดจากมูลเหตุใหญ่คือ ความไม่รู้ไม่เข้าใจในการปกครองตนเองของประชาชนเป็นประการสำคัญที่สุด
2. ความไม่รู้ไม่เข้าใจต่อการปกครองตนเองนั้นเกิดจากความเคยชินต่อการปกครองระบบดั้งเดิมและความไม่เคยชินต่อรูปการปกครองแบบสุขาภิบาลที่รัฐบาลหยิบยื่นให้
3. การจัดรูปแบบองค์การปกครองของสุขาภิบาลยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร แต่ปัญหาเรื่องรูปแบบไม่ใช่เป็นปัญหาประการสำคัญในขณะนี้

ดังนั้น ปัญหาสำคัญที่สุดที่ควรจะรีบแก้ไขนั้นอยู่ที่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อนแล้วจึงจะมาพิจารณาแก้ไขรูปแบบให้สอดคล้องหรือเหมาะสมตามมาทีหลัง

793. นฤชา ลำราญทรัพย์ . ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอนาม่วง จังหวัดกาญจนบุรี . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2533. (สารนิพนธ์)

ผลการทดสอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า

1. เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
2. อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
3. ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
4. สถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
5. อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
6. รายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
7. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล

ในด้านความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลนี้ พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในการปกครองท้องถิ่นระดับปานกลาง

การศึกษาวิจัยดังกล่าว เป็นการปรับแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชน โดยเฉพาะการนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบสุขาภิบาลมาใช้ เพื่อเป็นการหาแนวทางพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลออกไป อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาวิจัยในลักษณะที่เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลแห่งเดียวเป็นกรณีศึกษา ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดในการที่จะสร้างเป็นข้อสรุปทั่วไป

794. สมชาย พิพัฒน์กุลกิจ . ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลที่มีประธานกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งกับสุขาภิบาลที่มีประธานกรรมการโดยตำแหน่ง . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2537. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต มีความรู้ ความเข้าใจ การปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล สูงกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลมาบตาพุด
2. ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองมีความคิดเห็นต่อการปกครองท้องถิ่นระดับสูง และมีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตสุขาภิบาลมาบตาพุดเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลสูงกว่าสุขาภิบาลจันทนิมิต
4. ในสุขาภิบาลมาบตาพุด พบว่า
 - ตัวแปรรายได้และการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล ส่วนตัวแปรเพศ อายุ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์

- ตัวแปรอายุการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่นรูป
สุขาภิบาล ส่วนตัวแปรเพศ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์
- ตัวแปรการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปกครองท้องถิ่นรูป
สุขาภิบาล ส่วนตัวแปรอายุ รายได้ และเพศ ไม่มีความสัมพันธ์
- ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น รูปสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วน
ร่วมต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
- ความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน ต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความ
คิดเห็นของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
- ความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน ต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้า
มีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล

5. ในสุขาภิบาลจันทนิมิต

- ตัวแปรเพศ อายุ รายได้ อาชีพ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ กับความรู้ ความเข้าใจของ
ประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
- ตัวแปรรายได้ มีความสัมพันธ์กับ การเข้ามามีส่วนร่วม ของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูป
สุขาภิบาล ส่วนตัวแปรอายุ การศึกษา อาชีพและเพศไม่มีความสัมพันธ์
- ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์กับความ
คิดเห็นของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
- ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการเข้าม
มีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล
- ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่ว
มาของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการปรับแนวความคิด ในการปกครองท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ
ความคิดเห็น ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบการปกครองสุขาภิบาล เพื่อเป็นการหาแนวทางพัฒนา
การศึกษาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทย ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

**795. คณิศ อินทสุววรรณ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นสุขาภิบาล : ศึกษากรณีสุขาภิบาล
ห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม . พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นสุขาภิบาล และมีความรู้ความเข้าใจในการเมือง
ระบอบประชาธิปไตยในระดับสูงพอสมควร ส่วนความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นและความรู้สึกต่อการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีในระดับปานกลาง ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่าการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิฐานกับความรู้สึกต่อการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย แต่จะมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยและความรู้ความ
เข้าใจในการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบ
ประชาธิปไตยและความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น กับความรู้สึกต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มิได้มี
ความสัมพันธ์กันในเชิงปฏิฐาน แต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ ซึ่งปัญหานี้เป็นสิ่งที่น่าศึกษาถึงลักษณะเฉพาะใน
สังคมไทย

796. พุทธดำรงค์ คุณารักษ์ . ความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการจากสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้ง กับจากสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการแต่งตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลโพรงมะเดื่อ กับสุขาภิบาลดอนยายหอม จังหวัดนครปฐม . สาขาวิชาเทคโนโลยีสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2537. (ภาคนิพนธ์)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ ต้องการศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของสุขาภิบาล และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งกับสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการแต่งตั้ง โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ คือ ศึกษาเฉพาะกรณีของสุขาภิบาลโพรงมะเดื่อซึ่งประธานมาจากการเลือกตั้ง เปรียบเทียบกับสุขาภิบาลดอนยายหอม ซึ่งประธานมาจากการแต่งตั้ง ตั้งอยู่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยออกแบบสอบถามประชาชนซึ่งเคยไปรับบริการจากสุขาภิบาลทั้ง 2 แห่ง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สุขาภิบาลละ 100 คน แล้วนำไปหาค่าทางสถิติเปรียบเทียบกัน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนผู้ไปรับบริการจากสุขาภิบาลโพรงมะเดื่อมีความพึงพอใจในด้านสถานที่ให้บริการ ระบบการบริการและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสูงกว่าสุขาภิบาลดอนยายหอม จึงอาจสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการจากสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งมีสูงกว่าสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการแต่งตั้ง”

797. ยุทธนา ทรัพย์สมบูรณ์ . ความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ไรต์จากสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสุขาภิบาลสองแห่งในจังหวัดสกลนคร . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538. (สารนิพนธ์)

ผลการทดสอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า

1. เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
2. อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
3. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
4. อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
5. สถานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
7. การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
8. การดูข่าวโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
9. การฟังข่าววิทยุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น แต่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล
10. ถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

11. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชน
ต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล

12. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ และตัวแปรแวดล้อมทางการเมืองกับตัวแปรความรู้ความ
เข้าใจในการปกครองท้องถิ่น และตัวแปรความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล ใน
สุขาภิบาลที่มีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการกับสุขาภิบาลที่มีประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งมีความแตกต่าง
ในด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นสุขาภิบาล และความพึงพอใจของประชาชนต่อ
บริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นระดับต่ำ และ
มีความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะที่ได้รับจากสุขาภิบาลระดับสูง

การศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นการปรับเอาแนวคิดในเรื่องของการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลซึ่งมีคุณลักษณะ
พิเศษที่สำคัญบางประการ มาใช้ศึกษาร่วมกันกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจ โดยมุ่งหวังที่จะ
เพิ่มพูนความรู้ในด้านนี้ให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากขีดจำกัดที่เกิดจากการแปรหรืออธิบายแนวคิดบาง
แนวคิดให้เป็นรูปธรรม เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ หรือขีดจำกัดที่การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี
สุขาภิบาลเพียงสองแห่งจึงทำให้เกิดความยากลำบากในการที่จะสร้างเป็นข้อสรุปทั่วไป

**798. ไพศาล สาราญทรัพย์ . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการ
มาจากการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร . พัฒนบริหารศาสต
รมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 73.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ร้อยละ 13.40 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง และร้อยละ 13.10 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ เมื่อแยกพิจารณาความ
พึงพอใจของประชาชนในเขตสุขาภิบาลตามลักษณะของการให้บริการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูล ด้านการบำรุงเส้นทางคมนาคมทางบกและทางน้ำ ด้านการจัดให้มีน้ำสะอาดไว้ใช้บริโภค ด้านการควบคุมไม่ให้เกิด
ปัญหาน้ำเสีย ด้านการป้องกันอัคคีภัย ด้านการได้รับการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับปานกลาง ทั้ง 7 ด้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ตำบลที่อยู่ การรับข่าวสารจาก
หนังสือพิมพ์ จำนวนครั้งในการไปติดต่อราชการ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับความพึง
พอใจที่มีต่อการให้บริการที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

**799. สมชาติ อุทธิรัตน์ . แรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชนในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ
สุขาภิบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนราธิวาส . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า

1. มีการสนับสนุนในลักษณะเครือข่ายและเพื่อฝูง มากกว่าการใช้เงินหรือสิ่งของ ในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งของ
ผู้นำ ช่วงปฏิบัติงาน รูปแบบการสนับสนุนมีทั้งทางด้านการเงิน การใช้กำลังใจ การให้ความคิดเห็น การให้วัตถุสิ่งของและ
อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินจากประชาชนในเขตสุขาภิบาล

2. รูปแบบความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดแรงสนับสนุนทางสังคมต่อผู้นำชุมชนที่พบทั้งหมดเป็นแบบความสัมพันธ์
ในแนวนอน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายทางสังคม คือ ผ่านกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนฝูงและเพื่อนร่วมงาน 2)
ความสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายและวัฒนธรรมคือ กลุ่มผู้ประกอบการศาสนา 3) ความสัมพันธ์ที่ผ่านกลุ่มการปกครองคือ
องค์กรท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในรูปการบริหารที่ดีในการแก้ปัญหาที่มีประชาชนมาขอรับการช่วยเหลือ และ 4) การใช้มนุษย

สัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องล้วนแต่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่นำมาซึ่งการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้าน สมาคม กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพ่อค้า และกลุ่มเยาวชนกลุ่มกีฬา

3. ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นใช้อำนาจเงินตราและสิ่งของในการขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำทางการเมือง ปัญหาตามกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและปัญหาการร้องขอจากเครือข่ายในสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

4. ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ

1. ทางราชการควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน และการคัดเลือกผู้นำที่มีคุณภาพเข้ามารับใช้ประชาชนและสังคมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อลดปัญหาการใช้อิทธิพล อำนาจเงินตราและสิ่งของ หาเสียงในการเลือกตั้งเพื่อก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำ

2. ควรมีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารงานเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นรูปแบบการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

800. ทวีพงษ์ หินคำ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานสุขาภิบาลริมใต้ จังหวัดเชียงใหม่ . รัศมีธรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานรูปแบบสุขาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
2. การศึกษา อาชีพ รายได้ และอายุ มีผลทำให้ประชาชนมีความพอใจต่อการบริหารงานรูปแบบสุขาภิบาลแตกต่างกัน

3. ความต้องการของประชาชนในด้านบริการสาธารณะ 5 ลำดับ คือ

- 3.1 สร้างและบำรุงรักษาถนน
- 3.2 รักษาความสะอาดเรียบร้อย
- 3.3 ติดตั้งและบำรุงไฟฟ้า
- 3.4 ส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 3.5 สร้างและบำรุงทางระบายน้ำ

801. กิตติ แสงประดิษฐ์ . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี สุขาภิบาลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541 . (วิทยานิพนธ์)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสุขาภิบาลธัญบุรีที่มีประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ ความสนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล การได้รับสื่อข่าวสารจากสุขาภิบาล และการมีฐานะเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และตัวแปรที่ไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชน ได้แก่ อายุ การศึกษา เขตตำบลที่อยู่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาล สถานที่ทำงาน และจำนวนครั้งในการติดต่อสัมพันธ์กับสุขาภิบาล

ข้อเสนอแนะการศึกษา

1. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการให้บริการด้านการควบคุม มลภาวะ และด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีค่าต่ำสุดตามลำดับ แสดงว่าการบริหารงานของสุขาภิบาลในสองด้านนี้ยังขาดประสิทธิภาพ จึงควรประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจเอปลูกจิตสำนึกของ

ประชาชนให้เข้ามาจับบทบาทในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนเอง สำหรับปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย สุขาภิบาลธัญบุรีควรพิจารณาปรับปรุงขั้นตอนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยให้รวดเร็วและเพียงพอทั่วถึง โดยปรับปรุงรถขนขยะให้ทันสมัยโดยเป็นรถชนิดคอนเทนเนอร์มีเครื่องอัดขยะ หากถังรองรับขยะที่มีความจุ 100 หรือ 200 ลิตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับขยะในแต่ละวัน

2. สุขาภิบาลควรบริหารงานในลักษณะพหุภาคี มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรเอกชน เพื่อให้ประชาชนทราบแนวทางการพัฒนา และสามารถจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่จำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สุขาภิบาลธัญบุรีพัฒนาการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดทำถนน สะพาน ไฟฟ้าสาธารณะ ตามความต้องการของประชาชน

802. กิตตินันท์ อรรถบพ . การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสุขาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลบางปะหัน และสุขาภิบาลนครหลวง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองแห่งร้อยละ 63.70 มีความพึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับจากสุขาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.70 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง และร้อยละ 13.60 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อแยกพิจารณาระดับความพึงพอใจของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่มีต่อการบริการที่ได้รับ จำแนกตามลักษณะการให้บริการทั้ง 6 ด้าน พบว่า การบำรุงรักษาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับสูง และในเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การจัดให้มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันสาธารณภัย การออกใบอนุญาตต่าง ๆ และการได้รับการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยมีตำแหน่งระดับความพึงพอใจเท่ากับ 2.95

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรประเภทสุขาภิบาล ที่อยู่อาศัย รายได้ระดับการศึกษา เขตตำบลที่อยู่อาศัย การติดต่อสัมพันธ์กับสุขาภิบาล การสนใจข่าวสารและการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับจากสุขาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรด้านเพศ อายุ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับจากสุขาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

803. ประมวล รุจนเสรี . ทศนคติของประชาชนที่มีต่อเทศบาลนครกรุงเทพ . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2508.

การศึกษาเอกสารพบว่า ในสมัยรัฐบาลสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรนั้นเป็นแบบอุปถัมภ์ ทำให้กษัตริย์เป็นผู้ควบคุมอำนาจและจัดการบริหารทั้งหมด ประชาชนอยู่ในฐานะของผู้ที่ต้องยอมรับผู้มีอำนาจ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นไปโดยพระราชอำนาจของพระองค์เท่านั้น ประชาชนเป็นเพียงผู้คอยรับความช่วยเหลือและการบริการจากเบื้องบน และยอมรับอำนาจของผู้ที่อยู่เหนือมากกว่าการยอมรับบุคคลที่อยู่ในระดับเดียวกัน พวกเขามีความศรัทธาต่อองค์พระมหากษัตริย์ ในฐานะของสมมุติเทพ กล่าวได้ว่าประชาชนไม่เคยตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนเอง จนกระทั่ง พ .ศ. 2475 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองในระบอบรัฐธรรมนูญที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่ประชาชนส่วนใหญ่

ของประเทศที่ไม่มีความใส่ใจ หรือเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงนี้นัก การจัดตั้งระบบเทศบาลก็ไม่ได้เกิดขึ้นจากประชาชน ที่ส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจขัดแย้งตีพ้อในความคิดและขั้นตอนเรื่องของการปกครองตนเอง

การศึกษาภาคสนามพบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองตนเองในเทศบาลนครกรุงเทพมหานครนั้น ดีขึ้น 53.96% ตระหนักว่าเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนั้นได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง 76.02% มีความสนใจในพิธีการมอบกุญแจเมืองให้แก่กษัตริย์ของชาติ 60% รู้ว่างานของเทศบาลนครกรุงเทพมหานครมีอะไรบ้าง แต่ก็มีส่วนประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจน้อยมาก เช่น จำนวนเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล ชื่อของโฆษกสภาเทศบาล และผลของการมีสมาชิกและเทศมนตรีที่มาจากการแต่งตั้ง ระบบการแต่งตั้งนี้ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจผิดต่อเทศบาลนครกรุงเทพ 46.46% คิดว่าเทศบาลนครกรุงเทพเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่ขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย และเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ที่ไม่เพียงพอ มีประชาชน 40.97% เท่านั้นที่รู้ว่าเทศบาลนครกรุงเทพใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากภาษีราษฎร ในการจัดสรรระบบบริการคืนให้แก่ประชาชน

ประเด็นการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ระบบเทศบาลนครกรุงเทพที่ใช้การแต่งตั้งเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศมนตรี ไม่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้เพียงส่วนเดียว คือการแสดงความคิดเห็นเสนอต่อเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาล พบว่า มีเพียง 20.09% เท่านั้นที่เข้าไปติดต่อกับบุคคลดังกล่าวได้ และมีเพียง 15.04% เท่านั้นที่สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็นต่อเทศบาลนครกรุงเทพ เพียง 24.87% เท่านั้นที่เสนอเทศบาลนครกรุงเทพถึงปัญหาเรื่องความไม่สะอาดในกรุง และมีคนจำนวนไม่มากนักไม่เห็นด้วยกับบทเทศบัญญัติ ในการถามถึงการเลือกตั้ง มีเพียง 29.91% เท่านั้นที่ไปเลือกตั้ง แต่ก็เป็นจำนวนที่มากกว่าการเลือกตั้งเทศบาลนครลอนดอน ค.ศ. 1919

ความสนใจของประชาชนที่มีต่อเทศบาลนครกรุงเทพปัจจุบันนั้นเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศในปัจจุบัน 50.94% ของประชาชนเห็นว่าเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลคือตัวแทนรัฐบาล ส่วนกลางที่เข้ามาทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นในเทศบาลนครกรุงเทพมหานคร 57.17% ไม่เห็นด้วยที่รัฐบาลแต่งตั้งเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการบริการจากเทศบาลนั้นเป็นผลบางส่วนจากคำสั่งของรัฐบาล และบางส่วนเกิดจากการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เกือบ 50% เห็นความสำคัญของเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล และ 60.08% รู้จักการนำประโยชน์จากเทศบาลนครกรุงเทพไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองและครอบครัว และถ้าสมมุติว่ามีการยกเลิกระบบเทศบาล ประชาชน 54.07% ไม่เห็นด้วยและคัดค้านประชาชนส่วนใหญ่มองเห็นว่า เทศบาลควรบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองมากกว่าให้รัฐบาลกลางเข้ามาแทรกแซง

ข้อเสนอแนะ

1. ให้มีการใช้ระบบเลือกตั้งเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลแทนวิธีการแต่งตั้ง เป็นการเลือกตั้งเทศมนตรีและสมาชิกตามสัดส่วนของคะแนนของผู้ไปเลือกตั้ง เป็นต้นว่า ถ้าผู้ไปใช้สิทธิ 30% ก็ให้เลือกผู้แทนได้จำนวนครึ่งหนึ่งของสภา ถ้าไปใช้สิทธิถึง 50% ก็ให้เลือกตั้งได้ทั้งสภา และถ้าถึง 60% ก็ให้สามารถเลือกตั้งผู้ว่าการเทศบาลนครกรุงเทพได้
2. ให้มีการปรับปรุงส่วนประชาสัมพันธ์ และการรายงานของเทศบาลนครกรุงเทพให้ขึ้นตรงต่อเทศมนตรีและสภาเทศบาล
3. ให้ความสำคัญต่อเรื่องนโยบาย การใช้จ่าย และกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศมนตรี และสมาชิกสภา
4. รัฐบาลควรให้การศึกษากับประชาชนถึงทฤษฎีและการปฏิบัติ รวมทั้งประวัติศาสตร์และพัฒนาการของการปกครองตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

804. จีราพร วีระหงษ์ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีเขตสำนักงานเขตตลิ่งชัน . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

จากการสำรวจถึงความพึงพอใจของประชาชน ต่อกิจกรรมให้บริการของสำนักงานเขตตลิ่งชันด้านสาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความพึงพอใจร้อยละ 72.3 โดยมีผู้ไม่พึงพอใจเพียงร้อยละ 25.2 ทั้งนี้ผู้ไม่ออกความเห็นร้อยละ 2.5

ในการบริการด้านสาธารณูปโภค 4 งาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจระดับค่อนข้างสูง ทุกด้านคือ งานปกรอง งานรักษาความสะอาด งานโยธา งานอนามัย (ร้อยละ 71.00, 79.60, 72.3, 36.80 ตามลำดับ)

ส่วนสาเหตุของความไม่พึงพอใจในบริการดังกล่าวข้างต้นที่สำคัญแยกตามกลุ่มงานดังนี้ งานโยธามีสาเหตุสำคัญคือ ไม่มีคุณค่าใช้จ่าย ไม่ปลอดภัย และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานรักษาความสะอาดมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือความไม่เพียงพอทั่วถึงความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานอนามัยมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือความไม่เพียงพอทั่วถึงความไม่สะอาดกวาดรับ และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานปกรองมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือความไม่ก้าวหน้า และความไม่รวดเร็วในขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า เขตตลิ่งชันควรปรับปรุงด้านระบบการให้บริการในเรื่องความมีคุณค่าใช้จ่าย ความพอเพียงทั่วถึงและความพัฒนาก้าวหน้า ด้านกระบวนการให้บริการควรปรับปรุงเรื่อง สะดวกในการขอรับบริการ ความรวดเร็วในขั้นตอนและความสม่ำเสมอต่อเนื่อง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในเรื่อง ความเอาใจใส่ในหน้าที่ ทั้งนี้โดยการพิจารณาตามลักษณะกิจกรรมแต่ละเรื่องและประเด็สาเหตุของแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ

805. สุวิทย์ สุปงกุ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณี สำนักงานเขตพญาไท . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการของสำนักงานเขตพญาไททั้ง 2 ด้าน คือ ด้านสาธารณูปโภค และด้านบริการเฉพาะด้าน ในภาพรวมมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 88.6 มีความพึงพอใจด้านสาธารณูปโภคค่อนข้างมาก ร้อยละ 74.0 และมีความพึงพอใจเฉพาะด้านมาก ร้อยละ 95.0 จำแนกตามกลุ่มงานพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจ 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานรักษาความสะอาดและกลุ่มงานโยธา และกลุ่มงานปกรองร้อยละ 33.6 และ 27.1 ตามลำดับ จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจในภาพรวมด้านสาธารณูปโภค ทั้งระดับล่างและระดับกลาง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ร้อยละ 66.5 และ 73.5 จำแนกตามกลุ่มงานพบว่า กลุ่มงานโยธา เพียงกลุ่มเดียวที่ประชาชนในระดับล่างและระดับกลาง มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ ร้อยละ 44.0 และ 67.8

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำแผนพัฒนา ควรให้ความสำคัญ เรื่องการป้องกันน้ำท่วม การลอกท่อระบายน้ำเป็นลำดับแรก และเปลี่ยนท่อระบายน้ำในซอยต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะสถานที่ที่ประชาชนระบุว่าน้ำท่วม

2. ควรประชาสัมพันธ์งานที่สำคัญ ๆ และผลการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เช่น การร้องทุกข์ การก่อสร้าง ปรับปรุงถนน ตรอก ซอย ท่อระบายน้ำ ให้ประชาชนได้ทราบทางสื่อมวลชน หรือป้ายประกาศกลาง

3. ควรนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในระบบการให้บริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนระบบการให้บริการที่ทันสมัย และเป็นทางเลือกใหม่ เช่น ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ หรือการให้บริการงานทะเบียนต่าง ๆ ทางโทรศัพท์
4. ควรกำหนดกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจมากนักและระบบการทำงานไม่ควรปิดลับ ทุกคนสามารถทำงานแทนกันได้ ไม่ปิดลับเฉพาะตัว
5. ควรเน้นการฝึกอบรมและให้มีการนิเทศงานทุก ๆ 3 เดือน ทั้งจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยให้พนักงานลูกจ้าง ผู้มีรายได้น้อย

806. พัทธกิจ ตรีสุข . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตยานนาวา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

จากการสำรวจถึงความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมให้บริการของสำนักงานเขตยานนาวาด้านสาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความพึงพอใจร้อยละ 64.4 โดยมีผู้ไม่พึงพอใจเพียงร้อยละ 32.3 ทั้งนี้ผู้ไม่ออกความคิดเห็นร้อยละ 3.3

ในการบริการด้านสาธารณูปโภค 4 งาน พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจระดับค่อนข้างสูงทุกด้าน คือ ร้อยละ 71.0, 69.0, 54.0, 49.0 ตามลำดับ

ส่วนของสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการบริการดังกล่าวข้างต้นที่สำคัญแยกตามกลุ่มงานดังนี้ งานโยธามีสาเหตุสำคัญคือ ไม่มีคุณค่าใช้สอย ไม่ปลอดภัยและความไม่เอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่

งานรักษาความสะอาดมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือ ความไม่เพียงพอทั่วถึง ความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่องและไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานอนามัยมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือ ความไม่เพียงพอทั่วถึงความไม่สะดวกขอรับ และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานปกครองมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจคือความไม่พัฒนาก้าวหน้าและไม่รวดเร็วขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า เขตยานนาวา ควรปรับปรุงด้านระบบการให้บริการในเรื่องความมีคุณค่าใช้สอย ความเพียงพอทั่วถึงและพัฒนาก้าวหน้าด้านกระบวนการให้บริการในเรื่องสะดวกในการขอรับบริการ ความรวดเร็วในขั้นตอนและความสม่ำเสมอต่อเนื่อง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในเรื่อง ความเอาใจใส่หน้าที่ความเสมอภาคหน้าแต่ละเรื่องและประเพณีสาเหตุของแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ

807. จุฑารัตน์ สุภาโอสฐ์ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตดุสิต . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตดุสิตในระดับสูงคือร้อยละ 86 โดยพึงพอใจในงานสาธารณูปโภค ร้อยละ 83 และหากแยกเป็นงานปรากฏว่า ประชาชนพึงพอใจงานโยธาร้อยละ 73 งานรักษาความสะอาดร้อยละ 87 งานอนามัยร้อยละ 71 งานปกครองร้อยละ 72 สำหรับงานบริการเฉพาะด้าน ประชาชนในเขตดุสิตมีความพึงพอใจงานทะเบียนร้อยละ 91 งานอนามัยร้อยละ 96 งานโยธาร้อยละ 87 และงานรายได้ร้อยละ 75

สำหรับงานรักษาความสะอาด ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในประเด็นบริการด้านถังขยะร้อยละ 63.5 งานอนามัย ประเด็นการตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้านสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 55.3

สำหรับความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโรค จำแนกสาเหตุนั้น ประชาชนในเขตอุตสาหกรรมมีความพึงพอใจในงานโยธาทุกสาเหตุใน 3 ด้าน คือด้านระบบการให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ งานรักษาความสะอาดในประเด็นงานถังขยะ ได้รับความพึงพอใจต่ำในสาเหตุพัฒนาภาชนะ ร้อยละ 47.6 และสาเหตุรวดเร็ว ขั้นตอน ร้อยละ 47.9 งานอนามัย ประชาชนพึงพอใจต่ำ ในประเด็นงานตรวจสอบควบคุมความสะอาดของตลาดในสาเหตุค่าที่ มารยาทของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการร้อยละ 41.7 สำหรับประเด็น ตรวจสอบควบคุม สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ประชาชนพึงพอใจต่ำในหลายสาเหตุคือ สาเหตุพัฒนาภาชนะร้อยละ 35.9 สะดวกขอรับร้อยละ 35.5 รวดเร็ว ขั้นตอน ร้อยละ 44.4 ปลอดภัยร้อยละ 49.1 ทำที่มารยาทร้อยละ 40.0 และข้อสัถย์ สุจริตร้อยละ 30.0 งานปกครอง ประชาชนพึงพอใจต่ำในประเด็นการร้องทุกข์ ในสาเหตุพัฒนาภาชนะร้อยละ 32.0 สม่่าเสมอ ต่อเนื่องร้อยละ 31.2 และเสมอภาค เสมอหน้าร้อยละ 47.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโรค จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่า ประชาชนในเขตอุตสาหกรรมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางจะพึงพอใจมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับล่างในทุกกลุ่มงาน ยกเว้น การบริหารดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะดวกของการสัญจรบนทางเท้า ที่ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับล่างพึงพอใจมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลาง เช่นเดียวกับงานปกครอง

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาเสนอแนะให้สำนักงานเขตอุตสาหกรรมปรับปรุงแก้ไขงานที่ประชาชนให้ความพึงพอใจต่ำ ได้แก่ งานควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ การร้องทุกข์และบริการด้านถังขยะ อีกทั้งเสนอเรื่องขอ งบประมาณในการปรับปรุง สำนักงานเขตอบรบมบุคลากรให้มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบเพิ่มเติม เพื่ออธิบายให้ประชาชน ในเขตอุตสาหกรรมเข้าใจและให้ความร่วมมือมากขึ้นกว่าเดิม

808. จิรวิทย์ เดชจรัสศรี , พ.ต. . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบ และกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีเขตสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ ร้อยละ 80 โดยพึงพอใจในงานสาธารณสุขโรค ร้อยละ 52.7 ถ้าหากแยกเป็นงานจะเห็นได้ว่า ประชาชนมีความพึงพอใจงานโยธา ร้อยละ 44.1 งานรักษาความสะอาด ร้อยละ 66.5 งานอนามัย ร้อยละ 26.2 งานปกครอง ร้อยละ 26.8 (เฉย ๆ ร้อยละ 46.8) สำหรับงานบริการเฉพาะด้านประชาชนในเขตราชบุรีบูรณะ มีความพึงพอใจ ร้อยละ 92 โดยพึงพอใจในงานทะเบียน ร้อยละ 92 งานอนามัย ร้อยละ 96 งานโยธา ร้อยละ 89 และงานรายได้ ร้อยละ 94 สำหรับงาน อนามัยประชาชนมีความไม่พึงพอใจค่อนข้างมากในเรื่องบริการตรวจสอบควบคุมการรักษาความสะอาดของตลาด ร้อยละ 29.5 เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของสถานะประกอบการต่าง ๆ ร้อยละ 30.1 เรื่อง บริการตรวจสอบควบคุมอนามัยและความสะอาดของร้านอาหาร ร้อยละ 33.9 เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้าน สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ร้อยละ 47.8 สำหรับงานโยธา ประชาชนมีความไม่พึงพอใจในเรื่องบริการก่อสร้างหรือบูรณะ ซ่อมแซมทางระบายน้ำ ร้อยละ 43.4 เรื่องบริการป้องกันน้ำท่วม ร้อยละ 44.2

สำหรับความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโรค จำแนกตามสาเหตุนั้นประชาชนในเขตราชบุรีบูรณะ มีความไม่พึงพอใจในงานโยธา เรื่องบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำในสาเหตุด้านระบบการให้บริการ ประเด็นพัฒนาภาชนะ ร้อยละ 38.5 เพียงพอทั่วถึง ร้อยละ 40.5 คุณค่าใช้สอย ร้อยละ 41.4 สาเหตุด้านกระบวนการ ให้บริการ ในประเด็นสม่่าเสมอต่อเนื่อง ร้อยละ 34.8 และสาเหตุด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในประเด็นเอาใจใส่หน้าที่

ร้อยละ 42.4 เรื่องบริการป้องกันน้ำท่วมในสาเหตุด้านระบบการให้บริการประเดินพัฒนาก้าวหน้า ร้อยละ 36.6 เพียงพอ
ทั่วถึง ร้อยละ 44.4 ในสาเหตุด้านกระบวนการให้บริการในประเดินสม่ำเสมอต่อเนื่อง ร้อยละ 35.9 สาเหตุด้านเจ้าหน้าที่
ผู้ให้บริการในประเดินเสมอภาคเสมอหน้า ร้อยละ 42.1 เอาใจใส่หน้าที่ ร้อยละ 42.9 สำหรับงานอนามัย ประชาชนมี
ความไม่พึงพอใจในเรื่องบริการตรวจสอบควบคุมอนามัย และความสะอาดของร้านอาหารสาเหตุด้านระบบการให้บริการ
ประเดินพัฒนาก้าวหน้า ร้อยละ 25.3 เพียงพอทั่วถึง ร้อยละ 26.4 สาเหตุด้านกระบวนการให้บริการประเดินสม่ำเสมอ
ต่อเนื่อง ร้อยละ 33.1 ปลอดภัย ร้อยละ 36.3 สาเหตุด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประเดินเอาใจใส่หน้าที่ ร้อยละ 33.5
เสมอภาคเสมอหน้า ร้อยละ 42.9 เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของสถาน
ประกอบการ สาเหตุด้านระบบการให้บริการประเดินพัฒนาก้าวหน้า ร้อยละ 18.8 เพียงพอทั่วถึง ร้อยละ 23.5 สาเหตุ
ด้านกระบวนการให้บริการประเดินปลอดภัย ร้อยละ 26.0 สม่่าเสมอต่อเนื่อง ร้อยละ 26.5 สาเหตุด้านเจ้าหน้าที่ผู้
ให้บริการประเดินเอาใจใส่หน้าที่ ร้อยละ 29.7 เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมการรักษาความสะอาดของตลาด สาเหตุด้าน
ระบบการให้บริการประเดินพัฒนาก้าวหน้า ร้อยละ 17.2 เพียงพอทั่วถึง ร้อยละ 33.6 สาเหตุด้านกระบวนการให้บริการ
ประเดินปลอดภัย ร้อยละ 25.5 สม่่าเสมอต่อเนื่อง ร้อยละ 28.9 สะดวกขอรับ ร้อยละ 31.8 สาเหตุด้านเจ้าหน้าที่ผู้
ให้บริการประเดินเสมอภาคเสมอหน้า ร้อยละ 15.0 เอาใจใส่หน้าที่ ร้อยละ 28.2 เรื่องบริการตรวจสอบและควบคุม
สิ่งรบกวนด้านแวดล้อม ในสาเหตุด้านระบบการให้บริการประเดินเพียงพอทั่วถึง ร้อยละ 42.2 พัฒนาก้าวหน้า ร้อยละ
49.5 สาเหตุด้านกระบวนการให้บริการในประเดินสม่ำเสมอต่อเนื่อง ร้อยละ 26.7 ปลอดภัย ร้อยละ 29.9 สาเหตุด้าน
เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในประเดินเอาใจใส่หน้าที่ ร้อยละ 49.4 งานปกครองประชาชนมีความไม่พึงพอใจในเรื่องการร้อง
ทุกข์ในสาเหตุด้านระบบการให้บริการประเดินเพียงพอทั่วถึงสาเหตุด้านกระบวนการให้บริการในประเดินสม่ำเสมอ
ต่อเนื่อง ร้อยละ 16.7 รวดเร็วขั้นตอน ร้อยละ 33.3 สาเหตุด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประเดินทำที่มารยาท เอาใจใส่
หน้าที่ ร้อยละ 35.1 เสมอภาคเสมอหน้า ร้อยละ 40.0

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโดยจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจจะพบว่า
ประชาชนในเขตราชบุรีบูรณะ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางจะมีความพึงพอใจมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับ
ล่างในทุกกลุ่มงาน

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ เร่งปรับปรุงแก้ไขงานที่ประชาชน
มีความพึงพอใจ ได้แก่ กลุ่มงานโยธา เรื่องบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำ เรื่องบริการป้องกันน้ำท่วม
กลุ่มงานอนามัย เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมรักษาความสะอาดของตลาด เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมเรื่องสุขภาพ
อนามัยและความปลอดภัยของสถานประกอบการต่าง ๆ เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมอนามัยและความสะอาดของ
ร้านอาหาร เรื่องบริการตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้านแวดล้อมและมลภาวะ กลุ่มงานปกครอง เรื่องการร้องทุกข์ อีกทั้ง
เสนอเรื่องของงบประมาณการปรับปรุงงานที่ประชาชนไม่พึงพอใจและเสนอให้มีการจัดการอบรมสัมมนาบุคลากรให้มีความ
รู้ในหน้าที่ที่รับผิดชอบเพิ่มเติม เพื่อบริการให้แก่ประชาชนในเขตได้มีความพึงพอใจต่อให้บริการ

**809. เจษฎาพร โพธิ์พระ, ร.ต.อ.. ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพ :
ศึกษารณีสํานักงานเขตภาษีเจริญ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษารูปได้ว่า ประชาชนมีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตภาษีเจริญ
ค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 46.3 และร้อยละ 53.7 ตามลำดับ และหากแยกพิจารณาเป็นงานพบว่า มีเพียงงาน
โยธาเท่านั้นที่ประชาชนมีความพอใจเกิน ร้อยละ 50 คือ ร้อยละ 55.0 ในขณะที่อีกสามงานมีความพอใจต่ำกว่า ร้อยละ
50 คือ งานปกครอง งานรักษาความสะอาด และงานอนามัย ร้อยละ 36.0, 39.6 และ 40.2 ตามลำดับ

งานโยธาแยกเป็น 5 ประเด็น ผลการศึกษาสรุปว่า ประชาชนมีความพอใจ 4 ประเด็น คือ ประเด็นบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซม ถนน ตรอก ซอย บริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมทางเท้า บริการก่อสร้างหรือซ่อมแซมทางระบายน้ำ และบริการป้องกันน้ำท่วม ในอัตราร้อยละ 60.4 ร้อยละ 58.0 และร้อยละ 55.8 และร้อยละ 50.4 ตามลำดับ

งานรักษาความสะอาด แยกเป็น 8 ประเด็น พบว่า ประชาชนเขตภาษีเจริญพอใจเกินร้อยละ 50 เพียง 2 ประเด็น คือ บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล (ตุตส้วม) และบริการเก็บค่าธรรมเนียมกำจัดสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 82.1 และร้อยละ 86.5 ตามลำดับ ส่วนอีก 6 ประเด็นนั้นประชาชนไม่พอใจทั้งสิ้น โดยงานบริการด้านถังขยะและที่ทิ้งขยะ ไม่พอใจสูงสุดถึงร้อยละ 79.5

งานอนามัย แยกเป็น 4 ประเด็น พบว่าประชาชนไม่พอใจเกินร้อยละ 50 ทั้งสิ้น โดยไม่พอใจบริการตรวจสอบควบคุมการรักษาความสะอาดของตลาด มากที่สุดถึงร้อยละ 69.2

งานอื่น ๆ ในงานปกครอง แยกเป็น 2 ประเด็น พบว่าประชาชนไม่พอใจสูงสุด คือ การร้องทุกข์ในปัญหาการให้บริการต่าง ๆ ของเขต ถึงร้อยละ 91.3

สำหรับสาเหตุความไม่พึงพอใจในภาพรวม พบว่า สาเหตุเพียงพอทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว เป็นสาเหตุที่มีความสำคัญค่อนข้างมาก ที่ทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจมีความไม่พึงพอใจ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่เสนอแนะให้สำนักงานเขตภาษีเจริญ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงงานต่อไปนี้ ได้แก่ งานโยธา ควรปรับปรุงในประเด็น การบริการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

งานรักษาความสะอาดควรปรับปรุงอุปกรณ์การขนขยะให้มีประสิทธิภาพสูง เพื่อจะได้สามารถเพิ่มปริมาณการเก็บขนขยะให้มากขึ้น ควรเพิ่มการส่งเสริมให้ประชาชนลดปริมาณขยะด้วยการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าอีกทั้งควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้ไม่ทิ้งขยะในที่จัดไว้ให้

ส่วนงานอนามัย ควรเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยส่งไปอบรมตลอดจนดูงานในประเทศที่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดี ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้มาบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้งควรมีมาตรการ การตรวจสอบ ควบคุม และลงโทษ ผู้ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย

ที่สำคัญที่สุด ผู้ศึกษาวิจัยใคร่เสนอแนะให้ฝ่ายปกครอง ตั้งหน่วยบริการตอบข้อซักถามและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงระบบกระบวนการในการให้บริการของสำนักงานเขต เพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องมีเงื่อนไขด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องและเพื่อจะได้เตรียมหลักฐานที่จำเป็นต่อการร้องทุกข์มาให้พร้อม นอกจากนี้ยังเสนอให้ทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานด้าน การร้องทุกข์ให้สั้นลง เพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้เร็วที่สุด

810. มัทนา โชควรรณกร . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตธนบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนมีความพึงพอใจในงานบริการด้านสาธารณูปโภคของเขตธนบุรี ร้อยละ 59.3 ไม่พึงพอใจ ร้อยละ 36.7 ไม่มีความเห็นหรือรู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 4

2. เมื่อพิจารณาความพึงพอใจลงไปในแต่ละกลุ่มงาน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในกลุ่มงานรักษาความสะอาด (ร้อยละ 71.3) พึงพอใจปานกลางในกลุ่มงานปกครองและกลุ่มงานโยธา (ร้อยละ 58.5, 53.6 ตามลำดับ) และไม่พึงพอใจในกลุ่มงานอนามัย (ร้อยละ 54.0)

3. เมื่อแยกพิจารณาในรายละเอียดของงานต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มงานพบว่า

กลุ่มงานโยธา ประชาชนมีความพึงพอใจปานกลาง ในงานก่อสร้างซ่อมแซมถนน งานก่อสร้างซ่อมแซมทางเท้า และงานก่อสร้างซ่อมแซมทางระบายน้ำ

กลุ่มงานรักษาความสะอาด ประชาชนมีความพึงพอใจมาก ในงานบริการเก็บค่าธรรมเนียมน้ำในการกำจัดสิ่งปฏิกูล งานบริการกำจัดสิ่งปฏิกูล และงานบริการเก็บค่าธรรมเนียมน้ำในการเก็บขยะ พึงพอใจปานกลาง ในงานบริการเก็บขยะ งานกวาดและทำความสะอาด ถนนและที่สาธารณะและงานปลูกต้นไม้

กลุ่มงานอนามัย ประชาชนมีความพึงพอใจปานกลาง ในงานตรวจสอบควบคุมความปลอดภัยสถานประกอบการ และงานตรวจสอบความสะอาดของร้านอาหาร

กลุ่มงานปกครอง ประชาชนมีความพึงพอใจปานกลาง ในงานการให้ข่าวประชาสัมพันธ์ที่ประชาชนควรรู้

4. เมื่อพิจารณาเป็นพื้นที่ระดับแขวง พบว่า ประชาชนในแขวงหิรัญภูมิมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก นอกนั้นมีความพึงพอใจปานกลาง

5. สาเหตุของความไม่พึงพอใจของประชาชนในภาพรวม อาจสรุปได้ว่า เป็นสาเหตุจากด้านระบบการให้บริการ 2 ประเด็น คือ ความเพียงพอ ทั้งถึง และความพัฒนา ก้าวหน้า ด้านกระบวนการให้บริการ มี 1 ประเด็น คือ ความปลอดภัย ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมี 2 ประเด็น คือ ความเสมอภาค เสมอหน้า และความเอาใจใส่หน้าที่

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สำนักงานเขตธนบุรีและกรุงเทพมหานครควรเร่งปรับปรุงแก้ไขงานบริการด้านสาธารณูปโภคในกลุ่มงานอนามัยและกลุ่มงานโยธาเป็นพิเศษและพยายามปรับปรุงบริการ ในเรื่องพัฒนาบริการให้มีความเพียงพอทั่วถึง พัฒนาบริการโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การให้บริการสม่ำเสมอต่อเนื่อง บริการอย่างเสมอภาค เสมอหน้า

811. รัตนา เพชรพรรณ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมบริการด้านการโยธาของสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเขตชั้นใน ชั้นกลาง และชั้นนอก . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมบริการด้านการโยธาในส่วนบริการสาธารณูปโภค มีความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นชั้นเขต ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นในมีความพึงพอใจมากกว่าประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตชั้นกลางและชั้นนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าลักษณะที่ตั้งของพื้นที่เขตทั้งทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชน ส่วนปัจจัยเหตุที่ทำให้พึงพอใจน้อยทั้ง 3 ชั้นเขต มีความสอดคล้องกัน คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เรื่องไม่มีความเสมอภาคและเสมอภาคของบริการที่ให้และไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริตของผู้ให้บริการ ดังนั้นถ้าจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขควรจะเน้นด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเป็นหลัก และการกำหนดนโยบายในส่วนบริการสาธารณูปโภค ควรพิจารณาลักษณะที่ตั้งพื้นที่และสภาพแวดล้อมของเขตเป็นส่วนประกอบ ในส่วนกิจกรรมบริการเฉพาะด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงพอใจมากเมื่อพิจารณาตามชั้นเขต ประชาชนมีความพึงพอใจแตกต่างกันไปตามลักษณะของกิจกรรมบริการแสดงว่าลักษณะที่ตั้งของพื้นที่เขตทั้งทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนในด้านนี้ ส่วนปัจจัยเหตุที่ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ขึ้นอยู่กับกิจกรรมบริการที่ให้ ดังนั้นการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจะต้องพิจารณาปัจจัยเหตุทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านระบบการให้บริการ กระบวนการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ โดย

บริการส่วนสาธารณูปโภค เขตชั้นในควรพิจารณาปรับปรุงบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมให้มีการพัฒนาปรับปรุงท่อระบายน้ำให้ได้ขนาดตามที่มาตรฐานกำหนด และจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขน้ำท่วมเคลื่อนที่ให้บริการ 24 ชั่วโมง ส่วนการดูแลสาธารณสมบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการควรให้บริการด้วยความซื่อสัตย์โดย

ไม่มีการเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนในเขตชั้นกลางและเขตชั้นนอก ควรพิจารณาแก้ไข
บูรณะซ่อมแซมถนน ตรอก ซอย และทางเท้า ให้มีความรวดเร็วในการให้บริการมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ
หรือเพิ่มการบริการในช่วงวิกฤต เช่น หลังน้ำลด เป็นต้น เน้นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ในการให้บริการจะได้สะดวก
รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และควรมีการป้องกันความปลอดภัยในระหว่างให้บริการโดยมีเครื่องหมายหรือป้ายบอกถึงอันตรายใน
ระหว่างมีการซ่อมแซม ส่วนการซ่อมแซมทางระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม ควรสร้างระบบระบายน้ำโดยเฉพาะท่อ
ระบายน้ำและแนวป้องกันน้ำท่วมตามที่มาตรฐานกำหนด ส่วนการดูแลสาธารณสมบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการควรให้บริการ
ด้วยความซื่อสัตย์ ไม่มีการเลือกปฏิบัติเฉพาะรายหรือเมื่อมีการเอื้อผลประโยชน์ให้

บริการส่วนเฉพาะด้าน เขตชั้นในควรพิจารณาเรื่องการขออนุญาตตัดถนนทางเท้าและเชื่อมต่อระบายน้ำ ใน
เรื่องการอำนวยความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ ในแต่ละขั้นตอนควรจะมีมีความรวดเร็วมากขึ้น และเจ้าหน้าที่ผู้
ให้บริการควรจะให้บริการด้วยความซื่อสัตย์ ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะรายที่เอื้อผลประโยชน์ให้เขตชั้นกลางควรพิจารณาเรื่อง
การขออนุญาตปลูกสร้างต่อเติม ฯ อาคารและการขออนุญาตติดตั้งป้ายโฆษณา เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการควรให้บริการด้วย
ความยุติธรรมและปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันทุกคน ไม่มีเลือกปฏิบัติเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

812. ศักดิ์ชาย เปี้ยแดง . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของงานทะเบียน ราษฎร เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของประชาชนกับความพึงพอใจต่อระบบและกระบวนการให้บริการงานทะเบียน
ราษฎร เขตบึงกุ่ม มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อย
คิดเป็นร้อยละ 29.0 ระดับความพึงพอใจมากคิดเป็นร้อยละ 27.7 ระดับความพึงพอใจน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 8.5
ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.81 เมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้พบว่าประชาชนมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับระบบการให้บริการงานย้ายเข้าและย้ายออกค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.73 งานแจ้งเกิด
และแจ้งตายค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.67 งานขอเลขบ้านและขอคัดทะเบียนบ้าน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.60 งานขอเปลี่ยน
ชื่อตัวและชื่อสกุล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.73 เมื่อนำไปเทียบเกณฑ์ชี้วัดระดับความพึงพอใจพบว่างานทั้ง 4 งานมี
ระดับความพึงพอใจของประชาชนอยู่ในระดับเดียวกันคือความพึงพอใจค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการให้บริการงานย้ายเข้าและย้ายออกค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.38 งานแจ้ง
เกิดและแจ้งตายค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.41 งานขอเลขบ้านและขอคัดทะเบียนบ้าน 2.42 งานขอเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อ
สกุล ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.36 งานทั้ง 4 งานเมื่อนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตไปเทียบเกณฑ์ชี้วัดระดับความพึงพอใจ พบว่า
ระดับความพึงพอใจทั้ง 4 งานอยู่ในระดับเดียวกัน คืออยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการงานย้ายเข้าและย้ายออกค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.80 งานแจ้งเกิด
และแจ้งตายค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.83 งานขอเลขบ้านและขอคัดทะเบียนบ้านค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.74 งานขอ
เปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุลค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 2.85 งานทั้ง 4 งาน เมื่อนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตไปเทียบเกณฑ์ชี้วัดระดับ
ความพึงพอใจ พบว่าระดับความพึงพอใจทั้ง 4 งานอยู่ในระดับเดียวกันคืออยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ส่วนปัญหาอุปสรรคของประชาชนที่มาใช้บริการพบว่า กฎระเบียบในการบริการมีมากเกินไป ประชาชนต้องให้
เจ้าหน้าที่เซ็นต์หลายขั้นตอนจึงจะบริการเรียบร้อยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์มีน้อย ป้ายบอกทางเข้าสำนักงานเขตไม่ชัดเจน
ไม่มีโรงอาหารบริเวณสำนักงานเขต

813. ศศิธร พูลสุข . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตพระนคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 78.4 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขปึกโดยส่วนรวมซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

หากพิจารณาแยกตามบริการด้านสาธารณสุขปึกใน 4 กลุ่มงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจระดับค่อนข้างมากทุกกลุ่มงาน เรียงตามลำดับดังนี้ 1) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 2) กลุ่มงานปกครอง 3) กลุ่มงานอนามัย และ 4) กลุ่มงานโยธา (ร้อยละ 84.9 68.7 67.7 และ 65.9 ตามลำดับ)

สาเหตุที่ทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจไม่พอใจต่อการบริการในภาพรวมที่สำคัญมี 6 สาเหตุ คือ 1) ความสม่ำเสมอต่อเนื่อง 2) ความเอาใจใส่หน้าที่ 3) ความเพียงพอทั่วถึง 4) การพัฒนาก้าวหน้า 5) ความสะดวกในการขอรับบริการ และ 6) ความปลอดภัย ส่วนที่เหลือเป็นสาเหตุที่มีความสำคัญน้อย 6 สาเหตุ ได้แก่ 1) ความรวดเร็วในขั้นตอน 2) คุณค่าใช้สอย 3) ความเสมอภาคเสมอหน้า 4) ความสะดวกในเงื่อนไข 5) ความคุ้มค่าในราคา และ 6) ความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อเสนอแนะ:- 1) ขยายเวลาในการให้บริการ 2) วางแผนการปฏิบัติงานระยะยาว 3) เจ้าหน้าที่ควรได้รับการฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติงาน 4) การแต่งตั้งและพิจารณาความดีความชอบควรยึดระบบคุณธรรม 5) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการให้บริการ 6) ปริมาณเจ้าหน้าที่ต่อปริมาณงาน ควรจัดให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม 7) ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย 8) เปลี่ยนแปลงระเบียบและวิธีการดำเนินงานบริการให้เหมาะสม และ 9) มีการติดตามผลและปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

814. พิเศษ รวมทรัพย์ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตสาทร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตสาทรในงานสาธารณสุขปึกอยู่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 60.1 และหากแยกพิจารณาเป็นงาน พบว่า ประชาชนมีระดับความพึงพอใจในงานโยธา ร้อยละ 83.3 งานรักษาความสะอาด ร้อยละ 68.6 งานอนามัย ร้อยละ 28.5 และงานปกครอง ร้อยละ 28.9 สำหรับงานรักษาความสะอาดซึ่งมี 8 งาน ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจถึง 6 งาน งานที่ประชาชนพึงพอใจน้อยที่สุด คือ บริการด้านถังและที่ทิ้งขยะ ร้อยละ 45.1

งานอนามัย เป็นงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ งานตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้านแวดล้อมและมลภาวะ โดยมีความพึงพอใจเพียงร้อยละ 27.1 โดยมีระดับความพึงพอใจร้อยละ 27.1 ส่วนงานปกครองประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในงานรับเรื่องราวร้องทุกข์โดยมีความพึงพอใจร้อยละ 39.7

สำหรับความไม่พึงพอใจในภาพรวม พบว่า สาเหตุสะดวกเงื่อนไข พัฒนาก้าวหน้าคุณค่าใช้สอย รวดเร็วขั้นตอนสม่ำเสมอต่อเนื่อง สะดวกขอรับ เอาใจใส่หน้าที่ และเสมอภาคเสมอหน้า มีความสำคัญค่อนข้างมากที่ทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจมีความไม่พึงพอใจ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่เสนอแนะให้สำนักงานเขตสาทร ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ได้แก่ งานก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำ งานป้องกันน้ำท่วม งานดูแลสาธารณสมบัติ งานบริการด้านถังขยะ งานตรวจสอบควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และงานการรับเรื่องราวร้องทุกข์

ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะฝ่ายโยธาให้เร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคที่ทำให้งานด้านโยธาไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนเป็นต้นว่าอุปสรรคด้านกายภาพ อัตรากำลังงบประมาณ และด้านความร่วมมือจากประชาชน นอกจากนี้ฝ่ายโยธายังควรให้ความสำคัญในด้านการประสานงาน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

สำหรับงานรักษาความสะอาดนั้น สำนักงานเขตสาทรควรปรับปรุงอุปกรณ์การขนขยะให้มีประสิทธิภาพสูง เพื่อจะสามารถเพิ่มปริมาณการเก็บขนขยะให้มากขึ้น ควรเพิ่มการส่งเสริมให้ประชาชนลดปริมาณขยะด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้ขโมยถังขยะและผู้ไม่ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้

ส่วนข้อเสนอแนะทางด้านการอนามัย ผู้วิจัยเห็นควรให้เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ในด้านการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการอบรม ตลอดจนดูงานในประเทศที่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้มาบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้งควรมีมาตรการตรวจสอบ ควบคุมและลงโทษผู้ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

815. กฤตชัย ศรีบรรพต , พ.ต.ท. . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนাসังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

จากการสำรวจถึงความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรม การให้บริการของสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ด้านสาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจถึงร้อยละ 83.9 โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจไม่พึงพอใจเพียง 11.9 ทั้งนี้ผู้ไม่ออกความเห็น (ไม่รู้หรือเฉย ๆ) ร้อยละ 4.2

และในการบริการด้านสาธารณูปโภค 4 งาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจในระดับพอใจมากคืองาน รักษาความสะอาด (ร้อยละ 82.9) มีความพอใจในระดับพอใจค่อนข้างมาก คืองานโยธา (ร้อยละ 72.6) มีความพึงพอใจในระดับ พอใจน้อย 2 งาน คืองานอนามัย (ร้อยละ 42.0) และงานปกครอง (ร้อยละ 33.6)

ส่วนสาเหตุของความไม่พึงพอใจในบริการดังกล่าวข้างต้นที่สำคัญแยกตามกลุ่มงานมีดังนี้ (1) งานโยธา มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ เสมอภาคเสมอหน้า (2) งานรักษาความสะอาด มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ พัฒนาก้าวหน้าความซื่อสัตย์ สุจริต (3) งานอนามัย มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต (4) งานปกครอง มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ เพียงพอ ทัวถึง รวดเร็วขั้นตอน สม่าเสมอ ต่อเนื่อง เอาใจใส่หน้าที่ เสมอภาคเสมอหน้า ทำที่มารยาท

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ควรปรับปรุง ด้านระบบการให้บริการ ในเรื่องพัฒนาก้าวหน้า เพียงพอทัวถึง ในด้านกระบวนการในเรื่องรวดเร็วขั้นตอน สม่าเสมอ ต่อเนื่องและในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในเรื่อง เอาใจใส่หน้าที่เสมอภาค เสมอหน้า ทำที่ มารยาท และซื่อสัตย์สุจริต ทั้งนี้ โดยการพิจารณาตามลักษณะของกิจกรรมแต่ละเรื่องและประเด็นของแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ

816. กุลندا โชติมฤตะ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางซื่อ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานบริการด้านสาธารณูปโภคของเขตบางซื่อค่อนข้างสูง คือ ร้อยละ 68.1 และไม่พึงพอใจค่อนข้างน้อย คือ ร้อยละ 31.9

2. เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละกลุ่มงาน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในกลุ่มงานรักษาความสะอาด (ร้อยละ 79.1) พึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มงานโยธา (ร้อยละ 58.6) และมีความพึงพอใจน้อยได้แก่ กลุ่มงานอนามัย และกลุ่มงานปกครอง คือ (ร้อยละ 45.5 และ 47.6 ตามลำดับ)

3. เมื่อแยกพิจารณาในรายละเอียดของงานต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มงานพบว่า

กลุ่มงานโยธา ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจทั้ง 5 งาน (ร้อยละ 58.6) คือ งานบริการก่อสร้าง หรือบูรณะซ่อมแซมถนน ตรอก ซอย งานบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมทางเท้า งานบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมระบายน้ำ งานบริการป้องกันน้ำท่วมและงานบริการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

กลุ่มงานรักษาความสะอาด ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจ ทั้ง 8 งาน (ร้อยละ 79.1) โดยมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในงานบริการเก็บค่าธรรมเนียมบริการเก็บขยะ งานบริการกำจัดสิ่งปฏิกูล (ดูดส้วม) งานบริการเก็บค่าธรรมเนียม บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล (ดูดส้วม) งานบริการดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะอาดของการสัญจรบนทางเท้า งานบริการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้และหญ้าบนเกาะกลางถนน ทางเท้า และสถานที่สาธารณะ และมีความพึงพอใจบริการด้านถึงและที่ทิ้งขยะ งานบริการเก็บและขนขยะและงานบริการกวาดและทำความสะอาด ถนน ตรอก ซอย และสถานที่สาธารณะ

กลุ่มงานอนามัย ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยกว่าไม่พึงพอใจทั้ง 4 งาน (ร้อยละ 45.5) คืองานบริการตรวจสอบ ควบคุมการรักษาความสะอาดของตลาด งานบริการตรวจสอบควบคุมเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของสถานประกอบการต่าง ๆ งานบริการการตรวจสอบ ควบคุมสิ่งรบกวนด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะ และงานบริการตรวจสอบ ควบคุมอนามัย และความสะอาดของร้านอาหาร หรือสถานเก็บและประกอบอาหาร

กลุ่มงานปกครอง ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยกว่าไม่พึงพอใจทั้ง 2 งาน (ร้อยละ 47.6) ได้แก่ การร้องทุกข์ในปัญหาให้บริการ และงานการให้ข่าวประชาสัมพันธ์

4. สาเหตุของความไม่พึงพอใจของประชาชนในภาพรวม สรุปได้ดังนี้ เป็นสาเหตุจากด้านระบบการให้บริการในประเด็นพัฒนาก้าวหน้าด้านกระบวนการมี 2 ประเด็น คือ ความปลอดภัย และความสม่ำเสมอต่อเนื่อง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มี 3 ประเด็น คือ ความเอาใจใส่ในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ สุจริต และความเสมอภาคเสมอหน้า

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะให้สำนักงานเขตบางซื่อควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ได้แก่ กลุ่มงานอนามัย และกลุ่มงานปกครอง

กลุ่มงานอนามัย ควรปรับปรุงในประเด็นการพัฒนาระบบการให้บริการที่มีการพัฒนาค่อนข้างน้อย เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน เกี่ยวกับกลุ่มงานอนามัยให้มากขึ้น เพิ่มความถี่ในการปฏิบัติงาน ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต และต้องเพิ่มทรัพยากรและบุคลากรให้มากขึ้นด้วย ตลอดจนควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น บุคลากรที่มีความชำนาญในเรื่องสิ่งแวดล้อมสามารถระบุปัญหา และแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะเขตบางซื่อมีจำนวนตลาด สถานประกอบอาหาร และสถานประกอบการต่าง ๆ มากมีประชาชนอยู่กันอย่างแออัด เนื่องจากมีชุมชนถึง 43 ชุมชน

กลุ่มงานปกครอง ควรปรับปรุงในประเด็นการรวดเร็วขั้นตอน การสะดวกขอรับบริการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขอบข่ายความรับผิดชอบของสำนักงานเขต โดยประสานงานกับผู้นำชุมชนทุกชุมชนและแรงจูงใจให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกัน เสนอแนะหาแนวทางแก้ไขร่วมกับเจ้าหน้าที่ของเขต เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางด้านอัตราค่าจ้าง และการร้องทุกข์ ซึ่งจะเป็นการบริการอย่างเสมอภาค และเสมอหน้า

817. กรณีการ จันท์แก้ว . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ

กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักเขตประเวศ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตประเวศ ในงาน สาธารณูปโภคค่อนข้างต่ำ คือ ร้อยละ 37.6 และหากแยกเป็นงานปรากฏว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในงานโยธา ร้อยละ 27.0 งานรักษาความสะอาด ร้อยละ 60.1 งานอนามัย ร้อยละ 48.9 งานปกครอง ร้อยละ 55.7

งานรักษาความสะอาด เป็นงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจในทุกเรื่อง งานรักษาความสะอาดที่ประชาชนมีความไม่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ บริการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ และหยับบนเกาะกลางถนน ทางเท้า และสถานที่สาธารณะ โดยมีระดับความพึงพอใจร้อยละ 29.7

งานอนามัย เป็นงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจในทุกเรื่องงานอนามัยที่ประชาชนมีความไม่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ งานตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้านแวดล้อมและมลภาวะ โดยมีระดับความพึงพอใจ ร้อยละ 40.7

ส่วนงานปกครอง ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยมีระดับความพึงพอใจร้อยละ 38.9

สำหรับสาเหตุความไม่พึงพอใจในภาพรวม พบสาเหตุที่มีความสำคัญค่อนข้างมากในประเด็นสะดวกเงื่อนไข และสาเหตุที่มีความสำคัญปานกลางในประเด็นเพียงพอ ทั้งถึง สะดวกขอรับบริการ เอาใจใส่หน้าที่ และประเด็นความปลอดภัย จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่เสนอแนะให้สำนักเขตประเวศ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ได้แก่ งานก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำ งานป้องกันน้ำท่วม งานดูแลสาธารณสมบัติ งานบริการด้านถังขยะและที่ทิ้งขยะ งานตรวจสอบควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และงานรับเรื่องราวร้องทุกข์

ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ฝ่ายโยธาเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคที่ทำให้งานด้านโยธาไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน เป็นต้นว่าด้านอัตรากำลังงบประมาณ และด้านความร่วมมือจากประชาชน นอกจากนี้ฝ่ายโยธายังควรให้ความสำคัญในด้านการประสานงานตลอดจนการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงานบรรลุปเป้าหมายสำหรับข้อเสนอแนะด้านงานรักษาความสะอาดนั้น ควรปรับปรุงเรื่องอุปกรณ์การขนขยะ เพื่อให้สามารถเพิ่มปริมาณการเก็บขนขยะให้มากขึ้น ควรเพิ่มการส่งเสริมให้ประชาชนลดปริมาณขยะด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้โขมยถังขยะและผู้ไม่ทิ้งขยะในที่จัดไว้ให้ส่วนทางด้านงานอนามัยผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้เพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่โดยเพิ่มพูนความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการอบรมตลอดจนดูงานในประเทศที่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดี และควรปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันปัญหามลพิษอย่างจริงจัง รวมทั้งควรมีมาตรการตรวจสอบ ควบคุม และลงโทษผู้ก่อปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ท้ายสุดผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ฝ่ายปกครองตั้งหน่วยบริการตอบข้อซักถามและประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบถึงระบบ กระบวนการในการบริการของสำนักงานเขตเพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องมีเงื่อนไขด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องและเพื่อจะได้เตรียมหลักฐานที่จำเป็นต่อการร้องทุกข์มาให้พร้อม นอกจากนี้ยังเสนอให้ทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานด้านการร้องทุกข์ให้สั้นลง เพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้เร็วที่สุด

818. วสันต์ กระโจมทอง . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตหนองคาย . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานบริการด้านสาธารณูปโภคของเขตหนองจอกปานกลาง คือร้อยละ 49.7 และไม่พึงพอใจปานกลาง คือร้อยละ 45.2

2. เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละกลุ่ม พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจปานกลางในกลุ่มงานปกครอง (ร้อยละ 53.1) ไม่พึงพอใจในระดับค่อนข้างมากได้แก่ กลุ่มงานโยธา (ร้อยละ 51.1) และมีความไม่พึงพอใจปานกลางได้แก่ กลุ่มงานรักษาความสะอาด (ร้อยละ 47.3) และกลุ่มงานอนามัยมีความไม่พึงพอใจน้อย (ร้อยละ 30.1)

3. เมื่อแยกพิจารณาในรายละเอียดของงานต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มงานพบว่า

กลุ่มงานโยธา ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจทั้ง 5 งาน (ร้อยละ 51.1) คือ งานบริการก่อสร้าง หรือบูรณะซ่อมแซมถนน ตรอก ซอย งานบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมทางเท้า งานบริการก่อสร้างหรือบูรณะซ่อมแซมระบายน้ำ งานบริการป้องกันน้ำท่วมและงานบริการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

กลุ่มงานรักษาความสะอาด ของสำนักงานเขตหนองจอก 8 เรื่อง เรื่องที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจ มี 4 เรื่อง ได้แก่ บริการเก็บค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูล (ตุตสั้วม) มีความพึงพอใจปานกลาง บริการเก็บค่าธรรมเนียมบริการเก็บขยะมีความพึงพอใจ บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล (ตุตสั้วม) มีความพึงพอใจปานกลาง บริการเก็บและขนขยะมีความพึงพอใจปานกลาง ส่วนกิจกรรมบริการที่ประชาชนไม่พึงพอใจมี 4 งาน ได้แก่ บริการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้และหญ้าบนเกาะกลางถนน ทางเท้า มีความไม่พึงพอใจค่อนข้างมาก บริการกวาดและทำความสะอาด ถนน ตรอก ซอย และสถานที่สาธารณะ มีความไม่พึงพอใจค่อนข้างมาก บริการด้านถังและที่ทิ้งขยะมีความไม่พึงพอใจค่อนข้างมาก ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะอาดของการสัญจรบนทางเท้า มีความไม่พึงพอใจค่อนข้างมาก

กลุ่มงานอนามัย ประชาชนมีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจทุกเรื่อง ดังนี้คือ พึงพอใจในบริการตรวจสอบควบคุมเรื่องสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของสถานประกอบการต่าง ๆ มีความพึงพอใจปานกลาง บริการตรวจสอบควบคุมอนามัยและความสะอาดของร้านอาหาร หรือสถานเก็บและประกอบอาหารต่าง ๆ มีความพึงพอใจปานกลาง บริการตรวจสอบควบคุมการรักษาความสะอาดของตลาดมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก บริการการตรวจสอบควบคุมสิ่งรบกวนด้านสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ มีความพึงพอใจปานกลาง

กลุ่มงานปกครอง ประชาชนมีความพึงพอใจ 1 เรื่อง และไม่พึงพอใจ 1 เรื่อง พึงพอใจคือการให้ข่าวประชาสัมพันธ์ มีความพึงพอใจปานกลาง ส่วนเรื่องการร้องทุกข์และปัญหาในการบริการต่าง ๆ ของเขต ประชาชนมีความไม่พึงพอใจปานกลาง

4. สาเหตุของความไม่พึงพอใจของประชาชนในภาพรวม สรุปได้ดังนี้ เป็นสาเหตุจากด้านระบบการให้บริการ คือประเด็นคุณค่าใช้สอย เพียงพอทั่วถึง สะดวกเงื่อนไข พัฒนาก้าวหน้า ด้านกระบวนการมีประเด็นรวดเร็วขั้นตอน สะดวกขอรับ ความปลอดภัย และความสม่ำเสมอเนื่องด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มี 3 ประเด็นคือ ความเอาใจใส่ในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสมอภาคเสมอหน้า และท่าทีมีมารยาท

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะให้สำนักงานเขตหนองจอก ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ได้แก่ กลุ่มงานโยธา กลุ่มรักษาความสะอาด และกลุ่มงานอนามัย ดังนี้คือ

1. ควรตั้งศูนย์บริการตอบข้อซักถาม และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงระบบ และกระบวนการ การให้บริการ ของสำนักงานเขตเพื่อจะได้เตรียมหลักฐานไปให้พร้อมในคราวเดียว

2. ระยะเวลาในการดำเนินงานในแต่ละรูปแบบ ไม่ควรต่างกันมากนัก ควรลดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อประหยัดเวลาและงานจะได้คล่องตัวมากขึ้น

3. ควรแจ้งให้ผู้รับบริการทราบถึง ขั้นตอนการดำเนินการและระยะเวลาที่ใช้จะได้ไม่เข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่รับผิดชอบงานในหน้าที่

819. กลุณณะ สินธุเดชะ, พ.ต.ท. . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตดอนเมือง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 58.7 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโดยส่วนรวมซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

หากพิจารณาแยกตามบริการด้านสาธารณสุขประเภท 4 กลุ่มงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจระดับค่อนข้างมากในกลุ่มงานรักษาความสะอาด (ร้อยละ 75.9) พอใจระดับปานกลางในกลุ่มงานปกครอง (ร้อยละ 57.0) และพอใจระดับน้อยในกลุ่มงานอนามัยและกลุ่มโยธา (ร้อยละ 48.7 และ 40.7)

สาเหตุที่ทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจไม่พอใจต่อการบริการในภาพรวมที่สำคัญมี 5 สาเหตุ คือ 1) ความเอาใจใส่หน้าที่ 2) การพัฒนาก้าวหน้า 3) ความสม่ำเสมอต่อเนื่อง 4) ความเพียงพอทั่วถึง และ 5) ความปลอดภัย

ส่วนที่เหลือเป็นสาเหตุที่มีความสำคัญน้อย 5 สาเหตุ ได้แก่ 1) ความสะดวกในการขอรับบริการ 2) ความรวดเร็วในขั้นตอน 3) คุณค่าใช้สอย 4) ความคุ้มค่าในราคา และ 5) ความเสมอภาคเสมอหน้า

ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมบริการของสำนักงานเขตดอนเมือง และสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่พึงพอใจ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีค่านิยม และปลูกฝังจิตสำนึกให้มีความรักและความภูมิใจในภารกิจหน้าที่ในการให้บริการต่อประชาชน ตลอดจนความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน

2. นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสถานภาพของหน่วยงานและปัญหาความจำเป็นมาใช้ เช่น ฝึกอบรมการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา

3. มีการติดตามประเมินผลเพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและมีความสอดคล้องในงานต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติงานประจำและแผนงาน เช่น แผนงานต่าง ๆ ต้องมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการวางแผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมีการกำหนดกรอบของการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่แน่นอน

4. เพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่และกระจายการบริการให้เพียงพอและครอบคลุมทั่วถึงทั้งพื้นที่ หรือแบ่งพื้นที่การให้บริการให้มีขนาดเล็กลง

5. ให้การศึกษอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานโยธา งานรักษาความสะอาด และงานที่ต้องการความปลอดภัยให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักนิรภัย และให้ยึดถือและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

820. สุขสันต์ ตั้งสะสม . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางคอแหลม . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

จากการสำรวจถึงความพึงพอใจของประชาชน ต่อกิจกรรมให้บริการของสำนักงานเขตบางคอแหลมด้านสาธารณสุข ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความพึงพอใจร้อยละ 49.50 โดยมีผู้ไม่พึงพอใจเพียงร้อยละ 44.20 ทั้งนี้ผู้ไม่ออกความเห็นร้อยละ 6.20

ในการบริการด้านสาธารณสุขประเภท 4 งาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจ งานรักษาความสะอาดสูงที่สุดร้อยละ 63.5 รองลงมา ได้แก่ งานปกครอง ส่วนงานที่ประชาชนไม่พึงพอใจสูงที่สุด ได้แก่ งานโยธา และงานอนามัย เป็นลำดับรองลงมา ร้อยละ 55.1 และ 42.9 ตามลำดับ

งานโยธามีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความไม่เพียงพอทั่วถึงความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานรักษาความสะอาดมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความไม่เพียงพอทั่วถึงความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานอนามัยมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความไม่เพียงพอทั่วถึง ความไม่สะดวกในการขอรับบริการ และ
ความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

งานปกครองมีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความไม่พัฒนาก้าวหน้าและความไม่รวดเร็วในขั้นตอน
ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า เขตบางคอแหลมควรปรับปรุงด้านระบบการให้บริการในเรื่องความมีคุณค่าใช้สอย
ความพอเพียงทั่วถึง และความพัฒนาก้าวหน้า ด้านกระบวนการให้บริการควรปรับปรุงเรื่อง สะดวกในการขอรับบริการ
ความรวดเร็วในขั้นตอนและความสม่ำเสมอต่อเนื่อง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในเรื่อง ความเอาใจใส่หน้าที่ ทั้งนี้ โดย
พิจารณาตามลักษณะกิจกรรมแต่ละเรื่องและประเด็นสาเหตุของแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) ธนพล โล่ห์สุวรรณ . ประสิทธิผลของเสียงตามสายที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการ
ปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี . บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525 . (วิทยานิพนธ์)
- (2) พรเพ็ญ พลวัน . ความต้องการของชุมชนในการรับบริการทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอีสาน -ได้ ตามการ
รับรู้ของประชาชนและกรรมการสภาตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.
(วิทยานิพนธ์)
- (3) สมยศ พุ่มน้อย . การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชุมชนของคณะกรรมการสุขภาพ ที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงานด้วยตนเอง จังหวัด
ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (4) ธวัชชัย ยิ่งเจริญสุข . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการ การให้บริการของ
กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตลาดกระบัง . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537.
(วิทยานิพนธ์)
- (5) สมัย เจริญช่าง . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของกรุงเทพมหานคร
: ศึกษากรณีสำนักงานเขตมีนบุรี . คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540.
(วิทยานิพนธ์)

การบริหารงานทั่วไป และ การพัฒนา ท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่น

821. สมิตร์ กิจจาหาญ . *บทบาทของการพัฒนาชุมชนในการส่งเสริมการปกครองของตนเองในอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2512.

วิทยานิพนธ์นี้ พยายามที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบาทของงานพัฒนาชุมชนที่มีส่วนในการส่งเสริมหรือการปูพื้นฐานการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นให้แก่ชาวบ้านว่าดำเนินไปอย่างไรบ้าง โดยจะศึกษาในแง่ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนว่ามีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมและช่วยสร้างสถาบันขั้นต้นในการปกครองตนเองระดับตำบลและหมู่บ้าน และเพื่อการพัฒนาอย่างไรบ้าง รวมทั้งได้มีการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ ให้เป็นตัวจักรสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการปกครองตนเอง และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันคิดอ่านที่จะปรับปรุงหมู่บ้านตำบลของตนให้เจริญขึ้น และนอกจากนี้ยังได้ออกแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อทราบความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านในฐานะที่เป็นทั้งชาวบ้านและกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินงานเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าของงานพัฒนาชุมชนว่าหลังจากที่ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนั้น ประชาชนได้รับผลตอบแทนอย่างไรบ้างในทัศนะของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

จากผลของการศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนและผลการวิเคราะห์ความเห็นของกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้เห็นแนวโน้มได้ว่าการพัฒนาชุมชนนี้มีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทได้รู้จักและมีความคุ้นเคยต่อการปกครองตนเอง วิธีการพัฒนาชุมชนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทดลองฝึกหัดปฏิบัติตามหลักวิธีการปกครองตนเองเพื่อให้เกิดความเคยชิน หากจะยกฐานะท้องถิ่นที่ได้มีการพัฒนาชุมชนแล้วขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็อาจทำได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

822. มალიณี เศรษฐนันท์ . *การกระจายอำนาจการวางผังเมืองให้หน่วยปกครองท้องถิ่น* . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.

การศึกษาใช้แนวความคิดว่าการกระจายอำนาจนั้นจะก่อให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายหรือการวางผังเมืองนั้นหรือไม่ หากหน่วยปกครองท้องถิ่นเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเองนั้นจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและหน่วยปกครองท้องถิ่นผู้ที่ต้องปฏิบัติตามโครงการของผังเมืองรมนั้นอย่างไร และมีความคล่องตัว ความรวดเร็วในการติดต่อประสานงานกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นได้ดีกว่าการดำเนินการโดยหน่วยงานวางผังจากส่วนกลางหรือไม่อย่างไร

ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจุบันหน่วยปกครองท้องถิ่นขาดความพร้อมทั้งทรัพยากรภายในองค์การและแนวความคิดเกี่ยวกับการผังเมือง โครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักผังเมืองในปัจจุบันมีปัญหาในการปฏิบัติงานวางและจัดทำผังเมืองรวม และกำลังเผชิญปัญหาในการเกลี่ยอัตรากำลังเพื่อแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผังเมืองจังหวัด เทศบาลต่าง ๆ ยังมีโครงสร้างและอัตรากำลังในสายงานโยธาที่ยังไม่พร้อม แต่ในเทศบาลขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะพัฒนาอัตรากำลังได้

รูปแบบการกระจายอำนาจที่ “ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ” เสนอแนะจะเป็นรูปแบบผสมผสานทั้งการมอบอำนาจ (Devolution) ให้หน่วยปกครองท้องถิ่นดำเนินการโดยผ่านกระบวนการตามกฎหมายผังเมือง การแบ่งส่วนอำนาจ

(Deconcentration) จากสำนักผังเมืองเพื่อเป็นหน่วยงานพี่เลี้ยง และการมอบอำนาจได้เสนอแนะการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการวางผังของประชาชน รวมทั้งการจัดทำมาตรฐานวางผังเมืองคู่มือ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย เสนอแนะการจัดองค์การวางผังเมืองที่กระจายอำนาจ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เน้นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และการจัดลำดับกลยุทธ์ในการกระจายอำนาจข้อเสนอแนะลำดับแรกที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาองค์การของสำนักผังเมือง โดยการขยายอัตรากำลังในสายวิชาชีพหลัก การฟื้นฟูฝึกอบรมด้านวิชาการผังเมืองแก่เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่โดยเสนอแนะหัวข้อที่จำเป็นในการฝึกอบรมทั้งในเรื่องเทคนิคการวางผัง แนวความคิดในการวางผัง และแนวความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นต้องใช้ในการประสานงานและประสานข้อคิดเห็นกับส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและกับประชาชน และการกำหนดเป้าหมายองค์การ

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

823. เถลิง เจริญศรี . *ขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองกับครูสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดอ่างทอง . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522.*

ผลการศึกษาถึงระดับขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูส่วนจังหวัดและครูเทศบาล พบว่าข้าราชการครูทั้งสองสังกัดมีสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกันดังนี้

สิ่งที่เหมือนกัน :- (1) มีขวัญและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติสูง (2) ผู้บังคับบัญชาปกครองด้วยความยุติธรรมและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาดี (3) มีความภาคภูมิใจในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอยู่สูง (4) มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงานในระดับปานกลาง

สิ่งที่แตกต่างกัน :- (1) ข้าราชการครูส่วนจังหวัดได้รับความร่วมมือจากเพื่อร่วมงานและประชาชนในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง แต่ครูเทศบาลได้รับในระดับสูง (2) ข้าราชการครูส่วนจังหวัดมีความรู้สึกว่าขาดความก้าวหน้าและความมั่นคงในราชการ ซึ่งค่าคะแนนที่ได้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ครูเทศบาลมีความรู้สึกว่ามี ความก้าวหน้าและความมั่นคงในราชการสูง

824. พิชิต ชัยวิรัตน์ . *องค์ประกอบในการบริหารโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิในความคิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น : กรณีศึกษา อำเภอเมืองชัยภูมิ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (การค้นคว้าอิสระ)*

ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล เรียงลำดับในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 1) ควรมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี 2) การศึกษาระดับปริญญาโท 3) ฐานะค่อนข้างร่ำรวย 4) มีความซื่อสัตย์ 5) มีความรับผิดชอบสูง 6) มีความต้องการความสำเร็จ 7) มีความอดทนต่ออุปสรรค

2. ด้านพฤติกรรมบริหาร 1) การให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา 2) การรักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) การประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา 5) การให้ควมสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน 6) การวางแผนกำหนดการทำงาน

3. ด้านขนาด และประเภทของโครงการ โครงการพัฒนา ประเภทโครงสร้างพื้นฐานงบประมาณสนับสนุน ตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป ทั้ง 3 องค์กรมีความเห็นเหมือนกัน สำหรับโครงการพัฒนาเพื่อบริการทางสังคม

ความเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลควรจัดงบประมาณตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป สมาชิก
สภาเทศบาลเห็นควรสนับสนุนงบประมาณในวงเงินตั้งแต่ 500,000 – 1,000,000 บาท

4. ด้านการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล 1) หน่วยงานของตนเองเป็นผู้เสนอให้องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ 2) หน่วยงานของตนเองร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกันจัดทำ

825. กิตตินันท์ วุฒินุการณ . *ทัศนคติของปลัดอำเภออาวุโสต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .* ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542.

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าปลัดอำเภออาวุโสมีทัศนคติต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผล
ต่อทัศนคติ ของปลัดอำเภออาวุโสต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ อายุ ระดับตำแหน่ง การศึกษา ส่วนระยะเวลาใน
การปฏิบัติงาน การศึกษาอบรมตามหลักสูตรของกรมการปกครองและการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ไม่มีผลต่อ
ทัศนคติของปลัดอำเภออาวุโส

826. เฉลิมพล กิจกาญจน์ . *การสำรวจความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่มีต่อผู้บริหารของข้าราชการและ
ลูกจ้างประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี .* ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543. (งานนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่มีต่อผู้บริหารในด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านความ
ยุติธรรม ด้านความก้าวหน้า ด้านสวัสดิการ และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนด้านความ
พึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่มีต่อผู้บริหารในเกณฑ์เห็นด้วยค่อนข้างมาก 5
อันดับแรก คือ 1) ผู้บริหารความยึดหลักการบริหารบุคคลที่มีคุณธรรมสูง 2) ควรสนับสนุนและส่งเสริมคนดีให้มีความ
เจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน 3) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีจิตใจกว้างเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น 4)
ผู้บริหารควรใช้เทคนิคในการบริหารที่ทันสมัยและมอบหมายด้วยความเป็นธรรม 5) ผู้บริหารควรพิจารณาความดี
ความสามารถจากความเป็นจริง ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่มีต่อผู้บริหารในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง 4 อันดับ คือ
1) การติดต่อสื่อสารในหน่วยงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลา 2) ทุกหน่วยงานรับทราบของตัวเองเป็นอย่างดี 3)
เงินเดือนที่ได้รับมีความพอเพียงหรือเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในปัจจุบันและเพียงพอต่อการดำรงชีพ 4) ใน
หน่วยงานมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า 1) เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่
แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารในด้านพฤติกรรมของผู้บริหารด้านความยุติธรรม
ด้านสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้า และด้านความสัมพันธ์ในงาน ส่วนในด้านความพึงพอใจในงานมีความคิดเห็นที่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เพศชายมีความพึงพอใจในงานมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุระหว่าง
25 – 35 ปี มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ส่วนอายุช่วงอื่นมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก และการศึกษา
ระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจในงานอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนการศึกษาระดับอื่นมีความพึงพอใจในระดับปาน
กลาง 2) ประสพการณ์ และประเภทของพนักงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารในด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านความยุติธรรมด้านสวัสดิการ และด้านความก้าวหน้า ส่วนในด้านความ
พึงพอใจในงานและความสัมพันธ์ในหน่วยงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้มี
ประสพการณ์ 16 – 20 ปี จะมีความพึงพอใจในงานระดับค่อนข้างมาก ส่วนผู้ที่มีประสพการณ์ช่วงอื่นมีความพึงพอใจใน
ระดับปานกลาง ลูกจ้างประจำมีความพึงพอใจในงานมากกว่าข้าราชการ ผู้มีประสพการณ์ 11 – 15 ปีจะมีความสัมพันธ์
ในหน่วยงานระดับปานกลาง ส่วนประสพการณ์ช่วงอื่นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และลูกจ้างประจำจะมีความสัมพันธ์ใน
หน่วยงานมากกว่าข้าราชการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ผู้บริหารต้องเสริมสร้างให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีความพึงพอใจใน
งานและให้มีความสัมพันธ์ในหน่วยงานมากขึ้น 2) ควรมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงาน การกำหนด

ภารกิจแบ่งงาน และมอบหมายงานให้ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารต้องคำนึงคุณธรรม ความยุติธรรม ความเสมอภาคจริยธรรม อยู่เสมอในการปฏิบัติงาน 4) ส่งเสริมให้มี การอบรม สัมมนา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพและพัฒนาบุคลากร

827. พิพัฒน์ ฤกษ์สกุล . ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด . ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา , 2543. (งานนิพนธ์)

การศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราดมีปัญหาด้านการบริหารจัดการในประเด็นต่อไปนี้ คือ ปัญหาด้านบุคลากรพบว่า มีบุคลากรบางสาขาขาดแคลน การมอบหน้าที่ไม่เหมาะสมกับคุณวุฒิ และยังมีการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน ในฝ่ายต่าง ๆ ขาดความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ด้านรายได้และระบบการคลัง พบว่างบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการประจำปี ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ด้านโครงสร้างองค์การ พบว่ามีการจัดกลุ่มงาน/ฝ่ายไม่เหมาะสมมีความซ้ำซ้อนกันของงานโดยเฉพาะด้านการบริหารบุคคล รวมถึงความไม่ชัดเจนของการบังคับบัญชา ระหว่างรองนายกองค์การ ฯ ทำให้มีปัญหาการบังคับบัญชาและการบริหารโครงการ ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ พบว่า อยู่ในสภาพที่เก่าและไม่พร้อมกับการปฏิบัติงาน ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอโดยเฉพาะอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับระบบข้อมูล ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอกค่อนข้างมีข้อจำกัด เพราะบทบาทภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่ค่อยมีการประชุมสัมมนาและเปลี่ยนข้อมูลกันเท่าที่ควร สำหรับการประสานงานภายในองค์กร ยังมีปัญหาด้านการสื่อสารภายใน ไม่มีการประชุมร่วมระหว่างผู้บริหารและข้าราชการ บทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติไม่ชัดเจน ทำให้การตัดสินใจมีปัญหา ความต่อเนื่องด้านการประสานงานจึงไม่ดีต่างคนต่างทำ ด้านการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาว่าไม่สามารถสนับสนุน อบต. ได้มากนัก เพราะงบประมาณจำกัด สำหรับข้อเสนอแนะนั้นผู้ศึกษาได้เสนอให้มีการปรับปรุงทั้งระบบแบบองค์รวมตามประเด็นปัญหาที่พบ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตราดให้สูงขึ้น โดยการสรรหาบุคลากรในตำแหน่งที่ขาดแคลน จัดคน ให้ตรงกับงาน และปรับรวมบางฝ่ายงานเข้าด้วยกัน การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี และการจัดความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมเพื่อดำเนินงาน แบ่งกลุ่มงานของผู้บริหารให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ใหม่ ๆ และที่จำเป็นเข้าทดแทน ควรมีการประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นอื่นโดยประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และร่วมงานกัน รวมทั้งระบบประสานงานภายในองค์การ การสนับสนุนสภาตำบล และการปฏิบัติงานให้ตรงกับบทบาท ภารกิจที่กฎหมายกำหนดไว้

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ เทศบาล และ เมืองพัทยา

828. สมบูรณ์ สุขสำราญ . การบริหารงานของเทศบาลนครธนบุรี . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2511.

เทศบาลนครธนบุรีจัดได้ว่าเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอันดับสอง รองจากเทศบาลนครกรุงเทพ เมื่อเป็นเทศบาลชั้นนำกิจการสาธารณะที่จัดทำสนองความต้องการของประชาชนย่อมมากและมีความยุ่งยากเป็นเงาตามตัวด้วย ความสำเร็จหรือความบกพร่องในการบริหารงานย่อมจะเป็นที่สนใจแก่เทศบาลชั้นรอง ๆ ลงไป ที่จะนำแบบอย่างการบริหารที่มีประสิทธิภาพไปใช้ในการบริหารกิจการเทศบาลของงาน และหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องมิให้เกิดขึ้นแก่เทศบาลของตน

จากการศึกษาพบว่า การบริหารของเทศบาลนครธนบุรีได้ดำเนินการตามหลักรัฐประศาสตร์ พยายามที่ปฏิบัติจัดทำกิจการในหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้กระทำ และหน้าที่ที่อาจกระทำได้เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานปัจจุบันยังมีอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ระบบการแต่งตั้ง

สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีทำให้ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจที่จะควบคุมการบริหารกิจการของเทศบาล เป็นผลให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประการที่สองเทศบาลมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะจัดบริการสาธารณะสนองความต้องการของประชาชนให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน การแก้ไขอุปสรรคเหล่านี้เห็นควรให้มีการดำเนินการยกเลิกระบบแต่งตั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในด้านการคลังนั้น เห็นควรให้อำนาจเทศบาลจัดเก็บภาษีใหม่บางประเภท และภาษีอากรบางประเภทที่เทศบาลได้รับปันจากรัฐบาลนั้น ควรมอบให้เทศบาลทั้งจำนวน และควรเพิ่มเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาลเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

829. สถาพร เหมะสิทธิ์, รอ. . การบริหารงานเทศบาลเมืองตาก . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2511. (วิทยานิพนธ์)

สาระสำคัญของวิทยานิพนธ์นี้ แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานของเทศบาลเมืองตากในเบื้องต้นคือ สภาเทศบาลอันมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานท้องถิ่น ทั้งในด้านนิติบัญญัติและในการควบคุมการบริหาร เพื่อให้การบริหารงานท้องถิ่นได้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน โดยมีประสิทธิภาพและประหยัด ต่อไปคือการบริหารงานของคณะเทศมนตรี อันมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารรับผิดชอบในการบริหารงานเทศบาลตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จัดทำหรืออาจจัดทำให้หลายประการ ซึ่งการบริหารงานของนายกเทศมนตรีนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดองค์การและการแบ่งส่วนงานของเทศบาล และในเรื่องการเงินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหาร โดยที่การบริหารงานใด ๆ ไม่อาจมีขึ้นได้ถ้าไม่มีเงินค่าใช้จ่าย หรือถ้ามีน้อยเกินไปก็ไม่เพียงพอแก่การบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ แต่ถ้ามีมากเกินไปก็อาจเป็นทางให้เทศนานำไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยขัดต่อหลักประหยัด ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้โดยเฉพาะสำหรับเทศบาลเมืองตาก ยังมีข้อบกพร่องและข้อขัดข้องที่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานอยู่บ้างบางประการ ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในท้ายบทที่ว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ หรือยังมิได้กล่าวถึง ก็จะได้นำมาชี้ให้เห็นพร้อมทั้งเสนอแนะในการแก้ไขไว้ในที่นี้

830. ถวิล ไพรสมถ์ . ภาวะผู้นำทางการบริหารของนายกเทศมนตรี . วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.

วิทยานิพนธ์ศึกษาปัญหาของระบบบริหารเทศบาลในประเทศไทย ปัญหาทั้งหลายเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของนายกเทศมนตรี ในฐานะผู้นำการบริหารผู้นำการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดนโยบายเทศบาล และบทบัญญัติต่าง ๆ แม้ว่านายกเทศมนตรีมีอำนาจในการลงโทษตามตัวบทกฎหมาย แต่ความสำเร็จในการบริหารงานนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในฐานะผู้นำเทศบาลบางแห่งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่บางแห่งนั้นพบว่าไม่มีประสิทธิภาพนัก เป็นผลให้ความก้าวหน้าของระบบเทศบาลในประเทศไทยก็เป็นไปอย่างเชื่องช้าด้วย

อุปสรรคที่ทำให้นายกเทศมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คือ

1. นายกเทศมนตรีไม่สามารถเป็นผู้นำท้องถิ่นที่แท้จริงได้เช่นเดียวกับนายกเทศมนตรีประเทศอื่นเนื่องจากว่าอำนาจส่วนกลางของรัฐบาลควบคุมอย่างเข้มงวดต่อท้องถิ่น ทำให้เขาได้รับความร่วมมือและความสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นน้อยมาก
2. นายกเทศมนตรีมีอำนาจไม่เพียงพอที่จะเป็นผู้นำท้องถิ่น เขาไม่ได้ขาดความคิดริเริ่มเพียงแต่เขาไม่สามารถทำความคิดของเขาให้เกิดผลได้
3. นายกเทศมนตรีไม่สามารถเป็นผู้ตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง เพราะมีข้อจำกัดหลายประการที่กำหนดขึ้นจากกระทรวงมหาดไทย
4. คือในทางกฎหมายนายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจของตนเองในการเสนอแนะและควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของเขาเอง

นายกเทศมนตรีไม่ใช่ผู้นำทางการบริหารอิสระของเทศบาล ต้องอยู่ภายใต้การแนะนำและถูกควบคุมจาก
กระทรวงมหาดไทย ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่เทศบาล ระบบนี้ไม่ได้ให้อำนาจเพียงพอแก่
นายกเทศมนตรีในการแสดงความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

**831. วิรุณ ทิพากร . ปัญหาเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาการบริหารงานบุคคลและปัญหาการคลังเทศบาล .
คณะรัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2515. (วิทยานิพนธ์)**

วิทยานิพนธ์นี้ได้เสนอประเด็นปัญหาสำคัญของกระบวนการบริหารงานบุคคล และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
สรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการสรรหาตัวบุคคล อยู่ที่ท่าอย่างไรจึงจะดึงคนดีมีความรู้เข้ามาทำงานในเทศบาล และ วิธีการ
สรรหาตัวบุคคลเข้าสู่ระบบ
2. ปัญหาการสอบ หลักสูตรที่ใช้ทดสอบบุคคลเข้าทำงานเทศบาลมิได้วัดคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์แก่หน่วย
งานเพียงพอ
3. ปัญหาการบรรจุแต่งตั้งและการโอน มิได้มีกฎเกณฑ์ระบุแน่ชัดตายตัว คงพิจารณาหลักความเหมาะสม
4. ปัญหาการเลื่อนขั้นและการพิจารณาความดีความชอบ โอกาสเลื่อนขั้นของพนักงานเทศบาลเพื่อไปสู่
ตำแหน่งที่สูงขึ้นมีน้อยมากเพราะการขยายตำแหน่งให้สูง หรือขยายอัตราขั้นสูงให้มากขึ้นย่อมมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับ
รายได้ตามขนาดความเจริญของชั้นเทศบาลแต่ละแห่ง
5. ปัญหาการโอน การโอนพนักงานเทศบาลเป็นข้าราชการพลเรือน มีมากกว่า การโอนข้าราชการพลเรือน
เป็นพนักงานเทศบาล ข้าราชการที่ต้องการโอนมาเป็นพนักงานเทศบาลเพื่อต้องการอยู่ในเขตชุมชนที่เจริญ
6. ปัญหาเงินเดือนของพนักงานเทศบาล อิงกับบัญชีเงินเดือนข้าราชการพลเรือน การจะปรับเงินเดือนให้
สอดคล้องค่าครองชีพโดด ๆ ไม่ได้ ต้องอิงระบบข้าราชการพลเรือน
7. ปัญหาเกียรติภูมิของพนักงานเทศบาล ความรู้สึกของประชาชนในการยอมรับและยกย่องข้าราชการประจำ
อันเกิดจากการแต่งตั้งจากส่วนกลางมีมากกว่าผู้นำระดับท้องถิ่นเทศบาล
8. ปัญหาสมรรถนะของพนักงานเทศบาล อุปสรรคที่ทำให้การบริหารงานเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพเกิดจาก
เจ้าหน้าที่ไม่สนใจกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เจตนาฝ่าฝืนกฎหมาย เจ้าหน้าที่ไม่สนใจที่จะปฏิบัติให้ดี
9. ปัญหาระดับการศึกษาของพนักงานเทศบาล ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาดำระดับมัธยมศึกษา และ เตรียม
อุดมศึกษา บุคคลที่มีความรู้สูงมักเข้ารับราชการมากกว่าเข้าทำงานเทศบาล เพราะเทศบาลมีเกียรติภูมิต่ำกว่าสถาบันของ
ข้าราชการพลเรือน

การศึกษานี้ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของปัญหาการบริหารงานบุคคลและปัญหาการคลังเทศบาล ซึ่งเกี่ยวโยง
กัน การขยายตำแหน่งเพิ่มขึ้นตามปริมาณงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่พนักงานเทศบาลกระทำเฉพาะเทศบาลที่เจริญ
และมีรายได้เพียงพอ ส่วนเทศบาลที่รายได้ไม่เพียงพอโอกาสขยายตำแหน่งงานก็ทำได้ยาก

ปัญหาการคลังของเทศบาล ผู้ศึกษาได้ชี้ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงภาษี ปัญหาพันธบัตรหรือเงินกู้
ปัญหาเงินอุดหนุน และปัญหาเทศพาณิชย์

**832. อภัย จันทนจุลกะ . การบริหารงานของเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา . คณะรัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสน
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2515 . (วิทยานิพนธ์)**

ผลของการศึกษา สรุปว่า

1. สภาพเทศบาลเมืองพัทยา ใช้อำนาจหน้าที่ในการยับยั้งร่างข้อบัญญัติงบประมาณของเทศบาล ทำให้คณะเทศ
มนตรีหลายชุดต้องออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระ
2. คณะเทศมนตรีเมืองนครศรีอยุธยามาจากการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยได้รับการเห็นชอบจากสภา

เทศบาล แต่คณะเทศมนตรีมักพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเสมอ ทำให้การทำงานไม่บรรลุเป้าหมาย

3. การจัดแบ่งส่วนราชการเทศบาล เป็นการแบ่งส่วนตามรายได้ของเทศบาลโดยไม่คำนึงถึงระบบการบริหารงานบุคคล เทศบาลไม่มีสิทธิในการกำหนดอัตรากำลังด้วยตนเองเพื่อจะมำดำเนินงานตามแผนการต่าง ๆ

4. อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลได้ดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ครบ เพียงแต่บางกิจการกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่

5. การบริหารงานบุคคลของเทศบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมสมรรถภาพ ขวัญ กำลังใจในการทำงานของเทศบาล เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนพนักงานเทศบาลบางตำแหน่ง(แพทย์ของเทศบาล)เพื่อเป็นเงินเพิ่มพิเศษ อันจะเป็นแรงจูงใจให้คนมีความรู้มาทำงานเทศบาล

6. การบริหารงานคลัง รัฐบาลให้เงินอุดหนุนเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาล เป็นการเพิ่มรายได้ นอกจากรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

833. สมเจตน์ พันธุมชิต . ความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีกับพนักงานเทศบาล : ศึกษาถึงบุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2520.

ด้วยปรากฏความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นเสมือนข้าราชการการเมืองกับพนักงานเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการประจำ ได้เกิดมีขึ้นเนื่อง ๆ เป็นปัญหาคั่งทอนประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล และเป็นตัวเหนี่ยวรั้งมิให้การปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อหาทางขจัดปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการวิจัยถึงสาเหตุและลักษณะความขัดแย้งในการบริหารงานเทศบาลนี้ขึ้น

นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลต่างก็เป็นบุคคลสำคัญในระดับผู้บริหารเทศบาลที่มีอิทธิพลต่อคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาลในแต่ละฝ่าย ดังนั้น จึงได้ใช้นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลทั่วประเทศเป็นประชากรการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพการบริหารของศาสตราจารย์ William J. Reddin จำนวน 64 ข้อ ใช้วัดบุคลิกภาพหลัก 8 ประเภท คือ ผู้หลีกเลี่ยง ผู้นิยมอำนาจ ผู้เคร่งระเบียบ นักบุญ นักประนีประนอม นักเผด็จการมีศิลป์ นักพัฒนา และนักบริหาร

ผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพทางการบริหารของนายกเทศมนตรีมีลักษณะเด่นแบบ “ผู้นิยมอำนาจ” ส่วนปลัดเทศบาลมีลักษณะเด่นแบบ “ผู้เคร่งระเบียบ” หลังจากที่แยกพิจารณาตามลักษณะตัวแปรประเภทต่าง ๆ เช่น อายุ อาชีพเดิม และระดับการศึกษาแล้ว พบว่า ลักษณะดังกล่าวยังคงเป็นลักษณะเด่นของผู้บริหารเทศบาล

การวิเคราะห์ความขัดแย้งที่เกิดจากบุคลิกภาพทางการบริหารที่ต่างกัน พบว่าความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพของผู้บริหารเทศบาลมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันในการบริหารงาน เนื่องจากความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพเป็นแบบ “ลบ-ลบ” ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายที่สุดเมื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพการบริหารของผู้บริหารเทศบาล โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางบุคลิกภาพของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลในแต่ละเทศบาลแล้ว พบว่าการบริหารงานของเทศบาลส่วนมากเป็นแบบ “แบ่งแยก” ทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกัน ทำให้ต้องยึดระเบียบในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจจะถูกโจมตีจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ ลักษณะเช่นนี้เป็นความขัดแย้งทางการบริหารที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางบุคลิกภาพ

834. นพรัตน์ เวชศาสตร์ . เทศบาลกับความมั่นคง . ลักษณะวิชาการเมือง เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 28 พ.ศ. 2528-2529.

เนื้อหาของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องเทศบาลกับความมั่นคงฉบับนี้ ผู้เขียนได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) แล้วนำมาพรรณนาและวิเคราะห์โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หนังสือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งนโยบาย พระราชบัญญัติเทศบาลทางราชการ
2. หนังสือเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังได้นำประสบการณ์ของผู้เขียนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง ได้สัมผัสและมีประสบการณ์ในการบริหารงานของเทศบาลมาเป็นเวลาพอสมควรมาประกอบการพิจารณาในการทำ ความเข้าใจและศึกษาในเชิงพฤติกรรมอีกด้วย

บทที่ 1 เป็นบทที่เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ต้องเริ่มจากชุมชนพื้นฐานที่อยู่ใกล้ชิดกับเรายเสียก่อน เทศบาลเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากที่สุด ทั้งนี้เทศบาลยังเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่แบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางในการปฏิบัติงาน สามารถจัดสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เองอย่างอิสระตามสมควรซึ่งจะเป็นรากฐานของความมั่นคงของชาติในที่สุด

บทที่ 2 เป็นการปูพื้นฐานให้เข้าใจถึงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแบ่งออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการบริหารส่วนท้องถิ่น พร้อมกับบรรยายถึงหลักการปกครองแบบรวมอำนาจการปกครอง แบบแบ่งอำนาจการปกครอง และแบบกระจายอำนาจการปกครอง

บทที่ 3 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการปกครองเทศบาลของไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นการชี้ให้เห็นถึงวิวัฒนาการการปกครองและการบริหารราชการของไทยในอดีต ซึ่งมีผลกระทบต่อการปกครองเทศบาลในปัจจุบัน โดยเน้นให้เห็นถึงฐานะและการจัดแบ่งส่วนราชการของเทศบาล ประกอบกับรูปแบบและโครงสร้างทางการบริหารที่เป็นทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นเวทีฝึกการเมืองในระดับล่างก่อนที่จะก้าวไปสู่การปกครองในระดับประเทศต่อไป

บทที่ 4 ว่าด้วยการคลังและงบประมาณ รายได้ และรายจ่ายของเทศบาลซึ่งจะนำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล เพราะงบประมาณส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล ทำให้การบริหารงานบางอย่างขาดอิสระและไม่รวดเร็วเท่าที่ควร

บทที่ 5 ได้วิเคราะห์อำนาจหน้าที่ของเทศบาลบทบาทของเทศบาลในการเสริมสร้างความมั่นคง โดยเฉพาะได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเทศบาลในด้านเป็นกลไกในด้านการพัฒนาการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจการพัฒนาศักดิ์และจิตวิทยา และในด้านการส่งเสริมด้านการป้องกันประเทศ หากดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแล้วย่อมส่งผลเกื้อกูลเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในที่สุด

บทที่ 6 ศึกษาถึงปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารงานของเทศบาลเกี่ยวกับประชาชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองและมีความยากจน โดยวิเคราะห์แบ่งกลุ่มปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 4 ลักษณะคือ ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป และปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบของเทศบาลรวมทั้งได้เสนอแนวความคิดในการแก้ไขอุปสรรคปัญหาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานในการรักษาความมั่นคงของชาติต่อไป

บทที่ 7 ได้ศึกษาแนวความคิดในการปรับปรุงจัดรูปแบบเทศบาลให้เหมาะสม โดยการนำเทศบาลรูปแบบผู้จัดการเทศบาลกับสภา รูปแบบสภาเทศบาลกับนายกเทศมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรง และรูปแบบคณะกรรมการมาเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบเทศบาลของไทยต่อไปในอนาคต

บทที่ 8 บทสรุป ได้เน้นถึงวิวัฒนาการของเทศบาลที่มีผลต่อการพัฒนาการเมือง การปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะเกื้อกูลให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

835. อาทิตย์ คุณผล . *สัมฤทธิ์ผลของกลุ่มวิชาการเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (ภาคินพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวิชาการเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานีมีระดับสัมฤทธิ์ผลค่อนข้างน้อยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย นั่นคือ ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงาน ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน (2) การประสานนโยบาย (3) การใช้หลัก

คุณธรรมในการปฏิบัติงาน (4) กระบวนการติดต่อสื่อสาร (5) ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ (6) การปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสิ่งใหม่ (7) การปรึกษาหารือกับผู้รับบริการ (8) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (9) การมีเทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญอย่างเพียงพอมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานของกลุ่มวิชาการเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี มีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยร่วมกันที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานมีอยู่ด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน กระบวนการติดต่อสื่อสาร และความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยที่การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือ กระบวนการติดต่อสื่อสาร และความพึงพอใจของผู้รับบริการ ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกลุ่มวิชาการเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี ควรจะเน้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ 10 ข้อแรกมากกว่าที่จะเน้นข้อ 11 ข้อสุดท้ายซึ่งกำหนดว่าเป็น “หน้าที่อื่นๆ ตามที่เทศบาลมอบหมาย” ทั้งนี้เนื่องจากหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ 10 ข้อแรกนั้น ผลการวิจัยพบว่ามีความสำเร็จน้อยกว่าหน้าที่ในข้อ 11
2. ควรจัดลำดับความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของกลุ่มวิชาการเทศบาลเอาไว้ให้แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบ ว่าหน้าที่ต่าง ๆ มีความสำคัญก่อน - หลังกันอย่างไร ถ้าหากมีทรัพยากรในการบริหารอย่างจำกัดจะใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อหน้าที่ที่ประการใดจึงจะเกิดประโยชน์มากที่สุด
3. ควรรักษาระดับความสำเร็จของการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการของกลุ่มวิชาการเทศบาลเอาไว้ให้คงเส้นคงวา เพราะเป็นงานที่เด่นและเป็นความแกร่งของกลุ่มวิชาการเทศบาล
4. ควรรวบรวมผลงาน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานวัดผล ประเมินผลและติดตามผลทางวิชาการของกลุ่มวิชาการเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานีให้กว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่
5. ควรหาแนวทางให้กลุ่มวิชาการเทศบาลได้มีบทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์และวิจัยมากขึ้น

836. อาษา ทองธรมชาติ .การศึกษาโครงข่ายการขนส่งที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของเทศบาลเมืองสระบุรี . ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาเพื่อปรับปรุงให้เทศบาลเมืองสระบุรีเป็นชุมชนศูนย์กลางในการให้บริการด้านการค้า - บริการ และที่อยู่อาศัยสำหรับรองรับการเติบโตจากการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเกิดขึ้นตามแผนพัฒนาภาคกลางตอนบน

ผลการวิเคราะห์สรุปว่า เทศบาลเมืองสระบุรีเป็นชุมทางเชื่อมโยงการขนส่งทางบกระหว่างภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ และมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกและอินโดจีนได้ นอกจากนี้พื้นที่ภายในรัศมีประมาณ 30 กิโลเมตร ยังมีแหล่งอุตสาหกรรมที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วตั้งอยู่ สภาพการเติบโตทางกายภาพของเทศบาลเมืองสระบุรีนั้นเกิดจากความได้เปรียบในทำเลที่ตั้ง และสภาพการใช้ที่ดินเติบโตไปตามโครงข่ายถนนมากที่สุด โดยมีพื้นที่ปลูกสร้างขยายไปตามถนนสายหลักสำคัญซึ่งได้แก่ ถนนพหลโยธินที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตของเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ ถนนสุขุมวิท พิชัยณรงค์สงคราม มิตรภาพ และทางเลียบเมือง ส่วนราคาที่ดินพบว่ามีความสัมพันธ์กับโครงข่ายถนน และยังพบว่าธุรกิจการค้าของเมืองขยายตัวอย่างรวดเร็ว กิจกรรมทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ อย่างเช่น ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ธนาคาร สถาบันการเงิน และการประกันภัย เป็นต้น โดยพบว่ากิจการเหล่านี้เติบโตควบคู่ไปกับการขยายตัวของอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และรายได้ของประชากรในจังหวัด ซึ่งการเติบโตของเมืองดังกล่าวก่อให้เกิดแรงดึงดูดประชากรต่างถิ่นอพยพให้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีและบริเวณที่สามารถเชื่อมโรงกับย่านอุตสาหกรรมได้สะดวก ทำให้มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ในการศึกษานี้ ได้เสนอข้อแนะนำไว้ 3 ระดับคือ ระดับภาค เสนอให้มีการตัดเส้นทางรถยนต์เชื่อมโรงระหว่าง
สระบุรีกับพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกโดยตรง และเร่งรัดการพัฒนาเส้นทางในแนวตะวันออก - ตะวันตกของภาค
กลางตอนบนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงตามนโยบายของรัฐ และระดับจังหวัด เสนอแนะให้มีการปรับปรุง /ตัด
เส้นทางถนนเชื่อมโรงระหว่างชุมชนสำคัญต่าง ๆ ที่อยู่รอบเทศบาลเมืองสระบุรีให้สามารถติดต่อกันได้โดยตรง ซึ่งจะช่วย
หลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงผ่านเทศบาลเมืองสระบุรี พร้อมกับเสนอแนะให้มีการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนรับส่งผู้โดยสารทั้ง
ทางรถยนต์ รถไฟ และทางน้ำจากย่านชุมชนรอบนอกและย้ายอุตสาหกรรมที่เข้ามาให้บริการในเทศบาลเมืองสระบุรี และ
ในระดับเมือง เสนอแนะให้มีการตัดเส้นทางใหม่ ๆ และพัฒนาบริการสาธารณะเข้าไปสู่บริเวณที่ว่างที่อยู่ในเขตเทศบาล
เพื่อเป็นการชักนำให้เกิดการพัฒนาที่ว่างดังกล่าว และเสนอผังชั้นการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองสระบุรีเพื่อให้รองรับ
ประชากรและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นและเสนอแนะให้มีศูนย์กลางย่อย 2 แห่ง สำหรับรองรับการบริการให้แก่
ประชากรในเมืองและชุมชนรอบนอกเพื่อมีหน้าที่ในการแบ่งเบาภาระแก่ย่านใจกลางเมืองในอนาคต พร้อมทั้งเสนอแนะ
มาตรการควบคุมสภาพการใช้ที่ดินเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น จึงคาดว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาเทศบาลเมืองสระบุรีได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

837. เอกชัย มาศภากร . แนวทางการใช้ที่ดินชุมชนเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร . ภาควิชาการ วางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (วิทยานิพนธ์)

จากการขยายตัวอุตสาหกรรมที่กระจายตัวจากกรุงเทพมหานคร มายังเขตปริมณฑล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่
เทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานคร มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่เป็น
จำนวนมาก ซึ่งการเติบโตดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่มีระเบียบแบบแผนมีการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ปะปนกัน อันก่อให้เกิด
ปัญหามากมาย ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาเพื่อหาแนวทางการใช้ที่ดินชุมชนเทศบาลตำบลอ้อมน้อย โดยมีวัตถุประสงค์ใน
การศึกษาดังนี้

- เพื่อศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคต
- เพื่อศึกษาถึงปัญหา ในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
- เพื่อเสนอแนวทางการใช้ที่ดินในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ในการศึกษานี้ใช้เทคนิคการหาข้อ (PSA Technique) ในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า
การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่ออุตสาหกรรม และมีการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยกระจายตัวอยู่รอบ ๆ โรงงาน
อุตสาหกรรม มีศูนย์กลางพาณิชยกรรมบริเวณถนนเศรษฐกิจติดกับถนนเพชรเกษม จากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ พบว่า
พื้นที่ เหมาะสมต่อการพัฒนาเมือง มี 3 กลุ่ม คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ บริเวณริมถนนเศรษฐกิจ ถนนเพชรเกษม
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง ได้แก่บริเวณริมถนนพุทธมณฑลสาย 5 ถนนสุขาภิบาล 2 ถนนวิรุฬ
ราษฎร์ พื้นที่ที่มี ศักยภาพต่ำได้แก่บริเวณห่างจากถนน เช่น บริเวณทิศตะวันออกของเทศบาล

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาวะต่าง ๆ ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร นโยบาย ทางภาครัฐบาล
และแนวโน้มการลงทุนของภาคเอกชน ได้เสนอความเหมาะสมในการใช้ที่ดินในอนาคตของเทศบาลตำบลอ้อมน้อยให้เป็น
การใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมคลังสินค้า อุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ที่พัก - อาศัย และพาณิชยกรรม โดยส่งเสริมให้รวมกลุ่ม
การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด โดยอาศัยมาตรการด้านผังเมืองด้านกฎหมาย ด้านการเงิน ด้านงบประมาณ
และมาตรการด้านอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดและรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีให้คงอยู่
ในพื้นที่ เทศบาลตำบลอ้อมน้อยต่อไป

838. อภิชาติ ทิมเจริญ . ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบึงบอ . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคมบัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก, 2537.(ภาคินพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบ้านโป่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง
2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขวัญของพนักงานเทศบาลเมืองบ้านโป่งโดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของระดับขวัญ จำนวน 5 องค์ประกอบ พบว่า
 - 2.1 สภาพการปฏิบัติงาน โดยการพิจารณาจากสถานที่ทำงาน วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสาร และความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานในที่ทำงาน ผลการวิจัยพบว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2.2 เงินเดือน – ค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดขวัญในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง
 - 2.4 การเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ผลการวิจัยพบว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง

ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ สภาพการปฏิบัติงาน และเงินเดือน ค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานซึ่งประสบปัญหาสถานที่ทำงานคับแคบ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในสำนักงานและการติดต่อสื่อสารยังไม่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย ในปริมาณที่เพียงพอ ปัญหานี้เนื่องจากเทศบาลต้องนำเงินรายได้ที่ได้รับจากส่วนกลางและเงินรายได้ของตนเองนำไปพัฒนาส่วนอื่น ๆ มากกว่า ส่วนปัญหาเงินเดือน – ค่าตอบแทนจะต่ำกว่าในระบบของภาครัฐกิจเอกชน และปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้ทันที เพราะเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้คือสภาพการปฏิบัติงานคือมีการปรับปรุงในด้านเครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์สำนักงานไม่เพียงพอ ในส่วนของเงินเดือนและค่าตอบแทนควรปรับปรุงในการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โอกาสก้าวหน้าในราชการและการเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานแม้จะมีระดับการจูงใจให้ขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์สูงก็ตาม ผู้บังคับบัญชาก็ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

839. อาจหาญ ศิริพูล . การบริหารงานของเทศบาลกับการกำกับดูแลจากส่วนกลาง . สถาบันพระปกเกล้า , 2539.(เอกสารวิจัย)

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาและข้อขัดข้องในการดำเนินการในภารกิจนั้น มาจากลักษณะของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลางในการกำกับดูแลด้วยกฎหมายฉบับที่ล่าช้า และมีขั้นตอนมาตรการตรวจสอบมากมาย ทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ การบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณตลอดจนขอบเขตควบคุมไม่ชัดเจนเพียงพอ

ข้อเสนอแนะควรมีการกำหนดนโยบายและรัฐในเรื่องการกระจายอำนาจให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับที่ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสังคม ให้สามารถปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สรุปสิ่งที่ควรทำการในเรื่องการกระจายอำนาจในด้านแผนงาน แผนคน แผนเงิน ตลอดจนอำนาจการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น ให้อำนาจอยู่กับพื้นที่และประชาชนมากยิ่งขึ้น

840. สมนึก เกตุชาติ . การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารท้องถิ่น : ระหว่างเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล . สถาบันพระปกเกล้าการปกครองท้องถิ่น รุ่นที่1 , 2539 (เอกสารวิจัย)

1. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างการบริหารใกล้เคียงกับโครงสร้างของเทศบาล ยกเว้นที่มาขององค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติสมาชิกส่วนหนึ่งมาจากการแต่งตั้ง ซึ่งยังขัดกับหลักการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองและหลักเจตนารมณ์แห่งการปกครองตนเอง ซึ่งเทศบาลมีมากกว่า

2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไปจะมีลักษณะเหมือนกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล เพียงแต่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีน้อยกว่าเนื่องจากประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรยังมีน้อย และอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น

3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าพิจารณาจากแหล่งรายได้ไม่มีความแตกต่างจากแหล่งรายได้ของเทศบาลมากนักแต่จำนวนรายได้ของเทศบาลจะสูงกว่ามาก เพราะฉะนั้นจะส่งผลให้กิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นทำไม่ได้เต็มที่เหมือนเทศบาล

4. ความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีน้อยกว่าเทศบาล เนื่องจากเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่จะต้องใช้ระยะเวลาสักระยะหนึ่งจึงจะสามารถสร้างความเชื่อถือของประชาชนได้

5. ความแตกต่างทางด้านพื้นที่และประชากรของการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลกับเทศบาลจะแตกต่างกันมากกล่าวคือเทศบาลจะเป็นลักษณะชุมชนเมืองประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ทั้งมีความคู่และฐานะทางเศรษฐกิจในสัดส่วนที่สูง ในขณะที่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในชนบท พื้นที่มากในขณะที่จำนวนประชากรน้อย ทั้งมีความรู้และยากจนกว่า จะเป็นปัญหาต่อการบริหารงานขององค์การส่วนที่สำคัญมากในอนาคต ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนที่มาของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงเพียงประเภทเดียวเท่านั้น

2. รัฐบาลต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่

3. รัฐบาลต้องให้ระยะเวลาแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการเรียนรู้และศึกษาทำงานและสร้างความศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเวลาพอสมควรด้วย

841. สาวิตรี ลาภาวินัย . แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดนภายใต้ : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเบตง . ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541. (วิทยานิพนธ์)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเบตง ซึ่งเป็นชุมชนชายแดนใต้สุดของประเทศไทย โดยทำการศึกษาสภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลเบตงและการขยายตัวของชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัว สภาพปัญหา และเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนเทศบาลตำบลเบตง เป็นชุมชนที่มีลักษณะพิเศษที่เป็นรูปแบบเฉพาะของเมืองชายแดน โดยมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นความได้เปรียบด้านที่ตั้ง เนื่องจากตั้งอยู่ติดกับประเทศมาเลเซียและอยู่ในหุบเขา มีลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับมาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน นอกจากนี้ยังมีอาหารและสินค้าเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะอีกด้วย

ชุมชนเทศบาลตำบลเบตงเป็นชุมชนที่มีบทบาททางการค้า บริการและการท่องเที่ยว โดยต้องพึ่งพานักท่องเที่ยวมาเลเซียเป็นหลัก และมีการขยายตัวด้านแหล่งบันเทิงเริงรมย์เป็นส่วนใหญ่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเมือง ได้แก่ สถานการณ์ชายแดนและการเมืองระหว่างประเทศ ความคล้ายคลึงทางสังคมวัฒนธรรม ความได้เปรียบด้านที่ตั้งมีลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยมีข้อจำกัดด้านกายภาพที่สำคัญคือ ตั้งอยู่ในหุบเขาและทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของเมือง นอกจากนั้นแล้วยังมีปัญหากการกัดเซาะตลิ่งของคลองเบตง

ผลการศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนา โดยจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ อีกทั้งสามารถแข่งขันกับมาเลเซียได้ และใช้รูปแบบเฉพาะของเมืองชายแดน พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้า บริการและการท่องเที่ยว และศูนย์กลางสินค้าเกษตร พัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่และพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน

**842. อนุชิต กาญจนานุชิต . ภาวะผู้นำท้องถิ่นการพัฒนาพัฒนาเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีนายกเทศมนตรีนคร
ยะลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541(ภาคินพนธ์)**

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การมีเครือข่ายทางสังคมและโครงสร้างอำนาจกับนักธุรกิจดั้งเดิม ข้าราชการท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ตลอดจนนักการเมืองระดับชาติต่าง ๆ และการตัดสินใจที่ฉับไวมีส่วนผลักดันให้โครงการต่าง ๆ ของเมืองสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

เนื่องจากการให้บริการทางด้านสาธารณสุขเพราะบริการทางด้านสาธารณสุขโรคและด้านกายภาพอื่น ๆ ค่อนข้าง สมบูรณ์แบบแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าทางเทศบาลควรจะหันมาพัฒนาทางด้านสังคมโดยเฉพาะการจัดการศึกษา ในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เร่งส่งเสริมกีฬาโดยให้เมืองยะลาเป็นศูนย์กลางทางการกีฬาเพราะมี ความพร้อมทางด้านอาคาร สถานที่ บุคลากรและงบประมาณ โดยประสานงานกับหน่วยราชการที่มีอยู่ในตัวเมือง และ ภาคเอกชนที่เคยสนับสนุนการกีฬาของเมืองยะลาโดยตลอด และการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนยากจนซึ่งมักจะไม่มี สถานที่ที่จะสร้างที่พักหรือสถานที่ประกอบอาชีพทำให้ต้องรुकล้าที่สาธารณะและก่อสร้างแวดล้อมของเมืองที่น่าดู

ประการสุดท้าย จากการที่นายกเทศมนตรีบริหารงานเทศบาลนครยะลาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบัน โดยครองเสียงข้างมากในสภาเทศบาลอย่างเด็ดขาดทำให้ระบบการบริหารเทศบาลนครยะลา ผ่านระบบ การตรวจ

**843. สาธินี ไชยเวช . ปัจจัยการตัดสินใจที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานพัฒนาเทศบาลของคณะเทศมนตรีใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะเทศมนตรีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 90.6 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 37.6 และ อนุปริญญา ร้อยละ 31.8 ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี มีระยะเวลาในการบริหารงานเทศบาลโดยเฉลี่ย 3.8 ปี และมี ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลโดยเฉลี่ย 7.5 ปี

2. พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาเทศบาลของคณะเทศมนตรี ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย ($X = 4.27$, S.D. = 0.54) การวินิจฉัยสั่งการ ($X = 4.08$, S.D. 0.71) การมอบหมายงาน ($X = 3.92$, S.D. 0.71) การควบคุมกำกับและติดตาม ($X = 3.87$ S.D. 0.79) มีค่าเฉลี่ยของกาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการตัดสินใจในด้านบุคคลที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($X = 4.01$, S.D = 0.73) รองลงมาได้แก่ ด้านการรับรู้ ($X = 3.63$, S.D. 0.71) ส่วนด้านประสบการณ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.44$, S.D. = 0.81) ส่วนปัจจัยการตัดสินใจในด้านองค์กร ตัวแปรความรับผิดชอบมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($X = 4.48$, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านเวลา ($X = 3.56$, S.D. = 0.71) ส่วนปัจจัยด้านกลุ่มมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง ($X = 3.13$, S.D. = 0.89)

4. ปัจจัยการตัดสินใจในด้านบุคคล ซึ่งได้แก่ การรับรู้ ภาวะผู้นำ และประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับการ ตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาเทศบาลในด้านการมอบหมายงานและการควบคุมกำกับและติดตาม ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

5. ปัจจัยการตัดสินใจด้านองค์กร ซึ่งได้แก่ เวลา กลุ่ม และความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ในการบริหารงานพัฒนาเทศบาลของคณะเทศมนตรี ในเรื่องการมอบหมายงานและการควบคุมกำกับและติดตามงาน ที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

844. นิรุช ศรีบุรี .สภาพปัจจุบันกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดถนนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด 70 คน ส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีระยะทำงาน 10 ปี ขึ้นไปรายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน มีครอบครัวแล้ว มีการศึกษาระดับประถมศึกษาลักษณะงานที่ปฏิบัติจะเป็นงานกวาดถนนและพ้ออาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

2. ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากมีความต้องการในการปฏิบัติงานในภาพรวมในระดับปานกลางและมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสวัสดิการในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

3. ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ ระยะเวลากการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สภาพสมรส วุฒิการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติและที่พักอาศัย ที่แตกต่างกัน มีความต้องการในการปฏิบัติงานทำความสะอาดไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการ ในสภาพปัจจุบันของผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดถนนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

845. นายพิษณุพงษ์ พ่วงเพชร . ความพึงพอใจในงานของครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครปฐม . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) การวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม, 2541

ผลการศึกษาพบว่าครูเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองนครปฐมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อายุราชการต่ำกว่า 11 ปี มีตำแหน่งในระดับ 7-8 มีความพึงพอใจในงานอยู่ระดับสูง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การให้การสนับสนุนและความร่วมมือของผู้บังคับบัญชา และของเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของครูเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองนครปฐมอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับอายุ อายุราชการ ระดับตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน

ปัญหา อุปสรรค พบว่าผู้บังคับบัญชายังมีการบริหารงานที่ไม่ยุติธรรม ไม่มีความเสมอภาคและโปร่งใส ครูเทศบาลมีการพูดนินทาให้ร้ายกัน ผู้ปกครอง และชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร ห้องเรียน ห้องพักครู ยังมีไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ ผู้บริหารระดับสูงควรมีนโยบาย หรือมาตรการควบคุมให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นไปด้วยความยุติธรรม เสมอภาคกัน ไม่จะเป็นการพิจารณาให้ความดีความชอบ การมอบหมายหน้าที่การงาน การจัดชั่วโมงสอนเป็นต้น ควรจัดสัมมนาอบรม พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่ครูเทศบาลบ้าง จัดสร้างอาคารเรียนให้มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนครูและนักเรียน

846. กาญจนา หมดหล้า . การศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล . คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนใน 4 ด้าน 13 ปัจจัยพบว่า

ด้านที่ 1 ความสามารถทางการคลัง ซึ่งได้แก่ รายได้ที่เทศบาลสามารถจัดเก็บได้เองพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านที่ 2 ประสิทธิภาพของบุคลากรโดยกำหนดศึกษาใน 3 ปัจจัย พบว่า

2.1 ความรู้ความเข้าใจและการยอมรับงานพัฒนาชุมชนของบุคลากรไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 ประสบการณ์ การฝึกอบรมและการต้องการความรู้เพิ่มเติมของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3 การประสานงานและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านที่ 3. วิธีการดำเนินงานของเทศบาล โดยกำหนดศึกษาใน 5 ปัจจัยพบว่า

3.1 บทบาทเทศบาลในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2 ที่มาของกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.3 ลักษณะและประเภทของกิจกรรมที่ดำเนินการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.4 การดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.5 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านที่ 4 ศักยภาพของชุมชนโดยกำหนดศึกษาใน 4 ปัจจัยพบว่า

4.1 ความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2 ความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชน

4.3 การได้รับข่าวสารข้อมูลของคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชน การตอบสนองความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.4 บทบาทของคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโดยองค์กรชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองความต้องการของชุมชน

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้เสนอรูปแบบกรดำเนินงานพัฒนาชุมชนในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล คือ ประการแรก เทศบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและองค์กรชุมชน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และเทศบาลควรดำเนินการในกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชน แต่กิจกรรมที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้ควรกระจายอำนาจและกระจายการดำเนินงานให้ชุมชนดำเนินการ โดยเทศบาลเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ประการที่สอง องค์กรชุมชนควรมีลักษณะการทำงานเป็นทีม มีบทบาทในการเป็นแกนนำ เป็นผู้ประสานงานดำเนินงานพัฒนาชุมชน และมีบทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และประการที่สาม คือ การเตรียมชุมชนให้มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาต่อไปโดยการส่งเสริมการเรียนรู้ การให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการชุมชน และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้เทศบาลให้ความสำคัญในการศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมกับเทศบาลของตนเอง และมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรชุมชนมีการดำเนินงานที่เข้มแข็ง

847. มณฑา ชุ่มสุคนธ์ . ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประกอบอาชีพรับจ้าง หรือพนักงาน และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 18-27 ปี และมีรายได้อยู่ระหว่าง 2,501 - 7,500 บาทต่อเดือน ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ประชาชนเพศชาย กับ ประชาชนเพศหญิงในเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการในเขตเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนจำแนกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและการกระจายรายได้ในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวของประชาชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการในเขตเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรนันทนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่มย่อย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและการกระจายรายได้ในท้องถิ่นของประชาชน กลุ่มรายได้ต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

848. พูนศักดิ์ นาคเสนา . ความพึงพอใจในการทำงานของลูกจ้างชั่วคราวเทศบาลตำบลบ้านพรุ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนบริหารศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ลูกจ้างชั่วคราวของเทศบาลตำบลบ้านพรุ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีความรู้สูงกว่า ป . 7 หรือเทียบเท่า มีตำแหน่งเป็นคณงานทั่วไป และเป็นคนในท้องถิ่นที่เทศบาลตำบลบ้านพรุ ในภาพรวม มีระดับความพึงพอใจในการทำงานระดับปานกลาง สามารถลำดับความพึงพอใจแต่ละองค์ประกอบจากคะแนนเฉลี่ยต่ำไปหาสูง ได้ดังนี้คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าในงานด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหารงานด้านลักษณะงาน และด้านรายได้และสวัสดิการ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรพบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรสตำแหน่ง ระดับการศึกษา อัตราค่าจ้าง วิธีการเข้าทำงาน และภูมิสำเนาเดิม ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งปฏิเสธสมมติฐานะ ยกเว้นระยะเวลาในการทำงาน และภาระที่ต้องรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน

การศึกษามีข้อเสนอแนะสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง เช่น จัดสถานที่พักผ่อนระหว่างพักกลางวัน จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานที่ทันสมัย และเหมาะสมกับการทำงานเพิ่มขึ้น
2. ควรมีการฝึกอบรม เพิ่มทักษะในกาทำงานให้แก่ลูกจ้างเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะด้านการสร้างทีมงาน (Team Work)
3. ควรพิจารณาหาแนวทางเพิ่มรายได้และสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง เช่น อาชีพเสริมจากวัสดุเหลือใช้หรือการ Recycle และการจัดสวัสดิการรักษายาบาลฟรี เป็นต้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานของลูกจ้าง

4. ให้มีการสั่งงานตามสายการบังคับบัญชา เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการสั่งการ ปรับปรุงกฎหมายระเบียบให้เอื้อต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ให้มีการสื่อสารแบบสองทางเพื่อความเข้าใจตรงกันของผู้สั่งและผู้รับสั่ง
5. มอบหมายงานให้เหมาะสมกับจำนวนคน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น มีการทำงานที่หมุนเวียนสับเปลี่ยนตำแหน่งกันได้ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน
6. ตั้งรางวัลสำหรับผู้ที่มีผลการทำงานดี ในโครงการลูกจ้างดีเด่น มีประกาศเกียรติคุณ และรางวัลพร้อมทั้งประกาศให้สังคมรับรู้ รวมทั้งยกย่องให้เป็นบุคคลตัวอย่างเพื่อสร้างการยอมรับจากคนทั่วไป และสร้างความภาคภูมิใจในการทำงานให้แก่ลูกจ้าง

849. ปภาวดี สุขสวย . ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครนนทบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีเพศชาย ร้อยละ 52.4 และเป็นเพศหญิง 47.6 ส่วนใหญ่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 80.7 และมีอายุน้อยกว่า 35 ปี ร้อยละ 19.3 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 66.3 และต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 33.7 ด้านสถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 79.5 และเป็นโสด ร้อยละ 20.5 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 59.6 และต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 40.0 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ร้อยละ 88.6 และต่ำกว่า 8 ปี ร้อยละ 11.4 ระดับของตำแหน่ง (ซี) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งต่ำกว่า ซี 5 ร้อยละ 51.8 และ ตั้งแต่ซี 5 ขึ้นไป ร้อยละ 48.2 และความสะดวกในการเดินทางมาทำงานส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 66.9 และมีความพึงพอใจที่น้อย มีเพียงร้อยละ 33.1

ระดับความพึงพอใจในงานของพนักงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความพึงพอใจการปฏิบัติงานทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า ด้านความมั่นคงและก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง นอกจากนั้นได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านค่าจ้างและสวัสดิการ และด้านลักษณะของงานอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงานและความสะดวกในการเดินทางของพนักงานเทศบาลมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อายุราชการในเทศบาล และระดับของตำแหน่งไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลในแต่ละด้านมีดังนี้ การมอบหมายการปฏิบัติงานควรให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ควรอำนวยความสะดวกในการเดินทางไป กลับจากที่พักถึงที่ทำงาน ความเป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา ความรับผิดชอบของเพื่อนร่วมงานต่อการปฏิบัติงานและความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบของพนักงานเทศบาลเพื่อจะก่อให้เกิดการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

850. ณรรฐพล สันตมาศ . กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.

ผลการศึกษา พบว่า

พนักงานครูเทศบาล ส่วนมากเป็นหญิง มีอายุ 36-45 ปี สมรสอยู่ด้วยกันมีวุฒิครู มีอัตราเงินเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท รายจ่ายมากกว่ารายได้ (เป็นหนี้) มีความสุขในครอบครัวพอสมควร และอายุราชการ 10-19 ปี

กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านลักษณะงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ

ปัจจัยที่มีผลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล คือ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระดับชั้น (ซี) และที่พักอาศัย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลคือ เพศ อายุ อัตราเงินเดือน รายได้ของคู่สมรส สภาพทางเศรษฐกิจ ความสุขในครอบครัว อายุราชการ ระดับชั้นที่ทำการสอน จำนวนรายวิชาที่สอน จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ ระยะทางจากที่พักถึงโรงเรียน แผนสิ้นสุดการทำงาน และงานที่อยากจะทำ

851. สมพงษ์ พงษ์พิวศ์ . ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารเทศบาลต่อการบริหารงานของเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะเทศบาลตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี . วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของคณะผู้บริหารเทศบาลที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล ทั้ง 4 ด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ซึ่งจากเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดระดับความคิดเห็นของคณะผู้บริหารเทศบาลต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบล กำหนดคะแนนเฉลี่ย 3.00-3.99 หมายถึงปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า คณะผู้บริหารเทศบาลส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบของการบริหารงานเทศบาลตำบลมีลักษณะคล้ายคลึงกับการบริหารงานในรูปแบบสุขาภิบาลเดิม ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 เป็นผลทำให้มีการโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้สินเงินงบประมาณพนักงานและลูกจ้างของสุขาภิบาลมาก่อน จึงทำให้ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้จะคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นได้ เมื่อคณะผู้บริหารเทศบาลได้ศึกษาระเบียบกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมแนวทางในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งรัฐบาลกระจายอำนาจในด้านการเงินและการคลังให้กับเทศบาลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เทศบาลสามารถเลี้ยงตนเองได้

2. สภาพภูมิหลังของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบล ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ตำแหน่ง และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลแตกต่างกัน

852. ไพรินทร์ วรณันตกุล . ทศนคติของประชาชนต่อการบริหารงาน ของคณะผู้บริหารเทศบาลนครยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 53.3 มีอายุระหว่าง 30-49 คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีสถานภาพครอบครัวสมรสคิดเป็นร้อยละ 62.0 การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 40.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 46.0 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 32.7 ติดต่อกับเทศบาล 1-5 ครั้งต่อปี ร้อยละ 54.0 มีระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 42.7 และมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 64.0

2. ระดับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารงานเทศบาลนครยะลาอยู่ในระดับปานกลางโดยเห็นด้วยกับการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลนครยะลา ด้านให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องการขุดลอกคูคลองเห็นว่าเทศบาลทำได้ดีและเกิดประโยชน์ ส่วนด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่เห็นด้วยกับการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลนครยะลา มี 2 ด้านที่สำคัญคือ ด้านให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าถ้าส้วมสาธารณะยังไม่พอเพียง และเห็นว่า

เทศบาลไม่ค่อยดูแลความสะอาดของสิ่งแวดล้อม อีกด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยคือด้านให้ราษฎรได้รับ การศึกษาอบรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าราษฎรไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ปัจจัยที่มาผลต่อทัศนคติ จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติ มี 2 ด้าน คือ เพศ และรายได้ ส่วน อายุ สถานภาพครอบครัว การศึกษา อาชีพ ระยะเวลา การอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล การติดต่อเทศบาล และภูมิลำเนาเดิม ไม่มีผลต่อทัศนคติ

853. เเผด็จ ชุมดวง,พ.ต.ท. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)
ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลช้างเผือกส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและบทบาทในการ ปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลมาก
2. ปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล สำหรับปัญหาที่พบจาก การศึกษาคือสมาชิกสภาเทศบาลตำบลช้างเผือกบางท่านไม่สามารถตอบได้ว่าการประชุมคณะเทศมนตรี เดือนละกี่ครั้ง และไม่รู้อย่างแท้จริงว่ามีการประชุมสภาเทศบาลปีละกี่สมัย ๆ ละกี่วัน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเป็นผู้มีวุฒิสูงแต่ระดับ การศึกษาไม่สูง บุคคลกลุ่มนี้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลตำบลต่ำด้วย และปัญหาที่เกิดจากการอาศัยเสียงส่วน ใหญ่ของสมาชิกสภาเทศบาลที่ผ่านเทศบัญญัติบางอย่างที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม โดยสมาชิก สภาเทศบาลที่เป็นเสียงข้างน้อยไม่สามารถที่จะคัดค้านได้
3. ปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไปและการจัดทำ บประมาณและปัญหาที่พบจากการศึกษาพบเกิดปัญหาความไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากว่าเทศบาลตำบลจะ มีปัญหาเรื่องที่ประชาชนไม่ทราบการรับพิจารณาและอนุมัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบงานพัสดุ ซึ่งเทศบาล ตำบลช้างเผือกมีการ ชี้แจงในด้านนี้น้อยมาก

854. กาชาด สร้อยสยาม . ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อยจังหวัด สมุทรสาครและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่จังหวัดนครปฐม . ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2543. (วิทยานิพนธ์)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหา ประเภทและศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรม ของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร และเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐมแนวความคิดและทฤษฎีที่ ศึกษา ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ และสำรวจที่ตั้งการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ลักษณะทางกายภาพ สภาพแวดล้อม กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เทศบาลตำบลทั้งสองและพื้นที่ต่อเนื่อง ตลอดจนวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงโดยถนน แหล่งน้ำธรรมชาติ ราคาที่ดิน โครงข่ายการระบายน้ำ การบริการประปา การบริการกำจัดเก็บขยะ พื้นที่ว่าง และระยะห่างจากศูนย์กลางของชุมชน เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ Sleave Analysis

ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอผลิตภัณฑ์ โลหะและผลิตภัณฑ์พลาสติก ซึ่งพบว่าเป็นจำนวน 3 ใน 5 ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายการพัฒนา อุตสาหกรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงสุดใน เทศบาลตำบลอ้อมน้อย ได้แก่ ถนนเศรษฐกิจริมถนนเพชรเกษมทั้งสองข้าง สุขาภิบาล 1 สุขาภิบาล 9 และถนนวิรุณ ราษฎร์ พื้นที่ที่มีศักยภาพรองลงมาได้แก่ ถนนสุขาภิบาล 2 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 และถนนพุทธมณฑลสาย 5 ส่วน

เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ พื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสุดได้แก่ ตลอดแนวนนเพชรเกษมเป็นแนวกว้าง ซอยวัดอ้อมใหญ่ และ
ซอยวัดเทียนดัด

การวิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม มาตรการแก้ปัญหาและการควบคุมที่จะไม่กระทบต่อ
สภาพแวดล้อม โดยการเพิ่มสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้พอเพียง เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต

**855. รุ่งอรุณ บุญสายยันต์ . การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
ชุมชน ในการบริหารจัดการขยะเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.**

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ประมวลผลโดยสรุปการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญและการวิเคราะห์
เนื้อหา(Content Analysis) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS/PC+ เลือกใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้สถิติ Chisquare
ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร และยืนยันด้วยสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารเทศบาลนครขอนแก่น

(1) คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมเป็น
ข้าราชการประจำส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น ผู้ทรงคุณวุฒิจาก
หอการค้าและสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2541

(2) การบริหารเทศบาลนครขอนแก่น ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล มีการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลนครขอนแก่นอย่างเป็นระบบ ทั้งแผนพัฒนาเทศบาลระยะยาว 15 ปี พ.ศ.2535-2549) ระยะปานกลาง (5 ปี
พ.ศ.2540-2544) ประจำปี (พ.ศ.2543) และแผนดำเนินงาน

ด้านการประสานแผนพัฒนาเทศบาล มีการประสานเพื่อปรับเปลี่ยน แก้ไข แผนงาน โครงการในช่วง
การแปลงแผนพัฒนาเทศบาลระยะปานกลางมาสู่แผนประจำปี

ด้านกาประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล มีการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี

(3) ผลจากการบริหารเทศบาลนครขอนแก่น ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล ได้รับเอกสาร ”
จุดหมายและแนวทางการพัฒนาเทศบาลระยะยาว (15 ปี พ.ศ.2535-2549) ของเทศบาลเมืองขอนแก่น ” เอกสาร
“แผนพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นระยะปานกลาง (5 ปี พ.ศ. 2540-2544) เล่มที่ 1-2” เอกสาร “แผนพัฒนา
เทศบาลนครขอนแก่นประจำปี พ.ศ. 2543)” เอกสาร “แผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมเมืองเทศบาลนครขอนแก่น ระยะปาน
กลาง (พ.ศ.2540-2544)”

ด้านการประสานงาน ได้รับเอกสาร “แผนพัฒนาเทศบาลระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ.2540-2544)
แก้ไข-เพิ่มเติม(ฉบับที่ 9)เล่มที่ 2 เทศบาลนครขอนแก่น เพื่อบรรจุเข้าในแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี 2543”

2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชน พบว่าส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 51-60 ปี
เป็นเพศชาย ระดับการศึกษาประถมศึกษา ประกอบอาชีพอิสระหรือทำธุรกิจส่วนตัว มีตำแหน่งในคณะกรรมการชุมชน
เป็นหัวหน้าฝ่ายปกครอง ฝ่ายการคลัง ฝ่ายพัฒนา ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยฝ่ายสวัสดิการและสังคม และ
ฝ่ายการศึกษา

3. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะของแต่
ละชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น

(1) ผลการศึกษาแรงจูงใจคณะกรรมการชุมชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($X=2.261$) เมื่อ
พิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ การมีบทบาทหน้าที่การเป็น

ผู้นำและเป็นแกนกลางในการพัฒนาชุมชนความต้องการประสบการณ์การทำงานร่วมกันในคณะกรรมการชุมชน ส่วนการเป็นฐานทางการเมือง ไม่เป็นแรงจูงใจ

(2) ผลการศึกษาการเปิดโอกาสในการบริหารเทศบาลให้กับคณะกรรมการชุมชน โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($X=1.925$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การเปิดโอกาสในการประสานงานระหว่างเทศบาลและชุมชน การเปิดโอกาสในการวางแผนพัฒนาเทศบาล การเปิดโอกาสในการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล

(3) การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของคณะกรรมการชุมชน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนหรือเขียนโครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชนโดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($X=1.966$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การแสดงความต้องการของชุมชน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชน การตัดสินใจเลือกกิจกรรมเพื่อจัดทำโครงการในชุมชน ส่วนการกำหนดงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ในชุมชน อยู่ในลำดับท้ายสุด

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการประเมินผลแผนพัฒนาหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($X=1.459$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การเสนอแนะปัญหาอุปสรรคจากการทำงานในชุมชน การติดตามผลการทำงานชุมชนให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ การรวบรวมและรายงานข้อมูลการพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน ส่วนการตรวจสอบประเมินผลงบประมาณในชุมชน จะไม่มีส่วนร่วมและอยู่ในลำดับท้ายสุด

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการขยะในชุมชน โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($X=1.479$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การใช้ภาชนะส่วนตัวรองรับขยะที่หน้าบ้านตนเอง การณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดในชุมชน การเฝ้าระวังป้องกันการรักษาความสะอาดในชุมชน ส่วนการนำขยะไปทำปุ๋ยหรือเลี้ยงสัตว์ จะไม่มีส่วนร่วมและอยู่ในลำดับท้ายสุด

(4) การศึกษาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชน การเปิดโอกาสในการบริหารเทศบาล ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะ พบว่า แรงจูงใจส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน การประเมินผลแผนพัฒนาหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p < 0.05$) ส่วนการเปิดโอกาสในการบริหารงานเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p < 0.05$)

4. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการขยะของแต่ละชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็น การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน ($X=1.966$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับขยะในชุมชน ($X=1.459$) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน ($X=1.479$)

5. การศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะ ของกลุ่มคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ในลักษณะอาคารบ้านเรือนแบบชุมชนใจกลางเมืองหรือการค้า ชุมชนที่อยู่อาศัยชั้นกลางและสูง ชุมชนที่อยู่อาศัยแออัด ชุมชนชานเมือง

การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเขียนโครงการในชุมชน มี 2 ระดับคือ กลุ่มที่มีส่วนร่วมมาก เป็นของกลุ่มชุมชนใจกลางเมืองหรือการค้า และกลุ่มที่อยู่อาศัยชั้นกลางและสูง ส่วนกลุ่มที่มีส่วนร่วมปานกลาง เป็นของกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัยแออัด และกลุ่มชานเมือง

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนหรือโครงการในชุมชน กลุ่มชุมชนทั้ง 3 กลุ่มมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มที่อยู่อาศัยแออัด มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ทั้ง 4 กลุ่มชุมชน

6. การศึกษาแนวทางการบริหารขยะแบบมีส่วนร่วมในอนาคต ระหว่างคณะกรรมการชุมชนและเทศบาลนคร
ขอนแก่น ในภาพรวมของเทศบาลนครขอนแก่น

(1) แนวทางการวางแผนพัฒนาเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($X=2.312$)
เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับ
ขยะ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละชุมชน การแสดงความต้องการของแต่ละชุมชน

(2) แนวทางการประสานงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนกับเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญ
อยู่ในระดับมาก ($X=2.402$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การให้ผู้บริหารเทศบาลรับฟัง
ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน การเลือกรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมระหว่างเทศบาลและคณะกรรมการ
ชุมชน การเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานของเทศบาล

(3) แนวทางการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลในอนาคต โดยภาพรวมมีค่าความสำคัญอยู่ในระดับมาก
($X=2.202$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า การติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไป

ตามแผนพัฒนาเทศบาลที่กำหนดไว้ การรายงานปัญหาอุปสรรคจากการทำงานของเทศบาล การตรวจสอบ
ประเมินผลผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล

856. ทิพวัน เกตุสิริ . ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานวางแผนพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลตำบล
ในจังหวัดอุบลราชธานี .ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาค
นิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 40-45 ปี มีสถานภาพสมรส
การศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพเกษตรกร รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเทศมนตรี มีระยะเวลา
ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 1 ปี ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

2. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ในระดับปาน
กลาง

4. ผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาในระดับสูง

5. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานด้านการวางแผนพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลใน
จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
ความรู้ในการวางแผนพัฒนา และการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร

6. ปัจจัยที่มีต่อความสามารถในการดำเนินงานด้านการวางแผนพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัด
อุบลราชธานี ได้แก่ ระดับการศึกษา และการได้รับการฝึกอบรม

857. นันทพร สัจฉาร . การพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด . มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,
2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สาเหตุเกิดจากขาดการพัฒนาบุคลากร
อย่างต่อเนื่อง ขาดคู่มือบริการประทับใจสำหรับเจ้าหน้าที่ ขาดคู่มือประชาชนในการติดต่อราชการกับเทศบาล ขาดวัสดุ
อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ขาดขวัญและกำลังใจผู้รับบริการใช้อภิสิทธิ์ และนโยบายของผู้บริหารของผู้บริหารไม่ชัดเจน

2. ความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในทุกประเด็นที่ศึกษา หลังกิจกรรมแทรกแซง มีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่วนความพึงพอใจของผู้รับบริการก็เช่นเดียวกัน คือหลังกิจกรรมแทรกแซงมีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเพิ่มมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีการอบรมสัมมนาผู้ให้บริการ รองลงมาคือการจัดทำคู่มือการบริการประทับใจและคู่มือประชาชนในการติดต่อราชการ สำหรับประชาชน

กล่าวโดยสรุป หลังกิจกรรมแทรกแซงเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีความรู้ และเข้าใจในเรื่องการให้บริการและปฏิบัติงานในหน้าที่ดีขึ้น ในส่วนของประชาชนผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมากขึ้น แตกต่างจากก่อนได้รับกิจกรรมแทรกแซงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดให้มีความสะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

858. สมชาย สถาพรวงษ์ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากองช่างเทศบาลตำบล . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543. (วิจัยปัญหาพิเศษ)

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากองช่าง ด้านบริหารอยู่ในระดับสูง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากองช่าง ด้านบริการและด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง วุฒิการศึกษาเมื่อแรกเข้ารับราชการครั้งแรก มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากองช่าง ด้านบริการ ด้านวิชาการ และด้านวิชาการ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ การขาดแคลนอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ การขาดแคลนอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ไม่เพียงพอ ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองช่างเทศบาลตำบล ได้มีโอกาสศึกษาต่อหรือเข้าฝึกอบรมหลักสูตรหัวหน้า กองช่าง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านช่างที่ทันสมัย

859. ณัฐพงศ์ วุฒิชัย . คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในพรรคของพนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี . ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543. (งานนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรีมีความต้องการนายกเทศมนตรีที่มีระดับการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป จะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ขอให้มีฐานะเศรษฐกิจทางสังคมดี ประสบการณ์ด้านการบริหาร ไม่สำคัญขอให้มีความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญ ต้องเป็นนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ เป็นนักปกครอง เป็นนักแก้ปัญหา และเป็นนักวางแผนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหาร ประกอบด้วย 1) สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเทศบาลได้ถูกต้อง เหมาะสม รวดเร็ว 2) สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นผู้ใต้บังคับบัญชา 3) วางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ปรับปรุงเทศบาลอย่างมีระบบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านผู้นำประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และโอบอ้อมอารี 2) เป็นผู้มีเหตุผล และไม่มีทิฐิ 3) เป็นผู้เปิดเผย ตรงไปตรงมา ไม่ลบลบคณนัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ประกอบด้วย 1) สร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ 2) ให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเท่าเทียมกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของพนักงานกับคุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหารที่พึงประสงค์จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประเภทของพนักงาน พบว่า 1) เพศของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์การบริหารของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 2) เพศของพนักงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารกล่าวคือ พนักงานเพศชายเห็นว่าอายุไม่ใช่ปัจจัยสำคัญส่งพนักงานเพศหญิงให้ความสำคัญว่าผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารเทศบาลควรมีอายุตั้งแต่ 41

ปี ขึ้นไป 3) ระดับการศึกษาของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์การบริหารของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 4) ประเภทของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ อายุ ฐานะ ทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์การบริหารของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 5) ประเภทของพนักงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโดยเห็นพ้องต้องกันว่าผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารเทศบาลควรมีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี ด้านการเปรียบเทียบพบว่า ระดับการศึกษาและประเภทของพนักงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารแตกต่างกันโดยพนักงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีความเห็นที่แตกต่างมากกว่าพนักงานที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และพนักงานครูเทศบาลจะมีความคิดเห็นแตกต่างมากกว่าพนักงานเทศบาลสามัญ ยกเว้นเรื่องเพศมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะในด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านผู้นำและด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้านความสัมพันธ์ในด้านการบริหาร ด้านผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกโดยด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ค่อนข้างมากกับด้านผู้นำ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ 1) ควรให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญว่าผู้บริหารแท้ที่จริงแล้วนอกจากจะมีความสามารถในการบริหารควรมีคุณธรรมและ จริยธรรม ควบคู่กันไปด้วย 2) ควรมีการเสนอแนะให้ประชาชนได้ทราบว่า ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องเป็นชายเสมอไป เพราะผู้หญิงที่มีความรู้ความสามารถ ก็สามารถเข้ามาเป็นผู้บริหารได้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้แสดงความสามารถ 3) ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของนายกเทศมนตรีต้องจบการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรีเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและเป็นการรองรับต่อกฎหมายใหม่ที่ให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง

860. อัญชลี สุวัฒน์พิเศษ . ปัญหาการบริหารงานในเทศบาลนครสวรรค์ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าปัญหาการบริหารงานในระดับเทศบาลนครนครสวรรค์ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น เช่น การไม่ได้รับความร่วมมือและการประสานงานที่ดีในโครงการต่าง ๆ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับประชาชนซึ่งพบหลายประการ เช่น ผู้บริหารเทศบาลมองว่าประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของเทศบาล ส่วนประชาชนมองว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลหลายอย่างไม่เป็นธรรม ปัญหาการถูกควบคุมด้วยระบบรวมศูนย์อำนาจของส่วนกลาง ผลการศึกษาไม่พบว่ามี ความแตกต่างในสาระสำคัญระหว่างโครงสร้างและปัญหาการบริหารงานในระดับเทศบาลนครและในระดับเทศบาลเมืองแต่อย่างใด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพของเทศบาลจากเทศบาลเมืองเป็นเทศบาลนครมิได้เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารงานของเทศบาลอย่างจริงจัง ส่วนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลนครสวรรค์ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ผลการศึกษาได้ยืนยันสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ก่อนทำการศึกษา และได้ค้นพบเพิ่มเติมว่า ปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบรวมศูนย์อำนาจของส่วนกลางมีบทบาทมากกว่าปัจจัยภายใน ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย โครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ งบประมาณ หรือ บุคลากร

861. กฤษดา สมประสงค์ . ทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาโดยสรุป พบว่า

1. ปลัดเทศบาลส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลในระดับต่ำ

2. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของปลัดเทศบาล ด้านระดับการศึกษา รายได้ และระดับของตำแหน่งของปลัดเทศบาลมีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล
3. ปัจจัยพื้นฐานของเทศบาล ได้แก่ ภูมิภาคที่ตั้ง และงบประมาณในการบริหาร มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล
4. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน การได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผน และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล
5. ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการสร้างให้ผู้บริหารของเทศบาล มีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล จัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนโดยตรงให้กับเทศบาล จัดฝึกอบรมสัมมนาบุคลากรของเทศบาลให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนพัฒนาเทศบาล ดำเนินการสร้างความรู้สึกรู้สึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของเทศบาล และประการสุดท้าย อาจต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ในส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาล ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

862. พัฒนะ เรือนใจดี . ปัญหาการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนศึกษากรณีการใช้ดุลยพินิจของสำนักการช่างในเทศบาลนครภาคใต้ . ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2544. (งานวิจัย)

มีวัตถุประสงค์ วิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน
 2. เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการใช้ดุลยพินิจเหล่านั้นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (สำนักการช่าง ในเทศบาลนครภาคใต้)
 3. เพื่อหาข้อสรุปแนวทางในการแก้ปัญหา อันเกิดจากการใช้ดุลยพินิจ ทั้งในแง่ของดุลยพินิจในการยื่นคำร้อง คำขอของประชาชนในการอนุมัติ อนุญาต และดุลยพินิจในงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- โดยการศึกษาจะครอบคลุมในขอบเขตดังต่อไปนี้
1. การศึกษาจะครอบคลุมเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง พนักงานเทศบาลลูกจ้างทั้งที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างประจำ คณะผู้บริหารเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาลและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ไปติดต่องานกับสำนักการช่างกับทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเท่านั้น โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ข้อมูลปฐมภูมิจะได้รับการสัมภาษณ์โดยการกำหนดเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นหัวข้อในกาสัมภาษณ์ และบันทึก พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง และประชาชน ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิได้จากการศึกษาและวิจัยเอกสารกฎหมายต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพ รวมทั้งการสังเกตการปฏิบัติงาน การพูดคุยกับประชาชน ทั้งที่มาติดต่องานกับสำนักการช่างและที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนคร
 2. การศึกษาจะครอบคลุมเฉพาะเทศบาลนครในภาคใต้ อันประกอบด้วย เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครยะลา เทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครตรัง โดยมีการศึกษาละเอียดในงานของสำนักการช่างในแต่ละเทศบาลนครเหล่านั้น

ผลการวิจัย พบว่า

ในเทศบาลนครทั้ง 5 ส่วนใหญ่ประชาชนได้รับผลกระทบจากการใช้ดุลยพินิจอันเกิดจากเรื่องที่ประชาชนเสนอขออนุมัติขออนุญาตขึ้นมากในงานด้านหลักของการใช้ดุลยพินิจในด้านนี้ อยู่ 3 งานด้วยกัน คือ (1) งานขออนุมัติสร้าง

อาคารและสิ่งก่อสร้าง (2) งานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซมถนน สะพาน คูทางระบายน้ำ (3) งานสุขาภิบาล
เก็บขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล

ในกรณีของเทศบาลนครหาดใหญ่ งานที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ งานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซม
ถนน สะพาน คูทางระบายน้ำ และงานขออนุมัติสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้าง โดยส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดในความเห็น
ของทั้งเจ้าหน้าที่ปกครองและประชาชน สรุปตงกันว่าเป็นส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง

ในกรณีของเทศบาลนครสงขลา งานที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ งานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซม
ถนน สะพาน คูทางระบายน้ำ งานขออนุมัติสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างเช่นกัน และงานสุขาภิบาลเก็บขยะมูลฝอยสิ่ง
ปฏิกูลเพิ่มมาอีกด้วย โดยส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดในความเห็นของประชาชนในเขตเทศบาล ระบุว่าเป็นส่วนช่าง
สุขาภิบาล ในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระบุว่าเป็นส่วนควบคุมการก่อสร้าง

ในกรณีของเทศบาลนครยะลา งานที่เป็นปัญหามากที่สุด มีเพียงงานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซม
ถนน สะพาน คูทางระบายน้ำ เพียงงานเดียว โดยส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดในความเห็นของประชาชนในเขตเทศบาล
ระบุว่ามีส่วนช่างสุขาภิบาล ในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระบุว่า ส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง

ในกรณีของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช งานที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ งานสุขาภิบาล เก็บขยะมูลฝอยสิ่ง
ปฏิกูล และงานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซมถนน สะพาน คูทางระบายน้ำ โดยเฉพาะงานสุขาภิบาล เก็บขยะมูล
ฝอยสิ่งปฏิกูล มีระดับของความรุนแรงส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยดุลพินิจดังกล่าวนี้ มากกว่าเทศบาลนครสงขลา โดย
ส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดในความเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลระบุว่าเป็นส่วนการโยธา ในขณะที่เจ้าหน้าที่ปกครอง
ระบุว่า เป็นส่วนควบคุมการก่อสร้าง

ในกรณีของเทศบาลนครตรัง งานที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ งานขอให้เทศบาลดำเนินการสร้างซ่อมแซมถนน
สะพาน คูทางระบายน้ำ และงานขออนุมัติสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างเช่นเดียวกับเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยส่วนที่เป็น
ปัญหามากที่สุดในความเห็นของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ปกครองเห็นตรงกันว่า คือ ส่วนควบคุมการก่อสร้าง

และในด้านของการใช้ดุลพินิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลนครทั้ง 5 เทศบาลก็มีปัญหาที่คล้ายคลึง
กัน อยู่ทั้งงานก่อสร้างคูทางระบายน้ำ และงานการขยายถนนปรับผิวการจราจรลาดยางใหม่ แต่แตกต่างกัน อยู่ที่ระดับแห่ง
ความรุนแรงของปัญหาในแต่ละแห่ง

ในกรณีของเทศบาลนครหาดใหญ่และเทศบาลนครตรัง ทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เห็นตรงกันว่า
งานที่เป็นปัญหาในการใช้ดุลพินิจด้านนี้ ได้แก่ งานการขยายถนน ปรับผิวการจราจร ลาดยางใหม่ ในขณะที่เทศบาลนคร
ยะลา และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ระบุตรงกันว่า ปัญหาในการใช้ดุลพินิจด้านนี้อยู่ที่งานการสร้างคูทางระบายน้ำ มีเพียง
เทศบาลนครสงขลาเท่านั้นที่ทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเห็นตรงกันข้ามว่า งานที่เป็นปัญหาในการใช้ดุลพินิจ
ด้านนี้แตกต่างกัน กล่าว คือ ประชาชนเห็นว่าเป็นงานการสร้างคูทางระบายน้ำ ที่เป็นปัญหส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
เห็นว่า เป็นงานการขยายถนน ปรับผิวการจราจร ลาดยางใหม่ ที่เป็นปัญหา แต่อย่างไรก็แล้วแต่ งานทั้ง 2 งานดังกล่าว
ข้างต้นก็ถือว่าเป็นปัญหาการใช้ดุลพินิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในทุกเทศบาลนครอยู่แล้ว

ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการระบุให้ชัดเจนถึงปัญหาการใช้ดุลพินิจในแต่ละประเภทเช่นนี้แล้ว ก็จะเป็นประโยชน์
ต่อทุกฝ่ายในการหามาตรการในการแก้ไขและเยียวยาปัญหา เป็นต้นว่า การพิจารณาปรับปรุงส่วนงานต่าง ๆ ในสำนักงาน
ช่างอย่างเป็นระบบใหม่ โดยมีการแบ่งงานย่อยที่เป็นเรื่องการรับคำร้องคำขอในแต่ละชนิดของงานที่เป็นคำขอคำร้องของ
ประชาชนที่ยื่นขอมา เพื่อมิให้เกิดความสับสน ลำช้า และปิดความรับผิดชอบไปสู่หน่วยงานอื่นและส่วนอื่นในสำนักงาน
ช่าง(เช่น สำนักปลัดเทศบาลหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาล) รวมทั้งการแจ้งถึงสิทธิที่ประชาชนจะสามารถใช้สิทธิใน
การอุทธรณ์ คำสั่งในการปกครองเหล่านั้นได้ด้วย เพื่อขอทราบเหตุผลในทางปกครอง อันเป็นการสอดคล้องกับ
บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการในทางปกครอง พระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ
และพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการในทางปกครอง พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบในทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ปกครอง พ.ศ.2539 และหากมิได้รับความเป็นธรรมแล้วจะเป็นช่องทางให้นำคำสั่งทางปกครองเหล่านั้นขึ้นฟ้อง

จึงได้ยั้งศาลปกครอง นอกจากนี้ก็เป็นในเรื่องระยะเวลาในการติดต่องานที่ใช้เวลานานเกินกว่าปกติ สมควรให้มีการกระจายอำนาจในการสั่งดุลพินิจที่เกี่ยวข้องเรื่องคำร้องคำขอเหล่านั้นของประชาชนไปสู่ข้าราชการระดับสูงในเทศบาล (หัวหน้าส่วนต่าง ๆ ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง) โดยมีได้ผูกพันอยู่แต่เฉพาะเป็นอำนาจของนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ได้รับมอบหมายเพียงเท่านั้นส่วนในด้านปัญหาการใช้ดุลพินิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แม้องค์กรที่ดำเนินพิจารณาสั่งการในดุลพินิจด้านนี้จะมีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ก็ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาและประเมินผลในระบบเปิดจากภายนอกได้ อันเป็นการสร้างมาตรฐานการทำงานของรัฐให้เกิดมีขึ้นในรูปของกรรมการที่อยู่ในชุดของคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อเป็นช่องทางส่งผ่านความเห็นไปสู่สภาเทศบาล ในการสนองตอบต่อการแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นยิ่งขึ้น ในภาวะที่มีงบประมาณที่จำกัด นอกจากนี้ก็ควรมีการทำประชาสัมพันธ์ในงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เข้าถึงประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในทุกเทศบาลนคร รวมทั้งกำหนดและเผยแพร่ระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดในแต่ละโครงการ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงเป็นระบบ มีการบังคับใช้สัญญาและเบี้ยปรับแก่เอกชนผู้รับเหมาในการเก็บงานให้เรียบร้อยอย่างจริงจัง มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาทบทวนและเสนอให้มีการแก้ไขบรรดากฎกระทรวง ประกาศกระทรวงต่าง ๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และที่แก้ไขใหม่ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ.2518 และที่แก้ไขใหม่ พ.ศ.2535 เพื่อให้เกิดผลในการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของในแต่ละเทศบาล อันจะส่งผลดีในด้านการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

863. สุภาพร มานะจิตประเสริฐ . *บทบาทของแหล่งอุตสาหกรรมแหลมฉบังต่อการขยายตัวของชุมชนเมืองบริเวณเทศบาลตำบลแหลมฉบัง . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาภูมิศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการศึกษา ปรากฏว่าเป็นไปตามแนวเหตุผลที่ว่าแหล่งอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของชุมชนเมืองบริเวณเทศบาลตำบล แหลมฉบัง ในการวิเคราะห์การขยายตัวนั้น ได้พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การเพิ่มขึ้นของประชากร และการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ

ในด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ใช้ข้อมูลจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศ พบว่าการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรมีอัตราลดลง ขณะที่พื้นที่เมืองมีอัตราเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่กำหนดให้เทศบาลตำบลแหลมฉบัง เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา

ด้านการเพิ่มขึ้นของประชากร จากข้อมูลสำนักงานทะเบียนราษฎรท้องถิ่น เทศบาลตำบลแหลมฉบัง ในปี 2535-2542 มีจำนวนประชากรและจำนวนหลังคาเรือนเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากแหล่งอุตสาหกรรมได้รับการพัฒนาขึ้นทำให้พื้นที่บริเวณนี้กลายเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ ดึงดูดให้ประชากรอพยพเข้ามาทำงานจำนวนมาก จากการประมาณการของเทศบาล คาดว่า มีประชากรแฝงประมาณ 80,000 คน

ส่วนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ พบว่าหลังจากมีแหล่งอุตสาหกรรม ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และรายรับของเทศบาลเพิ่มขึ้น ขณะที่ร้านอาหาร ร้ายขายของชำ และหาบเร่แผงลอยก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของประชากร ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากรมการมีแหล่งอุตสาหกรรมทำให้มีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ก็ทำให้ค่าครองชีพ และรายจ่ายสูงขึ้นด้วย

864. สิริณ ชาวเพชรดี . *ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการบริหารงานของปลัดเทศบาลศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาล 12 แห่งในจังหวัดปราจีนบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544. (วิทยานิพนธ์)*

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของปลัดเทศบาล ปัจจัยด้านกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมืองท้องถิ่น มีผลต่อบทบาทการบริหารของปลัดเทศบาล

เพราะว่าความรู้ทางวิชานั้นเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการบริหารงาน กฎหมายเป็นตัวกำหนดถึงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ส่วนสภาพแวดล้อมทางการเมืองนั้นมีอิทธิพลต่อบทบาทการบริหารมากที่สุด เพราะมีความเกี่ยวพันถึง บทบาทการบริหารงานในการประสานความร่วมมือระหว่าง ฝ่ายการเมือง กับฝ่ายข้าราชการ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

865. สุปราณี มหาพัฒน์ไทย . แนวทางการส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ จังหวัดบุรีรัมย์ . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ พบว่า ที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบล ส่วนแผนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การดำเนินการ ติดตาม และสนับสนุนแผนงานต่าง ๆ
 2. สภาพปัญหาของเทศบาลตำบลในการวางแผน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดในการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ คือ การบริหารจัดการเทศบาลตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปัญหาที่พบน้อยที่สุดปัญหาที่เกิดจากสมาชิกสภาเทศบาลตำบล
 3. บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเทศบาลตำบลที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติ
 4. แนวทางการส่งเสริมบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล พบว่า แนวทางที่ควรส่งเสริมมากที่สุด คือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนในการปฏิบัติและตรวจสอบโครงการเมืองน่าอยู่
 5. ความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า
 - 5.1 ข้อมูลทั่วไป ด้านระยะเวลาการทำงาน มีความสัมพันธ์ กับแนวทางการส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่
 - 5.2 สภาพการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ ด้านการดำเนินการติดตามและสนับสนุนแผนงาน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ กับแนวทางการส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ ด้านการบรรจุในแผน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดเวทีชาวบ้าน การทำสื่อคู่มือ การศึกษาดูงานและสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรและประชาชน
 - 5.3 สภาพปัญหาการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ที่เกิดจากประชาชน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ กับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบโครงการ
 - 5.4 บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติส่วนใหญ่ มีความสัมพันธ์ กับการบรรจุในแผน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการจัดเวทีชาวบ้าน
- ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ ควรมีการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ รวมทั้งศึกษาปัญหาการบริหารดังกล่าวของเทศบาลตำบล

866. พิชิต ตันติศักดิ์ . บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลนครเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

1. มูลเหตุจูงใจในการเข้ามาเป็น อปพร. ของประชาชน ได้แก่
 - 1.1 ความต้องการเสียสละต่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ การเข้าไปร่วมช่วยเหลือราชการในงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การเข้าไปร่วมช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนต้องการเสียสละต่อสังคมในการอุทิศกำลังกาย กำลังใจ ตลอดจนทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือสังคม

1.2 การมีสิทธิ์แต่งเครื่องแบบและประดับเครื่องหมาย อปพร.

1.3 การมีสิทธิ์ใช้อำนาจของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

1.4 การมีสิทธิ์พกพาและใช้วิทยุสื่อสารในข่ายของ อปพร.

2. บทบาทของ อปพร. ที่มีต่อสังคม ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การเตรียมป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้น

2.2 การเข้าไปช่วยระงับภัยในขณะที่ยังเกิดขึ้น

2.3 การเข้าไปช่วยฟื้นฟูหลังการเกิดภัย

3. บทบาทของ อปพร. ที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น พบว่า

สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ได้เป็นกลุ่มฐานคะแนนเสียงของนักการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งของเทศบาล อปพร. ไม่มีส่วนช่วยเหลือต่อนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นไม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของ อปพร. การที่ อปพร. แบ่งเป็นหลายฝ่ายหลายพวกไม่ได้ขึ้นอยู่กับนักการเมืองท้องถิ่น กิจกรรมของ อปพร. จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการให้ความช่วยเหลือของนักการเมืองท้องถิ่น

4. ระดับการศึกษาของสมาชิก อปพร. มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่ของอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และเพศอายุ รายได้ ระดับการศึกษาของสมาชิก อปพร. มีอิทธิพลต่อการเมืองท้องถิ่น

867. วุฒิ ญาณสาร . *ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่* . วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544

จากการศึกษาพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มที่จะเน้นผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นศูนย์กลางมากกว่าผู้บังคับบัญชาเป็นศูนย์กลาง (2) จากการศึกษาย่อยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลพบว่า รายได้ ความมั่นคง ความเอื้ออาทร การยอมรับ การได้ค่าชมเชย ความก้าวหน้าในการทำงาน เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับปัจจัยในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนมากไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างภาวะผู้นำทั้งในด้านที่เน้นผู้บังคับบัญชาเป็นศูนย์กลางและในด้านที่เน้นผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นศูนย์กลาง ยกเว้น ความเอื้ออาทร การฝึกอบรม และสวัสดิการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่เหมาะสมของผู้บริหารเทศบาลตำบลที่ควรจะมีปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายของงานร่วมกับพนักงานเทศบาล การจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพ มุมมอง และปรับเปลี่ยนทัศนคติของพนักงานเทศบาลการกำหนดบทบาทหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบและกำลังคนให้เหมาะสม การให้อิสระในการปฏิบัติงานและความช่วยเหลือสนับสนุนงานสำเร็จลุล่วง การสร้างแรงจูงใจและขวัญในการทำงาน และการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในหน่วยงาน ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนทำให้การทำงานโดยรวมของเทศบาลตำบลประสบความสำเร็จต่อไป

868. อำไพ จันทรเงิน . *ความคาดหวังของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)*

ผลการศึกษาพบว่า

พนักงานเทศบาลเมืองเชียงรายมีความคาดหวังต่อการบริหารงานของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกการบริหารรายด้านปรากฏว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการประสานงานกับ

หน่วยงาน ด้านการแก้ไขปัญหาเทศบาล ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่และประชาชน ด้านการเงินและการคลัง และด้านการบริหารงาน และมีความคาดหวังในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านระเบียบข้อบังคับ พนักงานเทศบาลเมืองเชียงราย เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานของผู้บริหารประกอบด้วย ขาดความเคร่งครัดให้พนักงานปฏิบัติตามระเบียบ พนักงานขาดความสามัคคีขาดความเป็นระบบด้านการบริหาร เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการงบประมาณ และเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกทราบถึงกิจกรรม

869. โยธิน พารเจริญ . การวางแผนที่มีผลต่อคุณภาพของแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาล ในจังหวัดขอนแก่น . รายงานการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการวางแผนพัฒนาประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.37$) โดยมี การเตรียมการจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ย ($X = 3.52$) อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง คือ การจัดทำแผน ($X = 3.46$) และการได้ประเด็นปัญหาและความต้องการ ($X = 3.23$)

2. สภาพปัจจุบันของคุณภาพแผนพัฒนาประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.34$) โดยมีความถูกต้องและความสมบูรณ์ขององค์ประกอบแผน มีค่าเฉลี่ย ($X = 3.41$) อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ได้แก่ ความยืดหยุ่นหรือการยอมรับนำไปปฏิบัติได้ ($X = 3.33$) ความมีประสิทธิภาพในการจัดทำแผน ($X = 3.32$) ความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ ($X = 3.31$)

3. การวางแผนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของแผนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 อยู่ในระดับสูง ($r=.816$) โดยมี การจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($r=.870$) รองลงมาได้แก่ การได้ประเด็นปัญหาและความต้องการ ($r=.730$) และการเตรียมการจัดทำแผน ($r=.570$)

4. การวางแผนที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของแผนได้ คือ การจัดทำแผน และการได้ประเด็นปัญหาและความต้องการ ซึ่งสามารถนำเข้าร่วมทำนายคุณภาพของแผนได้ร้อยละ 76.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเขียนสมการได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\text{คุณภาพของแผน} = -.117 + .869 (\text{การจัดทำแผน}) \\ + .166 (\text{การได้ประเด็นปัญหาและความต้องการ})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{คุณภาพของแผน} = .749 (\text{การจัดทำแผน}) \\ + .160 (\text{การได้ประเด็นปัญหาและความต้องการ})$$

5. การวางแผนพัฒนาประจำปีมีปัญหาสำคัญคือ ขาดความพร้อมด้านบุคคล วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ ไม่สะดวกต่อการใช้งาน ไม่มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยมีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรเพิ่มงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ความจัดเวทีชาวบ้าน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบล

870. อุดมเดช รัตนเสถียร . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล . ต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดนันทบุรี สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ สรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ในด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการเมืองในเรื่องของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นในระดับตำบล การพัฒนาการบริหารโดยให้ประชาชน เป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าต่อชุมชนตนเอง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เอง ไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนอดีต ทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการบริหารตำบลให้ตรงต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
3. การพัฒนาทางด้านสังคม และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งใช้หลักการบุคคลที่ก่อให้เกิดภาวะมลพิษต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาท้องถิ่นพบว่า ยังมีปัญหา และข้อขัดข้องทั้งทางด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้านการดำเนินงาน และปัญหาอื่น ๆ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะร่วมมือแก้ไข และประสานงานกัน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

871. วาณี หาญสวัสดิ์ . บทบาทของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษา

1. รูปแบบหรือการจัดองค์การของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติมีความหมายเป็นประชาธิปไตยพอสมควร หรือประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมาก
2. อำนาจหน้าที่ของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่ได้ระบุในเรื่องการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจน
3. กระบวนการดำเนินงานในด้านการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มักจะดำเนินงานตามโครงการของรัฐบาลหรือตามคำแนะนำจากอำเภอหรือจังหวัด
4. ผลงานที่ปรากฏออกมาในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้าน และตำบลได้ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ควรให้ผู้ใหญ่บ้านเข้ามามีบทบาทเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในระดับหมู่บ้านและตำบลมากขึ้น และควรกำหนดบทบาทในด้านการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้กับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

872. นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ . แนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล . สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัยพบว่า

1. อบต. ยังไม่รู้จักตนเอง (อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติงาน) ดีพอ จึงไม่รู้ตนเองขาดอะไรทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่ได้ศึกษา และหาความจำเป็นในการพัฒนา อบต. อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3. การสนับสนุนการฝึกอบรมจากส่วนกลางเป็นเพียงการพิมพ์เอกสาร คู่มือ เพื่อแจกจ่ายให้เท่านั้น

4. ไม่มีหลักสูตรฝึกอบรม อบต. ที่สมบูรณ์ชัดเจนและมีทิศทางแน่นอน

5. วัตถุประสงค์มุ่งให้รู้หน้าที่และระเบียบ แต่ไม่ได้มุ่งให้คิดและทำอย่างฉลาด

6. แนวคิดในการพัฒนา อบต. จึงมุ่งแก้มากกว่ามุ่งกัน มองปัจจุบันมากกว่ามองอนาคต

7. แนวทางในการพัฒนา อบต. ที่ใช้เป็นเพียงโครงการ (program) มิได้เป็นกระบวนการ (process)

ดังนั้น การพัฒนา อบต. จึงต้องมีการวางแผนและลงทุนดำเนินการให้ละเอียดรอบคอบให้เป็นระบบที่มีความต่อเนื่องบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่

1. ในเชิงหลักการ

การวางแผนพัฒนา อบต. ต้องเป็นไปอย่างมีหลักวิชาการ บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง เป็นระบบ (system) มีความต่อเนื่อง (continuing) ในแบบองค์รวม (holistic) ที่คำนึงถึง (ธรรมชาติ) คน (อำนาจหน้าที่ของ) องค์การและ (สถานการณ์ของ) ปัญหา/ความต้องการ ของ (ประชาชน) ตำบล โดยดำเนินการแบบบูรณาการ (integrated)

การพัฒนา อบต. จึงต้องเป็นการพัฒนาให้ครอบคลุม รอบด้าน ทั้ง “เนื้อหาสาระ” ที่ต้องรู้ และ “ความคิด” ที่ต้องพัฒนา ให้เป็นระบบต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คือครอบคลุมทั้งการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา

2. ในเชิงแนวทาง

(1) ราชการส่วนกลางจะต้องทำการศึกษาวิจัย อบต. ในทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้อง เช่น บทบาทและความคาดหวัง ศักยภาพและทรัพยากร ปัญหาและสถานการณ์ ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนพัฒนา อบต.

(2) ราชการส่วนกลางจะต้องวางแผนแม่บทในการพัฒนา อบต. โดยใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และผลจากการศึกษาวิจัย ตามข้อ (1) และการวางแผนดังกล่าวควรเป็นการวางแผนพัฒนาแบบองค์รวม เป็นระบบที่มีความต่อเนื่องของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

(3) ราชการส่วนภูมิภาคจะต้องอาศัยผลจากการวิจัยและแผนแม่บท ดังกล่าวในข้อ (1) และ (2) เพื่อศึกษาหาความจำเป็นและวางแผนพัฒนา อบต. ในระดับปฏิบัติการ บนพื้นฐานที่เป็นจริงของแต่ละจังหวัด

(4) ราชการส่วนภูมิภาคจะต้องจัดการฝึกอบรม อบต. ทั้งคณะ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ได้ด้วยหลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ที่ครอบคลุมทั้ง hardware/software ดังกล่าวมาแล้ว รวมทั้งจัดการฝึกอบรมเฉพาะด้านที่จำเป็น

(5) ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องร่วมกันสนับสนุนให้สมาชิกสภาและกรรมการบริหาร อบต. ในฐานะปัจเจกบุคคล ศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งจะประโยชน์ต่อองค์การในอนาคตอันใกล้ โดยใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษาในภูมิภาคและภูมิปัญญาในท้องถิ่น

873. สมนึก เกตุชาติ . การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารท้องถิ่น : ระหว่างเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล . สถาบันพระปกเกล้า , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลของการศึกษา

1. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างการบริหารใกล้เคียงกับโครงสร้างของเทศบาล ยกเว้นที่มาขององค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติสมาชิกส่วนหนึ่งมาจากการแต่งตั้ง ซึ่งยังขัดกับหลักการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองและหลักเจตนารมณ์แห่งการปกครองตนเอง ซึ่งเทศบาลมีมากกว่า
 2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไปจะมีลักษณะเหมือนกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล เพียงแต่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีน้อยกว่าเนื่องจากประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรยังมีน้อย และอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น
 3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าพิจารณาจากแหล่งรายได้ไม่มีความแตกต่างจากแหล่งรายได้ของเทศบาลมากนัก แต่จำนวนรายได้ของเทศบาลจะมีสูงกว่า เพราะฉะนั้นจะส่งผลให้กิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นทำไม่ได้เต็มที่เหมือนเทศบาล
 4. ความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีน้อยกว่าของเทศบาล เนื่องจากเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่จะต้องใช้ระยะเวลาสักระยะหนึ่งจึงจะสามารถสร้างความเชื่อถือของประชาชนได้
 5. ความแตกต่างทางด้านพื้นที่และประชากรของการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลกับเทศบาลจะแตกต่างกันมาก กล่าวคือเทศบาลจะเป็นลักษณะชุมชนเมืองประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ทั้งมีความรู้และฐานะทางเศรษฐกิจในสัดส่วนที่สูง ในขณะที่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในชนบท พื้นที่มากในขณะที่จำนวนประชากรน้อย ทั้งมีความรู้และยากจนกว่า จะเป็นปัญหาต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญมากในอนาคต
- ข้อเสนอแนะ
1. รัฐบาลจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่มาของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารให้มากจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงเพียงประเภทเดียวเท่านั้น
 2. รัฐบาลต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่
 3. รัฐบาลต้องให้ระยะเวลาแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการเรียนรู้และศึกษาการทำงานและสร้างความศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเวลาพอสมควรด้วย

874. จารุพรรค์ สุตาวัช . *บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบทศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทน้อยในการพัฒนาชนบท
2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทมากในการพัฒนาชนบท ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง และด้านสังคมวัฒนธรรม และมีบทบาทน้อยในด้านเศรษฐกิจ
3. สถานภาพการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาชนบทที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

875. นันทภพ เอื้ออารี . *ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล* . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ในส่วนสถานภาพทั่วไปของบุคคล คณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31 – 40 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่าง 1 – 2 ปี ในส่วน

คุณสมบัติของบุคคล คณะกรรมการบริหารมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ การจัดทำแผนงาน การบริหารงบประมาณตามแผนงาน และความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามแผนงานในระดับปานกลาง มีความสามารถในการดำเนินงานตามแผนงาน และอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานตามแผนงานในระดับสูง สำหรับในส่วนทรัพยากรทางการบริหารนั้น คณะกรรมการบริหารเห็นว่า มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานค่อนข้างมาก กล่าวคือ งบประมาณในการดำเนินงาน รายได้ที่ได้จากการจัดเก็บสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

876. วรียา เอี่ยมวิบูลย์ . ศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมของคณะกรรมการบริหาร อบต. อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในมิติน้อยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในเกณฑ์สูง ด้านการวางแผนด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และด้านการเป็นผู้นำ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตำแหน่งของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับสภาตำบลเดิมและ อบต. . ความเชื่อในหลักประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ คปต. และคณะกรรมการบริหาร อบต. . ของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร อบต.

877. ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง . การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนาของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด . คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนาทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ 3 ได้แก่ อบต. เหนือเมือง มีประสิทธิภาพการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล เพราะว่าโครงสร้างอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอื้ออำนวยต่อการบริหารในการจัดเก็บภาษีและมีรายได้จากทรัพยากรบุคคลกรโดยเฉพาะการยืมข้าราชการมาช่วยปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดี ผู้นำมีความเสียสละและมีความเป็นประชาธิปไตย ตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทที่ถูกต้องในการให้คำแนะนำปรึกษาการบริหารงาน จึงทำให้ อบต. . เหนือเมือง สามารถกำหนดปัญหา การวางแผน และดำเนินโครงการได้ตามแผนพัฒนาตำบลที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สามารถกำหนดการใช้จ่ายได้ตามขั้นตอนและตามข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย สามารถจัดทำบัญชี การลงทะเบียนต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

ในขณะเดียวกันสภาตำบล แม้ว่ากฎหมายจะไม่เอื้ออำนวยในการบริหารเหมือนเช่นกับ อบต. . แต่พบว่า สภาตำบลกลุ่ม 2 ได้แก่ สภาตำบลยางคำ และสภาตำบลท่าหาดยาว มีผู้นำที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานจากการเป็นผู้นำของกลุ่ม มีความตั้งใจและเสียสละในการปฏิบัติงาน ประธานและเลขานุการสภาตำบลไม่ครอบงำในการบริหารงาน เจ้าหน้าที่หลายฝ่ายทั้งของรัฐบาล และมูลนิธิประสานความร่วมมือพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ (GRID) มีบทบาทที่เหมาะสมในการให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารงาน ประชาชนมีการรวมกลุ่มต่าง ๆ มาก เพื่อสร้างพลังอำนาจต่อรอง ทำให้การบริหารการพัฒนามีประสิทธิภาพได้เช่นเดียวกัน แต่สภาตำบลกลุ่ม 1 ได้แก่ สภา

ตำบลโพธาราม และสภาตำบลเด่นราษฎร์ มีผู้นำที่ขาดความรู้และทักษะในการบริหาร การกำหนดปัญหา การวางแผน การดำเนินงานแผนพัฒนาตอบสนองความต้องการของชาวบ้าน ขาดการติดตามประเมินผล และกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ประธานและเลขานุการสภาตำบลครอบงำการบริหารงาน ประชาชนขาดการรวมกลุ่ม จึงทำให้การบริหารงานมีน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากผลการศึกษาผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) หน่วยงานรัฐ GRID และผู้นำสภาตำบลกลุ่ม 2 ควรจะประสานความร่วมมือจัดการฝึกอบรมในการบริหารและการปฏิบัติงานแก่สมาชิกสภาตำบลและ อบต . ตลอดจนพนักงานส่วนตำบล 2) สภาตำบลและ อบต. ควรจะจัดเก็บและเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษีให้เพิ่มขึ้นและทั่วถึง และดำเนินโครงการด้านพาณิชย์ หรือธุรกิจชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้แก่ตำบลมากขึ้น ส่วนการแปรสภาพสู่การเป็น อบต . มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) รัฐองค์กรพัฒนาเอกชน และ อบต . ควรจะประชาสัมพันธ์ สนับสนุนส่งเสริม ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารท้องถิ่น การจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ และจัดให้มีการศึกษาฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง 2) อบต. ควรจะจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับจัดหาหรือว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาในการบริหารงาน และพัฒนาบุคลากรเป็นของตนเอง 3) จังหวัดควรกำหนดนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริมให้หลายฝ่าย (พหุภาคี) มาพัฒนาท้องถิ่นโดยอาจเลือกอำเภอหรือตำบลที่มีความพร้อมและสมัครใจให้เป็นโครงการนำร่อง แล้วทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและการขยายผลต่อไป

878. สุเชษฐ์ มีไมตรีจิตต์ . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2540. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาพบว่า กรรมการบริหารจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.9 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.3 มีประสบการณ์การทำงานในตำบล หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 87.8 เป็นกรรมการบริหารโดยการเลือกตั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.8 เคยได้รับการฝึกอบรมมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.8 และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการมาก คิดเป็นร้อยละ 65.3

2. ระดับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า กรรมการบริหารมีระดับความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาคือระดับมาก และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 40.8 และ 5.0 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษา พบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การได้รับการฝึกอบรม และการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

879. วัฒนา คำฤทธิ์, พ.ต.ท. . ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41- 50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง

3. การดำเนินงานงานด้านนิติบัญญัติ ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้อิสระแก่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะความต้องการและแนวทางแก้ไขปัญหารวมถึงได้มีการณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิในการเลือกตั้งตามระบบประชาธิปไตย

4. การดำเนินงานด้านการบริหาร และการจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการบริหารพบว่าผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

5. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานทั้งด้านนิติบัญญัติ ด้านการบริหารและการจัดทำงบประมาณไม่มีปัญหาอุปสรรค สามารถดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

880. ปรัชญา ศรีภา . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2540. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการศึกษา

1. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 80.0 มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ในระดับน้อย มีเพียงร้อยละ 20.0 เมื่อแยกการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมาคือมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 42.5 ขั้นวางแผนการพัฒนาและขั้นดำเนินการพัฒนา เพียงร้อยละ 34.2

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน มี 5 ปัจจัย คือ ระดับการศึกษา อุดมการณ์ประชาธิปไตย การติดต่อสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำในอุดมคติ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน คือ เพศ อายุ รายได้ สมาชิกภาพ และความเข้าใจบทบาทหน้าที่

881. ศิริพันธ์ ศรีกงพลี . บทบาทของปลัดอำเภอในการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านการวางแผนงานพัฒนา อยู่ในระดับมาก

2. ความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ในด้านการปฏิบัติตามแผนงานพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านการประเมินผลงานพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

4. บทบาทของปลัดอำเภอในการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมาก

5. บทบาทของปลัดอำเภอในการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านข้อมูล อยู่ในระดับมาก

6. บทบาทของปลัดอำเภอในการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

7. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของปลัดอำเภอในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านข้อมูล และด้านการตัดสินใจ กับการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ในด้านการวางแผนงานพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

8. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของปลัดอำเภอในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านข้อมูล และด้านการตัดสินใจ กับการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในด้านการปฏิบัติตามแผนงานพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

9. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของปลัดอำเภอในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านข้อมูล และด้านการตัดสินใจ กับการเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ในด้านการประเมินผลงานพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

882. รัชพล วงษ์มั่ง . ความคาดหวังของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อบทบาทของพัฒนากร ในเขตปริณทล . วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540.

จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะทั่วไปของกรรมการบริหาร อบต. . เป็นชายมากกว่าหญิง อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 45 - 54 ปี นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักหลากหลายผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมมีจำนวนใกล้เคียงกับอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม รายได้ต่อปีของกรรมการบริหาร อบต. . เฉลี่ย 140,705 บาท สถานที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่อยู่อาศัย วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เคยเป็นกรรมการสภาตำบลมาก่อน และเข้าประชุมกรรมการบริหารทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง แต่มี อบต. บางแห่งไม่ได้จัดประชุมทุกเดือนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ด้วย และจะใช้เวลาทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา เพื่อส่วนร่วมในรอบหนึ่งเดือน อยู่ระหว่าง 1 - 10 วัน การฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การเป็นกรรมการบริหาร อบต. . ส่วนใหญ่เคยเข้าฝึกอบรมแล้ว และมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.6) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และร้อยละ 95.1 ให้ความสนใจที่จะเสนอโครงการประเภทพัฒนาด้านวัฒนธรรมมากกว่าพัฒนาด้าน

บทบาทของพัฒนากร ก็มีคือนักวิชาการและนักปฏิบัติอยู่ในตัวเอง มีจำนวน 8 ด้าน ปรากฏว่า กรรมการบริหาร อบต. มีความคาดหวังระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงตามระดับค่าเฉลี่ยความคาดหวังต่อบทบาทพัฒนากร จากสูงที่สุดลงมาเป็นลำดับ ดังนี้คือ ด้านการจัดฝึกอบรมและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ด้านการประสานงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบล ด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการวิเคราะห์ วิจัย ประเมินผล และด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และด้านการจัดระเบียบข้อมูลและการให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนาตำบล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของกรรมการบริหาร อบต. . ต่อบทบาทของพัฒนากร ได้แก่ การเป็นกรรมการบริหาร อบต. ที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ ประเมินผล ด้านการจัดเก็บข้อมูล การให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล ด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบล ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการปฏิบัติราชการตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านการประสานงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล และด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน ประสพการณ์ในการฝึกอบรมของกรรมการบริหาร อบต. . มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรด้านการวิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล ด้านการให้

คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน และด้านการจัดการฝึกอบรมและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. . มีความสัมพันธ์กับบทบาทพัฒนาการด้านการวิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล และด้านการจัดระบบข้อมูลและการให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนาตำบล ส่วนระดับ การศึกษาของกรรมการบริหาร อบต. พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการทุกด้าน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าต่อการพัฒนาชุมชน ควรประสานงานกับหน่วยงานที่ดูแล อบต. ให้ยอมรับ ในวิธีการที่ได้มาของแผนพัฒนาตำบลว่าต้องมาจากฐานข้อมูลที่เป็นปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน ซึ่ง พัฒนาการต้องได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ด้านพื้นฐานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการทำแผนของ อบต. . ด้วย ข้อเสนอแนะ ต่อพัฒนาการควรกำหนดเกณฑ์ว่าใน 1 สัปดาห์ ต้องได้พบกรรมการบริหาร อบต. อย่างน้อย 1 ครั้งต่อคน เพื่อเปิดโอกาส ให้มีการเรียนรู้งานร่วมกัน พัฒนาการต้องมีความรู้เรื่อง กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ อบต. . และมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อสนับสนุน อบต. . เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาตำบล ข้อเสนอต่อการกรรมการบริหาร อบต. . ควร เชิญเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำบลมาเป็นที่ปรึกษาในการบริหารงาน และควรให้ความ สนใจกับโครงการด้านการพัฒนาคนให้มากขึ้น

883. ชุมพร แสงมณี . บทบาทสตรีในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540. (การค้นคว้าอิสระ)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตัวจักรสำคัญที่จะขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าไปสู่องค์กร ในฐานะเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับ ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชนมากที่สุด ดังนั้น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง ก็มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่างไปจากกัน และที่ผ่านมาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรีก็สามารถแสดงผลงานในด้านการบริหารให้เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชายและสังคม ทั่วไปแล้วว่าสามารถร่วมบริหารงานในองค์กรได้ดีไม่ด้อยไปกว่าชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับบทบาทสตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิงยังให้ความสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากกว่า ดังนั้น จึงสามารถ กล่าวได้ว่า ปัจจุบันความสามารถในด้านการบริหารงานของเพศหญิงและเพศชายไม่มีข้อแตกต่างกัน ในขณะที่สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นชายก็ยอมรับผลการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีเช่นกัน

884. ศศิธร สุวรรณทิ . การวิเคราะห์การดำเนินงานตามภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา จังหวัดนครปฐม . การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษานอกโรงเรียน , 2540.

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญของการดำเนินงานการปฏิบัติจริงของการ ดำเนินงาน การดำเนินงานตามภาระงาน และความคาดหวังการดำเนินงานตามภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน เรื่องของความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ทางด้านสาธารณูปโภค เกี่ยวกับน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และถนนหนทางเป็นสิ่งสำคัญ

ด้านสังคม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญของการดำเนินงานการปฏิบัติจริงของการ ดำเนินงาน การดำเนินงานตามภาระงาน และความคาดหวังการดำเนินงานตามภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน เรื่องของการจัดให้มีการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นสิ่งสำคัญ

ด้านสิ่งแวดล้อม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญของการดำเนินงานการปฏิบัติจริงของการ ดำเนินงาน การดำเนินงานตามภาระงาน และความคาดหวังการดำเนินงานตามภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน

เรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ เป็นสิ่งสำคัญ

ด้านวัฒนธรรม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญของการดำเนินการปฏิบัติจริงของการดำเนินงาน การดำเนินงานตามภาระงาน และความคาดหวังการดำเนินงานตามภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การจัดให้มีการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ เป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ ยังพบว่าในเรื่องความสัมพันธ์นั้น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญของการดำเนินงาน การปฏิบัติจริงของการดำเนินงาน การดำเนินงานตามภาระงานและความคาดหวังการดำเนินงานตามภาระงานสอดคล้องกันในทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบถึงการให้ความสำคัญของการดำเนินการปฏิบัติจริง การดำเนินงานตามภาระงาน และความคาดหวังในการดำเนินงานตามภาระงานพบว่าไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

สำหรับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงาน ควรจัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน ด้านการจัดการยังมีการจัดการที่ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการ ควรจัดให้เหมาะสมด้านงบประมาณ ยังขาดความรู้ในการจัดทำงบประมาณ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการทำงบประมาณตามลำดับ

885. ศิริรัตน์ ชูวงศ์ . ทศนคติของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ทศนคติของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 3 ด้าน พบว่า พนักงานส่วนตำบลมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนรองลงมาเป็นด้านคุณธรรม และมีทัศนคติที่น้อยที่สุดในด้านความรู้ความสามารถ โดยมีคะแนนต่ำสุด

2. ตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพนักงานส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ พนักงานส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า พนักงานส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พนักงานส่วนตำบลที่มีตำแหน่งที่มีผู้ใช้บริหารซึ่งสายงานเริ่มต้นจากระดับ 1 มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าพนักงานส่วนตำบลที่มีตำแหน่งเกี่ยวกับการบริหารงาน และพนักงานส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าพนักงานส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ที่ศึกษา อันได้แก่ อายุ เพศ สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา และส่วนงานที่สังกัด ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จากคำถามเปิด พนักงานส่วนตำบลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลว่าเรื่องที่พอใจมากที่สุดคือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญขึ้น ส่วนเรื่องที่ไม่พอใจมากที่สุดคือ เรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย และการปฏิบัติงาน ลำดับรองลงมาคือ ความไม่โปร่งใส เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และไม่เสียเวลาทำงานอย่างจริงจัง

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขจุดอ่อนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน โดยควรที่จะจัดการฝึกอบรมให้ความรู้และความเข้าใจระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ และควรกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างต่ำควรจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) ส่วนปัญหาเรื่องความโปร่งใส ควรฝึกอบรมด้านคุณธรรม รวมทั้งความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และความภูมิใจในตัวเอง

886. นพพร วีระกุล . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ คือ การมีส่วนร่วมในการประชุม ร่วมดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีระดับของการมีส่วนร่วมสูง
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ อายุ โดยที่อายุที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

นอกจากผลการศึกษาแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นและจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะให้เข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตน อันจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลประสบผลสำเร็จตามหลักการของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง

887. ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์ . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ประเภทของสมาชิก อบต. การดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ของสมาชิก อบต. และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล
3. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ สมาชิก อบต. ส่วนใหญ่ยังมีความรู้ ความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล ที่เน้นแต่ในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า มากกว่าด้านอื่น ๆ
4. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรมีการฝึกอบรม สัมมนา ในหลักสูตรที่เหมาะสมกับสมาชิก อบต. แต่ละประเภท

888. อัจฉริยา ชวงศ์เลิศ . ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมาย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

จากผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับ (1) สมรรถนะในการวางแผน (2) การกำหนดปัญหาและความต้องการโดยประชาชน (3) ความเอาใจใส่ในหน้าที่ (4) ความมีอิสระและความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น (5) รายได้ของ อบต. (6) ความรู้ของคณะกรรมการ (7) ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (8) การควบคุมจากทางราชการโดยการกระทำ (9) การควบคุมจากทางราชการโดยกฎ / ระเบียบ (10) วิธีการควบคุมการดำเนินโครงการ (11) หลักเกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็นคณะกรรมการบริหาร โดยใช้หลักความรู้ความสามารถ (12) วิธีการคัดเลือกบุคคลมาเป็นพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง (13) ความเพียงพอของจำนวนพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโครงการที่จัดทำ (14) การต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจและมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนจะต้อง (1) เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน (2) เพิ่มความยืดหยุ่นในการกิจหน้าที่ของ อบต. (3) เพิ่มรายได้ให้กับ อบต. (4) ฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรของ อบต. (5) เพิ่มค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการบริหาร (6) ห้ามมิให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลเป็นคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

889. พิสนต์ ประทานชวโน. การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการวางแผนพัฒนาตำบลและการดำเนินงานโครงการพัฒนาในความคิดเห็นของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการวางแผนพัฒนาตำบลและการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ประสพการณ์ด้านการดำเนินงานโครงการของกรรมการบริหาร อบต. มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการดำเนินงานโครงการพัฒนา และชั้นของ อบต. มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการวางแผนพัฒนาตำบล ปัญหาในการวางแผนพัฒนาตำบลที่กลุ่มตัวอย่างมีปัญหามาก คือ การกำหนดแหล่งงบประมาณ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้กรรมการบริหาร อบต. มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลทุกขั้นตอน ฝึกอบรมพัฒนากรให้มีความรู้ความสามารถในการสนับสนุน อบต. ในการวิเคราะห์แหล่งงบประมาณ และระดมการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชน เข้าไปสนับสนุนการวางแผนพัฒนาตำบล และควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของกรรมการบริหาร อบต. ในการวางแผนพัฒนาตำบลและการดำเนินโครงการต่อไป

890. อิศระ สมชัย . บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการวางแผนพัฒนาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอดงขุดมและอำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทน้อยในการวางแผนพัฒนาตำบล
2. ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ การได้รับการอบรมแนะนำ

จากทางราชการและประสพการณ์ในการทำงานทางด้านการเมือง ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลต่อบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบล

891. สุณี สุทธิวานิช . *ทัศนะของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อความต้องการบริการของพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหาร อบต. ที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 95 เป็น อบต. ระดับชั้น 5 และ ร้อยละ 95 เป็นชาย ระดับอายุเฉลี่ย 43 ปี ระดับการศึกษาประมาณร้อยละ 56 จบระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และในจำนวนนี้มีคณะกรรมการบริหาร อบต. จำนวนร้อยละ 3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพหลักของคณะกรรมการบริหาร อบต. ประมาณร้อยละ 55 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อัตราค่าตอบแทนที่ได้รับจาก อบต. อยู่ระหว่าง 500 – 1,000 บาทต่อเดือน สำหรับการสมัครเข้ารับการเลือกตั้งส่วนใหญ่สนใจสมัครด้วยตนเองกว่าร้อยละ 50 มีเพียงร้อยละ 2.98 ที่ได้รับการแนะนำให้สมัครเป็นสมาชิก อบต. จากเจ้าหน้าที่ของทางราชการในด้านความพึงพอใจพบว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. ร้อยละ 55.97 มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับโดยคณะกรรมการบริหาร อบต. ที่ศึกษาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธาน ร้อยละ 14.93 ดำรงตำแหน่งเลขานุการร้อยละ 13.43 และร้อยละ 71.64 ดำรงตำแหน่งกรรมการ

2. ทัศนะของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อความต้องการบริการของพัฒนากร พบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. มีความต้องการหรือพึงพอใจต่อบริการของพัฒนากรในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ด้านกิจกรรมและวิธีการให้บริการและด้านผลผลิตและผลกระทบของบริการอยู่ในระดับสูงค่าเฉลี่ยภาพรวม (X) = 3.0 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.691

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนะของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อความต้องการบริการของพัฒนากร ได้แก่ การมีปัญหอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ อบต. กับประสบการณ์ในด้านการได้รับการบริการจากพัฒนากร พบว่ามีความสัมพันธ์ในภาพรวมและในทุก ๆ ด้านของความต้องการบริการ โดยผลการทดสอบระดับนัยสำคัญของทั้งสองปัจจัย = 0.000 นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านการมีประสบการณ์ในมิตีย่อยเกี่ยวกับการเคยปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกเดิมมีความสัมพันธ์กับทัศนะต่อความต้องการบริการในภาพรวม โดยผลการทดสอบระดับนัยสำคัญ = 0.033 และมีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของคณะกรรมการบริหาร อบต. กับปัจจัยอื่นในมิตีย่อยต่อความต้องการบริการในบางด้าน

892. สมพงษ์ ภูราณุก . *บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

จากการศึกษาพบว่า บทบาทของสมาชิกสภา อบต. และคณะกรรมการบริหาร อบต. ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านผู้นำมีผลทำให้บทบาทในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดีกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจในบทบาท และที่มาของสมาชิกสภา อบต. และคณะกรรมการบริหาร อบต. ไม่มีผลต่อบทบาทในการบริหารงาน อบต. และมีปัญหาที่พบคือมีความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร และขาดงบประมาณในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต.

ในการศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะ คือ จังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรม ให้ความรู้ เรื่องระเบียบ กฎหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติ การบริหารงาน การจัดทำแผนงานโครงการ งบประมาณ การติดตามผลแก่สมาชิกสภา อบต. และคณะกรรมการบริหาร อบต. ./ คณะกรรมการบริหาร อบต. . สามารถทำงานตามบทบาทได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการจัดทำแผนและผลการติดตามผลอย่างจริงจังเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร อบต. . ในครั้งต่อไปผู้สนใจควรมุ่งเน้นศึกษาถึงปัจจัยหรือความพึงพอใจของราษฎรที่มีต่อบทบาทหรือการปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. . และคณะกรรมการบริหาร อบต. . เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารงานของ อบต. ต่อไปในอนาคต

893. ประยงค์ จันทเต็ง . ความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างศึกษาจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดราชบุรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 ของประชากร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.2 อายุมากกว่า 25 ปี ร้อยละ 54.0 ระดับการศึกษาทั้งหมดอยู่ในระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด ร้อยละ 69.8 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ภาคกลาง ร้อยละ 84.1 รายได้ปัจจุบัน (เงินเดือน) ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้ต่ำกว่า 6,400 บาทต่อเดือน ร้อยละ 55.6 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งพบว่ามากกว่า 1 ปี ร้อยละ 58.7 ระดับตำแหน่งอยู่ในระดับ 3 ร้อยละ 98.4 ก่อนดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เคยรับราชการสังกัดกรม/กระทรวง คิดเป็นร้อยละ 57.1 ด้านที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เข้าบ้านอยู่นอเขตตำบล ร้อยละ 39.7 ระยะทางจากองค์การบริหารส่วนตำบลถึงอำเภอและจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ไม่ห่างจากอำเภอรยะ 10 กิโลเมตร ร้อยละ 66.7 ห่างจังหวัด 20 กิโลเมตร ร้อยละ 39.7 รายได้องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 2,500,000 บาท ร้อยละ 63.5

ความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสำรวจความต้องการของข้อมูลเพื่อการวางแผนเป็นไปในทางที่ดีมากที่สุด (มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด) รองลงมาคือ ด้านการใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหารงานกับด้านการใช้หลักการวางแผนเพื่อการพัฒนา และด้านการปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ เป็นไปในทางที่น้อยที่สุด การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลัง กับความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบผลดังนี้ คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อยกว่า 2,500,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในทางที่ดีมากกว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มากกว่า 2,500,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับตัวแปรภูมิหลังอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค พบว่า ด้านการขาดความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทอำนาจหน้าที่ของประธานคณะกรรมการบริหารสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึงประชาชนเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาด้านการบริหารและการจัดการ และด้านประสิทธิภาพของบุคลากรเป็นปัญหาน้อยที่สุด ในด้านการประเมินประธานองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประธาน ๆ ได้รับการประเมินในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สุด (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด) รองลงมาคือ ด้านความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในพื้นที่ และด้านวุฒิการศึกษาได้รับการประเมินดีน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยต่ำสุด) รองลงมาคือ ด้านความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สำคัญคือ เรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แก่ ประธาน ๆ คณะกรรมการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน เพื่อให้เข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่ของตนเอง ในด้านการบริหารงานและการจัดการ ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารให้มากกว่าเดิม มีรูปแบบ ขั้นตอนการบริหารที่ชัดเจน เป็นกระบวนการ รวดเร็ว โดยมีเป้าหมายคือ ผลประโยชน์ของประชาชน ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีภาวะผู้นำ เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดกับการบริหารองค์กร ต้องมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นทั้งนักบริหารและ

นักปกครอง ในด้านงบประมาณ รัฐควรมีนโยบายสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม มี
งบประมาณสนับสนุน ด้านการประสานงานต้องเร่งรัดให้เกิดการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกองค์การบริหารส่วน
ตำบล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงาน

**894. สมชาย ปัญโญธีรกุล . การประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณี :
ตำบลหนองไทร อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า อบต. ได้ตั้งงบประมาณอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย กล่าวคือ จัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่เกินร้อยละ 35 (เช่น ปี 2539 งบประมาณรายจ่าย
ประจำปีร้อยละ 25.90 ปี 2540 ร้อยละ 26.35) การกระจายงบประมาณไปตามหมู่บ้านพบว่าการกระจายโดยได้จัดทำ
งบประมาณกระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ 13 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 14 หมู่บ้าน แต่วงเงินงบประมาณยังไม่กระจาย พบว่า
ยังกระจุกตัวอยู่ที่ 2 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 14 แต่อย่างไรก็ตามโครงการที่ทำใน 2 หมู่บ้านนี้ เป็นโครงการที่
หมู่บ้านอื่นได้ใช้ประโยชน์ร่วมด้วย (เช่น ขุดคลองหมู่ที่ 6 หมู่ที่ 8 ใช้ประโยชน์ร่วมด้วยถนน คสล. หมู่ที่ 14 หมู่ที่ 1 และ
หมู่บ้านอื่น ๆ ใช้ประโยชน์ร่วมด้วย) ส่วนการกระจายงบประมาณไปตามหน้าที่ของ อบต. . พบว่าไม่มีการกระจาย อบต. .
จัดทำหน้าที่เพียง 2 หน้าที่ จากหน้าที่ทั้งหมด 19 หน้าที่

ผลการศึกษาด้านกระบวนการ (Process) จากเกณฑ์ในการประเมินระดับการใช้ข้อมูลในการวางแผนของ อบต. .
ซึ่งแบ่งระดับเป็น 3 ระดับ ใช้ ใช้น้อย และไม่ใช้เลย ผลการศึกษามีดังนี้ การใช้ข้อมูล จปฐ . กชช. 2 ค. และข้อมูลจาก
ประชาชน พบว่าใช้มาก ส่วนข้อมูลจากการสังเกตด้วยตนเอง พบว่า มีการใช้และใช้สำหรับตรวจสอบข้อมูลตัวอื่น การ
ประชุมปรึกษาหารือในการจัดทำแผนงาน /โครงการ พบว่า อบต. . มีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกโครงการ ส่วนการ
วางแผนในการบริหารโครงการ และการประเมินผลโครงการ อบต. . ไม่มีการจัดทำทั้ง 2 อย่าง

ผลการศึกษาด้านผลลัพธ์ (Output) พบว่าการจัดทำหน้าที่ของ อบต. . ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 – 68 จำนวน 19 หน้าที่ อบต. . ได้จัดทำเพียง 3 หน้าที่ คือ หน้าที่ใน
การให้มีและบำรุงทางน้ำ ทางบก หน้าที่ในการให้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร และหน้าที่อื่นตามที่ทาง
ราชการมอบหมาย (ไม่ใช้งบประมาณ) สำหรับความถูกต้องตามข้อกำหนดในสัญญาพบว่า โครงการถูกต้อง ตาม
ข้อกำหนดในสัญญา เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยจากโครงการจากเกณฑ์ที่กำหนดการ ประเมิน ดี พอใช้ ไม่ดี พบว่าการใช้
งานของโครงการพอใช้ ความคงทนดี ระยะการ ใช้งานใน 1 ปี 9 – 12 เดือน ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการเฉลี่ย
58.14 ครัวเรือน /โครงการ คิดเป็นร้อยละ 73.65 ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน จึงจัดได้ว่าประโยชน์ ใช้สอยจาก
โครงการอยู่ในเกณฑ์ดี ความเห็นของประชาชนต่อโครงการของ อบต. . ทั้ง 21 โครงการ จากเกณฑ์ระดับการประเมินเป็น
มาก ปานกลาง น้อย พบว่า ประชาชนมีความเห็น ว่าสอดคล้องกับความต้องการมาก มีการใช้ประโยชน์จากโครงการมาก
มีความพอใจโครงการปานกลาง ถือว่าความเห็นของประชาชนต่อโครงการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานของ อบต. . บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ อบต. . ที่ตั้งไว้ อบต. . ควรพิจารณาใน
ประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการฝึกอบรมสมาชิก อบต. . และเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและมีความรู้ในหลักการ
บริหาร
2. ควรจัดสรรงบประมาณให้กับ อบต. . เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ อบต. . จัดทำหน้าที่ต่าง ๆ ของ อบต. . ได้มากขึ้น
3. ควรจัดให้มีวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. . เพื่อตรวจสอบและนิเทศก์
การดำเนินงาน
4. ควรมีการณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. . . เพื่อให้มีความ
กระตือรือร้นอยากมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการดำเนินงานของ อบต. .

895. มนตรี นาคสมบุรณ์ . *การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย
2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก
3. ประชาชนมีความคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ใน

ระดับปานกลาง

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

รายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้มากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีรายได้ปานกลางและรายได้น้อย

ความคาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันโดยผู้ที่คาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่คาดหวังในการได้รับประโยชน์น้อย

5. ปัจจัยดังต่อไปนี้ เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร และการได้รับความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

896. เลื่อง ศรีเหรา . *บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จากทัศนะของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540 (การศึกษาวิจัย)*

การศึกษา พบว่า

1. บทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมากของผู้นำท้องถิ่น คือ บทบาทด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม มีแนวโน้มในระดับมาก ยกเว้นบทบาทการหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

2. บทบาทที่เป็นจริง ผู้นำท้องถิ่นเห็นว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ได้ในระดับมาก ดีกว่าในอดีตมุ่งเน้นแต่การพัฒนาวัตถุ

897. ภูมิจิตร ศรีวงศ์ราช . *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป. 4 – ป. 7) เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเลือกตั้ง และมีระยะเวลาปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ระหว่าง 1 – 2 ปี

2. การตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว ปรากฏว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการพัฒนามีมากที่สุด รองลงมาคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการพัฒนาและการประเมินผลโครงการพัฒนา

3. การศึกษาองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า พฤติกรรมการบริหารงานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบ การกระจายอำนาจ ความรู้ความสามารถ ภาระงาน การมีส่วนร่วมทางการบริหารงาน ฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน งบประมาณ จำนวนกรรมการบริหาร สถานภาพทางตำแหน่ง ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง การมีส่วนร่วมของประชาชน อำนาจหน้าที่ สถานที่ปฏิบัติงาน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบล กับการตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัวแปร

5. องค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ รูปแบบ อำนาจหน้าที่ ภาระงาน งบประมาณ สถานที่ปฏิบัติงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ความรู้ความสามารถ สถานภาพทางตำแหน่ง พฤติกรรมการบริหารงาน จำนวนกรรมการบริหาร การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการบริหารงาน ฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

898. พงษ์พันธ์ พรหมประสิทธิ์ . *ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ . คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 26 - 30 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสเป็นโสด จบการศึกษาในระดับ ปวท., ปวส. หรืออนุปริญญา มีเงินเดือนอยู่ในช่วง 5,001 - 6,000 บาทต่อเดือน ตำแหน่งงานในปัจจุบันเป็นปลัด อบต . 62 คน หัวหน้าส่วนการคลัง 62 คน หัวหน้าส่วนโยธา 62 คน มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งใน อบต. 1 ปี

2. ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต . ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจากปัญหาน้อยไปมากก็จะมีด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการคลังและงบประมาณ และสุดท้าย ด้านการบริหารงานพัสดุ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

3.1 ตำแหน่ง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ในภาพรวม

3.2 ตำแหน่ง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ในด้านโครงสร้างระบบงาน

3.3 ตำแหน่ง ไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการบริหารงานบุคคล

3.4 ตำแหน่ง ไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการคลังและงบประมาณ

3.5 ตำแหน่ง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการบริหารงานพัสดุ

4. ข้อเสนอแนะ

ในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. . ด้านการบริหารงานพัสดุมีปัญหามากที่สุด เห็นควรปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับแต่ละสภาพพื้นที่ของ อบต. . รองลงมา คือ ด้านการคลังและงบประมาณเห็นควรจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่งบประมาณและกรรมการบริหารให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล เห็นควรจัดการฝึกอบรมพนักงานส่วนตำบลให้มีความรู้ในงานของ อบต. และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างระบบงาน เห็นควรปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของอำเภอและจังหวัดให้สอดคล้องกับการกำกับดูแลท้องถิ่น ตลอดจนปรับปรุงระบบสื่อสารและจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านระเบียบกฎหมายให้กับสมาชิกสภา อบต. ทุกคน

899. วีระศักดิ์ ประภาวัฒน์เวช . *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมในมาตรการการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองทั้ง 9 มาตรการของคณะกรรมการบริหาร อบต. . อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า 3 มาตรการ คือ กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์รูปแบบต่าง ๆ การจัดร้านค้าชุมชน /ตลาดนัดชุมชน และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก มีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ที่เหลือ 6 มาตรการ มีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ

คณะกรรมการบริหาร อบต. มีความเชื่อในแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในระดับค่อนข้างสูง

คณะกรรมการบริหาร อบต. มีความคาดหวังในประโยชน์ของการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในระดับค่อนข้างสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานที่ศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา ของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ ของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยด้านสังคม

3.1 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลของคณะกรรมการบริหาร อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม /องค์กร และความเชื่อในแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของคณะกรรมการบริหาร อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร และผู้ที่มีความเชื่อในแนวทางพัฒนามาก มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมาก

4. ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ ความคาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง และระดับชั้นของ อบต. . ของคณะกรรมการบริหาร อบต. . มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่คาดหวังในประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมาก และ อบต. ชั้น 1 – 2 มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมาก

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. เพื่อให้ อบต. ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองตามนโยบายของรัฐบาลอย่างกว้างขวาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ จังหวัด ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการ

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในการแนะนำ ชี้แนะ กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ อบต. อย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง และช่วยแก้ไขปัญหของ อบต. ในการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งประสานกับ หน่วยงานภาคเอกชน ให้การสนับสนุน อบต. ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง

2. ในส่วนของราชการที่เกี่ยวข้องควรให้มีการร่วมในการการวางแผนและควบคุม โดยกำหนดแนวทางและ ขั้นตอนในการดำเนินงานในแต่ละมาตรการให้ชัดเจน กล่าวคือการมีวัตถุประสงค์ของแต่ละมาตรการที่แน่นอน การ กำหนดภารกิจและการมอบหมายงานให้หน่วยงานดำเนินงานและรับผิดชอบ การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่เป็น แนวทางเดียวกันทั่วประเทศ การมีระบบวัดผล และการมีมาตรการให้คืนให้โทษ

900. ภาคภูมิ โกชนกุล . การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนา สังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่ ออกมาในรูปของการมีส่วนร่วม ในการประชุม และบางส่วนออกมาในรูปของการมีส่วนร่วมของกรรมการและการเป็นผู้นำ บางส่วนก็ออกมาในรูปของ ความเป็นผู้ริเริ่มบริจาควัสดุ อุปกรณ์ นอกจากนี้ การให้การสนับสนุนทางความคิดของชุมชนก็มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับค่อนข้างสูงอีกด้วย สำหรับปัญหาและอุปสรรค พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดทักษะและความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารอยู่บ้างเป็นบางส่วน ประการต่อมาก็เป็นความขาดแคลนในเรื่องของงบประมาณ การดำเนินการและเครื่องมือเครื่องใช้ในการพัฒนาชนบท ประการสุดท้าย เป็นเรื่องการขาดความมีอิสระในการบริหารจัดการ เนื่องจากในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลยังถูก กำหนดและควบคุมจากกระทรวงมหาดไทยอยู่ค่อนข้างมาก

ข้อเสนอที่ได้จากงานวิจัยนี้คือ ควรมีการจัดกรอบเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมทักษะในการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้น ส่วนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนมาก ยิ่งขึ้น สำหรับการบริหารจัดการ รัฐบาลควรให้อิสระแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการมากกว่าในปัจจุบัน ประการสุดท้าย รัฐบาลควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการการพัฒนาชนบท และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

901. สุรพล จำปาเรือง . การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิก อบต. ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เช่นกัน และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ปรากฏดังนี้ ด้านการร่วมประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้าน การร่วมประชุม ด้านการร่วมพิจารณาโครงการ ด้านการร่วมตัดสินใจ และด้านการร่วมดำเนินงาน ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของการเป็นสมาชิก รายได้ และการเป็นสมาชิกทางสังคม

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และอาชีพ

**902. อรพรรณ โอเนียว . คณะกรรมการบริหารและการดำเนินงานของ อบต . : กรณีศึกษาของจังหวัดนนทบุรี .
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการศึกษามีดังนี้

1. คณะกรรมการบริหาร อบต. มีระดับความรู้ ความเข้าใจใน 4 ตัวแปรที่ศึกษาเรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปกครองท้องถิ่น (2) บทบาทของคณะกรรมการบริหาร อบต. ตามกฎหมาย (3) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และ (4) ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ

2. อบต. มีระดับการดำเนินงานใน 7 ตัวแปรที่ศึกษาเรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) ด้านแหล่งน้ำกินน้ำใช้ (2) ด้านการสาธารณสุขและการอนามัย (3) ด้านการผลิต รายได้ และการมีงานทำ (4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (6) ด้านความรู้ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและคุณภาพชีวิต และ (7) มีการดำเนินงานของ อบต. ในด้านอื่น ๆ

3. ในการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า

3.1 คุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในเรื่องเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัย และด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน

3.2 ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่อง อบต. ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

3.3 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. ในด้านแหล่งน้ำกินน้ำใช้แตกต่างกัน

4. ในการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า

4.1 ความรู้ ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในเรื่องการกระจายอำนาจมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของ อบต. ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 ความรู้ ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในเรื่องการปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับในด้านโครงสร้างพื้นฐาน

โดยสรุปแล้วผู้วิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในเกณฑ์ดี ถึงแม้ว่า ความรู้ ความเข้าใจในบางเรื่อง เช่น ในเรื่องการกระจายอำนาจยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำอยู่ก็ตาม แต่หากได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็เชื่อว่าจะทำให้คณะกรรมการบริหาร อบต. มีความรู้ ความเข้าใจในทุก ๆ เรื่องดีขึ้นอย่างแน่นอน

903. สุวัฒน์ เข้มเพชร. ความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษามีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศชาย มีร้อยละ 98.10 ที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีร้อยละ 44.30 ที่สมรสแล้ว มีร้อยละ 98.10 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีร้อยละ 67.90 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีร้อยละ 91.50 ที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,700 บาท มีร้อยละ 40.60 ที่ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 66.00 และเคยมีประสบการณ์การอบรมจากทางราชการ มีร้อยละ 92.50 ในด้านความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบล รายได้ต่อเดือน การดำรงตำแหน่ง และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบล

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบลมากกว่า มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบล สูงกว่าสมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบล สูงกว่าสมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นโดยตำแหน่ง (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบลสูงกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งสั้นกว่า มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาตำบลสูงกว่าสมาชิกที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งนานกว่า

จากคำถามปลายเปิด สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าการวางแผนพัฒนาตำบลมีปัญหาอุปสรรคที่สุดคือ งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ต่ำไม่สามารถทำแผนพัฒนาถูกต้องตามหลักการวิชาการ ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาลักษณะอุปสรรคในการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเหมาะสม และควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในทุกด้าน

ผลการศึกษาทำให้ได้แนวทางในการเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนพัฒนาตำบลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) ควรจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาทั้งขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และสภาพปัญหา 3) ควรกำหนดคำตอบแทนให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ

904. ไพฑูรย์ หาญภักดีสกุล . ผลกระทบของความแตกต่างทางวัฒนธรรมต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่วิน และลักษณะการเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่วิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน อบต. แม่วิน
2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงาน อบต. แม่วิน ได้แก่ ความแตกต่างทางเชื้อชาติ /เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ของประชากรในเขตพื้นที่ อบต. แม่วิน และการดำรงตำแหน่งใน อบต. แม่วิน
3. ปัญหาการบริหารงาน อบต. แม่วิน ได้แก่ สมาชิก อบต. แม่วิน ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ อบต. แม่วิน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย งบประมาณในการบริหารงานของ อบต. แม่วิน มีไม่เพียงพอ และประชาชนในเขตพื้นที่ อบต. แม่วิน ยังขาดความสนใจและเอาใจใส่ต่อการบริหารงาน อบต. แม่วิน

905. สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์ . ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาว่าข้าราชการส่วนภูมิภาคยังขาดความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้าง ระเบียบปฏิบัติและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการ และประชาชนในท้องถิ่นทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีความคิดเห็นว่าขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยการบริหารงานตามที่ราชการมอบหมาย และการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก และทางน้ำ มีขีดความสามารถในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการบริหารงานด้านการป้องกันโรคติดต่อ และส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ มีขีดความสามารถในระดับปานกลาง ส่วนขีดความสามารถการบริหารงานในอำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยการบริหารงานด้านจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร และด้านการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร มีขีดความสามารถในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการบริหารงานด้านจัดให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม และดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น ตลาดสด ตลาดนัด มีขีดความสามารถในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาปรากฏว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และปัจจัยแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและในด้านอำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ

ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีความเห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันยังมีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน การแสวงหาผลประโยชน์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ความสามารถ ขาดการมีส่วนร่วมไม่ทำงานเป็นทีม มีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ และเป็นฐานะคะแนนเสียงของนักการเมือง ปัญหาประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส ขาดระบบการควบคุมตรวจสอบ ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและการบริหารไม่มีระบบ ไม่ยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ปัญหาการทำโครงการต่าง ๆ ไม่สนองความต้องการแท้จริงของประชาชน ในท้องถิ่นปัญหาขาดงบประมาณ ข้อเสนอแนะของข้าราชการส่วนภูมิภาคเพื่อพัฒนา ขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหาร ควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาและควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดการที่เป็นระบบ มีการควบคุมตรวจสอบโดยใกล้ชิด และควรให้มีการถ่วงดุลอำนาจ ประชาชนในท้องถิ่นควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่าง ๆ ตลอดจนรัฐบาลควรมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจบริหารงบประมาณให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ข้าราชการส่วนภูมิภาคและประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่และการดำเนินการโครงการสำคัญต่าง ๆ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่ยุ้งยากซับซ้อน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารงานได้คล่องตัวยิ่งขึ้น ตลอดจนจัดตั้งองค์กรไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลหรือเอกชนเพื่อเข้ามาตรวจสอบค่าใช้จ่าย เช่นในโครงการต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน

906. ปรีชา สันรัมย์ . การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาดศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ จึงใช้กิจกรรมแทรกแซง คือ การฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในด้านโครงสร้างและบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในด้านการวางแผนพัฒนาตำบล การฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ผลการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้างและบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความรู้ ความเข้าใจในด้านของ

การวางแผน จัดทำแผนพัฒนาตำบลได้อย่างถูกต้องตามหลักของการวางแผนและแผนพัฒนาตำบลได้รับการพิจารณาให้
ความเห็นชอบและอนุมัติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

**907. สง่า กิ่งเมืองเก่า . การจัดการสารสนเทศสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดขอนแก่น .
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพและความต้องการการจัดการสารสนเทศของ อบต. มีการจัดการอยู่ในระดับปานกลางไปหาน้อย ควร
มีการปรับปรุงคือ การจัดให้มีห้อง หรือศูนย์สารสนเทศ การจัดระบบสื่อสาร การรวบรวมความรู้แก่บุคลากร และการ
กำหนดให้มีบุคลากรรับผิดชอบด้านสารสนเทศโดยเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดการสารสนเทศของ อบต. ที่สำคัญ
ได้แก่ ข้อมูลปัญหาสำคัญของ อบต. เส้นทางคมนาคม การประกอบอาชีพ การเกษตร เศรษฐกิจ ข้อมูล จปฐ . และ กชช.
2 ค. ส่วนปัจจัยสำคัญด้านสารสนเทศต่อการบริหารงาน อบต. ได้แก่ การจัดให้มีการประชุมเรื่องเร่งด่วน การจัดทำ
รายงานการประชุม การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และการจัดทำคำสั่งผู้รับผิดชอบงานตามแผนงานที่กำหนด
2. แนวทางการจัดการสารสนเทศสำหรับ อบต. ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและงบประมาณที่ชัดเจน
เกี่ยวกับการจัดการสารสนเทศ การกำหนดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ด้านสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ การ
กำหนดประเภทของข้อมูลที่จำเป็นสำหรับ อบต. แต่ละแห่ง และการกำหนดวิธีการจัดการสารสนเทศอย่างเป็นรูปธรรม

**908. พิชิต ชัยวิรัตน์ . องค์ประกอบในการบริหารโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิในความ
คิดเห็นขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น : กรณีศึกษา อำเภอเมืองชัยภูมิ . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541.
(การค้นคว้าอิสระ)**

ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาล เรียงลำดับใน
แต่ละด้านดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1) ควรมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี 2) การศึกษา
ระดับปริญญาโท 3) ฐานะค่อนข้างร่ำรวย 4) มีความซื่อสัตย์ 5) มีความรับผิดชอบสูง 6) มีความต้องการความสำเร็จ 7)
มีความอดทนต่ออุปสรรค
2. ด้านพฤติกรรมการบริหาร 1) การให้ความสำคัญผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหา 2) การรักษา
มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) การประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา 5) การให้
ความสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน 6) การวางแผนกำหนดการทำงาน
3. ด้านขนาดและประเภทของโครงการ โครงการพัฒนา ประเภทโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณสนับสนุน
ตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป ทั้ง 3 องค์กรมีความเห็นเหมือนกัน สำหรับโครงการพัฒนาเพื่อบริการทางสังคม
ความเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ควรจัดงบประมาณตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป สมาชิก
สุขาภิบาลเห็นควรสนับสนุนงบประมาณในวงเงินตั้งแต่ 500,000 – 1,000,000 บาท
4. ด้านการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1) หน่วยงานของตนเองเป็นผู้เสนอให้องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ 2) หน่วยงานของตนเองร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกันจัดทำ

**909. วิโรจน์ สนธิกรณ์ . ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดมุกดาหาร .
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

ระดับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านลักษณะงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความมั่นคงในงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านนโยบายของหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความก้าวหน้า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อมูลภูมิหลังของพนักงานส่วนตำบล ได้แก่ เพศและตำแหน่ง ขอพนักงานส่วนตำบลที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษาและภูมิลำเนา ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ลักษณะงาน ความมั่นคงในงาน สภาพการปฏิบัติงาน นโยบายของหน่วยงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้า สวัสดิการและค่าตอบแทน ของพนักงานส่วนตำบลที่แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

910. ชม สุวิไล . ความสามารถในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสงขลา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลมาแล้วหลายครั้ง มีส่วนน้อยที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม ในด้านการติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่รับรู้ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ รองลงมาเป็นหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงตามลำดับ ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการโดยตำแหน่งกับคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก แต่คณะกรรมการโดยการเลือกตั้งมีความรู้มากกว่า

2. การศึกษาระดับความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีความสามารถหรือไม่ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- 2.1 ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.2 การนำความรู้ไปปฏิบัติ และบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการนำความรู้ไปปฏิบัติตามกระบวนการบริหาร และมีการดำเนินงานตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 8 ประการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้ง 3 ประการ

3. ในการศึกษาเปรียบเทียบระดับความสามารถ ระหว่างคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตำแหน่งกับโดยการเลือกตั้ง จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสามารถในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างกันในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

- 3.1 ความรู้ในการวางแผน คณะกรรมการโดยตำแหน่งมีความรู้มากกว่าคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง
- 3.2 ด้านการจัดบุคลากร คณะกรรมการโดยตำแหน่งมีความสามารถค่อนข้างมากกว่าคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง

3.3 ด้านการใช้ภาวะผู้นำ คณะกรรมการโดยตำแหน่งมีความสามารถมากกว่าคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง

3.4 ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย คณะกรรมการโดยตำแหน่งมีความสามารถมากกว่าคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง

3.5 ด้านการรักษาความสะอาดถนนหนทาง ทางเดิน และสิ่งสาธารณประโยชน์ คณะกรรมการโดยตำแหน่งมีความสามารถค่อนข้างมากกว่าคณะกรรมการโดยการเลือกตั้ง

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความสามารถของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถ ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก พบว่า การติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความสามารถ ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการเข้ารับการฝึกอบรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถ ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ส่วนใหญ่ ซึ่งนับว่ามีระดับการศึกษายังต่ำอยู่ ซึ่งมีผลต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพ และจากการสอบถามคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความต้องการที่จะมีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญที่ต้องการ ดังนี้ คือ 1) การจัดทำแผนงานโครงการ 2) บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) หลักการบริหารองค์การ 4) ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล 5) การเงินและงบประมาณ 6) การพัสดุ 7) การป้องกันยาเสพติด 8) การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และ 9) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามลำดับ จึงควรเร่งรัดให้ความรู้โดยการฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว หรืออบรมเฉพาะกิจ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีระดับสูงขึ้นต่อไป

2. ควรส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและเห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนสนใจอยากเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

911. วิชัย จันทวิเศษ . การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่าปัญหาในการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้และทักษะในการประชาสัมพันธ์ ประชาชนขาดความสนใจในการรับรู้ข่าวสาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการส่งเสริมสนับสนุน และสื่อประชาสัมพันธ์ดำเนินการในรูปของธุรกิจมากเกินไป นอกจากนี้ ยังพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีความต้องการให้มีการพัฒนาความรู้และทักษะการประชาสัมพันธ์ให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการจัดทำแผนงาน โครงการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาประสิทธิภาพหอกระจายข่าวหมู่บ้าน

สำหรับการจัดกิจกรรมแทรกแซงได้ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความรู้และทัศนคติในการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น สามารถบริหารจัดการหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารตรงกับความต้องการของประชาชนทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับฟังข่าวสารและเกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

912. อุทรา ตางาม . ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541.

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ถูกจัดสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2499 และได้รับการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้งในปัจจุบันอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
2. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่อีกในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้คือ
 - 2.1 เป็นองค์กรที่มีบุคลากรในองค์กรจำนวนมาก ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมขององค์กรที่มีน้อย
 - 2.2 ในบางพื้นที่มีงบประมาณรวมทั้งเงินอุดหนุนแล้วยังไม่เพียงพอในการจัดทำกิจกรรมในพื้นที่
 - 2.3 สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสภา
 - 2.4 มีกลุ่มของผู้นำเก่าในท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้กลุ่มสมาชิกใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในสภาเกิดความเกรงใจต่อกลุ่มผู้นำเก่า
 - 2.5 เกิดมีผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร และการบริหารงบประมาณของท้องถิ่นมีการแย่งชิงงบประมาณเพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่ของตนเอง ทั้ง ๆ ที่งบประมาณนั้นมีอยู่อย่างจำกัดไม่สามารถที่จะจัดทำโครงการใหญ่ ๆ ได้

913. น้าทิพย์ ประทุมเวียง . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและข้าราชการผู้เกี่ยวข้อง : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

การศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่าง 157 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ /เดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนใหญ่อาศัยอยู่ท้องถิ่น 20 ปีขึ้นไป
2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและข้าราชการเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทสูงที่สุดในด้านการบริการสาธารณสุข ปลอดภัย รองลงมาคือ บทบาทด้านสิ่งแวดล้อม และมีบทบาทน้อยที่สุดในด้านเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นคือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น
4. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีบทบาทมากขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้มีสหกรณ์ในท้องถิ่น การส่งเสริมการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชน รณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุ การจัดให้มีสนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของประชาชน การจัดอบรมให้ความรู้ในด้านกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้ประชาชน และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบบทบาทและผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

914. วิรุจ วิชัยบุญ . ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการวางแผนพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 48 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน จบการศึกษาระดับ ม . 1 – ม. 3 อาชีพค้าขาย รายได้ /เดือน 5,001 – 10,000 บาท

ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 - 4 ปี กลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยได้รับการฝึกอบรม โดยส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม 3 ประเภทขึ้นไป นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานปานกลาง

2. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร ในระดับสูง

4. ความสามารถในการวางแผน พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความสามารถในการวางแผนสูง

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการวางแผนพัฒนา คือ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา การได้รับการฝึกอบรม ความรู้ในเรื่องการวางแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร

6. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนพัฒนา คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

7. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

7.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นทั้งในและนอกระบบการศึกษา

7.2 หน่วยงานทางราชการควรจะได้มีการอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง สม่ำเสมอทั้งติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม

7.3 ควรจัดให้มีคู่มือการวางแผนพัฒนาสำหรับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

7.4 เมื่อคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำแผนพัฒนาตำบลแล้ว ทางราชการควรที่จะสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานราชการ และเอกชน เห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบลให้มาก

7.5 ให้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถคอยติดตามและสนับสนุนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

915. รุ่งชัย ไบกว้าง . การประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่และตำบลไธ้อย อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพแวดล้อมอันเป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะเป็นชุมชนแบบชนบท

2. งบประมาณดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีไม่เพียงพอ รายได้ส่วนมากจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

3. การดำเนินกิจการของ อบต. มีอิสระพอสมควร ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกและประชาชนเป็นอย่างดี แต่ยังมีกิจกรรมที่ อบต. ยังไม่ได้ดำเนินการ เช่น การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การรักษาและบำรุงทางน้ำ เป็นต้น

4. กิจกรรมที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ การจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบกและกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

5. การดำเนินงานของ อบต. ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น งบประมาณมีไม่เพียงพอ บุคลากรนอกจากจะมีไม่เพียงพอแล้ว ยังขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานอีกด้วย

916. อรัญญา เกลี้ยงสะอาด . ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดศรีสะเกษ มีประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบล คือ ระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน การช่วยเหลือจากคปต. การมีความเป็นผู้นำ ความสามารถในการประสานงาน และการติดตามประเมินผล
3. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบล ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการวางแผนพัฒนาตำบล และการได้รับการฝึกอบรม

917. ขวลิตา บุรินทร์วัฒนา . โอกาสในการพัฒนาสภาพการตั้งถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาการวางแผนภาค) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ และเป็นแนวทางสำหรับ อบต . ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นในเขตความรับผิดชอบ ซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกันให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานในอนาคต

ขั้นตอนในการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงสภาพการพัฒนา โครงสร้างการตั้งถิ่นฐานของ อบต . พื้นที่ศึกษา สภาพปัญหาและข้อจำกัดของพื้นที่ในปัจจุบันและความสัมพันธ์ระหว่างกันของ อบต . พื้นที่ศึกษา และพื้นที่เมืองข้างเคียง การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ และการดำเนินงานวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต . เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อทราบถึงปัญหาของแต่ละพื้นที่กับการดำเนินงานแก้ไขปัญหานั้น พร้อมกับการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่และการบริหารงานของ อบต.ในอนาคต

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ศึกษามีความสำคัญในการรองรับการขยายตัวในอนาคตของการตั้งถิ่นฐานจากเขตเมืองที่อยู่ติดกันในปัจจุบัน โดยมีโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมเนื่องจากการประมง และการท่องเที่ยว ขณะที่การศึกษาศักยภาพในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของ อบต . พบว่าการบริหารงานยังขาดความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนา ขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ และการส่งเสริมอาชีพ อันเป็นฐานของการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เป็นผลให้การพัฒนาที่เกิดขึ้นยังไม่สอดคล้องกับศักยภาพและสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวทางในการพัฒนาได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาด้านกายภาพซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานของ อบต . พื้นที่ศึกษา โดยเชื่อมโยงระหว่างกันและประสานการพึ่งพิงกับเทศบาลเมืองชุมพรและสุขาภิบาลปากน้ำ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอ ในที่สุดได้เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารงานของ อบต. ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น

918. ทวีธา ชชรินทร์ . ศักยภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)

การศึกษาหัวหน้าส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ อบต. . เกี่ยวกับทัศนคติต่อศักยภาพในการบริหารพบว่า ทราบภารกิจที่สำคัญของคณะกรรมการบริหาร อบต. ในเรื่องการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ และที่สาธารณะรวมทั้งการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 57.1 ภารกิจที่สำคัญน้อยที่สุด คือการส่งเสริมการศึกษา ความรู้ความสามารถที่จะบริหารงาน เฉลี่ย 8.34 ทัศนคติต่อศักยภาพในการบริหารงานเฉลี่ย 30.87 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับสภาตำบลเดิมมีผลต่อความแตกต่างต่อทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภออย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.0120$) ในลักษณะขอยังมีประสบการณ์มาก ย่อมจะมีทัศนคติต่อศักยภาพการบริหารของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ปรากฏว่าหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลมาก และมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลน้อย มีทัศนคติต่อศักยภาพในด้านความรู้ความสามารถที่จะบริหารงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} = 0.0120$ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

919. จรัมพร ประถมบุรณ์ . ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน จังหวัดจันทบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาครั้งนี้ คือ ทัศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในรายละเอียดคือในด้านต่าง ๆ พบว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. . ทัศนคติที่ดีมากที่สุด ในด้านการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม แก้ไขปัญหาของชุมชน (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด) รองลงไปคือด้านการสำรวจปัญหาและจัดทำข้อมูลพัฒนาชนบทระดับตำบล ด้านการประสานงานกับ อบต. . ภาคราชการ /เอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุน และด้านการประชุมร่วมกับ กม . กสต. อบต. และ คปต. (มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ตามลำดับ

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา ความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนระดับตำบล และประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางบวก กล่าวคือ คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีการศึกษาสูง (สูงกว่าภาคบังคับ) มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่าคณะกรรมการ . ที่มีระดับการศึกษาต่ำ (ภาคบังคับ ป. 4 - ป. 6) คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่า มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความสนใจต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนน้อยกว่า คณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนระดับตำบลที่มากกว่ามีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่าคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยกว่า และคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทมากกว่ามีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมากกว่าคณะกรรมการบริหาร อบต. . ที่มีประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทน้อยกว่า

จากคำถามปลายเปิด คณะกรรมการบริหาร อบต. . ส่วนใหญ่ได้รายงานถึงปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้นำ อช . ว่าผู้นำ อช. ไม่ประสานงานกับ อบต. ภารกิจที่ผู้นำ อช. จัดขึ้นไม่มีงบประมาณสนับสนุน และผู้นำ อช. ไม่เข้าประชุมกับ อบต.

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงทัศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. . และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของ อบต. . โดยควรปรับภารกิจของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในแต่ละปีให้มีขอบเขตจำกัดชัดเจนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลของ อบต. พร้อมทั้งสนับสนุนเครื่องมือและงบประมาณในการทำงาน และจัดสวัสดิการหรือรางวัลให้แก่ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่มีผลงานดีเด่น รวมทั้งจัดการฝึกอบรมหรือการปฐมนิเทศคณะกรรมการบริหาร อบต. . เพื่อให้เกิด

ความสนใจและมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำ อช . ดียิ่งขึ้นและสามารถวางแผนประสานกิจกรรมการพัฒนาตำบลร่วมกันได้ด้วยดี อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิผลในการพัฒนาตำบลและสังคมโดยรวมยิ่งขึ้นต่อไป

920. สุชาติ โคตรทุม . ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอายุเฉลี่ย 47.26 ปีส่วนมากเป็นเพศชายมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสภาพการสมรส เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารประเภทเลือกตั้งไม่เคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาก่อนและครั้งนี้มีระยะเวลาปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ปีขึ้นไป
2. ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่าคุณลักษณะของผู้นำมีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือคุณลักษณะของผู้ตาม ($\bar{X} = 4.09$) และคุณลักษณะจุดมุ่งหมายขององค์การ ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับและน้อยที่สุดคือลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ ($\bar{X} = 3.97$)
3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบล ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วปรากฏว่า ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือการปฏิบัติตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.97$) และการประเมินผลงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับและน้อยที่สุดคือการได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.57$)
4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเป็นผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัวแปร

921. สมะแอ มะแซ . ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคินพนธ์)

ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1. พื้นฐานการศึกษาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 7,000 บาทต่อเดือน
2. ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการ ฯ ของทั้งสองอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
3. ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ฯ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กรอบม และการศึกษาจากตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเป็นบุคคลที่ผ่านงานทางราชการมาก่อน การอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ ประกอบกับอาชีพการเกษตรจึงไม่มีเวลาพอสำหรับศึกษาเอกสาร
4. ปัญหาหลัก ๆ ที่พบได้แก่
 - 4.1 ปัญหางบประมาณมักจะได้รับล่าช้า และรายได้ที่จัดเก็บเองมีน้อย
 - 4.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานใหม่ ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน
 - 4.3 ปัญหาการผูกขาดในการบริหารงาน เพราะผู้นำเป็นคนที่มีการมีในตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารเสมอ โดยเน้นให้มีความรู้ในเรื่องการบริหารงานองค์การของทางราชการ
2. ควรให้คำตอบแทนกรรมการบริหารให้สูงกว่าปัจจุบัน เพื่อจูงใจให้กรรมการบริหารมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่
3. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลโดยเร็วควรจะเป็นต้นปีงบประมาณ
4. ราชการควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้การบริหารงานและมีประสบการณ์ในการทำงานราชการมาปฏิบัติเป็นหัวหน้าหน่วยงานเพื่อควบคุมแนะนำพนักงาน
5. ควรมีการเลือกผู้บริหารโดยตรง เพื่อมิให้สังกัดหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง และต้องมีหลักเกณฑ์ กำหนดระดับการศึกษาให้สูงกว่าที่เป็นปัจจุบัน

922. ยุพิน ภาตะนันท์ . *ความรู้และความตระหนักต่อการพัฒนาประชากรของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุพรรณบุรี* . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้และความตระหนักต่อการพัฒนาประชากร ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา การรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และจำนวนหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประชากรของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.01, 0.01, 0.05, 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ และปัจจัยด้านการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และจำนวนหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ กับความตระหนักต่อการพัฒนาประชากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรมีการอบรมกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาประชากรมากขึ้น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประชากรผ่านสื่อต่าง ๆ ทุกรูปแบบ และจัดทำคู่มือในการดำเนินงานพัฒนาประชากรสำหรับกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประชากรต่อไป

923. อุบล รังสิมันตุชาติ . *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542.

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีรายได้น้อย สำนักงานหลายแห่งได้รับโอนมาจากสภาตำบลคืบแคบ ไม่เป็นสัดส่วน อีกทั้งยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติงาน ได้แก่ โทรศัพท์รถยนต์และเครื่องกระจายเสียง
 2. บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการน้อย เมื่อเวลาปฏิบัติงานมักมีความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้การปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามบทบาทและหน้าที่
 3. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เหมาะสมเพราะยังใช้โครงสร้างเดิมที่มีกำนันเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งทำให้ในบางหน่วยงานกำนันจะไม่กระตือรือร้นเพราะรอวันหมดวาระ
- ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. รัฐควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณอุดหนุนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดขึ้นใหม่ตามความเหมาะสม และตามความจำเป็น โดยเฉพาะการจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่ขาดแคลน เช่น โทรศัพท์ รถยนต์ และเครื่องกระจายเสียง จนกระทั่งองค์กรนั้นเกิดความเข้มแข็งสามารถสร้างรายได้เลี้ยงตัวเอง ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลสมดังเจตนารมณ์ของประชาชนทั้งชาติ
2. ควรส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งควรสอดส่องดูแลในเรื่องการปฏิบัติงานให้ครบถ้วนตามบทบาทและหน้าที่
3. ควรส่งเสริมให้ประชาชนทำอาชีพหลากหลาย และผลผลิตที่ได้รับจากการส่งเสริมอาชีพนั้นออกสู่ตลาดภายนอกโดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวประสานงานในด้านการตลาด จนทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดภายนอกจนถึงระดับสากลเพื่อเสริมในด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติอีกทางหนึ่งด้วย

924. สุจิต ชวัญทอง . การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาการดำเนินงานของ อบต . ในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง พบว่า อบต . ระบุว่า ได้ทำกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม ร้อยละ 58.82 และ อบต. ระบุว่า ไม่ได้ทำกิจกรรม ร้อยละ 23.43 ซึ่งยังมี อบต. ที่ระบุว่า คิดจะทำกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม ร้อยละ 17.75 ลักษณะการดำเนินงานของ อบต . พบว่า กิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรมที่ อบต. ระบุว่า ได้ทำกิจกรรมเอง ร้อยละ 58.56 สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมของ อบต . ในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำ

การศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ของ อบต. ในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง พบว่า อบต . มีปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากภายในชุมชน เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านประชาชน ด้านพื้นที่ และปัญหาที่เกิดจากภายนอกชุมชน เช่น แนวทางการดำเนินงานไม่ชัดเจน ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยได้ทบทวนการกำหนดนโยบายทั้ง 9 กิจกรรม เพราะบางกิจกรรมประชาชนก็ไม่ได้รับประโยชน์ วิธีการดำเนินงานร่วมของ อบต . ควรจะชัดเจนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกิจกรรมมากกว่านี้ นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมควรให้ความสำคัญกับการจัดประชาคมตำบลซึ่งเป็นรากฐาน ในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีลักษณะการทำงานแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน และที่สำคัญโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองจะสำเร็จได้ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกกระบวนการ คือ ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมและร่วมติดตามประเมินผล

925. พัทธี ทับทิมแท้ . ภาพพจน์องค์การบริหารส่วนตำบลตามมุมมองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข . บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ภาพพจน์องค์การบริหารส่วนตำบลตามมุมมองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอยู่ระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาพพจน์องค์การบริหารส่วนตำบล คือ อายุ ระดับซี ความเชื่อต่อระบอบประชาธิปไตย และความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีเพียงปัจจัยความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยเดียวเท่านั้นที่สามารถทำนายภาพพจน์องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ร้อยละ 20.11

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องบทบาทหน้าที่การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่เจ้าหน้าที่
สาธารณสุข

**926. สมศักดิ์ สุวรรณเจริญ . *ชั้นของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการ
วางแผนพัฒนาตำบล จังหวัดกำแพงเพชร . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)***

ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเกือบทั้งหมด โดย
เฉลี่ยมีอายุประมาณ 45 ปี เป็นผู้ที่มิถิณกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 31 ปี และ
มากกว่าครึ่งหนึ่งสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดมีส่วนร่วม อยู่ในชั้นที่
7 : อำนาจที่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน มากที่สุด ชั้นที่ 5 : การให้คำปรึกษา ขั้นสุดท้ายและรองสุดท้าย คือ ชั้นที่ 3 :
การทำให้เกิดความพึงพอใจ และชั้นที่ 4 : การได้รับความรู้ ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
การวางแผนพัฒนาตำบลส่วนใหญ่ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมระดับดี การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมี
ความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการวางแผนพัฒนาตำบล การค้นหาและวิเคราะห์ปัญหา และการ
แก้ปัญหา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อเสนอแนะการวิจัยคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนด
นโยบายในการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหา
และการแก้ปัญหของตำบล สามารถจัดการแผน/แผนงานได้อย่างเป็นขั้นตอน

**927. นิพนธ์ นราพิทักษ์กุล . *บทบาทและความตระหนักในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลของ
คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)***

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี สถานภาพสมรส จบ
การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา นับถือศาสนาอิสลามประกอบอาชีพเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้ 3,801 -
6,000 บาทต่อเดือนเป็นกรรมการบริหารโดยการเลือกตั้ง เคยดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร 2 ปี ส่วนใหญ่เข้า
รับการอบรมความรู้ต่าง ๆ จากทางวิชาการในเรื่องบทบาทหน้าที่ของ อบต . ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ /โทรทัศน์มาก
ที่สุด
2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับบทบาทในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลอยู่
ในระดับสูง
3. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของการควบคุม
ตรวจสอบและประเมินผลอยู่ในระดับสูง
4. ปัจจัยลักษณะทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือ สถานภาพสมรส มี
ความสัมพันธ์กับบทบาทในการควบคุม ติดตามและประเมินผลแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักเกี่ยวกับ
ความสำคัญของการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ปัจจัยลักษณะทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา
อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร อบต . ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร อบต . การ
เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับรู้ข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทและความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญ
ของการควบคุมตรวจสอบและประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

928. วุฒิชัย ธงทอง . *บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอปทุมรัตน์ และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 40 – 50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่เคยได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมาแล้ว มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งประมาณ 3 ปี มีประสบการณ์ทำงานในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่ำกว่า 4 ปี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41 ปีขึ้นไป และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมอยู่ในระหว่าง 4 – 6 กลุ่ม

2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาบทบาทในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน คือ บทบาทด้านการประสานงาน บทบาทด้านการให้ความรู้และคำแนะนำ บทบาทด้านการวางแผน และบทบาทด้านการเป็นผู้ปฏิบัติ ก็พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยมีบทบาทด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และบทบาทด้านการให้ความรู้และคำแนะนำมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. จากผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 10 ข้อ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การได้รับการถ่ายทอดความรู้ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ไม่มีผลต่อบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด แต่ประสบการณ์ทำงานในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีผลต่อบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

929. ประไพพรรณ ศิริพันธุ์บุญ . *ขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

กลุ่มประชากรจำนวน 168 คน พบว่าเป็นเพศชาย ร้อยละ 96.4 และเพศหญิงร้อยละ 3.6 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี สถานะภาพการสมรสอยู่ด้วยกันร้อยละ 90.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 45.8 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 86.9 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมร้อยละ 63.4 มีรายได้ต่อเดือน 3,001 – 6,000 บาท/เดือน ร้อยละ 53.6 ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารเป็นผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 58.9 ผ่านการอบรมในเรื่องบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลร้อยละ 82.1 เป็นสมาชิกทางสังคมหนึ่งกลุ่มขึ้นไป 36.9 และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุร้อยละ 79.8

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับขีดความสามารถในการประสานงาน พบว่าขีดความสามารถในการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่

ผลจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง ในคณะกรรมการบริหาร ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและการได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับตัวแปรทางด้าน อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และศาสนา ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการประสานงาน

930. เติงกูมิ ใจดี . บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดศรีสะเกษ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 95.6 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี ร้อยละ 42.2 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ร้อยละ 77.8 ระดับการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งจบระดับประถมศึกษา รายได้ต่อครอบครัวประมาณหนึ่งในสามต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีสถานภาพสมรสแล้วทั้งหมด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 91.1 ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล มีระยะเวลา 3 - 4 ปี ร้อยละ 51.1 และคณะกรรมการ ฯ ทุกคนเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว

2. ด้านบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีบทบาทมากในเรื่อง การจัดทำโครงการในระดับหมู่บ้าน และในเรื่องการเสนอแผนพัฒนาในตำบลส่วนบทบาทในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

3. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมคณะกรรมการ ฯ มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และระยะการดำรงตำแหน่ง สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การได้รับการฝึกอบรม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

931. สุวรรณ มานะโรจนานนท์ . ปัจจัยเกื้อหนุนความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต . สตรี พื้นที่จังหวัดปริมณฑล . คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปด้านบุคคลของสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต . สตรีมีอายุเฉลี่ย 42 ปี สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 79.2 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้น ป. 4 - 7 หรือ ป. 4 - 6 มากที่สุด ร้อยละ 43.1 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเกิดในพื้นที่ตำบลที่ปฏิบัติงาน ร้อยละ 78.5 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปีมากที่สุด ร้อยละ 53.8 เคยมีประสบการณ์การเป็นผู้นำโดยดำรงตำแหน่งเป็นประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่ม / องค์การ ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม / องค์การต่าง ๆ ในหมู่บ้าน / ตำบล ตั้งแต่ 1 ถึง 6 กลุ่ม โดยเฉลี่ย 2 กลุ่ม เคยได้รับการฝึกอบรม / สัมมนาตั้งแต่ 1 ถึง 6 ครั้ง โดยเฉลี่ย 2 ครั้ง และเคยได้รับการสนับสนุนโดยการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 1 ถึง 15 ครั้งต่อปี โดยเฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี นอกจากนั้น พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต. อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 53 ซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องในประเด็นองค์ประกอบของสมาชิกสภา อบต . ร้อยละ 92.3 สำหรับภูมิหลังการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกสภา อบต. สตรี พบว่า สตรีส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ร้อยละ 76.2

จากการศึกษาระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต . สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายประเด็นย่อยของระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ปรากฏว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) การมีอิสระในการตัดสินใจ (2) การ

มีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล (3) การแสวงหาความร่วมมือ และ (4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกสภา อบต. ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. นั้นพบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีความสามารถในการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประสบการณ์การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี ส่วนภูมิสำเนา การฝึกอบรม และความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต. เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี

การศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี พบว่า สมาชิกสภา อบต. สตรีมีปัญหาอุปสรรค ดังนี้ คือ (1) ไม่ทราบเทคนิควิธีการแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับนักวิชาการ / สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และองค์กรธุรกิจ (2) ขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน (3) การปฏิบัติงานไม่ได้ตามเป้าหมาย และ (4) ขาดโอกาสและการสนับสนุนให้เป็นผู้บริหารงาน อบต.

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ อบต. และการพัฒนาสตรีควรมีการณรงค์โดยฝึกอบรม / สัมมนา และเผยแพร่ความรู้แก่สตรีในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์ประกอบและการกิจหน้าที่ของ อบต. และสมาชิกสภา อบต. กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นควรมีการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเป็นต้นว่า ทักษะในการติดต่อประสานงานหรือประสานความร่วมมือ ทักษะในการอภิปรายการนำเสนอผลงาน ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีใน อบต. ในการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถในการบริหารงาน อบต. ให้มากขึ้น

932. วิชา อินจันทร์ณรงค์ . ความพึงพอใจในงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับความพึงพอใจในงานโดยรวมมาก เมื่อพิจารณาผลการศึกษาปัจจัยอิทธิพลโดยรวม พบว่าปัจจัยอิทธิพลทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพึงพอใจมาก โดยเฉพาะตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพึงพอใจมาก ส่วนตัวแปรการบังคับบัญชา เงินเดือน นโยบายและการบริหารทำให้ปลัด อบต. มีความพึงพอใจในงานระดับปานกลาง

ส่วนองค์ประกอบด้านปัจจัยจิตใจ พบว่า ปัจจัยจิตใจโดยรวมทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับความพึงพอใจมาก โดยเฉพาะตัวแปรลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า และความประสบความสำเร็จ ล้วนแต่ทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับความพึงพอใจมากทั้งนั้น

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ พบว่า เพศ อายุ ระดับตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยการแข่งขันทางการเมืองในท้องถิ่น แบบของผู้นำท้องถิ่น ลักษณะความสัมพันธ์ของผู้บริหารกับพนักงาน และบรรยากาศในที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

933. วรโชติ เพชรรัตน์ . ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

- เขตตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน จะมีการประเมินผลการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

- อาชีพและความสนใจข่าวสารที่ต่างกัน จะมีการประเมินผลการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล
แตกต่างกัน

**934. กิตติศักดิ์ เชื้อแดง . บทบาทของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น .
บัณฑิตวิทยาลัย (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ) , 2542**

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าหน้าที่ อบต. มีพฤติกรรมการสื่อสารมาก เป็นผู้นำความคิดสูง และมีความน่าเชื่อถือสูง ประชาชนมี
ปริมาณการรับสารจากเจ้าหน้าที่ อบต. ระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นระดับปานกลาง
2. พฤติกรรมการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ และความน่าเชื่อถือ ปริมาณการรับสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่
อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมการสื่อสาร การเป็นผู้นำความคิด ความ
น่าเชื่อถือ ปริมาณการรับสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่ อบต.
4. พฤติกรรมการสื่อสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่ อบต. มีอิทธิพลสูงสุดต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การพัฒนาท้องถิ่น

**935. อิสริยา อนุมาศเมธา , ร.ต.อ.หญิง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการ
รศวิทยาการระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)**

จากการศึกษา พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีกรรมกรบริหารที่มีสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 10:1
มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาประถมศึกษา ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร โดยมีรายได้ที่ได้รับจากองค์การ
บริหารส่วนตำบลโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,950 บาทต่อเดือน รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น โดยเฉลี่ยเท่ากับ 11,563 บาท
ต่อเดือน มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.3 ปี ส่วนใหญ่เข้าดำรงตำแหน่งโดยการเลือกตั้ง และจาก
ผลการวิจัย พบว่าทรัพยากรบริหาร ซึ่งได้แก่ งบประมาณ ขนาดประชากร ขนาดพื้นที่ ผลตอบแทนและสวัสดิการ และ
คุณลักษณะของกรรมการบริหาร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ การเสียสละ เอกภาพในการบริหารมีความสัมพันธ์กับ
ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**936. สาธิต อิศรางกูร ณ อยุธยา . บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษา
เฉพาะกรณีอำเภองาว จังหวัดลำปาง .ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2542. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 106 ราย และเป็นเพศหญิง 20 ราย มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป
จำนวน 81 ราย และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 45 ราย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 96 ราย สูงกว่า
ประถมศึกษาจำนวน 30 ราย ประกอบอาชีพเกษตรกรจำนวน 86 ราย ค้าขาย จำนวน 22 ราย และรับจ้าง จำนวน
18 ราย มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 95 ราย มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 31 ราย อยู่อาศัยในชุมชนน้อย
กว่า 25 ปี จำนวน 66 ราย มากกว่า 25 ปี จำนวน 60 ราย เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเพียงอย่างเดียว จำนวน 79 ราย
มากกว่า 1 กลุ่ม จำนวน 37 ราย และเป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวน 10 ราย เป็นสมาชิกโดยเลือกตั้ง 82 ราย เป็นสมาชิก
โดยตำแหน่ง จำนวน 44 ราย

2. บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคมและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และสถานภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลต่อบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบทในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาบทบาทในแต่ละด้าน พบว่า เพศ และอาชีพมีผลต่อบทบาทในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่มีผลต่อบทบาทในการเมืองการปกครอง

937. มนูญ ทรมน้อย . *การมีส่วนร่วมของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 168 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี สถานภาพการสมรสอยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษามัธยมศึกษา นัถือศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้ 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน เป็นกรรมการบริหารโดยการเลือกตั้ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี เคยผ่านการอบรมความรู้ต่าง ๆ จากทางราชการ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเพียง 1 กลุ่ม ได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จากวิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด

2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.5 โดยมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.54 รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.44 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา ค่าเฉลี่ย 2.26

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารในการพัฒนาตำบล และพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารในการพัฒนาตำบล

938. ทยุติ สมิตะเกศตริณ . *ความรู้ความเข้าใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา* . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนมาก ดำรงตำแหน่งตามวาระ 60 ปี และมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เฉลี่ยมาแล้วประมาณ 8 ปี ระดับการศึกษาส่วนมากจบชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม หรือสัมมนา เฉลี่ยสูงถึง 7 ครั้ง ในภาพรวมแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความตระหนักในปัญหาของชุมชน น้อย ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในภาพรวมแล้วมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายสูงกว่าบทบาทหน้าที่ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกกำหนดโดยงบประมาณนั้น มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำหรับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ตระหนักถึงปัญหาของท้องถิ่น ประเภทของการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลและบทบาทของสมาชิก อบต. ทั้งฝ่ายบริหารและสภา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยประสานในความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย
2. อบต. ควรส่งเสริมให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการเข้าร่วมฟังแสดงความคิดเห็น และออกเป็นแบบสอบถาม ปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการเฉลี่ยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้สูงให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย โดยมีขอบเขตการเฉลี่ยรายได้ ตามพื้นที่และความเหมาะสม

939. ถนอม ม่วงกลม . การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ อ .เมือง จ.สมุทรสาคร. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

จากการศึกษา พบว่า

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยในด้านการยอมรับในคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารจากประชาชนมีประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงสุด รองลงมาคือในด้านบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย และน้อยที่สุดคือ ในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง อบต.
2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ อบต. คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ผลงานของ อบต. ให้ประชาชนได้รับทราบ สมาชิก อบต. ยังไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในด้านความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการสำรวจปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน และปัญหาน้ำท่วม
3. อบต. ควรจัดให้มีสถานที่เล่นกีฬาพร้อมอุปกรณ์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสวนสาธารณะ ควรรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละปีงบประมาณให้ประชาชนได้รับทราบ ควรสำรวจปัญหา ความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาตำบล ควรประชาสัมพันธ์ชี้แจงนโยบาย แนวทางการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ และควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ความเข้าใจระหว่างกันและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม แก่สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการกับประชาชนในตำบล

940. เสริมศักดิ์ แนมใส . ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนราธิวาส จำนวน 110 คน ได้ตอบแบบสอบถาม พอสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 36 – 43 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันมากที่สุด ส่วนใหญ่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. มีรายได้ส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท และเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้วมากที่สุด เป็นสมาชิกทางสังคม 2 – 3 กลุ่ม มีประสบการณ์ในการวางแผนสูงสุด 1 – 3 ปี และได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง
2. ปัจจัยด้านอื่น ๆ

ข้อมูลที่คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในการวางแผนมากที่สุด คือ จปฐ . ระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลระดับปานกลาง การได้รับการช่วยเหลือจาก อบต. ระดับปานกลาง ส่วนการประสานงานอยู่ในระดับสูงสุด

3. ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

อาชีพ ระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลและการช่วยเหลือจาก คปต . มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล ส่วนข้อมูลอื่น เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล

941. สมชัย กิจเจริญรุ่งโรจน์ . ความตระหนักในบทบาทด้านการวางแผนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยะลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาโดยสรุป พบว่า

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนในระดับสูง

2. ระดับความตระหนักในบทบาทด้านการวางแผนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยพื้นฐาน ทัวไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต . ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา อบต . ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักบทบาทด้านการวางแผนของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล และพบว่าตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักบทบาทด้านการวางแผนของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล

942. ประภัตร ชมदार . บทบาท อบต. ในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : อบต. ในเขตอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

บทบาทของ อบต. ในการพัฒนาชุมชน ตามกฎหมายกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้นมีความแตกต่างกัน โดยมีปัญหาและอุปสรรคคือ

1. ข้อยกจำกัดทางด้านงบประมาณของ อบต. แต่ละแห่ง

2. การมีสัญญาณกันทางการเมืองท้องถิ่นทำให้สมาชิกสภา อบต. ขาดจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนตามบทบาทที่กฎหมายกำหนด

3. เป็นความต้องการของประชาชนบางส่วนที่ต้องการให้ อบต. พัฒนาชุมชนในด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อนด้านอื่น ๆ

4. สมาชิกสภา อบต. หลาย ๆ แห่งยังมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจ หน้าที่ ของ อบต. ตามที่กฎหมายกำหนดไม่ดีพอ

943. สุจินตนา สุภารัตน์ . ศักยภาพในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.

จากการศึกษาพบว่า อบต. ทั้ง 3 แห่ง สามารถกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของแผนพัฒนาตำบลได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนา ฯ สำหรับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล นั้น อบต. ทั้ง 3 แห่ง สามารถจัดทำแผนพัฒนา 5 ปี (2540 – 2544) ได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการและขั้นตอนในการวางแผน แต่ในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี พ .ศ. 2543 อบต. ทั้ง 3 แห่ง ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนา ฯ พ .ศ. 2541 ในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาของ อบต . นั้น จากการศึกษพบว่า ยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะรวมทั้งประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนอย่างเพียงพอที่จะวางแผนพัฒนาได้ด้วยตนเอง ในการจัดทำแผนพัฒนายังต้องอาศัยความช่วยเหลือและพึ่งพาบุคลากรจากภายนอก อบต . ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า อบต. ยังมีศักยภาพในการวางแผนพัฒนาตำบลที่ค่อนข้างจะจำกัดและยังไม่สามารถที่จะวางแผนพัฒนาได้ด้วยตนเอง

944. จูติรัตน์ ศรีธีระวีโรจน์ . การนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. พนักงานส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี มีทัศนะเห็นด้วยว่า
 - 1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนโยบาย ปัจจัยด้านกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย ปัจจัยด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องกันโยบาย และปัจจัยด้านบุคลากร และงบประมาณ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ
 - 1.2 ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบาย ปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณ ปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานและปัญหาด้านการเมือง เป็นปัญหาในการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ
2. พนักงานส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 และชั้น 5 มีทัศนะต่อปัจจัยที่มีผลในการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติแตกต่างกัน โดยแตกต่างกันในปัจจัยด้านกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย
3. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรีที่เป็นกรรมการบริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหาร มีทัศนะต่อปัญหาในการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติแตกต่างกัน โดยแตกต่างกันในปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณ และปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงาน
4. พนักงานส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับความรับผิดชอบต่อชุมชนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัจจัยที่มีผลในการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติแตกต่างกัน โดยแตกต่างกันในปัจจัยด้านกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย ปัจจัยด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องกันโยบาย และปัจจัยด้านบุคลากรและงบประมาณ
5. พนักงานส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับความรับผิดชอบต่อชุมชนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาในการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติแตกต่างกัน โดยแตกต่างกันในปัญหาด้านการเมือง

945. สำราญ ชาดิโสม . แนวทางการปฏิบัติงานของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขต 6 ในการควบคุมฝูงและเมาส์ควัน . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บทบาท ที่มีต่อแนวทางการปฏิบัติงานของประธานกรรมการบริหาร อบต. อยู่ในระดับ
รู้บางส่วน ร้อยละ 53.4 ส่วนแรงจูงใจอยู่ในระดับ 5 คือความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความคิดเห็นต่อแนว
ทางการปฏิบัติงาน ประธานกรรมการบริหาร อบต. เห็นด้วยในแนวทางการปฏิบัติมาก ร้อยละ 92.0 เมื่อแยกเป็นราย
ด้านตามบทบาท พบว่าการเป็นนักประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 98.0 รองลงมาคือด้านการเป็นผู้ติดตามข้อมูล
ข่าวสาร และผู้ประกอบการ การรับรู้บทบาท มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติงาน ส่วนแรงจูงใจไม่มีความสัมพันธ์
กับแนวทางการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ การจัดให้มีการเสริมความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของ พ.ร.บ.
การสาธารณสุข ว่าด้วยเหตุรำคาญ และจัดทคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานในการควบคุมฝุ่นละอองและเขม่าควัน ให้กับ
อบต. ใน 7 จังหวัดที่เกี่ยวข้อง

**946. สุทธิพงษ์ ภูเมืองปาน . การศึกษาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา
ชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงราย . วิทยานิพนธ์พัฒนารวมชุมชนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี , 2543.**

การศึกษาระดับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการบริหาร อบต. . พบว่า คณะกรรมการบริหาร
อบต. มีระดับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในด้านการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูง ส่วนในด้านการ
วางแผนพัฒนาชุมชน การประสานงานเพื่อพัฒนาชุมชน และการนำแผนพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติ พบว่า คณะกรรมการ
บริหาร อบต. มีระดับศักยภาพต่ำ

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร อบต. ที่เป็นเพศชายล้วนมีความสัมพันธ์
กับระดับศักยภาพในการวางแผนพัฒนาชุมชน การฝึกอบรมด้านการประสานงานเพื่อการพัฒนาชุมชนมีความสัมพันธ์กับ
ศักยภาพในการประสานงานพัฒนาชุมชน และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ .ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบลมีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการนำแผนพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติ

สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการบริหาร อบต. พบว่า ส่วนใหญ่จะมีปัญหา คือ
1) ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชน โดยจะมีปัญหาในประเด็นการกำหนดเป้าหมายในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การ
รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะมากที่สุด และการคุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม 2) ด้านการนำแผนพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติ โดยจะมีปัญหาในประเด็นการดำเนินงานกำจัดมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูล การส่งเสริมการพัฒนาผู้ด้อยโอกาสในสังคม และการคุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) ด้าน
การให้ประชาชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยมีปัญหาในประเด็นการให้ประชาชนหรือองค์กร
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการ การให้ประชาชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการ
ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชุมชนและการให้ประชาชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชน
4) ด้านการประสานงานพัฒนาชุมชน โดยมีปัญหาในด้านการติดต่อประสานงานกับนักวิชาการ การติดต่อประสานงานกับ
องค์กรธุรกิจและการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการเพื่อการพัฒนาชุมชน

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอความคิดเห็นในรูปของข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านการนำแผนพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ คือ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การบริหารส่วนตำบล
ควรที่จะปรับปรุงเนื้อหาของแผนพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมในทุกประเด็นปัญหาและจัดฝึกอบรมให้กับ
คณะกรรมการบริหาร อบต. ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ควรมีการให้
ความรู้แก่คณะกรรมการบริหาร อบต. ในประเด็นเรื่องการประสานงาน เพื่อให้คณะกรรมการบริหาร อบต. . สามารถให้
หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้มากขึ้นในรูปของเบญจภาคี คือ รัฐ ประชาชน องค์กรเอกชน
องค์กรธุรกิจ และนักวิชาการ

การวางแผนพัฒนาชุมชน ข้อเสนอแนะ คือ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะ
ปรับปรุงเนื้อหาของแผนพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา โดยไม่เน้นเฉพาะการก่อสร้างเพียงอย่างเดียว แต่

รวมไปถึงการพัฒนาชุมชนในเรื่องอาชีพ สิ่งแวดล้อม องค์กร และบุคลากร ตลอดจนผู้ด้อยโอกาสในชุมชนกลุ่มต่าง ๆ โดยมีแผนพัฒนาประชาชนในชุมชนและพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้สามารถรองรับการถ่ายโอนอำนาจที่จะมีขึ้นในอนาคต และในกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน คณะกรรมการบริหาร อบต. เองควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น โดยมีการผสมผสานแผนของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจัดทำกันในรูปของประชาคมหมู่บ้านกับแผนพัฒนาตำบล และระหว่างแผนพัฒนาตำบลกับแผนพัฒนาชุมชนของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีการให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหาร อบต. ให้สามารถปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันนั้นก็ควรที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนไปพร้อม ๆ กันด้วย ส่วนเนื้อหาและวิธีการให้ความรู้ไม่ควรที่จะเน้นเป็นเรื่อง พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ควรที่จะมีการให้ความรู้ในประเด็นอื่น ๆ ไปด้วย เช่น ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการนำแผนพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประสานงานเพื่อการพัฒนาชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการทำงานกับชุมชน เป็นต้น

947. วันที่ นนทบุรี . การศึกษาความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี . วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2543.

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของ อบต. พบว่า อบต. มีระยะเวลาการจัดตั้ง 3 ปี มากที่สุด ร้อยละ 43.20 มีพื้นที่ อบต. อยู่ระหว่าง 1.05 – 15.03 ตารางกิโลเมตร มากที่สุด ร้อยละ 67.57 ประชากรของ อบต. โดยรวม ต่ำกว่า 7,006 คน ลงมา มากที่สุด ร้อยละ 64.86 มีสมาชิก อบต. โดยรวม ต่ำกว่า 18 คน ลงมา มากที่สุด ร้อยละ 70.27 มีพนักงานส่วนตำบลโดยรวม ต่ำสุด 10 คน ลงมา มากที่สุด ร้อยละ 54.05 และเป็น อบต. ชั้น 4 มากที่สุด ร้อยละ 43.20

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความเข้มแข็งของ อบต. . พบว่า โดยภาพรวม อบต. มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นองค์ประกอบความความเข้มแข็งของ อบต. . พบว่า การบริหารจัดการของ อบต. และการเปิดโอกาสให้ประชาชน กลุ่มหรือองค์กรมีส่วนร่วมใน อบต. . มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถในการแก้ปัญหาของ อบต. อยู่ในระดับต่ำ

สำหรับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของ อบต. พบว่า อบต. มีขนาดหมู่บ้านโดยเฉลี่ย 8 หมู่บ้าน และการได้รับข้อมูลข่าวสารของ อบต. . อยู่ในระดับสูง โดย อบต. ร้อยละ 91.90 ได้รับข้อมูลด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับเป็นประจำ สำหรับการทำงานเป็นทีมของ อบต. อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้น ยังพบว่า อบต. ร้อยละ 67.60 มีฐานะทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความเข้มแข็งของ อบต. . พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารและการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ต่อความเข้มแข็งของ อบต. . ส่วนขนาดของ อบต. และฐานะทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความเข้มแข็งของ อบต.

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัย ได้เสนอแนะดังนี้ สำหรับ อบต. ควรมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน ควรจัดหารายได้จากแหล่งอื่นนอกจากภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่รัฐจัดสรรให้ และพัฒนากระบวนการจัดเก็บรายได้ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ ทรัพยากรศาสตร์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. . ประสานแผนงานและทรัพยากรกับหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับพื้นที่และนอกพื้นที่ในลักษณะพหุภาคีเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน และมีกระบวนการที่ชัดเจนในการศึกษาปัญหาของชุมชน สำหรับกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ อบต. มีอำนาจสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อรองรับการกระจายอำนาจตาม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดเป้าหมายในการถ่ายโอนภารกิจให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นบรรลุผลตามเจตนารมณ์

948. มนัส สุริยสิงห์ . บทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2543. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ บทบาท และหน้าที่ของตัวเอง ในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ยังพบปัญหาข้อขัดข้องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและบทบาท ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มาก ปัญหาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีน้อย ปัญหาการขาดความคิดริเริ่ม การแสดง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การขาดการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ปัญหาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมักยังต้องอาศัยการชี้แนะจากกรรมการบริหารและข้าราชการประจำอยู่ แต่อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ และแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนได้

949. อุบล จันทรเพชร . ความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดราชบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปความพร้อม พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้ในกลุ่มปานกลาง เจตคติในทางบวก และการมีส่วนร่วมปฏิบัติในระดับปานกลาง ความรู้มีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพ เจตคติ มีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน และอาชีพ ส่วนการมีส่วนร่วมปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับกับตัวแปรอิสระที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณในการดำเนินงานน้อย ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ค่อนข้างให้ความร่วมมือเท่าที่ควร รวมทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดตามผล อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการจัดประชุมและอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการประสานงานและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ และหาแหล่งทุนสนับสนุนในเรื่องที่จำเป็น รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญให้ความร่วมมือ ทำให้การดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ประสบความสำเร็จต่อไป

950. อารมณ ร่มเย็น . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชุมพร . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า วิสัยทัศน์ของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้ ด้านประชากรมองว่าการเลี้ยงดูบุตรอย่างดีและมีคุณภาพมีความจำเป็นมากกว่าการมีบุตรหลายคนในอนาคตข้างหน้า ครอบครัวต้องมีความพร้อมสำหรับการเลี้ยงดูและช่วยเหลือผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัยการให้บริการด้านการแพทย์

สาธารณสุขแก่ประชาชนทุกคนต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันความยากจนต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการรับบริการ
สุขภาพ ด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนทุกคนควรจบการศึกษาอย่างน้อย 9 ปี และทุกหมู่บ้านต้องเป็นสังคมแห่งการ
เรียนรู้ มีแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ดันทักษะอาชีพกลุ่มแรงงานมีฝีมือต้องมีทั้งความชำนาญและคุณธรรม ด้านสังคม
วัฒนธรรมและจิตใจ สถาบันครอบครัวต้องมีความอบอุ่น มั่นคง ตลอดจนปลอดยาเสพติดและอบายมุข ตัวแปรอิสระที่มี
ความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการบริหาร อบต. . ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.01 ได้แก่ ความทันสมัยและภาวะผู้นำ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวกและมีความสามารถร่วมกัน
ทำนายวิสัยทัศน์ร้อยละ 15.36 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรกระตุ้นและเร่งรัดเพื่อให้ อบต. มีศักยภาพในการบริหาร
งานตามบทบาทโดยควรเน้นให้เห็นความสำคัญกับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการ
พัฒนาประเทศในช่วงเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

**951. ณัฐนรี ศรีทอง . การพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี . ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ , 2543.**

ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนจัดอบรม ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีลักษณะส่วนบุคคลที่ไม่แตกต่างกันในเรื่องเพศ
อายุ ตำแหน่ง รวมทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่
ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การกำหนด
ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อแก้ไขเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ขั้นตอนที่ 4 การประกอบแผนและขั้นตอนที่ 5 การให้ความ
เห็นชอบแผน รวมทั้งเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางหรือพอรู้บ้าง ขีดความสามารถด้านเจตคติ
ผู้ให้ข้อมูลของทั้ง 2 ตำบล มีความเห็นชอบต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ใน
ระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนขีดความสามารถด้านทักษะต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนอยู่ในระดับปานกลางหรือพอทำได้ นอกจากนี้แล้วขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่มควบคุม
และกลุ่มทดลองเมื่อทำการทดสอบด้วยสถิติ t-test แล้วพบว่าไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

2. การจัดพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลให้แก่กลุ่มทดลองใช้ 3 วิธี ได้แก่ 1) เทคนิค A
- I - C เพื่อให้โอกาสผู้เข้าอบรม ของกลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในการจัดอบรม ซึ่งเน้นให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 2) การจัด
อบรมตามหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามกระบวนการของการวางแผนพัฒนาตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนและ 3) การ
นำทัศนศึกษาดูงาน ผลการพัฒนาขีดความสามารถกลุ่มทดลองพบว่า มีความรู้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลใน
ระดับที่ดี เจตคติมีการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ถูกต้อง และสามารถลงมือปฏิบัติด้านการวางแผนพัฒนาตำบลด้วยตนเอง
และมีความมั่นใจมากและสามารถกระทำได้

3. หลังอบรม เมื่อทดสอบหาความแตกต่างด้วยสถิติ t-test พบว่า ความสามารถด้านความรู้และเจตคติของ
กลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ด้านทักษะ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐาน นอกจากนี้ขีดความสามารถด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่ม
ทดลองก่อนและหลังการจัดอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 เช่นกัน และที่น่าสังเกตก็คือ
ขีดความสามารถด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองมีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีระดับความรู้ในกระบวนการวางแผนพัฒนา
ตำบลเพิ่มสูงขึ้น เจตคติเปลี่ยนไปในทางที่ถูกต้องและที่สำคัญมีทักษะในการวางแผนพัฒนาตำบลได้ด้วยตนเองภายหลัง
การพัฒนา

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการออกระเบียบ
ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ควรส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบลเข้ามามีส่วนร่วม

ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล นอกจากนี้แล้วควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดอบรมด้านการวางแผนพัฒนาตำบล เพื่อให้ผู้เข้าอบรมวางแผนได้ด้วยตนเองและไม่ควรเร่งรัดระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลดังเช่นปัจจุบันเพื่อให้ได้แผนพัฒนาตำบลที่มีคุณภาพ สำหรับผู้สนใจที่ทำการวิจัยต่อไปนั้น ควรทำการศึกษาว่าแผนพัฒนาตำบลที่มีคุณภาพส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชนบทอย่างไร

952. วิศาล ศรีมหาโร . การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี . ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ , 2543.

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้านคามจำเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมพัฒนาชนบท โดยการสัมภาษณ์ตัวอย่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยกฐานะมาจากสภาตำบลในปี 2538 – 2539 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 270 คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นชายอายุเฉลี่ย 41.68 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมรายได้ต่อปี ของสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 50,000 – 70,000 บาท สถานภาพการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ ปัญหาด้านการร่วมปฏิบัติ (ทำแผน) ปัญหาการร่วมรับประโยชน์ รวมทั้งปัญหาการร่วมติดตามประเมินผลพบว่า มีในระดับปานกลางในทุกด้านและความต้องการมีส่วนร่วมมากอยู่ 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ (ทำแผน) การมีส่วนร่วมในระดับปานกลางมีร่วมรับประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล

ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้วิจัยใช้กระบวนการ AIC เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการพบว่า แต่ละขั้นของกระบวนการมีดังนี้

การศึกษาถึงสภาพปัญหาในอดีตและปัจจุบันของตำบลในชั้นชาบซึ่ง (AI) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีปัญหาทางสังคม และการโยกย้ายถิ่นฐานของคนต่างถิ่นการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนน สภาพปัญหาปัจจุบันเป็นปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวิจัยถึงสิ่งที่อยากทำในอนาคต (A2) คือ การแก้ปัญหาการทำกิน ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนแก้ปัญหาในอนาคต (A2) มีเรื่องสำคัญที่จะต้องทำเช่น ต้องการบริการความรู้ด้านผู้นำกลุ่มอาชีพ โครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะถนน ไฟฟ้า ประปาและความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาท้องถิ่น

สำหรับกิจกรรมหรือโครงการที่จะทำเพื่อแก้ปัญหา ขั้นปฏิสัมพันธ์หรืออิทธิพลระหว่างกันในอนาคต (I1) ได้แก่ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การอบรม การตรวจสอบโรงงาน การติดตามผลงานของกลุ่มอาชีพ การตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และการประสานงานขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) การแยกประเภทของกิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมที่สมาชิกสามารถทำได้ เสนอองค์การบริหารส่วนตำบลและขอการสนับสนุนจากหน่วยงาน อื่นจากการจัดลำดับความสำคัญ โดยอาศัยหลักความเร่งด่วนคนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ และสามารถแก้ไขได้หลายปัญหา (I2) พบว่ากิจกรรมที่สมาชิกทำเองได้ เป็นการให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การแจ้งเบาะแสการทำผิด การสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ การจัดประชุมในหมู่บ้านเดือนละครั้ง การจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำแผนหาสถานที่ตั้งตลาดกลาง ส่วนกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น คือ การติดต่อประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องการขุดบ่อน้ำ การตรวจสอบโรงงานและการขอวิทยากรมาให้ความรู้

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำหรับการแสวงหาความรับผิดชอบขั้นการควบคุมไปสู่กระทำ (C) ซึ่งเป็นขั้นของ (C1) ดำเนินการโดยให้สมาชิกลงชื่อตามความสมัครใจของแต่ละกิจกรรม กิจกรรมหนึ่ง ๆ จะกี่คนก็ได้ และแบ่งความรับผิดชอบย่อยในแต่ละกิจกรรมด้วย การจัดทำแผนของแต่ละกิจกรรม (C2) ดำเนินการโดยแยกประเภทพร้อม

มอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมเพื่อไปคิดรายละเอียดและเขียนโครงการเพื่อมารวมกันออกมาเป็นแผนปฏิบัติการของตำบล

การประเมินผลการมีส่วนร่วมพัฒนาชนบทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทดสอบความรู้และทักษะการร่วมคิดตัดสินใจและร่วมวางแผนพัฒนา ทั้งก่อนและหลังปฏิบัติการพบว่า ความรู้และทักษะการร่วมคิดตัดสินใจและร่วมวางแผนพัฒนามีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่วนเจตคติของสมาชิกตอบสนองบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาความรู้และทักษะเรื่องการร่วมคิดตัดสินใจและการร่วมวางแผนพัฒนามีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมการพัฒนาชนบทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตามสภาพปัญหาและความต้องการที่เหมาะสม

จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้แทนองค์กรเพื่อพัฒนาชนบทในระดับชุมชนให้ความรู้แก่สมาชิกในการมีส่วนร่วมพัฒนาชนบท โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและผลกระทบของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ทั้งนี้การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยช่วยตนเองและมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจวางแผนและร่วมดำเนินให้เป็นไปตามแผน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในอนาคต ทั้งนี้รัฐบาลควรกระจายอำนาจการดำเนินการให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะวิธีการดำเนินการและการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมด้วย

953. สุรัตน์ รื่นภิรมย์ . ค่านิยมของสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (88.7%) อายุระหว่าง 30-39 ปี (36.1%) การศึกษาระดับประถมศึกษา (44.4%) อาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว (40.6%) รายได้/เดือนไม่เกิน 10,000 บาท (45.9%) นับถือศาสนาพุทธ (100%) และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนาน 20 ปีขึ้นไป (85.7%) ค่านิยมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความเกรงใจ ความเห็นพ้อง การใช้อิทธิพล และความทันสมัยโดยภาพรวมทุกด้านมีผลกระทบต่อการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่านิยมแยกรายด้านคือด้านความเกรงใจ ความเป็นพ้อง การใช้อิทธิพล และความทันสมัย พบว่ามีผลกระทบต่อการจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านที่มีผลกระทบต่อการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 6 คู่ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกทุกคู่ ได้แก่ 1) ความเกรงใจกับความเห็นพ้อง 2) ความเกรงใจกับการใช้อิทธิพล 3) ความเห็นพ้องกับความทันสมัย 4) ความเป็นพ้องกับการใช้อิทธิพล 5) ความเป็นพ้องกับความทันสมัย และ 6) การใช้อิทธิพลกับความทันสมัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานในระดับอำเภอและท้องถิ่นควรลงไปประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างจริงจังเพื่อรับทราบปัญหาและเป็นที่ปรึกษา ควรได้มีการจัดฝึกอบรม สัมมนา พัฒนาทักษะในด้านการบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นรวมถึงการสร้างค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้องแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ภาครัฐควรได้มีนโยบายในการสร้างค่านิยมความทันสมัยโดยยึดหลักการพึ่งตนเอง รวมถึงยึดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก

954. เรณู ทิพย์มณี . เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาตำบล พ .ศ. 2540 กับระเบียบ

**กระทรวงมหาดไทยด้วยแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาตำบล พ.ศ. 2541 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกาญจนบุรี จังหวัด
สงขลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคินพนธ์)**

ผลการศึกษาในภาพรวมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา ใน
บทบาทการวางแผนพัฒนา คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา ตามที่ระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยกำหนดครบทุกตำบล ในส่วนของความรู้ความเข้าใจในแนวทางการวางแผนพัฒนา ตามแนวทาง
การวางแผน พ.ศ. 2541 ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2541 อยู่ในระดับดี

**955. วีระศักดิ์ ศรีโสภณ . บทบาทในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะ
ของข้าราชการระดับอำเภอสังกัด 4 กระทรวงหลัก : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสระแก้ว . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคินพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ดำรง
ตำแหน่งระดับ 4 - 6 มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับตำบลน้อยกว่า 10 ปี
และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับสูง
2. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในภาพรวม พบว่า บทบาทที่คาดหวังอยู่ในเกณฑ์
ที่มาก แต่บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
3. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน
ตำบล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า บทบาทด้านการดูแลและส่งเสริมผู้พิการมีค่าเฉลี่ยคะแนนความ
แตกต่างในบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันมากที่สุด และบทบาทในด้านการจัดให้มีและการ
บำรุงรักษาทางบก (ถนน) มีค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันน้อยที่สุด
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนะของข้าราชการระดับอำเภอเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท ได้แก่ เพศ และหน่วยงานที่สังกัด โดยที่เพศจะมีอิทธิพลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงใน
ขณะที่หน่วยงานที่สังกัดจะมีอิทธิพลต่อบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้
ยังพบว่าปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ
ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง อายุราชการ รายได้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับตำบลและความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่าควรสร้างเสริมบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาชนบทให้มากขึ้น โดยการสร้างจิตสำนึกให้ถึงความสำคัญในการพัฒนาชนบทใน
ด้านสังคมด้วย มิใช่เน้นการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลักเท่านั้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับบทบาทตามหน้าที่
ที่กฎหมายกำหนดโดยเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน โดยนำแผนพัฒนาตำบลเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนา ตลอดจนควรให้
ประชาชนมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็น ตรวจสอบการบริหารงานและมีส่วนร่วมในการพัฒนาของคณะกรรมการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้นด้วย

**956. คณิง เจริญไชย . การทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อำเภอน้ำ
พอง จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (รายงานการศึกษากาอิสระ)**

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหาร อบต . พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือมี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 และเมื่อจำแนกตามหัวข้อแล้วพบว่า ระดับการทำงานเป็นทีม

ด้านคุณภาพในการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกมีระดับการทำงานเป็นทีมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 รองลงมา 3 หัวข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ด้านคุณภาพผู้นำทีม และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 3.31 และ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 0.44 และ 0.33 ตามลำดับ

2. สภาพปัญหาในการทำงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแยกสภาพปัญหา ดังนี้

2.1 ในการประชุมสภา อบต. พบว่า สมาชิกสภา อบต. ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายว่าด้วยการประชุมสภา อบต. ประชุมสภา อบต.ไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด

2.2 ขนาดของจำนวนสมาชิกสภา อบต. จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน สำหรับตำบลที่มีหมู่บ้านมาก และรายได้น้อย เห็นว่ามีจำนวนสมาชิกสภา อบต. มากเกินไป เห็นว่าควรมีหมู่บ้านละ 1 คน เพื่อที่จะไม่มีผลกระทบด้านงบประมาณ

ส่วนขนาดจำนวนสมาชิกคณะกรรมการบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสม และหากมีกิจกรรมและรายได้ในการบริหารมากขึ้น ควรเพิ่มจำนวนคณะกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับภารกิจ

2.3 ในเรื่องรายได้ของ อบต. พบว่า ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอในการบริหาร และจำเป็นต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ปัญหาส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือซึ่งมีการจัดเก็บภาษีล่าช้าหลายหน่วยงาน และเห็นว่าควรกำหนดให้ อบต. มีรายได้อื่น ๆ เพิ่มเติม

2.4 ในเรื่องการบริหารและการจัดการของประธานกรรมการบริหาร ส่วนใหญ่พบว่า ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก ซึ่งส่วนมากได้มอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการปัญหาที่พบส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ของ อบต. ซึ่งไม่เพียงพอในการบริหารและการจัดการ

2.5 ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารพบว่า กรรมการบริหารไม่เข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติงาน และบางคนมีปัญหาส่วนตัวทำให้ทำงานไม่เต็มที่

2.6 ในเรื่องคุณภาพผู้นำทีมพบว่า ส่วนใหญ่ประธานกรรมการบริหารได้ประชุมกำหนดนโยบาย และได้มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารปฏิบัติและรับผิดชอบ โดยให้นำปัญหาอุปสรรคเข้าที่ประชุมทราบ บาง อบต. ได้มอบหมายให้รับผิดชอบเป็นหมู่บ้าน หรือเป็นพื้นที่

3. เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสมาชิกคณะกรรมการบริหารกับการทำงานเป็นทีมพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสมาชิกคณะกรรมการบริหารด้านอายุ ประสบการณ์ในการทำงานในตำบล และความรู้ความเข้าใจในบทบาทคณะกรรมการบริหาร ส่วนองค์ประกอบของสมาชิกด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของคณะกรรมการบริหารมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านขนาดจำนวนสมาชิก และด้านรายได้กับการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหาร พบว่า ความสัมพันธ์ของขนาดจำนวนสมาชิก อบต. กับระดับการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหาร จะมีความสัมพันธ์กันถ้าจำนวนสมาชิกสภา อบต. มีน้อยกว่า 20 คน และสมาชิก อบต. มีตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป แต่สมาชิก อบต. ที่มีน้อยกว่า 30 คนแต่มากกว่า 20 คน จะไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนความสัมพันธ์ด้านรายได้ของ อบต. พบว่า ระดับรายได้ของ อบต. แต่ละแห่ง จะไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

957. อรรถพ คณานุรักษ์. *บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง และอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่มี
ว่ามีความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบลจะมากหรือน้อย จะมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบลไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางราชการของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางราชการของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อบทบาทใน
การวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ความสัมพันธ์กับทางราชการและนักการเมืองของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพ
รวมอยู่ในระดับปานกลาง และความสัมพันธ์กับทางราชการและนักการเมืองของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน
ตำบลมีผลในเชิงบวกต่อบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับ
องค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการวางแผนพัฒนาตำบล ให้กับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มาก
ขึ้น เพราะจะทำให้บทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพิ่มขึ้นด้วย
2. ควรเสริมสร้างระดับความสัมพันธ์ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานทาง
ราชการต่าง ๆ และนักการเมืองทุกระดับให้อยู่ในระดับความสัมพันธ์ไม่มากหรือน้อยเกินไป
3. ควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ และ
การจัดทำแผนพัฒนา ตลอดจนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

958. สุเทพ พิมพ์รัตน์ . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางแผนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50-59 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตำแหน่งกรรมการบริหาร
สมาชิก อบต. และตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางแผนพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางแผนพัฒนา ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ความ
พร้อมด้านระเบียบ กฎหมายด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารจัดการการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ด้านบรรยากาศภายใน
องค์การ
4. ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางแผนพัฒนา ได้แก่ อายุ ระดับ
การศึกษา ความพร้อมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านภัยธรรมชาติ ด้าน
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

959. วรพจน์ อู่อัจฉรินทร์ .การวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น .
รายงานการศึกษาคิระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านโครงสร้าง

1.1 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการบังคับบัญชา อยู่ในระดับน้อย โดยที่วิธีสั่งงานที่เหมาะสมและวิธีการตรวจสอบที่ถูกต้อง มีระดับปัญหามากที่สุด

1.2 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการแบ่งงาน อยู่ในระดับน้อย โดยที่การมอบอำนาจในการตัดสินใจหรือการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการชั่วคราวหรือตลอดไป เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

1.3 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับน้อย โดยที่อุปกรณ์เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

1.4 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการประสานงาน อยู่ในระดับน้อย โดยที่การประสานงานระหว่าง อบต. กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

2. ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบลด้านพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ

2.1 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องภาวะผู้นำ อยู่ในระดับน้อย โดยที่ผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาการรับรู้การติดต่อสื่อสาร การจูงใจบุคคลอื่นเป็นอย่างดี เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

2.2 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการจูงใจ อยู่ในระดับน้อย โดยที่การจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

3. ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบลด้านเทคโนโลยีทางการบริหาร

3.1 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องระเบียบวิธีปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย โดยที่การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นสูงสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

3.2 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ อยู่ในระดับน้อย โดยที่การมียานพาหนะใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

3.3 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการควบคุม อยู่ในระดับน้อย โดยที่การกำหนดมาตรฐานของงานในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน และข้อมูลและมาตรฐานที่ใช้ในการตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานมีความสมบูรณ์และถูกต้อง เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

3.4 ปัญหาการพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยที่การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด

960. นิคม บุระพันธ์ . บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบล ใน *อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด . การศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.*

ผลการวิจัยพบว่าบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบล โดยภาพรวมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีกาจัดทำรายละเอียดของแผน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะเป็นขั้นตอนที่จะต้องระบุแผนงานโครงการ ที่ตั้งโครงการ และงบประมาณของแต่ละแผนงานโครงการ ซึ่งจะต้องมีแผนงานโครงการที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ครอบคลุมในทุกด้าน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาตำบล รองลงมาคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในขั้นตอนนี้ ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหภายในตำบล อยู่ในระดับมาก และการจัดประชุม กม . /ผู้นำชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก เป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเสนอข้อมูล ปัญหา และความต้องการของชุมชน ให้คณะกรรมการจัดทำแผนได้ทราบและยังช่วยเป็นการตรวจสอบในการเรียงลำดับปัญหา ว่ามีปัญหาอะไรเร่งด่วนควรจะดำเนินการก่อนหลังได้เป็นอย่างดี ส่วนการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของ

ประชาชน ไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าไร อาจจะเนื่องมาจากการจัดเวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคมหมู่บ้านยังเป็นเรื่องใหม่ที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในการจัดทำเวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคมหมู่บ้าน

ส่วนการเตรียมการวางแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เพราะส่วนใหญ่ในขั้นตอนการเตรียมการวางแผนพัฒนาตำบลจะเป็นขั้นตอนที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นผู้ช่วยคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดเตรียมการให้อีกทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการร่างคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่วางแผนพัฒนาตำบล การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำแผน การจัดเตรียมงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือใช้ในการจัดทำแผน และรวบรวมข้อมูลที่เป็นแก่นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการวางแผนพัฒนาตำบลให้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการวางแผนพัฒนาตำบล ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จะเห็นว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความเข้าใจในบทบาทและขั้นตอนการวางแผนพัฒนาตำบลมากขึ้นในระดับหนึ่ง และจากการศึกษายังพบว่ายังมีปัจจัยด้านอื่น เช่น รายได้/วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม หน่วยงานของรัฐไม่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ และบุคลากรขาดการเรียนรู้/การฝึกอบรม เป็นต้น ที่ทำให้การวางแผนพัฒนาตำบลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

961. ภาณุเดช ลิ้มอารีย์ . บทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก โดยสามารถตอบถูกได้เกินร้อยละ 50.0 จำนวน 19 ข้อ จาก 20 ข้อ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาและการผ่านการฝึกอบรมด้านอาชีพแตกต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. ทักษะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง รองลงมา คือ สมาชิก อบต. เป็นผู้ชักนำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของสังคมในการอยู่ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกัน

3. บทบาทที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามบทบาทโดยการปรึกษาหารือกับชาวบ้านและนำความต้องการของชาวบ้านไปเสนอต่อสภา อบต. . ได้ปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการคิดค้น หาวิธีแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของราษฎรภายในตำบล และพบว่า ผู้มีระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ การผ่านการฝึกอบรมที่ต่างกัน จะมีกรปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. สภาพปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อบต. . ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดการสนับสนุนงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์จากรับ และการขาดการจัดหากองทุนจากภายนอกมาสนับสนุนการดำเนินงาน

5. บทบาทที่ควรจะเป็นและความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิก อบต. . โดยการศึกษาจากประชาชนผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิก อบต. ควรมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการบริโภค และการผลิต บทบาทในการส่งเสริมการเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และความเป็นไปได้ของการปฏิบัติตามบทบาท คือ การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนตำบล

962. เทียนทอง บุญยรางกูร . *การพัฒนาศักยภาพ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ จังหวัดบุรีรัมย์* . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศักยภาพบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543.

ผลการศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 92.9 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.7 ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 53.2 มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 89.7 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 บาทและน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 75.4 มีรายจ่ายของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,000 บาทและน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 79.4 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 57.9 และมีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 57.1 ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วเป็นเวลานานมากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 74.6 มีมากกว่าครั้งที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ คิดเป็นร้อยละ 50.8 หน่วยงานที่จัดอบรมคือ หน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 69.4 และสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ คือ โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 86.5

2. สภาพปัญหาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาเกิดจากการขาดสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3. ความรู้และทัศนคติ พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทในระดับดี

4. แนวทางการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ด้วยเทคนิคต่าง ๆ และการใช้สื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับสูง ส่วนการศึกษาดูงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ การณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์ และการติดตามประเมินผล สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับปานกลาง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร สภาพปัญหา ความรู้ และทัศนคติกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์ อายุมีความสัมพันธ์กับการฝึกอบรม ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งคณะกรรมการบริหารมีความสัมพันธ์กับการศึกษาดูงานและการประชาสัมพันธ์ อาชีพมีความสัมพันธ์กับการศึกษาดูงาน ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหากับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัญหาที่เกิดจากองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาที่เกิดจากประชาชนในท้องถิ่น และปัญหาที่เกิดจากการขาดสื่อ มีความสัมพันธ์กับการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการศึกษาดูงาน ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

963. เทียมจันทร์ ลิ้มปาณินท์ , ร.ต.อ.หญิง . *สมรรถนะของเจ้าหน้าที่งบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานี* . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักยภาพ) สาขาพัฒนาศักยภาพบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2543.

ผลการศึกษา ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล โดย 2 ใน 3 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 34 ปี มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี รายได้เฉลี่ย 9,575 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม สวัสดิการที่ได้รับคือค่าเช่าบ้าน

ภูมิลาเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด จังหวัดที่ไม่ใช่ปริมณฑล ระยะเวลาในการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาเฉลี่ย 2.9 ปี ร้อยละ 77.9 ระยะเวลาการทำงานด้านงบประมาณหรือการเงิน น้อยกว่า 3 ปี หรือ 3 ปี เจ้าหน้าที่งบประมาณส่วนใหญ่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 73.5 เป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณโดยตำแหน่ง ร้อยละ 63.2 มีประสบการณ์ด้านงบประมาณหรือการเงิน ร้อยละ 72.1 ฝึกอบรมโดยการสัมมนาหรือดูงาน ร้อยละ 80.9 ฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ มีสมรรถวิสัยงานงบประมาณอยู่ในเกณฑ์ดี และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระยะเวลาในการทำงานงบประมาณหรือการเงิน ตำแหน่งในองค์กร ที่มาของตำแหน่ง ประการณการทำงาน การได้รับการฝึกอบรม หน่วยงานที่ฝึกอบรม ไม่มีผลต่อสมรรถวิสัยงานด้านงบประมาณ แตกต่างกัน

964. สัญญา ขาวสว่าง . การรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต . ในภาพรวม ทั้ง 3 เรื่อง พบว่าสมาชิกสภา อบต. รับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในระดับปานกลาง ($X = 1.86$) และเมื่อแยกระดับการรับรู้ของสมาชิกสภา อบต. ในแต่ละเรื่องก็พบว่า การรับรู้เรื่องการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 1.86$) การรับรู้เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 1.80$) และรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 1.86$) เมื่อวิเคราะห์สถิติ t -test และ ANOVA พบว่าปัจจัยด้านประชากรตัวแปรที่มีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต . ในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($P < 0.05$) และการรับรู้ในภาพรวม ($P < 0.05$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต. ในด้านวิชาการทั้ง 3 เรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($P < 0.05$) ปัจจัยทางด้านสังคม/จิตวิทยา ตัวแปรที่มีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต. ในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ($P < 0.05$) การมีตำแหน่งอื่นในชุมชนมีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต. เรื่องการจัดตั้งและพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ($P < 0.05$) ทศนคติต่อพัฒนากรมีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต. ($P < 0.05$) ปัจจัยด้านความรู้พบว่า การรับรู้ข่าวสารพัฒนาชุมชนและประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน มีผลต่อการรับรู้การปฏิบัติงานของพัฒนากรในการสนับสนุน อบต. ด้านวิชาการทั้ง 3 เรื่อง ($P < 0.05$)

965. อรพินท์ ขาวสว่าง . การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานพัฒนาสตรีด้านการเมือง การปกครอง มากที่สุด ($X = 2.96$) รองลงไปที่ด้านสังคม/วัฒนธรรม ($X = 2.96$) และด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด ($X = 2.50$) เมื่อวิเคราะห์สถิติ t -test และ ANOVA พบว่า ปัจจัยด้านประชากรตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี ได้แก่ เพศ ($P < 0.05$) และสถานภาพสมรส ($P < 0.05$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี ปัจจัยด้านสังคม /จิตวิทยา ตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี ได้แก่ การมีตำแหน่งอื่นในชุมชน ($P < 0.05$) และทัศนคติต่อสตรี ($P < 0.05$) ปัจจัยด้านความรู้พบว่าไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ ควรสนับสนุนและให้ความรู้ด้านการพัฒนาสตรีแก่สมาชิกสภา อบต . ให้มากขึ้น เพราะสมาชิกสภา อบต. . เมื่อมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสตรีก็จะปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสตรีมากขึ้น และ

สามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้ที่ไม่เห็นด้วยการพัฒนาสตรีให้ยอมรับและเห็นด้วยซึ่งจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีเพิ่มขึ้นและมีความชัดเจน

966. นวพร แสงหนุ่ม . ประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่มีประสิทธิผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่มีดังต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างระบบงาน บรรยากาศภายในองค์การบริหารส่วนตำบล และความสามารถทางการบริหารงาน
2. ทางด้านระดับของประสิทธิผลการดำเนินงาน พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในเกณฑ์สูง
3. ปัญหาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า
 - 3.1 บรรยากาศภายในองค์การบริหารส่วนตำบล พบปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของประชากรและความโปร่งใสในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.2 ด้านความสามารถในการบริหาร พบปัญหาด้านเป้าหมายในการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน การจัดหาและการใช้งบประมาณยังไม่สามารถจัดเก็บงบประมาณได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และอำนาจการตัดสินใจยังขาดหลักเกณฑ์และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ดีพอ
4. ข้อเสนอแนะ มีดังนี้
 - 4.1 ควรจะมีการประเมินผล หรือติดตามการบริหารงานของผู้บริหาร หรือฝ่ายข้าราชการการเมือง
 - 4.2 ฝ่ายข้าราชการฝ่ายการเมืองผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย หรือดำเนินการตามระเบียบราชการนั้น ควรจะมีความเป็นกลางคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และอาศัยข้อมูลและเหตุผลในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย
 - 4.3 ผู้บริหารควรจะมีการวางแผนล่วงหน้าในการใช้จ่ายและการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างระมัดระวัง และเน้นการเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม
 - 4.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์ กระจายข่าวสาร หรือมีการแถลงผลงานแก่ประชาชน เพื่อกระตุ้นความสนใจ และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน
 - 4.5 ควรเร่งส่งเสริมอำนาจตรวจสอบภายในชุมชนให้กลุ่มประชาชนมีอำนาจ เข้มแข็งสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และติดตามผลโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ชุมชนตน

967. เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์ . ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นว่า การจัดกระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเปลี่ยนแปลง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดแคลนงบประมาณในการบริหารงานโครงการที่ได้พัฒนาต่าง ๆ ยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน
2. เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคาดหวังและความพึงพอใจในกระบวนการบริหารของคณะกรรมการที่เป็นอยู่ โดยมองว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรากฐานของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้ ประธานกรรมการบริหารและประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการพัฒนาท้องถิ่นได้ แต่ควรมีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะงบประมาณของ

องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เพียงพอ กับรายจ่ายและพนักงานเจ้าหน้าที่ถูกแทรกแซงควบคุมจากฝ่ายบริหารมากเกินไป การแก้ไขเบื้องต้นโดยควรให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น เน้นความร่วมมือกับองค์กรของประชาชนมากขึ้น ให้โอกาสพนักงานเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น ขั้นตอนการทำงานต้องรวดเร็วมากขึ้น ลดความยุ่งยากซับซ้อนลง ไป เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อต่อไป

ข้อเสนอแนะปัญหาบางอย่างที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า ควรเปลี่ยนแปลง กระบวนการบริหาร อันเนื่องมาจากขาดแคลนงบประมาณในการบริหารงานปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ไม่น่าจะใช่ปัญหาที่แท้จริง เนื่องจากในบทที่ 3 ตารางที่ 7.8 ซึ่งวัดความรู้ ความเข้าใจถึงการมีเรื่องของผลประโยชน์หรือความไม่โปร่งใสเกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล ปรากฏว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามถึงร้อยละ 57 ได้ตอบว่ามีบ้างเป็นธรรมดา จึงเป็นไปได้ว่า อาจมีการคอร์รัปชั่นเกิดขึ้น จนถือว่าเป็นเรื่อง ธรรมดา จึงทำให้เกิดการขาดแคลนงบประมาณและขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน เป็นต้น โดยการแก้ไข คือ ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น

968. มณฑิรา ยีนาน . ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนา วัฒนธรรม : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนา สังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในการส่งเสริมและวัฒนธรรมตำบลบางตาเถรในภาพ รวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จำแนกรายด้านของวัฒนธรรมดังนี้

ด้านประเพณี มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยหากตำบลจะทำการอนุรักษ์ พื้นฟูประเพณีท้องถิ่นขึ้น และต้องการให้อนุรักษ์ พื้นฟูประเพณีท้องถิ่นในระดับค่อนข้างสูง ส่วนความสามารถในการ จัดการทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีความสามารถค่อนข้างสูง แต่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าความสามารถด้านการจัด โครงสร้างองค์การยังอยู่ในระดับต่ำ ส่วนประชาชนเห็นว่าความสามารถในการควบคุมดูแลยังอยู่ในระดับปานกลาง ด้าน การพัฒนาประเพณีท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ตระหนัก และไม่ต้องการที่จะพัฒนา จึงไม่ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความสามารถในการจัดการ ส่วนประชาชนก็ไม่ตระหนักในการพัฒนาประเพณีท้องถิ่นเช่นกัน แต่เมื่อได้รับการ นำเสนอจากผู้วิจัยก็กลับมีความต้องการให้พัฒนาประเพณีท้องถิ่นในระดับค่อนข้างสูง และเห็นว่าความสามารถในการ จัดการพัฒนาประเพณีท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง โดยควรปรับปรุงด้านการจัดโครงสร้างองค์การให้มีความเข้มแข็งขึ้น

ด้านโบราณสถานและสิ่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมโบราณสถานและสิ่งสำคัญทางประวัติศาสตร์น้อย ขณะที่ประชาชน มีความตระหนักและต้องการให้ส่งเสริมในระดับค่อนข้างสูง รวมทั้งเห็นว่าสามารถจัดการได้ในระดับค่อนข้างสูงทุกด้าน ส่วนการพัฒนาโบราณสถานทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็น มีความต้องการรวมทั้งเห็นพ้องต้องกันว่าสามารถพัฒนา โบราณสถานและสิ่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นได้ในระดับค่อนข้างสูง

ด้านศิลปะการแสดงท้องถิ่น มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลให้ ความสำคัญกับการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาศิลปะการแสดงท้องถิ่นไม่มากนัก ขณะที่ประชาชนมีความตระหนัก และ ต้องการให้อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาศิลปะการแสดงท้องถิ่นในระดับค่อนข้างสูง รวมทั้งเห็นว่าความสามารถในการ จัดการส่งเสริม และพัฒนาเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับค่อนข้างสูงทุกด้าน

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลให้ ความสำคัญกับการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่มากนัก ขณะที่ประชาชนมีความตระหนัก และต้องการ ให้อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในระดับค่อนข้างสูง รวมทั้งเห็นว่าความสามารถในการจัดการส่งเสริม

และพัฒนาเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านภาวะผู้นำในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ด้านภาษาถิ่น มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับภาษาถิ่นไม่มากนัก และไม่เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการอนุรักษ์ พื้นฟู หรือพัฒนาวัฒนธรรมด้านนี้แต่อย่างใด ส่วนประชาชนมีความตระหนักและต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนาภาษาถิ่นในระดับปานกลางเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการส่งเสริม แลพัฒนาวัฒนธรรมของตำบล โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. ควรจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรม โดยเฉพาะประเด็นของวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา
3. ควรกำหนดแผนการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมระดับตำบลในลักษณะของแผนระยะยาว อาทิ แผนระยะ 5 ปี หรือแผนระยะ 10 ปี เพื่อให้มีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มทางวัฒนธรรมในทุกระดับของตำบล
5. ควรให้มีการระดมทุน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ในลักษณะการจัดตั้งกองทุนทางวัฒนธรรมในระดับตำบล
6. สภาพวัฒนธรรมควรมีบทบาทในการส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมในตำบลมากกว่านี้ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว ทั้งนี้ในเรื่องของบุคลากร ความรู้ทางวิชาการ และงบประมาณในระดับที่เหมาะสม

969. อาภัสรา สงวนราชทรัพย์ . *กระบวนการในการพัฒนาและจัดสรรกิจกรรมและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล* . ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมและโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในรอบปีงบประมาณ 2541 เป็นโครงการประเภทโครงสร้างพื้นฐาน คือ การก่อสร้างถนนและปรับปรุงอาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเหมาะสมกับชุมชนโดยเป็นโครงการที่สนองตอบต่อปัญหาการคมนาคมซึ่งเป็นปัญหาอันดับ 1 ของปัญหาในแผนพัฒนาตำบลและสนองตอบปัญหาความไม่พร้อมด้านสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยคุณภาพและปริมาณงานเหมาะสมกับงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลปงเตาได้รับในปีงบประมาณ 2541

สำหรับกระบวนการในการเสนอและคัดเลือกกิจกรรมและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา ได้รับอิทธิพลแนวคิดการทำงานมาจากคณะบุคคลที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นโดยตำแหน่ง คือ กลุ่มของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นสมาชิกสภาตำบลปงเตาเดิม ได้นำระบบการทำงานซึ่งเป็นวัฒนธรรมขององค์กรสภาตำบลมาใช้เป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระบบของการจัดสรรโครงการเป็นรายหมู่บ้านตามลำดับเลขหมู่ หรือที่เรียกว่า “ระบบคิว” และระบบการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เห็นผลงานเป็นรูปธรรม และสามารถจัดสรรผลประโยชน์ในระหว่างสมาชิกด้วยกันได้ นอกจากนี้ ยังสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการให้หมู่บ้าน ตำบล มีความเจริญในด้านของโครงสร้างพื้นฐานทัดเทียมกับหมู่บ้านในตำบลใกล้เคียงกระบวนการดังกล่าวยังได้รับอิทธิพลจากความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้นำกลุ่มอำนาจเดิมและกลุ่มสมาชิกที่เลือกตั้งเข้าไปใหม่โดยประชาชนซึ่งส่งผลต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

970. จันทน์ เผ่าพงษ์เลิศศิริ . แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่
อายุ จังหวัดเชียงใหม่ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544.
(การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อายุ อาชีพ และตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ของกลุ่มตัวอย่างยังมีผลต่อแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

971. กรรณิการ์ นาคอินทร์ . ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการประมูลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล .
สาขาวิชาการบริหารองค์การ/บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2544. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

ปัญหาการทุจริตเรื่องการสมยอมในการเสนอราคาหรือการฮั้ว โดยเฉพาะเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและการ
ประมูลงาน มูลเหตุของการทุจริตของการกระทำผิด (Anatomy of Corruption) มี 6 ประการคือ

1.1 โอกาส (Opportunity) หมายถึง โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด เช่น ปัญหากฎหมายหรือ
ระเบียบมีช่องว่างเปิดโอกาสให้ทุจริตได้ การมีตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด โดยเฉพาะตำแหน่งที่มีอำนาจ
ในทางให้คำอนุมัติ อนุญาต ให้สัมปทานหรือใบประกอบการต่าง ๆ เพราะผู้ประกอบการมักจะยอมเสียเงินติดสินบน
เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และสามารถเลี่ยงระเบียบกฎหมายได้ทั้งในระดับต่ำและระดับสูง

1.2 สิ่งจูงใจ (Incentive) หมายถึง ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนที่จูงใจที่เพียงพอกับโทษที่จะให้ทำผิด เช่น
ปัญหาเศรษฐกิจการครองชีพของข้าราชการที่รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ปัญหาการตกอยู่ภาวะแวดล้อม และอิทธิพลของผู้
ทุจริตหรือมูลเหตุจูงใจอื่น ๆ ที่เรียกว่า กินกันเป็นทีม ผู้ได้ขัดขวางหรือไม่ยอมรับผลประโยชน์แบ่งปัน ก็มักจะเป็น
อันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินหรืออาชีพราชการ

1.3 ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความเสี่ยงต่อภัยหรือโทษที่จะเกิดจากการกระทำผิด ถ้าความเสี่ยงมี
น้อยการกระทำผิดก็เกิดขึ้นได้ง่าย

1.4 ความซื่อสัตย์ (Honesty) หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการสั่งการ ใน
การอนุมัติ อนุญาต ให้สัมปทานหรือการประมูลงานต่าง ๆ ถ้ามีไม่พอก็จะทำผิดได้

1.5 ช่องทางกฎหมาย เช่น การเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลยพินิจได้อย่างมากมายในการวินิจฉัยสั่ง
การ ไม่ว่าจะเป็นไปในทางผ่อนผันหรือเข้มงวด ให้คุณให้โทษแก่บุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ ในบางกรณีอาจ
ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วหรือเตล็ดเรื่องให้ช้ำก็ได้ ซึ่งการที่กฎหมายเปิดช่องให้ดังกล่าวทำให้ประชาชนต้องมอบ
ผลประโยชน์บางอย่างเพื่อให้เรื่องของตนได้ผ่านการพิจารณาอย่างที่ต้องการ การที่ข้าราชการดำเนินการได้ตามอำเภอใจ
กล่าวเป็นเพราะระบบการตรวจสอบของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ

1.6 การจ่ายสินบน เกิดจากการที่นักธุรกิจเองต้องการลดต้นทุน หรือต้องการที่จะชนะคู่แข่ง เช่น การ
ประมูลงานก่อสร้างในส่วนราชการที่ต้องผ่านกระบวนการในการพิจารณาถ่วงถ่วง และขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับ
มีคู่แข่งก็มีมาก

2. ช่องทางที่ก่อให้เกิดการสมยอมกัน (ฮั้ว)

2.1 ความไม่เหมาะสมของราคากลางเป็นการทุจริตคอร์รัปชันในการประมูลงานการจัดซื้อจัดจ้างในอง
การบริหารส่วนท้องถิ่น มีเรื่องของผลประโยชน์ร่วมมามีส่วนเกี่ยวข้องจึงทำให้เจ้าที่บางกลุ่มเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและ
พรรคพวกของตน ต้องการทรัพย์สิน เงินทอง จึงดำเนินการร่วมกับบริษัทเอกชนในการประมูลงานจัดซื้อจัดจ้าง โดยอยู่ใน
ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราคากลางของงานก่อสร้างต่าง ๆ
ของทางราชการโดยตรง

2.2 ขาดข้อมูลที่จะช่วยให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพ เป็นการร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและบริษัทเอกชนที่ได้รับการประมูลงาน เพราะเอกสารประกอบแนบท้ายสัญญาจ้างซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาเป็นสิ่งสำคัญเป็นหลักฐานสำคัญที่ทางเจ้าหน้าที่ต้องควบคุมดูแลให้ชัดเจนและโปร่งใส แต่เจ้าหน้าที่กลับปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่มีการท้วงติงใด ๆ ทั้งสิ้น

2.3 ระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้รับจ้างรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานหลังการส่งมอบสิ้นไป เป็นข้อบกพร่องของระเบียบว่าด้วยการพัสดุที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาให้ผู้รับจ้างรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานหลังการส่งมอบงาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานไว้โดยชัดเจน แม้ว่าผู้ว่าจ้างจะสามารถระบุระยะเวลาความรับผิดชอบได้มากกว่า 1 ปีก็ตาม แต่ปรากฏว่าส่วนราชการผู้ว่าจ้างมักจะระบุระยะเวลาความรับผิดชอบไว้ในสัญญาเป็นเวลาเพียง 1 ปี ซึ่งความชำรุดบกพร่องของงานก่อสร้างมักปรากฏหลังจากพ้นระยะเวลา 1 ปีแล้ว เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างหลีกเลี่ยงไปใช้วัสดุหรือแรงงานคุณภาพต่ำได้โดยง่าย ทำให้มีกำไรส่วนเกินปกติ อันเป็นเหตุหนึ่งให้ผู้เสนอราคาสมยอมกับผู้เสนอราคารายอื่นได้ง่าย

2.4 กำหนดคุณลักษณะของผู้เสนอราคาโดยจงใจกีดกันผู้อื่น เป็นการคอร์รัปชันที่จะต้องทำกันเป็นกระบวนการ ดังนั้น ในส่วนนี้จะเห็นได้ชัดเจน เนื่องจากทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็มีส่วนเข้าเกี่ยวข้องเพราะการออกระเบียบและกำหนดคุณลักษณะของผู้เสนอราคาในการประมูลงานอาจจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งแก่ตนและพวกพ้อง ดังนั้น กลวิธีในการกำหนดคุณลักษณะของผู้เสนอราคาจึงเป็นช่องทางที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ทำการทุจริตคอร์รัปชันได้ในการบริหารทั้งในระดับบนและระดับล่าง

2.5 ปิดกั้นข่าวสารการประกวดราคา มีระเบียบว่าด้วยการประกาศข่าวสารการประกวดราคาอย่างชัดเจน คือ ต้องปิดประกาศประกวดราคาไว้ในสถานที่เปิดล่วงหน้าก่อนวันประมูลเป็นเวลา 20 วัน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว พบว่ายังไม่ค่อยเปิดเผยข้อมูลเท่าที่ควรทั้งโดยจงใจและไม่จงใจ เช่น ปิดประกาศประกวดราคาไว้ในสถานที่ไม่เปิดเผยบางครั้งอยู่ห่างไกลหรือเป็นเขตหวงห้าม ซึ่งการปิดกั้นข่าวสารการประกวดราคา จึงเป็นช่องทางของการทำการทุจริตคอร์รัปชันในการบริหารระดับล่าง

2.6 ความย่อหย่อนของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ควบคุมงาน และคณะกรรมการตรวจการจ้าง เป็นต้น ไม่มีความรู้ในอำนาจหน้าที่ของตนเนื่องจากไม่ได้ศึกษาระเบียบมติคณะรัฐมนตรีและข้อกำหนดต่าง ๆ ในสัญญาทำให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน เป็นช่องทางให้ผู้รับจ้างลดคุณภาพของงาน สาเหตุเกิดจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยส่วนใหญ่แล้วมีความรู้ในระดับต่ำ และอีกอย่างบุคลากรที่เข้ามาทำงานในองค์กรส่วนมากอยู่ในระดับอุปถัมภ์

972. สมอาจ ภรมพล . *ความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด* . รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการศึกษาพบว่า

1. โครงสร้างของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนที่ควรปรับปรุงคือ การมีส่วนร่วมของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการสรรหาหรือคัดเลือกตัวแทนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และต้องเพิ่มบทบาทในด้านการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น

973. วนิตา ชุมชุม . การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี มีประสิทธิผลในการดำเนินงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญต่ำกว่า 0.05 ก็คือ คุณภาพบุคลากร และความเพียงพอประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี มีมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีความเพียงพอในเรื่องปริมาณบุคลากรระดับน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งยังมีความต้องการในด้านปริมาณบุคลากร
4. สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่ง มีความเพียงพอในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าทั้งสององค์การยังมีความต้องการในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้
5. องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่ง มีทัศนคติที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา
6. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีความร่วมมือจากประชาชนมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี

จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะให้ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โง จังหวัดปทุมธานี และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ให้มีการปรับปรุงเกือบทุก ๆ ด้าน ดังที่กล่าวมาข้างต้นให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการเร่งดำเนินการในส่วนการบริหารงานที่เป็นภารกิจหลัก และภารกิจรองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

974. พระมหาธีรยุทธ สุภิชะ . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวางแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างสูงทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาปัญหา การจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาตำบล ในขณะที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน โดยพบมากในกลุ่มผลประโยชน์ และระบบโครงสร้างอำนาจ นอกจากนี้พบว่า ผู้ชายมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาตำบลสูงกว่าหญิง ในขณะที่คนโสด เข้าร่วมสูงกว่าผู้ที่สมรสแล้ว ผู้ที่มีการศึกษาต่ำเข้าร่วมสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง และผู้ที่มีรายได้ปานกลางเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาตำบลสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบลแก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักในหน้าที่ และปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะจากกลุ่มผลประโยชน์และระบบโครงสร้างอำนาจควรที่จะร่วมกันแก้ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่วางแผนพัฒนาตำบลได้อย่างอิสระ และมุ่งพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และมีความเข้มแข็งต่อไป

975. แสงเทียน อินทร์พุง . *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทในการพัฒนาอาชีพของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์* . บัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ในบทบาทด้านการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับน้อย แต่ความต้องการมีบทบาทด้านการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทในการการพัฒนาอาชีพของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คือ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ อาชีพ การรับรู้ในบทบาทด้านการพัฒนาอาชีพ ความต้องการมีบทบาทด้านการพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนควรให้ความรู้ด้านการจัดฝึกอบรมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพให้กับกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ควรมีการวางแผนในการพัฒนาอาชีพโดยการบรรจุลงในแผนพัฒนาตำบล (ทั้งแผน 5 ปีและแผนปีด้วย) เพื่อความเป็นรูปธรรมและเป็นหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
4. ควรมีการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางให้เพียงพอกับความต้องการด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อช่วยเหลือประชาชนก่อให้เกิดรายได้และอาชีพ

976. สุกัญญา บุตรอำคา . *พฤติกรรมการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์* , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ประธานสภา และพนักงานส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง
2. พฤติกรรมการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลของทั้งสองแห่งมีความคล้ายคลึงกัน ในเรื่องการใช้จ่ายเงินงบประมาณโดยการใช้จ่ายมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลประจำปี แต่แตกต่างกันเรื่องประเภทโครงการที่ทำการพัฒนาโดย อบต . ต้นแบบ มีการพัฒนาเกือบครอบคลุมทุกด้าน สำหรับ อบต . หลวงพ่อ เน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (พ.ศ. 2538 – 2540) บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองตำบล ประชาชนมีความพึงพอใจ
3. ความต้องการสนับสนุนในการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลของทั้งสองแห่ง ยอมรับและต้องการให้ข้าราชการส่วนภูมิภาคเป็นพี่เลี้ยงในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำคัญที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ควรปรับปรุงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลให้เล็กลง โดยลดจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลงเหลือหมู่บ้านละ 1 คน เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน
2. ควรจัดอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดี มีความเหมาะสม เกิดความคุ้มค่า ตามหลักธรรมาภิบาลให้แก่ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานงบประมาณ เพื่อให้เกิดความสง่างามแก่องค์การบริหารส่วนตำบล

977. สานิตย์ เวียงเพิ่ม . *การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในตำบลบึงวิชัย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์* . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดวิธีการดำเนินงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในตำบลบึงวิชัยในฐานะที่เป็นหน่วยสนับสนุนกลุ่มอาชีพในตำบลบึงวิชัยยังมีได้เอื้ออำนวยอย่างเต็มที่ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ประกอบกับความไม่เข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การมีทัศนคติและค่านิยมที่เป็นเชิงลบต่อกลุ่มอาชีพมีผลทำให้การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพไม่บรรลุผลตามที่วางไว้ รวมทั้งยังไม่มี ความชัดเจนในกระบวนการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย การจัดทำแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนโดยเฉพาะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มอาชีพของประชาชนนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยยังให้การสนับสนุนน้อยมาก ในส่วนของประชาชนสมาชิกกลุ่มอาชีพ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำโครงการพัฒนาทุกขั้นตอน สำหรับแนวทางการพัฒนานั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยควรที่จะปรับแนวคิดและวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและเสริมบทบาทการสนับสนุนในด้านงบประมาณเพื่อที่ทางกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มจะได้มีงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรมและองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยควรมีการติดตามประเมินผลร่วมกับกลุ่มอาชีพเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

978. อนันต์ เดชโยธิน. *การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น* . วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ คือ ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบกและด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ คือ ด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี และด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

3.1 ควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และพิจารณาโดยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ขนาดของประชากร พื้นที่ และสภาพท้องถิ่น

3.2 ควรจัดฝึกอบรมให้แก่ บุคลากรให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงในลักษณะการฝึกอบรมแบบเข้ม

3.3 ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรค
ร่วมกัน

979. อนุพงศ์ เนื่องจำนง . *ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีโครงสร้างและองค์ประกอบ
อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร และกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในเขตปริมณฑล .*
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึก) สาขาพัฒนาศึก โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบทบาทแตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่อง
เกี่ยวกับ โครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร และกระบวนการบริหารงาน ขององค์การ
บริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ โครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการ
บริหาร ตลอดจนกระบวนการบริหารงาน ที่กฎหมายกำหนดไว้ในปัจจุบันสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ในการ
บริหารงานหรือบริหารการพัฒนาท้องถิ่น มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงการนำไปปฏิบัติในบางเรื่องเท่านั้นที่ยังไม่
เป็นไปตามหลักการสากลเท่าที่ควร อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์หรือการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่
สาธารณชน

980. อรรถพล สารพล . *การใช้สารสนเทศของประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัด
ขอนแก่น .* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544.

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ประธานคณะกรรมการบริหาร อบต . จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์การใช้
สารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบล โดยใช้เนื้อหาสารสนเทศด้านการบำรุงรักษาเส้นทางคมนาคมทางน้ำและ
ทางบก ใช้รูปแบบสารสนเทศสื่อตีพิมพ์ คือ หนังสือ ใช้รูปแบบสารสนเทศสื่อไม่ตีพิมพ์ คือ รูปภาพและใช้รูปแบบ
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ คือ ดิสเก็ต ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล คือ
ประสบการณ์ตนเอง แหล่งสารสนเทศสถาบัน คือ ที่ว่าการอำเภอ แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ และแหล่ง
สารสนเทศอื่น ๆ คือ การประชุม/สัมมนา

ปัญหาการใช้สารสนเทศของประธานคณะกรรมการบริหาร อบต . จังหวัดขอนแก่น คือ สารสนเทศที่ใช้ไม่
เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการ สื่อตีพิมพ์รูปเล่มไม่แข็งแรง ไม่มีระบบจัดเก็บที่
เหมาะสม ขาดทักษะความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์ บุคลากรที่ต้องการปรึกษาอยู่ไกล และไม่มีหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับข้อมูลในพื้นที่

981. สุเทพ จันทวิศรุต . *บทบาทจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา .* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึก) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2544. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ระดับบทบาทที่เป็นจริงของปลัด อบต . ในการบริหารงาน อบต . ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ
พิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ 1) การจัดให้มีและบำรุง
ทางน้ำและทางบก 2) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3) การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน
ผู้สูงอายุและผู้พิการ 4) การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชการมอบหมาย 5) การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ 6)

บำรุงรักษาศิลปะ จารัตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ตามลำดับ ส่วนบทบาทที่เป็นจริงในการ
บริหารงาน อบต. ของปลัด อบต. อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ 1) ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2) การคุ้มครองดูแล
และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ
รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศต่างกันและปลัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลที่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านต่างกัน จะมีบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงาน อบต. . แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ด้านการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การตัดไม้ทำลายป่า เป็นสาเหตุทำ
ให้เกิดภัยธรรมชาติตามมา โดยการจัดกิจกรรมปลูกป่า

2. ปลูกฝังให้นักเรียนรักษาธรรมชาติและจัดนิทรรศการเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ
ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1. อบต. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อภาชนะใส่ขยะ รถเก็บขยะและที่ทิ้งขยะ

2. สร้างจิตสำนึกและความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนให้เห็นความสำคัญของปัญหาของขยะที่จะตามมา
ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและเตรียมพร้อมของพนักงานส่วนตำบล

1. ควรจัดสรรงบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเตรียมพร้อม โดยร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และพนักงาน

ปกครองอำเภอ

2. ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ หนังสือราชการ ตลอดจนทักษะ และมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อ
เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

982. มนต์ชัย กรวิญญานนท์ . *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอ
ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2544. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 40 – 49 ปี ระดับการศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพทำนา รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงาน 1- 5
ปี

2. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปาน
กลาง

3. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลงาน ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการบริหารงบประมาณ

4. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่ง
ประสบการณ์การทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

983. สิริภัทร ประภาวงศ์ . ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2545. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศชาย อายุระหว่าง 38 – 50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของ อบต. ดีมาก มีความรู้ความเข้าใจทางด้านนิติบัญญัติปานกลาง และมีความรู้ต่ำเกี่ยวกับเรื่องการเงินการคลัง อบต. ไม่มีความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการดำเนินงานโดยตรงเกี่ยวกับการเงินงบประมาณ
3. ตำแหน่ง เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภา อบต. ที่ต่างกัน
4. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าภูมิหลังทางสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิก อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคจากการดำเนินงานบริหารงบประมาณของ อบต. จากการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายอย่างส่งผลสืบเนื่องให้เกิดลักษณะของความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อบต.

984. ธนากร คำน้อย . ศักยภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ , 2545. (ศึกษาปัญหาพิเศษ)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 43 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดคือมัธยมศึกษาตอนปลาย และต่ำสุดคือระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว และประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีรายได้เฉลี่ย 4,753 บาทต่อเดือน

สำหรับศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้น ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและขั้นตอนของการวางแผน ในขณะที่ศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้น พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจระดับมากเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติเห็นชอบแผนและการให้ข้อมูลพื้นฐาน นอกจากนี้แล้วการศึกษาถึงศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแผนหรือการนำแผนพัฒนาตำบลไปใช้ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจระดับมากในประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายในการวางแผนและการติดตามประเมินผล อย่างไรก็ตามศักยภาพรวมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในระดับมาก

985. สำเริง พรเจริญกุลกิจ . ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดนครปฐม . บัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับสูง

ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพไม่พบความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วน ปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานคือ การแต่งตั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงาน ติดตาม ประเมินผลโครงการโครงสร้างพื้นฐานเป็นรายด้าน และมอบอำนาจ (delegation) ให้รับผิดชอบสามารถ ดำเนินการได้ในลักษณะ One stop service ตั้งแต่การวางแผนโครงการ กระทั่งการขออนุมัติและบริหารงบประมาณ รวมถึงทำหน้าที่การดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานด้วย นอกจากนี้ เห็นควรให้มีการลดขั้นตอนการ ปฏิบัติที่ไม่จำเป็นลง เพื่อความรวดเร็วในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

986. ทิพาภรณ์ ไพศาลนันท์ . ความต้องการพัฒนาตนเองตามบทบาทใหม่ภายใต้การบริหารงานร่วมกับ อบต . ของหัวหน้าสถานีอนามัยในเขตจังหวัดราชบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสถานีอนามัยในเขตจังหวัดราชบุรีมีความต้องการพัฒนาตนเองตามบทบาทใหม่ ภายใต้การบริหารงานร่วมกับ อบต . อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาตนเองตามบทบาท ใหม่ภายใต้การบริหารงานร่วมกับ อบต. คือ ความรู้เกี่ยวกับโครงการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตัว แปรนี้อธิบายความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาตนเองตามบทบาทใหม่ภายใต้การบริหารงานร่วมกับ อบต . ได้ร้อยละ

3

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ควรมีการให้ความรู้หรือฝึกอบรมแก่หัวหน้าสถานีอนามัยในเรื่อง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการของโครงการกระจายอำนาจ ฯ ให้มากขึ้น เพราะสร้างความเข้าใจและความ ถูกต้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ตรงกัน จะนำมาสู่การพัฒนาหัวหน้าสถานีอนามัยและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยทุกคน ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้นเมื่อต้องไปทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

987. จำนง เหลาะไต่ะหมั่น . การจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และ ชั้น 2 . ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 2 มีการดำเนินการในอันดับสูงในแต่ละเรื่อง ดังนี้ (1) เรื่องการมีส่วนร่วมคิด ศึกษาสภาพปัจจุบัน กระบวนการที่ดำเนินการมากที่สุดสามอันดับแรก คือ การสำรวจปัญหา และความต้องการจากประชาชนในท้องถิ่น แต่งตั้งคณะทำงานโดยมีตัวแทนประชาคม ศึกษาวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทาง สังคม และความต้องการของชุมชน (2) เรื่องการมีส่วนร่วมจัดทำแผน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด (3) เรื่องการมีส่วนร่วมตรวจสอบและ แสดงความคิดเห็นต่อแผนงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาคมซักถามได้อย่างอิสระ สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจประเด็นการจัดทำแผน การได้มาของข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การกำหนดนโยบาย และการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะ (1) ควรมีการประสานนโยบายการจัดการศึกษาระหว่างกรมการปกครอง แลกระทรวงศึกษาธิการ (2) ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในภาพกว้าง (3) ควรติดต่อประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น (4) ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนมากขึ้น และ (5) ควรส่งเสริมการศึกษาดูงาน ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สมาตำบล

988. จิตรา พรหมชุติมา . **บทบาทของสภาตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก : ศึกษาในกรณีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.**

ผลจากการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของสภาตำบลกับแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก ด้วยเหตุผลนี้ “ความสอดคล้อง” ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก

นอกจากนี้ยังพบว่า ในทางปฏิบัติการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับสภาตำบลมีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลักอย่างเต็มที่ผลทำให้การบริหารการพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่รัฐบาลตั้งไว้ ซึ่งนำไปสู่การกระจายความรับผิดชอบให้กับสภาตำบลในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

989. ประสิทธิ์ การกลาง . **บทบาทของสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการ เปรียบเทียบคณะกรรมการสภาตำบล ราษฎรที่ทำงานในโครงการ และราษฎรที่ไม่ได้ทำงานในโครงการปี 2525 อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ . สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2526.**

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในประเด็นที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่าคณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากในเรื่องการคัดเลือกโครงการ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแรงงานราษฎรมาทำงานในโครงการ การจ้างแรงงานราษฎรในตำบลการจัดสรรเงินโครงการให้แต่ละหมู่บ้าน อำนาจหน้าที่ของสภาตำบลในการเบิกจ่ายเงิน ตัวแปรด้านการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ ฯ ยกเว้นตัวแปรด้านอายุที่มีความสัมพันธ์ แต่สัมพันธ์เฉพาะเรื่อง “การจ้างแรงงานราษฎรในตำบล” และ “การจัดสรรเงินโครงการให้แต่ละหมู่บ้าน” เท่านั้น สำหรับในเรื่องทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ และการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นของโครงการ พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลราษฎรที่ทำงานในโครงการและราษฎรที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีทัศนะไม่แตกต่างกันทางสถิติ กล่าวคือทั้งสามกลุ่มเห็นว่าโครงการ กสช. มีประโยชน์ในด้านช่วยพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาช่วยเพิ่มผลผลิต และมีน้ำบริโภค และช่วยให้มีงานทำตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านประโยชน์ของโครงการตามเป้าหมายของรัฐบาลที่ประสงค์จะให้โครงการนี้ช่วยให้ประชาชนในชนบทมีงานทำในช่วงว่างงานแล้ว แม้ว่าผู้ตอบทั้งสามกลุ่มมีความเห็นในลำดับรองลงมา แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า โครงการดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชนบทมีงานทำในช่วงว่างงานอยู่มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้านแล้ว ชี้ให้เห็นว่าการที่รัฐบาลกำหนดให้มีโครงการสร้างงานในชนบทขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงรัฐบาลเริ่มตระหนักถึงความสำคัญขององค์กรปกครองตนเองของประชาชนในระดับท้องถิ่นคือสภาตำบล ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในการพัฒนาชนบทนอกเหนือจากบทบาทในการเป็นองค์กรที่ช่วยฝึกสอนประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น และการที่รัฐบาลกำหนดให้สภาตำบลเป็นหน่วยดำเนินการในการบริหารโครงการ กสช. ย่อมแสดงถึงการตระหนักในความสำคัญของผู้นำท้องถิ่นต่อการพัฒนาชนบทด้วย เพราะสภา

ตำบลนั้นมีคณะกรรมการสภาตำบลเป็นผู้บริหารงานกิจการของตำบล ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่ราษฎรเลือกตั้งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่น การให้สภาตำบลบริหารโครงการในอีกนัยหนึ่งก็คือ การให้ผู้นำท้องถิ่นบริหารโครงการให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยนี้ได้แสดงว่าการบริหารโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบลได้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้การที่รัฐบาลได้กำหนดให้สภาตำบลรับผิดชอบบริหารโครงการดังกล่าว ยังแสดงว่ารัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารการพัฒนาให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการกระจายอำนาจทางปกครองต่อไป และจากการศึกษาวิจัยนี้ย่อมแสดงว่าสภาตำบลมีขีดความสามารถเพียงพอต่อการที่จะยกฐานะขององค์กรเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ต่อไป

990. สมพงษ์ อนุยุทธพงศ์ . *กรรมการสภาตำบลกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลในอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท* . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2533. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กรรมการสภาตำบลในอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีสถานภาพทางตำแหน่งเป็นกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 เป็นเพศชายจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 เคยเรียนในโรงเรียนจนจบหลักสูตร ป. 4 จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 มีอาชีพเกษตรกรรมจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 80,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในตำบล 31 – 45 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 มีสถานภาพในครอบครัวเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 มีทัศนคติไม่แน่ใจต่อแนวทางการพัฒนาชนบทของรัฐบาล จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 ได้รับประโยชน์ปานกลางจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 มีลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับสูง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้ (1) เพศ แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (2) อายุ แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (3) การศึกษา แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (4) ระยะเวลาการอยู่อาศัยในตำบล แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (5) อาชีพ แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (6) รายได้ของครอบครัว แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (7) สถานภาพทางตำแหน่ง แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (8) สถานภาพในครอบครัว แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (9) ทัศนคติที่มีต่อแนวทางการพัฒนาชนบทของรัฐบาล แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (10) ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วม แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน (11) ลักษณะของการมีส่วนร่วม แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน

991. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ . *ขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* . พัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

วิทยานิพนธ์นี้ให้ความสนใจอย่างยิ่งกับการศึกษาถึงความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบลและทัศนคติ ของประชาชนต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบล และทัศนคติประชาชนต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ITERS กับ N ในฐานะที่ ITERS, N เป็นตัวแบบหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาถึงขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลได้ โดย ITERS ซึ่งประกอบขึ้นด้วยข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี

ฐานะทางการเงินของสภาตำบล ทรัพยากร การเสียสละเพื่อส่วนรวมของกรรมการสภาตำบล รวมทั้งกลุ่มทางสังคมและการเมืองในท้องถิ่น ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล หรือเป็นกลุ่มตัวแปรอิสระ ส่วน N เป็นขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล หรือตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน การตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์การ การคลังท้องถิ่น การประสานงาน การควบคุม และการประเมินผล นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ ยังรวมไปถึงการเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นด้วย

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ กรรมการสภาตำบลและประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนและผู้นำกลุ่ม ซึ่งสุ่มตัวอย่างได้จาก 81 ตำบล 27 อำเภอ 9 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ตัวอย่างจำนวน 854 คน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 81.1 ของตัวอย่างทั้งหมด (1,053 คน) ส่วนการรวบรวมข้อมูลสนามใช้วิธีสัมภาษณ์บุคคลด้วยแบบสอบถามในช่วงเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม 2534 การประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS สำหรับสถิติที่ใช้ คือ ความแตกต่างของร้อยละ Chi-square และ Multiple regression

ผลการศึกษาพบว่า ตามความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบลนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล อันได้แก่ (1) เทคโนโลยี (2) ฐานะทางการเงินของสภาตำบล (3) ทรัพยากร (4) การเสียสละเพื่อส่วนรวมของกรรมการสภาตำบล ตลอดจน (5) กลุ่มทางสังคมและการเมืองในท้องถิ่น ยกเว้นข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้น และเมื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวแต่ละตัวที่มีต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล โดยใช้ Multiple regression พบว่าทรัพยากรมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ฐานะทางการเงินของสภาตำบล กลุ่มทางสังคมและการเมืองในท้องถิ่น เทคโนโลยี การเสียสละเพื่อส่วนรวมของกรรมการสภาตำบล และข้อมูลข่าวสาร สำหรับแนวทางที่จะช่วยให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้นนั้น พบว่าควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษฐานะทางการเงินของสภาตำบลควบคู่ไปกับทรัพยากร

ส่วนผลการศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลทุกตัวล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้น และเมื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวแต่ละตัวที่มีต่อขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลก็พบว่าข้อมูลข่าวสารมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้นมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือฐานะทางการเงินของสภาตำบล กลุ่มทางสังคมและการเมืองในท้องถิ่น การเสียสละเพื่อส่วนรวมของกรรมการสภาตำบล เทคโนโลยี และทรัพยากร ส่วนแนวทางที่จะช่วยให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้นนั้น พบว่าควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับข้อมูลข่าวสาร ฐานะทางการเงินของสภาตำบล กลุ่มทางสังคมและการเมืองในท้องถิ่น พร้อมทั้งการเสียสละเพื่อส่วนรวมของกรรมการสภาตำบล

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของกรรมการสภาตำบลกับทัศนคติของประชาชน ทำให้พอที่จะกล่าวได้ว่าทั้งกรรมการสภาตำบลและประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่ายอมรับตัวแบบ ITERMS, N ในฐานะที่เป็นตัวแบบหนึ่งซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาถึงขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลได้ในเวลาเดียวกันยังพบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่มีต่อ ITERMS, N เป็นไปในทำนองเดียวกันมีแตกต่างกันไม่มากนักเฉพาะที่สำคัญคือเรื่องข้อมูลข่าวสาร

สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ผู้ศึกษาได้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือข้อเสนอแนะในแง่ของเนื้อหา และในแง่ของระเบียบวิธีวิจัย ในแง่ของเนื้อหาผู้ศึกษาได้เสนอแนะโดยยึดถือผลการศึกษานี้ที่ได้จากกรรมการสภาตำบลเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะกรรมการสภาตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงานพัฒนาในสภาตำบลอยู่โดยตรง ขณะที่ประชาชนเป็นผู้ที่เฝ้ามองการปฏิบัติงานของสภาตำบลอยู่ภายนอก โดยเสนอแนะให้ภาครัฐและ /หรือภาคเอกชนนำตัวแบบ ITERMS, N ไปประยุกต์ใช้สำหรับพิจารณาถึงขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล และไม่ควรถือว่ามีความสำคัญกับ ITERMS ทุกปัจจัยอย่างเท่าเทียมกัน แต่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับฐานะทางการเงินของสภาตำบล ซึ่งหมายถึงรายได้จากงบประมาณ

เงินสนับสนุน และรายได้ของตำบลเอง ควบคู่ไปกับทรัพยากร ซึ่งหมายถึงความรู้ความสามารถของกรรมการสภาตำบล อันเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรรมการสภาตำบลและประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป ส่วนข้อเสนอแนะในแง่ของระเบียบวิธีวิจัยที่สำคัญนั้น ผู้ศึกษาได้เสนอให้ปรับปรุงข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ใช้ สัมภาษณ์กรรมการสภาตำบลโดยให้ข้อคำถามครอบคลุมข้อมูลข่าวสารชนิดที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมกันนั้น ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชนน่าจะเป็นผู้รู้เรื่องเกี่ยวกับสภาตำบลและโครงการสร้างงานในชนบท อย่างแท้จริง รวมทั้งไม่ควรถามชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

ท้ายที่สุด ผลการศึกษาได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในทางวิชาการและทางปฏิบัติ ในทางวิชาการเป็นการยืนยันการใช้แนวความคิด หรือตัวแบบ ITERMS,N ซึ่งมีอยู่เดิมแล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนในทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับทางวิชาการนั้น ผลการศึกษาได้ช่วยเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาของสภาตำบล โดยเสนอให้ภาครัฐและ / หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องนำตัวแบบ ITERMS,N ไปประยุกต์ใช้ โดยควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับฐานะทางการเงินของสภาตำบลควบคู่ไปกับทรัพยากรดังกล่าวแล้ว ซึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนความต้องการของกรรมการสภาตำบลที่แสดงออกผ่านทางการศึกษาครั้งนี้ อันจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานพัฒนาของสภาตำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้น พร้อมทั้งมีส่วนช่วยให้สภาตำบลเป็นหน่วยงานเพื่อการพัฒนาชนบทในระดับตำบลอย่างแท้จริงต่อไป

992. เพ็ญศรี เจริญสุทธิพันธ์ . ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการวางแผนพัฒนาของกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกะทู้มuban จังหวัดสมุทรสาคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กรรมการสภาตำบลมีอายุเฉลี่ย 46 ปี และมีความรู้ระดับประถมศึกษาร้อยละ 81.5 ประกอบอาชีพหลักด้านเกษตรกรรมร้อยละ 72.3 และกรรมการสภาตำบลมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสภาตำบลโดยเฉลี่ย 6.9 ปี กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท และภารกิจของสภาตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากการกระจายอำนาจ และการสนับสนุนการดำเนินงานสภาตำบลจากเจ้าหน้าที่ราชการที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนประจำปี โดยใช้ข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค และข้อมูลแหล่งน้ำเป็นเครื่องมือ ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการวางแผนพบว่า ระดับการศึกษา และอาชีพของกรรมการสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถดังกล่าว แต่ขึ้นอยู่กับความรู้จากการได้ฝึกอบรมด้านการวางแผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนประจำปี เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการค้นคว้าปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน วิธีการดำเนินงานตามแผน และการติดตามประเมินผล ซึ่งความรู้ดังกล่าวนี้ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับความสามารถในการวางแผนพัฒนาของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่กรรมการสภาตำบลในเรื่องดังกล่าว ข้างต้นอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรม กำหนดนโยบายให้เจ้าหน้าที่ราชการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาตำบลในด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างถูกต้องตามขั้นตอน ตลอดจนสร้างทัศนคติ และจิตสำนึกที่ดีต่อการวางแผนพัฒนาให้แก่กรรมการสภาตำบล และส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้ข้อมูลตำบล และนำแผนพัฒนาตำบลที่ได้จัดทำขึ้นมาไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

993. กฤษณา สุพรรณพงษ์ . ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลและคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสภาตำบล . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางพัฒนสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม กสต. และ คปต. ในเขตตำบลก้าวหน้า มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสภาตำบลแตกต่างกับกลุ่ม กสต . และ คปต . ในเขตตำบลล้าหลังในทิศทางแนวคิดที่ก้าวหน้า แต่เป็นข้อแตกต่างใน

รายละเอียด ส่วนในภาพรวม กสศ. และ คปต. ทั้ง 2 เขตพื้นที่ มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสภาตำบลในการยกฐานะเป็นนิติบุคคล

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาเสนอแนะให้รัฐเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน ต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสภาตำบล ให้แก่ กสศ. และ คปต. เอง และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง พร้อมกันนี้ก็ควรสร้างจิตสำนึกให้ กสศ. ตระหนักในบทบาท สิทธิ และหน้าที่ใหม่ โดยให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน ที่อิงภาคราชการน้อยลง และมีการพึ่งตนเองมากขึ้น

994. สมบูรณ์ สอนประภา . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิผลของคณะกรรมการสภาตำบลไม่ได้ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และความสอดคล้องในอาชีพของ กสศ. แต่ประการใด ดังนั้น กสศ. ทุกคนจึงมีโอกาสดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน แต่ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง การประสานงานภายใน กสศ. และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของ กสศ.

2. ตัวแปรการประสานงานภายใน กสศ. และความมีมนุษยสัมพันธ์ของ กสศ. มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของ กสศ. รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล การได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ กสศ. ตามลำดับ

3. คปต. มีความเห็นว่า กสศ. ปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้ดีในระดับหนึ่งรวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แต่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล และร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

4. ปัญหาในการปฏิบัติงานของ กสศ. ที่สำคัญ คือ (1) ความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ กสศ. (2) การได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามแผน (3) การขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่มีความเสียสละ และ (4) การขาดความเป็นเอกภาพในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ จัดส่งลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ (1) การเสริมสร้างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของ กสศ. สามารถทำได้โดยการฝึกอบรม กสศ. ให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้มีมนุษยสัมพันธ์มีการประสานงานและมีความร่วมมือ (2) การพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการสภาตำบล (กสศ.) ควรคำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์การสร้างกิจกรรมร่วมในตำบลและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากกว่าอย่างอื่น (3) ควรปรับปรุงระบบการบริหารงานของสภาตำบล ให้มีความเป็นเอกภาพสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยการปรับปรุงและแก้ไขระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการปกครองท้องถิ่นให้ทันต่อสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ กสศ. เกิดความกระตือรือร้น ที่จะปรับตัวเองให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น (4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน จะต้องให้การสนับสนุนและให้โอกาสแก่บุคคลทุกคนให้ทำงานและฝึกอบรมโดยต่อเนื่องและสม่ำเสมอในระหว่างที่บุคคลเหล่านั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ในคณะกรรมการสภาตำบล

995. ประดิษฐ์ สุคนธ์สวัสดิ์ . ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอลืออำนาจ จังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการศึกษาของกรรมการสภาตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
2. รายได้ของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
3. อายุของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
5. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
6. ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
7. การได้รับการฝึกอบรมของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
8. การประสานงานภายในสภาตำบลของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล
9. กิจกรรมร่วมในตำบลของกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล

996. วิบูลย์ กากแก้ว . *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการพัฒนาตำบล (คพต.) ปี 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการพัฒนาตำบล (คพต.) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมโครงการพัฒนาตำบล ได้แก่ การติดต่อกับชุมชนภายนอก การรับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ระดับตำบล การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ส่วนปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบล (คพต.) ได้แก่ การศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

997. ประพันธ์ ช่วงภูศรี . *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานศูนย์ข้อมูลระดับตำบลในทัศนะของกรรมการสภาตำบล : จังหวัดนครปฐม* . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2537. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากต่อการดำเนินงานศูนย์ข้อมูลระดับตำบลในทัศนะของกรรมการสภาตำบล คือ การเตรียมชุมชน การวางแผน ระบบข้อมูล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมภายในศูนย์ และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา คือ การจัดหาบุคลากรประจำศูนย์ การติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งมีความสำคัญน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าในการดำเนินงาน อีกทั้งในข้อเสนอแนะว่าควรสนับสนุนกรรมการสภาตำบลเป็นนิติบุคคลเพื่อความคล่องตัวในการทำงาน และสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมอาคารที่ชำรุด

998. เบญจพล จันทวรรณ, พ.ต.ท. **การทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. การทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล ตามการรับรู้ของกรรมการสภาตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยพบว่าตัวชี้วัดของการทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล จากที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เป้าหมายกลุ่ม หรือกิจกรรมของสมาชิกชัดเจน (มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด) รองลงมาคือ ความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานกลุ่ม ส่วนตัวชี้วัดการทำงานลักษณะกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน และรองลงมา คือ ความเข้าใจในการทำงานกลุ่ม

2. ตัวแปรภูมิหลังของคณะกรรมการสภาตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์การเคยฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ของกรรมการสภาตำบล ต่อการทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้เข้าใจในเรื่อง การทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบลตามการรับรู้ของกรรมการสภาตำบล และทราบถึงปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของกรรมการสภาตำบล ต่อการทำงานลักษณะกลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดการเรื่องการพัฒนาส่งเสริมในเรื่องการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ให้แก่ คณะกรรมการสภาตำบล จังหวัดหนองบัวลำภูให้มากขึ้น ตลอดจนให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสภาตำบลให้มากขึ้นทั่วถึง การจัดการในเรื่องดังกล่าวอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการสภาตำบล ให้ได้ผลงานที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนของตนยิ่งขึ้น

999. ประวัติ รัฐรัมย์. **ความสามารถในการบริหารองค์กรนิติบุคคล ของคณะกรรมการสภาตำบล อำเภอเสนางคณิคม จังหวัดอำนาจเจริญ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ระดับการศึกษา ประถมศึกษาตอนต้น เคยได้รับการศึกษาอบรมทางการเมือง เคยช่วยนักการเมืองหาเสียง เคยไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด เคยไปฟังการหาเสียงเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทั้งวิทยุโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ

2) คณะกรรมการสภาตำบล อำเภอเสนางคณิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีความสามารถในการบริหารองค์กรนิติบุคคลระดับมาก ในด้าน (1) การกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการ (2) การประสานแผน โครงการ (3) การรายงาน และ (4) การบริหารบุคคล ส่วนในด้าน (1) การกำกับ ติดตามและประเมินผล (2) การบริหารงบประมาณ มีความสามารถในการบริหารองค์กรนิติบุคคล ระดับปานกลาง (3) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณะกรรมการสภาตำบล อำเภอเสนางคณิคม จังหวัดอำนาจเจริญ โดยตำแหน่ง และโดยการเลือกตั้ง มีระดับความสามารถในการบริหารองค์กรนิติบุคคลในด้าน (1) การกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการ (2) การกำกับ ติดตามและประเมินผล (3) การประสานแผน โครงการ (4) ด้านการบริหารงบประมาณ และ (5) ด้านการบริหารบุคคล ไม่แตกต่างกัน เป็นการปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนในด้านการรายงาน มีระดับความสามารถแตกต่างกัน เป็นการยอมรับสมมติฐาน

1000. ธนาเดช เต็มปลื้ม . ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่ากรรมการสภาตำบลมีอายุโดยเฉลี่ยระหว่าง 46 – 55 ปี และมีความรู้ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 81.8 ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตรกรรม ร้อยละ 72.3 และกรรมการสภาตำบลมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับสภาตำบลมาแล้ว 1 – 5 ปี ร้อยละ 90.8 ของสมาชิกสภาตำบลเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว เรื่องส่วนใหญ่ที่ได้รับการฝึกอบรมจะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จปฐ. และ กชช. 2ค และการวางแผน สำหรับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ศักยภาพในการบริหารงานและความสามารถในการดำเนินกิจกรรมของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลนั้น คณะกรรมการสภาตำบลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ซึ่งในทางตรงกันข้าม ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับข้าราชการและนักการเมืองอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

จากการศึกษาเพื่อต้องการทราบว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความเห็นต่อศักยภาพของตนเองในการบริหารงานและความสามารถในการดำเนินกิจกรรมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 เพียงใด ผลปรากฏว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานานมีความเห็นว่าสภาตำบลมีศักยภาพในการบริหารงานได้เมื่อเป็นนิติบุคคล และคณะกรรมการสภาตำบลที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความเห็นต่อความสามารถในการดำเนินกิจกรรมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ได้ เช่นเดียวกัน ปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง พื้นที่ (เขตชนบท/เขตเมือง) ความรู้ ประสบการณ์ ความสัมพันธ์กับข้าราชการและนักการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีผลต่อศักยภาพในการบริหารงานและความสามารถในการดำเนินกิจกรรมแต่อย่างใด

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คณะกรรมการสภาตำบลมองตนเองว่ามีศักยภาพในการบริหารงานเมื่อเป็นนิติบุคคล ยิ่งคณะกรรมการที่มีประสบการณ์ในงานสภาตำบลนานเท่าไร ก็จะมีคามเชื่อมั่นมากขึ้น และเช่นเดียวกันคณะกรรมการที่ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานสภาตำบลมากเท่าไร ก็จะมีคามเชื่อมั่นสูงต่อการบริหารงานของสภาตำบลเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาเห็นว่า การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของสภาตำบลเป็นสิ่งสำคัญ การดำเนินการของทางราชการที่เป็นอยู่เป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่ควรจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสภาตำบลส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ที่เป็นรายได้ของสภาตำบล ทางราชการควรส่งเสริมความรู้แก่สภาตำบล ในด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนให้ความสำคัญ และร่วมมือกับงานของสภาตำบลเพิ่มขึ้น

1001. พุทธิชาติ เอกฉันท, พ.ต.ท. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ กสต. จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือได้ว่า การดำเนินการของ กสต. ในจังหวัดนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์พอสมควร

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ กสต. . ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการฝึกอบรมและภูมิลาเนาแต่อย่างใด จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า กสต.ทุกคน มีโอกาสที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่า จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันก็ตาม และสำหรับระดับการศึกษาของ กสต. นั้น มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ กสต.

3. ด้านปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่สำคัญ ได้แก่ (1) การขาดแคลนงบประมาณ (2) บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ (3) การขาดแคลนสถานที่ทำการ ครุภัณฑ์ และสาธารณูปโภค

1002. ไพศาล วิลรัตน์ . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการสภาตำบลในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมสนับสนุน
2. กรรมการสภาตำบลเห็นด้วยในด้านต่าง ๆ สูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้
 - ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันสูงสุด ได้แก่ การได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมาจากการที่ได้เป็นกรรมการสภาตำบล การมีโอกาสได้รู้จักสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เข้ามาให้คำปรึกษาแนะนำ และการทำให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในการเป็นกรรมการสภาตำบลมากขึ้น
 - ด้านการมีโอกาสได้แสดงออกสูงสุด ได้แก่ การเสนอปัญหาหรือความต้องการไม่เป็นการผูกขาดหรือขึ้นจากคนใดคนหนึ่ง ในการทำกิจกรรมใด ๆ ของตำบลกรรมการสภาตำบลมีโอกาสร่วมตัดสินใจด้วย และกรรมการสภาตำบลสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่เพราะได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือในงานที่มีความถนัด
 - ด้านการมีอุดมการณ์ร่วมสูงสุด ได้แก่ การจัดทำแผน /โครงการต่าง ๆ ควรยึดถือเอาประโยชน์ที่ตำบล/หมู่บ้านจะได้รับ เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาควรทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตามควรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า
 - 3.1 กรรมการสภาตำบลที่มีอายุต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน
 - 3.2 กรรมการสภาตำบลที่มีการศึกษาต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน
 - 3.3 กรรมการสภาตำบลที่มีสถานภาพทางตำแหน่งต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน
 - 3.4 กรรมการสภาตำบลที่มีระดับรายได้ต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 - 3.5 กรรมการสภาตำบลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.6 กรรมการสภาตำบลที่มีโอกาสได้แสดงออกต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 - 3.7 กรรมการสภาตำบลที่มีอุดมการณ์ร่วมต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน

1003. วุฒิกุล ภูซังค์ . ความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป พบว่า

1. คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนในระดับปานกลาง
2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยพื้นฐานทั่วไปของคณะกรรมการสภาตำบล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การอบรมความรู้จากทางราชการ และภูมิสำเนา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนของคณะกรรมการสภาตำบล และพบว่า ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน

4. ข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาตำบล จากผลการศึกษา พบว่าระดับการศึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ยังต่ำอยู่จึงควรมีแนวทางหาผู้มีความรู้ระดับการศึกษาที่สูง เข้ามามีส่วนร่วมด้านบริหารจัดการ เช่น การกำหนดคุณสมบัติการศึกษาของกรรมการสภาตำบล และควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาตำบลให้แก่เยาวชน เพื่อจูงใจให้คนหนุ่มสาวเข้ามามีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นกรรมการมากขึ้น ควรกำหนดคำตอบแทนให้คณะกรรมการสภาตำบลให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ และมาตรฐานที่เหมาะสมกว่าเดิม จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอ ควรจัดให้มีการอบรมและนิเทศงานด้านการวางแผนอย่างสม่ำเสมอ

1004. ศรีสมบุรณ์ แยมกมล . ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการกิจตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ .ศ. 2537 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับ และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบล ไม่มีความแตกต่างกันในความคิดเห็น เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรในด้านอายุ พบว่า ข้าราชการที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลมากกว่าข้าราชการที่มีอายุน้อย และตัวแปรในด้านระดับ พบว่า ข้าราชการที่มีระดับสูง (ซี 5 – 8) มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลมากกว่าข้าราชการที่มีระดับน้อย (ซี 1 – 4) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของสภาตำบลในความเห็นของข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลมีความเห็นต่อศักยภาพสภาตำบลค่อนข้างสูง ยิ่งข้าราชการที่เคยมีประสบการณ์มาก จะมีความเชื่อมั่นในศักยภาพสูง จึงสรุปได้ว่า นโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์กรสภาตำบลเป็นนโยบายที่เหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลตามที่รัฐบาลนายชวน หลีกภัยได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบล ในปี พ.ศ. 2537 ยังมีปัญหาด้านงบประมาณที่มีจำกัด คณะกรรมการสภาตำบลยังขาดความรู้ความสามารถและความเข้าใจในงานด้านบริหารงาน โดยมีข้อเสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณให้สภาตำบลตามความจำเป็นและความเหมาะสม มีการจัดฝึกอบรมในด้านของการทำแผนพัฒนาตำบล และการบริหารงานให้กับคณะกรรมการสภาตำบล

1005. เลิศ สมทวงศ์วิริยะ . ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 280 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 97.1 มีอายุระหว่าง 35 – 49 ปี ร้อยละ 45.7 สมรสแล้วร้อยละ 88.9 ระดับการศึกษาอย่างสูงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ร้อยละ 74.6 อาชีพเกษตรกรร้อยละ 81.4 มีรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท ร้อยละ 77.5 ตำแหน่งในสภาตำบลเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลร้อยละ 65.7 ดำรงตำแหน่งในสภาตำบลนานกว่า 6 ปี ร้อยละ 43.9 ได้รับการอบรมจากทางราชการร้อยละ 95.7 ได้รับข่าวสารข้อมูลจากทางหนังสือพิมพ์ร้อยละ 90.7 และได้รับข่าวสารข้อมูลจากทางด้านวิทยุ /โทรทัศน์ ร้อยละ 89.3 ตัวอย่างเป็น กสต. จากอำเภอศรีบุญเรือง ร้อยละ 57.1

ระดับขีดความสามารถในการประสานงานของ กสต. อยู่ในระดับปานกลาง

ขีดความสามารถในการประสานงานของ กสต. . ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการฝึกอบรม การได้รับข่าวสาร ตลอดจนภูมิสำเนาแต่อย่างใด ยกเว้นแต่ระดับการศึกษานั้น ที่มีความสัมพันธ์ต่อขีดความสามารถในการประสานงาน กสต.

1006. ไชยา พรหมา . *ภาวะผู้นำในการบริหารงานสภาตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดหนองบัวลำภู* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคนิพนธ์)

การศึกษาภาวะผู้นำในการบริหารงานสภาตำบลได้กำหนดมิติต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดภาวะผู้นำในรูปแบบประชาธิปไตย จำนวน 9 มิติ คือ สนับสนุนให้กรรมการมีส่วนร่วม การใช้กลุ่มตัดสินใจ การเป็นที่ยอมรับนับถือ การมีความคิดริเริ่ม การกระจายอำนาจ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการมีความรับผิดชอบ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสภาตำบล กับแบบวัดสภาวะผู้นำสภาตำบล ตามการรับรู้ของคณะกรรมการสภาตำบล แบบสอบถามได้ผ่านการทดลองใช้ (pre-test) แบบวัดภาวะผู้นำผ่านการตรวจสอบความแม่นยำแบบเฉพาะหน้า (Face Validity) และการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability ได้ค่า Alpha Coefficient เท่ากับ 0.91

ผลการศึกษามีดังนี้ คือ

ภาวะผู้นำของสภาตำบลตามการรับรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลในภาพรวมมีความเป็นประชาธิปไตยค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละมิติพบว่า ภาวะผู้นำด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำสุด ภาวะผู้นำด้านการใช้กลุ่มตัดสินใจต่ำเป็นอันดับถัดมา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะผู้นำของสภาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัย ด้านระดับการศึกษา ด้านประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับบทบาท อำนาจ หน้าที่ของสภาตำบล ด้านประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ., กชช. 2ค. และด้านประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพระยะสั้นมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะผู้นำ กล่าวคือ คณะกรรมการสภาตำบล ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา หรือ ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำสภาตำบลในรูปแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้นำที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ มีการรับรู้ภาวะผู้นำในรูปแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ผ่านการอบรม ๑

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. ควรปรับปรุงผู้นำสภาตำบล (กำนัน) ให้เป็นผู้ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นให้มากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการสภาตำบลคนอื่น ๆ ได้เสนอแนวทางการพัฒนา และให้ที่ประชุมสภาตำบลตัดสินใจโดยอาศัยเสียงส่วนใหญ่ ทั้งนี้ต้องยึดหลักความถูกต้อง ชอบธรรม ตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยด้วย

2. ผู้นำสภาตำบลควรเสริมสร้างบุคลิกภาพความเป็นผู้นำให้ดียิ่งขึ้น สำหรับแนวทางในการปรับปรุงคือ ให้ผู้นำสนใจพัฒนาตนเองด้วยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ติดตามรับฟังข่าวสารการพัฒนาจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ทันโลก สามารถวางตนได้เหมาะสมทำให้ผู้อื่นเคารพนับถือ รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ และรู้จักประโยชน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานสภาตำบล

ผู้นำคือผู้ที่มิบทบาทในการผลักดันให้งานประสบความสำเร็จ การปรับปรุงผู้นำสภาตำบลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานพัฒนาของสภาตำบลสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

1007. เกษตร หาญสุริย์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกรรมการสภาตำบล พบว่ากรรมการสภาตำบลของจังหวัดเลยมีอายุในช่วงระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.9 จบการศึกษาในระดับ ป. 4 – ป. 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.6 ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในระยะเวลา 3 – 5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.4 กรรมการสภาตำบลกลุ่มตัวอย่างเป็นกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.0 และเป็นกรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.7 และการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาตำบลอยู่ในระดับน้อยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 91.2
2. ทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับสูง และระดับต่ำ กล่าวคือ ร้อยละ 59.5, 22.5 และ 18.0 ตามลำดับ
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล เมื่อทดสอบด้วยสถิติไค - สแควร์ พบว่าปัจจัยด้านอายุ ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง การได้มาของตำแหน่ง รายได้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล
4. ปัญหาการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล พบว่า ปัญหาด้านการขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำรายละเอียดโครงการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภัยธรรมชาติ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ การทุจริตคอร์รัปชัน การขาดความร่วมมือจากประชาชนในตำบลและหมู่บ้าน การขาดการแนะนำช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่การรับเหมางานของผู้รับเหมาขาดคุณภาพ และการเบิกจ่ายเงินมีความล่าช้า
5. ความต้องการของกรรมการสภาตำบลในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบลพบว่า ความต้องการงบประมาณที่สูงขึ้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความต้องการด้านวัสดุ เครื่องมือในการบริหารโครงการ การสนับสนุนช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ ความต้องการด้านแรงงาน ความรู้ในด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการและระเบียบปฏิบัติ ความซื่อสัตย์สุจริต และความอิสระในการบริหารงานของสภาตำบล

1008. ประเสริฐ ฐ สงขลา . ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการบริหารงานและรูปแบบโครงสร้างของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มคณะกรรมการสภาตำบล ส่วนใหญ่เป็นผู้มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 49 ปี มีจำนวนร้อยละ 56.1 สถานภาพสมรส มีถึงร้อยละ 91.2 ระดับการศึกษาจบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีจำนวนร้อยละ 74.5 ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนร้อยละ 81.4 มีรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท/เดือน มีจำนวนร้อยละ 77.1 เป็นกรรมการที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 51.4 โดยมีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่ง 3 – 5 ปี มีจำนวนร้อยละ 34.1 กรรมการได้รับข่าวสารข้อมูล มีจำนวนร้อยละ 98.2 และได้เข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมในพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 88.2

จากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้วยการทดสอบทางสถิติโดยแบบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) หรือ F – test ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งทางด้านอดีตปัจจัยและตัวสภาพแวดล้อมกับทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการบริหารงานของสภาตำบล และต่อรูปแบบโครงสร้างของสภาตำบล พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลของอำเภอศรีบุญเรือง มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของสภาตำบล

มากกว่าคณะกรรมการสภาตำบลของอำเภอโนนสัง สำหรับทัศนคติต่อรูปแบบโครงสร้างแบบประชาธิปไตยของสภาตำบลพบว่า กรรมการสภาตำบลที่เป็นโสดหรือหม้ายหรืออยู่ร้าง มีทัศนคติที่ดีมากกว่ากรรมการสภาตำบลที่มีสถานภาพสมรส นอกจากนี้ กรรมการสภาตำบลที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีทัศนคติที่ดี มากกว่ากรรมการสภาตำบลที่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 และกรรมการสภาตำบลที่มีตำแหน่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทัศนคติที่ดีมากกว่ากรรมการสภาตำบลที่มีตำแหน่งเป็นกำนัน ที่มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและมีตำแหน่งเป็นแพทย์ประจำตำบล สำหรับตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งปริมาณได้รับข่าวสารข้อมูลและการเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการบริหารงานของสภาตำบล และต่อรูปแบบโครงสร้างของสภาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบล ต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่ผ่านมา และต่อรูปแบบโครงสร้างแบบประชาธิปไตยของสภาตำบล เฉพาะกรณีของจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งอาจนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานของสภาตำบล ตลอดจนการจัดการด้านรูปแบบโครงสร้างของสภาตำบลแบบประชาธิปไตยในอนาคต กับสภาตำบลอื่น ๆ ด้วย เพื่อการปกครองแบบประชาธิปไตย ในส่วนภูมิภาคจะทวีความมั่นคงยิ่งขึ้น

1009. สุจิรา เจริญจิตร . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคินพนธ์)

จากการศึกษาพบว่า

- ลักษณะของประชากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 35 - 49 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีอาชีพเกษตรกรกรรม ส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 65.7 จะเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี และเคยเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 95.7 ส่วนใหญ่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี และเคยเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 95.7 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมและเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท

- ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบล ในการพัฒนาชนบทเมื่อมองผลในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 59.3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับกลาง รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในระดับสูง และระดับต่ำ จะอยู่ในระดับใกล้เคียงกันคือร้อยละ 20.7 และ 20.0 และในกรณีการพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกกิจกรรมสภาตำบลสภาตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับกลาง รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในระดับสูงและผู้ที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ มีจำนวนน้อย

- การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า

1. ปัจจัยด้านประชากร

เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

รายได้ การเคยเข้ารับการฝึกอบรม ของคณะกรรมการสภาตำบลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

การเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

3. ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม

ความเห็นต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการสภาตำบลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

1010. พัทธณีย์ อนุกุล . การมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในกิจกรรมศูนย์ข้อมูลระดับตำบล เขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี . ปรียญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมศูนย์ข้อมูลระดับตำบลทุกขั้นตอนทั้งร่วมคิด (83.2%) ร่วมปฏิบัติ (70.6%) และร่วมประเมินผล (66.1%) มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อพัฒนาการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สาธารณสุขตำบล ปลัดอำเภอ ครู คปต . และเกษตรตำบล ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกรรมการสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมศูนย์ข้อมูลระดับตำบล และผลการวิจัยยังพบอีกว่า มีปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และการจัดกิจกรรมศูนย์ข้อมูลระดับตำบล

1011. อนันต์ ขาวงษ์รัตนโยธิน . บทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาตำบล ในทรรชนะของสมาชิกสภาตำบลและข้าราชการในอำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม . ปรียญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาปรากฏว่า อายุ เพศ การศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาตำบลและข้าราชการมีความสัมพันธ์กับทรรชนะของสมาชิกสภาตำบลและข้าราชการที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยอายุ การศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง เป็นปัจจัยที่สร้างประสพการณ์ ความเข้าใจ และการรับรู้บทบาทได้เป็นอย่างดี เพศชาย มีประสพการณ์ด้านการบริหารงานมากกว่าเพศหญิง ส่วนบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาตำบลทั้ง 10 ด้าน ในทรรชนะของสมาชิกสภาตำบลและข้าราชการอยู่ในเกณฑ์มากเหมือนกัน

1012. พงศ์ชาย จำเนียรไทย . การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทในระบบการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอ่างทอง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 94.20 โดยส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 55.10 และจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 68.90 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 69.80 โดยปรากฏผลการวิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทในระบบ กชช. ของ กสต. อยู่ในระดับสูง
2. กรรมการสภาตำบลมีระดับความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทในระบบ กชช. ในระดับสูง
3. การศึกษาเปรียบเทียบกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของกรรมการสภาตำบล พบว่า ปัจจัย

ด้านอายุ การได้รับข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน และการคำนึงถึงผลประโยชน์ มีต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของ กรรมการสภาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ประสพการณ์ในการจัดทำแผนไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของกรรมการสภาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาชนบทตามระบบ กชช . พบว่ามีปัญหาด้านการขาดความรู้ด้านเทคนิคและการจัดเก็บข้อมูล กชช . 2ค. รวมทั้งปัญหางบประมาณในการดำเนินโครงการ และความล่าช้าในการดำเนินโครงการ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ คือ ควรมีการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ กสศ . เข้าใจในบทบาทที่สำคัญของตนเอง และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาและให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

1013. กำจัด สินธูชัย . *ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539. (ภาคินพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเชื่อมั่นต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล นั่นคือ การกำหนดปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน การตัดสินใจ การวางแผนการจัดองค์การ การคลังท้องถิ่น การประสานงาน การควบคุมงาน และการประเมินผลงานว่าสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลที่เป็นนิติบุคคลสามารถบริหารงานได้ และมีความสามารถในการจัดทำกิจกรรมใหม่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

2. ปัจจัยที่สำคัญบางประการมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล และมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการจัดทำกิจกรรมใหม่มา พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 นั่นคือ

คณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นเพศชาย มีความคิดเห็นเชื่อมั่น ต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล ไม่แตกต่างจากคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นเพศหญิง ส่วนความสามารถในการจัดกิจกรรมใหม่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นเพศชาย มีความคิดเห็นเชื่อมั่น มากกว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นเพศหญิง

คณะกรรมการหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพหลักคือ ค้าขาย /ประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็น เชื่อมั่นต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลและมีความคิดเห็น เชื่อมั่นต่อความสามารถในการดำเนินการจัดทำกิจกรรมใหม่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ไม่แตกต่างจากคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบอาชีพหลัก เกษตรกรรม/พนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชนระดับปฏิบัติรับจ้างทั่วไป/กรรมการ

คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการหมู่บ้าน มีความคิดเห็นเชื่อมั่นต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล และมีความคิดเห็นเชื่อมั่นต่อความสามารถในการดำเนินการจัดทำกิจกรรมใหม่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 ไม่แตกต่างจาก คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายกิจการต่าง ๆ ในคณะกรรมการหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความคิดเห็น เชื่อมั่นต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลมากกว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านโพธิ์ที่เป็นชนบท มีความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองน้อยกว่า ส่วนความสามารถในการดำเนินการจัดทำกิจกรรมใหม่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ .ศ. 2537 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีความคิดเห็นเชื่อมั่นไม่แตกต่างจากคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านโพธิ์

3. ปัญหาในการบริหารงานของสภาตำบลที่สำคัญคือ

ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการสภาตำบล ทั้งในด้านบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎหมาย และหลักการบริหารงานที่อาศัยเทคนิคต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความ

เสียสละเพื่อส่วนรวมของคณะกรรมการสภาตำบล ตลอดจนการขาดจิตสำนึกในหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ การขาดการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาตำบล และการขาดจิตสำนึกในหลักการปกครองตนเอง

ปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสภาตำบลไม่ตระหนักถึงความสำคัญของสภาตำบล การไม่เอาใจใส่ ดูแลและในกิจการเกี่ยวกับสภาตำบลเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการร่วมกับคณะกรรมการสภาตำบล ดำเนินกิจการของสภาตำบลโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งนำไปสู่การคอร์รัปชัน

ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณของสภาตำบล ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสภาตำบล

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนน้ำ ถนน สะพานชำรุดไม่สามารถใช้ได้ตลอดฤดูกาลในสภาตำบล

4. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

จัดการอบรมแก่คณะกรรมการสภาตำบลให้มีความรู้ ความเข้าใจบทบาท หน้าที่ของสภาตำบล หลักการบริหารงานสมัยใหม่ ตลอดจนเทคนิคในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตลอดเวลาและต่อเนื่องอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังต้องมีการปลูกจิตสำนึกแก่คณะกรรมการสภาตำบลให้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร

ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน เกี่ยวกับสภาตำบลว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร และปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนให้มีความคิดในการมีส่วนร่วมในปกครองตนเองและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้แก่สภาตำบล สามารถจัดทำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเองได้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นของสภาตำบล

1014. วินัย เชิญทอง . *สมรรถนะของสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาตำบล : ศึกษากรณีสภาตำบลของอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาตำบล ของอำเภอแม่เมาะ ส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 32 – 60 ปี การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา อาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 2,001 – 4,000 บาท

2. สมรรถนะในการบริหารงานพัฒนาตำบล (ขีดความสามารถในการจัดการ) ของสภาตำบลในอำเภอแม่เมาะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อดูผลการศึกษาปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมในทรัพยากรบริหารอันประกอบด้วย องค์กรและกลไก การเงิน บุคคล วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ องค์กรความรู้และข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาทางระดับต่ำ ปัจจัยด้านขีดความสามารถในการจัดการอันประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปการปฏิบัติงาน การสั่งงานและอำนวยการ การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือ การประเมินผลและรายงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความพร้อมในทรัพยากรบริหารและขีดความสามารถในการจัดการมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะของสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาตำบล

1015. ภิรมย์ ชุมมธูรส . *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี* . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาตำบลในอำเภอตาลสุมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 – 7 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น มีรายได้ /ปี ระหว่าง 0 – 15,000 บาท มีอาชีพเกษตรกร เป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับการฝึกอบรมความรู้เรื่องโรคเอดส์ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ และสมาชิกสภาตำบลส่วนใหญ่เห็นว่าสมาชิกสภาตำบลช่วยให้การพัฒนาตำบลทุกด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สมาชิกสภาตำบลในอำเภอตาลสุมมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน
3. รายได้ ความคิดต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสมาชิกสภาตำบลและการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท
4. อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ การได้รับการฝึกอบรมของสมาชิกสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท
5. การที่จะทำให้สมาชิกสภาตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 1) ส่งเสริมให้มีอาชีพเสริมในครอบครัวเพื่อเพิ่มรายได้ 2) ส่งเสริมให้สมาชิกสภาตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น 3) จัดอบรมให้สมาชิกสภาตำบลได้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง 4) จัดคู่มือการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาตำบล 5) จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาให้ทั่วถึง และทันต่อเหตุการณ์

1016. ศิริพร ชูเชิดศักดิ์ . ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษากรณีสภาตำบลจังหวัดแพร่ . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540. (สารนิพนธ์)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว สรุปการพิสูจน์สมมติฐานได้ดังนี้

1. สถานภาพทางตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานกำหนด
2. ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน เป็นการยอมรับสมมติฐานที่กำหนด
3. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด
4. คณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่มีอายุแตกต่างกัน ไม่ได้ทำให้มีระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนด
5. รายได้ของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน เป็นการไม่ยอมรับสมมติฐานที่กำหนด
6. การเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่แตกต่างกันของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ ทำให้มีระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด
7. การร่วมประชุมสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบลจังหวัดแพร่ที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนด

เพื่อเพิ่มระดับความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบล อันจะส่งผลสืบเนื่องให้คณะกรรมการสภาตำบลมีประสิทธิภาพด้านการวางแผนพัฒนาตำบลได้ตรงความต้องการของท้องถิ่น เป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาตำบลอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาพิจารณาเห็นว่ารัฐควรปรับบทบาท และให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของสภาตำบล โดยการ

1. จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ และโครงสร้างคณะกรรมการสภาตำบล รวมถึงการเพิ่มทักษะในการวางแผนพัฒนาตำบล การประสานโครงการพัฒนาตำบล การจัดทำงบประมาณ และเพิ่มพูนความรู้ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบ งบประมาณและการคลัง ฯลฯ
2. หน่วยงานรัฐที่มีภารกิจด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อที่กรรมการสภาตำบลจะได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านการศึกษา
3. รัฐควรพิจารณาเงินอุดหนุนให้สภาตำบล และให้สภาตำบลสามารถกู้เงินรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และกิจกรรมอื่น ๆ
4. ลดความเป็นราชการ และเพิ่มบทบาทของคณะกรรมการสภาตำบลให้มากขึ้นกว่าเดิม
5. กำหนดระยะเวลาการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้มีความยืดหยุ่นสูง
6. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ ให้แก่สภาตำบลอย่างพอเพียง

1017. ฐานิศร์ น้อยเพ็ง . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.537 และผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ประชากรที่มีการศึกษาสูง เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้ง มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก มาตรฐานการดำรงชีวิตสูง เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมาก และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานมาก มีส่วนร่วมในการบริหารงานการพัฒนาชนบทมากกว่าประชากรที่มีปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านอายุพบว่า ประชากรที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาชนบทมากกว่าประชากรที่มีอายุมาก ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

1018. สุพจน์ ศิริสุนทร . บทบาทสภาตำบลในการพัฒนาป่าชุมชน กรณีศึกษาสภาตำบลสวนหม่อน อำเภอเมืองจันทรี จังหวัดจันทบุรี . มหาวิทยาลัยจันทบุรี , 2541. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง)

ผลการวิจัย พบว่าตำบลสวนหม่อน ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน มีครัวเรือน 1,480 ครัวเรือน ประชากร 6,681 คน มีพื้นที่ป่าชุมชน 12,000 ไร่ และได้กั้นออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง มีทั้งป่าธรรมชาติและป่าเศรษฐกิจยุคใหม่ อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสภาตำบล ซึ่งมีบทบาทปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานพัฒนาป่าชุมชนอาศัยวิธีการที่สำคัญ คือ การกำหนดเขตป่าชุมชนพร้อมรังวัดขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง มีการอนุรักษ์และบำรุงรักษาป่า โดยปลูกต้นไม้เพิ่มเติม การกำหนดกฎระเบียบควบคุม การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการขายไม้เศรษฐกิจเพื่อเป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน โดยแบ่งสรรงบประมาณให้ทุกหมู่บ้านในตำบลอย่างยุติธรรม แต่ละหมู่บ้านจะนำเงินไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาของหมู่บ้านหรือให้ครัวเรือนต่าง ๆ กู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งการให้เงินช่วยเหลือกลุ่มแม่บ้านและการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ส่วนการจัดความขัดแย้งในท้องถิ่นสภาตำบลได้เจรจาประนีประนอมกับกลุ่มผู้บุกรุกป่าชุมชน ถ้าหากรายใดมีปัญหามาก จะขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยดำเนินการ

ผลการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ใกล้เขตป่าชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยให้ความร่วมมือไม่บุกรุกและตัดไม้ การช่วยสอดส่องและสำรวจปัญหาป่าชุมชน และรายงานต่อคณะกรรมการ การร่วมปลูกป่า ดูแลรักษา และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสภาตำบล การเพิ่มรายได้ชุมชนมี 2 ระดับ คือ ระดับครัวเรือน มีการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นและมีรายได้จากการปลูกป่าเศรษฐกิจเพิ่มเติม ระดับชุมชนจะได้รับการแบ่งสรรเงินกองทุนพัฒนาหมู่บ้านอย่างยุติธรรม สำหรับการสร้างเครือข่ายองค์กรท้องถิ่นด้านการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า ครัวเรือนและหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงมีการยอมรับการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ยูคาลิปตัส) และนำไปปลูกในที่ดิน

สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านและที่ทำกินของตนเพิ่มขึ้น การให้ความร่วมมือไม่น่าพึงสัต์เข้าไปเลี้ยงในพื้นที่ป่าปลูกที่มีอายุน้อยกว่า 1 ปี การช่วยประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานพัฒนาป่าชุมชน ส่วนความคิดเห็นของชาวบ้านต่อความสามารถในการดำเนินงานป่าชุมชน การบริหารกองทุน และแนวทางการจัดการป่าชุมชนของสภาตำบลอยู่ในระดับมาก นั่นคือมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐอย่างได้ผลดี มีการกำหนดเขตป่าชุมชนได้ชัดเจน การแบ่งสรรผลประโยชน์ จากป่าชุมชนอย่างยุติธรรม และชาวบ้านได้ให้ข้อเสนอต่อสภาตำบลคือควรกำหนดโครงการพัฒนาป่าชุมชนไว้ในแผนพัฒนาฯ 5 ปี รัฐควรมีกฎหมายรองรับการจัดการป่าชุมชนและมีงบประมาณสนับสนุนและสภาตำบลควรสร้างความตระหนักและปลูกฝังแนวทางการจัดการป่าชุมชนสู่ภาคปฏิบัติ ไปยังกลุ่มสังคมอื่น ๆ ทุกระดับ

1019. เดชา พลฤกษ์พัฒนรักษ์ . การติดต่อสัมพันธ์และการยอมรับของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541.

ผลการศึกษารวบรวมได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป สรุปได้ว่า คปต. ส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 69.8) มีอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 27.2) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 73.5) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 40.7) มีตำแหน่งพัฒนากร (ร้อยละ 63.0) มีเงินเดือนมากกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 66.7) และมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 2 ปี (ร้อยละ 39.5)
2. การติดต่อสัมพันธ์ของ คปต. กับคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) โดยรวมมีการติดต่อสัมพันธ์ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก
3. การยอมรับของ คปต. ต่อการดำเนินงานของ กสต. โดยรวมมีการยอมรับการดำเนินงานของ กสต. ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก
4. การทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และเงินเดือนของข้าราชการใน คปต. มีความสัมพันธ์กับระดับการติดต่อสัมพันธ์กับ กสต. และตำแหน่งของข้าราชการใน คปต. มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับการดำเนินงานของ กสต. จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

1020. ไพโรจน์ โพธิศาสตร์ . ปัจจัยที่ส่งผลให้แผนพัฒนาตำบลเกิดสัมฤทธิ์ผลในงานพัฒนาชนบท : ศึกษากรณีอำนาจ และการพัฒนาชนบทในเขตภาคเหนือตอนบน . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2541. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลของการศึกษารวบรวมนี้ แสดงว่าพฤติกรรมทางการเมืองนั้น ปรากฏทาบซ้อนกันไปกับพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ ที่ระเบียบกฎหมายกำหนดในยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบทของรัฐ โดยแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในรูปของกลวิธีทั้งในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม พฤติกรรมทางการเมืองเป็นรูปการณ์หนึ่งที่ทำให้กระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลเคลื่อนไหวไปข้างหน้าพฤติกรรมทางการเมือง สะท้อนถึง “อำนาจ” และอำนาจโดยตัวเองไม่ใช่สิ่งช่วยร้ายการจัดการกับอำนาจต่างหากเป็นเรื่องจำเป็น สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมบังคับ ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น และปัจจัยรางวัลตอบแทน

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ สุขาภิบาล

1021. วิชัย จิรฉัตรมงคล . ทศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย . รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2529. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษา พบว่า

1. โดยภาพรวมแล้ว ทศนคติของข้าราชการ กรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้างสุขาภิบาล และประชาชน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง
2. เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ และรายได้ของบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาระดับอื่น มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาวะผู้นำของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลของการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของทั้งสองกลุ่ม เป็นผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำของประธานกรรมการสุขาภิบาลแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำมากกว่ากลุ่มการศึกษาระดับอื่น แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งแล้ว กลับพบว่า ทั้งสองกลุ่ม มีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานไม่แตกต่างกัน
4. ผู้อยู่ในภาครัฐกับผู้อยู่ในภาคเอกชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาวะผู้นำต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ สถานภาพที่แตกต่างกันของผู้อยู่ในภาครัฐกับภาคเอกชน เป็นผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำ ต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารงานของประธานกรรมการสุขาภิบาลแตกต่างกัน โดยที่ผู้อยู่ในภาครัฐมีความพึงพอใจมากกว่าผู้อยู่ในภาคเอกชน

1022. วิทยา กามนต์ . **ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี สุขาภิบาลชมพู อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง .** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2539. (การค้นคว้าแบบอิสระ)

ผลการศึกษาดังนี้

1. ประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งของสุขาภิบาล ขาดความรู้ประสบการณ์และทักษะทางด้านการบริหาร นอกจากนี้ยังขาดความรู้เกี่ยวกับกฎและระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารและที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง
2. จำนวนรายได้ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงมหาดไทย สำหรับสุขาภิบาลที่มีประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง คือ 5,000,000 บาท จำนวนดังกล่าวพิจารณาได้ว่าต่ำเกินไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ในการศึกษานี้ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ช่วงของรายได้ควรจะเป็น 6,000,000 – 7,000,000 ล้านบาท ซึ่งจะทำให้สุขาภิบาลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1023. สมหมาย วิเชียรพันธ์ . **ความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาสุขาภิบาลของคณะกรรมการสุขาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดจันทบุรี .** พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุป พบว่า

1. คณะกรรมการสุขาภิบาลส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาสุขาภิบาลในระดับต่ำ
2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสุขาภิบาล ของคณะกรรมการสุขาภิบาล ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำ
3. ปัจจัยพื้นฐานทั่วไปของคณะกรรมการสุขาภิบาล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การอบรมความรู้จากทางราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความ

ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาสุขภาพของคณะกรรมการสุขภาพ และพบว่าความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการสุขภาพ เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสุขภาพมีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาสุขภาพ

4. ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสุขภาพ จากผลการศึกษา พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการสุขภาพเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแก่กรรมการสุขภาพ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพและบุคลากรผู้จัดทำแผน ผู้บังคับบัญชาในส่วนกลางและระดับจังหวัดควรเน้นย้ำ การนิเทศงาน การตรวจราชการเพื่อให้คำแนะนำในการวางแผนพัฒนาสุขภาพอย่างสม่ำเสมอและควรพัฒนาสำนักงานปลัดสุขภาพให้เป็นศูนย์ข้อมูล จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอ

1024. ไพบูลย์ พุทธิพงษ์ . ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างสุขภาพ : ศึกษากรณีสุขภาพเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างสุขภาพโดยรวมมีสูง คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าคะแนนกึ่งกลางของมาตรวัด แสดงว่า การบริหารกิจการของสุขภาพเหมาะสม และสนองตอบต่อความต้องการของพนักงานและลูกจ้างได้ดี

2. ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างสุขภาพต่อปัจจัยต่าง ๆ คือ ลักษณะงาน เพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อมในการทำงาน และผู้บังคับบัญชามีสูง (ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าคะแนนกึ่งกลางของมาตรวัด) แสดงว่า งานที่ปฏิบัติเหมาะสมกับความรู้ความสามารถเพื่อน ๆ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้บังคับบัญชา มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ประธานกรรมการสุขภาพเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่ความพึงพอใจต่อปัจจัยด้านความยุติธรรมในองค์การและเงินเดือน ค่าจ้าง มีต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าคะแนนกึ่งกลางของมาตรวัด) แสดงว่า การพิจารณาความดี ความชอบ การลงโทษ ไม่ได้ยึดหลักเสมอภาค ส่วนรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกจ้างชั่วคราว

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังกับความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานและลูกจ้างสุขภาพที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า

- เพศมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแนะนำของผู้บังคับบัญชา โดยเพศหญิงเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี

- อายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับประธาน ฯ เป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยพนักงานลูกจ้างที่มีช่วงอายุ 20 - 35 ปี เห็นว่า ประธาน ฯ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าพนักงานลูกจ้างที่มีอายุ ช่วง 36 - 50 ปี

- ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน โดยพนักงาน ลูกจ้างที่มีระดับการศึกษา ช่วงอนุปริญญาตรี -ปริญญาตรีพึงพอใจต่อสถานที่ทำงาน ในขณะที่พนักงานลูกจ้างที่มีระดับการศึกษา ช่วงประถมศึกษา เห็นว่า สถานที่ทำการ ควรปรับปรุงและควรแยกสำนักงานออกจากที่ว่าการอำเภอ

- ประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับความเป็นกันเองของประธาน ฯ โดยพนักงาน ลูกจ้างที่มีประสบการณ์ช่วง 0 - 5 ปี เห็นว่าประธาน ฯ มีความสนิทสนม มีความเป็นกันเอง ในขณะที่พนักงาน ลูกจ้างที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป กลับเห็นว่า ประธาน ฯ เป็นคนถือตัว ไม่มีความเป็นกันเอง

- ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะงานโดยพนักงาน และลูกจ้างชั่วคราว โดยส่วนใหญ่เห็นว่า งานที่ได้รับมอบหมายนั้นเหมาะสมถูกต้องแล้ว ในขณะที่ลูกจ้างประจำกว่าร้อยละ 30 เห็นว่า ควรปรับเปลี่ยนงานกันบ้าง

- ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับความกระตือรือร้นในการทำงาน โดยลูกจ้างชั่วคราวไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงานส่วนพนักงาน และลูกจ้างประจำกลับกระตือรือร้นเป็นอย่างดี
- ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน โดยพนักงานส่วนใหญ่เห็นว่า วัสดุ อุปกรณ์ ไม่มีความพร้อม มีเพียงลูกจ้างชั่วคราวเท่านั้นที่เห็นว่า วัสดุ อุปกรณ์ มีความเพียงพอและพร้อมต่อการปฏิบัติงาน
- ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับความยุติธรรมในองค์การ โดยพนักงานลูกจ้างประจำ เห็นว่า ผู้บริหารมีความยุติธรรมดี ในขณะที่ลูกจ้างชั่วคราวกลับเห็นว่า ผู้บริหารไร้ความยุติธรรม

**1025. วรางคณา วัฒนโย . แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา
สุขาภิบาลเจ้าเจ็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาการวางแผนเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,
2540. (วิทยานิพนธ์)**

จากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาสำคัญของชุมชน คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการขาดแคลนการบริการขั้นพื้นฐาน ความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ประชาชนชาวสุขาภิบาลเจ้าเจ็ดเป็นผู้ที่สามารถระบุปัญหาของชุมชน สามารถให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาได้ และไม่ปฏิเสธการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังขาดความรู้ และความตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาชุมชน 3) การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนพบข้อดีคือ ทำให้มองปัญหาได้รอบด้านและตรงประเด็น ข้อด้อยคือ ใช้เวลา งบประมาณและบุคลากรจำนวนมากขึ้น

ข้อเสนอ 1) แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสุขาภิบาลเจ้าเจ็ด ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการใช้ที่ดิน การบริการขั้นพื้นฐาน เศรษฐกิจ-สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) กลไกที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของนักวางแผน จะต้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเก็บข้อมูล การตรวจสอบข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล การตัดสินใจ และการทำงานร่วมกับประชาชน ส่วนของรัฐ ต้องให้การศึกษาและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนมากขึ้น ส่วนของประชาชน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านเทคนิคและวิธีการเพื่อที่จะได้นำมาเป็นเครื่องมือในการพิจารณาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

**1026. ควรคิด ชโลธรังษี . ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขาภิบาล จังหวัดอุบลราชธานี .
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคินพนธ์)**

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 49 ปีขึ้นไป มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท
2. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สุขาภิบาลส่วนมากมีรายได้และงบประมาณสำหรับการบริหารงานไม่เพียงพอและเหมาะสม แต่วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรของสุขาภิบาลนั้นเพียงพอและเหมาะสมแล้ว
3. การประสานงานภายในของคณะกรรมการสุขาภิบาลอยู่ในเกณฑ์สูง และส่วนมากมีความพอใจในการปฏิบัติงาน
4. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่
5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขาภิบาล ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรม ความเพียงพอด้านทรัพยากรบริหาร ความสามารถของประธานกรรมการ การประสานงานของคณะกรรมการ และความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่

วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ กรุงเทพมหานคร

1027. พิชิต โอบอ้อม . *การบริหารงานของแขวงเทศบาลนครกรุงเทพ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2514.*

เทศบาลนครกรุงเทพได้เริ่มจัดแบ่งเขตการปกครองออกเป็นเขตย่อย ๆ เรียกว่า แขวง มาตั้งแต่ พ.ศ. 2505 ก็เพื่อประสงค์จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น กับทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระกิจของเทศบาลที่สำนักงานใหญ่อีกส่วนหนึ่งด้วย

จากการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานของแขวงเทศบาลนครกรุงเทพนั้นพบว่า การจัดตั้งแขวงขึ้นสามารถที่จะสนองวัตถุประสงค์ในการที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วทันใจ เพราะประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนหรือมีธุรกิจใดที่จะไปทำการติดต่อที่แขวงนั้น ปัจจุบันนี้เทศบาลนครกรุงเทพก็มีสำนักงานแขวงตั้งอยู่ตามเขตท้องที่แขวงต่าง ๆ เป็นจำนวน 12 แขวง ซึ่งเป็นการกระจายจุดการติดต่อจากจุดเดียวไปเป็น 12 จุด ทำให้การติดต่อนั้นสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของเทศบาลก็สามารถที่จะควบคุมตรวจสอบงานได้อย่างละเอียดขึ้น

และจากการศึกษานี้ก็พบว่ายังมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันทำให้ความมีประสิทธิภาพในการที่จะบริหารงานแขวงนั้นน้อยลง อุปสรรคดังกล่าวนี้ได้แก่

1. ฐานะของแขวงในปัจจุบันไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานอย่างเป็นทางการ ดังนั้นการกำหนดอัตราตำแหน่งประจำแขวงต่าง ๆ จึงยังไม่สามารถที่จะทำได้ อัตราตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประจำแขวงต้องสังกัดอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานใหญ่ทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานบุคคลขึ้น กล่าวคือทำให้เจ้าหน้าที่ประจำแขวงนั้นมีผู้บังคับบัญชา 2 คน ในเวลาเดียวกันและในระดับเดียวกัน อันได้แก่ หัวหน้าแขวงและหัวหน้าหน่วยงานเจ้าสังกัดอัตราตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งเป็นการผิดหลักวิชาการการบริหารงานอย่างมาก

2. บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแขวงนั้นไม่ใช่พนักงานเทศบาล คณะเทศมนตรีและปลัดเทศบาล จึงไม่สามารถที่จะบังคับบัญชาหัวหน้าแขวงได้

3. ในการปฏิบัติงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องรอบรู้ระเบียบกฎหมายหลายฉบับนั้นยังขาดคู่มือสำหรับยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน

4. กฎหมายบางฉบับที่เจ้าหน้าที่ของแขวงเป็นผู้ปฏิบัติใช้ยังมีโทษต่ำมาก ทำให้เกิดมีผู้ฝ่าฝืนอยู่เสมอ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการปรับปรุงฐานะของแขวง วิธีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแขวงและบทกำหนดโทษ ตลอดจนอำนาจของผู้บังคับใช้กฎหมายบางฉบับเสียใหม่ และนอกจากนี้แขวงควรจะมีความสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงานด้วย เมื่อสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนก็เชื่อว่าการบริหารงานแขวงจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งแขวงของเทศบาลนครกรุงเทพก็จะสัมฤทธิ์ผล

1028. ดำริห์ บุรณนันท . *การบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2515.*

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในสมัยใหม่ โดยชี้ให้เห็นว่าควรจะได้คำนึงถึงสภาวะธรรมชาติ ระดับจิตใจ และความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรให้เป็นไปตามปณิญาสากลแห่งสหประชาชาติในส่วนหนึ่งของเทศบาลนครกรุงเทพซึ่งเป็นองค์การทางท้องถิ่นนั้น ก็ถึงเวลาแล้วที่จะต้องพัฒนาการในด้านศูนย์เยาวชนให้ดียิ่งขึ้น เพราะภายในอาณาเขตของเทศบาลนครกรุงเทพในขณะนี้พลเมืองมากยิ่งขึ้น เด็กและเยาวชนขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ขาดสถานที่ฝึกฝนอบรม และทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น การมีศูนย์เยาวชนเพียง 15 ศูนย์ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพจึงยังไม่เพียงพอ ควรจะได้มีการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก และการ

บริหารงานต่าง ๆ ก็ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกกับลักษณะของศูนย์เยาวชนที่แท้จริง ซึ่งควรจะมีการวางแผน
ดำเนินงานปรับปรุงเป็น 2 ระยะ คือการวางแผนปรับปรุงระยะสั้น และการวางแผนปรับปรุงระยะยาว

**1029. ไพบูลย์ ทาสระคู . การบริหารงานของเขตในกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2521.**

การปกครองรูปกรุงเทพมหานครได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา ทั้งนี้ เนื่องจากความต้องการที่จะให้
กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานปกครองที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันกับความต้องการของ
ประชาชนอย่างแท้จริง และสามารถกระจายบริการต่าง ๆ ที่รวมอยู่ ณ ศาลว่าการกรุงเทพมหานครไปสู่ประชาชนให้
ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการได้รับความสะดวกมากที่สุด ดังนั้น การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใน
ปัจจุบันจึงมีการแบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 ระดับ คือหน่วยงานกลางที่อยู่ ณ ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร อันได้แก่สำนัก
ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันนี้มีอยู่ทั้งหมด 14 สำนัก หน่วยงานนี้จะป็นหน่วยงานที่ปรึกษา และหน่วยงานช่วยเหลือที่จะคอยให้
คำปรึกษาและช่วยเหลืองานหลักอันได้แก่เขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งในปัจจุบันนี้มีอยู่ทั้งหมด 24 เขต และแขวง
อีกทั้งหมด 153 แขวง อย่างไรก็ตาม การบริหารงานในรูปของที่ทำกาแขวงในปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นงานใหม่มาก และยัง
ไม่ค่อยจะมีบทบาทสำคัญมากนัก

หน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบันนี้ คือ เขตและการบริหารงานของเขต เพราะเขต
เป็นหน่วยงานหลัก ที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบและเป็นหน่วยงานที่นำเอาบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามอำนาจหน้าที่
ของกรุงเทพมหานครออกสู่ประชาชน ให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการขอรับบริการในด้านต่าง ๆ มากที่สุด แต่ใน
ระยะพัฒนาการของการบริหารงานของเขตกลับปรากฏว่า การบริหารงานของเขตยังประสบปัญหาในการบริหารงานและ
การให้บริการแก่ประชาชนอยู่หลายประการ ประการแรก เขตซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกรุงเทพมหานครยังไม่มีอำนาจใน
การตัดสินใจให้ดำเนินการที่มีผลกระทบต่อชีวิตชาวกรุงเทพมหานครอย่างเพียงพอ เช่น อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ
ก่อสร้าง กรุงเทพมหานครยังไม่มอบอำนาจให้เขตเป็นผู้ดำเนินการได้เอง ทำให้การปฏิบัติงานของเขตล่าช้า ประการที่
สอง ในระยะพัฒนาการของเขต การบริหารงานของเขตต้องประสบปัญหาในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์ และ
เครื่องใช้ต่าง ๆ อยู่มากไม่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของเขตที่มีอยู่

ในการศึกษาเรื่องการบริหารงานของเขตในกรุงเทพมหานครนี้ พบว่า การบริหารงานของเขตล่าช้า เนื่องจาก
กรุงเทพมหานครยังไม่ได้มอบอำนาจในการตัดสินใจให้เขตมากพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนาจในการดำเนินการก่อสร้าง
และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการบริหารงานของเขตไม่เพียงพอ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการ
บริหารงานของเขตอยู่มาก นอกจากนี้ยังพบว่า การแบ่งพื้นที่ในการปกครองของเขตในกรุงเทพมหานครยังไม่สมดุลกัน
กล่าวคือ บางเขตมีพื้นที่มากเกินไป จำนวนประชากรมาก ความหนาแน่นของประชากรสูง แต่บางเขตมีพื้นที่น้อย จำนวน
ประชากรน้อยและความหนาแน่นของประชากรต่ำ

จากการสอบถามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเขต ปรากฏว่า ไม่ว่าจะเป็นประชาชนที่อยู่ใน
เขตชั้นนอกหรือเขตชั้นใน ต่างก็มีทัศนคติต่อการบริหารงานของเขตเหมือนกัน แม้ว่าส่วนใหญ่จะเห็นว่า การให้บริการ
ของเขตต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ดีอยู่แล้ว แต่ประชาชนยังเห็นว่า จะต้องมีการปรับปรุงการให้บริการของเขตให้ดีขึ้นกว่าที่
เป็นอยู่ โดยเฉพาะการปรับปรุงในด้านอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ให้มีมากกว่านี้ ด้านตัวเจ้าหน้าที่เอง ควรจะมีอธัยาศัยและ
เป็นคนเองกับประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

**1030. สถาพร สุรพงษ์พิทักษ์ . การบริหารงานเขตของกรุงเทพมหานคร . คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523. (วิทยานิพนธ์)**

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า โครงสร้างการบริหารงานของเขต มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการ
บริหารประชาชนมากกว่าอำเภอและแขวงของเทศบาลเดิม ทั้งในด้านรูปแบบ ฐานะและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนความ

คล่องตัวในการบริหาร แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารงานของเขตในปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมายที่ไม่
เอื้ออำนวยให้การบริหารงานของเขตมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยังมีปัญหาซึ่งเกิดจาก

1. อัตรากำลัง และวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน ยังไม่สอดคล้องกับปริมาณงานความรับผิดชอบ
2. ข้าราชการและลูกจ้างส่วนใหญ่ยังไม่ชำนาญและรอบรู้ในเรื่องระเบียบ กฎหมาย ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เท่าที่ควร

3. การบริหารงานของเขตยังขาดการควบคุม เร่งรัด และติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เท่าที่ควร

4. การประสานงานระหว่างหน่วยต่าง ๆ ภายในเขต ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
5. สำนักงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ยังมีได้ทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ปรึกษา (staff agency) อย่าง

แท้จริง

เพื่อที่จะให้การบริหารงานของเขตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากทั้งเขตและกรุงเทพมหานคร จะต้องให้
ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และเร่งด่วน โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนและความต้องการของ
ประชาชนอย่างแท้จริงโดยส่วนรวมแล้วในอีกแนวทางหนึ่งก็คือ กรุงเทพมหานครควรกระจายอำนาจหน้าที่ อัตรากำลัง
งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ให้แก่เขตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกและการ
บริการประชาชน อันจะทำให้เกิดผลดีแก่กรุงเทพมหานครและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครในที่สุด

1031. ชัยพร สืบสังข์ . การพัฒนาการบริหารกรุงเทพมหานครอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต .
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523.

การศึกษาพบว่า การปกครองและการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในปัจจุบันยังไม่อยู่ตัวคงที่ได้มีการ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภายในเล็กน้อยมาหลายครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมและการเมืองมีการเปลี่ยนแปลง
เป็นช่วง ๆ ไป เช่น ให้มีการแต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแทนการเลือกตั้ง เป็นต้น และในขณะนี้อาจกล่าวได้ว่า
ปัญหาจากสภาพแวดล้อมภายนอกในกรณีการให้บัตรประชาชน และปัญหากรณีการบริหารราชการภายใน
กรุงเทพมหานครได้ทวีเพิ่มขึ้นจนเป็นเหตุให้เกิดแนวความคิดที่จะปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองการปกครองและการบริหาร
ราชการกรุงเทพมหานครเสียใหม่เป็นกระทรวงนครบาล ทบวงนครบาล หรือการแยกโครงสร้างเป็นกรุงเทพมหานครเป็น
ธนบุรี ซึ่งขณะนี้ก็ยังไม่มีข้อยุติที่แน่นอน

กรุงเทพมหานครตามรูปแบบในปัจจุบันน่าจะยังคงมีความเหมาะสมที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในเขตนครหลวง
ได้ ถ้ามีการปรับปรุงองค์การภายในให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ และกำหนดนโยบาย หรือเป้าหมายในการทำงานให้ชัดเจน
รวมทั้งต้องพิจารณากำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครและรัฐบาล (กระทรวงมหาดไทย) เสียใหม่ ให้
กรุงเทพมหานครมีความอิสระคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น และโดยเฉพาะควรให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครตามหลักการ ซึ่งกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 จะ
เป็นการผดุงรักษาหลักการปกครองท้องถิ่น โดยประชาชนจะเป็นผู้รับผิดชอบท้องถิ่นตนเอง

1032. สุดจิต จันทรประทีน . การศึกษาประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนของเขตของกรุงเทพมหานคร .
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.

การศึกษาปรากฏว่า ประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนของเขตค่อนข้างจะล่าช้า นอกจากนั้นแล้วใน
เรื่องการแบ่งพื้นที่ในการปกครองของเขตในกรุงเทพมหานครยังไม่สมดุลกัน กล่าวคือบางเขตมีพื้นที่มากเกินไป จำนวน
ประชากรน้อยและมีความหนาแน่นของประชากรต่ำ แต่บางเขตมีพื้นที่น้อย จำนวนประชากรมากและมีความหนาแน่นของ
ประชากรสูง และจากการสอบถามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ต่อการให้บริการแก่ประชาชนของเขตปรากฏว่า
แม้ส่วนใหญ่จะเห็นว่าการให้บริการของเขตในปัจจุบันดีขึ้นกว่าเดิม (ดีขึ้นบ้าง) แต่ประชาชนก็ยังเห็นว่าจะต้องมีการ

ปรับปรุงการให้บริการของเขตให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะการปรับปรุงในด้านตัวเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะต้องมี
อัธยาศัยและเป็นกันเองกับประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ การบริหารงานของเขตโดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งในด้านการประชาสัมพันธ์ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์อย่างทางด้านข้าราชการแล้วพบว่า ถ้าต้องการให้การบริการแก่ประชาชนของเขตดีขึ้นไม่เพียงแต่
จะต้องปรับปรุงในสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น จะต้องพิจารณาถึงตัวประชาชนผู้มาติดต่อขอรับ
บริการด้วย ประชาชนผู้มาติดต่อจะต้องให้ความร่วมมือกับทางราชการด้วย นั่นคือต่างฝ่ายต่างปรับเข้าหากันก็จะทำให้
การให้บริการแก่ประชาชนของเขตมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั่นเอง

**1033. วีระชัย คงนุกูล . บุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ
กรุงเทพมหานคร . คณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528. (วิทยานิพนธ์)**

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง
2. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมแตกต่างกัน โดย
ข้าราชการหญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองและอำนาจนิยมสูงกว่าข้าราชการชาย
3. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตัวแตกต่างกันมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมแตกต่างกัน
โดยข้าราชการที่มีอายุตัวสูงกว่า (41 ปีขึ้นไป) มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจสูงกว่าข้าราชการที่มีอายุตัวต่ำกว่า
(40 ปีลงมา)
4. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตัวแตกต่างกันมีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมแตกต่างกัน
โดยข้าราชการที่มีอายุตัวสูงกว่า (11 ปีขึ้นไป) มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจสูงกว่าข้าราชการที่มีอายุตัวต่ำกว่า
(10 ปีลงมา) แบบอำนาจนิยมแตกต่างกัน
5. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีบุคลิกภาพทางการเมืองอำนาจนิยมแตกต่างกัน
โดยข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า (ต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา) มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยมสูงกว่า
ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า (สูงกว่าปริญญาตรี)
6. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน (รับราชการ,ไม่รับราชการ) มีบุคลิกภาพทาง
การเมืองแบบอำนาจนิยมไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษานี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกรุงเทพมหานครที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการ
พัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการกรุงเทพมหานครระดับเขตให้สอดคล้องกับการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยอื่นที่จะใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับ
บุคลิกภาพทางการเมืองต่อไป

**1034. พิศณุ เจริญกุล . บทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก . วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.**

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เป็นการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึง
ความสำคัญของการให้บริการประชาชนในระดับแขวงโดยการตั้งสำนักงานแขวงขึ้นแทนรูปแบบการปกครองเดิม คือ
กำนัน ผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถชี้ให้เห็นถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การปกครองระดับแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เดิมซึ่งปกครองโดยกำนัน เป็นรูปแบบปกครอง
ตามหลักการปกครองท้องถิ่น ซึ่งแอบแฝงอยู่ทำให้เกิดความสับสนในรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร
2. กำนัน ผู้ปกครองแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ไม่ทราบถึงบทบาทที่แท้จริงของตนเองในการดำรง
ตำแหน่งผู้ปกครอง

3. ประชาชนมีความพอใจในการจัดตั้งสำนักงานแขวงขึ้นมาให้บริการมากกว่าการปกครองแบบกำนันในรูปแบบเดิม

จากผลการศึกษาที่ได้รับทั้ง 3 ประการ อาจนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการปกครองระดับแขวงให้ถูกต้องตามหลักการปกครองของกรุงเทพมหานครและรวมทั้งการให้บริการประชาชนที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าปัจจุบัน

1035. กฤติยา สัจจรักษ์ . นโยบายกาแบ่งพื้นที่เขตใหม่ของกรุงเทพมหานคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.

สรุปการศึกษวิจัย ถึงประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตลอดจนความแตกต่างของระดับความพอใจของประชาชนผู้ขอรับบริการระหว่างเขตชั้นนอกและชั้นในแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่าการให้บริการของสำนักงานเขตใหม่มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็ว ประชาชนผู้ขอรับบริการมีความพึงพอใจ ไม่ว่าจะเป็นประชาชนผู้ขอรับบริการจากเขตชั้นนอกหรือเขตชั้นในก็ตาม

ในการศึกษาวิจัยพบว่า นโยบายการแบ่งพื้นที่เขตใหม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มากพอสมควร แต่ก็ยังมีประชาชนผู้ขอรับบริการบางส่วนมีความเห็นว่านโยบายการแบ่งพื้นที่เขตใหม่นี้ ไม่ได้ทำให้ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร เช่น อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานขาดความสนใจการแบ่งแยกงานระหว่างเขตเก่าและใหม่ยังไม่ชัดเจน การคมนาคมไม่สะดวกและสถานที่คับแคบ

1036. โกสิน เทศวษ์ . ความพอใจของผู้ได้บังคับบัญชาต่อแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา : ศึกษากรณีข้าราชการกรุงเทพมหานครระดับผู้ปฏิบัติงานสังกัดงานเทคนิค สำนักงานเขตและสำนักงานเขตสาขา ของกรุงเทพมหานคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ก็คือ

1. ความพอใจแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับการมีความสอดคล้องกันระหว่างแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชากับคุณลักษณะของผู้ให้บังคับบัญชา

2. การมีความสอดคล้องกันระหว่างแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชากับคุณลักษณะของผู้ให้บังคับบัญชาจะทำให้ผู้ให้บังคับบัญชามีความพอใจในแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชามากกว่าการไม่มีความสอดคล้องกัน ๑

2.1 ถ้าผู้บังคับบัญชามีแบบวิธีการบังคับบัญชาแบบมุ่งงาน ผู้ให้บังคับบัญชาที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามแนวความคิดของทฤษฎี X จะมีความพอใจในแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้ให้บังคับบัญชาที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามแนวความคิดของทฤษฎี Y

2.2 ถ้าผู้บังคับบัญชามีแบบวิธีการบังคับบัญชาแบบมุ่งมนุษย์ ผู้ให้บังคับบัญชาที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามแนวความคิดของทฤษฎี Y จะมีความพอใจในแบบวิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้ให้บังคับบัญชาที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามแนวความคิดของทฤษฎี X

1037. เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ . ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2536. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะต่อการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติให้บรรลุประสิทธิผลที่ได้ตั้งไว้ ควรมีการนำแนวทางและกลยุทธ์ต่าง ๆ ต่อไปนี้ไปประยุกต์ใช้ได้แก่ การจัดระบบงานการให้บริการที่ง่ายและรวดเร็วขึ้น การรวมการให้บริการสาธารณะอยู่จุดเดียว เน้นการกระจายอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการให้มากขึ้น เน้นการใช้หลัก

ความยืดหยุ่นในการให้บริการ ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมและยึดวัตถุประสงค์ของการให้บริการอยู่ที่ประโยชน์ของประชาชน การติดประกาศขึ้นตอน ระยะเวลาในการให้บริการหลักฐานต่าง ๆ ที่ต้องใช้ อัตราค่าธรรมเนียมที่ต้องเสีย และสิทธิของผู้รับบริการไว้ให้ทราบอย่างชัดเจนเข้าใจง่ายโดยปิดประกาศไว้ในที่ที่เปิดเผย การสนับสนุนด้านทรัพยากรแก่โครงสร้างส่วนล่างที่ต้องสัมผัสกับประชาชนให้เพียงพอ การสร้างจิตสำนึกของความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่ การฝึกอบรมด้านมนุษยสัมพันธ์ การติดคำขวัญหรือสติ๊กเกอร์เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการให้บริการอยู่เสมอ การจัดให้มีการหมุนเวียนงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เรียนรู้งานการให้บริการในหลาย ๆ ด้าน สนับสนุนให้มีการนำวัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงานที่ทันสมัยมาใช้เพื่อช่วยให้การให้บริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว การให้ผู้รับบริการมีทางเลือกในการไปรับบริการและสามารถร้องเรียนได้ การส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตการให้บริการ เน้นการนำแนวคิดการถูกตรวจสอบได้มาใช้ เพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการมาช่วยให้บริการการสร้างความสมดุลระหว่างปริมาณงานกับกำลังคน การทำบัตรคิว เน้นการกำกับดูแลจากผู้บริหารระดับสูง การขยายเวลาการให้บริการออกไปให้มากขึ้น การจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ การให้บริการผ่านความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกการให้ประชาชนสามารถไปรับบริการที่สำนักงานเขตได้ก็ได้ การจัดให้มีหน่วยประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผ่นพับ แผ่นปลิว ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันในการให้บริการแก่ประชาชน และเน้นการใช้กลไกตลาด สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาระบบงานการให้บริการของงานต่าง ๆ มีจุดร่วมกัน คือ จะต้องเน้นลดขั้นตอนการให้บริการให้มีลักษณะที่สั้นลงและง่ายขึ้น มีการติดประกาศ แจกแผ่นพับ แผ่นปลิวให้ประชาชนทราบ รวมถึงจะต้องเน้นการสร้างสิ่งจูงใจต่าง ๆ ให้ประชาชนอยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

1038. เสมอศักดิ์ คำนวนวัย , ร.ต.อ. . ระบบและกระบวนการการให้บริการของสำนักงานเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคินพนธ์)

จากผลการศึกษา สำนักงานเขตต้องปรับปรุงระบบและกระบวนการให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมให้เกิดความรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติดังนี้ ด้านปกครอง ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยระดมเจ้าหน้าที่จากฝ่ายต่าง ๆ มาร่วมปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงกันด้วย ด้านทะเบียน ควรเสนอให้กระทรวงมหาดไทยทบทวนปรับปรุงกฎหมายเรื่องผู้มีอำนาจอนุมัติในการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้มีแนวทางที่คล่องตัวขึ้น ด้านโยธา ควมมีการกระจายอำนาจงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการโยธาไปให้สำนักงานเขตดำเนินการเพิ่มมากขึ้นโดยกระจายทั้งปริมาณงานและงบประมาณ และอัตราค่าจ้างให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบของงานแต่ละเรื่อง ด้านอนามัย กระบวนการให้บริการด้านเฉพาะด้านควรปรับปรุง เรื่องขออนุญาตใช้สถานที่เพื่อขายทำประกอบปรุงอาหาร ฯ และในส่วนของผู้มีอำนาจพิจารณาในการอนุญาตควรจะสิ้นสุดที่ฝ่าย ส่วนกระบวนการให้บริการด้านสาธารณสุขโรคควรเสนอให้ปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้สอดคล้อง กับสภาวะการณ์ปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้ เช่น พ.ร.บ.สาธารณสุข และ พ.ร.บ. ควบคุมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และควรจะมีหน่วยเฉพาะกิจในการเฝ้าระวังเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อประสานงานกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ด้านรายได้ ควรเสนอปรับปรุงขั้นตอน การยื่นเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินรายใหม่ ให้สำนักงานเขตสามารถประเมินราคาภาษีได้ และให้งานสิ้นสุดที่สำนักงานเขต ด้านการรักษาความสะอาด ควรปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาความสะอาดตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มที่โรงเรียนในสังกัด กทม. ด้านบริการ ควรเพิ่มการจัดเก็บภาษี โดยคิดตามปริมาณของขยะ

1039. อาสา รังสิมาพิสุทธิ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณี สำนักงานเขตจอมทอง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

จากการสำรวจถึง ความพึงพอใจของประชาชนต่อกิจกรรมการให้บริการของสำนักงานเขตจอมทองด้าน
สาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ร้อยละ 55.3 โดยมีผู้ไม่มีความพึงพอใจ ร้อยละ 44.7

ในการบริการด้านสาธารณูปโภค 4 งาน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างสูง 2 งาน
คือ งานปกรอง งานรักษาความสะอาด (ร้อยละ 79.0 และ 68.6 ตามลำดับ) ในขณะที่งานโยธา และงานอนามัย มี
ความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45.6 และ 39.9 ตามลำดับ)

ส่วนสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการบริการดังกล่าวข้างต้น ที่สำคัญแยกตามกลุ่มงานดังนี้ (1) งานโยธามีสาเหตุ
ของความไม่พึงพอใจ คือ ไม่มีการพัฒนาก้าวหน้า ไม่มีความเพียงพอทั่วถึง ไม่ปลอดภัย ไม่รวดเร็วในขั้นตอน และความ
ไม่เอาใจใส่ในหน้าที่ (2) งานรักษาความสะอาด มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ไม่มีความเพียงพอทั่วถึง ไม่มีความ
สม่ำเสมอต่อเนื่อง และไม่เอาใจใส่ในหน้าที่ (3) งานอนามัย มีสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ความไม่เพียงพอทั่วถึง ไม่มีความ
ปลอดภัย ไม่มีความสม่ำเสมอต่อเนื่อง และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่

**1040. ผาชัย โปริยานนท์ . ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรของผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น
กรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537.
(ภาคนิพนธ์)**

ข้อเสนอแนะของการศึกษา

1. ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ได้เสนอให้มีการปรับปรุงในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านตัว
งานทะเบียนราษฎร ได้แก่ ควรปรับปรุงระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ .ศ. 2535
เกี่ยวกับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ชัดเจน ควรปรับปรุงขั้นตอนของระเบียบ ฯ ให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนทั้งหมด
โดยไม่ต้องขออนุมัติผู้อำนวยการเขต (2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร ได้แก่ ควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่
ทะเบียนราษฎรให้เพียงพอกับประชาชนที่มาติดต่อ ควรแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น ฯ เพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับ
ประชาชนที่มาติดต่อ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนา หรือดูงานเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับ อย่าง
น้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีมาตรการตรวจสอบ หรือกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ว่าถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ
หรือไม่ ควรสร้างขวัญกำลังใจโดยการ จัดสวัสดิการภายในสำนักทะเบียนและพิจารณาการเลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น แก่
เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนให้มากขึ้น (3) ด้านผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาควรดูแล สอบถามปัญหาเจ้าหน้าที่ทะเบียน
เป็นประจำ สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครควรจัดฝึกอบรม สัมมนานายทะเบียนเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร อย่างน้อยปีละ
1 ครั้ง ผู้บังคับบัญชาควรปรับปรุงมนุษยสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (4) ด้านประชาชน ได้แก่ สำนักทะเบียนควรเพิ่ม
การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสาระของกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติการติดต่องานทะเบียนราษฎรให้ประชาชนทราบมาก
ขึ้น (5) ด้านสถานที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ควรปรับปรุงห้องทะเบียน ให้สะดวกในการติดต่องานของประชาชน เช่น ควร
ปรับปรุงแสงสว่างให้มากขึ้น และติดตั้งเครื่องปรับอากาศในที่ทำงาน (6) ด้านอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ควรเพิ่มตู้
เก็บเอกสารทะเบียนราษฎร และเพิ่มหนังสือระเบียบคู่มือปฏิบัติงานให้เพียงพอให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกคน

2. ปรับปรุงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร ดังนี้ (1) ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาให้ความดี
ความชอบ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนแยกจากฝ่ายอื่น (2) ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาให้ความดีความชอบจากผลงาน
และมีมาตรการลงโทษผู้กระทำผิด (3) กรุงเทพมหานครพิจารณาให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรเป็นผู้ปฏิบัติชำนาญเฉพาะ
เรื่อง (สาย ว.) (4) สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครควรจัดฝึกอบรม สัมมนา หรือดูงานทะเบียนราษฎร แก่เจ้าหน้าที่
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งต่อคน (5) ผู้บังคับบัญชาควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ สรุปรงานของฝ่ายทะเบียน เป็น
ประจำเดือนละ 1 ครั้ง (6) ผู้อำนวยการเขต (นายทะเบียน) ควรแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียน ฯ เพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับ
ปริมาณงานและประชาชนที่มาติดต่องาน (7) สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต ควรนำ
แนวคิดเกี่ยวกับการรื้อปรับระบบ (Reengineering) มาปรับใช้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติและการให้บริการประชาชนใน
สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตต่าง ๆ

1041. ธวัชชัย ยิ่งเจริญสุข , พ.ต.ต. . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตลาดกระบัง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตลาดกระบัง ในด้านสาธารณูปโภค ร้อยละ 66.5 และหากแยกเป็นงานปรากฏว่า ประชาชนไม่พึงพอใจในงานโยธา ร้อยละ 76.2 งานอนามัย ร้อยละ 45.0 งานปกครอง ร้อยละ 32.2 มีเพียงงานรักษาความสะอาดเท่านั้นที่ประชาชนมีความพึงพอใจ

สำหรับความไม่พึงพอใจในด้านด้านสาธารณูปโภค จำแนกตามสาเหตุที่ประชาชนในเขตลาดกระบังมีความไม่พึงพอใจในงานสาธารณูปโภคเกือบทุกสาเหตุใน 3 ด้าน คือ ด้านระบบการให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ งานโยธาในประเด็นก่อสร้าง ซ่อมแซมทางเท้าได้รับความไม่พึงพอใจสูงสุดในสาเหตุเสมอภาค เสมอหน้า ร้อยละ 92.3 งานอนามัยในประเด็นงานตรวจสอบควบคุมอนามัยและความสะอาดร้านค้า ได้รับความไม่พึงพอใจมากที่สุดในสาเหตุ เพียงพอ ทัวถึง ร้อยละ 77.1 งานปกครองในประเด็นการร้องทุกข์ ได้รับความไม่พึงพอใจมากที่สุดในสาเหตุ สม่าเสมอ ต่อเนื่อง ร้อยละ 100 และสาเหตุเสมอภาค เสมอหน้า ร้อยละ 90.0

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านสาธารณูปโภค จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าประชาชนในเขตลาดกระบังที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับล่างมีความไม่พึงพอใจมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลางเกือบทุกกลุ่มงาน ยกเว้นงานบริการด้านอนามัยและงานด้านปกครอง

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาเสนอแนะให้สำนักงานเขตลาดกระบังของงบประมาณเป็นพิเศษจาก กรุงเทพมหานคร เพื่อมาปรับปรุงด้านคมนาคมและสาธารณูปโภค ตลอดจนจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในงานเพิ่มเติม และควรปรับปรุงระบบงานบริการให้อยู่ในลักษณะการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่ออธิบายให้ประชาชนในเขตลาดกระบังเข้าใจและให้ความร่วมมือมากขึ้นกว่าเดิม

1042. ทองดำ ลาภิกานนท์ , พ.ต.ท. . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตหนองแขม . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนเกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการของสำนักงานเขตหนองแขม ทั้ง 2 ด้าน ในภาพรวม ร้อยละ 81.0 โดยแยกเป็นความพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านสาธารณูปโภค ร้อยละ 63.0 และความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการเฉพาะด้าน ร้อยละ 84.0 ในส่วนของงานด้านสาธารณูปโภคทั้ง 4 งาน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจถึง 3 งาน คือ งานปกครอง งานรักษาความสะอาด และงานอนามัย (ร้อยละ 77.8 74.5 และ 53.1 ตามลำดับ) งานที่ไม่มีพึงพอใจคือ งานโยธา (ร้อยละ 48.5) ส่วนงานด้านบริการเฉพาะด้าน ทั้ง 4 งาน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจทั้งหมด คือ งานทะเบียน งานโยธา งานรายได้ และงานอนามัย (ร้อยละ 97.0 89.0 82.0 และ 76.0 ตามลำดับ) จากการตอบแบบสำรวจของประชาชน ที่มีความพึงพอใจในการให้บริการของสำนักงานเขตนั้นยังมีส่วนที่ไม่พึงพอใจได้บอกสาเหตุของความไม่พึงพอใจ คือ ด้านระบบการให้บริการ ไม่มีความเพียงพอทั่วถึงของการให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ คือ ไม่มีความสะดวกในการขอรับบริการ ไม่มีความสม่าเสมอต่อเนื่อง และไม่มีความปลอดภัยในการให้บริการ ในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ คือ ไม่มีความเอาใจใส่ในหน้าที่ และไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการ เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในบริการตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางและระดับล่างในภาพรวมมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจของประชาชนเขตระดับแขวง พบว่า แขวงหนองแขม ไม่มีความพึงพอใจในกิจกรรมบริการเกือบทุกงาน

ดังนั้น หากจะปรับปรุงการบริการให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น สำนักงานเขตหนองแขมและ กรุงเทพมหานคร จึงควรพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับ (1) ด้านระบบการให้บริการ ควรพิจารณาความสำคัญก่อนหลังของ

การให้บริการ และเสริมอัตรากำลังในส่วนที่ขาดให้เพียงพอกับปริมาณงาน (2) ด้านกระบวนการให้บริการ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้เห็นเป็นรูปธรรมเช่นเรื่องการทำบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ ควรจะเป็นช่องทางโทรศัพท์ให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยใช้ตารางที่มีชื่อเสียงในการเป็นรูปแบบ และ (3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ในการโยกย้ายตำแหน่งควรพิจารณาความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับตำแหน่ง ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ควรพิจารณาด้วยความยุติธรรม

1043. เนตรชนก จิระเกียรติ . การให้บริการประชาชน : ศึกษากรณีงานทะเบียนสำนักงานเขตจตุจักร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2537. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยเรื่องรายได้ การจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ การที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนในการเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น การมีโอกาสนำหน้าในวิชาชีพเท่าเทียมกับวิชาชีพอื่น ๆ การที่ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความคิดริเริ่มกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานสภาพภายในที่ทำงานมีความเหมาะสมปริมาณงานในแต่ละวันมีความเหมาะสมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานมีเพียงพอ และการปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกันได้เป็นอย่างดีมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานทะเบียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานทะเบียนส่วนใหญ่เป็นไปในทางบวก

3. ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการบริการประชาชน คือ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ วิธีการบริการประชาชน และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรพิจารณาหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานด้านการทะเบียน รวมทั้งการส่งเสริมขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มสวัสดิการ ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในทุกด้าน

2. ปรับปรุงการให้บริการประชาชนให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ รวมทั้งการบริหารงานด้านทะเบียนของผู้บังคับบัญชาให้เกิดมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. มุ่งเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดแก่ประชาชนในลักษณะของการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

1044. พินิตมา เลิศสมบูรณ์ . การใช้สารสนเทศของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอดส่องดูแลทุกข์สุขของประชาชน โดยเนื้อหาที่ใช้เรียงตามลำดับ ได้แก่ เนื้อหาด้านทรัพยากรมนุษย์และสาธารณสุข โภค การบริหาร การปกครอง และการคลัง การสนทนาเป็นรูปแบบที่มีการใช้สูงสุด รองลงมาคือ สื่อมวลชน ขอบเขตของสารสนเทศที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครใช้เป็นมิติด้านกว้างในเรื่องเฉพาะเจาะจง และสรุปเฉพาะประเด็นเป็นมิติด้านลึก ความถูกต้องเป็นความสำคัญสูงสุดของสารสนเทศที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครใช้ สำหรับแหล่งที่ใช้สูงสุดคือ แหล่งสารสนเทศบุคคล ได้แก่ ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ส่วนปัญหาที่ประสบจากการใช้สารสนเทศ คือ สารสนเทศมีความน่าเชื่อถือน้อย

1045. มงคล แสงอินทร์ . ระบบและกระบวนการการให้บริการของสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2537. (ภาคนิพนธ์)

จากผลการศึกษา สำนักงานเขต ต้องปรับปรุงระบบและกระบวนการการให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมให้เกิดความรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติดังนี้ ด้านปกครอง ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยระดมเจ้าหน้าที่จากฝ่ายต่าง ๆ มาร่วมปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทั่วถึงกันด้วย ด้านทะเบียน ควรเสนอให้กระทรวงมหาดไทยทบทวนปรับปรุงกฎหมายเรื่องผู้มีอำนาจอนุมัติในการออกบัตรประจำตัว

ประชาชนให้มีแนวทางที่คล่องตัวขึ้น ด้านโยธา ควรมีการกระจายอำนาจงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการโยธาไปให้สำนักงานเขตดำเนินการเพิ่มมากขึ้นโดยกระจายทั้งปริมาณงานและงบประมาณ และอัตราค่าจ้างให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบของงานแต่ละเรื่อง ด้านอนามัย กระบวนการให้บริการเฉพาะด้านควรปรับปรุง เรื่องขออนุญาตใช้เครื่องขยายเสียงให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว ด้านรายได้ควรเสนอปรับปรุงขั้นตอนการยื่นเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินรายใหม่ให้สำนักงานเขตสามารถประเมินราคาภาษีได้ และให้งานสิ้นสุดที่สำนักงานเขต ด้านรักษาความสะอาด ควรเสนอออกระเบียบกฎหมายที่มีบทลงโทษ และจับกุมผู้ฝ่าฝืนอย่างรุนแรงและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

1046. สุชาติ วิวัฒนมันัสกุล . ระบบและกระบวนการการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตลาดพร้าว . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา

1. การให้บริการงานโยธา บริการเฉพาะด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และอัตราส่วน บริการสาธารณูปโภคมีประสิทธิภาพทางด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับกลาง ดังนั้น ถ้าจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการงานโยธา ควรพิจารณาด้านระบบการให้บริการ ในประเด็นความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการ และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในประเด็นความไม่เสมอภาคและเสมอหน้าในการให้บริการและความไม่ซื่อสัตย์สุจริต
2. การให้บริการงานรักษาความสะอาด เป็นบริการสาธารณูปโภค มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับกลาง ดังนั้น ถ้าจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการงานรักษาความสะอาด จะต้องพิจารณาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านระบบการให้บริการ ในประเด็นการให้บริการไม่มีความเพียงพอทั่วถึง ด้านกระบวนการให้บริการ ในประเด็นไม่มีความสะอาดในการขอรับบริการและด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในประเด็นไม่มีความเสมอภาคเสมอหน้า ในการให้บริการ และความไม่เอาใจใส่ในหน้าที่บริการ
3. การให้บริการงานอนามัย บริการเฉพาะด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และอัตราส่วน บริการสาธารณูปโภคมีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับกลาง ดังนั้นถ้าจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการงานอนามัย ควรพิจารณาด้านระบบการให้บริการ ในประเด็นไม่มีความสะดวกในเงื่อนไขการขอรับบริการ ความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการ และความปลอดภัยในการให้บริการ
4. การให้บริการงานปกครอง บริการเฉพาะด้านมีประสิทธิภาพสูงทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และด้านอัตราส่วน บริการสาธารณูปโภคมีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์ค่อนข้างสูง และด้านวัตถุประสงค์ระดับกลาง ดังนั้นถ้าพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการงานปกครอง ควรพิจารณา 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการให้บริการ ในประเด็นความไม่สะดวกในเงื่อนไขการขอรับบริการและไม่มีความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการ ส่วนด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในประเด็นไม่เอาใจใส่ในหน้าที่บริการและความไม่เสมอภาค เสมอหน้าในการให้บริการ
5. การให้บริการงานทะเบียน เป็นบริการเฉพาะด้านอย่างเดียว มีประสิทธิภาพสูงทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และอัตราส่วน ดังนั้นในส่วนขอระบบและกระบวนการให้บริการถือว่าดีแล้ว ถ้าจะปรับปรุงการให้บริการให้ดีขึ้นควรจะเน้นด้านการประชาสัมพันธ์ เรื่องความสำคัญของการมีบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บรักษาหลักฐานต่าง ๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับทางราชการ โดยการเสริมลงไปหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา
6. การให้บริการงานรายได้ เป็นบริการเฉพาะด้านอย่างเดียว มีประสิทธิภาพสูงทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และอัตราส่วน ดังนั้นในส่วนขอระบบและกระบวนการให้บริการถือว่าดีแล้ว ถ้าจะปรับปรุงการให้บริการให้ดีขึ้นควรจะเน้นด้านการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการปรับภาษีใหม่และมีการแจ้งเตือนให้มาจ่ายภาษีล่วงหน้า

1047. ปริมพร อ่ำพันธุ์ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรีสำนักรงานเขตบางขุนเทียน . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มงานที่มีประสิทธิผลเชิงวัตถุประสงค์ และเชิงอัตวิสัยสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จำนวน 1 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานโยธาโดยอยู่ในระดับกลาง และกลุ่มงานที่มีประสิทธิผลทั้ง 2 ด้าน ไม่สอดคล้องกันอยู่ 3 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานอนามัย กลุ่มงานรักษาความสะอาด กลุ่มงานปกครอง โดยมีประสิทธิผลเชิงวัตถุประสงค์ระดับสูง ระดับสูง ระดับต่ำ ตามลำดับ และมีประสิทธิผลเชิงอัตวิสัยระดับกลางทั้ง 3 กลุ่มงาน

สำหรับผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับการแตกต่างกัน มี 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา จำนวน 2 กิจกรรม คือ (1) การบริการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำ (2) การบริการป้องกันน้ำท่วม 2) กลุ่มงานรักษาความสะอาด จำนวน 1 กิจกรรม คือ งานบริการกวาดและทำความสะอาด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1048. อัสยุทธ สุทธิธิล . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตราชเทวี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มงานปกครองมีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์สูง ด้านอัตวิสัยกลาง กลุ่มงานโยธาและกลุ่มงานอนามัย มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์สูง ด้านอัตวิสัยค่อนข้างสูง กลุ่มงานรักษาความสะอาด ด้านวัตถุประสงค์สูง ด้านอัตวิสัยค่อนข้างสูง กลุ่มงานรายได้และงานทะเบียนมีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์และอัตวิสัยสูง

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการมีสาเหตุสำคัญ ได้แก่ 1) กลุ่มงานปกครอง ได้แก่ พัฒนาก้าวหน้า สะดวกขอรับ สม่่าเสมอต่อเนื่อง 2) กลุ่มงานโยธา ได้แก่ พัฒนาก้าวหน้า คุณค่าใช้สอย สม่่าเสมอต่อเนื่อง ชื่อสัตย์สุจริต 3) กลุ่มงานอนามัย ได้แก่ รวดเร็วขั้นตอน สะดวกขอรับ สม่่าเสมอต่อเนื่อง ทำที่มารยาท 4) กลุ่มงานรักษาความสะอาด ได้แก่ พัฒนาก้าวหน้า เพียงพอทั่วถึง ชื่อสัตย์สุจริต ทำที่มารยาท

ข้อเสนอแนะในการศึกษาเชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ทบทวนแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานได้ครบกระบวนการในหน่วยงานเดียว (2) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงปัญหาและข้อขัดข้องเพื่อให้มีความเข้าใจในขอบเขตการให้บริการของสำนักงานเขต (3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ควรมีการกระจายบุคลากรในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพบุคลากรที่มีอยู่ให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความทันสมัยของเครื่องมือ และใช้เครื่องมือได้อย่างคุ้มค่า และใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากภาคเอกชนให้มากขึ้น เพื่อลดความเป็นหน่วยราชการลง

เชิงปฏิบัติ (1) กลุ่มงานปกครอง ได้แก่ การเพิ่มหน่วยรับเรื่องร้องทุกข์ วิธีการรับเรื่องร้องทุกข์ให้มีความทันสมัย โดยใช้คอมพิวเตอร์ การพิจารณากลับกรองปัญหาความสำคัญของเรื่องราวร้องทุกข์ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์

(2) กลุ่มงานโยธา ได้แก่ การเพิ่มอัตรากำลังคนงาน การเพิ่มศูนย์ซ่อม การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การจัดสรรงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์การปฏิบัติงาน และการเร่งพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน (3) กลุ่มงานรายได้ ได้แก่ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชน เพิ่มอัตราค่าสิ่งนิทกร ลดขั้นตอนปฏิบัติงาน การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ และการอบรมบุคลากร (4) กลุ่มงานทะเบียน ได้แก่ เพิ่มการประชาสัมพันธ์และการนำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์แบบออนไลน์ (online) มาใช้ (5) กลุ่มงานอนามัย ได้แก่ การเร่งทบทวนแก้ไขระเบียบข้อบังคับที่ไม่เหมาะสม การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานอนามัย มาปฏิบัติงาน การเร่งประชาสัมพันธ์ ความรู้เรื่องสุขาภิบาลแก่ประชาชน และอบรมความรู้เรื่องสุขาภิบาลแก่เจ้าหน้าที่ (6) กลุ่มงานรักษาความสะอาด ได้แก่ จัดหาคนงานให้เพียงพอต่อการให้บริการปรับปรุงเรื่องค่าตอบแทนของคนงานให้มีความเหมาะสมมากขึ้น จัดสรรงบประมาณเพื่อซื้ออุปกรณ์ปฏิบัติงานให้เพียงพอ ศึกษาแนวทางแก้ไขกฎระเบียบให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน

1049. สุวัฒน์ ปราสัระบิน , พ.ต.ท. . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตจอมทอง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า 4 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา 2) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 3) กลุ่มงานอนามัย 4) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยและอติวิสัย มีความสอดคล้องกัน 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 2) กลุ่มงานปกครอง ประสิทธิภาพด้านวัดดูวิสัยและอติวิสัยแตกต่างกัน 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา 2) กลุ่มงานอนามัย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1050. ประมุข วิจารณ์ปริชา . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางซื่อ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคินพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา 2) กลุ่มงานอนามัย ประสิทธิภาพด้านวัดดูวิสัยและอติวิสัย มีความสอดคล้องกันโดยประสิทธิผลในการให้บริการอยู่ในระดับกลางทั้งคู่ อีก 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 2) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยและอติวิสัยไม่สอดคล้องกัน คือ ประสิทธิภาพด้านวัดดูวิสัยอยู่ในระดับสูง แต่ประสิทธิผลด้านอติวิสัยอยู่ในระดับกลางทั้งคู่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความ

รับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัย
เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้
สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้ง
องค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและ
สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้าง
เครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

**1051. วีรชัย โพธิ์ปิตา , พ.ต.ต. . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร :
ศึกษากรณีสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า ใน 3 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา 2) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 3) กลุ่มงานอนามัย
ประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยและอัตรวิสัย มีความสอดคล้องกัน โดยประสิทธิผลในการให้บริการอยู่ในระดับกลาง ระดับสูง
และระดับกลาง ตามลำดับ มีเพียงกลุ่มงานเดียวคือกลุ่มงานปกครอง ที่มีประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยและอัตรวิสัยไม่
สอดคล้องกัน คือ ประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยอยู่ในระดับสูง แต่ประสิทธิผลด้านอัตรวิสัยอยู่ในระดับกลาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนา
ปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความ
รับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัย
เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้
สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้ง
องค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและ
สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้าง
เครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

**1052. วีระชัย บุญอารีย์ . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณี
สำนักงานเขตภาษีเจริญ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2538. (ภาคนิพนธ์)**

ผลการศึกษา พบว่า ใน 1 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา ประสิทธิภาพด้านวัดดูวิสัยและอัตรวิสัย มีความ
สอดคล้องกัน โดยประสิทธิผลในการให้บริการอยู่ในระดับกลาง มี 2 กลุ่มงาน ที่ประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยและอัตรวิสัยไม่
สอดคล้องกัน แต่มีระดับแตกต่างกันเล็กน้อย คือ 1) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 2) กลุ่มงานอนามัย มีประสิทธิผลด้าน
วัดดูวิสัยอยู่ในระดับกลาง แต่ประสิทธิผลด้านอัตรวิสัยอยู่ในระดับต่ำ และอีก 1 กลุ่มงาน ที่ประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัย
และอัตรวิสัยไม่สอดคล้องกัน มีระดับแตกต่างกันมากคือ กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิผลด้านวัดดูวิสัยอยู่ในระดับสูง แต่
ประสิทธิผลด้านอัตรวิสัยอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนา
ปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความ
รับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัย
เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริหาร ควรจัดสรรอัตรากำลังเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1053. พิพัฒน์ เนี่ยวคงศักดิ์ . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 2) กลุ่มงานอนามัย ประสิทธิภาพด้านวัตถุวิสัยและอัตวิสัย มีความสอดคล้องกันโดยประสิทธิผลในการให้บริการอยู่ในระดับสูงและระดับกลาง ตามลำดับ มี 2 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยและอัตวิสัยไม่สอดคล้องกัน คือ ประสิทธิภาพด้านวัตถุวิสัยอยู่ในระดับสูง แต่ประสิทธิผลด้านอัตวิสัยอยู่ในระดับกลาง 2) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยอยู่ในระดับต่ำ แต่ประสิทธิผลด้านอัตวิสัยอยู่ในระดับกลาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำกับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริหาร ควรจัดสรรอัตรากำลังเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1054. กุลวดี พูลเสน . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลางกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตพระชนก . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มงานโยธา มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยระดับสูงและด้านอัตวิสัยระดับค่อนข้างต่ำ (2) กลุ่มงานอนามัย มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยและด้านอัตวิสัยระดับสูง (3) กลุ่มงานรายได้ มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยระดับกลางและด้านอัตวิสัยระดับสูง (4) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยระดับสูงและด้านอัตวิสัยระดับค่อนข้างต่ำ (5) กลุ่มงานทะเบียน มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยและด้านอัตวิสัยระดับสูง (6) กลุ่มงานรักษาความสะอาด มีประสิทธิผลด้านวัตถุวิสัยระดับกลางและด้านอัตวิสัยระดับค่อนข้างต่ำ

ส่วนสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการให้บริการนั้น พบว่าเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุปัจจัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านระบบการให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ดังนี้ (1) ด้านระบบการให้บริการ เกิดจากสาเหตุปัจจัยของความไม่เพียงพอทั่วถึงและความไม่พัฒนา ก้าวหน้า (2) ด้านกระบวนการให้บริการ เกิดจากเหตุปัจจัยของความไม่รวดเร็วในขั้นตอน ความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง และความไม่ปลอดภัยในการให้บริการ (3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เกิดจากเหตุปัจจัยของความไม่เอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่และความไม่เสมอภาค เสมอหน้า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้สำนักงานเขตพระโขนง ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมบริการต่าง ๆ ในกลุ่มงานที่มีระดับประสิทธิภาพต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มงานควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และงานบริการด้านถึงขยะและที่ทิ้งขยะ อีกทั้งเสนอแนะในเรื่องของการพัฒนาระบบการให้บริการ โดยการนำวัสดุอุปกรณ์การปฏิบัติงานที่ทันสมัยมาใช้เพื่อช่วยให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง ในอันที่จะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ ในส่วนของกระบวนการให้บริการนั้น ควรเน้นการลดขั้นตอนการให้บริการให้มีลักษณะสั้นลงและง่ายขึ้น ส่วนด้านเจ้าหน้าที่ก็ควรจะมีการจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น

1055. กนกวรรณ สุตานิช . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางพลัด . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า 4 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานโยธา 2) กลุ่มงานรักษาความสะอาด 3) กลุ่มงานอนามัย 4) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์และอัตรา มีผลสอดคล้องกัน โดยประสิทธิภาพของการให้บริการรวมอยู่ในระดับกลาง ระดับสูง ระดับกลาง และระดับสูง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และกำชับเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1056. พูลศักดิ์ อินทรโยธา . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลางกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบึงกุ่ม . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

ใน 5 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานปกครอง 2) กลุ่มงานรายได้ 3) กลุ่มงานทะเบียน 4) กลุ่มงานอนามัย และ 5) กลุ่มงานรักษาความสะอาด ประสิทธิภาพในการให้บริการระดับสูงและสอดคล้องกันทั้งด้านวัตถุประสงค์และอัตรา มีกลุ่มงานเดียวคือ กลุ่มงานโยธามีประสิทธิภาพในระดับกลาง และสอดคล้องกันระหว่างด้านด้านวัตถุประสงค์และอัตรา

ข้อเสนอแนะ (1) เชิงนโยบาย กรุงเทพมหานครควรเป็นผู้ประสานในการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในอำนาจหน้าที่ระหว่างสำนักในกรุงเทพมหานครและฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขต ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีหน่วยงานเฉพาะต่างหากแยกจากงานอนามัยเพื่อทันกับปัญหาควรพัฒนาบุคลากรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แต่ละงานโดยเฉพาะ (2) เชิงปฏิบัติ ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างให้เพียงพอในแต่ละหน้าที่ ตลอดจนจัดสรรเครื่องมือเครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสะดวกคล่องตัวในการปฏิบัติงานให้สามารถบริการได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ

1057. วรณี อัสวานันท์ . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มงานโยธา มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์และด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับสูง (2) กลุ่มงานอนามัย มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์และด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับสูง (3) กลุ่มงานรักษาความสะอาด มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับกลาง แต่มีประสิทธิภาพด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับสูง (4) กลุ่มงานรายได้ มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับกลาง แต่มีประสิทธิภาพด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับสูง (5) กลุ่มงานทะเบียน มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์และด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับสูง (6) กลุ่มงานปกครอง มีประสิทธิภาพด้านวัตถุประสงค์ระดับสูง แต่มีประสิทธิภาพด้านอัตรากำลังอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการ ในภาพรวม ได้แก่ (1) ด้านระบบการให้บริการ : 1) ความไม่พัฒนาก้าวหน้าของการบริการ 2) ความไม่เพียงพอทั่วถึงของการบริการ (2) ด้านกระบวนการให้บริการ : 1) ความไม่สะดวกในการขอรับบริการ 2) ความไม่รวดเร็วในขั้นตอนการบริการ 3) ความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่องในการให้บริการ (3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ : 1) เจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่หน้าที่ในการให้บริการ 2) ความไม่เสมอภาคเสมอหน้าในการให้บริการ 3) ท่าทีมารยาทที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ (1) เชนโยบาย นโยบายบริการกรุงเทพมหานคร ควรมีการสานต่อนโยบายเดิม โดยมีกลไกของกฎหมายรองรับ ควรกำหนดมอบหมายอำนาจตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติที่ชัดเจนในการดำเนินการ ปัญหาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมควรมีองค์การรองรับที่เอกเทศจากกลุ่มงานอนามัยและสรรหาบุคคลที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจะพัฒนาควบคู่กันไป และวางแผนด้านงบประมาณที่ทันสมัย โดยใช้บริการเอกชนมากขึ้นภายใต้งบประมาณที่เหมาะสมและจำเป็น (2) เชิงปฏิบัติ จัดหาบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน และมีการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงาน เร่งรัดให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ทันกับงานที่ต้องปฏิบัติลดขั้นตอนความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือเครื่องใช้ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่ประชาชนควรรับรู้ สร้างจิตสำนึกในการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

1058. ไชยวัฒน์ รัตนดาตาส . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลางกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตสวนหลวง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาด้านวัตถุประสงค์ ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสำนักงานเขตสวนหลวงที่มีความรู้ในขั้นตอนการให้บริการ และระยะเวลาที่ใช้ ผลปรากฏว่ากลุ่มงานหลักของสำนักงานเขตสวนหลวง 5 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานปกครอง กลุ่มงานทะเบียน กลุ่มงานอนามัย กลุ่มงานโยธา และกลุ่มงานรายได้ มีการให้บริการในระดับประสิทธิภาพสูง คือ สามารถให้บริการกับประชาชนได้โดยใช้เวลาน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบ

ส่วนการศึกษาด้านอัตรากำลัง ได้จัดกลุ่มงานออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ งานบริการสาธารณูปโภค คือ งานที่ผู้รับบริการไม่ต้องไปติดต่อขอรับบริการก็สามารถได้รับผลของการบริการและงานบริการเฉพาะด้าน หมายถึง งานที่ผู้รับบริการต้องไปติดต่อขอรับบริการเฉพาะเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งในงานบริการสาธารณูปโภคที่ทำการศึกษา 4 กลุ่มงาน ได้สุมตัวอย่างประชาชนผู้รับบริการที่อาศัยอยู่ในเขตสวนหลวงจำนวน 1,024 ครอบครัว ปรากฏว่า มีกลุ่มงานที่ให้บริการในระดับประสิทธิภาพสูงและประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานรักษาความสะอาดและกลุ่มงานโยธา ตามลำดับ ส่วนอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มงานอนามัย และกลุ่มงานปกครองการให้บริการมีประสิทธิภาพต่ำ สำหรับในงานบริการเฉพาะด้าน ได้สุมตัวอย่างผู้เคยไปรับบริการที่สำนักงานเขตสวนหลวงในรอบปีที่ผ่านมา 5 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานโยธา กลุ่มงานอนามัย กลุ่มงานรายได้ กลุ่มงานทะเบียน และกลุ่มงานปกครอง จำนวน 793 ครอบครัว ปรากฏว่า การให้บริการมีประสิทธิภาพสูงทั้ง 5 กลุ่มงาน แสดงว่าการให้บริการเฉพาะด้านเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ และเมื่อพิจารณาใน

ภาพรวมของประสิทธิผลในด้านอัตรวิสัย ของทั้ง 6 กลุ่มงาน พบว่า มีกลุ่มงานที่ให้บริการมีประสิทธิภาพสูง 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานรักษาความสะอาด กลุ่มงานรายได้ และกลุ่มงานทะเบียน กลุ่มงานที่ให้บริการมีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง คือ กลุ่มงานโยธา ส่วนกลุ่มงานอนามัยและกลุ่มงานปกครองสามารถให้บริการได้มีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการให้บริการ พิจารณาใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านระบบการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย ความสะดวกในเงื่อนไข ความเพียงพอทั่วถึงของการให้บริการ การบริการที่มีคุณค่าสำหรับใช้สอย มีความคุ้มค่าสมกับราคา และมีการพัฒนาการบริการให้ก้าวหน้า 2) ด้านกระบวนการให้บริการ ประกอบด้วย ความสะดวกในการขอรับบริการ ความรวดเร็วในขั้นตอนของการบริการ ความสม่ำเสมอต่อเนื่องในบริการ และมีความปลอดภัยในการให้บริการ 3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ประกอบด้วย การเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความเสมอภาคและเสมอหน้าในการให้บริการ มีมารยาททำที่ที่ดีในการให้บริการ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งจากผลการศึกษาปรากฏว่า กิจกรรมบริการที่ประชาชนไม่พึงพอใจจะมีสาเหตุสำคัญ ๆ มาจากด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านระบบการให้บริการ เนื่องจากไม่มีการพัฒนาการบริการให้มีความก้าวหน้าและการให้บริการไม่เพียงพอหรือไม่ทั่วถึง
 2. ด้านกระบวนการให้บริการ เนื่องจากไม่มีความสะดวกในการขอรับบริการและไม่มีความต่อเนื่องในการให้บริการ
 3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เอาใจใส่ และมีการให้บริการที่ไม่เสมอภาคกัน
- จากผลการศึกษา เพื่อให้การให้บริการของสำนักงานเขตสวนหลวงมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการให้บริการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ การบริการเฉพาะด้าน เน้นการปรับปรุงเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเนื่องจากเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้รับบริการ ได้แก่ การเพิ่มการเอาใจใส่ต่อผู้มาขอรับบริการ เช่น การสอบถามและแนะนำขั้นตอนการให้บริการด้วยท่าทีที่ดี การให้บริการแก่ผู้มารับบริการตามลำดับก่อน-หลัง การให้บริการในช่วงเวลาพักกลางวัน การเรียนรู้งานในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้ เป็นต้น ส่วนในบริการสาธารณะซึ่งลักษณะการบริการแตกต่างจากบริการเฉพาะด้าน เพราะจะมีปัญหาและข้อจำกัดในด้านงบประมาณ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขต ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบ จึงมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงงานประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย จะต้องปรับปรุงระเบียบของทางราชการบางส่วนที่ล้าสมัยทั้งในด้านอำนาจหน้าที่และวิธีปฏิบัติ ส่วนงานบางอย่างที่มีหน่วยงานรับผิดชอบมาก หรือมีการทักท้วงเกินความสามารถของเขต ฯ ควรมีการตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจให้รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการ นอกจากนี้จะต้องเร่งประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกและขอความร่วมมือจากประชาชนให้ร่วมมือกับการบริการของทางสำนักงานเขตสวนหลวง อีกทั้งจะต้องประเมินผลการให้บริการทุกระยะเพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรค และความต้องการ ทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เพื่อให้การบริการมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

1059. ลือชัย เจริญทรัพย์ . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลางกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางเขน . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาโดยสรุป พบว่า ระดับประสิทธิผลของการให้บริการ ด้านอัตรวิสัยอยู่ในระดับปานกลางมีถึง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานปกครอง โยธา ทะเบียน และอนามัย และ 2 กลุ่มงานอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ กลุ่มงานรายได้ และรักษาความสะอาด สำหรับด้านอัตรวิสัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงถึง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานรายได้ ทะเบียน อนามัย และรักษาความสะอาด และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานปกครองและโยธาจะเห็นได้ว่าแต่ละกลุ่มงานทั้งด้านอัตรวิสัยและด้านอัตรวิสัยระดับประสิทธิผลไม่แตกต่างกันมากนัก มีเพียงบางกลุ่มงานเท่านั้นที่ผกผันต่อกัน ได้แก่ กลุ่มงาน

รายได้และกลุ่มงานรักษาความสะอาด และเมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมย่อยพบว่า ประชาชนยังไม่พอใจในหลายกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมบริการด้านสาธารณสุขโรค ที่การให้บริการ มีลักษณะครอบคลุมเต็มพื้นที่และทุกกลุ่มบุคคล สำหรับปัจจัยของความไม่พึงพอใจต่อการบริการจะมีความผันแปรไปตามลักษณะกลุ่มงานกล่าวโดยสรุป สาเหตุของความไม่พึงพอใจหรือสาเหตุที่ก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านระบบการให้บริการ สาเหตุสำคัญความไม่เพียงพอทั่วถึงของการบริการที่ให้ รวมทั้งบริการที่ให้บริการกิจกรรมยังขาดความทันสมัยหรือก้าวหน้า
2. ด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า บางกิจกรรมงานมีขั้นตอนมากทำให้บริการขาดความรวดเร็วในขั้นตอนการให้บริการและในขณะเดียวกัน การให้บริการยังขาดความสม่ำเสมอต่อเนื่อง อีกด้วย
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในหลายกิจกรรม เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการยังขาดความเอาใจใส่ในหน้าที่งานบริการในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานบริการ ดังนี้
 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรจัดสรรทรัพยากรบริหาร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เพียงพอและเหมาะสมตามความจำเป็นในแต่ละกลุ่มงานบริการ โดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพของงาน นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานควรเน้นการประสานงาน การประชาสัมพันธ์และการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรควบคู่กันไปด้วย
 2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครในฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นว่า ควรดำเนินการในเรื่องใดบ้างให้ชัดเจนและนอกจากนี้ กรุงเทพมหานครเองก็ควรที่จะมีการกระจายอำนาจทางการปกครองและการคลังให้แก่สำนักงานเขตมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในงานบริการและประการสำคัญที่สุดจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างค่านิยมและจิตสำนึกแก่ประชาชนผู้รับบริการ ให้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหของท้องถิ่นด้วย แม้จะใช้ระยะเวลาบ้างก็ตาม
 3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ การแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขต กรุงเทพมหานครอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วย

1060. อริยญา พัวพงษ์ไพโรจน์ . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลางกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางกอกน้อย . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการ ดังนี้ (1) ด้านระบบการให้บริการ ใน 2 ประเด็น คือ ความไม่พัฒนาก้าวหน้าของการบริการและความไม่เพียงพอทั่วถึงของการบริการ (2) ด้านกระบวนการให้บริการ ใน 2 ประเด็น คือ ความไม่สะดวกในการขอรับบริการและความไม่รวดเร็วในขั้นตอนการบริการ (3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ใน 3 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่ไม่เอาใจใส่หน้าที่ในการให้บริการ ไม่มีความเสมอภาค เสมอหน้าในการให้บริการ และท่าทีมารยาทที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการให้บริการ ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ สำนักงานเขตควรปรับปรุงในด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการยิ่งขึ้น เช่น กรณีที่ต้องมีการประสานงานทั้งภายในหน่วยงาน และภายนอกหน่วยงาน
2. ด้านทรัพยากรทางการบริหาร อันได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ หรืออุปกรณ์อันทันสมัยและยานพาหนะที่ใช้ในการให้บริการ ควรมีความพร้อมและให้ความสำคัญในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ
3. ด้านความสัมพันธ์กับประชาชน สำนักงานเขตควรที่จะระดมรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการฟื้นฟู ส่งเสริม และบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อช่วยลดหรือบรรเทาปัญหาทางด้านมลภาวะ ซึ่งสิ่งที่จะติดตามมาคือคุณภาพที่ดีของประชาชน

4. ด้านเทคนิควิธีการ สำนักงานเขตควรนำเทคนิควิธีการสมัยใหม่ และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับการบริการ เช่น ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เชื่อมโยงข้อมูลทุกกลุ่มงานที่ต้องมีการประสานงานกัน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ หรือการจ้างเหมาให้ออกชนดำเนินการในบางกิจกรรม ที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึง เพื่อให้การให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ด้านศักยภาพของบุคลากร สำนักงานเขตควรมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งยังเป็นการให้บริการ เพราะเจ้าหน้าที่มีความรู้ในการให้บริการเป็นอย่างดี โดยจัดเป็นการเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน

6. ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ สำนักงานเขตควรชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการให้บริการ สาธารณะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจโดยมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการมอบหมายภารกิจอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีระบบวัดผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบการให้โทษ เพราะเจ้าหน้าที่จะได้มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน

1061. พงนิยั ธีระวัฒน์สกุล . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตดินแดง . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการไม่มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากความไม่พึงพอใจของประชาชนในการให้บริการดังกล่าวข้างต้นที่สำคัญแยกตามกลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มงานโยธา คือ การบริการที่พัฒนาก้าวหน้า , ความสะดวกในการขอรับบริการ และความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่
2. กลุ่มงานรักษาความสะอาด คือ การบริการที่พัฒนาก้าวหน้า , การบริการเพียงพอทั่วถึง , ความสะดวกในการขอรับบริการ และความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่
3. กลุ่มงานอนามัย คือ การบริการเพียงพอทั่วถึง , ความสะดวกในการขอรับบริการ , การบริการสม่ำเสมอต่อเนื่อง และความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่
4. กลุ่มงานปกครอง คือ การบริการเพียงพอทั่วถึง , ความรวดเร็วขั้นตอนของงานบริการ , ทำที่มารยาทของเจ้าหน้าที่ และความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่
5. กลุ่มงานรายได้ คือ ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่และความรวดเร็วขั้นตอนของงานบริการ
6. กลุ่มงานทะเบียน คือ การบริการที่พัฒนาก้าวหน้า , การบริการเพียงพอทั่วถึง , การบริการสม่ำเสมอต่อเนื่อง และความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่

1062. สร้อยทอง ลิ้มพยานาค . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตพระนคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศักดิ์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาโดยทั่วไปในภาพรวมได้สรุปสาเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านระบบการให้บริการ : ความไม่พัฒนาก้าวหน้าของการบริการและความไม่เพียงพอทั่วถึงของการบริการ
2. ด้านกระบวนการให้บริการ : ไม่มีความสะดวกในการขอรับบริการ , ไม่มีความรวดเร็วในขั้นตอนการบริการ, ไม่มีความสม่ำเสมอต่อเนื่องในการให้บริการ และไม่มีความปลอดภัยในการให้บริการ
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ : เจ้าหน้าที่ไม่เอาใจใส่ในการให้บริการ , ไม่มีความเสมอภาคเสมอหน้าในการให้บริการ, ทำที่มารยาทที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ และไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรจัดอัตรากำลังให้เพียงพอในแต่ละหน้าที่ ตลอดจนจัดสรรเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้สามารถบริการได้สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นลง ควรเพิ่มบทบาทองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นมาให้เป็นอิสระแยกจากงานอนามัย และเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนในการรักษาความสะอาดดูแลรักษาสาธารณสุขและพิทักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาบุคลากรทางด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ เพื่อให้ทันกับการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานทะเบียนของสำนักงานเขตต่อไป

เชิงนโยบาย ควรจะมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรกำลังคน และวัสดุ อุปกรณ์ ควรสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ จัดให้มีการหมุนเวียนงาน เพื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้เพื่อสะดวกต่อการจัดระบบงานการให้บริการที่ง่ายและรวดเร็วขึ้น

สำนักงานเขตควรที่จะปิดป้ายแสดงขั้นตอนในการติดต่องาน และระยะเวลาในแต่ละงาน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ การขยายเวลาการให้บริการก็น่าจะนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งกรุงเทพมหานครควรเป็นตัวประสานในการทำงานระหว่างเขตกับสำนักต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครและมีการออกกฎหมายเพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนด้านสาธารณูปโภค

1063. สำราญ คงเจริญ . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการในการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรค และเหตุปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการการให้บริการของแต่ละกิจกรรมบริการ มีปัญหาโดยสรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาความไม่พร้อมของทรัพยากรทั้งบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ได้แก่ นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และวัสดุอุปกรณ์ขาดคุณภาพและไม่เพียงพอ (2) ปัญหาความไม่พร้อมของผู้รับบริการ เช่น ไม่เข้าใจระเบียบเงื่อนไขต่าง ๆ ส่วนหนึ่งเกิดจากงานประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง (3) ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพในการทำงานในแต่ละกิจกรรมต้องผ่านหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้า ได้แก่ กิจกรรมบริการในกลุ่มงานอนามัย กลุ่มงานโยธา กลุ่มงานรายได้ (4) ปัญหาการกระจายอำนาจยังมีปัญหาในทางปฏิบัติทั้งด้านบริการและด้านงบประมาณ (5) ปัญหาด้านระเบียบกฎหมาย เช่น ข้อกฎหมายไม่ชัดเจน ซ้ำซ้อน เข้าใจยากและล่าช้า

ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ

1. ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการสรรหาและใช้ทรัพยากร ดังนี้ จัดอัตรากำลังให้เพียงพอเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบและด้านความสามารถต้องส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ หรือจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และวัสดุอุปกรณ์ต้องทันสมัยและฝึกให้บุคลากรให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

2. ควรปรับปรุงระบบและกระบวนการให้เหมาะสม เพราะบางกิจกรรมกำหนดขั้นตอนมากและใช้เวลานานเกินไป และการบริการในแต่ละกิจกรรมควรบริการเสร็จในหน่วยงานเดียวโดยอำนาจเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย เช่น การใช้ถ้อยคำที่ไม่ชัดเจน สามารถตีความได้หลายแง่ เป็นต้น

3. ในภาวะที่ไม่พร้อมด้านทรัพยากร หรือขาดความชำนาญเฉพาะ หน่วยงานควรเปลี่ยนมาควบคุมแทนการปฏิบัติ โดยการว่าจ้างเอกชนเข้าดำเนินการ

การที่จะดำเนินการปรับปรุงการบริการของสำนักงานเขต ควรทำการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงยุทธศาสตร์หลักของงานบริการคือวิธีการบริการที่ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน

4. ควรให้ความสำคัญแก่งานประชาสัมพันธ์ โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะ มีบุคลากรที่มีความชำนาญและเพียงพอใช้ระบบสารสนเทศเข้าช่วย โดยมุ่งให้ประชาชนสามารถหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเตรียมทุกอย่างให้พร้อมก่อนไปขอรับบริการ เช่น การสร้างศูนย์ข้อมูลสาธารณะ การทำโปรแกรมข้อมูลที่จำเป็นไว้ในแผ่นดิสก์ โดยจำหน่ายในราคาถูก เป็นต้น

1064. อารีย์ อยู่โปร่ง . ประสิทธิภาพของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตคลองสาน . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยทั่วไปในภาพรวมได้สรุปสาเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพในการให้บริการในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านระบบการให้บริการ : ความไม่พัฒนาก้าวหน้าของการบริการและความไม่เพียงพอทั่วถึงของการบริการ
2. ด้านกระบวนการให้บริการ : ไม่มีความสะดวกในการขอรับบริการ , ไม่มีความรวดเร็วในขั้นตอนการบริการ, ไม่มีความปลอดภัยในการให้บริการ และไม่มีความสะดวกต่อเนื่องในการให้บริการ
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ : เจ้าหน้าที่ไม่เอาใจใส่ในการให้บริการและท่าทีมารยาทที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้สำนักงานเขตคลองสาน ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมบริการต่าง ๆ ในกลุ่มงานที่มีระดับประสิทธิภาพต่ำ โดยเฉพาะงานควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และงานบริการด้านถึงและที่ท้องชะ อีกทั้งเสนอแนะในเรื่องของการพัฒนาระบบการให้บริการ โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงานที่ทันสมัยมาใช้เพื่อช่วยให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึงในอันที่จะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริการ ในส่วนของกระบวนการให้บริการนั้น ควรเน้นการลดขั้นตอนการให้บริการให้มีลักษณะสั้นลงและง่ายขึ้น ส่วนด้านเจ้าหน้าที่ก็ควรจะมีการจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น

1065. จำนง รัตนกุล , พ.ต.ต. . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตยานนาวา . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเชิงปฏิบัติ คือ :- (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และท่าทีเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริการ ควรจัดสรรอัตรากำลังเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1066. ยุพา ตั้งตน . ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตมีนบุรี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเชิงปฏิบัติ คือ :- (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (2) พัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านระบบ กระบวนการ และท่าทีเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประชาชนด้วยจิตสำนึก และความรับผิดชอบ (3) จัดสรรทรัพยากรทางการบริการให้เพิ่มมากขึ้น (4) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เชิงนโยบาย (1) ด้านอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ควรพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการได้มากขึ้น (2) ด้านสภาพแวดล้อมของการบริหาร ควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (3) ด้านประชาชนผู้รับบริการ ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (4) ด้านทรัพยากรการบริหาร ควรจัดสรรอัตรากำลังเครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

1067. มนตรีพล พิทยธรรม . รูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการกรุงเทพมหานครตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย : ศึกษากรณีสำนักงานเขตห้วยขวางและสำนักงานเขตสวนหลวง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ระดับ 1 - 5 ส่วนใหญ่ มีความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา คือ ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย ระดับ 6 - 7 มีรูปแบบภาวะผู้นำทางการบริหารแบบปรึกษาหารือ
2. ภูมิหลังของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ระดับ 1 - 5 มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำทางการบริหารของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย ระดับ 6 - 7 ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพวกเขา จำนวน 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยเรื่องระดับตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าค่าที่กำหนดไว้ที่ 0.05 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน และอายุราชการไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่สูงกว่า 0.05 ทั้งสิ้น

1068. รสรินทร์ เกรียงสินยศ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตบางรัก . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2538. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่เสนอแนะให้สำนักงานเขตบางรัก ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงงานที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อย ได้แก่ งานก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมทางระบายน้ำ งานป้องกันน้ำท่วม งานดูแลสาธารณสมบัติ งานบริการด้านถังขยะ และที่ทิ้งขยะ งานตรวจสอบควบคุมสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ และงานการรับเรื่องราวร้องทุกข์

ฝ่ายโยธาควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรค ที่ทำให้งานด้านโยธาไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน เป็นต้นว่าอุปสรรคทางด้านกายภาพ อัตรากำลังงบประมาณ และด้านความร่วมมือจากประชาชน นอกจากนี้ ยังควรให้ความสำคัญในด้านการประสานงาน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

สำหรับงานรักษาความสะอาดนั้น สำนักงานเขตบางรักควรปรับปรุงอุปกรณ์การขนขยะให้มีประสิทธิภาพสูง เพื่อจะได้สามารถเพิ่มปริมาณการเก็บขนขยะให้มากขึ้น ควรเพิ่มการส่งเสริมให้ประชาชนลดปริมาณขยะด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้ขโมยถังขยะและผู้ไม่ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้

ส่วนทางด้านงานอนามัย ผู้วิจัยเห็นควรให้เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ในด้านการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการอบรมตลอดจนดูงานในประเทศที่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดี ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้มาบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้งควรมีมาตรการตรวจสอบ ควบคุม และลงโทษผู้ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย

1069. ปรี จำปาทอง . ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการแยกทิ้งขยะของประชาชนเขต กรุงเทพมหานคร . ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีพฤติกรรมการแยกทิ้งขยะไม่ถูกต้องเหมาะสม สาเหตุส่วนใหญ่ของการไม่แยกทิ้งขยะมักเนื่องมาจาก การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นบุคคลอื่น หรือเห็นเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครไม่แยกทิ้งขยะ รวมถึง การทิ้งขยะผิดประเภทของถังขยะที่รองรับ เช่น การทิ้งขยะสดลงถังขยะแห้ง การทิ้งขยะแห้งลงถังขยะสด ทำให้การนำถังขยะแยกประเภทมาใช้นั้นไม่เกิดประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ พบว่า อุปนิสัยในการซื้อสินค้า ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และการรับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการแยกทิ้งขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยขอเสนอให้กรุงเทพมหานครได้ปรับปรุงการบริการเก็บขยะ โดยให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการแยกขยะอย่างถูกต้อง รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ ณรงค์ และการประเมินผลในด้านการแยกขยะอย่างต่อเนื่องให้กับประชาชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและจิตวิทยา เพื่อให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องต่อไป

1070. สุรีย์ วัธนะประพันธ์ . ทศนคติข้าราชการกรุงเทพมหานครของสำนักงานเขตที่มีต่อปัจจัยที่จะทำให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539. (เอกสารวิจัย)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับทศนคติที่มีต่อประสิทธิภาพและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแง่จุลภาค พบว่า (1) ปัจจัยที่เอื้อต่อประสิทธิภาพกระบวนการที่วัดจากทศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องตามระบบ ระเบียบ และขั้นตอนของทางราชการ ส่วนการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลเป็นปัจจัยที่ขัดขวางประสิทธิภาพในการทำงาน (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการประหยั้งงานที่เป็นปัจจัยที่เอื้อมากที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการแบ่งงานของฝ่าย ส่วนการคัดเลือกบุคลากร หรือการบรรจุแต่งตั้งบุคคลไม่เหมาะสมกับงานมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพงานน้อยที่สุด

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตในแง่มหภาค ข้าราชการสำนักงานเขตส่วนใหญ่พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางมากถึงร้อยละ 73.35

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตในแง่จุลภาค พบว่า เพศ ของข้าราชการสำนักงานเขตมีความสัมพันธ์กันกับการทำงานด้วยวิธีหรือเทคนิคที่สะดวกสบาย การทำงานเป็นทีม ในจำนวนเท่ากัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่การยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้าราชการเพศชายเห็นว่าปัจจัยนี้มีความสำคัญมากกว่าข้าราชการเพศหญิง ส่วนการเดินทางมาปฏิบัติงาน แสงสว่าง อุณหภูมิ ระยะเวลาหยุดพักในการทำงานและเงินเดือน พบว่า ข้าราชการเพศหญิง มีความเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญมากกว่าข้าราชการเพศชาย

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจกับทศนคติและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตในแง่มหภาค พบว่า ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจมิได้มีความสัมพันธ์เชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทศนคติ และปัจจัยในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของข้าราชการของสำนักงานเขตในแง่มหภาค

5. ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อปัจจัยที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จากคำตอบแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อปัจจัยที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพที่น่ารับฟัง และหาแนวทางแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อเสนอแนะหลายประเด็น เช่น การปรับปรุงโครงสร้างและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมทั้งแนวทางและมาตรการในการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 -

2544) แล้ว ซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ทศคติของข้าราชการสำนักงานเขตที่มีต่อปัจจัยที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพนั้น สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่อันจะส่งผลให้การบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชนในทุกกระดับ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

1071. ประทับ ทองอุ . ประสิทธิผลของระบบและกระบวนการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตปทุมวัน . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึก) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษา ปัจจัยเหตุที่มีผลต่อประสิทธิผลของระบบและกระบวนการ จากผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ด้านระบบการให้บริการ เป็นปัจจัยเหตุที่มีผลต่อประสิทธิผลการให้บริการ ใน 2 ระดับ คือ ปัจจัยเหตุระดับหลักและปัจจัยเหตุระดับรอง ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของระบบบริการ เป็นปัจจัยเหตุระดับหลัก เนื่องจากผู้ให้บริการไม่มีความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความไม่คล่องตัวในบริการ การประสานงานและความไม่สะดวกในการตรวจสอบหลักฐานในพื้นที่ ส่วนของผู้รับบริการไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระของบริการและมักจะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามระเบียบของบริการ

1.2 นโยบายและระเบียบของบริการ เป็นปัจจัยเหตุระดับรอง เนื่องจากความไม่คล่องตัวในบริการที่ระเบียบได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง การให้บริการซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน อีกทั้งการกำหนดโทษไม่รุนแรง ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติตามระเบียบ การเตรียมหลักฐานตามระเบียบมีความยุ่งยากในกรณีที่มีภูมิลาเนาอยู่ต่างถิ่น ในกรณีผู้ให้บริการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด

2. ด้านกระบวนการให้บริการ เป็นปัจจัยเหตุที่มีผลต่อประสิทธิผล ใน 3 ระดับ คือ ปัจจัยเหตุระดับหลัก ปัจจัยเหตุระดับรอง และปัจจัยเหตุระดับเสริม ดังนี้

2.1 ความสอดคล้องของทรัพยากรกับแนวทางปฏิบัติของบริการ เป็นปัจจัยเหตุระดับหลัก เนื่องจากขาดเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรบางหน่วยงานไม่เพียงพอ เช่น งานทะเบียน งานปกครอง ซึ่งต้องให้บริการเป็นประจำวันตลอดเวลา อย่างเป็นระบบและรวดเร็ว ส่วนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ

2.2 ความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบของบริการ เป็นปัจจัยเหตุระดับรอง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของเขตมีอำนาจหน้าที่ที่ไม่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบที่ผู้รับบริการเข้าใจ เนื่องจากการบริการไม่สิ้นสุดที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ที่ผู้เกี่ยวข้องไปติดต่อขอรับบริการ อีกทั้งการบริการไม่คล่องตัว เพราะส่วนกลางยังไม่กระจายอำนาจหน้าที่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.3 การกำหนดเป้าหมายด้านเวลาและความชัดเจนของขั้นตอนบริการ เป็นปัจจัยเหตุระดับเสริม เนื่องจากการบริการของเขตยึดหยุ่นไปตามสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนระเบียบกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ควรเร่งรัดการปรับปรุงกิจกรรมบริการให้เกิดความต่อเนื่องสะดวกรวดเร็วและมีความคล่องตัว โดยแก้ไขระเบียบให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้เขตอย่างครบวงจร เช่น อัตราค่าจ้าง งบประมาณและเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อกิจกรรมบริการ โดยเฉพาะกลุ่มงานปกครองเน้นการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์ในระดับเขต กลุ่มงานทะเบียน จัดบริการให้เกิดความคล่องตัวเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉลี่ยอัตราค่าจ้างให้เพียงพอ กลุ่มงานโยธา กลุ่มงานอนามัย และกลุ่มงานรายได้ ให้เร่งรัดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในความรับผิดชอบการให้บริการและลดขั้นตอนการบริการให้สั้นลง โดยส่วนกลางกระจายอำนาจให้มากขึ้น ส่วนกลุ่มงานรักษาความสะอาด ควรจัดระบบงานในการเก็บขยะให้รวดเร็วและทั่วถึง ทั้งการให้บริการในชุมชนแออัด ย่านชุมชน และหน่วยงานราชการโดยการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1072. บรรจง กาญจนานิล . ระบบและกระบวนการให้บริการของสำนักงานเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ระบบและกระบวนการให้บริการในแต่ละกิจกรรมเหตุที่ประชาชนไม่พึงพอใจแบ่งออกได้เป็น

งานทะเบียนปกครอง สาเหตุที่ทำให้ไม่พึงพอใจคือ ขาดความสะดวกในเงื่อนไขของการขอรับบริการ ขาดความรวดเร็วในขั้นตอนของการให้บริการ ขาดหลักฐานที่ใช้ประกอบในการยื่นขอรับบริการ เครื่องใช้ไม่เพียงพอและประชาชนไม่เข้าใจระบบและกระบวนการบริการ

งานทะเบียน สาเหตุที่ทำให้ไม่พึงพอใจคือ ด้านความรวดเร็วในขั้นตอนของการให้บริการ ความเอาใจใส่ในหน้าที่การให้บริการ ความซับซ้อนในข้อระเบียบปฏิบัติ ด้านอำนาจพิจารณาอนุมัติ ด้านทรัพยากรบริหารไม่พอเพียง และด้านประชาชนผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

งานโยธา ปัญหาและข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ คือ ความซับซ้อนด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ บุคลากรขาดความสามารถเฉพาะทางและด้านข้อจำกัดของพื้นที่เขต ซึ่งเป็นเขตชั้นใน เขตพระราชฐาน และมีการใช้พื้นที่ในการก่อสร้างเติมพื้นที่ ดังนั้น การขออนุญาตในการก่อสร้างต่าง ๆ จึงต้องพิจารณาเป็นพิเศษ

งานอนามัย ปัญหาและข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ คือ ระเบียบและกฎหมายไม่ชัดเจน อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชนไม่เข้าใจและพยายามเลี่ยงกฎหมาย

งานรายได้ การยื่นเสียภาษีป้าย มีความพึงพอใจระดับต่ำ สาเหตุที่ทำให้ไม่พึงพอใจ คือ การให้บริการไม่คุ้มค่ากับค่าธรรมเนียมบริการ ขาดความสะดวกในการขอรับบริการและการให้บริการ ขาดความรวดเร็ว และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดความเอาใจใส่ในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ สุจริตในการให้บริการ ปัญหาและข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ คือ ประชาชนไม่เข้าใจการเสียภาษีท้องถิ่น ด้านระเบียบปฏิบัตินโยบายการปรับราคาภาษีใหม่ซึ่งเพิ่มจากเดิม 20 เปอร์เซ็นต์ และบุคลากรไม่พอเพียง

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้ งานทะเบียนปกครอง ควรปรับปรุงเกี่ยวกับกฎระเบียบปฏิบัติ โดยกำหนดหลักฐานที่จะนำมาใช้ประกอบในการขอรับบริการให้เหมาะสม งานทะเบียน ควรเสนอให้กระทรวงมหาดไทย ทบพวนปรับปรุงระเบียบเรื่องผู้มีอำนาจอนุมัติการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้มีความคล่องตัวขึ้น และจัดจ้างบริษัทเอกชนมารับเหมาช่วงการถ่ายเอกสารเพื่อลดงานของเจ้าหน้าที่ และเพื่อความรวดเร็ว งานโยธา ควรพิจารณากฎหมายระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น เรื่องการต่อเติมอาคารเพราะประชาชนมักจะฝ่าฝืนกฎหมายเสมอ ควรจัดจ้างบริษัทเอกชนมาตรวจแบบแปลนการก่อสร้างเพื่อลดเวลาและงานของเจ้าหน้าที่ งานอนามัย ควรปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้มีการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสม ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีการประชาสัมพันธ์เรื่องกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคให้เห็นเป็นรูปธรรม การสร้างจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องพฤติกรรมอนามัย ให้มีความระมัดระวังในการเลือกสิ่งบริโภคและอุปโภค งานรายได้ ควรเสนอปรับปรุงขั้นตอนการยื่นเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินรายใหม่ให้สำนักงานเขตสามารถประเมินราคาภาษีได้และให้งานสิ้นสุดที่สำนักงานเขต ทางกองรายได้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เรื่องการปรับราคาประเมินภาษีใหม่ให้ประชาชนเข้าใจ และควรจัดจ้างให้บริษัทเอกชนมารับเหมาในการเก็บภาษีเป็นแขวง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการจัดเก็บภาษี โดยทางสำนักงานเขต เป็นผู้กำหนดราคากลางของการประเมินแต่ละภาษีให้เพื่อลดเวลาลดงานและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1073. วัชรพงศ์ ขุมเพชร . ทศนคติของศึกษาธิการเขตต่อระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร . สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า โครงสร้างการศึกษายังไม่เป็นระบบ มีขั้นตอนการสั่งการหลายขั้นตอนเกินไป ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน รูปแบบของการบริหารการศึกษายัง

พระราชบัญญัติบริหารข้าราชการสามัญมากกว่านำพระราชบัญญัติข้าราชการครู หน้าที่ของศึกษาธิการกำหนดไว้ไม่ชัดเจน ตามตำแหน่งหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้ปฏิบัติงานน้อย แต่ในทางปฏิบัติจริงศึกษาธิการเขตปฏิบัติหน้าที่มาก และส่วนมากจะ ปฏิบัติงานตอบสนองนโยบายขอสำนักงานเขตที่มุ่งเน้นในเรื่องของการรักษาความสะอาด การพัฒนาชุมชน และการ พัฒนารายได้ของกรุงเทพมหานคร ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่เรื่องของการบริหารการศึกษามีน้อยมาก ส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่จะมีความสามารถในการทำหน้าที่ธุรการมากกว่าการบริหารการศึกษา และการจัดโครงสร้างการบริหารงาน ภายในฝ่ายศึกษาธิการเขตยังไม่มี การจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ดี ไม่มีหมวดงานรับผิดชอบตามโครงสร้างการ บริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา ควรมีการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างการบริหารการศึกษาทั้งระบบ โดยการแยกฝ่าย การศึกษาออกจากสำนักงานเขต ซึ่งมีสายการบังคับบัญชาทางการศึกษาตรงจากสำนักงานการศึกษา แบ่งภาคการศึกษาเป็น 8 ภาค แต่ละภาคมีศึกษาธิการเขตเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการ เขตให้มีหน้าที่จะในการบริหารการศึกษารูปแบบ กำกับดูแลโรงเรียนได้โดยกำหนดให้ผู้ที่จะเป็นศึกษาธิการเขต ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา พร้อมทั้งจัดระบบโครงสร้างภายในฝ่ายให้มีหมวดงานรองรับจากหัวหน้าฝ่ายศึกษาธิการ การ บริหารการศึกษาของศึกษาธิการเขตก็จะมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้โรงเรียนประถมศึกษาของ กรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพทางการศึกษา

1074. ธวัชชัย นาคสุวรรณ, ร.อ. . ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการเขตลาดกระบัง . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยภาพรวมของข้าราชการสำนักงานเขตลาดกระบังมีความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า อายุมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ส่วนเพศ ระดับความศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน และ หน่วยงานที่ปฏิบัติมีความแตกต่างกันไม่ถึงกับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้จากการศึกษาพบว่าข้าราชการสำนักงานเขตลาดกระบังมีความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางนั้น แสดงให้เห็นว่าเป็นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาการ ทำงานและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบควรที่จะปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเหล่านี้ให้เหมาะสม เพื่อยกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ผลที่จะตามมาคือการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1075. จุมพต เพชรภา . ระบบและกระบวนการการให้บริการของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)

จากผลการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง ต้องปรับปรุงระบบ กระบวนการและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมให้เกิดความรวดเร็วและถูกต้องดังนี้ ฝ่ายปกครอง ควรให้ความสำคัญกับ งานประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งพิจารณาบุคลากรที่มีความสามารถด้านนี้ด้วย ฝ่ายโยธา ควรมีการกระจายอำนาจงานที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของสำนักงานโยธาไปให้สำนักงานเขตดำเนินการเพิ่มมากขึ้นโดยกระจายทั้งปริมาณงานและงบประมาณ และอัตราค่าจ้างให้เหมาะสมกับค่าตอบแทนของงานแต่ละเรื่อง ด้านอนามัย ควรเสนอให้ปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้ สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้ เช่น พ .ร.บ.สาธารณสุข และ พ.ร.บ. ควบคุมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และควรมีหน่วยเฉพาะกิจในการเฝ้าระวังเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อประสานงานกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายรักษาความสะอาด ควรปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาความสะอาดตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มที่โรงเรียนในสังกัด กทม. ด้านบริการ ควรเพิ่มการจัดเก็บภาษี โดยคิดตามปริมาณของขยะ ฝ่ายเทศกิจ ควรมี

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการด้านบริการ ให้อำนาจหน้าที่ในการจับกุมหรือเปรียบเทียบปรับได้เอง และควรสิ้นสุดที่สำนักงานเขต ฝ่ายพัฒนาชุมชน ควรพิจารณาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่ง หรือมีการอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่เดิมที่มีอยู่ให้มีความรู้ความเข้าใจงานพัฒนาชุมชน

1076. ฐิตินาถ เรียบเลิศหิรัญ . การใช้หลักสัมฤทธิ์ภาพทางต้นทุนในการเลือกวิธีกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมในเชิงเศรษฐศาสตร์ : ศึกษากรณีโครงการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร . ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2539. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาพบว่าต้นทุนกำจัดขยะมูลฝอยต่อตันของวิธีฝังกลบขยะมูลฝอย อย่างถูกหลักสุขาภิบาลมีต้นทุนต่ำที่สุด และเป็นวิธีที่เกิดหลักสัมฤทธิ์ภาพทางต้นทุนสูงสุด ดังนั้น จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในเชิงเศรษฐศาสตร์ แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2541 พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้วิธีกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลยังไม่สามารถรองรับขยะมูลฝอยที่มากขึ้นได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือกรุงเทพมหานครจะต้องพิจารณาวิธีกำจัดขยะมูลฝอยวิธีอื่น ๆ ควบคู่เพื่อเร่งแก้ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

1077. เริงศักดิ์ ส่งสุข . การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมมีส่วนร่วมมาก ด้านที่มีส่วนร่วมที่สุดคือ ร่วมพิจารณาโครงการ และร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือ ร่วมประชุม ร่วมประเมินผล และร่วมดำเนินงานตามลำดับ
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นคือ ประเภทของสมาชิก การติดต่อหน้าที่การทำงานเจ้าหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

1078. อภิชาติ ใจแก้ว . การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ย่านธุรกิจ กรณีศึกษา เขตบางกะปิ . การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง , 2539. (วิทยานิพนธ์)

โดยส่วนใหญ่แล้วการใช้ที่ดินเพื่อดำเนินการธุรกิจการค้ามุ่งผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่าการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชนเมือง อันเป็นผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความแออัดของชุมชนเมืองบริเวณย่านธุรกิจ การขาดแคลนพื้นที่ว่าง เพื่อบริการในด้านการสัญจร การพักผ่อนหย่อนใจ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ ในการศึกษาได้พิจารณาเลือกย่านธุรกิจการค้า เขตบางกะปิ บริเวณเขตชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร เป็นกรณีศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ ป้องกันปัญหา และรองรับการขยายตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สารสำคัญของเรื่องที่ศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ประกอบด้วย

1. การศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงภูมิทัศน์ย่านธุรกิจ ในด้านสุนทรียภาพ และประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมไปใช้เป็นแนวทางแก้ไข และป้องกันปัญหาที่มีประสิทธิภาพบริเวณย่านธุรกิจการค้าชุมชนเมืองบางกะปิ

2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชนเมืองบางกะปิ และบริเวณพื้นที่ศึกษา ได้แก่ สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา รวมทั้งแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนเพื่อให้ทราบภาพรวมของสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น ศักยภาพและแนวโน้มในอนาคต

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัย เป็นการวิเคราะห์ของฐานข้อมูล สถานภาพปัจจุบันในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ที่ดิน การจราจร สภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ ของพื้นที่ศึกษา เพื่อหาข้อสรุปประเด็นในการกำหนดแนวคิดในการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ย่านธุรกิจสามารถกำหนดแผนพัฒนาได้ดังนี้

- จัดเตรียมพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจสาธารณะ ให้เพียงพอแก่ความต้องการในปีเป้าหมาย 2544 ตามศักยภาพของพื้นที่ศึกษาโดยใช้ระบบโครงข่ายการสัญจรเป็นตัวชี้วัดการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพของคลองและถนนเชื่อมโยง การใช้ที่ดิน (Land Use) ของพื้นที่ศึกษา

- พื้นฟูสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์และวัฒนธรรมริมน้ำให้มีคุณค่าและประโยชน์ใช้สอยยิ่งขึ้น

- ส่งเสริมกิจกรรมการค้าปลีก ต้องการจัดระบบการสัญจรทางเท้าสายหลักและสายรองให้ชัดเจน สะดวกสบายสัมพันธ์ระหว่างย่านการค้าและพักอาศัย

- ควบคุมการขยายตัวของย่านการค้าให้เกาะกลุ่มกัน เพื่อสะดวกในการใช้สอยและบริการไม่ให้พัฒนาย่านธุรกิจการค้าในลักษณะตามแนวนอน (Ribbon Development) โดยการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือพื้นที่พัฒนาเป็นบริเวณที่พักอาศัยที่มีคุณภาพเป็นแนวป้องกันการขยายตัว

- ส่งเสริมให้มีพื้นที่ว่างเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และพื้นฟูสภาพแวดล้อมภายในชุมชนพักอาศัยและบริเวณย่านการค้าทั้งในด้านความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม

4. การสรุปผลการศึกษา โดยนำแผนพัฒนาภูมิทัศน์มาแสดงกรณีตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา ข้อเสนอแนะมีดังนี้

- การพัฒนาที่ว่างที่เป็นเส้นทางสัญจร ได้แก่ จัดทางเดินทะเลลูบไล้ ทางเดินเท้าเต็มรูป จัดระบบทางเดินเท้าบริเวณย่านการค้า และลำคลองแสนแสบเชื่อมโยงกับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

- การพัฒนาการใช้ที่ดินระดับย่าน ได้แก่ ย่านศูนย์กลางธุรกิจการค้าบริเวณตลาดบางกะปิ ย่านธุรกิจการค้าแบบบริบทบริเวณรวมค่าแห่ง พื้นที่ต่อเนื่องระหว่างศูนย์กลางธุรกิจการค้าบริเวณตลาดบางกะปิและย่านธุรกิจการค้าแบบบริบทบริเวณรวมค่าแห่งปัจจุบันเป็นชุมชนพักอาศัยหนาแน่นมาก

- การพื้นฟูสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ ได้แก่ ควบคุมมลพิษทางอากาศ ปรับปรุงคุณภาพในด้านสุนทรียภาพ ความปลอดภัย และความรู้สึกปลอดภัยในการรับรู้สภาพแวดล้อม อนุรักษ์สิ่งปลูกสร้างด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมริมน้ำ ของพื้นที่ศึกษา

1079. นิบล เพ็ญพานิช . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตพญาไท . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2539. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษา พบว่า

ในบริการด้านสาธารณูปโภคและบริการเฉพาะด้าน อาชีพแรงงานรับจ้าง /ค้าขายรายย่อยมีความพึงพอใจต่ำในงานบริการต่าง ๆ ด้านองค์ประกอบของการให้บริการด้วยสาเหตุของความไม่ครอบคลุมทั่วถึงในพื้นที่และตัวบุคคล ผู้รับบริการ และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้วยสาเหตุของการไม่ให้ความสนใจกับผู้รับบริการ และไม่ตั้งใจทำงานบริการเป็นส่วนใหญ่ (และทุกอาชีพพอใจน้อยสาเหตุนี้ด้วยเช่นกัน)

นอกจากนี้ยังมีอาชีพนักวิชาชีพอิสระและลูกจ้าง/พนักงานธุรกิจเอกชนที่มีความพึงพอใจต่ำในบริการเฉพาะด้าน เช่น งานขออนุญาตต่าง ๆ ด้านองค์ประกอบของความยุ่งยากของเงื่อนไขในการขอรับบริการ การให้บริการด้วยสาเหตุและความไม่ต่อเนื่องของขั้นตอนอีกด้วย

1080. เอกพล ไทระ . ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตจตุจักร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานบริการด้านสาธารณูปโภคของเขตจตุจักรปานกลาง คือ พอใจร้อยละ 59.6 และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 40.4
2. เมื่อพิจารณาความไม่พึงพอใจในแต่ละกลุ่มงาน พบว่าประชาชนมีความไม่พึงพอใจเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ 1) งานอนามัย ร้อยละ 65.1 2) งานโยธา ร้อยละ 48.8 3) งานปกครอง ร้อยละ 30.8 และ 4) งานรักษาความสะอาด ร้อยละ 30.3
3. เมื่อแยกพิจารณาในประเด็นสาเหตุที่ประชาชนมีความไม่พึงพอใจเกินกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป
4. สาเหตุของความไม่พึงพอใจตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของประชาชนในภาพรวมสามารถสรุปประเด็นสาเหตุเรียงตามลำดับได้ ดังนี้ 1) ความไม่ปลอดภัย 2) ความไม่เพียงพอทั่วถึง 3) ขาดความรวดเร็วในขั้นตอน 4) ขาดความซื่อสัตย์สุจริต 5) ขาดความเอาใจใส่หน้าที่ 6) ความไม่พัฒนาก้าวหน้า 7) ความไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง 8) ความไม่สะดวก 9) ความไม่เสมอภาคเสมอหน้า 10) ขาดคุณค่าใช้สอย 11) ทำที่มารยาท 12) ความไม่สะดวกในเงื่อนไข

1081. บรรพต จันทรเจลิยว . ระบบและกระบวนการให้บริการของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2540. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า ระบบและกระบวนการให้บริการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่มีกระบวนการให้บริการที่เป็นรูปแบบตายตัว และประเภทที่มีกระบวนการให้บริการที่เป็นรูปแบบไม่ตายตัวโดยเฉพาะบริการสาธารณูปโภค และมีกระบวนการให้บริการที่แตกต่างกัน คือ กระบวนการให้บริการที่เป็นทางการจะยาวและนานกว่ากระบวนการที่ปฏิบัติอยู่จริง เช่น กระบวนการให้บริการด้านการปกครอง กระบวนการให้บริการด้านทะเบียน และกระบวนการให้บริการด้านอนามัย

1082. สุชาติ จันทรน้อย, ว่าที่ ร.ต. . ปัญหาการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตหนองจอก . รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม , 2540. (สารนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่ประชาชนได้รับในด้านการบริการก่อนการปรับปรุงการให้บริการ ในส่วนของสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประชาชนได้รับผลกระทบในด้านไม่ดี เพราะมีปัญหาจากความแออัดคับแคบของสถานที่ทำงานปัญหาความไม่เพียงพอ และไม่มีคุณภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ปัญหากระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในสำนักงานเขตหนองจอก รวมทั้งปัญหาเรื่องบุคลากรที่ปฏิบัติ สำหรับผลกระทบภายหลังการปรับปรุงงานในฝ่ายต่าง ๆ แล้ว ประชาชนได้รับผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก โดยหลักการแล้วเมื่อมีการปรับปรุงงานให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบบริหารงานของสำนักงานเขตหนองจอก ควบคู่ไปด้วย จะทำให้การบริการประชาชนเกิดความสะดวกรวดเร็วและมีความคล่องตัวมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากผลกระทบในอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นด้านลบ จะเห็นได้ว่าการทำงานของข้าราชการยังมีข้อจำกัด อยู่หลายประการเพราะต้องประสบกับปัญหานานโยบายไปสู่การปฏิบัติงาน ซึ่งมีความขัดแย้งบุคลากรทั้งปริมาณและคุณภาพ ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ ปัญหางบประมาณ และอื่น ๆ นอกจากนี้ แม้ในหลักการจะมีการปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดีขึ้น ควบคู่ไปกับระบบการบริหารงานแล้วก็ตาม แต่โดยหลักข้อเท็จจริงนอกจากความขัดแย้งในสิ่งต่าง ๆ แล้ว ยังมีปัญหาในด้านการบริหารงาน เช่น ปัญหาการประสานงานที่ดี ปัญหาความขัดแย้งในแต่ละสายงานและบางกรณีมีความ

ซ้ำซ้อนคาบเกี่ยวกัน จึงเป็นประเด็นแห่งความยุ่งยาก ดังนั้น ข้อเสียที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่ประชาชนได้รับในเรื่องการบริการทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ยังมีความแตกต่างไปจากเดิมน้อยมาก ซึ่งหมายถึงสภาพก่อนการปรับโครงสร้างกรุงเทพมหานครเท่าใดนัก

สำหรับสิ่งที่ข้าราชการได้รับก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียเช่นเดียวกัน ในส่วนดีของข้าราชการ นอกจากจะมีตำแหน่งในแต่ละสายงานเพิ่มขึ้นแล้ว ในสำนักงานเขตหนองจอกได้ให้ความสำคัญในแต่ละหน้าที่ทุกด้านโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยสรุปแล้ว การปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการจะทำให้เกิดผลดีต่อเจ้าหน้าที่ ทั้งในระดับบนและระดับล่างให้มี SERVICED MIND และสำหรับผลเสียที่เกิดขึ้นกับข้าราชการที่จะต้องถูกตรวจสอบจากประชาชนมากขึ้น เพราะในปัจจุบันระบบการสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การปรับปรุงใหม่ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ลักษณะงานมวลชนสัมพันธ์ ดังนั้น การทำงานหรือการตัดสินใจของข้าราชการ จึงต้องใช้ความระมัดระวังและรอบคอบมากขึ้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่ขาดการศึกษาและหวังเพียงแต่การให้บริการของเจ้าหน้าที่บรรลุผลของตนเองเท่านั้น ขาดการมองไกลไปถึงผลกระทบที่ทำให้ข้าราชการจะต้องถูกลงโทษทัณฑ์ในภายหลัง เพราะกฎระเบียบซึ่งข้าราชการต้องยึดเป็นกรอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งการต่อไป

กล่าวโดยสรุป จากการปรับปรุงการให้บริการในฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานเขตหนองจอก มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนของข้าราชการ โดยหลักการแล้วน่าจะเป็นสิ่งที่ดีขึ้น เพราะมีการปรับปรุงการให้บริการของสำนักงานเขตหนองจอก ควบคู่ไปกับระบบบริหารงาน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในหลักข้อเท็จจริงแล้ว การทำงานในระดับสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ยังมีปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดอัตราค่าจ้างบุคลากร จึงยังคงเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อการให้บริการต่อประชาชน ซึ่งควรจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องรองรับกับแนวนโยบายของคณะผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร

1083. สมศักดิ์ เลิศอัษฎมงคล . การดำรงตำแหน่งทางวิชาการ : กรณีศึกษาระดับความพึงพอใจของข้าราชการ กรุงเทพมหานคร . เอกสารวิจัยรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ข้าราชการกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ระดับปานกลาง
2. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการ กรุงเทพมหานคร
3. เพศ อายุ สถานภาพสมรส อายุงาน ระดับตำแหน่ง สถานภาพตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
4. ข้าราชการกรุงเทพมหานครแต่ละกลุ่มงาน ไม่มีความแตกต่างกันในระดับความพึงพอใจในการดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ กรุงเทพมหานครควรจัดตั้งโครงสร้างการบริหารและกำหนดกรอบอัตราค่าจ้างของข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ตามแผนอัตราค่าจ้าง 5 ปีในรอบ ๆ ต่อไป ให้มีความแน่นอนและมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริง อันจะทำให้ข้าราชการมองเห็นทางก้าวหน้าในการรับราชการในกลุ่มงานสายตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการนั้น ๆ ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถของข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ในรูปของการฝึกอบรมสัมมนา ดูงาน และส่งไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อทำให้ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานดียิ่งขึ้น รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาของหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานครในเรื่องการโอนย้ายสับเปลี่ยนจากตำแหน่งทางวิชาการไปดำรงตำแหน่งทางบริหาร หรือในทางกลับกัน จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน และต้องใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาบรรจุและแต่งตั้งด้วย นอกจากนี้ในทางปฏิบัติ หัวหน้าหน่วยงานหรือส่วนราชการ ที่มีข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการสังกัดอยู่ ต้องใช้

เทคนิคการบริหารงานโดยวิธีการระดมสมอง และสร้างระบบการทำงานเป็นทีมหรือกลุ่มงาน เพื่อสามารถใช้ทรัพยากร
การบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนใช้ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการและมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงานให้
เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในที่สุด

**1084. มลิวลย์ วชิรสุทธาวัดณ์ . บริการสวัสดิการของข้าราชการและลูกจ้าง กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี
สำนักงานเขตดอนเมือง . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2540. (วิทยานิพนธ์)**

ผลการวิจัย พบว่า

1. สวัสดิการด้านการแพทย์และสวัสดิการด้านสหกรณ์ออมทรัพย์มีผู้ใช้บริการมากที่สุดในจำนวนที่เท่า ๆ กัน
2. ส่วนใหญ่ข้าราชการและลูกจ้างมีความพึงพอใจในบริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครใน

ระดับปานกลาง

3. ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

4. คุณสมบัติของข้าราชการและลูกจ้างด้านระดับตำแหน่งและสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกัน มีผลต่อการ
ใช้บริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมากที่สุด ส่วนคุณสมบัติด้านอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อการใช้บริการ
สวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันน้อยที่สุด

5. การใช้บริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในบริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่
ได้รับแตกต่างกัน

6. ความพึงพอใจในบริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน

**1085. อุดุลย์ เลาพล . นโยบายและการบริหารกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.**

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. นโยบายและแผนงานด้านการจัดการบริหารงานปกครองของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
นโยบายเป็นหลักการ แผนงานหรือแนวทาง เพื่อเป็นตัวกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย การ
บริหารงานปกครองของกรุงเทพมหานคร ยังแสดงถึงความต้องการหรือนโยบายของผู้บริหาร โดยแสดงออกในลักษณะ
แผนงาน และแผนปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักงานเขตเป็นหน่วยงานระดับหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่มีความสำคัญต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารราชการกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยการปกครองและการบริหารระดับหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่
ต้องบริการประชาชนภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เขตจึงเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนและทราบความ
ต้องการของประชาชนมากที่สุด

2. โครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขต การจัดโครงสร้างการปกครองและการบริหารของ
กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาและบริการประชาชนที่อยู่กันอย่างหนาแน่นในเขต
กรุงเทพมหานครได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประหยัด จากากรที่กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่และมีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนทำให้ต้องประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาระที่กรุงเทพมหานครต้องแก้ไข และสาเหตุ
หนึ่งของปัญหาเกิดจากขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะการแบ่งพื้นที่เดิมยังมีขนาดกว้างเกินขีดความสามารถของ
เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการจัดการบริหารและบริการ ซึ่งส่งผลให้กรุงเทพมหานครต้องหาทางขยายตัวรองรับการ
เปลี่ยนแปลงและจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดการบริหารงานปกครองให้มีประสิทธิภาพ ให้มีรูปแบบที่
กระทัดรัด สามารถรองรับกับจำนวนประชากรในปัจจุบันและที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

3. กรุงเทพมหานครมีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบถึง 1,568 ตร.กม. เดิมมีการแบ่งพื้นที่เขตการปกครองมี
ขนาดกว้างเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ การบริหารการจัดการจึงขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงได้พยายามหาทาง

แก้ไขโดยการจัดการปกครองให้มีรูปแบบที่กระทัดรัด โดยหวังว่าจะสามารถรองรับกับจำนวนประชากรในปัจจุบันและที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตอย่างเหมาะสม แต่ปัจจุบันยังขาดความพร้อมในการเตรียมการและการวางแผนอย่างมีระบบ

4. ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการปกครองคือ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของเขต เมื่อมีการจัดแบ่งเขตของแต่ละเขตให้แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบไม่เหมือนกัน ความพร้อมของบุคลากรในกรณีของเขตที่ได้รับการแบ่งพื้นที่ใหม่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ตั้งของเขตทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารการจัดการปกครองของเขต

5. กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่เขตใหม่เพิ่มขึ้น ให้แต่ละเขตมีปริมาณงานใกล้เคียงกันดดยมีหลักเกณฑ์การแบ่งการปกครองเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงความเจริญ ปริมาณงานของการให้บริการในแต่ละเขตให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาศัยปัจจัยประกอบการพิจารณา คือจำนวนประชากร ขนาดของพื้นที่ จำนวนบ้าน กิจกรรมที่เกิดขึ้นในเขตวาระของสมาชิกสภาเขต การกำหนดการใช้ที่ดินตามผังเมืองรอบกรุงเทพมหานครเป็นหลัก ส่วนพื้นที่เขตเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง ได้พิจารณาปริมาณงานและเมืองค้ประกอบอื่นที่เหมาะสมกับการคงสภาพพื้นที่เขตเดิม แนวความคิดหลัก ๆ ในการแบ่งพื้นที่ ทุกครั้งที่ผ่านมาแล้วแล้วแต่วัตถุประสงค์เพื่อขยายบริการประชาชนให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการลดขนาดของพื้นที่เขต ก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลและการบริหารงานเขตให้มีประสิทธิภาพกว่าเดิม

ดังนั้นแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาในเรื่องที่ควรจะมีการเตรียมงบประมาณไว้ล่วงหน้าหรือวางแผนงบประมาณไปพร้อมกับการวางแผนในการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน มีการอบรมให้ความรู้และทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก่อนประจำการเป็นเวลานาน ไม่ใช่สัปดาห์นี้จะเปิดเขตใหม่ค่อยทำการอบรม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการแบ่งพื้นที่การปกครองใหม่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นด้วย ควรที่จะตั้งเป็นสำนักงานเขตสาขา เป็นการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าก่อนจะเหมาะสมกว่า ควรมีการศึกษารูปแบบและระบบบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสม พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล พัฒนาข้าราชการทุกระดับให้สามารถปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการบริการประชาชน ให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วมีความเสมอภาคและยุติธรรม ทั้งนี้ควรคิดหาวิธีการพัฒนารูปแบบและระบบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ให้มีการกระจายอำนาจ และบริการให้มากขึ้น โดยทำอย่างไร จึงจะผลักดันงานที่ลุ่มอยู่ที่ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ควรจะเป็นงานของเขตให้ไปอยู่ที่เขตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1086. จารุงศ์ เรืองสุวรรณ . *การพัฒนาการบริหารกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ* . วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2541. (เอกสารวิจัย)

ผลการวิจัย

การศึกษาพบว่า การบริหารราชการกรุงเทพมหานครในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการแก้ไขปัญหาของนครหลวง เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีพื้นที่กว้างขวาง และมีปัญหาที่สะสมมาตั้งแต่อดีตมากมาย ซึ่งการบริหารกรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นการบริหารในระดับเดียวที่บริหารทั้งนครหลวง มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นรูปแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจมาก ซึ่งเป็นผลดีในการบริหารคือมีอำนาจในการแก้ไขปัญหาได้มาก ส่วนข้อเสียคือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะไม่สามารถดูแลประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ซึ่งการบริหารกรุงเทพมหานครเมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารนครหลวงในประเทศที่พัฒนา เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ซึ่งต่างมีรูปแบบการปกครองแบ่งเป็น 2 ระดับ โดยเฉพาะการบริหารในระดับล่างมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะทำให้การปกครองท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น

จากการศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพัฒนาการบริหารกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของประเทศและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นนครหลวงของประเทศ ซึ่งการพัฒนาจะส่งผลโดยรวมต่อประชาชนของประเทศ รวมทั้งต่างประเทศด้วย นอกจากนี้การกำหนดรูปแบบการบริหารยังเป็นตัวอย่างแก่หน่วยการ

ปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ ซึ่งหากกำหนดรูปแบบไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับระบบการปกครองของประเทศ ก็อาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศด้วย

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาารูปแบบการปกครอง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเพื่อพิจารณาตาคัยหลักเกณฑ์ว่ารูปแบบการบริหารที่พัฒนาควรมีผลดีดังนี้ คือ ทำให้ทุกส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญาและพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นการกระจายอำนาจ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สามารถส่งเสริมและรักษาความมั่นคงของประเทศ และมีความเห็นดังนี้

1. การบริหารราชการกรุงเทพมหานคร มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาของนครหลวง ซึ่งหากไม่มีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาของกรุงเทพมหานครก็จะสะสมไปมากยิ่งขึ้น และยังเป็นรูปแบบการบริหารที่ไม่ส่งผลดีต่อผู้ที่เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การปรับปรุงการบริหารควรแบ่งการบริหารเป็น 2 ระดับ โดยการบริหารในระดับบหรือระดับมหานครควรให้เป็นรูปแบบการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง ส่วนการบริหารในระดับล่างหรือระดับนครควรเป็นการบริหารในรูปแบบของเทศบาล ซึ่งให้มีหน้าที่ที่ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับบริการประชาชนในชีวิตประจำวัน

3. หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครที่ซ้ำซ้อนกัน จะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และแบ่งงานให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นการโอนอำนาจหน้าที่ให้กรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานเดิมคงทำหน้าที่ต่อไป ก็ต้องมีการแบ่งให้ชัดเจน และควรใช้รูปแบบคณะกรรมการประสานแผนในงานที่มีความเกี่ยวข้องระหว่างหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดแผนหลักการทำงานร่วมกัน และแบ่งหน้าที่การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและสอดคล้องกับหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วย โดยรัฐบาลต้องให้ความสำคัญว่างานของกรุงเทพมหานครไม่ใช่เป็นงานที่บริการประชาชนกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่เป็นงานที่บริการประชาชนทั้งประเทศ และเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ของประเทศด้วย

4. จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของกลไกการทำงาน โดยใช้แนวคิดการบริหารแบบใหม่ เช่น การถ่ายโอนงานให้เอกชนดำเนินการ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

5. รัฐบาลต้องให้ความสำคัญในการพัฒนากรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น โดยไม่ปล่อยในพัฒนาเป็นภาระของกรุงเทพมหานครเพียงด้านเดียว แต่ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ และเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในเอเชีย ซึ่งจะทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

1087. สายพินธ์ เชื้อชูชาติ . การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

คณะกรรมการการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กรุงเทพมหานครกำหนด มีการให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาโรงเรียนเกี่ยวกับงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการสนับสนุนและช่วยเหลืองานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน มีการประสานงานกับองค์กรชุมชน บริเวณใกล้เคียงโรงเรียน มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน และมีส่วนร่วมพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่นที่โรงเรียนจัดทำ มีการพิจารณาเสนอแนะแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจที่โรงเรียนต้องการ

ความช่วยเหลือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติตามหน้าที่ประจำฝ่ายต่าง ๆ ควบคู่กับคณะกรรมการการศึกษา มีการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมาย ในเรื่องการจัดประชุมผู้ปกครอง

ปัญหาจากการปฏิบัติงานพบว่า กรรมการการศึกษา ต้องประกอบอาชีพ มีงานประจำ ไม่มีเวลาหาความรู้ ความเข้าใจในขอบเขตของบทบาทหน้าที่ และขาดความร่วมมือจากชุมชน

1088. สนั่น อยู่เย็น . *ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541. (วิทยานิพนธ์)*

การศึกษาพบว่าปัจจัยด้านภูมิหลังของข้าราชการไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการ ข้าราชการและประชาชนมีความคิดเห็นที่เหมือนกันคือการให้บริการของสำนักงานเขตอยู่ในระดับที่ดี

1089. สนธยา ดวงแข . *ความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานครต่อนโยบายประชามเมืองกรุงเทพมหานคร . พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2541. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านความคิดเห็นของข้าราชการเกี่ยวกับนโยบายประชามเมืองกรุงเทพมหานครภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นค่อนข้างมาก เมื่อแยกความคิดเห็นเฉพาะด้านพบว่า มีความคิดเห็นในด้านการสานต่อนโยบายประชามเมืองในระดับค่อนข้างมากเช่นเดียวกับความคิดเห็นด้านการรับนโยบายประชามเมืองกับด้านความพร้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยเหตุทั้งปัจจัยพื้นฐานส่วนตัวและปัจจัยภายนอกไม่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อนโยบายประชามเมืองกรุงเทพมหานคร ยกเว้นปัจจัยภายนอกด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลด้านนโยบายประชามเมืองที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อนโยบายประชามเมืองเฉพาะด้านการสานต่อนโยบายประชามเมืองเท่านั้น

3. ด้านการรับรู้เข้าใจของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อนโยบายประชามเมืองกรุงเทพมหานคร พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งจากความชัดเจน ความสำคัญ ความทันสมัยและความเหมาะสมของนโยบาย

1090. สุภาภรณ์ ภูสุวรรณ์ . *ความคิดเห็นของเจ้าพนักงานกรุงเทพมหานครต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาหารริมบาทวิถี . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2541. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าพนักงานกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความคิดเห็นและการนำไปปฏิบัติงานต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาหารริมบาทวิถีอยู่ในระดับสูง และสามารถนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติงานได้ในระดับสูง โดยพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน

กรุงเทพมหานครต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาหารริมบาทวิถีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = 0.05$) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญพบว่า บุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานในการควบคุมอาหารริมบาทวิถี ร้อยละ 64.2 ผู้ประกอบการค้าอาหารรู้จักผู้มีอิทธิพล ร้อยละ 62.0 วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะไม่เพียงพอ ร้อยละ 61.0

โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ กรุงเทพมหานครควรสนับสนุนอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และเตรียมความพร้อมด้านผู้ประกอบการ สถานที่ดำเนินการ ตลอดจนสาธารณสุขโรค ให้แก่ผู้ประกอบการค้าอาหาร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการค้าและประชาชนเข้าใจตามโครงการพัฒนาการสุขาภิบาลอาหารริมบาทวิถี

1091. อภิชาติ แสนมาโนช . การปรับปรุงโครงสร้างทางสายงานเทศกิจ ระดับสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2541. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่เทศกิจตำแหน่งหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย ระดับส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปรับปรุงโครงสร้างทางสายงานเทศกิจ ไม่มีความเหมาะสมในประเด็นตัวชี้วัด 12 ประเด็น เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การแบ่งอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติงานสนองนโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานคร การจัดความซ้ำซ้อนของงาน การแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ความยืดหยุ่นของโครงสร้างในการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในการประสานงาน การแบ่งกลุ่มงาน การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ช่วงการบังคับบัญชา เอกภาพในการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจในการอำนวยการ สำหรับประเด็นตัวชี้วัดที่ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว มี 2 ประเด็น คือ สายการบังคับบัญชา และการติดต่อสื่อสาร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของเจ้าหน้าที่เทศกิจตำแหน่งหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย กับความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงโครงสร้างทางสายงานเทศกิจ พบว่าระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงโครงสร้าง ส่วนอายุ อายุราชการ และอายุราชการในสายงานเทศกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงโครงสร้าง

ข้อสรุป และข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ แบ่งกลุ่มงานเป็น 3 งาน ได้แก่ งานปฏิบัติการ 1 การปฏิบัติการ 2 และงานคดีและธุรการ โดยงานปฏิบัติการมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ร้อยละ 88 และมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานภาคสนาม ส่วนงานคดีและธุรการ มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 12 และมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานประจำสำนักงาน งานตามนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรเน้นงานที่เจ้าหน้าที่เทศกิจมีทั้งหน้าที่และอำนาจบังคับการตามกฎหมาย การทำงานควรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ ให้คำปรึกษา ชี้แจงข้อมูลและติดตามประเมินผล หัวหน้าฝ่ายกับหัวหน้างานควรปรึกษาหารือกันถึงแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างเอกภาพในการอำนวยการ หัวหน้าฝ่ายควรกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่หัวหน้างานการติดต่อสื่อสารจะต้องเป็นไปในลักษณะ 2 ทาง คือ จากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบนงานนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครอย่างทีกฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมให้เจ้าหน้าที่เทศกิจมีทั้งอำนาจบังคับการและหน้าที่ด้วย ส่วนการปฏิบัติงานบางอย่างมีติดขัดในขั้นตอนของกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่เทศกิจไม่มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ควรแก้ไขให้เจ้าหน้าที่เทศกิจมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน เพื่อให้การดำเนินคดีเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1092. ณพชัย มหาพราภรณ์ . ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการเฉพาะด้านของสำนักงานเขตสาทร . ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชน ต่อการให้บริการเฉพาะด้าน ของสำนักงานเขตสาทรโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ วัน ที่มาใช้บริการ และแผนกของงานที่ใช้บริการ ต่างกัน มีความเห็นต่อการให้บริการเฉพาะด้านของสำนักงานเขตสาทรแตกต่างกัน
3. ประชาชน ที่มี รายได้ต่อเดือน วันที่ ที่มาใช้บริการ และเวลา ที่มาใช้บริการต่างกัน มีความเห็นต่อการให้บริการเฉพาะด้านของสำนักงานเขตสาทร ไม่แตกต่างกัน

1093. ณัฐหทัย จันทลี . *การบริหารกรุงเทพมหานครของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ตั้งแต่ปี 2524 ถึงปี 2532 : กรณีศึกษานโยบายการรักษาความสะอาด . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)*

ผลสรุปของงานวิจัย

1. การบริหารงานรักษาความสะอาดได้จัดตั้งอยู่ในรูปแบบหน่วยราชการ ตั้งแต่ระดับแผนกจนถึงระดับสำนัก และการจัดในรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งระบบการบริหารแบบราชการมีผลทำให้นโยบายประสบความสำเร็จน้อย เพราะเกิดความซ้ำซ้อนและล่าช้า

2. ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ อัตราค่าจ้าง การจัดการที่ดี การอพยพย้ายถิ่นของประชากรเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครและการขาดจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาความสะอาดแล้วแต่มีส่วนทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จ

1094. อรดิน ทางาม . *การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจตามโครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ เขตกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิชาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล , 2542. (วิทยานิพนธ์)*

ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจอยู่ในระดับสูง ส่วนความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่และปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกปัจจัยจูงใจตามองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การป้องกัน และ การตักเตือนอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านการจับกุมและดำเนินคดี อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ทศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ และปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งองค์ประกอบของปัจจัยจูงใจ คือ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือความรับผิดชอบ ลักษณะของงาน และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ การจัดให้มีการเสริมความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับขอบเขต อำนาจหน้าที่ การกระทำความผิดตามกฎหมาย การปฏิบัติในการเปรียบเทียบปรับและเสริมสร้างปัจจัยจูงใจแก่เจ้าหน้าที่เทศกิจ เช่น การให้รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ ให้ศึกษาดูงาน การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

1095. ปรีชา ใจงาม . *ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตบางเขน . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2542. (ภาคนิพนธ์)*

ผลการศึกษา พบว่า

1. ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางเขน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางเขน ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความพึงพอใจในหน่วยงาน รายได้ และสวัสดิการ การยอมรับนับถือและความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า การปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ร่วมงานและความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร

3. ผลการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับเพศ อายุราชการ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง สถานภาพสมรส ปฏิบัติงานในฝ่าย รายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตรของข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางเขน ปรากฏว่าทุกปัจจัยไม่มีผลต่อขวัญของข้าราชการในการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานเขตบางเขน

อย่างไรก็ตามยังพบว่า ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตบางเขนที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ในเรื่องของรายได้และสวัสดิการ ทั้งนี้เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงวิกฤตทำให้ค่าครองชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับเงินเดือนของข้าราชการซึ่งเป็นรายได้ที่คงที่

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบหลายประการ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้มีการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านรายได้และสวัสดิการ 2) ด้านความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า 3) สภาพแวดล้อมและความพึงพอใจในหน่วยงาน และ 4) ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างผู้ร่วมงานและความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร เพื่อสร้างขวัญให้กับบุคลากรต่อไป

1096. โกมินทร์ ชินบุตร . การพัฒนาข้าราชการกับประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะข้าราชการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2543. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส และตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในเรื่องแนวทางการพัฒนาข้าราชการที่แตกต่างกัน
2. บรรยากาศขององค์การในด้าน ระบบการให้รางวัลตอบแทน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการพัฒนาข้าราชการในด้านการสอนงาน
3. แนวทางการพัฒนาข้าราชการ ในด้านการฝึกอบรมและการย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลขององค์การในด้านความสามารถในการผลิตและด้านความสามารถในการปรับภายนอกองค์การ
4. บรรยากาศขององค์การทางด้านนโยบายการพัฒนาข้าราชการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลขององค์การในด้านความสามารถในการผลิตและด้านความสามารถในการปรับตัวภายนอกองค์การ ส่วนบรรยากาศขององค์การทางด้านระบบการให้รางวัลตอบแทน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลขององค์การในด้านความสามารถในการปรับตัวภายในองค์การ และบรรยากาศขององค์การทางด้านภาวะผู้นำและรูปแบบการบริหารงานมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลขององค์การในด้านความสามารถในการปรับตัวภายนอกองค์การ

1097. พวงรัตน์ เบญญากุล . พฤติกรรมเกี่ยวกับขนมูลฝอยของคนงานเก็บขนมูลฝอย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (ภาคนิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า คนงานเก็บขนมูลฝอย สำนักงานเขตคลองเตย มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในห้องแบ่งเช่า มีการศึกษาระดับ ป. 4 – ป. 6 มีความสามารถในการอ่านได้ดี สมาชิกในครอบครัวมีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำงานเป็นลูกจ้างเก็บขนมูลฝอยต่ำกว่า 5 ปี และเคยเข้ารับการอบรมวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อ้งในการเก็บขนมูลฝอย มีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยโดยภาพรวมในระดับสูง และมีพฤติกรรมการเก็บขนมูลฝอยถูกต้องในระดับสูงเช่นกัน

สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังของคนงานเก็บขนมูลฝอยกับพฤติกรรมการเก็บขนมูลฝอยปรากฏว่า คนงานเก็บขนมูลฝอยที่เคยเข้ารับการอบรมจะมีพฤติกรรมการเก็บขนมูลฝอยถูกต้องมากกว่าคนที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม ส่วนคนงานเก็บขนมูลฝอยที่มีอายุ ระดับการศึกษา ความสามารถในการอ่านระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอยแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมในการเก็บขนมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม อายุ ระดับการศึกษา ความสามารถในการอ่าน ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัวและการเข้ารับการอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการเก็บขนมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเขตคลองเตยควรสนับสนุนให้คนงานเก็บขนมูลฝอยได้เข้ารับการศึกษาคือในระดับที่สูงขึ้น และจัดทำเอกสารคู่มือวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในการเก็บขนมูลฝอยไว้บริการให้เพียงพอ รวมทั้งให้มีการอบรมเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมในการเก็บขนมูลฝอยที่ถูกต้องแก่คนงานเก็บขนมูลฝอยอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนงานเก็บขนมูลฝอยเกิดทักษะในการทำงานและช่วยลดอันตรายจากการปฏิบัติงาน

1098. หทัยพัชร จิตบรรเทา . การแบ่งเขตการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการวางแผนภาค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543. (วิทยานิพนธ์)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะการแบ่งเขตการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนการพัฒนาของกรุงเทพมหานครในอนาคต

การแบ่งเขตการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานครในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการแบ่งพื้นที่การบริหาร (Administrative Unit) จากขอบเขตของกรุงเทพมหานครลงเป็นหน่วยพื้นที่บริหารย่อยบนฐานของลักษณะและความสัมพันธ์ร่วมกันในพื้นที่ โดยใช้หน่วยการปกครองระดับเขตเป็นฐานในการแบ่ง มีวิธีการศึกษา คือ การวิเคราะห์โครงสร้างเมืองที่สอดคล้องกับทิศทางการเติบโตในอนาคตตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า โครงสร้างเมืองของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เขตอนุรักษ์ เขตศูนย์กลางเมือง เขตที่อยู่อาศัย เขตอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม และเขตการซ้อนทับ (Overlay) แผนที่ กบเขตการบริหารสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานครในช่วงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฉบับดังกล่าวซึ่งได้แก่ การป้องกันน้ำท่วม การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย การขนส่งมวลชน การสาธารณสุข และการศึกษา โดยคำนึงถึงข้อพิจารณาทางด้านสภาพทางภูมิศาสตร์และหลักการกำหนดพื้นที่การบริหารที่เหมาะสม จากการวิเคราะห์สามารถแบ่งเขตการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานครได้ 13 เขต โดยเป็นเขตการบริหารการผังเมืองที่มีความเหมาะสมทางด้านสภาพภูมิศาสตร์และการกำหนดพื้นที่การบริหารซึ่งมีความสอดคล้องกับโครงสร้างเมืองในอนาคตและการบริหารสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประโยชน์ในการจัดระเบียบในการวางแผนและการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำให้เกิดการประสานงานและการนำแผนไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการแบ่งเขตการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพ คือ เขตการบริหารการผังเมือง 13 เขตที่เสนอจะเป็นหน่วยการบริหารการผังเมืองของกรุงเทพมหานคร โดยการจัดทำแผนรายละเอียด การจัดทำงบประมาณ รวมถึงการบริหารสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ควรมีการจัดทำตามเขตการบริหารการผังเมืองที่ได้เสนอไว้ในการศึกษาครั้งนี้

1099. พรนภา เมธาวีวงศ์ . การนำนโยบายแก้ไขปัญหาการจราจรและขนส่งในเขตกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายการจราจร การขนส่งและสาธารณูปโภคของกรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สาเหตุหลักของปัญหาการจราจรและขนส่งในเขตกรุงเทพมหานคร คือ จำนวนประชากรและรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น โครงข่ายถนนไม่สมบูรณ์ บริการขนส่งสาธารณะไม่มีประสิทธิภาพ แนวโน้มของปัญหายังอยู่ในภาวะวิกฤต
2. รัฐบาลและกรุงเทพมหานครมีนโยบายที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาโดยตลอด และมีการใช้งบประมาณมหาศาลในการลงทุนด้านการจราจรและขนส่ง
3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำนโยบายการจราจร การขนส่งและสาธารณูปโภคของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายมีความชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล รวมทั้งมีรูปแบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1100. สุกัญญา โอภากุล . ประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีงานของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร . ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544. (วิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะงานการให้บริการของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขน แบ่งออกเป็น 3 งาน ดังนี้
 - 1.1 งานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ได้แก่ การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
 - 1.2 งานทะเบียนราษฎร ได้แก่ การให้บริการการแจ้งเกิด การแจ้งตาย การแจ้งย้ายที่อยู่ การเพิ่มชื่อหรือจำหน่ายชื่อหรือแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน หรือเอกสารทางทะเบียนบ้านอื่น ๆ การขอคัดสำเนาทะเบียน การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และการแจ้งเกี่ยวกับบ้าน เช่น การขอเลขบ้าน การแจ้งรื้อบ้าน เป็นต้น
 - 1.3 งานทะเบียนทั่วไป ได้แก่ การให้บริการด้านการจดทะเบียนครอบครัว เช่น การจดทะเบียนรับรองบุตร การบันทึกฐานะครอบครัว การรับบุตรบุญธรรม และการจดทะเบียนทั่วไป เช่น ทะเบียนพินัยกรรม ทะเบียนมูลนิธิ และทะเบียนศาลเจ้า เป็นต้น
2. ความมีประสิทธิภาพของการให้บริการประชาชนของฝ่ายทะเบียน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประเมินประสิทธิภาพการให้บริการอยู่ในระดับมาก
3. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของประชาชนกับการประเมินการให้บริการของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขน พบว่า คุณสมบัติของประชาชนที่แตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่วงเวลา การมาติดต่อขอรับบริการ วันที่มาติดต่อขอรับบริการ และด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานจะประเมินการให้บริการไม่แตกต่างกัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานที่มาติดต่อขอรับบริการที่แตกต่างกันจะประเมินการให้บริการแตกต่างกัน

หมายเหตุ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาวิจัย ที่ไม่พบเอกสารต้นฉบับ

- (1) ชัยวุฒิ สวัสดิวัฑฒ . การสื่อสารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นกับประชาชน . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. (วิทยานิพนธ์)
- (2) จุมพจน์ วนิชกุล . บทบาทของระบบสารสนเทศทางวิชาการแห่งชาติที่มีผลต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี . คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี , 2536. (การศึกษาวิจัย)
- (3) สมชาย วัฒนา . บทบาทของหัวหน้าส่วนแผนงานในการวางแผนองค์การบริหารส่วนจังหวัด . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2515. (วิทยานิพนธ์)
- (4) วิทยา อุบลพงษ์ . เทศบาลกับการพัฒนาอุตสาหกรรม . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2513. (วิทยานิพนธ์)
- (5) ศุทธิณี ดนตรี . การศึกษาลำดับความสำคัญของเทศบาลในภาคเหนือ . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524. (วิทยานิพนธ์)
- (6) พรพจน์ สุขเกษม . นโยบายสำหรับพัฒนาเขตเทศบาลเมืองนครปฐม . มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2525. (การศึกษาวิจัย)
- (7) บรรจง ประกิตเตชะกุล . การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเทศบาลเมืองลำปาง . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528 . (วิทยานิพนธ์)

- (8) บุญเดิม พันรอบ . ขบวนการกลายเป็นเมืองของเทศบาลเมืองชลบุรี . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน , 2528. (การศึกษาวิจัย)
- (9) ทองดี อุทธิวิรุฬห์ . การศึกษาแนวทางการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของเทศบาลเมืองเพชรบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (10) คัดนา ธรรมเกษม . การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเมืองท่องเที่ยว : เทศบาลตำบลชำอำ . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (11) จิตชัย เผ่าอินจันทร์ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรี . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531. (วิทยานิพนธ์)
- (12) บังเอิญ เจริญสุข . การศึกษาเพื่อวางแผนนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองนครพนม . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. (วิทยานิพนธ์)
- (13) นพชัย สุวรรณะ . รูปแบบที่ตั้ง สภาพเศรษฐกิจ -สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนแออัดในเขตเทศบาลเมืองสิงห์บุรี . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2533. (วิทยานิพนธ์)
- (14) กลุณี พิทักษ์ชัยธรรม . ความสัมพันธ์ระหว่างการขยายตัวของอุตสาหกรรมกับลักษณะความเป็นเมืองของเทศบาลเมืองสมุทรปราการ . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533. (วิทยานิพนธ์)
- (15) ธนธร สุขเสริม . ทิศนคติของคณะเทศมนตรีที่มีต่อระบบการบริหารการพัฒนาเทศบาล . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (16) วาริน สุขเสมอ . การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลรัฐประศาสน์ จังหวัดสระแก้ว : กรณีศึกษาผลกระทบของชุมชนการค้าชายแดนไทย -กัมพูชา . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (17) นันทพร รัฐถาวร . การพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (วิทยานิพนธ์)
- (18) สมพร พูนเอียด . การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดภาคใต้ตอนบน . มหาวิทยาลัยแม่โจ้ , 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (19) นกมล จริยะกุล . การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา . มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (20) อุทิศา กมโล . ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542. (วิทยานิพนธ์)
- (21) ปรางทิพย์ ปรีชาวุฒิพงศ์ . การประเมินผลโครงการตามมาตรการจ้างงานในชนบทที่ดำเนินงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี 2542. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543. (วิทยานิพนธ์)
- (22) กุลวัลย์ สุกัทรพาหิผล . บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการวางแผนพัฒนาสตรี . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2543. (วิทยานิพนธ์)
- (23) ชลพรรษ ดีมา . ผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544. (วิทยานิพนธ์)
- (24) สุเทพ จันทวิศรุต . บทบาทจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดนราธิวาส . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2544. (การศึกษาวิจัย)

- (25) พยัคฆ์พันธุ์ โพธิ์แก้ว . การเปิดรับการสื่อสารที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติงานตาม
โครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล . บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2525. (วิทยานิพนธ์)
- (26) วัชรพงษ์ โพธิ์สูง . ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสภาตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาจาก
ประสบการณ์ของแพทย์ประจำตำบลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2526.
(วิทยานิพนธ์)
- (27) อติศักดิ์ ปัญญา . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลในโครงการพัฒนาตำบล :
ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอโพธารามแก้ว จังหวัดสกลนคร . คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2537.
(วิทยานิพนธ์)
- (28) นิพนธ์ บุณยะประศาสน์ . การบริหารงานของสุขาภิบาลประชาธิปไตย . คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2516. (วิทยานิพนธ์)
- (29) ภัสสร ดวงสุวรรณ . ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขาภิบาล ในเขตจัง
หวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2527. (วิทยานิพนธ์)
- (30) สมยศ พุ่มน้อย . การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชุมชนของคณะกรรมการสุขาภิบาล ที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงานด้วยตนเอง .
มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2536. (วิทยานิพนธ์)
- (31) ปวีรรัต สมณะ . การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสุขาภิบาลระหว่างสุขาภิบาลที่มี
ประธานกรรมการโดยตำแหน่งกับโดยเลือกตั้ง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2537. (วิทยานิพนธ์)
- (32) จินตนา พิงสุนทร . การบริหารงานสันตนาการของเทศบาลนครกรุงเทพ . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
, 2511. (วิทยานิพนธ์)
- (33) อรุณี บุญประเสริฐ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของคนกวาดถนนของกรุงเทพมหานคร .
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2519. (วิทยานิพนธ์)
- (34) ศรีสิทธิ์ วาสศิริ . การบริหารราชการกรุงเทพมหานครกับความมั่นคงของชาติ . วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร , 2521. (การศึกษาวิจัย)
- (35) สุพพตา สาตรพันธุ์ . การศึกษาโครงการพัฒนาองค์การของกรุงเทพมหานคร . บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524. (วิทยานิพนธ์)
- (36) จิราวัลย์ มิตรทองแท้ . ปัญหาและความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานครและความคิดเห็นของ
เจ้าหน้าที่ กทม. ต่อการให้บริการของ กทม. . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2528. (การศึกษาวิจัย)
- (37) ฉัตรละออ อ่อนละมูล . ความเป็นศูนย์กลางของสำนักงานเขตพระโขนงต่อพื้นที่ที่ให้บริการ. บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532. (วิทยานิพนธ์)
- (38) ทิพวรรณ ตริมาศ . การศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษา กทม . ฉบับที่ 5 (2540-
2544) . มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2542. (วิทยานิพนธ์)